

جلال او

۱۱۸۷

مارغ کربه ۱۱۸۶
مارغ محمد ۱۱۸۷

۱۱۸۸

طُبِعَتْ هَذِهِ النِّسْخَةُ الشَّرِيفَةُ فِي عَهْدِهَا يَوْمَ

يَا دُشَاهُ سُلَيْمَانَ مُنْقَبِتِ
 دِيهِمِ افروز مسند خلافت
 سِرِّ رَا مَلِكِ وَدَوْلَتِ خَاقَانِ الْبَرِّينِ
 وَالْجَمِّينِ خَادِمِ الْحَرَمَيْنِ الشَّرِيفَيْنِ شَهْنِشَاهِ
 جِهَانِ الْاَوْهَوِ السُّلْطَانِ الْغَاثِ سُلْطَانِ
 مُحَمَّدِ خَانِ ابْنِ السُّلْطَانِ الْغَاثِ صُطْفَى خَانِ
 ابْنِ السُّلْطَانِ الْغَاثِ مُحَمَّدِ خَانِ خَلَّدَتْ
 خَلَاقَتُهُ وَابَدَ سُلْطَانُهُ
 إِلَى انْتِهَاءِ الزَّمَانِ

وَفِي أَوَّلِ حَضْرَتِ

وَفِي أَيَّامِ صُدَّارِ

اعْلَمِ الْعُلَمَاءُ الْبَحْرَيْنِ
 أَفْضَلُ الْفَضْلَاءِ الْمُتَوَرِّعِينَ
 بَحْرِ خَارِ عُلُومِ شَيْئِ مُسْنَدِ شَيْخِ الْاَوْهَوِ
 فَوَى كَاشِفِ مُشْكَلَاتِ نَامِ شَيْخِ
 مُشَايِخِ الْاِسْلَامِ مَوْلَانَا السَّيِّدِ
 الشَّيْخِ مُصْطَفَى افندي دَامَتْ لَهُ
 وَقَايَةُ الرَّبَّانِي

صَدْرُ عَالِي جَنَابِ
 دَسْتُورِ مَعَالِي انْصَا نَاظِمِ
 اُمُورِ جُمْهُورِ حَافِظِ بِلَادِ وَشُورِ
 تَشْرِيفِيَا زِمَامِ صُدَّارِ عِظَمِي
 رَوْنَقِ افزَايِ مُسْنَدِ وَكَالِكِبَرِي
 صَدْرِ اعْظَمِ وَزِيرِ اَفْخَمِ غَاثِ عَلِي
 اِيْشَاهُ دَامَ بِالْبَرْزِ كَرِ وَفَشَاهُ

وَقِسْطُ ظَنِيَةِ الْجَمِيَّةِ

سنة ١١٥٥

قد تمكّن دفع الكتاب واهلك شعوري
 وان النقص حيدر الشافعي ابن الحاج احمد
 عفر الله ذنوبها وستر عيوبها

معلوم اوله که بکتاب مستطاب بر مقدمه وایکی دفتر و بر خاتمه او زینیه مبنی اولوب
مقدمه ده حروف تاجیدن دواخل و لواحق کلمه اولان حروفک علامتی و مستقلا و من حیث
الدخول و اللحق افاده ایلدیکی معانیسی مستشهداتیه ذکر و بیان و دفتر اول
ضروب امثال و اصطلاحات و کنایاته مبنی اولغین معنای لغویسی غیر مراد اولوب هماغه
موقوف معنای آخر مقصودی کذلک شواهدیه تصریح و عیان و دفتر ثانیه مفردات
اسمان مشتق و جامد و منقول و مرتجل و مفرد و مرکب اولان لغاتی همچنان اسنشاء
ایات بلغای عجم ایله تفصیل و تبیان و خاتمه ده نسخه مطبوعه مرقومه تک سبب تالیف
و کیفیت تصنیف و تاریخ بدایه و نهایه سن و مجمعه اولان لغات فارسیه صرفه و معجمه
و لغات عربیه دن نزد فارسیان غایت شیوعه مستعمل اولان الفاظ لطیفه و ایات
مستشهد تک عددی و کتاب کیاب مذکوره مسطوره اولان الفاظ مجموعه تک من غیر
ترکشی بجملةها تحریر و ترقین تمی و رجا مالکند تسطیر حروف اولمشدر * اما طریق ترتیب
مقدمه ده وقوع بولان حروف مفرد بولندی مقدار ترتیبی ایله تمیز و دفتر اولده مسطور
ضروب امثال و اصطلاحات و کنایاتک انجق اوائل رعایت حروف تمی و وزن تنسیق
و دفتر ثانیه موقوفه مفردات اسمانک حرکات ثلثه ده بر نسق حروف هجا
اوائل باب و اواخری مع ایله ترقیم اولنوب اوائل کلمه ده واقعه الف
مدوده لر ایکیشرف الف ایله ترسیم اولمشدر مثلا اولی الف
مدوده اولنوب باب الالف الممدوده مع الالف مع الباء مع التاء
الی آخره باب الالف المقصورة مع الالف مع الباء الی آخره
باب الباء المفتوحة مع الالف باب الباء المكسورة
مع الالف مع الباء الی آخره * حرر لعل
ما فیها و ترتیبها فی بادی النظر اجمالا

فهرست اجمالی

مقدمه ۷ حرف الالف ۷ حرف الباء ۷ حرف التاء ۷ حرف الجیم ۷ حرف الدال ۷ حرف الزاء ۷
حرف الشین ۸ حرف الکاف ۸ حرف المیم ۸ حرف النون ۹ حرف الواو ۹ حرف الهاء ۹ حرف
الباء ۹ قاعده اشتقاق ۱۱ قاعده اقلا ب ۱۱ احوال جمع و مضارع ۱۲ قاعده غیر مشتقه ۱۲ قاعده
اسم فاعل ۱۲ قاعده اسم مفعول ۱۲ قاعده نفی ۱۲ قاعده نهی ۱۲ قاعده نعت و منای ۱۲
قاعده جمع ۱۳ قاعده سستان ۱۳ قاعده دان ۱۳ قاعده کاه ۱۴ قاعده زار ۱۴ قاعده بان ۱۴
قاعده دار ۱۴ قاعده در ۱۴ قاعده حرف راه ۱۵ قاعده حرف وروار ۱۵ قاعده آن و او ۱۵
قاعده حرف وز و وی ۱۵ قاعده منده ۱۵ قاعده تر ۱۵ قاعده است ۱۶ قاعده حرف اند ۱۶
قاعده مصدر ۱۶ دفتر اول ضروب امثال و اصطلاحات ۱۶ باب الالف المفتوحة ۱۶
باب الالف المكسورة ۲۰ باب الالف المضمومة ۲۰ باب الباء الموحدة المفتوحة ۲۱

الجلد الاول من لفظ العجم

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله الذي علم الانسان ما لم يعلم * وكرمه بما في خصوصيته وعلم باقلم * وخلق به باحسن
 تقويم * وجعله مستعدا للعلم والتعليم * وصل الله على من اوتي جوامع الكلم * وفرائد
 الحكم * النبي المكرم * والرسول المعظم * محمد المصطفى صلى الله تعالى عليه وسلم * وعلى آله
 وعترته صلوة قائمة بقيام العالم * وعلى اصحابه المهديين وخلقائه الراشدين خير الامم * من
 قبائل العرب والعجم * اما بعد في بو فقير كثير التقصير قليل البضاعة عديم الاستطاعة
 في جامعة في كمال عقل وفهمك بقصوري * خطا واديسفك صاحب شعوري * نثر *
 زمان كسب كمال وتحصيل معرفت كه * اوان استطاعت ووقت قدر تدر عمو وديام عمر سريع
 السيري ضايغ شده هوا و هوس و نقود سرمايه اقتدار تير گذري صرف کرده خواهش نفس
 آرزو مائس ايدوب في جامعة في هوسم في هوس ماندوني عقل بعقل * غالباً خلقت من
 نيست چو آدم اول * نثر * مصداقچه بحالت معقوله ايله اوقات گذار * و بر حرکت مقبولدن
 بهره دار * اولوب ايام عبث مرور و بيهوده گذرانده نه خاكروب آستان احباب جاه و جلال
 اولغله تنعمات مرادات دنيويه واصل * و نه خدمات كنش كرداني ارباب فضل و كمال ايتمه كه
 سعادات ابدية اخرويه حاصل اولوب يعني في جامعة في نه ذوق دنيه دن بهره نه نفع اخروي روزي
 تأسف خورده و نادامته كف قالدی دل حيران نثر تاكه تاريخ هجرة عليه من له العز والشرف
 حدود سنه خمس و سبعين والفه ايردكه في جامعة في سر زانوي تحيردي خردني تدبير *
 ديك پر بسته تحسردی کوکل پادکرل * نثر * پر روز فیر و ز بهجت پر وزده خاطر فارتحیرت اندوزه

الندوة الهام مسرت انجام حضرت باری لایح * و پرید بخسته نوید سعادت فرجام کرد کاری سامع
 اولوب دیده غم دیده بی نومة البطالین رفته غفلتدن متيقظ و كشاده * و دل دمیسته عجز
 و قصوری وساده نرم * الكسل احل من العسل * نکاسلندن مخلص و آزاده ایدوب في جامعة
 نظر صالده اطرافه کورندی روی شادانی * خلاص اولدی کوکل غدن ایشدی لطف
 ربانی * نثر * اول حالت سرور و افزاده منصبة خاطر غم فرسادن عیرونی اندیشه اصابت پیشه
 خلوه نما * و بجعل عقل رشك زدادن صور خیال بدایع جمال نجات چهره پیرا اولوب فارس
 بکسته عنان حلیه بطالت اولان و هم کامل فینفای بیگران نامله تک و پو * و حارس کوشه
 نشینان جره کسالت اولان فکر ذاهل غیری بی پایان تعقله طریق چانی جستجو اید که
 في جامعة في شاهد لطف خدا نا که اولوب جلوه نما * ایددی تاب رخی دیده غنی بیدار *
 مضطرب کوردی دل زاری غم و محنتله * دیدی ای در دوغم دهریله اوقات گذار * تابکی اوله
 ایتسک الم در دو فراق * تابکی چشم خرنک ایلد صد کیره و زار * یا نیچون قلبه سن حال که
 تدبیر علاج * سعی ایدوب ایتیمه سن درد در و نه بیمار * اولیه خامه مشکین رشک غالیه در نثر *
 ایتیمه روی بیاض و رقی نقش و نگار * یعنی که ایتیمه سن بر اثر پاک شروع * تمام کی تا که اید
 فعل حسن زند شعار * بی شعور اوله صاقل ایلد شعوری ثابت * ایلد توفیقی ر جاد که حق دن
 هزار * نثر * قانف تدبیر الهام ربانی و سابق تقدیر احکام یزدانی دلالتمله سردامن همنی میان
 جانه بند * و قلاده خلوص طوبی کردن دله پیوند ایلوب في جامعة في متصل کنده در نقد و رواج
 فرصت * عدم قدرت ایلد وصلت مطلب هیاهات * هرزه کرد اوله یا خود گنج نشین حیرت *
 ممکن و اربابکن ایت سعی قضای مافات * مضمون نصیاح مشغولی آوژه بنا کوش جان و و شاح
 الصدر اذعان اولوب هر مرد عاقبت اندیش و صاحب طبع خرد کیشه معلوم و روشند رکبو
 روزگار کچ رفتار و جهان ناپاید ارده مضمون سعادت مقرون و صحت مرهون کلام معجز نظام سید
 انام * علیه افضل الصلوة والسلام که في خیر الناس من ینفع الناس في مصداق ایلد عامل یعنی
 بر اثر فوائد شامل صورت کیر و وجود پند را بلك لازم و تقلید السلف خیرا خلف امر مهم اولعان
 سمند تند پای تفکره از خای عتبان و تک و پوی دشت ملسای امکان ایتد که ز غمجه سر منزل
 مراده جمله دن اقرب و قدرت وجود ضعف نهاده عقل قاصر مجه اهون و انساب اولان بر قاج و زرق
 یخی ریشی یسیره جود پند را اولغله نیت صادق و عزیمت و ائنه اولندی لکن بو امر خطیر کار عسیر
 اولوب خدنگ دلد و ز جگر سوز * من صنف فقد استهدف * سینده گذار اولق احتمالی خر خشه
 ساز دل صداقت یزدان در لکن دامن باهر الامن توکله تشبث ایلد نشیر ساعد اقدام و تشبیه مضرب
 اهتمام ایدوب اثنای زمانه نک دلیسند و مطلوب و طالبان معارف مقبول و مرغوی زبان تراکت
 بیان فارسی و لسان لطافت عنوان در یدر لکن معانی فصاحت اسلوبین تعبیر و تعامیه و مضامین
 نظیف بلاغت مصحوبین تقریر و فیه آلات لازمه و اسباب مهمه علم لغتد که اقوم جمله معارف
 و فنون ترجمان اسرار شروح و متون لاسیما سودا کران کالای کرانیهای انشایه سرمایه و بالا خله
 رفیع القدر اشعار مرقان بلند پایه در تنه کیم شعر حقیق دینلشد و في جامعة في شعر در آینه
 قوت طبع موزون * شعر در زیور هر شاهد نطق عرفان * شعر و انشای ایلد در غنای ادب

ذلك * يست ذراتي كبريتة * قدر نادان * نثر * لاجرم بوفن جليل الاعتبار و بوعلم
عظيم المقدر ان قبل الان ارفع مخادع براعه وارعا فمخاطم براعه ايدين استاذان كامل الصنائع
كارگاه سخندان و عارفان نادر البديع بتدركه معاني في جامعه في كلك سحر ايله ايدوب نقش
ونگار مطبوع * سالك تحريه چكوب در كلام مقبول * نثر * يعني حديقه "انيقه" علم ومعرفت
از هار نو ميده و ائمار تازه رسيد سن اقطاف و چيده و سزاوارده رضه كه تحسین و پسنديد
ايله كه بذل مقدور و وسعي ناخصورايشار يعني بوعصايه با اصابه دن برقع انداز چهره تحقيق
ونگته پرداز معني تدقيق اولنلرك هر يري علم لغته بديع الاسلوب بر كتاب مقبول و مرغوب
وجوده كتور مشر منكر الله مساعيم و جوزي بالخيرات ساعيم لكن كيمي لغات مشهور في
اختيار و تفسيرنده اقتصار و كيمي غير مشهور في ده اعتبار و تحقيق و تحيظه اختصاص
سالك اولشرو بوعصايه به سمت تطويله ذاهب و تفصيل كلامه راغب اولوب لكن تبويب
و ترتيبه مراعي و فوائد كثيره سنه مساعي اولما غله معنای كلييه و مبنای اصليه في جامع و هر يري
لغت اصل و فرعي كشمس الضحي ساطع اولمد و غندين ماعد ابعض علمه مطلوب طاب
و مقصود راغب سزاوارده تحايضدن بديدار و ميان صف سطور دن ظاهر و آشكار و هر كسك
مرادی مراد اوزن نام وجود باكه عن اصل نابود و محتمل كه خطه خطن مفعول اولوب و موجود
اولد و في حاله دخي معنای لازمی على ما هو المقصود و مورد اولوب و حاوی اولد و في
معانی سنك شرح و بيان متر و كوت و وضع و تعريف مشكوك و روى دلارای مشكلاتي مانند
مشاهد آمال پو مشيه و مستور و يا خود شرح تفصيل و اطناب و تطويل كلامدن سر رشته
مرام دست ارباب معارفدن مثل سيم و زركم كشته و عديم اولور في جامعه في مشاهد اميد بيكنه
دل نامشاددن * وصلت مقصوده بر دم فرصت اولمز آشنا * نثر * معناسی اوزن افاده سندن
دل طالبان مستفيد و مطالعه سندن سرور خاطر راغبان حاصل و بديدار اولد و في اجلندن
پو فقير في مكنت و كم مايه و عديم القدرة خواب نوشين راخني چشم جانندن دور و نجه سحر
سهری اختيار و ترك آرام و حضور ايدوب قوت عاجزانه و قدرت ضعيفانه احاطه ايتد و كي
مرتبه بذل مقدور و وسعي ناخصورايله اقلام بديعه الار قامه تاقيين دقايق و صدور قراطيسه
ابداع فراند حقايق ابايم في جامعه في مكر چند باشند شهود و شكر * شود بسيار نفع و خوب
و خوشتر * نثر * مشوبله كه هر فرد مطالعه سي اسهل و هر طالبك مشكلي حل و فارسيده صاحب
يد طول اولميناره استنباط و استخراج لغتي آسان و عوام انامه فواندي را بكن اواق امينه سييله
پو حقيرك رسيد نظر كوته بيني و خرمن معاني سندن خوشه چيني اولد و في كتب لغات
حقيقه الروايات سنه سبع عشر و الفه مؤلف جديد اولان فرهنگ جهانگيري تاليف
حسن بن محمد انجوي و سنه خمس و الفه مؤلف اولان مجمع الفرس تاليف سروري كاشي
پوايكي فرهنگ عظيم القدر اول مرتبه جامع لغتدر كه مزارى سبقت ايتما شد و مأخذ لري
تحفه الاحباب تاليف حافظ اوپهي و فرهنگ مولانا حسين و فاني و فرهنگ ميرزا ابراهيم بن ميرزا
شاه حسين اصفهاني و فرهنگ ادات الفضلا تاليف قاضيخان پدر محمد دهلوي و فرهنگ
مؤيد الفضلا تاليف محمد لاوي و فرهنگ جامع اللغات منظومه نيازي بحجازي و فرهنگ زفانگوي

با

زفانگوي و فرهنگ لسان الشعراء و ترجمه صيد نه ابني رحمان و فرهنگ ابراهيم قواس و فرهنگ
حكيم قطران ارموي بومذكور الاسامي اولان كتب لغت مقدم الذكر ايكي فرهنگك مأخذ
اولغين معني ده جمله سنك لغت لري بوجمعه ده موجود در بومذكور ايراد اساميدن مراد بونسخه في
فقير انلرك مطالعه سندن مستغني ايتد و كي ايجوندر اما بوحقيرنا توانك مأخذ فرهنگ
جهانگيري و مجمع الفرس و شرفنامه منيري تاليف ابراهيم قوام فاروقي و فرهنگ محمودي كه
عزيز الوجود كتاب معتبر در و فرهنگ محمد غنود شاه نجواني و صحاح عجم كبير و صغير و شرح
كتاب الاسامي في الاسامي للميداني و مقدمة الادب للعلامة الزخشرى و فرهنگ جامع اللغات
و فرهنگ كشف اللغة و معيار جمالي تاليف شمس فخرى اصفهاني و كرساسب نامه منصور
علي بن احمد الاسدي الطوسي و اقنوم عجم و لغت نعمة الله و بحر الغرائب حامي و وسيله
المقاصد و مقدمة الفرس و كتاب المشكلات و دقايق الحقايق تاليف كمال پاشا زاده و مشكلات
المنوي تاليف شيخ اسمعيل انقروى و مشكلات شهرنامه و رساله دستور العمل لاولانا
رياضي و رساله محمد ميرك بدخشي و الحاصل بومذكور الاسامي اولان كتب و رسالتادن
مقبول و غير مردود اولان لغات صحيحه الوردى معاني متعددده سييله على قدر الامكان جمع
و بيان و تحرير و ترتيب و نسق مخصوص و منهج مخصوص ايله تفصيل و تبويب ايتمه نطق
بند همت و خرم حزام سمنديت اولنوب لكن بعض ارباب لغت و اصحاب مكنت و قدرت
كشيمده سالك تاليف ايتد كاري لغت كتابلرنده مؤلفين متقدمين كلام مقصد قريبنلرين عدم
وقوف سببي ايله رد و باب انصافي سد ايدوب زعمار نجه بعض لغته اصل و بيان و سبب تسميه
عيان ايتك قصد يله عندي معني و يروب استاذان اسلافه دخل و تعرضدن خالي اولوب
ادني مناصبت ايله كند و قول ساخته و پرداخته لرين ترجيح ايتمكه كلام غرض امير و سخن طعن
انكيز لري مقبول اهالي و پسند يله اهالي اولد و في اجلندن بوفقير برتقصير ادني من النقيض من كل
الوجه كسمنه نك سوزين رد و كراعتراضي شد ايتيموب انجق هر لغته كلام مرجحي اختيار
و محتمل الغرض اولان محلك قيل و قالن اقتصار و معنای اصول و فروعن ممكن اولد و في مرتبه
طريق جاده و عبارت ساده و ادای تركي ايله تعبير و افاده و انتفاعني طالب اولان اخوانه آماده
ايدوب استخراج مطلوبك تسهيل و تيسيري ايجون هر لغتك اول و آخر حرفلرين ضبط
و حرركات ثلاثه يعني فتحه و كسره و ضمه اعتباري ايله قيد و ربط و هر رينك اولندن ممكن اولد و في
مرتبه ترتيب حروفه رعایت قصد و هر حرفك اولند ابواب و آخرى كذبكه مع فلان اداسني شرط
ايدوب مثلاً مفردات بيانده باب الالف المفتوحة مع الالف ديوب بومقوله آ ا لغت
يازيابوب بعد في آبا في بعد في آجرا في بعد آبستا في يازيا و باب الالف المكسورة و المضمومة
منوال مشروح اوزن بعد باب الالف مع الباده في آب في بعد في آب شب في بعد
آب شتاب في و باب اليامع الالف اول في با في بعد في با في يازيا و باب سا ارباب دخي الى آخره التبعي
بومنهوال اوزن ضبط و تحرير اولندي و هر لغتك قاج معناسي و ارايسه ايراد اولنوب حل اشكال
اولند قدن صكره اثبات مدعايه شاهد في خلل و كواه في علل اساطين فضلاي متقدمين
و مشاهير شعراي متعمدين نظم و اشعار لرنندن ممكن مرتبه يعني احاطه قدرت مقداري

بر دیت سلامت شمار و نظم آید ابراد و معنای منقوله اسنشد اولنوب بر مقدمه و ایکی
دفتر و بر خاتمه لطائف کستر اوزن ترقیم اولندی کی مقدمه کی طریق نحو عربی اوزن قواعد
اصول فارسیه یعنی حروف تاجیدن داخل کله اولان حروف و اعمالی یعنی هر بر حرف داخل
و یا خود لاحق کله اولد قلعه قاج معنایه استعمال اولنور و قواعد اصولیه و صنایع بدیهیه سی
تحریر و بیان اولندی کی دفتر اول کی ضروب امثال و اصطلاحات که واقع اولدی یعنی محالده
معنای تحت اللفظی مراد اولنوب معنای آخرایله استعمال اولنان ترا کیم که هر بری سماعه
موقوف اولغینا بیات مستشهدات ایله تقریر و عیان قلندی کی دفتر ثانی کی مفردات اسماکه
هر بری مشتق و غیر مشتق و اسم جامد و منقول و مرتجل و مفرد و مرکب اولد قاریشک تفصیل
احوالی بیان و کیفیت استعمالی قرین اذعان اولندی و دیار عمده کتاب لغتی فرهنگ تعبیر
و مؤلفی اسمنه مضامین ایلدکاری شایع و بلاد و مدنیتو تعبیر غیر واقع اولغله امتیاز اذن غیره
فرهنگ شعوری لقبیله ملقب و جمله لغاتی شامل و جامع اولد و غیچون لسان العجم اسمیله
مسمی قلندی بمن الله الاعانه و التوفیق و هو یندی الی سواء الطریق کی جامعه کی شعوری
ایلدک دعوائی تطویل * دعا قیل کیم اوله مقصود تحصیل * ایررسه فیض لطف لازالی *
اولور و نسخه بمثل تکمیل کی جامعه کی ایتدیکی دعا وایه قادر اوله در شرط هنر * آدمی
و سوا ی ایدر اثباته عجز قدری * دم اوون علم و معارفدن ایدر عکسی ظمور * موندن اولدر استد
واریسه عار و غیرتی * عجزین اقرار ایلک خیالی هنر در عارفه * بلد و کین نظامک جهیلده اولور
شهرتی * نثر * قرو زنده شمع بارگاه معرفت فرخنده جمع کارگاه فضیلت اولان سر دفتر فرقه
دانش و بینش و معانی پرور زمره عارفان سخن کیشک ضمیر منیر آینه نظیر و خاطر خطیر الهام
پندیر لینه معلوم و روشن و واضح و مفهوم و میرهند که عادت معروفه مصنفین و قاعده
مألفه مؤلفین بویه در که بر کتاب بلاغت مضمون جلیله المقدار و بر نسخه فصاحت مرهون
ضایحه الاعتباری که کشیدن سلاک تحریر عنبرین قام و رسیدن سبط تقریر مسکی الختام ایدر
حیر یافته نظرگاه قبول و معتبر داشته پیشگاه قبول اولوب مدی الدهر مطمح انظار او الایصار
و مطلع الانوار سپهر آثار املق امنیه سیله لایب و دامن صاحب دانش بلند و سعادت پیوند
معارف پسندک اسم سامیسی ایله مشرف و معزز و نام کرامی ایله معنون و طرز ایدر لربناء علی
ذلك بونسخه حقیر عاجزانه و وسیله فقیر نیاز مندانه دخی مدی الشهور و الاعوام بین الخاص
والعام رغبت یاب و مشرف اکنساب اولوب مقبول و بنام اوله کی جامعه کی اوله عز و شرفله
قدری عالی * بوله قدر بلند عند الاحالی * طوته مقبول انی ارباب عرفان * او قند چله اوله
تحسینه اوزان * جهان ایچره اوله مشهور آفاق * ایدر نفعینی ظاهر حکم خلاق * ال اوزن
طوته ارباب معارف * قومایه طاق نسیان اوزن عارف * دکدر کرچه عنوانه سزاوار * مکر
لهف خدا اوله بدیدار * اولوب صد شرمه زینت عنوان * مشرف فرمای نام صدر دیوان *
نه صدر صدر والای بکانه * که لطیفی را بکن اهل جهانه * اولور سه کر نگاه لطفه مظهر *
شرفیاب جهان املق مقرر * اگر تحسینه خود اولور سه اوزان * اولور تا حشره دکن نفی
قراون * اولور خاص و عوامه نفی حاصل * هم اولور در بته علیایه واصل * خداوند

خداوند بحق آل احمد * انی احسانک ایله قیل محمد * یعنی شرف بخشای ملک فضل
و عرفان * زینت فرمای مسند صدر دیوان * طلیعه آرای عرصه سپهر اقبال * ذریعه
پیرای فلک جاه و اجلال * بالانشین سر صدر ارت عظمی * خورشید تمکین و کالت کبری
رافع الویه ناموس سلطنت * حامی اودیه دین و دولت * فارس خطه عز و سعادت *
حارس کشور ملک و ملت * سوار ساعد علم و کمال * سوار سمند فضل و افضال * دایره مرکه آرای
مضمار صولت * مشیر مملکت پیرای آصف منزلت * مرجع اصحاب استحقاق * مجمع مکارم
اخلاق * مهجه رایات وقار و حشمت * مضمون آیات تمکین و هیبت * سپهر مکرمتک
آفتاب ضیا کستری * ریاض معدلتک ما عتاب مهراثری * رافع اعلام فتح و نصرت * قامع
اساس اعدای ملک و دولت * حامی بیضه دین مبین * ماحی بدع فرقه ضلالت آیین *
قائمة السیف مدت و شجاعت * قاده الجیش عزیمت و همت * نقش نیکین خاتم و کالت *
ملاک الین خلافت و صدارت * دستور اکرم بر جیس تدبیر * وزیر اعظم آصف نظیر کی جامعه
وزیر عادل و اکرم مشیر اعظم و افخم * سمنی مفخر عالم جناب مصطفی پاشا * ابد الله ایام
عمره و دولته * و شیدار کان عزه و سعادت کی جامعه کی کاتب حکم قضا و زلزله نایمه *
یازدی منشور ابد عنوانی طغرای کمال کی ایلیوب پرورده ذاتن صنع است قدیم * ایلش انواع
لطفه مظهر فیض نوال کی کیم کن در پاشی اوله مقسم ارزاق خلق کی در کسک امید حاصل
اوله ابدن بی سوال کی اوله آسوده زمانند جهان خلق انک کی ایرمیه چرخ فلکدن کیم سیمه
جود و ملال کی هر خطادن ذاتی حفظ ایامه عین اله کی عز و دولت خدمت اوله ایام و لیلال کی
نثر کی نیر ضیا بخشای جهات جهان و شمشعه فرمای اقطار آسمان اولان آستان فلک
آشیا و خاکیا که کسیر نشانلرینه آ و در فقیرانه و دست آوز حقیرانه قلمق داعیه سی
خاطر حزین جایگیر و دل نمکینه قرار پذیر اولغله زعم فاسد و فهم قاصرو کاسد بواندیشه کی
تدبیر حسن و رأی مستحسن ملاحظه ایدوب کی عربیه کی والنیل یه در فی القدر الذی حملا
مصداتی اوزن کی نظم کی ناله جادت بر جل من جراد کی توسلیمانی کن ای عالی ژاد کی این نمی
باشدن آ و در نفیس کی بلکه مانند مراشی خسیس کی نثر کی اگرچه هر چند منظور نظر
عنایت پیوند و مقبول طبع لطیف مشکل پسند لری اولغله لایق و سزاوار اولوب لکن
دستخوش خدام عالی مقام اولوب بوبنده ناچیز معذرتخواه و افکنده جای بخت استنباطک
نهال کابن امیدین آب زلال کرم قبول ایله سر سبز بر و مند و دوحه حقیقه آمالن حصول
مرامیله سر بلند یعنی حسن قبول احسانیه شاد کام بیور لوق نیاز و انقیام بنده ناکامدر که
بونسخه قلیل المقدار و عدم الاعتبار بحیفه روزگار دانی یوم القرار شهرت شمار و پیوسته بد
و نامدار اوله و ما توفیقی الا بالله و علیه توکلت کی مقدمه کی طریق نحویه اوزن قواعد فارسیه
بیان اولنور معلوم اوله که حروف تاجیدن داخل و لاحق کله اولان اصحاب اعمال بونلر دو
ا ب ت ج د ز ش م ن و ه ی بو حرفلر دن بعض اوائل کلمه داخل و بعض آخریه
لاحق اولد قهریرینک غلری بیانه شروع اولندی و من الله الاعانه و التوفیق کی حرف
الالف کی هنره مفتوحه که لسان عربی ادات استقامدز فارسیه داخل و لاحق اولد قن

هر محله بر گونه معنای استعمال اول نور ندا تنبیه استفهام استغاثه تمنی استمرار
تعب نسبت زائید تعریه توسل ملازمه مقابله مبالغه انصاف بمعنی واو عطف
امر وصف ترکیبی اول احرف نداد که آخر کلمه منادی به لاحق اول نور مثالی خواجه حافظ
بیت خسرو داد کرا بحر کفاشیر دلا * ای جمال تو با نواع هنر ازانی * نثر بهض محله ادا نه
دخی الحاق اول نوب منادی غنوف اول نور مثالی خواجه حافظ بیت یا پر لعل کرده جام زرین
بخشایر کسی کش ز نباشد * ودخی تنبیه معناسنه اول نور کلمه به لاحق اول نور مثالی بخشا
کبی وادوات اول نه داخل اول نور مثالی حکیم فردوسی بیت یا شاه محمود کشور کشای * کرا من
نترسی بترس از خدای نثر بویه ندا معناسنه فم اول نور مثال دیگر حکیم فردوسی بیت
ارده دو هفته شد کد خدای * گرفتند در یک سزا و ارجای * داه پرستار معناسنه درود دخی
استفهامیه اول نور مثالی شیخ سعدی بیت که سلطان ازین روزه آیا چه خواست * که انظار
او عید طفلان ماست * نثر * والف مقصود ایله ده استعمال اول نور مثالی استاد عنصری
بیت اگر خیز زود سوی اوبا درون * آیا چگونه شود حال عاشق مقبوض * ودخی استغاثه
وند به ایچون ایراد ایدر مثالی شیخ سعدی بیت در دوا حسرتا که عنام زدست رفت *
دستم نمیرسد که بکیرم عنان دوست * ودخی تمنی معناسنه استعمال اول نور مثالی خواجه
حافظ بیت آنان که خاک را بنظر کیما کنند * آیا بود که گوشه چشمی بیا کنند * ودخی استمرار
ودوام معناسنه کاور کاهی دعا اولان کلمه نیک میانه واقع اول نور مثال ما شیخ سعدی بیت
خدا یا دشمنش جایی میراد * که پیش دوست برالین نباشد * مثل دیگر خواجه حافظ بیت
بماناد سنی که انکور چید * مرزاد پایی که درم فشرد * بومعنایه مجد دصار بیت که مادر پیش
بالای تو میراد * بجز دست تو تا بوشش مکیاد * وله ایضا بیت بچمنان درد اندام تو چینهاد *
برایت خوشتن را مرده بیناد * ودخی حرف تعجب اول نور کلمه ایله ا دیر یعنی بونه دیک
اول نور مثالی استاد خیلک بیت اگر خلقی ترا باشند جویان * چو بادت فرو گویند اکویان
ودخی نسبت معناسن افاده ایدر فارسید ادات نسبت یا لکتر حرف یله دکل الفله دخی اول یقین
متأخرین تحقیق ابشار در مثالی حکیم اسدی بیت بسا زور مند اگه افتاده دست * پس
افتاده ریاوری کرد بخت * بود قیقه دن آگاه او ایند زور مند الفظی جمع ظن ایدوب زور
مند اندل خفف سوار زور دخی بعض کلمه آخرند زائید واقع اول نور اسفله اول نه معنی کلمه به
خلل کلز مثالی شیخ سعدی بیت بکفتمان کلی ناچیز بودم * ولیکن مدتی باکل نشستم * نثر
بکفاده کی الف زائیده قوافی اشعار ده چرق واقع اول نور انحق رعایت قافیه قصد اول نور مثالی
مشاکر بخاری بیت باتش درون بره مال سمندر * همیدون باب اندرون چون نهنگ * مثال
دیگر استاد دقیقی بیت پیاده شود دشمن از اسب دوات * چو کردی بر اسب سعادت سوارا
بر اسب سعادت سوار و داری * بدست اندرون از سعادت سوارا * نثر * سوار اول جمله
فارسید آتو معناسنه سوار ثانی کسر له عریب در دست برنجن معناسنه و مرقوم الف زائید کاهی
تحسین لفظ ایچون ایراد اول نور مثالی حکیم خاقانی بیت بد اسطانی اگه بود درخ دلا متونی * خوشا
در ویشیا کور بود کج تن آسانی نثر سلطانیا و در ویشیا ده اولان الف مقیم یعنی زائید در اما

یعنی جام بلورده و مثال دیگر شیخ سعدی بیت شب کفی از جرم کینی فروز * دری بود از روشنائی
بروز * یعنی کجه ده دیدک دیک اول نور و کاهی عریب کی علی معناسن افاده ایدن بر معناسنه ده
استعمال اول نور مثالی ظهیر فاریابی بیت توشع عصمی بشب ظلم در تباب * تو اوردی
بسر خلق بر بار * یعنی بر سر خلق بر بار مثال دیگر تاج مازنی بیت کرسا عقده بر سنک همی
کار کراید * تیرش به ازان کار کراید بر سر * آن تیره تیر است عقایست که بسته است
خط اجل و فتح بمنقار پیرو * یعنی بر پیرو بر دیکدر معلوم اوله که بامد کوره که ادوات مرقومه
معنایینه استعمال اول نور بونلردن ماعد ا حرف زا و را معنایرینه دخی کاور بومد کورلرک
جمله سی بر لینه قائم مقام اول نور هرری محله کون استعمال اول نور جازد و دخی ادات
توسل در که مشتقاند انکه توسل اول نور لکن کلمه به داخل اول نور مکسور تلفظ اول نور مثلا
بند اندوبد انست کبی مثالی استاد لطیفی بیت بد انست کان روح بیغامبر است * که مهر بمر
بدان اندر است * ودخی تا کید ایچون اول نور افعال مستقبلدن غیری به کد داخل اوله
معنای تا کید مراد اول نور بشد و بکرد و بدید در مثالی شمس فخری بیت بشد اندران
شاهد می فروش * بکردند مستان ز شوقش فروش * ودخی ادات علت در اوائل اسمایه
داخل اوله معنای علت ظاهر اول نور مثالی خواجه حافظ بیت آسایش دو کیتی تفسیر این
دو حرفست * باد و ستمان مروت باد شمنان مدارا * و حرف الف که حروف علتند در لسان
فارسید حذفی متایع در اصلی با اولان حرف بنک معناسی بود اما اصلی بادن محفف اولمان
باء مفرده نك معنای که مقدم ذکر اولندی عریب حروف جان دن اولان حرف با که
الصاق و مصاحبه و قسم و بمعنی مع و بمعنی فی که مدلولنک ظرفیت بیان ایدر
و بمعنی علی و بمعنی الی و لام تخصیص معناسنه ده اول نور مثالی استاد بیت سنبلستان خطم
خشک نکشست غمز * بمن آید که آهوی خطا پید همه * ودخی اوائل مضارع داخل
اولان باء مفرده که مستقبله اختصاصی او اوردید اند و بشناسد و بخواند کبی اول بانک حرکتی
مابعدنه تابع اول نور مابعدنه اولان حرف مفتوح اولسه و با خود مکسور اولسه اول با یکسند
دخی مکسور اولور بیاید و برود و بشناسد و بشیند کبی زیر ابوکلمه لده مفتوح اولق فصیح
اولر و اما مابعدی مضموم اولور سه اول بادخی مضموم تلفظ اول نور بگوید و بنماید کبی
اما تعدیه و الصاق ایچون اولان باین فرق ابلیکه مفتوح اولسه جاز در معلوم اوله که بامد کون
متمبه لریله اون بش معنایه استعمال اول نور بعضی ملینک فرقی غایت دقیق در لکن اهل
اولاناره و انحدرو الله سبحانه الخیر حرف التاء فی حرف تا که احباب اعمال دند رایی نوعدر
یا اوائل کلمه به داخل اولور یا خود آخر کلمه به لاحق اول نور لکن اول کلمه ده الفله اولمه محتاجدر
آخرند مفرده اولور بر قاج معنایه کاور بونلردر * ابتداء غایه * انتهاء غایه * غایت غرض *
تخذیر * یعنی مادام * تعلیل * ادات توقیت * ادات شرط * تعجب * مضاعفه * خطایه *
ابدال * اول ابتداء غایت ایچون در که عریب اولان من معناسن افاده ایدر مثالی خواجه
حافظ بیت تا شدم حلقه بکوش در میخانه عشق * هر دم اید غمی از تو مبارک بادم *
ودخی انتهاء غایت ایچون عریب که الی معناسنه استعمال اول نور مثالی خواجه حافظ بیت

آنم که بکدام از آنک و تا دم شکب نیست * نامکه و مدینه نکیرم حبیب نیست * و دخی غایه
غرض اولور مثالی حکیم فردوسی بیت بفرمود تارخش را زین کنند * دم اندردم نای زین
کنند * و دخی مقام بخندیده صاف دیچک برده ایراد ایدر ل مثالی شیخ سعدی بیت تانکتی
خدمت سلطان دلیر * تیغ و سنان روید از اندام شیر * و دخی مادام معناسنه کلوز مثالی
مولانا جامی بیت تادرا آید بیشتر کشته سوار * بود کردون اشتراک کرده قطار * و دخی ادات
تعلیل در عربیه کی کی معناسنه اولور مثالی استاد لطیفی بیت از مهد تابا بعد پیاموز و پاک زی
تا زحق و خلق جهان معتبر شوی * مصراع نایله اولان تا تاء تعلیل در دخی توقیت ایچون استعمال
اولور مثالی کمال اسمعیل بیت تاجها نیست صدر عادل باد * فیض جودش چو عدل شامل
باد * و دخی ادات شرط در مثالی املی شیرازی بیت تاپریشان نشود کار بسامان نشود *
شرط عقلاست که تا این نشود آن نشود * و دخی عجب معناسن افاده ایدر مثالی شاه بیت
نخل قدت که آب کل و یا سمن بر نخت * تهر که دام آب و هوا حاصل ایدست * مثال دیگر مولانا
جامی بیت من پس زانوی غم تیار همزانی کیست * خاطر من سوی او تا خاطر او سوی
کیست * و دخی مضاعفه اولور که مثلا بکتاود و تادیر لکاهی اخیر بریده زیاده ایدر ل مثالی شیخ
سعدی بیت پشت و تای فلک راست شد از خرمی * تا چو تو فرزند زاده مادر ایام را *
و تاء مفرد که او آخر کلماته لاحقه اولور علامت خطاب در عربیه حروف جان دن کاف خطاب
معناسن افاده ایدر مثالی شیخ سعدی بیت خدا ایل بران تربت نامدار * بفضلت که باران
رحمت مبارک * مکران غریب از درت بی نصیب * مبادا که کردی بدرها غریب * مثال دیگر حکیم
انوری بیت نه منتقم زان که امکان ندارد * چو خلق عذیم عدوت انتقامت * تاء مذکور که
انواع متعبدی و وار در ماقبل متحرک و یا ساکن اولمق و او آخر اسماده مضایق الیه اولمق و مفعولیت
معنای کله و او آخر روابطه ماحق اولمق و مفتوح و یا مکسور اولمق و غی حال و زیاده
حرف علت و تاء علامت واقع اولمق نه حال اوزن اولمق و لا علامت افصح بودر که ماقبل متحرک
تلفظ اولنه مثالی مولانا جامی بیت هرچه فتنه سری از ان در دلت * معنی تو کرد زان حاصلت
گاهی ضرورت وزن ایچون ماقبل ساکن اولور مثالی حکیم سنائی بیت علت و زوشت
خوارست یقین * چون گذشتی نه انت ماند نه این * گاهی اسم اخیر نه لاحق اولوب مضایق
الیه معناسن افاده ایدر مثالی شیخ سعدی بیت جهانت بکام و فلک یار باد * جهان افریت
نکند ارباب * و گاهی افعال اخیر نه لاحق اولوب مفعولیت معناسن افاده ایدر مثلا دیدت
فعل ماضی و یا بدست فعل مضارع و بدست حال معناسنه او اولر مثال اول میر عبد نظمی بیت
دوش دیت بار قیپ از دوستان * کج کله سیاهر بکف در بوستان * مثال ثانی و له بیت
میشود افاده هر که بدست * هان که باشد کیه عاشق بدت * مثال ثالث و له بیت میروم
مرصع رویت بدست * روی تو بادیکران را دیدمت * و گاهی روابطه اخیر نه لاحق اولور مثالی
کمال بخندی بیت تیار رسی کال و زی * در عمر اکت نصیب باشد * افصح بودر که ماقبل
مفتوح تلفظ اولور مثالی مولانا جامی بیت کرد سرت ابطی و یثربی * خاک درت مشرق
و مغربی * و گاهی ماقبل مکسور اولسه ساکن او اولر مثالی و له ایضا بیت نهاد اولی

اولی و اخیرت * متفق باطنی و ظاهری * و اخیر نه حرف الف اولان لفظه لاحق اولد قده
لابد ساکن تلفظ او اولور مثالی حکیم فردوسی بیت بدین نام چون باز کردی بجای *
یکونات خوانند بل رهنمای * و الفدن غیری هریه حرف ساکن واقع اولسه مذکور تادخی ساکن
تلفظ او اولور مثالی مولانا جامی بیت که در زیر پرت پیورده ام * ایایچه کانت برآورده ام *
و گاهی الف ساکنه دن صکره بریده دخی زیاده ایدر ل مثالی استاد لطیفی بیت چون باده شدی
حصای پیران * عامی مشو و منه عصایت * و گاهی مذکور تانک ماقبلند و او واقع اولسه
بر قاج و جمله تلفظ اولور مرقوم و او گاهی ساکن اولور مثالی شمس فخری بیت بود بروز غا
همچو پیکر بهرام * ز تیغ و نیز بماند عدوت در تب و تاب * مثال دیگر شیخ سعدی بیت
کیسوت عنبرینه کردن تمام بود * معشوق خو بروی چه محتاج ز نورست * و او مذکور که گاهی
مفتوح واقع اولور مثالی لطیفی بیت کان ابروت پیوسته مارا * بقیر غمره که که میمواز د * کاهی
واودن صکره بریده زیاده اولور مثالی و له بیت اگر از کشتن چشمت عزیزان عفوها جوید *
چو موه صود منست از دل نجوم کشت معفویت * و یای مصدریه واقع اولد قده بریده دخی زیاده
ایدر ل مثالی کمال اسمعیل بیت نکر که دوستیت را با چه باشد خود * چو دشمنی ترا دشمنیت
بجان بخرد * و یای مصدریه دن اولنون واقع اولسه وصل و اتباعله تلفظ اولور مثالی
مولانا جامی بیت کوش جهانگاه خدا خوانیت * درج کهر شد ز سخن رانیت * و تاء
مذکور که ماقبلند هاء علامت واقع اولد قده افصح بودر که اول هادن صکره همزه مفتوحه
مخملیه زیاده اولنه مثالی خواجوی کرمانی بیت بی خدت نامد میل کل و برک سمنم * تا شدم
بنده ات ازاده سروچشم * و گاهی محل اقتضای سیله هاء علامتی حذف ایدوب ماقبلند اولان
حرف ساکنه وصل ایدر ل مثالی شمس فخری بیت زر و باقوت و لعل اندر خزینت * نه بیند
روی کیسه تا تنکو * و گاهی تاء مذکور بی ادات جمع اولان الف و توله ده استعمال
ایدر ل مثالی کمال اسمعیل بیت طغاب عمرتان باد اسلامت * هم پیوسته بادا تا قیامت *
مثال دیگر خواجه حافظ بیت عمرتان باد افزون ای ساقیان بزم جم * کرچه جام مانده
پرمی بدوران شما * و تاء خطابه اصطلاح شعراده اضافت تعبیر ایدر ل روشین ضمیر غایبه
و می نفس متکلمه دخی اضافت اعتبار ایدر ل رود دخی بعض محله تاء مذکور بی داله ابدال ایدوب
کردیت و رفیت دیچک برده کردید و رفیت دیر ل خوار زم لغتیدر حضرت مولانا قدس
سره الاعلی کذر کا هت برینه بر شعر نه کذر کا هت یازمشکر کند و مجموعه رنده خط شریفی ایله
مسوده طریقه یازد قلین بوفقی کور و ب نقل ایلام که شعر بی دل کرچه کذر کا هت شد *
اوراست نخواهد شد * کر راسنی خواهد شد * ان سروچمن دارد * معلوم اوله که
حرف تانک شعبه لیه اون الی معناسی و اردر شعبه لیه فرق دقیقه فارسیه ز سخی اولور
یلور ل و الله سبحانه الهادی که حرف الجیم بی جیم فارسی آخرینده هاء ساکنه ایله یکی
معنایه کاور ادات تصغیر و غیر ذوی العقول دن سؤال در و هاء علامتسز دخی ایکی معنایه
استعمال اولور هاء علامتله تصغیر قصد اولند قده با غچه و هند و چه کی مثال اول شیخ سعدی
بیت هر که را با غچه هست بیستان زود * زانکه مجموع نشسته است پریشان زود *

مثال ثانی در ادقیه نیت خیال خال تو هند و چه حقیقه چشم * سواد خط تو دیاجه
 سینه دل * و معنای ذی غیر ذوی العقول در سوال در نه دیک معنای اول مطلق
 جیک فتحه سیله و ثانی فتحه ایله ده کسره ایله ده تلفظ جائز در هاء علامتله کتابت اولنور اما
 تلفظ اولنور و کاهی هاء علامتی حذف ایندوب مابعدند اولان حرف ساکن و جیمی آکا وصل ایله
 استعمال ایدر چیست کی که اصل چه است در و کذلک چون کی وای حذف ایدوب آن
 و این حرف لیک الفلین حذف و جیمی ابدال ایدوب چنان و چنین دیر اصل چون آن و چون
 این ایدی و هاء علامتله و آخر کله ده علامت تعریض در مثلاً بنفشه و شاهزاده لفظلر نه هاء
 علامتی حذف و برینه جیم عربی کتور و ب بنفش و شاهزاده دیدیلر لکام و شک کله لند اولان
 کاف عجمی برینه جیم عربی کتور و ب تعریض ایا یوب جام و بیخ دیدیلر و علی هذا القیاس
 حرف الدال فی لسان فارسیه دال مهمله ایله ذال معجه نک فرق دقیقه در قاعده بود که
 هر کله آخر نه مضارع علامتی اولان دال مهمله دن غیر دال واقع اولسه ماقبل حرف صحیح
 و ساکن ایسه دال مهمله در کرد و مرد و سمند و نوند و پسند کی و دخی اگر ماقبلند
 حرف علت واقع اولسه یعنی الف و و او و یا حرفلر دن بری اولسه ذال معجه در نته کم افصح
 المتکلمین خواهه محو داین عین بقاعده فی بر قطعه ایله بیان ایشدر فی قطعه فی در زبان فارسی
 فرق میان دال و ذال * یادگیر از من که این نزد افاضل مبهم است * پیش از و در لفظ مفرد که صحیح
 و ساکنست * دال خوان آزا و باقی جمله ذال معجه است * و شعرای عجمک استاد عالیجنابی
 مولانا ظهیر فاریابی بوقطعه عربیه ایله بیان ایشدر فی قطعه فی حفظ و الفرق بین دال و ذال
 فهورکن بالفارسیه معظم * کل ماقبله ساکن بلا وای * فم و دال و غیره دال معجم * لفظ وای
 حروف علمند و مشاب الی دین احمد حکیم کرمانی مثلاً لریله و افصح نظم ایشدر فی قطعه فی در جکا
 ماقبل وی جز حرف علت ساکنست * همجو مرد و کرد و سرد و برد از دال خوان * هر جکا ماقبل
 وی ساکن بحرف علت است * همجو یاد و بین و بود و یاده از دال خوان * مذکور قطعه لیده
 ماقبل ساکن و صحیح اولان کله لری دال مهمله و حروف علت اولان لری ذال معجه به مخصوص
 ایشدر اما حروف متحرکی ذکر ایتما مشایر یقصد برجه حروف علت واقع اولنور ذال معجه
 اولنور مابقی اگر ساکن و اگر متحرک دال مهمله اولنور ایتما ایدر اما اصح بود که ذال معجه و زبان
 تراکت بیان اولیه زیرا استادان مدققین و کاملان محققین شعرلر نه دال و ذال فرقنی
 رعایت ایتما ایشدر و دخی دال ساکن که افعال آخرینه لایقه اوله علامت فعل مضارع اووردند
 و شناسد * و گوید * و خواند * کی و اگر کله ده فعل مضارع اولنه حرف می و یا خود همی داخل
 اوله صیغه حال اولور میدان و میشناسد و میداند و همی شناسد کی و اگر مجرد
 صیغه اولسه یا خود یا مضارع داخل اولسه صیغه مستقبل اولور بداند و میشناسد کی بوقفت
 احباب و قوفلر دن فضیله می لفظی حال و همی لفظی مستقبله استعمال ایشدر لکن
 قاعده کایه دکان و فعل مضارع جمعند دال ماقبله نون کتور و ب جمع او قورلر مثلاً دانند
 و شناسند کی و دالک مابعد نه هاء علامت کتور و ب اصل فاعل صیغه سی اولور دانند و میشناسند
 کی و الله سبحانه الوهاب فی حرف الزاء فی حرف زاء معجه مفرد که اوائل کلماته داخل اوله لسان

دیرلر فی حرف النون فی نون مفتوحه که اوائل کلماته داخل اوله عزیمت کی حرف ما کی
 معنای ذی افاده ایدر کله به متصل کتابت اولنور افعال و مصادر و افعال و افعال و افعال
 صیغه لرنه مثلاً نداند و ندانست و ندانستن و ندانسته و ندانند کی و ذی ذات و سلب
 صفات متعلقه قصد اولنور هاء علامتله منفصل کتابت اولنور و اسماء جامده و اسماء
 مصادر و اسم زمان و اسم مکان و مبالغه صیغه لرنه و اسم فاعل که مفعولنه متعلق اوله ایا کی
 و سلبی قصد اولنور و قس علی هذا الباقی استاد لطیفی بیت جبری نه حیدری و نه دانا و کامل
 دانند کلی و نه دانند دلی * و دخی نا حرفی نون و الفله در عزیمت لیس معنایست در ترکیه
 دکل دید کوری در بودخی ادات ذی اولوب بونکله توصیفه قصد ایدر لر مثلاً ناینا کی کوری
 دکل دیک او اور و ادات افعاله ده داخل او اور ندان و نا شناس کی و اسمایه ده داخل او اور
 نامرد و نا کس کی و دخی نون ساکنه که فعل ماضی آخزینه لاحق اوله علامت مصدر در
 تفصیل احوالی مصادر بیانند ذکر اولنور انشاء الله تعالی فی حرف الواو فی و او مفتوحه که
 عربیه حرف عطف در فارسیه دخی حرف عطف اولور بین الکلمتین واقع اولوب کله اخرا بی
 کله اولی به عطف ایتد که لایذ مضموم تلفظ اولنور بغض محله معطوف علیه کله صیغه
 اکتفا اولنوب بلده و او تلفظ اولنور و لغدن یا خود یادن صکره واقع اولنور و او کله اشباع
 ظاهر اولور مثالی واحد من الشعر بیت پارسا و زنده و صوفی و طریف * و صوفی
 من شده در وقتها * و کاهی ضرورت وزن ایله همان آخر معطوف علیه کله صیغه اشباع
 و و و وای ساکن ایدر لر مثالی همام نیری بیت بر سر و چشم من گذر کن تا * جو مباری
 بکل بیارای * و کاهی ضرورت محل ایچون و او مفتوح تلفظ اولنور مثالی مولانا شاهی
 بیت مابکدل و بکروی چنین وان کل رعنا * افسوس که از هر طرفی روی دگر داشت * و کاهی
 و او ساکنه آخر کله ده اشباع ایله تلفظ اولنور و حالت اکثر قوافی ده واقع اولور مثالی حکیم
 فردوسی بیت بیاموخته کروی و جادونی * ندانسته چینی و هم پهلوی * و اکروا و ساکنه کله نک
 آخزینه لاحق اولوب ماقبلنک حرکتی و او جنس دن اولور سه خراسانیلر قتل ادات تصغیر اولور
 فی و دخی معلوم اوله که فارسیه و او معروفه و او مجهوله و اردر بو تعبیر حرف یای تحتانی دخی
 استعمال اولنور و او معروفه اولنور که ماقبلند اولان حرف مضمومه اولوب صیغه اشباع ایله
 حرکت ویریه و و او مجهوله ماقبلند اولان حرف ینه مضمومه اولوب صیغه زیاده اشباع
 ویرایوب تخفیفاً تلفظ اولنور که کذلک حرف یانک ماقبلنده اولان حرف مکسور اولوب کسره یه
 اشباعی ظاهر اوله یای معروفه دیر تخفیفاً تلفظ اولنور یایه یای مجهوله دیر لول الله العالم
 فی حرف الهاء فی حرف ها که آخر کله یه لاحق اولور بر قاج معنایه کورلیاقت * مقدار زمان *
 یعنی راتبه * هاء اصل * هاء علامت * اولالیاق و نسبت معنایه اسن افاده ایدر شمس فخری
 بیت شاه فرزانه شیخ ابواسحق * که همه کاراوست مردانه * و دخی فیه دار زمان معنایست
 و قدر و مرتبه ده دخی استعمال اولنور و خواه حافظ بیت می دو ساله و محبوب چارده ساله *
 همین بسست مرا بخت صغیر و کبیر * و دخی راتبه هر روز یعنی وظیفه و حساب همه عمره معنایست
 و خواه سلمان بیت کرچه کوی تو کند کعبه همه عمره طواف * پیش روی تو و قیله همه روزه

نماز * مثال دیگر وله بیت ای باز کشته از سفر کعبه مرخبا * از حج تست کعبه همه غره
 باصفای و دخی های اصل در که جمیع حالاته ها تافظ اول نور کره و عمره کی و بر نوعی ده ماه
 علامه در که کتابت اول نور تلفظ اول نماز انجق ماقبله ک فحه سن محافظه ایله کریم و بنده کی
 ینه ماصور تنده یاز باور مثالی محمد صوفی * رباعیه * در هر مجلس چو کارزار آکنده شدی *
 با هر خس و خوار در شکر خنده شدی * با مشرب هر که هست سازنده شدی * حاصل که
 چو آفتاب تابنده شدی * و دخی حالت توصیفه و حالت اضافیه ینه ماصور تنده یاز باور
 امایا کی او قنور نهایت اوز رینه بر همزه یاز باور مثلاً شهنشاده جوانخت و نوباوه باغ مکرمت کی
 ولف و نون جمع اولند قن و یای مصدریه اخلاق اولند قن کاف فارسیله توسل اولور شهنشادگان
 و بندگان کی لسان عربده آخونده ماء نائیت اولان اسماء قن رسیه نقل اولند قن بو قبیلدن
 اولور غزه و همزه کی و با خود تایی اصلی کی تافظ اولور اوزون و یاز باور دولت و سعادت کی و گاه
 اولور که ماء علامت محاذاتنه ضرورت وزن ایچون حرف ساکنه احتیاج واقع اولور
 اول وقت صریح ماع تافظ اولنق قیچدر افع بورد که فحه بی سلکه رک تافظ اولنه شوله که
 نه صریح ماولونه صحیح الف اوله مثالی استاد لطیفی بیت ای شاه سمرکوی دلبر زعمه رعنا *
 تکی دل بیچار باشد بفرقت خون کی حرف الیا یی حرف یا که آخر کلمه یه الحاق اولنور
 ایکی جنس در بر جنسی حروف معانی دند و بر جنسی حروف مبانی دند حروف معانی
 اول حرف در که و سیایط کلامت ترکیبندن دکلدر وضعه و دلالت غیره تبعیه لری یو قدر بلکه
 مستقل وضع لری و دلالت لری وار در آخر کلمه یه لاحق اولند قن معنی معنای اولور ایکی
 نوع در بری اسم مصطلح در که مستقل وضعی و دلالتی و مستقل مدلولی وار در یای خطایه کی
 و بر نوعی دخی حرف مصطلح در که مستقل وضعی و دلالتی و اما مستقل مدلولی یو قدر بلکه
 مدلولی غیره مدلولی ضمیمه ماحوظ او وریای و صفیه کی اصول یای معانی یو قدر در
 یای خطایه نک درت شعبه سی وار در یای استفهامیه و یای و صفیه و یای نسبت یو ایکی
 نوع در و یای تخصیص و یای مصدریه ایکی نوع در یای تنکیر و یای فعل ماضی و یای وحدت
 بر شعبه سی وار در یای زائیده و اصحاب ائمال اولان یارایله یای مبانی اصول و فروع لریله
 اولندی نوع اولور اولیای خطایه که لسان عربده اولان ضمیر متصل مرفوع معنای در
 مثلاً عرب طور دیک و آورد دیکه وقت و ضربت در جمع استفهامی وز دی دیر یو یای جمعی
 اول تایی عربی یک فیده سر لپها ایدر نده کم ناکید ایچون ضمیر منضم اولور ضمیر متصل جمع
 ایدوب ات ضربت در جمع توز دی دیر و انت فعلت دید کارینه عجم تو کردی دیر نده کم
 یو نده و اقندر حکیم فردوسی بیت تو کردی و رارستم داستان * و کرنه خری یو قدر
 سیستان * و یای مذکور که شعبه لری که جمله خصایصندن در و آخر کلماته لاحق او و در کرک
 اسم مرکب فعل و کرک مضارع اولسون مثلاً چونی و کردی و میکی دیر لری یعنی نجه سن
 و شدکی و اید میس دیک او و در مثال اول محمد صوفی کی رباعیه فی ای دوست که گفته
 محمد چونی * عبست بداهه میشد در افزونی * ایستاده زیر آسمان چون آنم * کیستاده
 زیر دار باشد خونی * مثال ثانی وله کی رباعیه فی ای آنکه مرا بدح افزون کردی * وز

وز دایه سپهر بیرون کردی * همکاری ما ایزد پیچون کردی * کر نیست مرا تو هست
 اکنون کردی * و دخی بیان خطاب ایدوب سن سن دیه جگ یرده تویی دیر لری مثالی حکیم سنایی
 بیت چه کنم رحمت تویی و دویی * چو یقین شد که من منم تو تویی * و مذکور حرف یا فعل
 مضارع داخل اولند قن کلمه زخم اولنور یعنی علامت فعل مضارع اولان دار کلمه دن
 اسقاط اولنوب یرینه حرف یا لاحق اولور فارسیله رسوخ و تمام و قونی اولیا نر مذکور
 حرف یایی صیغه امرک مدخولی قیاس ایدر لری و می لفظی که مضارع داخل اولور
 مشترک در حال ایله مستقبل میانند اما اصح بود که صیغه حاله مخصوص صدر زیر اکتب
 فقهیه ده مسطور در که اگر شاهد شهادت کواهی میدیم دیر سه شهادتی مقبوله در
 اگر کواهی دهم دیر سه مقبوله اولور زیرا شهادت ایتکه و عا ایتش اولور یوندن ظاهر در که
 حاله مخصوص اوله و کاه می مذکور یا نک کلمه یه حقوق رابطه واسطه سیمه اولور مثلاً کردنی
 و دادنی دیر لری یعنی سن ایتش سن و سن و یرمش سن دیمکد راست کد ادات رابطه در کلمه
 مذکور یه ماحق اولنق معنای تغییر ایتشد اول حالت مراد اولند قن همزه اسقاط
 اولنور و گاه اصل اوزن ساکن قومق جائز در مثال اول استاد لطیفی بیت اختیار عشق
 بر کل مهتر است * سر نهادن اندرین ره سرور است * مثال ثانی حضرت مولانا بیت
 اهل عز فزاد و دیدن دوری است * این دویی اندر تو از مستوری است * و دخی یای
 استفهامی در که ادات استفهام عربیه در اما ترکیب اولان آخر کلمه ده کی می که کوردکی
 ییلدکی ترکیب استفهامی در لکن فارسیله استفهام ایچون مستقل موضوع ادات یو قدر
 انجق کلمه اولنه داخل اولان الفک ملند معنای استفهام مراد اولنور و پردخی کلمه آخر ینه
 ماحق اولان یای خطایه بعینه محله مقام استفهام استعمال اولنور اول معنی ایسه قرینه
 حالیه ایله فهم اولنور مثلاً شنیدی و دیدی دیر لری سوال رنگند استندکی و کوردکی دیمکد
 مثالی استاد لطیفی بیت دیدی که چه کرد اشرف خر * او فطلمه برد و جانی یک زر * و دخی
 یای و صفیه در معنای توصیف افاده ایدر وصف ایله توصیف از اسناد بر نسبت غیر مستقله دن
 عبادتد یعنی ماحق اولدوغی کلمه نک مدلول و صفیه اولان موصوفک حالی آنکه قائم
 اولور و اکاد دلالت ایدر اول کلمه مرکب اولسون زر کرکی کرکسه بسیط جامد اولسون سرد
 کی کرکسه بسیط مشتق اولسون شکلیا کی افاده توصیف قصد اولند قن اول کلمه لک آخر ینه
 حرف یا زیاده اولنوب زر کری و سردی و شکلیا یی دینور مثالی و قونی نیرزی بیت بوده
 ام از تاب عشقت همجو ز کمال عیار * او بداند قدر ز راهر که باشد زر کری * میر غنچ حسن
 نظمی بیت چنان ز سردی دی کشته آمد دل تنک * چو سنج از دهنم لعلکون برون آید *
 میرزا قل بیگ بیت فراق میکشد و این زمان میگوید * سزای آنکه کند تکیه
 بر شکلیا یی * بو وصفیت ایچون اولان یا کاه اولور که خدی اولنوب مدخولی اولان کلمه
 کسره ایله تلفظ اولنور مثلاً نیکی دیه جگ یرده نیلک ایله اکتفا اولنور مولانا کاتبی بیت دشمن
 چه غم که نیلک کدایان اونکفت * کویند در عقب بدی میر پادشاه * و بدی دیه جگ یرده بد
 ایله ادا ایدر مولانا کاتبی بیت بد من دانا اندیشه داری * نه نیکست اینچنین نیکو بیندیش

و خوریزی ديه چك یرده خوریزی ديك ايله معنی تمام اولور مولانا کاتبی بیت تیغت نکرد
 میل بخوریزی کاتبی * آخر چه کرده ام که چنین زار میکشی * بویانک بر نوعنه یای مصد ریه
 دیر لمصدن مخصوص اولان یادین غیریدر که حالت توصیفه وصف کله ایتدوکی کبی حالت
 اضافته دخی اول عمل ایدر مثلاً سروری کرد و جوهری بود دیر که معناسی سرور لک ایتدی
 و جواهری ایدی دیک اولور مثالی طالب آمل بیت ان کور باطنان نشناسند از سفال *
 یا آنکه خویش را همه گیرند جوهری * و دخی یای نسبت در که لاحق اولدوخی کله نك
 مد لولنه نسبت معناسن افاده ایدر و مد لولنك مجموعندن وصف نسبی حاصل اولور
 مثلاً عربی کبی که عرب طائفه سنه منسوب و عجمی که ولایت عجمه منسوب دیک اولور
 مثالی نعت شریفده مولانا جامی بیت فهم رازش نکتم اوعربی من عجمی * لاف مهرش
 چه زخم او قرشی من جمشی * و نسبت دخی ایکی نوعد ریزی نسبت لازمه در که متغیر و متبدل اولماز
 و یریده غیر لازمه در که متغیر و متبدل اولور مثلاً زبان تازی دیر لاند اولان یا نسبت
 لازمه غیر مطلقه در و بعض کسنه ایچون کتابی دیر لاند اولان یا غیر لازمه در که کتب سماویه دن
 غیریه ده انتقال جائز در که اول کتابی نك کتابه نسبی غیر لازمه در و فارسی و دری و پهلوی
 دیر لاند و دن و پهلوه منسوب دیکدر مصری و شامی و رومی کبی و کاه اولور که
 مذکور یای ذی سینک تا کید نسبت ایچون آخینه بزون زیاده ایدوب مشکین و سنکین کبی
 او مقوله نسبتک ایکی حالی وارد بری بو که نسبت ایچون اولان یا منسوب الیهک ماده
 وجودینی بیان ایچون اولور مثلاً توجدن دوزلش سنه یه روین و طاستدن دوزلشه
 سنکین و د مور دن یا بلشه آهنین دیر لری دخی بو که منسوب الیهک بعض اوصافی بیان
 ایچون اولور مثلاً رنگنی بیان مراد اولنسه مشک رنگند اولانه مشکین دیر لخواجه سلمان
 مصرع * مه تیان ما ارد شب مشکین بدو منش * قرمزی کله کل آتشین دیر لولنه عاتقی بیت
 از آتش تب جو عارضش سوخت * همچون کل آتشین برا فروخت * کاه اولور که تا کید
 نسبت ایچون اولان نودن مقدم بر الف زیاده ایدر لری مثلاً دیار پهلوه نسبت اولند قله پهلوانی
 دیر لاول دیان منسوب اولان لسان مراد اولنور شاعر دیشدر بیت کشاده زبان و جوانیست
 هست * سخن گفتن پهلوانیست هست * کاه اولور که الف و زیند نصکره یادین بدل برهه نسبت
 زیاده ایدر لری مثلاً ملوکانه و عاقلانه و عارفانه دیر لری کاه اولور بر کاف فارسی زیاده ایدر لری که اوده نسبتده
 زیاده اولنه کلمشدر مثلاً جدا کانه دیر لری جدا یه نسبتده شیخ نظامی * مصرع * جدا کانه در
 هرفی یکنفی * کاه اولور که بو کاف یا یله ده جمع ایدوب زندگانی و بندگانی دیر لری کاه اولور که بو کاف
 یادین صکره کتورب نزدیک و تاریک و یاریک دخی اولیله در که اولور که انجق کافی کتورر لری کردکن
 کبی کود کانه اولیله در که ده نسبی وارد الف و نون تا کید نسبت ایچون اولدوخی کبی کاه اولور که
 معنای ظرفیت افاده ایدر مثلاً بامد اده ديه چك یرده بامد اده دیر لری مولانا جامی بیت بد بکر
 در زو صف بامد اده * کدشد دلها ز فیض صبح شان * و نو بهارده ديه چك یرده نو بهاران دیر لری
 مولانا جامی بیت نو بهاران خلیفه بقداد * بزم عشرت بطرف دجله نهاد * صبحکاهان دخی
 بر یله در و له ایضا بیت چو شد تا رنج مشرق صبحکاهان * چو سیب سیخ چون سیب صفاهان

صفاهان * و دخی مذکور یا کاه اولور که تخصیص ایچون استعمال اولنور و خصوصیتی احد ضدینی ۱۱
 آخره تخصیص ایچون استعمال طریقه ایه استعمال ایدر لری مثلاً انکشتی دیر لری آخرنده اولان
 یا خصوصیه در پرمق که انکشت در یوزک اکا مخصوص اولمله انکشتی دیر لری اول خصوصیتی
 تا کید ایچون یاد نصکره نون زیاده ایدوب انکشتین دیدیلر و دخی مذکور یا آخر مصدنه ده لاحق
 اولوب تهیمه و استعداد معناسن افاده ایدر مثلاً کفتی و خوردنی دیر لری سو یامه چک و ییه چک
 دیک اولور مراد سو یلکه لایق سوز و یکه حاضر نش طعام در و اولکه مستحق آدمه
 کشتی دیر لری تهیمه و یقه واقعده سینی * بخاری بیت شمع در مجلس اگر با تودم از نور زند * کشتی
 سوختنی باشد و آوختنی * و کید چک نسنه یه رفتنی دیر لری مثالی بیت چو نتوان رفتنی را داشت
 در بند * کره بستن بموران در شکم چند * و کاه اولور که لیاقت معناسنده استعمال ایدر لری
 مثلاً آوردنی دیر لری پیشکش مراد اولنور کتورمه که لایق نسنه دیک اولور تهیمه
 مولانا عاتقی بیت ز آوردنیهای شاهانه نیز * دران عرضکه بر بسیار خیر * تهیمه معناسنه
 اولان یا یله بویانک فرق غایت دقیقدر کتورمه دخی مذکور یا دخی کاهی مجرد تنکیر ایچون استعمال
 اولنور تنکیر قصد اولند قله مصادن الحاق ایدر لری شمس فخری * نظم * من سر کشته کشت
 هر دیاری * ندیدم مثل خسرو شهر یاری * جمال الدین ابواسحق که اورا * نیاستد روز بزم و رزم
 یاری * بویانک یای وحدتله معنای غایت قریبدر فرق دقیقدر رسوخ نامی اولان پیلور
 و دخی فعل ماضی آخینه ماضی اولور که حکایت حال ماضی معناسن افاده ایدر و یا خود
 متعلقلرینک حالتیه انصاف قصد ایدوب استعمال ایدر لری شاه ناصر خسرو * نظم * من ز دست
 این خزان آخر میغان بر شدم * و رنه هرگز آدمی دیدی که او عنقا سنی * پشت این مشت
 مقلد خیم که کردی در سجود * و رنه در جنت امید قلیه و حلوا سنی * نثر * و کاهی حکایت
 حال ماضی قصد اولند قله فعل آخینه دخی لاحق اولور مثالی استاد فرخی بیت کر پندیر فنی
 نکارا خویش قربان کردمی * کر قبولت آمدی ترک سرو جان کردمی * و دخی یای مذکور
 احما و افعال آخریله لاحق اولوب معنای وحدت افاده ایدر یعنی مدخولک مدلولندن
 معنای وحدت ظاهر اولور بو حالت اکثر اسماده استعمال اولنور مثالی شیخ سعدی بیت
 ظالمی را خفته دیدم نمروز * کفتم این فتنه است خواش برده به * دیگر لطیفی بیت
 پادشاهی را شدم بنده کنون * کامل عالم تابع فرمان اوست * و دخی کاهی اشباع حروف
 ایچون بر یا زیاده یا زر اما کله ده معناسنک اشتراکی یوقدر یعنی معنای کله یه افاده سی
 اولوب انجق ماقبلنده اولان کله نك آخر حرفی اشباع ایدر کاهی یا زاید دیر لری مثالی بیت
 اگر بهیمه لطفش شروع شرح افتد * هزار خامه و کاغذ وفای آن نکند * بودنی معلوم اولاکه
 کیانی و خسروانیه اولان یا لری مثالی یا حرفی دخی بر نوع نسبتدر اما الف و نون جمع ایچون دکلدر
 بلکه اول حرف لک زیاده سی قاعده لسان عربدر که اول قاعده اوزن تعبیرات نسبتدر مثلاً
 اسکندرانی دیر لری اسکندن منسوب دیکدر و دخی بر حالت وارد قرینه سابقه ایلده صکره کلان
 حرف یا کله دن ساقط او اور مثالی حکیم انوری بیت تاروی بخطه خراسان * آوردی و ماند
 خطارا * یعنی ماندی و جنس یا نك بری دخی مبانی اولدوخی حرف یای میانینک اولنده مذکر

اوله شیبی خروف بیانی شول حرفه کد بساط کلمات کد و ساط حروف معانی در الورد
 مرکب اولور مثل بنای و سرای و جای کبی که ترکیبی اول ادات ایله صورت ترکیب اولور
 اول یارده مستقل وضع و دلالت اولور بلکه موضوع اولان لفظک و لفظ دالک جزوئی
 واقع اولور یانی وکی وی دخی اول قبیلند در حروف عوامل که اول بحثه ذکر اولمشیدی
 اون ایکی حرف علی قدر الامکن تفصیل و بیان اولندی بعد ذلک قواعد آخریه شریع
 اولندی والله المستعان فی قاعده اشتقاق فی معلوم اوله که ارباب لغت قمتند زبان فارسیه
 اصل مشتق منه فعل ماضی در ماضینک آخر حرفی ایکی حالدن خالی دکلدر یاتاء ساکنه
 اولور دانست و شناخت و اموخت و گفت و گذشت و رفت کبی و یا خود دال ساکنه
 اولور آمد و رسید و خواند و کرد و خورد کبی کله نک آخر حرفه فقه و یروب آخرینه نون
 ساکنه کتور در مصدر اولور دانستن و شناختن و آموختن کبی و قس علیه الباقی و دخی آمدن
 و کردن و الباقی مثلها و اگر یونون ساکنه دن عکس بریای ساکنه زیاده ایدر زلایسه صغیه
 اسم زمان و صغیه اسم مکان و مناط فعل اولور مثلا خواندن فی وقت و نمودنی جای کبی و مثلها
 الباقی و اگر صغیه ماضینک آخرینه هاء علامت الحاق اولنسه صغیه مفعول اولور مثلا
 دانسته و شناخته کبی و هر صغیه ماضینک مجهولی اول صغیه نک مفعول صغیه سیدر شد
 لفظی ضم اولنسه مثلا دانسته شد و شناخته شد و خواند شد و رسید شد کبی زیرا
 فارسیه مفعول اسم صغیه سنه شاملدر و اشتقاقیه بوسیله لادن و امثالندن غیریده تبدل
 و تغییر واقع اولوق قاعده لازمه در حذف و زیاده ایله و ابدال ایله و تحریک ساکنه و عکسی ایله عذک
 اقتضای حسیه مثلری اقلاب تعریفند معلوم اولور و هر صغیه امرک اولی که الف واقع
 اوله و کایای ایجابیه لاحق و یا خود می ناهیه داخل اوله لای الف یایه و میمه تبدل اولور
 مثلا آرامیدن و آسودن و افکندن کله لینگ امرتند و نهیند بیارام و بیار آمدن و میارام
 و میار آمدن و بیاسای و بیاسایند و میاسای و میاسایند و بیفکن و بیفکنند و میفکن
 و میفکنند دیرلوقس علیه الباقی فی قاعده اقلاب و ابدال بویه در که کله ماضینک
 امر و مضارع اوله سنه اتفاق لغویین اوزن قاعده بویه در که کله ماضینک آخر حرفی امرتند
 ترخیم و مضارعند هاله ابدال اولور مثلا ماضینک آخر حرفتک ماقبل خا اولسه امرتند
 و مضارعند زاحرفنه ابدال اولور آموخت کبی امری آموز و مضارعی آموزد اولور
 و ساخت کله سنک امری ساز و مضارعی سازد اولور و ماضی سنک خا اولان کله لر قاعدکه
 ابدال اولور لر مثلا شناخت کله سنک امری زا اولوق ممکن دکل انک تو اخیسی اولان سینه
 ابدال اولور که امری شناس و مضارعی شناسد اولور اما افراخت و افروخت و دوخت
 و پخت و سوخت یونان جمله زیاده ابدال اولور لر و اگر کله ماضینک آخر حرفتک ماقبل سین
 ساکنه و الف مقدمه اولسه حرف مکسور ایله اول سین حذف و مکسوری مفتوح ایدر لر
 مثلا دانست کله سنک امری دان و مضارعی داند اولور کذلک شناست کله سنک امری
 شنای مضارعی شناید و کذلک داشت کله سنک شینی راء هاله یه ابدال اولنوب امری دار
 مضارعی دارد اولور و اگر کله ماضینک آخر حرفتک ماقبل فاه ساکنه و الف معتمد اولسه یا

یا حرفنه ابدال اولور و یایله فاراسنک تو انی اولدوغی جهتله مثلا تافت کله سنک امری
 تاب و مضارعی تابد اولور شتافت دخی بویه در امری شتاب و مضارعی شتابد اولور یافت
 دخی بویه در امری یاب و مضارعی یابد اولور و اگر کله ماضینک آخر حرفی دال اولان صغیه لادن
 بر کله نک آخر حرفتک ماقبل یاء ساکنه اولسه اول یایی حذف و ماقبل مفتوح ایدر لر مثلا
 رسید کله سنک امری رس و مضارعی رسد اولور و شنید کله سنک یاسی و اوه قلب
 ایدوب امرتند شغو و مضارعند شغود دیرلور در خشید کله سی رسید کبید و امری درخش
 و مضارعی درخشد اولور و اگر آخری دال اولان کله لادن بر کله نک آخری دال و ماقبل
 الف معتمد اولسه افتاد و نهاد کبی امری افت و نه و مضارعی افتد و نهاد اولور و اگر دالک
 ماقبل و او اولسه نمود و فرمود کبی و او الفه قلب و بریا زیاده اولنوب امری نمای و فرمای
 و مضارعی فرماید و نماید اولور و اگر دال مذکور نک ماقبل راء ساکنه اولسه خورد و خورد
 کبی امری حذف دال ایله خورد و بر و مضارعی خورد و راء ساکنه بی مفتوح ایدوب خورد و خورد
 دیرلور سائر لری جمله یونان قیاس اولنور فی احوال جمع و مضارع فی مضارعک جمله استعمالند
 قاعده بودر که لفظ مفردینک آخرینه دال ساکنه و ارایسه ماقبله برتون زیاده اولنور مثلا
 خورد جمعند خوردند و آشامد جمعند آشامند دیرلور و اگر اصل کله ده نون و ارایسه برتون
 دخی زیاده ایدر لر مثلا داند و ماند لفظانده داند و ماند دیرلور و اگر مضارع کله سنک اول
 حرفی همزه مفتوحه اولور سه یایه قلب و باء استقبال داخل ایدر لر مثلا آمد و آورد لفظانده
 بیامد و بیاورد دیرلور و آمد لفظنک امری که الف مدوده در آکلوز یا لکز استعمال
 اولنور و غندن حرف یا زیاده ایدر لر آی اولدی قاعده مذکور اوزن باء استقبال اذ حال
 ایدر لر بای اولدی استعمالند نوع ثقلت یونان الفی یا یایه قلب مکان ایدر لر بیام اولدی جمله
 استعمالند بیامند و بیامند دیرلور و بیاورند دخی بویه در و اگر مضارع کله سنک اولنده
 حرف می و همی واقع اولسه اول کله هاء مخصوص اولور میداند و همیداند کبی مرقوم حرف لر برینه
 باء استقبال که باء مضارع دخی دیرلور اذ حال اولنسه اول صغیه مضارع اولوب مستقبله مخصوص
 اولور بداند و بگوید کبی باء مستقبل احوالی یومقدار ایله اکتفا اولندی و قس علیه الباقی
 فی قاعده غیر مشتقه فی اسماء غیر مشتقه که صغیه امریه مرکب اوله اسم فاعل معنای
 افاده ایدر اکا اصطلاح لغویین ده وصف ترکیبی دیرلور مثلا سخندان و شعر شناس و کشور کشا
 و کینی ستان کبی ترکیب بر اسمی لفظی ایله تعبیر ایتدکاری معنایه سوز باهی و شعر اکیهی و اقلیم
 آچیبی و جهان آیهی دیمک اولور سخندان اصلند دانند سخن و شعر شناس شناسند شعر
 ایدی تا فظانده نوع ثقلت اولدی بی اجارندن دانند و شناسند که مبتدادر دال مضارع هاء
 علامتی حذف ایدوب خبری که سخن و شعر دز تقدیم ایدوب سخندان و شعر شناس
 دیدر سائر وصف ترکیبیلر ده دخی حال بویه در فی قاعده اسم فاعل فی بودر که کله مضارع
 دالک ماقبله نون و مابعد نه هاء غیر ملفوظه کتور لر و اگر کله نک اصلند دال دن مقدم نون
 و ارایسه برتون دخی زیاده ایدر لر مثلا داند که صغیه مضارع در اسم فاعل ایتک مراد اولند قد
 وجه مشروح اوزن آخر حرفی که دالدر ماقبله اولان نون اصلینک ماقبله برتون و مابعد نه

هاء علامت کتوز و ب دانسته دیر لسان ضیفه لدخی بوموال اوزن قدر و بر قاعده دخی ضیفه امرک
 آخرینه الف ایله نون زیاده ایدر لسان فاعل اولور بوی و کوی و خوان لفظ لینه الف ایله
 نون زیاده ایتدکنه پویان و کویان و خوانان اولور و سوبایچی و اوقویچی و بایچی دیمک اولور
 مثال اول میرا یو المعانی بیت شده پویان چوصبا وقت سهر در کویش * پاسبانی بکنمد دل
 بهوایش همه شب * مثال ثانی ابراهیم فاروقی بیت دشمنان سکن نهاد دوزخی ماوات را *
 اخسنوا کویان زبانی می کنند بیس العذاب * مثال ثالث حکیم انوری بیت رزم ایشان چو
 سحر است که در حفره او * اخسنوا خوانان بشمشیر کنند نیرانی * اخسنو جمع اخسار اخسار
 الکلب دیر لر یعنی کویکی سوردی دیمکدر واسم فاعله بر قاعده لدخی آخر کله امره بر الف الحاقیله
 اولور مثلا پویا و کویا و خوانا و قس علیه الباقی قاعده اسم مفعول فی قاعده کلیه
 بویه در که کله ماضینک آخر حرفی مکسور و یا مضوم و یا خود ساکن اواسه مفتوح و متحرک
 ایدر لر هاء غیر ملفوظی کتوز لر مثلا دانست و خفت صیفه لرینک تارینی مفتوح و هاء غیر
 ملفوظی الحاق ایدوب دانسته و خفته دیر لر و کذلک خور دو آستامید صیفه لرینک دالربنی
 مفتوح و هاء غیر ملفوظی الحاق ایدوب خورده و آستامید دیر لر سائر صیفه لدخی
 یو قیاس اوزن در اجمال کلام اسم فاعل مضارع دن واسم مفعول ماضی دن اولور فی قاعده
 نفی لسان فارسیه نفیک قاعده سی بودر که صیفه ماضی و صیفه مضارع اک اول کله لینه
 نون مفتوحه موصوله ادخال ایدر لر مثلا دانست و گفت کله لر که فعل ماضی ایدی اول لینه
 نون مفتوحه متصل اولدقند دانست و نکفت اولدی معنای که بادی و سوبادی در و داند
 و کوید کله لر که فعل مضارع اول لینه نون مفتوحه متصل اولدقند نداند و نکوید اولدی که
 معنای بلز و سوبلز دیمکدر یونون مفرده یه عربیه نون نافییه دیر لر معنای کله بی نفی
 ایتد و کچون فی قاعده نفی لسان فارسیه قاعده نهی صیفه امره هم مفتوحه مفرده
 ادخال ایدر لر علامت نهی در مبتلادان و خوان و خور کله لر که صیفه امره هم مفتوحه ایله
 مدان و مخور اولور معنای که بیه و اقومه و یمه دیمک اولور نون نافییه کلسان عربیه
 بحرف ما معناسن افاده ایدر ما زید قایمادیر لر فارسیه زید نخاست دیمک اولور و یم ناهیه که
 عربیه حرف لا معناسن افاده ایدر که لارجل حاضر ایدر لر و بر دخی لا تقل کلام دیمک معناسن
 فارسیه سخن مکودیر لر بویکی حرف که نون نافییه و یم ناهیه عربیه کله لر که حرفی کی در که
 معارفه و تکراره و مبتد او خیره داخل اولور لر و لکن فارسیه مبتد او خیر عبارتی شایع دکلذ
 اول لر معناسن شایع فی مضارع الیه تعبیر بله مستعملد فی قاعده نفی صیفه
 ماضینک آخرینه الف و راخم ایدر لر زعت معناسن افاده ایدر خریدار کی که خرید فعل ماضی در
 صا تون آلدی معناسن آخر حرفی که الف و راخم اولند قد خریدار اولدی که معناسی
 صا تون ایچی دیمکدر فی مناط فی دخی بویه در لکن اسم مصدر الف و راخم اولحق اولحق
 مناط اولور نمودار کی معناسی کوستیمی دیمک او اور استاد روم کمال پاشا زاده مرحوم
 بوموال بیور که دیدار لفظی گفتار کی در و رفتار دخی اولد در ترکیبی خفی اولان الفاظ مرکبه
 دندر که دیدارک بر جزوی دید و بر جزوی آردر که معناسی کورمک کتوز بی دیمک اولور آرد

۱۴
 آراسم فاعله آور دندن اصلی آردن در که ترخیم اولنشد در ترخیم کله آخرندن بعض حروفک
 سقوطی در که لسان فارسیه شایع در و گفتارک معنای ترکیبی سوز کتوز مجیدر بومقوله یه باعث
 فعله فاعل اسمن استعان ایدر لر ترخیم و ترکیب مقتضا سنجه عبارت آرکد مضافدر گفت اوزرینه که
 مضاف ایله در معنای عام ترکیبی دن معنای خاص علمیه نقل اولحق قاعده ترکیب تغییر
 اولنوب مضاف ایله تقدیم اولندی بو تعبیر نقل مذکورک جمله علایمند در مولای مومی
 الیهک کتابندن عبارتی بعینها نقل اولندی فی قاعده جمع فی معلوم اوله کلسان فارسیه
 تثنيه ایچون ادات یوقدر واحد دن یوقار و سنی ادات جمله ادا ایدر لر اسمانک جمعند قاعده
 مقرر لر ی بودر که اگر اسم ذوی الار واحدن اولوب آخری ساکن اولور سه الف و نونله
 جمع ایدر لر مثلا آدمی وری و جنی کی جمعند آدمیان و جنیان دیر لر و مرد و زن
 جمعند مردان و زنان دیر لر و اگر اسمک آخرند هاء علامت واریسه مذکور الف و نوندن
 مقدم بعض یده هاء علامتی کاف بعضی به ابدال ایدوب جمع ایدر لر مثلا فرشته و خواجه
 و بنده کیلر ده فرشتگان و خواجهکان و بندکان دیر لر و بر نوع جمع دخی اگر اسم اجداد دن ایسه
 اکثر یا آخر اسم هاء و الف کتوز جمع ایدر لر اسمک آخری متحرک و کرکسه ساکن اولسون
 مثلا آسمانها و زمینها و نامها و جانها و سنگها و آبها و بادها و خاکها کی بوجه بر قبیلند در که
 مذکور اسمک آخری بعض متحرک و بعض ساکندر بوموال اعتبار اولنور مثال دخی کل و لاله
 جمعند کلها و لاله هادر لر مثالی استاد بیت من همجو آب و خاکم و تو آفتاب و ابر * کلها و لاله ها
 دم اتر بیت کنی * اما اگر جماداتک بعض جهتله حیوانه مسابیه واریسه نموی اولد و غی
 تقریبله اولقوله ده ایکی وجهله جمع جائز اولور از جمله درختک بر وجهله جماداتدن جمعند
 درختها دینلور و بر وجهی دخی نموی اولقوله درختان دینلور نه کیم شیخ سعدی بیت برک
 درختان سبز در نظر هوشیار * هر روزی دفترست معرفت کرد کار * و اعضای وجود انسانند
 دخی هاء و الف ایله جمع واقع اولور مثلا تنها و جانها و سرها و چشمها و دستها و پاهای دینلور
 کمال بخندینک بویینی مناسب دوستی بیت خوش میشدی خرامان چون سر و عقل میگفت
 خوش میروی به تنها تنها فدای جانت * او ای تنها یا لکز صکره کی تنها جسدلر دیمکدر
 مثال دیگر بیت زبان تیفهای چاکر و سیر * شده دیر جان جانها چاشنی کبیر * اگر چه
 هاء و الف جمعی ذوی الارواح باثر اولموب کسها و مردها و زنها دینلور بلکه الف و نون ایله کسان
 و مردان و زنان دینلور و حیوانات جمعند دخی جائز اولوب کاوان و ستوران و خران
 و شتران دینلور شیخ سعدی بیت ندید سنی که کاوان در علف زار * بیاید همه کاوان ده را
 مثال دیگر وله بیت سران خیل پیرامن دریدند * دم ویا لستوران را بریدند * وله ایضا
 بیت کاوان و خران بار بردار * به زاد جهان مردم آزار * اما اشتد ذوی الار واحدن ایکن
 هاء و الف ایله جمعی جائز کور مشلر نه کیم کاتینک بویتنده واقعدر بیت کریم از شتران سپهر
 و جره خاک * که بجره راست شترهای مست پیرامن * و آفتاب و ماه ذوی الار واحدن
 دکل ایکن حرکت و سیر لر اولقوله خلاف قیاس الف و نونله جمع اولنشد شیخ سعدی * نظم
 کدایان بین اندر روز محشر * بخت و ملک بر چون پادشاهان * چنان نورانی از فریادت

تو کوئی آفما باشد و ماغان * بیکه مثال اشجار ده الف و نون جمعی خلاف قیاس اینک بنه شیخ
 سعد بنک بیت پیراهن سبز درختان * چون جامه عید نیم بختان * بردنی بیت برک درختان
 سیر در نظر هو شیار * هر ورقی دفتر است معرفت کردگار * دید و کی ظاهر انموی اعتبار یله در زیر
 درخت تعبیری اغاچه حالت خیمیتی و نموی و ارا یکند در بعد القطع درخت اطلاق صحیح و لایزال که
 بپشته ستون و شاخساز چوب و یا غنچه صالح اولانده میزد و دینور و اولحل و ادا ت الیه جمع اولنیموب
 بلکه ها و الفله جمع اولنور چوپها و ستونها دینور و قبل القطع انسانک انصاسی ها
 و الف الیه جمع اولندی بی کی اشجارک دخی ها و الفله جمع اولنوب شاخها و برکها و میوه هادر لر
 و بعض کله آخرنده که هاء علامت اوله جمعند حذف ایدر لر مثلا با دها و جامها دیر لر انحق
 فقه ایله اکتفا اولنور نته کیم ابراهیم فاروقی بیت بدورت جامهای خوب و فاخر * همه دم شاعران
 پوشند و نوشتند * یو بیتک سکون میله ده تجوز اولنمشدر * قاعده ستان * لفظستان
 اکثر مکان مراد اولن ان یارده استعمال اولنور مثلا شهر اولان یره شهرستان و بزاز لر جمع
 و شرا ایتدکاری یره بزازستان و طاشلور یره سنکستان و طاع اولان یره کوهستان و کلکه
 کلستان و چه لور یره چمنستان دیر لر یوندر جمله اسم مرکبدر و رایحه لور یره بوستان دیر لر اصلی
 بوی ستاندر تلفظی غلیظ اولمده یاسنی حذف ایشملر و کیلرک و اوین دخی قالد یروب
 بستان ایله اکتفا ایلد یار مثالی مولانا جامی بیت درین بستان سرای پر نظار * غنچه باز
 چون چشم ستار * حقیقه ستان لفظی مکان معنایینه مخصوص دکلدر زمان ایله
 مکان اراسته مشترک بر لفظدر که زمان مراد اولند و غی محله دخی استعمال ایدر لر مثلا یاز فصلنه
 تابستان دیر لر معنای ترکیبی حرارت زمانی دیمک اولور زیرا تاب لفظنک کرچه بر قاج معناسی
 واردر از جمله بر معنایینه اسی در بوند اول معنا مراددر کذلک قیش فصلنه زمستان دیر لر
 معنای ترکیبی و ود زمانی دیمک اولور زیرا فارسی صو قلع کسر زا ایله زم دیر لر مراد صوق
 زمانی دیمک اولور بر تفصیل مرحوم کل پاشا زاده نک تعبیردر بیوردر که طیرا غلک طبیعتی یاردر
 اولد و غندن کسر زاء معجه ایله صوق معناسنه اولان زمک آخرینه یای نسبت کتور وب
 و نسبی تا کید ایچون بر نون زیاده ایدوب یره زمین دیر لر اما جمع فرهنگدره زمین زاء مفتوحه
 باشد مسطور در و بهارستان دخی قبیلندند اما خارستان و کاستان معنای اول قبیلندند که
 مراد کناندر اما دلستان ایکی قبیلندند دکلدر معنای ترکیبی ککول ایچی دیمک در اجمع بدر که
 دلستان یازلد قله لام ستانه وصل اولنیموب منفصل یازله ترکیب آخر اولد و غی ظاهر اوله اما
 کاستان وصل جائزدر نته کیم یو بیتک واقعدر بیت ایمن آبادست دل ای دوستان * چشمها
 در کاستان در کلستان * دل ستانک ستانی مشتقدر ستانندن لفظندن اسم فاعلدر ایچی
 معناسنه اصلی ستانند ایدی ترخیم اولندی * قاعده دان * بعض برده که لفظدان واقع
 اولور ایکی حالدن خالی دکلدر * یا مرکبدر مخندن کی و اخوداصلدر جزدان کی مخندن
 اولان دان مشتقدر دانستندن اسم فاعلدر معنای ترکیبی سوزیایچی دیمک اولور اما جزدانند کی
 دان اسم جامد در طرف مکان معناسنه مخصوصدر نته کیم سابقا ذکر ی مرورا اینستان ایله
 یونک اراسته ایکی جهتله فرق واردر بری بودیکه ستانک نموی واردر طرف مکان و طرف زمان

مثلا زیاده کثرت مراد اولنسه فرو و نتر و زیاده قتلک کثرتدیر لر مثالی بیت چو کردد ابر ذوات ۱۶
 بر تو پر بار * فرو و نتر باش همچون شاخ پر بار * و بیشترده دخی ادات تفصیل مقصود در مثالی
 بیت زکوة مال یدرکن که فضلدر زرا * چو باغبان ببرد بیشترده داندکور * قاعده است * فی
 لفظ است ادات خبردر لاحق اولد و غی کله نک آخری مفتوح اینسه الفی خطده و تلفظده
 ثابت اولور مولانا جامی بیت قامت طوبی ز قدش سایه است * سدن ز کاخ شرفش پایه
 است * و اگر آخر کله ساکن اولور اینسه خطده و تلفظده حذف و ساقط اولور مثالی وله
 ایضا بیت آمدی و آمدنت بس خوشست * دیدن روی تو عجب دلکشست * مثال
 دیگر وله بیت کرچه کهر وار چو تیغ آمدست * بلکه کهر بار چو میخ آمدست * یو آمدستک
 اصلی آمده است در وزن ایچون هاء علامت محذوفدر لکن بویه الف ثابت اولور اینسه جائزدر
 اما افصح یو در که یونک کبیلر ساکن صورتند حرکت اختلاسیه ایله تلفظ اولننه و آخرند
 هاء علامت اولان اسمیه متصل اولد قله الفی ساقط اولنیمه مثالی کال بخندی بیت ز سر تا پا
 کلی ای شاخ نازک * که برکت شیوه است و میوه ات ناز * اما حال یو که اکثر فارسی خوانند
 یو قاعده رعایت ایتمیوب بلکه رابطه اولد و غی دخی بلیوب لفظ زاید صنور لر و بعضیابر
 همان یالکتر ترکیب قرارگاه کله ده استعمال ایلد کاری در معناسنه قیاس ایدر لر اول سیدن
 حالت تاتیه الفی کام ثابت و کام ساقط ایدر لر رئیس الحکما شیخ ابن سینا استک رابطه اولد و غی
 تصدیح ایشملر عبارت یو در کاف الفارسیه الاصلیه و عواست فی قوله از بد بیراست و هذه اللفظ
 تسمی رابطه است * قاعده حرف اند * است لفظی نک جمعی اند کاور مثلا مفرد قصد
 اولنسه فلان این سخن گفته است یا فلان چیزی کرده است دیر لر و اما جمع مراد اولند قله
 این سخن گفته اند یا خود چیزی کرده اند دیر لر ایدی اند لفظی علامت جمع اولوب یو جمله
 مخصوص اولدی یونکده الفتنک حالی است الفی حالی کبیلدر و کاه اولور که لفظ استه لاحق اولور
 اول محله الفتنک سقوطی لازم کاور مثالی حکیم سنایی بیت این کروی که نوز سیدستند *
 شیوه جان و زر خریدستند * شمس فخری لفظ اند بیجه معناسنه اسم کاور بعدد مجهولدن
 عبارتدر دیوبو بی نظم ایش بیت فیض جودش ز سنک خان و بین * کل امید بشکفاند اند *
 * مصدر فی مصادراحوالی مقدم استفاق تفصیل سیاقنده ذکر اولندی احوالی اوله دن
 و دخی مصدر البتده یالزم اولور دسپدن و خوابیدن کی که ایشملر و او یومق کی یا خود متعدی
 اولور دسپدن و خوابیدن کی معناسی ایشملر و او یومق کی و بعض مصدر واردر هم لازم
 و هم متعدی اولور آسودن کی و بعض مصدر بکتر لکن مصدر دکلدر اولقوله هر باده نون
 فصلند سیاق و سیاقیله از لشدر مصادرا یله آلوده در والله اعلم و احکم * دفتر اول ضرور
 امثال و اصطلاحات فی استعارات و اصطلاحات و ضروب و نادره که مقصود منه
 اولان معانی و کنایات عبارت لفظندن مفهوم و ترکیب کله دن معلوم اولیموب معنای آخر
 قصد اولنوب بلکه معناسی سماعه موقوف اولد و غی اجلدن کتب لفظه مسطور اولد و غی
 محالدره میان اعمادن اخراج و یا شقه برده ز قید یله علی قدر الامکان جمع و حروف تخی اوزن
 ترتیب و معانیلری شرح و بیان اولنور خفی اولیمه که لسان تراکت عنوان در ی باز در بلاغت

پروزی اولی مشرقی احراز ایله ماعدای غربی مناز و افسر تارک اعتبار و زیور تاج افتخار اولغله
برنوی تازه طرز و روح افراز که مطرب شیرین ادا مقام عجمه باغش و پرکار نقش بهجت آرای
خاطر ابد که ترانه پرداز و زمزمه ساز اولوب صحایف زرین چنبر اورا قله خامه طرفه صبر
آهنگ او فرایله اصول کیر اولد قله اهل عراق و بخازی شوق انداز ایلشدر کی جامعہ فی
طبعی میل ایلر ایسه نوله زبان عجمه * زمره اهل سخنن کیم اوله پاک نهاد * لطف طبع ایله بولوب
راست مقام عالی * فیض بخش اولی ایچون باغش انی استاد * بناء علی ذلک استاد شیرین
کار اندیشه و کلک خیال تراکت پیشه کاشانه ضمیرده نقش و تصویر ایلدو کی معلومات
بدایع و سخن شناسان عجمدن تشنیف کوش موش ایتدو کی نادرات صنایع و سطور صحایف
معتبرانده تعبیر اولیان فرایندات و دایع و میان فضلا و باغای فرسده زبانزد و شایع اولان
امثال و نکات و اصطلاح و استعارات قدرت عاجزانه و قوت ضعیفانه حاوی اولدو غی
مرتبه بوجمعه مطبوعه و بوجریده مصنوعه ده قلم طرفه رقم یکان یکان نکات مشنه و تحری
و معانی مجموعه غیره موضوعه سن بر بیت احشهادی ایله پرداخته و بیان و تقریر قائمه شروع
و عزیمت اولندی و من الله الاعانه و التوفیق فی جامعہ فی جهانده بردعا ایسه مرادک *
شعوری اولیکور تحریره ساعی * مثال مشکلاتی ایله حل کیم * اوله عالمه ظاهر انتفاعی *
کی باب الالف المفتوحه فی آب آتش مزاج * باده سرخ میر ابوالمعانی بیت بده ساقیا آب
آتش مزاج * که در بزم دل عشق یا بدرواج * آب آتشین * اشک غزده استاد دقیق بیت
شود خون جگر از دل چکیده * که آب آتشین آید ز دپله * آب از سر گذشت * ایش ایشدن
یکدی خواجه سلمان بیت غمش دریای بی پایان و مارادستگیری فی * گذشت آب از
سرت سلمان چه پای دست و پای زن * آب باب غیرسد * کیمسدن کیمسده فله بوق حکیم
صوفی فی رباعیه فی میداد جهان بسر نخواهد آمد * اندوه تو کار نخواهد آمد * صد
همچو تو کر بجا خواهد شد * هم آب باب نخواهد آمد * آب بروی کار آورد * ایشه صورت
ویدی مولانا جامی بیت تا چند خون دل خورم کوساقی جان پرورم * زین آتش می آورد
آبی بروی کار خود * آب بروی کار دارد * دخی دیر لیکل بخندی بیت خاک بخندرا که شیراز
کم نهند * آرد پرو کار تو آبی بروی کار * آب بروی کار آمد * ایش صورت بولدی خواجه
سلمان بیت آبی بروی کار من آمد ز دپله باز * آن آب اگر چه باز نیاید بکار من * آب بر
جگر دارد * قوت و قدرتی وارد کمال بخندی بیت نام دریادلی بر آوردی * نیست این طرفه
آب بر جگرست * اب بی جام * اقبال و دولت دیادن کنایه در مولانا صائب بیت میکند کار
شراب تلخ آب بی جام * این سخن از منی ارباب دولت و شنست * آیت زیر کا هست * لایق
او این سننه عارض اولد قله ضرب ایدر ل حکیم انوری بیت بساخر من که آتش در زنی زود
هنوزت آب خونی زیر کا هست * آب حسرت * اشک نومیذی مولانا هلالی بیت دردها
خنیچه از لعل تو آب حسرتست * لیک پندارند مردم قطره شبنم درو * آب خشک * یعنی
میشه قنبر نیشابوری بیت از برای دفع یا جوج هوا از آب خشک * خاک بیزان بیز که سد
بر آتش تر کرده اند * آب خضر * علم لدن کذافی و یثد الفضلا و بمعنی آب حیات خواجه سلمان

۱۷ سلمان بیت باد صحرای یوی تو دم زده جان شد * آب خضر از لعل توجان یافت روان
شد * آب در جگر نیست * قوت و قدرتی یوقدر کرک جهت مالیه کرکسه وجه آخر اولسون
خواجه سلمان بیت با آنکه آب در جگر نیست هر شی * باشد خیال روی توام میهمان چشم
آب در جوی تست * دولت و اقبالک وارد کردانی المجمع و امور عالم تصرف کنده در کذافی شرفنامه
آب در دهان آمد * اغزی صولندی رشکدن کنایه در کمال اسمعیل بیت چو دید طلمعت خصم
ترش لقا بت را * نیام تیغ ترا آب در دهان آمد * آب در زیر کاه دارد * ایشی کز لولایدر استاد
عنصری بیت زاعل دنیا بجو وفا داری * مریت اندرون نیاید کار * چو شود زیر کاه آب
درو * وقت حاجت امید از و بردار * آب دندان * ضعف و مغلوبیت حکیم انوری بیت دشمن
باتو اگر زده عداوت باز * آب دندان ترا زو کس توان دپله باز * و دله دوشمک معناسنه ده
استعمال اولنور استاد لطیفی بیت کرچه کشتم آب دندان در دهان حاسدان * لیک همچون
علاک رومی بوی خوش آید زن * آب رو آب جونیست * یوز صوبین دو که دیکدر کمال
بخندی بیت چند یزدیده ما آب رو * نیست آب روی مردم آب جو * آب در جو
باز آید * ترکیب صواق و غی رهینه اقرید کاری مثلد کمال بخندی بیت با خیال لب و آن
عارض نازک در چشم * آب دولت همه را باز میآورد * ابرو بالا کرد * جور و ستم ایلدی
عبد الرزاق کاشی بیت باز پرو کرد بالا ترک تیرانداز من * عالمی را کشت داردانیر مان انداز
من * آب روشن * شراب مزوج حکیم انوری بیت ساغر پر باده رنگین چنان دارد بچشم *
کرمیان آب روشن بر فروزی آذری * و آب صافی معناسنه مثالی خواجه حافظ
بیت باب روشن می عارفی طهارت کرد * علی الصباح که میخانه را زیارت کرد * ابروزند * رضا
و پر مولانا عارفی بیت طبع تو بخشیدن صد کج کهر * ابروزند و کره بر ابروزند *
ابرو فراخ * یعنی خوش طبع و خوش دل شیخ نظامی بیت دل شده دران مجلس تنکبار * در ابرو
فراخی در آمد بکار * آب زد * صوله دی دیکدر خواجه حافظ بیت در سرای مغان رفته بود
و آب زده * نشسته پیرو صلابی بشیخ و شتاب زده * آب زن * آرام و قرار و بری
کذافی شرفنامه فی آبستن فرادخوان فی یعنی بر بط کذافی شرفنامه فی آب شد فی ایدی
هرنه اولور سه میر خسرو بیت تامل از شرم رویت آب شده * بکرمان دورکن از چهره
نقاب فی آب شناس فی رخم و قانون بلایچی شرف الدین یزدی بیت سخن زیورده باید گفت
این سخن گفته اند آب شناس فی آب صفت باش فی کثیر النفع اول یعنی هر کس شنیدن
سودمند اولسون کذافی شرفنامه فی آب کشت فی آب شد مرقوم معناسنه در عبد الله
هاقی بیت یکی مرکز رایت فتح باب * کران زهره از دها کشت آب فی آله در سخن پیدا است
آدم سوزندن بلو در لواحد من الشعر بیت حسب مردجو مشهور است * آله در سخن
توان شناخت فی آب مرا بزی کار آمد فی مرادم حاصل اولدی مولانا جامی فی رباعیه فی
آیم ز کرم بروی کار آوردی * و ز موج فراغ بکنار آوردی * صبرم بدل از غم فکار آوردی *
خواهم بدو چشم اشکبار آوردی فی آب میرم فی یعنی صلاح و عفت ابوالمعانی بیت معجز
حسنت کند نکمیل ایمان هنوز * زاب مریم کرد کویا عیسی عشقت ظهور * و بمعنی شیر

انکور کذا فی مؤید الفضل فی آب من از هیچ کس نکشاد فی مرادم کسبه دن حاصل اولمدی ظهیر
 قاریابی بیت هزار دامن کوه ز نثار نشان کردم * که هیچکس شبه بر کنار من نهاد * هزار بیت
 بگفتم که آب از و بچکید * بجز ز دیده دگر آیم از کسی نکشاد فی آب نشاط فی یعنی منی که
 وقت خروج حاصل اولان سرور دن کنایه در کذا فی المجمع فی آتش از چنار آید فی غیر
 مهم و نسته دن ظهور ایدر حکیم انوری بیت آبی از روی کارا کریم * آتشی دانکه از چنار
 آید * آتش بهار فی رونق و طراوت فصل بهار کذا فی اداب الفضلاء ابوالمعانی بیت
 داده پیام عیش و طرب ناله هزار * افزود زوق حسن چمن آتش بهار * آتش تر * یعنی شراب
 قنبر نیشابوری بیت آب خشک این آسمان و آتش تراجم است * برخلاف از آب خشک
 این آتش تر کرده اند فی آتش سیال فی دخی شراب در خواجه سلمان بیت چون شراب
 لعل ساقی ریخت بر جام بلور * آتش سیال در آب زلال آید برون * آتش شجر * بود دخی
 شراب در کذا فی شرفنامه فی آتش عنان فی یوکرک آت خواجه سلمان بیت اسب سیه
 نخواستیم و خواهم بدولت * برخنک یاد سرعت آتش عنان نشست فی آتشین آب فی یعنی
 شراب مولانا عارفی بیت به ساقی آن آتشین آب را * کرانمایه بچال تاب را فی احمد پارینه
 را با ز همان حال شد فی اسکی عادی اوزن اولدی میر خسرو بیت توبه زمی کرده دل
 چون تو که ساقی شدی * با ز همان حال شد احمد پارینه را * اختر کذشت فی تقدیر موافق
 دوستی خواجه حافظ بیت روز هجران و شب فرقت یار آخر شد * زدم این فال کذشت
 اختر و کار آخر شد * شیخ نظامی بیت بسا فالی که از باز بجه برخواست * چو اختر
 میکندش آن فال شد راست فی آخر روی مفروش فی انکی صورت کو سترمه ماوراء النهرده
 استعمال اولنوراداد کذا فی شرفنامه فی آخور سنکین فی فائده سز اولان نسته حکیم
 خاقانی بیت رخس تر ابر آخور سنکین روز کار * برکیان و خر توعنبرین چرا فی آدمی
 سرودوست فی آدمی و انسانیتلی دیکدر خواجه آصفی * مصرع * زعکس روی تو آینه
 آدمی سرودوست * آدمی سرودست دخی بمعنایه دروله * مصرع * بغزله کرد اشارت شد
 آدمی سرودست فی آرزو در دل شکست فی مراد حاصل اولمدی مولانا کاتبی بیت بغیر
 تیر تو هیچ آرزو نداشت دام * شکست در دل من چرخ آرزوی چند * خواجه سلمان بیت
 در دل من بود نیست آرزوی زلف تو * هجر تو آن آرزو در دل سلمان شکست * آرزو
 دل شکست اولمق معرض وجوده کلامکدر سیفی بخاری بیت دل شکسته من آرزوی
 زلف تو داشت * چه آرزو که من خسته را بدل بشکست فی آرزوی من بشکن فی مرادمی
 حاصل ایه مولانا رفیق بیت شکستن سر زلف تو آرزوی منست * که در جهان تو یکی
 آرزوی من بشکن فی آرزو بشکن فی دخی دیر میرا ابوالمعانی بیت عریست دل که تشنه
 لعل لب شد * ای یار یو فاق تو یکی آرزو بشکن فی از تشهاد و دی ندیده فی روز کار کرم
 و سر دین چکامش خواجه آصفی بیت تو بی که هست عذار تو مشکسود هنوز * منم
 کز آتش عشق ندیده و هنوز فی آزادی او کوید فی انک مدح و ثامن ایدر فی آزاده دار فی
 کند و کاکام مدح ایندر استاد عنصری * مصرع * سیرت آزاده دار ناظر آزادگی فی ازان باز فی

۱۸
 اول زماندن برو خواجه سلمان بیت بر لب رود علی تا آب دجلوی قرات * بسته شد زان
 زور باز افتاده آب از چشمهاست فی از باران کریمه وزیر ناودان آمد فی المذن قاجدی
 بلایه او غرادی شیخ نظامی بیت کفون در خطرگاه جان آمدیم * ز باران سوی ناودان
 آمدیم فی از پای افتاده فی محنت و مشقت اولمق دن کنایه ایدر لر یا ضی سهرقندی
 بیت باز خون جگر از دیده کشادم بی تو * دست من کیر که از پای فتادم بی تو *
 کاهی الفلین اسقاط ایه استعمال ایدر خواجه سلمان بیت زیبا فتاده ام ای دوست
 دست کیر مرا * که کار دست گرفتن فتاده راد پای فی از پای در آمد فی دخی اول معنایه در
 کمال اسمعیل بیت هنر خدمت فرمان در آمدی از پای * اگر دست نکردی ز خانه
 تو عصا * از پرده برون شد * حد دن تجاوز ایلدی خواجه حافظ بیت اگر از پرده برون
 شد دل من عیب مکن * شکر از ده که نه در پرده انکار ماند * از زیر ندبای زرد بندند * قیمت
 متاع دن کنایه در خرجی ایچندن چقار دیکدر ابوالمعانی بیت خواجه ابرخی اگر فکر زیان
 در افتد * از زیر ندبای زرد بندد * ازین دندان یعنی * جان و کولدن خواجه سلمان بیت
 فتح بابی ز فلك یافت کسی کو می کردد * خدمتی بردر شته ازین دندان چو کلید * اوحد الدین
 اصفهانی بیت در جهان نوش لبی را بشناسیم امروز * که غلام دهن او ازین دندان چو کلید *
 ازین سی و دو * بود دخی اول معنایه در کذا فی شرفنامه * ازین کوش * بود دخی اول معنایه در
 خواجه حافظ بیت از بهر قبولت ازین کوش * لولوی خوشاب کنشه لالا * خواجه
 سلمان بیت خوش میخرامد و زین کوش میکند * هر دم بدوش غاشیه زلف او شمال *
 فی از پوست برون شد فی حد دن تجاوز ایلدی کمال اسمعیل بیت بدان پوست برون آمد
 که همچون رک * چو راست نشستم و صد زخم نیشتر دیدم فی از خانه جغد باز نیاید فی اصل
 فرومایه دن اصل زاده کلز حکیم فردوسی بیت به و مان چنین گفت دهقان سفد *
 که بر تاید از خانه باز جغد فی از خاک بر گرفته او فی انک چراغی و احیاسی در عشق کاشی
 بیت این منظری که طاق چو ابروی دلبر ست * از خاک بر گرفته دارای کشور ست فی از دگر
 کرد فی اندن اعراض ایلدی خیالی سهرقندی بیت کرسر و میرا یار وای دگری نیست * بی جرم
 چرا از من دیوانه دگر کرد * بومعنایه شهید فی قی بیت شنیدی در حق من عاقبت قول
 بداندیشان * ترا کفتم مکن کوش از طرف دیگر دگر کردی فی از دل آمد فی کولدن قودی
 مولانا طوسی بیت تیر تو که در سینه من ساخته منزل * خواهم که برون میکنم نامم از دل *
 والدن کلمدی معنایه تمامی مشهیدی بیت ماند یکان خد نکت در دل بیعاصم * خواستم
 از دل برون آرم نیامد از دام فی از سر انکشت فی یعنی تقا فلانه و کولدن ابوالمعانی بیت
 انتظار آن هلال ابرو کشیدم و وزعید * مر حبا کرده ولیکن از سر انکشت کرد فی از سر
 خواستن فی با شدن بکمکدن کنایه در کمال اسمعیل بیت نه زیر کان همه برخواستند
 از سر خویش * چولاف میزنی از زیرکی تو هم خیزد فی از سر مادر کدر فی کند و حایزه قودیکدر
 میرزاوی بیت پیش چشم دم من ای ابر نیسانی دگر * پایه خود دانکه کن از سر مادر کدر
 فی از سر نهاد فی آشاغی قودی کمال بخندی بیت مه که نهادی که حسن کج * روی تو دید آن مه

از سر نهادن از سر و آوردن با شدن صاودی مولانا طوسی بیت عقد دستار بلا نیست
ترا ای طوسی * این بلا را از سر خود تو چراوانگی * بومعنایه مولانا هلالی بیت بسکه مخمورم
کرانی نمیکند دستار من * میفر و شان این بلا را از سر من واکنید * از طاق دل افتاد
کوز دن کوکلدن دوستی استاد بیت مدار چشم اجابت که در زمانه ما * دعا از طاق
دل افتاده است آمیز را * مولانا عرفی بیت افتاده ام ز طاق دل دوستان ولی * خورشید را
زبان رسد زان زوالها * از طبق حالی بر افتاد * یعنی صباح اولدی محمد عصار بیت
بدان دلها که او نمود از یاد * طبق پوش از طبق حالی بر افتاد * از فلان چیز دندان برکنند *
فلان نشیند امیدی کسدم حکیم انوری بیت مرا از سر هوای آن لب میگون نخواهد شد *
نخواهم کنند دندان از لبش تا خون نخواهد شد * از کواکب میخواند و از ماهی درم * غایت طمع
خامدن کنایه در شیخ نظامی بیت کسی کو برد بر تر و خشک ریج * زماعی درم خواهد از کواکب
* از کواوی غدودی نهد * بودخی مند کور معنایه در شیخ عبدالله انصاری بیت کی بود صوفی
چنان خر طبع کوا از حرص خویش * می نخواهد با کسی را باشد از کواوی غدود * از کعبه چو
پیکری * بر سنه نك نهانیدن کنایه در کذا فی شرفنامه * از کلا چه کل * اصلک در ترکیه
سنگ قوسک آدی ندرد یکری مضموندر مولانا محمد الدین امامی بیت کفش کل کل بر آمد
عارضت از تاب مل * غنچه اش خندان شد و گفتا که از کلاها چه کل * از مار مار چچه زاید
بد اصلدن ینه بد اصل اولور ایو المعانی بیت زید اصل هرگز حقیقت نخواه * بجز مار چچه
چه زاید ز مار * از ماست پر ماست * ترکیه قر تاله براوق دکش کند و یا کنند دید کاری
مثلدر وله ایضا بیت چونیکو نظر کرد دیداشناست * بگفت از که نام پرما زماست *
* از من در کندر * یعنی خطامدن کچ مولانا کاتبی بیت تیری زد و چشمت طلبید این دل
کستاخ * فرمانکه زنجند از و در کدر اند * از و آزادی کرد * انک اصل حراید و کین سوبادی
کمال اسمعیل بیت زخلق خوی تو میگرد سوسن آزادی * برای بند کیش سرو بوستان
بر ماست * از و باز خورد * اندن اینجندی خواجه سلمان بیت لعل روان ز جام زرنوش غم
جهان خور * زین فلک زمر دین بهر چه از میخوری * بومعنایه میر خسرو بیت خواهم بخند سب
بدعا کاسه دم * لیک از رقیب بیهل کوباز میخورم * از و بازی خورد * بودخی بومعنایه در
مولانا کاتبی بیت مرغ دلم با روی پرچین تست خوش * کربازی ز طاق مفرنس میخورم *
از و بر بست * اندن قائده ایتدی خواجه سلمان بیت با آنکه در میان تو دل بست عالمی *
کس زن میان بغیر کر هم بر بست * از و لموتی کرد * اندن اوراق اولدی ظهیر قزایی بیت
همچون نیام تیفت دارد اجل ز فیت * پهلوتی همیشه از تیغ جان شکارت * از و لمو کرد
دخی در محمد عصار بیت خلاق را چو بارو بت بود و * چرا باید ازیشان کرد پهلو *
از دست برد * اکا غالب اولدی کذا فی بعض اللغه از و ذکر کرد * اندن یوزد و نردی * از و دل
پر داشت * اکا بخصور اولدی مولانا جامی بیت کند چون کل رخ خود را تصور * وزان
دارد زکل غنچه دل پر * وله ایضا بیت صراحی با وجود لعلش از منی * دل پر داشت بر ساغر
تهی کرد * از و دندان برکن * اندن امیدی قطع ایله خواجه سلمان بیت درد آمد و گفت

گفت ازین دندان بامن * راحت طلبی ز کام دندان برکن * از و زاغ گرفت * انی آلدادی یعنی
حمله ایتدی شاه طاهر دکنی بیت طاوس عقل ارچه بسی زاغ کیر کشت * بگرفت طوطی
خطت از وی کلاغها * از و طرف بر بست * اندن قائده مند اولدی خواجه سلمان بیت
پیدا است که از میان چه بر بست کر * تا من زکر چه طرف بر خواهم بست * از و طرفی نیست
یعنی اندن کورمدی خواجه حافظ بیت کس بدور زکست طرفی نیست از عاقبت *
به که نفرو شدند مستوری بمستان شما * وله ایضا بیت من از نسیم سخن چین چه طرف بر
بستم * چو سرور است درین باغ نیست محرم راز * از و طوق برد * اکا غالب اولدی شیخ
نظامی بیت بدان طوق کوی آن بت نامجوی * زمه طوق برد و زخورشید کوی * از و فقاغ
کشاید * اکا ناز و مشیوه ایدر و دخی لاف اورر معناسنه ده مر ویدر حکیم خاقانی بیت
انجا که من فقاغ کشایم زدست خویش * آلام دیده کن چو یغ افسرده دل نیند * از و کرانه کرد
اندن اوراق اولدی حکیم انوری مصرع بر هر که عرضه داشتیم از من کرانه کرد * ترکیه کنار چزدی
دید کاری معنایه در کنان کرد دخی دیور * از و کلاغ گرفت * انی آلدادی شاه طاهر دکنی بیت
زاغ کیر دهه از بلبل شوریده کلاغ * برک پر مرده کند با کل صد برک خنک * از و کنان کرد *
اندن اوراق اولدی مولانا هلالی بیت مگو کناره کن از من که جان زکفت ندهی * تودر میان نه جانی
چسان کنان کنم * از و کوی برد * اکا سبقت ایادی و اکا غلبه ایادی معناسنه مولانا هاتفی
بیت شب از روز روشن همی برد کوی * شب روز آینه شد دوروی * زوی دامن افشاند *
انی ترک ایادی خواجه سلمان بیت تانه پنداری که سلمان دامن از دلبر فشاند * دامن از دل
برفشاند و دامن دلبر گرفت * از و در کذر * یعنی صوچن عفوایله ابو المعانی بیت این دل
کستاخ از تو کر امید وصل کرد * کو خطا کرد دست و داند لطف کن از و کذر * از و کوتهی کره
کوکلدن قویدی وله ایضا بیت بوده شد در عشق اورا منتهی * بدل جازا کرد از و کوتهی
* از و فروریخت * پریشان خاطر اولدی و الم چکدی معناسنه شرف الدین یزدی
بیت یکباره از و فروریخته * هر آنکو نشد کشته بگریخته * از و ویرانه دودنی آید
بر سقلا دعوی زرکی ایتد که ایراد ایدر شیخ نظامی بیت مثل زد درین آنکه فر زانه بود *
که بر ناید از و ویرانه دود * از و دست * یعنی بواسطوب او زن خواجه حافظ بیت ساقی
ار باده ازین دست بجام اندازد * عارفانرا همه شب شرب مدام اندازد * ازین سیمس *
شیدن صکره معناسنه بدخشیلر اداسیدر مخلص * بدخشیانی بیت ندانم چه شاید بدن
زین سیمس * کدر از صیبری ندانست کس * اسب و فر زین نهی * کند ویه لازم اولانی
غیری یه ویرد کمال سخا دن کنایه در شیخ سعدی بیت کدایی که بر شیر زین نهی * از و زدن
اسب و فر زین نهی * آستین افشاند * یعنی نهی کرد مولانا وحشی بیت تیغ قضادی که
کشید بر کسان قدر * افشانی آستین که بر و ترک آن کند * آستین برزد * حاضر و آماده
اولدی مولانا هاتفی بیت بکا و آوران آستین برزدند * کزان کر زباده زین برزدند *
ودخی آیشه مستعد اولدی ظهیر قزایی بیت چو سنبل توسر از برک یاسمین برزد * غایت
بر چمن خوم آستین برزد * آستین بر و افشاند * ترک ایتد کن کنایه در مولانا جامی بیت

نام جانان شهید جان افشاند * آستین بر همه جهان افشاند * آستین یوستین * یعنی
عیب کدافی شرفنامه * آستین نیز کرد * دست دراز لعدن ال چکدی حکیم انوری بیت
نیز کرد حوادث آستین * چون دامن تودید کریان روزگار * آس فلان را ختم * فلانک
مصلحتن کوردم آفتی * حلوا کرد در حق جوان طباح بیت گفت آن شوخ که من اش ترا خواهم
بخت * بخت آشی که چنان آس نخوردم هرگز * آفتاب بکل اندود * آشکا و اولانی کزادی
کدافی محمودی * آفتاب بیوه کداز * آفتاب بلم کس * کلاها بضم الکاف جایه سنه الدانوب
ضرری کوریان کبار کسند * ایدر لخته کیم منصور قره باغی قاضی عبد الوهاب طوسی
حقند دیشدر بیت قاضیا بر سر پتمانی * خوشنشان میخوری مکر سبشی * گفته آفتاب
شرع منم * آفتابی ولی پتم کشی * آفتاب روان * یعنی شراب خواجه حافظ بیت روان
درده آن آب عین روان * نه آب روان که آفتاب روان * آفتاب روی * کوشن اصابت
ایدن محله دیرلواصابت ایتمین ره سایه روی دیرلر اما ایکی عبارت دخی محبوب تعریفند
استعمال اولنور خواجه سلمان بیت بر سایه سواد سر زلف خویش کیر * مارا که
سوختیم در بن آفتاب روی * افیون در شراب انداختیم * یعنی کشف راز ایلدک شیخ
سعدی بیت عارفان در چرخ و صوفی در سماع آورده ایم * شاهان در رقص و افیون
در شراب افکنده ایم * مولانا عرفی بیت با هوسناکان همی گفتند در میخانه
دوش * هان قناعت کن که افیون در شراب انداختیم * اگر براید * قولای کلورسه
خواجه حافظ بیت کفتم غم تو دارم کفتا غم سراید * کفتم که ماه من شو کفتا اگر
براید * اگر روی سازد کوبساز * آنورسه قولانسون مولانا طه وری بیت نشین ماها
در مقابل نیاز * اگر روی سازد چه شد کوبساز * الف کوفیان * بر نسنه نک
اگر یکنکن کنایه ایدر خلایق العانی بیت از کان نجل ذبیق و شجر فرد مرا * کردون که
کرد چون الف کوفیان مرا * آلوده دامن * یعنی کنه کار و ملوث کدافی الجمع * آنجا که
زراست کوش باید داشت * دولتونک هر رده سوزی دیکلور کال اسمعیل * رباعیه * آمد بر من
چو در کفم زر پنداشت * چون دید زرا ندانستم زود بیکداشت * از حلقه کوش او مرشد معلوم
آنجا که زراست کوش باید داشت * انداز من دارد * بمن قصد مدد اولور خواجه حافظ بیت
باز ابرو کرد با لاریک نیر انداز من * عالمی را کشت دارد این زمان انداز من * آنکین بوم *
یعنی متلاشی مولانا هاتنی بیت بنا ساز کاری * دارای روم * که آلوده بود آنکینش بوم
آنکشت بداندان کرد * یعنی بشیمان و نادم اولدی کمال بخندی بیت امروز کران لب
نکرد زاهد خود کام * بسیار بدندان کزد آنکشت ندامت * آنکشت بر حرف نهاد *
دخل و تعرض ایلدی و له ایضا بیت چون قلم آنکشت بر حرف منه صوفی که من * خرقة کردم
رهن و مستان و سخن در دفترست * دیگر بیت کرنا لم چونی آنکشت منه بر حرف * هر که
زخمی خورد البته قفانی دارد * آنکشت بر لبش زد * آفرین ارادی طالب آملی بیت
آن غنچه ام که کر زنی آنکشت بر لبم * خون سلاست از لب پر خون کشایدم * مولانا عرفی بیت
زخمه هر چند که آنکشت ز ندراب تار * ناله از بیم نیارده برارد آواز * حکیم شفیانی بیت غنچه

۲۰ غنچه باغ محبت هم زرقار داشت * بر لب کل نیز آنکشتی زدم آزاد نیست * آنکشت نیل *
غایت فخر دن کنایه در شیخ سعدی بیت یامرو بایار ازرق بیرهن * یابکش در خاندان آنکشت
نیل * آنکور خور و باغ میسر * ترکیه اوز منیه باغی صورمه دید کلریدر کال بخندی
بیت پیوسه سیب ذقن کفتمش زکاشن کدست * کال گفت توانکور خور و باغ میسر * آنکورک
چشم * یعنی مردمک چشم شمس الدین سرایی بیت آنکورک چشم ماست خاش یارب *
در عین سواد مردم دیده فداد * آواز دهل شنیدن از دور خوش است * معناسی شهرت
کاذبه در ترکیه طاول سسی ابراقدن قبا کاور دیر لر میر خسرو بیت سنجرا کر خورده
ز نوبت غرور * نوبت اوبانک دهل به زدور * عجم شهرزاده لرندن بری شرف الدین یزدی
دعوت ایدر وار مغه تعلل ایلد که یا زوب کوند رمش شرف الدین صاحب شکم اولغله بو
مثل اکا مناسب اولشدر شهرزاده نک یازدوغی بیت زهار شرف زرد بیرون نشوی *
کاوازد دهل شنیدن از دور خوشست * آواز داد * دعوت ایلدی خواجه سلمان بیت
تانیست فرورفته دم آوازدهیدش * کوکوش بره دارد و چشمش نکرانست * آواز کرد *
دخی یو معنایه در شاه مجود بیت تا شد از خیل سکان سرکوبت مخلص * بکرش سوی
خود آواز نکردی هرگز * آهن پایه * یعنی خیمه * کدافی مجمع الفرس * آهن دل * یعنی
شعبه خواجه سلمان بیت بر سر خیمه تو آمد تیغ کریان شد برو * با همه آهن دلی ایام کفتمش
خون کری * آهنین جگر * یعنی مباح رز و سخت دل کدافی شرفنامه * آهودل * یعنی
قورق او حد الدین اصفهانی بیت کر صید عشق خواهی تو آهودلی مکن * همراه عشق
باش که شیرینست در شکار * آهو کدشت * یعنی فرصت یکدی شاپور بیت غافل آن
وحشی غزالم تدازهلو کدشت * پیش میر فتم نسیم کرد و گفت آهو کدشت * آهو
سفید * غزال رومی نه کیم آهو خطایی در لر و محبوب رومی و محبوب خطایی مراد ایدر لر
خواجه آصفی بیت چشمت آهو مست دلی آهو خطا * چشم خوبان دکر در غمت آهو
سفید * آهو دنیاله کشیده * چشم محبوب عبد الواسع جیل بیت دنیا لر خودم می
کشدان ز کس جادو * من بنده آن آهو دنیاله کشیده * آیین بست * یعنی قانون و اسلوب
استاد بیت مکوساقی که می خور دن تبا هست * که آیین همایون پادشاهست * آیین
بند * شهر دو نماسی طالب آملی * بیت بایین بندی بازار خلوت میروم طالب * که دارم
یا وجود کامل خود میل سودایی * آینه چین * چین و لایتنه معروف پولاد آینه در
بیت بضاعت سخن خویش بیم از خواری * بسان آینه چین میان رشته زنگ * باب الالف
المکسون * این از فلکست از حسن نیست * بواشته اختیارم یوق ضروریدر دیک
معناسه نهادی شاه محمد حقند دیشدر * قطعه * زن خویش گفت بشاه *
کین بچه زکیست کار من نیست * این از حسن کلاه دوزست * حقا که درین سخن سخن نیست
زن نیز جواب پخته * گفت * این از فلکست از حسن نیست * این بشب جمعه تعلق ندارد
بیک آنکه علاقه سی یوقدر ابو تراب ییک بیت کوشد مخور می که شب جمعه غم آرد * این
هیچ تعلق بشب جمعه ندارد * این دوزنکی و رومی * یعنی شب و روز ویری و جوانی

و فقر و غنا و غم و شادیدن کنایه در کذا فی شرفنامه * این بیت در کتستانست * بویول منی
 صر منزل مقصوده ابیاتر شیخ سعدی بیت ترجم زسی بکعبه ای اعرابی * کینن کد تو میروی
 بتر کستانست * این سخن ته دارد * بوسوزك اصلی و نتیجه سی و اردر شیخ ابواسحق کازرونی
 در توحید بیت دریا خود و کوهر خود و غواص خود دست * هان غوری کن که این سخن ته دارد
 بومعنایه بیت مزبور منلا سحابینک رباعیه سندن اولی اوزن مرویدر * رباعیه * انکس که بچشم
 خویشتن ن دارد * در چشم کد او شده نظر که دارد * دریا خود و کوهر خود و غواص خود دست
 هان غوری کن که این سخن ته دارد * اینک ترا و * ترکیده استه ارشون استه میدان
 دیدکری مثلدر کمال بخندی بیت سخن از ماه میجوی و پروین * اگر منکر شوی اینک
 ترا و * اینک کز و اینک میدان * مثله وله ایضا بیت لاف اگر ز دزدقت سر و چمن * کویش
 اینک کز و اینک میدان * این مرده بشیون نیرزد * یعنی غنی چکمه که دکر لواحد من الشعرا
 بیت غم مخور جان من ار رفته شد این مال و منال * شاد می باش که این مرده نیرزد شیون
 این همه آورده تست * بوهب سنک قباحتک در خواجه سلمان بیت از شمیم کل و مل این دل
 من رفته بیا * اخرای باد صبا این همه آورده تست * این همه نیست * هیچ نسنه دکلدر
 روز مره سوز لیدر کذا فی الحمودی خواجه حافظ بیت حاصل کار که کون و مکن این همه
 نیست * باده پیش آر که اسباب جهان این همه نیست * این هم اسیری شد * بواشده
 بتدی دیکدر کذا فی شرفنامه * این یکی دیگر * بودخی بویه اولسون انصاری قی بیت کفنی
 بداع هجر بسوزانت جکر * صد داغ هست بر جکر این یکی دیگر * باب الالف المضمومة فی
 استخوان او بست * آنک اصلی بیان ایلدی خواجه آصفی بیت استخوان من که از سنک
 جنون صد جا شکست * استخوان قصه فرهاد و مجنون بسته اند * استخوان اول کولک
 ثانی اصل معناسنه در * استخوان قصه خوانان * قصه اوقینلرک سراغ از قصه ده ایندکاری
 اجمال حکایه در * اشتربین * دور اندیشه صاحبی اولانه دیر لر لواحد من الشعرا بیت
 ضافل شدی ز حال با آنکه شتر بینی * عاجز شدم ز دست با آنکه ذوفنونم * اشترخو * کین
 طوئیی اثیر الدین اخسیکنی بیت در مرثیه ها کنت کمال تو نباشد * کردون شترخو که
 ز کوهان قرار * اشتدل * قورق ترکیده دوه یور کلی دیر لر مولانا کاتبی بیت مرا غمست
 شتر واره با بجزره تن * شتر دلی نکم غم بجا بجزره من * اشتلم کرد * مجادله و غوغا یادی
 مولانا هاتقی بیت طریق مدارا شدش اشتلم * خم باده صلح روینه خم * افتاده مرد
 خدا * تواضع ایلدی شیخ سعدی بیت اگر زرد سنی یفتد چه خواست * زبردست افتاده
 مرد خداست * او چه مه کرد که اوتنه کند * اونه با شرد بکه بونه با شتره خواجه آصفی بیت نامه
 من خط مراته کند * هاله چه مه کرد که اوتنه کند * او را رسد * آکا لایقدر خواجه سلمان
 بیت مراد سد که توام توبه باده گفتن * شنیدم آیت تو بوا الی الله از لب حور * او مرغ این
 انجیز نیست * اول بواشک آدمی دکلدر حکیم لودی بیت برو که فکر تو نیست مرد این
 دعوی * مکن که خاطر تو نیست مرغ این انجیز * او نقش شما ندارد * اوسره لایق دکلدر
 سینی بخاری بیت زاهدان گوشه محراب غنیمت دانند * کندارد خم از روی بتان نقش شما

جانباز دیر لجان بدل و فدایند * دیک اولور * باسک بچوال نشاید رفتن * همچنین اولمیانلو
 ایله صحبت اولند قله ضرب ایدر لکال بخندی * رباعیه بی * خصم که بکفت و کودرامد
 بامن * ریشی چو چوال دیدمش تادامن * کفتم که دران ریش دوم عظم کفت * باسک بچوال در
 نشاید رفتن * پاسبان فلک * یعنی کوب زحل کذا فی شرفنامه * پاکان خطه اول * یعنی
 کرومیان و حمله عرش ایضا منها * بافسون کس در چاه مرو * کسه نک ایپی ایله قیویه اینه
 بابا فغانی بیت چه سود از دیده کریان فغانی چون شد آن یوسف * چرا اول بافسون
 کسان در چاه میرفتی * بالاتراز سیاهی رنگ دکر بناسد * بوندن ایلر و ایش اولمز خواجه
 کرمانی بیت کفتم که روز عیشم شد نیره کفت خواجو * بالاتراز سیاهی رنگ دکر بناسد *
 بومعنایه محتشم کاشی بیت عید رنگ بوالعجب هست در حسن لیک از آنها * بالاتراز سیاهی
 بالای چشم و ابرو * بالادوی * شاطر لک اول مخصوص او یونلریدر که لک چالار خلایق المانی
 رباعیه * شاطر بچه که نکته بر یاد گرفت * صد ملک دل از حسن خدا داد گرفت * بالادوی
 از دود دل من اموخت * در چشم ترم قطره زدن یاد گرفت * قطره زدن دخی لک اور مقدر
 * بام چشم * کوز قباغی کذا فی شرفنامه * بام مسیح * یعنی فلک چهارم ایضا منها * بام نهیم
 یعنی عرش مجید ایضا منها * پانداشت * مقابل اوله مدی ترکیده قی طوئیدی دیدکریدر
 کال بخندی بیت در وفای تو پانداشت رقیب با جواهر در اقدام نمود * با و بازداشت * وضعی
 ایدر سگ عجله ایله کال اسمعیل بیت که رز دیده من حیف هرزه رو شده بود * تو بار داشتی از
 بنفکنای دغان * بام زبان دارند * اغزیرایتد بلامیر حاج بیت من از نوش لبان او نخواهم کام
 دل جستن * که بهر کشتن بام زبان دارند آن لبها * پای بدامن کردن * یعنی صبر ایدوب فارغ
 اوراق کذا فی الحمودی * پای بزا کنند * سحر ایتمکن کنایه در شیخ نظامی بیت مراد
 کویت ای شمع نکونی * فلک پای بزا کند صحت کویی * پای تابه کشاد * یعنی سفر دکلدی
 کذا فی شرفنامه * با بچه بالا کرد * اتک در میان ایدی میر خسرو بیت ساخته طاوس
 ملائک سندر * با بچه بالا زده طاوس وار * پای پیچیدن * یعنی فرار کردن کذا فی الحمودی
 پای خاک کرد * یعنی سفر ایلدی کذا فی شرفنامه * پای دامن * بر محل که زمینه یقین اوله کذا
 فی الحمودی * پای دراز کشید * آشوری آتدی دیدکاری سوز در وایاق اوزاتدی تسلطدن
 کنایه در خواجه سلمان بیت سر و بردامن جویای کشیدست دراز * راستی خرم و آراسته
 جان دارد * پای در کل ماند * عاجز و مقیر اولدی حکیم شفا فی بیت چور کزن ساعد
 سمین اودید * بخود چون طسمه زنی اندیشه پیچید * زحیرت پای در کل ماند فصاد * که آزار
 کل از دشمنش نمیداد * پای در میان آورد * یعنی مصاحبت ایچنده بواندی کال اسمعیل بیت
 درازد سنی احداث پرفسوندر این * کدرای روشن او پای در میان آورد * پای رنج کشند *
 یعنی حاضر و آماده اوله شیخ نظامی بیت بفرمود بیه تار قیسان کنج * کشند از پی میهمان
 پای رنج * پای زاع کرد * پوصویه کیردی و دخی کر لندی مولانا دهک بیت طاوس وار چون
 تو بچولان در آمدی * در باغ بس پری صفتان پای زاع کرد * پای در سنک آمد * خوف
 ایتمکن کنایه در مولانا هاتقی بیت مرانی حد صلح و فی زور جنگ * وزین هرده و پایم در آمد

بسنگ * پایش در خواب شد * آ یا غی اویشدی خواجه آصفی بیت دزن بادیه
شب زاقه لیل کم شد * بود در خواب مکرری طلب مجنونا * پای فشرد * ثابت قدم اولدی
کمال اسمعیل بیت پای بفشارم و در عشق تو بنمایم پشت * شمع واراد بودم آتش سوزان
بر سر * پی فشرد * دخی دیرلر شیخ نظامی بیت چنان کام و ناکام خواهی سپرد * بخود کام کی
پی چه باید فشرد * پای کرد کرد * ای اغن التنه الدی مولانا دهکی * مصرع * پا کرد کن
و منتظر دست کرم باش * ایاق دوشم کردن کنایه در * بایکد بکر زبان دارند * آغز براند بار
اتفاق ایتمکدن کنایه در مولانا دعائی بیت دولعل یار که بایکد بکر زبان دارند * حدیث
کشتن من هر دو در میان دارند * پای گرفت * یعنی جماع اتدی ابوالمعانی بیت روز تا شام مرا
سنگ ستم اندازند * یعنی شب تابهر پای گرفتن نکم * پای کشاینه * کریم خسته و دخی آزاد
اولش کذا فی الحمودی * پای کم آورد * خصمندن قاجدی نظام استرا بادی بیت بی پاشود
زیغ تو عنتر و زرم * پیش تو هر زیاده سر آورده پای کم * زیاده سر شجیع و بهادر
معناسته در کذا فی الحمودی * پای ماچان رفت * اعتذار ایلدی حضرت مولانا بیت
آدم از فردوس و از بالای هفت * پای ماچان از برای عذر رفت * پای ماچان کرد * بودخی
اول معنایه در حکیم خاقانی بیت هوامی خواست تا بر صف بالاتری جویند * گرفتم دست
و افکنند بمصیف پای ماچانش * پای مرد * معین و دستگیر و له ایضا بیت ای زهر تو دستگیر
ترباق * وی در تو پای مرد درمان * پای مردی کرد * امداد و معاونت ایلدی کل بخندی
بیت کرم بخاشد و انعام راجه پیش آمد * چرا اذین دویکی پای مردمان بود * مولانا
امیدی * قطعه * بحمد الله که اید بر سر ما * جوانمردی درین دیر یابی * که پامردی نماید
وار هاند * مرا از دست مشت پشت یابی * پای و پر * یعنی طاقت و قدرت حکیم فردوسی بیت
ستوران همی سازدش زال و زور * ندارد همی جنگ رایای و پر * بیای اندازد * یعنی سورچوب
دوشدی کذا فی الحمودی * بیای دار * محافظه ایله شیخ سعدی بیت مرا که پای بعقلست
ورای * دم که خویش داری بیای * بیای داشتن * وجوده کنور مکدن عبارت در خواجه
حافظ بیت بیای دار طریق قیام لیل چوشم * که نور طلعت شمس از کرامت سحر است *
بتر از و فروشد * نازلی صا و دخی تدریج له ایدر کمال بخندی بیت صد حسن بان رخ تو میک
دفعه فروشی * مهر رفت میزان کفر و شد بتر از و * بننگ آمد * طارلدی میر خسرو بیت
ناله را هر چند میخواهم که پنهان میکشم * سینه میکوید که من تنگ آمدم فریاد کن * بننگ
میار * طار لته دیمکدر مولانا طوسی بیت چو کفتمش کده مان تو هست تنگ بمی * بخنده
گفت دهان مرا بننگ میار * بتیر نمی یافت * چرا غله آرایوب بوله مدی مولانا ناشای بیت
عالی بی دل شدند از نیر مر کانت چنان * در همه شهر این زمان بکند نمی یابد بتیر * بتیغ
خاست * دیک طور دی هزینه اولور سه ابوالمعانی چو خفته بود کشا دست بند شلوارش
بتیغ خاست دگر خفته در میان یایم * بجام عدل بند * برابر و رکذافی شرفنامه * بجان
آمد * بیزار اولدی مولانا ناشای بیت ناله ام راهم کلو بسته محدی که نفس * تابرون میرو
از سینه بجان می آید * یا لکری * بجان * دخی دیرلر مولانا بیانی بیت بجان از ناله من خلق

خلق و من از ناله کردن هم * بجایی ای اجل تاوارها ندایشان زمن من هم * بجای او * انک حقند
خواجه حافظ بیت ده روزه مهر کردن افسانه است و افسون * تیکی بجای یاران فرصت
شمار بار * بجای خود بست فی ایشی محله ایلدی کذا فی شرفنامه * بجه خورشید * یعنی
لعل و یاقوت و امثالهما ایضا منها * بجه تو بر آورد * نتیجه پیدا ایادی ایضا منها * بحال
در آمد * وجد و شوقه کدی لواحد من الشعر بیت مکه که از حرکت سرو از شمال در آمد
چو دین قامت تو در چمن بحال در آمد * بخاک نشست * اعتبار سزا اولدی خواجه حافظ بیت
ازان بخاک نشست که آن کان ابرو * مرا چونیر بخود می کشید و دور انداخت * بخاک نشاند *
اعتبار دن قودی * بخاک راه نشاند * مثله وله بیت مرا و سر و چمن را بخاک راه نشاند *
زمانه تا قصب زکس قبای تو بست * بخت بدندان خای * بخت بد و طالع ناساز دن کنایه در
کذا فی شرفنامه * بخت بد و همت عالی بلاست * روز کاری نامسا عد اولان کسینه
حقنه ایزاد ایدرلر نه کم شاعر دیشدر بیت بخت بد و همت عالی بلاست * وای بر آنکس
که بدین مبتلاست * بخط بلا در سر آورد * یعنی بلا و محنته راخی اولدم کذا فی الحمودی
بخت زوماده * دولت اقبال برقرار اولز کذا فی شرفنامه * بخت در شد * یعنی مراقبه ده
اولدی کذا فی الحمودی * بخود فرو رفت * بجای دن و با خود غم و المدن باشی اشاعی ایده نه
دیرلر خواجه سلمان بیت وقت بر آمدن بصبح از نظر غضب کند * صبح بخود فرو رود چون
نفس از مکدری * بخود فروشد * بودخی بومعنایه در مولانا خاقانی رصفت معراج گفته بیت
برآمد بگردون چومه بی نقاب * فروشد ز شرمش بخود آفتاب * بخیه بر روی کار افتاد *
اسراری کشف و شایع اولدی میرزا عجبی بیت ماه خیاطی که چون ابر شیم دارد تزار *
ترسم افتد بخیه ام دور از رخس بر روی کار * بومعنایه محمد عصار بیت ز غم دشمن غم و جادو
فنا ده پیش مردم بخیه بدرو * بداد این کند * ایکی کسه میانه فتنه و شور برا غور لواحد
من الشعر بیت فلک تا چند بی مهری نماید * زمانه تابکی این بدادانی * بد آغار * یعنی
بد سرشت و بد نهاد ابو مشکور بیت یکی زشت روی و بد آغار بود * تو کوئی مردم کزی
مار بود * بد پرتو * یرامز حالو خواجه سلمان بیت بخت بد پرتو مراد بی توانی پیر ساخت
یا جوانمردان عالم را جوانمردی نماید * بد برد * یعنی انجنور مولانا طوسی بیت میروی و میبری
با خود رقیب * و در همیکوم مبر بد میبری * بومعنایه بابا فغانی بیت گرچه طور رندی و بد
نامی از حد میبرم * کافرم کرشمه از حال خود بد میبرم * بد دل * اکل و شربه مقید اولوب
هیچ ایش طومر شیخ نظامی بیت چو شیران بانگ خوری خوبکیر * که بد دل بود کا و بسیار سیر
بدر برد * رد ایلدی یعنی سوردی خواجه حافظ بیت سیل سرشک مازدش کین بدر برد
کین سنگ خان قطره باران اثر نکرد * بد رفت * رد اولنه نک لازمیدر که طشره کندی
معناسته در وله ایضا بیت تواز مکارم اخلاق عالم دکری * و فاء عهد من از خاطرت بدر زود
ندر کرد * بمعنی بدر برد وله ایضا بیت مباحش بی می و مطرب بزر طاق سپهر * بدین
ترانه غم از دل بد توانی کرد که بدو کرد * یعنی وداع ایلدی وله ایضا بیت ماه که عانی
من مسند مصر آن تو شد * وقت آنست که بدر و دکنی زندا را * بدست باش * یعنی آگاه

اول شیخ سعدی بیت چو بزل و لایت دل دست یافت لشکر عشق * بدست باش که هر
بامداد یغمار است * ودخی تقصیر ایتمه معناسنه خواجه حافظ بیت کورت زدست براید
مراد خاطر ما * بدست باش که خیری بجای خود شستن است * بدست دیگران مارگیر *
ایشی واسطه ایله وجوده کتورمه شیخ نظامی بیت چو از دست تو ناید هیچ کاری * بدست
دیگران میکیر ماری * بو عبارت اضداد استه مال اولنور تته کیم باب المیمه کلود انشاء الله
تعالی * بدست * هرنه بولسه بن آدم او کوزینه دیرلر خواجه حافظ بیت صوفی ز سر
بدعلانی دختر ز را * در صومعه هرگز نکشندش که حرامست * بدست * یعنی بد امتزاج
مولانا وحشی در مرثیه قسمی بیک گفته بیت بد قاریهای مطرب مجازی خوش
نکرد * رفت تاجانی که می بازند خاصان زده عشق * مقابل خوش قاردر * محشم کاشی
بیت بقصد جان بخواندی نقد ازاد و فایز من * که در نزد محبت خوش قاریهای من بینی *
بد کوه * یعنی بد خلقت و بد طبیعت کذا فی مشکلات * بدست * کوه زه سرخوش لغت *
اوضاع خاتم کاشی بیت یار و یحیدر بدست دوست خاتم * باده بایست باندازه
خوری زور نبود * بدست مسایه مسایه داد * رامزی قونشان بیلور شیخ نظامی بیت
سرشت طفل بد ادایه داند * بدست مسایه راه مسایه داند * بدست * چکه ایله الدادی
کمال بخندی بیت از مه زبانه کوی لطافت بدست * لیمه اش دل خسته مارا بدست برد
بر آب کویدی یعنی حاضر جواب کذا فی مجمع الفرس * بر آب نوشت * یعنی ضایع ایتدی
وضایع ایدر مولانا هاتقی بیت نیادان بود پندیش ناصواب * نشاید نصیحت نوشتن
بر آب * بر افتاد * یعنی منقطع اولسون بد دعا محله استعمال ایدر کمال بخندی بیت
در میان دیده و دیدار جان افزای دوست * چند مانع میشود یارب برافق این نقاب *
بومعقاده لازمی ایله واقع اولمشدر خواجه حافظ بیت بس تجربه کردیم درین دیر مکافات *
بازدرد کشان هر که در افتاد بر افتاده * برآمد بهم * یعنی غضبه کلبی کاهی تقدیم و تاخیر ایله ده
استعمال ایدر کذا فی شرفنامه * برانکشت * یعنی مذمت ایلدی حکیم انوری بیت
جز نکوی نکتم با همه تادست رسد * که برانکشت نه پیچید بدان بیخبران * بر آورد * رسد
ایلدی اعلی شیرازی بیت زده بدلم آمد ز دل بد ز رود * که شد بخون دل رهگذر آورده
بر آید * نصیب اولور سه خواجه حافظ بیت کفتم غم تو دارم کفتم غم من آید * کفتم که
ماه من شو کفتا اگر بر آید * بر پامید است * احیا ایلدی یعنی دوشمن ایکن ای قلندر دی
خواجه آصفی بیت پای مجنون نه همین سلسله سودا داشت * هر که دیوانه شد این
سلسله بر پا میداشت * بر بست * یعنی قائم ایلدی خواجه سلمان بیت با آنکه در میان تو
دل بست عالمی * کس زان میان بغیر کرمج بر بست * بر چین کاه * یعنی کرسی کذا فی الحمودی
بر خط میدار * یعنی مطیع اول ایضا منه * بر خود پیچید * مضطرب اولدی کمال اسمعیل
بیت میخ رخود و چون غنچه تنکدل منشین * چو کل ز پوست برون آی حرم و خندان
بومعنایه بتاب رفت دخی دیرلر با یافغانی بیت ز کاکل تو دل نیره بخت میجویم * فرو متاب
و سر از بهره این بهانه مکش * بومعنایه می تابد دخی دیرلر محشم کاشی بیت

زاحت ز تو یک نیم نهادیم * بالین اجل راست تسلیم نهادیم * پی کم کرد فی ایز آ زردی حکیم خاقانی
بیت نیم شب پی کم کنان در کوی جانان آمدیم * همجو خان بی سایه و چون سایه بچان آمدیم
بیمایه پر شدی غم آخره ایر شدی مولانا کاشی بیت ز آن مشرب مسنان سر ایمان دارد *
سیاقیا چیست مکر پر شده ایمانه ما * باب الباء الکسون فی بزاد و برآمد * قوجه یا شلو
عورت دیمکن کنایه در ابوالمعانی بیت مخور فرب حشمتش نمیند ار عروسی * این بیره
زال دهر زاد و برآمد * بزاد و بشد * کلوب کندی خواجه حافظ بیت مکر که لاله
بدانست یوفانی عمر * که تا بزاد و بشد جام می زکف نهاد * بسیار کس بی کس بودی
خدمتکاری چوق اولانک خدمتی مراد اوزن اولمز شیخ نظامی * مشغولی * ازان مختلف رای
شدر روزگار * که دآرد در هفت و مادر چهار * یکی جفت همت ترا بس بود * که بسیار کس
مرد بی کس بودی بنام چشم مست را فی نازک کوز که تفاخر ایدرم کذا فی شرفنامه اصلند
بنام فخر لنورم دیمکنر منلا کشوری بیت بنام پادشاهی را که از نایب سبحانی *
نهاده دیو ساری را یکف مهر سامانی * به از به بسی باشد فی یعنی ال الدن اوستوندر مولانا
ها تقی بیت مناز از بهی ای ز خیل بهان * که باشد به از به بسی در جهان * بهترین خلف
یعنی حضرت رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم * بی آب شد فی یعنی شرمند و بیخیل
اولدی کذا فی شرفنامه * پیراستن فی یعنی کیمک خواجه سلمان بیت کاک بی رای
تو حرفی نتواند بنکاشت * تیغ بی حکم تو بکوی نیارد پیراست * پیراموزست فی حصولی
ممکن اولان ایش مولانا طوسی بیت رندی آموز طوسی از زندان * کرچه این هست
که پیراموزست * بومعنایه اوحد الدین بیت همجو فرهاد از غمش روزی بصرامیدوم
تانه بینند این جوانان عشق پیراموز را * پیرچهل ساله فی یعنی حضرت آدم علیه السلام
کذا فی شرفنامه * پیردهقان فی یعنی می انکور ایضا منها * پیر سرندیب فی یعنی حضرت
آدم علیه السلام ایضا منها * فی روستای عید فی کدر سر صحبت و نکسز عشرت کمال بخندی
بیت رقیب ای کاش ارنا که چوماه روزه میشد کم * که تانی روستای عید میگردم بد لویان
* بیست و یک و شاق فی یعنی بکرمی بر صورت شمایل * فاک البروج حکیم خاقانی بیت
یا بیست و یک و شاق ز سقلاب ترک وار * بر راهوی کین بمفاجا بر افکند * بیست و یک پیکر فی
دخی دیرلر کذا فی مشکلات * بی سرو پا فی یعنی پریشان احوال خواجه سلمان بیت
کر نباشد مددی لطف تو پید باشد * کرچه از دست من بی سرو پا برخیزد * بی سرو سامان
بودنی اول معنایه در مولانا نظامی بیت دلم از باده هجرت چو شد مست و خراب * کرده
خوشدل چو ترا بیسرو سامانی * ما پیش افتاد فی یعنی سرگذشت میر خسرو بیت هر ساعت
از مرکان خود خون دلم پیش افکند * زین زارمانه بخت بد کایست پیش افتاد من * پیشانی
دار فی یعنی یک یوزلو خواجه سلمان بیت بروی تو آن سپاه پیشانی دار * بیو سته بقصد
من میان بسته بودی سخت پیشانی فی دخی دیرلر اوحد الدین در جام جر بیت جکرم
خون سده از پریشانی * آه ازین جان سخت پیشانی * بومعنایه یا لکرت پیشانی فی ده دیرلر
خواجه سلمان بیت غمزه و چشم تو شو خندولی آمده اند * ابروان توبه پیشانی از پریشانی

بر سر * پیش خود بریا * خود بین و متکبر و خشی زما نند اولان شعر احقنه دیمش ز بیت
 سر اسررز دو ناساغر تمامی پیش خود بریا * برابر مونس خاطر پیش سر دشمن جانی * پیش
 خورد * یعنی سلم ایله بعض اشیا فروخت ایتمشه ذیل حکیم انوری بیت دست رادش کرده
 در اطلاق رزق * مهلتی مرا از پیش خورد * کذا فی الحمودی و المشکلات اما شرفنامه ده
 چاشنکیر چاشنی ایچون یککری نسنه یه دیرلر * پیش رس * یعنی تور فنده ایرشش
 میوه یه دیرلر مولانا هاتقی بیت بمیدان رسید از هزارش یکی * بود باغ را پیش رس اندکی *
 و نه ایضا بیت بمنزل رسید از همه بیشتر * بود عزت پیش رس بیشتر * پیش رسنی کردن *
 نیز طومق مرنه اولور سه مولانا جامی بیت قتل من خواهد ز یکسو غم زد بکر سواجل * پیش
 دسنی ککر که بود دست پیشین را بدل * دست پیشین را بدل دخی ضرب مثلدرایش
 اولکی ایشدر معنا سنده در * پیشانی کردی * کستا خلق و ترک ادب ایلدی اوحد الدین
 * رباعیه * در باغ شد سر و سرافشانی کرد * ستمبل ز نسیم تو پریشانی کرد * کل روی ترا دید
 چون سجد نکرد * مردم همه گفتند که پیشانی کرد * پیش رس * عاقبت اندیش
 کذا فی شرفنامه * پیش کن کردی * یعنی سبقت ایلدی کذا فی الحمودی * پیش نشین *
 یعنی دایه زن حامل که عربیه قابله ترکیه ایه دیرلر کذا فی شرفنامه * پیش نهاد *
 هر نسنه نك مقدمه سی کذا فی الحمودی * پیش داد * یعنی تقدیمه اجرت کذا منها
 * بی صرفه گفت * حدندن زیاده سویلدی و فکر سر جواب ایلدی مولانا هاتقی بیت
 غیورانه بکشد لب در جواب * ز گفتاری صرفه ناصواب * بی طرفی حوصله سر
 مولانا وحشی بیت می ز رطل عشق خوردن کار هر بی طرف نیست * وحشی میباید که
 بر لب کیر داین یمنه را * بی ته * دخی دیرلر بومعنایه محشم کاشی بیت چاه ز نختد انش
 بین ای دیده و کاری مکن * کاندرت دوزخ فند جان من بی ته ذکر * پیل آبکش * یعنی
 محباب کذا فی شرفنامه * پیل افکندن * بی شطرنج او بوند مات ایتک کذا فی الحمودی
 * بی نمکی کرد * یعنی نامعقول ایلدی و دخی بیوفالو ایلدی کذا فی شرفنامه * بیدرک *
 یعنی نیزه شیخ نظامی بیت در آمد ز بحران سریند برک * کشاده در روز و زن درع و ترک
 * بی قدم * بمنسری یعنی او غوری یوق دیمکدر اوحد الدین بیت چنین معشوقه در شهر
 و آنکه دیدش ممکن * کسی کز پای نشیند بغایت بی قدم باشد * بیکانه خویشی وحشی
 طبیعت یعنی آدم ایله کج آلیش رضای زود آشنادر ولی دست بیاضی بیت از کف غیر
 بامن و بر دم من بغیر * بیکانه خویشی و زود آشنا چو غم * بیکانه رویشی مقابل
 آشاور در حکیم رکن بیت بیکانه رویشیم بهر آشنا و یار * باشد مکر روی تو چشم
 آشنا کنم * باب الباء المضمومه * بخنه خوار * کدا و دخی داماده دیرلر کذا فی مجمع الفرس
 * براق جم * یعنی ده کذا فی شرفنامه * پر بار * زن حامل مولانا هاتقی بیت چودرک
 خوردن زن پر بار باشد مرد * پر خوار کرو صندنا خوشی زاید بکنار * پر آمد قفیز بی اجل
 ایرشدری ترکیه یمنه طولدی دیمکدر حکیم فردوسی بیت که کاریست این خوار و دستوار
 نیز * که بر تخم سامان پر آمد قفیز * پرملویش معن ناخوش مولانا هاتقی بیت سخنه های

۲۷
 سخنه های پرملویش بیشتر * چو خار و خشک هر طرف بیشتر * برج ثریا * یعنی دهان
 دلبران دیشلر مناسبتیله در حکیم خاقانی بیت آخر تو آسمان شکنی یا کهر شکن * از درج
 در و برج ثریا چه خواهی * برج در انداز بی نکلفانه کاور کذا فی ادات الفضلا * پر دل
 یعنی بهادر و شجاع کذا فی شرفنامه مولانا هاتقی بیت جهان دیده وزیرک و پردام * نه کم سال
 و نادان و بیحاصل * پرکار * صنعتنا ماهر اولان استاد بیت طیب محشم در عشق پرکار نیست
 کز قدرت * المهای جفا خوش میکند داغ نمک سودش * مولانا وحشی بیت نخستن
 کار دان استاد پرکار * نمی جنبانداز جای پای پرکار * صفت شیوه و نازده ماهر اولان خوبارده
 دیر لوله در فرهاد و شیرین بیت بتان کار دان خوبان پرکار * در آغاز و فاما رند و خوش یار
 و غزه پرکارده دیرلر محشم کاشی بیت صاغر زده می آبی و کیفیت مسنی * از غزه
 صید افکنی پرکار تو پیدا است * پر کرده پی * ایشتمس یورتمش و صاحب تجربه مولانا طه وری
 بیت بیای نو ساز پر کرده پی * ز خویشم تهی ساز و برداری * برون شو کردن * آچازدن
 ایش ایتک حضرت مولانا مثنوی به طعن ایدنلر حقنه بیورر بیت ای سک طاعن
 تو عوعو میکنی * طعن قرأ زار برون شو میکنی * وله قدس سره بیت او بحال راز دل گفتن
 ندید * ز برون شو کرد و در لاغش کشید * بز قدم * یعنی دون و سمله طبع لواحد من الشعرا
 بیت من ندیدم ز بز قدم کرمی * کر تو دیدی سلام من برسان * پست پا زدن * ترک
 ایتمکدن کنایه در کمال اسمعیل بیت آنکوز نذر روی جفا پشت پای من * بوم چودامنه
 باب اعتذار پای * و فارغ اولم معنا سنده خواجه سلمان بیت سرکوش دوس داری هوش
 راپشت پای زن * درین اندیشه بکرو شوذو عا المراقفای زن * کتاب محمودی ده یوز
 دو ندرمک معنا سنده منقولدر * پشت استقر * روز بهترین کذا فی الحمودی * پشت
 دادن * فرار ایتک شیخ سعدی بیت من تا توانی درین چنک پشت * * کز ندیده است
 سعدی که عشقش بکشت * پشت نمودن * مثله وله ایضا بیت سواری کدر چنک بنمود
 پشت * نه خود را که نام آواز بکشت * پشت کرمی * ارقه و یروب حمایت ایتک کمال
 بخندی بیت اجل که شیوه اولی کنه کشیست مدام * به پشت کرمی * آن غزه میکنی
 کاری * یا لکر * پشتی * دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت چو مطرح ارچه که افکنده ایم
 بی سپریم * به پشتی * تو چو مسند شویم سینه فرز * واستظم * معنا سنده کاور بیت دو توأمند
 حسام و قلم که خسرو عهد * به پشت کرمی * این مرد و کردن افرازند * وادانی و اسافلدن
 بری دولته نائل اولوب خلقه جور و اذیت ایلسه و با خود بریره انساب ایله ناهموار وضع اباسه
 فلان پشت کرمی ککر دیرلر و دخی بومعنایه سرکرانی کرددخی دیرلر مولانا وحشی * یزدی
 * قعظه * شهاداد این ناکسان ز مانی * فغان زین خسیسان آخر زمانی * بصوف
 سقر لاطشان پشت کرمی * بمردم ز دستارشان سرکرانی * پشت یافت * قوت و قدرت
 بولدی کذا فی الحمودی * بیا د غم برنج * عمده و قایوق نیز آخرا و لور کذا فی شرفنامه
 بن دامان سبستان کن * یعنی مراقبه ایله دیمک اولور کذا فی الحمودی * بند بستن *
 کوچ ایتک ایضا منه * بوالکاسم * یعنی بوالفضول لواحد من الشعرا بیت گفت که

زوم بگوشت بشنیم * هرگونه زبوانگاشمی نیست خالی که بودنی بودی اولاجق
اولورخواجه سلمان بیت تدبیرچارچیت دزین دردغیرصبر * چون بودبودنی چه توان
کردغیرصبر که یوریا بویی کنیم بی خانه جدیدن تمهیه ونبریک ایدلم دیه جگ یرده استعمال
ایدلرکذافی الحمودی وغیرالمقبرات که پوستین اودریدنی یعنی انی غیبت ایلدی شیخ سعدی
بیت روا باشد ار پوستینم درند * که طاقت ندازم که مغرم درند * پوستین کرد * یعنی
غیبت ایلدی کذا فی الجمع که پوستین گرفت بی بودنی اول معنایه در ایضامنه که پوستین
کندن بی مثله کذا فی کشف اللغه که پوست باز کرده بی یعنی ظاهر ایلدی کذا فی الحمودی
پوست سگ در روی بی یعنی بی ادب و بی حیا ایضامنه که پوستیدراز بی یعنی اسراری کراو
شیخ نظامی بیت خطی کسر بزکان ند اندباز * چه داند طفلان پوستیدراز که پوشیده
زنج بی حرامی و قطع طریقیدن کنایه در یول کسیجیلار بانما مک ایچون یوزلرینی اورتاو طوتارلو
لواحد من الشعرا * رباعیه * قاضی که بتزور دزد پوشیده زنج * وزمکر و حیل نشسته برمنبر شیخ
این کرمی و سردی که درومی بینی * یک نیمه ز آتشست و یک نیمه زنج که یوقاون شد بهار بی بهار
مزین اولدی کذا فی شرفنامه که پوکرفت بی غایت سرمددن کنایه ایدلر شیخ نظامی بیت
شیر سکی داشت که چون پوکرفت * سایه خوردشید بر آهو گرفت که پولاد سبجان بی یعنی
مبارزان و دلیران و شجیعان و بهادران کذا فی مجمع الفرس بی باب التاء المفتوحه بی تاجه سردارد
نه خیال و نه فکر ایدلر ابو المعانی بیت هرگز نیست نقش وفا از توکس بدل * دارد عجب که
عاشق بیجان تاجه سر که تا خط ازرق بی پیاله و غیری زیاده طواو اولمقدن کنایه در اکثر
یاده ده استعمال اولنور کذا فی شرفنامه که تا خط بغداد بی مثله ایضا منها که تا خط جوز
مثلهما کذا فی الحمودی مذکور اوج لفظدن مراد اولنان معنی طلو اولمقدن که تب دارد بی یعنی
خلط کلام ایدلر مولانا لسانی بیت کفتم ای شوخ مرا آتش هجران تو سوخت * کفتم ای
عاشق مسکین تو مکر تب داری که تب طلب کنی تب ندهد بی غایت خشنی بی اندر ترکیه
کسبه استمه سن و برمزید کلریدر حکیم انوری بیت ای دل مطلب شربت صحت زنهارد * زین
قوم که تب میطلبی تب ندهد که مخمه اول بی یعنی لوخ محفوظ کذا فی الحمودی که مخمه
خاک یعنی روی زمین کذا فی شرفنامه که ترازوی پولاد سبجان بی نیزه مبارزان شیخ نظامی
بیت ترازوی پولاد سبجان بمیل * زکفه بکفه همیزاند سیل که ترجان بی یعنی پیشکش
مولانا هانی بیت بی سفره زانکه کفناش کشید * که در پیش خان ترجانش کشید که درامن
آلوده معصیت و دخی معیوب معناسنه کذا فی شرفنامه که تر زبان بی حاضر جواب مولانا
هر بی بیت چون در اید همت مطلب شکافت در سوال * تر زبانی چون تمنا خشک ماند
در جواب که ترشد بی یعنی آلودی کمال بخندی * رباعیه * دیوان کمال یکی همی خواند * دیدم
کدها نش پرشکر شد * از غایت لطف آبداری * حاسد سفتش شنید و ترشد *
و بیضور اولدی معناسنه خواجه سلمان بیت رویم از دینه بخون ترشد و میدانستم * که
روی من ازین دیدم بلایی برسد که ترشود بی آینه نور مضارعیدر شاه ظاهر دکنی بیت
ترشود لاله چو برداغ دل پر خونش * بر زلب خند کند غنچه و زکس چشمک که ترکشت بی یعنی

ثلاثه غساله بی ایدر شمش نوش * اولور اوچرله دن مضطرب سفینه هوش که باب الحیم
المفتوحه بی چادر ترسا بی یعنی خورشید و شمع خورشید کذا فی شرفنامه که چادر لاجورد
یعنی آسمان و دخی سبزه زار ایضامنه که چادر از دما بی یعنی عناصر اربعه ایضامنه که چادر
نکبیر و زرد بی برنسنه دن فارغ اولمقدن کنایه در خواجه حافظ بیت من همانم که وضو
ساختم از چشمه عشق * چار نکبیر زدم بکسره بر هر چه که هست که چار نکبیر برو گفت بی
دخی اول معنایه در محمد عصار بیت بنه بر هفت دوزخ هفت نکبیر * بگو بر هشت جنت چار
نکبیر که چار خایه بی هر یرده عورت آلاسه و متعدد دعورتی اولانه دیرلر مولانا امید بیت
پیرانه سرکه قد امید دیوتا شد * از چار خایکی دوسه جا کتخدا شد که چارم اسباب بی
یعنی چار قوت که جاذبه و ماسکه و هاضمه و دافعه کذا فی شرفنامه که چار منج حیات بی
یعنی عناصر اربعه کذا فی الحمودی که چاشنی دل بی یعنی سخن کذا فی شرفنامه که جام بر سنک زد
توبه نصوح ایله تائب اولدی ایضامنه که جام فرعون بی مجلس بحث ایله ایچان بیوک قدح که
بردن ایچلسی ممکن دکل اصلندن بر بیوک قدح ایمن شویله که طلوسن دوت آدم انجق قالدور
ایمن حکیم خاقانی بیت جام فرعون اندر آرکه صبح * دست موسی بر ارداز که سار که جامه بر
قدش تنک آمد بی برینک طبعی طارباوب مضطرب اولدقدن دیرلر خواجه آصفی بیت
هر که آن یوسف کلیر من انداخت قبا * جامه بر قد عزیزان دکر تنک آمد که جامه خوردشید
یعنی زمین کذا فی شرفنامه که جامه در انجانها د بی آنده وفات ایلدی معین الدین شیرازی
بیت شد دلوق مرصع کرو باده و شادیم * آخر بسر کوی مغان جامه نهادیم که جامه دال
وکل بی برنوع قاشدر که زمینی دال و زمانی کل نقشی اولور مولانا هزاری بیت نباشد جامه
دال وکل شامی هوس مارا * که بر تن نعل و داغ خسرت و زرد تو بش مارا که جامه در نیل
زد بی یاس و ماتمدن کنایه در مولانا جامی بیت زمهرار چه او کوس تحویل زد * که مصر
از غمش جامه در نیل زد که جامه فقی بی برنوع انچه قاشدر طالب آملی بیت جامه ففتست
برتن کسوت داع و الم * وارکون بختم مشکون دارد سیه پوشی مرا که جامه قبا کرد بی رازین
آچدی خواجه حافظ بیت چون کل از نکمت او جامه قبا کن حافظ * وان قبادرن آن
قامت چالاک انداز که جام هلالی بی هلال ماهه مشابه بر قد حدر خواجه حافظ بیت
عشق من با خط مشکین تو امروز نیست * دیر کا هست کزین جام علالی مستم که جان
بر میان بی حاضر و مستعد دیمکدر کذا فی شرفنامه که جان درازی بی طول بردن کنایه در
خواجه سلمان بیت از بهر جان درازی اوسا کنان خاک * بکشاده دستها همه چون سرو
چون چنار که جان در استین داشت بی باشن اورتایه قودی خواجه حافظ بیت حرم عشق
رادر که بنی بالاترا ز عقلت * کسی آن آستان بوسد که جان در استین دارد که جان کرو
و جامه کرو بی جان و باش یولکه فدا مولانا طوسی بیت جان و تن رهن می تاب کن از من
بشنو * مثل ایست دلا جان کرو و جامه کرو که جان من و جان شما بی سزکله بر صاغ اوله
خواجه حافظ بیت دل خرابی میکند دلدار آ که کشید * زینهار ای دوستان جان من و جان
شما * شرفنامه ده اتحاد محبتدن عبارت درو بعض نسخه ده قسم اولوب سزک و زرم جانم خرق

ایچون دیمکر دچند یار یه پالیدی وضو دی * مقعرغ * چب دادبشار او تراخواست
دل من دچند کردن دچند طوار با غلقدن عبار تدر محشم کاشی بیت دکر بهر مکه عیش
طول شب خواهی * فلک جد ار کند دست و پای تو من خود * مولا ناظوری بیت رخس
کاکم ملاک معنی را به پیمودی تمام * رشته شغل کتابت کرنی بودی جدار دچند چراغ چرخ
چند حضرت علی علیه السلام ابوالاعلی در نعت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بیت
چراغ چرخ خازم کر نکیرد شعله از نورش * نیا وزد چراغ معجزه طاق رسالت را دچند چراغ
در زیر دامن دچند شاعری یا نده حاضر کمال بخندی بیت نشان شبروان دارد سر زلف
پریشانش * دلیل روشنست اینکه چراغی زیر دامنش دچند چراغ مغان دچند شرب کذا
دچند شرفنامه دچند چرب آخور دچند فراخی عیش کذا فی الحمودی دچند چرب پهلوی دچند سموز
حکیم خانی بیت از سفر می آید و در راه صید افکنده ایم * هست صید چرب پهلوی کار مغان
آورده ایم دچند چرب و خشک دچند نیل و بد و زیاده و نقصان کذا فی شرفنامه دچند چرخ اگر
لکام خاید دچند فلک اگر مراد اوزن اولمزه ابوالاعلی بیت زیر احکام آوری با چوب شمع * راه
امرت چرخ اگر خاید لکام دچند چرخ ترساجامه دچند یعنی آسمان دنیا کذا فی شرفنامه دچند چرخ زرین
لکام و چرخ زرین کاسه دچند یعنی آسمان چهارم ایضا منها دچند چرخ صوفی جامه دچند یعنی آسمان
ایضا منها دچند چشمار و دچند زان عجم عرو شدن زخم چشم دفعی ایچون بر یوک دسوی مزین
و منفش ایدوب اکا بری ایچنه اچنه و اصاغری نقل طولدروب بر یوکسک بردن استاغی
اتار لقیریلوب ایچنه کی طاغلقده یغما ایدرلر شیخ سعدی بیت چو چشمار و آنکه خوردند
از تو صیر * که از بام پنجه کرفی زیر دچند چشم آسمان کورست دچند ناهل دولت و نعمت و اهل
قفر و مذلت اولمده ضرب ایدرلر بیت زانی بیند و بامهر و ماه خویش می نازد * کنون
روشن شد ایچنه که چشم آسمان کورست دچند چشم بنام دچند یعنی تعویذ شمس فخری بیت
هر که باحرز مدح او باشد * نبود حاجش بچشم بنام دچند چشم پناه دچند مثله ابوالاعلی بیت
فلک از بهر حفظ جاه و ذاتش * ز پروین ساخته چشم پناهش دچند چشم دارد دچند یعنی امید
ایدرخواجه حافظ بیت چشم انعام مد ایدر ز انعامی چند * چشم دارم که بجاه از همه افزون
باشی دچند چشم درین دچند یوری کوزی آچاش ایضا له بیت شوخی ترکس بیش چشم تو بشکفت
چشم درین ادب نگاه ندارد دچند چشم راسیه کرد دچند ترکیده کوز قرار تدی دید کاریدز مولا نا
هاتنی بیت کره در جبینان آلوده خشم * بتاراج هندی سیه کرده چشم دچند چشم زدن دچند
فراغت ایتلک حسن یلک نازکی بیت ای دل از چشم میزنی زیلا * چشم بردوز از آن بلا انگیز
دچند چشم شب پرید دچند مطلوب بدن خبر آلدی خواجه آصفی بیت در کاستان چونسیم تو وزیدن
کید چشم ترکس سر سبز بریدن کید دچند چشم چرمی دچند مثله کال بخندی بیت جان من میرقصید
از شادی مکر یار آمده است * میچند چشم همان وقت دیدار آمده است دچند چشم شب پیمای دچند
چشم بیدار یعنی او محو من قلمش کذا فی شرفنامه دچند چشم را آب داد دچند بر کسینه استدیکی
کسینه کی کور دکه ایراد ایدرلر حکیم انوری بیت بیا کر کارخت چشم جهان بین رادم آتی
بکزار جهان هر چه آوردند پس مارا دچند چشم مرصاد دچند کوزد کسوں کذا فی شرفنامه دچند

دچند چشم غزال دچند شراب ایله طلو قدح مولا ناصایب بیت چهار من شکست از ایان چشم
غزال * فرود داغ جنوم ز داغ چشم غزال دچند چشم فرنگی دچند کوزلک لواحد من الشهرا
بیت زهر دیدن زوی تو روز و شب حمام * هزار چشم فرنگی نهاده بر در و بام دچند چشم کلاه دچند
یعنی چشم فراخ و نوع ایری بیافنی چوق کوز کذا فی شرفنامه دچند چشمک زن دچند کیر لونظر
مولا ناجامی بیت چشم از ایهام کند چشمک زن * فتنه در انجمن و و هم فکن دچند چشمک زد دچند
کوز قیدی مولا ناصایب بیت میزند هر قطره باران چشمکی بر ساقیان * کا انجمن روزی
چرا ایچانه سرشار نیست دچند چشم کس پیوده ذکر نیست دچند هر کسک بر ددی وار شیخ نظامی
بیت بر سیدند از و کین کریمه از چیست * بکفتا چشم کس پیوده ذکر نیست دچند چشم چشمها
دید دچند یعنی کوزدم کوزدم عصمت بخاری بیت دلم چندین فسون از چشم ترکان بلادیده *
فریم چون دهد ترکس که چشم چشمها دید دچند چشمه تدبیر دچند یعنی مغر سرقوت مفکره دن
کنایه در کذا فی شرفنامه دچند چشمه در ماهی روان دچند یعنی آفتاب در برج حوت ایضا منها
دچند چشمه سیاب دچند روزدن و آفتابن کنایه در ایضا منها دچند چشمه هفت اختر دچند منازل
قرن بر منزل دزدید بلردید کاری ایضا منها دچند چشمه هفت سر منله دچند جلال هر یسه دچند
استاد طبخ دیمکر کذا فی الحمودی دچند چشمید ماعی کیر دچند حضرت صامیان علی نبینا
و علیه السلام و آفتاب در برج حوت کشتن که اول وقت ایام شتا اولور کذا فی شرفنامه دچند چناری
و کدوی دچند ایکی نسفه نک میا ننه مناسبت اولمده ضرب ایدرلر کال بخندی * نظم *
دریاب کال این سخن نازک و یاریک * آزرده مکن خاطرت از کس سر موی * کربا تو برابو
زند آن صوفی اقرع * یادست مراد حق او بیت نکوی * بدخواه تو خود را بیزرکی چو تواند
لیکن مثلست اینکه چناری و کدوی * میر خسر و بیت کد و در سخن بستان چیست یاری *
که خوید سربلندی با چناری * خواجه سلمان دخی دیمشدر بیت کرسر و بیش قد تو ز دلاف
همسری * آراچن حدیث چنار و کد و گرفت دچند جنک زرگری دچند ترکیده قصاب جنکی دید کاری
معنایه در محشم کاشی بیت کرده ای بت تابکی این جنکهای زرگری * از تو ضایع ناوک
بیداد و از من نیر آه دچند جوهر علوی دچند یعنی آسمان کذا فی شرفنامه دچند جو نمادست دچند یعنی
اولکی حال یوق شیخ نظامی بیت شعیری زان شمار نو نمادست * و کرتا زری ندانی
جو نمادست دچند چهار تابش ارکان دچند یعنی عناصر اربعه کذا فی شرفنامه دچند چهار دریمجه دچند
یعنی حواس اربعه که چشم و گوش و بینی و دهان در کذا فی شرفنامه دچند چهار کرکس دچند یعنی
عناصر اربعه دن کنایه در ایضا منها دچند چهار کهر دچند بودنی معنای مذکور در خواجه سلمان
بیت هفت اختر و چهار کهر در مصیبتند * واحسرتا خلاصه هفت و چهار کو دچند چهار
کوشه دچند یعنی تابوت کذا فی شرفنامه دچند چهار رمج کند دچند یعنی اوطه میکند کذا فی مجمع
الفرس دچند چهار نظم دچند یعنی عناصر اربعه کذا فی شرفنامه دچند چهار هفته دچند یعنی ناچیز و نابود
کذا فی مؤید الفضلا دچند چهره دل آغوش کرد دچند یعنی یوزین الله آلدی طالب آملی
بیت مستوری مشوای زن نو میداز وصال او * که این شاهدلقابن چهره در آغوش
می آید * بویندن یوزه چهار معناسی دخی استنباط اولنور دچند چهره کشا دچند یعنی نقاش

و مصور خواجه سلمان بیت ورق دفتر نقاش فر و شو که کنون * باد بر هر طرفی چهره
کشایی داردی چهره نشد فی صورت ویرمیدی مولانا هاشمی بیت ای غنچه دهن چهره
نشد پیش تو یوسف * با آنکه ز کل چهره و از غنچه دهن داشت فی باب الحیم المکسوره فی
جگر کربه خورده است * بر قیمل و نسبه ضایع اولد قه ایراد ایدر لر شیخ نظامی بیت کشت
کم آب شیرینک از کربه مرد * مرد در آن غم که جگر کربه خور دژ جهان دیده بسیار گوید
دروغ فی چوق کزن چوق بیلو ز شیخ سعدی * قطعه * غریبی کرت ماست پیش آورد *
دو پیمانه آبست و یک چمچه دروغ * خطایی کر از من شنیدی بخش * جهان دیده بسیار گوید
دروغ فی چه سگست فی نه وجودی و نه حدی وارد مولانا جامی بیت زین پوست شدم
چون افه مشکین * اینجا چه سگست آهوی چین فی چه طرف بست فی نه فایده کوردی
خواجه سلمان * مصرع * تا من ز کمر چه طرف خواهم بست فی چیره دست فی الی اوز
ودخی پهلوان و چا پکدست میر خسرو بیت مسلمان چیره دست و هندوان رام * ندانستی
کس از جنس مغل نام * صدی خیره دست در و چیره نک اصل معنای موضوعی هندستان
بر نوع دستا در در تکم مشقی بخاری * قطعه * عرصه هند شکر مستان نیست * طوطیانش
بشکر فروش همه * مکسانش جوهند و یان سیاه * چیره بند و نکو چه پوش همه فی چیره
شدن فی حاضر و آماده اولی حکیم فردوسی بیت پذیره شدن را چو چیره شدند * میام
و سپید پذیره شدند فی چین اندازد بچهر فی یعنی مخالف اولور کدانی شرفنامه فی چین قبا فی
انصافله قفان بکنده اولان بکام ظمیر فازیانی بیت تند باد اجل پریشان کرد * زلف مشکین
و چین دستارش فی چین نواز فی قحان چایچی ظهوری بیت ز غفل صراح نیست چینی نواز *
دهان قدح مانده از خنده باز فی باب الحیم المضمومه فی جبه خور شید و ماه * یعنی روز
و شب کدانی شرفنامه فی جنبش اول فی یعنی ابتداء حرکت قلم قدرت و اول حرکت افلاک
و حرکت سیارات از برج حمل کدانی شرفنامه فی چوب بر درخت خوشست فی هر شی محله
اولور و هر نسبه یرده ایدر مولانا جامی بیت دل نهادم بر جفا چون دیدم آن قد بامد *
بر درخت آن به کدینند مرد عاقل چوب را فی چوب در آبست فی ادب سزی نادید ایدر لردیه جک
یرده ضرب ایدر مولانا کاتبی بیت بدور قد تو سروی کشیده بر لب چو قد * ز عکس خویشتن
او ازار چوب در آبست فی چوب قیلغه فی عس دکنکی و چاوش چو کانی که آنکه هجوم خلعی
منع ایدر لشریف تبریزی بیت بچوب قیلغه کوفت شو که تا گویند * بلند مرتبه مستوفی
باستحقاق فی چوپک زن فی یعنی پاسبان به دیار ده غایت متعارف در حکیم خاقانی بیت
چوپک زن بام تست کردون * با این همه دیدهای پیدار فی چومهر و در ششدر فی یعنی عاجز
و فر و مانده کدانی اخمودی فی چون آخر حرفست در ایجاد فی یعنی بابل اول مناسبتله که
آخر ایجاد که غین حرفیدر عددی هزار در هزار ایسه بابلدر کدانی شرفنامه فی چون چشم
سوزن فی بر نسبه نک زیاده تنگ کردن کنایه در کدانی اخمودی فی چون ماه چهار هفته فی
یعنی ناچیز و معدوم اول مناسبتله که درت هفته ده آبی تمام اولوب هلالدن بر یکم مقدم
خاق اولوز کورن کدانی شرفنامه فی جویته یابند است فی یعنی ترکیب آراین

آراین مولاسن بولور دید کاریدر مولانا دهکی بیت چنین زد مثل شاه گویند کان * که جویند کانند
یابند کان * حضرت مولانا قدس سره الاعلی بیت کر کران و کر شتاجن بود * عاقبت
جویته یابند بود فی باب الحاء المهمله المفتوحة فی حاضر قندیل باش فی غافل اوله بصیرت
اوز اول نه کم سیند معنی شیخی فضل الله ولیدن اذن سیاحت طلب ایاد که کشف طریقله
پیور بشمار بیت کر بسفر میروی از حلب اندیشه کن * و رجلب میرسی حاضر قندیل
باش * و مولانا کاتبی دیشدر بیت در زیارتها شبان تاروز میسوزم چوشم * دود آه من
بین و حاضر قندیل باش فی حاضر دم باش فی دخی بو معنایه در و متنبه و متیقظ اول
دیگ اولور مولانا کاتبی بیت ایدل همه دم همه دم ارباب ندم باش * خون میزود از دبد
من حاضر دم باش * و غافل اوله معنایه کمال بخندی بیت غمزه اش آنکه کمال حاضر دم
باش * شیشه نکه دار ازان شخص که مستثبت فی حال کرد فی یعنی وجد و شوقه کلدی
مولانا نجفی بیت مجنون سنک کعبه سیه دید و حال کرد * کویا که حال عارض لیل خیال
کرد * خواجه آصفی بیت مجنون براوج قرص قرید و حال کرد * کویا کاج خیمه لیل
خیال کرد * بو معنای مؤید صائب دخی دیشدر بیت مجنون نظر بشوخی چشم غزال
کرد * یاد آمدش ز وحشت لیل و حال کرد فی حرف کیر فی اکسک طو بچی و سوزک
سقط و غلطن آرایشی شیخ سعدی بیت بگویند ازین حرف کیران هزار * که سعدی نه اهلست
و آموز کار * شرفنامه ده عیب کیر معنایه در فی حبا بل شیطان فی یعنی زنان کدانی
شرفنامه فی حریف آب دندان فی حلوا کی لطیف دیگ اولوز محمد عصار بیت انارش
چون لب دلدار خندان * طریقا را حریف آب دندان فی بعض نسخه ده حریف آب دندان
طبعه موافق نسبه معنایه مر ویدر و محمد عصار بیت مر قوم ایراد ایدلش و دخی عاشقه رام
و وفادار اولان محبوبه دیر لر حکیم خاقانی بیت شاهان آب دندان آمد در کار آب * فتنه را
از خواب خوش دندان کنان انکشته فی حریف کاو بر فی یعنی روز کار غدار کدانی شرفنامه
فی حلقه بر در زد فی یعنی مضطرب اولدی خواجه سلمان بیت چشم او هر خطه مستازا هم
بر میزند * شور عشقش عسقا را حلقه بر در میزند فی حلقه بکوش فی یعنی بنده مطیع
کمال بخندی بیت زائر کعبه راه کو حلقه بکوش این درم * کوش که نمیکند دگر که بجز میکنی
فی حلقه سودا فی باز رکاز لک بیع و شرا ایچون عقد ایدکاری مجلس خواجه سلمان
بیت هر سر در حلقه سودای شام طرقات * بار چین بکشاده باد صبح و مشک ارزان شده
فی حلوا از دیک چو پین خورد فی بر نسبه زخم سزد و لت و مشق سزد نعمت حاصل اولد قل
حقنه ایراد ایدر کمال بخندی * رباعیه * در باغ بهین تو کونه کون برک و نوا * زان برک و نوا
آرزوی طعم روا * برخیز و بیا و میوه از شاخ بخور * کر خورده نه زدیک چو پین حلوا
فی حلوا بی دود فی زخم سزد حصوله کن نسبه و قازنش مال مالک اولد قه ایراد ایدر لر
کمال بخندی بیت بخشی از خوان ملاحت بچکر سو ختورا * بده امروز که حلوا ی لبست
ببد و دست فی حلوا بخور فی خلط کلام ایتمه حضرت مولانا بیت کر سخن خواهی که کوی
چون شکر * صبر کن از حرص و این حلوا بخور فی یعنی خلط کلام ایدر و باوه

و سنور معنای خط یا کز ایراد اول نور و له ایضا بیت در امان تیغ حکمت خطه ایران زمین
بار تا خط خطا و اله اعلم بالصواب * یعنی ایران سنوری خطا سنورینده که خط ساغر
یعنی خط بعد از میر حسن دهلوی بیت خط ساغر بجا که بگرفتست * دل من از کتابت اشعار
نیم باشی مطیع و منقہ داول مولانا دهکی بیت صوفی که سرار جرعه کشد که تو دهی می *
چون چنگ کشد هر رکنس از سینه که نیم باشی نیم زد فی سیکه رک تو چندی مولانا زمی بیت
گشت بردامن افلاک نمایان مه عید * نیم ابروی تو را دید و روان بس نیم زد * فارغ اولی
معنای صحنه ده استعمال ایدر ل مولانا جایی بیت بیا تا زهر خیره کی نیم زیم * زمانی بهم از
صفادم زیم نیم زد * دفع ورده قادر دکلد حکیم انوری بیت شاعری که چو کردند
قران بیک دستش * البته کان نیم نهد حکم قرارا نیم میرمایه فی اصل و منشأ طلیعت
کمال اسمعیل بیت بیری نیم میرمایه مرکست وین عجب * از موی کس شنید که آید برون نیم
محشم کاشی بیت دلم که بی تولد کوب محنت و المست * نیم میرمایه چندین هزار درد
و غمت نیم حیرامام فی اول کسینه حقتله ضرب ایدر ل که بر مجلسدن طرد و ردایم که کمر
هر رده عار سزلق ایله ثقلت ایدر ابو المعانی بیت چندان که مشود ثقلت او مجلس عرفان * گویا که
مشو فی المثل او خیرامام نیم خیرامام اکادیر ل که شهر فی الجوشن دیدگری شخص قاتله الله
حضرت سعید شهید امیر المؤمنین امام حسین بن امام علی رضی الله عنهما بی شهید ایتدو کی
خیر بروجهاله باندن آیرلق واقع اول مغله ضرب مثل ابش لدر نیم خنده در دل شکن فی مرادم
حاصل ایله دیگدن کنایه در کمال اسمعیل بیت تاکی ورق عمریم در شکم * وین خنده می
در دل ساغر شکم نیم خنده حریش فی اول خنده در که سخره واسه نزا ایله اوله کذا فی شرفنامه
خنک کردن فی فتح نون ایله لطیفه و مزاح ایتمک شاه طاهر دکنی بیت زانغ کیده مه از بلبل
مشوید کلاخ * برک پرمده کند یا کل صدرک خنک نیم خواب خرگوش فی غفلت و برمک
والدماق ترکیله دخی بوم معنایه طویشان او یقوسی ووردی دیر ل مراد الدادی دیگدر کذا فی
شرفنامه نیم خوابگاه غول فی بغی دنیا ایضا منها نیم خوارکار فی واو معدوله ایله معنی
ستمکار منوچهری بیت تو خوارکار ترکی و من بردبار عشق * زشتست خوارکاری و خوبست
بردار نیم خیر احرار فی یعنی صوم و صلا و عبادات و طاعات کذا فی شرفنامه نیم خیر العمل
یعنی فکر در صفات الله تعالی و قدرته و جلال و عظمت کبریا نه جل شانه و عم نواله ایضا منها
نیم خیمه برون زد فی یعنی طشره جیقندی مولانا جایی بیت خیمه برون زد زد و د صفات *
پردا اوستد تنق و ذات * بویته لازمی ایله تعبیر اولمشدر و له ایضا بیت لیم از شعله
مشو آید برون زد * هر بامس تاجان خیمه تن بیرون زد نیم خیمه برون زد فی اندر ایتدی
و حشی زدی بیت پاک ساز از غیر دل و ز خود تهی شو چون حباب * کز سبک روحی تواند
خیمه زدی روی آب نیم باب الحاء المعجزة الکسورة نیم خرد در خطست فی عقل زایل اولوب
بیهوش اولمغه دیر ل ابو المعانی بیت نما نده طاقت گفتار در هوش * بخرد در خط شده از
جود بیهوش نیم خرقه در انداختن فی کنایه اعتراف ایتمک و عاجزانه تسایم ایتمک کذا فی
شرفنامه نیم خرقه در انداختن فی یعنی شرد اول ایضا منها نیم خرقه کردن فی یعنی چک و پان پان

پان پان ایتمک کذا فی الحمد و دی نیم خرقه سوخت فی خصومت و عداوتی بر طرف ایلادی خواجه
حافظ بیت ماجرا کم کن و باز اکه مرادم چشم * خرقه از سر بردار و در و بشکرانه بسوخت
خشم بیهودانه فی جاهلانہ محاور و بی اصل و بی هوده غوغا ایتلک حضرت مولانا بیت از بغل
اونیز طوماری نمود * تا بر آمد هر دو را خشم بیهود نیم خط اول و خط کل فی یعنی عرش مجید
کذا فی شرفنامه نیم خیره دست فی ذکر مرور ایدن چیره دستک ضدیدر کمال اسمعیل
بیت دست سخن زدامن مدح تو کوته است * خیره چرادر اکنم قیل و قال را نیم خیره سر فی
ایله و احق و سرهم مولانا هاتنی بیت شب نیره بخش ازان تیره تر * سر اسیمه کردید ازان
خیره سر نیم خیره شیر فی غضبتک و خشم آلود و له ایضا منها بیت این خیره شایده این
خیره شیر * رود جانب سعید ذکر دلیر نیم خیره کس فی ضم کافله مثل خیره سر و له بیت
چو صاحبقران دیدن کن خیره کس * نه آزر مونی و هم دارند هس نیم باب الحاء المعجزة
المضمومة فی خدادوران فی ضم دال و او معروفه ظالمان و فاسقان کذا فی شرفنامه
خدای فروشان فی اهل لغت که دعوی خدای ایدر ل ایضا منها نیم خنده دان فی غایت دقیق
فکرلی مولانا عربی بیت کین را بهر مفروش ای عشق دوست دشمن * زین بهتک فراگیر
یا ران خرده دازا نیم خرده کیر فی سوزده و غیره اکسک طوینی شیخ سعدی بیت توان
گفت با این حقایق شفاف * ولی خرده کیرند اهل قیاس * و طعن و دخل ایدمی معنایه
خواجه حافظ بیت بروای زاهد و بردر دشمن خورده مکیر * که نداند جز این تحفه بما
رور است نیم خشک باخت فی رعسزقار و زداینه مق کمال اسمعیل بیت چشم من بارخ
تو هر دو جهان * خشک می باز دور می ماند نیم خشک باخشک نکیرد فی قوریدن قوری به
نسنه بولاشد دید کاری مثلد در شوقی زدی بیت چوب و نسیم زهد سنی زاهد دورست *
خشک باخشک نکیرد مثل مشهورست نیم خشک ریش فی یعنی عذر و بهانه حکیم انوری
بیت خشک ریش کند فلک میزیر * تا برد خشک و تر زحوت و حمل * حسن میک اتمی
بیت آن شوخ میبرد بگلستان رقیب را * مارا باخشک ریش دهد صد فرب را *
خشک سر فی یعنی دیوانه سر کذا فی شرفنامه نیم خشک مغزی مثله ایضا منها نیم خشک
و تر فی یعنی روز و شب میرزا فصیح بیت آهوی آتشین را چون پیش در براید * کفو خشک
کرد باخشک تر بار * و دخی نیک و بد معنایه استعمال اولنور نیم خفت و خیر یعنی آهسته
و تدریج الواحد من الشعر بیت دوات آنست که خفت و خیر بود * دوات نیز و سخن بود
نیم خلقت آزاد کرد فی مدح و ثنا کی ایتدردی خواجه سلمان بیت سوسن آزادی خلقت کرد
بامزوسمی * لطف طبیعت را خوش آمد هر دورا آزاد کرد نیم هم فحشوش فی یعنی کوس
یدی معدنن ترکیب اولند و غیچون هم فحشوش دید بلم مولانا عبد الله هاتنی بیت درنگدرنگ
نیم هم فحشوش * ر بود از سر و مغز نه چرخ هوش * و هملوانلک کر زنده دیر ل و له ایضا بیت
یکی کر زشتش هملوی هم فحشوش * که میر یخت مغز سر از گوش نیم خواجه مساح فی یعنی
حضرت رسول اکرم صلی الله علیه و سلم مساحک معنای کثیر الخیر در نیم خوب
نمودی جانم فی محل تحسینک استعمال اولنور برادر سینی بخاری بیت گفتیم جان

توانیست و نمودی لب خویش * آفرین بر تو عجب خوب نمودی جانم * خود پرست *
خود بین و متکبر کنانی شرفنامه * خود را بیالارود و خود را بیالابد * کند و نی یوقاری
طوتی لواحد من الشعر بیت زانجه کفتی ردالابت مراد دل منست * منکره زیرا کدبس
خود را بیالامیبری * خود را و * تربیت اولنا مش خواجه حافظ بیت مکن درین چشم
سر زش بخود روی * چنانکه پرورشیم میدهند و میروم * خود سر * بی پاک و بی پروا
خشم کاشی بیت بهن قید آهوانت کو که بسیار اینچنین خود سر * مناسب نیست در دست
دل مردم خریدنها * خورد و ستان * تازه فدائیکه هنوز تمش اوله * خورد سید سواران *
یعنی شب بیداران کنانی شرفنامه * خوش ادا * یعنی بداد اضدیله بیان اولنور بداد
دنیلر که خوش ادا مراد اولنور * یو بیتدن فهم اولنور بیت برش ادا نکم مدعای خود
مرکز * که مدعی ز حسد بدادای خود نکند * خوش برا * یعنی صفاده اول مولانا کابی
بیت دایر کشید خیر و دل نیم بهل است * ای جان تو خوشن بر که مراد تو خا صاست
* خوش صحبت * ندیم و مصاحب وله ایضا بیت مرکه با هر مردی خوش صحبت است *
میشوان گفتن که او خوش صحبت است * خوش علف * ایوم و حلال و حرام دیموب اکل
ایده نه دیرلر خواجه حافظ بیت صوفی شهر بین که چون لقمه شبنه میخورد * باز
دش دراز با دآن حیوان خوش علف * واکول یعنی بسیار خور مولانا جامی بیت
بخوری خواه کدر خواه صغی * کاو و خرنیست باین خوش علی * خوش قلم * خوش
نویس کاتب حیل که کار شیخ سعدی * مثنوی * دوم جنس دیرینه خوش قلم * نباید
فرستاد بکجا هم * چه دانی که همدست گردنیار * یکی دزد باشد یکی پرده دار * خوش
کردن * قبول و استعسان خواجه سلمان بیت دامت دودل عود گرفت و خوش کرد *
تابدانی که دم سوخته کا را اثر است * خوش نشین * بریده ممکن اولیان و خشی زردی
بیت ما مردمان خانه بدوشیم خوش نشین * مرجا که میروم شود خاتمان ما * خوشه
در کلو آورد * یعنی بشدی و آکایقین و اردی کنانی شرفنامه * خولی بکفم به زکلی میوای
ترکیه یو کونکی غمور طله یارنکی طاووقدن بهادر استاد دیشدر بیت نقد پشیز به از
بدن نسبه مارا * خولی را بکفم به زکلی میوای * خون در چشم نیست * بر نسبه
اقتداری یو قدر خواجه سلمان بیت بحر و کازانیدست خون در چشم و آب اندر جگر *
بسکه جودش دخل بحر و حاصل کان میبرد * خون گرفته * اجل بنشمن خواجه
حافظ بیت اجل بحاست که این جان خون گرفته چو کل * فدای نکم که سوی یار خوام
کرد * یو معنایه خشم بیت دل باراده میدهد دست بند زلف او * فانی خون گرفته
بین جانب شست میرو * خوبی که با شیر در شود با جان بآید * کشی خونی و انجیه ذک
ترك ایتیم شاعر بیت عشق تو در دوزم و مهر تو در دلم * با شیر اندرون شد و با جان بدر شود
* باب الدال المفتوحه * دادی ما را سر براب * بی پانی آندی با با فدائی بیت و عده کردی
شب که می آیم بکشت ماهتاب * رفتی و دادی من بی خانما را سر بر آب * دارد بجای دیگر
کل در آب * آنک بر غیری رده دخی علاقه سی وارد مولانا نانی بیت خانه در گوی

کوی تقوی داشتم کردم خراب * از برای آنکه دارم جای دیگر کل در آب * دارند عزیزم *
چشمی صد چشم * بر آدم ایچون نجه آدماره دخی رعایت ایدرلر یو مثله عربی لا جل عن نکر
الف عین دیرلر کمال اسمعیل بیت برده نه ز بهر چشمت زکس * دارند عزیزم چشمی صد
چشم * داغ شدم * یعنی هلاک اولدم ملک قی بیت شدم بیاغ که تسکین دل دهم دیدم
میان بابل و کل کرمی که داغ شدم * داغ غلامی * بخنده قاققون قولک آلننه قوزلر
بر نوع معلوم داغ در مولانا جامی بیت کشیدش بر جبین داغ غلامی * برآمد آنکهی نام
تمامی * ابوطالب کلیم بیت بندگی راد زره خدمت بمی شایسته ام * میشود داغ غلامی
خط پیشانی مرا * داغ کندی خون * هر کسک دردی درو نموده در اما کال بخندی سوا له
جواب اولمق اوزن نظمه کتورمش بیت بکشمش که دلم برده بکرو و فسون * بخنده کفت
بتازیکه داغ کندی خون * داغک عربیسی کی درو کندمه بر دیرلر هم با ایله و خون کندی در ترکیب
اولحق کی بر دم دیک اولور * دامن از و افشاند * افی ترک ایادی خواجه سلمان بیت
تانه بنداریکه سلمان دامن از دلبر فشان * دامن از دل بر فشان و دامن دلبر گرفت * دامن
باغی گرفت * عزلت اختیار ایتدی کنانی شرفنامه * دامن بدندان گرفت * سرعت
قاجدی شیخ سعدی بیت بجا بکتر از خود میند از نیر * چو افتاده دامن بدندان بکیر * دامن
دراز * احق و بیوهده کار مولانا جامی بیت نوشته بدان نکته جانکه از * که ای کوته اندیش
و دامن دراز * دامن درکش * ترک صحبت و فراغت اختلاط ایله کنانی شرفنامه * دامن
کشان * صفا و عزونا زیله یوریک * مصرع * عید ست و خلقی هر طرف دامن کشات
بایار خود * دامن افشانی * مثله و بمعنی ترک و فراغت * دامن کشیدن * اعراض اهلك
دامن افشاندن * مثله کنانی اللغة المعبره * دانای ایران * یعنی جامسب * دانای یونان
یعنی افلاطون کنانی بعض اللغة * داو بهفت * بر دده دوستش آتقدن کنایه در حکیم
خاقانی بیت هفت طواف کعبه را هفت بتان پسنه اند * ماوسه پنجم کعبتین داو بهفته آوری
حکیم انوری * مصرع * همه در ششدر عجزند و تراد و بهفت * در آب میراند * پاریه
از خواجه آصفی بیت نمودی چهره در آینه تاسوزی دل زامد * بداسوزی چرادر آب
میرانی مسلمانرا * در آستین ایست * حاضرده یو وارد در با فغانی بیت گشود جاک کربانکه
یاسمین ایست * نمود ساعد و گفتادر آستین ایست * در آستین باید * حاضر و ماده
کرك کمال اسمعیل بیت باید چو ساعد تو ز سیمش بر آستین * هر کس که دست در توچو آن
آستین زند * در افتاد * خصومت ایادی خواجه حافظ بیت بس تجربه کردیم درین دیو
مکافات * با درد کشان هر که در افتاد ز افتاد * و رافتادک بد دعا اولدوغی ذکر اولمشیدی
بر معناسی دخی بی سرو پا اولدی دیکم حضرت مولانا بیت بسودای سیر زلفت در افتادم
بر افتادم * درین دریای بی پایان در افتادم بر افتادم * کاهی الفسز * در افتد * دخی دیرلر
مولانا عاتقی بیت کرش سرفقد با تو چون برفتد * کلاه تویم شاید از سرفقد * دران
دست و پای دانت * اندک مدخل و علاقه سی وارد حکیم انوری بیت نیاید بسنکی در
انگشت و پایی * کدبا اودران دست و پایی ندارد * یو بیت عکسی واقع اولمشدر اماینه

معناسی اولدر کی دریا افتد فی بحال و بیجان اولدی خواجه سلمان بیت دلی چوزلف
توسر تا پهای جمله شکست * ز سر برآمد در یافتاده رفته زدست کی دریا برون فی منای
ایا غه اور مقدر کنایه در وله بیت تازی از موت یحیی میفرم موت بدین * سرفرو
آورد لیکن توجو در پامیری کی در بازم فی بدل ایده رم خواجه حافظ بیت در خرابات
مغان کر کنر افتد بازم * حاصل خرقة و سجاده روان در بازم کی در باقی سند فی برنسنه باقی
قالما دی و دخی آخر اولدی شیخ نظامی بیت مطرب آمد روانه شو ساقی * شد مطرب
را بهانه در باقی کی در پای در آمد فی محنته اولمقدن کنایه در خواجوی کرمانی بیت مستم
بد و چشم نیم مسنن * در پای در آمدم زده مسنن کی در پای عبدالت حنا فی یعنی عدلک ثبوت
وقیامی وارد کردانی شرفنامه کی در پرده دارد فی انکار ایدر کمال بخندی بیت دل ریش
ارچه راز خود ز جان در پرده میدارد * بنامند بر تو پوستی جراحتهای پنهانی کی در پس
زانو افتاد فی منزوی اولدی کمال اسمعیل * قطعه * چون دل ز جهان عیش بیکسو افتاد *
در دام بلازان خم کیمسو افتاد * تا با سر کیمسوی تو همز انوسند * چون کیمسوی تو در پس
زانو افتاد کی در پوستین اورفت فی انی غیبت ایلدی مولانا جامی * قطعه * مردك خشك
مغرر ایدم * رفت در پوستین صاحب جاه * کفتم ای خواجه کر تو بد بخنی * مردم نیک
بخت راجه کنه کی در پوست نمی کجی فی کثرت سرور و فرحندن کنایه در ترکیه دخی
بو معنایه در سینه صغیر اولدی دیر ل کذافی الحمودی کی در پیش او کلاه نهاد فی اک تعظیم
ایلدی بو معنا دیار اسلامیه ده اجرا اولمز لیکن طائفه فرنك میانلرنده جاریدر انجق
مقصود تعظیم در حکیم انوری بیت ای قلک با کلاه داری خوش * پیش قدرت کلاه نهاده
کی در تیره کشت فی قساوتلندی کی در تیره ام فی قساوتده بیخواجه سلمان بیت در تیره ام
ز باد که آمد سویت * وز شانه که دینت میزند موت کی در چه تیری فی نه پایه ده سن
مولانا طوسی بیت ایدل چون نیرش آمد زود اذه و ابکیری * تاد در صف دل ان بینم که در چه
نیری کی در حساب میگیرد فی یعنی مواخذة ایدر کذافی شرفنامه کی در خاک نشینت فی اعتبار سنز
اولدی کمال اسمعیل بیت نشست آب ز رشک لطافت در خاک * چنانکه باد بر آتش ز نعل
آن پکران کی در خطر رفت فی مضطرب اولدی محمد عصار بیت پر خطم که جازا بود از وقوت *
ز حسنش رفته در خط جان یا قوت کی در خط شد فی مثله خواجه حافظ بیت میوش روی
میشود در خط از تفرج من * که خواند خط تو بر روی و این بکاد و دمید * و دخی آزرده اولدی
شیخ نظامی بیت زدی باو غلام و اشترو کج * دبیر از اقل در خط شد از رخ * و دخی متغیر
اولدی حکیم خاقانی بیت اگر ز ظلم کاه کرده ام مشودر خط * تو منصفی قسم نوشتم و فیصل
خطاب * شرفنامه ده بخود و بیهوش و در اندیشه شدن معنارینه مرویدر کی در رخ
اندازی فی کسر خایله دوریاوب بوکیلوب آلفه طور و مولانا عارفی بیت عزی آن زلف
سبک دست کیند اندازش * مانده چین بر سر چین در رخ اندازی هست کی درخواست
کردن فی رجا و تمنا تیمک خواجه حافظ بیت کسی که در از لیس جامی نصیب بود * چرا بخش
کند این کنه را درخواست * و معنی در یوزه کردن کمال اسمعیل بیت دل ازین به نظری از تو

از تو همی دارد چشم * کرچه خود می کنی آنچه از تو سر می در خواست کی در د خورده فی بلایه
او غرامش کمال بخندی بیت این جهان درد خورده دندانت * وار هیدی از و چو بر کنندی
کی در دهن عام افتاد فی شایع اولدی و شهرت بولدی ولی دشت بیاضی در هزل بیت خواستم
کوزکی آهسته زخم با نکی کرد * جست از کون من و در دهن عام افتاد * خواجه سلمان بیت
جام از نعل لب لعل تونقل میگرد * راز سر بسته خیم در دهن عام افتاد کی در زبان گرفت فی
فصل ایلدی غیبتک بر نوعیدر بو معنایه اندر زبان گرفت دخی دیو لر خواجه سلمان
بیت در زمان دولت او کرد آتش سر کشی * لاجرم در انجمن شمعش گرفت اندر زبان کی در زور
گرفت فی کثرت احساندن کنایه ایدر لر خواجه حافظ بیت بدین شعر و شیرین ز شاهنشاه
عجب دارم * که سر تا پای حافظ را چرادر زرمیکیرد * التونه غرق ایلدی دیلک اولور تنگم
کی در کوه گرفت فی جواهره غرق ایلدی دیمکدر ابکمفی دخی بوییتده واقع در مولانا
جامی بیت چه از اسبان زین در ز کرفته * زدم تا کوش در کوه گرفته کی در سر آمد فی
یقاوب دوستدی مولانا هاتفی بیت کورانه عصا زد و برآمد * لغزید ز پا و در سر آمد *
وله ایضا بیت در سر آمد سمنند شهزاده * در شکسته کند شهزاده کی در سر زبان رفت فی
دلی بلا سینه او غرادی مولانا طوسی بیت باروت چو شمع لاف میزد * آن سوخته در سنز
زبان رفت کی در سفید کرد فی عزیز مهمانی کلدی دیار عجمه قاعه بود که بدولتمند بر فقیرک
مهمانی اولسه قاپوسن کرج ایلد اغار در میر حسن دهلوی در نعت شریف بیت عنکم کوت
غار را کفتم که این پرده چرا * کفتم مهمان عزیز آمد که کردم در سفید کی در شو فی ایچرو کور
کمال بخندی بیت بر درش خلقه زدم کفتم کمال * خاک این در نشوی در نشوی کی در فراز
کرد فی نومیند ایلدی وله ایضا بیت رفتم بر طیب که پرسم علاج درد * چون ناله ام شنید
روان در فراز کرد کی در قدم باشیم فی خدمته اولام مولانا هلالی * قطعه * زهی سعادت اگر
خاک آن قدم باشیم * بهر جا که نهی پای در قدم باشیم * چو عاشقان بو فاجان کشید در
پایت * امید هست که ما نیز در قدم باشیم کی در بجا میخورد فی یعنی قائده راشور حکیم انوری
بیت بدین پیروی و و شنائی کهر * ترادر بجا میخورد زندگانی کی در گرفت فی شعله لندی
خواجه سلمان بیت باز دل سودای آن زنجیر مواز سر گرفت * آتشیم بدشته بود از شمع رویش در
گرفت * و رونق بولدی خواجه حافظ بیت سقی بیا که یار زرخ پرده برگرفت * در چراغ
خلوتیان باز در گرفت * و نائیر ایلدی وله ایضا بیت نکرفت در تو کریه حافظ بیچ روی * حیران
آن دلم که از سنک خان نیست کی در لباس فی یعنی مخفی و مستور با با فغانی بیت کند قتل
محمان در لباس آن ترک میترسم * کرین خونهای پنهان دامنش پر خون شود روزی *
و سوزی پرده لوا یتیم معناسنه وحشی زدی بیت دلا وحشی صفت بکحرف بشنودر
لباس از من * بکش سر در کریان غم اندر وقت عریانی کی در لباس بودن فی نفاق
اوزن اولاق مولانا عارفی بیت کسی که با تو بود در لباس همچو پیاز * بزیر تیغ کشندش برهنه
همچو سپر کی در لوزینه سیر دارد فی شاد باقده غم کتور دیمکدر بعض فرهنگ سروری
و غمی ده ایلر و کتور حکیم انوری بیت که بود با تو همه دوست در وفا چو پیاز * که روز کار

باورینه درندارش نیز در میان باشد یعنی درمی رهن اوله منلازمی بیت میروم در
آستان بیز آن رو شدلی * در میان باشد می هر روز تسمیع وعصا * کمال بخندی
بیت گرمیان باشدش بر رقبه * خرقه بنده در میان باشد یعنی درمی آید * حاصل اولدی
خواجه سلمان بیت بران بودم که چون دولت در اید از درم روزی * بهر پایی که کوشیدم
ازین در درمی آید * در نمیگیرد * کارکر اولز کذافی شرفنامه * در وصله اونشست
انک مراد نجه حرکت ایلدی مولانا طوسی بیت راست در جان و دل طوسی نشید نیراو *
شکر باری عاقبت در وصله یاران نشست * درون پروران یعنی انینا علیهم الصلو
والسلام و احباب قلوب یعنی اولیا و ارباب مجاهدات کذافی شرفنامه * درون دار
یعنی کینه دار مسعودی بیت درونش کره بر کره پرشکخ * درون دار چون مردم کینه
سبح * دریاب * بر قاج معنایه کاور اول اسرکه معنایه مولانا شامی بیت دریاب دمی
شامی دلخسته خود را * ترسم که بجویی و دیگر باز نیایی * ودخی معاوت و امداد ایله معنایه
خواجه حافظ بیت بعشق روی تو عاشق غریق بحر بلاست * که فوت میشود اینک
بیایکی دریاب * ودخی تدارک ایله معنایه حافظ * مصرع * راح چون لعل آتشین
دریاب * ودخی فهم ایله واکله معنایه وله * مصرع * بیا و حاصل عمر عزیز در دریاب *
دریافت * فهم ایلدی واکلدی خواجه سلمان بیت موی تو در قفا چو بدیدم تیافتم *
کشم مکرکه دودلی از قفای تست * و سرعت ایلدی دیمک اولور شیخ نظامی بیت چنان
نیز روشن که در قفس * بزخمی سراز فلک بر تافتن * دریای بصره * یعنی پیاله بزرگ
کذافی شرفنامه و دخی شراب بسیار معنایه مرویدر * در یک تیرست * پیاله دهد مولانا
طوسی بیت در روز و غایت تیر تو و نیره مهر * روشن شده پیش تو که در یک تیرست *
بمعنایه در چه تیری دخی در لرنه پایه ده سن دیمک اولور وله بیت ایدل چو تیرش آمد زود
از هوا بگیری * تا در صف دلیران بینم که در چه تیری * دستار بند * یعنی دانشمند کذا
فی الحمودی * دستار چه ساز * یعنی هدیه ویر حکیم خاقانی بیت از سیم سراحی و ز زنی *
دستار چه ساز دایران را * مؤید الفضله یعنی استقامت ساز و جمع الفریده یعنی
دست بدار * مسطور در * دست از پا خمار کرد * الن وایاغن شامردی مولانا طوسی
بیت مردم چنانرا خطایی مشک از بند می نه * میکند کربا سر زلف تو دست از پا خطا
* دستادست * یعنی نقد که بنادست ویره سید را بوشکور بیت ستوداد مکن هرگز جز
دستادست * که بسادست خلاف آرد و الفت ببرد * دست افرازی * آلات ارباب
صنائع مولانا کاتبی بیت هنر محاسن دگر جمله دست افرازند * اگر ترا بهر انکشت
خویش صده هزست * بعضی نمونه ده الدوان معنایه ده مرویدر الدوان اولماسی پای
افرازی آفاق دولای اولدوغی مناسبتله در مولانا جامی بیت کربا ومنت بنود دسترس *
جله قدم پای فراز تو بس * دست افشار * مرنه که لادن کبی الدوا وینارلر و ما و اتوندن
مصنوع و ملایم طوب ایدوب آکا بر و ملوک الدوا طونار لخصوصا ابتدا خسرو و وزیرا چون
دو زلشدر شیخ نظامی * مثنوی * مصرعش را اگر افشردیش مشت * برون آرد خیر آسا

۲۶ آسانکشت * زدست افشار زرا کنون نمش شو * بیا و سیم دست افشار بشو * دست
افشان شدن * رقص و سماع ایلک خواجه سلمان بیت دست کویند برهم سرو و هز سعات
چنار * در موای مهر جان رقصان و دست افشان شد * و وجد و جان ایله شوقه کلک
معنایه خواجه حافظ * مثنوی * چو در دست رودی خوش بزن مطرب سرودی
خوش * که دست افشان غزل خوانیم و پاکوپان سراندازیم * دست افشانی * زوق و صفایه
اولمق شیخ فیضی * مصرع * باد دست افشان در آمد آب پاکوپان رسید * دست انداز *
ظلم و ستم خواجه سلمان بیت چنان ز ملک بر انداخت رستم دست انداز * کبرکش نتوانست
بر کبوتر زد * و حددن مجاور و جود و تعدی معنایه محبوبدن اولسون غیریدن اولسون
محتشم کاشی بیت ترک من مست و دست انداخت بر دوش رقیب * وه کدش ملک دلم
ویران زدست انداز و * دست بیدل نهاد * جاننه جبر ایلدی مولانا شامی بیت چند
مینرخ خوبان و دل از دست دهم * وقت آنست که دسمنی بنیم بر دل خویش * دست برد
غالب اولمق جنکله و غیریده خواجه حافظ بیت مرا می دگر بان از دستبرد * بمن باز بنودی
از دستبرد * دستبرد * مغلوب اولدی حکیم انوری بیت باری ازان پای شوم پایمال *
بای ازان دست شوم دستبرد * دست برون کن * یعنی دست را قطع کن کذا فی شرفنامه غیری
فر مکرده عرنسینه دن قطع علاقه ایلک معنایه در حکیم انوری بیت با چنین دست مرا
دست برون کن پس ازین * کر قناعت نکند دست کشد پیش نیاز * دست بر تو کش زد
یعنی عجب ایش ایلدی خواجه آصفی بیت زان کان ابر و زچاک دل کشیدم تیر آه * در صف
عشاق دسمنی باز بر تو کش زد * دست بر او افشاند * انی ترک ایلدی خواجه سلمان بیت دنیا
چو کرد کرد تشبث بدامن * افشاند حمت تو را خاکسار دست * دست پیشین را بدل نیست
ایش اولمق ایشدر مولانا جامی بیت ز بان دهر دازین به مثل نیست * کد کویند دست پیشین
را بدل نیست * دست بکاسه یافت * مباشرت جماع اوزن بولدی مولانا طوسی بیت
دوش بوقت صبحدم طرف جن شتافتم * زکس می پرست راست بکاسه یافت * دست خرف
عورتی و اوغلان فلان ایتدیکم دبو سوکک شیخ سعدی بیت کمی پای مرغی بیا و رد پیش
ولی دست خرف رفت زانداز پیش * حکیم انوری بیت دست خر نام میبرم اما * می نکوم
که نر بکاست عنوز * دستخوش * دست افشار مرقوم معنایه در مولانا جامی بیت بادل
دستخوش خوف ورجا * کفت ای کرم روان تابکجا * ترکیب اضافی صورتند دخی استعمال
اولنور استاد بیت عصمت و عقلت بر سر آمدار کائنات * اوهم پامال شهوت بود
و دستخوش هوا * دستخون * فار اوینده رعی کد و جاننه بعلقه دیرل حکیم خاقانی بیت
در قره زمانه قنادی بدستخون * دامال کعبتین که حریفست بس و غای * دست داد *
یعنی میسر اولدی و دخی زام اولدی معنایه استعمال اولنور خواجه حافظ بیت در آب
وکل زر خسارت چوبان دادم بیوی او * چو نقشی دست داد اولدم بر جان سیار از زد
دگر بیت تشریف دستبوس توا که دست داد * می افندش بسان زمین چرخ در قدم
* دست در آستین کرد * یعنی هر نسنه دن ال چکدی کذا فی الحمودی * دست شست

نومیز اولدی تو غبارت ترکیله دخی مسه معمار ز میر ابوالمعانی بیت دیگر از او فاجو کرد
نهان * دست شستند عاشقان از جان کی دست شکسته بی معنی بی مایه و بی قدرت
کذا فی شرفنامه کی دست صلیبی مکن بی معنی تعظیم ایچون ال با غله کذا فی مؤید الفضلا
کی دست کشاد بی معنی سخا و جوانمردی کرد کذا فی الحمودی کی دست کشیده بی تصرف
اولش سنی مولانا امیدی * مثنوی * بیا ساقی آن طفل نوساله را * کرانمایه یا قوت
سیناله را * بده کرچه در کیش هشیار و مست * نشاید کشیدن بیکساله دست کی دست
مردی بی شمعاعت و امانت و معین معناسنه ده اولور کذا فی ادات الفضلا کی دست موزه بی
آلات صنایع مولانا جامی بیت اول از شرع دست موزه کند * پس سوال نما زوز و زه
کند کی دست موسی بی معنی آفتاب حکیم خاقانی بیت جام فرعون فی اندر آرکه صبح *
دست موسی یار دار که سار کی دست یازد بی چالشی و چالشی مولانا کاتبی بیت برای
کشتن خود دست و یازم بسیار * ولی بگوشتن خود سرخ روی توان شد * مثال ثانی
میز راقی بیک بیت دست و پا چند زنی عرض شهیدان بردی * بکر زمان صبر کن ای کشته که
قاتل برود کی دست و پا کم کرد بی کنوینی و توردی شیخ سعدی بیت خواهم اندر پا پت
افتم دامت کرم بدست * چون ترا بزم زشادی دست پا کم میکم کی دست و کربان شد
یا قه یا قه یه اولدی خواجه سلمان بیت غنچه ریاض چو آید تقاضا اگرش * در میان
ز نور دست و کربان باشد کی دست کردن شد بی قول قوله اولدی دست و کربانک
خلافیدر بابا فغانی بیت عفا الله مسنی آن شوخ مردم کش که با خوبان * برغم عاشق
خود در سری دست و کردن شد کی دست ساخت بی منفعل اولدی خواجه حافظ بیت
در باغ ز اشتیاق وصلت * کل ساخت دسته خویش ترا کی دسته شب بی مضطرب اولدی
خواجه سلمان بیت بنفشه دسته از آن میشود مجلس باغ * کدور بهار بخود میرود فروغ بکین
کی دستیار بی معنی ظهوری بیت وفا یامرد و سخا دستیار * ظرافت ندیم و ادب پیشکار
کی دست یافت بی ظفر معناسنه در مولانا فی بیت وز انجاء عنان سوی البرز تافت * بران کوه
و دست از کنان کر ز یافت کی دغل درانی بی عیب یولمه چالشور سن و عیب ارار سن
کذا فی مجمع الفرس کی دفتر شکست بی کاغذ کنارین بوکک حکیم انوری بیت نیر مستوفی
بدیوان در خوش گردان او * می بریدی کاغدی یا می شکستی دفتر کی دغ زدن بی نسنه
استمک و دخی کریمه ابلک کذا فی مؤید الفضلا کی دفعش بی معنی یا زک کده ورت یاز نکنه دینلور
او غلان یاز نکنه کوه دلال دیرلر اکیسیه بی یقین واقعدر مولانا امیدی بیت کوه دلال
و دفعش بترا * بهتر از شاعری و منلای کی دماغ دارد بی معنی متکبره خود بین کذا فی
شرفنامه کی دم بکام فرورفت بی محنته و لافدن کنایه در خواجوی کرمانی بیت دمی
ز وصل تو خواهم مکر بکام مرسم * دم بکام فرورفت و بر نیاید کام کی دم فرورفت بی دخی دیرلر
خواجه سلمان بیت نایبست فرورفته دم آواز میدش * کوکوش به دارد و چشمش
نکرانست کی دم در کشید بی خاموش اولدی لازمیله تعبیر اولمشدر خواجه حافظ بیت
حافظ چونا فیه سر زلفش بدست تست * دم در کش ارنه باد صبا را خبر شود * کاهی

کاهی ملزومیهله ده تعبیر اولوزوله ایضا بیت مرابکوی که خاموش باش و دم در کشن * کدور
چمن نتوان گفت مرغ را خاموش کی دم زد بی انک مقابله در سویدی معناسنه ایضا بیت
جایی که یار من بشکر خنده دم زد * ای بسته کیستی تو خدارا بخود بخند کی دندان با و فرو
برد بی اکا مشغول اولدی کی دندان طمع فرور برد بی دخی دیرلر با فغانی بیت درین
مجلس بچیزی هر کسی دندان فرور برد * امید ما بران لبهای شکر خند خواهد بود کی دندان
بخون برد بی معنی اصره ی شیخ سعدی بیت که بندی چو دندان بخون در برد * ز حلقوم
بیدادگر خون خورد کی دندان بر جگر نهاد بی صبر و تحمل ایلدی امیر سمیل بیت چند
خون دل خورم عشقت ز سر خواهم نهاد * هر چه باد اباد دندان بر جگر خواهم نهاد کی دندان
فشرد بی دخی دیرلر مولانا جامی بیت بسختی چند روز آنجا بسر برد * بدان محنت بسی دندان
ببفشد کی دندان بر کن بی معنی طمع ابله خواجه سلمان بیت در آمد و گفت ازین دندان
بامن * راحت طمانی ز کام دندان بر کن کی دندان طمع بر کن بی اصلی اوزن در مولانا کاتبی
بیت عمه دندان طمع از لب لعلت کند ند * منا کر پیروم بر نکم دندانرا کی دندان بکار
فرور برد بی جان و دلدن سنی ایلدی او خدا الدین اصفهانی * رباعیه * دشمن کرو و صل زمین
برداخر * او کشت بزرگ و من شدم خرد آخر * آورد بحان لب ترا از بوسه * دندان
برخت نیز فرور برد آخر کی دندان دارد بی معنی خشم و کین ایلر کذا فی الحمودی کی دندان سپید
یعنی مسرور و خندان شیخ نظامی بیت سیاهان ازان کار دندان سپید * ز خندان لب
رو میان نا امید کی دندان شکند بی عاجز و فرو مانده ایلر کمال بخندی بیت کر بسنک
ستم عشق تو دندان شکند * دل زلبهای تو دندان طمع بر نکند کی دندان فرور برد بی حرصندن
اوز زینه و مثنوی خواجه سلمان بیت دندان فرو میر با میدای دل از ترا * روزی لب
نکار بکام زمان دهد کی دندان کنان بی رسوای اید بچیلر بر معناسی دخی زاری اید بچیلر در
ایکی معناسیده بویقیدن فهم اولنور حکیم خاقانی بیت شاهان آب دندان آمد در کار آب
فته را از خواب خوش دندان کنان انگخته * و عاجز اولم معناسنه ده وله بیت اوسر کران
کرده بان من پیش اوزاری کنان * دلها دران دندان کنان دامن بدندان دهره ام کی دندان
نماید بی خشم و غضب ایلر کذا فی شرفنامه و مجمع الفرس ده خندان معناسنه در بومعنایه
حکیم خاقانی بیت نقاب شکر فام بنده و اوارا * چو صبح از شکر خند دندان نماید * و دخی
عاجز اولم معناسنه میرور کی دندان نمای بی ظاهر اید بی مذکور معناده کذا فی المجمع
کی دنکاسه بی وکاسه جلیان کلاهما یعنی کرانجان و مفت خوار اکیسیه بر معنایه بویقیدن
واقعدر غزالی مشهدی بیت کد و شکول در کف بهر شور یا در بدر کردی * نکر دی سیر
ازین دنکاسکی وکاسه جلیانی کی دور کوشمال بی معنی روزگار بد و ایام فتنه و ظلم و حالت
فقر و فاقه کذا فی شرفنامه کی دور کیران بی معنی پادشاهان و دخی باده نشان مثال اول
ابالمعانی بیت اینقدر دادی نکرده بوده پیش * دور کیران جهان در عهد خویش * مثال
ثانی وله بیت جوهر جورت نکهدارد بچشم * دور کیران باده عشقت بسر کی ده یازده
داری بی زیب و زینت و آرایش و فقر و شوکت کذا فی شرفنامه کی ده دخی بی خالص و رایج

التون في ده بنجي في كثر التون واجه ايكسيد بونيله واقدر شيخ نظامي بيت بره نست
اينكه در سخن سنجي * دده هي زردم نهده بنجي في دهن درين في سوز صا قلز خواجه
سلطان بيت آه دهن درين مرا فاش كردراز * اورا كناه نيست منش بر كشيده ام *
في باب الدال المكسورة في درادوزا في بورادادركه بر عاقل وكامل اولان كسند دن خطا
ايله بر زله صادر اولوب في الحال اصلاح ايندكه ايراد ايدر لر لوا حتمن الشعر بيت خه خه
اي دليدر درادوزا * نيك ميدي و خوش ميدي وزي في دراز آهنگ في اوزون اوزاق
ديكدر مولا ناجاي بيت دراز آهنگ شداين كارباتو * ندانم چون كم اي يار باتو في درين
دهان في هرايشتمد و كن سويان آدنه دير لر اغزي رتق ديمكدر شاعر بيت تنك دهان
شكر لسان مرهم آن جراحتند * كر زدهان درين زخم زبان خود كني في دژ برو في خشمناك
اولان آدنه دير لر كذا في شرفنامه سروري مجمع الفرسان فتح دال ايله نقل ابلشدر في دل
بر دل كواي ميدهد في كوكدن كوكه يول وار ميرايو المعاني بيت خرچم كركند دلدار جودم
كدل بر دل كواي ميدهد راست في دل داد في رضا ويردي ظهير فاريابي بيت اكر ضرورت
ازين سان تكير دم دامن * چگونه دل دهم كز درتودر كدرم * بومعنايه خواجه سلمان بيت
خود دل كرا دهم بد دل به يوقا * باري چودل دهم به مهربان دهم في دل دل كنان في
اضطراب و بر بجهل در ديمكدر مؤيد الفضلا ده معني آه زنان و مجمع الفرسان امور نك متردد
اولان معناسنه بومعنايه حكيم خاقاني * معصط * بغداد جانهاروي او طراد دلها موي او * دل دل
كنان در كوي او چون خود فر او ان ديزه ام في دل حب في كسر لامله نصف الليل معناسنه در
خواجه حافظ بيت دوش در حلقه مي قصه كيسوي تو يوز * تادل شب سخن از سلسله
موي تو بود في دل كران كرد في خاطر مانده اولدي مولا نا صفي بيت نهاده بر دل ماکوه غم
ز ستمكدي * سبب چه بود دل خود با كران كرد في دل گرفت في طارلدي خواجه حافظ
بيت دلم گرفت ز سالوس و طبل زد چوكيم * خوش آن زمانكه به خانه در كشم عالمي في دل كير شد في
مثله خواجه سلمان بيت نيست حوداي سر زلف تو كاره كس * كان طريقت نجم اندر خم
دل كير و دراز في دل نشين في مقبول و مطبوع اولدن كناهيه در مولا نا عرفي بيت زنه ار كوش
باش درين زم دل نشين * تا نغمه حلقه را بدر كوش ميزند * واذف ضمير اوراق معناسنه ده
استعمال اولنور شيخ فيض از دل و دمن بيت مرديده وري بدل نشيني * ميخواند خطي زنيش
بيني في دل نمود في التفات اياي كال اجمعيل بيت چو بسته با همه كس دل نمود كينست ترا * ازان
بود همه سالت ز خنده به باز * بويتك مضموني كوليوز كوستردى تعبیه يته مناسب در خواجه
سلمان بيت اولنور شيخ في دهن درين مرا فاش كردراز * اورا كناه نيست منش بر كشيده ام *
دل نمود دخی در لوله ايضا بيت آمد صبا و غنچه دل رازم كشود * روى دلى به بلبل خونين
جگر نمود في دل نهاد في اطمینان قلب كوستردى يا خود اطمینان نفس اياي كال بخندي بيت
دل نهادم من بجان بر دد دل ريش * چكهم باغم او نيست جز اين چاره من * بومعنايه حسن
بيك نازكي بيت دل نهادم ريت آري * كار بايد نهام بر بنياد في دهقان خلد في معني حضرت
رضوان عليه السلام كه خازن جنت دخی در لول كذا في شرفنامه في ده بجاودر ختان بكا في اوقه

جاني بيت در طلب ناكشيد محنت و زنج * ريش كاوي بود توقع كنج في ريش كاوي و شختند از زلف *
في هر كس ايله مرتبه عقانجه سويان شيخ نظامي بيت بايد ساخت يا هر ناپسندی *
كه از زلف ريش كاوي و شختند في ريش نا طوري في هر كسه سزا و ناسزا ديمعوب تعلق و تواضع
لاينه دير لويه معنايه نا طور كچه تعبيري دخی مشهور در ابوالماتاني بيت شد آنكس
از مروت در جهان دور * كدر ريش خود كند چون ريش نا طور في ريك فلان پوشيده است في
فلانك احوالي نامعلوم دريه جك پرده ضرب ايدر لر شيخ اوحد الدين بيت ماريك قصه
خود پوشيده ام ز خلق * وانكه ز قصه ما عالم خبر گرفت في باب الرام المضمومة في رستم
عنان * يعني بهادر شيخ محمد الموان عبد الله هاتفي بيت برستم عنان شپردش عنان * كه آتش
فروزان شود از ستان في رقه غبراي معني روي زمين كذا في شرفنامه في رويوش في معني
مخفي و پوشيده مولا ناجاي بيت نيست حد چومني بردن نام چوتوي * بهر رو پوش بنام
دكرات خوانم في روز استفتاح في روز مبارك شاعر بيت عزيزان زمان وصال را كندم *
مقابل شب قدر ست و روز استفتاح * شب قدر مناسبتيله روز عيد اوراق فهم اولنور
ودخی شهر ز جيك اون بشي اوراق ده فهم اولنور حضرت مولا ناجاي بيت مثنوي كه صيقل
ارواح بود * باز كشتن روز استفتاح يوز في روز بازار في ايام رواج خواجه سلمان بيت
باسر زلفت شب دو شين سر و كارم بود * در جالت شب همه شب روز با زارم بود * حكيم
انوري بيت دور عيش و طرب بستانست * روز بازار كل و ريح نشت في روز بازخواست في
روز قيامت خواجه حافظ بيت ترسم كه صرفه نبرد روز بازخواست * نان حلال شيخ ز آب
حرام ماي في روز بهيم و اميد في بودني روز قيامت در كذا في شرفنامه في روز خود بازار خود
ديد في معني كند و حاله مشغول اولوب آخره دخل و تعرضي ترك اياي محمد عصار بيت
دكان بندراني الحال بزچيد * روان روز خود بازار خود ديد في روز شمار في روز قيامت
حكيم شقاني بيت از هجرتو بر هجو ستم كردم و داغ * كين مايه تعظيم توتار و ز شمارست
في روز عزلت في معني روز صوم كذا في شرفنامه في روز نو روز نو في رزق مقدر هر كون
جديد در غريبه يوم جديد رزق جديد دير لر شيخ نظامي بيت اكر چه از عمر ييشي رفت
كور و * كنون روز نو ست و روزي نو في رو كس فلان كرد في بر كسيه آخر آدم ايله ستم
اير شمكدن كناهيه در حقه شمش كاشي بيت سرو كا زم بغزالست كز اغيار مدام * ميكند
رو كس مردم سلك مردم روي في روي هديه مرد دياروس تركي يوز كور ملكي ديويكي
كانه كو بكونك و رديكي هديه خواجه سلمان بيت آن ماه روا كرت نمايد شبي مرا * در وجه
اونهم دل و جان برو نما في كاهي رومعهده في دير لر خواجه آصفي بيت مانع ز روي خوب
تو آيينه ميشود * نا امل ديد جان و جهان رومعهده في روي او ييند في انك طرفن
طوتار شاعر ديمشدر بيت ريش داري اكرش با پسري محبت افتد * هر كه آيد بيمان
روي پسري ييند في روي آورد في توجه و عزيمت اياي كذا في شرفنامه في روي بد يار
كرد في حلو نشين اولدي خواجه آصفي بيت آصفي روي بر آورد معراب دعا * روز
از ابروي بتان روي بد يار آورد في روي در ديار آورد في مخفي اولدي ظهير فاريابي

بیت قلک نجای تو افراسنت پشت بر منست * ستم بعهده تو آورد زوی دزدیوار زوی
پسریند ز آنکجا نین طوتار بیت هرکه آید بمیان روی پسری بیند * شاد کام دلم راه
دبیری بند ز روی بقای یعنی پائین و سخت کذا فی شرفنامه زوی ترکش فی سوبانکه
حاصلش سوز ایضا منها زوی داد فی ظاهر اولدی کال بخندی بیت روی تو دیدم
سخنی روی داد * زاینه طوطی سخن در فتاد زوی در دیوار فی فراغدن کنایه در شبنم
طار بیت چون وصلت هیچ کس زار وی نیست * روی در دیوار و هجرت خوشترست
زوی دعد فی ظاهر اولور کال اسمعیل بیت هرکه از خط شریعت نه پاید برون *
مردمش فتح دکر روی دهد چون پرکار * روی دل نمود فی تسلیمت خاطر و التفات ایلدی
طالب آملی بیت تاجک سینه از دم تیغ کشوده ایم * صدر وی دل مردم عالم نموده ایم *
حکیم شعیبی بیت شقایق در قیامت نیز روی دل نمی بینم * کددر کوی بلا هر کس که کم شد
جایان کم شد زوی زرد کرد فی یعنی یوز قرار دی اکثر جا و ساطیله استعمال ایدر
خواجه آصفی بیت بهر عشق را چود و انست از چه رو * پیش طیب این همه روز در می کند *
زوی سپید فی کریم و منتخب بوم معاده سر سپید دخی دیر لطالب آملی بیت ما کلخنیان
سنبل و نسیرین نشناسیم * آتش بود آتش کل زوی سپید ما فی روی شناسان فی
آشما یان و معارف و مشامیر کذا فی شرفنامه زوی نمود فی ظاهر اولدی حکیم فردوسی
بیت بفرمان یزدان بخسته سرش * مراد وی نبود در خواب دوش ز باب الزاء المفتوحه فی
زادخواست فی قلت اکدن ضعیف اولان حقیقه ایراد ایدر کذا فی کتاب السامی فی الاسامی
زادمنش فی یعنی کریم و جوانمرد اصلی آزاد منشد که حرا اصل دیمک اولور * مصرع * زادمردی
چا شکی دخی در رسید ز زاده خاطر فی یعنی فکر و منشآت و شعر و غزل و امثالهم کذا فی
شرفنامه ز زاده مرج فی یعنی آهن کذا فی مجمع الفرس ز زاع کان فی یعنی کوشه کان
کذا فی شرفنامه ز زال مداین فی نوش روان ایوانده اوینک قاپوسی اولان مجوزه ایضا
منها ز زانوز فی تعظیم ایتدی مولانا کاتبی بیت سکان یا زما کر شوند همزانو * ذساق عرش
ملا یک ز نند زانوم ز زانوز فی تعظیم ایدر ظهوری بیت صراحی بخور شید پهلوزند
حریفان بنامید زانوزند ز زانوزان فی تعظیم ایدر مجید مولانا ها تی بیت بی تمیث یک
یک همکنان * زبان بر کشادند زانوزان ز زاهد کوه فی یعنی آفتاب کذا فی المجمع
زبان آور فی یعنی بد زبان خواجه سلمان بیت دلست غنچه بیکار و سوسنست زبان *
بسیست ره ز زبان آوری بدلداری * کاهی وصف شعر اقصدا و لنور کال اسمعیل بیت بهر
بکا که زبان آورست شمع صفت * ز کند و صف تو باشد به لکن و عجز قرین * و کاهی افشای
راز ایدنه دیرل شیخ نظامی بیت زبان آوراز ایتویا دنیست * که به مشعله کجرا کار نیست
زبان را بشکست فی یعنی دست و پیدی مولانا اقدسی * با عیبه * ساقی به آن قدح زبانم بشکن
و زیاده بی خار یا نم بشکن * پیشانی * توبه را شکست زلبت * کز توبه کم دکرده نام بشکن
زبانرا کبود کرد فی اغزنده نوی بتدی دیدکاری معنادر خواجه سلمان بیت تیغ کهر فروش
زبانرا کبود کرد * از بس که بر سحاب امان الامان نهاد ز زبانزد فی روزمره سوز یعنی بلفظی

بلفظی سوزار استند تکرار ایتکی معنادر ایلک و دخی جمله نک معلومی اولان ادخواجه
آصفی بیت مراد بیت زبان نزد شکست کوه غمت * که من به نیشه فرهاد همزبان شده ام
ز زبان ز زکری فی ایکی کسسه میانده معهودانه سوز که معناسن انجق کندول بیلر
و آخری ایشند که فهم ایدمیه کذا فی فرهنگ جهانگیری ز زبان کشاد فی یعنی سوز
باشادی کذا فی شرفنامه ز زبردست فی اوست اولان کسسه قوتده و هیأتده ترکیب توانا
وزور لو آدمه دیر مولانا ها تی بیت چوازه چهره کرد بخالت فشانده * زبردست شهزاد کانت
نشانده * بوییدن اوست طرف اولق فهم اولور زیرا شهزاده لرینی اوست طرفه
او توردی دیمک اولور شیخ سعدی بیت زبردست هر دست دست آفرید * خدایی که
بالا و پست آفرید * بومعنایه بالادست دخی دیرل و حشی * زدی بیت کمی را کین هما
بر سر نشید * بیالادست اسکندر نشیند ز زخم بریان فی یان اوزرند کان که پختی لیش
اوله کذا فی شرفنامه ز زبردست فی باشه باش ویدی بر نسنه با زارنده بر جانیه زیاده لک
اولیه خواجه حافظ بیت آمد و کرم ببرد آب زخم اشک چوسیم * زبردست کسی آمد و کین
بالا برد ز زرده دخی فی خالص العیار التونکه ز رفعت هفت ده دخی دیرل مولانا جامی
بیت چون مشراویه ز زرده دهیست * ذکر زری در زراونی دهیست * کال بخندی بیت کفتمای
تو که بروی زده سکه کال * هفت هفتست ولی چون زر خالص دهده ز زرقانی فی مثله
معنی زر خالص اولق اعتبار یله در شرف زدی بیت زرقانی و نقره زینبی * که مهتاب
را داده بی رونقی * کاهی زرمشدد اولق اقتضا ایدر مولانا ها تی بیت شدن زرقانی
ناکاسته * بنام جهانگیر آراسته ز زرده کوش فی زراق و سالاوس و مرانی گفته خوا
خواجوا کال نامه بیت پروای زرده کوش و ازرق پوش * شیخ زراق و شوخ و زرق
فروش * کاهی دنبک و قلیبان معناسنه ده اولور منلا حیرتی بیت حسود نیره دل زرده
کوش و نا انصاف * که بود خیری و پهلویور داحرزد ز زرق کشدی زری در دسر فی آنچه
آنچه بی چکر آنچه سزاق در دسر شیخ نظامی بیت شنیدم ز پیران دینار شیخ * کد زرز
کشد کج ز رین کج * ابوالهانی بیت شنیدم مثل زدیکی پرهیز * که ز زرق کشدی زری
در دسر ز زرق سفید از پی روز سیاهست فی آق آنچه قره کون ایچوندر نظام استر آبادی
بیت بود همیشه از پی روز سیاهست * اختروش بصدق آن واقعه دادیاوری
ز زرقیست فی نقد ناروا یعنی یکمرا آنچه نظام دست غیب بیت پای قبول باطنیت
همچو ظاهرست * کان زرق روی بست همه نقد نارواست ز زرق فروش فی مرانی
وسا لوس مولانا جامی بیت چرخ کلی صفت و ازرق پوش * همه ابشای زمان زرق فروش
ز زرمشت افشار فی خسروک مصنوع آلتون طو پیدر که لادن کی الله اوینا دایدی
دستخوش دخی دیرل حکیم سوزنی بیت زرمشت افشار بودی بوسه اورا بها * سبالت
آورد و سزای تیرمشت افشار بود ز زرمصری فی یعنی زر خالص کذا فی شرفنامه
ز زرمصری فی مثله ایضا منها ز زمزم آتش فشان فی یعنی آفتاب کذا ایضا منها ز زمین
کوب فی یعنی ستوران آت و قاطر و غیرها ایضا منها ز زمین کیر فی کوزم طالع آملی

ابوالمعانی بیت ساقی شبنم عاشق حسن و جمالش بوده است * زان سبب گردد بگردم
 خاصش تا سحر و سال نیکوز بهارش پیدا است * ترکیه قوت و کون طوغشندن بلا و دز
 مثله در خواجه آصفی بیت بردامن کل بنفشه زارش پیدا است * چون سال نیکوز بهارش
 پیدا است * بیت مزبور بوجه اوزن بولشدر * رباعیه * بردامن کل بنفشه زارش پیدا است *
 آن حور که خط مشکبارش پیدا است * امثال طراوت تدارش پیدا است *
 سالی که نکوست ز بهارش پیدا است * ساق عرومان * بر نوعه لطیف حلا و دز
 ساقین بهر واق * مرغ کدافی شرفنامه * سایه پرست * یعنی فاسق و فاجر ابوالمعانی
 بیت نباشد در میان عشق دستان * سزای عشق تو سایه پرستان * سایه بر کارش
 بینداخت * اسراری ظاهر اولدی خواجه سلمان بیت دران تار بکیش فی الحال نشناخت
 ولیکن سایه بر کارش بینداخت * سایه پرور * تاز و نیم ایل پرورده اولش مولا ناوحنی
 بیت پیش روی تو آفتابی زلف * زیر زلف تو سایه پرور کل * سایه دار * جن طوتمس
 میرخسرو بیت سایه دارم هر شب از سودای زلفش چون کنم * چند کرد خود کهی سحر
 و کهی افسون کنم * سایه داشت * مثله سایه رکاب یعنی حمایه و اتباع کدافی شرفنامه * سایه
 رو * یعنی شب پیدار ایضا منها * سایه شکن * یکی معنایه اول ناسخ مذهب باطل ثانی
 جلا کر یعنی پاس آچیزی ایضا منها * سایه یزدان * نایب الله و خلیفه الله و پادشاه ذی
 شکوه ایضا منها * سبزی پای * نامبارک قدم میرخسرو بیت چو سر سبزی * خواجه
 باشد بجای * چه اندیشد از دشمن سبزی پای * مقابل سبید پای در * سبزه ککون *
 محبوب سیه چرده قلم میرزا بیت زد لکس غنچه های ناکشوده * هزاران سبزه ککون
 نموده * بو معنایه یا لکتر سبزه دخی اطلاق ایدر مولا نا هاتنی بیت درختان سبزش همه
 دلپسند * چو سبزان رعنا یا لا بلند * سبزه خانه * یعنی ماتم خانه حکیم شقایب بیت
 یوا العجب روح روح انسانیت * کد درین سبزه خانه زندانیت * سبکدستی کرد * چایک
 ایلدی و جست درندی میرخسرو بیت کفتم تبویه که سبکدستی ولی * دست صلاح درته
 رطل کران بماند * سبکسر * خفیف العقل و سفیه کمال اسمعیل بیت خصمت سبکسر
 آمدن دست روزگار * برای اوز حادثه بند کران نهاد * سبکسار * مثله وله ایضا بیت
 بگوید آهن سرد از سبکساری درین دوران * اگر چه کر زرا این سرزنش از من کران آید
 * سبک عنان * سرعتله یور ویمی و دخی خصمه پیایی جمله ایدی کدافی الحمودی * سبو
 شکست * یعنی نومید اولدی کدافی شرفنامه * سبید پای * یعنی مبارک قدم ایضا منها
 * سبید کار * فی صالح و نیکو کار حکیم خاقانی بیت اندر شفاست عارضه هر صنفید کار *
 و اندر نجات مهلکه هر سیه کلیم * مقابل سیه کلیم در * سبید و سیه * یعنی نیک و بد و صالح
 و طالح و روز و شب و عرب و عجم و امثالهم کدافی نسخ المعتبره * سبید بالایی * یعنی صبح
 کاذب کدافی شرفنامه * سبید پهنایی * یعنی صبح صادق ایضا منها * سبید دم * مثله
 ظهیر فارابی بیت سبید دم که زدم آستین بشمع شعور * شنیدم آبت تو بوالی الله ارب
 حور * ستان بست ستان * سین اول مفتوح ثانی مکسور زمره سائر یاد زری رباب

رباب ایلدی یعنی ضیاسی تیره غالب اولدی بر کسفه امثالهم تفوق ایلد کل ضرب اولغور *
 کدافی شرفنامه * سجاده نان * یعنی سفره شاه سزدخی جائز در ایضا منها * سخت کوشی فاند
 نهد * یعنی جد و جهد ایلد اولر کدافی فرهنگ شرف یزدی * سخت لکام * یعنی شرکس
 و بدرام عربیله بو مثله شدید الشکیمه دیر لوصعب الشکیمه دخی دیرل * سخن از پرده کوید *
 سوزی کنایه لی سوزیلر حسین میرزا قلی بیت تارطنبور که راز دل من میگوید * کوش کن
 کوش که از پرده سخن میگوید * لفظ سخن مفتوح و مضوم اوقنور * سخن از نقاب کوید *
 مثله مولا نالسانی بیت در بکد و نکته صد غرض اظهار کرد و رفت * رخسان بسته بود
 سخن از نقاب گفت * سخن برهلو میگوید * یعنی سوزی طعن و نکته ایلد سوزیده مولا ناها تخی
 * مثنوی * چه قاصد که از غصه فرسوده * زهر هلاهل لب آلوده * سخنهای
 برهلویش بیشتر * چو جاری خشک هر طرف بیشتر * سخن بهم برزند * سوزده خلط
 و خبط ایدر احوال الدین اصفهانی بیت کریم بر زده بینی سخنم عیب مکن * کا و حدی از بی
 دوشینه بهم بر زده است * سخن پروران * یعنی شاعران و منشیان * سخن در آفتابست *
 سوزی متین و عالی دیمکدر شیخ نظامی بیت چنین مهدی که ماعش در نقابش * زمه بکد
 سخن در آفتابش * سخن در ره گفت * کته ده عجله و شتابدن کنایه در خواجه حافظ
 بیت نیست مشتاق کعبه صوفی شهر * سخن کعبه کر نه در ره گفت * وله ایضا بیت بکوی
 فقر قدم کر نهی روان بر خیز * طواف کعبه اگر بایدت سخن در راه * سخن میان تهی *
 اصل یوق سوز کمال اسمعیل بیت در کوش تو هر سخن که بی زر باشد * از حلقه * تو میان تهی
 تر باشد * بو معنایه * سخن بی مغز * دخی دیرل * مخون آفرین * یعنی شاعر و منتظم
 الکلام اولانه دیرل اگر چه و او سر سخن دینک کر ایدی بکن شرفنامه ده و او ایلد کورلمکین
 اعتراض اولندی * سر * جهت علو و استعمال دن عبارت در که ترکیه اوست ایلد تعبیر ایدرل
 اصل معنای باش در که اندن مجاز اولور مثلاً بر سر آب دیرل صوا و ستنه دیک اولور
 کمال بخندی بیت جز سر کوش اقامت رانمی شاید کمال * زانکه عالم بر سر آبست و نا
 محکم پلی * و اوج معنایه ده استعمال اولغور * سرکار * ترکیه ایش باشند دید کلریدر
 اما اصل معنا ایش اوستند دیک اولور * سرکوی * دخی بویه در و بر سر آتش دیرل
 آتش اوزرنده دیک اولور مجازاً استعمال در میرخسرو بیت خوابه میکاندم از کرب سوز
 دل * خوش کر نه ایست بر سر آتش کباب را * اما بو معنایه استعمال اولنان سرلده بر لفظنی
 اکثر احوال ایدرل و دخی سرک بر معنای دخی آرزو ذرا کثر خبره مبتداء اولتی اوزر استعمال
 اولور مثلاً سر سودا دیرل اکثر سودا سرک عطف تفسیری اوقع اوله کلشدر خواجه سلمان
 * مصرع * لا ابالی را سر سودای این بازار نیست * سر زلف * دیرل زلفک اوچی مراد دکلدر
 بلکه زلفک آرزوسی مراد در وله بو بیت چرخ از سیدن پای تودارد نیم به پشت * قد او همچون
 هواد آرزو زلف و تاست * و لفظ برک کاعی بوتک کی عطف تفسیر واقع اولور قاضی میرک
 بیت بکسی دکرندادم سر برک آشتایی * که نیزد آشتایی بشفت جدایی * سر و برک *
 طلب و آرزو معنایه استعمال اولند و غی بوییدن مفهومی در طالب آمل بیت آشفته

دماغ سرور و برک سختم نیست * دامن چه کشایم که کلی در چنم نیست * سر پرده کحلی فی
یعنی ابر سیاه و آسمان کذا فی مشکلات * سر اچه آفتاب فی یعنی سر کردان و مقیر ابوالمعانی
بیت آنقدر کوی حوادث بر سرم زد چرخ دون * کین دل مسکین شد از حیرت سر اچه آفتاب
* سر افکند فی یعنی عاجز اولدی کذا فی شرفنامه * سر آمد فی یعنی تمام اولدی خواجه
حافظ بیت عاشق ستوانه روزی کار جهان سر آمد * ناخوانده نقش مقصود از کار
گاه مسنی * و بی بهانه یعنی قصوری و علنی اولمیا نه دیر لایکی معناسی ده بو بیتک واقع
اولش بقیع ترتیب ابوالمعانی بیت هر آنکه کشته سر آمد بدولت دنیا * یقین بد آنکه بدولت
برو سر آمد شد * سر انداخت و سر انداز فی بعض حاله کند و دن بخیر اولانه دیر ل
خواجه حافظ بیت چو در دست است رود خوش زن مطرب سرود خوش * کد دست
افشان غزل خوانیم و پاکوپان سر اندازیم * بو بیتک پکین سر خوش معناسی استنباط
اول نور بومعنایه مولا ناعا تفی بیت چو سلطان سر انداز باشند زمی * فتد بخیر از سرش
تاج کی * سرای سیم فی سرای عاریت دیان کنایه در ابوالمعانی بیت هیچکس رانکشت جای
حضور * این سرای سیمخ دار غرور * وله ایضا بیت این سرای سیمخ ده روزه * عاریت
بوده بر سلیمان را * سر با و فرو برد فی اکام مشغول اولدی حکیم انوری بیت تو سر بنای و نوش
فرورده * و من * خاموش و سر فکنده که مان بوک و عین مکن * سر بر آورد و سر بر کرد فی کلاهما
یعنی عامی و باغی کذا فی الحمودی فی سر بر خط فی یعنی مطیع و منقاد کذا فی شرفنامه * سر
برز فی ظاهر اولدی مولا ناجامی بیت چو دیک از آتش دل کشت جوشن چشمه چشم *
مکر طوفان نوحست اینکه سر بر ز آتشدان * سر ز بر زانو نهاد فی مراقبه و دخی فکرة
واردی کذا فی المجمع * سر ز فی مثل سر بر ز خواجه سلمان بیت سخن بوصف
بخش چون ز خاطر سر ز * ز مطلع سختم آفتاب سر بر ز * سر بر کرد فی مثله محمد
عصار بیت ندیده حاصلی جز حرقت و دمع * هر جمی که سر بر کرد چون شمع * سر کنند فی
ظهور ایدر کمال اسمعیل بیت چون بر زبان من کز دیاد دست تو * همچون شکوفه اردهم
سیم سر کنند * سر بر گرمی زند فی مال خولیا یه دوستی و دیوانه اولدی کذا فی الحمودی
* سر بسته فی مخفی و مستور خواجه حافظ بیت راز سر بسته * مابین که بدستان گفتند *
هر زمان باد فونی و سر باز ارد کرد * سر بهر فی مثله وله ایضا بیت ترسم که اشک از غم ما
پرد در شود * وین را ز سر بهر به عالم سر شود * سر بر یدر حکایه معناسه * سر
پنجه کرد فی زور آزما لایق ایلدی کذا فی الحمودی بو کاقرب شیخ سعدی بیت هر که با نولاد
باز و پنجه کرد * ساعد سیمین خود را پنجه کرد * سر پوش فی معنای مصطاعی سر بهر که بیدر
معنای لغوی کله پوشندر میر خسرو بیت به نمی فرق سر پوش شفق دام * شفق را
نیم روزی کرده دشتنام * سر پیش کرد فی معنای مصطاعی اندیشناک اولدی کذا فی الحمودی
و دخی شرمند و بخیل اولدی * سر تافت فی یعنی عامی و باغی اولدی کذا فی شرفنامه
* سر سبز باد فی نعمت و دولت اولدی و دعا ایتمکن کنایه در خواجه حافظ بیت
سرت سبز و دولت خوش باد دام * که خوش نقشی نمودی از خط یار * سر سبزی فی

فی دولت لك شیخ عطار بیت هر یکا سر سبزی * از پراو * باشه باشه پشه از فراو * سبزی *
دولت و نعمت مولا ناهلالی بیت ترکس از بهر چه با این همه سبزی در باغ * چشم خود دوخت
بهر کی که در آید ز بصل * سر سبز تودیر لمراد دولتی باشک ایچون دیمک اولور
بینه حرف با قسیمه اولور خواجه حافظ بیت سر سبز تو ای سرو که خاک تو شوم * ناز
از سرینه و سایه برین خاک انداز * سرت کردم فی کاف عجمیله قربانک اولم دیمک در شانی
نکلو بیت سرت کردم ز دست هر چه می آید بخاتم کن * بقربان سرت کردم جوان خوشوار
می آید * سرت دارد فی سنک عجمیله رکال بخندی بیت سری که پیش تودادم راستان
حق کیست * منم که از همه عالم سرت دارم و بس * سر جفت کرد فی یعنی وساطت ایدوب
ایکی باشی بریره کتور دی کذا فی الحمودی * سر جوشم خور ده است فی حاصل عمری
و سرمایه * کاریمی اکا صرف ایلدم شیخ نظامی بیت کرا شفته شدم هوشم توبردی * بهر
جوشم که سر جوشم تو خوردی * سر خاریدن فی نومید و عا جز اولقن کنایه در کذا فی
المجمع اما مجودیه شرمند اولق معناسه مریدر * سر خود گرفت فی باشن آلوب کندی
مولا ناجامی بیت مرغ چن گرفت سر خود فغان کنان * کش طاقت شنیدن افغان من
نیود * سر خود کرد فی مثله خواجه کمال بیت هر شه که بمیدان بهاشد پی کوی * چو کان
سر زلف تودید و سر خود کرد * سر خویش بر کف نهاد فی باشن اورتایه قودی استاد
بیت هر که شد شیفته چشم تو چون ترکس مست * باید اول که سر خویش نه بر کف
دست * سر خیل شیا طین فی یعنی ایلدیس لاین کذا فی شرفنامه * سرداد فی صالی و پردی
خواجه حافظ بیت صبا بلطف بکوان غزال زعنار * که سر بکوه و بیابان توداده مارا
* سردر پیش نهاد فی اردنه دوستی منلاحیرتی بیت من سایه وش زهر سوسرد پیش
نهادم * او هر طرف کیزان چون آفتاب از ما * سردر پیش داشت فی مثله مولا ناجامی
بیت مرا تادیده دارد در هم سر * که کرد کام اوازم میسر * سردر کرد فی یعنی عتاب ایلدی
کذا فی مؤید الفضلا * سردر کرد فی مثله کذا فی مجمع الفرس * سردست افشاند فی
ترک ایتمکن کنایه در شیخ سعدی * مصرع * قشاند سردست بر کائنات * وال ایله
اشارت ایدوب منع ایلک معناسه ده کاور وله ایضا بیت ملک در سخن گفتنش خیره ماند *
سردست فرماندهی بر فشان * بویینی کرچه بومعنایه شاهد ایتشادر اما ترک ایتیمک معناسی
دخی اقریدر مکر ترک معناسه ال ایله اشارت ایتیمک اوله منع معناسی فهم اولنر * سردستی فی
یعنی فی الحال کذا فی الحمودی * سردست فی اصله ال اوجیه طوتمقدن کنایه در کمال
احمعیل بیت سردست شعر من ازا که می نداد * ابکار فکر رحسب اختیار دست
* سردر سر فی یعنی فضولی کرد کذا فی شرفنامه * سردر شکم نهاد فی شرمند و بخیل اولدی
شیخ نظامی بیت زودش بسان استره سردر شکم نهاد * در عهد تو هر آنکه بمویی کز ند کرد
* سردمه میبرد فی جمله و هجوم ایدر مولا ناهاتفی بیت دیار عجم ملک من شد همه * بملک
عرب میبرد سردمه * سر دندان سپید کرد فی یعنی تبسم ایلدی حکیم انوری بیت چو تکه
جانم سیاه خواهی کرد * سر دندان سپید کن باری * سرده فی یعنی صالی و میرزا حسینی

بیت چشم را سوزده بدل تا طعمه نازش کند * کرچه عار از صید کجشکی بود شهباز را
که سر راه دارم یعنی خیال مسافرت ایدرم کذا فی شرفنامه که سر رشته بی معنی مقصود
ایضا منها که سر زده بی معنی ظاهر اولدی معنا سنه خواجه سلمان بیت من سرچو قلم
بر خط سودای تو دارم * با آنکه من سر زده را سر زده باز * بر معناسی دخی متفکر او نشدیم کدر
کمال اسمعیل بیت نه بیند باغزاران دیده در عالم نظیر او * سپهر سر زده هر چند بر کرد جهان
کردد * بویته معنی اولی معناسی دخی از سبب در معنای اولی بویته من مفهوم مد مولانا جانی
بیت کپک دری پایچها بر زده * زد بسر سبز قدم سر زده که سر سبز بی کزیده و منتخب
ابوالمعانی بیت عجب نباشد اگر ترک گلستان دارم * کل سر سبز اعتبار من داغست
که سرشار بی معنی طلوملاک الشعرا صائب اصفهانی بیت یارب از عرفان مرا پیمانه
سرشارده * چشم بنجان آگاه و دل بیدارده * بدرالدین محمد ظهوری در قسیمه بیت بامیک
بحاج و در معان * بخمهای سرشار و حیر معان که سر کران بی بر قاج معنایه استعمال اولنور
اول مغرور و غمضینا کذا فی الحمودی ثانی محمور و خواجه حافظ بیت چشم از باز محافظ
نکنند میل آری * سر کرانی صفت ز کس رعنا باشد * ثالث خست معناسی شبح سعدی
بیت خداوند خرم زیان میکند * که برخوشه سر کران میکند که سر گرفته بی یغمانش
حقیقی عجمه حالت جوانی ده بو حال واقع اولد قل نظر فاحقند دیشدر * مصرع * شعرا
هر چند سر کیندرو مشتر شود * بالاخره ترک وطن ایدوب کیند و سر کند شسته
او غرامش بر جوانه راست کاوب بر برینک حاله مطلع اولوب بویته نظم ایدوب همراه او ورل
بیت از دست چرخ بادل افکار میروم * ماهر دو سر گرفته یکبار میروم * سر کرم بی عاشق
ودل داده و ابدال اصفهانی بیت ای شمع زدم دوش چرامیکریستی * پروانه عاشق تو تو سر کرم
کیستی که سر کوش کردی فی فلسای ایلدی میر حضور بی بیت نشستم چون برت باغیر کردی
طرح سر کوشی * اگر صحبت باین تقریب خواهی کرد بر خیزم که سر بخار بی معنی توقف
ایله حکیم فردوسی بیت بدستان بکوا نجه دیدی ز کار * و کر آنکه در آمدن سر بخار
که سرمن داری بی نم محبتله سن کذا فی شرفنامه که سرویا بی خلعت و تشریف * مصرع *
فی الحال ز رضوان سرویا بیرون کردی سرر و کردی بی معنی عتاب ایلدی کذا فی الحمودی
که سر وقت بی معنی خوب و نیک وقت خواجه سلمان بیت اینچنین سر وقت ندانم آب چرا
مکدرست در ابر و فکندن اینهمه چین * بر معناسی دخی خلوت در که سره مرد بی معنی مرد نیک
شیخ سعدی بیت بخورای نیک سیرت و سره مرد * آن نگون بخت کرد کرد خورد * او بو
پوریشلو آتیه اسب سره رفتار دیرل و ایوا نجه به نقد سره و کنه ناسر دیرل که سری که از
تو پیچید بریده بی سکا خالفت ایدن و مطیع اولیان دیناده صاغ اولسون ابوالمعانی بیت
دهن کدزم تو کوید در باغ بودن به * سری که از تو پیچید بریده بودن به که سعت باز بی زبانی
صورت کذا فی المویده که سعتی بی مثله کذا فی الجمع که سقف نیم خانه بی معنی آسمان
و کنبد خانه کذا فی شرفنامه که سفید شدن بی حاضر اولی مولانا کاتبی بیت قطعه
قطعه استخوان نسر طار شد سفید * همت لیکن برانها قط زرد قطعا قلم * و دخی داخل

داخل مکان اولی معناسی اولور مولانا اهل بیت چه خوش بزمیست رنگین مجلس جانان *
چه سودا ما * که نتوان شد سفید از شوی بخت سیاه انجاری سفید آهوی و آهوی سفید
ده دیرل دلبر مراد اولنور مخلص بدخشانی بیت صید چشمان تو ای جان شده آهوی سفید *
داده صدف جان به و ایت کل خوشبوی سفید که و کزیه دن یا خود بر علتدن آغار مش
کوزه ده آهوی سفید دیرل بویته من فهم اولنور خواجه آصفی بیت چشم
آهوست ولی آهوی مشکین خطاست * چشم خوبان دسکر در غمت آهوی سفید
که سفید کار بی معنی نیکو کار او حدالدین اصفهانی بیت تو در لباس شویشان نظر مکن خطا
که در میان سیاهی سفید کارانند که سکا ش کرده بی اینی فکر و تدبیر ایله ایدر ابو الفرج
رونی بیت زرم و زرم و عزم و چشمن فرخس * که سکا لش کرده ناکه یاد باد که سکا جان بی
ترکیده ایت جان و دید کاری معنایه در سنج نصای بیت چه سکا حاتم که با این درد ناکه *
چو سکا نان دوم خونی و خاکی که سکا نشیند بجای کیمایی بی برایو کیدوب برینه بر کم
کادکله ضرب ایدرل ابوالمعانی * قطعه * دوش جانان بزم ما بوده * دید اغیار و داده
است جانی * چون بجایش نشست میگویم * سکا نشیند بجای کیمایی بی که سکا نشیند
بجای کلب عقور بی بر ظالم کیدوب برینه اندن اهون بر ظالم دخی کادکله ضرب ایدرل وله
* قطعه * جان بدوزخ سپرد آن معزور * بجایش آمدد که بحکم ضرور * این هم آدم نبود میگویم
سکا نشیند بجای کلب عقور که سکا هر سوار بی کوردیکی آدمک یا ننه او یوب کیدنه دیرل
وله بیت مشوطالب و صلوات زینهار * هر آن یار که باشد سکا هر سوار که سکا هرزه
مرس بی بی فائده و بمعنی یابوب کزن آدمه دیرل که سلام و دستایی بی طمع نیست بی نسنه
امیدی ایله تواضع و التیام ایدر حقه ایدرل ابوالمعانی بیت چو دستاش بوس خواهم
کرد گفتا * سلام و دستایی بی طمع نیست که سکا انداز بی معنی مست مدام سید حسین
غزنوی * رباعیه * هر سنی را آفتاب از تنگ و تاز * فیروزه و لعل کرد از ایام دراز * در زرم
بخشید شته بنه نواز * یعنی که ز من چنین سزد سکا انداز که سکا در آستین بی ظالم
و ستمکار کمال بخندی بیت نیست مجموع آنکه کفی یا تو مارا جیک نیست * دز برت دل
هست اگر در آستینها سکا نیست که سکا در قندیل بی معنی تاریک و مکدر کذا فی المویده
بو معنایه حکیم انوری بیت نیست ستم بنزد کس که مرا * ستم از د زمانه در قندیل
که سکا در موزه بی ترک سفرایتم کدن کنایه در کذا فی فرهنگ میرزا ابراهیم اما بعض نسخه ده
بطی الحریکه معناسی واقعه در بومعنی مؤید حکیم سنایی * قطعه * چون روی با کلاه بر منبر *
چهر روی باز کام در کارزار * کلاه آنکه کنی که در قند است * سکا در موزه کیک در ستلوار *
که سکا و داغ شد بی باشی کوزی یا دلدی شهید قی بیت نشان سکا جفای تو داغ
بیدادست * بجاست آنکه ز کوی تو سکا و داغ نشد که سکا و سبوی بی خدمت و اطاعت
معناسی خواجه حافظ بیت نه من سب و کس این دیر رند سوزم و بس * بسا سرا که درین
کارخانه سکا و سبوست که سه خوان بی معنی ثالث و ثلثه دین کفره علیهم اللعنه کذا فی
شرفنامه که سه غرقه دماغ بی معنی سر آدمی اول تقریبی که سر محل فکر و عمل

خیال و محل حفظ در کذا فی شرفنامه باب السین المکسورة سیر افکنند فی یعنی عاجز
و مغلوب اولدی کمال اسمعیل بیت اینک جبین کل زلفایش عرق چکان * اینک درست زر
ز سنجایش سیر فکند فی سیر انداخت فی مثله شیخ سعدی بیت نه هر جای مرکب توان تاختن
که جاها سیر باید انداختن فی سیر براب فکند فی دخی بومعنایه در خواجه سلمان بیت
چشم سیر بر آب فکند دست تا ترا * کبسوکتند و عارض واروگان چشم فی سپید دست فی یعنی
مخی و جوانمرد حکیم خاقانی بیت دهر سپید دست سیه کاسه ایست صعب * منکر بخوش
زبانی این ترش میزبان * مقابل سیه دستدر فی سپید کاری کرد فی کار نامعقول ایادی
ترکیده بر کسسته نامعقول وضع ایتدکده یوغرتادی دید کاری مضموندر خواجه سلمان بیت خصم
سپید کار و سیه دوده ترا * بادا سیه کشته بدود عذاب روی فی سپید کاری فی کاهی
نیکوکاره معناسنه ده استعمال اولنورا بولمعانی بیت گذشت عمر کرامی به بی سیه کاری *
نکشته حیف دلم در جهان سپید کاری فی سپید مهره فی صدف قابو غندن برمدور نسنه در
پوری کی چالار لواحد من الشعر بیت سپید مهره صیثش چنان دمید جهان * که رخنه
خواست شد این سبز حقه آوازش فی ستان سوخته فی یعنی طالع بد و حال بد کذا فی الحمودی
فی ستاره شناس فی یعنی منجم حکیم فردوسی بیت شد ندانم بر سرش بخردان * ستان
شناسان و هم موبدان * بخردان عاقلان دیکدر فی ستاره قلندران فی یعنی آفتاب
کذا فی شرفنامه فی صحر خوان و صحر سخون فی یعنی فصاحت اهل ایضا منها فی سرکه ابرو فی
اکثی یوزلوا یضا منها فی سرکه پیشانی فی مثله صائب اصفهانی بیت بنان خشک قناعت
نمیتوان کردن * چه نعمت نیست که افلاک سرکه پیشانی فی سرکه ده ساله فی یعنی عداوت قدیمه
ابوالمعانی بیت اهل دل از بخت بد هردم جگر پر کاله است * ترش رویی فاک از سرکه ده
ساله است فی سرکه فروخت فی اغلامش چهره او کذا فی شرفنامه فی سرکه فروش فی مثله
طالب آمل بیت خیمت ز چهره سرکه فروختست لاجرم * جوشید بر سرش صفاد بار پشه وار
فی سرکه فشان فی بدکوی و طعنه زن کذا فی الحمودی فی سکندر خورد فی آتک سکر در کن
تکرانه سنه در لرحمد عصار بیت درین میدان ناهموار و غیرا * سکندر خورد اسب عردارا
فی سکه بر زرد فی ترکیه سکه بی مرمره قازدی دید کاری معنایه در عبیدزاکانی بیت هر یکا
صیت تورفته خطبها آراسته * هر یکا عدلت رسید سکه بر زرده * مولانا جامی بیت
برخ نقش خیال او کشیدی * زدی ای اشک آخر سکه بر زر فی سکه زد فی غالب اولدی
مولانا جامی بیت چوزد سکه بر نقد قیاقیان * می فتح خورد از کف ساقیان فی سیاه باد
زبان فی دلی قور یسون دید کاری محشم کاشی بیت سیاه باد زبان نش که بی محاربان * زبان
بر میه ات کلک سر بره من فی سیاه زبان فی خیر سو بلز خواجوی کرمانی بیت غم دل بخامه
کفتم که بیان کنم ولیکن * نبود مبارک آنکس که سیه بود زبان فی سیاه مست فی کوه سرخوش
دید کاری کز یاده پیکرین اولان سرخوشه در لرحمد بیت چشم سیاه مستش سرمایه جنوم *
زلف دراز دستش در کردم سلاسل فی سیاه ده فی یعنی بخیل ایله کذا فی الموفید شرفنامه ده
یعنی خلافت کن واقع فی سبی و سجودی فی ترکیه دل نازالده پیا ز دید کاری لواحد من

من الشعر بیت شیب دقت دیدم و در مجله فتادم * در فقر طریقت که شیبی و سجودی ۴۶
فی سیر آمدن فی یعنی ملول شدن کذا فی الحمودی فی سیر در لوزینه داد فی غم و شادی
بریدن کتوردی کذا فی شرفنامه و مجمع الفرس فی سیم بسیار سوخت فی اتلاف مال ایادی
دیکدر و ساعد و ساق دلبره سیم سوخته دیر لرمولانا وصفی ایکی معنایه بیت سوختن سیم
وزر عاشق رواست * ساعد خود را چرا میسوختن فی سیم شب در میان فی آن سنه کی
و فناسی اولان آنچه یه دیر کمال اسمعیل بیت سیم او نقدست لیکن سیم او شب در میان *
حلیتش نورست ولیکن خشو او نور و طلام * بوبیت دوات حقنه واقع اولشدر فی سیم در زر
بافد فی یعنی صنعت کوستر ابرو المعانی بیت چون چشم خوش تو با شد ز کس * وز خود
بکرشمه سیم در زر بافد فی سینه باز فی یعنی دورنگ اولان نسنه از اقبا لنامه بیت تذروان
رومی وزاغان زنگ * شده سینه باز یعنی دورنگ فی سینه بر طاق فی عاشق بیقرار
مولانا سیمی نیشابوری بیت دل مجروح حاجتمند و مشتاق * بیاد ابرو بیت شد سینه
بر طاق فی سینه کرد فی یان باشی کدی محمد عصار بیت ز لعلش غنچه خون دل همی خورد
برش بر برگ نسیرن سینه میگرد فی سین دخت فی یعنی بخیل و شوم کذا فی شرفنامه
فی سیماب شد فی یعنی قاجدی و نابید اولدی ایضا منها فی سیه بادام هر سومینه از فی
قره خبر و ربه و غم کتور رسوز سوبله مولانا جامی بیت سیه بادام را هر سومینه کن از نظر
بازی * نکندارش کد و زمرد در تا بوم اندازی * اعجام بر عزیز کس نه لری اولدکده مغز بادامی
چوید ایله بویایوب اول میتک اوزرینه صابجق عادنلری ایتمش فی سیه پستان فی اولادی
یشاه ز عورت کذا فی الحمودی فی سیه دست فی بخیل و خسیس مقابلی سپید دستدر و شوم
و مخوس معناسنه ده مرویدر فی سیه کار فی یعنی فاسق و بدکار شیخ سعدی بیت
سیه کاری از زرد بانی فتاد * شنیدم که هم در نفس جان بداد فی سیه کاسه فی بخیل
و خسیس ترکیه قره چناقلی دید کلیدر خواجه حافظ بیت برو از خانه کردون بدروان
مطلب * کین سیه کاسه در آخر بکشد هم ما ترا فی سیه کلیم فی بد بخت و بد احوال خواجه سلمان
بیت چون زلف زاهدان تو هر کس که سر بتافت * خود را سیه کلیم و پراکنده حال یافت
فی باب السین المضمومة فی ستمون زغ فی چادر قبوسی دیرکی کذا فی بعض اللغه فی سرخ روی
یوز آقلفی مولانا جامی بیت ای حیات دل هر زنده دلی * سرخ رویی ده عرجا بخلی فی سرمه
کینی فی یعنی شب کذا فی شرفنامه فی سروش اعظم فی یعنی حضرت جبریل امین علیه السلام
فی سست اندام فی آلت رجلی عمل مانده او اش آدم نقل من خط عزمی زاده فی سست کوش فی
یعنی زبون و مغلوب مولانا عبدالله هاتفی بیت بود قحیه باج ده زدهوش * به از شاه در شوت
ده سست کوش فی سفته کوش فی یعنی بنده عجمه قوللرک قولانغه خلقه کچور ملک قاعده
اولاد و غی مناسبه ایله ابوالمعانی بیت از مهد سفته کوش تو بودم بمن عشق * اکنون بفر
در دوغمت نامور شدم * مولانا هاتفی بیت عزیزان همه سر زمین تابستند * شد ندش
همه سفته کوشان هند فی سفره در دیوار آویخت فی یعنی بخیل و خست ایادی کذا فی بعض
اللغه فی سفره در طاق نهاد فی مثله ایضا فی سوق الثلاثا فی شهر بغداد ده بر بار آدیدر که

ترسایانك خول علما سی خانه لری اند و اقدر کی سوی خود نیشه زند کی کند و طرفه
یونار مولانا آصفی بیت هر خود ساخته کاری همه کس جز فرهاد * سوی خود هیچ نزد
نیشه عجب کاری کرد کی باب الشین المفتوحة فی شاخ در شاخ فی یعنی کونا کون ابو المعانی
بیت دید باغی خرم آن آشفته حال * شاخ در شاخست بارش بر نهال کی شادزی فی ابو حال
ایله یکن کال بخندی بیت بر ورق دارد کل رنگین بخون آن خط کال * شادزی چون هر
بادست ای برادر عریاد کی شادی او خورد فی انک عشقنه ایچدی کال اسمعیل بیت مکر
شادی قدرت خورد ز کس * که مست افتاده اندر پای سر دست کی شاد مرک فی
افراط سروردن هلاک اولق میزافلی یلک میل بیت از شادی مرک عد و جهم کند
چون ترک جان * در مدت عمری شدم شادی و آنهم شاد مرک کی شادی همه صلوات فی ابکی
آدم بر نسنه اوزرینه متفق اولد قلعه ضرب ایدر لر خواجه حافظ * رباعیه * کفتم کد لبست کفت
لیم آب حیات * کفتم دهنه کفت زعی حب نبات * کفتم سخن تو کفت حافظ کفتا * شادی
همه لطیفه کویان صلوات کی شاد فی برآمد کشتند فی بر نسنه بر بخند و رایچون ترک اولد قلعه
ضرب ایدر لر شاه اسمعیل ثانی بی سنی درد یو قزلباش قتل ایتد کارنده بور باغی بی دیملر
کی رباعی فی اویماق قزلباش که چون پنج مشتند * پیوسته بهم چون سربک انکشتند
شاه اسمعیل نشانند تخت * دیدند شاد فی برآمد کشتند کی شاه سال فی ایوکلان
یل که اولندن ظاهر اولور مولانا ده کی بیت نخل قدرت سال عشاقست ای شاه بتان *
شاد شد چون شاه سال اینچنین در ویش دید کی شاه مثلن فی یعنی آفتاب کذافی
شرفنامه کی شاهنشاه زنداوستا فی یعنی آفتاب بو ترکیب بو عبارت اوزن کتاب زنددن
منقولدر آتش پرست طائفه سی جمیع اشیا حرارت آفتابدن متولد اولدوغی اجلدن
آفتابه شاهنشاه لقب ایشلر بو معنی کتابلرند مذکوردر کی شب آذین فی موم دو نغاسی
کذافی بعض اللغه کی شب آبستن فی عربیه اللیله حبل و ترکیب کون طو غمدین نه لوط و غر
دید کاری مثلدر خواجه حافظ بیت فریب جهان قصه روشن است * بین تاجه زاید
شب آبستن است کی شبان وادی ایمن فی یعنی حضرت موسی علی نبینا و علیه السلام
کذافی شرفنامه کی شب خوش کرد فی و داع ایتدی و مجازا فراغت معنا سنه ده استعمال
اولور محمد عصار بیت ندبه دل ازین خطر و زبازار * بخوآمد شب خوش جان کردنا چار
خصوصی کیچود داعیدر غلبه استعمالدن معنای عموم اولمشدر کال اسمعیل بیت روز
خوش را دل من شب خوش کرد * تا که اوراست شب خوش زلفت * بو معنایه خیر باد
کرددخی: یول مولانا کاتبی بیت کرچه هر آزاده میسوزد ز تو در خیر باد * بنده را در عکس آنها
سوخی در مرجبا * مولانا جامی بیت تا که آن کیسه فراموش کرده * خیر باد در دهرش
کرده کی شب در میان دهد فی و عله ایله معامله ایدر ظهیر فاریانی بیت دانی که حال درجه
سیمین اوچراست * کان سیم کردد بتو شب در میان دهد کی شب شد فی یعنی بکتلاک
کیتدی بو معنایه کی شب در گذشت فی دخی دیلر کذافی شرفنامه کی مثل پول مثل فی
قاربا زلمیانه معروف ادا در خارجدن یعنی قارده رهنی اولینه قاهره لری اوزن ورد کاری

ورد کاری حصه به مثل دیلر شاه طاهر دکنی بیت کروا شاخ شکوفه برد از ابرهار *
درمی چندند در کف ترکس چو مثل کی شهنه چارم کتاب فی یعنی حضرت رسالت جناب
صل الله علیه وسلم کذافی شرفنامه کی شهنه دریای عشق فی یعنی حضرت رسالت پناه
صل علیه الاله ایضا منها کی شهنه کشور صدق فی یعنی امیر المؤمنین ابوبکر الصدیق
رضی الله عنه کی شهنه اقام عدل و داد فی یعنی امیر المؤمنین عمر الفاروق رضی الله عنه
شهنه ملک حیا فی یعنی امیر المؤمنین عثمان ذی النورین رضی الله عنه کی شهنه نجف فی
یعنی امیر المؤمنین علی رضی الله عنه مولانا جامی بیت اصبت زائر الک یا شهنه النجف
بهر نثار مقدم تو نقد جان بکف کی شهنه غوغا فی یعنی سرو اعطان کذافی شرفنامه
کی ششدر فنا فی یعنی دنیا کذا منها ایضا کی شش روز کون فی عالمک خلق اولندوغی
الن کون ایضا منها کی ششم هفت آب فی یعنی با احتیاط تمام ایضا منها کی شش مسکن
یعنی صدف و درخت میوه دار کذافی شرفنامه اما فرمک میرزا ابراهیم رحیمات معناسنه
مرویدر کی شش نتیجه خوب فی یعنی کوهر و زرد و مشک و شکر و انکبن و میوه های شیرین
ایضا منها کی شکر ریزی فی یعنی غم و شادی ایضا منها کی شلاین کند فی ترک ادب ایدر
و بی محل سوز سوزلر محشم کاشی بیت که این شعر و ادب بکنار و بر خیر * شلاین وار
در دمانش آوز * شمامه کافور فی یعنی آفتاب کذافی شرفنامه کی شمع الی فی یعنی قرآن
مجید ایضا منها کی شمع ابکشی فی یعنی موی سوندردیمکدر شیخ سعدی * قطعه * جانکرانی
به پیش شمع آید * خیرش اندر میان جمع بکس * در شکر خنده است و شیرین لب *
آستینش بکیوشمع بکس کی شمع پیرهن فی صاری بر نوع بورنجکدر خواجه سلمان در
صفت شمع بیت ماه رخسار و معنبر زلف را ماند که او * سر برادر هر شبی از جیب شمع
پیرهن کی شهر روان فی رایج اولان نسنه خواجه حافظ بیت آرا که خواند استاد کربنکری
بتحقیق * صنعت کریست اما شهر روان ندارد کی شهر شهره فی مشهور و مقبول نسنه
دیلر امید یبیت این وضع ناقبول که از شهرت فضول * مقبول و شهر شهره هر دو ستا شده
کی شهرزدان فی عالم مثاله بر شهر در بلده الاولیاد پر اولیاء الله اول شهره وارد قلعه دروازه سنه
لباسلرین چقاروب نوردن حله لریکوب شهری کرل عالم استباه اولیا متعلق نندن بری
قوت اولد قلعه اول شهرک خلایق عزاسن ایدر لر بویقتد بو معنایه اشارت وارد میر خسرو
بیت زهر سوخواسته غفل بدان سان * که کشته شهر سلطان شهرزدان کی شهری و کلی
نوادردن بر مدیم المثل نسنه تعریفند بر شهر و بر او دیمکدر مولانا جامی در نعت شریف بیت
کل و شهر دو جهانست ولی * هست شهری و کلی و مثل * کال بخندی بیت ای کل
روی ترا چون من بهر سو بلبل * از تو دارد این مثل شهرت که شهری و کلی کی شیخ مجدی فی
یعنی ابلیس لعین علیه اللعنه کذافی شرفنامه کی باب الشین المکسوره فی شکسته بسته
ایو کم هر نه اولور سه خواجه سلمان بیت زائل نظر جواب مخفی کرده سوال * چشم
شکسته بسته بیان کرد این جواب کی شکسته کان فی یعنی مخالف مولانا هاتنی بیت
من اول کنم عزم خواریم جست * کم آن شکسته کازا درست فی شکمهای چارپلو فی

حد دن زیاده طوقلندن کنایه در طهر فارابی بیت نه فلاك برخوان انعامت به پنج انگشت
باد * قرب ده نوبت شکمها چار پهلو کرده اند * شمشیر فرنگی زمین پانگی بی اثبات مدعا
قصدا اولند و ایراد ایدر لر زمین پانگی اصلند میدان واسع دیمکدر شکم محلی بد خشنای
نعت شریف بیت در پیش قاف قدرت و کوه شکوه او * رنگیست کوه قاف فکاده زمین
پانگ * سبب بلا بی دنیادن کنایه در کذا فی شرفنامه * شیرازی نیست بی برادر که
آشنایه بیکانه معامله سی اولند و ایراد ایدر همایم تیریزی * قطعه * بیک کرشمه توانی که کار
ماسازی * ولی بچاره * بچارکان نپردازی * همایم را سخن دلپذیر بسیارست * ولی چه
سود که بچار نیست شیرازی * شیرسکی بی معنی تازی شیخ نظامی بیت شیرسکی داشت که
چون بو گرفت * سایه خورشید بر آهو گرفت * شیرسوار بی معنی آفتاب کذا فی شرفنامه
* شیرسیستان بی معنی رستم زال ایضا منها * شیرشاد روان بی اول از سلان صورتی در که
قالیچه و نهال بلورده و غیری پرلده ایدر لر ایضا منها * شیرکیر بی نیم مست یعنی یککن اولدق
سرخوش خواجه حافظ بیت بده تاروم برفلک شیرکیر * هم رزم دام این کرک پیر *
مولا نا محمد ظهوری بیت بیک ساغر مکرک شیرکیر * کشم پوست بر فرق این کرک پیر *
* شیرمرد بی جهاد و شمع معناسنه کمال بخندی بیت با غزوه شکار کش و چشم شیرکیر
بس شیرمرد را که تو کردی شکار چشم * شیر مرغ بی محال اولان نسبه شیخ نظامی بیت
علفکاه مرغان این کشور اوست * اگر شیر مرغان بخوای در اوست * شیرین دهنان بی
یعنی محبوبان حافظ بیت کرچه شیرین دهنان پادشاهند ولی * او سامیان زمانست که
خاتم با اوست * شیرین کار بی مجلس آرا و شعبه باز کمال اسمعیل بیت بچشم بندی خواب
و خیال لعبت باز * بوم شعبه باز و یوصل شیرینکار * و دخی حلوا حبه دیر لافنی حلوا کر
بیت بسکه و صف لب تو کرده بشیرینکاری * شهره شهرش افنی حلوا کاری * شیرینان بی معنی
قصص اللسان کذا فی شرفنامه * باب الشین المضمومه بی شتر حره بی سرعتله یور و مجیدن
کنایه در اثیرالدین اخسیکنی بیت همچون شتر حره و دایر سبکیای * تاباز زفتح تو بعالم
خبر آرد * شتر دل بی ترکیه دوه کینلی دید کاریدر وله ایضا بیت از شغل خلافت چه برد
خضم شتر دل * احسن که پلاسی و مهای بر سر آرد * شتر حره بی فتح ز ایله قورق و کامل
کذا فی الحمودی * شتر کر به بی ایو او کلودیه جک پرده ضرب ایدر لر مولا نا امیدی * قطعه *
در خور لایق به پیشکشی نیست مرا * تحفه * نیست که پیشت بودش قدر و محل * پنج بیت است
شتر کر به روان از پی هم * نه سه چاری ز سوره قطاری زجل * بونک موردی مشهور در که
بر عرب بر دوه ضایع ایدر یمن ایدر که بولور هم بر دره صاته حکمت دوه بی بولور میبندد
حادث اولماق ایچون بوغازینه بر کدی تعلیق ایدوب دوه بر دره کدی بیک دره صافه
واحد ایله صا ترم دیو کز در کور لر مارخص الناقه لولا الملعونه فی عنقه هادی لر * شدنی شد بی
اولان اولدی ای المعانی بیت ایچید مرا دلم می کتم * شدنی شد کما نند دلم پنهانی
شده سینه باز بی معنی دورنک ایلمش کذا فی شرفنامه * شرب الیهود بی یساق ایامند مخفی
شراب ایچکدن کنایه در مثالی خواجه حافظ بیت احوال شیخ وقاضی و شرب الیهود

الیهودستان * کردم ستوال صبحدم از پیو میفروش * کفتانه گفتنیست سخن کرچه محرری
در کش زبان و پرده نکند ارومی بنوش * مولا نا بدرالدین محمد ظهوری بیت بمن ده بکلبانک
رود سرود * که نتوان ازین پیش شرب الیهود * شکوفه کرد بی معنی قی ایتدی مولا نا
جایی بیت ز شیر مادر در هر ضرر رسید نه نفع * کنون شکوفه کنان بهر رفع آن ضرر
کمال اسمعیل بیت دهان باز کرده است و خم داده کردون * بهستی مکره عید عبیر شکوفه
* شش پستان بی اول عورته دیر که نرم پستان اوله کذا فی شرفنامه * شوخ چشم بی
یوزی کوزی آچلمش بی شرم و حیا و کستاخ معناسنه خواجه حافظ بیت کرچه کرد
آلو د فقم شرم با داز همتم * شوخ چشم کر نظر در چشمه حیوان کیم * شوخ نهال بی
بودنی اول معنایه در مولا نا طالب آملی بیت آن شوخ نهالم کها کر برکتی از جا * در سطح
هواسبر کیم ریشه خود را * شوریده سر بی معنی دیوانه و بعض قلندر ان صاج و صتمال لینی
قارش مورش ایدوب زولیده موالد قلندر اناره ده شوریده سردی لر دیوانه یه مشایقی
اولد بی حسیله * شوم بی بی مبارک خواجه سلمان بیت کو صفدری که روز و غا خشم شوم بی
می جست همجو نیز شست کان او * باب الصاد المفتوحه بی صاحب التاج * یعنی خورشید
که غضبان فلك دخی دیر لر * صاحب جوزا بی معنی عطارد برج جوزا آنک خانه سی اولد بی
مناسبتله کذا فی شرفنامه * صاحب فصل الخطاب بی حضرت داود علی نبینا و علیه افضل
الصلاة والسلام قرآن عظیم الشانده آنک جقمده و آتیناه الحکمة و فصل الخطاب وارد
اولشدر * صاحب ید بیضا بی معنی حضرت موسی علیه السلام قرآن جلیل البرهانده
واختم یدک الی جناحک تخج بیضاء من غیر سوء آیه آخری وارد اولشدر اول مناسبتله
صاحب ید بیضا دیدیلر * صد بیمار از لب کوروا کشت بی ترکیه جقمادق جانده امید
وار دید کز یدر شیخ نظامی بیت نشاید کرد بر آزار خود زور * که صد بیماروا کشت از لب کور
* صراف خزان * یعنی آفتاب بعضی از باد خزان دیدیلر کذا فی شرفنامه * صرقه خزان بی
بودنی آنک کیندر ایضا منها * باب الصاد المکسوره بی صفر کن * یعنی خالی کن کذا فی المویده
* باب الصاد المضمومه بی صبح ملع نقاب * یعنی صبح اول که صبح کاذب دخی دیر لر کذا فی شرفنامه
* صورت شیشه بر آورد بی معنی قالدی مولا نا عری بیت از حجاب مختم بسکه عرق
داد بر ون * صورت شیشه بر آورد زلال نسیم * صورت نه بست بی وجوده کلدی استاد
دیدشدر بیت خواست تا مثلت سر شکم صورتی ریز دزسم * هر زمان بر آب زد نقش ولی
صورت نیست * دیگر بیت داشت تصویر رخس صورتی چن آرزو * بست چندین
صورت و صورت نیست این آرزو * صورت نه بست بی وجوده کلر خواجه سلمان بیت
شبنو شین لب دیدن بخواب خوش هوس دارم * ولی صورت نمی بندد خیال خواب
نوشتم * باب الصاد المفتوحه بی فحاک راجت ماران کذا شتم * کارم کروی املنه
ترك ایلمکن کنایه در حلوانی * سمرقندی بیت زلف تراقیب بکردن گرفته بود * فحاک
راحت ماران کذا شتم * باب الطاء المفتوحه بی طاق ترم * یعنی دارات و مطراق معناسنه
کذا فی شرفنامه * طبل پنهان زد بی کرلو ایش استلدی خواجه سلمان بیت عشقم از روی

طبق پرده تقوی برداشت * طبل پنهان چه زخم طشت من از بام افتاد * مصرع ثانی ده ایکی
مثل واقع اولش در * طبل در کیم زد * کار مخفی وجه معقول ایله واقع اولسندن کنایه در
کمال اسمعیل در نعت شریف بیت صیت و صدات مشرق و مغرب گرفته اند * دست نبوت
توزده طبل در کیم * طبل میخورد * یعنی اورکر آو جیلار طبل بازیدوب شکاری قالدردیغی
مناسبه مولانا صائب بیت عما ز سایه من طبل میخورد صائب * چنان صدای
شکست ز استخوان برخاست * طبع کافوری * کند طبیعت و خشک مشرب کذا فی شرفنامه
* طبق زن * یعنی محافه عورت حکیم خاقانی بیت اهل بغدادیان زنان بینم * طبقات
طبق زنان بینم * طبیب خایه * حکیم جاعل و نا اهل تکم خواجکان نام بر طبیب حقه ریاضی
عجم دیشدر * قطعه * نو خوانی را بنزدیک بخند * دلی آمد برون از مایها * خواجکان
پایان پای او نشست * تانهد مرهم بخندین مایها * کرچه خود را بعلی ثانی گرفت * کفتمش
خیزای طبیب خایها * طرفدار بچم * یعنی مرغ و دخی اقلیم خامس و اکثر بلاد روم
اقلیم خامس جانبی اولفله اهل رومه دخی طرفدار بچم دیو لکذا فی شرفنامه * طرف گرفت *
اعانت ایلدی مولانا کاتبی بیت کاتبی از طرف خیل خط خوبانست * زانکه ایشان
طرف روی نکو میکید * طشت از بام افتاد * اسرار خفیه ظاهر اولدی دیمکدرا وحید الدین
اصفها فی بیت وقتی زخلق راز دل خود نهفتی * اکنون نمیتوان کدز بام او فتاد طشت *
و خبر شایع اولدی معناسنه مولانا هلالی بیت طشت شهنزاده چون زبام افتاد * آن
صدادر میان عام افتاد * طشت و خایه * یعنی آسمان و آفتاب کذا فی شرفنامه * طفره
نظام * ملزم اولز کسنه حقه ضرب ایدزل طفره لغتله چهرامق و اصطلاحه متکلم و حکیم
معناسنه در نظام طاء مشدده ایله معتزله دن بر متعین و متعصب کسنه در ابراهیم نظام دیو ل
کندوز نمجه الزام قبول ایلز ایدی مولانا جامی در سلسله الذهب بیت متقارب نهاده درر کام
مجانب ز طفره نظام * طوق بهار * یعنی قوس قزح کذا فی شرفنامه * طوق عنبر *
خط تمام رسیده محبوب ایضا منها * باب الطاء المکسور * طفل چهل روزه * اشارت
بحضرت آدم علیه السلام کذا فی شرفنامه * طفل خاموش شیر نخورده * ترکیه اغلیان
او غلانه و بر مرلر دید کارید را بوالعافی بیت طلب رزق خویش را در کوش * نخورد
شیر طفل شد خاموش * طفل غازیان * یعنی امر دو قلندر دروش کدای غازیان دیو ل
بر قلندری طائفه در زور ایله دنجیلک ایدر لکذا فی شرفنامه * طفل مشیمه * رزان *
یعنی شراب انکوری ایضا منها * باب الطاء المضمومه * طفره * بغداد * محبوب بی نظیر
کمال بخندی بیت هر کرم روزی نکرد آن طفره * بغداد * داد * خرمن امید از آن رو کرده
ام بر باد باد * مولانا جامی بیت پوست کنی معنی استاد را * طور کنی طفره * بغداد را *
* باب العین المفتوحه * عاشق بیجان * صرمشق چپکی ریاضی * بچم بیت بران قد
سنبل مشکین اوز ایدمی * بچم * مثال عاشق بیجان کد بر شمشادی * بچم * عاشق خشک *
عاشق غیر صادق کذا فی شرفنامه * عالم آب * مجلس باده و حالت مسنی سینی بخاری
بیت چه کوم از سرمسنی لب می ناست * مرغ از صحن ماکه عالم آبست * بومعنا به کار

کار آب دخی دیو لکال بخندی بنیت دکر زسا ذه ذلی غنچه کار آب کند * بین که عاقبت
کار آتشست جزای * عرق فتنه * عطریاتند در کلاب کبی استعمال اولنور مجد قلی سام بیت
مارانه سر کل نه تنای کلابست * در مجلس مستان عرق فتنه کلابست * عروس چمن *
گل اغاجی و دخی درخت میوه دار کذا فی شرفنامه * عروس عرب * یعنی کعبه شریفه
شرفها الله تعالی * عروسان درخت * یعنی اغاجک تازه شاخری ایضا منها * عقد
دستار * صارق قولانی و چمن قبا و بر لرینه ابدال ایله ده استعمال اولنور مولانا عرق
بیت بعقد کوشه دستار شا عران حریص * کعبی رات صله سنبه ایست پر آزار *
سنبه که دموریدر عقد دستارک بورمه لغن سنبه یه تشبیه ابلشدر * علم چهل صبح *
یعنی حضرت آدم علی نبینا وعلیه افضل الصلوة و التسمیام قرق کون تخمیر اولند و غی مناسبه در
* عمود الصبح * یعنی صبح کاذب ایضا منها * عین الکمال * اصابت زخم چشم خواجه سلمان
بیت عین عیدست آنکه بر کردون عیان شد یامکر * حسن ماه و زه را عین الکمال آید
بید * باب العین المکسوره * عنان از دست شد * اختیار الدن کندی مولانا کاتبی بیت
نشستم بر سرره تا عنان مرکبش گیرم * ولی خواهد شد از دستم عنان چون آن سوار آمد
* عنان از دست رفت * دخی دیو لکال * عنان بافت * یعنی فرار ایلدی کذا فی شرفنامه * عنان
سست کرد * یعنی سکرندی مولانا هاتقی بیت بیغمای دهلی میان کرده جست * میان
کرده جست و عنان کرده سست * عنان کش * یعنی عسکر او کجه کیدن کذا فی کشف اللغة
* عیسی خرد * کسر خا و فتح رایله خوشه * انکور کذا فی شرفنامه * عیسی دهقان * یعنی
شراب انکوری حکیم خاقانی بیت چنک شش پستان زنی رومی دلو زنی تنی * عیسی
دهقان بن مریم صفت آبستی * عیسی شش ماهه * یعنی انکور و میوه و ایام بهار کذا فی
شرفنامه * عیسی هر درد * یعنی شراب ناب ایضا منها * عیش ده روزه * یعنی زندگانی
اندک ایضا منها * باب العین المضمومه * عذر خواست * حسن تعبیر ایله دفع ایلدی مولانا
جامی بیت تو حور جانی اما ز چشم فداست * ز بسکه خواست بل عذر خواست رضوانت *
* عذر ز کناش بدتر * عذری کناشدن ارتق محتشم کاشی بیت عذر خواهی کندم بعد
قتل * عذربدتر ز کناش نکیرد * عذر لنگ میکند * یعنی بهانه ایدر مولانا صائب
بیت چون بدیدر تو عذر لنگ از بهر سفر * بادپای همجو حال بیقرارت داده اند *
بومضمونی باقی اندری لطیف نظم ابلشدر بیت هزاران عذر لنگ ابلر قچر کزدی میدان *
اگر خوریز چشمک دعوت ایلسه چنکه یثوری * باب العین المفتوحه * غرق پران *
تمام یدرمک میان پاچه سودشدر مکر امیر بیک طرفی * رباعیه * هرگاه که میل غرق پران
کردم * دیدمکه خاطرش پریشان کردم * آخر میان پاچه قراری دادم * برخوردشوار
و روی آسان کردم * غم خود خورکه لاغر نشوی * کندی در دیکی کور آخرک غم چکمه
کمال بخندی بیت مخورای زاهد غمخوان غم * غم خود خور تو که لاغر نشوی * غمخانه
نگاه میکند * دوسته دشمن کبی بقر محتشم کاشی بیت عاشق از حسرت رخسار تو آهی
نکند * کد دروغ غمخانه نکلی نکند * غموران شب * یعنی عاشقان و شب بیداران کذا فی

شرفنامه فی باب الفاء المفتوحة فی فاتحه خواند بی دعا ایلدی کمال بخندی بیت
در زیر لب از بیم رقیب تو بران در * ما فاتحه خواندیم دمیدن که تواند فی فقیله موی فی
یعنی مجنون خواجه آصفی بیت تویی که شمع شب وصلت آرزو کرده * جنون عشق تو اورا
فقیله مو کرده فی قراخ استین فی یعنی جوان مرد و سخی دیکدر کدانی شرفنامه فی فراخ دست
زیاده سخی ایضا منها فی قراخ کام فی دوایند و منع طالب آملی بیت کوشه کیران ستوده
نام بند * کوجه کردن فراخ کام بوند * سرعتله یورچی معنا سنه ده اولسه جا زدر
فی فراغت از ریش و بر و تش دارم فی نیم آندن بام و الم یوقدر شاعر بیت هر که بر من
بروت نماید * من فراغت ز ریش اودارم فی فرامگیر فی مزه لوب مسخره به الله ابوالمعانی
بیت از نشو و می ناب بهره نداری خاموش * فرامگیر ندان ای واعظ ریابوش فی فردانیز
دور نیست فی خلاف وعدة مقابلنه جوابد شاعر بیت عمرم گذشت وعده فردا همی کند
گفتم ای شوخ نیست فردا دور فی فرد باطل فی اول عدده دیر لکه نصف مجموع حاشیتین
واقع اولیه مثلا اوج عدد که بین الحاشیتین در عدد تحتانی یکی در منطق یعنی تصصیف
اولند قله نصفی صحیح اولور یعنی نصفارنده نصف بولمز آنک ایچون حاشیه دیر لور عدد
فوقانی دور تر که نصفی منطق صحیح در حاشیتین جمع اولند قله ایکی ایله درت الی اولور
تصصیف اولسه اوج اولور بش عدد دخی بویه در ایدی متول عدد که منطق اولیه یعنی
تصصیف اولند قله کسر قله اول فرد باطلد را ایدی یکی عدد فرد باطلد زیر حاشیتین منطق
اولر مافوق اوچدر نصفی بر محقق اولور کذلک ما معنی بر در بوتقیر اوزن فرد حقیقی جناب
حضرت باری جل شانہ در ما سوی فرد باطلد صائب بو مضمونی لطیف بسله مشدز
تادیرین وحدت سراداری نظر بر خویشتن * در حساب دفتر ایجاد فرد باطلی فی فرزین بند
آور فی یعنی حیلله ایله مصاحت بتور دیکدن کنایه در شکم عصمت بخاری اوغلی شاه ایله
شطرنج اوشارکن باباسی اوغله نزاکت ایله تعامیل لب ایدوب دیشدر بیت ز عشقت قیل
ماند در تو فرزین بند پیش آری * شود شمه مات در یکدم رخت کرباختن کیرد فی فرس نهاده
تست فی سنک مغلوب کیر بیت کرد دوران فرس نهاده تست * ماه دفت آسمان پیاده
تست فی فرمان یافتن فی وفات ابلکدر خواجه کمال بیت مرکز که کان برد کزینسان ناکاه
فرمانده روزگار فرمان یابد فی فلان و بهمان فی الفاظ اتباعید ندر کج مح کی کمال اسمعیل
بیت دل خود طلب چو کردم ز تو زکست مرا گفت * بر اوای فلان و بهمان بر من چه کار داری
کاهی تابعی تقدیم ایدوب بهمان و فلان دیرلر حکیم انوری بیت در نسبت شاعی تو هم چون
شه شطرنج * نامست و دگر هیچ نه بهمان و فلان فی فلان و بهمان بی نقش کوید فی یعنی بی
تکلفانه سولر مولانا جامی بیت چو دیبا است کز نقش تکاف ساده نقش من * چه غم کو
ساده میگوید فلان از نقش بهمانش فی باب الفاء المکسورة فی فراز کردن فی جمع ایتک
مثلا در فی کز دیرلر قوی قبادی دیک اولور شاعر * مصرع * چون ناله ام شنید و روان
دور از کرد فی قمع از و کشاد فی آندن مرادی حاصل اولدی حکیم انوری بیت من از وصلت
قمع تا کی کشایم * چو تو نام کبرنج می نکارم * وله ایضا بیت مرا کوی کزین آخر چه میجویی

چه میجویی فی چه میجوییم * کز از تو بر بندم قمع تا از تو بکشایم * فی قمع کشادن فی لاف آرزو
زدن حکیم خاقانی بیت چرخ شد آبی زایش دوش قمع کشاد و گفت * ایت نسیم مشکبش
ایت ققاع سکری فی قیل افکند فی مغلوب و زیون ایلدی شیخ نظامی بیت چو بشنید این
حکم یا جوج را * که قیل افکند هر یکی عوج را فی باب الفاء المضمومة فی فروتنی کرد فی یعنی
تواضع ایلدی شیخ نظامی بیت فروتن بود و هوشمند کزین * نه دشاخ پر میوه سر بر زمین *
فی فرود آورد فی سرکس و توانایی زیون ابلکدن کنایه در شیخ نظامی بیت فرودای از سر این
کبر و این ناز * فرود آورد خود رامینه از فی فرودست فی یعنی زردست خواجه سلمان
بیت در جهان رسم قدیمست از بزرگان مرحمت * در فرودستان خطا والله اعلم بالصواب
فی فرورفته دم فی حقه تمدد و الله دیک معنا سنه وله ایضا بیت نایست فرورفته دم آواز
دهیدش * کوکوش زه دارد و چشم نکرانست فی فروشدن فی مرد شدن اولک معنا سنه
کمال اسمعیل * رباعیه * چون باد اجل همه نفس مرد شود * چون صبح زدم زنده نفس سرد شود
خورشید که کس نیست از ورده دل * از بیم فروشدن همی زرد شود فی فروکرد فی جمع
ایلدی شاعر بیت در روز عید ساقی از غیر در فروکن * دسنی بعدر خواهی در کردن صیوکن
فی فروکش کن فی یعنی مقام طوط حواجه حافظ بیت دل گفت فروکش کن این شهر بهوش
بیجان ندانست که یا رش سفری بو د فی فروکشید فی مکان طوطی حواجه سلمان بیت
دولت وطن گرفته در گوشه سیرت * نصرت فروکشید در خانه کما نست فی فولاد جنگ فی
یعنی متین و محکم مولانا ها تخی بیت چو دیند دیوان فولاد جنگ * که آهن نخواهد شکستن
بسنک فی باب القاف المفتوحة فی قادر انداز فی اوق آتقده ماهر اولانه دیرلر مشفق همدانی
بیت کانداری که بر قلم پیامی میرسد اکنون * عجایب قادر انداز است رحمت باد بر نیش
فی قدر انداز فی استاد نیر انداز که آندوغی اوق خطا ایتمام کدن کنایه در مولانا کاتبی بیت
زان همه نیر که ترک قدر انداز منست * بخت ککو تا بسوی من قدری اندازد * حکم انداز
دخی و معنایه در کمال اسمعیل بیت در مصاف کینه ادراک تو حکم انداز عقل * در هزیت تیر
بشکسته کان انداخته فی قاضی کیرنک فی لطیفه کوی اولان آدمه دیرلر ظهیر فادیانی بیت
برات بخشش تو بر وجود عامل مرو * معاش دشمنت از نقد قاضی کیرنک * اصلنک قاضی کیرنک
نصرالدین خواجه کی بریده کوی اوغوز آدم ایش لساندن بعض لطیفه واوغوزانه
سوزلر نقل ایدرلر کدانی شرفنامه فی قائم آورد فی یعنی روز شود ابوالمعانی بیت طی شد
زمان حسرت آمد پیام از دلستان * برداشت سموزم فلک آورد قائم بیک بخت فی قالب
تهی کرد فی یعنی وفات ایلدی امیر حاج بیت نه صورت بر در دیوار صورتخانه چین است *
ترا دید ندو خوبان و تهی کردند قابها فی قالب از جان تهی کرد فی اصلی بویه در بیهوش
اصلی اوزن واقع اولمشد در میخسرو بیت بیا ای جان عرق لب که تازنده شوند از سر * مگویت
عاستقان کز جان تهی کردند قابها فی قائم انداز فی استاد شطرنج باز شیخ نظامی بیت ملک را
قائم الهی بود * قائم انداز یاد شاعی بود فی قائم ریخت فی عاجز اولوب جنگ و خصومت ایلدی
حکیم خاقانی بیت بس بقائم ریخت با عدلش جهان * کوچو قائم در جهان ملک باد *

بویا یکی ترکیب مؤید الفضلاده عا جز شد معنا سنه مسطور در قبا کرد بیهن یعنی
پار و چاک ایلدی کذافی الحمودی قبا کاغذین پوشید یعنی شکایت ایلدی
و داد و فریاد ایلدی و مدد شکوای اولان حمیر پان سن دلوب یوغا زینه کوروب یاقدوغی
کی دیار عجمه دخی شکوای اولان کاغذدن جامه ایدوب و کیوب پادشاه اوکنه یقر لایمش
محمد عصار بیت زد دست ظلم کاکم کرد دفتر قبا کاغذین هموار در بری قرارداد فی
مقرر و تحقیق ایلدی ولی دشت بیاضی بیت نمیکنی شیم از ناله منع تاندم * بخود قرار که
کوش بر فغان منست * و عهد بعلق متناسنه خواجه حافظ بیت قراری داده ام بامی
فروشان * که روز غم بجز ساغر نکیرم قزوینی فی احق و سخن نافهم و باطل و بیوده
سوز و سخن قزوینی دیر لخواجه سلمان در حق عبیدز کافی * قطعه * جهنمی و هجا کو عبید
زاکانی * مقرر است به یی و لی و بی دینی * اگر چه نیست ز قزوین و دستاز دست *
ولیک میشود اندر حدیث قزوینی قصاب آشنایوید فی آدامغه دوست آراود دوستی
آلدارد یکنه اولور کال بخندی بیت کال آن غزه خونت ریخت چون مردم باو بازی * نبودت
یاد پنداری که قصاب آشنایوید فی قصب سه دانی فی مراد دنیا در اول اعتبار یله که موالد
ثله انده قائم رکذافی الحمودی فی قصرد و ازده در فی یعنی قله ثامن که کواکب ثواب و بروج
اشی عشر اولق مناسب یله کذافی شرفنامه فی قطره دزد فی یعنی آفتاب کذافی ادات الفضلا
فی قطره زدن فی لنگ چالقی مولانا جامی در صفت اسب بیت براه ارجه شد بر قطره خوی *
ندیدی هیچکس بقطره ازوی فی قطره زنان فی پایچی و لنگ او ریویله ایضا بیت بر سر
دستار زنی صبحگاه * قطره زنان تادرا صاحب جاه * اصلند شا طرک لنگنه دیر لایدی محتشم
بیت قطره زدن از چشم ترمن آموخت * بالادوی ازدود دام یاد گرفت * بمقوله مثالبه
کینه نه کرم قطره دخی دیر لوله ایضا بیت که شتاب که چون برق کرم قطره شود * بود میان
عرق آتش چهنه شرر فی قفاخورد فی سله یدی خواجه سلمان بیت ساز و نوا ایچهمان
همچونی است بکده * بهر نوا بکده چند چوق قفاخوری فی قفازن فی مثله خواجه
سلمان بیت سرکوش هوس داری هوس راپشت و پانی زن * وزین اندیشه بکروم و دوعالمرا
قفان زن فی قلم در کشید فی یعنی محو ایلدی کذافی شرفنامه به معنایه مولانا هاتنی بیت بکشور
کشانی علم در کشید * تن آسوده کی راقلم در کشید فی قلندر از دیده گوید فی کشی کون
کلبکن ایدر حسین قلندر بیت تو نی چو دیده مرا بکه بهتر از دیده * منم قلندر و گوید
قلندر از دیده فی قلیه خوار فی عاشق و معشوق از اسند واسطه اولانه دیر لوله المعانی
بیت اگر چه قلیه خواری کرد بسیار * نشسته بر در کاشانه یار * و دعوت سر مجا سه
واران سازنده دیر لوله بیت صحبت تنها کنند اعرافان * بر سر خوان قلیه خوار
آمد همان فی باب القاف المکسورة فی قبله زرتشتیان * یعنی آتش زرتشت طائفه سنی
آتش پرست اولد قلمی مناسب یله در کذافی شرفنامه فی قطعه و زری فی کی اولان قطعه که
طولی ایکی عرضی قدر اولور قطع و زری ده دیر لوله مولانا نیشابوری بیت وز برکت که فتاحی
اربدیان جست * عجب مدار و زریست قطع دیوانم فی باب القاف المضمومه فی قرآن خوان * یعنی

یعنی منصبدن موزول کذافی مؤید الفضلا مولانا عیدالدین بیت نمیدانست در وقت
عمل الحمد و شد ناکه * بحکم شاه قرآن خوان محمد الله محمد الله فی قماش فی بیوده
کو و هرزه درای حضرت مولانا بیت خمس کوتا که قلماشت کویم * و لکن له تطالین بمعناه
فی قند زارد فی یعنی شب شود ابوالمعانی بیت زلف چون بر عارض آن ماهر و کرد دلقاب *
قند زارد در نگاه صبح و ریش شد حجاب فی قربان سرش کن فی باسنه فدایله حکیم شفانی
بیت دزدیده نگاه می که رقیبت نه پسندد * قربان سرنا زکن و سوی من انداز * حکیم
شفانی به شاه عجم بر بدن التون انعام ایتد که بکنما مک ایلده سک لوند نام بر ندیم مجلس
بویستی تحریف ایدوب بالبداهه سویلر بیت آن بدن زری که شفانی نه پسندد * قربان سرگر به
کن و پیش سک انداز فی باب الکاف المفتوحه فی کاتب جان * یعنی خداوند تعالی جل
ذکره کذافی شرفنامه فی کاخ خورده فی یعنی سله یدی حکیم انوری بیت نه چرخ چرخ
از و کاخ خورده در جنبش * نه کوه کوه از و کوش خورده در بالا * کوش خورده کوشمال
یدی دیمکدر فی کاراز سرکدشت فی ایش ایشدن یکدی میرا بوالمعانی بیت غم حسرت
بملک صبر میگرد هجوم ایدل * چو کاراز سرکدشت آیاچه باستد بعد ازین تدبیر * بومعنا یه
عربیه باغ السیل الی بادیر لک حکم بویستد واقعدر اوحد الدین اصفها بیت بنزدیک آن
درا با گفته نیست * که مارا اندر کرد سیل از ربا فی کارا و کل کرد فی کیز لوائشی آچلدی
مولانا عرق شیرازی بیت مشو با هر خسی ای غنچه باغ حیا هدم * تبسم کردنت با این
و آن کل میکند آخر * بومعنا یه طالب آمل بیت غنچه های کل که قصد خون بابل میکند *
عاشق پنهان نماید عاقبت کل میکند فی کارد باستخوان رسید فی محمله جان قائم دی بو تعبیر
ترکید دخی وارد در عبد الخالق بیت نماید طاقت جور زمانه غدار * رسید کارد آخر
باستخوان مرا فی کارد زدی ایشی کو کاسر طوتانه دیر لوله هاتنی بیت با اندازه کار
کس داد مزد * زمزدش نشد بهره در کارد زدی کارش بالا گرفت فی ایشی ایلرو کلدی
خیالی عجم بیت تا دل از شوق کل رویت ره عجزا گرفت * کارا و از بنده کی قامت بالا
گرفت فی کارش بالامیر و فی مثله خواجه حافظ بیت حافظ بزم مجلس سلطان غیاث دین *
غافل مشو که کار تو بالا همی رود فی کارش روشن شد فی ایشی صورت بولدی محمد عصار
بیت چو کار من نشد روشن بکفتار * لکن را کار فرمودم درین کار فی کارش روشن نکشته فی
ایشی صورت بولدی و لوله ایضا بیت زتاب فکرشان بکده اخته تن * نکشته از زبانشان کار
روشن فی کارمدار فی کسنه یی رنجیده خاطر ابله محتشم بیت ای باغبان چو باغ زمرغان
تهی کنی * کاری به بلبلان کهن آشیان بکن فی کاره ندوان واز کونه است فی برسنه ایچون
معکوس و مقلوب دیمکدن کنایه دز رکن الدین بکرانی بیت خاک پاهت راز حل از دیده
بر سر می نهی * آری آری هست دائم کاره ندوان واز کون * مولانا هاتنی در تعریف فیل بیت
دمی دار داز پیش خرطوم تام * بود واز کون کاره ندوان و تمام فی کار یست دست بسته فی
بوایشی هیچ کسنه ایتدی محتشم کاشی بیت تادست راحما بست دل بردازین شکسته *
دل بردنی باین رنگ کار یست دست بسته فی کاسه کردنی فی یعنی کدایی کذافی شرفنامه

اما فرهنگ جهانگیر یزد نکرار معنای زوایت ایدوب بویته متمسک اولمش حکیم خاقانی
بیت در طریق کعبه جان چرخ زرین کاسه را * از پی در پیوزه جانی کاسه کردان دهنه اند
کاسه * همسایه پایها دارد * ترکیه ار لقمه سی از قرنه تا لمزد کلمی مثلدر
ابوالمعانی بیت نان مردان میشود بر مردوام * کاسه همسایه دارد پایها * کاغذ زرین
پادشاه فقرا و صاحبان احسان ایتدیکی و طیفه براتی کمال اسمعیل بیت چونده
کاغذ زرین عراز * بده باری بهای شعر کاغذ * کافر ما جرای بد معامله و خصومت
ایدی مولانا میدی بیت سپاه فتنه چون کم فرصتی کرد * سپهر سفله کافر ماجرای
کاله بر خورش بته * کندویه حدیثی بادر مولانا جامی بیت کاله دجال بته بر خورش *
روبه بیابان عدم ده سرش * کان یسار * یعنی دوتند و مالدار کذا فی شرفنامه * کاودل *
زبون و ضعیفه جور ایدی شیخ نظامی بیت مشو باز بون افکنان کاودل * که مانی
در اندوه چون خربکل * کاویش * ابله و احمق حکیم خاقانی بیت کی عجب کر کاویش
زر کر کوساله ساز * طمع صاحب کف بیضا بر تابد پیش ازین * کاو زاد * میراث
حاصل اولدی و دخی اسید او میمان بدن زیاده نفع حاصل اولد قند ضرب ایدر لرا از اقبال نامه
بیت بهندوستان بیری از خرفناده * بدمرده * را بچین کاو زاد * کاو زرین * اول التون
قدح که کاو شکله دوزلمش اوله * کاو سیمین * کشدن اولان * کاو سفالین * خاکدن
اولان اما طباق قدحین شراب ایچمک حسنی ندر فغفوریدن اولق وار * کاو کردن *
روح ثور * کاو کون * یعنی احمق و ابله کذا فی الحمودی * کاو ل پای مردود * ایش سز
کوچ سز اولان آدم کال بخندی بیت کو نکیری جست شترین دست سیمین کال * پیش
اعل عقل باشی کاو ل مرد و دیای * کباب خامسوز * قرصنه دینکری در عصمت بخاری
بیت بر آتش سوخته در ازان حسرت که تاروزی * کباب خامسوز خود رسام بر نمده انش
یا کز خامسوز دخی دیر لولی دشت بهاضی بیت جکر کباب شود لیک خامسوز
شود * در و کھی که شود زور تراثر آتش * بومعنایه نیم سوز دخی دیر لرمیر خسرو بیت
مست خراب مرا حاجت نقل ذکر * هست ولی غیسوز سوی نمکدان برید * کب زدن *
آورد او تدرمک و دخی لاف اور مق معنای سنه در حکیم انوری بیت نفس من بر تر از انست که
خروج شود * خاصه از کب زدن بهیله بی هنران * کبود کیسه * صکره دن دولته
ایرمن کال اسمعیل بیت کبودی * ابن کیسه * سپهر که او * بیک در دست چنق نیز
میکنند با ازل دار و مرز * ترکیه قورده بوری ایرک باور تمدید کاربرد ابوالمعانی بیت
دال دادیم نامت منافی عشق * دلت کچ دار و مرز خون جگر سرشار است * کال
بخندی بیت کرد خون همه بگردن زلف * کفت کچ دار و طره را و مرز * کد و افتاد
و باد نجان آمد * بر شخص بیهوش کید و بیرینه کند و کبی بر باطل دخی کد کده ضرب ایدر ل
کمال بخندی کل احمد نام بر در ویشی کیدوب بیره حاجی اسود نام اول طبیعت و اول
خلقه بر در ویش کد کده شیخ بوقطعه بی بیورمش * قطعه * چو حاجی احمد کل از در
شیخ * جدا افتاد از واقفان بر آمد * روان بر منظر او حاجی اسود * طربک و خوش

و خوش و خندان بر آمد * چو تا بستان رسید و شد هوا کرم * کد و افتاد و باد نجان بر آمد
کد و آلود سازد * یعنی اثواب دنیا و پروردگار کذا فی ادات الفضلا * کد و رفت * کاف عجمیله
اولدی دیمکدر شاعر بیت از حسرت نگاه توای شوخ و مشیوه کار * چندان کرست دهنه
کد و بابکر در رفت * کردون سرشت * یعنی منکبر و متعظم کذا فی مؤید الفضلا * کردون
نقط پایک کرد * یعنی جها نده امن قلمادی کذا فی شرفنامه * کردی کردی * مردلک و پهلوانی
ایلدی مولانا کاتبی بیت کرد در چشم غبار خاک راه اوصبا * کس چه دانستی که نا که او چنین
کردی کند * کردی و مردی * نقد حقیر ایسه ده حریفندن قالمال کال بخندی بیت بروی
مرد باشد کد این راه * بخواندی این مثل کردی و مردی * دیکر بیت هست مردان نهان
بهر کردی * نه شنیدی که کردی و مردی * کر کس ته کس * و نیر کره * آتش کچه لرده
یلد و دوشی دید کاریدر عربیه شهاب دوستی دیر لکذا فی شرفنامه * کرم خون *
روحه یقین اولان آدم اکثر دلب و صفند استعمال اولنور کاهی باده یه ده صفت ایدر لرمولانا
هلالی بیت دختر زک شیشه منزل کرد * کرم خون بود جای در دل کرد * کرم دلان *
یعنی عاشقان و سوخته دلان کذا فی شرفنامه * کرمران * آتی پک سوز و بشتابله کیده
دیر ل شاعر * مصرع * آن اسب تاز تاختن و کرم راندنت * بومعنایه * کرم تازی * دخی
دیر ل * کرمران * یعنی عاشقان و سالکان و بشتاب روند کان کذا فی شرفنامه * کرم
سیر * کسر سیرن ایله سواهل یعنی زیاده اسی مواضع شیخ نظامی * مثنوی * مهین با تو زمین
بوسید و برجست * بخسرو کفت مارا حاجتی هست * کد دار الملائک بر دغ را نوازی * زمستانی
در انجا عیش سازی * هوای کرم سیرست آن طرف را * فراخیم باود آب و علف را * کرم
شد * انجندی و دخی تهور ایلدی شیخ نظامی بیت چو آگاه شد آن نصیحت گزار * که از پند
او کرم شد شریار * کرم عمان * مثل کرمران مرقوم مولانا کاتبی بیت فغان زندی آن
شهر سوار کرم عمان * کزو حواله * در ویش تازیانه کند * کس از بهر کس خود رانه کشته
است * ترکیه اولمش ار دنجه اولمش یوق دید کاریدر شیخ نظامی بیت بجز شیرین کد در
خاک در شست * کمی از بهر کس خود رانه کشتست * کسی داند که اشتی پیراند * روز کد
حالی ستم چکن بیلور استاد دیشدر بیت میان عاشق و معشوق رمزیست * کسی داند
که اشتی پیراند * بومثلک حضرت اویس القرنی رضی الله عنه نایع وارد * کس نکوید
کد و غ من ترشست * ترکیه بعینه اسم عملدر کسه یو غردم اکشیدر دیمزدر ل شیخ نظامی
بیت هر کمی در زمانه بی رهشست * کس نکوید که دوغ من ترشست * کسنی زرین
یعنی ماه نو و شراب طلوع ساغردن کنایه در کذا فی شرفنامه * کشتن خاطر * شوق و میل
خاطر کذا فی الحمودی * کعب الغزال * پشیر شکری حافظ بیت کلقتد شعر من ز بنفشه
شکر پز است * زان غیرت طبرزد و کعب الغزال شد * کعبه * جها نکرده * یعنی آفتاب
کذا فی المجمع * کفن بردوش افکنده * یعنی عذرین دیلدی خواجه سلمان بیت غلام خواجه
بودم برو عاصی شدم عری * پس افکندم کفن بردوش و پیشش با کفن رفتم * کاو خ خشک
بر لب ما آمد * تجا هل ایتدی یعنی اول دکلدن کلدی شیخ نظامی بیت لبش تر بود از خون

خوردن شب * کاوخ خشک را مالید بر لب و کلاهش بر کاوخ نشیند و عرسه رام
اولان دابر حقه ایراد ایدر شیخ نظامی بیت چه باید ملک جان دادن بشوخی *
که نشیند کلاهش بر کاوخی و کاوخ امرود و اسلوب و قیافه آدم کی معقول اما طبیعتی
وحوش و بهایم کی نام معقول اولان آدم و غیره مولانا جامی بیت که بر آن سیب نه دستش
بودی * کرده از سنک کاوخ امرودی و کلید ایمان و یعنی کله شهادت کذا فی شرفنامه
و کان از نهال فرو دار و هور و غضبی اشاعی قوی و تسکین ایل به ترکیب و تعبیر ایل
راغم الحروفه اثنای جمع و تالیف کنانده عالم و زیاده و نضرب مثلی دخی که ابکله یا زدگی
دیو اشارت و بیان اولدی خاطرده فی الحال نقش اولوب و حله تسوید و ترقیم اولندی
حال بود که بر واقعہ دن اقدم مسجوع و با خود منظور فقیر دکل ایدی اول اجلدن نقل و شامدی
یا زلما مشدر و کم آب و یعنی بی حجاب و بی حیا و اوجه سلمان بیت از غایت کم آبی روی
مهرشمر * کونام خویش قلزم زخا می کند و کان افکند و عاجز اولدی کمال اسمعیل
در توحید باری بیت کلامی که بر قصه رادراک او * می کند فکر کان کان و کان دستش و
قوه قولای آدم معنی جهتله کپازه دخی دیرلر خواجه سلمان بیت طفل بخت تست
بر نانی که چرخ و کوز پشت * چون کان دستش در قبضه فرمان اوست * بومعناده
یا لکر دستش دخی دیرلر و له ایضا بیت پیش زور بازویت قوس فک دستش *
زیر پای همت مال جهان شد پایمال * مجازا مغلوب معناسنه استعمال اولنور و له ایضا
بیت دستش جفا مکر آب رخ که فیض او * بی مدد سرشک من در عدن نمیکند *
و کر بسته و یعنی خدمتکار ثناری بیت فک ز خیل کر بسته های اوست که بندد *
ز شکل قوس قرح بر میان خویش مناطق و کم زد و یعنی ترک ایلدی حکیم سنایی * مثنوی *
دین و ملت که در عدم زد نیست * کم شدن از برای کم زد نیست * آنکه کم زد و وجود عالم را *
کوین مصطفی و آدم را * و تواضع ایلدی معناسنه حضرت مولانا بیت کم زده آن
مه نوید شد * تازنی کم زده از کی * و دخی نقش زار قمار دهنه دن اکسک کلد و کنه
دیرلر زرا اینه اولحق دهنه ابیز مغلوب اولور شیخ نظامی در نعت بیت سکه توزن ناامرا
کم زند * خطبه تو کن خطبا دم زند و کم زد و چندی یعنی کفار و منافقین کذا فی
شرفنامه و کم زده و مدبر و بی دولت شیخ نظامی بیت طالع بد بود و بد اختر شدم *
کم زده کوی قلندر شدم و کم ظرف و حوصله سز و جوق شرابه تحمل اولیان طالب آملی
بیت از ان پیمانه آمد اولین دور * کم ظرفی شدم از بوی آن مست * و مجلسه یا و هلاک
اید نه دده دیرلر شانی نکل و بیت شراب عشق پر زورست کم در کارستانی کن * کدا و بسیمار
کم ظرفست ترسم تار و تابش * بومعنا به بی ته دخی دیرلر خشم کاشی بیت چاه
و شمشیر من در دهنه دخی من * کدا و دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی
ترش * کدا و دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی
ا بر لب و دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی
نیر بیت دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی دخی

مدخل و کج باد آورد و زخم سز قازنه نش مال و مشق سز رزق شیخ نظامی بیت زخا کش ۵۳
را در کج زوان بود * مکر خود کج باد آورد آن بود و کج حکیم و یعنی سون قاتحه کذا فی
شرفنامه و کج نامه و یعنی طبیعت موافق سنه و دخی سخن اصله مغریلر فتح کنوز
و دقایق ایچون مخصوص کتابنه ده دیرلر مولانا کاتبی بیت غلامی خط صافی سعادت از دست
کدای می کند را کج نامه در بفلست * و له ایضا بیت کج مراد را خط خوبان بود سحر * این کج
نامه ایست که هیچ از دهان یافت و کندم نمایی یوزه کوی بخی کال بخندی بیت روی کندم کون نمود
و جان ما بکج و فروخت * از چه شد یار ایچنین کندم نما و جوفروش و کندم چهار بند
یعنی دنیا کذا فی مویذ الفضلا و کهر خطا نکند و اصل خطا ایتر کال اسمعیل بیت همه
صواب رود بر زبان اوزیرا * که لفظ او کهر است و کهر نکرد خطا و کوه رزای و یعنی
یکو کار و هنرمند کذا فی شرفنامه و کوه مطهره و یعنی اصل پاک و نفس پاک ایضا منها
و باب الکاف المکسوره و کران پای و آغریوریشلو و هرنه اولور سه نصیر همدانی
بیت نکام هر کجا کرد کران پای * بماند از دلم صد پای از جای و کرانچان و یعنی ثقیل
و کاعل کذا فی المویذ اما شرفنامه ده پا لوده معناسنه مسطور در کران رکاب و کرانپای مرقوم
معناسنه در مولانا و حشی بیت چو منش رکاب بوسم چه سبک عنان سواری * چو بغیر
همدانی چه پلا کران رکابی و کران سایه و آغریانا و وجودی ثقیل اولانه دیرلر حکیم
انوری بیت چون کرانمایه شد از من که ستانم تشریف * چون کران سایه تازمن که نماید ابرام
و کران سر و یعنی متکبر و سپاه انچه کذا فی شرفنامه ترکیب آغریا شل و دیمک صفت
مدوحه در و کران سرشت و یعنی متکبر و جمال بارکش و دخی کاهل کذا فی الحمودی
و کرانمایه و قیمت او زیاده سرمایه لو کذا فی مجمع الفرس و کردار و ایش و کوچ معناسنه مولانا
صائب اصفهانی بیت مدتی گفتار کردار کردی مرحمت * روز کاری هم بن کردار بی گفتارده
و کرد پای حوض می کشت و محل تهمة او غره دی و دخی ایشی آشکارا تیمار استدی شیخ
نظامی بیت بشب زان حوض پایه نیکدشت * همه شب کرد پای حوض می کشت *
و کرد سرش کردم و جانی یوایکه ندا ایدرم و قوی تبریزی بیت چه کرده ام سبب رنجش
تو چیست بگو * بیا که کرد سر بد کایت کردم * یا لکر سرش کردم دخی دیرلر قاضی نور
اضفهان بیت سر آن تند خو کردم که تواند باسانی * جهانی رایک چین چین بی دست
و اگر دل و کرد سر خود دود و کندی کندونی سرکشته و آوار ایلدی و دخی کندو
باید که کند دیک او لور و کرد سر خود کردید و دخی و معنا به در کال اسمعیل بیت پر کاروش
از آن خود پر کرد سر بگردید * کوی نه یکسوا و زیار پای و کردش نمیتوان کردید و بیانه
او غرمق اولر شاعر بیت بران سرم که بگردش بکرده ام لیکن * چنان نشسته بگردش
نمیتوان کردید و کردنه و سکه لی دینار رضی الدین نیشا یوری بیت کرد نامه است کدشته
اهل هنر را کرده است * شکل تدویر که برداره دینارست و گرفته زد و لاف اوردی شیخ
نظامی بیت گرفته مزین در حریف افکنی * گرفته شوی کر گرفته زنی و گرفته سر و واله
و مخیر نال بخندی بیت حدیث سرما و پای حبیب * چو از سر گرفت بیایان رسان *

درد دل مرغی غنچه متغیرها * کله شگفت کرد بکشایند دهنها * کل کردن فی راز آچق معناسنه
طالب کیلا فی بیت غنچه کل باز قصه خون بابل میکند * عاشقی پنهان نماید عاقبت کل
میکند * و حادثه ظهورینه دهد در خواجه کمال بیت مشو با هر کسی ای غنچه باغ حیا همد *
نیم کردت با این و آن کل میکند آخر * کل واکردن فی دخی بو معنایه در غیاب الدین
بیت ای صبا آن باغ عارض را تماشا کرده * مضطرب می بینت کویا که کل واکرده * مولانا
عبدالرحمن جامی حادثه ظهورینه * کل شگفت فی دخی * میشتد بیت کله شگفت و کارخ من زیر
خاک خفت * ماراد رین دیار عجایب کلی شگفت * کل نافرمان فی بنفشه مجنون چپ
نویس بیت روی بر تافت ز حکم تو کل نافرمان * هست بر کشتن رویش کل نافرمانی * کلوخ
انداز فی بیهوده گفتار و پریشان کوی شیخ نظامی بیت کلوخ انداخته چون خشم نمناک
کلوخ اندازی * ناکرده بر خاک * و دخی کندینی باز اوضاع ناموار صابینه در لرشخ سمدی
بیت مکن با هر کلوخ انداز بیکار * سر خود را بنا دانی شکستی * کله رنکله جنبان فی دیار
عجمه ز دیار اشخاص کلاهاری او او دوزنده خایه شکسته سرخ رنگ نشناری او لور اول
مقوله لره بو وجه نسیمه اولنم حکیم شغایی در هیو وزیر مؤمن خان بیت کرد ملک کل منی
سیک باز سقط شد * بابای کله رنکله جنبان بکجارت * کله شکست فی صاریفی یا عرقینی
بکر و یکدن عبارت در خواجه سلمان * مصرع * خاصه که طرف کله برمه تا بان شکست
و کغد بو کله ده کغد شکست دیر مصرع ثانی * مصرع * نیر حرور ترا کغد دیوان شکست
* کم سندی بخود سیاه فی برکسته مراد مقصوده وصول عاجز اولد قله ایراد ایدر بیت
ر بود حال تو کفتم دل مرا ای ماه * بنار گفت که کم شدنی بخود سیاه * کنبه اعظم فی یعنی عرش
مجید کذافی شرفنامه * کنبه زد فی آتی نقله قودی و دخی آت پهراندی مولانا جامی در
صفت براق بیت کنبه خاک پس پشت افکن * راند از آفاق برون کنبه زن * کنبه اصلنده
نقل او رمق موضوع اسمیدر میر خسرو بیت زهمت ساختم رخس فلک کام * بیک
کنبه رسیدم برنهم بام * کنبه کرد فی مثله حضرت مولانا بیت تازیانه برزدی اسم بکشت
کنبه کرد و ز کردون برکشت * کنبه کل فی یعنی غنچه کل حکیم خاقانی بیت فریب کنبه
یلو قری خورده کنون * اجل چو کنبه کل بر فساندت عدا * بو معنایه خواجه سلمان
بیت و کرز باد نکرده خراب کنبه کل * نسیم لطف اگر باد را شود معمار * کنبه چهار بند فی
یعنی دنیا کذافی مجمع الفرس * کنبه صوفی لباس فی یعنی ذلک کذافی شرفنامه * کنبه طاق دین
یعنی فلک ایضا منها * کنبه مقرنس فی مثله ایضا منها * کنبه بر پای خویش زد فی
ترکیدندی یا غنچه بالته او ردی دید کاری مثله شیخ نظامی بیت چو طالع جهان نکرده
آرد به پیش * نشاید زن کنه بر پای خویش * کنبه نیر خورده فی مرد پخته و محنت
کشید و کار جهان آزموده کمال بخندی بیت دلم ز زخم زبانها نکرده آزرده * کله عاشق
توبه دکنده نیر خورده * کواه او در آستین فی حاضر جواب و صوفی اثباته سوار مولانا
کشوری در نعت شریف بیت اطلس ز زبفت سلطانیت فرس آسمان * مثال فقرش را
کواه رحمت اندر آستین * عشقی نیرزی بیت ز ساعد تو ز بس داغ آستین باشد * کواه

کواه عاشق مسکین در آستین باشد * کواه او مغریست فی سوزنده صدق و حقیقت . .
واد عاشق د لالت و ثبات یوق دیکدر مولانا کاتبی بیت کر کویت فقیه که زریست
پاک این * مشنوه که آن کواهی او مغری بود * کوله آستین فی صورت صلاحه اولان اهل
فساد زیر اسارق فراخ آستین اولور مسروق ستر و اخفا ایچون عریه اخذید القیمص
دیر لر خواجه حافظ * مصرع * در از دسنی این کوله آستینا ن پین * کوله اندیش فی
صوکن صایز مولانا جامی بیت نوشته بدان نکته * جا نکند از * که ای کوله اندیش و دامن
دراز * کوله بام فی دون هبت و بی غیرت و دخی اسرار و احوال افشا ایدی او جدالدین
اصفهای بیت حالی می خوردنم از روزن و سوراخ نشست * همه هم سایه بدیدند کوله
یامی * کوله بین فی غلط اندیش و بی تدبیر کمال بخندی بیت بهمد قامت برکنده باد اچشم
کوله بین * که چون ترکس نظر بر سر و بر شمشاد میدارد * کوله دیوار فی ترکیه یا لیبی
الحق دید کاری مثله کمال اصفهای بیت کنبه چرخ که با و دراز آهنگست * هست با همت
عالی * تو کوله دیوار * بو معنایه دست دیوار دخی دیر لر مولانا عاتقی بیت چه صفهای چرخه
بهم داد دست * شد آن پیکران دشت دیوار پست * چرخه سور کون آویدر * کودران فی
یعنی رفاعیت ابو المعانی بیت کشته ام در شهر عشقت از ستم بی خامان * در زمان حسن
دلسوزت ندیدم کودران * کور جدا خانه جدا فی برکسته نک صحبتندن اعراض اولند قله
ایراد ایدر لر مولانا جامی بیت مرده وزنده ملولم ز ملاقات رقیب * هست دیرین مثل
کور جدا خانه جدا * کوساله از پشت مخ پر فی ترکیه ال قنادیله او چار دید کاری مثله
ابو المعانی بیت برزدان چرا میکند صوفی تو بیخ * کپرید کوساله از پشت مخ * کوش
بدرستد فی یعنی منتظر اولدی کذافی شرفنامه * کوش پهن کرد فی قولق قبادتدی
خواجه حافظ بیت دوشم ز بابل چه خوش آمد کمی سرود * کل پهن کرده کوش ز شاخ
درخت خویش * کوش بیفشرد فی یعنی کوشمال وردی کذافی شرفنامه * کوش خورد فی
مثله حکیم انوری بیت نه ز آسیب قضا کوش خوری * نه با مشکل فلک درمائی * کوش دار فی
شرفنامه ده محافظه ایله معناسنه در امام مشهوری غافل اوله معناسنه در حکیم فردوسی بیت
در آندم که آسیب افکنی هوش دار * سابع و م آورد را کوش دار * فرهنگ میرزا شاه حسین
و فانی ده یعنی بدل کردن و عوض دادن مسطور در مجمع الفرس سرورده یعنی ژاد
واصل و نهاد مر قومدر * کوش داشت فی کوش دار مر قومک ماضی اولور محافظه ایادی
معناسنه شکم خواجه سلمان بیت آسمان در حلقه خود کوهری میداشت کوش *
ساخت امروزش برای آفرینش کو سوار * شرفنامه صاحبک قوای مؤید خواجه حافظ
بیت ای ملک العرش مرادش بده * وز خطر چشم بدش کوش دار * کوش سرای فی
ایشند و کن فهم ایدوب حفظ ایله نه دیرلر استاد * قطعه * دشمن در کت که نشناسد * لحن
داود راز بانک درای * رشتک عینی شودا کر کرد * مدحت رابصدق کوش سرای
* کوش رانوازش دادن فی یعنی قولق چکیم حکیم شغایی بیت نوازش داد عرش دوستداری *
به پیغام قبول کوش داری * کوش کداری کرد فی سوزی ایهامی سویلدی خواجه حافظ

بیت عزت و عید بروی دلدار دین خوش بود * ماه نو آری بروی یا دیدن خوش بود *
که ماه نو کردن بروی دوست و مثله سیفی بخاری بیت رسم باشد ماه نو دیدن بروی دوستان
ما از آن ارو بروی دوست و کردیم ماه * مبیناد مزدی خیر کور مسون دیمکن کناه در
مولانا هاتقی بیت بکرکان جنکیزی کار دزد * مرا کرد نسبت مبیناد مزدی متاع روی
دست و متاع کیدر که اول ضائق ایچون دکان یوزینه قورلار مولانا عرفی بیت تافیرید
اباهازا از متاع روی دست * آسمان پیش از تو یوسف بهر بازار آورد * بالکزد روی دست ده
دیر لطلب آملی بیت روی دست شوق من مشاطه حسرت شمار * آنکه بی کله کونه روی
اسک را کون کند که مثل مالیدن و ذوق دلبره و اصل اولق خواجه سلمان بیت چو
شهر خویش خوامی از شائش * ولی تاموم نستان نمالش * که محک زرایمان و یعنی
بحر الاسود کدافی شرفنامه * مرا از زیر لب پرسید که کولکوک کاسر خاطر ماله آمدی
از سر پا سید دخی و معنایه در ایکی مثل ده یو بیت و واقعه را و احد الدین اصفهانی بیت
کی سخن گفته یا دم از زیر لب * یا مثل پرستی از سر پا کرده * مرد این انجیر نیست وی اول
یویشک حاجی دلا در عدم قدر بدن عبارت در و له ایضا بیت درین باغ اگر لاله چینی وکل * نخواهی
شدن مرد انجیر عشق که مردی راست کو نیست و ارلک طوغری سو پادشاه شریقی
بیت را بسیار خصلت جز نکو نیست * بکرم راست مردی راست کو نیست که مرکب جام وی
چاکیم یعنی آت کدافی الحمودی که مرکب جم وی یعنی هوا بوجیدن مراد حضرت سلیماندر
علی نبینا و علیه السلام خواجه سلمان * مصرع * بهمن به پشت مرکب جم بر نهاد زین *
مولانا جامی بیت گر کشد در ته آن مرکب جم * که برون آورد از هند حشم که مرکب خور عروسی
سکست و بیخسید مال و وارثه و یا خود غیر به نصیب اولد قده ضرب ایدر لکال بخندی
بیت چه خوش گفت آن نهانندی بطوسی * که مرکب خور بود سکر عروسی که وزن مبارک
خوان تبارک وی بر ظالم خنقه ظلم ایدوب اوراد و اذکان مشغول اولد قده ضرب ایدر لک
که مستکار وی کسکین شراب میر خسرو بیت زلبهای تنک جام لبالب داد خسرو را * اگر چه
می تنک بدست امام مستکار آمد که مسند جم وی مرکب جم کی هوا دیمکدر کدافی شرفنامه
مشیه عالم وی یعنی آفتاب ایضا منها مفر پسید وی یعنی بی عقل شیخ نظامی بیت توای مفر
پسید سال خرد * ز کستانخی خسروان باز کرد که بیدار مفر بونک عکسید و ایضا بیت
نشستند بیدار مفران روم * بهر فلک نرم کردند موم * بیدار هوش دخی و معنایه در و له
ایضا بیت جهان دله پیران بیدار هوش * چو گفتار کویند کرد ندکوش که مفر و کرد وی
یعنی سوز سوزاندی که مفر در سر کرد وی یعنی خاموش اولدی و ایکی مثل دخی و بیت و واقعه
ایضا بیت بگفت کسان مفر در سر کنیم * بگفتار شنه مفر را ترکیم که مفر قلم وی یعنی استخوان
بدن با فغانی بیت نام مفر قلم سوخته در تجربه عشق * بر سوختن مرم داغست دل ما *
که مفر ما برد و یوز صداع و روی کدافی شرفنامه که مقصود کن فکان وی یعنی حضرت خاتم
انبیاء صلی الله علیه و سلم و مقصوده عمر و لیث و ولایت شیراز و معموده عمر و لیث و دخی در لک
که ملائک پی اند وی یعنی مبارک قدم ایضا منها که من آسمان میگویم اور بهمان میگوید وی

یعنی مشاوران ایلد بهر شیخ نظامی بیت نشستند بیدار مفران روم * بهر فلک نرم کردند موم *
که مفردهان روزه داران وی یعنی آفتاب کدافی الحمودی که مفر از ششدر نیامد وی
مراد حاصل اولدی مولانا جامی بیت بشش جانب نشد کارش میسر * نیامد مهره اش
بیرون ز ششدر که مفر در ششدر انداخت وی بر حادته پیدا ایدوب اور ته به بر اقدی
مولانا عرفی بیت نفش کچین مبارز با عرفی * مفره ناکه بششدر اندازد که مفر در ششدر
شرفنامه ده عاجز و فروماند معناسنه مرویدر که مفر کل وی کسر کافله یعنی زمین و قالب
کدافی الموید والاداة که باب النون المفتوحة وی ناتوان بین وی یعنی حسود و بخواه مولانا
هاتقی بیت زمن ناتوان بین بود در حجاب * چو شنب پر که کوری کشد آفتاب که ناخن
زنی و ایکی آدم ار اسن افساد ایتک در قاضی نور اصفهانی بیت چو او سوار شود ماه نوزند
ناخن * که در میان دو خورشید کرده غوغایی * و دخی بر مق چنانق معناسنه فیضی هندی
* مصرع * میگرد ناخن زنی بر شمشین تاری ناخن تر نکرد وی یعنی اندن نسنه اکسیر شیخ نظامی
بیت بخشد دست او صد بحر کوه * که در بخشش نکرد ناخن تر که ناداست وی بی شرم
و حیا و له ایضا بیت چنین آمد دست از بزرگان پیر * که با هیچ ناداست کشتی مکیر که نادان
ده مرده کوی وی دانا یعنی و بیپوده سوز سوزیاجی و له ایضا بیت خذر کن زندان ده مرده
کوی * چو دانا پکی کوی و پرورده کوی که ناصیه داران پاک وی یعنی اولیا و صالحا و اتقیا
کدافی شرفنامه که ناطور کجه وی مرکبه بیمعی و بلا استحقاق تواضع و التیام ابدانه دیر لک
میرابو امانی * مثنوی * نباشد کار مردان خود پسندی * که باشد از تواضع سربلندی
نبوده از تواضع کرچه رنج * ولی نه همچنان ناطور کجه که ناف او بر عم زدند وی محس وقت
وجوده کادی کدافی شرفنامه که ناف من زد وی یعنی نماله کوچکن بیل در کدافی بعضی اللغة
که نافه بوی وی اضداد قبیلندن هم خوشبو اولان نسنه و هم آغز دن چیقان بد رایحه شیخ
نظامی بیت جهانجوی چون دیدکان نافه کوی * چو نافه کند خویش را نافه بوی که نافه
مشک یافت و مشهور عالم اولدی کدافی مویذ الفضلا که ناله در لب شکست وی مراد حاصل
اولدی شیخ فیضی هندی * مصرع * بیم تو را ب شکند بانک رعد که نامش بر آب نویس وی
آدینی که خواجه کال * مصرع * نوشته گفت نام در بار آب که نامش بریج زند وی آدینی اگر شیخ
نظامی بیت به از شاه بریج زند نام او * بیارد درین کشور آرام او که نامش بریج کارید وی مثله
حکیم انوری بیت من از وصلت فقع تا کی کشایم * که تو نام بهنج بر میکماری که نامش بریج نویس
مثله کال بخندی * مصرع * نویسید از تغافل نام بریج که نامه را تر ساز وی تهی مکتوب
کوند رمه کال بخندی بیت کال از خون دل تر ساز نامه * سلام خشک چون نتوان فرستاد
که نامه سیاه وی که نکار با با فغانی بیت بهر تو در متاع خود آتش زدیم لیک * دخی بحال نامه
سیاهی نمیکند که نان در روغن افتاد وی زجت و مشقه مسر زسته واصل اولدی بیت چو
عشق کله بر کردن افتاد * دلا خوش باش نان در روغن افتاد که نان کور وی خنسیس
و کفران نعمت کدافی بعضی اللغة که زن و نمکدان شکست وی یعنی خرام میکه چالشیدی کدا
و شرفنامه اما معنای ترکیب طوزا تمکه با نندی یعنی حقوقه رعایت ایتدی دیمکدر که ناوک

اندازادب فی اعجام قتلده مجازا مرئی و معلم معناسنه در حکیم خاقانی بیت من که طفل آن
فبستان معانی پرورم * عقل کل آنجا نیاست تا وک اندازادب * مولانا عرقی بیت من که باشم
عقل کل را تا وک اندازادب * مرغ اوصاف توازوج بیان انداخته * عرقی شناس اولنلو
بویته معنای استغفهای و برر اما ترجمه عبارت اولی او زن استغفهای اولماق اقتضای
فی تا وک سحری فی یعنی بدعا کدافی شرفنامه فی بنیره روز فی یعنی شراب خواجه سلمان در
نعت شریف بیت مردود تو شد بنیره روز * زانست سرشک دیده تا ک فی زکدا فی یوز
قزار دوب شی استین خواجه آصفی * مصرع * میشود قدم بحسن روی او کل زکدا *
فی ترکیسه سقف چرخ فی یعنی انجم کدافی الحمودی فی تسلی ادم فی سیاه اوزم شرابی کدافی
شرفنامه فی صاحب بصیرت خواجه حافظ بیت کمال دلبری و حسن در نظر
بازیست * بشیوه نظر از نادران دوران باش فی نظر را آب داد فی کوزی آیدین اولدی
عربی قیر العین دیر لر سونمکن کوزیا شد و غنه اشارت در مولانا صائب بیت ز سیر
باع نظر آب میدهد شبنم * بعدد لب کلوی در به می ماند * طالب آملی بیت چه نظر آب
دم از کل رخسار وجود * ما که در دامن زلف عدم آویخته ایم فی نعل در آتش نهاد فی یعنی
میرایندی مولانا محمد طووری بیت با نعل لب نعل در آتش * بکشتی میده قلندر و شبنم
میر خسرو بیت خسرو بر آه کرم ز آتش نهاد نعل * در هر زمین که از هم اسبش نشان نماند *
فی نعل را در آتش داشت فی مثله خواجه حافظ بیت در نهانخانه عشرت صنی خوش
دارم * کد زلف و رخ او نعل در آتش دارم فی نعل در آتش کرد فی مثله خواجه سلمان
بیت بقرار از دست اسبان سنک کوی سنک را * باد پایان نعل را کردند در آتش مکر *
نعل در آتش انداخت فی مثله مولانا جامی بیت ابروش پی هزار سرکش * انداخت نعلها
در آتش فی نفس آباد فی بیاض جگر و بوش بو کر شیخ نظامی بیت در نفس آبادم نیمسوز
صدر نشین کشت شه نیروز فی نفس کل فی یعنی عرش مجید کدافی شرفنامه فی نقد شب
در میان فی مغشوش اولان نسنه کمال اسمعیل در صفت دوات بیت سیم اونقد است لیکن
نقد او شب در میان * خلقش نور است و اما حشو او نور ظلام فی نقد شش روزه فی کائنات
یعنی جهان و مافیها فی شرفنامه فی نقد روا فی یکمراخه والنون نظم استرآبادی
بیت پای قبول باطنیت همچو ظاهرست * کان ز رکروی بست چو از نقد نارواست فی نقش
اوبخوان فی آنک عجب حالتی کو خواجه سلمان بیت ز آب دیده مر ساعت نوهم نامه لیکن
تو حال مانمی پرستی و نقش ما نمیخوانی فی نقش بر آب زد فی عجب ایش ایتدی خواجه
حافظ بیت نقشی بر آب میزنم از کربه حالیا * تا کی شود قریق حقیقت مجاز من * وحیله
و خدعه معناسنه ده استعمال اولنور مولانا امیدی بیت فکاک بر آب نقشی زدولی بود *
چون نقش روی آبش بی بقا بود * و مراد اوزن اولماق خواجه حافظ بیت خط ساقی کرا زین
گونه نقش بر آب * ای سارخ که بخونابه نقش باشد فی نقش بر در حجام فی بی نایده
و بی اصل و فصل کمال بخندی * قطعه * نشسته بر در حجام دیدم آن مه را * به رخا ن دکر
کفتش ز بعد سلام * اگر تو آدمی اعتقاد من ایست * که دیگران همه نقشند بر در حجام

حجام فی نقش بست فی صورت و یردی مولانا هاتفی بیت بغض آنکه نقاش مهر اددست *
ز نام نکویش درم نقش بست * شرفنامه ده بخیل معناسنه در فی نقش زیاد فی
شرفنامه ده اسم بلا مسمی و مجمع الفرس ده کور ملک قابل اولیان نسنه بومعنائی مؤید مولانا
مجدد بن یمن بیت الحق اسان نقش زیادان دهان تست * موهوم نقطه ایست نه پنهان نه
آشکار * آخر نسخه لده زدا وینارکن زاده کل نقش که آتان غالب اولور و رهنی آلور فی نقشش
بحرام فی یعنی قیافه دکر کدافی شرفنامه فی نقش فلان ندارد فی یعنی فلانک خصمی و یا خود حریبی
دکدر و هر قند پلر ادا سید در ریاضی سمرقندی بیت زاهدان گوشه محراب غنیت گیرند *
که ندارد خیم ابروی بتان نقش شما فی نماز او برد فی اکا تعظیم ایتدی مولانا کاتبی بیت
ابروی چون هلال تو کز قبله ام نمود * کی بر فلک برند ملائیک نماز من * زیاده تواضع ایچون
اکلا کدن کنایه در خواجه سلمان بیت در خا کبوس ماه و سپهرش نماز برد * زازوی ماه خاکی
و پشت فلک خمست فی نمازی کردند فی یعنی پاک ایتدی پلر وله بیت تا نمازی نکنی خرقة بدزدی
قدح * چون صراحی نتوان بپوش صم بردند ز کنگش فی یعنی غونه و تور فنده مولانا عرقی
بیت چکویمت که بجانم چه مایه لذت داد * کزیده تور نکش نکچش تسلیم فی نمک حرامی کرد فی
طوزا نمک حقن بلدی مولانا هاتفی بیت بخم باده نمک محتسب ز حامی کرد * باهل میکن
آخر نمک حرامی کرد فی نواله بر شاخ آویخت فی بر کسنه مقدما سخاوت ایدوب بعد بخل
کو ستر سه تعریفه ایراد ایدر لرا و حد الدین اصفهانی * رباعی * کل شرم منم هیچ روی نبرد *
از لاله بخالت سرمویی نبرد * شب غنچه ازان نواله بر شاخ آویخت * تا کربه بید باز بویی
نبرد فی نور او کرد فی آنک لذت آن آلدی طالب آملی بیت خراب باده بیرنگ و بوی عشق شوم *
که مست نشوه او نور خمار نکر دنور لغتده تور فنده میوه در حکیم شقایق بیت نه مانده
دکان کساد که دل ماست * هرگز نکند نور بازار روایی فی نوکیسه فی یعنی یکی دولت بولش
امیر یاد کار بیت بر نت پیراغن کتان ز تحریک نسیم * هست چون نوکیسه لر زنده بر بالای
سیم فی نه مارست و نه مای فی محبت و عداوتی معلوم اولیان آدم حقه ایراد ایدر لرا حکیم
انوری بیت بمار مای بمانی نه این تمام و نه آن * منافقی چه کنی مار باش یا مای فی باب النون
المکسوره فی شبنم دیو * یعنی دنیا کدافی شرفنامه فی نکران باش فی حاضر اول خواجه
حافظ بیت مرغ دل باز هوا دار کان ابرو بت * ای کبوتر نکران باش که شاهین آمد * بویته
لازمی ایله تعبیر اولمشدر وله بیت آن یار که کفتا تو ام دل نکرانست * کومیر هم اینک بسلامت
نکرانم فی نعمت توجذرامم فی یعنی نعمتی کسه کورم ز فی نعمت تواز هشت بهشت فی مثله
کدافی شرفنامه فی نکوی کن در آب افکن فی ترکیه ایولکی ابت صویه براق بالی بلر سه خالق
میلور دیکاری مثلدر کال بخندی بیت چشم تر خاک درت جویده فکن دره امنش * مردمان
کویند نکوی کن و در آب فکن فی نهی در نوردد فی یعنی بی نام و نشان ایله کدافی اصطلاح
الشعرای نیت من کردم روزی دگر بودی بن سسی ایله وجوده که تور دم غیره نصیب اولدی
شیخ نظامی بیت مثل زد کز ک چون روبه و غابود * نیت من کردم و روزی ترا بود فی نیمه
کردن فی نه کسر تاه مشافه ایله ایکی پان اتمک مولانا هاتفی بیت یکی نیمه که در قصاب وار *

و شین و سکون را و خاء معجیه ایله شدت شتاتک اولرتبه سنه دیر لکه آدم و حیوان ملاک ایلد
ودخی یعنی صاعقه استاد رودکی بیت نباشد زین زمانه بس مشکفی * اگر بر ما بیاورد
آذر خشا * اذرفزای خدمه آتشکده معنای ترکیب آتش آرتیجی یعنی یا قبیعی آذر
افزادنی دیرلر استاد رودکی بیت نفس را بعدرم چوانکیز کرد * چو آذر فزا آتشم تیر کرد
* ارا * آرایش و آراییدن لفظ لوندن صیغه امر و وصف ترکیبی در سخن آراویم آراکی
میر نظمی بیت روی بنماویم را آرا * چون تویی ماه روی بزم آرا * کاهی اسم فاعل ده
اولور مولانا عری بیت انجمن آرای حرم سماع * نوحه طراز لب کرم وداع * اراسته *
فتح را و سکون سین مهملتین و تاء موقوفه یعنی آراسته یعنی زنش استاد فرخی بیت
ایا بزم مکه آراسته از صد حاتم * ویا بفرکه مردانه تر صد سهراب * ارا * اونی معنایه
استعمال اولور اول ادات تشبیه در شمس فخری بیت شفیق کشت زمانه مرا غلام
صفت * رفیق کشت سعادت مرا میرد آسا * ثانی یعنی مثل و مانند بیا یکی معنای فرقلری
دقیق در شهید قی بیت عدوی او شود و رویه بد دل * چو شیر آسا او خرامد بمیدان
و استعمال طریقه ذی روح اولیانه ده تشبیه ایدرلر استاد ابو الفرج رونی بیت عزم و جزمش
بجینش و بسکون * آسمان باشد و زمین آسا * ثالث یعنی روشنی و قاعده مولانا محمود ابن یمن
بیت بین که صنعت استاد در شته کرمش * چگونه دوخت با ساقبای تریتم * رابع یعنی
زیب و زینت استاد عمجیدی * قطعه * با میم قبولت بکر فکر * چو بهر یوسف مصری
زلیخا * بانواع نفایس خویشتم را * بسان نوع و صان کرده آسا * خامس یعنی هیبت
و صلابت محتاری بیت زو دستاند تیر تو از بنجه شیر * کیر بیرون کند آسای تواز
طبع پلنگ * سادس ماوراء النهرده وقار و تمکین معنایه استعمال اولور ابن یمن
بیت سروا کرباقدر رعنا یوم بالاسنی * فی چنان مطبوع و خوش اندام و با آساستی *
بومعنایه لمقابادی * قطعه * پیوسته همی شتاب و تمکین * ای شاه که طاعت بود فرض *
از عزم تو چرخ میکند و ام * ز آسای تو میکند زمین فرض * مابع یعنی خمیازه که باسک
و دهان دن و فازه دخی دیرلر اسنه ملک که خماردن و با خود لو بخوسر لقتدن واقع اولور
بهرامی بیت چنان نمودن دوش ماه نو دیدار * چو ماه من که کند کاه خواب خوش آسا *
کاهی غم و اندوه و ملالتدن ده عارض اولور شمس فخری بیت ازین سیم که کشیدم
بسی غم و اندوه * ز فرط خواب ملالت بسی زدم آسا * ثامن یعنی آسودن حکیم اسدی
در صفت اسب بیت کم آسا و مساز و نجارجوی * سبکی پای و آسان رود نیز بوی * تاسع
آسودن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور مولانا کاتبی بیت در که کین معرکه
آرای رزم * دردم عیش انجمن آسای بزم * عاشر آسایش لفظندن صیغه امر استعمال
اولور مولانا کاتبی بیت بکش از راه جست و جویس پا * از نک و پوی پز ماں آسا
* انا * آسمان معنایه نونی و تخیم او نمشد و بعضی فرمکنکرده مکان عالی معنایه
مستور و دخی و موعظک اسمیه * اسیا * دکرمان معنایه آسای لفظندن
خفقد و حکیم سنایی بیت با کربانجان مگوی هرگز راز * کاسیا چون دوشد شود غماز *

غماز * یو بیتدن فهم اولور که دکرمان طاشی اوله زیرا کلام معنای موضوع له ده مجاز مرسل
طریقچه خود قنغیسی کرکسه مراد اول اولور * اسیا * شین معجیه ایله آسا کی مثل و مانند
معنایه در کدانی شرفنامه * اشکارا * معنای ظاهر در خواجه حافظ بیت دل میرود
زد ستم صاحب دلان خدارا * دردا که راز پنهان خواهد شد اشکارا * اسیا * اوج معنایه
کلور اول اسم مصدر در صوده او ز ملک سباحه معنایه خلاق المعانی بیت با علم آشنا
شود از آب بر سرای * کز آب بر سر آمدن از علم آشناسه * ثانی اسم فاعل اولور صوده
اوزیجی ساج معنایه لو احد من الشعرا بیت کسی کاندرا بست آب آشناسه * از آب
از چو آتش بر سر درواست * ثالث ضد بیکانه عربی کی صاحب معنایه شمس فخری
بیت هر آشنا که کرد بیکانه بر دوت * دایم در آب دیده و را آشنا بود * یو بیتد ایکی
معناده مذکور در مثله ابراهیم فاروقی بیت بدریای جودت کند آشنا * چه بیکانه مردم
چه شهر آشنا * اسیا * کسر شین و فتح بای تحتانیله یوه معنایه آشتیان لفظندن مخفقد
ودخی آسای مرقوم معنایه در ابو المعانی بیت سعادت که در بان شده بر دوت * کند مرغ
دولت دران آشتیا * اغارا * فتح غین معجیه و راه مهمله ایله کفشکر لریا بوج او بکده سنه
قود قلری اغا جدر * افتخیا * سکون فاه اول و فتح تاء مثناة وفای ثانیله نباتادن قوزی
قولای که عربیه لسان الحمل دیرلر بر اکتی پیرا قدر عصان سنه آفتابا دیرلر * الا *
بوزن و الا ایکی معنایه کلور اول اولور لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی در بولاشق
معنایه ابو المعانی * مصرع * مفکن زد و شت ای دل این خرقة می الا * ثانی سرخ نیرنک که
آل دیرلر منصور شیرازی بیت چو چشم ابر شد آلا و روی کلناری * در ابکون قدح افکن
شراب کلناری * عربیه جمع آلی در کد نعت معنایه در شنج سعدی بیت بس پرده بیند
علمای بد * همان پرده پوشد بالای خود * ایتفا * سکون لام و میم و فتح تاء مثناة و غین
معجیه ایله احکام سلاطین خواجه سلمان بیت خون بدخواهان او آلیست بر حکم اجل *
آنجنان حکم آل تمغابرتنا بد پیش ازین * الوا * صبر دیدکاری اچی دارودر وهو عصاره
شجره مرا علسی سقطری نام جزیره ده اولور ابو المعانی بیت عشقت بدلم آمد اول چو مشکری *
شد صبر فراق بنداق همه آلا * ارا * اکا و آنی دیک معنایه در آن اول و حرف را
علامت مفعول در شنج سعدی بیت این مدعیان در طلبش بخترا نند * آرا که خبر شد
خبری باز نیامد * الوا * آواز لفظندن تخفیف او نمشد و حکیم خاقانی بیت هر صبح سر
زکشن سودا بر آورم * وز صور آه بر فلک آوا بر آورم * شمس فخری معیار جمالید آوا
آوازا شد و هزار دستار نیز کوبند دیوب بویینی نظم ابلیس بیت سزد که اهل هنر چون
هزار آوانیز * بر آوزند بخسین او هزار آوا * الوا * آهادی که جج آبد و او ایله باده
تبادل جائز اولدنی ایچون و دخی جمع آیدر شوربا معنایه * آه زربا * خمر را مهمله ایله
مقناطیس طاشی در ریا بودن لفظندن اسم فاعل دردمور قای دیک اولور ابو المعانی
بیت دلم بادرد و غم کشته چو آه * دل آن سنکدل آه زربا است * آه زربا * اضافت
دمور قفنان که مراد زره در بکیم دخی او اور که جبهه دیرلر مولانا هاتنی بیت کشیدند در زیر

دیو نقل ایدر ای آفتاب پرست ای اکثر ارباب لغت کون چپکی دیدلر اما سرورزی کاشی
مجمع الفرسه یعنی نیلوفر چپک ابلش و دخی بر جانور در عربیه حربا و هندی لساننده کرکت
دیر ل سو شمار نوعندندر کونشه قارشا و تور و ب کونش کند چکه اولدنی اول طرفه دوزمند کور
کون چپکی دخی کونش دوند چکه دوز فرهنگ جهانگیر بله بر چپکدر کونشله بیله دوز و پیراقلری
دخی اول طرفه میل ایدر اهل هند بطریق العموم هر کل کبوده دیرل شیخ نظامی * مثنوی *
هر سوی کا فتاب سردارد * کل ازرق درو نظر دارد * لاجرم هر کلی که ازرق هست *
خواندش هند و آفتاب پرست ای آفت ای فتح ایله ضرر و هلاک ایدی معناسنه در مولانا عرقی
* رباعی * تازنگه جهان از تو بارایش آفت * ای آفت آسایش و آسایش آفت * چند آنکه
دل آفت نازت طلبد هست * در حوصله عشق تو کجایش آفت ای آفت ای کشت ای کسرکاف فارسی
و سکون فایله و نج و زجت معناسنه در سلطان سنجکوی بازلق ایدر کن آتدن دوشدکن
امیر معزی بالبداهه یور باعی بی نظم ابلش * رباعی * شاهادتی کن فلاک بد خورا *
کا کفت رسانید رخ نیکورا * کرکوی غلط رفت بجو کانش زن * و راسب خطا کردین بخش
اورا * سلطان سنجکوی محطوط او لوب فی الحال آتی رختیله امیر معزی یه عطا ایدر منبر
ینه بداعه یور باعی بی نظم ایدر * رباعی * رفتم بر اسب تا بجرمش بکشم * گفتا که زمن
مثنوین عذر خوشم * من کا وز میم که جهان بردارم * یا چرخ چهارم که خورشید کشم *
سلطان نکرار بحساب احسان ایدر ای الیخت ای سکون لام و فتح چیم فارسی بعده خاه
ساکنه ایله حرص وطمع معناسنه بعض نسخه ده همزه مفتوحه ایله در و کتاب محبیه الف
ولا مسزمر ویدر ای الیست ای بوزن و معنی آرتست مرقوم و دخی او یاق باشی که جانب مقعد
اولور استاد عجمدی بیت همچون رطب اندام و چور و غن کف دست * همچون شبه
زلفین وجود نه آلتست * بوبیت بر استاد دیوانه بویه کورلدی بیت همچون رطب اندام و چور
روغن سرایای * همچون شبه زلفین چوپیلسته آلتست * بوه همزه مفتوحه ایله اولور
ای الیفت ای ضم فایله محنت و سرکردانی شمس فخری بیت همیشه دشمن درگاه جاهت *
زاحداث فلاک آلت باشتد ای الیخت ای سکون لام و خا و فتح فایله عودا عاجی ایوالماتی
بیت هر صبحم زکوی جانان بوی نسیم آید * اشجار کوه و دشتش کویا که آفتختست *
ای الموت ای ضم میم و و او معروفه لانه مرغ شکاری یعنی شاهین و طوغان پوه سی مجیک
بیت بر قله قاف بخت و اقبال * آ موت عقاب دوات تست ای الموت ای موخت ای موختن لفظندن
فعل ماضی دراوگرتدی دیمک و اتم فاعل دخی اولور شیخ سعدی ایکی معنایه * قطعه * معلت
همه شوخی و دلبری آموخت * جفا و ناز و هتاب و ستمگری آموخت * من آدمی بختن شکل
و قدوری حسن * ندیده ام مکر این شبهه ازیری آموخت ای الیخت ای کسر ما
و سکون فایله آموختن لفظندن فعل ماضی در خیر و قانع چکملک معناسنه فی الجمله جسمانی
و روحانی حرکتی متضمن درماد نمکره یا ایله آموخت دخی جائز در شیخ سعدی بیت چو غرغش
بر آموخت شمشیر نیم * بجز میان قمر زد و نیم * شمس فخری فتحها ایله بر هخت لفظنه قافیه
ابلش * قطعه * ایوالماتی کدر رزم * چو کیش تیغ بی پاکی بر آموخت * بسان

اولکه آتشکده ای محافظه ایدر استاد فرخی بیت همه بیابان زان و شنای آ که شد * ۶۸
چو جان آذر خرداد ز آذر خرداد ای اراد ای راه مهمله ایله ایکی معنایه در اول نام فرشته در که
روز آراهه مؤ کلدیر که اول کونک تدابیر اموری و مصالحی اکامه معلقدر ثانی شهر و شمسیه نیک
بکری بشی کونی اسمیدر آرد و دخی دیرل جدید اثناب چمیک و کیمک جائز و مبارکدر اما نقل
و تحویل و سفر مناسب دکلدر ای اراید ای فتح راه مهمله ایله بوزن اشامد ای بیدن لفظندن
فعل مضارعیدر زینت ایدر معناسنه شیخ عطار بیت اهل دنیا را چود یو آرایدش * لقمهای
خرب شیرین بایدش ای ارامید ای آرامیدن لفظندن فعل ماضیدر قرار اشدی و راحت
ایتدی معناسنه حکیم اسدی بیت سیاه آرامیدن بر جای خویش * همان شب مهرازم و
خواند پیش * بعض نسخه ده شا کر معناسنه ده مرویدر ای ارایش خورشید ای
مجمع الفرسه مصنفات یارید خسرو دن بر نوا اسمیدر شیخ نظامی در صفت یارید بیت چو
زد ز آرایش خورشید راغی * در آرایش ییدی خورشید ماهی ای اراد ای سکون راه
مهمله و فتح دالله مردم قریب و غول بیابانی معناسنه غول بیابانی اکادیرلر که شکل انسانه
و آدم کی اولور هر جوارح و اعضایی انجق ایاقلری اوزون اولور و سرپا قیالو بعض
یو بلجی یه و کارباندن آرایش کیسه لک کیجه لیده او کته دوشوب بولدن آزدرو اول کسبه
ایسه آتی یولداشی صانوب آردنه دوشورسمه بیابانه کتور و ب هلاک ایدوب قانن ایچر
ای ازدی سکون راه مهمله ایله مطلق اوندر دقیق معناسنه بغدا ایک اولسون غیرک
اولسون عربیه دقیق و طبعین دخی دیرلر و فتح را ایله بوزن داردایکی معنایه کور اول آرداد
مرقومدن تخفیدر ثانی فعل مضارعیدر کتور معناسنه فرهنگ جهانگیرده سکون را ایله
تقصیر معناسنه ده مرویدر ای ارزو منید ای استکلو عربیه مشتاق معناسنه آرزو استکدر
طلب معناسنه منید ادا ت نسبتدر فارسیه ادا ت نسبت میان حرف یاء دکلدر بیجه حرف
و کله واردر هر برینک محلی کلدیر که بیان اولنور انشاء الله تعالی میر نظمی بیت عاشق
آنست فارغ از جانش * آرزو منیدر دهرانش ای ازاد ای فتح زاء مجه ایله الی معنایه
کلور اول بی قید بودنی بر قاج معنایه استعمالی اولنور متعلقات امور دینه و ضرورات
بشریه دن فارغ کی دخی فلان بنه آرادیرلر یعنی قید عبودیتدن خلاص اویش دیمک اولور
و سر و سوسنه آزاد معنایی قید و علت و بر شاخه پیچیده اولمندن فراغی معناسن افاده
ایدر تنکم حضرت مولانا بیور ربیت کیست مولی آنکه او شدات کند * همچو سر و سوسن
آزادت کند * صاحب اختیارات بدیعی سوسنی دیت نوع یازمش مائی و صاری و قرمز
و بیاضدر بیاضنه آزادیرلر نکدن آزاده و خالی اولور و بیچون آزاده نیمه اولیشدر و ذخیره
خوارزم شاهیده مسطوردر که آزاد درخت دیدکاری اغاچک میوه سی اولیوب سر و سوسن
کی اولغین اکاده آزاد نیمه اولمشدر کتب طبعیه ده مرقومدر که اغاچک کیمیه سی اولیوب
بدنی بالاوه وار و شاخیری سرپا مسای اوله اکا آزادیرلر و شرف شفره بیت منیده آن
قد چو آزاد در ختم * من همدوی آن صورت چون اعبت چیم * و سر و آزاده نیمه سندر قاج
صیب یازمشدر از انچه له بر کون مجنون عامری آشفته و سرگردان کوردر که بر باغبان

بر موزون و بنا لا قدر و اغاجنه بالته اور و ب کسمک استرقد موزون لیلی یه بکر ردیو
 باغبانه یاواروب و سروی صاتون آلوب کسمکدن آزادیدراول سروه آزاد تسمیه ایدرلر
 مرو ریا م و کثرت استعمال ایله هر سروه اسم اولمشدر بو معنایی مولانا ها تقی لیلی و مجنون
 کتانبه یازمش * مثنوی * مجنون شد از ان سخن بیکما * گفت این سخن تو بود زینا *
 بستان زمش بهای این سرو * یا خود بهش بجای این سرو * لعل که خراج عالمی بود *
 فی الحال زدست خویش بکشود * آورد و بدست باغبان داد * آن سرو زاره کشت آزاد *
 آن سرو چن چو شد غلامش * آزاد از ان زمان نامش * و بر سبب دخی شیخ سعدی کستاده
 یا زمشدر * نثر * از حکیمی پرسیدند که چندین درخت نامور که خدای عزوجل
 آفریده است و بر و مند کرد انید هیچ بکرا آزاد نخوانده مکر سرو را که هیچ نمر ندارد
 گفت دیگر درختان کاهی نمر دارد و کاهی بی برگ و پر مرده و سرو را همه وقت خوبست
 و تازه و تر ازین علتها فارغست پس صفت آزادگان آیدست بیت کت زدست براید چو نخل
 باش و کریم * و کر زدست نیاید چو سرو یا ش آزاد * مشارالیه بریده دخی پیور مشدر
 بیت بسر و گفت یکی میوه نمی آری * جواب داد که آزادگان تهی دستند * معنای ثانی
 ولایت کیلانده اولور الاق و خوش اندام بر درخت بونی الشمس و تمش ذراع و صنوبر اغاجی
 کی شاخبری اولور تا باشند که هموار بر منوال اوزن لطیف و جوهر دار او اور ثلث توامان
 رنجورانه بر مختصر شهر نامیدر خلق سیمید کون و خور روی او اورانه شراک غایت کثرت
 و شهرتی وارد حمد الله مستوفی زمه القلوب نام کتابنده ذکر ابلشدر رابع بر نوع ماهینک
 انمیدر دریای کیلانده چوق اولور خامس ینه بر درخت اسمیدر که حیوانات انک پیراغندن
 یا خود تازه شاخبرندن یسه فی الحال ملاک اولور بو معنی اختیارات بدیعیده مذکور در
 سادس کامل التعبير نام کتابنده مسطور در درخت از رنه دخی آزاد دیرلر فرهنگ جهانگیریه
 مرقوم درخت بادام کومی اولدینی تحقیق اولمشدر سائر دیار دن ولایت فارس کوهستانده
 چوق اولور که از مندی زاء موقوف ایله حریص و طمعکار معناسنه که از حرص معنا سنه
 منف لفظیه مرکبدر حکیم سوزنی بیت حاسد و بدخواه او مرک است آرمند * کردین
 حسرت بمیرد باک نبود کو میر که آرنی فتح زاء فارسی و سکون نونه ایکی معنایه در اول
 استکسته و خل پذیر اولانی صاروب محکم ابلک ابوالمغانی بیت دلم صد پان شد از سنک جور
 یا زاکریکدم * چه باشد این شکسته دل میازند دبیلوش * ثانی دیوار بنا سنده طاش
 ار اسنه قونلان با خلق معناسنه فرهنگ جهانگیریه صور دینه چون با خلق معناسنه
 مسطور در که از و دی ضم زاء معجه ایله عاقل و زیرک معناسنه نعمه الله نقل ابلشدر
 که آرمند فی سکون سبن مهمله و فتح میله ایکی معنایه در اول آلدماق وجه اوزن کذب
 سو بک ثانی سرکشته و حیران کذا فی فرهنگ جهانگیریه هنره مفتوحه ایلده جائزدر
 که اسباباد فی یل دکرمانی ترکیبی ظاهر در آسیای باد تقدیرنده ابوالمغانی بیت نوبت دولت
 مخواه از آسب باد فلک * عز و جانش بکدر چون باد از و عاقل مباش که آرمند فی سکون
 مثنی معجه ویای تحتانی و کسر میله آسبیدن لفظندن اختصار اولمشدر شیخ نظامی بیت

آینه دوزخی ثانی کبار و ادب جاعک آینه خدمته مخصوص اولان غلامه دیرلر ابوالمغانی
 بیت عکس حسن روی تست این آفتاب و ماه نیست * چرخ کرد خدمت آینه داری
 روز و شب که مع الزاء المعجه * اخیز فی بام موقوف و کسر خاء معجه و سکون یا ی تحتانیله
 موجه آب یعنی صوا و زرنه تحریک هوا ایله ظاهر اولان موج که خیراب و کوهر آب دخی
 دیرلر شیخ اوحدی بیت اندرین آخیز نوح تویی * و اندرین دامکه فتوح تویی * فرهنگ
 جهانگیریه اول زمینه دیرلر که بر مقدار قازمغله صو چیقار و دخی یعنی ناودان مرقوم در
 که اخیز فی بام موقوف و کسر راء مهمله و سکون یا ایله اوج معنایه کلور اول قوغه که عرییده دلو
 دیرلر حکیم سنایی بیت دوسنی ز آبریز چرخ ببر * زانکه آن که تهی و کاهی بر * ثانی معنایه که
 عرییده مستراح دیرلر حکیم سوزنی بیت شعر تو باید با آبریز انداخت * کرید مشک
 و رنشته با بریز * ابریز کسر الفله التون معناسنه در ثالث غسل ایچون استعمال اولان
 صو ظرفی که صود و کجی دیلک اولور که آتش افروز * و آتش افروز اوج معنایه کلور
 اول ایچی پوش بر باقر ظرفدر آدم کله سی قدر غایت تنک سوراخری وارد قیز دروب
 صویه قورل صوئی کند و چکر آتش یافتی استدکن اول ظرفی آتش اوزرنده قیز دروب
 ایچنده اولان صویک بحاری آتشی یا قرجا لینوس حکیمک اختراعیدر براسمی دخی دمه در
 عرییده جره مثقبه دیرلر ثانی تاریخ یزدجرد سنه سنک اون برنجی آبی نامیدر ثالث بر قوشدر
 ققنوس دخی دیرلر که آتش انکیز فی ایکی معنایه در اول قاود زهرندن اولور ایسه ثانی استعان
 طریقیه حرارت کلیه و بر نسنه به دیرلر مولانا ها تقی بیت آن دل شده زان فسانه شد تیز
 پکشاد دهان آتش انکیز فی آتش باز فی آتش اوینای معناسنه فشنکچی و قلعه محاصره
 اولند قد خمره و سائر آتش آلنری ایله جنک ایدن کسنه یه ده دیرلر ابوالمغانی بیت شرار
 دود دل مرش برسد بر کند افلاک * شد آتش باز کونای غاید صنعت ناری که آجاز فی فتح
 جیمه صوغان تور شوسنی در بعض نسخه ده راء مهمله ایله واقعدر که آخاز فی فتح خاء معجه
 ایله غل مانده و برایشه یرامیوب ایتلان نسنه هر نه اولور سه شمس فخری بیت حسود
 دشمن مخدوم شاه دشمن مال * بود هر آینه در خانه وجود آخاز فی اخیز فی کسر خاء معجه
 ایله کر پیچ و کر پیچ قالبی و دیوار مهره سی که اذرافروز * و اذرافروز فی کلاها یعنی
 آتش افروز که آذر آتش معناسنه اولدوغی ذکر اولنمشیدی که آرد بیز فی سکوی راء
 مهمله و دال موقوف و کسر بام موجه ویای ساکنه ایله الک معناسنه که آرد و ندر بیز
 بیزیدن اسم فاعل و وصف ترکیبی در اون الهیجی دیلک اولور میر نظمی در صفت شتا
 بیت شده آن چنان برق و باران تیز * فلک کرد کویا صاحب آرد بیز که آاز فی اسم جامد در
 حرص و طمع معناسنه کال اسمعیل بیت از تست اینکه همه چیز چنین نایابست * آزم
 کن تو که رخ همه از زان کرد * حکیم خاقانی بیت افسر عقل بایدت بر سر * از سر آرخون
 دل چه کنی که آتش پزغی آتش بشو ری طباخ معناسنه میر نظمی * مثنوی * بدکان آشیز یکی
 نوجوان * همیرفت آشی خورد نا کهان * بدید آمد انجا کدای فصول * گرفتست کشکول
 و کرده دخول که اسبوب انکیز فی فتنه قویاری و غوغا یدیمی وله بیت مختها ازلب آن شکر

دیرلر آتیشک فی فتحین ایله اوج معنایه در اول بر علت در که فرنک زحمتی دیرلر ماده سی دم
محتقر ثانی جمع الفریسه یاد ز قوردی که سبتاب و شپیراغک و ولد الزنادخی دیرلر ثالث
جهانگیریه یعنی برق که ترکیب شمشک دیرلر اخرک فی کلمه خاء معجیه و فتح راء مهمله
ایله بالای سینه ده و زیر گردن اولان استخوان میر خسرو بیت تیغ توتیز نیست که شد
خنک توشی * در خورد او بگردن خصم آخرک بود ا ادک فی فتح دال مهمله ایله جزیره
معناسنه در ابوالعانی بیت ز آتش غضبت همجو خاری و خاشاک * میان بحر بسوزد
عدوت بر آدک ا ارده بخاک فی ضم باء موحد و سکون خا و فتح راء مهمله ایله مؤید الفضلاده
بر میوه در امری چنگال کی دیکتلری اولور اکا تشبیها ایری چنگاله دخی دیرلر کذا فی
شرفنامه ا ازرنک فی فتح زاء معجیه و راء مهمله و سکون نون ایله مؤید الفضلاده خیار
سبز و فرهنک جهانگیریه یعنی فلاکت و محنت و غم سخت حکیم سوزنی بیت انصاف و عدل
شاه بنده پرورای تو * برداشت از جهان ستم و جور و آذر نک ا ازفنداک فی سکون
زاء معجیه و نون و فتح فا و دال ایله قوش و قرح ارضدن صعود ایدر لطیف بخار در اول وقتکه
شمسک اطراف بخار دن خالی اوله مر شعاغ اول لطیف بخار اور زینه دوشه شمسک عکسی
اول بخاری الوان ایدر کیفیت و کیت حسبیله قوش و قرح ظاهر اولور بو قولک دلیل قوش
قزح تحت الشمس واقع اولیوب شمسک مقابله یا جانب شرقه یا طرف غربه اولد یغیدر
حکیم اسدی بیت کمان آزنداک شد ثاله تیز * کل غجه پیکان زن آبگیر * استاد لطیفی
بیت میخ چون پنبه باد چون نداف * آزنداک چون درونه برف * فرهنک جهانگیریه زاء
فارسی و کسر فایله ا اژیراک فی کسر زاء فارسی و سکون یای تحتانی و فتح راء مهمله ایله
ادات الفضلاده بانک ستور یعنی دواب و مواشی صداسی ا اسک فی فتح سین مهمله ایله
ارجان قریند بر موضع اسمیدر و ارجان شیرازدن الشمس فرسخ بعید رده واقع بر شهر در عوام
غلط ایدوب ارغان دیرلر ا آفتاب کردک فی آفتاب پرست دخی دیرلر بر جانور در عربیه
نحربا دیرلر کذا فی جمع الفرس ا افنداک فی کسر فایله یعنی آزنداک مزقوم کذا فی
فرهنک جهانگیری ا اک فی یوزن خاک یعنی آفت منصور شیرازی بیت عدوی تو که
چو همزم شکسته باد مدام * تنور حادته میسوزدش در آتش آک * فرهنک جهانگیریه
عیب معناسنه ده مسطور در حکیم سوزنی بیت آک نرسید بر توازن * صد بار مرا تو
رسدک * آک ثانی آفت اولسه ده مناسب در زیر اشعارک خطابی معشوقه ایسه عاشقه
معشوقدن عیب ایرشیر آفت ایریشور ا الک فی فتح لامه سنبل الطیب دیکدر هندی
لسانیه چهر دیرلر ا الموزناک فی زاء موقوف و فتح نونه ای خدای تعالی و دخی معل معناسنه
کذا فی شرفنامه ا انک فی فتح نونه اوج معنایه در اول اشارت بعید در یتکم اینک اشارت
قریب در ثانی مشکلاته ضم نونه یعنی اسیر یعنی قورسئون و یعنی چون آن ثالث شرفنامه ده
وجود انسانی ظاهر اولان چنان نوعنه دیرلر ا اورک فی فتح واو و راء مهمله ایله شرفنامه ده
بازیم یعنی صابغی ا املک فی فتح ما ایله آچیدر عربیه جبین دیرلر از تاج المائر بیت
زمین زلاقات طوفان تیغش * همان خاصیت یافت کر آب و آملک * حکیم خاقانی بیت

بیت سنک البرزرا کند آملک * آتش آب پرور تیغش ا املک دیک فی معنای ترکیب دمور
چولک مراد قازغان مثلاً و نسته ل اولقدر و اولدمور چولک استعمالی بعید در ابوالعانی
بیت ز آه دود درون و وز چون شب تاریک * که قرص مهر شدست بر مثال آهن دیک ا ایزک فی
کسریای تحتانی و فتح زاء معجیه ایله اغاج قوردی اما بعض فرهنک کرم سبتابدر
ا ایزک فی فتح زاء فارسیله یعنی آیر مرقوم یعنی شراره آتش ابوالعانی بیت بین بچشم
بصیرت که در شب هجران * سنک ز آه درون آیزک نجوم سما ا اپن برک فی سکون راء
مهمله ایله معنای آیین ده توسع اولقله بونده برکیات یراق معناسنه اولور که معنای ترکیب
آلات ایله مزین و مرتب دیمک اولور حکیم فردوسی بیت سوار و پیاده باپن برک * همه
زیر جوشن همه زیر ترک ا مع الکاف الفارسی * اب ورنک فی لطافت و رونق اکثر
چهره ده استعمال اولنور مولانا شاعری بیت ز قند و روی تو شرمند باغبان میکفت *
که آب ورنک ندارند سرو و لاله ما ا آتش برک فی سکون راء مهمله ایله چاقق مولانا
خواجه حسین ثنائی بیت شد انجمن بر طوبت هوا که آتش برک * ز سنک قطره برون
آورد بجای شرار ا ادرنک فی سکون دال و فتح راء مهمله ایله غم مشکل و مصیبت
عظیمه شمس فخری بیت * ترکیب دست شته و تیغ او * فلک کرد دفع غم و آذر نک * ابو شکور
بیت ز فرزند بر جان و دست آذر نک * توازه را و روز شب چون نهنگ * حکیم سنایی
بیت از چشم بدای مرا چو دیده * بکرو ز مباد آذر نک * الف مدوده نک حذیفه ده
جایز در نسخه میرزا ابراهیم ده یعنی دمار و هلاک مسطور در ا اذر نک فی فتح ذال معجیه ایله
یعنی ضیاء و شنی حکیم فردوسی * مثنوی * بسنک کران آمد از سنک خرد * مران سنک
این سنک بشکست خرد * فروغی بدید آید از هر دو سنک * دل سنک کشت از فروغ
آذر نک * ایکی پهلوانک نمود ایله جنکری و صفیدر کلام اکا برده آتش معناسنه ده وارد
اولشدر مسعود سعد سلمان بیت چو کو کرد ز د محنتم آذر نک * که در خاک افکند چون
بادرنک ا ارنک فی فتح راء مهمله ایله یدی معنایه کلور اول لون معناسنه اولان رنک که کونه
کونه دیمک آرنک آرنک دیرلر حکیم انوری بیت از من خوش گیر زانکه کیرد * انکور انکور آرنک
آرنک ظهیر فارابی بیت آرنک زرد باد چو نارنک روی خصم * باداش سر بریده چو سر کفته
بادرنک * ثانی رنک گرفته یعنی بر نسنه بر نسنه دن رنک آلق شمس فخری بیت اگر قلم
ز جود او کفت که ریاست * سرده که کیرد از همنشیش آرنک * یومعنایه کمال اسمعیل بیت ای عجب
شمسیر خسرو و از چه سیرازنک شد * چون همه ساله ز خون خصم می باید خورش *
ثالث یعنی آرنج یعنی در سنک منصور شیرازی بیت کر بعهد تو ظلم باز دجنک * بادد سنش
بر پهل از آرنک * رابع بمعنا هانا استادر و دکی بیت هرگز نکند سوی من خسته نکاهی *
آرنک نخواهد که شود شاد دل من * خامس یعنی رنج و محنت کمال اسمعیل بیت نه هرگز
از تور سیر بموری از نکی * نه هرگز از تور سیده بمردی آزاری * سادس یعنی مکر و حیله
شرف مشفروه بیت بر طبل قره می زند رایت * کای شاهد پیشه این چه آرنکست *
سابع یعنی حاکم که کنار نک دخی دیرلر ا ازنک فی فتح زاء معجیه و سکون نون ایله روی

و جبین انسانده واقع اولان چین یعنی یوریشق کدیر لکده و حالت غضبه نطا در اولور
عربیه مکاسر الجلد دیلر حکیم اسدی بیت بر آنک رخ داشت آن شیخ ترک * که کر کو چکم
هست کارم ز ترک * بومعنایه شمس فخری زاء فارسیله آر نک نقل ابلش بیت ز نوک غزه
کاکت که نیرفته اوست * بر ابروان مقوس فکنده ماه آر نک * شاه ناصر خسرو بیت
ترا چشم درد دخت ومن آفتابم * ازیر ازمن رخ پر آر نک و جینی * حکیم ازرقی * رباعی * آندم که
یدم جوان ومویم سیه رنگ * صد جور بدی بدامنم در زده چنک * اکنون که شدم
پیر ورخ بر آر نک * ازمن زن وفرزند همیدار در نک * ااونک فی فتح و اوایله ایکی
معنایه در اول یعنی آوخته شاعر بیت جانم چویدار هجرت آونک شود * بحر ای جهان
بر دل من تنک شود * حضرت مولانا بیت وظیفه تور سیده نیافت از زده دور * زهی کرم که
ز روزن بگردنش آونک * ثانی اول ایله دیر لک که اکا اوزم صافترین بغلار لر دور
کاهی اثواب سر دکاری ایله ده دیر لک حکیم انوری بیت دختر زر که چو بر طارم تا کش دیدی
مدتی شد که بر آونک سرش در کتب است * اهنک فی فتح ها و سکون نون ایله اون معنایه
کا و ر اول یعنی قصد و عزم شیخ سعدی بیت چو آهنک رفتن کند جان پاک * چه بر تحت
مردن چه بر روی خاک * ثانی اتمام ایله بر سنه یه اولاشتمه دیر لک مولانا جامی بیت دراز
آهنک شد این کار باتو * ندانم چون کنم این یار باتو * ثالث موزون آواز و ساز
معناسنه صیف اسفرنگی بیت هر شبی زاویه مدح کهر با رتو بود * روشن از شمع رخ
مطرب ناهید آهنک * رابع بعض ترا کیمه صفت اولور نکتیم بویته واقعدر شاعر بیت
نبط بلز نیز آهنک میرد * برقص صکبک شاهین چنک میرد * خامس طاق ایوانک
جای محد بی یعنی اکری وی اصطلاح معمارانده اکالنگه دیر لر رفیع الدین لبنانی بیت
جلالت اربفانک بر بصدور بنشیند * شکسته کردد طاق سپهر را آهنک * سادس کنار
صفه و خوش و امثالی مواضعه دیر لک کمال اسمعیل بیت زبی نوایی جانی رسیدم ام که مرا *
مسافیه ست که ز آهنک صفه تا پرده * سابع طرز و روش و صفت حکاک بیت چوید کردم بتوای
شوخی بد مهر * که محزونم بدین آهنک داری * ثامن صفت مردم و جانوران حکیم ازرقی
بیت زمین پیکر از یکدیگر یکسلا ند * پرو ز نبرد تو آهنک لشکر * تاسع یعنی کشیدن که
مصدوری آتمکدن کا و ر عاشر یعنی طویل و آخته خانه * مع اللام * ابسال فی
سکون باه موحله ایله باغ معناسنه فخر کور کانی بیت همان شیبور بر صد راه تالان *
بسان بابلان در آسالان * آل فی کسرتاء مثناة ایله بر نه عظیم اسمند که اس و بلغار
طغرین لاله * ابیات اولوم که دیاده اول قدر بیوک ارمق یوقدر حنی مزبور ارمقندن
تیمشدن زیاده ارمق منشعب اولمشدر که هیچ برسدن آسان پیکار یعنی یکد ویرمز حکیم
خاقانی بیت کرسوی قند زمرگان رسد آل اشک * ن قند ز سوی آل بحر نکشاید
* آل جال فی فتح جمله خاک معنا سنه در کدانی فرهنک جهانگیری * آل جال فی ضم جمله
یعنی آروغ مرقوم یعنی ککرمک شیخ روز بهان بیت باخوشیهای دهر را باجل * بایست
خورد و نازدن آروغ * هر سیده کسر جمله اوج معنایه کا و ر اول آخر سنه یعنی ناخیر اولش

اولش ثانی قویمش و قور پارمق ثالث مهیب معناسنه * آل حال فی فتح خاء معجمه ایله
یعنی افکنده فی پوست میوه یعنی براغلمش میوه قاپوخی و تراشه چوب و خس و خاشاک مثالو
سنه لر حکیم سنایی بیت دامن تر دامن عقل در آل حال کش * ساعده و دج کشان عشق
بر خاخال کن * استاد فرخی بیت از بس کل مجهول کد در باغ غنجدید * نزدیک همه کس
کل معروف شد آل حال * اذر کل فی ضاری رنگ بر لطیف چچیکدر خواجه سلمان بیت
برقت قهر در میدان ز آب آذر برانگیری * بکاه لطف در کانون آذر کل برویانی * ابسال فی
فتح سین مهمله ایله یعنی بنیاد اوست کور بیت ز دانا شنیدم که پیمان شکن * زن جاف جافست
آسال کن * ابشغول فی سکون شین معجمه ایله حبوباتدن بوی دیدکاری در که عربیه حله
دیر لر ضم حاء مهمله ایله * ابشغول فی سکون شین معجمه و ضم باه فارسیله کا و ر در کد باق
قرنندن چقار و باق بر طه سنه ده دیر لک * اغال فی غین معجمه ایله یدی معنایه کا و ر
اول جنک و خصومه تحریص ایتیمک معناسنه کدانی الصحاح ثانی تحریک فتنه شاعر میشد
بیت ترک اغال فتنه سازی کن * جامه خلق خود نمازی کن * مولا ناحسن کاشی بیت
بکرد عارض آن زلف را بیا غالد * پروم قافله زنگبار بکشاید * ثالث صیفه امر اولور
بومعنایه حکیم فردوسی بیت تو لشکر بر آغال بر لشکرش * بیکبار تاخیره کردد سرش *
رابع فرهنک جهانگیری لقمه بی جیمیب یومق معناسنه حکیم ازرقی بیت ز روی تیغ
تواند رد و چشم دشمن تو * دهان کشان ده نماید نهنگ مرک آغال * خامس طاغیه و محراده
قیون یا تمی ایچون ایتد کوری آغل سادس خانه زنبور ضایع یعنی آغاز یعنی ابتدا
* اغل فی کسر غین معجمه ایله جای کوسفند ان فرهنک جهانگیریده یعنی آغال مرقوم
مسطور در حضرت مولانا یعنی اول بیت بر ور که خزان آمدند باغلها * خر جوان
و خر پیر و خر یکساله * اغال فی ضم غین ایله یعنی آغل مرقوم * اغل فی کسر غین
معجمه و سکون یایله کوز او حیلله باقق که چشم اغیل دخی دیر لر شمس فخری بیت کرکند
شهر بار خصم شکار * سوی کردون بچشم چشم اغیل * حکاک در وصف دلبر بیت
زمرک اور اسلام کردم وی * کرد سویم نکه بچشم اغیل * آل فی سکر معنایه کا و ر اول
مکرو حیلله معنا سنه ثانی بر معلوم رنگد ز نیرنگ سرخدر میرزا قاسم کوتا بادی در وصف
ابراهیم میرزا بیت دراطلس آل و کرم سرکش * ابراهیمی میان آتش * ثالث بر نوع
پوللی بالقدر غایت ایری اولور بال و وال دخی دیر لر رابع بر مرض مهملکد رفنوز طوغرمش
عورته واقع و عارض اولور یدی کونه دک عربیه اکا عقیده دیر لر خامس یوکسلک پیر سادس
نیزه ایله اوردیق شاعر بیت هر طعنه بال نیز کرده * کوی که فلک ستیز کرده * سابع
سرعت و شتاب ایله کتمک ثامن بر سنه نک لونی ظاهر اولق طالب بیت نه باده یابی
زوشن نه رنگ ساقی لعل * نه چشمه بینی صافی نه چهره بینی آل * لغت مشترکه در عربیه
درت معنایه کلور اول یعنی سزاب که بادیه لده صوکی کورینور مولانا حسین واعظ کاشفی
بیت نسبت دست تو میگردم بدیاء عقل گفت * رسم دانش نیست کردن نسبت در بابال *
ثانی هر سنه نک شخصه دیر لر میر نظمی بیت شخصی که بود طرفه تمثال * مخصوص

باوست هيات آل * ثالث نسل و اعقاب که اولاد اولاد اولاد ذرابع شرابك انباشند
 برآمد که شام و محر ایچیلور و ترکستان پادشاه مهرینه دیور احکام اوزرنده اولور اکا
 آل تمدیر لرحکیم نزاری قهستانی بیت زبیم ختم القاب توأم اوستند * بحکم رلیغ از آل
 ایلخان یا قوت * ولغت خوار زمانه خندان معناسنه کلدوکی مسطور در آل *
 خم میم ایله ولایت مازندران بر شهرک اسمیدر طالب شهر مزبور دن اولدیغنه دیشدر
 بیت زمکث ملتان نزدیک مند برانکه مرا * بدل شود باقب آملی بملتان * وله بیت
 بل چوبلبل آمل شود ترانه سرای * چه جای زمزمه عندلیب شیرازست * آل اول *
 ها و او معروفله زیر زمین یولی معناسنه میرنظمی در وصف حصار بیت زیرون قلعه را
 کردند آمل * ولی نتوان که یا بند راه موصول * زبان هندیده براغاج اسمیدر که کوکلی
 قینادوب صوبله سرخ رنگ جامه بویار لر * معالمیم * اب آجام * فتح حمله قامشلق
 و سا زلقه اولان صو حکیم شیرازی بیت آب آجام و بطایج بد ترست * کان به پیشه
 وین بسنک اخضرست * ابام * بقاء موحده ایله برج معناسنه در عوماهرنه برجی
 اولور سد و کوکرجین برجی خصوصاً و بحسب الاعتبار بر وج کوا کبه ده دیور میرنظمی بیت
 چو آید مهر درایام میزان * شود با عنبر و کافور بکسان * یعنی کچه کوند زبرابر اولور
 * ابشیم * سکون باویا و کسر شین معجه ایله ابر شیم معناسنه در اما بعض فرهنگه
 خام ابر شیم اولق اوزن تخصیص و تحجیم ایشلردر * اب کرم * ایچده دیدکاری حمام
 خرابی در شاعر طیب بیت جرب را بکن آب کرمش دوا * دوباری بدن کربشوی رو
 * ابله چشم * کوزه مخصوص بر علندر ترکیده ایت در سکی دیر ایشاعر بیت دیدم
 رقیب بزاتوی دلبر غنوده بود * در دله دل آبله چشم شده همان * اتش سم * ضم سین
 مهمله ایله آت سرعتله طاش اوزرنده یورید کده فعلندن چقان آتش شران سیدر * ادم *
 حضرت ابوالبشر علی نبینا و علیه السلام طهر اقدن خلق اولندوغی ایچون آدم تسمیه
 اوله شد زیرا آدم ارض معناسنه در اندن صکره اولادنه اسم مطلق اوله شد و خواجه حافظ
 بیت در نقد عیش کوش که چون آبجور نماند * آدم بهشت روضه دار السلام را * شیخ
 سعدی * مصرع * بنی آدم اعضای یکدیگرند * اذر بهرام * ضم ذال معجه ایله
 آتشکده فارسک اوچنی معظم آتشکده سی اسمیدر * اذرم * سکون ذال معجه و فتح
 راه مهمله ایله نکلی که نمذین دخی دیر لرحکیم اسدی بیت چنان باشنه جمله کرداده مش
 کدر جمله خوی خون شد آذر مش * شنه شنه معناسنه در اما شمس فخری ایرک اپکی
 یا دچه کچه سینه دیر لر کیده اگریم دید کاریدر بیت زین اسب کتابی شنه را * ازمه و مهر
 بسته آذر م است * کتابی پادشاهه مخصوص خدمتکار در فرهنگ جهانگیریه * اذرم *
 دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول بمعنی نمذین شرف مشفروه بیت دوپهلوی من از خشکی
 بسوده * جوان اسبی که اورا آذر م فی * ثانی بمعنی اساعه شمشیر و خنجر و امثالی نسنه لر
 صاحب فرهنگ منظومه بیت چیست آن جام آخر کارست * آذر م اساعه که خونخوارست *
 * ارام * راه مهمله ایله آرمیدن اسم مصدر در ایکی معنایه در اول دیکمک سکون معناسنه

۷۹ معناسنه صیف الدین زهری بیت ای ترده زمن قرار و آرام * نزد من بیقرار آرام *
 آرام اول قرار و سکون ثانی امر در دیکن دیکدر وثانی موضع و مکان معناسنه در حکیم
 فردوسی بیت بر دی نشیند بارام تو * ز تاج و کمر بسترد نام تو * اذرم * سکون را
 و فتح مال مهملتن ایله کل آذر کون معناسنه در کدانی فرهنگ جهانگیری * اذرم * فتح زاه
 معجه و سکون راه مهمله ایله اون بش معنایه کلور اول بمعنی شرم و حیا امیر خسرو بیت
 چوبازار تمنا کر متراکشت * دلم زاندریشه بی آذر متراکشت * استاد لطیفی بیت هر که ایمان
 و دین و شرم دارد * زمردان و زنان آذر م دارد * ثانی بمعنی ادب احمد کرمانی بیت فارغ همه
 از حیا و آذر م * بد سیرت و کینه جوی و بی شرم * ثالث رحم و شفقت معناسنه میر خسرو
 بیت بوسید برش برفق و آذر م * خارید سرش پناخن شرم * رابع بزرگی و عزت و اعتبار
 حکیم انوری بیت ای بزرگی کرا زبله دی قدر * آسمانرا ندانستی آذر م * خامس عدل
 و انصاف شیخ نظامی * مثنوی * پیر زن راستی و گرفت * دست زد و دامن سبج گرفت * کای
 ملک آذر م تو کم دیده ام * از تو همه ساله ستم دیده ام * سادس راحت و سلامت وله ایضا
 دو کس را روزگار آذر م دادست * یکی کومرد و دیگر کوز آدست * سابع محافظه معناسنه
 ایضا له بیت هباغت چنان دادم این چرم را * که بر تا آبد سبب آذر م را * ثامن توان و تاب
 و طاقت معناسنه حکیم فردوسی بیت سر پهلوانان بد و کرم کشت * دل طوس توازی
 آذر م کشت * تا سع خسرو پرویز کز آیدر که بابا سی و فائنده اون دورت آی
 پادشاهلق ایلدی آذر می دخت دخی دیر لرحکیم فردوسی بیت یکی دختری بود آذر م نام
 ز تاج بزرگان شد او شاد گام * عاشق ظاهر و آشکارا امیر خسرو بیت باز دو کچینه کره
 کرد باز * که سخن آذر م شد و کاه راز * حادی عشر غم و اندوه حکیم فردوسی بیت
 که اندر زمانه مرا کوید کیست * که آذر م اوردم خواب نیست * ثانی عشر طریقی و اسلوب
 خوشی ثالث عشر مسلمان شدن بوا یکی معنایه ابوالمعانی بیت هران در جهان کاز آذر م
 زیست * بلا شنبه در راه آذر م زیست * رابع عشر خور لادن قومق خامس عشر
 کناه و خطا معناسنه بوا یکی معنایه ایضا له بیت کسی که کز آذر م زشت * که اوبی شک
 و شبهه آذر م یافت * استیم * سکون سین مهمله و کسرتاء مثلاً ایلله محمد و شاه
 محاجده بمعنی استرو بعض فرهنگه بمعنی آستین منقولدر * اشام * دورت و جهله
 استعمل اولنور اول اسم فاعل اولور آشامنده معناسنه ثانی آشامیدن صیفه امر اولور
 بوا یکی معنایه سراج الدین راجی بیت در ادر بزم زندان غم آشام * زشادی صافی شود غم
 آشام * ثالث اسم مصدر اولور آشامیدن معناسنه سید حسین اخلاقی بیت آشام خود
 بزخم زبان میخورد عوان * آری در دندان همه از زبان خوردند * بو معنایه میر خسرو
 * رباعیه * چون نتوانم که نفس رام کنم * خود را بهوزه شهره عام کنم * زائل نشود تیرکی
 خاطر من * ککر چشمه خور فی المثل آشام کنم * عربیده بو معنایه تجرع دیر لرحکیم
 و شراب و صوامثالی نسنه لر ایچمک معناسنه حکیم خاقانی بیت حسرت فرد
 خورم چوبه سینه کره شود * آشام خون دل کنم از افرو برم * رابع فرهنگ جهانگیریه

معنی خوردنی که عربی به قوت دیرلر یو معناده یو عبارتله ادا ایدر لکه * وهو مایه قوم به بدن
الانسان من الطعام * استاد دیشدر بیت بلاك شام بدهم تار موبت * ندارم کرچه گاه شام
آشام * استوم فی سکون شین و ضم تاء مثناة ایله بورچق صاپندن ایاد کبری سپور که
فی الشتم فی سکون شین و کسر تاء مثناة ویای ساکنه ایله صحاحله معنی ریم یعنی جراحندن
ظاهرا ولان چرك که ترکیه ایریک دیرلر * اکام فی یوزن ناکام سماروغ یعنی منظر کدافی
الصاح فی اوام فی معنی وام که عربی دین ترکیه بورچ دیرلر ابو المعانی بیت ناچارا کرشوی
بنا کام * از چهریدان مخواه اوام فی ایام فی یای تحتانیله معنی اوام مرقوم فی مع النون
ایادان فی آباد معمور معنایه در الف و نون ایله زیاده معمور دیک اولور فی الابداییدن فی
یو آباد تحسین معنایه و مدح معنایه اولاندر که مصدر اولور مجمع الفرسه ستودن
وستوده معنایه هم مصدر و هم اسم مفعولدر یعنی هم مدح و هم مدوح معنایه افاده
ایدر فی ابان فی باء موحده ایله اوج معنایه کلور اول آفتاب برج عقربله اولدینی
آیک اسمیدر که حساب رومی ده تشرین اول دیرلر اورته کوز آیدر شاعر دیشدر بیت
کرم خوغم چو آب در خرداد * سرد آم چو باد در آبان * ثانی شهر و شمسیه نك اونجی کونی
اسمیدر یوایکی معنایه مسعود سعد سلمان بیت آبان ماعست و روز آبان * خرم کردن
باب زرجان * ثالث فرهنك جهانگیریده بر فرشته اسمیدر که موکل معدن آهن در و ماه آبان
و روز آبانده واقع اولان تدبیر امور و مصالح اکا متعلقدر معنای اول ایله یو معنایه حکیم خاقانی
بیت کرچه در غربت ز پی آبان شکسته خاطر * ز آتش خاطر بابان ضمیران آورده ام
فرهنك ابی نصر فارابی ده همزه مفتوحه مقصود ایله مرویدر فی ابایان فی فتح باء موحده
ویای تحتانیله بر جیل عظیم اسمیدر منقولدر که قرق فرسخ یو کسکلیکی واردر فی اب باران فی
شهر کابل مضافاتندن خواجه سه باران ناحیه سنله واقع بر تفر جگاه موضعك اسمیدر
شاعر دیشدر بیت اگرچه جای خوش کابل آبارانست * بهشت روی زمین خواجه سه
بارانست فی اب برین فی سکون باء موحده اول و فتح ثانی و کسر راء مهبله ایله معنی لب
جوی شکافته یعنی ارمق کنار لنده جای یاریان بر ابو المعانی بیت از خدنك غمزه شد سوراخ
سرتاپانتم * خون روان چون آب برین هر طرف اعضای من فی اب تاختن فی ایلرو
سکرتك معنایه استاد و دکی بیت ز قلب آنجنان سوی دشمن نباحث * کرازمیتش شیر
ز آب آخت فی ابین فی سکون باء موحده و کسر تاء مثناة بعد یای ساکنه ایله نام پدر
فریدون شاعر حکیم خاقانی بیت حاصل سیرغ چیست جز پدر و رستم * قائل فحاک
کیست جز بر آبتن فی اب چین فی سکون باء موحده ویای تحتانی و کسر جیم هجیه مینی
غسل ایتدکن صکره تشبیه ایلدکاری کرایس در حکیم فردوسی بیت به ایمان که چیزی
نخواهی زمن * ندارم برك آب چین و کفن * حکیم اسدی بیت بیوشم با پین بجامه عجم *
کفن آب بیوشم که درم فی ابان فی سکون باء موحده و فتح دال ایله آب ایله اسم ظرف
اولان دال معنی اول و اول حوچع الارب طور دوی محل طالب آمل
بیت وزی ناخورده از دست نسیم * موج بدستی کند در آبدان * ثانی یغفور صوفی

صوفی ایرکد وکی برکه آبگیردخی دیرلر حکیم ازرقی * قطعه * چو ابرقندق شین در آبدان زرد
براد دازدل فیروزه شکل سین رنگ * مشعبدیست که بر خورده ریزهای رخام * بحقه مای
یاورین همه کشدنیرنك * ثالث محل بول که ترکیه قاق دیرلر فرهنك جهانگیریده قانون
وقار یوز و امثالی نسنه لره مرویدر فی ابستان و ابستان ابستان فی کلهم معنی
آفتابه یعنی ابرق اسم مرکبدر آبدست ایله دانن معنای ترکیب آبدست ظرفی اولور بویله
اولنجه آبدسته مخصوص اولان ابرق اولمق لازم کلور حضرت مولانا بیت من خمش کردم که
آمد خوان غیب * یک بنان با آبدستان میر سنند * حکیم خاقانی بیت نعیم پاک بستاند
چو کرد آلوده بسیار د * ز شرم از آبدست آیدنه نك از آبدستانس * بعض فرهنك کرده
مظهره معنایه منقولدر فی اب دندان فی اگرچه معنای مصطفا فی دفتر اولد ذکر اولندی
مقدم ذکر اولغان معنایه نندن غیری فرهنك جهانگیریده زیون و ضعیف معنایه در حکیم
انوری بیت حادثه در زرد در دقنه در شطرنج غم * بدسکالت را حریف آب دندان
یافته * بویتنك مغلوب معنایه دنی انسب در یونن غیری اوج معنایه خی و ایت اولنکس
اول برنوع امر و در غایت لطیف و آیدار اولور ثانی برنوع قبوخی یوفقه دانه دارانار در
ثالث برکونه حلوای ترابطه در بونلر آیدار و لطیف و نازک اولد قری مناسبیله در فی اب رزان فی
شراب انکوری رزان اوزم اغاجید راسم مرکب اولور خواجه سلمان بیت بر آذر دست مران
ایاد آب زانم * ز شوق آب زانم بسوخت جان بر آذر فی اب روغن فی ثرید یعنی ات صوفی
آلوب آتمکی طغرایوب اوزرینه دو کوب برنوع طعام ایدرلر عربیله هشم دیرلر حضرت
سیدنا لکونین و مفخر عالم صلی الله علیه وسلم جناح جدی هاشمه سبب تلقیب ایام
تخط و غلاده خلقه هشم ثرید ایله ضیافت ایتد و کچون هاشم لقب ایلدیلر
فی اب ریزگان فی برچشن عظیم اسمیدر که اعجام یعنی اهل فارس نیرماهك اون اوچینی
کونی عید جشن ایدوب بر برلری اوزرلینه آب و کلاب صاچرلر بریزگان و بریزگان دخی
دیرلر کدافی فرهنك جهانگیریه فی ابزن فی سکون باء موحده و فتح ذاء هجیه ایله آدم
یونجه طولانی بر طرفدر تابوت کی باقردن و یا خودد موردن ایدوب طبق سرپوشی کی
سرپوش ایدوب تا اورته سنندن بدلك ایدوب بعض خسته می ایچنه یاتوب معنایه
ایدرلر اول دلك تنفس ایچوندر کدافی فرهنك جهانگیریه فی ابستان فی کسر
باء موحده و سکون سین و فتح تاء مثناة ایله معنی آبتن یعنی یو کلو و هورت حضرت
مولانا بیت درد زه کردیج آبتن بود * برچین استکسمن زندان بود فی ابستان فی
یوکل غورت و حیواناته دخی دیرلر مطلق حامل معنایه ابو المعانی بیت حوادث دالک
آبتن است هر شام حکمت زای * که صد گونه حوادث زاید از وی پیش خور میشدش *
فارسیلر شب آبتن است دید کبریه عریله اللیلة حمل دیرلر فی ابستان فریاد خوان فی
یعنی بر بط قارنلی بر سازدر ترکیه قو یوز دیرلر کدافی شرفنامه فی ابستان فی کسر
باء موحده و سکون سین و ضم کافله مجمع الفرسه استر آباد دن اوج فرسخ یرده واقع
بر بیوک قریه نك اسمیدر جرجانه اوج کونلک مسافه در ولایت خوار زمین جاری اولان

نهر عظیم مذکور قریه قربند ن مرور ایتمکله اول نهره دخی آبسکون دیر لرخی الدین
نیشابوری بیت چوخی آبسکون کشت دید ما باشد * شریف قالب شهرزاده رادر آب سکون
فرهنگ جهانگیریده مسطور در کدخوار زمین برنهر کلوب دریای حرزه واصل اولور آدی
اسکون در عوام غلط ایدوب قلزم دیر لر دریایه واصل اولدینی محله آبکون و آبسکون نسیمه
اید باشد در محمد خوار زمشاه لشکر تاتار دن فرار ایدوب آند اولان جزیره یه وارد قله ایام
عمریده آخره ایرمشدی استاد رودکی بیت گرفته روی دریا حله کشتیهای برنو * ز بهر
مدح خوانانت ز شروان تابا بسکون * مذکور جزیره یه ده آبسکون دیر لر استاد فرخی
بیت توداری از کنار کنک تادریای آبسکون * توداری از در کاکج تاقصدارتا مکران
آب ستوران فی یعنی حبابها صواوز رنده اولان قهر جقلر سواران آب دخی دیر لر
میر خسرو بیت آب که اوخیمه زیاران کند * دایره آب سواران کند آ آبسیان فی کسر
با موحد و سکون سین و فتح یای تحتانی ایله کوزیاشی که اشک و سرشک دخی دیر لر آ آبستن فی
کسر باء موحد و سکون سین معجه و فتح تاء مثناة ایله کر ملک و کز ایچک یر معناسنه اسم
مصدر در کدافی جمع الفرس آ آب طبرستان فی برکوه مشهور ک شافقه سند بر بیکارد
ولایت طبرستانده واقع مرویدر که اول بیکارک باشند واروب طور دیسه ل طور راق
دیسه ل اقرار الی غیر النهایه بو حالتله در کدافی جمع الفرس ابو المعانی بیت همجواب
طبرستان ششک دیده * جریانی و سکون با سخن یار شود آ آب کشادن فی بر علتدر
اکثر آنلرک ایا غنله اولور آب آوردن دخی دیر لر وله بیت پای اغیار اگر لک ششک نیست
عجب * چون ستوران بودش آب کشادن ظاهر آ آبکون فی سکون با و ضم کاف
فارسيله اوج معنایه کدور اول آسمانی رنگ یعنی سودما نیسی عوموا و آسمانه وقایحه دیر لر
خصوصا نظام استر آبادی بیت شفق ظاهر نشد بر آبکون کردون که افتاده * فروغ
مشعل تابنده بر قاروره مینا * ثانی برنهر عظیم آ دیدر که آبسکون دخی دیر لر ثالث فرهنگ
جهانگیریده نشاسته معناسنه در آ آب مرغان فی قهستانده واقع بر بیکارد و وایت
اولور که برد یاره ملخ مستولی اولد قله واروب اول بیکاردن بر منیشیه بر مقدار قوبوب
کنور لر اول صویه ملازم قوشلر وار در صغر جق قدر عریه سمر دیر لر اول الدقلری صوقند
کیدر سه اول قوشلر دخی اول دیاره واروب چکر که نی بالتمام ملاک ایدر لر فرهنگ جهانگیریده
شیراز نواحی سنله بر نهر جگاه امیدر ماهز جیده هر روز سه شنبه ده اولحله واروب سیر و صحبت
ایدر لر شاعر بیت دیکر نروم باب مرغان * دیکر نخورم کباب مرغان آ آبستن فی
کسر باء موحد و سکون یای تحتانی و فتح سین معجه ایله پیرافن مخصوص صدر که هر کیم کوینکو
اولور سه ز قاف کیمه می کیدر لر بعض نسخه ده حذف نوله مرویدر میر نظمی بیت
صروس باء امشاطه دهر * زدولت کرده آیشی چودر بر آ آبستن فی کسر باء موحد
وبای معره قله شیراز مضافا تن بر بیکر قریه امیدر که قریه بر مرغان واقع در آند مریمیای
معنی حاصل اولور اول قریه خلای آنک محافظه سنه مامور لر در آ آتش آسمان فی
انصاف قله برف معناسنه ابو المعانی در صفت اسب بیت آب باد پای و بعد صهیل و صهاب تن

81 و صهاب تن * مانند صاعقه بشتاب آتش آسمان آ آتشدان فی دان طرف آتش معروق
اوجاق دیکدر عریه کانون دیر لر بعض لر ده دموردن اوجاق اولور اکا منا صیدر
آ آتش دهقان فی ذراعین تار لادن غله فی قالدرد قله یرنده قلان خاشاکه اورد قله
آتش که ارض قونانک ایچوندر خواجه حافظ بیت فلك چون آتش دهقان زبان کین
کشد برمن * برین ملک * بیچ نیست مساحی و دهقان آ آتش فشان فی آتش صاچی
هر کیم اولور سه مولانا عرقی بیت صبا از کوی لیل کرو زدر تربت مجنون * شود آتش
فشان چون شمع مغز استخوانش را * آتشبار معناسنه ده کاور آ آتشین فی شدت
حرارتدن عبارتدر آتشله متصف سنه که حرف یا نسبت معناسنه و نون ناکید نسبت
ایچوندر آتشه متسوب دیک اولور میرزا صبحی بیت آهوی آتشین چون ز بهر بر آید
کافور خشک کرد دباشک تر برار * معنای بیت آفتاب حمل بر جبه کد که کوند زله کیمه
بر اولور و چغتای لسانک بومعنایه اوتلوغ دیر لر میر علی شیر بیت یا ناس ایدی هجر
دین رخسار دین اوتلوغ بولماسا * اول سیمیدین دیله ابار دور عشق دین تاغ فراق
آ آتشکان فی کان آتش تقدیرنده مضاف ایله تقدیم اولمشدر آتشکده معناسنه
کثرت اشتعال آتشدن کنایه در آ آتور بان فی ضم تاء مثناة و واول مجهول و سکون را
و فتح باء موحد ایله عابد و زاهد و صاحب تقوی و ورع معناسنه اسمدر کما نقله احمد بن
انعمیل آ آتون فی ضم تاء مثناة و واول مجهول ایله ایکی معنایه در اول بوزن و معنی خاتون که
کدبانو دیر لر قرله تعلیم قرأت و سایر صنایع مخصوص زمان ایدر ثانی رحم مادرده
اولان نسیمه معناسنه کدافی فرهنگ جهانگیریه آ آبستن فی فتح حمله اغاج و طاش
دیکمک و فدان اشجار غرس آتیک که فنوز دیکاش فدان نه آجسته دیر لر آ آبکنان فی
فتح جیم و کاف عجمی و سکون نوله سرخس مضافا نندن بر قریه امیدر تعریب ایدوب
آ آبکنان دیدر لر آ آختن فی سکون خاء معجه ایله اسم مصدر در قاج و چخر چکمک
معناسنه حکیم اسدی بیت دکر یاره هر دو سیمه ساختند * کشیدند صف تیغ و خشت
آ آختند * شیخ سعدی بیت کرش بر فریدون بدی تاختن * اما نش ندادی بلوغ آختن *
بعض فرهنگده بر پادشاه اسمی اولفده مرویدر آ آخریان فی سکون خاء معجه و کسر
راء مهمله و فتح یای تحتانیله متاع و قاش و ثواب تجارت عربده سلعه دیر لر استاد عیسی
بیت آخریان خرد سفته فرستم بد و ست * هیچ ندارم دکر چون دل و جان زداوست
بعض فرهنگده اثواب خانه که عریه آتاث الیبت دیر لر آ آخشیجان فی سکون خاء
و یا و کسر سین و فتح حمله اضماد معناسنه که آخشج دخی دیر لر ضد واحد معناسنه که الف
نون اذات جمعدر یاخو دمعنای مفر داستعمالنده و صفتن ناکید ایچون مبالغه قصد
اولنه حکیم سنایی بیت آخشیجان کنید دوار * مرد کاند زند کافی وار * و عناصر
لر بعد و موالید ثلثه بر لرینه ضد اولد قرینه بناء انلره دخی آخشج دیر لر حکیم انوری
* قطعه * تاسه فرزند آخشیجان * چار مادر چنانکه نه پدرست * ناکیر رزمانه باد بقات
تازها رونه و سنه ناکر دست * وعداوت معناسنه احمد کرمانی بیت ناکر ده کبوتر

جان * شاهین فضا را آتش بجان * آخریان ایله بولفت الف مقصوده ایله ده روایت
اولمشدن ای اخیمن کسر خاویای معروف ایله معنی رسیدن ایرشک متعدی
آخامیدن اولور الف و ن زیاد سیله ای اخیمن کسر خاء معجه و راه مهمله و سکون
یائین تختانین ایله معنی آختن مرقوم میر نظمی بیت مقابل یکدیگر تیغ آخیریده *
هماندم سینه خشمش دریده ای اذربادگان و اذربادگان و اذربادگان ای کام
بعد الاذره فتح الباء الموحده آتشکده معناسنه در بادگان و بادگان معنی خازن و حافظ خسرو
کیما و آتشکده مکث و آرامی محله حکیم فردوسی بیت بیگانه در آذربادگان *
پودند شاهان و آزادگان * ولایت آذربایجانده سائر مالکدن زیاده آتشکده اولمغه
اکادخی آذربادگان و آذربایکان دیر ای اذربایجان انک معنی رشیخ نظامی بیت و زانجا
بتدبیر آزادگان ای بایده سوی آذربادگان ای اذربایجان مشهور مملکتدار الملکی
نیریز درخواجه سلمان بیت والی نیریز اگر خط اشرف میرسد * باج بر کردن ز آذربایجان
می آورد * عجایب البلدانده مسطور در که آذربایجان معرب آذربایکان معنی ترکیب
حافظ آتشدر ای اذربازین ای خیم باء موحده و سکون را و کسر ز ایله یدری آتشکده
فارسدن التجی آتشکده ای احمید در شرف سفروه بیت ستمکار ایا سوز دل ما * ببین کر آذر
برزین ندیدی * سبب نسیمه سنه وجوه ذکر اولمشدن بر واپتنه ای زردشت برزین نام
بر موبد بنا ابلشدر قاعه مجنوس اوزن بانیسی امی اضافیله نسیمه ایلدیلر حکیم فردوسی ایک
بویتمدن بو معنایه دلالت وار در بیت سزاد این جستن کین منم * برزم آذر نیر برزین منم
اما بو برزین مشهور پهلوان آدیدر آتشکده ایک بانیسی نای ده اولم محتلدر نسخه حسین
وفایی ده فتح باء موحده ایله مسطور در روایت آخر بویله در که بر کون کینسر و سواراوش
کیدر کن اوزرینه صاعقه دو شوب کندوی سر اسبه آدن آتدقه صاعقه آقی و اول
محلی و وجهله یا قش که آتشی سویندر مک مکن اولموب آنده بر آتشکده بنا ابلشدر
آتش اوزرینه معناسن ترکیب ایلوب آذر برزین دیدیلر حکیم انوری بیت ای نمودار
رحمت و سخط * آب حیوان و آذر برزین * و بر سبب دخی ایله دین ابراهیم علی نبینا
و علیه السلام حضر نرندن برزین نام برزد بیتک بنا سیدر حکیم فردوسی بیت
یکی آذری ساخت برزین بنام * که با فرخی بود و یارای کام ای اذر خیرین ای آتشکده
فارسدن بشخی آتشکده امی در که آذر خرداد دخی دیر ای اذر شین ای کسر شین
معجه ایله سندرقوشی که آتشده تمیش ایندوکی مشهور در ابوالمغانی بیت مانده
ام در تار حسرت کشته ام غرقاب ایک * همجو آذر شین در آتش بوده چون
ماهی در آب ای اذر کون ای فتح ذال معجه و منم کاف فارسیله بر نوع صاری چیکدر
ابوالمغانی بیت بفیض عشق چه باشد چو کل شوم خندان * که کرد در دخت چهره
ام چو آذر کون * فرعک جهانگیر یده منم ذال معجه ایله شفا یقندن بر نوع کناری
غایت سرخ ما ت سمه سیاه نقطه سی اولور حکیم سنائی بیت که پنهان کرد جزا یزد
بسیک خان در آذر * که رویا نده می جزوی ز خاک نیره آذر کون ای اذر همایون ای نسل

نسل سآمدن دختر محبوبه ساحره ایک غیب که خادمه آتشکده صفاهان ایدی اسکندر
آنی جباله ازدواج بلیناس حکیمه کتور میش ایدی اول سیدن حکیم مرقومه لقب سحر نسبت
اولندی شیخ نظامی * مثنوی * بهار کهن بود و چینی نکار * بسی خوشتراز باغ در نو بهار *
یا پین ز ردشت و رم مجنوس * بخدمت در نخانه چندین عروس * هم آشوب دیده هم
آشوب دل * فرورفته دل را بسی پاکل * در دختر جا د وا نسل سام * پدر کرده آذر
همایونش نام ای اذرین ای کسر ذال معجه وراء مهمله ایله معنی آذین که عنقریب ذکر
اولور انشاء الله تعالی ای اذریون ای ذال معجه ایک فخیله ده ضمیله ده مرویدر تحفة
الاحباب کل خیری بعض نسخه ده کل خطمی و نسخه حسین و فایده آذر کون و آذریون صاری
رنک بر کل در خراسان ده هشده بهار دیر لو شیراز ده کا و چشم دیر لظہیر فاریانی بیت هوای
طاعت تست آن نسیم جان پرور * که از میانه آذر بر وید آذریون ای اذون ای م ذال
معجه و او معرو فله معنی چنان آنجلین دیمک حکیم سنائی بیت تفکر کن یکی در خلقت شاهین
و مرغابی * نکون کر چه معنی راست این ایزون و آن آذون ای اذین ای کسر ذال معجه
ایله دیار عجم قاعه مشهور و معروفه در که ولایت حاکمی یا خود پادشاه بر شهر کاد کن دروازه
شهری و د کا کین بازاری زیب و زینت ایله آراسته ایدر لو نوروز و ایام عید و چشن اولد ق
کند ایک آذین بند دخی دیر لشمس فخری بیت ز فرد ولت کجنسر و ملک آپین زمانه را بنوی
باز سته اند آذین * واسته مان طریق فیل باغک زینت از هارینه ده دیر ل حکیم سوزنی بیت بر کل
فسرین ز عنبر بند آذین ای عجب * وانکهی نظر کر داند بر آن آذین مر ل و زینت جمال د لبرانه ده
دیر ل امیر معزی بیت یار مشک خم کر فته در کش آذین بود * خم کر فتن قامت عشاق را آذین
بود * و مطلق زینت و آرایش معناسنه حکیم سنائی بیت از پی قدر خویش صدرش را * بسته
روح القدس ز خلد آذین * بعض فرهنگ کرده رم و غادت معناسنه ده منقولدر ای ارامیدن ای
فتح راء مهمله و دال و کسر خا و سکون یا ایله معنی آرامیدن راحت اولم و دیک ایک معناسنه
متعدیسی آرا خانی دن کاور ابوالمغان بیت دوش در کش به بلبل کفتم ای بیهوده کو * باز
آرا خید تا چند ناله و فریاد کن * ای ارستن و اراستن ای کلا عما بفتح الراء و سکون السن
المهملتین معنی زیب و زینت کردن استاد عنصری بیت بنام کنیت آرسته بادا * ستایشگاه
شهر و خطبه تأحشر ای ارام بن ای فتح راء مهمله و میم موقوف و باء موحده مفتوحه ایله
میان شهر و قصبات و قراده واقع مختصر باغ و باغچه معناسنه در کدانی فرهنگ جهانگیری
ای ارامیدن و ارامیدن ای کلا عما بفتح الراء و سکون المیم راحت اولم و دیک ایک معناسنه
حکیم فردوسی بیت چو میدار باشی تو خواب آیدم * چو آرم ده باشی شباب آیدم ای ارامیدن
و ارامیدن ای کلا عما مثلها کال بخندی بیت بی تو از دردم آرمیدن نیست * و تو ام
طاقت بریدن نیست ای ار ان ای فتح راء مهمله ایله کاشان مضا فاتندن بر قریه امید در غایت ایری
اشکری اولور قادره مشابه حکیم شفانی در محو وزیر بیت خوانی دو سه آراسته که آرایش
آن بود * یک کله کا و دو سه دست خر آران ای ارامیدن ای کسر یای تختانی اول و سکون
ثانی ایله معنی آراستن مرقوم ای اردی زوغن ای یعنی جلوای ترو لطیف و نازک آرد و غن دخی

دیر لکذافی فرهنگ جهانگیری آرزودن سکون راء مهمله و ضم زاء مجمعه ایله
مشوق و طلب کوستمک آرزومندی معناسنه آرمان سکون راء مهمله
ایله معنی آرزو و حسرت حضرت مولانا بیت مرحوا یچ راکه بودش آرمان راست
کردی میر شهری رایگان آروغ کردن ککرمک معناسنه در آرون یچ
فتح راء مهمله ایله معنی آرنج آنک مرخمیدر که جیمی ترخیم اولنشد در سک که عربیده
مرفق دیر ل اغاجی بیت زمانی دست کرده جفت رخسار زمانی جفت زانو کرده
آرن بعض نسخه ده کسر را ایله منقولدر استاد لطیفی بیت مشوبا مفلس وردان
مقارن که خون آلوده یانی تابار بعض فرهنگ کرده ساعده معناسنه استعمال اولنشد
ابوشکور بیت کمی بازوی بادوش خود فرشته داشت کمی برنج جهان اندرون سپر آرن
آرون یچ ضم راو او معروفه معنی صفه خوب استاد عنصری بیت بارون اونیست
در یوم ورست جهان آبارون و آذین بست آرون یچ سکون راء مهمله و کسر
واو ایله تجربه معنی صنعه مق کذافی فرهنگ جهانگیری آرون یچ کسر راء مهمله ایله معنی
آرن مقوم آزادیدن یچ فتح زاء مجمعه و کسر راء مهمله ایله معنی آزاده کردن معنی
انجتمک آزودن یچ ضم زاء مجمعه و سکون راء مهمله ایله رخیمه اولمق و فتح زاء مجمعه ایله
ستوم ایله کدر آزودن یچ سکون زاو فتح دال ایله خبر و محاق و ایکنه و یونل امثال نسنه ی
صانچق مشاکر بخاری بیت اندام دشمنان تواز نیر ناوکی مانند سوک خوشه چو باد آزودن
آزودن یچ سکون زاء فارسیله ایکنه ایله نسنه کوزه مک حکیم اسدی بیت بزدیک آن کک
باید شدن که هر جرم اورا بتیر آزودن آزودن یچ مداستن یچ شرم و حیا ایله کذافی فرهنگ احمد
ابن اسمعیل آزومیدن یچ فتح زاء مجمعه و سکون راء مهمله ایله حرمت و تعظیم ایله میر نظمی
بیت کراتر س خدا و شرم دارد بزدیک جهان آزودن دارد و میل ایله معناسنه ده کلور
آزکان یچ سکون زاو فتح کاف فارسیله غم و غصه معناسنه وله بیت یار با غیر عیش
و نوش کند در دلم آزکان خروش کند آزودن یچ صنعه مق و تجربه ایله معناسنه
خواجه حافظ بیت هر چند کازمودم ازوی نبود سودم من جرب المجرب حلت به الندامه
آزومون یچ آزودن لفظ ندن اسم مصدر در امتحان معناسنه حکیم اسدی بیت یکی
تیغ تودارم الماس کون برخ نوی خواهش آزومون امیر خسر و بیت آزودن زرد بخش
را بذل کاه تنکیست امتحان نقاش و اد نقش اسب لاغراست حکیم ازرقی در تعریف اسب
بیت از نکین بیرون چند باد و زمهره کرمی کوی زهر آزومون اورا که هان
آزودن یچ فتح زاء مجمعه و سکون نونه ایکنه ایله دیکمک و کوزه مک کسانی بیت
عصیب و کرده برون کن وز وز نورد چکر یا زن و آکخ از وبسا مان کن آزودن
فتح زاء مجمعه ایله معنی آرن مقوم و محاح بند کاه زیر با ز و عبارت ایله تفسیر اولنشد در سک
معناسنه بعض نسخه ده ساعده معناسنه مرویدر آزودن یچ فتح زاء فارسیله دک رمان
طاشنی کسکین ایله عربیده نقر طاحون دیر ل آزده دخی دیر ل سید ذو الفقار
شیر وانی بیت کشف کردار مرکود در کشید از طوق امرت سر بسا مان خار پشتش کرد

کردشست چرخ نیر آرن * وزیره ایکنه صانچق معناسنه آزودن و آزودن یچ اول زاء
مجمعه ثانی زاء فارسیله کلا معنی آزودن مقوم ایله المعانی بیت توانم که زوی اویتم *
مژه آزودن نکام کرد آزودن یچ کسر زاء فارسی ودال اول و سکون یا پین ایله
معنی شمار کردن کذافی مجمع الفرس آس افزون یچ سکون سین وفا و ضم زاء فارسیله
و مجمعه ایله ده جایز دک رمان طاشنی کسکین ایتدکاری دمور آلت که آزینه دخی دیر ل کذافی مجمع
الفرس آس اکشیدن یچ اسمک که فار و فار و دهان دره دخی دیر ل آس آیندن
کسر نونه قولا باق معناسنه مصدر در میر نظمی بیت که آس آیندن عاشق را محالست *
که آسان بودن اورا قایل و قالست آس آیندن یچ کسری ای اول و سکون ثانیله را اختلاف دزمک
معناسنه مصدر در آسان یچ قولا ی که مقابل دشو در عربیده اسهل واهن دیدکاری
معنایه بر مصاحت ز حمنس وجوده کلمه راحت بولند و غندن آسانی دیر ل جالی شیرازی
بیت آسان بر نیکیرم دل از لعل لبت آری * مکس آسان بشهاد افتدولی دشو از برخیزد *
آستان یچ کسر سین و فتح تاء مثناه ایله درت معنایه کلور اول قیوام شکی عربیده عتبه
دیر ل طالب آملی در منقبت حضرت امام علی رضی الله عنه بیت عما نکه فخر کنان ز آستان
اور و بند * مقدمان فلک با جباه کرد جباه * ثانی دک پادشاهان و مراقد انبیا اولیایه دیر ل
نظامی وله بیت باستان جلالتش ز مشوق کردونرا * نخست دید رسد وانکهی جباه رسد *
ثالث آرقه او ستنه یا تمغه دیر ل قصر همزه ایله ده جایز در خواجه سلمان بیت در تکنای یغنه
زنا نیر مدل او * نقاش صنع پیکر مرغ آستان نهاد * رابع استخراج سالم ای مخوف مولوده
دیر ل عربیده عتبه و عوام قران دیر ل آستین یچ یک که قفطان و کولک و ساژم لبو ساتک اوله
اسم جند در لسان عربیده کم دیر ل ضم کاف له محمد جان قدسی بیت دارم ولی اماجه دل صد کونه
حرمان در بغل * چشمی و خون در آستین اشکی و طوفان در بغل آستن یچ حذف یا ایله
آستین معناسنه در کذافی شرفنامه آسکون یچ سکون سین و ضم کاف له فرهنگ
جهانگیری در یای حز زک اسمیدر که در یای کیلان دعوام در یای قازم دیر ل حکیم خا ونی در
ستایش نیر اعظم بیت میخ از توا اسب بر آسکون تاخت * میدان فلک پلنگ وشی ساخت *
آسمان یچ اوج معنایه در اول معروف کال پاشا زاده مرحومک تصرفات خاصند در که
آسمان لفظ مرکب بر جزوی آس در که دکر ماند بر جزوی مان در که بکزه یچ معناسنه
ماستند دن اسم فاعد در کوک آسمان اطلاقی معنای ترکیبینک آز تحقیقی اعتبار ایله در غلبه
استعمال له علم منزله سنه وار مشدر انتهی کلامه ثانی مشهور فارسیله نک یکری یدلی
کونی اسمیدر بو ایکی معنایه مسعود سعد سلمان بیت آسمان وزای چوماه آسمان * باد
نوش و دار دل راشاد مان * ثالث فرهنگ جهانگیری بر فرشته اسمیدر که مهمات امور دو
مزبون موکلدر اول کونده واقع اولان تدبیر امور مصلح اکام متعلق در حکیم فردوسی بیت
همه ساله ز اشناد وا آسمان * تن و جانت باشادی و کامتان آسندستان یچ کسر سین
اول و نون و سکون ثانی ایله نام پدر زن و امق در که آخر کار و امق انی عرضه ملا که کتوردی
استاد عنصری بیت بفرمود تا آسندستان بکاه * پیامد بزدیک ز خشنه ماه *

تجفة الاحبا بده هزرة مقصوڑه و تاء مشدده ايله مزویدر ا اسودن في ضم سين و واو
معروفه راحت اولوق معناسته مصدر در ابوا المعاني بيت همین دوست تار و زازل رسم
سینه بختان * نیا شد روزی عاشق زغم آسودن دل را ا اسیا بان في ذکر ما بنی لفظ
مرکب اولدینی ظاهر در که اصل آسباب بان در تحفیف با نك بری مخدو قدر ساین مهراسی
* قطعه * رفته بودم بکسب استعداد * کاشکی رفتمی بد هقانی * کش کردی بد هر بخت
سیاه * روسفیدی باسیا بان ا اسیا زن في ذکر مان طاشی اوز رینه باغلو اولان تحت
پان که دانه تی تدریج ايله دو کک ایچون ایدر لر دکرمانی متصل دوکد و کندن بواسته موسوم
ایادیلر ابوا المعانی بیت مشه دندان آسباب و زبان * آسیا زن بدانه سخن است
ا اسیون في کسر سین و سکون یای تحتانی و فتح و او ايله سرکشته و سرکردان معناسته
مجنک بیت کر نه عشقت کرده آسیون مرا * از چه رو سرکشته و آسیون ا اسامیدن في
شین مجمه ايله صو و شراب و غیر ی نسنه ا ایچمک في الش بچکان في سکون شین مجمه
و جم عجمی و فتح با و کاف ناسی ايله یعنی چند باد ستر که چند بید ستر دخی دیر لر طیب یوسفی
بیت چند بید ستر آتش بچکانست * که کند دفع عات صبیان ا اسردن في ضم شین مجمه
و سکون راء مهمله ايله ا اسردن في ضم شین و سکون زاء مجمه ايله کلاهما نسنه یوغرمق
سرشتن معناسته اصفهان یلر لغی در ا اسشتن في ضم شین و سکون فایله متغیر الفهم و عقله
خلل ایرشک و مشوش الاحوال اولوق مولانا طالب آملی بیت آشفته دماغم سرورک
مختم نیست ا اسردن في ضم شین و سکون ککی در چمن نیست ا اسردن في ضم شین و واو مجهول
و سکون راء مهمله ايله یوغرمق خمیر اولسون و غیر ی اولسون ابوا المعانی بیت خاک کاک
عاشقان آشورده خون دلست * اختلاطی زین سبب یادرد و محنت داشته اند ا اسرفتن في
ضم شین و واو مجهول و سکون فایله یعنی آشفتن مرقوم حکیم فردوسی بیت سیاهی همه
خسته و کوفته * کر زان و بخت اندر آشوفته ا اسیان في یوه معناسته در عوما مولانا
عرقی بیت ای نه فلک زخوشه صنع تودانه * در جنب کبریای تو عرش آشیانه *
وقوش یوه سنه ده دیر لر خصوصاً طالب آملی بیت ما مرغ آتشیم اگر نیست باورت *
در شاخسار شعله بین آشیان ما * گاهی وطن معناسته استعمال اولنور محمد جان
قدسی بیت آسوده کی ندیده لم از فغان هنوز * یاددم دهد ز حلقه دم آشیان هنوز ا اغاردن
ا اغاریدن في کلاهما بفتح الغین المجمه و سکون راء اول و کسر ثانیله اصنامق صویله و غیر یله
شاعر دیشدر بیت ز اغاریدن آن زشت باخون * شاه بکسر درختانش طبرخون * طبرخون
قل سکوتند ا اغازیدن في فتح غین و کسر زاء معجمین ايله ابتدایمک ورنسنه یه اشلق شروع
معناسته آغاز کردن دخی دیر لر ا اغاشدن في فتح غین و سکون شین معجمین ايله بریری اومسته
نسنه یغمق معناسته میرنظمی بیت بر آورد آنجا بر آغاشدند * متاع و قدش آفراشدند *
ا اغالشتن في کسر لام و سکون شین و فتح تاء مثناة ايله مثل آغاشدن مرقوم ا اغالیدن
کسر لام و سکون یای تحتانیله جنک و غوغایه تحبص اهلك و فتنه قوپارمق اوشکور بیت
براغالیدنش استیز کردند * بکینه چون پانکس نیز کردند ا اغستن في فتح غین مجمه و سکون

۸ ۴ و سکون سین مهمله و تاء مفتوحه ايله فرهنگ جهانگیر یه برنسنه یی زور ايله طولد رmq
معناسته در ا اغشتن في کسر غین و سکون شین معجمین ايله اصنامق و یوغرمق حکیم فردوسی
بیت زایرانان من بسی کشته ام * زمین را بخون کل آغشته ام * مشهوری کسر غینله در اما
فردوسی ضم غینله کشته یه قافیه ایلش ا اغندن في فتح غین و سکون تون ايله فرهنگ
جهانگیر یه یعنی آکندن طولد رmq معناسته در ا اغوشتن في ضم غین و واو معروف ايله
قویچق و قوجاغه آلق آغوش کردن دخی دیر لر ا اغوشیدن في معنی آغیشتن ا اغیشتن
کسر غین مجمه و سکون یا و شین ايله یعنی آغشتن مرقوم اسدی طوسی نقلی اوزن اصنامق
و یوغرمق معناسته ا افردن في فتح فا و کسر راء مهمله ايله براتمق خلق معناسته شیخ سعدی
بنام خداوند جان آفرین * حکیمی سخن در زبان آفرین * بویتنک اصلی اوزن واقعدر
میرنظمی بیت اطاعت بامرش که منصوص اوست * جهان آفریدن که مخصوص اوست *
ا افردن في قائل سخاک اولان مشهور یا دشاهد که قصرا الف ایلر افردن و فریدن
دخی دیر لر حکیم فردوسی بیت زدهقان بر مایه کس را ندید * که شایسته آفریدن سزید
ا افردن في آفریدن اسم فاعل در جان آفرین و جهان آفرین کی و محسن معناسته دخی
استعمال اولنور شیخ عطا رابتاء منطق الطیرده بیت آفرین جان آفرین پاک را * آنکه
جان بخشید و ایمان خا کرا * و دعای خیر دخی اولور حکیم انوری بیت تا کس از آفرین
سخن گوید * سخن خلق آفرین توباد * معنای رابع خسه مسترقه نك اول کونی امید رکذا
فی فرهنگ جهانگیری ا افندیدن في فتح فا و سکون تون و یا و کسر دال اول ايله جنک
و خصوصت اهلك استاد لیبی بیت در دل آوان نصیحت کار کرد * ترک آفندیدن و پیکار کرد
و قصر هزله ايله یوزن پسندیدن مرویدر ا افیلن في کسر فا و سکون یای تحتانی و فتح
لامه لبه ده دیر لر بر نوع یاضی پیرا قدر بعض چبان و شیش اوزرینه قور زان فعدر ا اکاهیدن في
کاف عجمیله خبر دار اولوق و خبر دار ایتلک معناسته هم لازم و هم متعدی استعمال اولنور
ا اکایون في کاف عجمیله منقش اطلس تفسیرنده جامه باشد که از هفت رنگ بافته باشد
و هفت رنگ را دران بتوان دید * دیویاز مشلر شمس فخری بیت ککشد بساطه چن
از برای مجلس شاه * بهر یار پی فرس شه ز آکلون * انکلیون دخی دیر لر ا اکن في
فتح کاف عجمیله آکندن لفظندن صیغه امر در شاه ناصر خسرو بیت خری آموخت آنکس
که فرمودت * که همیشه شکم و معده همی آکن * و دخی قفتان و یاصدق و امثالی نسنه ره
قونیلان پنبه که عریسه حشودیر لرله ایضاً بیت چون راست بود خوب نماید سخن * که در
خوب جامه بود کراکن ا اکندن في کاف فارسیله یعنی انباشتن طولد رmq معناسته شاعر
بیت بهیمان تابکی آکندن زد * ز نقد علم دل را کن توانکر ا اکنیدن في فتح کاف و کسر
تون و سکون یای تحتانیله یعنی آکندن مرقوم شیخ اوحدی بیت آنکه اندر جهان ندارد
کنج * چون توان آکنید نش اوکنج ا اکوشیدن في ضم کاف عجمی ايله یعنی آغوشیدن
مرقوم و معنی زادن و سپاریدن شهنامه لغی در ا اکین في کسر کاف فارسیله دوشک
و یاصدق و جامه و امثالی نسنه لک ایچ عریسه حشودیر لر و بعض تراکیبه صفت اولور

غم آکین و مشک آکین کبی کمال امهیل بیت زبسکه عمر و مشک است توده بر توده *
دماغ و دانش از اندیشه غمرا کین است کمال آکین بالین فی یاصدق ای و سائر نسنه لده
دخی بویه صفت ایدر لحکیم خاقانی بیت خود پر کبوتر آن مینوست * کاکین چهار باش
اوست کمال آکیلون فی معنی اکامون مرقوم یعنی هفت منقش قاش کمال الان فی ولایت
ترکستانه بر شهرک آدیدر حکیم خاقانی بیت تف تیغ هندیش هندوستانی * علی روس در
روس آلان نماید * و جمع الفرسته بر طاع اسمیدر کمال الایدن فی کسریای اول و سکون
ثانیله یعنی آلان هم لازم و هم متعدی اولور مصدر در کمال التفتان فی زبان خوارزمه نشان
همایوندر یعنی پادشاهلر حکمی کاغدی چغتمای لغتیدر لکن عجم ده استعمالی شایعدر ابوالمعالی
بیت جو حکم عشق با شد عاشقار ادا دن جانی * ز شاه حسن زلف آورده خط آفتانی *
دیگر شاعر * قطعه * چو خط از شاه حسنست آفتان * که معنیش همین بدخاستانی *
که فرمان همایون اینچنین بود * شهید عشق را باید نشانی کمال الفتن فی ضم لام و سکون فا
ایله بی تکلف اولقی و التفتی و حیران اولقی معنایینه مصدر در ابوالمعالی بیت بدر دهم
آلفتن عجبتر حال دشوارست * کرافلاطون و کورستم کشیدن چارنا چارست کمال الفتیدن فی
آلفتن مرقوم معنایینه مصدر و متعدی در کمال الودن فی ضم لام و و او معروف ایله بولاشقی
و بولاشدر مرقوم معنایینه مصدر مصطلحی کنه کار در نتم شاعر بیت دعا بی میکنم یا رب
باین آلوده دامانی * مکن شرمند پیش قدسیام از دعای خود کمال الوسن فی ضم لام و و او
معروف و فتح سین مهمله ایله بر نبع لطیف از کدر تلین طبع ایدر حکیم شیرازی بیت بسر بخور
مطبوح آلوسن بزود * تا کند تسکین بدو هم خود کمال الوشیدن فی ضم لام و کسر سین
معجمه ایله بعضی فرهنگلر آغوشیدن معنایینه در کمال الیزیدن و الیزیدن فی نکلاهما
یکسر اللام و سکون الیاء التختانی آت و قاطر و سائر حیوانات اوردک و بولکلک و آزه حق
سوزدن آلنوب چبالق کمال آمدن فی حاضر و همیا اولق ابوالمعالی بیت خیال دوست چو آید
بخانه دل را * تثار مقدمشان نقد جان آمدن کمال اما سیدن فی کسر سین مهمله و سکون
یای تختانیله شمشک کمال اما سیدن فی کسر ها و سکون یا ایله یعنی آما سیدن مرقوم *
اما سیدن فی سران تختانی اول و سکون نایله یعنی آما سیدن و اما سیدن کمال الفتن فی ضم میم
و سکون خاء معجمه ایله یعنی آموختن کمال آمدن فی فختینله کلک معنایینه مصدر در مستقبلند
میم یا یه قلب اولنوب آید و آیند دینلور کمال آمدن شدن فی احم مصدر در کلوب کلک معنایینه
کمال امریزیدن فی ضم میم و سکون را و کسر زایله بر لغت و عفو کنه ایتمک بعضی فرهنگلر ایشک
معنایینه میرویدر یومعنایه میزظمی بیت خور غم بهر رزقت هم چون ادا * بیامرزند نصیب
از لطف زدن کمال آموختن فی تعلیم و تعلیم معنایینه لازم و متعدی استعمال اولنور او کرمک
او کرمک شیخ سعدی * قطعه * مملکت همه شوخی و دلبری آموخت * جفا و ناز و عتاب
و ستمگری آموخت * من آدمی بچنین شکل و قد و خوی و روش * ندیده ام مکر این شیوه
از بری آموخت * کمال بخندی بیت کمال این گفته کرمی بر در پریمندستان * بیاید بطول
و از تو سخن آموختن گیرد * چغتمای لسانده اوردک نمک دیر لرتکی دلده استعمال اولند و غی

اولند یعنی اوزن انجق بر خرقی تقدم و تاخیر باشلر نتم میزعلیه شرف بویتمند و اقفد زبیت اول *
بلاغه اورد کایب مین ابلا کم جانیم چیقار * کور مسام با شمد ابیر ساعت مین شید ابلا *
بویتمند مضارعی واقعدر وله بیت اوتوب عشق ایچرا عروم زاهد قوی زهد
و ارشادی * کنی موندیق اولوق ایشی ضعیف اولغاندا اوردکاتماس کمال امودن فی ضم
میم و و او معروفله آراستن و آدرسته شدن یعنی زده مک و بزمنش اولوق معنایینه استاد
ذقیق بیت در آمودن آن همایون بنا * نمادایج باقی بکجینه ها * مؤید الفضله
یعنی آموختن و آموخته شدن مسطور در کمال اموزیدن فی او کرمک و او کرمک آموختن
کبی هم لازم و هم متعدی اولور شیخ سعدی بیت ای مرغ مهر عشق ز پر وانه بیاموز *
کان سوخته را جان شد و آوازیانم کمال امن فی بوزن دامن پیرامن لفظندن اختصار
اولنشد چون معنایینه میزظمی بیت کبی بر پاستاده که نشینند * چو هاله آمن آینه
گرفتند کمال امون فی ضم میم و و او معروفله ایکی معنایه در اول مجمع الفرسته پیرامن
معنایینه در مختصر پیرامون در ثانی فرهنگلر جهانگیریه یعنی آموی بر مشهور ایرمقدیر
آب آمودیر شاعر دیمشدر بیت آن رود که خوشترست ز آمون * بی شمه که هست
رود سیحون * مولانا هاتنی در دیور نامه بیت جواز آب آمون کندشتان سیاه * بر آمد
هیا روزهای بهار کمال آموختن فی کسر میم و سکون یای تختانی و خاء معجمه ایله قارشقی
و قارشدر مرقوم لازم متعدی کمال بخندی بیت ناخکامی میبرد از ما بدور آن دولاب * ساقیان
در باده ها کویا شکر آموختند کمال امیزیدن فی کسر میم و زاء معجمه و سکون یا تین تختانین
ایله یعنی آموختن مرقوم هم لازم هم متعدی اولور قارشقی و قارشدر مرقوم معنایینه
چغتمای لسانده یومعنایه فوز غامق دیر لرم لازم هم متعدی استعمال اولنور میزعلیه شرف
بیت ملائک قوشلاری غم شامی قوز غامق تانک ایرماس کم * بایب تور کوککازین
آهم خدنگی بیلمکه آشوب تور کمال آندون فی سکون نون و ضم دال مهمله ایله اوج معنایه
کلوز اول یعنی آبخا که مقابلی آیدون در آنجام معنایینه حکیم ناصر خسرو بیت راه توزین
خیر و شر دو کسادست * خواعی آیدون که ای و خواعی آندون * ثانی یعنی آچنان
صاحب فرهنگ منظومه بیت مثل آندون چنان چنین آیدون * آکه آذر بودن از چه
و چون * ثالث فرهنگلر جهانگیریه آنگاه و آن زمان معنایینه مسطور در کمال انکندن فی
سکون نونین و فتح کاف فارسیله یعنی آکندن مرقوم کمال آن فی بش معنایه کلوز اول
آشارت بعید ایچون اسمدر عربیده ذاک معنایینه ثانی مجد هندو شاه نقد حسن
ایله تعبیر ایش عربیده جاذبه دیدکاری در محبوب بلده برالتدر که اسان ایله تعبیر اولنماز
و عبارت کز انجق مشاهده ذوقیه معلوم اولور خواجه حافظ بیت شامد آن نیست
که موی و میانی دارد * بنه طاعت آن باش که آنی دارد * ثالث ادات جمعه که اشم آخرینه
لاحق اولور سه معنای جمیعت افاده ایدر آدمیان و مردان و زنان کبی رابع ادات
توصیف در یونده دخی کله آخرینه لاحق اولور افتان و خیزان کبی خامس بعضی تراکیبه
وصفیت ایچون مزج ایدرلر آچنان کبی کمال انین فی کسرنون و سکون یای تختانیله

یابوق که انکله ستودن یاغ چینه قرار در ستودن دیر لطمیان مرغزی بنیت سبوی و ساغر
آنین و غولین * حصیر و جای روبر و خیم و بالان * و یابوق طاشنه دیر که اول طرفک ایچنه
قور لوله بیت دو غم ای دوست در آنین تو خواهم ریخت * تا کنم روغن ازین دوغ همی جنبانم
و اوادان بی معنی آبادان با و او قلب اولم قاعده فارسیه در و او ریدن بی کسر راء
مهمله ایله یوقم او ریدن معنی سینه و دخی مصاحبت آراسنه سوز قاتمق و کتور ملک معناسنه
استه دایم بی بیت مراد کسان آوریدی شها * مراد از غریب آوریدی چرا و او از کن بی
دعوت ایله دیکدر مولا تا محمد نظم وری بیت بیامطر بارده ساز کن * طرب میروا کنون
آواز کن و او ازین بی کسر زاء معجه ایله چغرمق آواز کردن معناسنه و او ان بی
دیوان معناسنه بعض نسخه ده دیوان حکمی معناسنه مرید را بوالمعانی معنی اول بیت
حال دل خود عرض کنندای شته خوبان * عشاق در آیند در آوان تو هر روز
و او ردن بی کتور ملک معناسنه مصدر در و او ریدن بی معنی آوردن حکیم اسدی
بیت تو آنچه از بیم رسیدت بکوش * بین و بجای آوریدن بکوش و او ازادان بی
آواز مر قومک طرفی معناسنه که ایچنه مذکور نسخه لری قور لرحلند استعمال ایتمک
ایچون و او ازین بی سکون واو و کسر زاء معجه ایله آردج اغاجی کذا فی الحالی
و او شین بی سکون واو و کسر شین معجه ایله عرییده صنعت ترکیه کویکوا و دیر ل
و او غون بی سکون واو و ضم غین معجه ایله کار ز معناسنه ابوالمعانی بیت روداب
از دهانش وقت گفتن * کشوده گویا آوغون حمام و او نکان بی فتح واو و کاف
فارسی و سکون نوله شرفنامه ده معنی آویران و آویخته شدن و او ان بی فتح واو ایله آونک
لفظندن مرخم در آویخته معناسنه استاد منوچهری * قطعه * سبی چون چاه بیزن
تمک و تاریک * چوبیزن در میان چاه آون * ثریا چون منیره بر سر چاه * دو چشم من بدو
چون چشم بیزن و او یختن بی کسر واو و سکون یا و خاء معجه ایله آهق هرنه اولور سه
کمال بخندی بیت نازکی و لطف دزدید از بنا کوش تودر * غوطه در آب دادند انکوش
آویختند و او ریدن بی کسر واو و سکون یای غیمه ایله یور مق معناسنه و او از کن بی
سکون زاء معجه و کسر کافله اولاشیعی و یاشیعی اولان نسخه بعض نسخه ده حیر و مأیون
معناسنه منقولدر و او ازین بی آویختن مرقوم معناسنه در و او ایشتن بی شین
موقوف و فتح تا ایله شرفنامه ده بر او تدر زانف شاهدان دخی دیر ل عرییده صنعت دید کلیدر
و او ایشتن بی کسر واو و سکون یای تحمانی و فتح شین ایله بر او تدر آجیرق قوریدوب
بعض ادویه جزو ایدر لودر ویشان و عزلت کرینان کون و نمک ایله آمیخته ایدوب
تناول ایدر ل عرییده صنعت عراق کیک اوتی و کیلانده کتسکه و هنده سابل مروا
دیر ل شاه ناصر خسرو بیت چه کنی دنیای دنی و خرد ریز را * خوش نیامد بی نان
دیده و آه شاد او ریدن بی کسر واو و سکون یای تحمانی و نه نه امید و رحا ایتمک بعض
نسخه ده از معنی معناسنه مریدر و او یختن و او یختن بی کلاهما بکسر الهاء و
سکون خاء المعجه قاج چکمک خصوصاً و غیره نسخه چکمک عوما حکیم فردوسی بیت

بیت ز آهختن تیغها از غلاف * که قاف را در دل آفتاد کاف * شمس فخری فتح ها ایله نقل
ایدوب و قطعه بی نظم ابلس * قطعه * ابواسحق سلطانی که در رزم * چو کنیش تیغ
بی باکی بر آهخت * بسان هندوان ترک فلک را * بچوب کین مالید و برهخت و او اهرام
اهرمن اهرن اهرین بی کلام بسکون الهاء و فتح الراء المهمله رهنمای بدی معنی سو
افعاله دلالت ایدنه دیر ل علامه طوسی نقل ایدر که طائفه مجوس اهرمن شیطان
دیر ل و بلکه یزدان دیر ل عبارت یوزد * المجوس من الوثیة یقولون ان فاعل الخیر یزدان
و فاعل الشر اهرمن و زعمون * هما ملک و شیطانا والله تعالی منزله عن الخیر و الشر انتهی
حکیم سنایی بیت کردادی کر ز کردی کرد خاکی هم نکرد * مریدان کر نباشی جفت
اهرمن میباش * یعنی الهاری اوله مزسک باری قرین شیطان اوله دیکدر عبد الواسع
جبل بیت باغ برجسته زنج کوی که از بیم درخش * از شهاب اندر هوا آتش گرفته
ا اهرمن بعض نسخه لرده و اسان ناسه اکثر الف مقصوره ایله مستعملدر شمس
فخری بویله نقل ایش کمال پاشا زاده مرحوم الف مدوده و هاء مقدر که ایله در والک
قصری و هانک سکونیله ده جا تدر دیش و بعض فرهنگ ده الف مدوده و فتح ها و سکون
را ایله مریدر حکیم اسدی بیت متیز آوری کار اهرمنست * متیزی رخا شست آب شست
اصحی قول اولدز * قطعه * کران ذو عارض رخشان ز فعل یزدانست * ز فعل اهرمن آن دوزلف
چو کانست * بدین دلیل همی تابوی درست کشد * که خیر کشت یزدان و شر اهرمنست
اهرمنک معنای لغوی می دیو دیکدر و اهرن بی سکون ها و فتح زاء معجه ایله نفت یاغی
ابوالمعانی بیت شرار آتش غم آچنان جگر سوزست * سرشک دهن شد اهرن برون
آید و آهسته سخن بی ایکی معنایه در اول فصلد بکه فجج دخی دیر ل ثانی زیر بدن
صوبلک که عرییده هوس دیر ل ابوالمعانی بیت آهسته صبا پا زده در رزم بهاران * آهسته
سخن کرد بکل غنچه خندان * و اهرن بی مطلق دمور در خام اولسون معمول اولسون بواهم
مدلولی اوزن موضوع در فرهنگ جهانگیریه شمشیر دخی آهن دینلد وکی مسطور در دیو معنایی
مؤید شیخ نظامی بیت کسی را که جانش باهن کرم * بسی جامهادر سکا هن رزم و او اهریدن بی
کسر جیمه معنی آهختن یعنی کشیدن تیغ و خنجر و غیره و یوزمک سلخ معناسنه اما مجمع الفرس
جیم عجمیله معنی کشیدن و مؤید الفضلاده معنی انداختن مسطور در و او افکیدن بی سکون
نون و یا و کسر کاف فارسیله معنی قصد آهنگ کردن کبی و او اهرین بی دمور دن دوزلف
نسخه ده اولور سه آهن آخرنده یای نسبی در و نون نسبتن ناکید اهریندر و او اهرین خفتان
جبه و جوشن وزر که عرییده ورع دیر ل خواجه سلمان بیت مندر خشید از میان آهنین
خفتان و خود * هم روان صورت که در پولاد چین تابان کهر و او اهران بی نقب ذن یعنی زیر زمین
قزیمی استاد دقیق بیت حور بهشتی کرش بیند بی شک * خواهد اندر زمین پیارد اهران
و او اهرن بی ضم ها و او مجهول ایله رخنه دیوار و نقب زمین حکیم اسدی در صفت نقب زن
مثنوی * باهون زدن در زمین باشتاب * سپیکتر وندی زماعی دراب * بنیان سرتاسر اهرن
زدند * نگون یان بر روی ها مون زدند * شمس فخری اهرن نقب زن و نقب باشد دیوب بویی

زبان کارلق ایتمک ایچون فی الامور ضم ها ایله بش معنایه کلوز اول جیرانکه ترکیته
کیت دیور وقره جه نك توعیدر ثانی غیب معناسنه در یوایکی معنایه شاعر بیت
بینه حرص چون آهوجه تازی نفس همچون سك * بصحرای قناعت روکته بی آهوست
آن صحرای * معنای ثانی به نظیری نیشابوری بیت پیش چشم صیبت یاد غزالث آهوست *
زرد آن سنبل مودم زدن از مشك خطاست * حکیم خاقانی بیت دیدی آن جانور که زایله
مشك * نامش آهوست او همه هنرست * ثالث فریاد او از بلبل معناسنه حکیم فردوسی
بیت باهوزبان فناد و بمرد * بدیدان زاده آن دستیزد * رابع استعان طریقه چشم
دلبره ده دیر لمولانا عبد الرحمن جامی * مثنوی * چوبیستی ترکش راپرده خواب * شعی
باشم همدم در تب و تاب * دوست آهوی خود را سحرگاه * چرانیدی بیاغ حسن آناه
خامس بر مرض امید که آدمک و حیوانک ظاهر او را و نفسی تک ایدر مزید ضیق النفس
دیرل شیخ نظامی بیت سك تازی که آهوی کرد * بکیرد آهوش چون پیر کرد *
فی الینه زانو یعنی دیز کوزی مولانا جامی بیت بنسته ام من روی با آینه زانوی خویش
تکون آن ماه و چون آینه رو باروی کیست فی مع الهاء * اب افسرده فی طوکش
صومرات یحیی سید افسرده اسم مفعولدر که آخرنده کی ها مفعولیتن اظهار ایچوندر
فی اب آورده فی رعلتدر حیوانانده خصوصیات ایا غنیه واقع اولور ایوالمافی بیت در پی
جانان رودیک زوسیه پای لک * کفتم آب آورده این خبر نمی شنایند فی البتاه فی
سکون باء موحده اول و فتح ثانی و تاء مثناه ایله ایکی معنایه در اول صوقیردن جق ظرف
معناسنه اولور که لفظ مرکبدر آله تابدن که حرارت معناسنه اولان تابدر و آخرنده کی ها معنای
خاص علمیه نقل ایچوندر ثانی آفتابه معناسنه که اریق دیگدر بومعنی بایله فده تبادل و تواخی
اولدوغندندر فی الحجامه فی سکون باء موحده و فتح جمله ایکی معنایه کلوز لفظ مرکبدر
آب ایله جامه دن اول اثواب یویه جق ظرف ثانی فرهنگ جهانگیریده بر مخصوص جامدر
آنکه صوابجرلر بومعناده اصل جام آب ایدی جام شرابدن تمیز ایچون علمیه نقل اولدوقده
مضاف الیه تقدیم اولندی که قاعده مقررده محمد حکیم سنایی بیت زمردم لطف الحجامه
اوست * کعبه اهل فضل خانه اوست فی الحجامه فی سکون باء موحده و فتح خاء معجه ایله ایکی
معنایه کلوز اول لفظ مرکبدر آب ایله خانه دن صوطوره جق مکان حوض و امثالی صو
بحرنی وغیری ثانی طهارتخانه در فی البخره و البخون فی کلاهیا سکون الباء لوحده
و فتح الخاء و الراء ثانی و او معدوله ایله آبخور مرقوم معناسنه آخرنده اولان ها علامت
معنای اختصا صدر فی الباء فی سکون باء موحده و فتح دال مهمله ایله هرزه و خدیان یاوه
سوز معناسنه اولوالمافی بیت بهر و صلت دمزدن در پیش اهل دل خطاست * غیر در عشق
گفتن نزد عشاق آله * و دروغ حکایه و بی اصل کلمات معناسنه و له بیت کفتم نیاموخت
تو که خفازه * منت این سخن آله است در زبان ما فی اب راهه * و اب راه فی یعنی
کدرگاه آب صیف اسفرکی بیت خاک کوبس کن ازین روح طبعی تامن * زاب راهش
زکدرگاه جگر برشته فی الباء فی سکون باء موحده و فتح راء مهمله و اخفای دایله قفنان بوزی قاش

نقاش اولسون غیری اولسون مولانا طه پوری بیت فراوان درین کار که کارکر * یکی اوزه
باقیدی آستر * الف مقصود ایله ده جائزدر فی البرزه فی آبریز مرقوم معناسنه آخرنده کی
ها علامت مفعولدر فی اب زه فی کسریا و فتح زاء معجه و اظهار ها ایله صوصرنیدی زه
زمین لفظندن اسم فاعل و اسم مصدرده او اورایوالمافی بیت همچو کرمابه دماغ از بحار
تاب دل * دبله ام چون کوزه استکسته ارد آب زه فی ابستانه فی کسریا موحده و سکون
شین مهمله و فتح تاء مثناه ایله و سکون با و کسریا ایله ده جائزدر صوالاجی ظرف طاس
و بقرج و امثالهما آب ایله ستاندن مرکب لفظدر فی ابستگاه فی کسریا موحده و سکون
شین و سکون نون و فتح تاء مثناه ایله طهارتخانه معناسنه شین معجه ایله دخی روایت اولمشدر
شمس فخری بیت کیست کینی که شود همت تو ملتفتش * نشود روح قدس مائل ابستگاه
فی ابستگاه فی فتح باء موحده و تاء مثناه و سکون سین مهمله ایله جا سوس معناسنه
و جا باوس معناسنه ده مرویدر شرفنامه ده عایشه و زنی اوزن آیشه و شیشه و زنی اوزن
ایشه دخی دیرل امامی الفضلاده ابسته زمین راست و هموار کرده بجهت زراعت
مستوردر یعنی زراعت ایچون اصلاح اولمش یرو بعض فرهنگه ابستی معناسنه که
اندن اسم مفعولدر و بعض نسخه ده زهدان معناسنه مرویدر فی ابستگاه فی ابستگاه
کلاهه ابکسریا و سکون الشین المعجمه یعنی جای نهفته یعنی طهارتخانه فریدالدین بیت
نه عین باز شناسند زعفر سرکین * نه کاستان دشناسند ز ابستگاه فی ابستخوان فی
کسریا موحده و سکون شین و فتح خاء معجمه تن و او معدوله ایله آبشخور مرقوم معناسنه
آخرنده کی ها مفعولیتن اظهار ایچوندر فی ابکامه فی سکون باء موحده و فتح کاف عجمی و مهمله
ازبه اولندن و یا خود قوری اتمکدن اصلدوب اکشیدر لر بر نوع صودر بوزه کی عربیده مری
دیرل و دخی تر خانه و ترشی صونه ده دیرل اعجام بینه متعارف در و ما خمدرد یا استعمال ایدرلر
شاعر بیت در خوان دکر آنقدرش میخورد آشی * ابکامه اگر بجی شود هضم نباشد فی ابکاه فی
صویری یعنی صوطور دخی مکان و محل زیرا کاه اسم مکاندر فی ابکنده فی ابکنده مرقوم
معناسنه شاعر بیت رخسان فکنده ام بناخن * کرکریه شده است ابکنده فی ابکینه فی
سکون باء موحده و کسریا عجمیه اوج معنایه در اول صرجه معناسنه حکیم سوزنی
قطعه * زان شرابی خورد باید خرم و باقوت فام * کز فروغش سیمکون ساغر شود باقوت
سان * زابکینه عکس او چون نور بردست افکنند * دست بیرون کرد پنداری کلیم
از بادبان * ثانی یعنی شراب شیخ نظامی بیت چو آن جام کیتسروانی نمائد * نه جام
آبکینه چو باید نشانند * ثالث فرهنگ جهانگیریده الماس معناسنه منقولدر اما کمال
پاشا زاده مرحوم بوکادخی تصرف خا صی اوزن معنی تحریر ایشدر بیورده که آبکینه لفظ
مرکبدر آب ایله آکین دن که ایچ معناسنه در الفی تخفیفاً حذف اولنوب آبکین
اولور و آخرنده کی ها معنای عام ترکیبی دن معنای خاص علمیه نقل ایچوندر
و ایچنده صوویا شراب اولق شرطدر که ایچی صودیمک تحقیق اوله و آبکینه
اطلاقی وضع معنای لغوی سنه موافق اوله بویتنده معنای مذکور ظاهر در بیت

معنای ترکیب قرار آید چک محل دیمکدز عزیزم مقام و چفتای لساننده اورون دیو رضم
همزه ایله اسکندرنامه ده نوش الروان وصفنده بیت اورون کرچه کافرغه دوزخ دور
اینک عدلیدین اورونی رزخ دورور * بوتلر اکثریا اضافتله استعمال ایدرلسبعه سیانده
فرخ شاه قدسه کنیدیکی حکایه ده بیت اول زمال کیم قیل ساعزم طواف * کعبه اورنیغه
قدس ایردی مطاف * یعنی کعبه یرینه قدس مطاف ایدی * اراده بی سکون راودال
موقوف و فتح باء موحده ایله اون چوربا سی و او فی صویله قارشدیروب برنوع طعام ایدر
کذا فی الحمودی * اراده بی سکون راو فتح دال مهملتین و لامله ایکی معنایه دراول عربیده
طیمینه دیکلری ثانی دوه و قاطر قطارینک اکیروسنه آصد قلی قباصلی چاک * اردتوله
سکون راودال و ضم تاء مثنا ایله کاجی کی برنوع طعام مدر عربیده مخینه دیرلر بھاق
اطعمه بیت آن اردتوله خورکه بمن اوت خوارکفت * چون ماست با بخت ز من عذرھا
بخواست * اردروه بی سکون را اول و فتح ثانی و او و دال موقوف ایله اسم مرکبدر
آردایله روه دن الک که انکله اون الر * اردزده بی سکون را و دال و فتح زاء معجه و دال
ثانی ایله بودنی الک معناسنه اسم مرکبدر آردایله زده دن * ارده بی سکون را و فتح دال
ایله ال دکرمانی که دستاس دخی دیرلر اوال معانی بیت استخوانم آتقدر استکست جورش
آردشد * بوده ام در دست جوریا رکویا آرده * اردوله بی سکون را و ضم دال و او و معروذله
معنی آردتوله مرقوم * اردها له بی سکون را و دال و فتح ها ایله بودنی آردتوله مرقوم
معناسنه در * اردینه بی سکون را و کسر دال وای تحتانی مکسون ایله اون ایله اولان طعام
حاصلی اون آتیدر * ارزه بی سکون را و فتح زاء معجه ایله جمانی بالحق یا عیسینه آرزو کر
دیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری * ارسته بی فتح را و سکون سین مهملتین و تاء مثنا ایله
بزه نلش که آراسته دخی دیرلر آرستندن اسم مفعول درخواجه همان ساوچی بیت بسیارمشو
غره بدین حسن دلا و ز * کین حسن دلا ویز تواز عشق من آراست * استاد عنصری
بیت بنام و کنیت آراسته بادا * ستایشگاه شهر خطه تاحشر * ارغند بی فتح را و دال
مهملتین و سکون غین معجه ایله مجمع الفرسه خشم و غضب معناسنه اما اکثریا سیاعده
استعمال اولور حکیم فردوسی بیت سرآرده سپر دیدم بزرک * سیاهی بکردار آرخده
کرک * و شرفنامه ده حرکت معناسنه منقولدر بومعانی مؤید استاد رودکی بیت کبی آرامده
و که آرخده * کبی آشفته و که آهسته * و حریص معناسنه ده مرویدر بومعانیه استاد منوچهری
بیت آرخده برشای توجان منست از انک * پرورده مکارم اخلاق تو منم * تحفه الاحباب
صاحبی یعنی خشم دیش اما فرهنگ حسین و غاییده یعنی خشم آلودنقل اولمشد رادات
الفضله لاده قصر الفله یوزن سر زده غضبناک معناسنه روایت اولمش مؤید الفضله
کنلک و فرهنگ جهانگیری ضم رایله خشمکین و قهر آوده معناسنه بومعانیه استاد فرخی
* قطعه * شیر آرخده اگر پیش تو آید به نبرد * پیل آشفته اگر کرد تو کرد مجدال *
پیل پیچسته مصاصم تو بیند اندام * شیر برآیه میدان تو آید چنگال * و توله آرخنده
دخی منقولدر * ارغنده بی سکون را و نون و فتح غین و دال الله طالب شراب اولان مست یعنی

۹۰ یعنی چکین سرخوش اداث الفضله لاده قصر الفله یوزن برکنده مسطور دوشاعر دیمشد و بیت
ازمیت دل نمیشود و شیار * مست عشق تو بود آرخنده * ارنده بی فتح را و دال مهملتین
و سکون میله یعنی آرمیده قرار ایتش دیمکدر استاد کسائی بیت بود مرد آرمده در بند
سخت * چو جنبید کردد شود نیم بخت * حکیم اسدی در توحید باری بیت گران ساخت
سنگ سبک باد پاک * روان کرد کردون و آرمه خاک * ارده بی یوزن خان یعنی بن
دندانها یعنی دیشلرک دبی خسروی بیت بادام چشمکانت رخنه شود ببوسه * وان سی
و دو کهرها معنه نکسلد ز آن * آزاد میوه بی فتح زاء معجه ایله برنوع حلوا درکه بادام و فندق
و فستق و بونلر امثالی نسنه رایله ایدرلر بھاق اطعمه بیت کعب الفزال دارد ازبوی
مشک سهمی * آزاد میوه را هست از قند خرده کردی * و بعض نسخه ده برنوع
حلوا درکه بدورات و وصل ایله ایدرلر * اراده بی فارغ و تارک و قورنلش معنایه آزاد
معروف و آخرت کی ما علاقت مفعولیتدر بعض اسم صفت ایچون مضاف ایدرلر سرآزاده
کبی که تفصیل آزاد دینلر مرور ایلدی * ارده بی سکون زاء معجه و فتح دال ایله کوز
خیره نلش معناسنه در اوال معانی بیت از رخت شد نگاه من کوتاه * دبه از آفتاب شود
آزده * و فتح زایله یوزن آمد درت معنایه کلور اول رنگ و یرمک معناسنه حکیم فردوسی
بیت سوی خانه شد دختر دل زده * رخاں معصفر بخون آزده * ثانی ابکنه و امثالی
نسنه رایله صانچمق معناسنه حکیم انوری بیت بادام وار چشم حسود تو آزده * و زنا له
باز مانده مان همجو بسته باد * بومعانیه شمس فخری بیت در معدنلش ظالم بی باک مانده
همچون خرنکی که بود آزده در کل * ثالث نکند که آجل و آجیده و آزده و آریده دخی
دیرلر حکیم اسدی بیت پی افزاه سیمین و زرین زده * درون مشک و بیرون بدر آزده * رابع
تشبیهادوری دیشلرینه ده دیرلر حکیم انوری بیت از ملاقات صبار وی غدیر * راست
چون آزده سوها نست * ارده بی فتح زاء محمی و دال مهمله ایله فرهنگ جهانگیری
ابکنه و امثالی نسنه ل صانچمق و استره ایله یارمق و دکرمان طاشنه کسکین ایتک ایچون
دهور آلت اورمق معناسنه ظهیر فازیانی بیت رخ عدوت چونا رنگ رزدو آزده باد *
بسوزنی کذا آتش کذا اردونه ز رنگ * و بعض نسخه ده جانور صورتده دوزلش شراب
قد حنه ده دیرلر * ارده بی فتح زاء معجه و سکون را و مهمله ایله یوزن آکنده ایچو طولش
نسنه هرنه اولور سه میرنظمی هروی بیت طالع آخچان سرآورده * سینه از من شدست
آزده * و ضم زاء معجه ایله آزدن لفظندن اسم مفعول صیفه سیدرا بختش ورنجیده اولش
معناسنه اولور مستقبلند برالف زیاده الوب آزارد و مصدری آزاریدن و اسم مصدری
آزار کلور * ارغند و ارغنده بی یوایکی لغت زاء معجه ایله صحاح جمده یعنی آرخند
مرقوم مسطوردر * ازمرده بی سکون زاء معجه و راه مهمله و فتح میله آرایله مرده دن
مرکبدر که آرخرس و طمع معناسنه و مرده که آدم معناسنه ها غنی خصوصیت ایچوندر مرد
طمعکار دیک اولور میرنظمی بیت ستمکاری بسرنیاورده * آنکی که ستم است آزمرده
* ازمرده بی سکون زاء معجمه و ضم میم و او و معرو فله آرمودن لفظندن اسم مفعولدر

بدانش نیابند راه * ز دریا گذر نیست بی آشفته بی آشفته بی آشفته بی آشفته
ایله آشفته مرقوم معنایه حکیم فردوسی بیت سیاهی همه خسته و کوفته * کریزان
و سخت اندر آشفته بی آشفته بی کسر شین ایله طیون مخصوص اولان یوه که آشیان
دخی دیرلر نجق آشیان اسم عامدر و آشیانه اسم خاص در میرزا فصیحی بیت بر آشیانه بابل
نسیم پا زد و گفت * که خاتمان اسیران خراب می باید * کافی اسم عام استعمال اولنور
مولانا عرقی در توحید باری بیت ای نه فلک زخوشه صنع تودانه * در جنب کبریای تو
عرش آشیانه * و خاص استعمال اولند قد و له ایضا بیت پر و از کاه طائر صنعت کجا بود
جایی که دارد از دو جهان آشیانه * فرمک جهانگیرده یعنی سقف مسطور در عبد الواسع
جبل یعنی اول و ثانی * قطعه * بر او انشاه و سال از بلندی * نهاده نسر طائر آشیانه
ز فخر و مرتبت زینده باشد * صیهرش کاخ و مهرش آشیانه بی استیکاه بی کسر شین
و سکون یای تحنایی و فتح کاف عجمیله یعنی آشتگاه مرقوم بی آشیانه بی کسر شین
و سکون یای تحنایی و فتح ها ایله آت آوازی که شیهه و شنه و غرمت دخی دیرلر عربیده
صهیل دید کاریدر مولانا عرقی در تعریف اسب * قطعه * شاهنشاه حقیقت اسبی که داده
بشنو زمن که تارسانم بعرض * پیراست و طلی بجوش زان فزوده ام * آری بود رعایت
پیر علیل قرض * کر شیهه زند بجوانی ستایش * در نقطه رود کمنش نام ملی ارض *
میر نظامی بیت زند آشیانه همچون رعایا سیان * چو برق نیز تاب تیغ مردان *
بی آصیه بی کسر صاده مهله و فتح یای تحناییله عربیده حیره دید کاری طعما مدر بعض
فرمکن خرمای باغده بشو در کاری طعما دیرلر شاعر دیشد بیت همچو قرص مه دو
ثانی بمرض شافی بود * یک طبق آصیه در سفره شود کافی بود بی آغان بی فتح غین معجه
و راء مهله ایله تعلین طعمه سی بعض فرمکنده مشیندن اولان آسترکه بعض نسنه له
ایدلر استاد دقیقی در نعت شریف یعنی اول بیت از هلال تو شده آغاره تعلین او *
روی میشود ملائک در رکاب عرش ساری بی آغازه بی فتح غین و زاء معجین ایله ابتدا
و آیشه شروع ابلک عموما و ترنات و نغمات خصوصاً میر نظامی بیت چو مطرب از کسل خمیازه
دارد * چه ساز و نغمه و آغازه دارد * فرمکن جهانگیرده کفش دوزلر که آلتیدر بعض
فرمکنده اول قایش بان سنده دیرلر که کفش صکر و موزه دوزلر دیکش اراسنه قورلصو
و طبراق کیر مکده مانع اوله بی آغال پشه بی براغاج اسمی در که سده دخی دیرلر تفسیری
سده ذکری محلیله تفصیل او انور انشاء الله تعالی عربیده شجرة النبق دیرلر آغالید بی
فتح غین معجه و کسر لام ایله جنک و غوغایه حریص معنایه در بی آغرده بی فتح
معنایه مرید اکثر فرمکنده حریص خصوصاً و آشوب معنایه در بی آغرده بی فتح
غین معجه و سکون راء مهله ایله جامه تنک و چسبان یعنی انجمانک بالا پوش اولان
طائر اتوایی حکیم خبوزی بیت بدرد خواست کمر کاغت از بسی قومی * که پوشش ز برین
تو بوده آغرده * مؤید الفضلاده و فرمکن ابراهیم قواسمه یعنی قریبی که در برش جامه
تنک پان کرده باشد یعنی صبور لکندن طائر اتوای او زنده پان تنک اوله بی آغره بی سکون غین

غین معجه و فتح راء مهله ایله یعنی بزین یعنی تمر کو علی که وجود انسانله ظاهر اولور میر
نظمی بیت خلق بدو زشت و طبع خستیمی شده * چون بهق و آغره لکه مسنی مش
ودخی دایره پر کاله دیرلر آغشته بی آغشته بی آغشته بی آغشته بی آغشته بی آغشته
اول معروف و اوچی دخی برلرینه قریبدر هر رینک آخینه ابدال و محله کون استعمال
جایز در اول قارشش و یوغرلش معنایه شمس فخری بیت شیخ ابو اسحق کاندروزی
رزم * خاک را با خون خصم آغشته است * ثانی نمناک و یاش نسنه ایله نرم اولمشه
دیرلر حکیم فردوسی بیت از ایرانین من بسی کشته ام * زمین را بخون کل آغشته ام *
ثالث اصنامش معنایه هرنه ایله او لورده استاد عنصری بیت لاله از خون دل آغشته
مختیرماند سر کشته * رابع اصنامقندن طلوا و لش یعنی بولا شوب طولش شیخ نظامی
بیت زمینش باب زر آغشته اند * تو کو بی در آن زعفران کشته اند بی آغده بی
فتح غین معجه و سکون نون ایله یعنی آکنده یعنی طولش هرنه اولورده یا صبق و دوشک
و سایر امثالی و ما کولاتدن مومبار و سایر طولله و دخی جمله طلوا اولان محسوسا
و معنا میر نظامی بیت عداوت را درون دارند بودی * درونش کبر و کین آغده بودی
و ضم غین ایله ایکی معنایه کلور اول اکیرلک ایچون یوماق او اش پنبه ثانی بزوع بیوک
عنکبوتدر زهرناک اولور بی آفتاب کاه بی کونش اصابت ایدن محله دیرلر کاه بوند اسم مکندر
بی آفتابه بی ابرقدر عموما یا صی ابرقدر خصوصاً مولانا جامی در یوسف زلیخا * مثنوی
ید شمش داد زرین آفتابه * کنیزی از پیش زرکش عصابه * یکی طشش بکف از نقره
خام * بسان سایه اوراکام برکام بی آفتاوه بی ینه اولمعنایه در با و او قلب اولمشدر
فارسیه اقلاب حروف قاعده مقرر در بی آفرازه بی سکون فا و فتح راء مهله و زاء
معجه ایله شعله آتش معنایه در حکیم خبوزی بیت کمن ز آتش طبع تو آفرازه
بلند * ز آفرین تو باشد کز آفرازه من بی آفروشه بی سکون فا و ضم را و فتح شین معجه
ایله بزوع لطیف حلوا در که صنفی روغن ساده بی قینادوب او ز رینه انچه النش اونی
دو کوب نرم آتش او زنده ال ایله اوارلر تاکه دانه دانه اوله بعده او ز رینه شکر یا خود
عسل مصفای د و کوب آهسته قارشد درلر بی نظیر سر برع الهضم لطیف حلوا
اولور استاد و دکی بیت رفیقا چند کو بی کونش طط * نه بکیرد کسی گرم آفروشه
شاه ناصر خسرو بیت این آفروشه ایست که ز اغشت * خوا لکر شمش هردو قرین یکدیگر
خوا لکر ملخی و خوانسار معنایه ده کلور فرمکن جهانگیرده مسطور در که اهل
کیلا ندن مسعودر که آفروشه کیلا نه مخصوص بزوع خورش یعنی یکدر مشهور
و معروف در که طریق طبعی بوبله در قاج بر طه صار و سن سودا چنده چالقیوب نرم آتش
او زنده بر مقدار قوی بلند قدن صکره او ز رینه شکر یا خود عسل دو کوب قاشق ایله
آمیخته ایدوب خشکه پلا و او ز رینه دو کوب تناول ایدرلر قصر الفله آفروشه و حلق
الفله فرو شده دخی دیرلر ورخی الدین نیشابوری به نسبت اولنان قولد آفروشه او ز رینه
اولق او ز رینه منقولدر شکم مزبورده شد بیت همه جهان شکر لفظ تو گرفت و هنوز *

مفعول در حاضر و مهیا معنا سنه میر خستزه بیت تودادی بدل کج آماده را * نو کردی
بلند آدمی زاده را * اولش شمس و دوزش معنا سنه دخی استعمال اول نور شمس فخری
بیت سرور بهجت ارباب فضل در کبیر * بفردولت شاه است دائم آماده * امان
فتح راء مهمله ایله حساب و دفتر معنا سنه که آوان دخی دیر ل امان کیر محاسب معنا سنه
اولور * اماه * اظهار ها ایله یعنی آماس شمس که عربیه ورم دیر ل شرف شرف و
* قطعه * شیر کر مالش عدل تود باغت یابد * کردش زمتر از نیمه * روباه بود *
خیمت ارفر بی یافت زمجون غرور * چه شود فری طبل ز آماه بود * الحته بی منم
میم و سکون خا و فتح تاء مثناة ایله * آموخته لفظن اختصار اولش در اوکرش
معنا سنه کذا فی جمع الفرس * اماه بی ایکی معنایه در اول اسم مفعول در ماضی ده
و حال استعمال اول نور گلش و کدی دیکر ثانی بدیهه و لطیفه معنا سنه امیر خسرو
بیت بار خاز شدی مجلس خاص * که نواز ن بدی و کدر قاص * کاه کفنی بشوخی آمده *
که نمودی بعشوه شمیم * اماه بی کسر میم و فتح لامله املج دید کاری دار و در کابل
نوعند ندر اما اندن کوچک در قبوخی استعمال اولنوب چکر دکی آتیلور طب کتابارنده
قشر املج یا زیلور نوشتار و ترکیبش جز و اعظمی در * اماه بی فتح میم و نوله یوزن
آمده بغش اودون بعض نسخه ده یاربوب یا قفه حاضر لیش اودون یعنی میرزا ابراهیم
الف مدوده و مقصود ایله ده و اب ایلی حکیم سوزنی بیت غرار آمده هیزم همه ز کوه
خشک * نهاده اند جوانبار و من در انبارم * خشک فحش ایله جمع الفرس نام کوه
مسطور در * اموده بی درت معنایه در اول نسخه میرزا ابراهیم ده یعنی آراسته شیخ نظامی
بیت دو خر که داشتی خسرو مهیا * برآموده بکوه تار یا * به معنایه امیر خسرو بیت
دگر باره در جنبش آمد نشاط * برآموده شد خسروانی بساط * ثانی یعنی آمیخته
یعنی قار شمس شیخ نظامی بیت بخوی خوش آمده به کوهرم * برین زبستم هم برین
یکدم * ثالث فرهنک جهان نگیریده اینجو و لعل و امثالی جواهر کد پاکه دیزش اوله شیخ
نظامی بیت برآموده جوهر مشکین کند * فرو هشته بر کوه را کین کند * رابع یعنی
بر کرده وله بیت گذارند طرف کوه فروش * سخن را بکوه برآموده کوش * و دخی
آمودن لفظن اسم مفعول در اوکرش معنا سنه * اماه بی یوزن نامه دوات معنا سنه که
خواستار و خواسته دخی دیر ل عربیه مخبره معنا سنه حکیم طرطری بیت ای ترانینک
آمده فی خامه * اوح تبایم تخته زدمست * فرهنک جهان نگیریده یعنی آمده مرقوم مروید
* اماه بی کسر میم و سکون یای تحتانی و فتح زاء معجه ایله ایکی معنایه کاور فرهنک
جهان نگیریده اول یعنی آمیخته حکیم سنایی بیت کرد کرده بسی سخن ویزه * نیک و بد خیره
درم آمیزه * مصدري آمیزدن اولور ثانی یعنی مباشرت جماع * اماه بی زاء عجمیه
جمع الفرس مرد و موی یعنی قرغل عربیه کهل دیر ل شمس فخری بیت هر که با بند
کان شاه جهان * دارد اخلاص نسبت ویر * پیر کرد ولی یقین نبود * در جهان رنگ
موش آمیزه * اماه بی کسر میم و سکون یای تحتانی و فتح غین معجه ایله یعنی آمده کذا

کذا فی فرهنک جهان نگیری * اماه بی آنله چندن مرکب در آن اشارت بعید وجهه دیکر
معنای ترکیب اول نه دیک اولور و آنی دیک معنا سنه ده کاور شیخ سعدی بیت آتش
سوزان نکند پاسپند * آنچه کند و دل مستند * انسته بی فرهنک میرزا ابراهیم ده
کسر نون و سکون سین و فتح تاء مثناة ایله براوت کوکیم در خوشبوم مشک دخی دیر ل و فرهنک
جهان نگیریده فتح نوله یوزن و ارسته براوت کوکیم در عربیه سعد دیر ل ضم سین ایله و لسان
هندیده موته دیر ل * انکه و انکه بی کلاهما بسکون النون و فتح کاف عجمیه اول وقت
دیکر نظام استر آبادی * قطعه * زمین و یسر و اریستم ز فوق و تحت بکند شتم * برین
حالی مکان آنکه کشتن لامکان * بما * هزاران ساله راه لامکان آنکه برون کشتن * ز قصر رفعت
سلطان دین شد آسمان پیدا * بویقلر ده اندن صکره معنای ده استنباط اولور
* انکه بی سکون نون و کسر کاف عربی و اخفاء ها ایله آن ایله کدن مرکب در اول کسنه
معنا سنه که ادات حرفیدر که مابعدی ما قبله ارتباط ایچون ایراد اولور و کاهی اسم
استعمال اولن در کسنه نک ذاتنه استدلال ایدر کاهی عربیه اولان مع هذا معنا سنه
ایراد ایدر لرتکم مولانا عربی بیت با آنکه یقین است کدر کاشن فردوس * صد کل بتی
دستی هر خار فر و شند * اوارچه بی آوان لفظنک تصغیر در وقت حساب معنا سنه
ایو المعانی بیت بیک ثواب نیابند غیر معصیت * اگر نظر بکنند آوان چه ام بروز حساب
* اوان بی فتح و اوورا مهمله ایله آمان مرقوم معنا سنه در استاد مغزی بیت پس دید
بماندست که ملک ملک را * ارندید یوان تو آوان و دفتر * رساله حسین وفای ده آوان اول دمور
خرده لیدر که نعل دلو کدن چقار بر معنای دخی وطن و مسکنندن دور اولش دیکر شمس
فخری بیت شکوه تاج کیان وارث مالک جم * که از مالک آوان کرده است اورا * آوازه بی
فتح زاء معجمه ایله صد او مقام ایله اوفق و دخی غیرت معنا سنه ایو المعانی بیت چنان شد
است برون شهر تش زانده * که رفته است همه آفاق صیت و آوازه * آوازه بی اظهار
هایله آواز معنا سنه در که آوادخی دیر ل حکیم اسدی بیت زمزل بمنزل همی شد جهان *
سبک همچو آوازه بکوش از جهان * اوارچه بی آوارچه مرقومدن مخفف در حساب معنا سنه
استاد لطیفی بیت هر آنکو خرمزاج و غرچه باشد * و رچه قول و چه آوارچه باشد
* آورد کاه و آورد که بی کلاهما بکاف الفارسی جنک یری محل معرکه آورد جنکدر کاه و که
اهم مکاندر حکیم فردوسی * مثنوی * نهادند آورد کاهی بزرگ * دو جنکی بگردار غنای کرک
صاف آرای این لشکر کینه خواه * چنین بست صفهای آورد کاه * مثال ثانی میرنظمی بیت
کهان مهیا خواست در صبحکه * نهادند و سوی آورد که * آوردده بی بر علتد رانسانده
و حیوانه طرنق دینه واقع اولور وله بیت عدوت چوتوان بخار دسرش * شد آورده دز
ناخن کار خوش * اوان بی سکون و او و فتح راء مهمله ایله یوزن و معنی آبره قفتان و یصدق
و دوشک یوزی و هر نه که استرلی اوله لابد یوزی اولور اول یوزه آبره و آون دیر ل حرف
با ایله و او میانه تبادل اولدیغی شایع در * اوله بی سکون و او و فتح لامله یعنی آبله کسنز
و او ایله صحنی در قبح حق که وجود انسانده ظاهر اولور ایو المعانی بیت ز آتش هجرت

دیکدرضا فله یعنی آب آشامه مضای او را آخر نه کی حرف یا صفت ایچوندر میر نظمی
بیت اگر ساقی می نایش نیارد * بجایش آب آشامی بیارد * اباء علوی یعنی
کواکب سبعة سیاه کدانی مشرقنامه * اب زند کانی یعنی آب حیات لفظ مرکب در
بر جزوی آب اولد یعنی ظاهر و بر جزوی به زند کی در و بر جزوی به الف و نوندر که زند کنیک
یا سی حرف نسبتدر والف و نون نسبتن ناکید ایچوندر میر نظمی بیت حیات افزای نطق
جاودانی * لطافت بخش آب زند کانی * اب سردی یعنی روز کردن صوتش صو
صو قلمه منسوب صو دیک اولور * ابی یعنی کسر با ویای معروف ایله اوج معنایه در اول
ایو ادیدکاری معروف میوه در عریب صفر جل دیرل حکیم سنایی بیت چرا بر یک زمین
چندین نبات مختلفر وید * زخل و نار و سب و وید چون آب و چون زیتون * ایوانک
اوزرنده اولان غباری نو خط محبوب عذارینه تشبیه ایتشدر در تنکم مولانا امیدی
* مثنوی * آب که بود برو غباری * نو خط ذقی بود زیاری * کرد در یرقان فتاده باشد *
بس روبره بهی نهاده باشد * بر آدی دخی به در کسریا و موحد و اظهارها ایله معنای
ثانی اور دکر که مرغ آبی دخی دیرل صوده تعیش ایتدکیچون ثالث بر نوع ایری و آیدار
اوزمدر * آتش فارسی یعنی وجود انسانده ظاهر او اور بر علتدر عریب نار فارسی دیرل
کتب طبه مسطور در کد نار فارسیله جمره بر علت اوله اما بعض اطبا خصوصاً متأخرین
ایکی مرصدر ماده لری بر اولغله بر برینه قریبدر سببی همچان صفر در علت مزبون آتشک
دیدکاری علتدن غیریدر صفر امتنع اولوب خرده قهر جقلر ظهور ایدر صار ورنک اولور
صاحب اکثر زمانده حرارتده اولوب سوزناک وشدید چرکی و وجعی و صاری صوی
قیمنا یوب دو کیلور دکی یکی یرده غیری قهر جقلر ظاهر اولور علت شدید اولدیغنه اسناد
دیشدر * قطعه * دل بین که مرا غم که مهمان آمد * وز عشق که بر سرم طوفان آمد *
از آتش پارسى روانسوز تراست * این عشق که از خاک خراسان آورد * بعض فرهنکرده
بغاله یعنی او چق معنا مندمد کور در حکیم خاقانی حضرت حضره خطا بادیشدر بیت
دیمرا کرفته لب آتش فارسی زتب * نطق من آب تازبان برده بنکته دری * آتشی
آتش منسوب نسته لره و کاه یای و صفیه ایله آتش صفت معنا سنه حدت طبع وشد
و نیز مشرب اولان آدمه دیرل میر نظمی بیت جهان سوختی تا کی این مشله پوی *
مشو آتشی ای شعی تند خوی * آدمی * بویادخی کام نسبت و کاه صفت استعمال
اولور میر نظمی بیت ندیده کیمی اینچنین مشرب * پری صورت و آدمی
طینت * آرای یعنی فتح راه مهمله ایله آراییدن لفظدن صیغه امر و وصف ترکیبی
اولور انجمن آرای و جهان آرای صبی طالب آملی بیت زدم خوش در جوانی بر طریق
معصیت پایی * کنون در بزم طاعت نیست چون من مجلس آرای * بوییدن امم فاعل
اولمق استنباط اولور * آری * کسر راه مهمله ویای معروفله جوابده بل و اوت دیکدر
عریبده نم معنا سنه مولانا عرقی بیت اقبال کرم میکر دار با ب هم را * همت نخورد
نیشتر آری و نم را * وله در تعریف اسب بیت پیراست وعلانی مجوش زن فروده ام * آری

آری بود رعایت پیرعلیل فرض * آری یعنی فتح راه مهمله ویای مجهول ایله دیش دیی *
آره مرقوم معنا سنه و دخی آلی معنا سنه ده مرویدر * آزادی یعنی فتح زاء معجه و کسر
زال مهمله ایله ایکی معنایه در اول بی قید اولمق ثانی حمد و شکر معنا سنه بویکی معنایه
حکیم فردوسی بیت هم آزادی تو بیزدان کنیم * همی بیش آزاد مردان کنیم * آزما یعنی
آزمودن لفظدن اسم مصدر در ازمایش کبی کاهی صیغه امر و وصف ترکیبی استعمال اولور
* آسانی یعنی فتح سین مهمله ایله اوج معنایه در اول راحتک معنا سنه مولانا عرقی بیت
ز دبه رفتی و مردم همان نفس قریاد * که بی تو مردم و آنکه چنین باسانی * وله بیت
لب توجره ده باده دل آستوبی * غم تو شانه کش طره تن آسانی * ثانی ضد دستور در
آخر نه کی یایای مصدریه طالب آملی بیت قفس برین دل چون صعوه نشکنی هر چند *
همای قدس بدام آوری باسانی * ثالث خواب و آسایشه دیرل معنای اول ایله بومعنا
بر برینه قریبدر حکیم سنایی بیت روزیکاری و شب آسانی * بدرسی بر سر سلطانی
* آسای یعنی ایکی معنایه در اول آساییدن لفظدن صیغه امر و وصف ترکیبدر ثانی
ادات تشبیه در فلان آسای فلان کبی حکیم خاقانی بیت صبدم چون کله بند دآه
دود آسای من * چون شفق در خون نشیند چشم شب پیمای من * آستانی یعنی آستان
قیواشکی در آخر نه کی یا حرف کاه نسبت و کاه صفت اولور و کاهی وحدت استعمال
اولور طالب آملی بیت سری چون نقش پای دوست با افتاد کان دارم * ازان بر آستدانی
بر کردیم آستانی را * آستانی یعنی بویا و صفیه در آستان کبی اولان معروف رنکدر هر نه
اولور سه تشبیه استعمال ایدر لری محله خاطر پرفتور بر ترکی بیت لایح اولعین ثبت اولندی
بیت عوای سنبله سیر مستبلاز اعلادر * زمینی آستانی کوستر او ز که تماشا در * آستی
سکون سین و کسرتا مشناه ایله آستین لفظدن ترخیم اولمشدر حکیم خاقانی بیت روح الله
ارز آستی مریم آمدست * صد میر مست روح ترا اندر آستین * ابوالعانی بیت دستپوس
او نباشد تندیب بدکان * ساعد سمین خود دارد نهان در آستی * آستی سکون سین
و کسرتوله قومه عورت که وستی و آستی دخی دیرل کدانی لغة المعبره * آستی کسر
سین مهمله ایله قومه عورت یعنی بر آدمک ایکی یا اوج عورتی اولور بر برینه قومه دیرل
ابوالعانی بیت در جهان را حنی نمی پاید * هر کمی شوی آسی می باشد * آستی
سکون سین معجه و کسرتا مشناه ایله بار شقی که عریبده صلح دیرل مولانا هاتنی بیت کرکار شود
باشتی دیر * زان پس منم و سنان و شمشیر * مولانا عرقی مقابل ایله ذکر ایتشدر بیت
جنگ آتشی آتشی آتش مدارا آتشت * خوش سروکاری از آن بد خورما
نا آتشت * استکوی * سکون سین معجه و خم کاف عجمی و او معروف و اظهار
یا یله قصر و چار طاق و عالی مکان معنا سنه اسناد دیشدر بیت تویی که از غرف
آشکوی طارم چرخ * نزل یافت بایوان حد تو نزل * آستانی * اظهار یا یله
آشنا معنا سنه در * آستانی * یای مصدریه ایله باشک معنا سنه اولور خواجه
سلمان بیت دلت را با غم عشقت یعنی آستانی ده * که تن را آشنا کردن نمی شاید درین

دو یا * آشنای ثانی سیما حقدَر * افتابی * سایان یعنی کولکه لك مولانا وحشی
 پیش روی تو آفتابی زلف * زیر زلف تو سایه پرور کل * الای * الای * بوزن بالای یعنی آلوده
 شدن طالب آملی بیت لبش کاهی بخویش لقمه آلا * ولی در زیر لب لخت جگر خای
 * الانی * سکون لام و کسرونه قبوسورده سی میرظمی بیت وصف عدل حکوه شش
 این بس * نیست حاجت بالی در کس * الوی دشتی * کوک * دیدکاری طایغ میشی بعض
 پر رده الح که عربیده ز غرور دیر رر نوع طایغ عشیدر * الی بالی * کر اس که آلبا لو
 دخی دیر نعمه الله فشنه در دیش * امانی * صغنی معناسنه و دخی دارا خربدن
 استیمان ایله اسلام دیارینه کلان کفره که عربیده مستامن دیر بعض نسخه خر اجکنداره
 دخی دیر ابو المانی بیت بدوردولت تو چکس ترجید ند * حسود جاه توهم میشند
 آمانی * امای * سروری * کاسی جمع الفرس بمعنی آراینده وساخته کنند یعنی
 دوزوب قوشیچی دیمک اولوز دیش شیخ نظامی بیت کواکب راز قدرت کار فرمای * طبیاع را
بصنعت کوه آمای * وآمدن لفظندن صیغه امرا اولوز نیارای وساخته کن معناسنه
کذا فی فرهنگ جهانگیری * اموی * ضم میم ووا معروف واظهار ایا ایله
 ترجمه سی مرور ایدن آمو معنا ایله مترا قدر شاعری شدر بیت در جها ترا کد آب چشم
 منست * آب اموی در غی کنجد * انکاهی * وانکهی * اولوقت واند نصبره
 معناسنده استعمال اولنور کال اسمعیل بیت ترک بدی مقدمه فعل نیکی است *
 کاول علاج واجب بیمار اختیاست * خودنی باطل اول لفظ شهاد تست * کاول اعوذ
 وانکهی الحمد والضحی ست * اوای * آواز معناسنه او دخی دیر لریا حرفی جای
 و امثالند اولان یا کبیدر حذف اولنسه معنایه خلل کلز * اوردن * واوک فحمیده
 و ضمی ده جائز هدایا و ارمغان و پیشدش معناسنه آوردن کتور مکدر آخرنده یا حرفی
 لیاقت معناسنه در خوردنی و پوشیدنی کی مولانا هاتنی بیت ز آورد نیمهای شاهانه نیز
 در آن عرضه که برد بسیمار چنیز * اوری * بوزن داوری آورد مقوم معناسنه در آخرندن کی
 حرف یا نسبی در محمد هندو شاه صحاحده و سروری جمع الفرس بمعنی صاحب یقین
 درست یعنی اعتقاد پاک صاحبی دیشدر ابوشکور بیت کسی کوب عشر بود آوری *
 ندارد بکس کینه و داوری * اهستی * کاف تصفیرو بای مصدریه ایله تر ملاک ونانی
ایتمکلاک * اهن سای * دمور از معنای ترکیبی در مراد که دیکدر که دمور اکدار
 سای شایندندن اسم فاعل صیغه سیدر ابو المانی * قطعه * دلت زاهن سردنی سخت
تر * خرا بند هر کر کر دائر * چو اهن سای در دست خداد * بتدریج باشد درو کار کر
ای اهوای * سکون ها و فتح واو معروفه نهر چگون کنارند معروف بر شهر اسمندر
ای اهوری * ضم ها ووا مجهول و کسر راء مهمله ایله خردل معناسنه در ترکیب قبحی
 و هندولسانند راسی دیر مولانا شهاب طاعه در صفت اسب بیت وقت بر جستن چو
آهو بست تند * گاه بر رقن چو آهو بست نیز * ایینه اسکندری * اسکندر ذو القرینه
 و سوب اولان آینه در حکما علم حکمتله تصنیف ابوشکور ولب دریاده بر میل اوزرینه وضع

۹۷ وضع ابوشکور که دریادن کلن کیماریو زمیندن زیاده بدن ایچنده کوزی توردی و ایچنده اولان
 دوستمدر و یاخود دشمنمدر معلوم اولوردی تصنیفی حکیم ارسطویه نسبت ایدرلر
 و مجاز اباده طلو جامه ده دیر لخواجه حافظ بیت آینه سکندر جام جست و بشکر * تا بر
 تو عرضه دارد احوال ملک دارا * ایینه چینی * جوهر دار فولاددن دو زلس بر آینه در
 خاصه سی اولدیفنه طیب یوسفی دیشدر * رباعی * آز که دسد از مرض لقوه کز ند *
 باید که بیاد دارد از من این بند * آینه چینی بنظر آورده * در خانه تاریک نشیند بکچند
بور رباعی نک مضمونی بر کسنه لقوه مرضنه مبتلا اولسه لقوه اغرا کلکدر آینه چینی به بقرا
 کواوده او توروب بر ازیام نظر ایدر دیکدر * باب الالف المقصوده المفتوحه مع الالف * ابا *
 اصطلاح فردوسی ده بمعنی بامع معناسنه الف زیاده مثیله شهنامه ده جوق محله ایراد اولمشدر
 بوقولی مؤید شهنامه ده بیت اباشهریاران لشکر شکن * چهار باخت این روز کار کهن وله بیت
 روم خیمه بر طرف حیون زخم * اباد شمنان دست در خون زخم * کتاب محمودیده و جمع الفرس
 و شرفنامه ده بو معنایه روایت اولمشدر * ابو کابشا * فتح باء موحد * اولی و کسر ثانیه
 و کاف و شین معجمه مفتوحین ایله خانه عنکبوت معناسنه کذا فی جمع الفرس * ابو کا کیا *
 بوزن و معنی ابو کابشا کاف اول عجمی و ثانی عربی له در کذا فی المجمع بو معنای مؤید استاد لطیفی
 بیت دلیل تو ابر دست پوشای حق * نه سستیست همچون ابو کا کیا * ابستا * بمدوده
 ذکر مرور ایدن آبتام معناسنه در خسروانی بیت چو کلن از کل آتش نهاد عکس
 افکنده * بشاخ او بر در اج شد آبستا خوان * ابو خلسا * ضم باء موحد و فتح حاصین و سکون
 لامه اعشایدن بر او تدر شکار دخی دیر * ادها * سکون دال مهمله و کسر ما و فتح جمله چهره
 معناسنه کذا فی فرهنگ جهانگیری * ارسطو لونی * قرغه دو کلکی دیدکاری دارود در میر
 نظمی بیت با ابو خلسا ارسطو لونی * طبع بدرا بر غی باشند دوا * ارده خرمای * سکون
 را و فتح دال مهملتین ایله چمنکل خرمادر کذا فی شرفنامه * ارقا * سکون را و فتح غین معجمه
 ایله ارمق معناسنه در ارغاب و ارغاون دخی دیر لشاه داعی شیرازی بیت بردور خسارش دوارغا
 از دو چشم * رفته از دست خیال لش خواب چشم * ارمیا * سکون را و کسر میم و فتح یای
 تحتانیله بنی اسرائیل پیغمبرلندن بر پیغمبر ایدر الف مضمومه ایله ده مروید رویای مشده
 ایله ده تجویز ایشلر شیخ روز بهان قدس سره الغیر قسمیه لنده بیور لر بیت باطف
 مشیت پیغمبر رفت ادریس * باب دیده نوح و بحلم ارمیا * ازا * فتح زاه معجمه ایله مصطکی
 ساقز کا نقله صاحب وسیله المقاصد بو معنایه میر نظمی بیت به پیش زر کان مشور از خا *
 ممکن در دهن هر سخن را از ا از دها و از دها * کلا ها بازاء الفارسی اصلی از در دها و اف
 الحاق ایدوب اکثر یا جمع صیغه سیله استعمال ایدرلر لکن جمع دکلدر درت معنایه
 کاور اول غایت بیوک بلاندر و دیر که بلانک عمر طبیعی سی یک میلدر آفت ایر شمیوب
 باشد فچه از در اولوز و یا قلری چقار کال اسمعیل بیت کخ را بر سر اکر رسم بود
 از درها * کخ حسنی و ترا زلف چو ثعبان بر سر * بو معنایه شمس فخری بیت
 شیردر بیشه از درها در کوه * بفکنند از نهی تیغ تویشک * خواجه سلطان بیت مراد

و کام دنیاوی مضر جو زن زهرماز آمد * زهر زهر ساعت مرودر کام از درها * ثانی
مرد شجاع و دلور و خشمگین بوا یکی معنایه استاد میشود بیت شه چودر همکنر بلارا
دین * اردها شد چواردها را دید * ثالث حکیم فردوسی مثنیاهده پادشاه ظالم
معنایه عموما و سخا که خصوصاً میشود بیت پادشاهت کان خانه اردها است * که جای
بزرگی و جای بلاست * وله ایضا بیت بران محضر اردها ناگزیر * کواهی نوشتند برنا
و بر * بومعنا ده اصلی اردها کدر تخفیف کاف حذف ایدوب اردها دیرلر رابع علم
سبح یعنی سبعاغک باشند کی اکثر اردها پیکر اولدوغندن درخواجه سلمان بیت
اردهای علم عزم و راهر غنود * عقرب از پیش دوان نیش در دنبال است * و شاعر میشود
بیت کشاده دعان اردهای علم * که شیر فلک را از راد بدم * کاهی سبعاغده دخی دینلور
سیف اسفرنگی بیت ذر سایه اردهای رایت * روید بدل کیا هارم * از دست پزانی
و از دست فزانی * ایکسید مترادف المعنی در ایکی معنایه در اول ساج اوزرند پشن یوفقه
اتمک اشکوه دخی دیرلر ثانی نشان حکم پادشاهی که بر کسنه یه خراج و نکالیفدن معافیت
ایچون و رور کندانی الحقه * از برای کسر زاء معجه و سکون یای تحقانی و فتح راء
مهمله ایله از برای آن دیمک معنایه در حضرت مولانا بیت نکودل را که کرد غم نکردد *
از برای غم بخوردن کم نکردد * کاهی الف اولی یی حذف ایدوب زیر دیرلر ترکیده دخی بو
معنایه استعمال ایدرلر حکیم اسدی بیت از برای که پیلان دیگر بکین * بران صوی کشتند
دونداریکن * اسای فتح سین مهمله ایله الف مدوده ذکر میرویدن آسمان معنایه در
استادایه الفرج زونی بیت عزم و جزمش مجیش و سکون * آسمان و زمین اسباب است
* استای سکون سین مهمله و فتح تاء مثنیاه ایله فرهنگ جهانگیریده ولایت رستم دارد
بر قلعه امیدر که متانت و حصانته تمام شهرتی و از در * اسمای نام کریمه حضرت
امیرالمومنین ابوبکر الصدیق رضی الله تعالی عنه و ابنته والده مکرمه عبدالله بن زبیر در
رضی الله عنهما و دخی نام زوجه حضرت حسن المجتبی بن حضرت علی المرتضی در رضی الله
تعالی عنه هماده شرفنامه ده بر صورت امیدر که اسم نیل نام بر کسنه نک معشوقه سی ایدی که
اسما بنت اسماء دیرلر دی حکیم خاقانی بیت سخن بهست که ماندن مادرفکرت * که یاد کار هم
اسمانکوترا زاسما * بوا اسمانکبری جمع اسمدر و عربیده مزبور اسماء حقن لواحد من الشعراء
بیت فقلت لی ای اسمعیل صبرا * فقلت لها ای اسمعیل صبری * استانی سکون سین معجه
و فتح تاء جمع الفرسه کوه زدی قیمت معنایه مذکور در * افدستا سکون فاوسین و کسر دال
مهملتین و فتح تاء مثنیاه لفظ مرکبدر بر جزوی افددر عجب معنایه و بر جزو بکستار ستایش
معنایه که مدح عجب دیمک اولور استاد دقیق بیت جزا از د توام خداوندی * زان کم
از تو بر دل افدستا * صحاح الفرسده کله پهلویست یعنی شکفت ستایش مسطور در
و شمس فخریده بومعنایه نقل ایدوب بویینی نظم اباش بیت بدین که اب اعانت نمود طبع مرا
که بجهل بندگی شاه راست افدستا * افدستا * زیاد * تا ایله دخی جمع الفرسده معنای
مذکور مسطور در * افرا * سکون فاو فتح راء مهمله ایله فرهنگ جهانگیریده یعنی آفرین که

که افرا دخی دیرلر * افردستا * فتح فاو دال مهمله و تاء مثنیاه و سکون راوسین مهملتین
ایله هراوزون نسنه نک اوجی منان دپه سی ونیزه و اوق و خنجر و چوالدوز و ایکنه اوچلری
و دخی عبارت عالیله و طاغ دپه سی و بونرمنه لوز نسنه لره دیرلر میرنظمی علی الاطلاق میشود
بیت نباشد مرد عاقل در طمع خام * افردستا نباشد جای آرام * افسای سکون فاو فتح
سین مهمله ایله افسون نکر یعنی افسون ایدیمی شیخ نظامی بیت فسونکر مار را بکرفت
در مشت * کان بردم که ما را فسای را کشت * حکیم زاری قهستانی بیت آرزو میکنم
تا که شوی زلفینش * حلقه در کردن خود کرده چو ما را فسائی * اقا * فتح ق فله بزرگ معنایه
ترکیده اغاید کلا ریخوار زمیلر ادا میدر شاعر میشود بیت بشنیدم شئی اقامتاپور
گشته در مجلس شعی ما مور * ملا طرزی بیت زکمان در شئی اقاطفلی * کشته از قبض
و امثالر بخور * اگر * سکون کاف فارسی و فتح راء مهمله ایله ارسته کبی بر نوع طعام مدر
لکن شور باد کلا در حکیم شیرازی بیت بیاید خوردنی هرچه خفیفست * ابا و قلیه واکرا
لطیفست * اکرا واکرا * کلاهما بکاف الفارسی اول بسکون الکاف الثانی و ثانی
بالام عاقر قرحا در لسان یونانیده قوزیون دیرلر * الف استوا * یعنی خط استوا که
عبیده مورد دیرلر کذا فی الحمودی حکمای رصد قتلزنده بر خط موهومدر وسط السماء که
بر اوجی قطب شمالی و بر اوجی قطب جنوبی یه متصله را اما اقالیم خط استوا دید کبری غیردر
ارتفاع شمس و استواء معدل النهاری بر ولایت اول خط استوا در که شمس اول خطه
ایرشد کلا لیل و نهار مساوی اولور اول حالتدن صکره سیر شمس ارتفاع دینلر بلکه زوال
دینلر و اگرچه حرارت شمس و ضمای نهار زیاده اولور کذا فی مواقف الموائد * الف بانای
تخته اولدن عبارتدر کذا فی شرفنامه * الاساندرای نام اسکندر ذوالقرنین در لفظ
یونانیده که اسکندر انک معریدر کذا فی فرهنگ جهانگیری * الوا * سکون لام و فتح واو
معر و فله رستم زالك نیزه داری امیدر حکیم فردوسی * مثنوی * یکی کابلی بودا الوابنام
سمیک تیغ کین بر کشید از نیام * بکائیره رستم اوداشتی * پس پشت او هیچ نکداشتی *
و همزه نکسون ایله صبر معنایه در * امیا * سکون میم و فتح یای تحتانیله جمع الفرسه
کیسه و همیان معنایه در میرنظمی بیت تمنای وصال خور و یان * خیال خواب
بر امیا فراغان * انا رکیرا * کسر کاف فارسیله خنخاش قوزاخی که کوکنار دخی دیرلر
وله بیت ندارم باده چون کوکنار جویم * انا رکیرا بجای کل بیوم * اندا * سکون نون
و فتح دال مهمله ایله اوج معنایه کلور اول صمانی با لحنی که کل دخی دیرلر شیخ سعدی بیت
درم بچور ستانانر زیر نسبت ده * بنای خانه کتان اندوبام قصر اندا * کال اسمعیل
بیت بخون دیده همین بسرشد حسود تو خاک * بدان هوس که کلی سازد آفتاب
اندای * اصم بودر که صوا اوله زیر صوا جیه اندای شکر دیرلر ثانی غیبت معنایه
یعنی بر کسنه نک غیبتنک عیون صوبلک شیخ سعدی بیت بسم رضا مشنوندای کس
چو گفتند باری بغورش برص * ثالث روای صالحیه دیرلر استاد رودکی بیت
باندان نمودند خستور را * بدیدان سرایا همه نور را * عربیده ششم معنایه در

دخی دیرلری اندام دانا فی حواس خمسہ ظاهرہ کہ سمع و بصر وشم و لمس و ذائقہ در میر نظمی
بیت چنان بروی اثر کردست سودا * که مختل شد همه اندام دانا فی اندر وافی سکون
نون و و افق دال مہملتین و و اوایلہ او یختہ و سر نکون کہ اندر وای و در وای دخی دیر لخلق
المعانی بیت ای کہ از هر سر موی تودلی اندر و است * هر سر موی ترا هر دو جهان ہنم ہاست
فرہنگ زہ نکویا کہ معتبرات کتب لغت فارسیہ دندر آندہ حاجت معنا سنہ دہ و وایت
اولتشد راندربا یست و با یست و در و او نیاز و بضم التائین تلتک و تانہ دخی دیر لکذافی
مجمع الفرس فی انقردیا فی سکون نون و راء مہملہ و فتح قاف وای تحتانیہ اعتساب
قیمندن سوسن ہندی در بحر الفرائی صاحبی بلاد معنا سنہ نقل اباشیدر فی انکروا
وانکروا فی کلاهما بسکون النون و فتح الکاف العجی اول راء مہملہ ثانی زاء فارسیہ قیون
وکی آغیل خراسانی لری در و فرہنگ قاضی ظہیر دہ ضم الف و ضم کافہ منقولہ در
فی انکشت نما فی غایت مشہور و معروف دیمد زعریر مشارالہ بالبنان معناسنہ
خواجہ حافظ بیت ای کہ انکشت نما فی بکرم درہمہ شہر * وہ کد در کار غریبان عجت
اہمالیست فی انکشت وافی سکون نون و کسر کافہ انکشت کومرد و لفظ و اطعام معناسنہ در
معنای ترکیب کومرلہ بشن اتمک اولوز کذافی مجمع الفرس فی انویا فی ضم نون و و او محمول
و فتح باء فارسیہ لسان الثور دید کوری او تدر کہ اختیارات بدیعی دہ بیان اولتشد راما
فرہنگ جہا نکیریدہ مذہب کبران معناسنہ مذکورہ فی انوشا فی ضم نون و و او محمول و فتح
شین معجہ ایلہ مذہب و ملت کبران حکیم خاقانی بیت روم خدمت کم در دین عیسی * بر آرم
برنس و ز تار انوشا فی اوای مدودہ دہ ذکر می مروایدن آواکی آواز معناسنہ در حضرت
مولانا قدس سرہ بیت ای شمس نیریزی بکوسر شہان شاہ جو * کورنک و بوی
کفتک و از شمس بشنوائی اوای عربیہ صد او چغتای لسانک ایند اب دیر لنتکم خیر الابرار دہ
بشخی مقالہ دہ حاتم طی لسانندن نقل ایدر بیت دیدی بیرکون قلیلیان چشن عام *
ایند اب ایدیم باد یہ اهلین تمام فی اوای سکون و او و فتح راء مہملہ ایلہ حصار معناسنہ در
ابن یمن بیت ز و عدودر خود بود در حصن ہفت اورای چرخ * آن کشد از دست حیدر
مالک خیبر کشید فی اوای سکون و او و فتح غین معجہ ایلہ فرہنگ جہا نکیریدہ معنی باد
یعنی مواند کور در فی اوای کسر و او و سکون یای تحتانی و فتح نونلہ عصان معناسنہ یعنی
صفندی استاد لطیفی بیت ترا کہ کرامتد اصل دنیا * خوش آید از انکور خوش اوینا
کسر و او و سکون نون و فتح یا ایلہ او نیاد دخی مرویدر فی ایا فی حرف ندر تفصیل مقدمہ دہ
مذکور در فی اہا فی سکون یای تحتانی و فتح ہایلہ فراغت معناسنہ ابو المعانی بیت اہا
کند از جور بگفتند ولیکن * عشاق ہدین طالع مسعودند ازند فی مع الباء * ابرسیراب فی
یا غموری بول کہ نافع اولہ مولانا حامی بیت ابرسیرابی تفدیدہ لبان * خوان خرمنند
دو زی طلبان * فی آروب فی سکون تا مشتا و ضم راء مہملہ ایلہ بر علتد وجود دانساند
ظاہر اولوب جلد انسانی تباہ و آوارہ ایدر لسان ہندیہ زد دیر لکذافی الحمودی
فی ابو العجب فی شعبہ از و کنیہ با زبکر ایضا منہ فی اب و تراب فی کنیہ حضرت امیرالمومنین

امیرالمومنین علی بن ابی طالب کرم اللہ وجہہ ایضا منہ فی ادب فی معروف اگرچہ لفظ
عربیدر لکن فارسیہ استعمالی بغایت شایع اولغلہ بوجہ ثبات اولندی مولانا عرق
* مصرع * ادب کی میکندارد تا بوسم آستانش را * شیخ فیضی بیت ما سجدہ بر سایہ
دیوار کشتیم * از بی ادبان پرس حر مکہ صم را فی ارجاسب فی پادشاہان توران زمین دن
بر پادشاہک نامیدر و دخی افراسیاب شاہک بر ہلوانی نامیدر مرویدر کہ ارجاسب تیرہ
افراسیابدر کہ توران پادشاہ اولمشیدی روپین دز نام قلعدہ توطن ایدوب کشتا سب
شاہک بکرمی نردن زیادہ فرزند و فرزند زادہ و تیرہ لرین ملاک ایلدی و پدر کشتا سب کہ
لہر اسب شاہدر شاہلقدن فارغ اولوب شہر بلخ دہ عبادتہ مشغول ابکن واروب قتل
ایدوب کشتا سب شاہک قرلری بہ آفرین و ہمای آوب کوتروب قلعدہ سنہ حبس ایلدی
بعدہ اسفند یار بن کشتا سب روپین دز قلعدہ سن قبضہ تحیرہ کتور و ب ارجاسب ملاک
ایدوب ہمشیرہ لری بہ آفرین ایلہ ہمای خلاص ایلدی فی ارغاب فی سکون راء مہملہ
و فتح غین معجہ ایلہ بمعنی جوی یعنی ارمق ارغاد دخی دیر لعمق بخاری بیت فرازش پراز
خون چو کوه نیر خون * دشمنش زانکم چو ارغاب آغر فی ارغنداب فی سکون راء
مہملہ و نون و ضم غین معجہ ایلہ بر و دخانہ در عراق ایلہ آذر بایحان ارا سنہ واقعدر و دیر کہ
بر و دخانہ در قند ہار و اچہ سنندن جریان ایدر لفظ مرکبدر معنای ترکیبی خشمکین در ہر
مزبور غایت شدت ایلہ آقد و غندن نسیمہ اولتشد رکنذافی فرہنگ جہا نکیری فی ارونداب فی
سکون راء مہملہ و نون و فتح و او و دال ایلہ نام پدر نجا کدر فی از دب فی سکون زاء معجہ
و فتح دال مہملہ ایلہ بمعنی مکیر و مکش کذافی الحمودی فی از دب فی سکون زاء معجہ و فتح
نونلہ بمعنی رنجش یعنی ایچنک عربیدہ معناسی قریہ در فی اسب فی خصوصہ آتک عموم
اوزن اعمیدر یعنی ہر لون آتک بر آدی وارد ہر برینک علی کد یکہ ذکر اولنور اما مطلق
اسب جملہ سنہ اطلاق اولنور فی اسب شب شب فی کسر شینین معجتین و سکون باقین
موحدتین ایلہ غایت اشکن آتہ دیر لمر نظمی بیت رفتہ در سوی او بجوش و خروش *
اسب شب شب بزیر و نیزہ بدوش فی اسیرم اب فی کسر سین و سکون یای تحتانی و فتح
راء مہملہ و میم موقوفہ فرہنگ جہا نکیریدہ بعض ادویہ بی صودہ قینادوب مرصک بدین
یورل عربیدہ اکا نطول دیر لکذافی کتب الطب فی افراس اب فی شرفنامہ دہ صوا و زرنہ
اولان قبر جملہ کہ عربیہ حباب دیر لفتح حایلہ و لغت محودیدہ اسب ذریا پیدر ترکیب دکر
آفری دید کوری فی افراسیاب فی توران زمین پادشاہلرندن بر مشہور و نامدار پادشاہ نامیدر
کیخسرو ایلہ ارا زندہ جنگ و جدال و حرب و قتال متمادی اولوب نیچہ بیلار محاصمہ اہلشادر
احواللری شہنامہ دہ تفصیل اوزن مذکور در فی اب فی سکون لام ایلہ بوزن قلب پہلوان
دلاور معناسنہ در نتکم شاہدی بیت کوجلوبہ توانا دید پلر لیک بہادر * اب اولدی
و نیو اولدی دلیر اولدی دلاور * و بعض اصمہ مضاف ایدوب اب ارسلان دیر لرحیم خاقانی
بیت اول شب ایتکین و و شاقی یدیم لیک * اب ارسلان شدیم بدیوان صبحکام * ایتکین
کسر ہمزہ ایلہ خند او ند و شاق کسر و او ایلہ خند متکار معناسنہ در فی اندراب فی صرحد

خراسانده هفت جاننده شهر غزیننه قریب شهرک امیر حکیم فردوسی بیت زغزین
سوی اندراب آمدیم * ز آسایش اندر شتاب آمدیم * اندروب فی سکون نون و فتح دال
و ضم راه مهملتین ایله بر علتدر وجود انسانده ظاهر اولد قده جلدی سیاه و درشت ایلر
و کجیگ عارض اولور عربیده قویا و لسان هندیده زاد دیر لر فی ازوب فی سکون نون
و ضم راه مهمله و و او معروفه او یوز علی که کردخی دیر لر کاف عجمیله و پرون ده دیر لر باء عجمیله
عربیده جرب دید کاریدر کذافی مجمع الفرس فی مع التاء * ات فی ادات خطابدر کله آخرینه
لاحق اولور و لاحق اولدوغی کله نیک آخرینه ضمیر اولور سه الی ثابت اولور بویتمده
واقندر طالب آمل بیت طالب شراب و ساقی و کل هر سه حاضرند * دیگر چه ماند
بهر شکفتن بهانه ات * واکر ما قبلنده حروف علتدن بزحرف واقع اولسه
حرکنده اکا تابع اولور واکر بر نوزدن غیر حروف واقع اولسه الی حذف اولور
جائت و دلت و سرت کی تفصیل مقدمه کتابده مرور ایشددر فی احسن فی فارسیله
شاپاش و شاد باش معناسنه استعمال ایدر لکذافی محمودی فی اخسیکت فی سکون
حاء معجمه و یای تخانی و کسر صین مهمله و فتح کافله ماوراء النهرده فرغانه ناحیه سنه
بر شهرک امیر افصح الشعرا اثر الدین اول شهر دندر بو کتابده و افراشعاری ایراد
اولمشدر فی اردی بهشت فی درت معنایه در اول فصل در بیعک ماه نایمی اسمندر روی
نیشان و توانی آ بریل دیر لر شمسک برج ثورده اولدوغی ایام در شیخ سعدی بیت اول اردی
بهشت ماه جلانی * بابل کویله بر منا بر قضبان * معنای ثانی تاریخ جلانی ده کیینسا
اعتباری اولماغله شهر مزبورک او جخی کونی در کده رسنه بروقت معینده واقع او اول کونک
امیدر دیار عجمه قاعده مطرده بودر کده آید که آیک اسمی بر کونی نیک اسمیله مطابق و موافق
کله اول کون عید جشن ایدر لر بو معنایه مسعود سعد سلمان بیت اردی بهشت روز ست
ای ماه دستان * امروز چون بهشت برین است بوستان * ثالث فرهنک جها نکیریده
بر قرشته نامیدر که محافظ خیال و تدبیر امور روز اردی بهشت و اکا متعلق امور و مصالح
تدبیر نه ماموردر حکیم فردوسی بیت همه ساله اردی بهشت هر ژیر * نکم بان تو برهنس
ورای و ویر * رابع فرهنک جها نکیریده آتش معناسنه ده کاور دیوب بویتمه متمسک
اولش زراشت بهرام بیت بسوزد تشراب اردی بهشت * رواش نیاید خوشی
در بهشت * بعض متاخرین فرهنکرند ضم الفله مرویدر فی ارست فی فتح راو سکون سین
مهملتین ایله ایکی معنایه در اول معنی توانست میرنظمی بیت تودائی نباشد کزو بهترست *
نیکوئی بکن با همه کراست * ثانی ارست لفظندن خفه قدر کذافی جها نکیری فی از دست فی
معنی مطیع و محکوم و زیر دست حکیم سنایی بیت من که از دست اینم و آنم * من کنون
دست راست سلطانم فی ای بروی توو کان تو و یابیر کوز پشت اولانه کذافی
الحمودی فی است فی الالفه حکیم عجم معناسنه اولد ایدر ما قبلنده اولان اسمندر
اولدوغی حاله الی ساقط اولور آمدست و رفتست و جائست و دلست کی ما قبلنده اولان
اسمیک آخرینده ماه ملفوظی و ماه علامت اولور سه الی ثابت اولدوغی ده جایز گفته است و

و کویله است کی شیخ کمال بخندی بیت زمر تا پای کلای ای شاخ نازک * که برکت شیوه
است و میوه ات ناز * شیخ سعدی بیت ای اعیان خندان لب لعلت کزیده است * و زباغ
لطافت کل رویت که چیده است * فرهنک جها نکیریده استر معناسنه در که اندن ترخیم اولمش
فی اغافت فی فتح غین معجمه و فایله بر او ندر هند ولر اکا سرریل دیر لر فی افراخت فی افراختن
لفظنک فعل ماضی سیدر معنی بلند کرد یعنی یوقار و قلندر دی خواجه عید او یکی بیت افراخت
لوای پادشاهی * بکرفت سفیدی و سیاهی فی الجخت فی سکون لام و فتح جیم بهمانه
معجمه ساکنه ایله بعض معجمه ده جیم فارسیله منق و لدر طمع و حرص معناسنه شمس فخری
بیت بکانه شیخ ابواسحق سنایی * که انس و جن از و دارند الجخت فی الفخت فی سکون
لام و حاء معجمه و فتح فایله معنی اند و ختن عربیله کسب معناسن افاده ایدر شمس فخری بیت
عجزوی کیست اندر پادشاهی * بعدل و داد نام نیک انجخت فی الفخت فی ضم لام و سکون فایله
محنت و مشقت و بر نسنه مبتلا اولمق ابوالمغانی بیت الفت کزید و با همه درد و غمش الفت
کفتم بدل چکونه مرا خوشم بکفت فی الموت فی فتح لام و ضم میم و و او معروفه کیلان ناحیه سنه
بر مشهور و معروف قلعه اسمندر اصلنده نامی آله آموت در آله عقاب و آموت آشیانه
معناسنه در آله عقابک کثرتدن نسیمه اولمشدر و قلعه مزبور غایت عالی و بلند اولمغین
عقاب دخی بو کسک لر زده آشیانه ایدر سبب تسیمه بودر روایام و تغییر السنه عوام ایله الموت
اولدی سلطان ملکشاه زمانده اول قلعه فی رئیس ملاحده حسن الصباح قبضه تسخیر
کتور و ب مدت مدیده تصرفنده اولمشدر بعد القادر نایبی بیت کراست قدرت آن کین
حصار کرد ازرا * بجای خویش ندارد چو قلعه الموت فی امروت فی فرهنک جها نکیریده
امرو معناسنه اولدوغی مسطوردر فی انباشت فی معنی پر کرد انباشتن لفظندن فعل
ماضی در حکیم اسدی بیت بدین کرد شاید نهان آفتاب * بدان شاید انباشت دریای آب
فی انبست فی سکون نون و سین مهمله و فتح باء موحدده ایله غلیظ معناسنه کذافی مجمع
الفرس میرنظمی بیت کراغجانی کند در بزم دلدار * نمی فهمد سخن انبست اغیار *
فی انبوت فی سکون نون و ضم باء موحدده و و او معروفه معنی بیخ کپا یعنی اوت کوکی
فی الجخت فی سکون نون و فتح جیم بعده حاء معجمه ساکنه ایله معنی برجست یعنی مجرادی
میرنظمی بیت شبی در بزم خاصش را نشسته * چواغیار آمده الجخت و رفته فی ازروت فی
بر دکنلو او بدن حاصل اولور صغیر سرخ و سفید اولور اکا عزورت و عزو و کجند و شیراز بلو
کورد دیر لر کوه شبانکارده و لور دجا نده چوق اولور اعلامی بیاض و صارویه مائل اولاندر
غایت ناخدر امام سهل بلخ لرج و صفرا در در چشمه نفعی وارد کذافی البدیعی فی انفت فی
فحات ثلثه ایله زبان و نقصان و غین و خسارت معناسنه مختاری بیت هر آینه انفت کرده
باشد از دانش * کسی که جزیه شای تو باشدش مغر * عربیده نیک و عار معناسنه در
فی انفت فی سکون نون و حاء معجمه و فتح فایله الفخت مرقوم معناسنه میرنظمی بیت
شها زاسم و زرد دست باشد * بعالم نیکنام انفت باشد فی انفت فی سکون نون و سین
مهمله و فتح فایله معنی خانه عنکبوت یعنی اور مجک آغی شمس فخری بیت شهنشاهی که

خبط شمس گردون * بود بر طاق ایوان وی انصفت فی انکشت فی سکون نون و شین مجعه
و کسر کاف عربیه که کومر که عربیه غم دیر لر حکیم سنایی بیت یعنی ریخچ دیده و دلب زشت
چشمی از آتش و رخی از انکشت * شیخ نظامی بیت بباغ شعله در دهقان انکشت * بنفشه
میدرود لانه می کشت فی انکشت فی سکون نون و شین مجعه و خم کاف عجمیه پرمق که عربیه
اصبع وینان دیر لر محمد قلی سلیم بیت مکن محلقه آن زلف تابدار انکشت * که هیچکس نکند
در دهان مار انکشت فی اودست فی سکون واو و سین و فتح دال مهملتین ایلده قارش کبدست
دخی دیر لر عربیه و جب و شبر دینلور فی انکشت فی سکون یای تحتانی و شین و فتح خاء معجبتین
ایله زر و شیم و سایر فلزات یعنی معادن کدانی فرهنک جهانگیری فی ایفات فی سکون یای
تحتانی و فتح فایله ز و مفسد معناسنه میر نظمی بیت نهفتن حال دل چندانکه میخواست
بغمزه فاش کردن چشم ایفات فی ایفت فی سکون یای تحتانی و فتح فایله حاجت و التماس
معناسنه و له بیت نیاز آورده رفته پیش جانان * نظر کرد ایفت دل کرد اذعان فی مع الجیم
فی اچ فی ایکی معنایه در اول طمع و حرص که آزدن دیر لسانی ایا فون اغاجی ایکی معنایه
تریب اوزن ابوالمعانی * قطعه * در جهان سودی نه بیند آنکه هست * در درونش راحت
هم بخل واج * هیچ کرد او مکر داجی میباش * زانکه ناید بوی عود از چوب اج فی اخشیع فی
ممدوده ده ذکر می مرو رایدن آخشیع معناسنه که طبایع یعنی عناصر اربعه دن هر برینه دیر لر
کدانی شرفنامه فی ارج فی سکون راء مهمله ایلده الی معنایه کاور اول قدر و قیمت که ارز دخی
دیر لر شیخ عطار * مثنوی * بجایی اوفی کانجا خدائی * تر باشد حقیقت بیایی * ز جمله
قارع و در جملگی درج * در یفا کردانی خویش را ارج * بو معنایه شمس الدین ککو توالی
بیت دل اگر نیست پسند تو بمن باز فرست * جان ندارد بر تو ارج بمن باز فرست * ثانی
یعنی برکندن یعنی قویار مق بوا یکی معنایه تریب اوزن حکیم سوزنی * قطعه * بمدح و ثنا
ارجمندی خود را * بمدح و ثنای تو با ارج کردم * بطل همای همایون جا هت * دو بازوی
زاغ رخچ ارج کردم * رخچ فتح خاء معجه ایلده بدخو و زشت معناسنه ثالث مرتبه و اعتبار
معناسنه شمس فخری بیت از یافت تحت شعی زیب و فر * وز یافت تاج کیان جاه و ارج
رابع یعنی مقدار حکیم اسدی * مثنوی * چو خواهی رمی راه میگردم * بز رکیش عجز
پایه پایه مد * که چون از کدافش بزرگی دمی * نه ارج تو داند نه ارج معی * خامس فرهنک
جهانگیری که کرد آنکه امید در حضرت مولانا قدس سره بیت یک جهانی بی نوا بر پیل و ارج
بی طاسمی کی بماند سبز و مرج * سادس بر قومش در کد تویی غایت نرم و لطیف در یو یا صدفی
ایچمه قور لر ترکیده قوغود دیر لر فارسیده بر یقودید کلریدر فی ارج فی سکون راء مهمله و شیم
و فتح غین معجه ایلده طوق و مق ایچون اوزان قوری ایلک که ناردخی دیر لر عربیه سدا دیر لر
فی ارج فی نده ده ذکر می سنی ایدن آرنج معناسنه شمس فخری بیت چه غم ملک را که
در دفع ظلم * شکست شاه آستان آرنج فی اسفنج فی سکون سین مهمله و نون و فتح
فایله مؤید المضلاده اوج معنایه مرقوم در اول یعنی پزمرده ثانی دوا ب صوده اصالتی مریضه
ایچورمک ایچون ثالث بولت معناسنه فی الحج فی سکون کاف و کسر خاء مهمله ایلده جلاب

جلاب معناسنه که اریه بی قینا دوب صوفیه شکر قتلر بولت فرهنک جهانگیری الف ممدوده ۲۰۱
ایله مذکور در اما تحفه الاحیاء الف مقصود و خاء مهمله ایلده مرویدر فی الفج فی
سکون لام و نون و فتح فایله معنی اندوختن و اندوخته یعنی قرائق و قرائنش ابو شکور
بیت جهانگیری زادانش الفج بود * زالفج دانش کج بود * وصیغه امر دخی استعمال
اول نور امتداد لطیفی بیت میافنج دشمن که دشمن یکی * فراوان و دوست از هزار اندکی *
بو معنای مؤید شمس فخری بیت هوای شیخ ابواسحق که می وزد * نیز مهر روی از کینی میافنج
فی امکاج فی سکون میم و فتح کاف عجمیه عالی و بالا معناسنه عربیه کی اوج معناسنه که
مقابل حضیض در بعض فرهنکرده کواکب منزل اوج اولدینی حالت مخصوص طوتمش
ابوالمعانی بیت کلبه ام در نیشب آن معجبین پزور کرد * کوکب بخت مکر در منزل امکاج بود
فی اچ فی سکون نونله بوزن رنج ایکی معنایه در اول یعنی کردا کرد روی یعنی اطراف چهره ثانی
برون کشیده اولان نسبه معناسنه کدانی نسخه میرزا ابراهیم فی انجوج فی سکون نون و شیم
جمله عود اغاجیدر فی انج فی سکون نون و فتح فایله الفج مرقوم معناسنه اسم مصدر در
کدانی وسیله المقاصد فی انج فی سکون نون و شیم قائله شکر روی یعنی حالت غضبیدن
یا خود پیر کردن چهره ده اولان بوریشت کدانی مجمع الفرس بو معنایه ابوالمعانی بیت
سحاب نیست میرا کم در آسمان بیی * زمانه پیرشد و در گرفته روی انفوج فی انجوج فی
سکون نون و فتح ذال معجه ایلده معنی نمودار و ماندن و چاشنی کدانی الحمودی فی اوج فی عالی
و بلند که مقابل حضیض در شمس فخری بیت شعی که خاطر او پیک هر نهان باشد *
حضیض در که او اوج فرقدان باشد * فرقدان داخل رصد اولان کواکب در اوج مباد
اولور ایکی یلد زدر فی اوداج فی ریکهای باریک یعنی انچه طمر لر و همون حرکت اولان طمر لر
کدانی الحمودی فی اوج فی مع انکور فی اوج فی سکون واو و نون و فتح کاف فارسیله معنی پشیمانی
و ندامت کشیدن کدانی مجمع الفرس فی اوج فی سکون واو و نون و فتح لامله الی معنایه در
بش معناسنی اورنک لغتینک بش معنا میله ده مترادف در عن قریب ذکر اولور معنای
سادس اوج مرقوم معناسنه در بعض اعمالده شبستان یعنی جمله ناه معناسنه در ابوالمعانی
بیت عاشقازا غیر فکریا ر میگردن خطا هست * زانکه بیگانه نکند چون بود اولج خاص
فی اوج فی سکون واو ایلده آماج مرقوم معناسنه که نشانه نیر در عربیه در دیر لر و له بیت
نیر مرکان راست کرده از کان اروان * سینه او ماج خند نک غمزه دل دوز شد فی مع الجیم
الفارسی * ایا اوج فی سکون باء موحد و ضم لامله قند کد سکر معناسنه در حضرت مولانا
قدس سره بیت امروز رکنده های ابلوچ * پهلوی چو الهها دریده فی ارج فی سکون راء
مهمله و فتح غین معجه ایلده بر نوع صرمش قدر هراغاجه که طولاستوب صابرله البته قوریدر
اکاسرند و تو بجم دخی دیر لر عربیه اسمی عشقه در شاعر دیشدر بیت نهال قدمن از عشق
زرد شد آری * درخت خشک شود کر بر و تند ارج فی ارج فی سکون لامله غرور و کید
و محوت صاحب دیکدر کدانی فرهنک جهانگیری فی مع الخاء * اخ فی معنی خوش خوش که
عربیه طوبی و نج دید کاری معنایه در کدانی فرهنک جهانگیری و دخی مقام حیرت

و اما سفلہ لسانہ جاری اولور برکله درودخی و یا خودالم شدیدا صا بنده نکام اولور
 و اخ فی معنی آفرین و معنی پنج کذافی شرفنامه کی اپرا انداخ و اپرنداخ فی کلاهما بسکون
 الیاء الفارسی والنون و فتح الراء و الال المهملتین سختیان معناسنه الفسز پرنداخ دخی
 دیرل کذافی فرهنگ جهانگیری کی ارخ فی فتح زاء فارسیله بدوده ذکر مروری این
 ارخ معناسنه درکه کوز بکار نه اولان چبق در خواجه عیدلویکی بیت رخ سپهر ارخ داشت
 از دیت کوئی * هلال قاب مقوس نمود کرد ارخ * وله ایضا بیت زحل در ششمش چون چشم
 زخ کرد * زامش خون رخ ما پر ارخ کرد کی اسب سرخ فی طوری آت که عربیکیت دیرل
 میرنظمی بیت زیر اسب سرخ و یاهن حکیم * زمین در نوردد بیا چون ادم * وله بیت زیر اسب
 سرخ و هم سرخ جامه * شش چهره اش سرخ از سرخ باده کی اشکوخ فی سکون شین معجه
 و هم کافله معنی خزیدن و لغزیدن معنی سورانک و سورچک مصدری است و خیدن و شکو خیدن و
 و حذف الفله شکوخ دخی لغت در کذافی مجمع الفرس کی افراز رخ فی سکون فایله بکاغش
 جانب اعلاسی که افراز و فراز بالادرو رخ یکا قدر بعض نسخه ده یو مری بکاغش دیرل کذافی المجمع
 فی النجوخ فی فتح لام و سکون نون و ضم حمله عودا غاچی که بدوده دخی مذکور در میرنظمی
 در تریف سحر بیت چمن از سبزه خوشبوی تادوخ * معطر کرده عالم چون النجوخ *
 فی النجج و النجوخ فی کلاهما بسکون النون و ضم الجیم آدمک چهره سی و پیشانی سی پیرا کن
 یا خود لم و غصه دن یوریشق اولق بعض نسخه ده ال وایاق دریمی یارلق معناسنه ده
 مرور در کتاب مجتبی ده شکن پوست لاغر و کتاب محبوب العارفین ده النجج شکن روی
 مسطور در معنای اوله استاد رودکی بیت شدم پیرو بدینسان و تو خودم نه جوانی *
 مرا سینه پرانجوخ و تو خود در جفته کافی * شمس فخری معیار جمالیده انجوخ روی و تن را
 گویند که چین گرفته باشد و فرام آید و بشدر * قطعه * سپهر گفت چو عقل شهنشهم
 و روز * شنید عقل و بدو گفت حال کوی شوخ * که بخت شاه جوانست و روی او شاداب
 گرفته روی تو از غایت کبرا انجوخ * محمد هندو شاه صحاح انجوخ د و معنی دارد
 اول آب دهان باشد بلفه بعض ولایت خراسان دوم چین و شکن باشد که در روی و پوست
 تن افتد و بشدر کی مع الدال * ابر قباد فی اهواز ایله فارس میانند واقع اولان ارجان نام
 مملکتک تو ابدن بر اولکه در قباد شهر یار اند بر قلعه و شهر بنا بشدر کی ابرود فی سکون
 باء موحده و ضم راء مهمله ایله سنبیل معناسنه در الف مدوده ایله ده جائز لغت در ابوالمعالی
 بیت باخیال روی جانان پنج و تاب انداخته * لاله و ریحان و ابرود و کل و نسیرین باغ
 کی ایداد فی ظلم و یداد معناسنه حکیم سوزنی بیت ستمکاره یارست و من مرد عاجز *
 که تابا ایداد چون کم چون کی اجود فی سکون جیه و ضم حمله کرفس معناسنه در کی احسنند فی
 مع القاده ذکر مروری این احسن معناسنه در کذافی الحمودی کی اند فی فتح دال و سکون
 نونه نجه دیمک معناسنه سوا لدر میرنظمی بیت گفت اند مال تواز جور من * کفتم از
 عاشق نپسند این سخن کی اید فی کسر دال مهمله و سکون یای تحتانیله مرآمورده مقبوع
 معناسنه یعنی هر نه ایشده اولور سه تابع اولد قاری کسه یه دیرل ابوالمعالی بیت آنقدر

آنقدر بر خلق عالم شد روان فرمان او * میتوان گفتن که فرمایش ایدانسی و جان کی اراوند فی
 اراوند معناسنه که عن قریب ایراد اولور کی ارجند فی ارج ایله مندن مرکب در ارج قدر و اعتبار
 و مرتبه معناییه و مفادات نسبت در هوشمند و دانشمند کی معنای ترکیب صاحب قدر و رتبه
 و معزز و محترم دیمکد و بر معناسی دخی خرنوب شکوفه منه دیرل کی ارجند فی سکون
 راء مهمله و نون و فتح حمله بر شهر اسمیدر میرنظمی بیت زین طرف در سوی ارجند رفته
 بود * سرگذشت خویش یک یک گفته بود کی ارداد فی سکون را و فتح دال مهملتین ایله پری
 و مردم قریب معناسنه کذافی وسیله المقاصد کی ارد فی سکون راء مهمله ایله بوزن نزد مجمع
 الفرسه دقیق معناسنه آرد لفظندن محقق در فرهنگ جهانگیری قهر و خشم معناسنه
 منقولدر کی ارده کجند فی بر چنگالدر یعنی برای دکن در تازه ایکن رطب و دوشاب ایله یزل
 کذافی شرفنامه کی ارز و رود فی سکون راء مهمله اول و ضم ثانی و زاء محجمه موقوفه ولایت
 ماوراءالنهر اسمیدر از ایله و ددن مرکبدر کذافی مجمع الفرس کی ارغند فی سکون راء
 مهمله و نون و فتح غین معجه ایله پهلو ان دلیر و مرد خصم افکن معناسنه میرنظمی بیت سواری
 آید از سوی اراوند * بل زور آزمای و مرد ارغند کی ارغند فی سکون را و ضم غین معجه
 ایله حریص معناسنه در کذافی مجمع الفرس کی ارفند فی سکون را و نون و فتح فایله نهر در جلله
 دیرل بغداد او کنند جاری اولان صدور مشهوری اراوند در فایله و اوار اسند تبادل و توانی
 اولدینی شاید میرنظمی بیت زرد و حیران شوخ شکر خند * سرشک مردودیده شد
 دوارفند کی اراوند فی سکون را و نون و فتح واو ایله یدی معنایه کلور اول نهر در جلله که
 شط العرب دیرل حکیم فردوسی بیت اگر پهلو ان ندانی زبان * بتازی توار و ندر ادر جلله خوان
 صاحب فرهنگ منظومه بیت دارا و ندر و در ابر یاد * که بتازی بود شط بغداد * شمس
 فخری بیت آنکه از بیم تیغ او دشمن * کرد بر زعفران روان اراوند * ثانی همدان اولکه سنه
 واقع بر جبل شام اسمیدر که بین الناس کوه الوندیمکه مشهور در حکیم خاقانی بیت شراری
 جهل ز آتش نعل اصبتس * که حراقتش اراوند و شهلان نماید * شهلان دخی بر عظیم طاغدر
 اثیرالدین اخسیکی بیت صدای تاله بجمعت ز کوه این آید * بنس ای درشت و کرافجان
 و سرو چون اراوند * بوم معناده شعرای عربدن بری نظم ابلش * فارقت اراوند لا طابت
 مرا تمها * بعدی کالم یطبلی بعدها الجبل * انی ترکت بها الامال مثمرة * لارنجی بعدها
 ان یرجی الامل * هبني اطلعت علی اراوند ثانیة * هل للشباب الذی ضیعتہ بدل * ثالث
 آرمایش و تجربه معناسنه حکیم اسدی بیت بادمان و اراوند مرد هنر * فرازا آورد کونه کون
 سیم وزر * رابع حسرت و آرزو معناسنه وله ایضا بیت بار وند و حسرت چو مائید بجای
 شده بر سرش تنک و اسع سرای * خامس فرو شکوه معناسنه حکیم فردوسی بیت
 سیاوش مرا خود چو فرزند بود * که با فرو بار و اراوند بود * بر ضم یا ایله سرفرازی معناسنه در
 سادس آگاهی و احتیاط معناسنه ایضا له بیت همه بر ترابند و تیل فروخت * بار وند
 چشم خرد را بدوخت * سابع نام پدر لهراسب شاه در که کی قباد نسلند ندر ایضا له بیت که
 لهراسب پور اراوند شاه * که اراوندی آرمایان تاج و کاه * کاه تخت معناسنه در مجلد ذکر

اول نور ازاد في فتح زاء معجمه ايله مذوده ذكري مرورايدن آزاد معنا سنه در
ميرنظمي بيت شود درد و عالم ز محنت آزاد * سگرار و ز محشر سندانر بباد *
ازاد و في فتح زاء معجمه و ضم راه مهمله ايله نام ولايت ماوراءالنهر در شمس فخرى بيت
يكهوى مباد از سر او كم كه جهان را * آنموى به از جمله سمرقند و از ارود في ازاد و في فتح زاء معجمه
وسكون راه مهمله ايله رنگ معنا سنه در حكيم قطران ارموى بيت ابر پروردن بياران
برچن پروردورد * كشت خيري با فراق تركش از رد زرد في ازاد و في سكون زاء معجمه و فتح
نوله بر ناحيه اميد ركذافي فرهنگ تحفة الاحباب و دال يرينه و او ايله ده مرويدر في ازاد و في
فتح زاء معجمه و سكون نوله ديواره طاش ايله با لحق ارا سنه استحكام ايچون قوشلان
خرده طاشه ديرلر في اسيميد في سكون سين و ها و فتح بائين ايله ملوك طبرستان قبي در كه
ملوك رومه قيصر و عجمه كسرى و ترك يعني اوزبك ياد شاهلرينه خاقان و منه راى و چينه
فغفور و حبشه نجاشى و يمنه تنج و مصر ياد شاهلرينه قراغه و بلك مخصوص اولدوغي
كبي بودنى مخصوص در و معجم البلاد ايله طبرستانه بر ولايت اسيميد زلسان اكا برده سرعسكر
ديمكدر الفسزده جايز در نيكم شادى * هم اولدى سيميد از و سيميد چرى باشى *
ديمكدر حكيم فردوسى بيت كه از بيم اسيميد نامور * چگونه كسايم پيش تودر * اسيميد
ديدوكى زال زردر في اسفند في سكون سين مهمله و فتح فايلاه ميرنم سوخته كذا فى الحمودى
في اسفند في سكون سين و نون و فتح مهمله سمرقند مضافاتند بر قريه اسيميد حذق الفله
دخى مشهور در في اشتاد في سكون سين معجمه و فتح تاء مثناة ايله اوج معنياه در اول نام
فرشته در كه روز اشتاد ده واقع اولان تدبير امور و مصالح اكا متهقدر زرا تشت بهرام
بيت روانت باد و زه جان و دل شاد * نكهدارد سروش و رش و اشتاد * ثانى هر ماه
شمسى نك بكرمى التجنى كوفى اسيميد ز بكونده طلب حاجات و تصديق و لباس جدي بچنك
و كيك من سبدر مسعود سعد سلمان بيت اشتاد روزه زه كل بوستان * اى دوست مى
ستان ز كف دوستان * ثالث كتاب زندگى بكرمى بر نيك در اندن بر نيكك آيد ركذافي
فرهنگ جهانگيرى في استود في سكون سين معجمه و ضم تاء مثناة ايله خمسة مسترقه نك
ابكنجى كوفى اسيميد را عجم چشن مفان كونا رينه بنجه مسترقه و بنجه دزدیده و فر و جان دخى
ديرلر كذا فى مجمع الفرس في استود في سكون سين معجمه و ضم نوله فرهنگ جهانگيريه
خمسه مسترقه سال ملكى نك ابكنجى كوفى اسيميد رجمعه تايلاه بونله نوله مذکور در في استوند في
سكون سين معجمه و نون و فتح فايلاه نواحى نيشا بورده بر اولكه اسيميد مسكسان اوج قريه يي
مشمندر و قصبه سنه فرهاد كرد ديرلر في افند و افند في كلا هما بسكون الفاء بمعنى عجب
مهندرى افندين كا و رمفلا ابدال بيت در فصل بهار ارنگم ميل چه افندست * استفتمه
كل سینه شد دست پينه دانم في افراشته قد في يعنى بالابلان اوزون بويواو كذا فى الحمودى
في البان كبود في تركيد صور قون سكو ديد كاريذ ايو المعافى بيت چمنان در عام بوده
فيض جودش * شاه باد آور البان كبودش في ارد في ضم لام و سكون راه مهمله ايله آع كبي
سيمك طوقش چوال كه باغبانرا نكه سيزه چكر لهام نيريزى بيت بساز پرشكم از زردك

از زردك و جقه در خام * كه جاى سنان و زردك بود همیشه ارد في الوند في شهر همدان قريه ۱۰۳
واقع مشهور و رجيل عالي و سنان ناميد ر معجم البلاد ايله الوند اسم جبل در محمد هند و شاه صحاح
الف مضمومه ايله نقل ابلش اما اكثر فرهنگرده مفتوحه ده مذکور در في آمد في سكون
مهمله معنى هنگام و زمان حكيم سوزنى بيت اى دستكاه لقمه تودر بر بنداشت *

آمد چنان اى آمد شد دستكاه تنك في امرود في معروف ميوه در تركيد راىي تقديم
ايدوب ارمود ديرلر عربيه اسمى كثرى در ضم كاف ايله في امشاسيند و امشاسيند
وامه وسيند و امه وسيند في كاهم بسكون الميم وسين الموقوف بمعنى سروش كه فرشته دخى
ديرلر زرا تشت بهرام بيت زامشاسيند اين بگزیده تر * بنزد يك يزدان پسندیده تر
وله ايضا بيت همه قد بالاي امه وسيند * بياراسته مجوسر و باند * ديكر شاعر بيت
چو امشاسيند ست نيكونهاد * همه خصلتش آمده پا ك زاد في انار فرهاد في كوه بيدستوند
واقع بر انار اغاجى در منقولدر اول وقت كه فرهاد بر پيره زن كاوب شيرين اولدى ديو خير
ويرد كن الله كى تيشه سن باشنه اورب دوشوب كند و دخى اولد كك تيشه خون آلوديره
دوشوب دسته سى يره صا نجلدى بامر الله تعالى كيد رك نشو و نما بولوب رك و باروردى
مكر اول دسته انار اغاجندن ايدى قدرت الهى ايله ميوه سى حاصل اولوب بى نظير انار
اولدى بردانه سن قويازوب يارد قن ايجى دل عاشق مثال يا نمش و خا كستر اولش كورد باو
الى الان بويله در ديرلر كذا فى شرفنامه و مجمع الفرس في اناهيذ في فتح نون و كسر هائيله
زهره يلدز نيك اسمى در الفسز نا هيذ دخى ديرلر و زادر و بيدخت ديتلوكى مرويدر
في انبويذ في سكون نون و فتح باء مؤحله و ضم راه مهمله ايله امزوده ديرلر صاحب كامل
التعبير بيت انبويذ دست مائه شادى * مال واز قيد محنت آزادى في انبويذ في
سكون نون و ضم باء مؤحله و كسر ياي تحنانى اول و سكون تايلاه بوييدن لفظندن صيفه
ماضى در قريع الدهر بيت چه انبويذ زلف مشكسايش * ختن كرديد از شر تا بپايش
كاهى صيفه امر استعمال ايندرلر حكيم سناني بيت كفت اطفال راهمى بوييد * اين نكو
ياد راى انبوييد في انداد في سكون نون و فتح دال ايله تره نيز كه كيكيز دخى ديرلر عربيه
جر جريد كارى اوتدر كذا فى المجموع و سيستان اها ليسى تره نيزه ديرلر بعض محله اندود
يعنى صوا معنا سنه مذکور در معنى عربى جمع ندر شينه و نظير معنا سنه في اند في
سكون نوله بش معنياه كلور اول اوچدن اونه و ار بنجه عدد مجمل و لدر مثلا بكنچند نفراند
ديرلر مراد اوندن اكسك عدد در بو معنياه عربيه نيف و بضع ديرلر كال اسمعيل بيت
ميسند كس بعهد تور من نظير بود * كردون كه قصيد نكبت من اند بار كرد * ثاني اميند واز
اولق معناسنه شمس فخرى بيت فيض جودش ز سنك خان پاس * كل اميد بشكفاند
ياند * ثالث براغاج آيد زكه مهك دخى ديرلر عربيه سوس ديد كاريذ رابع شك و شبيهه
ايله سوز سوبلك معناسنه خامش ادات رابطه اولان استك جميد ر آخرنده الف و باخود
واو اولان كلمه يه الحاق اولسه الفك يرينه ياي تحمانى كنور رلر مثلا آشنا لفظنده آشتايند
ومهر و لفظند مهر ويند ديرلر و آخرنده هاء علامت اولان كلمه يه الحاق اولنسه الفنى

اثبات ایدر ل مثلارفته لفظنه رفته اند و آمدند و گفته اند دیر ل بر یکی نوع کله دن غیری
کلماته الحاق اوله سه انجق الفی حذف ایدر ل مثل جانندن و سرند دیر ل کاه او او رکه مفردی
اولان است یرنده ثابت اپکن آخرینه اند الحاق ایدر ل اما الفی حذف ایتک قاعده کتابدر
حکیم سنای بیت این گروهی که نور سید مستند * عشوه راجان و زر خرید مستند * اندر خورد
و اندر خوردن * کلاهما بمعنی سزاوار یعنی لایق حکیم فردوسی بیت کنون ای خردمند وصف
خرد * بدان جایکه گفتن اندر خورد * حکیم قطران ارموی بیت اگر بهمنش اندر خوردن
بودی جای * جهانش مجلس بودی سیه رشاروان * اندرود * سکون تون و فتح دال
و ضم راه مهملتین ایله صوا و بالذو و انله مشابه اولانه دیر ل کذا فی مجمع الفرس * اندود *
سکون تون و ضم دال مهمله ایله اسم عام در دیوان صوا او رومق و کشفه و باقره التون یا لدز
ایلك و بعض نسنه یه قلا ی اورمق و بونله بکر نه او اوردسه و مستقبلند و اوالفه قلب اولنوب
برای تحتانی زیاده سیله انداید دینلور * اندیشه مند * فکر صاحبی و اهل تدبیر که
اندیشه فکر در اصابت اولسون فاسد اولسون و منادات توصیف در هوشمند و دولتند کی
بعضی لفظ مند حرف نسبت در دیشلر فرق دقیقدر * انکر * سکون تون و کسر کافی
و فتح زاء فارسیین ایله بر بدو و مقدر عربیه حلیت دیر ل ترکیه قاضی دیدکاری در شیراز بلر
انکش کند و هندی لسانند هنک دیر ل شیخ نظامی در هفت پیکر بیت خواجه چن
چونافه بار کند * مشک را انکر د حصار کند * ابی ریحان بیرونی صیدنه ترجمه سنبله مزبور
جمع درخت انکد اندن حاصل اولغه انکر د تعبیه اولمشدرا انکد ان * دخی دیر ل * فارسیه
جمع دیمکر درجه ثالث ده طبعی حار و یابس در حلیت قاضی دن غیری اولدوغنه قول اطبا
وارد * انکور * دخی پروا زیاده ایله انکر د مرقوم معناسنه در * انویید * هم نون و واو
مفروق و کسریای تحتانی اول و سکون ثانیله ناله و زاری معناسنه میرنظمی بیت چو
بشنید از این سخنها کریست * انویید و اشک از دودیده بر رخ * او برد * سکون و او
و ضم باء موحده و راه مهمله ساکنه ایله بکلور و بر دم معناسنه که بوغازدن اشغای ایاندی
یعنی یوتدی دیمک اولور مسعود سعد سلمان بیت بر من نهاد روی و یو بر دسر بسر *
نیرک و سحر خاطر و طبع جواد * اصلغه باورد ایدی همزه بایه قلب اولوب بیورد
اولدی بانداخت بیند اذت اولدیغی کی دخی امثالی چوقدر * آورد * هموده ده ذکر ی روز
ایدن آورد بمعنای نه مجمع الفرسه قصر الفله ده تجوز اولمشدر * آوردن * سکون
واو و تون و فتح راه مهمله ایله سکر معنایه کاور اول فروشکوه معناسنه که افزند دخی دیر ل حکیم
اسدی بیت جهان خرم از فروا و رندا * هم از میر محمود و فرزند او * ثانی تحت معناسنه که
اورنک دخی دیر ل شمس فخری بیت خسرو جو و را بواحق * زیب شاهی و زینت اورند *
فوشک خطیب * مسط * شاه پدر فرزند تو میر باند اورند تو * سد سکندر پند تو
خضر سخن پیوند تو * ثالث پسندیده و معتبر معناسنه حکیم فردوسی بیت سپاوش
مراهمجو فرزند یو * که با فرو و بارز و اورند بود * رابع عقل و عزت معناسنه و له ایضا
بیت کرایدون کد آیدز مینوسروش * نباشند افزون اورند و هوش * خامس کن نشین

نشین او غلغک نامیدر که پدر لهراسب در اوردن دخی دیر ل ایدی وله ایضا بیت هم اورند او کوهر
کی نشین * که کردی پدر بر نشین آفرین * سادس فریب بود غام معناسنه که مصدری
اورندیدن کاور سا ب معنی زندگانی که اورنک دخی دیر ل ثامن مجمع الفرسه مانی نقاشک
ار * نک نام کتابنه دیر ل و کسر و او ایله ده خدعه و فریب معناسنه و دیر * اوزید و اوژند *
کلاهما سکون و او و فتح زاء معجه و زاء فارسیله بمعنی افکند و او کند و اندازد دخی دیر ل مولانا
جوهری بیت شمشیر تو شیر اوژند پرتاب تو پیل افکند * یک جمله تور کند بنیاد صد حصن
حصین * او کند * سکون و او و تون و فتح کاف عجمیه بمعنی افکند ابوالمعانی بیت
چشم مرد او کند تیغ غزه بر دل می کشد * کویا جلاد تیغش قصد کشتن می کشد * اوند *
فتح و او و سکون نونله ظرف و اناه معناسنه در خواجه عید او یکی بیت بر چنبر سپهر
منازل چو چرخ آب * هر یست و هشت حکمت او یست چون اوند * مقتضای نظم
اولد قلعه مدوده ده اولان آوند معنای یله مترادف اولور * اهنود * سکون ها و هم نونله
* اهانود * سکون ها و تون و فتح و او ایله کلاهما خسته مسترقه نک اول کونی آیدر
کذا فی مجمع الفرس و فرهنگ جها نکیری * اید * سکون یای تحتانی و ضم باء موحده ایله
شراره آتش معناسنه در کذا فی مؤید الفضلا * اید * سکون یای تحتانی و کسر میله
و کسر لامه کا و جفت یعنی جفت او کوزنه دیر ل * اید * سکون یای تحتانی و کسر میله
صبان دموری بهض دیار ده چفته ده دیر ل * مع الراء المهمله * ار * حرف شرط
اولان اگر لفظن تن تخفیف اولمشدر و دخی دولکرا ل ترندن آن لفظنن مرخوب و محققو
معناسنه حکیم فردوسی * مثنوی * چو خستونیاید نه بند دگر * بزم میانش بهرند *
نه من پیش دارم نه جمشید فر * که ببرد بیور میانش به * بوز نام سخاک در بومعنایه
اثیر الدین اخیسین بیت کلک مانی طبعش آن استه دچاپک صورتست * کازر اندر
دسته گاه صغیش ارمی کند * فرهنگ جها نکیریده یاغی آتش دانه نک سفلی سی که هر و بل
و کعبان دخی دیر ل * ابر * سکون باء موحده ایله بولت معناسنه که میخ دخی دیر ل اگرچه
شاهان احتیاجی یوق لکن نیرکاشیخ سعدی بیت ابر و بادومه و خورشید فلک در کارند *
تا توانی بکف آری و بفطالت نخوری * مؤید الفضلاده و ادات الفضلاده و حرفنامه ده
و مجمع الفرسه ابر بمعنی مرد یعنی آدم مسطور در بومعنایه مؤید شیخ نظامی بیت ازان
ابر عامی چنان ریزم آب * که نارد دگر دست در آفتاب * و فتح باء موحده ایله بوزن
اگر بر معناسنه الی زاید در حکیم فردوسی شهنشاهده چوق پرده اراد ایشدر بیت ابرده
دو هفته شد کد خدای * کر فتن هر یک سزاوار جای * ابر سهر * سکون باء موحده
و کسر راوسین مهملتین و باء فارسیه اسیر دیدکاری اولکه نک اسمیدر کذا فی مجمع الفرس
* ابر سهر * سکون باء موحده و کسر راوسین مهملتین بمعنای یای تحتانی ساکنه ایله
یغفور لی بولت و اول پرده که مراد اوزن یغفور لی بولت اوله اوله موضعه ابر سهر دیر ل
و سهر بر لفظدر که معنای لغوی طوق و معنای مصطلحی صی مرادجه دو کمر مسهر و سهر
کی مراد جه اسی و مرادجه صوغوق دیمک اولور * ابر سهر * ولایت پیشا بوزک اسم

قد می اولدوغی مجمع الفرسه مسطور در شرقه ده روز معین آیدید دیو ذکر
اولتشدیر کی ابدشهر کی رابینه دال ایله بعض نسخه ده مرقومدر کی افسار کی سکون
باء موحده و فتح سین موله ایله بلکوطاشی که فسان دخی دیرل ابوالعانی بیت برای
قطع عرق دشمن دین تیغ عزمش را * سر اعدا کند در دست همت سنک افساری کی ابشخوری
کسرباء موحده و سکوشین و خم خاء مجعین و فتح خا و او معدوله ایله ده جایز مدوده ده
ذکری مرور آیدن ابشخور معنایله متراد قدر کذافی فرهنگ جهانگیری کی اباکار کی
سکون باء موحده و فتح کافی عجمیله زراعت معناسنه شاهنا صرخسرو بیت چودرزه
بابکار بیرون شود * یکی نان بکیزد بزیر بغل * عربیه کاف عربیله جمع بکره در که صبا حلو
دیمک او اورودخی قزمعناسنه اولان بکره جمیدر کی ابیر کی کسرباء موحده و سکون
یای تحتانیله ایکی معنایه کلور اول قوغه که عربیله دلودیرل ثانی شران آتش معناسنه در
کی اثر کی عربیدر بر قاج معنایه کلور اول ایجاد و نالیف معناسنه مولانا صائب بیت
گرامتیا ز نام بود مطلب از اثر * این امتیا ز کز تو نماند اثر بیست * ثانی تیجه معناسنه
حکیم شتافی بیت تیغ آهم بقیسون اثر مناجته اند * پای تاسر ز دعای محرم ساخته اند
وعقب وایز معناسنه طالب آملی بیت امید زفته بکوی توام چواز سفر آید * بهر قدم که
رود حیرتش بر اثر آید کی اثر کی کسرتاء مثلثه و سکون یای تحتانیله کره آتش که
اعلا ی عنا صرار بعه در کذافی شرفنامه اما کتاب مجودیده * قبل فاک الدنیا و قبل فاک
الافلاک و بمعنی شرمش چشم و آفتاب نیز کزیند مسطور در کی اختر کی سکون
خا و فتح تاء مثناة ایله درت معنایه در اول ستان و طالع نیکو شمس فخری بیت ملاک
دین را بقدرت کر کر * کشت مصنوع دعا قبت اختر * دیگر وله بیت و محک آن باد پای
مرکب شاه * که زند پشت دست بر اختر * و بخت و طالع معناسنه مولانا هاتفی بیت
مسخر شدش ملک ایران تمام * ز کار چنان اخترش داد کام * ثانی فال نیکو حکیم فردوسی
بیت یکی اختر کی گفت از آن پس راه * کریسان برم سر ساوه شاه * ثالث بمعنی رایت در که
درفش کاویانه اختر کاویان دیرل و کاوه آهنک که مخصوص علی در میر خسرو بیت هر طرفی
کا اختر او رونهاد * فتح دوید و در دولت کشاد * حکیم فردوسی بیت بتا زید کاید بنزدیک
شاه * چو ترکان بدیدند اختر براه * رابع مراده یارک و مسعود اولق وله ایضا بیت
چنین گفت دومان که این اختر ست * که نیروی ایران بدواند رست کی اختر کی سکون
خاء مجعه و فتح کافله آتش قوری که زلک دخی دیرل حکیم خاقانی بیت از در مشرق
آتش افروزد * صوی هر روزن اختر اندازد * دیگر بیت یک یک برو بخلق فر و اختر
نجوم * از منقل سپهر شتر مرغ و ابر * به معنای موید شمس فخری بیت خرزمد حش
بخوان و بر خورد دم * پس برودر میانه اختر کی اخیر کی کسرباء مجعه و سکون یای
تحتانیله قطع سنور و بیان حدود ایچون وضع اولنان صره نقش طاش و دخی دیوار
بتاسنه بتار قور اعتبار ایتدکاری نسنه یه دیرل ابوالعانی بیت خطه فرما زوایش
آنچنان وسعت پذیر * در بیان حد ملکش کوه قاف باشد اخیر کی ادا بار کی سکون دال

۱۰۰
دال مهمله و فتح باء موحده ایله بوغاز دن اشاغی نسنه ابانک او بار معناسنه وله بیت هر شب
هجرم غم جانان مرا ببار کرد * زهر قهر حسرتش جان حزن ادا بار کرد کی ادغری سکون
دال مهمله و فتح غین مجعه ایله خاه لرده هوا کیرمک ایچون ایتدکاری بیوک باد کیرکه
باد غردخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری کی ادغری سکون دال مهمله و فتح فایله برادر
زاده که افردخی دیرل بعض فرهنگه مشیره زاده یه ده دیرل کی ارنیشدار کی سکون راء مهمله
و کسرتاء مثناة بعدیای ساکنه ایله ایکی معنایه در اول سپاه و لشکر معناسنه زراشت
بهرام بیت هنور زنده شاه ارنیشداران * پیاده سلخ پر ورد با سواران * ثانی دشت
قیحاق حدود ده برهنر عظیم آیدر کی اردشیر کی ایکی معنایه در اول بهمن بن اسفندیار
شاهک لقبیدر جدی کشتاسب آبی شجیع و مرد دلیر کور و ب لغین اردشیر قودی که ارد
قهر و خشم معناسنه در که ذکر اولندی و شیرم و روف خشمناک ارسلان دیمک او اور حکیم
فردوسی بیت چو دیدش بدانگونه مرد دایر * همخواند از آن پس و را ارد شیر * ثانی
سامانیانک اول پادشاهری احمدی که اردشیر با بکان دیمکه معروف و مشهور در حکیم
فردوسی * مثنوی * همان اردشیرش پدر کرد نام * نباشد بدیدار او شاد کام * مرورا
کنون مردم یاد کیر * همخواندش با بکان اردشیر * و سلسله کیما نیانن بر پادشاه امید که
اردشیر بن پرویز بن هرمز بن انوش الروان بن کیمه پادشاه در شعری عربی بن شمس الدین
احمد الطیبی نظم کنورمش بیت قهوه فارسیه من خبایا * اردشیر انجمله ابرو کی ارزه کر کی
سکون راء مهمله و فتح زاء مجعه و کاف فارسیله صوایح اندا یشرک معناسنه در لغت مجودیه
بمعنی اندیشه کریفی فکر اید مجیدر کی ازار کی فتح زاء مجعه ایله صحاحه بمعنی درم مسطور در
کی ازیر * و ازیر کی کلاما بسکون الزاء المعجمه اول فتح باء موحده تا کی کسرباء و سکون
یای تحتانیله خاطر ده طومق و حفظ ایتک ترکیه دخی ازیر دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری
حکیم خاقانی بیت روزی هزار بار بخوانم کتاب صبر * چشم نیست لاجرم ازیر نمیشود *
استاد فرخی * قطعه * با عطار د بر خامه سخن داند گفت * هر د بیری که بدیوان کند آزا
تقریر * ازیر رسم در آموختن نامه کنند * نامه خواجه بزرگان و دبیران ازیر کی ازدر کی
سکون زاء مجعه و فتح دال مهمله ایله لایق و سزاوار معناسنه حکیم خاقانی بیت صورت
مردان طلبکار در میدان بود * نقش بر ایوان چه سود رستم و اسفندیار * وله بیت
روز از در زم است شراب از در خوردن * هر چند چمن نیست کنون از در دیدار * حکیم
انوری در هجو بیت ریش ازیر کنندن پیای * سر از در سیل دمام کی زدر کی سکون
زاء فارسیله معروف از در هادن مخفف در استاد لطیفی بیت چون از در چار پاست دنیا * کوهفت
سردمند دارد کی ازیر کی کسرباء مجعه و سکون یای تحتانیله زاهد و متقی و عاقل و دانا
وزیرک و کامل معناسنه مدوده ایله ده مرویدر شمس فخری بیت بحاست در همه ایوان کنون
چو شاعی کریم و فاضل و دانا عالم و آذیر کی ازیر کی کسرباء فارسیله یوکسک یردن
اقان صویک و چو ملک صو و امثالک قینار کن اولان صدا صدیر کی اسبابا نیر کی سکون
سین مهمله و نون و فتح باء موحده اول و خم ثانیله بر شهرک نامیدر که انی کسری

بنا باشد در اصلند اسفا بوزایدی کي استار في سکون سين مهمله وفتح تا و مثناة ايله
اطبا اصطلاحند التي يفتح درهمه ديرلر بر و ايتده ربع متقالدر که دوزت استار بر
متقال اوور تکيم شاعر بيت اطبا که کردند وزن اعتبار * بشش درهم و نیم خواند
استار کي استر في قاطر که عربيه بفل ديرلر کي استير في سکون سين مهمله و کسرتاء
مثناة بعد ياي ساکنه ايله عندا لطبا نصف رطل اعتبار اولنور کذا في نسخة حکيم اسدی
بيت ازان دار و هار ابا و زان بکیر * بجوشيد در آب با قند استير کي اسرار في کز او اولان
تسنه جمع سرور مولانا جامي بيت خطيه ملت و دين از سر کير * کشف اسرار يقين
از سر کير کي اسمند في بر جانور در که اکا سامندر و سامندل و سامندور *
و سامندول و سمندر و سمندل و سمندور و سمندول دخی ديرلر شرح و تفصيل سامندر
لغتي ذيلند ذکر اولور انشاء الله تعالی شيخ عطار بيت آتشی بردست دشمن در گرفت *
تا خلیف طبع اسمند گرفت کي اسوار في سکون سين ايله اوج معنایه کاور اول سفر نامه حکيم
تصریح کرده مسطور در که صعيد و لایله زو اقع بر مشر آ دیدر و لایله توبه نک یولی درت فرسخ
یر اول شهره قریب واقع اولمشدر و جانب جنوبیستند بر عظیم طاغ وارد نیل مبارک انک انکنده
چهار ديرلر کي سوار یعنی آتا و ثا اهل کيلان اسانده لشکردن جمع قلیل مرتبه سنه
ديرلر که انکرده اوق و یا چوماق اولوب جنگ محنده بر لرینه تیر و چوماق ایرشد و نلر
اول کسنده که دیو یا چوماق نشانی اولیه اکادلاور و مردشجاع دیزلر کي اسیر في معروف
گرفته معناسنه و دخی بر قلعه اسیدر نظیری نیشابوری * چور و بر ج شرف کرد آفتاب
منیر * دمیده فایحه فتح بر حصار اسیر کي استر في سکون سین و فتح غین معجته ايله
استر معناسنه آتده اکثر و آتده احیا تا استعمال اولنور شاعر در قیافت نامه بيت
شود در اسب و آدم و صف استر * در اسب مقبول دیکر نیست خوشتر کي استر في
سکون سین و ضم غین معجته ايله پورسق دیدکاری جانور در بعض نسخه ده ضم الف ايله
واقع کي اغار في فتح غین معجه ايله مدوده ذکر مرور ایدن اغار معناسنه تفصيل
انده در کي افدر في سکون فا و فتح دال مهمله ايله برادر زاده یه ديرلر بعض فرهنگرده
همشیره زاده یه ديرلر یو شعيب بيت سلسله جعدی بنفشه عارضی * کت سپاوش افدر
و پرو زجد کي افر في فتح فایله یوزن اثر شیرازده بر ناحیه اسیدر بر قریه اسیده اولق
مر ویدر کي افر في سکون فایله یوزن امر غنده ایکن بدیعی سرور و شادی ایشیکه ديرلر
ولاغرا ایکن قریه اواب و یونلر امثالی را مزلنده ایکن حال ایولکه میدل اولنور ديرلر ابو المعانی
بيت یکشب از جانا ن پیام وعده وصل آمده * افر حاصل شد بجایم کز غمش آزرده
بود کي افزار في سکون فا و فتح زاء معجه ايله درت معنایه کاور اول اراز معناسنه که کون
و قلقل و کشمیر و امثالی بهاراته معق ایدوب طعام اوزرینه دوکر لر زاده لذت ویر حکیم
خاقانی بيت افزار زبس کنند در دیک * حلاوا پس آورد بر خوان * ثانی آلات پیشه
کران * یعنی ارباب صنایع آلاتی ثالث کفش معناسنه که پای افزار ديرلر میر خسرو
بيت هو کلاه سری میدد بتا جوران * که از کلاه سلاطین بپایش افزارست * رابع

في ذرک * زسبکیر و ایوارش آید تبیک کي مع الزاء المعجه * انجاز في سکون باء مو حده
و فتح خاء معجه ايله بر ولا بت اسیدر اکثر خلفی مغان و ترسا و ظلم و جورله مشهور در حکیم
خاقانی بيت در انجازیان اینک کشاده * حریم رومیان اینک میا کي اراز في سکون
باء مو حده و فتح زایله افزار و اوزار مر قوم کبی بهاراتی دو کوب نرم ایدوب بر طرفی انجند
حفظ ایدوب طعام تناولند اوزرینه دوکر لر کذا في مجمع الفرس کي ابرز في سکون باء
مو حده و فتح راء مهمله ايله مدان اولکه سنه بر طاع نامی در کي ابرز في فتح باء فرسی
و سکون راء مهمله و یای تحتانی و کسر و او ايله پرو ز ايله معناده مترادفد باب الباء مع الزاء
ذکر تفصیل اولنور انشاء الله تعالی کي ابرز في کسر باء مو حده و سکون یای تحتانی ايله
مشران آتش معناسنه در استاد منجیک بيت هست آهم ز آتش دوزخ ابرز * ناله از من
ز سر صد ایزر کي اسر في سکون تاء مثناة و کسر سین مهمله ايله نام پادشاه خوار زم در که
مدوح رشید و طواط در و علامه زحشری دخی آنک زمانند رئیس العلماء ایدی کذا في
مشرقنامه کي اختر سر سبز کي یعنی ستار سعدو قال سعد معناسنه در کذا في مشرقنامه
کي اخکوز في سکون خاء معجه و ضم کاف ايله بادام چغله سی و ناچخته خرما کي اردپوز في
سکون راء مهمله و دال موقوف و ضم باء فارسیله الوانف فستقی رنکه دیر لر میر نظمی بيت
پیموشند خوبان در روز نوروز * همه جامها سبز و سرخ و در چوز کي اریز في سکون راء
مهمله ايله درت معنایه کاور اول جاه و مرتبه معناسنه حکیم فردوسی بيت بسنه کم زین
جهان مر ز خویش * بداند مکر پایه وارز خویش * یو معنایه مختاری بيت بروت توکه
مرا کوبار ز من مجزد * مکر بروی زمین ز ردد بجای کیا * ثانی قدر و قیمت معناسنه
شيخ اوجدی بيت بردباری کن قناعت و رز * تا بدله قبول یابی وارز * حکیم زجاجی
بيت شه نشاء بر کشت از راه مرز * بهمدان بیاید میفرودارز * ثالث معین معناسنه
ابو المعانی بيت صرف کردم در ره غم هر چه هستی دارم * بی سرو سامان بمانم از رز
حالم نبود * رابع بر سنه یه مالک معناسنه وله بيت کرده آماده دلم بهر ثار مقدمش
در استک چشم را چند آنکه بی ارزی شدم کي اریز في سکون راء مهمله و یای تحتانی و کسر
زاء معجمه ايله معادن قلای در که جمیع فلزاتدن خفیفدر تنگم شيخ الرئيس ابن سینا
ایکی بیت اوزان معادنی بیان ایتمشدر * قطعه * نه فلز مستوی الحجم را چون بر کشی *
اختلاف وزن دارد هر یکی بی اشتباه * زولکن زیق الم اسرب دهن از رز حل * فضه اند آهن
یکی مس و شبهه صفر ماه * یو حساب اوزن از رز حل دیدوی اوتوز سکر اولور کي ارنواز في
چشمید مشاعل همشیره سی نامی در که فحاک تزویج ایتمشدر حکیم فردوسی بيت در ایوان
شاعی شب دیر باز * بخواب اندرون بود با ارنواز کي اریز في سکون راء مهمله و کسرتون
ویای ساکنه بعد باء مکسون ايله تر خون دیدکاری سیره در تخی اولمد و غندن چون
دیگر لر برتر کي اریز في کسر زاء معجه و سکون یای تحتانی ايله بانک و ناله معناسنه حضرت
مولانا قدس سره * مثنوی * کرد با او یک بهانه دلپذیر * کی شد ستم زیز کتیزک من نفیر
زین سبب کر غییر و رشک کنیز * مادر و فرزند دارد صد ازین * ما در و فرزند عا بس

حقهاست * اونه دز خورده و چنين جور و جفاست * اسب انگيز في ايكي معنايه در اول
اول مهيازه كه مهيزد نخی دیر را و چي نكر لکلی دموردر چزمه او كچه سنه ميخانش آتی انكه
سوردر ثاني صيفه * اسم فاعلدر اسب انگيزنده معناسنه و صيفه * امده اولور آت قوپاز
معناسنه * اسب تاز في سكون سين و با و فتح تاء منفاة ايله ايكي معنايه در اول صيفه *
امردر آت صكرت در معناسنه ثاني مشهور ملكي نك اون سكزنجي كوني اسيدركذافي فرهنگ
جها نكيري * افراز في سكون فا و فتح راء مهمله ايله اون ايكي معنايه كاور اول بمعنى بالا
يعني يوقار و كه مقابل نشيب در فراز دخی دینلور استاد ليني بيت زبس رفعش شاهباز
خرد * ياردر افراز پر پرورد * ثاني ياند معناسنه در بومعه كاه اسم فاعل او اور و كاه
صيفه * امر استعمال اولنور ابو عامم بيت ای در دهمه علمها صرافراز * دائم زجها نيان سر
افراز * ثالث ممبر معناسنه حكيم زجاجي بيت خطيبان پس از نام پاك امام * برافراز
ازين شاه بردند نام * رابع معنى جمع سيف اسفركي بيت روح اقسام شادماني را *
ازي بزم تو كند افراز * خامس فرهنگ جها نكيريده معنى بسته سادس بمعنى تزيك
بوايكي معنايه ميرنظمي بيت آمد افراز بر شاه دلير * بوده افراز ميا ز شمشير * سابع
معنى كشاده و پهن ثامن معنى پيش تاسع معنى ازين باز غاشتر معنى نشيب بومعناجه
اضداددن اولور حادی عشر سرکش ثاني عشر خرزه بومعاني فرهنگ جها نكيريدين
منقولدر * افروز في افروختن لفظندن صيفه * امر و وصف تركيبدر عالم افروز مجلس
افروز و دل افروز كی ابو عامم بيت ای روی تو ماه مجلس افروز * بنشين چوماه مجلس
افروز * البرز في سكون لام و را و ضم باء موحد ايله بر مشهور طاغ آديد غايت عالی
و عظيم اولد و غندن عظيم نسبه له مثال ایراد ایدر لر تنگ تيمور نامه ده لشكر و صفقه مولانا
ها تقي بيت زدريا كدر كرد البرز كوه * در آمد بسرحدايران شكوه * فرهنگ جها نكيريده
بر پهلوان ايراني ناميدر * الذكر * وايلدكر في كلامها بسكون اللام و كسر الدال
بر معروف و مشهور پادشاه اسيدر * الكز في سكون لام و فتح كافله كچ زبان معنى
پلنگ عربي له الاكن دیرل ميرنظمي بيت مكدور سخن انكرست آن جوان * نخواهد رود
هچ حرف از دهان * اياز في اور تاق عربي له شريك معناسنه وله در توحيد بيت اوست
در قدرت بصفتش بي نظير * نيست انباز و وكيل و هم وزير * انداز في بش معنايه كاور
اول انداختن لفظندن صيفه * امر در حكيم شفائي بيت آهسته صبا دست دران پيرهن
انداز * يك كل زكر بانش بدزد و بمن انداز * ثاني وصف تركيبي او اور بمعنى رند ميخوار
و مست او كار ثالث قصير معناسنه بوايكي معنايه ترتيب اوزن مولانا عبد الرزاق كاشي
بيت باز او كرده بالتركثير انداز من * عالمي را كشت و دارد اين زمان انداز من * قصد
معناسنه سيني بخاري بيت كرم مرغ سازند از كل بر بانش اقم از هوا * خواهم شد آخر
صيد او ميغام از انداز خود * رابع تخمين اهلك مولانا هاتفي بيت شدند آن هزاران
آهوشكار * برانداز آهوشوار * خامس معنى قياس استاد فرخني بيت جاودان
شاد زياد آن ملك كامروا * لشكرش بي عدد و ملكتش بي انداز * اندرز في سكون نون

نون و را و فتح دال مهملتين ايله ايكي معنايه در اول وصيت معناسنه حكيم سنائي بيت فقه اندرز ۱۰۹
من يتوايست * كه تو طفلي و خاهر نكيدست * ثاني نصيحت معناسنه حكيم خاقاني بيت مرا
طبيب دل اندر ز كونه * كردست * كزين سواد بتس از حوادث سودا * راء مهمله نك
ضمي ايله ده دخی مرويدر * اندرز في سكون نون و فتح دال و ضم را ء مهملتين ايله
چار سو و با زار و بيع و مثرابه مخصوص اولان موضع و مكان معناسنه ميرنظمي بيت چه
سودست سن شعر من دالفروز * به نيم خونخو دهج كس اندرز في سكون نون و فتح
دال مهمله ايله انداز لفظندن اختصار اولمشدر قصد و تخمين معناسنه كذا في مجمع الفرس
* اندوز في اندوختن و اندوزيدن لفظندن صيفه * امر و وصف تركيبدر عم اندوز
وزر اندوز كی و دخی جمع ايدي معناسنه اولور مير خسرو بيت نقد به اراغل اندوز كن
قيت فردای خود امر و زن * و جمع ايتك معناسنه مصدر استعمال اولنور بدر الدين كاشي
بيت كجها كير و سائل زاجش * دوست اندوز و دشمن را سوز * انكاز في سكون نون
و فتح كاف عجميله فرهنگ جها نكيريده ارباب صنايع آلايدر * انكر في سكون نون و فتح كاف
عجميله دمور بيل كه آنكه زمين هموار ايدر كذا في المجمع اما نسخه ميرزا ابراهيمه ضم كافله
مرويدر و مؤيد الفضلا ده اول دموردر كه آنكه فلي يويدر لر ابو الفرج روفی بيت چو
طو دست پيل و چو موسی مهاود * بجای عصا انكر مار پيكر * استعنا طريفيله آلت
رجله ده دیرل تنگ بويستدن مفهومدر شاعر بيت حندا مهر ز قلق پرداز * مرجبا انكر
بزرگ و دراز * زاء فارسيله ده روايت اولمشدر * انگيز في تحريك معناسنه صيفه * امر
و وصف تركيبدر استاد دقيقي بيت آنكه ميكشت مرا نمره جوز ز تو بود * كچه او كشت
وليكن همه انگيز تو بود * و دخی حسن و لطافت معناسنه مير خسرو بيت هر چند كه آن
رخ كل انگيز نشاند * مارا بر آتش آغاز و نيز نشاند * و دخی قصد و عزيت معناسنه رياضي
مهر قندی بيت و كه باز آن سنگدل عاشق كشي انگيز كرد * چرخ تيغ نمره اوزا بخون نيز
كرد * انز في فتح نونله بوزن چرخ فرهنگ جها نكيريده بدو زشت معناسنه مولانا مختشم
كاشي بيت تودر كشت باچهره كل اناري * زني عاشقان از كاه كاه * و سكون نونله بوزن
كز مرجك معناسنه در ميرنظمي بيت هر كه شود قانع باغور انز * ميشود او مالك يارچ
كتر * اوراز في افراز مرقومك جميع معفاليه مترادفدر كذا في مجمع الفرس * اهواز في
بصره شهرينه قريب بر شهر اسيدر روايت اولنور كه يكسنة اول شهر ده بر سینه مقیم اولسه
عقل مختل او اور حالا ويران اولمشدر حكيم سوزني بيت نه در مانده كه تايش تو خراج آرند
زمصر و كوفه و بغداد و بصره و اهواز * و منة ولدركه زهر ناك عقرني اولور هر كی
صوقسه البته هلاك ايلر سيف اسفركي بيت زهر كيفيت حیات دهد * در سرينش
كردم اهواز * اهيز في كسر هاو سكون ياي تحتاييله معنى آهسته ابو المعاني بيت اهيز
رفته بكويش رسيله بومد دوش * مكر سين نفسم در رسیده بود بكوش * اياز في شاه
مخود غزنو نك وزيري و ندیم و مصاحبي ايدي خاص اياز لقله شهرت پرداز ايدی طالب
آملی بيت ای عشق مكش تيغ ستم بدل مجود * آن شاه كه صيد حرم زلف اياز است *

مولانا صاحب اصفهانی بیت دل مجود اگر همی خواهی * دست کوتاه مکن ز زلف ایا ز *
 که مع الزاء الفارسی * از شیرین قنقرا و سکون نون و کسریاء موحده بعد یای ساکنه ایله
 ترخون دید کلری سبزه مرئی طرخوندر * اندروار * فرهنک جهانگیریده معنی نکون
 و آوخته که اندروا و اندروای دخی دیرل * انکر * انکر مرقوم معنا لایله مترادف در حکیم
 خاقانی بیت پیل مستم مغزم از انکر * بیاست و اندازانک * کربیا سیم دی عند وستان یاد آورم
 که مع السین المهمله * اختر شناس * بهم ورمال معنا سنه کال اسمعیل بیت در کتاب
 طالع ماده بود اختر شناس * از سر زلفت بسی تشویش در دورتر * مولانا هاتنی بیت
 ارسطو کلامان اختر شناس * بساعت فکند بطرح اساس * ادوس * ضم دال مهمله و او
 معروفه فرهنک جهانگیریده اول کسبه دیرل که بر علت سببی ایله کوزینه قره صوابش
 اوله * ارجس * سکون راء مهمله و کسر جیمه برکوه بزرگ اسمیدر که مدی الایام باشند
 قارا کسک اولز حنی زلال دید کلری سنه اند بولنور و زلال اکادیرلر که بریده یا زوقیش
 قارطو روب من بعد زائل اولیه ایچنده ینه قاردن بر مق قدر قوردکی سنه حاصل اولوب
 ایچي خلوص و اولور شکردن لند و قاردن بیاض و صوق بر منلا مجونده شاعر دیشدر
 بیت انقدر جرمنش ثقیل و کشته دستارش بزرگ * بر سرش بودست کویا در سر
 ارجس * ارس * قنقرا مهمله ایله یوزن مرص برنهر عظیم اسمیدر که وان اولکه سندن
 جاری اولوب نخجوان صحرا سندن یکوب آران نا حیه سنه و اردقن بر قاج بخش اولوب
 اول اطرافک مزروعات و باغچه و بوستانلرین سقی ایتدکن صکره تکرار مجمع اولوب
 بر ییوک نهره قاریشوب دریای فارسه و کیلور بر فایده لوصودر خواجه حافظ بیت ای
 صبا کر بکندی بر ساحل جوی ارس * بوسه زن بر خاک آن وادی و مشکین کن نفس *
 مولانا هاتنی بیت در آورد کشتی باب ارس * ز دریای لشکر ارس ماند پس * و قیاق
 شاهزادن بر شتراده نامیدر وله بیت به پوزار ارس خان سپردش عنان * قوی دست
 کردش بنیغ و سنان * و سکون رایله یوزن درس اشک چشم معنا سنه در قریع الدهر
 بیت ز آهم بودیک شتران زرخش * ارس را بود ارس من مایه بخش * بمعنایه استاد لطیفی
 بیت ارس شد ارس من در جست و جوی * سبوی پر زفت از وی بکوبت * و کسر
 را ایله آردج اغاجی در بعض فرمکنده چنار اغاجی منقولدر * ارسطالیس * معلم
 اول لقبیله مشهور بر حکیم ذوقنون در لسان یونانیده معناسی استاد کل دیمکدر
 مرویدر که اول نامی ارسطو ایدی بعده ارسطالیس دیدیلر بعده ارسطالیس ایلدیلر
 بعده کیدر که ارسطالیس اولدی اصل بودر که عادت حکمای قدیم بویه در که
 هر بر حکیمک علی و علم حکمتده علی زیاده اولد قچه اسمنه بر حرف زیاده ایدرلر
 علوم افلاطونن اخذ ایتددر منقولدر که مزبور حکیم ارسطو نام طفل ایکن
 افلاطون صاحب فنونه خدمت ایدی افلاطون اوائل حالنده ملک و فسطالیس
 نام بر ملک حکیمی و وزیر ایدی ملک مزبور بطا قروس نام فرزندین افلاطونه
 شاگرد ایدی اولدنی ملک زاده یه تقیبات نام و اتمام مالاکلام ایدوب تعلیم علم ایلدیکه فهم

فهم و ذکا و درک و نیاستدن بی نصیب اولغله اصلا برنسته اخذ و تعلم ایلدی افلاطون
 هر چند که تفهیم و تکرار ایدر دی اصلا فائده ویرمزدی مکر اول اشناده ارسطو هر بار
 استماع تعلیم ایتمکه علوم اتقان و تقریر حکیمی ضبط واذعان ایدر ایش و اول زمانده
 قاعده بویه ایش که بر حکیم بر نلینین باشقه چقار مق مراد ایلدیکه بر روز جمعه سنا کردی
 کرسی یه چقاروب تعلم ایتدی یکی علومی خلقه افاده ایدر حکیم اولغله لیاقتی ظاهر
 اولور سه پادشاه طرفندن باشنه تاج مرصع واکنه خلعت فاخره ذی قیمت کیدر یروب نامنه
 حکیم دیرلر ایدی مکر یوم معمودده ملک اوغلنی حکیمه ابرام و الحاح ایله کرسی یه چقاردر
 ملک زاده اول محله اصلا نطقه قادر اولدو غندن ملک داکیر اولوب افلاطونه خطاب
 و تقید ایلوب تعلیم امال و نکاسل ایش سز دیو عتاب ایتدیکه افلاطون ارسطویه
 اشارت ایدوب ارسطو دخی بی باک کرسی یه چیقوب اولقدر معلومات صرف ایدر که
 جمیع خلق عالم تحسین و آفرین ایدر افلاطون ملکه ایشته اوغلکه بن یو علومی تعلیم
 ایشیدم و اکا تعلیم ایدر کن بو اوغلان ایراقدن ایتمکه اخذ ایش امانه چان جناب
 حضرت واهب الامال جل عن الشیمیه و المثل اکا نصیب ایتماش یو کا احسان ایش
 یو طفل یتیم استماع ایتمکه یو مرتبه یه واصل اولدی دیدیکه ملک بالضر و ن مازم اولوب
 بر قاعده احسانلر ایدوب ارسطویه حکیم نسیمه ایلدیلر * ارس * ضم راء مهمله
 و او معروفه متاع و کلام معناسنه یورهای جامی بیت بکروز چارپا پیرداشم از کله *
 زوزد کر ارس و قاش از نهاندن * ارس * کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی ایله معنی
 زیرک و هوشتیار عربیه متابع معنا سنه و کسر همزه و راء مشدده ایله ینه عربیه مزارع
 معناسنه در * اسپریس * سکون سین و راء مهمله تین و کسر باء فارسیله آت میدانه دیرلر
 شمس فخری بیت زهی پادشاهی که سطح فلک * بود بندکان ترا اسپریس * اسپریس *
 نموده ده ذکر مرور ایدن اسپریس مرقوم معناسنه * اشکبوس * سکون شین
 و کاف و ضم باء موحده ایله کاشانی بر مبار زلموان اسمیدر که افراسیا به امداده کلش
 ایدی افراسیاب دخی سیمالاری طوس و نودر ز ایله ایران لشکری جنکنه کوندر دی رهام
 کودر ز اکا مقابل اولدی اما مقاومت ایده میجه همان رستم زالی پیاده ایریشوب بر زخم
 نیر ایله اشکبوس سی خاک هلاکد و شور دی حکیم فردوسی بیت پیاده از انم فرستاد طوس
 که تا اسب بستانم از اشکبوس * اطلس * معروف ساده طوقش حریر قاشدر و فلک
 تاسم اسمیدر که اکیدن خالی اولدو غنی اجلدن اطلس تسمیه اولمشدر و بر کتاب اسمیدر
 * افسوس * اوج معنایه کلور اول بر کله در که مختیر حالت حیرتده نگم ایدر و دریغ
 و حیف و حسرت معناسنه خواجه حافظ بیت افسوس از ان کسان که ندانند ایتقدر
 با غران خوشست که بکاظه باهمنند * و بوندندر که برشتی ضایع اولسه یا خود فاتک او
 مصاحت فوت اولسه ایراد ایدرلر حکیم اوری بیت آخرا فستون نیاید از انک * ملک
 در دست مشت افسوس است * ثانی لاغ و معجزه یه ده دیرلر حکیم ناصر خسرو بیت
 بر خرید افسون معجزه و افسوس کنند * و انکی جز که همه تنبل و افسون غنیند * ثالث

نظم و ستم و بیاری معناسنه مایع سرخنی * قطعه * ای صدر نایی بولایت فرست تو * مفرول
کن معینک و محوس دزدرا * ز راهی بشمار با فسوس میبرد * آخر شمار او بکن از بهر
مزدرا * اکارس * فتح کاف و کسر را * مهمله ایله عربی که ترکیه طوملان دید کاریدر
بعض صحرا ده نمناک و متعفن بر زده حاصل اولور اما فرهنگ جهانگیری صاحبی نقل ایدر که
نمناک و متعفن بر زده و مزبله ده و شراب کوپاری دینک بر آدم قبوغن صوبوب و قوریدوب
نیم درم مقدارینی تناول ایاسه بیهوش ایدر و اگر بر کسه جنابت و ناپاک ایکن بیسه نسلی
منقطع اولوب من بعد اولادی اولور و ایکی درم مقدارینک تناولدن خدر و سکنه عارض
اولور احتمال در هلاک ایله و اگر هلاک ایلر ایسه عسر البول و هیضه ایراث ایدر اکا سمار و غ
وامکل دخی دیرلر اگر چه فرهنگ جهانگیری صاحبی بویه نقل و روایت ایلس اما فقیره شمه
حاصل اولدی اول اجلدن که فقیر طب کتابارنده کوردم کثرت تنا و لندن اخلاط غلیظه
تولد ایدر متعفن اولدوخی مقرر در حنی بر سنه یرنده قالس ایچند بلان حاصل اولور دیو
یاز مشلر زم دیار مزه قریب چول بر زده غایت ایرمی اولور شول مرتبه که بعض سنه لده
خصوصا ایام و یاده بش وقیه و اون وقیه و بعضیسی دکرمان طاشی جرمنه اولور بهر
سنه فصل بهار دده خرده لرین عربان و ترکان طائفه سی چقاروب شهر حلبه کتور دلر
یر طه و قیمة ات ایله قابوغن صوبوب بشور دلر تناولی غایت شایع در غذا اینی زیاده در
و مقوی با هدر و دو کوب صوبون کوزه چکسه لر و جعفر زائل ایدوب نور چشمی زیاده
ایدر حال بو که فرهنگ جهانگیری صاحبی نقلنه مخالفدر احتمالدر آنک و لایتنک حاصل
اولانده سمیت اوله والله اعلم * الکوس * تورانیلردن بر نامدار پهلوان نامی در رستم اندک
هلاک اولدی حکیم فردوسی بیت بیر سید الکوس جنگی بجاست * که چندین همی جنگ
شیران بجاست * ایلاس * نوع جواهر دن ذی قیمت طابندر و دخی جوهر دارد مون
دیر لر تیغ و خنجر و غیره طهیر قاریانی بیت همین دست که الماس خاطر م دارد * چون خنجر
ملک العرش بر زبان کوه * بو معنا ده شیخ نظامی بیت ازان آتش که الماسش فروزد
عد و کر آهین باشد کموزد * انبر بارس * میله امیر بارس و امیر بارس دخی دیرلر بر نوع
چالی میشی در خموضی وارد در بنی قینا دوب شکر ایله شربت ایدر لر طبیعتی بارد و یابسدر
معده قوت و بر رو طعمه اشتها فی قوی ایدر و صفرائی تمع و حمای صفراوی فی دفع ایدر
* انیس * سکون تون و کسر با موحله بعد یای تحتانی سکون یله پاک اولمش غله خرمنی
یعنی همانند و کسمکدن آیرلش دانه احمد بن اسمعیلک مشکلات نام کتابنه بویه منقولدر
و بعد هند و شاه نخبجوانی مجاحه آخرینی تونله روایت ایلسدر * اندروس * سکون
تون و فتح دال و هم راه مهملین ایله بر کسنه نامی در که مار نام بر جزیره ده مار و نام بر شخصک
مار و نه نام ز وجه سنه عاشق اولوب مار و نه اول جزیره ده ساکن اولوب کجه لده آتش
یاقر لاندروس آتش ضیا سیله در یاده شناور لک ایدوب مار و نه ایله بوا شود ایدی اتفاقا
بر کجه روز کار و شست باران آتشی سویندر دی اندروس قرا کو ده قالموب در یایه غرق
اولدی شکم استاد منصوری و امق و غیره نام نظمند دیمشدر بیت نه من کتر از لند و ستم

و ستم بهر * نه مار و نه نیر عذرا بچهر * انیس * با غچه معناسنه در شایعیت دز جهان
دیکر نیا شد غیز ازینها خوش انیس * چون کنار آب و یاده ساقی باشد در انیس *
انیس اول عربی در ندیم و صاحب یاران معناسنه در * اودس * سکون و او و فتح دال
مهمله ایله قارش معناسنه در که بدست دخی دیرلر کسرین ایله عربی و جب و شبر دخی دیرلر
* اودس * کسر و او و سکون را مهمله ایله سر و کوهی در که عربی ایل دیرلر * ایاس *
ایاز مر قوم که سلطان بود کندی و وایسمی و وزیر جلیسی ایدی شیخ عطار در منطق الطیر بیت
کر تو مرد طالبی و حق شناس * بندگی کردن بیاموز از ایاس * حضرت مولانا قدس سره
بیت خویشتن را تو را کن چون ایاس * تاز شیه بینی تو لطف بی قیاس * مع الشین *
ارش سکون باء موحله و فتح راه مهمله ایله کال پاشا زاده چیل آتدر بولفظک آتة الطلاق
باعتبار الوصف در دیس و آتة ارش دینلدوکی حکیم فردوسی بیت جو بر ارش تند کشنی
سوار * بلر زید از هیبتش کوه سار * و بر معناسی دخی و جود انسان و حیوانده فضلات
بلفظدن خارج جلد ده بیاضلق ظاهر اولور اکا برص دخی دیرلر لسان عربده آتة
دینلدوکی شایعدر شکم وجیه الدین ابن الدوری بیت واقع من یاقی الی اللهو سابقا
فنی عاد منهدم الراس ارشا * چفتای لسانند دخی چیل آتة ارش دیرلر * ابو قانیس *
اعشابدن ریوت کوکیدر صابون کبی کوپکلنور آنکله اثواب یورلر * اختر دانش *
اضافله مشتری و عطار دیلدز لرینه دیرلر کذافی شرفنامه * آخروش * سکون خاء معجه
و هم راه مهمله ایله بمعنی خروش استاد مخمیک بیت شادی و خوشی امروز به از دوش کم *
بچم دست زم نعره و آخروش کم * اخش * سکون خاء معجه ایله بوزن رخس قیمتدار
معنا سنه مثلا کالای اخش و کوهرا اخش دیرلر بولفت اکثر فرهنگرده مدوده ایله مرویدر
اما رساله ابو حفص سعدی ده قصص الفله روایت اولمشدر استاد منصوری بیت خود نماید
همیشه مهر فروغ * خود نماید همیشه کوهرا اخش * و معیار ده شمس فخری الف مدوده
و خاء مفتوحه ایله آتش و زنی اوزن نقل ایلسدر کاهمر * اخکوش * سکون خاء معجه
و هم کافله ناپخته میوه و غیره استاد لطیفی بیت نشود دوست بی جفا و خدوش *
که رطب بود پیشتر اخکوش * اخکوش * بر کاف زیاده ایله اخکوش مر قوم معناسنه
اولدوخی مجمع الفرسک مسطور در * ادانوش * بر کسنه نک آیدر که اندر لسانی نامه
ایله عذرایه کوندروب یقین اولغه اذن طلب ایلسیدی عذرا دخی غصبه کلوب اوروب
بر کوزین چقاردی شکم استاد منصوری بیت برو جست عذرا چو شیر زند * بزد دست
و چشم ادانوش کند * ارزش * ارزیدن لفظندن اسم مصدر در قیمت و نسنه نک لایقی
اولان بها و مدح و ثنا معناسنه * ارمنش * سکون را و فتح سین مهملین و میم و فون
ساکنه و کسر دال مهمله ایله بر حکیم امیدر که اسکندر ذوالقرنینک انیس و جلیسی ایدی
کذافی شرفنامه * ارش * کسر را ایله یکی معنایه در اول ساعد انسان ثانی بر می اوچندن
در سگ باشنه و از غجه مقیدان دیرلر مولاهاتنی بیت یکف مار و ش نیر ده ارش * زخون
صد و افتخار و رش * حکیم اسدی بیت هما نجایکی سهمین چاه بود * که ز دیش نه صد

ارش راه نوذ * اما صاحب قره نك منظومه يوم معناه فتح رايله نقل ايدوب ذيش بيت
ديو اعر من آذر ست آتش * ساعد نيند مردوارش آرش * ثانی شروان ولا پند بر شوز
آدیدر و عریه رای سا کفه ایله ایکی معنایه در اول دیت جراحت معناسنه ابوالعانی
بيت در کتاب حصن اینست حکم کیش عاشقان * روز محشر را نخواهد از توارش
گشتگان * ثانی بر قوم و بر طائفه اراسنه فساد بر اغوب جنگ و فتنه قویار مق معناسنه در
کوشش * سکون را مهمله و کسر قافله نسخه میرزا ابراهیم و بعضی فر هنگ کرده
کاروان معناسنه مذکور در کوشش * ایش * کسر را مهمله و سکون یای تحتانیله مؤید
الفضلا ده زیرک و هو شیاء معناسنه در بومعنا یی مؤید میر نظمی بیت شود مال و
جاه و بزرگی به پیش * کند هر که کاری بعقل و ایش * از خش * سکون زاو فتح خاء
معجمتین ایله مجمع الفرسه یادرم معناسنه در کوشش * سکون زاء فارسی
و کسر قافله نام سخا کدر که ارژد ها ک دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت بیاید شها را کنون
گفت راست * که آن بی بها ارژد ها فتن بجاست * اسپریش * ذکر مرور ایدن
اسپریس معناسنه در که شین ایله ده مروریدر میر نظمی بیت چو کشته به تندی سوار
اسب خویش * دلیرانه کرده بعزم اسپریش * اش * علامت ضمیر غایبدر بر کله نك آخره
متصل اولد قلن النی حذف اولغور اما کله آخرنده هاء علامت واقع اولسه النی ثابت
اولور * اشکش * سکون شین معجمه و فتح کافله بر مبار ز پهلوان آدیدر * اغالاش *
مدوده ده ذکر مرور ایدن آغالاش معناسنه در کذا فی فرهنگ جهانگیری * اکارش *
مع السین ده مذکور اولان اکارش معناسنه در که شین ایله ده مروریدر کذا فی مجمع الفرس
* انکش * کسر کاف و سکون نونله نسخه میرزا ابراهیم وادات الفضلا ده دیوار تعمیر
و بنا ایتلک بومعنا یه میر نظمی بیت نباشد اگر دوشی حق شناس * بماندا کنشی که شدی
اساس * انا غافش * فتح نون و غین معجمه و کسر قافله اعشاب قسمندن بر او تدر آت
کوزنده کی اولد قلن دو کوب سور سدر فی الحال دفع ایدر * انا غالاش * فایزیه لامله
بودخی مذکور او تدر آت کوزند کیستند نافع در ابوالعانی بیت دیدم دو چشم رقیب عات
و مددادر * کفتم که این حیوان انا غالاش علاج کن * انبارش * سکون نون و فتح باء موحده
و کسر راه مهمله ایله یصدق و امثالی نسنه لایحی عربیه حشو دیر لوله بیت چو محترنا
پر مکن از هر چه یابی * مساز انبارش خوردن مشک را * انبوش * سکون نون و غین
باء موحده ایله انبوت مرقوم معناسنه و تره کوکنه ده دیرلر * اندایش * سکون نون و فتح
دال مهمله و کسر یای تحتانیله صوابا یحی تنک اندایشکر صوابی در * اندخش * سکون
نون و خاء معجمه و فتح دال مهمله ایله فرهنگ جهانگیریده پناه و پشی یعنی حمایه * اندوخش *
اندوختن دن اعم مصدر در کار و کسب معناسنه ابوالعانی بیت مکافاتش شود در
روز محشر * از اند و خش اگر نیکست اگر بد * انکارش * سکون نون و فتح کاف
فارسی و کسر راه مهمله ایله دفتر خاسبات و دخی افسانه واحوال گذشته معناسنه
شمس فخری بیت مر بکا جمعی بود شهان * همه از وی کنند انکارش * اوباش * سکون

سکون واو و فتح باء موحده ایله آلفته و آلوده و او ندی کار خواجه کمال بخندی بیت
بهم قبله نیامد فرو سرا و باش * زهی مراتب رند و علو همت او * مرحوم کمال پاشا زاده
لفت مشترکه در عیار و قلاش معناسنه و دخی دانا مقابل اولان سفیه و نادان
معناسنه دیش و یو بیینی استشهاد ایش بیت توم دانی که کردانا و اوباش * نداند نقش
راکس به ز نقاش * اوزایش * یعنی افزایش قافله و او اراسنه تبادل مقرر اولغله
استعمالن تجوز ایشمار * اویش * کسر و او و سکون یای تحتانیله سعت معناسنه در
شاه ناصر خسرو بیت چه کنی دنیای و دین و خرد زیراکه * خوش نباشد بی نان زیره
و اویش * مع العین الممله * اقطاع * سکون قاف و فتح طاء مهمله ایله سر بست و او جاقلق
وما لکانه تصرف اولنان قر او ارامی و باغ و بوستان و غیره شیخ سعدی بیت گرفت که
خود خدمتی کرده * زیب و سته اقطاع او خورده * انجوع * سکون نون و ضم جیمه ایکی
معنایه در اول انجورق زغنگ دخی دیرلر عربیه فواق دیدکاری ثانی اوجق که تغاله
و دیو فرسای دخی دیرلر انجوع گرفته دینلور * ایقاع * سکون یای تحتانی و فتح قافله
غماز و مفسد و سخن چین معناسنه ابوالعانی بیت هرزه کوی و فتنه و ایقاع * تو با خبر محنت
اندازد * مع العین المعجمه * ارفع * فتح را مهمله ایله ایچ طلو و صاغ جوز یعنی چورک و چتن
اولیه * ارفع * ضم راه مهمله و او معروفه نسل و اعقاب و آل و اخفاد معناسنه ما وراء النهر
لغتیدر * ازع * فتح زاء معجمه ایله بر قاج معنایه مروریدر اول باغ چبغنگ بودا نوب
دو شلری که عربیه قصابه و جمله دیرلر ضم جیمه و قره ایلک و کتب و پا ص و چوریش نسنه
واغاج یو داغی و اغاج یبر اغنگ ابتدا چقان کوزی و سپسی نسنه لرو اوکی قوشی معنایه در
* ازوغ * ضم زاء معجمه ایله کف یعنی رنک مدوده ده ذکر اولمشیدی میر نظمی از ساق
نامه بیت دل از کردم چون گرفته ازوغ * بزن صیقل ازباده پر فروغ * ازوغ * کسر
زاء معجمه و سکون یای تحتانیله خاطره لایع اولان نسنه خطور معناسنه ابوالعانی بیت
ازوغ خاطر عاشق تبا شد * بغیر فکر و صلت تاقیامت * اطفال باغ * شرفنامه ده سبزه
و نباتات و نهال نورسته و شاخ تازه معنایه مسطور در * افروغ * سکون فاء و ضم راه
مهمله ایله پر تو آفتاب و ضیای قمر و ضوء شمع و قنادیل و چراغ ابرو شکور بیت چور
رویت افتاد از پیری انجوع * نه بیی دکر در دل خویش افروغ * انجوع * فتح لام و سکون
نون و ضم جیمه الخوخ مرقوم معناسنه که عودا غاجیدر * امروغ * سکون میم و ضم راه
مهمله ایله عالی رتبه و مهابت و فر و شکوه معنایه میر نظمی بیت بهر رود در خودش امروغ
دارد * چراغ قدر و جاه افروغ دارد * انباغ * سکون نون و فتح باء موحده ایله قومه
عورت معناسنه که بر آدمک ایکی یا اوج عورتی اولد قلن بر لرینه انباغ دیرلر و وسی و باغ
دخی دینلور حکیم ناصر خسرو در مذمت دنیا * بیت زین تجبه که خواهران انباغی *
هستند در وجهها رهم پهلوی انج * و انجوع * کلاهما بسکون النون و ضم الجیمه پیر اکدن
چهره ده و سایر اعضاده اولان شکن و پیچش معناسنه ابرو شکور * مصرع * چور رویت
از پیری افتاد انجوع * ایاغ * بزم میده دور اولنان قدح معناسنه چغتای لغتیدر اما

فارسیده است معانی غایت شایع در فرهاد نامه ده ساقی به خطاب ایدز بیت میی دین بانگ می
می پرست ایت * نولا چینی ایا غلبه بر لا مست ایت * چغتای ده ساقی به ایا چینی در لر
ک مع الفاء * ارژدق فی سکون زاء فارسی و فتح دال مهمله ایله آلیج دیدک لری طایغ میسیدر
واناجنه ده ارژدق دیر لر عربی زعرور دیدک لری در میرنظمی بیت نیایی اگر میوه آیدار
شود ارژدق اندر دهان خوشکوار فی اسیر سف فی سکون سین مهمله اولی و فتح ثانیه و باء
فارسیله مشرقنامه ده اسیر پس مرقوم معنا سنه در ک مع القاف * اباقی فی لفظ عربی در
اما عجمی است معانی شایع در اکثر آلاجه آتده استعمال اول نور مولانا تاقی بیت خرویشیدن
اباقی خاسم * مشه نعره آفت کاو دم * میرنظمی بیت میان دلیران یل نامدار * برون
آمد است اباقی سوار فی اباقی فی کسرباء موحده و سکون یای تحتانیله آبی رنگه دیر لر مثلاً
مائیک غایت آچنی و اکابر که بین الناس نیرنگ دیر لر شیخ آری بیت نسای منام پس
پردهای چرخ شدند * لوی روز چو روز دست از فضایی اباقی فی آزاد خلق فی کامل
الخلق یعنی وجود و اندام تمام الاعضا و عقل و دانش و آداب و معرفی مکمل اولان آدمه
دیر لر کذا فی شرفنامه فی ازرق فی سکون زاء معجه و فتح راء مهمله ایله جام جهان نمای
جسمید که جام جم دخی دیر لر انک خط و طمندن کنار بنه قریب بر خطک آیدر کذا فی شرفنامه
فی اشاق فی فتح شین معجه ایله غلام معجه که وشاق دخی دیر لر شیخ نظامی بیت بفرمود
اشاقان درگاه را * زدن بر لب جوی خرگاه را * بودیتدن خدمتکار اولوق فهم اولور
فی المالی فی سکون لام اول و فتح ثانیله بر ولایت امیدر کذا فی مؤید الفضل فی امیر صاحب
دلوق فی یعنی امیر المؤمنین علی بن ابی طالب کرم الله وجهه و رضی الله عنه کذا فی شرفنامه
بعض فرهنگ امیر المؤمنین عمر رضی الله عنه اولوق مذکور در فی اباقی فی سکون نون و فتح
باء موحده ایله سرد یو ثانی یعنی کیدی باشی عید زاکانی بیت همیشه دست بخیر باشد
یوفاق * بکار ساز مجردان شوی اباقی فی انوق فی ضم نونله لوری قوشی معنا سنه در
کذا فی نعمة الله فی اباقی فی الاله و کاسه و قدح که بزم میده دور اولور زایاغ مرقوم معنا سنه
کذا فی المحمودی فی ایلوق فی سکون یای تحتانیله ادات الفضل ده بر شهر امیدر منو جهری
بیت اگر خازن ابر کستان فرستد مهر کجوری * پیاده از بلا ساغون دو اند تا بلا قش
بلا ساغون جیحون کنارند واقع بر شهر در و شرفنامه ده ابلوق بر اغاج امیدر و لغت
مخودیده پادشاهلک ایام تابستانده نشینکا هارینه دیر لر و مده یا بلاق دیدک لری در و کسر
الفه دخی مرویدر ک مع الکاف * ابرک فی سکون باء موحده و فتح راء مهمله ایله
صونکر که عربیله سفنج دیر لر و معنای عربیسی مبالغه ایله مبارک معنا سنه افعال تفضیلدر
ایه المعانی بیت اشک دیده میکشد از موج دریای دلم * دود آه ابرسیه مانند ابرک بوده
است فی ابرناک فی ضم باء فارسی و سکون راء مهمله و فتح نونله فرهنگ جها نکیریده جوان
معنا سنه در فی ابلک فی سکون باء موحده و فتح لامله دور نک معنا سنه عوما منیاه و سفید
معنا سنه خصوصاً سیف اسفرنگی * قطعه * تا سوی او نکشد دولت او پیش کان * خصم
شادست بدلولی نیرناوک * کدبانده که بد ورتودورنگی عیب است * صبح صادق نکند ادم

نزاری قهستانی بیت میان ریش بالان کرده دزدیم * بیک ضربت دو نیمه زد چو ادرم *
فی ادرم فی کسر دال مهمله و سکون یایله یعنی زوی وجه معنا سنه و عربیله ایکی معنایه ده کاور
اول روی زمین ثانی محتمیان آدم طیرا قدن خلق اولند و غیچون آدم نیمه اولندی
شاعر بیت ادرم فی زمین را ادرم فی زمین را ادرم فی زمین را ادرم فی زمین را
عاده جنت نامیله بنیان ایتدوک باغ ارمدر که قرآن عظیم الشانده ذکر اولمشدر عربیله
الف مکسور ایله در شداد ظلمه عالمی خراب ایدوب جهان خلقنک مالن آلوب بر باغچه
پایدردی که اغاچ لری التون و کش و پیرا قاری زمره و میوه لری امل و باقوت و انجیر
وزمینی مسک و منبر علی هذا القیاس تمام اولد قله ایچنه کیروب او تور مق میسر اولدی
قیودان ایچرو بر ایاق قودوغی کبی حضرت عزرائیل علیه السلام جانن قبض ایلدی
تظیری نیشابوری بیت پس از حصول مرادات اهل آن فاسد * مثل چو باغ ارم کشت و حسرت
شدداد فی از ادرم فی سکون زائین معجین ایله بر نوع غله در که لوبیاده فی دیر لر کذا فی فرهنگ
جها نکیری فی ازیم فی سکون زاء معجه و راء مهمله و فتح باء موحده ایله حفظ معنا سنه در
شیخ سعدی بیت اگر خود دفت سبع از برم خوانی * چو آشفنی الف بی تی ندانی *
فی ازیم فی فتح زاء معجه ایله فرهنگ جها نکیریده یعنی فرزند مسطور در فی استام فی
سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله ذر و سیم ایله دوزلش رخت و جمع الفرسه آت
اثوابدن نه اولور سه الفسز ستام دخی دیر لر شاه ناصر خسرو بیت بفرش و اسب
و استام و خزینه * چه افرازی چنین از خرسینه فی استیم فی سکون سین مهمله و کسر
تاء مثناة بعله یای ساکنه ایله یعنی آستین و ممدوده ایله آستیم دخی دیر لر میر خسرو
بیت خیز و پیش آرازان می خوشبوی * زود بکشای چنک را استیم * نعمة ابو خفص
سعدیده دهن ظروف یعنی طلوم اغزی معنا سنه دیوب بیت مزبور فی تمسک ایدنش
و شمس فخری معیارده جراحت مندمل او اوب یعنی یاری اوب اراحتنک ایریک قاله دیش
و شرفنامه ده جراحتی صوغوق اور و ب شخ آتمک معنا سنه مسطور در و لسان الشعرا ده
جراحتدن سیلان ایدن ایریک معنا سنه مرقومدر فی استام فی فتح شین معجه ایله حاجت
قدری طعام که عربیده قوت دیر لر قوتک صریح معنایه بو عبارت ایله بیان اولمشدر *
وهو ما یقوم به بدن الانسان من الطعام فی استیم فی سکون شین معجه و ضم تاء مثناة
ایله بود چا قدن اولان سپور که کامر فی الممدوده فی استیم فی سکون شین معجه و کسر تاء
مثناة ایله سین مهمله ایله اولان استیم معنا سنه در جراحتنک اولان ایریک معنا سنه شمس
فخری بیت بسکه پیوسته ریم ریزد خصم * کشت جسم عدوش چون استیم فی افام فی
اصل فامدر الف زائیده در انجیق تحسین لفظ ایچون ایراد اولور ایکی معنایه کاور اول
اون یعنی رنگ که مینا فام و لعل فام دیر لر ثانی بوزج معنا سنه که و ام و اوام دخی دیر لر اقنوم فی
سکون قاف و ضم نونله ایکی معنایه در اول اصل معنا سنه که اقنوم عجم دیر لر اصل عجم دیمک
اولور بوز فرهنگ فارسی امیدر که اصول لغاتی بیان ایدر ثانی یهود کتابی آیدر که اوج
کتابدر حکیم خاقانی معروف قصیده سنک بیت سه اقنوم و سه قره فرا بهرمان * بکوم

مختصر شرح موافق **ام** و ضمیر نفس متکلم و حال در برادر اندر که لاحق اولد و غی افعاله

یا در ریشه ز نداری عم خود * اندیشه یمنی ز بیش و کم خود * خواهم که تو شب خواب کنی ۱۱۸

محمد مکر بیت شریف ام بی و آژ موده کزن طبع * با سقاله ذکر میشوند اخشیگان
که ادر فن فی فتح دال وفا و سکون راه مهملتین و نونله بر علتند ایکی نوع اول و دیری حاصل
اولان اخلاط فاسده دن تولد اید و دیری قوت طبیعت خلط غلیظ سوداوی که دم ایلله
مختلط و متغیر اولان اعضا دن دفع اید و بظا هر بنده ظهور ایدر اکا پر یون و اکا پر یون
دخی دیر لر عربیده قوبادید کتری علتند لسان هندیده راود دیر لر که ادیان و امیون فی
کلاهما بسکون الدال المهمله اول فتح یای تحتانی ثانی ضم ایلله هموز و فربه سباع که بر یی جانور در
کذا فی فرهنگ جهانگیری که اران فی فتح راء مهمله مشدده ایلله و ولایت و صیغه اسمیدر که بر دع
و کجه و شمکور و یلقان نام شهر لر ی مشتمل در اول و لایتله آذر با یجان در استند نهار لر
جاریدر مشرف مشغره مجیر الدین یلقانی مجونده دیشدر * رباعی * شهری که به از هزار
اران باشد * کی لایق همجو تو کرا نجان باشد * سرمه چکنی که در صفا مان باشد * میل
تو بیاست که فراوان باشد * فرهنگ جهانگیری به تخفیف ایلله آذر با یجانده بر جماعت آدیدر
حکیم حاقانی * مسمط * فتح اران نام را زیور زده ایام را * فتح عراق و شام را وقتی میاد داشته
که آرون فی سکون راء مهمله و ضم باء موحد ایلله بیع و شراده عن متاع یعدن مقدم
عقد بیع ایچون و بریان بر مقدار انچه یه دیر لر و دخی بین الناس واقع و جاری اولان معامله یه
دیر لر که آریان فی سکون راء مهمله و کسر باء موحد و فتح یای تحتانیله اختیوت بالغی که
دو ککله سرور ابو المعانی بیت چمان فربه شود از خور دن چوب سر راهی * رقیب سخت
جان کویا که بوده آریان ماهی * اما فرهنگ جهانگیری به معنی ملح آبی که میتک دخی دیر لر
عربیده جراد البحر و لسان هندیده جهیمکه دیر لر که اران فی سکون راء مهمله و فتح
جمله خرمن صاورد قوری بر مقل اغاج که یباید لر ابو المعانی بیت حاصل عمر مراباد داده
رو زکار * کویا در خرمنش دست اجل اران شده که ار جوان فی سکون راء مهمله و ضم
جمله اوج معنایه در اول هر آیک اول کونته دیر لر ثانی خرنوب ثالث مغرب ارغواندر
که ارد جان فی سکون را و فتح دال مهملتین ایلله اشکال فک و علم نجوم معنایه در کذا فی
ادات الفضلا که ارد شیران فی بردار و اسمیدر که عربیده مرو دیر لر که ارد کان فی سکون
را و فتح دال مهملتین و کاف مجمله ایکی معنایه در اول اشکال و اصرار نجومدن بر نو عذر
معربی ارد جاندر ثانی شیر از مضامندن بر موضع اسمیدر و دخی نواحی یزده بر قریه اسمیدر
که اردن فی سکون را و فتح دال مهملتین ایلله مدوده ده مذکور اولان اردن معنایه در
و عربیده شام نواحی سندن و شهر قدیم اسمیدر و منقولدر که مسکن حضرت یعقوب و چاه
حضرت یوسف علی نبینا و علیهما السلام انده واقعدر که ارد وان فی سکون راء مهمله ایلله
طوائف ملوکدن آخر لر اولان ملکک آدیدر ارد شیر بابکان اکا خدمت ایدردی آخر الامر
آنی قتل ایدوب برینه پادشاه اولدی حکیم فردوسی بیت و را خوانده اند اردوان بزرگ *
که از میجس یکسست چنگال کرک * و هندوستان پادشاه لر دن بر پادشاه نامی اولمقد مرویدر
یو معنایه خواجه سلمان بیت ارد شیر دل اسکندر کینی ستان * افسردار او تحت
اردوان بدو کرد * حکیم اسدی بیت جهان مرده بهکست از اردوان * اگر ارد شیر است

۱۱۹ است اگر اردوان که ارزان فی ایکی معنایه استعمال اولور اول و جوز که عربیده رخیص
دیر لر میر نظمی بیت غم جانان بجان ارزان ستانند * یعنی تن دهند و جان ستانند *
ثانی لایق معنایه ولی دست بیاضی بیت جان اگر میطلبی اینک جان * بتو جان و تو
بجان ارزانی که ارزان شدن فی اوجوز اولق و لایق اولق که ارزن فی سکون راء مهمله
و فتح زاء معجه ایلله طاری در عربیده در ایدر لر ضم دالله که ارزن فی سکون راء مهمله و فتح
زاء فارسیله با دام کوهی نو عندن برا غاج آدیدر یشی غایت آبی در مغربی ارچن در
بعض ادویه یه ادخال ایدر لر و قابوغن یایه صار لر که توز و توز دیر لر و جبو غندن عصا
ایدر لر زیاده پکدر شکم مهستی دیه شد در بیت دی محسبی راه بکشدست * بردست گرفته
چوب ارزن که ارزنیون فی سکون راء مهمله و نون و فتح زاء معجه و ضم یای تحتانیله
جمع الفرس نام دختر پادشاه مغرب زمین که بهرام کورانی حباله از دواچه کتور مشیدی
اما فرهنگ جهانگیری به سکون راء مهمله و زاء معجه و کسر تاء مثناة و ضم یای تحتانیله
ارزنیون مرویدر که ارزنین فی ارزن طاری و یا یای نسبت و آخرنده کی نون تاکید
ایچوندر معنای ترکیبی طاری اتمکی در شاه ناصر خسرو بیت بر آشفته انداز تورکان
چکوم * میان سکان در یکی ارزنیست که ارزیدن فی مصدر در بر نسنه بر نسنه یه دکل
ولایق اولق که ارزانیدن فی متعدی ارزیدن در که ارستن فی فتح را و تاء مثناة و سکون
سین مهملتین ایلله ایکی معنایه در اول مخفف آراستن ثانی فرهنگ جهانگیری به معنی توانستن
یعنی قادر اولق که ارسن فی سکون را و فتح سین مهملتین ایلله معنی انجمن و محفل میر نظمی
بیت بعیش و نوش در کاشن بتازند * که مهر و یان دران ارسن بهمازند که ارسن فی
سکون راء مهمله و فتح سین معجه ایلله بولت یعنی ابردمت قیاق لغی در که ارطیون فی
سکون را و طاء مهملتین و یای تحتانیله ایکی معنایه در اول زیرک و دانا معنایه ثانی
بر حکیم حاذق اسمیدر کذا فی ادات الفضلا که ارغن فی سکون راء مهمله و فتح غین
معجه ایلله مخفف ار غنوند که بر ساز در افلاطون اختراع و ایجاد ابلش حکیم حاقانی بیت
اگر ناهید در عشر نکه چرخ * سراید شعرمن بر ساز ارغن * وله بیت از چنک غم خلاص
تمی کم زهر * کافغان بنایی خلق چوار غن بر آورم * و تند و نیز معنایه ده کاوز
یو معنایه ارغون دخی دیر لر که ارغنون فی کفر یه مخصوص بر ساز در کنیسه لرنده
چار لر متعدد دیری و خرده ایچی بوش قاش کی اغاج لر ی زیر و بم اصولی اوزن وضع ایدوب
آر دنده کورک کی بر نسنه ایشلر چکد بکه اندن حاصل اولان هوان اول اغاج لر موسیقار
کی صد اویر را کثر کنیسه لرنده یوم معیارنده چار لر شیخ ابوسعید * رباعی * از سینه
صدای ارغنون می آید * و ز دیده بجای اشک خون می آید * در شام فراق ناله ام از دل
تنک * آغشته بخون دل برون می آید که ارغون فی سکون راء مهمله و ضم غین معجه ایلله
ایکی معنایه در اول یعنی ارغنون ثانی تند و نیز معنایه ارغن مرقوم ایلله مترادف المعنی در
حکیم قطران ارموی بیت تراچه ناله کوس و چه ناله ارغن * پرو زچنک چه باشی نشسته
بر ارغون * یو معنایه حکیم اسدی بیت چنان تاخت ارغون پولاد سم * که در کفید از کرد

شد ماه کم * و ترکستانده اتراکدن بر قومک آیدر * ارغوان فی بر نوع قرمزی
چپکدر اغاجه بتر ایری اغاجی اولور مظفر شاه بیت چون غرابست اینجهان برمن
ازان زلف غراب * ارغوان نارسست جسم زان بسان زعفران * ارغیدن فی سکون
راء مهمله و کسر غین معجه ايله تهور و غضب و خشم و تنیدی ابلک * ارغمان فی معروف
ره آورد معناسنه سوغات دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت از سفری آیم و در راه صید
افکنندام * هست صید چرب پهلوار مغان آورده ام * شیخ سعدی بیت چه ارمغانی
ازین به که دوستان آمد * تو خود بیا که در هیچ در نمی یابد * ارمان فی سکون راء مهمله
و فتح میله بشیمان اولمق و حسرت و ریخ و مشقت معنارینه حکیم فردوسی بیت بارمان
واروند مرد دهر * فراز آورد کونه کون سیم و زر * ارمانیدن فی ارمان مر قوم معنارینه
مصدر در رنجانیدن و حسرت بردن و بشیمانی خوردن کبی * ارمن فی سکون راء مهمله
ایله آذریا بجانده بر ولایت اسیدر خسرو شیرین ایله آنک طاغی یا بلا قتل عشرت و صحبت
ایدرلر دی شیخ نظامی بیت خاص کن این ملک جهان بر عوم * هم ملک ارمن و هم شاه
روم * ارمنین فی سکون راء مهمله ایله انارکوهی کذافی اختیارات بدیعی * ارمون فی
سکون راء مهمله ایله اجیره و قتلدن مقدم و یریلان اجرت و بیع و شراده علی الحساب
و یریلان ثمن کداریون دخی دیرلر استاد لطیفی بیت منم درد ترا بدل خریدار * که ارمون
داده ام جان بهر بازار * ارمنین فی سکون راء مهمله و کسر میله کعبه دشتا هک در دخی
اوغلنک آیدر که کیکاوس شاهک کوچک فرزند اسیدر * ارندان فی فتح راو دال مهملتین
و سکون نوله انکار معناسنه در حضرت پیر هرات خواجه عبدالله انصاری قدیس ستره
طبقات نام کتابند ذکر ایدر که * شیخ الاسلام گفت که آن پیشینه که وی گفت علم توبه
بود که آن را خاص و عام قبول کنند و دیگر علم توکل و معاهده و محبت بود که خاص قبول
کنند و عام فرا آن نیارد و سه دیگر علم خصوص و حقیقت بود نه برک خلق بود نه ببرک طاقت و علم
و عقل خلق در نیافتند و راجع بود بر خاستند با نکار و ارندان * ارمن فی فتح راء مهمله
ایله درسک که عربیه مرفق دیرلر ابوالمعالی بیت بدستش کر کشد انجاز و عهده کرده
مینباشد * چه خوش میز بند او را تا ارمن دستش حنا کرده * اروغ کردن فی ضم راء مهمله
ایله سبک و سبک معنارینه * ار و ندیدن فی ضم راء مهمله و او مجهول و سکون نون
و کسر دال اول ایله کامل اولمق مذا ایله ده با زدر * ازون فی سکون راء مهمله و فتح و او ایله
صفراوی طبیعت و صفرا غلبه سنه دیرلر * ار و ن فی سکون راء مهمله و یای تحتانی
و کسر و او ایله مجمع الفرسة تجربه و ایتقان معناسنه در * ازان فی فتح راء معجه ایله از ایله
آندن مرک کله در اندن معناسنه که عربیه منه دیرلر * ازدن فی سکون راء فارسی
و فتح دال مهمله ایله آلی دیدکاری طاع میشی و بعض فرهنک طوشنجل معناسنه در
* از راه بردن فی یولدن چقارنق یعنی طریقندن آذر دمرق حقیقتا و مجازا * از سر کردن فی
ایارنق و یا شدن چقارنق معناده لغت اوله قریبدر * از کان فی سکون راء و فتح کاف
فارسیین ایله غم و غصه معناسنه مدیده جا ز در کامر میر نظمی بیت زهجر و حسرت

حسرت دیدار جانان * اغیاس و غمشیم بود از کان * از کن فی سکون راء و فتح کاف
فارسیین ایله بعض بنجره ایتدکاری قفس که عربیه شعریه دیرلر دخی رسته فی بیلوب
بلز لنگ عربیه تجاهر العارف دیرلر * از کهان و از کهن فی کلاهما بسکون الزا و فتح الکاف
الفارسیین ایله کامل و بیکار و بطل اولمق معناسنه از کهن و از کهن و از کهن دخی دیرلر
مثال اول شمس فخری بیت ایام با کفایت او هست کم خرد * افلاک با جلال او هست
از کهان * زراشت بهرام بیت اشو کفت انکه می بینی روانش * بدی اندر جهان کاز
از کهانش * مثال ثانی وله بیت تن از از کهن در دوزخ در و نشت * ولی یک پایش
از آتش برو نشت * شاکر بخاری بیت بدل بر بدن مردی و شاطری ای مد * بوسه
دادن جان پدر پس از کهنی * استاد منوچهری بیت رخس با اول غر مشید با او کندرو
درد با او از جل و محموم با او از کهن * از کهن فی سکون راء و کسر کاف فارسیین ایله یعنی
از کهان مر قوم زاء معجه ایله ده مرویدر شاعر بیت جا نستاندن غزه جست و چاپک و خضر
بدست * دیده از کهن عاشق را لطف کردن یکنظر * ازمان فی سکون راء معجه ایله
معنی ارمان مر قوم یعنی تحسرو ناسف * ازمان خوردن فی معنی حسرت بردن و ناسف
خوردن * ازمانیدن فی مصدر در تحسرو ناسف چکیم معناسنه * از ندیدن فی فتح
زاء فارسی و سکون نون و کسر دال اول ایله یا پوده طاش و کریمج اراسنه قویلان با لقی
کذافی المجمع * از نیان فی سکون راء فارسی و فتح نون و یای تحتانی ایله و سیه المقاصد
صاحبی ضرب من الاخوان و هونیت دیو یا زمش پیادیه دیدکاری پیراقلری بیاض آورده سی
صادری بر نوع چپکدر * ارمن فی سکون راء فارسی و فتح ها ایله معنی از کهان مر قوم
* اسب افکن فی اول مرد دلاون دیرلر که دشمن آلاینه یا لکرات قویه حکیم فردوسی بیت
بر آشت ازان پوراسفندیار * جوانی بدامش افکن و نامدار * استان فی سکون سین
مهمله و فتح تاء مثناه ایله جای خواب و آرام که آستانه دخی دیرلر کذلوق فرهنک جهانگیری
* استریان فی قاطری تکم استریان دوه جیه دیدکاری کبی کشیمیان و باغبان قیبلندن
بر ترکیبدر * استین فی مدوده مذکور اولان آستین معناسنه که یکدیمکدر قصر الفله
دخی جوق اسه مال اولمشدر از جمله حضرت مولانا قدس سره بیت جبریل رابر استین
بسته * پروبالش را بصد جاشسته * اسکندان فی سکون سین مهمله و نون و فتح کافله
کلیدک قوغه سی که پری کیردی کرد کلیددان و کلیدان دخی دیرلر * اسن فی فتح سین مهمله
ایله ایکی معنایه در اول جامه با زکونه یعنی اثوابی ترس کیمک ثانی نور سیمه قاون شین معجه
ایله دخی مرویدر * انخوان فی سکون شین و ضم خاء معجتین و فتح و او ایله اشقون دیدکاری
اکشی او تدر عربیه دیاس دیرلر نظیر شریقی اولور طبیعتی بارد و یا بسدر راحیات
صفراویه بغایت نافعدر * اشک شیرین فی سو نمکدن آغلق کریمه شادی دخی دیرلر
کذافی مجمع الفرس بر کسنه میوس * ایکن مرادی اولان نسنه بدیعی حاصل اولدق
بوحالت واقع اولور ابوالمعالی بیت شد میسر بعد نو میدی وصال آن صنم * امشک
شیرین شد ازان پس کریمه خواب ما * اسن فی فتح شین معجه ایله ایکی معنایه کلور اول

جامه باز کونه ثانی خریره نارسیده که کالک دخی زیر کسک آقی فرهنگ جهانگیری *
۱ اطوارین فی سکون طا وقع واوو کسر راه مهملین ایله ذریای محیط جزیره لزدن
بر جزیره آدیدر که اند اجنه ساکن اولور ابوالمعانی بیت ندارد هیچ الفت باکمی آن بد
سرشت اما * زود با جمنان ساکن شود در کوه اطوارین فی اغلن فی سکون غین معجه وقع
لامله جنک و خصومه تحریص ایتمک و دخی تیمور شاهک اقر با سندن بر متهین بکراده نک
نامیدز مولانا هاتنی بیت یین سیه کرد خان بزرک * زنیروی اغلن زرادان سترک *
فی افیمون فی بردار و در بزدی یعنی تخمی وزغری یعنی چپکی و قصباتی یعنی اغابی خرده
اولور اعلاسی افریطی و یا مقدسی اولاندر انطاقیه طاعنه اولانده مشهور در صرع
و شجعه نافع و مسهل سودا در و مالغولیا به غایت نفعی وارد مطبوخی استعمال اولور
فی افریدن فی سکون فویای تحتانی و کسر دال مهمله اولی ایله جمع الفرسه شکفی
کردن و تحجب نمودن یعنی بر نسخه به تعجب ابلک کذا فی لغت المعتمده فی افراختن و افراشتن فی
کلاهما یعنی بلند کردن یعنی یوکسک فالدرمق افرازدن و اورا شتن دخی دیرل شجعه سعدی
بیت چه میخوای از طارم افراشتن * همینست بس از بهر یکنواشتن فی افرازدن فی
سکون فاقع زاء مهمله و کسر زاء معجه ایله یعنی افراختن لکن فرقلی بود که افراختن
مصدری فعل ماضی کن کور که افراخت در اما افرازدن فعل مضارع کن کاور که افرازد در
برایسه شاذ در زیرا اصل قاعده ماضی دن اولمقد در فی افروختن و افروزدن فی آتش
و چراغ یا قق معنای خواجه کمال بخندی بیت شبنی کز آتش عشق تو جام سوختن
کید * چراغ دو اتم آن شب ز سر افروختن کید * بونلر دخی لغت سابقه کی بزی ماضی کن که
افروخت در بزی مضارع کن که افروزد در بریده ایقا دوا شعال معنای نه در چفتای لسانه
اور تا ماک دیرل فی افریدن فی فریدن دید کاری مشهور یاد شاهد حکیم خاقانی بیت
دست آهنکر مرا چون مار خفا کی کشید * کنج افریدن چه سودا نبردل دانی من *
نظیری نیشاوری بیت بحاست کیوه کیلی و تاج افریدن * بحاست کاسه استبول و راج
ریحانی فی افریدن و افریدن فی کلاهما سکون فویای تحتانی و کسر راه مهمله ثانی
قبل الیانون زیاده سیله یعنی افریدن فی افرازدن فی سکون فاقع زاء معجه ایله آرتق
و آرتور مق هم لازم و هم متعدی استعمال اولور اگر چه افرازایدن متعدی اولور *
فی افروندن فی سکون فاقع زاء معجه ایله بود دخی آرتق معنای نه در مصدر لازمیدر
فی افروندن فی اکا متعدی اولور آرتور مق معنای نه فی افروندن فی سکون فاقع
زاء فارسیله یعنی افکندن بر آق معنای نه کذا فی جمع الفرس فی افروندن فی سکون
فاقع زاء معجه و کسر لامله حریص ابلک معنای نه افرولایدن ده متعدی اولور
فی افروندن فی سکون فاقع زاء فارسی و کسر لامله جمع الفرسه بر نسخه قو ارمق
و جامه دن نسخه کیلنر مک معنای نه فی افروندن فی سکون فاقع زاء معجه ایله آرتق
زیاده معنای نه حکیم انوری بیت همیشه تا بجهان در کی و افروندنست * حوسود جاه توک
باد و عرت افروندن فی افروندن فی مایه خیر که اتمک ایچون خیر ایچنه قورلر افسان فی

۱۲۲ فی افسان فی سکون فاقع شین مهمله ایله ایکی معنایه در اول بلک و طاسندن اولسون
دموردن اولسون کاهی الف حذف ایدوب فسان دیرلر بو محله سنکی مضاف ایدوب
ایدوب سنک فسان دیرلر و کاهی فاسنی ده حذف ایدوب فسان دیرلر محله ذکر اولنور
انشاء الله تعالی حکیم خاقانی بیت رنده مرغ زند چون شودش کند سیر * چرخ
کند ساعی از زحل افسان او فی تختاری در صفت اسب بیت از کین عدور زمین زند سم
تاندل چو خنجر کند بر افسان * ثانی یعنی افسانه یعنی حکایات بی فائد حکیم سنایی بیت
از نفس سخن کم جود در مجلس جا نازی * بر تارک بی نفسی فرموده دل افسانهها * حکیم
قطران ارموی بیت هزار و ده صفت از هفتخوان روین دز * فروستیدم و خواندم
من از هزار افسان فی افسانه گفتن فی حکایه سو بلك و بی فائد سوز مته عیسی
افسانیدن اولور فی افسردن فی سکون فاو را و ضم سین مهملین ایله طو کق و صوغ و مق
معنای نه فی افسنتین فی راوتدر عربیده ما میثا ترکیه پلین دیرلر و لا بت و ده غایت
اعلاسی اولمغین طب کتابلرنده افسنتین رومی دیرلر اخراج باغ و سودایه نافعدر
فی افسوسر داشتن فی سکون فاء و ضم سین مهمله ایله مختره به المق معنای نه ابوالمعانی
بیت چون شود خالم بان سنکین دل * هر چه کفتم از غمش افسوس داشت فی افسوس کردن فی
اوزی کو بنگ و ترجا حیف دیمک معنای نه وله بیت آنچه کرده غمزه خونی بجان *
هر که دیده پردل افسوس کرد فی افسون فی بحر و مکر معنای نه حکیم انوری بیت
از نهیب معنای نه اهر شبی تابا مذا * اهل شهرور و ستا بر نان همین افسون کند * و حیل
و قریب معنای نه صاحب کاشن را از بیت همه افسانه و افسون بندست * بجان خواجه
کاینهار بشخندست * و بلان و عقرب و سائر موزیلر دن تعویذ ایچون اوقتان دعا به دیرلر
عربیه تعویذ و چفتای لسانه اریاغ دیرلر میر علی شیر بیت زلفی سودا سید ایلانین
نویانی نکته سین * کیم جنون گفتاریدر یا خود ایلانینک اریاغی فی افشاردن فی سکون
فاو را و مهمله وقع شین معجه ایله فی افشاریدن فی سکون فاء وقع شین و کسر راه مهمله
ایله فی افسردن فی سکون فاو را و مهمله و ضم شین معجه ایله اوچیدن ایکی معنایه در اول
صقمق هرنه او اور سه کرك عصر معنای نه اولسون اوزم و غیری نسخه صقمق کی کرکسه
ایکی قاتی نسخه ار اسندن بر نسخه صقمق ثانی یا وه و خشیات سو بلك معنای نه بیت
فی افشانندن فی سکون فاقع زاء و ضم شین معجه ایله صا حق و سلک مک و سینک معنای نه
فی افشانیدن فی بودنی مذکور معنای نه فی افشان فی افشاندن لفظندن صیغه امر و وصف
ترکیبی در و کاهی اسم فاعل اولور بحر قلی هلم * قطعه * انکه دائم چوبنچه خور شید *
کف جودش کند زرافشانی * نیست در روز کار همت او * قطره افشان سحاب نیسانی
فی افشین فی سکون فاو کسر شین معجه ایله اکا بر مکرماندن برینک آدیدر حکیم سوزنی
بیت ای مهمنندی از صاحب از صابی * وی به بجواتمردی از حاتم و از افشین فی افعی قریان فی
سکون فاء و راه و کسر عین مهملین و قاف و فتح باء موحد ایله یعنی کان کذا فی الحمودی
فی افغان فی ایکی معنایه در اول ناله و زاری و فریاد معنای نه که فغان و اوغان دخی دیرلر

شیخ سعدی بیت بر آورد افغان که سلطان ببرد * جهان مانده نام پسندیده برد *
و افکنند در براتی حذف واسقاط و طرح معنای نه استعمال اول نور فکندن دخی دیر
و افلاطون در ارسطی آلهی او غلبه در توحید و حکمیات ایله معروف و عقل و فنون ایله
موصوف ایدی اردشیر اول عصر بنده دنیا به کندی علومی سقراطی اخذ و تالیف ایدوب
و فتنه صکره جانشینی اولوب اندین کوردیکی علومدن غیر چوق علوم و معارفه مالک
اولوب هر علمه صاحب ید طولای ایدی شاکر دلری ایکی طائفه ایدی برینه مشایون
و برینه اشراقیون دیر لاولقدر عقل و فراست و علم و کیاست صاحبی اولمش که پیرای
حاکمه علم حکمتله برکوب تصنیف ایدوب ایچند او تورا ایش بر مریض و علیل کلدکده
ایلله اول کوبه اورر کویک صداسندن مرضن تشخیص ایدوب علاجن سونلرایمش
افلاطون خمنشین دیمکله مشهور در افلاطون عبارتک معناسی صادق القول دیمکدر
لغت یونانی در چوق تالیفات و وار در ارغنون و اکثر ساز لار انک اختراع ایدر و افلاک شناسان
یعنی مخبران کذافی شرفنامه و افلاکیان در نجوم سیارات و ثوابت و سیارات و طایفه
ادیانن بر طایفه در ایضا منها لغت مجودیده ملائکه و ثوابت و سیارات و طایفه
بد مذهبان منقولدر و افندی در فتح فاکسون نون و یای تحتانی و کسر دال مهمله ایله
بمعنی خصومت کردن کذافی الجمع بومعنائی مؤید میر نظمی بیت بد سنش تیغ و پیرامن
بگردید * بعزم قتل او از جان افندی و افیون در معروف اپیون دخی دیر ل طالب آملی
* مصرع * مارا برات نشاء افیون داده اند و کریون در سکون کاف فلهسی و کسر
راء مهمله و ضم یای تحتانیله بر علتدر که ظهورینه ایکی سبب وارد بری خلط فاسد و بری
دخی قوت طبیعتدر و خلط فاسد ایکی کوبه اولور بری رقیق و بری غلیظ قجن که سودا
دم ایلله آمیخته اوله قوت طبیعت اول فاسد خلطی داخل بدنن منع و ظاهر بدنه دفع
اید و اکادرفن و ریون دخی دیر لر عربیله قویا و لسان هندیده راو دیر لر و اکسون در
سکون کاف و ضم صین مهمله ایله بر نوع فاختر سیاه جامه در که سلاطین مهابت و شوکت
ایچون کیر لر طهر قاریانی بیت بر رسم خدمتی اندرین جنیت تو * فکند دهر زر و زاطلمس
و زشب اکسون * کذافی جمع الفرس اما محاحده * نوعی از دیبا باشد بیامی زند * و شمس
فخری معیارده * اکسون جامه ایست مثل زینتی دیوب بویینی نظم ایش بیت سزده
در قدم دولت بیای انداز * زمانه در کشد از چرخ اطلس و اکسون * و فرهنگ جهانگیر به
دیای سیاه رنگ از غایت نفیس و قیتمدار باشد و اقدرد حضرت مولانا قدس سره بیت
اطلس و اکسون مجنون پوسنت * پوست پیسده هر که لیل دوستست و اکسیون در
سکون کاف و کسر لامله بر نوع کل نقشی بخادر و اکنان در سکون کاف فارسی و فتح نوله
طاغ انکرنده و یا رالتزنده واقع اولان او یولس ره دیر لر میر نظمی بیت بسرمادروازا
وقت باران * شود جای مفرح غار و اکنان و اکنون در سکون کافله شمدی عربیه
الحاله منه والان معناسنه در مولانا عرفی * مصرع * خم بجوش آمد بکوکه توبه اکنون
پشکنم * و الفسز کنون دخی دیر لر کسر کافله و اکن در فتح کافله مدوده مرور ایدن

۱۲۲ ایدن آکن معناسنه در و اکوان در سکون کافله ما زندان دیولدن بر دیو آدیدر کدرستی
در پایه آتش در آخر کار دستم الفه ملاک اولدی و الزیدن در سکون لام و کسر زاء معجه
ایلله هضم انک معناسنه در و الفاختن و الفختن در کلاهما بسکون اللام و الخاء المعجه
و فتح الفاء کار و کسب ایتک یعنی قزاق میر خسرو بیت آنکه مرادش درم الفاختن
پیشه اوسوختن و صاختن * اوشکور بیت اگر قارون منوی ز الفختن مال * شوی در زیر
پای خاک پامال و الفختن در تاء مثناة برینه دال مهمله ایلله بمعنی الفختن مرقوم و الفقدن در
سکون لام و فتح فابعده غین معجه ساکنه ایلله بمعنی الفختن مرقوم مختاری بیت
باسایش خلق بخشند جودی * در الفقدن نام خواننده آزی و الفقدن در خای معجه
برینه قافله دخی مرویدر شاه ناصر خسرو بیت تویی تمیز بالفقدن ثواب مرا * اگر بدانی
مزدور رایگان شده و الفقدن در سکون لام و نون و یای تحتانی و فتح فاکسون جملله
ذکر اولنان بش لغت معناسنه در اوشکور بیت درستی عمل کرخواهی ای یار * زالفقدن
علمت ناچار * حکیم سنایی بیت باقناعت کش ارکشی غم و رنج * ورنه بکدر زعقل
و عشق الفج و الفقدن در فادن ضکره نوله دخی معنای مرقومه مرویدر و الفقدن
فادن صکره یای تحتانیله دخی فرهنگ جهانگیر به مسطور در بوسکرافت جمله اند و ختن معناسنه
استعمال اولور حکیم ناصر خسرو بیت صورت علمی ترا خود باید الفقدن جهد * در تو
ایزد آفریدست آنچه در کس نافرید و الفقدن در فایرینه غین معجه ایلله ده بعض فرهنگ
معنای مذکور روایت اولمشدر و اکن در سکون لام و فتح کافله جرب زبان معناسنه
حال بوکه عربیله اکن تکلمه عسرت چکنه دیر لر و الوان خوردن در بی ادبانه طعام
یمک مثلاً طعامی کورد که بیقرار اولوب بریندن عجله و شتاب ایلله آلب یمک ابوالمغانی
در مجوبیت طفیل و کرسنه چشم و رخوار * بالوان خوردنش خود را کشد زار و الیدن در
کسر لام و سکون یای تحتانیله بلکلمک و سوپار کن چابلق معناسنه در و الیدن در
بر یای تحتانی و بردال مهمله زیاده ایلله الیدن مرقوم معناسنه در و الیدن در کسر لام
و زاء معجه و سکون یای ثین تحتانیین ایلله بمعنی الیدن مرقوم و امان در اوج معنایه در
نقان و مهلت و زنها معنایرینه عربیله مشترک لغتدر بواج معنایه ترتیب اوزن میر نظمی
بیت چوبکدم طبل و صور نا و امان زد * دلیران بی امان تیغ امان زد و انجختن در سکون
میم و خاء معجه و فتح جیم و تاء مثناة ایلله طمع و حرص ایلله معناسنه و امیان در سکون
میم و فتح یای تحتانیله ایکی معنایه در بری گیسو و بری همیان در شاعر بیت از تمنای
خاک آنحضرت * خاک کشته ادم امیانها و انباخون در سکون نون و فتح باء موحد
و خاء معجه و واو معدوله ایلله قلعه و حصار معناسنه شمس فخری ضم خا و واو معدوله
افلاطون وزنی اوزن نقل ایدوب بویینی نظم ایش بیت قلاع دولت آن پادشاه جم قدرت
کدهست بان چرخش کینه انباخون و انباردن در سکون نون و راء مهمله و فتح باء موحد
و دال مهمله ایلله و انباستن در سکون نون و شین معجه و فتح باء موحد و تاء مثناة ایلله
کلاهما بمعنی پر کردن یعنی طولدرمق چقور یا اولسون غیری اولسون مولانا سعید مروی

بیت زانبا شدن چاه ز نختا نش بشك * معلوم شد که دل برون نابد از وی انباریدن
 و انبار شدن فی کلاهما معنی شرکت یعنی اور تا قلق و اور تا قلق اولی معناسنه فی انبان فی سکون
 نون و فتح باء موحد ایل طخرج حق که دریدن ایدر لر مولا ناها تفی بیت مسافره که نانش
 در انبان بود * بروراه دستوار آسان بود فی انبودن فی سکون نون و ضم باء موحد ایل
 معنی چیدن یعنی دو شتر مک مولا نا محود بن یمن * قطعه * باغبانی بنفشه می انبود
 گفتن ای چنک پشت و جامه کبود * چه رسیدست از زمانه ترا * پیر نا کشته در شکستی
 زود * گفت پیران شکسته دهرند * در جوانی شکسته باید بود فی انبودن فی سکون
 نون و ضم باء موحد و فتح ذال معجه ایل اصل آفرینش یعنی اصل خلقت لواحد من الشعراء
 بیت بودنت در خاک باشد عاقبت * همچنان که خاک بود انبودنت فی انبودن فی
 سکون نون و ضم باء موحد و کسر سین مهمله ایل اعضا او یوشمق و نسنه چوریمک نعمه الله
 دو شتر مک معناسنه دیش فرهنک جهانگیریده معنی بدید آمدن یعنی ظاهر اواق
 مسطور در فی انبون فی سکون نون و ضم باء موحد ایل معنی قراخ یعنی بول که عربیده و اسع
 دیر لر میرنظمی بیت شمار روز افزون بادا * قضای جاه و مال انبون بادا فی انبودن فی
 سکون نون و ضم باء موحد و کسر یای اول و سکون ثانیله قو قلق معناسنه مصدر در
 عربیده استشمام دینور فخر ز کز بیت از دست خیال روی تو وقت سحر * کادسته
 وصل تو همی انبویم * مجازا قو قلق معناسنه ده کلور حکیم سنایی بیت هر که مرعقل
 را اینبوید * از حدش همه نکت روید فی انجا لیدن فی سکون نون و فتح جیم و کسر
 لامه رایشه اقدام اید فی کیر و طو تمق و رجا ایدن رجا دن رجوع ایتک و دخی و دنگ و یو رلق
 معناسنه در متعدیسی انجا لیدن کلور فی انجا میدن فی سکون نون و فتح جیم و کسر میله
 ایشی آخر ایتک و بر شینک آخری اولق معناسنه هم لازم و هم متعدی اولور این شاد قور
 بیت از لعبت چیتان باندام تری * وزر و دوسر و دغ انجام تری * لغت مسعودی ده
 غی آخر ایتک معناسنه مخصوص در فی انجامین فی معنی انجام آخرنده کی یای و صفیه
 و نون و صفیتن اظهار انجوند فی انجا میدن فی سکون نون اول و کسر ثانیله معنی انجامیدن
 مرقوم فی انجا میدن فی نون رینه یای تحتانیله معنی اندیشه کردن میرنظمی بیت
 هر که از ذوق وصل می باید * از غم حسرتش نیجاید فی انجختن فی سکون نون و فتح جیم
 و خاء معجه ایل جمع الفرسل معنی برجستن و فرهنک جهانگیریده چهره پور شمع که
 انجوختن دخی در لر فی انجیدن فی سکون نون و کسر جیم و فتح دالله معرب اندکان در که
 عنقریب ذرا لور ادشاء اند تعالی فی انجسکیدن فی سکون نون و سین مهمله و فتح
 جیم و کسر کوله کیره ده نکه کیره طو تمق معناسنه فی انجکیدن فی فتح جیم و کسر کوله انجسکیدن
 مرقوم معناسنه فی انجمن فی مجلس و مجمع معناسنه حکیم فردوسی بیت بشادی یکی
 انجمن بشکفت * شاه شاه کبی ز دازه گرفت فی انجی فی سکون نون و فتح جیمه انجیدن
 لفظندن صیغه امر و اسم مصدر در انجتمک معناسنه و دخی یارمق و طوغره مق معناسنه ده
 کلور نتمک مولا ناسایی بیت عصب کرمه برون کر و ز و زون نور * جکر بینج و آبخ

۱۲۲ و آبخ از و سامان کن * زونج بوزن برنج موبار دیمکدر فی انجوختن و انجوختن فی کلاهما
 بسکون النون و ضم الجیم و فتح التاء المثناة اول سکون خاء معجه ثانی سکون فایله معنی
 انجختن مرقوم فی انجیدن فی سکون نون و یای تحتانی و کسر جیمه اوج معنایه در اول بحامت
 معناسنه شیخ نظامی بیت علاج الرأس و انجیدن کوش * دم الاخوین او خون سیا ووش
 ثانی طشره چکمک معناسنه وله بیت زمین خسته از خون انجیدکان * هوا بسته از آه
 و انجیدکان * ثالث شرفنا مدد ریزه ریزه ایتک معناسنه مسطور در فی انجیدن فی سکون
 نون و کسر جیمه ریزه ریزه معناسنه محود ابن یمن بیت دایم آتش بود تنور آشوب *
 اگر انجیدن این بود پیوست فی انداختن فی آتمق معناسنه مولا نا عرفی بیت ای متاع
 درد در بازار جان انداخته * کوه هر رسود در جیب زیان انداخته فی اندادن فی سکون
 نون و فتح دالین مهملتین ایل یکی معنایه در اول صوامق و کشفه و با قره یا لدر ایتک ثانی
 طمع ایتک معناسنه ابو المغانی بیت دلم بردی و قصد جان کردی * باندان دن روان بود
 بهر چیز فی اندا میدن فی کسریای تحتانی اول و سکون ثانیله اندادن مرقوم معناسنه
 مترادف در فی اندخسیدن فی سکون نون و خاء معجه و فتح دال و کسر سین مهملتین ایل معنی پناه
 گرفتن کذا فی مجمع الفرس فی اندران فی سکون نون و فتح دال و راه مهملتین ایل براغاج
 مفیدر که ممع طر توث دیر لر عربیده استق و اشج دخی دیر لر مقع سده جکر و دافع سنک
 مثانه و صلابت طحال و وجع مفاصل و عرق النساء و صرعه نافه در کذا فی البدیعی
 و لفظ مرکب استعمال اولند قد بر نسنه نك انجیدن معناسنه او اور معناسنه سوسا *
 فی اندر خوردن فی لایق اولق معناسنه که در خورد لایق دیمکدر شاهی منظومه سنک
 * مصرع * در خورد ندر لایق و هم دانی سزاوار * استاد لطیفی بیت زینت از بهر زن
 بود که ببرد * جز فر اکنند نبود اندر خورد * فر اکنند زره آکنند کینن نکنده لوقفتاندر
 فی اندرون فی ایجرو معناسنه درون دخی دیر لر محسوساتدن اولان هر نسنه نك داخلنه
 اطلاق اولور چقتای لسانند ایجکاری دیر لر سبعة سیان ده بهرام شاه ختنی جاریه فی
 قتل ایتد کد نصیkre بد حال اولوب شیون ایتک ایچون تنها مکان ایتد کی علل ذیر
 بیت ایجکاریدن ایشینی باغلادی نیز * یادی اندا ظاهر ایتنی رستخیز فی اندرمان فی
 سکون نون و فتح دال و کسر راه مهملتین ایل تورانیاردن بر مبار ز نامیدر که دوا زده رخ
 جمنکنند کرکین الله هلاک اولدی فی اندوختن فی قرانق کسب معناسنه کال بخندی
 بیت زشادی برجهم مردم چو کندم بر سرتابه * کران خط دانه دله چومور
 اندوختن کیرد فی اندودن فی اوج معنایه کلور اول صوامق با لاق اولسون کرج
 اولسون کل اندود و کچ اندود کی کر کسه یا لدر اولسون زر اندود و سم اندود کی
 ثانی اندوختن مرقوم معناسنه ثالث احمد ابن اسمعیل مشکلاته معنی نور دیدن
 و پیچیدن روایت ایلش فی اندون فی سکون نون و ضم دال مهمله ایل اندودن لفظندن
 اختصار اولمشدر فی اندو میدن فی غصه نك و المناك اولق معناسنه مصدر در
 فی اندو مکن و اندو مکن فی کلاهما غصه لور الملو دیمکدر اندوه غم و غصه در کین آکیندن

مخفف در اندوه ناک بودند مبالغه در تعبیر اول نور غایت غصه او دیگر در اندام بی
سکون نون و ضم دال که جمع انده در الف و نون ادات جمدر شاعر بیت روز سه
چار انده تو داشت هر کسی * آن سوز بر طرف شد و آن اندامان بماند که اندیدن بی
سکون نون و کسر دال مهمله ایله اوج معنایه در اول ظن و شک ایله سوز سو بک ایو المعانی
بیت صاف دل شود و ستار از دوش بر صدق کن * راست کو کسر اسخن با طرز اندیدن مگو *
ثانی یعنی اندودن خواجه سلمان بیت اگر حسن تو بکشاید نقاب از چهره دعوی را * بکل
رضوان در انداید در فردوس اعلی را * ثالث کاهل اولی معنایه در اندیشیدن بی
سکون نون و یا پیش تخیلین و کسر دال مهمله و شین معجه ایله فکر لک و تشویشات
معنایه مصدر در اندیشه کردن بی فکر ایتمک معنایه در انطیلسون بی سکون
نون و فتح طا و کسر لام و ضم سین مهملتین ایله مجمع الفرسله قوس و قرح معنایه در *
لنکار کردن و انکاریدن بی کلاما بسکون النون و فتح الکاف الفارسی ظن و کان ایلک معنایه
حضرت مولا ناقص سره بیت زشت باید دید انکارید خوب * زهر باید خورد انکارید
قند بی انکا شستن بی سکون نون و شین معجه و فتح کاف عجمیله یعنی انکاریدن مرقوم یعنی
سزمک بی انکبان بی سکون نون و ضم کاف فارسی و فتح باء موحد ایله ککتر دید کاری گوگرد
برد کنل و او تدر کوکی ساقزکی چینه نور و تازه ایکن قبوخی صویاوبینور بی انکبین بی سکون
نون و ضم کاف فارسیله بال که عربیده غسل و شهدیرل بی انکدان بی سکون نون و کسر
کاف و فتح دال مهمله ایله اوج معنایه در اول براغا حیدر که معنایه حلیت دیرل بعض نسخه ده
قاضی اولی اوزن معربی انجد اند بعض نسخه ده انکدان صفیک آذیر بی انکوان بی
وخی دیرل استاد فکی * شرهانی بیت تا بذاق انس و جان ندعد نارد و جهان * نکته کل
زانکدان لذت مل ز آمله * ثانی مؤید الفضله معنی نسناس کبر نوع حیوان در آدمه بکتر
یو خیلری یولندن از در دیو مردم فریب دخی دیرل ثالث کاشان مضاف شدن بر قریه اسمیدر
انجدان دیمکه مشهور در بی انکسون بی سکون نون و کاف فارسی و ضم سین مهمله ایله
بر نوع بر قدر که اوان اولور هر تابشال بر نیک کورینور ایو المعانی بیت نیرت سرعد و را دارد
بکار باران * تیغت بچشم دشمن چون انکسون نماید بی انکشتان بی سکون نون و شین و ضم
کاف فارسیله بر مقار که انکشت بر مقدار الف و نون ادات جمدر ایه جمع و هم فرد استعمال
اول نور ایو المعانی بیت در انکشتان نکین عز و دولت * شده چون خاتم جم کار فرما بی انکلیون بی
سکون نون و لام و فتح کاف فارسی و ضم یای تحتانیله اوج معنایه کلور اول انجیل معنایه
حکیم سنایی بیت تادم عیسی چلیپا کر شد کنون بلبلان * بهر انکلیون سراییدن بترسانی
شدند * حضرت مولا ناقص سره بیت او بیان میکرد با ایشان براز * سرانکلیون و زنا
و نیاز * ثانی بر کتاب آدید که مانی نقاش تصویر لراسلی و خطای نقاش و انواع صنایع بدایع که
اختراع ایتشیدی اول کتاب نقاش و تحریر و انشیدی امیر معزی بیت بطور ابر کند صورت
بسان نقاش چیتستان * بد فتر بر کشف جدول بسان صحف انکلیون * رشید الدین
و طوالت بیت نقشهای بدیع و شکلهای غریب * تصنیفها در جم شد و جمع انکلیون *

* حضرت عیسی علیه السلام و زنا و چلیپا ایله ذکر اولند قد مراد انجیل در نقش و نگار
ورسم و صورت ذکر اولند بی محله مراد کتاب مرقوم در ثالث هفت رنگ بر نوع منقش دیادر
سید ذوالفقار مشروانی بیت خسرو امن که بمدح تو نگار سخنم * رنگ از شک شد و کار که
انکلیون * محمود ابن یمن * قطعه * همیشه تا که بود کوز پشت سرکردان * ز رنگ رفعت
جاهت سپهر انکلیون * کسی که باتونه بر سمت مستقیم بود * خیمه قامت و سر کشته باد چون
کردون بی انکیندن بی سکون نون و یای تحتانی و فتح کاف فارسی و کسر نون ثانی ایله یعنی
آکندن بی انکیمان بی سکون نون و یای تحتانی و کسر کاف فارسی و فتح باء موحد ایله یعنی انکبان
مرقوم و سزغله دیرل راوته دخی دینلور بی انکلیون بی سکون نون و یای تحتانی و کسر کاف
فارسی و ضم باء موحد ایله الوان حریر ایله طوقش بر لطیف قاشدر بوقلمون کورینور و طرافل
دید کاری الاجه طوقش قاشدر بی انکیندن بی سکون نون و یا و باء معجه و کسر کاف
فارسیله درت معنایه کلور اول قویار مق معنایه ایو المعانی بیت چو باغبان فلک دید
قامت خویت * بدست رنگ بر انکیندن سر و با از باغ * ثانی یعنی دور کردن شیخ سعدی
بیت تلای مردان این مرز و بوم * بر انکیندن خاطر از شام و روم * ثالث پیدا کردن
معنایه خواجه کمال بخندی بیت در سجود آمد در دیوار پیش آن جمال * از تو در تخیانها
هر صورتی کانکیندن * رابع یعنی بر کشیدن ایو المعانی بیت هر نیر مرثه کامه در سینه
واجم * انکیندن بیرون نبود فکرت خاطر بی انکیریدن بی کسر کاف و زاء معجه ایله یعنی
انکیندن بی انکیمان بی کسر کاف فارسی و سکون یای تحتانی و فتح سین مهمله ایله یعنی
انکبان مرقوم بی انکیندن بی سکون نون و یای تحتانی و کسر کاف فارسی ایله یعنی انکیندن
بی انکلیون بی سکون نون و یای اول و کسر کاف فارسی و ضم یای ثانیله بر قاج لون
کو ستر بر نوع حریر قاشدر بی الوییدن بی ضم نون و واو معروف و کسر یای تحتانی
اول و سکون ثانیله ناله و زاری ایتمک یعنی ایتمک کذا فی المجمع بی انیران بی کسرنون
و سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله ایکی معنایه در اول بر فرشته اسمیدر که جمیع امور
نکاح اکامفوضدر و تدبیر امور و مصالح که در زانیران واقع اولور اکامفوضدر ثانی همراه
شمسینک او تو زنجی کوفی آدید اول کونله اثواب بچمک و کیمک و قرض و یرمک و آلمق مناسبدر
حکیم فردوسی بیت بخسته همیشه انیران تو * بشادی جوانان و پیران تو * شرق الدین
شیرازی مؤلف تاریخ و صاف بیت سال بر هفتصد و ده از که هجرت شعر * گفته شد روز
انیران زمه فروردین * زراشت بهرام * مثنوی * سفندار مذممه رفته تمام * بروزی که
خوانانیرا نش نام * درین روز زردشت پاکیزه دین * در آمد سوی حدایران زمین *
کذا فی فرهنگ جهانگیری بی انیسان بی کسرنون و سکون یای تحتانی و فتح سین مهمله ایله
مجمع الفرسله یعنی مخالفت اما تحفه الاحبابده و معیار جمالیده دروغ و بیهموده معنایه
شمس فخری دیمشدر بیت نه در جودش بود هرگز تدونق * نه در قولش بود هرگز انیسان
و سخن بی معنایه ایو شکور بیت من انگاه سوکن انیسان خورم * گرین شهر من رخت
بیرون برم بی انیسون بی کسرنون و سکون یای تحتانی و ضم سین مهمله ایله یعنی انیسان

مرقوم مولانا جامی نیت در دتوکه پیوسته اندیش دل ماست * ای یار انیس از توانی سون
 فرود * زبان یونانی را زیاده روی به دیرلر این بی کسرون و سکون یای تحتانیله
 اول آواز خیزد که مرض و علتدن و یا خود درد و المدن عارض اولان و جمع و جمع سببی ایل
 ظاهر اولور ترکیب ایلکدی دیرلر و دخی یایق طاشی که آنکله یاغ چیقارلر و مدوده ایلده
 مستعملدر این اوزین بی فتح و اوو کسر را مهمله ایلده فرهنگ جهانگیریده بد و زشت
 معناسنه تنکم بر این خوب و نیکو معناسنه در این اوباریدن بی سکون و اوو فتح باء
 موحه و کسر را مهمله ایلده یوتمق فروردن کی عربیله کی بلغ معناسنه حکیم سنائی
 * قطعه * نیست اندر نکار خانه کن * صورت و نقش مؤمن و کافر * زانکه در قعر
 بحر الله * لایمیکست کفر و دین اوبار * استاد رودکی بیت پس یوبارید ایشارا
 همه * نه شبازا هست زنده نه ربه این اوباشتن بی سکون و اوو شین معجه و فتح باء
 و تا ایلده اوج معنایه کاور اول یعنی اوباریدن حکیم اسدی بیت نهکی تو کاندونکو
 داشت * مکافات داری جز اوباشتن * ثنی یعنی افکندن ثالث یعنی پر کردن صاحب
 فرهنگ منظومه بیت هست اوباشتن چه افکندن * معنی دیگرش چه آکندن *
این اوباریدن بی سکون و اوو فتح باء موحه و کسرون ایلده امر غنق و او غنق معنایه
این اوردیدن بی فتح و اوو سکون را و کسر دال مهملتین ایلده جنک کردن و حمله آوردن
 معناسنه این اوردین و اوردین بی کلاهما بسکون الو اوو فتح الراء برن مرقوم معناسنه
 با ایلده و اوو اسنده تبادل اولدوغی معلوم ارباب معارفدر این اوردیدن بی سکون و اوو
 ونون و فتح راء مهمله ایلده معنی انداختن این اوردیدن بی سکون و اوو ونون و یای تحتانی
 و فتح را و کسر دال مهملتین ایلده یکی معنایه در اول کاهل اولاق و ایشه نکاسل ایلک ثانی
 فریب دادن یعنی الدامق اوشکور بیت زروز و پسین آنکس خبر نیست * جز اوردیدنش
 کار دکن نیست این اوردیدن بی سکون و اوو یای تحتانی و کسر راء مهمله ایلده معنی اوردیدن
 و دخی تمک و کتور مک معنایه این اوردیدن بی سکون و اوو ونون و یا و فتح راء معجه
 و کسر دال ایلده معنی افکندن و انداختن کذا فی المجمع این اوردیدن بی سکون و اوو
 و ضم زاء فارسی و کسر لامه معنی افر و لیدن مرقوم یعنی حریص اولق این اوزن بی سکون
 و اوو فتح راء معجه ایلده این اوزن و شیر اوزن دیرلر بهار و شمع
 ارسالن دیمک اولور یعنی صفت استعمال اولنور قاعده فرس اوزن قیاس بودر که اوزندن
 معنی افکندن اولد که صیغه امر و وصف ترکیبی اوله لکن حال بویه اولوب خصوصه معنای مرقومه
 استعمال اولنور این اوزن بی سکون و اوو فتح راء فارسیله فرهنگ جهانگیریده یکی
 معنایه در اول معنی انداختن منوچهری * قطعه * رسیدم من بدر کاهی که دوات * از و
 خیزد چورمانی زمعدن * بدر کاه سپهسالار مشرق * سوار نیزه دار خنجر اوزن *
 ثانی قتل معناسنه شاعر بیت ملک رخصت بیورن خصم بد دل * نباشد فوت فرصت
 کارما قل این اوسن بی سکون و اوو فتح سین مهمله ایلده وسیله المقاصده قصه معناسنه در
این اوسن بی سکون و اوو و ضم سین مهمله ایلده افسون معناسنه در این اوشاندن بی

بی سکون و اوو ونون و فتح شین معجه ایلده معنی افشاندن مرقوم این اوغان بی سکون و اوو فتح
 غنق معجه ایلده یکی معنایه در اول یعنی افغان ابوالعانی * رباعی * ای شوخ جهان
 ز دست نازت اوغان * زین ستورش حسن جانکدازت اوغان * بکاظه نمیدار بدل
 صبر و قرار * اوغان ز عشوهای فتنه سازت اوغان * ثانی مرقوم آدیدر اوغان بیان
 و اوغانی دخی دیرلر مولانا ثانی بیت همه خیل اوغانی و بکندری * بفرمانبری و اطاعتگری
این اومان بی سکون و اوو فتح مهمله همدان قریه لردن بر قریه امیدر که اثیرالدین اومان
 اول قریه دندر این اومیدن بی سکون و اوو کسرون بی ساکنه ایلده معنی اوباریدن یعنی
 امر غنق این اوکندن بی فتح کافله معنی افکندن این اهران بی سکون و اوو فتح راء مهمله ایلده
 معنی نیشه یعنی کسر و طاش قراچق کولک حکیم نزاری قهستانی بیت بکاه ارکوی
 کندن دست دادی * نه اهران بایدی نه اوستادی این اهرمن بی سکون و اوو فتح راء مهمله
 ایلده این اهرمن بی کسر الراء المهمله این اهرمن بی کسر الراء المهمله و سکون الیاء الغتانی
 جمله سی دیو معناسنه در که مدوده ایلده دخی مرویدر لر حکیم فروسی بیت برفت اهرمن را
 بافسون بست * چور نیزه و باره کی بر نشست * شیخ سعدی بیت دو کس و حدیثی
 کارند کوش * ازان تابان اهرمن تاسروش * امیر معزی بیت مکرنا کدکین آورد بر عفریت
 سیار * مکر در شب شبخون کرد بر مرغ اهرمن * دیگر مثال ثانی و ثالث حکیم فردوسی
 بیت چنان دان که هر تن اهرمنست * همه خلق را اهرمن دشمنست این اهرن بی سکون و اوو
 و فتح راء مهمله ایلده یکی معنایه در اول یعنی اهرمن مرقوم حکیم سوزنی بیت زیبا تر از پرست
 بیزم اندرون ولیک * در روزمگاه با زندانی ز اهرنش * ثانی نام داماد قیصر و مد که سلف
 گشت صاحب ایدی حکیم فردوسی بیت باهرن سپردند پس دخترش * بدستوری مهربان
 مادرش * اسبان عنیدیده سندان معناسنه در این اهرن بی سکون و اوو ضم راء مهمله و اوو
 معروفه بر طبیب یهودی نامیدر که هر عله ماهر ایدی حکیم ناصر خسرو بیت از ره دانش
 بکوش اهرن شو * زیر آن کاهرون بدانش اهرن شد * و له بیت اهرن با علم شد
 ستمی بجهان در * کرتویا موزی ای بسرتوی اهرن این اهرن بی سکون و اوو فتح راء معجه ایلده نفت
 یاغی که عربیله نفط دیرلر این اهرن بی سکون و اوو ضم راء معجه و اوو معروفه فرهنگ جهانگیریده
 معنی اکنون مسطور در این اعوان بی سکون و اوو فتح و او ایلده دزدنقب زن یعنی دیوار دیچی
 خر سوز و مطلق نقب زن اسمیدر این ایدون بی سکون و یای تحتانی و ضم دال مهمله ایلده
 اوج معنایه در اول فرهنگ جهانگیریده معنی اکنون شیخ نظامی بیت کرایدون فریدون
 که آید من * گرفتار کرده هم ایدون من * ثانی مجمع الفرسده معنی همچنین حکیم فردوسی
 بیت کرایدون زمینور آید سروش * نباشد بدان مرد اورد و هوش * ثالث معنی
 اینجا بمعنایه ذهاب اولمرا اندون کله سنی مقابله طوتمشدر که آنجا دیمکدر بمعنای مؤید
 شمس فخری بیت همیشه در حق صاحب هنر نیکی کن * که حد و باب تو پیوسته کرده است
 ایدون * حکیم ناصر خسرو بیت زان همی خواهی که باشی می خودی تا چون زمان
 هم زر عنانی که ایدون و کاه اندون کنی این ایوان بی سکون و یای تحتانیله رواق و طاق عالی

و طره خانه و کمر بالا و سایر آن معنای نه و دخی پادشاه دیوانخانه سنه دیر ل شمس فخری
بیت زب سگال پیرداخت قلعه و باره * بفرخیش یار است طارم و ایوان * مع الوافی
* ابرو * سکون باء موحه و ضم راء مهمله ایله قاش که عربی که حاجب دیر ل ایکی جانی
مراد اولدقه ابروان دیر ل شاعر بیت ابروانست طاق ایوان جمال * آب روی حسن
خوبان ابرو بیت * اخکلندو * سکون خاء معجه و فتح کاف و لامله چکشانی که کشدن
و یا باقر دن ایدوب ایچنه خرده سنکریزه قور ل اطفال اللرنده اوینادوب صداسی
چقار شمس فخری بیت ظفر از رایت دلشاد با شد * بسان طفلکان از اخکلندو
* اخکلندو * اخکلندوی مرقوم معناسنه در * اربو * سکون راء مهمله و ضم باء موحه
ایله ارمود در که اغا جند اربود دیر ل شاعر دیمشدر بیت بر سر چشمه پای اربو دار *
لیس فی الدار غیره دیار * اربو شیردار و * برنج دار و طیب اسیدر که ضرب مثل اولمشدر
و برنج علاج اولان کسنه یه ده دیر ل * اربو * فتح را و سکون سین مهملتین و ضم
تاء مثناه ایله پرستودیدکاری کو چک قو شدرد که قرفوج دیر ل ابوالمعانی بیت بی غره
شود خواجه یا لاخانه و ایوان * نمی بیند اربو ستولانه دارد بر سر خانه * اربو
اشکندر ذوالقرنینک وزیری و حکیم کاردانی و استادی اسمی ایدی لغت یونانی در معناسی
کامل الفضائل دیمکدر * اربو * سکون راء مهمله و فتح غین معجه ایله ادات الفضلاده
دودیع * حکیم سوزنی بیت زعشق دورخ چون ارغوانت بردورخ * زهر دودیک
ر وار غا و خون شدست روان * سیف اسفرنگی بیت آنکه از عشوهای اوار غاو *
میدهد تشنه را فریب شراب * ازو * ضم زاء معجه ایله لفظ مرکب دراز ایله اودن که
القی محذوف در ضمیر متفضل غایب در عربی که معناسنه ترکیب اندن دینلور خواجه
حافظ بیت حضوری گرهنی خواهی از و غایب مشو حافظ * منی ماتیق من تهوی دع الدنیا
و اهلها * اسو * ضم سین مهمله ایله معنی سوی یعنی جانب حکیم سوزنی بیت خری که
گاه و جووی ز برک تانک و نکسک * مراغه کردن و غلتیدنش اسو یا سو * اسو * سکون
سین معجه و ضم باء موحه ایله فرمک جهانگیر یه معنی انکشت دان یعنی کومر قوتیلان
طرف و محل که کومر لک دیر ل * اسو * سکون سین معجه و ضم تاء مثناه ایله معنی انکشتوانه
یعنی زهکیر کنانی فرمک جهانگیری * اسکو * سکون سین معجه و ضم کاف فارسیله
معنی قصر عالی و خانه بالا و قبه باند شیخ آذری بیت ای قبه بیت الحرمت عالم مشدر
وی من خاک درت ایوان نه اسکو * اسو * سکون فاو ضم سین مهمله ایله معنی بیا
یعنی بر و کل لغت پهلوی در * اسو * سکون فاو ضم سین معجه ایله معنی مرقومه در
* الاو * فتح لامله آتش لا و دخی دیر ل مولانا طوسی * قطعه * ترا ای خواجه کریم
نیاست * دم سرما که هتکام الاوست * سواد شمر طوسی را طلب کن * بسوزانمش که
الوس و کاه صفت * سکون سین و ضم باء موحه ایله معنی انکشتوانه در
میرنظمی بیت فرونا کدشته بکیر دگاو * چون پخته باشد هنوز انبرو * انجو * سکون
نون و ضم جمل معنی اجوست مرقوم یعنی جزی به ابوالمعانی بیت در شب هجران سرشک دیدام

۱۲۸ راء مهمله و اظهار ایله زندانده محبوس را چون اولان طعام کدانی تحفه الاحباب * افرنجی
سکون فاو نون و فتح راء مهمله و جیم ایله بر شهر اسمیدر که بنا کرده نوش الزواندر مادر
عذرا آنده ساکن ایدی استاد عنصری بیت بافرنجی افراط نامدار * نیکی پادشاهی
بدی کامکار * رساله دستورده ملک زنگبارده رولایت نامی در فرمک زفانکویا دم بلاد
عربده واقع بریک آدیدر اما حایمی بحی الفرائید افرنجی اطفال قور تقی ایچون ایتد کیری
نسبه در که چیدوس و مشغوت و خرنایوز دخی دیر ل دیو یا زمش * افر و خته *
افر و ختن لفظندن اسم مفعولدر یا غمش معناسنه میرنظمی بیت چوشم رخس را
بر افر و خته * دل عاشقان اندر و سوخته * افر و زنده * افر و ختن لفظندن اسم فاعلدر
یا قیچی معناسنه مقدمه کتابده مضارع خا زایه قلب اولندوغی تفصیل اولمشدر
* افر و شته * مدوده ده ذکر می مرور ایدن آفر و شته معناسنه حلوا ی خانکی دیمکدر
شاعر بیت بنا زک مشربان دیکر نیاست در جهان توشه * خوشایا اوده سکر خوشا
حلوا ی افر و شته * افر و لند * سکون فاو ضم زاء فارسیله جمع الفرسده معنی انکیرنده
و تقاضا کنند و دور کردند معناسنه مسطور در * افسانه * سکون فاو فتح سین مهمله
و نوله حکایت و بی فائده کلمات معناسنه خواجه حافظ بیت ده روزه مهر کردن افسانه است
و افسون * نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا * چفتای لسانک چورچک دیر ل میر
علیشر بیت حبیب حسنی و صفین ایله مهلاک انکاکیم بولغای * قاشید اقصه یوسف
راویقو کیلتور و رچورچک * افسرده * سکون فاو و ضم سین مهملتین ایله افسردن
لفظندن اسم مفعولدر طوکش معناسنه کاهی وصف ترکیبی اولوب دل افسرده دیر ل
میرنظمی بیت غر پرور از خوش آید سخن * دل افسرد کار نیاست سخن * افسرده *
سکون فاو راء مهمله و ضم سین معجه ایله افسردن لفظندن اسم مفعولدر آخرنده کی
ها مفعولیتن افاده ایدر صفتش معناسنه عربی که عصیر کی * افسره * سکون فاو فتح
سین معجه و راء مهمله ایله صفتی عربی که عصان معناسنه ضم سین ایله ابو شعیب
بیت افسره خون دل از چشم او * ریخته پالادل مرکان فرو * افسنه * سکون
فاو فتح سین معجه و نوله بخارا مضافا تنیدن بر قریه اسمیدر دیر ل که شیخ ابوعلی ابن سینا
اول قریه ده تولد آیمشدر * افسه * سکون فاو فتح سین معجه ایله دکرمانده هنوزان
اولماش بغدادی که قریش اوله و باغوره دخی دینلور کی مرویدر رضی الدین نیشابوری
بیت کندم افسه که معهودست * که بدیدیشتره آوردم * افکانه * سکون فاو فتح کاف
فارسی و نون ایله انساندن و یا حیواندن مدت حمل تا تمام بلکهر و ح کلدین مادری شکمندن
دوشن جنین که عربی سقط دخی دیر ل کسر سین و قافله میرخسرو بیت فلک را سمش
از در خانه افتد * حوادث زامشکش افکانه افتد * حکیم سنایی بیت مادر ایام اگر چند
از فنا آبتن است * چرخ بهر عرا و افکانه کردست از فنا * حکیم خاقانی بیت مادر
بخل که افکانه کند هر شعرش * چون شفق خون شد ز دندان بحسان یام * افسر
فکانه دخی دیر ل انچه * معروف نسبه در اکثر ناسک مطلوب و مرغوبی و قتلند نافذ القول

سقفینا و محبوبی در لکن هزار آستان بر دایر بیوفاد در شاعر بیت مرده کانی کل از غنچه برون
می آید * صد هزار آنچه بریزند در خندان بهار * چغتای لسانند یار ماغ دیرلر
فرهاد نامه ده خاقان امریله وزیر ملک آرا فرهاد ایچون درت قصر بناسنه بذل اندوکی مال
ده بیزنده بیت چوسو ذاتی نهایت توکدی یار ماغ * ثامل سزنیچوک کیم طماغ و تو فراغ
یگرچه فی اذات شرطیه در ترکیده دخی استعمال اول نور کی الغده فی فتح لام و دال مهمله و سکون
غین معجه ایله بمعنی آمیخته یعنی قارشیش کذا فی فرهنگ جهانگیری کی الغونه فی سکون لام
و ضم غین معجه و فتح نونه بمعنی فکر یعنی قزللق که الکنونه دخی دیرلر ابو المعانی بیت چو حسن
عارضی حاصل که با الغونه باشد یار * نیامد بر سر آن کاری که بی الغونه میکردد کی الغده فی
سکون لام و فتح فابعده غین معجه ساکنه ایله بمعنی اندوخته یعنی کسب کرده استاد لطیفی
بیت زدغد و فغد کپرخوب و خوش کن الفغل * هر آنکه بیند کوید ترقیود غده کی الغده فی
سکون لام و فتح فابعده قاف ساکنه ایله بمعنی کسب کرده مصدری الفقدن کلور شمس
فخری بیت ابواسحق شاهی کز جنابش * سلاطین عدل و داد الفقدن باشد کی الغده فی
سکون لام و نون و فتح فایله بمعنی الفقدن مرقوم یعنی اندوخته کی الفینه و الفیه فی کلاهما
بسکون اللام و کسر الفاء آلت رجل عزیزه تشدید یای تحتانیله در حکیم سوزنی بیت
حکیم نوره را علی بدید آمد * که راحت از سر الفینه کلان بیند * وله بیت جواز و در کذری
نوبت بهزاد آید * آنکه با سر بیت او الفیه نا کاد آید کی الکنونه فی سکون لام و ضم کاف
فارسیله بمعنی الغونه مرقوم کی الواه فی سکون لام ایله اکیر دید کاری بهار کویکدر که
هر ییده و ج دیرلر کی اله فی فتح لامه هر ییده مقل ارزق دید کاری دار و در استاد فلکی
شروانی بیت هست طراز یا مین لاله لولو قرین * کرده لبش چو انکبین تعبیه در شکر اله
میدوده ایله و لام مشده ده ایله دخی عقاب معناسنه در کی امان فی فتح هم و راه مهمله ایله
حساب و دفتر محاسبه که امار و اوار و اوان دخی دیرلر امان کبر محاسبه جی دیمک اولور
استاد لیمی بیت اگر خواهی سپاهش را شمان * برون باید ستد از حد امان کی امانه فی فتح
میم و نونه بیح ایچون کومه لبش اودون ابنه دخی دیرلر استدلطیفی بیت دردم آلتو کردد ک
هردی هیزم هزار امانه کی امانه فی فتح هم و اخفاء هایلله بمعنی دوات عربیه محبره دیرلر مرکب
قونلان ظرف میرنظمی بیت خامه شکسته شد و کاغذ درشت * رنک ککرفته امانه
و بود ششت * ششت زشت دیمکدر کی امیله فی کسر میم و سکون یای تحتانیله امیله که
میدوده ده یا سز مسطور در کی انبارده فی سکون نون و فتح باء موحد و سکون راه مهمله
ایله بمعنی پر عریده ملود دیرلر و دخی و فرت مال و منال و کثرت اولاد و اتیاءه خوشحال اولی
معناسنه در میرنظمی بیت شود انبارده بی شبهه شاگر * ز لطف حق بود هر چیز حاضر *
کی انبارشته فی سکون نون و شین معجه و فتح باء موحد ایله بمعنی ملوطلود دیمکدر وله بیت
سیم و ز چند آنکه بسیار داشته * در صراسور اخ نماد انبارشته کی انبارنه فی سکون نون اول
و فتح ثانی و باء موحد ایله طغرجق که انبان دخی دیرلر خواهه حافظ بیت که ای سالک
چه درانه داری * بیا دای بنه کردانه داری کی انبروه فی سکون نون و ضم باء موحد و راه

راه مهمله و اظهار هایلله ایکی معنایه در اول شتر ریخته موی که انبره دخی دیرلر ثانی بمعنی شرا بکس ۱۲۹
یعنی شراب چکیجی کذا فی فرهنگ جهانگیری کی انبره فی سکون نون و ضم باء موحد و فتح
راه مهمله ایله شتر ریخته موی خصوصاً حیوان ریخته موی عموماً یعنی توبی دو گلش کذا
فی الصحاح غوامی در صفت خزان بیت بر کنار آب یعنی چون به وسیب و انار * راست کویند
چون قطار استراند انبره * غریب استکنیه معناسنه کی انبرسته فی سکون نون و شین مهمله
و فتح باء موحد و تاء مثناة ایله طوکوب منعقد اولمش نسبه مرکب و صو و قان و غیره
نسبه لشریاری بیت چون زخوناب نمادست اثر در جکریم * خون انبرسته همی رزم
از چشم تریم کی انبرسته فی سکون نون و فتح باء موحد و شین مهمله ایله مجمع الفرسده بمعنی
انبرسته مرقوم کی انبره فی سکون نون و فتح باء موحد و لامله تمر هندی به دیرلر زبان
هنیدیده انبل دیرلر ظهیر فاریانی بیت کرد و لانی زند تابا تو همجنسی کند * عاقلان دانند
موراز مار و شتر از انبره * مسعود سعد سلمان بیت همچو مازور فلشان لفع و سبیه چون
بیزه * چون هلیل زردشان روی و ترش چون انبره کی انبره و انبره فی کلاهما بسکون
النون و ضم الباء الموحده اوج معنایه کلور اول غلبه و جمعیت و کثرت معناسنه آدمه
و غیره خلاق المعانی بیت انبره کران و زشت و ناخوش * مانده ابرمهر جانی *
حضرت مولانا قدس مشر بیت باسیاهی همچو استان اسیر * ابنه فیروز و صفدر ملک کبر
ثانی دبلان مضافا تندن بر قصبه امیدر که بر طماغ اوز رنده و اقدیر یا نندن شهرود نام
بر صوا قار باغ و باغچه لری و افر اولغله بی نظیر شرابی اولور که مشهور آفاقدن تکم شاعر
دیمشدر بیت کر بنک خوری بنک قزل کوه بخور * و ربا ده خوری باده انبره بخور *
ثالث خانه و دیوار یقیلوب دو کلاکه دیرلر انبار کی کی انبره فی سکون نون و کسر باء موحد ایله
طام اوز رینه اورتان چالی که طپراق دو کلسون دیو دیرک اوز رینه قویوب او مستنه طپراق
قورلر کی انجره فی سکون نون و کسر حمله اصراغان دیکنی دید کاری اوتدر کی انجمنگاه فی
جمعیت یری انجمن ایله کاهدن مرکبدر که کاه زمانه مکان اراسنده مشترک بر لغندر جمعیت
مکانیدن غیری جمعیت و قنی دخی دینلور جای عشرت و وقت صحبت معناسنه اولور کی انجوخه
سکون نون و ضم جیم و فتح خاء معجه ایله شکن پوست که انسان در یسنده اولور انجوخه دخی
دیرلر یعنی چهره ده و پیشانی و سایر اعضاده اولان بود شقاق میرنظمی بیت چو
ضعف پیری از رویش نموده * سراپا روی و پوست انجوخه بوده کی انجیده فی سکون
نون و یای تحتانی و کسر حمله ایکی معنایه در اول کنندای کوی ثانی ریزه ریزه معناسنه
شیخ نظامی بیت زمین خسته از خون انجیدکان * هوا بسته از آه رنجیدکان کی انجیره فی
سکون نون و یای تحتانی و کسر جیم و فتح راه مهمله ایله سور اخ کس زبان و حلقه کون معناسنه
حکیم سنایی بیت هر که شد کون پرست برخیزه * نیز باید ثواب از انجیره * شمس فخری * قطعه
اگرچه بدسکال آستان * بغایت سخت چشم و خیره باشد * ولی چون بنکرد از انتقامش
بدامش خرزه در انجیره باشد * و دخی یزد شهرندن درت فرسخ یرده واقع خراسان یولی
اوز رنده بر چشمه نک آیدر کی اندابه و انداوه فی کلاهما بسکون النون و فتح الدال المهملتین

اول بفتح الباء الموحدة ثانی بالواو صوا حیلر آئی اولان ماله در که انکاه دیوار صوا سن هوار
ایدرل حکیم سوزنی بیت باجه اندودن کس را بدوغ * خواست زمن عاریت اندابه
کیر بی انداچه بی سکون نون و فتح دال مهمله و جیم فارسیله فرمک جهانگیریده بمعنی
اندیشه مسطور در بی اندازه بی سکون نون و فتح دال مهمله و زاء معجه ایلله الی معنایه در
اور فشر و کرباس او چمک ایچون استعمال اولنان زراعک بر نوعی ابوالمعانی بیت خواجه
محنت شدم در بندراقلم عشق * کین متاع درد بی اندازه زان آورده ام * ثانی رسم نقش
و تصویر که تکریم اورنک دیرلر شیخ نظامی بیت چواندازه چشم خویش کیرد * بر آهوی صد
آه و پیش کیرد * ثالث مقدار و قیاس معنایه حکیم سنایی بیت توهستی زن و مرد من پس
نخست * زمن باید اندازه فرمک جست * رابع بیانه و اولجک معنایه حاتم کاشی
بیت یار نجید زدمستی دوست حاتم * باده بایست باندازه خوری زور نبود * خامس
قوت و قدرت معنایه شیخ نظامی بیت پر و منزه را یاه زان شد کلید * کز اندازه
خویشین در تودید * سادس لایق و سزاوار معنایه طالب آملی بیت طالب کهرم مدح
و ثنا خاصه اوساز * کین درنه باندازه کوش دکرانست بی انداخته بی سکون نون
و خاء معجه و فتح دالین و سین مهملات ایلله بر شصه و یا خود بر مکانه دیرلر که اکا پناه کنور یله
و حمایه اولنه یعنی طیانه حق و صفه حق بی اندخوان بی سکون نون و دال مهمله موقوفه
و فتح خاء معجه و و او معدوله ایلله جای پناه و محل تحصن و حصار معنایه استاد لیلی بیت
زخشم این کهن کرکژ کان * ندارم جز درت بی اندخوان بی اندخوان بی سکون نون و را
و فتح دال مهملات و خاء معجه و و او معدوله ایلله بمعنی لایق و سزاوار بی اندرواه بی سکون
نون و را و فتح دال مهملات و اظهار هایلله بمعنی آویخته اندروا و اندروای دخی دیرلر
ابوالمعانی بیت کرسنه در سر زلفت دل ما اندرواه * کار عشق بود چنین دزدل ما نیست کنه
بی اندرونه بی سکون نون و فتح دال و ضم داء مهملات ایلله ایچرو و دخی چادر شب معنایه
کلور بی اندمه بی سکون نون و فتح دال مهمله و یله غصه دیرینه و آلام گذشته بی یاد
واحوال و ماجرای ماضیه بی ذکر و حکایه ایلکه دیرلر مولانا کسائی بیت بهترین یاران
نزدیکان همه * نزدشان دارم همیشه اندمه بی اندوزه و اندوشه بی کلاه بی سکون
النون و ضم الدال المهمله اول زاء معجه و زاء فارسیله ده مروید ثانی شین معجه ایلله بنفشه در
هرنه رنگ اولور سه یعنی مور و بیاض و صاری و الچه بعض نسخه ده اندوز دیدکاری او تدر
بی اندوه بی سکون نون و ضم دال مهمله و اظهار هایلله غم و غصه و اندر بی اندوه بی
فتح هاء اول ایلله غم گذشته و المرفته بی خاطره کنور و ب تذکرات ابوالمعانی بیت ماجرای
گذشته یاد آمد * سخن دل شدست اندوه بی انده بی سکون نون و ضم دال مهمله و اظهار
هایله اندوه مرقوم کبیر حکیم اسدی بیت مده روز فرخ روز نژند * زهر جهان دل
در انده منند بی اندیشه بی مطلق فکر در او اوسون کم اولسون حواس باطنیه دن قوه مفکره ده
حاصل اولان حالت در کامی وصف ترکیبی ایدوب خیر اندیش و بد اندیش دیرلر و اندیشه مند
و اندیشه ناک دخی دینلور استاد دیمشدر * قطعه * بارها با خود این قرار کنم * کهر و م ترک

ترک عشق یا رکنم * باز اندیشه میکنم که اگر * نکتم عاشقی چه کار کنم بی اندازه بی سکون
نون و فتح زاء معجه ایلله مرجمک که منجور و نسک دخی دیرلر عربیده اسمی دیرلر
فحقین ایلله بی انفع بی سکون نون و غین معجه و فتح فاولدال مهمله ایلله بی انفع بی سکون
نون و فتح فاقاف ساکنه ایلله ایکی لغتک قال اولنکس خالص العیار کشته دینلور ابوالمعانی
بیت معنیر زلف و خد کل چشم ترکس * شد از انفع کویا ساق و ساعد * میر نظمی بیت
ز قدرت کرد او خلق عالم * زانفع سرپا شکل آدم بی انقله بی سکون نون و فتح قاف
ولا مله جدوار دید کاری کوکدر که ماه پروین دخی دیرلر بعض نسخه ده بواسمی مغرب زمین
حاصل اولانه تحمیس ایشلر بی انکارده بی سکون نون و راه و فتح کاف جمعی و دال
مهلین ایلله بمعنی افسانه یعنی حکایه و مثل حکیم سنایی بیت بانک برداشتم از غایت
دلت بی عشق * کفتم ای غشوه فروشنه انکارده بی انکارده بی سکون نون و فتح کاف
فارسی و راه مهمله ایلله جریده دفتر حساب معنایه و دخی نامه ائمال معنایه استاد لطیفی
بیت زان پیش که پیش آید آن روز از هول * بندشین و تن اندرده و انکار به پیش آر
شرفنامه دخی انکارش یعنی افسانه و سرگذشت و احوال ماضیه بی سوبان آدمه انکار کوی
دیرلر بمعنای مؤید شمس فخری بیت هر یکا جمعی بود زشهان * همه از وی کند
انکار * زبان هندیده آتش قورینه انکار دیرلر بی انکاره بی سکون نون و فتح کاف و زاء
فارسیین ایلله بزطو و قود قاری طراخی قود قاری اغاج که عربیده دغه دیرلر بی انکاره بی سکون
نون و فتح کاف فارسی و میله جمع الفرصه بمعنی هنگامه کمال اسمعیل بیت هنگامه ایست
کرم زشکر عواطف * هر کوی بر زنی که من انجا فرارسم بی انکاره بی فتح کاف فارسی
و اظهار هایلله مدوده ده مذکور اولان آنکاره معنایه در بی انکینه بی سکون نون
و ضم کاف فارسی و کسر باء موحده و سکون یای تحتانی و فتح نونه طبلو پستل که اوزوم
شیره سندن ایدرلر و دخی بال ایلله بشمش حلوار و امثالی اولنره دینلور بی انکرده بی
سکون نون و راه مهمله و فتح کاف فارسیله صیدنه اینی ریخته اوزم دانه سینه دیرلر
بی انکره بی سکون نون و فتح کاف فارسیین ایلله انکره در قوم معنایه که قاضی در حکیم
لوری * قطعه * بنده شاکر کرد خوار ز میست شیطان هیکلی * کاجنجان هیکل نه در کوه
ونه در هامون کنند * یکدم از خالی شود خلقش که زهرش بادو مار * راست چون دیوی بود
کش انکره در کون کنند بی انکشیه بی سکون نون و شین معجه و فتح کاف و باء فارسیین
ایلله جدوسی و کوشش ایلله کار گذار اولانه دیرلر استاد رودکی بیت در راه نشا پوز دخی
دیدم بس خوب * انکشیه اورانه عدد بودند مره بی انکشتوانه بی سکون نون و ضم
کاف فارسی و تاء مثناة و فتح واو و شین معجه ایلله زهکیر معنایه در که پرمایه نسبتله
تسمیه اولنشد در ابوالمعانی در هجویکی بیت چو کوشش بگذراند کردن کیر * شود از لعل
سرخ انکشتوانه بی انکشتنه بی سکون نون و شین و تاء مثناة و ضم کاف فارسی و فتح
نونه در زبلر مقلینه قود قاری یوکسوک معنایه ابوالمعانی * قطعه * برم روزی
بیامد آن پری رو * که جامه دوخته بودم همانا * یکفنا این دریده جامه ام دوز * یکفنا

در سرور چشم جانا * ولی انکشته در کف ندارم * برهنه کشته و گفتا که حالا * مکررا کنون
ز کون سیمکونم * کنی انکشته انکشتت زای انکشته * سکون نون و شین معجه و ضم
کاف و فتح تاء مثناه ایله خرمن صاور دقیری بر مق کبی آلت که ترکیه بیبا و عربیه مدردیر لر
کسر میله مولانا کسائی بیت از کر از و نش و انکشته بهمان و فلان * با نبر زین و دیوسی
ور کاب و کری * انکله و انکوله و انکله * کاهم سکون النون اول و ثانی بضم الکاف الفارسی
و ثالث کسر ایله اوچی دخی ایکی معنایه استعمال اولنور اول دو که کچه جک ایاک معناسنه
مسعود سعاد سلمان * قطعه * من دریده جیب و اندر کردن آن سیمین * دستها افکنده
در هم همچو کوی و انکله * چون قدح کیری در ایوان آسمان خواند ترا * مشتری بر بسته
زلف و برگشاده انکله * احیاناً بعض شعر ادو که معناسنه ده استعمال ایشلار ایلدین
اخسیکنی بیت هر آن انکله زین که چرخ از اختران سازد * لباس عمر او را بر کریان زمان
زیب * و کلاه و قاق دپه سنده اولان دو که یه ده درل شاعر بیت افلاک چیست خاسته
کرد سیاه اوست * خورشید چیست انکله بر کلاه اوست * ثانی محبتی مکروه و جسمی ثقیل
کرانچان آدمه دیرل خصوصاً بزم دلبرده ترکیه انکل دیرل شرف شفرده بیت ای هجر
کران انکله وقت سفر تفت * وی صبر هریت شده وقت ظفر آمد * انکشته * سکون
نون و یای تحتانی و شین معجه و کسر کاف و فتح تاء مثناه ایله بزرگی و وقار و حشمت و دخی یعنی برزگر
یعنی ایکنی حارث معناسنه * انکشته * سکون نون و یای تحتانی و کسر کاف و فتح شین
معجه ایله یعنی آهسته ابوالمعانی بیت ای صبا انکیشه و در کوی جانان صبحدم * از پریشان
کرده زلف از خواب بیدار ش کنی * انوشه * ضم نون و واو معروف و فتح شین معجه ایله
یدی معنایه کاور اول خرمی و خوشی و نیک حالی معناسنه حکیم فردوسی بیت بد و کف
پیران که ای شهریار * انوشه بزی تابودر و ز کار * ثانی نیکبخت و له بیت بد و کف
انوشه بدی * ز تو دزد دست همیشه بدی * ثالث طعن طریقیله آفرین دیک معناسنه
فریدونک اوغلاری ایرج و سلم و تون دید و کی محسن حکیم فردوسی بیت انوشه که کردید کوه
بیدید * درود از شما خور بدینسان سزید * رابع رساله حسین و فانی ده یعنی طوبی و خنکار ترکیه
نه موطلودید کاریدر و له بیت فروغت جسم و روا ز اخرج * انوشه کسی کو خرد پرورد
حکیم اسدی بیت انوشه کسی کو نکونام مرد * چوزی در بشد نام نیکو ببرد * خامس
مترابه دیرل منوچهری بیت انوشه خود طرب کن جاودان زی * درم ده دوست خوان
دشمن پراکن * سادس نام عمده شاپور در سابع هر باد شاه نوجوانه دیرل یعنی نور سید
و خرده سال اوله بومعنی استعان طریقیله اولق خاطره لایح اولور * انوشه * سکون نون
و فتح و اوایل فرهنک جهانگیری معنی امید کرد مسطور در * انیشه * کسر نون و سکون
یای تحتانی و فتح سین مهله ایله موید الفضلاده منعقد اولمش قان و غیره اذات الفضلاده
باء موحده ایله مذکور اولان انبساط و انبساط معنایه مترادف در * انیشه و ایشه * اولها
بکسر النون و سکون الیاء تحتانی و ثانیه با سکون الیاء تحتانی و کلاهما بفتح الشین المعجمه
یعنی با صوس شنبه یی قی بیت در کوی تو چو ایشه همی کردی نگاه * دزد بد نامکرت به بنم

به بنم بنام * و ایشه و چنکل معنایه ده کاور کذا فی فرهنک جهانگیری * اواره * فتح
واو و زاء مهمله ایله اوج معنایه در اول دیوان حکومت معنایه شهنیدی قی بیت همی
فرونی جوید او ان افلاک * که تو بطالع میمون دران نهادی پای * ثانی دفتر حساب که
دیوانک پراکنده حسابی اکا قید اولنور حکیم فردوسی بیت دوصد برج بر طوق بان همه
که بد نامشان در آوان همه * بومعنایه قریب احکام که دیواندن صادر او اور شمس فخری بیت
شهنشاهی که اندر شرق تا غرب * بنام او نهاد اعیان اول * ثالث فرهنک جهانگیری آفرین
دیزه که نعل دلکندن چقار و اکا بکزر خرده دمور معناسنه مرقوم در بعض نسخه ده
ممدوده ایله بجمع اولمشد و ضم الفله کرما معناسنه در * اواره * تخفیف و اوایل معنی آوا
صدای بلند و تشدید و اوایل ای وای دیک اولور * اوج * سکون و او و فتح و اوایل مهمله ایله
مجمع الفرسده و فرهنک جهانگیری معنی ابره یعنی جامه و غیره نسبه لک یوزی حکیم خانی
بیت حال مقابو شد که برتن دهر * اوج کر پاس و دیده آسترست * و له بیت اوج
ما ز خام خاما ز * جز نسج آستر بدوخته اند * اول و ثانی * سکون و اوین و ضم زاء فارسی
و فتح لامله معنی افزولند مرقوم * اوسه * سکون و او و فتح سین مهمله ایله فرهنک جهانگیری
یعنی روده یعنی قایلش هر نه اولور سه مجمع الفرسده ضم الفله مرویدر * اوشه * سکون
واو و فتح شین معجه ایله ششم معناسنه در که افشه دخی دیرل و ضم الفله براوتدر * اویره *
کسر واو و سکون یای تحتانی و فتح زاء فارسیله ایکی معنایه در اول یعنی خاص و خالص و الف
ممدوده ایله دخی مذکور در ثانی شراب انکوری یعنی شراب جله اسماسند ندری اهریمه *
سکون هاویای تحتانی و کسر زاء مهمله و ضم میله فرهنک جهانگیری معنی اهرمن و اهرین حکیم
ناصر خسرو بیت راهشان دیو گرفتند و ندارند خبر * زانچه اهریمه در پوی و تک و با بطرند *
* اهنامه * سکون ها و فتح نون و مهمله ایکی معنایه در اول یعنی رسوایی با باطاهر عریان بیت
زخم اهنامه مستوران چه دانند * اوج دیدار او دو نان چه دانند * و له بیت شاخ اهنامه بی
ما بر نکیری * زهر باران صدف کوه نکیری * ثانی یعنی خوش آرای و خود آرای و دوش
و پوش * اهیانه * سکون ها و فتح یای تحتانی و نونه ممدوده ده ذکر اولنان آهیانه مرقوم که
کاسه سر معناسنه اما فرهنک جهانگیری به معنیقه یعنی باسک قوای جانبی مسطور در بعض
فرهنک معنی برآزده یعنی نای حلقوم مذکور در * ایارده * فتح یای تحتانی و سکون راه
مهمله ایله تفسیر زندک تمامنه ایارده و پریشان اجزاسنه یعنی جزو لینه خرده دیرل استاد
دقیقی بیت بنیم آخر روزی بکام دل خود را * کهی ایارده خوانم شها کهی خرده * و دیرل که
دین مغازه بر کتاب نامیدر خسروانی بیت چه مایه زاهد و پر میز کار و صومعه گیر * که
نسک خوان شده در عشقی و ایارده کوی * نسک کسر توله کتاب کبران جزویدر * ایارده
شهر فارسیه دن یعنی شمسینه دن اول بهار آیدر و میله قوایچه آخر بهار آیدر مایس
دیرل * ایان * فتح یای تحتانی و راء مهمله ایله اوج معنایه در اول ایارج که مسهل صفرا
بر نوع ترکیبدر جبار ایدر لطیف ملین طبیعتدر ثانی یان معناسنه که برنجن دخی دیرل
یلازک و خالخال صکی که معربی یار قدر شاعر در بیت چو آرد زینت خود در شماره

ملائک زیند از بهر ایان * ثالث دفتر حساب که امان و اوان دخی دیرلر کی ایا سه فی فتح
 یای تحتانی وسین مهمله ایل فرهنگ جهانگیریه آرزو و استیاق و دروندن طلب ابلک
 معناسنه در کی ایقل فی سکون یای تحتانی و فتح غین معجه و دال مهمله ایل بیهوده کوی و سبکسر
 و بیمنی گفتار معناسنه شمس فخری بیت یاد در حکمش میه هر بیهد کار و سپهر * دشمنش
 خوار و بخل دائم بسان ایقل کی ایقل فی سکون یای تحتانی و فتح قایل ایقل مرقوم
 معناسنه و دخی لاف زن و پریشان سخن معناسنه استاد رودکی بیت این ایقل سری چه
 بکار آید ای قی * دریاب دانش این سخن بیهد مگوی کی ایه فی سکون یای تحتانی و فتح
 میله یعنی یاوه شده یعنی ضایع اولش کذا فی تحفه الاحباب حکیم خاقانی بیت ایه
 مگو که آسمان اهل برون نمیدهد * اهل چو نامد از عدم چیست خطای آسمان * اگر چه
 یولفی یو معنایه یا زوب بیت مزبور مستک اولش اما چندان مناسب یوقدر چونکه
 تحفه الاحباب صاحب و مجمع الفرس مولفی وجه محرر اوزن یا ز مشاعر فقیر دخی اثره
 اتباعا نقل و ایراد ابلک اقتضا ایلدی فرهنگ جهانگیریه یعنی اکنون منقول در یو معنای
 مؤید سیف اسفندی بیت کوه غم مستک شد ز فراقت * ایه بصد پارس شد کد ام مستک
کی مع الیاء * ابی فی کسر باء موحد یای مجهول ایله یعنی فی زیاده الف ایله حکیم فردوسی
 مثنیاه ده چو استعمال ابا شد استاد عنصری بیت خیال شعبه جادوان فرعون ست
 تو کفنی آن سپهری ابی کرانه روم کی ایباری فی سکون باء موحد و فتح یای تحتانی
 مثنیاه ده بر نوع جامه امید که غایت نازک لطیف اولور فرهنگ جهانگیریه کوگرچین
 جنسند بر نوع کوگرچین آیدر کی احدی فی فتح حاء و کسر دال مهلتن ایله هندوستان
یاد منا بک بر فرق عسکر بک آیدر که هر ز نفرینه بر سر باوک ایدوب نامنه صدی
دیر لوی بک نفرینه بر باش ایدوب امنه هزاری دیر لر عجمک یو باشی و ییک باشی دید کلری
کی فی اختر کوی فی یعنی منجم یلد احوال الندن سویلد وکی ایچون نیمه ابشرا المعانی بیت
ز حال طالع بخت راخت کوی رسیدم * بگفت آمنه ترا باشد که ظاهر کمی پنهان کی ارزانی فی
درد معنایه کلور اول یای مصدریه و سکون راء مهمله و فتح راء معجه ایله او جوزلق
معناسنه طالب آمل بیت بمهد جود او کوهر کرانی یافت تأحدی * که در اشک عاشق م
فرامش کرد ارزانی * ثانی لیاقت معناسنه که ارز قدر و قیمت در الف و نون تا کید و مبالغه
ایچوندر و آخر نده کی یای نسبت در که صفتک موصوفه نسبتی مبالغه ایله تا کید ایدر طالب
آمل بیت مدام از تیغ و کوهر تا و دگفتار در عالم * بشمیر تو با جوهر اقبال ارزانی *
وله بیت کدام ساغر نیمانه ارادت دوست * که باد بر باب فیض ارزانی * ثالث یعنی
مسلم مولانا فتوحی در مدح انوری بیت این سخن تو بسخت ارزانی * کریم جانت
بخند اهل سخن ارزانی * رابع یعنی مستحق عطا و در ویش حکیم فردوسی بیت بارزانیان
ده همه هر چه هست * مباد که آید با مستکست * وله بیت بارزانیان بخش هر چت مواست
که کج تو ارزانیان را است کی ارغی فی سکون راء مهمله و فتح غین معجه و کسر جمله
یکری ز اعدن زیاده اولان ابلاک و کندر او رغان کی ارغوانی فی ارغوان رنکن اولان

۱۳۲ اولان اشیا لکن ذون التركيب استعمال اولنر فلان ارغوانی دینلمکه محتاجدر انحق شرابه
 یا لکر استعمال اولنق جائزدر ابوالمعانی بیت بنوش اول توسا فی پس بگیر اندر گفت
ساغر * بکن از خود رنکن بجلاس ارغوانی را کی ارمعانی فی هدیه اولان نسنه ره آورد
معناسنه خلاق المعانی بیت چو فکرت بمعراج معنی خرامد * همه خورد عین آورد ارمعانی
کی ازدی فی سکون زاء معجه و فتح دال مهمله ایله مویدا الفضلاده بر جا نور اسمیدر مجمع
الفرس راء مهمله ایله ده جائزدر کی اسب خلعتی فی پیشکش آتی دیکدر ملوک وسلاطین
ووزرا و کبار آت پیشکش اولند قد خلعت ویرلک معتاد اولفله نیمیه اولنشد در اسب
نوبتی فی منزل بارگیری و بر قاج کسنه یمنند مشتک اولان آت که نوبتله بنزل ابوالمعانی
بیت دوش دیدم در میان دلبر از خر رقیب * همچو اسب نوبتی طفلان بر و کشته سوار
کی افراخت پای فی اوج معنایه در اول قاجه دن کنایه اولوب ایاق قالدردی ترکیده طمان
قالدردی دیر لثانی طمان انفی یعنی ایاغ التنه دوشمش ثالث استعان طریق فیل فقیرو بیچاره
دیر لکذاتی فرهنگ جهانگیری کی افرای وافری فی کلا همای سکون الفاء اول بفتح الراء المهمله
ثانی بالکسر یعنی آفرین کذاتی فرهنگ جهانگیری کی افسای فی سکون فاء و فتح سین مهمله
ایله افسون و افسون خوان معناسنه حکیم انوری بیت دشمنش کر بسیست عاجز نیست
از دها از جواب مارا افسای کی افسر سکزی فی سکر کسر سین مهمله و فتح کاف فارسیله ایکی
معنایه در اول بر ساز آدید منو چهری بیت بمانک شیشم و با بانک افسر سکزی * بگیر
یاده نوشین و نوش کن بصواب * ثانی بر صوت و لحن آدیدر کی النی فی سکون لام و کسر نون له
قبول از وسنتک اغا جنه دیرلر کی انانی فی فتح نون و کسر یای تحتانیله جاهل واحق و کند ودن
ببخیر کسنه یه دیرلر مولانا امیدی بیت سخن در وصف تو بحر عیمقست * نکند در انای هر
انانی * انای اول کسر الفله طرف معناسنه در کی انبار کی و انباشتی فی کلا همای سکون
الزون و فتح الباء الموحد کاف فلری کاف تصفیر در وفرت مال و کثرت منال دن عبار تدر کی انبوی فی
سکون نون و ضم باء موحد ایله قوقو المق و قوقو لمق و قوقو لی منجیک بیت کل انبوی
شد لاله اندر کر * سمنسای شد باد آتش بخار * یو معنای مؤید شمس فخری بیت ترج
آسمان کرد معنیر * اگر کرد د خلقت دسته انبوی * تحفه الاحباب ده وجه اوزن مسطور در
امبا قوقو المق معناسنه فخر ز کوب بیت از دست خیال روی تو وقت سحر * کلد سته وصل
تو همی انبوی کی اندای فی سکون نون و فتح دال مهمله ایله صوا که دیوان و طام اوز رینه ایدر لر
نوعی نوشانی بیت درویش همچو بیرون غارت اندای * چو ایوان خیال از همچو پای * طالب
آمل بیت تن اندر جوشن سیماب سیمای * سراندر مغفر خورشید اندای کی اندر بای فی سکون
نون ورا و فتح دال مهلتن وباء موحد ایله ایکی معنایه در اول باز نکون و آویخته معناسنه که
اندر وای دخی دینلور ثانی لازم و ضروری و حاجت معناسنه استاد فرخی بیت زعی تن
و هنر و چشم نیکنای زا * چور و ح در خور و همچون دویده اندر بای کی اندر وای فی
وا ایله دخی اندر بای مرقوم کی در اوج معنایه کلور اول یعنی باز نکون و آویخته حکیم قطران
از وی بیت کر بهر تو کرد داند زمانی رای رای * کپد از غم روز و شب جای وی اندر وای

* ثانی سرکشته و سرکردان معنا سنه حکیم انوری بیت نتوان گفت که محتاج
 به استدلال کن * باد حرصش نکند همچو خسان اندر وای * حکیم سوزنی * قطعه * تازمین
 را سکون نخواهد بود * جز بدور سپهر اندر وای * پای جز بر زمین له و منه * فرق
 جز بر سپهر جا به مسای * ثالث حاجت و مراد معنا سنه در اندر وای بی زیاده یای
 نسبتله اندر وای مرقوم معنایینه درودنی سرکشتگی معنا سنه شاگرد بخاری بیت
 زاندر وای کرخواهی بخانی * تراباید ز جور آور براتی * اندرونی بی یای نسبتله ایچروبه
 منسوب اولان و دخی چادر شب معنا سنه * اندی بی سکون نون و کسر دال مہملہ ایلہ
 خصوصاً دیکدر میرغان بیت کرخوار شد م سوی بت خویش و باد * اندی که بر مہتر
 ما خوار نیم خوار بی انطاکی بی یعنی سقمونیا غایت مسهل بر او تدر محوده دخی دیرل
 غایت اعلاسی انطاکیه ناحیه سنه اولعلہ سقمونیای انصاکی دیرل بونام ایلہ مشهور
 آفاقدر * انگریزی بی سکون نون و کاف فارسی و کسر دال مہملہ و زاء معجمہ ایلہ ترخون
 دیکدری او تدر ترہ مقولہ صیدری انکونی بی سکون نون اول و کسر ثانی و ضم کاف فارسیلہ
 کار باطل کنند معنا سنه میر نظمی بیت بقول و فعل با حق شوہیمشہ * مکن در کار
 خود انکونی پیشہ * اورنکی بی اختراعات بار بدخسرو اولان او تو زرخندن برلخونوا
 اسمیدر شیخ نظامی بیت چوناقوسی واورنکی زدی ساز * شدی اورنک چون ناقوسش آواز
 * اهنو خوشی بی سکون ها و ضم نون و خا، معجمہ ایلہ اهل حرفت معنا سنه در کاتر جشمیک
 خلقی تفسیم ایتدوکی درت قسمک بریدر تفصیلی لغت کاتوری ذیالمن ذکر اولنور انشاء اللہ
 تعالی * ایازی وایاسی بی قیلدن وحریدن طوقیوب و رات نقابکی یوزلریند طوتارل
 ترکیبہ و عربیہ مشہرہ دیرل شرف شفرہ * قطعه * دل من عشق بازی از کد آموخت
 لب عاشق نوازی از کد آموخت * ندیدم آنکہ برقع داشت خورشید * رخت رسم ایازی
 از کد آموخت * رفیع الدین لبنانی بیت شفق غلانی خورشید ارغوانی دوخت * چوزہرہ
 بست ایاسی * غنبرین بر چشم * ایدری بی سکون یای تحتانی و فتح دال و کسر زاء مہملتین
 ایلہ معنی اینجا بی یعنی بوندہ سک و بورادہ سک شاه ناصر خسرو بیت مرا کفت اینجا غریبست
 جانت * بدو کن عنایت فت ایدری است * ایدی بی سکون یای تحتانی و کسر دال مہملہ
 ایلہ معنی نیز دخی دیکدر کدانی فرہنگ جہانگیری * ایینی بی سکون یای تحتانی و کسر نونلہ
 فرہنگ جہانگیری نالہ و این معنا سنه در بومعنا یہ شاعر دیمشدر بیت نہ در دحسرت
 چند آنکہ ایینی * نکردم من تو کوئی این چہ ایینی * ای بی حرف ندادر اما فارسیہ کسرہ
 ایلہ استعنائی ترا کندن خالی دیکدر شیخ سعدی بیت ای گرمی کہ از خزانه غیب *
 کبرہ ترسا و طیفہ خورداری * باب الالف المصورہ مع الالف * ابا بی فتح باء موحدہ
 ایلہ شور با معنا سنه در کدانی سرفنا مہ ظہیر قادیانی بیت ایاء شعر مرانیز چاشنی
 مطلب * کد در مذاق زمانہ بکیست شہد و شرنک * کمال اسمعیل بیت روزی کہ از برای غدای
 و روان و عقل * از خوان خاطر زمر کون ابا پزند * ثانی معناسی طعام در بزرگی کوید بیت
 در مطبخ توجوب خورد تا ابا پزند * آتش کہ از کد بر سرمایہ اباست * مؤلف شرفنامہ ابراہیم

۱۳۳۰ ابراہیم فاروقی کوید * قطعه * ز حکم تو آنکس کہ آرد ابا * جوین نانش و باد اہمان بی ابا *
 مباد اینان حسودت ابا * و کرہست بادن ابایش و با بی اجرا بی سکون جیم و فتح راء
 مہملہ ایلہ آفتق میر نظمی بیت زرد چشم کرد میل اجرا * بجای اشک دیدہ خون
 دلرا * معین و مقرر طوئلق معنا سنه عربیہ مشترک در چغتای لسانندہ آقزماق دیرل
 * از اریا بی فتح زاء معجمہ و سکون راء مہملہ ایلہ ایاغہ کیلن طون کہ متلوار دخی دیرل
 کمال اسمعیل بیت چون کل دزد جو دو تو پیرامن حریر * در پاچوسرو آنکہ نداد از اریا
 * اسپید با بی سکون سین مہملہ و کسر باء فارسی و فتح باء موحدہ ایلہ بوزجہ آشی
 دیکدری بوغرت شور باسی سپید با و ماستبا دخی دیرل اصلی ابا سپید ایدی علم اولد قنہ
 مضاف الیہ تقدیم و ابانک الفی حذف اولندی * استا بی سکون سین مہملہ و فتح تاء مثنیہ
 ایلہ ایکی معنایہ در اول ستایش ایدی یعنی مدح و ثنا ایدی بی میر نظمی بیت کتم شام و سحر
 ورددعایش * شوم استا کن جو دو و مخایش * ثانی تفسیر زند معنا سنه کہ زند استا دخی
 دیرل شمس فخری بیت کندیان معالی شہ مطاوی او * بدان مثل کد الفاظ زندرا استا
 مجمع الفرس سمرقندہ مضافاتندن بر قریہ اسمیدو کہ اہالی سنہ استانی دیرل * استیا بی
 سکون سین مہملہ و کسر تاء مثنیہ و فتح یای تحتانی لیلہ ولایت ہرات ایلہ غزنہ میا نند واقع
 بر طاغ اسمیدر * اسفید با بی ایکی معنایہ در اول اسپید باء مرقوم معنا سنه ثانی بر نوع
 طعام درات و پیاز و روغن زیت و کرفس و کشنیز ایلہ بشور درل * اقامیا بی سکون
 قاف و کسر لام و مم و سکون یای اول ایلہ نسخہ * میرزا ابراہیم التون و کش طبراییدر کہ
 اریدوب قال اولد قن صکرہ رندہ قلان طیراغہ دیرل کتاب اختیار اتدہ خردہ سیم
 و زردر کہ بر قاج نوع اولور ذہبی و فضی و معدنی و نحاسی و علی اولور بعض نسخہ دہ
 متقولدر کہ اقلیمیا بر جوہر در سیم و زر معدندن اخراج النوب قیناد و غندہ اوز رندہ
 حاصل اولان کفدر و بعضیلر سیم و زر جوہرینک اسفلندہ دردی در کہ آتشہ قوناند قنہ
 آریا و حکیم خاقانی بیت ازین سک خوردہ شیرینی نہ بیانی * زریم آہن اقلیمیا بیانی
 بویبتہ حذف یای ثانیلہ در و حذف ہمزہ ایلہ اقلیمیا دخی دیرل و دخی حضرت آدم علی نبینا و علیہ
 السلامک برد ختر پاکیزہ اختری نامی درل * الوا بی سکون لاملہ بر صغیر غایتدہ آجی اولور
 دوارہ ترکیب ایدرل مسہلدر عربیہ صبر دیرل اعلاسی سقظری در سقظرہ نام جزیرہ دہ
 اولور صبر سقظری دیرل ہندی لسانندہ ایلیمیا دیرل حکیم سنایی بیت چون زدست
 دوست خوردی بایدت در خوان جان * لقمہ حلوا والواہر دو یکسان داشتن * شمس الدین
 شرف شاہ بیت زکین مہرا و کردون نماید رنج و راحت را * ز قہر و لطف او دوران دہد
 حلوا والوارا * مولانا مینی بیت زحل با قدر او دون و اجل با تیغ او میکس * غسل باخشم
 او الواسقربا عفو او کوثر * اورسیا بی کسر و او و سکون راء مہملہ ایلہ آق سوسن کوکیدر مور
 سوسن کوکنہ ایرسیاہ دیرل * ای بسا بی لفظ مرکب اولدوغی ظاہر در چوق کسنہ ل
 دیکدر و غجہ کسنہ لردیمکہ اولور کلنہ کون میر نظمی بیت کس نشید لایق قبول عشق او
 ای بسا افتادہ راہ عشق او * ولہ بیت ای بسا دعوی عشقت کردہ بودہ * ہیکس بر صبر

سکون یای تحتانی و سینه معجه و فتح نون اول و خم ثانیله ترخون ذیدکری اوتدرد ایفتی
 سکون یای تحتانی و فاق و خم نوله حاجت طلب ایلک معنا سنه در کدانی مجمع الفرس میر نظمی
 بیت غوام فیض نور از جرم خورشید * ندارم هیچکس اینفت و امید * مع الباء المثلثه فی
 یای غیرت فی سکون غین معجه و یای تحتانی و کسر راء مهمله اولی و فتح ثانیله افراسیاب
 شامک قرنداشی اسمیدر تفصیل احوالی شهنامه ده مذکور در کدانی شرفنامه فارسیه
 حرف ثاء اکبرچه بوقدر امانولفت شرفنامه یه اتباعا تحریرا و اندی * مع الجیم * اسباب فی
 سکون سین مهمله و فتح باء موحده و نوله یعنی اسفاناک حضرت مولانا قدس سره بیت
 اسباب خورشید رباب ترش زو شیرین * با هر دو شدم بخته تا با تونه پیوستم * اسباب فی
 سکون سین مهمله و نون و فتح باء فارسی و لامله بر اوتدرد طبیعتی بارد و یایسدر بدرون قان
 و غیره اعضادن چیمان قانی قطع ایدوب اسکی جراحاتره و قرحه امعایه نفی عظیمدر
 عربیه لریاب الجیل و حیمه التیس دخی دیرلر * استرجح فی سکون سین و فتح ثاء مثناة و راء
 مهملتین بعد نوله یعنی استرنک مرقوم یعنی بیروح الصم * اسرجح فی سکون سین و نون
 و فتح راء مهملتین ایله قزل یو یاد که سلو کن دیرلر عربیه سلیقون دیرلر میر نظمی بیت
 نشسته قصر بالائی غم و رنج * نکارند بکار و با سرچ * اسفرجح فی سکون سین و فتح
 قاوراء مهملتین ایله بحر قنداعا لندن بر معظم قریه اسمیدر که معری اسفرنک در کدانی
 مجمع الفرس * اسفیداج فی سکون سین مهمله و کسر قیل بر نوع بیاض و زم و سست
 طیرا قدر سفیداج دخی دیرلر زنان کلابله ازوب یوزینه سوردر لریاق و بیاض ایدر
 اسفیداک دخی دینلور میر نظمی بیت چوداد آرایش مشاطه رویش * با سفیداج
 و وینه رنگ و رویش * اشبح فی سکون سین معجه و نون و فتح کافله پیشانی و مساعدده
 و بعض بر لده لولان بوریشق و دخی زلف یو کلنه دیرلر ابوالمعانی بیت فکر اشبح زلف
 مشکینش * مرغ عظم برام اندازد * الفاج فی کسر لام و فتح غین معجه ایله یعنی یغما و تاراج
 وله بیت غمت کیرد کالای دما باج * غراقت ملک صبرم کرد الفاج فی ایچ فی سکون
 یای تحتانیله یعنی هیچ حکیم اندی بیت نسبت ایچ درازدی نیاز * کران به دری بیاض
 نکشوده باز * حکیم سنایی بیت علم با تو نکوید ایچ سخن * زانکه داند تو نه مردونه زن
 فی ایرج فی سکون یای تحتانی و فتح راء مهمله ایله فریدون شاهک فرزند مهتری یعنی بیوک
 اوغل اسمیدر ملکنی کند و حیانتد اوچ اوغلنه بخش و تقسیم ایتد که کند و پای غنی اولان ایران
 زمینی اکلور مشیدی و ماوراء النهری تور آدلو اوغلنه و مشیدی که ایران و توران سمیسی
 انلردن قالدی بعد سلم نامند اولان اوغل تور آدلو اوغل ایله نکدل و یکجیت اولوب
 ایرجی هلاک ایلدیلر بوسیدن اولادری بینند نزاع واقع اولوب میانلرند واقع اولان جنک
 وجدال و حرب و قتال مدی الایام و لیال متمادی اولدی شهنامه بونلرک احوالری حکایه سنه
 معنی در فی ایرج فی سکون یای تحتانی و زاء فارسی موقوف و فتح غین معجه ایله جوال
 معنا سنه در کدانی محفه الاحباب * مع الخاء المعجه * استاخ فی سکون سین مهمله و فتح
 ثاء مثناة ایله ایکی معنایه در اول یعنی دلو یعنی قوغه ثانی کسباج معنا سنه استاد لطیفی

۱۳۰
 لطیفی بیت رفتن استاخ بر درش ناکاه * کرد بر من چوسک هجوم رقیب * اسبناخ فی
 معروف سیزه در بشورب تناول ایدرلر اسفاناک دخی دینلور * اصطرخ فی سکون صاد و فتح
 طاء مهملتین ایله ایران زمیند بر شهر اسمیدر که بختگاه دارا بن دارا ایدی بجایب الیلد اند
 مذکور در که حضرت سلیمان علی نبینا و علیه السلام لشکرین انده ووردی صطرخ و اصطرخ
 و اسطرخ دخی دیرلر * مع الدال المهمله * امید فی سکون باء فارسی و یای تحتانی و کسر
 میله ایله ایکی معنایه در اول ایکی آلنردن صبان دموری ثانی چفت سوزن اوکوزه اسمیدر دخی
 دیرلر کدانی مجمع الفرس * ایورد فی کسر باء موحده و سکون یای تحتانی و فتح واو ایله
 نصف ایله سرخس میانند واقع بر شهر معظم نامیدر منقولدر که کیمک و س اقطاع و با ورد
 بن کودرزه مقرر ایلدی اولاد جلدن باورد اول شهر ی بنا ایدوب کند و اسمیله معنی ایلدی
 * امید فی سکون ثاء مثناة و یای تحتانی و کسر میله امید مرقوم معنا سنه در * اند
 کسر دال مهمله و سکون نوله ایکی معنایه در اول عدد مجملدر ثانی تنک یعنی یوکک
 بریانیدر * ارد فی سکون راء مهمله ایله مشهور فارسیه نک یکرمی بشخی کونی اسمیدر حکیم
 فردوسی بیت همیرفت سوی سیا و خش کرد * بام سپندار در و زارد * سیا و خش
 کرد بر معلوم عملدر که آنی سیاوش بنا ایشیدی * اسپرد فی سکون سین و کسر باء
 فارسی و راء مهملتین ایله طوکش ات صوبی ات اولسون یا لق اولسون پاچه اولسون که
 اکا یعنی دیرلر کسر باء فارسیله * اسپرد فی سکون سین و خم باء فارسی و راء مهملتین
 ایله بر کوچک قوشدر سرچهدن یوچک بر قاج اوزون توپلری وارد ترکیه قیل قورق
 و عربیه قطاة دیرلر خواصند منقولدر که استخوانی آتشه یا قوب کونی ذبت یا غی ایله
 قینادوب داء الثعلب علتله سوردر قیل بتوردر اکا اسفرود دخی دیرلر * اسپندار مد
 و اسفندار مد فی کلاهما بسکون السین والنون و الراء المهملات و خم الهم اول بعد السین
 باء فارسی ثانی قایله درت معنایه کلور اول یعنی زمین ثانی بر فرشته آیدر که درختان
 و مشیستان اوزرینه موکلدر و اسفندار ماهده واقع اولان تدبیر امور و مصالح اکا
 مفوضدر ثالث سال شمسینه دن اون ابکی ایک اسمیدر که قیرا نظمک برج حوتده مدت
 مکشیدر مختاری بیت یاد عرو ملک اوچون ماهرویان همنشین * باز اسفندار مد ماه
 یفروردین رود * و شرف الدین شیرازی مؤلف تاریخ و صاف بیت در اسپندار مد ماه
 او فتدجر * و ما للبرد مثل الخمر و الخمر * رابع هر ماه شمسی نک بشخی کونی آیدر اهل
 فارسک قاعه لری یوز که هر ایک اسمی که کونک اسمنه مطابق کله اولکون البته عید
 جشن ایدرلر استاد عطایی بیت روز اسفندار مد بر تخت شد * تخت را نور ازند و مش
 بخت شد * اسپید فی سکون سین و ها و فتح باء فارسی و باء موحده ایله سردار لشکر
 و سرعسکر و جری با شیلری حکیم فردوسی بیت بیستاد در پیش تیزه بدست * توکفی
 مکرطوس اسپیدست * امید و اسفید فی کلاهما بسکون السین المهمله و کسر المباء
 الفارسی و الفایض دیکدر سمید و سفید دخی دیرلر * استار باد فی سکون سین و راء
 مهملتین و فتح ثاء مثناة و باء موحده ایله استار آیدر کاری شهر معظندر استاد

منوچهری * قطعه * تا طرب مطربست مشرق و یا مفرشت * تایق و نیز بست آمد
 و استار باد * بشین و خورستیدوار می خور جمشید وار * فرخ امید وار چون پسر
 کی قباد * استانید * سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة و کسر نون بعد یای تحتانی
 ساکنه ایلله یعنی بازداشت یعنی کپرو طوتدی حضرت مولانا قدس سره بیت مرکب
 استانید و پس آواز داد * آن سلام و آن امانت باز داد * اسفرد * سکون سین و فتح
 فا و خمر اء مهملین ایلله سپرد مرقوم معناسنه که قبل قورق دید کاری قوشدر شاعر
 دیشدر بیت پیش عمان کی غاید آب رود * پیش شاهین چون بپازد اسفرد *
 * اسفند و اسفند * کلاهما سکون السین المهمله والنون و فتح الفاء یعنی اسفند آمد
 مرقوم بلکه اندن اختصار اول نشدر و دخی فرو جان که خمسة مسترقه نك بشنی کونی
 اسمندر * اسکندر اباد * عجمک سرحد جنوبند بر شهر اسمندر که اسکندر ذوالقرنین بنا
 ایلشدر * اسکندر * سکون سین مهمله و نون و فتح کافله مهمله باز و جابا که باشی اوزرندن
 دونه یعنی توله اون میر نظمی بیت چرخ کردون دائما اسکندر بود * کار او بر اهل
 عرفان بند بود * اسناد و اسناد * اول سکون سین مهمله ثانی سین معجمه کلاهما
 و فتح التون مشهور شمسه نك یکرمی التبعی کونی اسمندر * اسفود و اسفود * کلاهما
 سکون الشین المعجمه و ضم التون خمسة مسترقه نك ابکی کونی اسمندر و فتح نون
 و نوا و ایلله فعل مضارع اوور اول مفرد و ثانی جمعدر ایشیدر و ایشیدر معناسنه
 * اعتماد * سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایلله یعنی اعتمد تصرفات اعجام قیلندندر
 مولانا هاتنی بیت خد نك فدائی * تا اعتماد * زخون دیران شده سرخید * وله ایضا
 بیت بروز سیاهش امیدی نماد * بتدیر غفل اعتمادی نماید * اقلید * سکون قف
 و یای تحتانی و کسر لامه کلید مخصوص آیدرد مور اولسون اغاج اولسون اسم علمدر
 یوندندر که اقلیدوس احکمه دیور حکم و بر کتاب اسمندر که حکمت کلیدی ذیلک اوور
 * الباد * سکون لام و فتح باء موحده ایلله حلاج معناسنه در حکم سوزنی بیت بروی
 مشته البادی در کون کنت * بهجا گفتن ازین محس بیرون کنت * ایلند * سکون
 یای تحتانی و نون و فتح دال مهمله ایلله ایلند و اندکی عدد مجهولن عبارتدر اوچدن اونه
 و ارنجه استاد فرخی بیت هر یکا مردم رسید و هر یکا مردم رسد * تور سید صنی و لشکر
 برده اندایدند یار * ایزد * سکون یای تحتانی و کسر زاء معجمه ایلله جناب باری تعالی عز
 اسمه و عم نواله حضرتک جمله اسماء شریفه سندندر عربیه اسم جلال کی فارسیده
 ایزد تعالی دیر ل الله تعالی دیکدر شیخ سعدی بیت اول دفتر بنام ایزدانا * قدر روزی
 رسان می توانا * مهدی منظومه سنه * مصرع * نکرتک آدی در ایزد ویزدان خدای
 جفتای لسانم هم همزه ایلله اوغان دیر ل الله دیکدر لطیف دیوانه نعمت شریفه دیشدر
 بیت اول ادمغه و ذیعت قیلدی * ردنکی اوغان * استه سوزنی بهلما نالای بولدی مردود
 ولعین * ایلند * سکون یای تحتانی و فتح هاء * کتاب السیمی فی الاسامی * هذال معجمه ایلله
 روایت اولنشدر اول اغاجدر که اکا دمور پکور و ب تارلا سوردر * ایلند * سکون یای

۱۳۶ یای تحتانی و فتح نون اول و سکون ثانیله عدد مجهول دن کنایه در استاد زودکی بیت
 جهان ایست و چو یسست و نابود * و کره مجنون بود ایلند یارا * حکیم ناصر خسرو
 بیت از خورد و برد رفتن بیوده هر سوی * ایلند سال بودت چون ستور بیر * یومغای
 موندشس فخری بیت چون تو صا حبقرا نه یلند چرخ * وین سخن فاش گفته ام ایلند
 ادات الفضلاده اند و ایلند عدد مجهولدر که اوچدن اونه و ارنجه اوله بعض نسخه ده زیاده
 بیاند مثلا فلان چیزا باند بکودیرل * مع الراء المهمله * ادرار * سکون دال و فتح راه
 مهملین ایلله صوا قفق معناسنه * ازار * فتح راه معجمه ایلله ایکی معنایه کاور اول صوبک
 دیبی حکیم انوری بیت اندیشه در سواحل دریای جاه تو * بسیار غوطه خورد ولی کم ازار
 نیافت * ثانی عربیدر اول دخی ایکی معنایه در اول زن دیکدر ثانی ایاق طونی معناسنه در
 * ازار * سکون زاء و فتح غین معجمین ایلله بخیل و خسیس و دخی معناسنه ابوالمعانی
 بیت جوامردان که مقبول جهانند * نیاید * فتح جابا از غار رغبت * اسیر * سکون سین
 مهمله و فتح باء فارسیله یعنی سپری یعنی قلقان عربیه جند و ترس دیرل ضم تاء مثناة ایلله
 * استار * سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایلله و قیه معناسنه در بعض نسخه ده الی
 در همه دیرل * استبر * سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة بعد باء موحده ساکنه ایلله
 یوغون و غلیظ مستبر و صطبر دخی دیرل استاد دقیقی بیت دوبازوش استبر و پشش
 قوی * فروزان از وفرة خسروی * استخر * سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایلله
 فارس مملکتی بر شهر و بر قلعه اسمندر استخر و اصطخر دخی دیرل حکیم زجاجی بیت مقامش
 در اول با سخر بود * شاهان ابدان یوم بر فخر بود * استرا * سکون سین و فتح تاء
 مثناة و راء مهملین ایلله نوع غله دن مرجک در که زسک و ازه و مجودخی دیرل
 عربیه عدس و هندی لسانده سود دیرل * استیر * سکون سین مهمله و کسرتاء
 مثناة و یای ساکنه ایلله استار مرقوم معناسنه در * اسطبر * سکون سین و فتح طاء
 مهملین ایلله استبر مرقوم کیمدر * اسفندیار * سکون سین مهمله و نون و فتح قایوای
 تحتانیله ایکی معنایه در اول اسفندار مرقوم معناسنه ثانی کشتاسب شاه اوغلینک
 آیددر که روین تن لقبیله معروف و مشهوردر * اسکندر * ایکی معنایه در اول ذوالقرنین
 لقبی ایلله مشهور اولان پادشاه اسمندر که ربع مسکونه حکمی جاری و امری ساری
 ایدی یا جوجه سد بنا ایلدی مشهوری اسکندر ایکی اولقدر بری ذوالقرنیندر که
 قرآن عظیم الشانده وارد اولشدر فیلقوس اوغل در مشرق و غربی تسخیر ایدوب آب
 خیاته طالب اولاندر و بری دارا اوغل در که اکا اسکندر رومی دیرل یواسکندر مشرق
 و غربیه پادشاه اولدی یونک اسمی اصله الاساندر ایدی تعریب ایدوب اسکندر
 دیرلر ثانی بمعنی ران یعنی اویاق شاعر دیشدر بیت دو پارچه چو آینه سیم انموده
 اسکندر که لبریز زین بوده است * اختار * سکون سین و فتح خاء معجمین ایلله ایکی
 معنایه در اول بمعنی نوشادر میر خسرو بیت خدای جویی بکرتک باش چون مردان
 که زن بسرخ و سفید حنا و اشخارست * ثانی قلیه طپراخی که صابون آنکله طنج اولنود

اصلی بر او نه دو مشروب یا قمری یا ند قدش عکرمه پارچه پارچه طپراق کی اولور اصله دوتوب
صوبن آلوب بر مقدار کرج صوبی وزیت یاغی قاتوب قینادوب تمام کالز بولدقه
یومشق طپراق اوز رینه دوکوب قالب قالب کسوب قوریدر لر فخر زرکوب بیت اب آن
دخراش چون رنکار * خاک آن جانکرای چون رنکار * الغار * سکون لام و فتح غین
معجمه ایله تاراج مناسنه امامشهوری چا بمقد رجعتی لسانته ایاغامق دیر لر اسکندر
نامه ده میرعلیشیر بیت از کیشی بیر لایر طرف کیتس * خصم با شیفه یاغابان پیش
* انبار * سکون نون و فتح باء موحد ایله یعنی این بار یعنی بود فعه ملک طیفور * رباعی
انبار دلم بجوش در میاند * این کاوش غصه در جگر میاند * این در نه همچون دردهای
دکرت * این غم نه بفهمای دگر میاند * الحیار * بر او تدر صوکار لر نده بترا دویه
شرفه دندر غایت سرخ رنگ اولور نفث دمه یعنی قان تو کر مکده و سبج امعایه و بواصره که
دموی اوله غایت نفی وار در * انکار * سکون نون و فتح کادله نخه میرزا ابراهیمه یعنی
نکار نده یعنی نقش ایدمی میر خسرو بیت نصیحت کردن مردان بنامردان همان ماند
که بر آب روان صورت نکاری مردانکاری * عربده کاف عربده کاف عریله ضد اقرار در * ایدر *
سکون یای تحتانی و فتح دال مهمله ایله یعنی همیشه حکم اسدی بیت در نک آواید بزی نیاز
بود کاید آن بخت بر کشته باز * و معنی اینجا و در اینجا حکم سنایی بیت عقل و جان آن جهان را
رعیت متوجو مشرع * زانکه دیوانه است و مرده عقل و جان ایدری * ایدور * سکون یای
تحتانی و خم دامهله ایله مجمع الفرسه یعنی در و کر یعنی نجار زکیده و لکر دیر لر در و کر
لفظندن غلطدر * ایران شهر * نیشابور کاعمل آیدر استاد فرخی بیت بایرانی
چگونه مشا بدشاید بود توری * پس از چندین بلا کامدز ایران شهر بر توری * ایر *
بوزن نیر خردم دانه جگر در که وجود انسانده ظاهرا و اب سوزش و پرور و خارش
حاصل ایدر عربده شری دیر لر * ایر ما غور * سکون یای تحتانی و نون و راء و موقوف
و فتح تا و و معدوله ایله حسرت خوار دیمک او و کدانی شرفنامه * ای شهریار *
شهر ملکی نک او تو بخی کونی اسمیدر کدانی فرمک جهانگیری * ایر * سکون یای
تحتانی و فتح میله شرفنامه ده جفت دموری معنانه در اما کتاب السامی فی الاسامی ده
مولانا میدانی بونیرق که عربده سنه دیر لر کسر سین و نون مشدده ایل در * این *
اشارت افلاک بوقلک دیمکدر کدانی محمودی * این دو خواهر * ایکی یاد زدر که اکا
احساسیل دیر لر ایضامنه * این دو کاهدر * اشارت باء و آفتاب ایضامنه * این سه جوهر
یعنی موالید ثلثه که حیوان و معادن و نباتات ایضامنه * این سه دختر * نباتات النش
دیدکاری یلدزه متصل اوج یلدز در ایضامنه * این سه ستار * منله * این مشدر *
اشارت بنیا ایضامنه * این کبود حصار * اشارت بفلک دنیا * این هفت و هشت کاهدر *
اشارت بفلک ایضامنه * این پشت کرد * اشارت بفلک ایضامنه * این گروه و هم سوزی
اشارت بفلکست که هم از ان می تواند گذشت ایضامنه * این عروس * کلجک دیدکاری
جانور که اسودنی بر لسان هندیده یول دیر لر ایضامنه * این سپر طاوس * اشارت

کلاهها بسکون السین اول بفتح الباء الفارسی ثانی فایله میدان معنانه که اسیرین
واسیرین و اسیرین دخی دیر لر * اشکرف * سکون سین معجمه و راء مهمله و فتح کاف
فارسیله یعنی نیکو و خوش آیند و بزرگ مرتبه معنانه حضرت مولا ناقدس سره
بیت قصه آن آبگیر است ای عنود * که دران سه ماغی اشکرف بود * یعنی ماهی بزرگ
بود مجمع الفرسه یعنی قوی و وقار و حشمت و عذیز که شکر دخی دیر لر * مع الفاق *
* اریق * معروف کش و باقرو طپراق هر نه اولور سه ابوالمعالی بیت اریق زمی پر کنی
ای ساقی کارخ * پرشوق بکن بزم حریفان اسیران * اغراق * غرق ایتک و مدحده
مبالغه ایتک کدانی الحمودی * املاق * سکون میم ایله ترکستانک بر ولایت اسمیدر
کدانی الاداعریله مشترک * اناق * فتح نونله یعنی اینم یعنی غم و المدن امین
دیمک اولور ترکستان اسمیدر * ایدیق * اول لوله در که انکله عرق چیمه در لر یعنی بعض
او ترک صوبن و کلاک کلان و اسالی نسنه لر قرغانه قینادوب اول لوله نک بر باسن قرغانه
و بر باسن قرع دیدکاری نسنه نک اغز نه قور لر اول وجهه استدکاری نسنه نک استقطار ایله
عرق آلور لر * انق * فتح نون ایله یعنی اینک اشارت حاضر در ایشته دیمکدر بودخی
ترکستان اسمیدر * ایفاق * سکون یای تحتانی و فتح فایله نماز و فتنه کر و مفسد
معنانه زبان خوارزمیدر کدانی جامع الفرس * این کهن طاق * اشارت بفلک
کدانی الحمودی * این هفت اوراق * اشارت بافلک سبع ایضامنه * مع الکف * ارنجک *
سکون راء مهمله و فتح تاء مثناه و کسر جیمه مجمع الفرسه یعنی برق که زکیده شمشک دیر لر
یومعنا به فریدالدین احوال بیت شه نشسته به پشت پیل چوار * اندر زر چوار *
در دست * اورمزدی بیت اسب یاد زرین شفق در لشکر شاه بهار * اریل و کوس تندر
ارنجک زرین کجک * ارکاک * سکون راء مهمله و فتح کاف عربده خرد یعفور و دخی
قطره لر شهاب الدین خطاط بیت یک قطره زارک کفت راد تو شاه * تشویده قلزم
و عمان و محیطست * اسپرک * سکون سین و فتح باء فارسی و راء مهملین ایله صاری
رنک براغاجدر آنی خرد طوغرایوب و قینادوب صوبله صاری رنک بو بار لر چوید
چکر لر نظیر نفی رنک اولور اسپرک نفیسی دیر لر مقبول رنکدر * استرک * سکون سین
و فتح تاء مثناه و راء مهملین ایله معجمه سائله دیر لر خوشبویر گوکدر ترکیده قره کونالک
دیر لر * اسفیداک * سکون سین مهمله و یای تحتانی و کسر فایله یعنی اسفیداج بلکه
آندین معجم اولمشدر * اسکرک * سکون سین و فتح کاف و راء مهملین ایله الحفرق که فواق
دیر لر ابوالمعالی بیت چون بنود بزم باده مخورم ای کلیدن * اشکرک کبر رقیب بدکار
از حسد * اسکینک * سکون سین مهمله و فتح کاف و نونله دولکر البازندن رآلندر اسکینه
دخی دیر لر کدانی مجمع الفرس * استالک * سکون سین معجمه و فتح تاء مثناه و لام ایله
طوبی که عربده کعب دیر لر ساقدن اشاعی بند قدمن در ستالک و وشتالک دخی دیر
شاه داعی شیرازی بیت زچینست خوبی ایشان ترک لهور و لعب * زچینست زشت ایشان
ززد و اشتالک * اشکک * سکون سین معجمه و کسر تاء مثناه ایله هنوز طوبی طبعی

صادق قاری بزرگدانی فرهنگ جهانگیری فی الک فی فتح لامله بیجاده معنایه یعنی جواهر
خود سی کذا فی شرفنامه فی ایتوک فی سکون یای تحتانی و ضم تاء مثناة ایله مرده
معنایه حکیم سوزنی بیت از کاک تست نفرت دین محدی * ایتوک ده بشاء که کاکم
حسام تست فی ایراک فی سکون یای تحتانی و فتح راه ایله یعنی زیراکه ابوالمعالی بیت در راه
تراناک مشدم ای شه خوبان * ایراک مشدم عاشق آن ترکس فتان فی ایراک فی سکون
یای تحتانی و فتح زاء فارسيله شراره آتش که ایردنی دیور شهیدی قبی بیت چوزد ساوه
یکان ایراک از ولیکن چوینشی * مشدی زرد ساوه چون صحن پشیر و غیبه و جوشن *
فی ایلاک فی سکون یای تحتانی و کسر لامله ترکستانده بر معظم شهر آیدر خوباری غایت
چوق اولور هند و شاه بیت یا ای خسرو خوبان ایلاک * که بی توجان شیرین کشت مهلاک
ابو الفرج رونی بیت تا ایلاک و خان قبله یغما و تارند * خرد که توبله مباد ایلاک و خازرا
بعض نسخه ده ایلاک یغما شهرینک پادشاهی ایمی اولدوغی مسطوردر و اول شهره کمال
کثرت خوبان دن شهر حسن خیزدنی دیرل فی اینک فی سکون یای تحتانی و فتح تون ایله
اشارت حاضر در ایشته معنایه شاعر بیت خسرو که زیست با همه خوبان بتوبسی
اینک تازیانه عشق تورام شد * کاهی آخرینه می متکلم اخاق ایدوب اینکم دیرل ایشته بن
دیملک اولور و متکلم مع الفیر اولور اینکم دیرل ایشته بز و بر تاء خطاب الحاقیه اینک دیرل
ایشته بن دیملک اولور جفتای لسانده بومعنایه آئین دیرل میر علی شیر بیت نه قایغ حال
که بحرینیک کجه سی انکالی قوماس * بیر آئین اشک ابلا اندر کواک این نعره یارب *
آئین لغت مشترکه در بر معنایه انو کیچوندر فی این پرده هفت رنگ فی اشارت بدیناست
کذا فی الحمودی فی این تنک شمشیر نهنگ فی مثله یعنی دنیا ایضا منه فی این خاک تارک فی
اشارت بحاک و بذات تیره و بقال تیره جاهل و کافر ایضا منه فی این دورنک فی اشارت
بزمانه ای شب و روز و غم و شادی و نیک و بد و شاهی و فقری و فتح و حسن و امثالهم
ایضا منه فی این کهن کرک فی اشارت بفلک و باد می عاقل و جالاک ایضا منه فی مع اللام فی
فی الجفیل فی سکون جم و یای تحتانی و کسر قایله یعنی شتر مرغ یعنی ارکاک دوه قوشی
شاعر دیشدر بیت نه و فاکند بوعنه نه درست جور آتشوخ * نه کشد بارچو استرته
همی پرد چو الجفیل * استاد لطیفی بیت پایداری کن بجایت پیل وار * ورنه بکریزی
زمین الجفیل وار * بوبیت شتر مرغ زنبوردن قاجس اشارت ایدر فی ازکیل فی سکون
زاء معجه و یای تحتانی و کسر کافله موشله دیدکاری کوهی میشدر غایت اولمش مرده دن
حالی دکلدر فی اسبقول فی سکون سین مهمله و فتح باه فارسی و ضم خاء معجه ایله قوش
ترسی که بعال دخی دیرل بهرامی بیت چکاه نیارم بخانه کرد مقام * از آنکه خانه پر
از اسبقول جاتوست * تحفه الاحیاء حافظ او بهی اسبقولک معنایه واقف اوله میوب
یعنی اسبقول دیوب بیت مرقومه متمسک اولمش بینده اینسه اسبقول که بذرقطوناد ز
اصلا مناسب یوقدر فی اسبقول فی سکون سین مهمله و فتح باه فارسی و ضم غین معجه ایله
نذر قطونادر بعض نسخه ده بقه ییغای مرویدر و اسبقول و اسبقونه و اسبقله و اسپون

۱۲۹ و اسپون و اسپون و دخی دیدکاری و سید نظر در صیدنه ابی رحمانده وجه تسمیه اولدر که
اسب ایله غولدن مرکبدر و غول کوش معنایه اولدوغی حملنده ذکر اولنور انشاء الله
تعالی معنای ترکیب آت قولاغنه مشابه اولغله در اما ایله اولجعه همزه مفتوحه ایله کرک
ایدی مفتوحه ده ذکر اولندینی بواجلد ندر فی اسبل فی سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة
ایله رکه و آبکی معنایه که ستل و ستغرو استخر دخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری فی ازکیل فی
سکون کاف و یای تحتانی و کسر لام ایله تاج مرصع معنایه در لغت مشترکدر فی ال فی
سکون لام ایله نام جلیل حضرت باری تعالی جل شانده در لغت سریانیدر فی ایرال فی
سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله یعنی کرد یعنی اطراف و چون هرنه نک اولور سه میر
نظمی بیت کند فریاد هر روز و مشبانه * بکرده دود آه ایرال خانه فی ایقال فی سکون یای
تحتانی و فتح قافله مفسد و غماز و سخن چین معنایه لسان خوار زمیدر ابوالمعالی بیت
عشق او چند آنکه نهان داشتم در دل ولی * حال خود گفته بچشمش غمزه ایقال را فی ایلاول فی
سکون یای تحتانی و فتح لام و ضم و او ایله شرفنامه ده بر طایع اسپیدر فی این دو منزل فی اشارت
بدینا و عقبا کذا فی الحمودی فی این آبکون پل فی اشارت بفلک ایضا منه فی مع المیم فی
فی ابراهام فی سکون باه فارسی و فتح راه مهمله ایله یکی معنایه در اول بر شخصک اسپیدر که چنگ دیدکاری
سازک مختصر عیدر استاد دیشدر بیت چنگ ارم در بر و آهنگ بست * راه دیزین دراب
و آواز زم * ثانی نشانه معنایه در میر نظمی بیت زانک دیده دامن پردم مند *
به پیکان مره سینه ارم شد * عربیده شد ادین عادک جنت دیو دنیا نک مال و منال و جواهرین
جمع ایدوب یا بدوغی با غک اسپیدر قرآن عظیم الشانده وارد اولمشدر و استاد دیشدر
بیت چون کوی تو بر اهل کرم باغ ارم نیست * باغ ارم آن خلد برین جای حرم نیست
بوبیت تحت شریف اولمق وارد فی اسپرغم فی سکون سین و راه مهملتن و فتح باه
فارسی و غین معجه ایله ریحان نوعنه دیرل که شاه اسپرم و شاه اسپرغم و شاه اسپرم
و شاهپرم و شاه اسپرغم دخی دیرل شاعر بیت بر رخس آن طره * رختم نکر *
بر ریاض خلد اسپرغم نکر * شاه ناصر خسرو فتح را و سکون غین ایله ایراد بوبینی نظم
ابلس بیت یکمان شوز آنکه روزی بر دهر ییوفا * برف بر بارد بران شاه اسپرغم مرغزی
صیدنه ابی رحمانده اسپرغم مطلق ریحاندر و شاهپرم بر نوع خرده پیراقل غایت خوشبو
ریحاندر فی اسپرم و اسپرغم فی کلاما یعنی اسپرغم زرا آشت بهرام بیت چنان پنداشتی
آن مرد دلخواه * که اندر اسپرغم رفتی همه راه * محه اری بیت از بدیع اسپرهای سحر * و مجو
دیاهمه منقش شد فی استم فی سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله یعنی ستم یعنی جور و ظلم
منوچهری بیت آخر دیری نماید استم استمکران * زانکه جهان آفرین دوست ندارد ستم
فی استم فی سکون سین مهمله و کسر تاء مثناة بعل یای ساکنه ایله مجمع الفرسله یعنی
غلاف مسطوردر فی استم فی سکون سین معجه و کسر تاء مثناة بعل یای تحتانیله بخشود
و مشلوا و ایاق طونی معنایه اشم دخی دیرل فی اشکم فی سکون سین معجه و فتح کافله یعنی شکم

کذا فی شرفنامه که اسمی سکون مشین معجه ایله بمعنی اشتیم مرقوم که ام فی این معنا سنه
مثلا امروز و امشب و امسال اما اناه و امهفته دینار واضع لغتک تحکمی تخصیصی
قبیلند زمران جهت المعنی اختصاص اقتضا ایدر سنه یوقدر بونک کیمل لغت غریبه
چوقدر که اهرام فی سکون هاله مصر دیارند بر عظیم بنادر قله کی یا بلش قاپوسی و باجه سی
یوق ایچنه نه و اید و کین و نه مصاحت ایچون یا پلدوغین کسنه بلزور کتایده دخی
احواله من متفای صدر حاصل اولور معنی یا بلش انجق مشهور اولان طوفان نوح علی نبینا
و علیه السلام طوفانن امین اولق ملاحظه سیله یا پلدیر لور و روایت دخی حضرت
آدم علی نبینا و علیه السلام اول جان بن جان قومی بنامیدر دیرل هر بری عقلی بتدیکه
بر سوز سولر لاکرجه هم لفظ عربیدر و هم عرب دیارنده واقعدر لکن برمتین و حکم
بنا اولغله شعر اینه و صفیند استعاره طریقه نظمتند ایراد ایدر لمر نظمی درصفت
قلعه بیت بنای قلعه را چون یافت اتمام * توکونی درمناست بود اهرام که اشتیم فی سکون
یا نین تحنائین و کسر مشین معجه ایله ایکی معنایه در اول بمعنی اشتیم مرقوم ثانی کشتیکر لک یاغل
سختیان طومانی بر دیر کشته کیر و صفیند ابوالمعانی بیت کشتیکر ما هر و را بن چه
صنعت کرده بود * کوه بلوری در اشتیم کرده از دیده نهان که ام فی سکون یای تحنائیل
بر کله آخر سنه لاحق اولدق نفس متکلم مع الغیر معنایه افاده ایدر آخریند ضمیر اولان
کله رده رفته ایم و کرده ایم کنی الی ثابت اولور غیر بارده بودیم و کردیم و کفتم کنی الی ساقط
اولور که اقلیم فی بمعنی کشور ربع مسکون یدی حصه در اول یدی حصه یدی کوکبه متبلقدر که
هر اقلیم بر کوکبه منسوبدر بلاد هند کشور زحلدر برج جدی و دلو خانه سی در و بلاد چین
کشور مشتری در برج قوس و حوت خانه سیدر و بلاد ترکستان کشور مرغ در برج حمل
و عقرب خانه سیدر و بلاد خراسان کشور شمشیر در برج اسد خانه سیدر و بلاد ماوراءالنهر
کشور زهره در برج ثور و میزان خانه سیدر و بلاد روم کشور عطارد در برج جوزا
و سنبله خانه سیدر و بلاد بلخ کشور قمر در برج سرطان خانه سیدر کذا فی الحمودی
که مع التوند * ابان فی فتح باء موحد ایله جفت معنایه مشاعر دیشدر بیت رزق
وافر در زمین از بهر ما پنهان شد * با ابان سعی و کوشش از زمین آید و رن که ابرجین فی
سکون باء موحد و نون و یای تحنائی و کسر حمله الف مفتوحه ده ذکری مرور ایدن
ابرین معنایه فرمناک جهان کیریده کسر همزه ایله ده نقل اوتمشدر که ابشتن فی کسر باء
موحد و مشین معجه و فتح ناه منشاء ایله پوشیده طومق معنایه که ارمکان فی سکون
راه مهمله و فتح میم و کافله مربی و ترتیب و سوس و سعادت معنایه حکیم خاقانی در مدح نیراظم
* مشنوی * کر توبدی ارمکان مکه * زرین کنی آستان مکه * کعبه ز تو سر جاودان یافت
مکه بیقات ارمکان یافت * وله در محل دیگر بیت در طالع هر که ارمکان یافت * سرمایه
عمر جاودان یافت که ارمکان فی سکون راء مهمله ایله المعنایه بعض نسخه ده
طوشجل در که ارمکان فی سکون راء معجه و فتح داله مهمله ایله بمعنی از دق مرقوم که اسپندان فی
سکون سین مهمله و فتح باء فارسی و ناه منشاء ایله که اسپندان فی سکون سین مهمله و فتح

اقبال هر جا که بود ارمکان تو * ثانی خانه عاریت که ارمکان سرای عار بنسرای دیمکدر ۱ و ۱
سلمان ساوجی بیت همی بایدت رفتن آخر کرم * که بس دیرمانی درین ارمکان *
ثالث آرزو و حسرت معنایه کمال احمیل بیت چنان شود پس ازین کزنی نظاره
عیش * ز خلای سوی وی آید بایرمان ز کس که ایزان فی سکون یای تحنائی و فتح زاء
معجه ایله آیک او تو زنجی کوئی احمیدر که ایشان فی ضمیر جمع غایبدر آیدر دیک معنایه
شاعر بیت ایشان دل من دارند ایشان دارند * ایشان که سر زلف پریشان دارند *
مریمه و لاء عیار تیله ادا اولنور چغتای لسانده آلاز دیرل دیوان اولد دیاجه سنه میر
علیشیر بیت ردامودر زینک فرخ زمانه * آلازنی در بدر قیلمات جهاند که ایکیاون فی
سکون یای اول و کسر کاف و فتح یای ثانی ایله مغان مدهیند بر او تدر که ایلکان فی
سکون یای تحنائی و فتح لام و کاف ایله شعر ایلکه منسوب دیمکدر خواجه سلمان
بیت بکریست بخت شاه بر ایلکان تاج بخش * کاورد فخر اختر شاهی بکوهش * بعض
فرهنگ و لایت یغما پادشاهنک لقییدر مسعود سعد سلمان بیت بزمکاه تو شامان
و خسروان خدام * بر زمکاه تو خاقان و ایلکان بحاب که ایلیا یی فی سکون یای اول و فتح
ثانی و کسر ثالثه نام بیت المقدس یعنی قدس شریف اسمی اولد یعنی فرهنگده مسطوردر
که ایلیا و هن فی سکون یای اول و فتح ثانی و هم ثالثه نام شریف حضرت حضرت نبی هل
نبینا و علیه السلام که امین فی سکون یای تحنائی و فتح میله عم و اندیشه دن فارغ و خوف
و هراسدن آسوده و امین دیمکدر تنکم صائب دیشدر بیت بخاموشی زمکردشمن بدرك
مشو امین * که توسن کوش خوابا ند لکدها در قفا دارد که این فی اسم اشارت قریبدر
بو معنایه عربده هذا معنایه سن افاده ایدر که ایشان فی جمع این بونلو معنایه که مقابل
آنان در بو یفتد و اقدرد ابوالمعانی بیت آنانکه نظر بر عاشق زار و تزار کنند * اینان بسینه
نیرنکه را بکار کنند که اینچنین فی این ایله چنین دن مرکبدر بو نجلین دیمکدر شاعر بیت
تاجهان بود اینچنین بوده * این شتر کربه دالما باشد * چغتای لسانده موندق دیرل
که اینچنین فی سکون یای اول و ثانی و نون و کسر حمله یان لق جرح معنایه و یار لق
شق معنایه و یان ملک معنایه ده منقولدر که این خم آهنکون فی ضم خا و کاف فارسیله
اشارت بدینا کذا فی الحمودی که این دزد و پین فی کسر دال و زاء معجه ایله اشارت بفلاک ایضا
منه که اینده ویران فی کسر دال و هایل اشارت بدینا است ایضامنه که این روز رفتگان فی
کاف فارسیله بید و لنان و تار یک خاطران منه که این نقره کیران فی کسر کاف فارسیله
ذینا داران و زاهدان زله داران ایضامنه که مع الو او * اسپرو فی سکون سین و فتح باء
فارسی و ضم راء مهملین ایله اسپر و لفظندن مختصردر که استکون فی سکون مشین معجه و ضم کافله
مرغ بشکاری یعنی آوی قوش میر نظمی بیت مرغ استکوشد نفایس خوار * لیک کر کس
بلاشه ز دست هزار که ایجو فی سکون یای تحنائی و ضم حمله خاصه پادشاهان خوارزم
لغیدر که ایجو فی سکون یای تحنائی و نون و ضم حمله ایجو مرقوم معنایه بود دخی
خوارزم لغیدر که مع الهاء * ایا له فی فتح باء موحد و لامه بمعنی آیدر بیت خانه میر نظمی

بیت در جهان آسوده می شود بدید * جای راحت جزا به کس ندید * آورده می کسرباه
 موحده و سکون را و فتح دال مهملتین ایله وقت سحرده اولان برودت معناسنه کثرت استعمالله
 صباح و قننه علم اولمشدر وله بیت در آورده آمد بر من صبا * کفت بوی زلفش آوردم ترا
 * ازمینه می سکون را و فتح میمون و یای تحتانیله بر مشهور شهر امیدر * اساسه می
 فتح سینین ایله کوز او حیلله نگاه ایتمک دلبرانه اول حالته دزدیده نگاه دیرل کدانی ادات
 الفضلا * اسیمبد خوره و اسیمبد خوره * کلاهما بسکون السین المهمله والهاء اول
 فتح باء فارسی ثانی فتح فای و باء موحده ایله اشراقیان فارس نفس ناطقه یه دیرل
 * اسبه می سکون سین و فتح باء موحده و اظهار هایلله مخفف اسپاه در لشکر معناسنه در
 حضرت مولانا قدس سره بیت جوق جوق امیابه تصورات ما * سوی چشمه دل ستابن
 از ظما * استارچه می سکون سین و راه مهملتین و فتح حیم فارسیله شران * آنش استان
 دخی دیرل میرنظمی بیت آتش افروز د بسردستارچه * ناکه مان افتاده امت استارچه
 * استاره می سکون سین و فتح تاء مثناة و راه مهملتین ایله انی معنایه کلور اول ستان یعنی
 یلد حضرت مولانا قدس سره بیت بیمار شود عاشق لیکن به نمی میرد * ماه ارجه شود
 لاغر استان خواهد شد * ثانی تنبوره سه تازی ثالث بر چادر در که شامیانه و سایبان
 دخی دیرل رابع جدول و مسطر خامس کیلان مضاعفاتدن بر ملک آدیدر سادش
 ولایت دکن ده بر قلمه اسیمبد کدانی فرهنگ جهانگیری * استغه می سکون سین مهمله و فتح
 تاء مثناة و فایله حامل عورت و حیواند دخی استعمال اولنور کدانی الجمع * استغنه می
 سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة و ون ساکنه و فتح باء موحده ایله غلط و یوغون و زشت
 اولان نسنه حکیم سنایی بیت محبت عام آتش پنبه امت * زشت روی و تبه و استغنه است
 مجمع الفرسان مرد دلیر و قوی باز و معناسنه اما مشهوری غلیظ دیودر * استوه می
 سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة و واه معروقه بهی ملول و دلتنگ و عاجز شده معناسنه
 ستوه دخی دیرل شیخ نظامی بیت که آن خویان چه استوه آمدندی * بتایستان دران
 کوه آمدندی * استیزه می سکون سین مهمله و تاء مکس و یای ساکنه ایله یل و عناد
 و محان ایتمک ستیزه دخی دیرل شیخ طار بیت هر که او استیزه با سلطان کند * خانه
 خود بر سر و ران کند * اسرو شنه می سکون سین و واد و فتح راه مهملتین و سین معجه و نوله
 ماوراء النهره بر شهر آدیدر ترکان حالینه دیرل * اسکبه می سکون سین مهمله و فتح
 کاف و نوله دولکر آلنزدن بر آلتدر که آنکه اغاج قرار لور لور عریله بیرم دیرل حضرت
 مولانا قدس سره بیت جور و جفا و دوری کا کمار می کند * بر دل و جا زایتر زاسکنه
 کار می کند * مسعود سعد سلمان بیت چو منتنه تو شدم در غم تو سرگردان * بسان
 چوب تواز اسکنه شدم دلش می اسکیزه می سکون سین مهمله و یای تحتانی و کسر
 کاف و فتح زاه معجه ایله ایکی معنایه در اول جست و چالاک ثانی نکدزن یعنی چفته آتمق آن
 و غیره حضرت مولانا قدس سره بیت چونکه مستغنی شد او طاعی شود * خرچوار
 انداخت اسکیزه زند * استیشه می سکون سین معجه اولی و فتح ثانیه و باء فارسیله برا

بر قور تجر در اکثر ایا مانده چو قه واثواب بشیمنه و کور که دوشوب تپاه ایدر اکا شیشه دخی
 دخی دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت آنکه در انبان ماند و صرفه کرد * استیشه
 و موش حوادث پاک خورد * استیخته می سکون سین و کسرباه فارسی بعد یای ساکنه
 و خاء معجین و فتح تاء مثناة ایله یعنی پاشیده آب و ترشح که شیمخته دخی دیرل شیخ الاسلام
 خواجه عبدالله انصاری بیور * نثر * درویشی خاک کیست بیخته و ابکی بر و اشیمخته
 نه کف پارا از و دردی نه پشت پارا از و کردی * و شریف تبریزی در معجیات کهره
 بیت عبارت توبدین ناخوشی که در سراو * و توش جستم و اشیمخته بشد دامن * اشکره
 سکون سین معجه و فتح کاف و راه مهمله ایله نسخه میرزا ابراهیم یعنی مرغ شکاری میر خسرو
 بیت اشکر مرادری جزر و کلنک * هست چو آویش قصاص چنک * اشکنه می سکون
 سین معجه و فتح کاف و نوله اوج معنایه کلور اول معنی چین و شکن یعنی بوکم میر خسرو
 بیت فتنه رخس ترکس بیمارم * اشکنه زلف بحر و ارم * ثانی موسقیدن بزوا آدیدر
 منوچهری بیت مطربان ساعت بساعت بر بنالی زیروم * گاه سر و ستان زند امروز
 کاهی اشکنه * سر و ستان دخی بر نوا آدیدر ثالث ات صوینه اتمک طوغرمغه دخی دیرل
 هر بیده ترید دید کاریدر به حاق الطغنه بیت بریمت چو بود اشکنه و بورانی *
 بر یسارت چو بود نان و وینر و یچار * اشکوه می سکون سین معجه و فتح کاف و واد
 معروف و اظهار هایلله و قار و عظمت و حشمت معناسنه شکوه دخی دیرل حضرت مولانا
 قدس سره بیت صدق موسی بر عصا و کوه زد * بلکه بردیای پراشکوه زد * ازاده می
 سکون سین و فتح رانین مهملتین ایله دیواردن آریابوب دوکان کرج و بالحق کدانی مجمع
 الفرس * ایشه می سکون یای تحتانی و فتح سین معجه ایله ایکی معنایه در اول با سوس
 معناسنه که مدوده ده عایشه و زنی اوزن اولان آیشه کی در ابو الحسن شهید بیت
 در کوی تو چو ایشه همی کردی نگاه * دزدیده تا مکررت بیغم پیام و در * ثانی یعنی پیشه
 یعنی اورمان و چنگلستان * ایقله می سکون یای تحتانی و فتح غین معجه ایله بیوده کوی
 و سیمکسا رشمس فخری * قطعه می تانبا شد ایقله مانند خا موش و صبور * ناهله بود
 بنزد همی کس چون بیهمه * باد در حکمش ملک هر بیهمه کار و سپهر * دشمنش خواب
 و بخل دایم بسان ایقله * ایه می سکون یای تحتانی و فتح میله یعنی اینچنین حکیم خاقانی
 بیت ایه مکرکه آسمان اهل برون نمیدهد * اهل که نامد از عدم چیست خطای آسمان
 * ایوره می سکون یای تحتانی و فتح و او راه مهمله ایله یعنی آراسته کدانی ادات الفضلا
 * اقبال بکفته می دولت اندک روزه مجودی * این سیمل گاه می اشارت بدنیامنه
 * این کوه هفتاد راه می اشارت بافتاب منه * این ترک سلطان شکوه می مثله منه *
 * این زال مستحاضه می اشارت بدنیاست منه * این خاک نیره می اشارت بذات
 بشر منه * این دامگاه می اشارت بدنیاست منه * این نه حقیقه می اشارت به نه فاک منه
 * این هفت جزیره می اشارت به هفت اقلیم منه * این هفت حقیقه می اشارت به هفت
 فاک منه * این هفت نقطه می اشارت ستاره سیان منه * مع الباء * ابانی می فتح

معنای شمع سندی بیت بکوش مشام و مهر در طاعت حق * مشوا و یا بخود باشی بشیان
ایا بی ضم هنزه و فتح یا یله استعمال اولور او یام معناسنه که مع الباء * اریب بی کسر راه
مهمله و سکون یا ی تحتانیله عرف یعنی اکری ریب دخی دینلور ترکیه و رب دیر لر یوندن
غلط در حضرت مولانا قدس سره بیت بکقدم چون زد زبالا تان شیب * بکقدم چون
قیل رفته بر اریب که اسرب بی سکون سین و ضم راء مهملتین ایله قور مشون که عربیله رصاصه
دیر لر بر نوع معدندر کش ایله بر معدنه حاصل اولور و زنده القون ایله حیوه دن ماعدا
معد نلور دن آغر اولور غایت نرم در جمیع معادنن الین در و الماس که جمیع معادنن معدندر
قور مشون که نرم و سست اولمعه صوتیاری قور مشونه قویوب الماسی تراش ایدر لر شاعر
دیمشدر بیت آنچه در محلی مجدی بوده است الماس بین * اینقدر سستی ز اسرب میتراستند
چون پتیر بی اسطرلاب بی معروف نشنه در معناسی ترازوی آفتاب دیمکدر اسطر خمتیق
ایلله زبان یونانی ده ترازو دیمکدر و لاب زبان رومیله آفتاب دیمکدر ایکی لساندن مرکب
لعتدر میر خسرو * مثنوی * یونانی اسطر ترازو بود * که در سکه عدل سازو بود * و کمر
معنی از رسی زلاب * بودم بکفتار روم آفتاب * پس انکومر اسطرلاب جست * ترازوی
خورشید با ستدرست * بعضی روایتی بر حکیم آیدر که انی تصنیف ایلشدر دیر لر و بعضی
روایتی لاب حضرت ادریس علی ثینا و علیه السلام او غلینک آیدر اکا نسبت ایدوب
لاب ترازوی دیمک اولور بویه اولدوغی حاله لاب کوش اسمی اولماسن منع ایتمز شیخ
قطامی بیت نظرش بر فلک فیکر لعاب * ازم غمکوت اسطرلاب بی اسلوب بی سکون
سین و ضم لامله ایکی معنایه در اول بر حکیم آیدر ثانی اطعمه جمنسندن بر نوع طعام آیدر
و عربیله طرز و روش و قانون و قاعده معناسنه در مذکور ایکی معنایه ترتیب اوزره ابوالمعانی
بیت شنیدم چنین گفت اسلوب استاد * خورش را بنیاسند ز اسلوب معتاد بی اشتاب بی
سکون سین معجه و فتح تاء مثناة ایله اشتاب معناسنه که استناد دخی دیر لر حضرت مولانا قدس
سره بیت چه باید کرد ایشا ترا که ایشان * چه برق و باد سخت اشتاب رفعت بی اندوب بی
سکون نون و واو و ضم دال مهمله ایله بر نوع قبر جقدر وجود انسانک ظاهر اولور عربیله قوبا
دیر لر افضل الدین کرمانی بیت تراده کی بود در پیش محبوب * که دادی در همه اندام
اندوب بی اوب بی بوزن خوب اوباشتن و او باریدن لفظ لرندن صیغه امر در یوتقی باع
معناسنه و دخی زاری ایتمک معناسنه مثال معنی اول حکیم اسدی بیت نهنگی تو کاندز نکو
داشتن * مکاران داری جز اوباشتن * مثال معنی ثانی استاد رودکی بیت پهن باو بارید
ایشا زاهمه * نه شبانه ترا هست زنده نه ریه که مع التاء * اسپست بی سکون سینین و ضم
باه فارسیله تازه یو بجه که سپست دخی دیر لر که اسپوست بی سکون سینین و ضم باه فارسی
و او معروف ایله آخر کو زانی معناسنه شاعر دیمشدر بیت شراب کهنه خوش از دست
تازه * خصوصاً در بهار کهنه اسپوست بی است بی سکون سین مهمله ایله اوج معنایه در
اول نسخه میرزا ابی احمد تفسیر زنده که استا و دستا دخی دیر لر حکیم فردوسی بیت که دین
مسیحی ندارد در دست * همی کبر کی ورزد و زنده و است * وله بیت شهنشاه ایران

ایران سر و تن بپوشست * بعد خرامید بازند و است * ثانی فرهنگیم انکیر بده معنی افکندن
وانداختن که ناسی دخی دیر لر علم شین ایله مشرف مشرفه بیت بر نطع زمین طرح شعی
چون تو باشی * لعینست ز تو کش فلک سر زده شهاد * ثالث معیار جمالید شمس فخری
سین معناسنه یعنی اوباق باشی * قطعه * چرخ در مهر شیخ ابواسحق * چون میترابست
چاپک و جست * از بی افتخار حشمت خویش * شیر را ذاع تشنه مند بر است بی اسطرلاب بی
سکون سین و قاف و ضم طاه مهملتین ایله شرفنامه ده عنایه اریقه دیر لر که هر رسته اسطرلاب
دینلور ز عنایه معناسنه و الفسرسطه سات دخی دیر لر که اکسوت بی سکون کاف قاضی
و ضم سین مهمله ایلله اکلیج معنایه بی اکشوت بی سکون کاف و ضم سین معنایه ایلده
اول معنایه در حکیم شیرازی بیت ایتسا از شش درم تاده درم * چل درم افشرج و اکشوت هم
بی اوت بی لفظ مرکبدر او ایلله تاء خطا بدن که اول سنکدر و اول سینسن دیمک اولور
ابوالمعانی بیت گفت جانان که شک کوی من آمد بدم * بشاد باش ایدل نالاز که سخن
اوت بود بی مع التاء ام الحباب بی یعنی شراب کدانی شرفنامه خواجه حافظ شعریده
ایراد ایش بیت آن بلغ و ش کد صوفی الحباب نشن خواند * اخی لنا و استی من قبله القدارا
صدار جمع عذار در بکاف معناسنه بی مع الحیم * اج بی معنی کرو یعنی زهن کبر نشنیه قول
و شرط ایدوب بحثله بر نشنه رقی ایدر لر ترکیده مالله ایلله استعمال اولور بی اجماع بی
سکون جملله فرهنگیم انکیر بده معنی نه شیب که ترکیده او جاق دیر لر غا لیا اجماع ایلند
غلطدر بی ارکخ بی سکون راء مهمله و نون و فتح کاهله خراسان سرحدنده و بشیر آیدر
یوسف فضلونی بیت بزم و مصبر و بار کخ اضطراب افتد * همنه جمد عراق و بشیر حد
کرکان بی اسفخ بی سکون سین مهمله و نون و ضم قایله سو نکر که سفخ دخی دینلور و نون و ضم
مشترکدر ابوالمعانی بیت یازه لخت جگر با سبیل اشکم رفته است * در لب دریا قلعه
چابجا اسفخ نیست بی انترج بی سکون نون و راء مهمله و ضم تاء مثناة ایلله اوج معنایه که
ترنج اوا غندن بر نوعدر بی اندوج بی سکون نون و ضم دال مهمله و واو مجهول ایلله بر نوع
قبر جقدر وجود انسانک ظاهر اولور جلدی سیاه و درشت ایدر لکی نوعدر بی سیاه اولور
ماده سی سودا در بری ده بیاضدر نماده سی با غمدر عربیله قوبادیر لر بی انفوج بی سکون و یا
نون و ضم قایله پورسوق دیدکاری جانوردر مشهوری بودر که دو کد کجه سروز ابوالمعانی
بیت چنان خوردست چوب اند ز سر کوی * شد قریه رقیب شک چو انفوج بی لور کا کخ بی
سکون و او و راء مهمله و نون و فتح کافین ایلله خوار زم ملکتنک اسپدر بعض نسخه ده نقص
شهرک اسپدر بی اولخ بی سکون و او و نون و کسر لامله اوزرنده اوزمی او اوب و قی
یکمش اوزم چوغی عربیله کشوش دیر لر کدانی مجمع الفریز بی اولخ بی سکون و او
و کسر لامله اواخر مرقوم معناسنه در که اوماج بی سکون و او و فتح مهمله آماج یعنی نشانه
نیر عربیله عذف دیر لر بی اوج بی فتح و او و سکون نونله معنی الفت و مؤانست کدانی فرهنگ
جهانکیری بی مع الخاء * اخ بی برکله در که نهایت حظ محله صادر اولور ابوالمعانی بیت
صدای زقن اغیار چون شن شایع * ز حظ مردم عالم باوج رسید اخ بی اخنون بی

سکون خاه معجه و ضم نون و واو مجهول ايله نام ادر پس بی علی نیلنا و علیها السلام حکیم
 ستایی بیت بکانه مش اختوخ خوانی هنی * و کرنامش ادر پس دانی هنی کی استاخ کی
 سکون سین مهمله و فتح تاه مثله ايله یعنی کستاخ استاد لطیفی بیت رفتم استاخ بر درش
 ناکاه * کرد بر من چوسک مجوم رقیب * حکیم سوزنی بیت بدین زبان مکش استاخ
 مرا و بدان * مرا نهضای تو کرد دست پیش ازین استاخ * سیف اسفرنگی بیت نیر از کشاد
 چشم تو استاخ میرو * شاید که در حرم دل خصم محرمیت کی اسکوخ کی سکون سین مهمله
 و ضم کاف فارسیله خریدن صا تون الموق و دخی جدا و شیک معناسنه در کذا فی الهجاج
 کی استاخ کی سکون و او و من مهمله ايله یعنی استاخ مرقوم حضرت مولانا قدس سره
 بیت روی محرامست هموار و فراخ * هر قدم دامیست کمران استاخ کی مع الدال الممله
 کی اجند کی فتح حیم و سکون نوله ايله بوزن بخند یعنی مطیع و منقاد میر نظمی بیت بود
 اینجا عابد عالم پسند * امر حق را بادل و جان بود اجند کی ارد کی سکون راء مهمله ايله
 یعنی شبه و مانند کذا فی فرهنگ جهانگیری کی ارمه کی سکون راء مهمله و زاه معجه و ضم
 میله دوت معنایه کلوز اول بر فرشته نک نامی در که مصالح روز از مرد با جمله اوله اکا متعلق در
 ثانی مرماه شخصی نک اول کوفی امید رحیم فردوسی بیت یکی کودک آمدش از مرد در روز
 به نک اجند و قال کینی فروز * مسعود سعد سلمان بیت امروز از مرصبت ای پیار نکسار
 برخیز و ناز کن و آن جام می یار * ثالث نام ستاره * برجیس که عربینه مشتری دیرل
 حکیم ستایی بیت قوس و حوتست و طائر و از مرد * جدی و دلو از زحل مجوید مرد
 استاد لطیفی بیت مرانکه زاده زدی دژ دباست * اگر چه دایه اش از مرد باست * رابع نام
 پسر زاده اسفندیار دژ از مرد و اور مرد دخی دیرل کی استاد کی معروف و فتنه ماهر
 کسنه دیرل حکیم آوری بیت تمنی که من از خلق در جهان دارم * میان جفای پدر بود
 سکه استاد * کسر الفله عربینر سید و مولی یعنی صاحب عبود و مالیک و جوار دیکنر
 هم بومقوله لری تصرف ایدوب کند و اضا نکرده استعمال ایدر لر بعض کله فی افعاله
 نقل ایدوب مصدری اسم و کسر الفی ضمه و فقهیه و فقه فی کسریه علی هذا القیاس تبدیل
 ایدر لر استمالی دلالت ایدر کی استخوان بند فی عضو استکسته فی باغله قلمی بند که عربینه
 جیره دیرل و غایبی معناسنه ده کاور ابو المعانی بیت سنک جورب کرده است دل را
 شکست * کار زلفت استخوان بندم بکن کی استخوان رند کی فتح راء مهمله و سکون نوله
 هماقوشی معناسنه در بعض فرهنگ قرطال دیدکاری سیاه قوشدر شیخ عطار بیت
 قبان از حرص مشی استخوان رند * همه سنک سیرتان و موش پیوند کی استخوان کی سکون
 شین معجه و ضم نون و واو معروفه یعنی بشنید یعنی ایشیت دیدکدر امر در شیخ فخرالدین
 عراقی * قطعه * پروانه جو ذوق سوختن یافت * نبود بشعاع شمع خشنود * این حال اگر
 عجب نماید * بشنود من از وانی استخوان کی امید کی عربیه کی توقع معناسنه در کاهی می می شد
 ایدر لر مولانا بیت الهی غنچه امید بکشی * کلی از روضه جاوید بنای کی اور مرد
 از مرد مرقوم کی ذرت معنایه کلوز اول بر فرشته امید که روز اور مرد ده واقع اولان

بیت دلم چون در شکنج زلف بوده * بدست نازکش کاغی اسوده کی استخوانه کی سکون ۱۴۹
 شین معجه و ضم تاه مثله و فتح واو و نوله یوزک و زمکیره ده دیمش کی استکوفه کی مطلق
 چچکدر اغاچه اولسون یرده اولسون شکوفه دخی دیلور ابوعلی اغاچی بیت باش
 تادوحه اقبال تو استکوفه کند * کرشمش همه آفاق معطر کرد کی استکفه کی حذف
 واو ايله ده استکوفه کی در اثیرالدین اخسینکی بیت ای کل بستان آنک خنده زدی
 دروغا * از سر نیلوفرش استکفه ارغوان کی استکونه کی سکون شین معجه و ضم کاف
 فارسی و واو معروف و فتح نوله یعنی باز کونه یعنی عکسنه عربیده معکوس و مقلوب
 دیرل کی استکوه کی سکون شین و ضم کاف و واو معروف و اظهار هایل حشمت و عظمت
 و وقار معناسنه شکوه دخی دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت صدق موشی
 بر عصا و کوه زد * بلکه بر دریای پر استکوه زد کی استکوهه و استکبه کی کلاما با سکون
 الشین المعجه و ضم الکاف الحرق معناسنه که عربیده فواق دیرل کی استوشه کی سکون
 شین اول و فتح ثانی و ضم نوله یعنی عطسه یعنی اغسرمق ابو الخیر بیت دماغ خشک او
 استوشه * تر * چو آرد کوش کرد و ترا کند کر کی استوشه کی سکون شین معجه و ما و ضم
 نون اول و فتح ثانیله مجمع الفرسه یعنی عطسه یعنی اغسرمق کی استنه کی سکون شین
 معجه و فتح نوله ایکی معنایه در اول یعنی استنان مرقوم ثانی بعض نسخه ده صو یوزند
 اولان یوصون و اغاچه اولان ده دیرل کی اطربه کی سکون طاء و فتح راء مهملین ايله طعام
 قویلان نسنه که ترکیب بام دیرل کی اغربه کی سکون غین معجه و فتح راء مهمله ايله اول
 جراحته دیرل که کردند و قاسقده اولور عربیده نکفه دیرل نفقه الله اور معناسنه
 دیمش که بر مشدر المروجی اولان آدمک و حیوانک بوش بر زنده ظهور ایدر کی افجه کی
 سکون فا و فتح جیم فاسیله متر و عاتده و باغله قوش اور کتمک ایچون نصب ایندکاری
 نسنه در کذا فی ادات الفضلا کی افده کی سکون فا و فتح دال مهمله ايله ایکی معنایه در اول
 یعنی شکفته یعنی آجلس ثانی یعنی شکفته یعنی تعجبش کذا فی مجمع الفرس کی اواره کی
 فتح و او و راء مهمله ايله یعنی کرما یعنی محل تابستان و اسی کذا فی فرهنگ جهانگیری *
 کی اوبه کی سکون و او معروف و کسر باء موحده و اظهار هایل هرات اعمالیدن برقریه
 امیدر کذا فی تحفه الاحباب کی اورامه کی اورام مرقوم معناسنه در کذا فی فرهنگ
 جهانگیری کی اوسه کی و او معروف و فتح سین مهمله ايله یعنی ریودن یعنی قایم کذا فی
 مجمع الفرس کی اوسه کی و او معروف و سکون نون و فتح شین معجه و دال مهمله ايله
 دو که که قفتان کوکسنه و یکرینه دیکر لر اکا اخکوچه و اخکوژه دخی دیرل ابو المعانی بیت
 بی مشقت دیکران بکشاید آن اوشنده را * بر مرا کویا طاسم کنج یکسودن محال کی اوشه
 سکون و او معروف و فتح شین معجه ايله بر اوت امیدر کی اوفسانه کی معنی افسانه پورهای
 جامی بیت حیدرش گفت من ندارم زر * اوفسانه خوان ورنج میر کی اوله کی سکون و او
 معروف و فتح لامله طوشیل که آله دخی دیرل اشتزهره کی قورقق و کاهل کسنه کذا فی الحمودی
 کی استخوان افسانده کی ای تخم خرما کاشته و رزمین ریخته ایضامنه کی مم الیاء کی

در اردی بی سکون را و کسر دالمه ملتین ایله مخفف اردی بهشت یعنی اول کوز آینه ذیور
حکیم فردوسی بیت دی بهمن و اردی و فرودین * همیشه پراز لاله بینی زمین بی استوی بی
سکون سین مهمله و ضم تاه مثناة ایله مهره پشت یعنی ارقه ده اولان خرده کوکار کذا فی
فرمنک جهانگیری بی امهات سفلی بی یعنی عناصر اربعه کذا فی مرقنامه بی اوی بی سکون
وا و مجهول و یای موقوفه بمعنی اوکه اسماء اشارتند در ایضا منه بی باب الباء المفتوحة
مع الف * با بی ابکی وجهله استعمال اولنور بروجهی حرف در که تفصیل حالی مقدمه ده
ذکر اولندی بروجهی دخی کلمه در بوده ابکی معنایه کلور اول نشور باد که ترکیب ایدوب
ماستبا و دوغبا و غور با دیر یونانک اصل آبادر حکیم سنایی بیت کی شود صفرای تو
ساکن زخوان ماکه هست * مطح مارا بجای زیر با تقصیر یا * ثانی با دلفظندن مخفف در
اولسون معنایه حضرت مولانا قدس سره بیت مهمان شام هر شبی برخوان اخوان
الصفا * مهمان صاحب دولتی کش دولتی پاینده با بی بابا بی یعنی انا عربی که اب معنایه
کرم حقیقه کرم مجازا شانی مقول اولان آدمه رعایه لشانه بابا دیر لظهوری در ساقی
نامه بیت بابای شفیق بیر خوشدم * تاریخ کهن سرای عالم بی بادا بی عربی که بی معنی
و ترجمه معنایه شاعر بیت تافک بادا ابغین بادا * این شتر کز به داغما باشد * دیگر بیت
بادا همیشه عاقبت کار تو بخود * در بزم شود شمع زخ کام تو افزود بی بادا افرا بی سکون تا
و فخر ایه مهمله ایله فعل شمر جزا نتکم فعل خیره جزایه پاداش دینلور امیر معزی بیت
موافقان و تراخالفان ترا * زهر و کین تو پاداش باد و بادا افرا * بویته ده لف و نشر مرتب
صنعتی وارد بی بادا بی سکون دال مهمله و فتح باء فارسیله سردت مشیدن کنایه در
اکثرات تعریفنده استعمال اولنور خواجه سلمان بیت باد پای آب زاردی باقی بسته بود
این دمس زنجیر در کردن دوان می آورد * مولانا هاتقی بیت نشسته بر باد پایان روان
گرفتند چرخان زیر آهوان بی باد پروا بی سکون دال و راء مهملتین و فتح باء فارسی و و ایله
اولر و زکار کیر ملک ایچون ایتد کیری پخیره که باد کیر دخی دیر ل حکیم خاقانی * قطعه *
ز خط استوا و خط محور * فلک را تا صلیب آرد فویدا * ز تنگینی بکا سعد فلک راست *
پتر جمع صلیب و باد پروا بی باد بیما بی سکون دال مهمله و فتح باء فارسیله بو شر بلایی
یعنی یعنی و بی فائده کربی معنایه استاد لبیبی بیت یکی باد بیما بی زن بود * که از کینه
یا خورش دشمن بود بی باد صبا بی غایت لطیف و موافق طبع و ادر ابو المعانی بیت باد صبا
کریکند از کوی جانان در صحر * آرد زبوی زلف یا در جان بیمار خبر بی باد مسیحی بی
یعنی معجزه عیسی علیه السلام کذا فی شرفنامه بی باده بیما بی باء ثانی فارسی و مفتوح
و سکون یای تحتانی و فتح میله یعنی شتر بخور و شتر بخواه معنایه خواجه حافظ بیت
چو با حبیب نشینی و باده بیما بی * پیاد دار عجمان باد بیمار بی پارچا بی سکون راه
مهمله و فتح جم فارسیله دیوان معنایه باریک جمله معنیستندن بری بارگاه مدرک مراد دیواندر
میر خضر بیت دل پاکش که دست آرینه معصوم * بیجا آهن و در بار چاموم *
بی بار خدای سکون راء مهمله ایله خدای تعالی دیکدر لفظ باریک اولن طعوز معنایستندن

معنایستندن بزی نام خدای عز و جل ذر و خدایک بر معنای دخی صاحب بار در که اضنی
خدای بار ایدی علم اویچق ترکیب بو زیلوب مضاف الیه تقدیم اولندی تمام انا مه صاحب
دیمک اولور و بار الله تعالی در کا هندن غیریده اولمد و غندن لفظ مذکور ک اطلاق
حق تعالی حضرت نرسنه مخصوص در منوچهری بیت شاه ملکان پیشرو بار خدایان *
زایرد ملکی یافته و با خدای بی * حرف رانک سکون ایله اویچق معنی ذکر اولنا اندر اما کسر یله
اولد قه لفظ عربی اولور که اصل یاری در ایاچی دیکدر حکیم انوری بیت ای بر اطراف
ملک فرماتد * وی بر اینای دهر بار خدای * و دخی شعرا مدح و خنده خداوند معنای
محلیه بار خدای دیر بو معنایه حکیم انوری بیت اجل از بار خدای اجل اندر نکند شت
کرتو کوی که زمن و گذرت این سودا بی یار سا بی سکون را و فتح سین مهملتین ایله بمعنی
اول کار یعنی اول ایشلن ایش معنایه و ایشک اولی بی باغ صفا بی دنیا و مردی کذا
فی الحمودی بی بالا بی بش معنایه کلور اول ابعاد ثلثه نک اولی که بعد و اوج دیر لرتکم
بو بیتد و اقدار بیت چو آمد بدان کوه میزم فراز * بدانست بالا وین و دراز *
یا لا بعد وین عرض و دراز طولدن عبارتدر مذکور معنایه انساندن غیر حیوانانده
و جماداتده جانب مرکزدن جهت اوجه اعتبار اولنور اکثر یا رفعت لازم اولد و غیچون
یوجه معنایه استعمال اولمد و غندن بعد ک طرف اعلا سنه بالا دیر ل مقابل دستدر
و کاهی زیر ایلده مقابل ایدر لرتکم مولانا جامی بیت هر نقش عجب که زیرو بالاست *
یرمان وجود حق تعالی شت * عربی اوج و یغنی ایلان اولد و دیر لریوجه دیمک
اولور سبعة سیان ده سور تعریفند بیت ایلانک است جرم غیرانی * اولدور ایتانک
سپهر خضرائی * ثانی بمعنی قد و قامت که قد و بالا دیر لخواجه حافظ بیت شدم عاشق
بیا لای بلندش * که کار عا شقان بالا گرفته است * ثلث بمعنی فرق سر و هر سنه نک
طرف اعلا سنه بالا دیر ل مسعود سعد سلمان بیت ای شاه به یهود زمین را و فلک را
جاء تو و قدر تو به بالا و به پنا * رابع بمعنی احسن یعنی بهتر که ازان بالا دیر لاندن بکدر
دیمک اولور کمال بخندی بیت در چمن بر خا سنست از سر و فریاد و فغان * تا ازان بالا
خدیشی عند لیمان گفته اند * خامس یدک آت معنایه که عربیله جنب دیر ل حکیم
فردوسی بیت بیالای ززم اندر آوزد پای * خروشان و جوشان در آمد زجای *
بو معنایه حکیم اسدی بیت غرار است بالای پیشش درون * بیکسوان و زره کوه کون
بی بالوا بی سکون لام و فتح و ایلله تیره کوی دیدکاری اعلتدر که وجود آدمیه فضیلات
بافندن ظاهر اولور بی بانوا بی فتح تون و ضم ایلده جایزد و منع و مالدار معنایه می
نظمی بیت اگر بی نوا و اگر بانوا * هر آینه آخر و درین سرا * و دخی شربت صاحبی
معنایستدر بی باهما بی سکون هاء اول و فتح ثانیله جمع باهدر اوج معنایه ذر و شوز با
و در با و عربیله می معنایستدر که مفردی عربی و جمعی فارسیله تفصیل باء بیانک دیکدر
اولنور بی بایا بی فتح یای تحتانیله بمعنی بایست و مجمع الفرسده ضروری معنایستدر
مرویدر مثال معنی اول حکیم سیوزنی بیت بیا تری یعنی زم ابر و نبات * از بهر تاد

بودن دلای خاص و عام * وله بیت بایا تری بمصاحت عالم را * از بهتری بسینه بیماران *
که بیای فتح باء موحد ایله نجه معنا سنه در ابو شکور بیت باروز کاری بر آید برین
کم پیش هر کس هر آفرین که بتا بی فتح تاء مثناة ایله بمعنی بیکدار کچ و فارغ اول اسم امر در
لکن کند و صیغه سندن ماضی و مضارع و مصدر تصرفاتی را قم الحروفک منظوری
اولا مشدر نفس فخری بیت ریاض بر کل معنیش چون بدست شاه * ره حدائق
محرور دایهش توبتا * بو معنایی مؤنث شیخ سعدی بیت بکفتانه آخر دهان ترکم *
بتاجان شیرینش در سرکم * و دخی بر نوع طعام در که بدای بی فتح دال مهمله ایله لفظ
فاحش یعنی راز سوز دیرل ایوا المعانی بیت کفتم ای ماه جبین بزم میروشن کن
از چه آزرده شدی این سخنم نیست بدا * و راز نسنه ده دیرل حکیم خاقانی بیت بدا
سلطانیا کورا بود رخ دل آشوبی * خوشادر ویشیا کورا بود کج تن آسانی * و عربیده
ابتدا معنسنه در که برای بی فتح راء مهمله ایله اطعمه نوعندن بر نوع طعام درات وقیمه
و بهارات ایله آیه کوفته سی کی یا می ایدوب یاغ ایله قاووب تناول ایدر لری دخی دیرل
بودی بر نوع طعام در مدور کوفته ایدوب یرل اکثرایی بری ایله مترادف ایدوب ایراد ایدرل
بتکم عرفی شیرازینک یو یلمتند واقع بیت ماه راستوی و ستاروی شوی * در خوان نعمت
تواند براری که بردای بی سکون راء و فتح دال مهملتین ایله صدای مهیب و جملکه اولان
های و هوای شمس فخری بیت ابواسحق که افلاک اختران را * همیکویندهان از راه بردا *
بغض فرسنگ لغز معنا سنه اولدوخی رسیده نظردر که برشیا بی سکون راء مهمله و کسر
متن معجه ویای ساکنه و فتح جیمه ایران ایله توران ملکنی ار اسنده واقع بر مکان اسمیدر
که بر صیصا بی سکون راء مهمله و یا و کسر صاد اول و فتح ثانیله بر شیخ عابدک نامیدر
یوقدر زمان عبادت ایشیمکن بعد بر قیر سبی ایله کافرا ولدی دیرل حقه در روایات مختلفه
وارد تفصیل احوالی کتب توارخند مسطور در که برنا بی سکون راء مهمله و فتح نونه
ایکی معنایه در اول معنی جوان یعنی حساباتی و تازه لکی یکش بکت شیخ سعدی بیت بران
نجل کردند بر ناویر * که پروای خدمت ندارد فقیر * حکیم سنایی بیت هر یکاد و لیتست
بر نانی * تو بدان کس مخ که بر نانی * شاه کبود جامه بیت عشق و بیری سر بر سر زشتی
و رسوان بود * ره بده بروی اگر یاری دلم بر نانی * ثانی جنام معنسنه در که بر ناک و بر ناه
دخی دیرل که برملیا بی سکون راء مهمله و فتح ماویای تختانیله تخم رازانه کدانی اختیارات
بیبی که بسا بی فتح سین مهمله ایله بترو جوق و نجه معنایه در جمله کون استعمال
اول نور نجه معنا سنه شاعر بیت ز هر بیرون بیستندی در و نش همچنان باشد * بسا
حلوای صابنی که زهرش در میان باشد * و دخی ملک فارس در شهرک اسمیدر که فسا
دخی دیرل که بسا بی بسا بی بسای مرقومک معنا سنه مبالغه و تاکید قصد اولند قد
ایراد ایدرل که بسا بی سکون طوا و فتح حاء مهملتین ایله کعبه مکرمه شرفها الله
تعالی قربنده واقع اولان طواغ ار اسنده کی وادینک اسمیدر خصوصاً و طواغ ار اسنده
واقع اولان وادی به دیرل عوما اسکرجه لفظ عربیدر لکن مشغرای هم مترلنده

مترلنده است و مال و لسان لرنده جاری اولغله نبرکاو تیمنا بوجمه و عنده شنی روا کوردی مولانا
جای بیت علمش بر حرم بطحان * تیغ قهرش بر سر اعدان که بغا بی فتح غبی معجه ایله
حیر و خفت معنسنه در خلایق المعانی بیت هر که در کون دلد بغا باشد * کرمزکی شهر ما باشد
حکیم سوزنی بیت زن گفت این مسلمان در کون غمی رد * این کیر مرده دیک ندانم بغا کند
که بغا بی سکون غین معجه و فتح راء مهمله ایله ارکاک خنریکه کرازدخی دیرل ضم پایله
برطعام در که بکیتا بی کسر کاف و سکون یای تختانی و فتح تاء مثناة ایله اکا برواعیان
وروشای قوم دیرل که بلا بی معروف لکن فرسیه کهنه و پوسیده معنسنه بعض فرسنگارده
قره صغره دیرل که باکا بی سکون لام و فتح کافله بر لفظ در که طائفه مغل سوز اولنده ایراد
ایدرل یعنی براسمی ذکر ایتد که مقدم بکا دیرل مثلاً باکا نکین و بکا خاصیک دیرل حکیم
اتوری بیت شیر چرخ از بیم شیر رایت افغان کند * کالامان ای فخر دین اینا نجه
باکا خاصیک که بلا بی سکون لام و فتح میله قبا اولان نسنه معنسنه یعنی بی فائده ایری
اولان نسنه قبا صقاله بلاریش و بله زیش دخی دینلور میر تقیسی بیت ریش بلا دارد آن
ماحد خرنک * موی تابازاشو دسر مایه یک که بیا بی سکون نون و فتح یای تختانیله بعض
نسخه ده نونن صکره باء موحد ایله برطعام در که اکثر یاران تفرجه کند کلرنده بشور درل
کدانی مجمع الفرس که بوا بی بوزن هوا یعنی یاد ایدو دخی دیرل حکیم فردوسی بیت که خرم
یو امین و مان تو * بکیتی برا کنده فرمان تو که بها بی قیمت و عربیده حسن و آن معنسنه
که بهرا بی سکون ها و فتح راء مهمله ایله بمعنی بجهت و برای چیزی حکیم سنایی بیت حاجت
عقل اندر و کشت روا ای عجب * ساخت زهرای خویش از دل و طبعش شلب بی مهمنا بی
همنان لفظندن مرخم و یعنی بهمن اصغر و بهمن احمد دیرل ایکی نوع اجزادر که بیا بی فتح
یای تختانیله استغفار عن الشیء یعنی بر نسنه دن سو الدر که نجه دیمکدر ابو المعانی بیت
ای صبا کر بکندری از کوی جانان راست کو * در شکج زلف او حال دل زارم ییا بی مع الباء بی
که باب بی ایکی معنایه در اول معنی پدر شیخ عطار بیت کر بخوانی باب و مامت زانام *
نعمت حق بر تو میگردد حرام * مام مادر معنسنه در حکیم خاقانی بیت عطسه او آدمست
عطسه آدم مسج * ایفت خلف کر شرف عطسه او بود باب * ثانی سزاواز معنسنه که باب
فلان یعنی لایق فلان دیمک اولور طالب آملی بیت دل پر آیه داری بپاک مرگان ناز
که این متاع تو باب کهر فرومیشا نیست که باب بی باء فارسیله ده پدر معنسنه استعمال
اولنور حکیم سنایی بیت هر د و رادر جناب عشق طلب * پارسی باب دان و تازی آب
که باب بی فتح تاء مثناة ایله بمعنی سزاوار و لایق که باب و باب دخی دیرل مولانا عبد الباقی
هر وی بیت یار چو کل در صفا عاشق بلبل نوا * خنده باورا سزا بابت من کویه است
که باراب بی فتح راء مهمله ایله بمعنی فاراب بر واسع و عظیم ناحیه نک اسمیدر که ما و راء النهر
چیونده واقع در حکیم سوزنی بیت نیست آن سیرکدوی بار ایدست * نه چو آن سیرکدوست
در باراب که باران شتاب بی صغقلی یغور یعنی شدت و وفرت ایله یغان یغور
که با نوکشت بی فتح کاف و شین معجه و سکون سین مهمله ایله رستم قری اسمیدر حکیم

فردوسی بیت از آتش کمی کرد بانو کشتیب * ای اخواسته همجو آذر کشتیب که بت در شب
شهر و بلای دن بکرمی درد بخنی کوفی امید زدی بتکوب بی سکون تاء مشناه و ضم کافله
ز بحال تو عندن قوز ایچی و سود و بال ایله اید زلر رنوع ز بحال لیر شمس فخری بیت بردشمن
ذرا و شد و ز فیره و زغم * لوزینه در مذاقش بتکوب می نماید بیلیاب بی سکون تا و فتح
یای تحتانی ایله ریج و تعب و درد و محنت معناسنه میر نظمی بیت اگر قانع نیاشی
روز بت هم * کشی بنیاب بسیار درد و عالم بی بدر شب بی سکون دال و راه مهملتن ایله
آیک اون درد بخنی کجه سی که تمام ماه بدر او اور اصلند شب بدر آیدی علم اولیخ مضاف
ایله تقدیم اولندی قاعده فرس او زره میر نظمی بیت خیال عارض ان ماه یارب *
کنندگی خانه دل را بدر شب بی راب بی سکون راه مهمله ایله ده و کسر یله ده جائز در
صوبای صر مزد و غات و بوستان شاعر بیت روان شد آنچنان سیل صر شکم * جهان
بوده براب از جوی استکم بی بر غاب بی سکون راه مهمله و فتح غین معجه ایله صومندی
معناسنه کذافی شرح السامی فی الاسامی حایمی زاء معجه ایله روایت ایشدر اما اصحی
راه مهمله ایله در مجمع الفرسد صو جمع اولد و غی رد در بیسار و بی فتح سین و ضم راه
مهملتن و او معروفه یعنی خوشه چینی یعنی تولا و بوستانک محمولندن صکره باشق ایتمک
بی بط شراب بی کله در در که باده فرو شتر آنکه شراب او چرارد و کرل و باده به مخصوص
اولان ظروف خواجه حافظ بیت صغیر مرغ بر آمد بط شراب بکاست * فغان فناد
به بلبل نقاب کل که کشید بی بناسیب بی فتح تون و کسر سین و سکون یای تحتانیله ساقز
اغاجنک میخی که نمشک دخی دیرل عزیزیک حبه الخضرا دیرل و ترکیستی نعمة الله بنوش
وایش مندرین و حایمی چرت دیویاز مشلر اما بزم یلد بکمر منه کوشدر بی بنداب بی
سکون تون و دال مهمله ایله جزیره معناسنه که انجوست دخی دیرل و متصل معناسنه ده
کادوکی رسیده نظر در بی مع التاء * بابات بی فتح بله موحده ایله مسعود و مبارک و نیمکفت
دیگدر ابوالعانی بیت دوش در بزم آمدن چهر بدست آن مست ناز * طالع مخم مکر
مقرون بابات باشد دست بی بابت بی فتح باء موحده ایله لایق و شتر او معناسنه که
بابت او دیرل انک لایقی دیمک اولور خواجه سلمان بیت آنچه کرد استکندر اندر باب سد
مملکت * بابت آن ثانی جم باره بغداد کرد * ابوالعانی بیت در دلم فکر وصال و مقتضای
عشق غم * هر کمی با قدر خود را بابت خود میشود بی باد بدست بی بی حاصل و تعی دست
دیگدرن کما به در این بیت * قطعه * نکیه بر چار چیز می نکتی * که شوی زان امید باد
بدست * برو نای زن و تعصب عام * خونی امرد و تواضع مست بی باد بروت بی سکون
دال و ضم باء موحده و راه مهملتن ایله بد اخلاق و بد طبیعت اولان معجب و متکبر حقنه
ایراد ایدرل رسوز در که معنای ترکیبی میفهمد قواره یعنی شرطه دیمک اولور زیر بروت
ضم باء موحده و راه مهملتن ایله بد طبیعت بیت بزم دمان نکند زندگانی باد بروت * فلاح
بکون خیمسان دهد برو تش باد بی باد بدست بی یعنی مسرف و تلف الله کیرن مال
دنیا بی خرج و تلف نماید نه دیرل شاعر بیت از روی نایدیم دست چهار باد بدست * بسکه بر نقد

بر نقد لطافت ساخت ابر در فشان بی بادفت بی سکون دال مهمله و فتح فایله براغاجدر ۱۵۲
رو ز کار اسد بکده اندن رایحه طیمیه ظاهر اولور حکیم اسدی بیت پراز کوه و پیشه جزیری
قراخ * جزیری همه عود و بادفت شاخ بی باز خواست بی سکون زاء معجه و حا و او معدوله
ایله روز محشر معناسنه اعمال ناسدن سوال و حساب طلب اولمغین کیر و استمک معناسنه
خواجه حافظ بیت ترمیم که صرفه نبرد روز باز خواست * نان حلال شیخ ز آب حرام ما
بی باز داشت بی سکون زافتح دال مهمله و سکون شین معجتین ایله کیر و طومق و منع ایتمک
و حایمی ایتمک و صافق معنایسته استعمال اولنور ابوالعانی بیت فلک که نعمت دنیا
مرا کند باز داشت * ز هر طرف چو مرا باز داشت معنادش بی داشت بی سکون شین معجه
ایله اول او زون دیرکدر که اور زینه سقف خانه ایدرل اکا نیرو شاه نیرو و قریب دخی
دیرل شیخ نظامی بیت بی پایه ترا و سقف بی داشت * با عقل نمیتوان نکه داشت
بی بالست بی فتح لام و سکون سین مهمله ایله یعنی دو شیزه یعنی بکر قیر حضرت مولانا
قدس سره بیت کیست که از دمه دمه روح قدس * حامله چون مریم بالست نیست
بی بالست بی کسر لام و سکون شین معجه ایله یعنی بالش یصدق معناسنه شیخ عماد الدین
* رباعیه * در چشم محققان چه زیبا و چه زشت * سر منزل عاشقان چه دوزخ چه
بهشت * پوشیدن بیند لان چه طلسم چه پلاس * زیر سر عاشقان چه بالشت و چه
خشت بی بایست بی کسریای تحتانی و سکون سین مهمله ایله حاجت یعنی کرک دیگدر ارم
مصدر او اور ابوالمثل بیت گفت من پاسخ تو باز دهم * آنچه بایست بست ساز دهم
قول ما فی دخی اولور کرک آیدی معناسنه حافظ کاشی بیت یار زنجید زبد مستی دوست
حاتم * باده بایست باندازه خوری زور نبود بی بت بی یوزنات آهار در که جلاهار زه و قاشه
سوردرل و کاغذ سور دکلری آهارة دخی دیرل شمس فخری بیت جمال دینی و دین انکه
در زمان مصاف * دهد بخون عدوتار و بود اوزابت * و دخی مرته که آهار کی شور یلور اوله
میر عماره بیت ریشی چگونه ریشی چون ماله بتا لود * کوی که دوش تار و ز بر ریش
کوه پا لود * و بعض فرهنکدن یعنی چلاه خانه فرهنک حسین وفائی ده برنج پخته معناسنه
مسطور در بی بتکوت بی سکون تاء مشناه و ضم کافله یعنی بتکوب مرقوم که رنوع ز بحال در
بی بخت بی درت معنایه کلور اول معروف طالع سعد معناسنه شاعر بیت طالع و بخت
مرا هیچ مخم نشناخت * یارب از مادر کینی عیبه طالع زادم * ثانی دولت و عزت معناسنه
شاعر * مصرع * بخت یابنده خدایار و سعادت باقی * ثالث پدر پدر که عربده جده
و فارسیله نیادخی دیرل بیت پدر چون بخت خود بد مرد عاقل * نبوده همجو من از خویش
خافل * ابوالعانی بیت چوتاج و تحت او میراث بخت است * سزافر از شهن این بخت
و تحت است * رابع عود که کر زده دیرل اول زمانده آنکه جنک ایدرل آیدی شاعر
بیت گرفته بخت را با قوت دست * حواله کرده بود آن پیل سرمست بی بخت بی فتح
خاء معجه و سکون سین مهمله ایله اوج معنایه در اول او بقوده بوغاز دن یا خود ککر دن ظاهر
اولان صدا ترکیه خوردلدی دیرل ثانی ینه او یورکن آغر با معنی که عربده کا بنوش دیرل

ثالث بر جانورد چکر که به بکر زکدانی فرمک جه انگیری بی بدشت بی سکون دال
مهمله وشتن معجه وضم یاء فارسیله بدخوی آت وقاطر که ایر اوردر مزو بندر مزاوله میر نظمی
بیت سخت بدشت توسن کردن * زیر جاهل شوده میشه زبون بی بدروشت بی سکون
دال وواو وشتن معجه وضم راه مهمله ایله اسلام ایله کفار میانه اولان سنور و سرحد که
عربیله نفور دیکلرید رودنی امید معناسنه ده رسیدن نظر در بی برات بی حکم پادشاهی
معناسنه شکم بوییدن فهم اولنور بیت هر کس بقدر خویش گرفتار محنتست * کس را
نداده اند برات مسلمی * طالب آملی * مصرع * ما را برات نشاء افیون داده اند
بی بر غست بی سکون را وسین مهملتین و غین معجه ایله تحفه الاحبابده و معیار جمالیله
چارپا حیوان یدوکی اوت معناسنه شمس فخری بیت برای دشمنان کاو طبعی * زخم
جنطال آرد در بر غست * فرهنگ حسین فانی ده تره بهاریدر که طبعی نیز در تازه سن
بشورب برلر قورید حیواناته یدر لر فرهنگ جهانگیر یده کیه خود روی که مزروعات
اراسته و ارمق کنارنده بتر بعض روستای لرطعامه قورلر اکا پرتو معجه دخی دیرلر حکیم سوزنی
بیت برین قرانی کر سوزنی نه شاعر * خدای داند تا چند خایدی بر غست * ویر معناسی
دخی اینجه ارقدر در که ذراعین چقدوغی یدن اکثرا ارسته آقیدر لر خسروانی بیت
وکر شراب نبود دی و حاجی بودی * زتوک هر مرثه راندی دو صد بر غست * بعض
نسخه ده صوا و زنده یشل نسته که یوصون دیرلر و اختیارات بد یعلم بر غست کیا میست
بتا زی قناری و عا ول کلول نیز کونند مسطور در بی برکاشت بی سکون راء مهمله
وشتن معجه و فتح کاف ایله فعل ماضی در دوندی معناسنه مصدری برکاشتن کاو
برکشتن دخی دینلور حکیم اسدی بیت چو کونند از جنگ برکاشت پشت * ازان به که
کونند دشمن بکشت * بومعنا به حکیم فردوسی بیت غنا زا به پیچید و برکاشت اسب
بیامد بکردار آذر کشب بی برکشت بی سکون را وسین مهملتین و فتح کاف عجمیله یعنی
معاذ الله و مباد احکیم فردوسی * مثنوی * فرستاد پاسخ بشیروی باز * که ای تاجور
مشاه کردن فراز * سختها که کفتی تو برکست باد * دل و جان بد کیشتر مرکست باد *
شمس فخری بیت کسی چون او بود در ملک هیات * مثنوی چون او بود بر تخت برکست *
بی برکشت بی سکون را وشتن معجه وضم کاف فارسیله بر نوع اوتدر صاج کبی بر برینه
طولا شوب اوزانور بی برکاشت بی فتح را و جیم وسین مهملتین و سکون نونه نسخه میرزا
لر احمید ادویه نونند بر اوتدر که بوی مادران و بانجاست دخی دیرلر بعض نسخه ده برنجاست
و برنجاست دخی واقع اولاشدر بی برکشت بی سکون راء مهمله و خاء معجه و فتح مایله صیغه
ماضیه راء ابدی و تعلیم ابدی معناسنه مصدری برکشتن کاو شمس فخری بیت
بسان هندوان ترک فلاک را * محبوب کین بملید و برکشت بی بسادست بی فتح سین اول
و دال مهملتین و سکون سین نایله بیع و شراده و اخذ و اعطاده و عاء معناسنه مثلا
بسادست و ادعای و نه داده شکور بیت مستوداد ممکنه یک جز مستادست * که بسادست
سلام الله علیه

دیلم معناسنه مسطور در بومعنا به حکیم فردوسی بیت سپید بر آشفست و کفت از نبرد 107
مرا چرخ کردان نکوید که برد * حکیم انوری بیت مسرع حکم توضع بار فزون * چرخ را
کفته بود کرده برد بی بردارد و بردرد بی کلاهما یعنی بر دم قوم حکیم سوزنی بیت روزدار
کیو و بردارد میدان نبرد * هر غلام شته بر دی هنر دزال باد * حضرت مولانا قدس سره
بیت همت سبک مدار که با همت شکر ف * چاوش پادشاه بر اندک برد برد * مصدری
بر دیدن اولور و بعض فرهنگه یعنی سنک منقوله در بی برکشت بی سکون راء و فتح دال
مهملتین و کسر میله اوج معنا به در اول ظاهر اولدی ثانی سپزه و درخت بتدی ثالث غضبناک
اولدی معناسنه در که بومعنا به حکیم فردوسی بیت چورستم بیامد سپید شنید *
زدریای آتش ز کین بر دمید بی بر رسید بی یعنی پرسید یعنی سوال ایلدی حضرت مولانا
قدس سره بیت چون درو آتار منی شد بدید * یک مرید اورا از اندم بر رسید *
بی برکشت بی سکون راء مهمله و نون و فتح فایله یعنی لشکر میر نظمی بیت چو آمد سپید
بدانمان کوه * در آنجا بدیدند بر فندانبوه * و دخی سخن مقبول و جای عمیق معناسنه در
بی برکشت بی سکون پیرا غنه مشابه بر نوع دمرندر شیخ نظامی بیت بدی کر خود بدی
دیوسفیدی * به پیش برک بدیش برک بدیدی * امیر خسرو بیت کشت رعایان بود
در زیرید و پای کل * بوستان شیر مردان برک بدید خبر مست * بومعنا به بد برک دخی
دیرلر شیخ نظامی بیت کرا آری بخوار ما ذرع و ترک * بجا با شدت یک یک بدید برک *
بی برکشت بی سکون راء مهمله و فتح میم و کسر خاء معجه ایله یعنی فرزند عاق یعنی والدینه
های ولد ایو شکور بیت مرا ورا یکی برخید پسر * ز مهر جهان بدیدر کینه و بی برکشت
سکون راء مهمله و نون و فتح کافله یعنی از پنج بر آورد بریدن قوپا ردی دیمکدر بی برکشت
فتح راء مهمله و سکون نونه فایح جوهری که کسرین ایله برند و فرند دخی دیرلر حکیم فردوسی
بیت بینداخت تیغی برند آورش * همی خواست از تن کسستن سرش بی برنیامد بی فعل
ماضی منفی در ایکی معنا به اول باشد چقمیدی معناسنه میر نظمی بیت ایا میست از جهان
امیدواری * بر نیامد ز هیچکس یاری * ثانی چقمیدن کلمدی دیمکدر بی برنیامد * فعل
مضارع در اوج معنا به اول کلز یعنی ظاهر اولور دیمکدر شیخ سعدی بیت عاشقان کشتگان
ممشوقند * بر نیامد ز کشتگان آواز * ثانی زمان مرور ایتیم ثالث باشد چقمزدیمکدر
ابوالمعانی بیت چنین کردی که دلخواعد بر آید * همین دایم که کارت بر نیاید بی برود بی ضم
راء مهمله و و او معروفه احمد بن احمیل مشکلاته مشانه که در کنند نقل ابلش بی بر و فرود بی
ضم راتین مهملتین و فاو و او معروفه یعنی فرازونشیب و زیرو بالا شیخ نظامی بیت چون
بود در دست کار و یارت * بدیش زیرو فرود کارت بی برومند بی ضم راء مهمله و و او معروف
و فتح میم و سکون نونه اصناف ثلثه استعمال اولنور بر تعبیر در مثلا انسانده دولتلو
و سرمایه لو و غنی و بالدار و اصحاب باه و اجلال و وسعت رزق و مرفه الحال دیمکدر
و حیواناتده قوی الاعضا و هیچ البدن و فربه و توانا و نباتاتده فیض و لطافت و نشوونما
و طراوت معناسنه در شیخ سعدی بیت خدیو خرمند و فرخ زاده * که شاخ امیدش

برومند باد * وله * مشغولی * برومند باد آن کرامی درخت * که در سایه او توان بردخت
 که از میوه آرایش خوان دهد * که از سایه آسایش جان دهد * برودنی سکون را به مهله
 و ضم ما و او معروفه ایکی معنیه در اول میوه سوز ثانی حرارت آتش در اثواب و نیکی
 متغیر اولوب صرامق مثال معنی اول شاه ناصر خسرو بیت چو نرم گویم با تو مراد رشت
 مگو * مسوز دست جز آنرا که مر ترا برود * مثال معنی ثانی اوست کور بیت جگر نخواهم
 برود من میاده چنانک * ترازوان دل از عشق آن کین برود * کسر راه مهله و سکون
 یای تحفایله قاصد معناسنه در شاعر بیت ناکهان ظاهر شدن جانب برید * کش پیام
 دوست در گوشم رسید * عربیله اون ایکی فرسخ بره دیرلری بر ماوردنی سکون زاء معجمه دراه
 مهله ایله اتوره و خایکته که یوقه اتمکه صاروب یوله کوتور در اکا عرفه نواله دیرل
 کذا فی مجمع الفرس * بساوندنی فتح سین مهله و او و سکون نوله قافیه شعرو غزل
 استاد لیبی بیت مهله یاد و همه خام و همه سست * معانی باز گونه نابساوندنی بسندنی
 فتح سین مهله و سکون نوله معنی کافی و تمام امیر خسرو بیت بسندست اینک زلف اندر
 بنا کوشت علم کید * مفر ما غره خوریز را کر خط حشم کید * استاد منجیک * قید
 بکا کن از دور شود از هر دون * هر چه با خربه است هر ترا آن بسندنی بغدادنی مشهور
 شهر در عراق عربیله واقع حضرت امام اعظم و امام اکرم ابی حنیفه رضی الله تعالی عنه
 حضرت نرینک مرقد متبرکه سی خارج شهرده نهر سطله قریب ریده واقع و قار شویقاده
 امام موسی کاظم رضی الله عنه حضرت نرینک مرقد شریفی اولدنی کنار دجله ده واقع و قدر
 و داخل شهرده قرا کو قبیله قریب حضرت شیخ الشیوخ عبدالقادر کیلانی قدس سره
 الفریز حضرت نرینک مزار متبرکه سی عظیم آستانه در واق قبو داخلند شیخ شهاب الدین
 شهروردی قدس سره الفریز مزار شریفی و قار شوده کی قوشلر قلعه سی دیملکه معروفه و
 حضرت شیخ معروف کرخی و جنید بغدادی و داود طائی و حسین بن منصور حلاج و مهلول
 دانا قدس الله اسرارهم مزار شریفی بونلردن ماعد ایحد و بی قیاس اولیا شهر ایچنده
 شیخ محمد التور و شیخ ابوالحسن قدوری و بونلر امثالی مشایخ عظام و اعزه کرام مدفونلردر که
 حسابلر جناب الله جل ذکره ییلور یو سبیدن برج اولیا دیو نام قومش و دار السلام
 دخی دیرل قدیم زمانده شهر قار شوقوشلر قلعه سی یرنده ایمن خلفاء عباسیوندن
 ابوجعفر منصور الدوانقی حایلیا شهر اولان مکفی قلعه و حصار و ایچ قلعه بنا ایدوب
 خلفاء عباسیونه تختگاه اولش غایت واسع قلعه در قدیم زمانده اول مرتبه معمر
 ایمن کذیک التیوز حای و اراش سائر ابنیه سی اکا قیاس اولنه و بغداد دیو خطوط
 جام جندن که بر مصنوع جامد بر خطک امیدر که خط بغداد دیرلر الی خطک دخی آدری
 وارد حکیم خاقانی بیت دجله دجله تا خط بغداد جام * می دهید و از کسان باد آوردید
 که بختنی فتح غین معجمه و سکون نوله صغیردن غیری اکا بکزر بردشت دریدر غرغند
 و غرغنه دخی دیرل حکیم سوزنی بیت در حمله از نکا و دشمن جدا کند * کیمنت را
 بناخ و شش مهره از بخت * وله بیت روزیها از سرچایکسواری بردی * از فرخش و ران

بیاع بهشت * و رازجوی غلدش بهنگام آب * به بیخ انکین ریزی و شهادت ناب * سر انجام
 کوهر بکار آورد * همان میوه تلخ بار آورد * خامس بارگاه معناسنه در که اختصار
 طریقه در میر خسرو بیت کاه بارت شش بر اوج میخ * کنکر قصرت زند بر اوج تیغ *
 سادس معنی بیخ و بن حکیم سنایی بیت قفس شک چرخ و طبع حواس * پروالت بکنده
 از بن و بار * سابع مترادف کار در که کار و بار دیرلر ترکیه ایش کوچ دیدکاری معنیه در
 حکیم سنایی بیت بر در ماسرای دین چندین نای و نوش * بر در عنا سرای دیو
 چندین کار و بار * ثامن جای جمعیت و محل بسیاری معناسنه که هند و بار و کنجبار
 و در بار دیرلر کمال اسمعیل بیت بخاتم تو که در باش تا کر کا هست * بخامه آب که سر
 میبرد بهند و بار * حکیم فردوسی بیت یارم نشا نمنش بر تخت بار * و زان بس کشایم در کج
 بار * تاسع معنی بارنده که زلفه مشکبار و ارباران بارکی استاد بیت اکر باران خود را
 اوکند بار * زمین پر سیم و زر کردد چو عجم * عاشر حاصل نباتات معناسنه حکیم ازرقی
 بیت باغیست عارض تو که دارد بنفشه بار * سر و یست قامت تو که دارد بر آفتاب *
 حادی عشر غش اولمق که زعفران و مشک کی نسنه لیه غیر نسنه ل آمیخته اوله حکیم
 ناصر خسرو بیت زر چون بعیار آمد کم پیش نباشد * کم پیش شود زری کان باغش
 و بارست * حکیم خاقانی بیت هر جا که محرمیست خسی هم حریف اوست * آری ز کوشت
 کا و بودبار زعفران * حکیم ازرقی بیت شبنم ام صفا من که بار مشک کنند * از ان جگر که
 از آتش بدور سید اثر * ثانی عشر دیکدان معناسنه به حاق اطعمه بیت عشق معنی
 دل ما برد یقما امروز * مطلبی خیر و برودیک کلان نه بر بار * بومعنی ساج ایاغی اولمق
 مناسیدر * ثالث عشر معنی رده کمال اسمعیل بیت کلک تو مقفه داریست که در رده
 غیب * بیج بکری را از وی نه بجا نیست و نه بار * رابع عشر دوست معناسنه که باره دخی
 دیرلر زیاده و غلام باره زندوست و غلام دوست دیک اولور ابن یمن بیت انکو میچه
 بار و طفل کایست * این بسکه کشد ز خیر رنج * خامس عشر حمل زنان و غیره و هر حامل
 چار یا حیوان خمنه دیرلر شیخ نظامی بیت هر آن کره گزان تخمش بودبار * زدوران
 تک برداز باد رفتار * سادس عشر قرینک جها نکیریده انبار معناسنه که ایچنه غله قورل
 ان اکثر تخته دن ایدرلر سابع عشر قلعه معناسنه حکیم فردوسی بیت در بار بکشا
 و دستان سام * برفند کردان بر زین ستام * ثامن عشر یوک معناسنه کرک آدم
 ارقه سنه کوتور سون کرکسه حیوان یوک اولسون حکیم انوری بیت بارانده مکش که
 بارد کر * بر هائیدن از غم ایزد بار * تاسع عشر مجمع الفرسه بر کسنه ایله ملاقات اولمق
 معناسنه حکیم انوری بیت راست کوی که ز بسیاری انجم هستی * در که خواجه زبسناری
 شاهان که بار * عشرین طریق یوله معناسنه خواجه حافظ بیت و کر چنانکه در ان حضرت
 نباشد بار * برای دیده بیا و رغباری از در دوست * الحادی والعشرین نمحه نیازی
 بخا زیده کناه معناسنه بوییتک اول معنیه شمولی وار در شاعر بیت دل اکر بار کشد بار
 نکاری باری * سرا کر کشته شود بر سر کاری باری * الثانی والعشرین ترجی و معنی معناسنه

بیت مرقوم اولان باری اول معنایه کاور الثالث والعشیرین دیوان شاهان معنایه شیخ
نظامی بیت روز بار کور یا بار بودی * به پیشش پنج صف در کار بودی * الرابع والعشیرین
فرهنگ جهانگیریده ساز له دیرل الخامس والعشیرین پنج وطاری که بوزه آتیک ایچون
بشورب آماده اوله اما هنوز صاف اولامش ایله السادس والعشیرین مجمع الفرسده جمع
منکوفیه دیرل السابع والعشیرین نیشابور مضافاتندن برقریه امید دیرل بار بری
سکون راء مهمله وضم باء موحده ایله محال معنایه که معنای ترکیب یوک ایلدی دیک اولور
شاعر بیت چنان می نهد بار غم عشق یار * که شد یار بر دل ز غم اضطراب دیرل بار بر داری
ایکی معنایه در اول یوک چکن حیوان و آدم ثانی طریق غیر نافذ یعنی چکه می یول دیرل بار داری
سکون را وفتح دال مهملتین ایله زن حامل و درخت میوه دار کذا فی الحمودی دیرل بار کیر
معروف اصیل اولین آت که یوک اولور لقی معتاد دیرل بازار دیرل فتح زاء معجه ایله بیع و شرا یعنی
آلم صاتم اولان یرکک اوسنی اورنش اولسون کرک اولماسون و مییم یعنی صانیس شیخ
سعدی بیت ای تهی دست رفته در بازار * ترسمت پر نیآوری دستار دیرل بازار دیرل سکون
زاء معجه وفتح باء موحده ایله طغابی دیک اولور دیرل بازار دیرل سکون زاء معجه وفتح
دال مهمله ایله یعنی زراع انجی معنایه در خواجه سلمان بیت باغ چون زاغش خراب
و کشت چون دشتش سراب * زاغ از باغبان وقاز این را بازار دیرل شرفنامه ده ونسخه
میرزا ایهامی معنای مزبور مریدز اما کتاب شرح السامی ده بازار کیر و طویعی و دخی
دارنده باز یعنی طغابی که باز طغان و دار اتم فاعل اولور دامتندن مشتق دیرل بازار دیرل
سکون زاء فارسی وفتح دال مهمله ایله یعنی باجدار دیرل بازار دیرل سکون زاء معجه وضم
کاف فارسیله یعنی موافق و مناسب و دخی باز آید و باز آینه معنایه در دیرل باز کیر
سکون زاء معجه وکسر کاف فارسیله یعنی با جکیر و زاء فارسیله ده منقولدر ابوالمعانی
بیت چشمت بفسون ساز نیست کیر ددل من از دست * کویا که بر نشسته در کوشه باز کیری
و دخی سیاه بازی یعنی وحشی طغان طویعی دیرل بازار دیرل زاء معجه وواو معرو فله بر جادونک
آدیدر که ایران عسکرینه جادو لاق ایدوب طوس سر لشکر اولدوغی کون شکست واقع
اولدی آخر کار بر هام بن کورد ز اول جادویی بر طاعنه بولوب قتل ایلدی حکیم فردوسی
* مثنوی * ز ترکان یکی یو د بازور نام * با فسون بهر جام کستر دکام * بیامدیکی مرد پنهان
پرده * بهر مام بنود زانکشت کوه * که بازو جادویی نستوه بود * با فسون و تمیل
دران کوه بود دیرل بازار دیرل سکون زاء معجه وفتح یای تحتانیله ایکی معنایه در اول یعنی بر زکر
یعنی انجی خواجه سلمان * قطعه * در ضیاع او که هر یک یو دشهری معتبر * کورو
واهور امت مسکن شیرو ربه راقرار * باغ چون زاغش خراب و کشت کشتش چون سراب
زاغ از باغبان وقاز این را بازار دیرل * ثانی میرشکار که باز دارد دخی دیرل حکیم سوزنی * قطعه
تابکد بازبان کس خرامیدن ز کپک * تانیا موزه خرامان کپک بازیدن ز باز * دست
در زلف چو چنگ بازیا رکپک زن * وز شکار بوسه چون بازان بسوی کپک باز * کمال
پاشا زاده مرحوم قصید خالصندن یور که بازار باغبان معنایه در که اصل باغ بارد باغ

باغ اوکازینی دیک اولور فاز سید حرف زاغین معنایه ابدال اولنق جایز اولغله دیر ۱۶۱
دیرل با ستار و بیستار دیرل کلاهما بسکون السین المهمله وفتح المتاء المنثاة و ثانی کسر
باء موحده ایله فرهنگ جهانگیریده یعنی بهمان وفلان و همچنانکه فلان و بهمان دیرل
ویا زارلر کاهی یا لکر فلان ویا لکر بهمان ده دیرل یوکا دخی کاهی یا لکر با ستار ویا لکر
بیستارده دیرل مکاتبات عین الفضاة هندانی قدس سرده مسطور ده که * علی الجملة
از قدرت راه بشرط و مشروط یکمیست بی تفاوت و بی معرکه پندارد که فلان خادنه را سبب
وجود فلان چیزست و بهمان چیز را سبب وجود بهمان چیزست و بهمان چیز را سبب
وجود با ستار چیزست باطلست و بقا قبت آخر این اسباب حقست انبی * بومعنایه
استاد رودکی بیت آن خواجه این همه که تو بر میدی شمار * بادام تروشیکی و بهمان
و با ستار * و معیار جمالیله بعض کسینه بر کله بی زبازد ایدیشوب هر سوزنه اول کله بی
ایراد ایدر اکا با ستار دیرل شمس فخری بیت با وجود دست از شهبان باستان * بر زبان
نارد فک جز با ستار دیرل باغ دیرل کسر غین معجه ایله اول بومری ات که وجود انسان در
التمن ظاهر اولور دیرل با فکر دیرل سکون فافتح کافله جلاه معنایه با ف طوق و پوش
و کار اشلک معنایه اتم مرکب اولور استاد لیلی بیت با فکاری بود در شهره راه * داشت
زیاروی رعنا دلبری دیرل بالار دیرل بوزن ناچار اوزرینه سقف قودقلری اوزون دیرل که نیر
و فرسب و فلوزه دخی دیرل شمس فخری بیت زمین خانه و باغ از زرج دست و عبق
عجب مدار که هست از زمردش بالار دیرل بالاکر دیرل فتح لام و کاف فارسیله یعنی ستون خانه
کذا فی فرهنگ جهانگیری دیرل بالاور دیرل فتح لام وواو ایله یعنی کوزه پر آب یعنی صو
طلو بردان ایضا مننه دیرل باور دیرل بوزن داور اینامتی معنایه باوریدن لفظندن
اسم مصدر در خلاق المعانی بیت نیست در فن خودم چون خورشاهان همتا * باز پرس
از ختم کرتو نباشد باور * شیخ سعدی بیت ملحد کرسنه و خانه خالی پر نان *
عقل باور نکند کرمضمان اندیشد * مجمع الفرسده راستگوی معنایه مرویدر *
دیرل باهار دیرل بوزن ناچار نغمة میرزا ابراهیم پهلوی دیمکدر قزوینی امیانه مندی دیرل
فرهنگ جهانگیریده ایکی معنایه در اول بر نوع طرفداری آوند دخی دیرل ثانی پرورش در
پهلوی وراوندی دیک اولور دیرل بیر دیرل سکون باء موحده ایله درت معنایه در اول سباعدن
ارسلا نه مشابه بر بری جانور در قیروغی اوسلاندن قصه در غایت قوت او و مهملو موحش
جانور در استاد فرخی بیت مافی کرماه جام دارد و ساغر * شیر کز شیر بیدارد و کسور *
ثانی روغن بوشش اتمک معنایه ثالث بعض فرهنگ تدبیر معنایه در رابع رستمک
کندویه مخصوص اولان بکینه دیرل حکیم فردوسی یکی جامه دارد ز چرم پانک * بیوشید
پیراندر آید بچنگ * وله بیت از ایران به نیره بر آمد باور * که آمد خداوند کوپال و بیر
فرهنگ جهانگیریده باء ثانی سکونیه ایکی معنایه در بیری مذکور جانور دیرل و بر معنای
دخی جیب جامه به دیرل دیرل بتاوار دیرل فتح تاء مثناة ایله یعنی عافیت منوچهری بیت
من خوب مکافات شما باز گذارم * من حق شما باز گذارم به بتاوار * حکیم سوزنی بیت

کل شد و در بکون داغ و در دشت کیم * اثری ماند از آن داغ تاوار مرا که بترج فتح تاه منشاء
ایله اصلی بدتر در که را مزرع دیمک اولور دال حذف اولنوب پرینه تابه شده و بدیلر
و کاهی تخفیفله ده استعمال اولنور حکیم اسدی بیت توار در باران فرو نترش دار *
که از تند در کین بترید بار که بتقور بی سکون تاه منشاء و ضم قاف ایله بر تخی جانور لک بجه سی
سباعه و طیور ده استعمال اولنور حکیم سوزنی بیت نهاده اند زن و بجه من از سر ما *
بسان سک بجه بتقور در سور اخ بی بنیار بی سکون تاه منشاء و فتح یای تخفیفله رنج
و مشقت معنا سنه ابو الفرج رونی بیت بوزن عدلش میر انهای ظلم سبک * بمون
رایش بنیار های دهر سام بی بخار بی فتح خاء معجه ایله ذلت و محنت ایله دیر لک معنا سنه
بخواری دیمک و او معدوله سی اسقاط اولمشدر ایالهانی بیت در سخا کوش و به نیکی
وقت را خوش میگذار * هر که می ورزد بخل و میزد دایم بخار بی بختاوری سکون خاء
معجه و تاه موقوف ایله دولتند و فیروز بخت که بخت آورد در اختیار کی بی اختیار بی بختاوری
معنا سنه بخی مساعد مراد دولتند دیمک در مثال هر دورا شاعر گوید بیت آستان
رو با لدر که بختاوری شود * کر نظر کردی بکس را در دو عالم بختیار بی بختاوری سکون
خاء معجه و ضم تاه منشاء ایله فرهنگ جهانگیریده هر غرنده اولانه دیر لک عموما اعدایه دیر ل
خصوصا استاد رودکی بیت عاجز شود زانک دو چشم غریب من * ابرها را کاهی و بختاوری
در مطر بی بخجور بی سکون خاء معجه و ضم حمله بمعنی بختاوری و اختیار مر قومان کذا
فی مجمع الفرس بی بخشایشکر بی بخشایش بخشیدن لفظندن مشتق اسم مصدر در
عطا و احسان و عفو و مرحمت ایتمکک بی بدار بی بوزن بکار جفت آلتلندن او کندره
دید کلیدر بی بد اختر بی معنی بد بخت و بد طالع دیمک اولور مولانا عبدالله هاتنی بیت
زانعام و احسان صاحبقران * فراموش کردند بد اختران بی بد اغار بی سکون دال مهمله
و فتح غین معجه ایله بمعنی بد سرشت و بد نهاد ابو شکور بیت یکی زبنت روی و بد اغار بود
تو کوئی مردم کری مار بود بی بد پد بی اوکی آتاشمن فخری بیت کریان سببست بی تو
چو پیوسته بخت و ملک * همچون بتم طفل که در دست بد پد * بومعنا به استاد لطیفی
بیت حال دلم بدست عقاب رقیب تو * چون حال طفل کشته باز بد پد * شاه ناصر
خسرو بیت زین بد پد بی رادر خورد جز حذر نیست * زیرازی و فانی شکرش زبی
بخرنیست بی بد سوار بی بد خوی آت که اگر او در مزو بتد مرزا احمد مشکلا تده بد سوار
اسب بد خوی باشد بترکی نکس گویند بونکج اولمشدر بی بد کار و بد کردار بی کلاهما بمعنی
اهل فساد و افعال قبیحه و اعمال فسیحه صاحبی میر نظامی بیت خصم بدکار تو را در کار خود
بوده است بدکار بد کردار خود بی بد نکرد بی فتح دال مهمله و سکون تونه بعض فرهنگده
سکون دال و کسرتونه بد ایله نکردن مرکب لفظدر بد نظر معنا سنه بی بر بی اون طه و ز
معنا به کلور اول عربیده کی حل معنا سنه که بر من بر تودیر لک مولانا جامی بیت چیره کن بر
شیر سدره چمن * بر سر شاخ کن ز بختن * کال اسمعیل بیت هر که منظور تو شد همچو
ستاره ز شرف * جایگاهش بر ازین طارم نه منظر شد * ثانی بمعنی تزدعربیلکی بنبی

۱۶۲ جنب و قرب معنا سنن افاده ایدر ترکیب فلان یا نه کتدم دید کلیدر عجم بر فلان رتم دیر
نکیم بویینده واقعه در بیت رتم بر طیب که بر سم علاج دزد * چون تاله ام شنید و روان
در قرار کرد * ثالث عربیده کی فی معنا سنه فلان دیجک رده بر فلان دیر لک مولانا جامی
بیت قافیه آنجا که نظامی نواست * بر کذر قافیه جامی سزاست * رابع بمعنی صینه حکیم
سوزنی بیت برواب ورخ دل بسته نمود مرا * یکی حریر و دوم بسند و سیوم دیبا *
خامس اصله معنای موضوعی صینه نک یا نلریدر حکیم فردوسی * مثنوی * برو سینه
آن صم صیرنک * همیداست از تخته سم تمک * یزد بررو سینه اشکوس * فاک
آن زمان دست او داد بوم * ماهش بمعنی کناره آغوش که ترکیب قوجاق دیر لک میخسرو
بیت ناز کترست آن بدن از برک کل بسی * عیشیست که برهنه کشد در برش کمی *
سابع عذارک محاذیسنه یعنی یکا غلک جانب یا لاسنه دیر لک شاعر بیت همه نارنج غیب
نارستان * عذار ویرکستان برکستان * ثامن فرهنگ جهانگیریده تخفیف بی استعمال
اولنور کال اسمعیل بیت هر که چون زکس صاحب نظر ست از سر ذوق * چون کل از آرزوی
دین او صد بر شد * تاسع بار درخت یعنی اغاج میوه سی حکیم فردوسی * مثنوی *
درختی که شیرین بود بار او * نکرد کسی کرد آزار او * و کرزانه شیرین نباشد برش *
زباندر آید زنا که سرش * شیخ سعدی بیت درخت کرم هر جا بخت کرد * گذشت از فلک
شاخ بالای بر * عاشر حاصل نبیا تا به دیر لک بوستان و تار لاده حاصل اوله اسناد
فرخی در صعوبت راه * قطعه * در از ترز غم مستمند سوخته دل * کشید ترز غم دردمند
خسته جگر * چو چشم شوخ همه چشمهای آوی آب * چو قول منفه همه کشتهای
آوی بر * دیگر بیت درین باغ از کل سرخ و کل زرد * بشمائی بخورد آنکس که بخورد *
هادی عشر بمعنی بد یعنی تخم مولانا جامی بیت که یوسف نه از کوهر دیگر است * که با ازینک
شاخ و ازینک برست * ثانی عشر بمعنی تمییب شمس فخری بیت زین خزان آنکس خورده
بر کوئندام * مردم ایشان بود چون باردم * بومعنی استعان طریقله اولمق اوجه در
ثالث عشر بمعنی قرارگاه و خانه و سرای معنا سنه که عربیده وطن و مسکن دید کلیدر عجم
بوم دیدر ترکیب یزوت دیدکاری تفصیل احوالی عنقریب ذکر اولنور بومعنا به حکیم
فردوسی بیت فرستم بنزدیک افراسیاب * نه آرام جویم برین برنه خواب * رابع عشر
پردن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور دلبر و هوشیار کی خامس عشر فرهنگ
جهانگیریده بمعنی پنهان سادس عشر بمعنی زن تازه سابع عشر بمعنی باد و حفظ که
از بر دیر لک حفظدن دیمک اولور ثامن عشر بمعنی طرف که یک بر شود دیر لک طرف شود یک
اولور تاسع عشر افعال و مصا در او یا نه ادخال ایدر لک الحقی تحسین لفظ ایچوندر اسقاط
اولنوه معنا به خلل اولنر نوعی لغت و شافی بیت بر آهنکی زخم ناخن مضرب * که از آب
آتش و زاتش چکد آب بی برار بی معروف تساوی معنا سنه طالب آملی بیت با من
سختوران که دزین عرصه کلام * هر خطه میرتد نوای براری * عربیده مساوات و چغتای
لسانه او و دیر لک بومعنا به تحسین تام قصد اولنوب اولدن معنای ثانی و ثانیین

معنای اول مراد ایدر میر علیه شیر بیت تو شد اکوردن یار قی خندان ز قی اوت رود
دستکدین دم دم نیشم قرچیلدا دورمین اوت رود * بواوت رود فار شو معنایه ایکی
معنایه ده اوت رود لر کی برانقار و جوانقار کی کلاه بافتن الاله ملتین وغین معجه ثانی
شم جمیله جانب یمن و سار که جنک صفوفین مینه و میسره دیلک معنایه سنه در مولانا
عبدالله هاتقی بیت جهان شاه و شهراده سلطان حسین * زسوی برانقار چویان و مشین
یعنی جانب یمنند کی بریار کی سکون راء مهمله و فتح باه موحد ایل اول خانه یه دیرلکه
رخانه نک اوز رده بنا اولمش اوله بریان و وروان دخی دیرل ترکیه چار طاق دید کلری
خانه در کی برر کی معروف سر تراش دخی دیرل عربی حلاق و بخام دخی دیرل و جانب
غربی مشهور و ولایت اسمید زود دخی زیاده یوقار و دیکدر اعلی الاعالی معنایه کی برتر
فتح تاء مشاء ایل او ستورک ذیک اولور که بر اوضت و ترادات تفضیلد مولانا جامی در توحید
باری تعالی جل شانہ بیت ایلمک ثباتش ز کمان بر ترست * هر چه زبان کوید ازان بر ترست
کی بر خوار کی سکون راء مهمله و فتح خاء معجه و و او معدوله ایل حصه و نصیب معنایه در
کی بر خور دار کی سکون را ثین مهملین و ضم خاء معجه و و او محمول ایله نصیب و حصه مند
و هر مند معنایه لفظ مرکب در ایکی جهته بری بر خور ایله دار لفظ لرتدن و بریده
بر و خور و داردن لفظ مرکب اولور کی بر خور کی سکون راء مهمله و ضم خاء معجه و و او
معروف ایل ایکی معنایه در اول نصیب ثانی شریک معنایه شمس فخری ایکی معنایه
تریب اوزن بیت زمک و جیش و جوانی و سلطنت بر خور * که از شهان جهان نیست
شاهرا بر خور * معنای ثانی استاد فرخی بیت زبس عطا که دهد هر که زر عطا کیرد *
کان بری که مرا ورا شریک و بر خور نیست * نسخه حکیم اسدی و نسخه حسین وقایی
ولسان الشعرا موافق معیار جمالی در اما شرفنامه ده فتح خاء معجه و و او معدوله ایله بوزن
ابتد و واقع اولمش در کی بردار کی اوج معنایه در اول خانه تابیستانی ثانی مصلوب یعنی
اصلش ثالث داشتن لفظندن صیغه امر در یوقار و طوت معنایه کی برز کار کی
کسر راء مهمله و سکون زاء معجه و فتح کاف ایله ایکی ذراع معنایه که برز کرو برز که
و برز بکر دخی دیرل کی برز کر کی سکون زاء معجه ایله کی برز که کی فتح زاء معجه و و ایله
کی برز بکر کی کسر زاء معجه ایله کلام یعنی ذراع و حرات مثال ثانی فخر کور کانی
بیت عقل بود برزه کرو تخم روح * آب دهش خضر و مسیح و نوح * مثال ثالث حکیم
انوری بیت کار خالک جز بحضرتی شود هر که تمام * کان یکی جلاهی داند دکر برز بکر
کی برز در کی سکون راء مهمله و نون و فتح فایله مفتی و مفسر و شارح و اهل علم و اهر معنایه
کی برز در کی سکون راء مهمله و ضم کاف فارسیله از مغان و هدیه قلیل معنایه ایاله المعانی بیت
برده بودم پیش جانان تحفه جام بدست * برکند از ختصا بوده نکرد از من قبول کی برز کر کی
سکون زاء مهمله و فتح کاف فارسیله تحت و طالع معنایه اوله ایضا بیت چو کردم بدل جان
در راه جانان * ولی سودی ندارم بر کرم نیست کی برز کی سکون راء مهمله و فتح مهمله اوج معنایه در
اول انتظار معنایه مختاری بیت جان اعدا بر دیکلک چنانک * بود پیش مرک برتریح * ثانی

ثانی امید معنایه اوله ایضا بیت هنوز هست فلک را رحیم کشتن روی * هنوز هست
معنایه را قوی شدن بر مر * ثالث بال آروسته دیرل با جمل اصطلاحتی مذکور اوج معنایه
بر مور دخی دیرل بعض فرغ کرده باه فارسیله ده مذکور در کی بر مور کی سکون راء مهمله
و ضم میم و و او معدوله ایکی معنایه در اول علف معنایه ثانی بر مر مر قوم معنایه باه
فارسیله دخی مرویدر کذافی فرغک جهانگیری کی بر نور کی فتح راء مهمله و سکون نون و ضم
باه موجد ایله اطفال بر پارچه مدور کون اورتی سن دلوب ایپ پکورب ایکی اوجندن
طوتوب فر فرچورلر کی برند اور کی فتح راء مهمله و سکون نونله جوهر دار دمور قاج و غیری
اصلند برند فختین ایله دمورده اولان جوهر در فرزند دخی دیرل استاد لطیفی بیت کوه را
پرنیان بود چون یافت * قوت دست او برند اور کی برور کی سکون راء مهمله و فتح و او ایله
درخت یادور یعنی میوه دار یادور لفظندن مختصر در حکیم ناصر خسرو بیت اندیشه
مر مرا شجر خوب برورست * پر هیز و علم ریزد ازان برک و بر مرا کی برز کی سکون زاء
معجه ایله یعنی شعله میر تظمی بیت جهان روشن شد چون ماه تابان * با نجم بوده است
برز و چراغان کی برز کر کی سکون زاء معجه و راء موقوف و فتح کاف فارسیله کتان
تخمی در کی برز و در کی سکون زاء معجه و راء موقوف و فتح و او ایله تخم ایچون قویلان نسبه
هر نه تخمی اولور سه بعض فرغ کرده مشغول معنایه مرویدر کی برز که کی فتح زاء معجه
و کافله کنه کار معنایه که برز که کنه کار و کار ایدیمی دیکدر خلاق المعانی بیت بار دیگر برز
اندوز شوم * که نمی آید مارا ز ثواب کی بشتو کی سکون شین معجه و فتح تاء مشاء ایله
ایکی معنایه در اول تحفه الاحیاء به نام حضرت میکائیل علیه السلام در استاد دقیقی
* قطعه * بشت خوانمت به برکت او * چو تو کوئی بود بکاه عطا * بشت راء طاهمان آبست
مرتوا ز رو گوهر مست عطا * شمس فخری بیت میر ساند بخلق دست تور زق * بی تقاضا
و منت بشت * ز ساله ابو حفص سفیدیده یعنی ابر دیوب دقیقی نک بیت ثانی سن ایراد
ابلیس ثانی فرغک جهانگیری بفرشته نک نامیدر که باران نباتات اکا حواله اولمش در
کی بط زر کی اضافتله نیر اعظمک جمله اصنامندن بریدر نظام استر آبادی بیت بط زر
خوز دغوطه در زلال بحر سمایی * بر آب از جنبش آن شد حباب بیعد پیدای بکتر کی
سکون کاف و فتح تاء مشاء ایله جبه زره که دمور پاره لرین قطیفه و یا آخر نسبه اوز زینه
دیکوب جنک کونلرنده کیرل ترکیه قابورغه زره دیرل ابو شکور بیت زرز بر نهاده بشور
مغفری * ز فولاد کرده ببر بکتری * بو قولی مؤید محمد عصار بیت زئر چادر و زکرز
ششیر * سپر ها چون زره مغفر چو بکتر کی بکه تر کی فتح کاف فارسی و اظهار ایله ایرکن رک
معنایه که بکه ایرکن و ترادات تفضیلد که غایت ایرکن دیمک اولور شیخ نظامی بیت
بکه تر سپر دار چین از غرور * زمین کرد چون عرصه کاه نشور کی بلا جور کی فتح لام و ضم
جمیله قره صفر اسمیدر نعمة الله نقل اوزره کی بلاد کی فتح لام و کسر دال مهمله ایله سغه
میرزا ابراهیم پیرایه عروس یعنی زیب و زینت عروس که التون و جواهر و نقشه نفیسه دن
عبارندر مؤید الفضلاده زینه عروس مرویدر میر خسرو بیت بسته یلادر همه بر سر بلا

داده به بیوشی عالم صلاقی بلاد و ریخیم دال مهمله و او و مجبول ایله ایکی معنایه در اول
بر اغاجدر که دوالده استعمال او انور اکا لسان یونانیان انقردیا و هند و لسان هند به علاوه
و بهیله دخی دیرلر هند دیارند حاصل اولور ثانی زرینه و پیرایه عروس و زنان به من فرمکنارده
بر پیرایه در یاشه بغلر کی بلار کی بوزن منار آذر بویه دیدکاری نیستک کوکیدر بعضیلر
اشنان دیرلر کی باقندر کی سکون لام و نون و فتح قله برلفظدر دشنام حمله تله اییدرلر
بی دین و بی مذهب معناسنه خلاق المعانی بیت بز و مال مردمان اندر * هست بر اعتقاد
باقندر کی بنا و ریخیم نون و واوله یعنی دمل و دنیل و دمل دخی دیرلر چیان معناسنه
کی بندامیر کی بریندر که عظمه الدوله دلی زمانه امیر نام بر مسافر دوزمکله استمه مضاف
اولشد و کنانی مجمع الفرس کی بند شهریار کی موسیقیدر نو اسمیدر استاد منوچهری بیت
بریندر عندلیب زندیت شهریار * بر سر و زند و اف زند تخت اردشیر کی بند کیر کی برنسنده در
پهله و زیت و کرج ایله دو کوب صوکنکیرن آنکله محکم اییدرلر عربی لافون و ترکیه لکون
دیرلر ضم لامله کی بهار کی اون درت معنایه کاور اول معروف فصل ربیع در که شهر و شمسینه دن
آذر و نیشان و یار آپرینه شامل در که نیر اعظم کجل و ثور و جوزا بر جلد اولد و ریخیم ایام
مکئی در اول فصل نو بهار دخی دیرلر استاد بیت خلوت از اغیار یایدن بهار * پوستین
بهردی آمدن بهار * ثانی برک درخته دیرلر عمو ما بیت کلی بی آفت برک خزان * بهار
تازه بر شاخ جوانی * و هنوز چقمش پیراغه نو بهار دید کارینه بویقده دلالت وار در حکیم
اسدی بیت بر جوشن جوش چون نو بهار * بریر اباقی تند چون روزگار * ثالث نارنج
و ترج اغاجنک پیراغه دیرلر خصوصاً سایر اشجاره مخالف نارنجک اول میشی ایریشور
صکره پیراخی چقار شیخ نظامی تصریح ایلشد بر بیت رسم ترنجست که در روزگار * پیش
دهد میوه پس آرد بهار * رابع شکوفه به دیرلر عمو ما و ترج شکوفه سینه دیرلر خصوصاً
خامس بتکه به دخی بهار دیرلر بوا یکی معنایه معنای اوله شیخ عثمان مختاری * قطعه *
تا کوهر از فروغ شرف کیرد و خطر * تا عالم از بهار شود چون بت بهار * رای تو باد کوهر
انصاف و افروغ * روی تو باد عالم اسلام را بهار * و به خانه ایله معنای اوله شمس فخری
بیت رسیده موسم نور و زکر نسیم بهار * شود بسان آراسته بسان بهار * به خانه به
بهار دینلر و کی استاد فرخینک بویقده و اخدر بیت وثاق از و جو بهار صحت اودر و جو صتم
صرای او چو بهشت است اودر و چون حور * دیگر حکیم اسدی بیت هما ناکه کتر بد از شمس
هزار * بت لاله رخ چون نکار بهار * سادس بر آتشکده نک نامیدر خصوصیت ایله
شیخ نظامی از اقبال نامه بیت بهار دل افروز در بلخ بود * کران سرخ گل را همان تلخ بود
سایع یو کاک برد نکنه یعنی بر نایند برلر استاد فرخی بیت بهار مادی مال بخشد جهانی
بهر زاری زرد بخشد بهاری * ثامن بر نوع کل در که کا و چشم دیرلر بومعنی حمد الله مستوفی نک
ترجمه القلوب نام کتابند مسطور اولوب اندن استخراج اولشد تا سماع ادات الف ضلاده
ترکستانده بر معروف و مشهور خانه نک اسمیدر حاضر فرهنک جهانگیر ییده کل زردیست
بهار کویت حادی عشر فرهنک زفا نکویاده بر نوع کادر بهار دیرلر ثانی عشر تحفه الاحباب

معنی خانه منقش و رنگ ز ثالث عشر شرفنامه ده بر جزیره امید ز رابع عشر لسان الشعراء
هند و ستانده بر خطه نک نامی اولد و ریخیم مسطور در کی بها کیر کی یعنی قیمتدار کیرنده
بها تقدیرنده در حکیم فروشی بیت دوباره بها کیرد و کوشتوار * یکی طوق پر کوهر
منا حوار کی بها و ریخیم بودن بها کیر کی در بها الو معناسنه ابوالخطیر بیت بها و دردی
از دستم برون رده * به نیرنک و بافسون در غدار کی بهار کی سکون هایل بهش معنایه در
اول تخصیص لام جاره معناسنه بهر تو بهر شما بهر من بهر ما دیرلر ثانی دخی حرف را
معناسنه اولوب ترا شمارا مارا معناسنه استعمال اولور میر خسرو بیت نه از من
ریختست این زهر بر تو * کد این بوه ست بهر از دهر بر تو * ثالث حصه معناسنه که بهر دخی
دیرلر شیخ نظامی بیت عراق از ربع مسکون هست بهری * وزان بهر مداین هست
شهری * رابع شرفنامه ده بر لایت اسمی اولد و ریخیم مسطور در خامش بعض فرمکنارده
شعاع قزو نجوم معناسنه مرویدر و جرییده ایکی معنایه در اول یعنی عجب ثانی یعنی هلاک
معنای اولنه چغای لسانند او چون دیرلر میر علیشیر بیت کوزیا کیلما س او چون
کیلکاندا اول یوز ابا قما * انچه بخشی انکلاماس کوز کیم قو با شقه او ترودور کی بهار کی
سکون ها و فتح میله یعنی بسیار میر نظامی بیت بشود هر چند با دیگر وفادار * دل زارم
جفامیکر د بهار کی بهر یار کی یای تحتانیله شیخ ابوعلی ابن سینا شاکر دلرندن بر صاحب
تصنیف فاضل کسنه نک آیدر کی بیاوار کی فتح یای تحتانیله یعنی شغل و عمل و کار
و کسب که فیا وار دخی دیرلر شاه ناصر خسرو بیت من نقش می بندم و تو جامه می باف
اینست مزبانا تو همه شغل و بیاور کی مع الزاء المعجمه * باخرز کی فتح خاوسکون راهمهله
ایله ایکی معنایه در اول بر مشهور شهرک آیدر ثانی شرفنامه ده موسیقی نعماتنک قرق
شعبه صندان بر شعبه اسمیدر میر خسرو بیت که بنعمات تراند و نگاه * یافته در فرصه
یاخرز راه کی بادان فیروز کی شهر اردبیلک نام اصل قدیمیدر که اول شهری فیروز شاه
بنا ایدوب کند و نامنه اضا قتله تمیبه ابلش آبادان کرده فیروز دیمک اولور تحفه بادان
فیروز دیتیلر کی بادانکی کی بر نوع کلک اسمیدر خاصه می اولدر که احباب غله خرمن صاوره می
مراد ایتدکنرنده هوا ساکن اولد قله اول کلک قوری پیراقلین الله اووب هوایه اتارلر
یاذن الله تعالی فی احوال هوا چقوب خرمن صاورلر کذاتی فرهنک جهانگیری کی باد باز
و باد بیز کی کلاهما سکون دال و باء موحده مفتوحه و مسکون ایله مروحه معناسنه که
باد بیز دخی دیرلر بادزن ده دینلور شاعر بیت آتش هجران مکنون سکن شود باد باد باز
شعله آتش فزون تر نمیشود لایز باد کی بادروز کی سکون دال و خم راهمهلین و او معروفله
و طیفه روزمره یعنی هر کون و یریلن تعیین و دخی هر کون کیلن جامه و هر کون بتکه معتاد
اولان طعام میر نظامی بیت زهر قهر چرخ خوردن شد مکر * بادروزم بوده است شام و صحر
کی بادفوز کی سکون دال مهمله و ضم فایله کند و قولیله عل ایمن آدم یعنی خلقه بند و نصیحت
ایلیوب کند و سی عل ابلیه راه مهمله ایله مرویدر نظامی هر وی بیت بند خود هرگز نکیری
ای خرکری نشین * وعظ تا چند میکتی ای بادفوز لافزن کی باد نوروز کی یارید خسروک

او تو زایکی لحن دن بر لحن آدید کذا فی مجمع الفرس فی بادوز فی واوایله باد بیه مرقوم
 معنای سه در فی باران کرزی فی فتح راه مهله اول و کسر ثانی و کاف ایله دیوار اوز رنده
 اولان صیق و طام کنارینک صیق و امثالی نسنه که یغمور دن قنجان التمه وار فی باروازی
 سکون راه مهله و فتح واوایله بابوجه دیول میر نظمی بیت بیایش باروازی رانوده
 ز هر جانب ره محنت کشوده فی باز فی اون دوت معنایه کاور اول بهی عودت یعنی کیرودونک
 کال اسمعیل بیت کمی که دست چپ از دست راست داند باز فی باختیار و مقصود خود
 یکر د باز فی شقی یعنی فکراد شمس فخری بیت پناه ملک سایان جمال دینی و دین که
 سد ملک نه یمنند چو تو سکندر باز فی ثالث فرق و تمیز معنایه کال اسمعیل بیت چگونه
 دامن شای چنین ز دست دهنه کمی که دست چپ از دست راست داند باز فی رابع یعنی طرف
 و جانب حکیم صوزنی بیت آن حسام بن حسامی که حسام نظرش فی هرگز از خصم بالزام
 نشد باز فی خامش یعنی ذراع شمس فخری بیت ز چاه فکر دم تشنگان معنی را
 زلال جان ذربانی بقدر سیمد باز فی سادس یعنی و اما ندن و نارسیدن یعنی کیر و قالمق
 و ایر شملک شیخ سعدی بیت کر کمی وصف اوز من پرسد فی دل از بی نشان چه کوید
 باز فی سابع یعنی دخی استادمه و چهری بیت آمدت نوروز و آمد چش نوروزی فراز
 کامکار اگر کی تازه از سر کیز باز فی ثامن بازیدن دن صیفه امر او و وله ایضا بیت
 شاخ کل شطرنج سنین و تحقیقین کشته است فی وقت شبکیان بنطع سیر بر شطرنج باز فی
 تاسع یعنی کشاده و روشن وله بیت ای خداوندی که تا تواز عدم پیدا شدی فی بسته
 شد درهای بد درهای نیکی کشت باز فی عاشر قولاج که عربیده باغ دیول وله بیت آفرین
 زان مرکی کر بشنود در شب شب بانک پای مورچه در زیر چاه شصت باز فی حادی عشر
 یعنی فراز وله ایضا بیت همچوان سمنکی که اورا سیل کرد اندز کوه فی کاه زین سوکاه زان سو
 که نشیب و کاه باز فی ثانی عشر طوغان بو معناده عربیله مشترک در وله بیت کاه هواری
 چوکپک و کاه جولان چون عقاب فی کاه بر چمن چو پاشه کاه بر کشتن چو باز فی طوغان
 جنسه مطلقا باز دیول آوخی و جکر دار وایری طوغانه شاه باز دید کیری حیو بدن ایری
 اولان نسنه نه شاه هدانه دیمک کیدر اما چاقه خصوصیه باز اسمی اعلام غایبه دن
 اولمشدر مطلق باز ذکر اولمشدر مراد چا قدر درو بدین فهم اولمشدر بیت ره بط باز نیز
 آهنگ میرد فی بر قمر کپک شاهین چنگ میرد فی ثالث عشر بعض ترکیب صفت اولوز
 مشعبه باز و لعبت باز کی نوعی خموشانی بیت همه غافل ز لعبت باز کردون فی چه بازی
 آورد از پرده بیرون فی رابع عشر فرهنگ جهانگیریده یعنی کدر کاه جنیل یعنی سیل
 او غرادوغی ره دیول فی باز خیر فی خیر خاستن لذت من صیفه امر و وصف ترکیبی ذر
 کیر و قالمق مثلاً و شوب قالمق و او تورب قالمق کبی میر نظمی بیت مکان میکانه را
 آواز خیرست فی بکا باشد فتنه باز خیرست فی بوندن در کاه و زقیامته دخی باز خیر دیول
 فی بالا و فی فتح واوایله صوطلو برداق و امثالی طریف که صوطلو اوله کذا فی مؤید الفضلا
 فی بانک نماز فی اذان معنایه معنای ترکیب نماز صداسی دیمک اولوز شیخ سعدی

صفای بیت مؤذن غلط کرد بانک نماز فی مکر همچون مست و مد هوش بود فی میر نظمی ۱۶۰
 بیت بدیوان ایزد پرو بانیاز فی بکوشت رسیده چو بانک نماز فی بتفوز فی سکون تاه مشناه
 و ضم قایله پیرامن دهان یعنی اغز چون سی عوما سبامک خصوصاً که یوز و پرپوس
 و بد یوز و بدفوز دخی دیول حکیم از رقی در صفت زمستان بیت بند ولاد بر دهن باید فی
 آهواز بر شمرند بتفوز فی شمس فخری معیارده فی بتفوز مرغزارا منقار و دیگر حیوان از بیرون
 دهان باشد دیمش بیت ز عدل خسرو اعظم مجال و بارائست فی که وحش و طیر در منزل
 زند بتفوز فی و صحاحین ده دخی بووجه اوزن مسطور در فی بخیر فی کسر خاه معجه
 و سکون یای تحتانیله معنی کینکاه یعنی پوصویری فی بد یوز و بدفوز فی کلاه با سکون
 الال المهمله و ضم الهاء الفارسی و الفاء بتفوز مرقوم معنایه مثال اول حکیم صوزنی بیت
 عاریت داده پدر سبیل و ریش و بد یوز فی بخار استه هنگام صبی علم آموز فی مثال ثانی
 حضرت مولانا قدس سره فی مثنوی فی دایه کو طفل شیر آموز را فی تا بعت خوش
 کند بدفوز را فی کر بیند در راه آن پستان برد فی بر کشاید راه صد پستان دهد فی بدواز فی
 سکون دال مهمله و فتح واوایله تحفه الاحباب یعنی جای آرام و نشین و قرارگاه اما شمر نامه ده
 تاه مشناه ایله بتواز واقع اولمشدر عربیک بقمه و صفه دیول بو معنایه شمس فخری
 بیت ملاذ سیف و قلم خسروستان حشم فی که هست خاق چهارا جناب او بدواز فی
 فی بدله باز فی سکون ذال معجه و فتح لام و باء موحد ایله لطیفه کو و مزاح انکیز و ندیم بحامن
 آرا و حاضر جواب و خوش ادایه دیول بیت ساقی بیار باده و مطرب که میشود فی مار ابرای
 دفع الم بدله باز زم فی براز فی فتح راه مهله ایله یعنی آراسته و مزین و نیکو بوذه شمس
 فخری بیت خدایکان جوانخت شیخ ابواسحق فی که تحت خسروی از ذات او گرفت براز
 استاد فرخی بیت مجلس عشرت بسج و چهره معشوق بین فی خانه رامش براز و فرس
 دولت کستران فی بویتنک آراسته کن معنایه امر اولوز بعض محله کار مرا بر باز دیول
 ثم ایشی اوایله دیمک معنایه اولوز و دخی کفش کرل پا بوج قابی آراسته قود قلمی
 چوی و دخی اودون یارانل کذلک یار دوغی اودون آراسته قود قلمی چوی
 فی بر یوز فی سکون راه مهله و ضم باء فارسیله بتفوز مرقوم معنایه کذا فی مجمع
 الفرس فی بر خوز فی سکون راه مهله و ضم حاء معجه ایله معنی انبان یعنی طفر جق ابوالعالی
 بیت در دست عصا و مسیحه بردوش شال پرفسون فی ذرق و ریادر آستین بر خوز حیل
 در بغل فی بر فی سکون راه مهله ایله بلندی و بالای مردم و زیانی جمال و دخی ماله که آنکاه
 دیوار صوارل و لسان الشعرا ده فتح بایله زیبایی و خمله بالای مردم معنایه مسطور در
 و معنای دخی تته دخت و مطلق بلندی معنایه حکیم فردوسی بیت چو خورشید
 برزد سرا ز برز کوه فی میانم ایستند توران گروه فی بر کز فی سکون راه مهله اول
 و کسر ثانیله فصل خزان معنایه پیراق دو کلکدن عبارت در عماد فقیه بیت بر کز زمست
 شاخ دانشر فی این خزانرا بهار بایستی فی بر فوز فی سکون راه مهله و ضم قایله
 فی بر کز فی سکون راه مهله و فتح کاف و ضم باء فارسیله فی بر کز فی سکون راه مهله و ضم قایله

کلمه یعنی بزوز مرقوم حضرت مولانا قدس سره بیت چنین باشد بیان نور ناطق * نه لب
 باشد نه آواز نه بزوز که بر مغاز بی سکون راء مهمله و فتح میم و غین معجه ایلله شاکردانه
 یعنی استادی شاکردنه وایش اشلدن شاکردلک ویردوکی مزد بر مغازه دخی دیرلر که بر موز بی
 سکون راء مهمله و ضم میله علف دواب معناسنه کذا فی نسخه میرزا ابراهیم بی پرواز بی
 سکون راء مهمله و فتح و اوایلله جای قرار و آرام معناسنه شمس فخری بیت ملاذ سیف
 و قلم خسروستان چشم * که هست خلق جهان را جناب او پرواز بی روز بی ضم راء مهمله
 و او معروفه جنک و غوغا معناسنه بی بی اوج معنایه در اول رسم و آیین ثانی بزیدن
 لغظندن صیغه امر اولور بویکی معنایه حکیم سوزنی * قطعه * بجزه زینسان و تابز
 زان کردار * شعل ازین طرز و حرقی زان بز * بجزه ماست یادخانه بوق * ساعتی یاد
 بوق ازین سوز * ثالث مخفف زمرد و عرییده زاء مشدده ایلله جامه ریمانی معناسنه در
 بی بزاز بی جامه فروش ترکیه بی عبارت زاء مشدده ایلله مستعملدر بزودلند و امثالی
 نسنه لایو المعانی بیت کرم کردی در جهان بازار مکروفته را * درد کان حیلله در بازار و بازار کان
 شدی بی بزاز بی سکون زاء معجه و فتح باء موحد ایلله یعنی بسباس که بسباسه دخی دیرلر
 بردار و در مفردات ادویه ده معروفند بی بشمیر بی سکون شین معجه و کسرتون بعد پای
 ساکنه ایلله بوی مادران دیدگری که بر نجاسف دخی دیرلر تکیه قوآن چپکی دیرلر بیغاز بی
 فتح غین معجه ایلله بخار و نثار تحته بجزر کن یحقوا شملک ایچون تحته اراسنه قودقاری چوی
 و کفشکرلر با یوج قالی اراسنه قودقاری نسنه در شمس فخری بیت عد و شکاری کردست
 بازوی خصم * کنت مدای بخار حاد ثبات بغاز بی بغیاز بی سکون غین معجه و فتح پای تحتانی
 ایلله مزد شاکردانه یعنی شاکرده ویر بلان اجرت و بخشش شمس فخری بیت مهر طریق که
 خوامی همیشه مال دهد * به بخشش و بصله خیر و صدقه و بغیاز * فغیاز و بر مغاز دخی
 دیرلر کذا فی مجمع الفرس بی بقلنقاز بی سکون قاف ول و نون و فتح لام و قاف ثانیله
 بر جاتورد کردنی اهل و ایا قاری اوزون و منفاری یامی و کبود رنگ اکلی جایز در کذا فی
 فرهنگ میرزا ابراهیم بقلل ایلله قاز لغظندن مرکبدر بی بقیاز بی سکون قاف و فتح پای تحتانی
 ایلله کلیم سیاه ابوالمعانی بیت بپوش جامه نیکو و خصال کراهل دلی * بنزد عاقل و عارف
 چه اطمین و بقیاز بی بکاز بی فتح کاف عربیله طاغیرده و بیان پرلده اولان مغازه دیرلر که
 ایام مبتاده ایچنه قیون و صغر قورلر استاد فرخی بیت شهر یاری که خلافتش طلبد دوز
 افتد * از سمنزار بخارستان و از کاخ بکاز * حکیم اسدی طوسی و مند و شاه نجوا فی
 بولفی یو باجه بایلله معنای مذکور روایت ابشله اما فقیه ک خاطرنه کاور که اصل لغت کاز
 اولوب با الصاقیه اولور بی بکماز بی سکون کاف فارسی و فتح میله درت معنایه استعمال
 اولنور اول یعنی شراب حکیم فردوسی بیت نوازنده چنک در چنک و چنک * زدل برده
 بکماز چون رنگ رنگ * شمس فخری بیت ز تاج و طوق مرصع چه غم خورد و جودش
 هرانگی که نشینند مجلس بکماز * ثانی یعنی مجلس باده حکیم فردوسی بیت به بکماز
 بنشست یکروز شاه * همیدون بزرگان ایران سیاه * ثالث یعنی مجلس کردن و له ایضا

۱۶۹
 ایضا بیت یکی نرم سامانگی ساز کرد * سه روز اندران برم بکماز کرد * رابع یعنی پیاله
 امیر معزی * رباعی * لیلیک زند بخت چو آوازدهی * تکبیر کند چو زمر را سازدهی *
 آنرا که بدست خویش بکماز دهی * اقبال کند شسته را بد و باز دهی * حکیم فردوسی بیت
 تو با این سواران بسی ارجمند * بیارای دل را به بکماز چند * مشرفنامه صاحبی و میرزا
 ابراهیم یعنی غم و اندوه و مهمانی نیز کویند دیمشاردر بی بکیز بی کسر کاف فارسی و سکون
 یای تحتانیله خیانت شنبه که مشهور و منسهل دوا در کذا فی الاختیارات بی باوازی سکون لام
 و فتح و اوایلله دیواردن طشره چقن دیرک اوجنه دیرلر بی بند روز بی سکون نون و فتح دال
 و ضم راء مهملتین و او معروفه چوالد و زمعنا سنه در اما شرح السامی فی الاسامی ده
 بی بند و بی راسر واقع اولمشدر اگر چه غیری نسخه ده بند و چوالد و زه پکن ایلک در بی بند و بی
 سکون نون و را و فتح دال مهملتین ایلله فرهنگ جهانگیری ده چوالد و زمعنا سنه در بی بند و بی
 کسرتون و سکون یای تحتانیله یعنی هر که حکیم اسدی بیت نه بینم درین رای کردون چه
 چیز * ذکر یافت یانه بینم بنیر * و دخی اشای کلامده استعمال اولنان نیز معناسنه
 ابوشکور بیت نه این را یبازد روزی بنیر * نه آرا از واندی بود نیز * کذا فی الصحاح
 بی بوز بی سکون و اوایلله بوزن جو زایکی معنایه در اول یشل کوف که اتمکله و جامه ده
 اولور در طوبی هوا و غم سیمی ایلله اکا بوزک دخی دیرلر ثانی سیاه زینور در که شکوفه یه
 قونار اکا هندی لساننده بهنون دیرلر بی مع الزاء الفارسی * باز بی درت معنایه کاور
 اول مال و اثواب و زر و سیم امثالی از زاق که پادشاه قوی و ذی قدرت و شوکت که زرد سنند
 اولان حکامدن آلور حکیم فردوسی بیت چنان بد که هر سال یک جرم کاو * ز کابل
 همیخواستی باز و ساو * شمس فخری بیت سوی در که نور محمود شاه * زمصر و زچین
 آورد خلق باز * ثانی را اعداران و با جداران باز رکاندن و به جیلردن آلدقاری مالدیرلر
 حکیم خاتان بیت زان این رصدان مقیم راهند * کر قافله باز عمر خواهند * حکیم فردوسی
 بیت به بیجاری باز و ساد بکران * پذیرفت باید ترا بی بکران * ثالث اول سکوت و خاموشی که
 مفان حالت غسل بدن و وقت طعام خوردن اختیار ایدینورلر بونک اصلی و شرح و تفصیل
 لغت برسم ذیلنده ذکر اولنور انشاء الله تعالی حکیم فردوسی بیت نشستند ببار هردو
 بر اسب * دوان تا سوی جان آذر کشیب * رابع طوس مضافتدن طبران بزرک
 ناحیه سنده واقع بر قریه امید که حکیم فردوسی بکماز اول قریه ده در بی بی معنی
 پشته کذا فی مشرفنامه بی برز بی سکون راء مهمله ایلله کرداب که در باده و قم اولور کذا فی
 ادات الفضلا بی بوز بی فتح و اوایلله یعنی کرداب دریا کذا فی مجمع الفرس بی مع السین المهمله
 بی باتس بی ضم تا مشناه ایلله ترج معناسنه در کذا فی فرهنگ جهانگیری بی پادرس بی
 سکون دال و فتح راء مهملتین ایلله بادگیر که یاز اولرنده ایدرلر یاد ایلله رس لغظندن مرکبدر
 هوا ایشدر بی معناسنه بادغس دخی دیرلر بی بادرس بی سکون دال و کسر راء مهملتین
 و سکون یای تحتانیله اغر شق که قور شوندن و یا خودا غاجدن مدور ایدوب اور تاسن
 دلوب ایلکه پکوردوب ایلک اکیرلر شمس طیبی بیت با آب روی عدل توان بادرس

آسمان * از کردهای خویشتن خود را بشیمان ساخته * باد غش * سکون دال مهمله و فتح
 غین * مجله ایل به معنی باد رس مرقوم یعنی باد کیر * باد غیس * سکون دال مهمله و یای
 تحتانی و کسر غین مجله ایل به معنی باد و هراة اعالیدن بهد قرانی مشتمل بر عظیم ناحیه اسمیدر
 اصلی باد خیز در روز کاری وافر اولدوغی مناسبتله نسیمه اولنش حکیم سوزنی بیت
 سوم مرک چون عیشه کند خشک * اگر بیش شمال باد غیس * با سبوس * سکون
 سین مهمله و ضم باء موحد ایل بر نوع دیر که مرز نکوش دیر لر غریسی مرز نجوش در
 کذا فی فرهنگ جهانگیری * بالوس * سکون لام و ضم باء موحد ایل نسخه میرزا
 ابراهیم و ولایت قند هارک اسم قدیمیدر اما فرهنگ جهانگیریده باء ثانی رینه یای تحتانی
 ایل به مرقومدر * بالوس * ضم لام و واو معروفه کافور مغشوش مناسبتله در سنین مجله
 ایل به روایت اولنشدر * بامس * ضم میله اکادیر که بر کسینه بی شغل و عمل پیوده ریه بر رده
 اکنوب قاله و مراد ایتدوکی ریه کتمکه قادر اوله میه استاد دقیق بیت خدا پکانه بامس
 بشهریکانه * فرون ازین نتوان نشست دستوری * حکیم سوزنی * قطعه * از شرف
 فرو جا به برفک سادسید * در چن باغ او یاسمن و ز کسید * با همه سنجید ورنک پیوده
 و با مسید * خود بخود از یکدیگر از نهان بر مید * بومعنائی مؤید شمس فخری بیت
 همچون خرنکست خسودش اوجل * افتاده و بر بار و بماند مشه بامس * باورس *
 فتح و او و ضمه دخی مرویدر اول عورته دیر لر قوجه سنک اولادلی بر عورتی دخی اوله می
 نظمی بیت کار اودر زندگی شیون شود * چون زنش باورس استون شود * بعض
 نسخه ده مضر مناسبتله منقولدر * بلس * سکون باء موحد و ضم لامه اول نان خشکه
 دیر لر که اوزرینه پچان کرش و با مجاد پشاش و ایشه مش اوله و دخی ایچ یاخی که عربیده ضم
 دیر لر * بحس * سکون جیمه زمه * بینی یعنی بورون یومشقی کذا فی مؤید الفضلا
 * بحس * سکون خاء مجله ایل بوزن لمس ایکی معنایه در اول حرارت در وندن
 و یاخود الم و غصه دن و یاخودر چ و علت سبی ایل رنک رو پر مرده و متغیر اوله و بی تاب
 و توان اولق مناسبتله شمس فخری بیت جان چون ندهد دشمن این شاه بیدروز *
 زیسان که دلش کشت ز آسید فنا بحس * تحفة الاحیاء به معنی عشوه کندی
 ورنج و دخی کشت بی آب حاصل شده معنایه مرویدر * بحس * کسر خاء مجله ایل
 لغت مشترک در عربیه بی قیمت و فنار سید معنایه فارصیده کذلک شمس فخری
 بیت مشای که اگر خاک درش را بفروشند * امروز بملکی بود اورا ثمن بحس * حکیم
 اسدی بوا یکی لغتی بحسیدن معنایه اسم مصدر روایت اپاش * بحسوس * سکون
 خاء مجله و کسر سین مهمله و ضم لام و واو معروفه عنترانی جبر آلان پادشاهک اسمیدر
 حکیم سنایی بیت حال اصحاب کف و دقایق نوس * قصه * بحسوس و مشرف سوس
 * بدجنس * بد اصل و نسبی مجهول دیمک اولور ابو المعانی بیت بد روی و بد لقا و بد
 اندام و بد زبان * بدجنس و بد نهاد و بد اوضاع و بد کان * بد نفس * ظاهر معنای ذاتی
 برامز اولان دیرل اما اکثر منهایتن اجتناب اینمیب مرئکب حرمانه دیرل * بدوس * ضم

۱۶۷
 ضم دال و واو معروفه امیک و زجا مناسبتله شاعر بنیت در خلق جهان آنکه بود عاقل
 و مردی * از سقله و دونان ندارند و سی * و حسام اسمنه معمار * برپوس * سکون
 راه مهمله و ضم باء فارسی و واو معروفه و نله بتفوز مرقوم مناسبتله که پیرامن دهاندر حکیم سنایی
 در صفت جمع کوران که دست بر اعضای فیل مالیده و هر یک از ارجیزی تعبیر نموده اند
 * مثنوی * آنکه را بد پیل ملو شش * دست و پای سطر بر پوسش * کفت مشکلی
 چنانکه مضبوطست * راست همچون عود مخروطست * بر تاس * سکون راه مهمله
 و فتح تاء مشاة ایل ایکی معنایه در اول بر مبارز نامیدر ثانی روس حدودنده واقع بر شهر
 آدیدر بر وایتد ترکستان و لایتد بر شهر آدیدر حکیم سوزنی بیت ای شیر فاک روه
 بر تاسی * تو * چشمید فاک غلام نحاسی * تو * مذکور و لایتد غایت ایو دلکوشی اولور
 در یسن کورک ایدر لر و کور که بر تاسی دیرل * بر جاس * سکون راه مهمله و فتح جیمه
 نشانه نیر هدف و آماج مناسبتله شمس فخری بیت بوقت آنکه کند قصد قادر اندازی
 بغیر سینه دشمن نباشدش بر جاس * بر جیس * سکون راه مهمله و کسر جیمه ایکی معنایه در
 اول مشتری یلدزینک آدیدر ثانی سودی وافر اولان دویه دیرل ابو المعانی بیت مشای که
 بعطای او شد کدایان * همچون عربی که اشترش بر جیس * بر رس * سکون راه
 اول و فتح ثانیله ایکی معنایه در اول یعنی پیرس یعنی امر در سو ال ایل به مناسبتله حکیم سنایی
 بیت آرمکنار که با آرم حکمت نرسی * کر بیان بایدت از حال سنایی بر رس * کال
 اسمعیل * رباعی * از حال دل سوخته خرمن بر رس * حال دل زار خواعی از من بر رس *
 کرد رد دل منت ز من باور نیست * ای دوست در و بود دشمن بر رس * ثانی رسیدن
 لفظندن صیغه امر در ایرش مناسبتله حکیم سوزنی بیت مشای که ماه رایت منصور او بقدر
 از ماه بر کندشت و بخور شید بر رسید * برس * بوزن ترس نسخه میرزا ابراهیم یعنی افسار
 اما کتاب السامی فی الاسامید یواشه که سرکش آت و قاطر و دوه نکه بور نه پکورب ضبط
 ایدر لر حکیم انوری بیت چون کسینی مهار و پیریدی * زو دینی به بینی اندر برس * بر فوس *
 سکون راه مهمله و ضم فاو و معروفه ایل * بر کاپوس * سکون راه مهمله و فتح کاف
 و ضم باء فارسیله * بر کافوس * سکون را و فتح کاف و ضم فایله کلیم یعنی رفوز مرقوم که
 بر کاپوز و بر کافوز دخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری * بر کس * سکون راه مهمله و فتح کافله
 بر نسنه بی انکار محله معاذ الله دیمک مناسبتله در استاد رودکی بیت کرچه نامرد مست آن
 ناکس * بشود سیر از و دلم بر کس * بر لاس * طائفه * تاتار دن ایکی بلو کدر برینه
 بر لاس و برینه ار لاس دیرل مولانا هاتقی از تیمور نامه بیت ز بر لاس و لاس و بیشش شمار
 نمودند چندین سال از یسار * یسال جمعیت مناسبتله در بولغت چغتای لسانک در ارات
 دخی دیرل میرعلیشیر بیت ای توایی نیلای ایل ار لاس ایل بر لاسی * کیم پرورد کونکوما
 حالامالش اول شوخ ملش * بر تاس * سکون را و فتح نوله غافل و نادان مناسبتله
 شاه ناصر خسرو بیت نامهایش تو عمی آید * هم زبیداردل هم از بر تاس * بر نس *
 سکون را و کسر نوله قیون قرینق مقراض ثانی یور که عارض اولان صبحو که عربیده

مغض دیرل میر نظمی بنیت زفته بودم از پیش چون سایه آن ستر وقت دید اخیار
از حسد بر نس گرفته در شکم بی سکون راه مهمله و خم نونله بی پروتوس بی
خم راه مهمله و نون و سکون و اوین ایله بو ایکی لغت نسخه میرزا ابراهیم نام لشکر در
و مؤید الفضلاده نشین معجزه ایله سر لشکر معناسنه و ادات الفضلاده سر لشکر لر دن
بر سر لشکر کتا میدر بی برنيس بی سکون را و کسر نونله مجمع الفرسده بر نوع باو طدر
بی بس بی اوج معنایه در اول پتر دیکدر کاف معناسنه شیخ سعدی بیت چوپکی باز کفنی
مکوباز پس * که حلو اچوپک اار خوردند بس * ثانی نیجه دیکدر کاف معناسنه ولدا ایضا
بیت ای بسا اسب نیزر و که بماند * بس خرنک جان بمنزل رد * ثالث بنیاردن مخفدر
چون دیکدر کثیر معناسنه و له ایضا بیت بس نامور بر زمین دفن کرده اند * کره سیمش
بروی زمین بر نشان نماد بی بسباس بی سکون سین مهمله و فتح باء موحیه ایله یعنی هرزه
و غنیان و سخن یعنی مختاری * قطعه * بسر من که چون بخوانی شعر * این بدل بر نویسی
از قرطاس * که کران خام قلیبان بس بس * زین فضولی و حکمت بسباس * عربی
ادویه دن بدوادر بز باز و بسباسه دخی دیرل بی بسناس بی سکون سین مهمله و فتح نونله
نام استاد دهریان یعنی دهر بار طائفه سنک رتیمی اسمیدر بی بطارس بی فتح طاء و کسر
راه مهملین ایله عربیک سرخس دید کاری اوت که ترکیه ایرانی دیرل بی بلیوس بی سکون
طاه و فتح لام و کسر میم و خم یای تحتانیله بر حکیم اسمیدر که محسطنی کبیر و جعفر افیا
و کتاب الماحون الثمینه و اسطرلاب آنک تصنیفیدر روایت اولتور که ابتدا هیات فلکیه بی
شرح ایدن اولدو و علم هندسه بی اخراج ایدو و بقولدن فعلد کتور مشدر و منقولدر که
اسکندر یونانی دن صکره اوچینی پادشاه بود و ملوک یونانه بلیوس نامی بودند قائلشد
اسطرلابی کره مطبوعه هیات افلاک اوزن وضع ایلشدر افلاک طقوز اولوب اوکی ذلک
قدر در کره ارضه قریب و عناصر اربعه بی محیط و ماسدر و افلاک اصغیردر آنک
اوزرنده وانی محیط ذلک عطارد آنک اوزرنده فلک زهره آنک اوزرنده فلک شمس آنک
اوزرنده فلک مریخ آنک اوزرنده فلک مشتری آنک اوزرنده فلک زحل که فلک سابع در آنک
اوزرنده فلک ثامن که فلک البروج و فلک الثوابت دخی دیرل اول اجلدن که جمیع کواکب
ثابت اند در افلاک سبعة مذکور اولان بر کوکبدر غیر کوکب یوقدر انلره سیان دخی
دیرل هر برینک حرکت مخصوصه سی وار در مذکور فلک ثانی اون ایکی قسمة منقسم ایدوب
هر قسمة برج دیوب بر آدقو مشر که حل و ثور و جوزا و سرطان و اسد و سنبله و میزان
و عقرب و قوس و جدی و دلو و حوت در یونلرک التیسى شرقی و التیسى غربی در
بوالینک اوچی صعود و اوچی هبوط و هر برج اوتوز درجه تعیین اولوب طقسان درجه
صعود و طقسان درجه هبوط در که شمس هر کون بر درجه دن طلوع ایدر طقسان درجه
طلوع ایتدیکه کون اوزانور و هبوط ایتدیکه قصه اور یوز سکسان کونده بر روز و شب
مساوی اولور که بر دفعه برج حله بر دفعه برج میزانه تحویل ایتدیکه بری بهار و پری
کوز فصلنک مساوات واقع اولور وانی کوکبک دخی مذکور برج ارجاء تحویل فلکی نک حرکت کون

۱۶۸ کون در شمس هر برج اوتوز کون مکث ایتدیکه اوچیز الشمس کونده دوره سن تمام ایدر
قمر هر برج ایکی بحق کون مکث ایتدیکه اوتوز کونده دوره سن تمام ایدر بش کوکب دخی
هر بری حرکت مخصوصه سیله اون ایکی بری دور ایدر فلک ثوابتک اوزرنده فلک تاسع که
فلک الافلاک و فلک اعظم و فلک اطلس دخی دیرل اول اجلدن که انده ثوابت و سیار دن بر کوکب
واقع اولما مشدر بامر الله تعالی جل شانہ جمیع افلاک حاکم و جمعیسنی محیطدر بوکه فلک الاثیر
دخی دیرل افلاک قسری دور ایتدو و ریعنی زور ایله دوندو و سرعت حرکت وحدت دوری
شول مرتبه در که یکرمی درت ساعت یعنی بر کون و بریکجه ده دور سن تمام ایدر و سیری مشرق دن
غربه در و سایر افلاک یعنی افلاک سبعة نک حرکتی و سیری کبی رهاوی در و غریب دن
مشرق در و کبی حایل در مذکور فلک اعظمک دوری سریع و سایر نک دوری بطی اولغله
دور و حرکتلری مشاهد دکدر مثلاً خارجة مثالی دریاده بر سفینه هوا سن بولوب
کتدکدر بر پیاده آدم سفینه نک عکسنه یوردیدوکی نیجه ایسه بودخی اوله در بودند دخی
قهقهه اقرب مثالی بودر که بر آدم ال دکر ما فی صاعدن صوله دوندر دک صولدن صاغه
اوزرنده بر قریحه یوریه قریحه نک یوردیدوکی کورینورمی بوکه قیاس اولنه و سرعت سیری
اول مرتبه در که بقدر عظم شانله کره ارضی و افلاک ثمینه بی محیط اولوب جله سن دوندر ایتکن
بر کون بریکجه ده دور سن تمام ایدر منقولدر بر کون حضرت سلطان الانبیا حبیب
خدا و خواجه هردو سر علیه افضل الصلوة واذکاهما حضرت جبریل امین و میکرب العالمین
علیه السلامه سوال یوردیلر که وقت ظهر داخل اولدومی لاونم دیو جواب ویردکه
حضرت یوردیلر که بونه کونه جواب در جبریل امین یوردیلر که سوالتی هنوز ظهر
اولما مشیدی لانک اصلی اول ایدی ثم دخیجه دک شمس یلک سکر یوز فرسخ قطع ایلدی
دیدى الله اعلم بحقیقه الامور بی بقس بی سکون قافله شمس اداغی که ترکیه چشیر دیرل
شاعر بیت در خرام آبی چه باشد جانب افتاد کال * ای شده در بوستان حسن قدت
شرو و بقس بی بلیوس بی سکون لام و خم باء موحیه و او معروفله نوم بری یعنی بیان
صر مسمی بعض نسخه ده بصل بریدر بی بایناس بی کسر لام و سکون یای تحتانی و فتح نونله
بی بلیوس بی کسر لام و سکون یای تحتانی و خم نون و او معروفله ایتکیسیدر بر حکیم
اسمیدر که هر مس حکیمک شاکر دیدر علم طبایع اشیا و طلسمات و حکیمات و علم فلکیات
ور و حانیاتده شول مرتبه استاد ماهر ایدی که زماننده بنی در دیرلر حکیم باینوسدن
مرویدر که اول وقت که الله تعالی بنی دیله قتاله دن خلاص ایلدی باینوسک بناسی اولان
هیکل اسقاینوس دیکله معروف اولان دیره وار دم که مزبور هیکل رومیاده در انده کوزدم
ایچنکه بر صورت وضع ایلش حرکت نجومیه برله ترکیب اولش آدم ایله تکلم ایلر حرکات
عجیبیه سی وار در حکیم مزبورک تصنیفی ایش بی مع الشین المعجیه * باوش بی ضم همزه
ایله خیاردن بوستانده تخم ایچون قولش اوله شرفنامه ده خوشه انکور مر قوه در مثال
معنی اول شاعر بنیت برد دست اجل اول چونه بر مردم دانا * بجما ماند چوب باوش
بی کزندی مردم دانا بی باتش بی ضم باء مثناة ایله یعنی ترج کذافی قهرنگ جه افکیوی

و باد افراش بی ضد پاداش یعنی جزای بد و عتوبت معنای که باد افراش دخی دیرلش
 فخری بیت عفو و اغماض آبادیش جازسند * که اعادی همه پاداش بود باد افراش
 و باد کش بی سکون دال مهمله و فتح کاف ایله یعنی پادزن یعنی مروحه کدافی مجمع الفرس
 فرهنگ جهانگیری خشت باد معنای مرویدر بی بار اغوش بی سکون راء مهمله و ضم
 غین معجه ایله قوجاغه صفار سنه یعنی هر نه که قوجاغه کو تور ملک ممکن اوله و بعضی نسخه ده
 * مقدار مایه مله الانسان ملاصقا بجنبه عبارتله ذکر اولمشدر بی باش بی صیغه امر
 و وصف ترکیبی در اینچنین باش و عاقل مباح کبیر و دخی صبر ایله معنای اولور طالب
 آملی بیت تن بفرغت مله طالب آزار باش * بر کل و کلشن بجوش همفلس خار باش
 و دخی منتظر اولور شیخ سعدی * مثنوی * کرنداری ناخن درنده نیز * بابدان
 بهتر که کم گیری ستیز * باش تاد سنش بپندد روز کار * پس بکام دوستان مفرش برار
 یو بیت معنای ثانی که صبر ایله دیگر اکامنا سیدر و منتظر اولور معنای خواجه سلمان
 ملیت باش تا غنچه این روضه دماند کل سرخ * باش تا طایر این بیضه بر آرد پروبال
 و دخی باشد لفظندن ترخیم اولمشدر اول معناده باش دیرل طالب آملی بیت ای بافته
 ذوق طرب و چاشنی عیش * دامان می از دست مد کور مضان باش بی بال پوش بی اوسته
 کیان اثواب که روم قوتوش و قراجه و غیری دیرل بی باش بی کسر لامله یا صدق که یالین
 دخی دیرل عموما و قولتوق یا صدوغی که مدور اوله خصوصاً و دخی نو و افراش نباتات
 و درخت معنای میر خسرو بیت دکر گفت از خور شهاب تن چو سیرست * دران باش
 و بالا بازیرست * نسخه میرزا ابراهیم بای فارس ایله مرویدر بی بالوش بی ضم لام و و او
 مرو و فله بت که کهله دخی دیرل وجود انسانده فضله طعامدن بعد الهضم حاصل اولان
 چرکدن متولد او اور میر نظمی بیت شبس در جامه اش پر جوش بیده * که اندامش
 همه بالوش بوده بی بانفش بی سکون نون و کسر قافله منکوش فتح میم و نوله در طایفه
 حاصل او بر نوع چایی بشیدر بامو حله ایله بن و دال ایله دن دخی دیرل عربیه حبه اخضر
 دیرل بی بانفش بی سکون نون و فتح کاف ایله اصلی بام کش در ایکی کاف جمعده نوع ثقات
 اولفین بری حذف اولنوب تخفیف اولمش بر جنس اولده قفسه بسلا خوش آواز
 گو کرچین ذریع قیاسدن صریحاً یا کریم صداسی فهم او نور میر نظمی بیت همه وحش
 و طیور در ذکر باشند * که بانکش در قفس توحید خواند بی بیای باش بی فتح بای فارسی
 و بای مو حله ایله ایاق اوزن طور دیگر کدافی المحمودی بی بیکش بی سکون تاء متناه
 و یای تحتانی و کسر کاف ذریع ایله نیردان یعنی اوق قونیلان طرف کدافی تحفه الاحباب
 بی بخش بی فتح جم فارس ایله اوج معنای کلور اول زمه یعنی بیرون یوم شایغی ثانی
 یعنی سستی ثالث رنج و مشقت معنای سنده بی بخش بی سکون خاء معجه ایله ایکی معنایه
 کلور اول حصه و نصیب حکیم فردوسی بیت چو پیداشد آن چادر عاج کون * خور
 از بخش دور بکر آمد برون * ثانی بخشیدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی در این
 بخش و بخش بی خواجه سلمان بیت هر چه بدست است بدست بخش و خرم بخش * جانی

حافظ قریبه کش شد و مفتی پیاله نوش بی بخشایش بی اسم مصدر در مرحمت و مطا و رم
 واحسان بی بخشش بی ایکی معنایه در اول اسم مصدر در بخشیدن لفظندن ثانی برج
 ماهی یعنی حوت بر جنک امید کدافی تحفه الاحباب بوقولی مؤید استاد رودکی بیت
 آفتاب آید بخشش زی بره * روی کینی سیر کردد یکسره بی بداندیش بی یرامز صابجی که
 بدکان دخی دیرل میر نظمی بیت مزن کوش هر سخنهای بداندیش * دهد بر طبع پاکت
 رنج و تشویش بی بداهوش بی سکون دال مهمله و ضم ها و او معروفه یرامز عقلا و دیگر
 بودخی بداندیش یقین بر سوزد بی بخشش بی فتح دال مهمله و سکون خاء معجه و ستین موقوفه
 کوه رفیس و امل حاصل اولان طاعث آیدر که لعلک معدنی اولمغه لعل بدخش دیرل
 بامر الله تعالی طاع سرخ رنگ کورینور ولایت و شهرینه بدخشان دیرل کدافی مؤید الفضلا
 استاد الشعر احکیم خاقانی بیت صبح ستان نمای خنجر است اندراب * کاه درخش
 جهان کاه بدخش مذاب * مذاب فتحین ایله ارمش معنای سنده در لعل مذاب تعبیری
 آیدار اولوب ایچند صو و اربکی کوزندیکندند بی بدروش بی سکون دال و ضم راه مهمله
 ایله ایکی معنایه در اول یعنی سرحد ثانی یعنی امید و توقع میر نظمی بیت دلم را پاس
 و حرمان کرد الفت * ندارم هیچکس بدروش و منت بی بدکش بی سکون دال مهمله
 و کسر کاف و نوله بدخوی و بد افعال معنای شمس فخری بیت شادمان از اهتمامست
 نیک کار * سخن از انتقامش بدکش * حکیم فردوسی بیت چنین داد پاسخ که بر بدکش
 نیاید مکر کشتن سرزنش بی بدکش بی سکون دال مهمله و یای تحتانی و کسر کاف ایله
 بی دین و بد مذاب و بد ملت معنای کیش مذهب میر نظمی بیت همیشه سعی کن
 بر طاعت حق * مکن محبت بی بدکش و باحق بی بدوش بی ضم دال مهمله و و او ایله بدوش
 مرقوم یعنی امید کدافی مجمع الفرس بی برایش بی فتح راه مهمله ایله یعنی خراش که غراش
 دخی دیرل کدافی فرهنگ جهانگیری بی بخشش بی فتح راه مهمله و سکون خاء معجه ایله
 پشت اسب یعنی آت ارقه سنه دیرل کدافی تحفه الاحباب مسعود سعد سلمان بیت یزدند
 جرعه تاز پس خون * که زرش بر بخشش و پهلور بی برش بی سکون راء مهمله ایله آرزو
 معنایه میر نظمی بیت بدل برش وصلت دیده پر خون * زهجر و حشرتش عالم
 دکر کون * بی برش بی کسر راء مهمله ایله مهابشت یعنی دوه یولاری بی برش بی سکون
 راء مهمله و کسر نوله درد مشک و بعضی نسخه ده و جمع مفاصل مرویدر اما اکثر نسخه ده
 صبح که عربیه مفض دیرل بی برایش بی سکون راء مهمله و فتح پای تحتانیله بی بریش بی
 کسر راء مهمله و سکون یای تحتانیله کلاهما یعنی برافشان و برافشان معنایه در
 و برافشان معنایه در اولور کدافی الصحاح بی بش بی ایکی معنایه کلور اول یعنی
 بتدکشه که صند و قه کلید اوردن ایچون ایتدکاری دمور و باقر دن دخی ایدرل حکیم فردوسی
 بیت مرا گفت بکر فتمش ز برکش * همی بر کر ساختم بجه بش * شمس فخری بیت
 از غایت سخاوت مرکز خرائن تو * نه منع دید و نه دینه قفل دید و نه بش * قیویه کلید
 اوردن ایچون ایتدکاری دمور معنایه ابوالمؤید بیت ز آب نوش دری اندر و فراشته بود

بجای آهن و سیمین همه بش و مسمار * باء فارسیله ده مرویدر ثانی یغورایله حاصل
اولان زراعت که بخش دخی دینور و عربیه تشدیدایله خرم و کشاده روی معنا سنه در
بشوانش بی ضم شین معجه و سکون واو و کسر لامله یعنی برهزدرکی و پریشانی یعنی
غمناک و المناک شیخ عطار بیت صبح اگر کشی نفس را در دهان * کی رسیدی این بشوانش
در جهان * مجمع الفرسه کارگذاری و بینندگی و دانندگی معنای ریشه ده مذکور در بیغانوش بی
فتح غین معجه و ضم نوله اشکون آت و قاطره ده در لر میر نظمی بیت بحیم آهنین بودست
بردوش * بد سنش نیزه براسب بغانوش بی بفش بی سکون فایله یعنی شکوه و عظمت
و کوفه که بوش دخی در لر حکیم سنایی در مذمت مقلد علما * مثنوی * پخته از حسرت طلب
کاشان * سوخته زاتش و فادلشان * باد و بفشی برای حرمت فرع * باعوام بهانسان
بر شرع * وله ایضا بیت بدین باد بفش و سروریش کوی * سنایی نیم بوعلی سمجوزم
بی بفش بی سکون قافله یعنی بقش مرقوم که درخت شمشاد در بی بله ریش بی سکون
لام و فتح میله بله قبا اولان مثنیه در لر و ریش صفا لدر معنای ترکیب قبا صفا ل دیک
اولور مولانا رکن الدین بکراتی بیت کمر نه ابله بود چه خواهد بود * بله ریش دراز
روستایی بی بنات النفس بی یلاردید کوری یلدر ز در لامع جرجانی بیت وقت شعر بقطب
قلک بر بنات نفس * چون بافه شکوفه در اکستان عطن بی بنش بی فتح نون و سکون
فایله مورد رنگ بنفشه رنگی اولفله اثواب و غیره استعمال اولور میر نظمی بیت بنفش
جامه دز بر سبز در زیر * که در باغ جمالش بود دلگیر بی بنو ماش بی ضم نون و واو معروف
و فتح میله ماش که معروف حیوانات نوعند ندر کذافی نسخه میرزا ابراهیم بی بوش بی کسر
واوایله بوزن دوش تقدیر معنا سنه حکیم فردوسی بیت هر آن چیز کو ساخت اندر بوش
بر انست چرخ دواز اروش * وله ایضا بیت نوشته چنین بود مان از بوش * برسم بوش
اندر آمد بوش * و سکون واوایله بوزن خوش شهرت و تفاخر معنا سنه امیر خسرو بیت
خسرو معذورشان میدار کز بوش و رع * خانها شان بسکه پر شد مردمی را جانماند *
و کز و فر معنا سنه حضرت مولانا قدس سره بیت چه جای حال و چه نام نکو چه حرمت
بوش * چه خاتمان سلامت چه اهل و چه فرزندان * وله * مثنوی * خطبه شاهان
بکرد آن کیا * جز کیا خطبه های انبیا * دانکه بوش یاد شاهان از هواست * بان ماه
انبیا از کبریاست بی بوش بی فتح میله تازه سا قدر در بی مع الطاء المهمله * ربط بی سکون
راء مهمله و ضم باء موحد ایله قوپوزدید کوری ساز در بعض نسخه ده باب معنا سنه در
میر نظمی بیت بیا ای مطرب ربط نوازی * بکن با بلبلان آهنگ سازی * شیخ سعدی
بیت چو آهنگ ربط شود مستقیم * کی از دست مطرب خورد کوشمال بی بط بی قازدر
لکن دینی اولانه بط در لر خانکی اولانه قاز دینلور بیت در شکم باز که چندین خط است
مذکره جان تذرو و بط است * و بر نوع بعضی شراب طرفه ده بط در لر نظیری نیشلوری
بیت ما بر کناره تشنه یک کوش ماهیم * طوفان گذشته از سطر خم در کاوی بط *
بی بط بی فتح میله بوزن نمط سودلی پرغ آشی شاعر بیت می با کباب تا خط بغداد

بغداد جام کشی * با تشنه خوشاب من کاسه از بهط بی مع العین المهمله * ردع بی
سکون را و فتح دال مهملتین ایله ما زندران مملکتته قریب بر ولایت و بر شهر عظیم آیدر
بی نظیر بزرگ و خوش اندام قاطری اولور هاتنی در تیمور نامه بیت بسی ردعی است
برق رو * که در پویه بردی ضرر صر کرو * عربیه اشک پالانه در لر بی مع العین المهمله *
بی باغ بی معروف و با نجه و تفرجگاه و اشجان مشتمل مسیره مکان کاهی ترکیب وصفیه
ایدوب باغ جنت و باغ ارم در لر عوما صایب تبریزی بیت چند انکهم هارست و خزانست
درین باغ * چشم دل شبنم نکرانست درین باغ * مولانا عرفی بیت در باغ طیب است
نفس دریم قدم را * چیدیم و کز شتم کل شادی و غم را * میرزا فصیح بیت کشته دستم
شاخ کل از بسکه دارد داغها * یاد کار باغ نومیست بر سر میزم * روی محبوبی باغها
تشبیه ایدوب در لر محمد قلی سلیم بیت ز آب رنگ کل باغ عارضت کلچین * کان بری که
مکر بسته در نکار انکشت بی بالغ بی ضم لامله حاحده شاخ کاویا که کرده که پیاله باشد
یعنی صغریه بنوزندن و دوزلش شراب قدحی و نسخه حسین و فاییده بیوک شراب قدحی
هرندن اولور سه یوقولی مؤید میر عیان بیت با چنگ سفیدانه و با بالغ شراب * آمد بخون
چاکر خودخواجه با صواب * نسخه میرزا ابراهیم بفتح اللام بالغ نام و لایست شمالی
و کسر اللام پیمانه بود که از چوب با از شاخ کاو و غیره سازند و بدان شراب خوردند مسطور در
و مؤید الفضلاده باء فارسیله واقع اولشدر بی برغ بی سکون راه مهمله ایله خس و خاشاک
و با حلقه صواوکن با غلغه در لر شیخ عطار * مثنوی * زمین از خون اعدا لاله زاری *
هوا از تیر باران زاله یاری * جهان را بود برغ و آب جسته * ز کشت پیش برغی باز بسته
بو معنایه کسر راه مهمله ایله ده مرویدر و صواو زرنه کرن جانور جگره دخی دیور بی بزغ بی
فتح زاء معجه ایله بوزن و معنی وزغ یعنی قوربغه که چغزو غوک دخی در لر شیخ نظامی بیت
اگر خود شود غرقه در زهر مار * نخواهد کسی از بزغ زینهار * شرف شفروه بیت ماهی
از یافه درای بزغ کم سخنست * کوه از خست آواز صدا خاموشست * کتاب السامی
فی الاسامیه سکون زایله مسطور در و نسخه حلیمیه تازه غرس اوامش فدان که هنوز
سبز اولامش اوله بی بزداغ بی سکون زاء معجه و فتح دال مهمله ایله بعض نسخه ده ضم
بایله در نسخه میرزا ابراهیم مصقله در که انکله پاس آچوب جلا ایدر لر ابو المعانی بیت
دل گرفته رنگ از آلام درد حسرتش * با خیال عارضش بزداغ میسازم مکر بی بسغ بی
فتح سین مهمله ایله اول خانه ده در لر که صرجه ایله یا خود کاشی ایله یا پلش اوله ابو المعانی
بیت اهل دل داند قدر عشق جانان همچنان * در درون سینم مردم خانه سازند از بسغ
بی بسترغ بی سکون شین معجه و ضم تا ه مشناه ایله یعنی امیرک مرقوم یعنی صاری رنگ بویا
کذافی مؤید الفضلا بی بناغ بی فتح نوله اوج معنایه کاو در اول یعنی دبیر یعنی کاتب
منصور شیرازی بیت ضمیر من بود آن بلبل که گاه میان * به پیش او شود اکم زبان نیز
بناغ * ثانی خام ابر ششم حضرت مولانا قدس سره بیت حله باغان باغ می بافند *
حله ما وید نیست بناغ * بویبتدن صاف ابر ششم اولی اقتضا ایدر حکیم سوزنی

بیت از کاخ خوردن آن سک بی حیت جهود * بی دوک و بیه کردن خود را بناغ کرد *
 بویتن خام ابریشم اولق فهم اولور بعض فرهنکه ماسون به صارلمش ایلاک واپاک معناسنه که
 جفرسته وز غونه و کیسته دخی دیر لثالث ایکی عورت که برادره اوله برینه بناغ اولور که
 قومه دیملکه معروفند از بناغ و بناغ دخی دیر لثالث بندروغ بی سکون نون و فتح دال و ضم
 راه مهملتین و و او معروفله بیوک ارمقن صوآ یروب با شفه یه آفتق ایچون ایتدکاری
 بتن دیر لفظ مرکبند ایله زوغدن که بزغ و وورغ دخی دیر لثالث استاد رودکی بیت آب
 اگرچه کترونیروکند * بندروغ ارسست کشته بکنند * یوارغ بی کسر راه مهمله ایله
 شرفنامه ده یعنی تخت بستن مرزن را یعنی عورت ایچون وضع حمل عئلکه ایتدکاری تخت
 و اکامثال نسنه له دیر لثالث مع الفاه * باف بی بافتن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی در
 یوریا باف و اطلش باف کی اسم فاعل دخی اولور حکیم شغایی بیت لب توزه رعایی
 یکام عالم ریخت * که موج یزقن آب بقا کفن بافتست بی برف بی سکون راه مهمله ایله
 قاردرکه عربیده تلج دیر لثالث میرظمی بیت پاره یخ بوده * خجیر بکف * کرد بخیر دسرده
 برف بی برنجاسف بی فتح راه و جیم و سین مهملتین و سکون توله نسخه میرزا ابراهیم
 بر او تدریجی اولور برنجاسب و بوی مادران و بانجاست دینلور دخی مذکور در ترکیه
 قون چیمکی دیر لثالث برندان بی فتح را و دال مهملتین و سکون توله فرهنک جهانگیریه
 ایکی معنایه در اول دوال دیدکاری قیش که اوزنکی آنکه آصیلور مولانا عثمان مختاری
 * مثنوی * کشد نیر تواز بر شیرین * در نیغ تو بر تن پیل خام * ازیرا که بی زین و زان
 بایدت * برندان زین و غنان و لکام * ثانی یعنی رودکانی یعنی بغرسق بی برف بی
 اول اغاج درکه چلاهلری طوقودچه آنکه اوروب صقلشدر لر دغه و دفته و دفتن
 دخی دیر لثالث سوزنی بیت زان پیرک چولاده * برف خواره بدیاف * بی دو پسرماند
 نکوم که دو خرماند بی مع الفاف * باسناق بی سکون سین مهمله و فتح توله زبان خوارزمی
 شجعه و محاسب دیکدر ترکیه صوباشی دیر لثالث المعانی بیت از شراب عشق تو عالم همه
 مستانه شد * باسناق دهر میکید مکره شیار را بی بشتاق بی سکون خاه معجه و فتح تاه
 مشناه ایله کلاه آهن که مبارزان و بهادران جنگ کونلنده با شلرینه کیرل لسان ترکیه
 تو غلفه و مریدنه مغفر و زبان فارصیده سرپناه دخی دیر لثالث شمس فخری بیت اگر نه
 ترک فلک بیش او کربندی * فلک بجای کله بر سرش نهد بختاق بی یزق بی سکون
 راه مهمله و کسر راه معجه ایله یعنی نامشناس نسنه فهم ایتیز آدمه دیر لثالث میرظمی بیت
 کنند عوای علم از جهل و یزق * همه کارش مشن زور و یزق بی برف بی شمشک
 معناسنه لفظ عربیده اما فارصیده استعمالی شایعدر ابوطالب کایم بیت سوخته
 آرزو مرآب زرق عجراو * سایه کرافکنند برو خشک کند صواب را بی برفق بی
 سکون راه مهمله و ضم قافله نعمه الله زرد الو معناسنه نقل ابلشدر بی برفق بی فتح راه
 معجه ایله یعنی زرق مرقوم یعنی قور بغه اندن غیری همه معناسنه ده مرید را ابوالمعانی بیت
 در جهان پیشگاه اهل خرد * ستم روزگار کرده برفق بی بشتاق بی سکون سین معجه

معجه و فتح باء موحد ایله مر و شهری مضافاتندن بر بیوک قریه امیدو بشته دخی دیر لثالث
 کذا فی مجمع الفرس بی بشتاق بی ترکیه دخی بشتاق دیر لثالث خواجوی کرمانی بیت کفتم که
 بکراه ای صم بر چشم خواجونه قدم * کفت از سرشک دیده اش پر خون کم بشتاق را
 بی بشتاق بی سکون غین معجه و فتح تاه مشناه ایله ایکی معنایه در اول اعجامه مخصوص اولان
 قفتان که بغلیند دخی دیر لثالث اطفالی بشکند صار دقلری اوزون نسنه که باغر بند دیر لثالث
 خواجه سلمان بیت اگر نه ترک فلک بهراو کربندی * بجای جامه بدوشش همی نهد بشتاق
 بی بشتاق بی بشتاق مرقومک ایکی معناسیله مراد قدر ابوالمعانی بیت اطلش کردون
 بر درشک بغلنا قش همی * کاله خود را بسازدمه د آن نازک بدن بی بشتاق بی سکون
 تون و فتح دال مهمله ایله اوکی و آردی یریق اشتق و قلندر ان کلاهی بی بشتاق بی سکون یای
 تحتانیله پیاده شطرنج مولانا کاتبی نیشا بوری بیت جان و تن بستان به پیکان خصم
 شطرنج ترا * بیدق فیلی ستانیدن بیلک فرزین خوششت بی برفق بی معروف علامت
 هسکر و عسکری اولق ایچون نیزه یه بغلور مولانا حسن سلیمی بیت سیاهی سپاه ژنک
 چون شد از نظر پنهان * فروغ بیرق زرین زشاه روم شد پیدای * و علم معناسنه حکیم
 خاتانی بیت تف غضب تودر کف صبح * بر بیرق شام سوخت پرچم * بو معنایه خواجوی
 کرمانی بیت عقابان ترکش بر آورده پر * بر آفاق بیرق بر آورده سر * و دخی بشتاق که
 حیردن شقه ایدوب نیزه یه بغلور علامت جیش کراندر مولانا هاتقی بیت زبیرق
 پلانرا بسر خود زرز * بی بودرک خزانش بسر بی بشتاق بی سکون یای تحتانی و فتح هایل
 شرفنامه ده بر شهر امیدر بی مع الکاف * بابک بی فتح باء موحد ایله پادشاه صاحب
 خیل و چشم و ذی قوت دیکدر اول اجلدن اردشیره با بکان دیر لثالث کذا فی شرفنامه
 و دخی پیدر معناسنه اما تصغیر ایله ترکیه باباجم دید کلریدر شجعه سعدی بیت پسر کفت
 ای بابک ناجوی * یکی مشکست از تورچم بکوی بی بابوک بی ضم باء موحد و و او مجهول
 ایله ایله و احق معناسنه میرظمی بیت بکن آنجنان اختلاط و سلوک * که مردم نکونند
 بابوک و لوک بی باجنک بی فتح جیم و سکون توله کوشک و قصر بنجره لری شمس فخری بیت
 هزار کونه کل از شاخ جهره نمودند * چو لعبتان کل اندام نازک از باجنک * و مطلق
 اولرده اولان کوچک بنجره که اکثر سقفه یقین یلر ده ایدر لثالث ابو عامر بیت مال فراز
 آوری نکاه نداری * تا بیرند از ره درجه و باجنک بی بادروک بی سکون دال و ضم راه
 مهملتین ایله بیان بالی که عربیده سوس دیر لثالث بعض نسخه ده کاف فارصیده مریدر بی بارک بی
 کسر راه مهمله ایله باریک لفظندن محفدر استاد رودکی بیت خانجیان خواهی و چاش
 چشم * کرد سرین خواهی و بازک میان بی باریک بی کسر راه مهمله و سکون یای تحتانیله
 انجلمش معناسنه که بار دخی دیر لثالث بعض ارباب لغت باز ایله باریکی بر معنایه در دیمشرا اما
 قرق اولدوغی ظاهرا در شاعر دیه شد در بیت چشمان خوش و میان باریک * ما الطیب
 فاک جل باریک * عربیده رقیق و جغای لسانه ایچکه دیر لثالث بنجه دیک اولور از دیوان
 لطفی بیت قبلدین دیسام ایچکارا ک یلیکنی * یوقنور کیشی نیک که قبل و قال

در باسك في سكون سين وفتح تاه مشناه وراه مهمله ايله الاجه صغرجق ديدكريدور
ميرنظمي بيت در دست غمت راسته ام آنچنان زبون * در فچه شاهين فتاده چو باسك
در باسك في ضم سين مهمله ايله خيمازه كه اساو قازه ودهان دره دخی ديرلر استاد ليبي
بيت چو باسك كند ماه من از شمار * قرار از مه نو غماند قرار در باسك في سكون سين
معه ايله يعني استك مرقوم اما ذخيره خوار زم شاهي ده يعني خطاف يعني قرفوج
مسطور در در باسك في سكون سين معجه وضم كاف فارسيه يعني كازكار يعني ايش
يلور و مصاحت بتور را بوا المعاني بيت با كرية دو چشم شده مطلب دم * مر كز بود باسك في
در دو غم مرا في باك في قور قوا احتراز معناسنه هم ايله باك في قور قور كه هم اصلند خوف
معناسنه در و باك احتراز معناسنه در كه بنسند دن قور قوب صا قنقد رشمس فخرى بيت
رحنى آخرى مه في باك * نظرى آخرى بت چالاك * باك ستول حالتدن عبارتدر كه تركيد
ايلك ايله تعبير ايدرلر خوفه مخصوص لغت دكلدر زيرا ايلك كه قور قودن و كاه حيان
و كاه اجتماع اولور عربيه اول حالي مبالا ايله تعبير ايدرلر شيخ سعدى بيت توپاك
باش و مدارى برادر از كس باك * زنده جامه ناپاك كاز ران بر سنك * وقور قور معناسنه ده
اولور و له ايضا بيت چه غم ديوار است را كه باشد چون توپشنيان * چه باك از موج بحر از
كه باشد نوح كشته بيان * فرهنگ جهانكيريده يعني اندیشه مذكور در حكيم انورى * قطعه *
من اين نفس كه با حبه رعناى جهان * چو خسان عشق بناز نه بسه و نه بعد * قوت را
دادن اكر نيست مرا با كي نيست * همت ناستدن هست والله الحمد في بالشك في كسر لام
وسكون سين معجه ايله اير يا صدى غنى يعني اكر يم و دخی مصغر بالش در في باك في فتح هيله
اشكجه كه بعض دزدانه و بعض مجرمه ايدرلر كه ايتروكى جرمه مقر اوله ابو شعيب بيت دل
آن چون آب پای تن چون بهار بادى * از يم چشم حاسد كش كند باد بادك في باسك في
كسرياي تحتاني وسكون سين مهمله ايله فرهنگ جهانكيريده علم شخصدر في بك في
فتح باء موحد ايله ايكي معنايه كاور اول مردم چشم كه تركيد دخی بيله ادا اولور يعني انلرده
بك ديرلر ثاني اطفال معناسنه در ايكي معنايه ترتيب اوزره ابو المعاني بيت بوده آن
چشم جهان چون بك چشم مرا * زانكه آن دلبر نازك كه هنوزش بيكست في بك في
سكون تاه مشناه ايله فرهنگ جهانكيريده خط و كتابت و نامه معناسنه در في بتوراك في
ضم تاه مشناه و فتح راه مهمله ايله هله حفظ اولند و غنى محله ديرلر في بك في فتح جيم فارسيه
اساعده دن بر سلاح در كذا في فرهنگ جهانكيري في بجر ك في سكون جيم فارسي و فتح
راه مهمله ايله مضحك و قريب خورده كذا في شرفنامه اما ادا الفضلا ده كسربا و جيم وسكون
رايله مسطور در في بختك في سكون خاء معجه و فتح تاه مشناه ايله اوج معنايه در اول طالع بد
ثاني مصغر بخت ثالث نام وزير مقتدر شاه نوش الروان در يوا ج معنايه ابو المعاني بيت
بختكم بودست بختك همجو بخت عا شقان * عشق شاه ملك دل شد طالع بختك شده
في بختك في سكون خاء و فتح راه مهمله ايله نسخه ميرزا ابراهيم بادام كوهي مسطور در
في يد بك في سكون دال مهمله و ضم باء موحد ايله يعني بد دل و بد انديش و قور قور كا

كاف فارسيه ده مزبور ابو المعاني بيت نه پند عاقبت نيكي هر آن بد بوك و بد كاري * در صاند
جاي اعلا را كسى كردار نيكي شد في بر باسك في سكون راه مهمله و سين معجه ايله بر او تدر
ادويه دن بر نجاسب و بر نجاسف و با نجاسب و با نجاسف دخی ديرلر كذا في فرهنگ جهانكيري
في برتك في سكون راه مهمله و فتح تاه مشناه ايله يورغه آت و بار كير كذا في فرهنگ جهانكيري
و جمع الفرس في برتك في سكون راه مهمله و نوله و فتح تاه مشناه ايله بفلتاق كه اطفال
بشكه قودقن آنكه صرارلر دو شمسون ديوركن الدين كاشي بيت زدودمان جلال
تو آسمان طافليست * فكنده دايه صنعتش زك ككشان برتك * فرهنگ جهانكيريده
اير اكر يك بك بر جاني كه ز برتك دخی ديرلر شرف مشفروه بيت بكران تراخم فلك زين
طرفش قرو مجره برتك * مجره لسان عربيه كه ككشان معناسنه مرويدر في بردك في
سكون را و فتح دال مهمله ايله نسخه ميرزا ابراهيم يعني افسانه و اغلو طه كه تركيد
يا كاتم ديرلر لسان الشعرا ده و ادا الفضلا ده فتح بايله افسانه و ضم بايله لغزه ديرلر
في برك في سكون راه مهمله و فتح زاه معجه ايله كندر غنى معناسنه في برتك في سكون
راه مهمله و فتح سين معجه ايله طبعور قولاني كه اير او زرينه چكرلر ميرنظمي بيت هميد
از انسو كه لشكر رسيد * فرود آمد از احب و برشك كشيد في برفناك في سكون راه مهمله
و فا و فتح نوله ياز و قيش قارطودان يره ديرلر برف ايله تاكدن مركيدر حكيم شيرازي
بيت برفناك و كوه را اصلاح برف * چون شمال انجاني باشد بصرف في برفناك في
سكون راه مهمله و نون و فتح فا و جيله آغر با صمق كه عربيه كا بوس ديرلر كذا في الجمع
في برك في فتح راه مهمله ايله درت معنايه در اول دوه يوكندن طوقش نسته در كه
درويشان اندن قبا و كلاه و عمامه ايدرلر شيخ سعدى * قطعه * دلفت بچه كار آيد و شمع
و مرقع * خود را ز غلله هاي نكوهيد برى دار * حاجت بكلاه برى داشتنت نيست * درویش
صفت باش و كلاه نيزى دار * لواحد من الشعر ابيت برى بسته بود بر سر خويش * بر زمين
ميكشيد ريشه آن * ثاني بر طرز جامه در كوتاه بلى اشاخى از كرا كرا دار المرز خلق كيرلر
بعض رده اكاهجايي ديرلر كال غياث بيت توسين پوش زوى سيميدى بسان خضر *
از سند مست عمامه و زاستيق برك * ثالث بر عظيم برك نهر ايميدر خسروى بيت
چون نمك خود تبه شود چه علاج * چاره چه غرقه رازورد برك * رابع سهيل يلدز نه
ديرلر استاد عبيد الدين بيت طاسك مه شكست شد بر سرو پاى هر معي * ره محيط
بسته شد كرده ستاره برك * شرفنامه صاحبي بومعنايه باء فارسيه نقل ايمشدر في برك في
سكون راه مهمله و فتح ميمله و لايت باخذ بر طائفه در برامكه ديرلر خلفاى عباسيون
هارون الرشيد كوزرى ايد بر مشهور لى جعفر و يحيى و خالد برمكى ديرلر نسخه ميرزا ابراهيم
بر ولايت ايميدر كه برامكى لقب اولمشدر و بعض نسخه ده بر كسته نك ناني ايدى كه شمر
و انشاده و محتوا وجود و كرم ضرب المثل عالم ايد بر بعض كتب توارى بخند مسطور در كه جعفر ك
پدرى برمكى ديدكاري كسته شام شريف بن اميه ده دارا السلطنة ايكن سنايمان بن
عبد الملك خلافتند مزبور برمكى كلوب مجلسنه داخل اولدقن في الحال سنايمان امرايتدى

خسره چیه قمار دیارند ماسی سبب سو ال ایته بلر سایان دیدی که بازورنده ایکی کوهر
وارد بر کسسه نك یا نه و یا خود بر طعام ایچنه زهر اولسه اول کوهر حرکت ایدر لر یه آدم
مجلسه داخل اولد قه کوهر لر حرکت واضطراب ایلد بلر یو امرک ایضا حتی بر مکیدن سوال
ایلد بلر جواب ایلدی که یو زكك طاشی التند بر مقدار زهر موضوع در بر شدت عظیمه
محلنه اول زهری یا لارم ديه چك یرده فارسيله آن زهر را بر مکم دیو جواب و یروپ اصلن
میان ایدر بناه علی ذلك اول آدمك اسمی بر مکی قالدی ایام دولته ایدر ابتدا ظهور
ایدن جعفر اوغلی خالدا نك اوغلی یحیی ایدی و اقربا و تعلقاتی غایت چوق ایدی چله سنی
کرم وجود و سخایله مدوح آدم و مشهور عالم اید بلر یو بر نك یو سکون راه مهمله و فتح
نوله فرهنك جهانگیره جوان بکیت معناسنه که برنا و برناه دخی دیرل یو بر نك یو سکون
راه مهمله و فتح نوله هیولا و اصل ترکیب و ذات مشخصه معناسنه در فرهنك جهانگیره
معنی درایی مسطور در یو بر نك یو سکون نون و فتح را و دال مهملتین ایلده مؤید الفضلاده
یعنی پشته و کوه خرده و اما مجمع الفرسه یعنی برنج کابی و مشکلاته کلید و دخی کلید
معناسنه مسطور در بعض فرهنك زاه معجه ایلده مرویدر یو بر نك یو سکون یو زاه و او معروف
و فتح شین معجه ایلده تحفه الاحیاده یعنی خاک مرویدر مولانا قطب الدین بیت در شب هجرم
که سرزد کربه باد و آه * در بر نك از سرشکم سبزه میروید سیاه یو بر نك یو سکون
زاه معجه و فتح راه مهمله ایلده حیواندن بر نوع دانه آیدر که یاغن چقاروب چراغ یا قرل
کذا فی مجمع الفرس یو بر نك یو فتح زاه معجه ایلده تسبیح یو چکیدر میر نظامی بیت بخاک
مذلت حسودت همتا * بمانده چو کرم زک زریا یو بساک یو فتح سین مهله ایام عیش
و ذوق باغ و یاغچه ده پسران و نو جوانان ریاچیندن کلاه ایدوب باشلرینه کیرل شمش
فخری بیت همچو خاک جناب شاه جهان * خاکبایت مراست تاج بساک * ابو الفرج
زونی بیت همه امیدش آنکه خدمت تو * بسرش برهنند ز بخت بساک * صحاح
باء فارسيله منقولدر یو بساک یو فتح سین مهله و هاو سکون نوله او یکده وری و جوی
معناسنه بعض نسخه ده باه فارسيله مرویدر یو بساک یو فتح سین مهله ایلده اکلیل الملک
دید کیری او تدر بعض نسخه ده کاف فارسيله منقولدر و سکون سین مهله ایلده فرهنك
جهانگیره ایکی معنایه در اول غله یی محمد کن صکره ایلد کیری دسته در که خرمن برینه
چکمه حاضر اوله ثانی خمیازه که پاسک و فازه و دهان دره دخی دیرل یو بساک یو فتح
سین و سکون دال مهملتین ایلده فرهنك میرزا ابراهیم غله یی یعنی جو و کند می حصاد
محلنه ایلد کیری دسته در یو بساک یو سکون شین معجه و فتح تاه مشاه ایلده کوچک
مرطبانی طبق معناسنه خم بایله ده مرویدر کذا فی ادات الفضلا و مؤید الفضلا یو بساک یو
سکون شین معجه ایلده ایکی معنایه کاور اول مجمع الفرسه یعنی شبنم یعنی چه خسروانی
بیت از نسیم ریاض دولت تو * بروخ کل در شین شد بساک * ثانی فرهنك جهانگیره
یعنی عشوه و غزه دلبران حکیم زاری قهستانی بیت کرشمه کن و بشکی زن چه باشند
اگر * بگوشت لب همچون سکر فرو خندی * وله ایضا بیت یارک نازک و پرنگ و بی شرمک

۱۷۲ * شست پیمانکی محکم دلك و بشك زكك یو بفاك یو سکون غین معجه و فتح لامله اول
یو مرجه نسنه در که آدمك قولتوغند نظم و رایدر مرور ایلده بشوب چرك و ایرك بغلاما و جی
چندان اولمز یو بک یو بوزن تك و جك و دك درت معنایه در اول قور بغه در که جغزو و زغ
و غوك و مکل دخی دیرل استاد رودکی بیت ای همچو بک پاید چو او دید ما برون * مانند
آن کسی که کنی مرور ایچنك * کمال غیاث * قطعه * از مرغ تابماهی و از مور تالمخ *
از مار تابع قرب و از عک تابلک * روزی خوران خوان پرا ز نعمت تواند * هر کوشه که
می نکر صد هزار دلك * بسحاق اطعمه برنجی اکک و آنک صوابله چامور میانند بولنی
و صحبت جغزو لاک پشت و صفنه دیر بیت بسر بارش بد بلالی درشت * ندیمی بک
و صحبت لاک پشت * ثانی لک و تک لفظ برینه تابع ایدوب مزاجه طریقیله استعمال ایدرلر
استاد عمجری بیت عمجری نام نیز نیز میر * چه کنی خیر کرد اولک و بک * ثالث اثواب
و آلات خانه دایع رعنا نك یو بکساک یو سکون کاف و فتح سین مهله و لام ایلده شرفنامه
کور و توانا و زورمند معناسنه مسطور در یو بک و لک یو تواب الفاظ قیلمند ندر که بک
باشقه و لک باشقه لفظ در و او ایلده جمع و ترکیب اولند قه بر لفظ اولور رعنا یی و بی هنری
معناسنه شمس فخری بیت جهان ز خاک در تست و عرصه ملک * چرانکود عدلس
بتهمت بک و لک یو بکونک یو خم کاف و او مجهول و فتح نون ایلده شمشیر چوپین یعنی اغاج
قاج بعض اهل صنایع آلی اولور و خطیبلر بعض شهرلده که جبر و قهراقاج ایلده فتح اولان
ولا یترده منبره جعفر قد الله طو نارق خطایت ایدر دخی درویشان و قلندران اظهار کرامت
ایچون قولتوقارنده کوردرلر بگونه و بلونک دخی دیرل یو بکوک یو خم کاف و او مجهول
ایلده نشانه نیرکه آماج و هدف دخی دیرل ابو المعانی بیت چوانداز دهر نیری زمرگان
درست آید بکوک سینه امرا یو بلارک یو فتح لام و راه مهمله ایلده یامی اوق دمرنی حکیم فردوسی
بیت هران نیراران که آمد فرود * بلارک همیکشت جان میدرود * یومغانی مؤید حکیم
حقانی بیت روضه آتشین بلارک تست * باوجودی شکافی ناوک تست * و خیر
ونیزه و قاج دموری معناسنه استاد عنصری * قطعه * چه چیزست آن رونک نیرران
چه چیزست آن بلارک تیغ بران * یکی اندر دهان خلق زبانت * یکی اندر دهان
مرک دندان * و جوهر دار قایمه ده دیرل خلاق المعانی بیت تیغ بلارک ارچه زکوه
توانکرست * پیوسته هم زیهلوی کلکت کند تراش * و قلیج جوهر شنه دخی دیرل شیخ نظامی
بیت بلارک چنان تافت آرزوی تیغ * که در شب ستان ز تارک میغ * وله بیت
درفشان یکی تیغ چون چشم کور * بلارک برورفته چون پای مور یو بلالک یو فتح لامین
ایلده بلارک مرقوم معنایه شیخ نظامی بیت بدربار کرفتد عکس بلالک * بماعی کا و کوید
کیف حالک یو بساک یو کسر لام و سین مهله ایلده یعنی رستوبنی قرلغ که عزیزه خطاب
دیرل کذا فی ادات الفضلا یو بلونک یو خم لام و او مجهول و فتح نوله بکونک مرقوم
معنایه مراد در کذا فی مجمع الفرس یو بلوک یو خم لام و او معروف ایلده بر نوع پیاله در که
آنکه شراب ایچرلر استاد عمجری بیت میکسار اندر بلوک شاهوار * خور بشادی روزگار

تو بهار * بعض معنای ده لام برینه کاف ایله مرویدر ی ب ن ک ی س ک و ن ن و ن و فتح دال مهمله
 ایله آیلوب اکرمک ایچون یومق اولمش بیه که باغند و کندی دخی دیو ل کذا فی مجمع الفرس
ی ب ن و ک ی خ م ن و و و ا و ج و و ل ایله بمعنی کرم باسو یعنی کلر کذا فی شرفنامه ی ب ن ی ک ی
 کسر نون و سکون یای تحتانیله هندو شاه صحاح اول قزدر که ابریشمک قبایسیدر اندن
 چورب و امثالی قبه نسنه ل طوقور ل ی ب ن ی ک ی س ک و ن و و و ف ت ح راء مهمله ایله ایکی
 معنایه در اول چرک یعنی جراحتدن و چپاندن اقان ابرک ثانی ال وایاق درسی ایش
 ایشلکدن درشت و خشین اولور اکا پیغه دخی دیو ل کذا فی فرهنگ جهانگیری ی ب ه ش ت ک ن ک
 ک ن ک فتح کاف فارسی و سکون توله دارالملک افراسیاب شاه اولان شهرک آدیدر حکیم
 سوزنی بیت مارا بهشت تست بکار و کار نیست * سر بر زدن بخاک و بهار و بهشت ک ن ک
ی ب ه ک ی ف ت ح ه ایله برعلتدر آدمک در یسن بیاض ایدر معربی بهق در ایکی نوع اولور
 برنوعی بیاض در ماده سی بلغمدر و برنوعی سیاه در ماده سی بلغم سودایله مترج و ایکسیسید
 قاسم اولوب ظاهریدنه دفع ایتمکله ظهور ایدر شاعر بیت سراپا تاش بوده اورا به ک
 نشانه بود طبع ماری بشک * کال غیات * قطعه * صد لعنت خدای بیروان و برزید
 گوداشت علت برص و زحمت بهک * دانی بکاست مسکن و ماوای آن مکان * آرامقام
 وبل مر این را مکان درک ی ب ی ا ن ک ی ف ت ح یای تحتانی و توله اول اولقدر که آندن حصیر
 ایدر ل کذا فی مجمع الفرس ی ب ی ا ک ی س ک و ن ی ا ی تحتانی و فتح لام ایله برنوع چتال دمرناو
 اوق که باء فارسیله بیلاک و فیلک دخی دیو ل شمس فخری بیت ایاشی که بدوزی و روزگن
 و مصاف * براسمان مه و خورشید را بیلاک ی م ع لکاف الفارسی * بادریک ی س ک و ن
 دال و راء مهملتین و فتح باء موحد ایله بمعنی کاغذ باد یعنی هوایه اوچورد قتری کاغذ کذا فی
 فرهنگ جهانگیری ی ب ا د ر ن ک ی ک س ر د ا ل و فتح راء مهملتین و سکون توله الی معنایه کاور
 اول برنوع ایری خیارد که تخمق ایدر ل حکیم انوری بیت باجهل پناه کاندین باغ * برید
 همیشه بادرنکت * ثانی بمعنی اسب تند و نیز ثالث ترجی بیا یکی معنایه استاد دیشد ر بیت
 بادرنک آمدنکارم باعدار بادرنک * بادرنکی زیران برکف گرفته بادرنک * و ترجی معنایه
 حکیم اسدی نقل ایدوب بویینی یازدهن منجیک بیت یاسمن آمدن بجاس با بنفشه دست سور
 چله کردند و شکسته شد سیاه بادرنک * به معنای مؤید شمس فخری * قطعه * اگر هر
 تسکین صفر اکی * بایون مرکب کند بادرنک * ترکیب دست منه و تیغ او * فلاک کرد
 دفع غم و آدرنک * رابع فرهنگ جهانگیری سینه هند اطفال حکیم سوزنی بیت نام و را
 بسینه اطفال شیعهر * تار کشیده نقش بنیدند بادرنک * خامس اول علت بیماریدر که
 زیاده غندن بغر سقمه برعلتدر نفخ و قراقرظ اهر و کوبیده یوزی حاصل اولور هندی
 لسانه بادکول دیو ل رسید سراج الدین سکری بیت دارد غم بادرنک عشقت * در بدن
 جان من مشتاقی * سادس صحاحه ترجی بویا دیدکاری اوت که دیاجین قسمند بادرنک و تجبویه
 دخی دیو ل ترکیده لیونی دیجان دیدکاری ی ب ا ذ ا ر ن ک ی ف ت ح دال معنایه و راء مهمله و سکون
 نون ایله ترجی معنایه در کذا فی مجمع الفرس ی ب ا د ر ن ک و بادرنک ی س ک و ن راء مهمله

۱۷۴ مهمله و تون و فتح دال و ثانی حذف رایله سینه بند اطفال معنایه در ایضا منه ی ب ا ر ن ک ی
 فتح راء مهمله و سکون توله ترجی معنایه سینه میرنظمی بیت همه نازک وجود و عشوه آهنگ
 همه سیمین تن و پستان بارتک ی ب ا ز ر ن ک ی س ک و ن زاء معنایه و تون و فتح راء مهمله ایله
 تحفه الاحباب سینه بند اطفال معنایه حکیم سوزنی * قطعه * در کام ماحلاوت شهر
 شهادت تست * ای بی شریک شهید شهادت مکن شرتک * در عمر خویش در تو میاوردد ایم مشک
 در مبد بسته اند بدینگونه بازرنک * اما فرهنگ جهانگیری سینه بند زنان در که ایکی پارچه اوج
 گوشه او ابریشم طوقش نسنه در زنان کو کسارینه بغلر که مدله ای اوی اولیه حکیم و ایجان
 * قطعه * مطربه ناهد پستان برقص * چون در اید دل ناهید برد * بازرنک از مه و خورشید
 کند * بازرنک از مه و خورشید برد ی ب ا ش ن ک ی ک س ر ش ن معنایه و سکون توله ایکی معنایه در
 اول اغاجی اوزرنک قالمش و زمانی یکمکه صولمش اوزم صالقمی شمس فخری بیت بنام
 دست تو کر شاخ رز نه دهمقان * عقیق و لعل در آید شاخ نه با شتک * ثانی تخم
 ایچون بوستانه الیه قویلان خیابان استاد منجیک بیت آن سک ملعون برفت این سنک را
 در خویشتن * تخم راماند باشتک اندرش بر جای ماند * فرس قدیمه قاون معنایه
 مرویدر بدین معنایه بیت بوقت خریزه تذکیر سفیحه لذت تو * دراز همجو خیار است
 و سرچون باشتک ی ب ا ف ن ک ی ف ت ح و تون ایله زرداوه دیدکاری جانور در که در یسن کورک
 ایدر ل سموره بکر بر لطیف کورکدر ی ب ا ل ن ک ی ف ت ح لام و سکون تون ایله شرفنامه ده
 ایری ترجیک برنوعیدر اما فرهنگ جهانگیری ایکی معنایه منقولدر بر معنایه خیابان
 برنوعیدر که بادرنک دخی دیو ل و بر معنایه برنوع خوش مزه لطیف ترجیدر شکر ایله
 مر با ایدر ل بسحاق اطعمه بیت به شیخ و سبب معنی و دیواس محسب * بالک شدکاو
 و ترجیست شیرکشت ی ب ا ن ک ی س ک و ن توله ایکی معنایه در اول صوت و صدا مرنه نک
 اولور سه مولانا عرقی بیت مال ب آلوده بهر تو بکشت بهم لیک * بالک عصیان میزند ناقوس
 استغفار ما * ثانی فرهنگ جهانگیری بر اغاجدر خوشبو شکوفه سی اولور و تخم ده
 اولور عربیده حب البان و اغاجنه قضیب البان دیو ل ی ب د ر ک ی س ک و ن دال و فتح راء
 مهملتین ایله بداندیش و بداصل و بد نهاد معنایه مولانا صائب اصفهانی بیت بحاموش
 زمکر دشمن بزرگ مشوایمن * چو توسن کوش خوا باند لکده مادر قفا دارد * مولانا هاتقی
 در تیمور نامه بیت سر آن بدکار زبان عجب * زباندا نشان فی عجم فی عرب ی ب ر ک ی س ک و ن
 راء مهمله ایله اون بر معنایه کاور اول معروف که پیرا قدر بودخی ایکی نوع در یری اغاج
 پیراغیدر تنک شیخ سعدی بیت برک درختان سبز در نظر هوشیار * هرورق دفتر است
 معرفت کردکار * بریده شکوفه و نباتات زمین پیراغیدر خواجه حافظ بیت بلبل برک
 کلی خوش رنگ در منقار داشت * و اندران برک و توا خوش ناله های زار داشت * ثانی تدارک
 مهمات سفر شاعر بیت راه تو دور آمد و منزل دراز * برک راه توشه منزل بساز * ثالث
 اسباب و لوازم راه که برک و یاردخی دیو ل شیخ سعدی بیت بهمکل قوی چون شاو در درخت
 ولیکن فروماندنی برک منعت * رابع انتظام حال و مال و منال و بر معنایه انتظام کلامه دخی

دیرل سرور برك ديك ذكر اولنان معناره شامل او او ر قاضی میر بیت بکی دگر ندارم
سرور برك آشنایی * کدیر زد آشنایی بمشقت جدایی * طالب آمل بیت آشفته دماغ
سرور برك صغتم نیست * دامن چه کشایم که کلی در بستم نیست * بومعنا ده یا لکر برك ایله ده
افاده کلام ایدر لکال اسمعیل بیت همچون صفت حرب برك چنار دید شبنم * بر آورد دستم
بین کر بود برك دیدم * خامس ساز و نوا معنا سنه اندر تنگم بیت مرقوم * واندر آن
برک و نوا خوش ناله های زار داشت دهنشیدی * سادس یعنی آهنگ و نغمه حضرت
مولانا قدس سره بیت جمله مرغان برك کرده جیك جیك * باسایمان کشت اصبع من اخیک
صابع یعنی سرو سامان محمد مکر * رباعی * فی برك که خیمه زخمی ملویت * فی سیم که خانه
جزم در کویت * من دیده و کوش ازان میخوام * تا بشنوم آواز بیمر ویت * ثامن یعنی
سرانجام شیخ سعدی بیت خانه برکندم و یکجور نفرستاد ز پیش * برك مرکب چه غم
و برك زمستانی نیست * تاسع عزم و قصد معنا سنه کال اسمعیل بیت دست از طاب
مدار کرت برك آن رمت * کارا که توشه نه ز فقرست و بی نوا * عاشق یعنی پروا استاد
فرخی بیت تو با کل و سوسن زن و من بال و زلفش * در برك بود بشین تابوسه شماری
حادی عشر رزق و ذخیره معنا سنه شیخ سعدی بیت برك عیشی بکور خویش فرست *
کس نیازد ز پس تو پیش فرست * بکسک فی فتح سین مهمله و سکون نون ایله ایکی
معنایه در اول القی ده کر و بیابانده پرورده اولمش آت که هنوز بنامش اوله میرنظمی
بیت در سرش میزند بلام امرت * توسن چرخ کسک بکسک آید * ثانی انجیلدن
استنباط اولمش بکتاب امیر * بکسک فی سکون سین معجه و نون و فتح لام ایله
هندوستانده برمتین و مستحکم قلعه آدید رالکسندده مشهور در * بکسک فی سکون
کاف و فتح نون ایله حیوان دم بریده یعنی قویرونی کسکس حیوان کذا فی ادات الفضلا
* بکسک فی سکون لام ایله یعنی برك مرقوم یعنی پیراق و بعض معنا سنه ده استعمال
اولنور تنگم مشاعر دیشدر بیت رجا کرده ام بوسه ازیا ر خندید * مشکوفه دهد پیش
بلکس نهال * بکسک فی سکون نون ایله معروف حشیش در که قوریدوب بر لر عقل زائل
و وجودی تخدیر ایدر معربی بحد ورق الحشیش و غبیرا دید کلریدر شیخ عمر خیام *
* رباعی * هر که که دلت تنگ شود بک بخور * یا یکد و قدح باده کلرنگ بخور * کراین
نخوری آن نخوری ای احق * پس لایق توست بکسک بخور * و فتح نون ایله ایکی معنایه در
اول بر نوع قاسد که زمینی اطلس اولور و او ز رینه صرمه و قلابدون ایله کل نقشی
زربفت ایدر مولانا محمد ظهیری بیت زجامه خانه عشق تو اطلسم کردون * بنعل
وداغ بک پوش کرده مارا * ثانی چنگستانده اولور بر نوع میوه در بن دیرل ترکیه
جتلا قوج دیرل * مع اللام * بابل فی کسرباه موحد ایله وسط عراق عربده واقع
بر شهر وروایت آدید عجایب البلدانده یازر که عراق اوسط دنیادر بابل مرکز دایره
عالم اولق لازم کور و نزهة القلوب نام کتابده مسطور در که بابل اقلیم ثالثدن عراق مداین
صیغه سندن در اما احی نهر فراتکجا ب شرقی سندن کنار نهرده واقع حله شهرینه تابعدر حالا

حالا خرابدیر اول شهرک قلعه ضعیف پشته او زرنده اولوب ایچنک برجاه عمیق وارذر ماروت ۱۷۰
و ماروت که ایکی ملکر ایدیلر انده محبوسلور در قدیم زمانده بعض کسینلر واروب انلردن
سحر او کورلر ایشر خواجه حافظ بیت در بایدم شدن سوی ماروت بابل * صد کونه
صا حری بکنم تاییار متی با قل فی کسر قافله برا لکن و غایت احق آدمک آدیدر اجمال
حسینی نام کنایه مذکور در برون اون بر در همه بر آهوصاتون آلوب قوجا غنک طوتوب
کیدر کن یوللر بر دوستی راست کلوب نیجه یه دیک الدک بو آهویی دیو سوال ایدر اولدخی
ایکی الیک بر مقارین آچوب و دلین چقاروب کورستور همان آهوی چقاروب قاجار اول زماندن
اعیان من با قل دیو ضرب مثل ایدر لک بال فی سکر معنایه کاور اول قناد که طیورده اولور
عربیده جناح دیرل شمس فخری بیت همای اوج شرف شاه شیخ ابواسحق * که مرغ فتح
زند در هوای او وروبال * ثانی طیور دن غیری پرند جگر قنادنه ده دیرل بومعنا ده مجموع
قناده بال اطلاق اولندوغی ظاهر در طاب آمل بیت با خنلال نسیم صبا عجب نبود *
که شمع کابن پروانه رابسوز دبال * وله ایضا بیت زحط باد صبا بابلان بطرف چن * نقاب
غیبه کشایند از تحک بال * پروانه ده و بابللر پراولر بابل اولور که قناد در زیر پر قنادک یاکنه
دیرل ثالث چار احوالاتک اللارینه او موز با شلرینه وارنجه دیرل که آت وصفند یال و بال
دینلور تنگ طالب آمل نک بوییتند واقعدر بیت بیال و بال چوهر برست و خشم و کین
چوپانک * بحال و خط چوتدر و و بدست و پا چوغزال * رابع انسانک قوللرینه ده دینلور که
ترکیه بوی بوس صا حی و بال و بال اسی دیرل حکیم فردوسی بیت بیوسید مادر د و بال
و برش * همی آفرین خواند بر پیکرش * خامس قرهنگ جها نکیریده بر نوع مایه در که
غایت ایری اولور در یاده چوق فساد ایدر اما اتی خوش و لذیذ در حکیم فردوسی بیت
بیار است خوان خورش بکسره * سه دیکر بر مرغ و بال و بره * سادس یعنی نموی یعنی
اوزانوب بوزمک استادر و دکی بیت چنان ببالد از آواز سا نلاش جان * که جان مادر
از آواز کم شده فرزند * بومعنی ده یا لیدن دن صیغه امرده اولور نا صرا دین شروانی
بیت ای سز و بیاغ سیمه ام بال * تادل شود چو سهره پامال * صابع پرچک که عورتانک
قصه صابی در ثامن یعنی مال و کاله * بالال فی بوزن پامال یعنی نیر سقف یعنی طام
دیرکاری که البته ار قوری قوییلن اوزون دیرک کذا فی مجمع الفرس * باول فی فتح و او ایله
بر موضع امیدر که انده غایت لطیف قاش و جامه طوقنور حکیم خاقانی بیت هر خلامه
کزوتن ولی یافت * خور شید نسیم باولی یافت * بجل فی کسرباه مهمله ایله حلال ابلک
یعنی استلال میر خسرو دملوی بیت مارا بادی کن حلال از لب شراب ناب خود * باری
بجل کنیک نظر و زی دران جلاب خود * شیخ نظامی بیت آذر دمت ای پدیده بر جای
وای ارجلم نمیکتی وای * میراسیری * بیت قائل خود را بجل کردم که دست از من نداشت
داشتم تا نیم جانی دست او در کار بودی بد دل فی بد بک مرقوم معنا سنه یعنی قورق عربیده
جبان دیرل مولانا شیرازی بیت بدلی رفتن شجاعت آمدن * بجل و غم و فکر بد
زایل شدن * و کینه دار معنا سنه ده کاور * بدسکال فی سکون دال و فتح سین مهملتین

و كافله را از مضایحه دیمك اولور سكال سكالیدن دن انتم فاعلد و حكیم فرموی * مثنوی *
بدادور هس یافت آن نیکویی * چو نیکی سكالی فریدون تویی * که يك شربت آب را
بد سكال * بود خوشتر از عمر هفتاد سال * شیخ سعدی بیت تویی کوروش باش
تا بد سكال * بنقص تو گفتن نیا بد بحال * بدیل * کسر دال مهمله و سکون یای تختانیله
شرفنامه ده نام خاقانی مذکور در یعنی بر خاقان آیدر * برا حیل * فتح راء مهمله و کسر
جیم و سکون یای تختانیله کرفس دیدکاری سپره در کذافی الاختیارات * بر طاییل *
سکون را و فتح طاء مهملتین و کسریای تختانی * اولی و سکون ثانیله ایل هندوستانده
بر جزیره امید که جمیع جهات ایل خرم و آراسته و کتب معتبرانده مسطور در که اول
جزیره ده بر طاع وارد که کچه زده طبل و سرنا آوازی و کاهی دف و ساز صداسی و نغمات
و ترنات استماع اول نور دیر لاند بر منتهای درخت وارد زنه اغاجی آید و کی معلوم دکلدر اول
آواز اندن ظاهر اولور حکیم اسدی بیت جزیره همه جای شادی و کام * که خوانند بر طاییل
اورا بنام * بر غول * سکون راء مهمله و ضم غین معجه ایل بغدادی قینادوب و قوریوب
دکر مانده خردایتدکن صکره پلا و و شور یا آیدر ل ترکیه ضم یایله باغور و عرییه بر غل
دیر لر شمس فخری * قطعه * مطلب مال و جاه قانع شو * بدو تانان و کاسه بر غول *
چند باشی برای شهوت و حرص * پای بسته بطره بر غول * بو معنایه حكاك بیت آسیای
صبوریم که در * که بر غول و که بصره کتم * صحاح کبیر و صغیر ده و نسخه میرزا ابراهیم
بر نوع خانگی حلوا در که اون ایل بشور لر اکا افروشته دخی دیر لر کذافی مؤید الفضلا
امادات الفضلاده و مجمع الفرسده معیار جمالی نقلی اوزن مسطور در و بقاء فارسیله ده مروید
* برک نیل * کاف فارسیله چوید پیراخی در اصلنده چوید نباتات قبیلند در زنان
مذکور پیراخی دو کوب صوین آلب قاشلرینه چکر لر و اغاروش صاحبزاده سور لر براز
ایام قالدو ابوالمعانی بیت از سوادای دل من دود آه * همچو برک نیل کرد موم سیاه
* برکول * سکون زاء فارسی و ضم کاف ایل مردقوی میکل و زحمتکش و شغل و غله
حریص و مجد معنایه بشکول دخی دیر لر * بسل * فتح سین مهمله ایل معنی کاور سر که
بر نوع طاریدر خرده و عساری اولور کذافی مجمع الفرس صریحه یعنی دیوان جمعی بسیل کاور
و سکون سین ایل یینه عربیه هم حلاله و هم حرامدیر لر اسماء اضدادندر * بشکول *
سکون سین معجه و ضم کاف ایل معنی برکول مرقوم شمس فخری * قطعه * چودر ازاق
پیش و کم نشود * فارغ البال و مردم بشکول * چه که بر تخت ناز خسی خوش * چه که در
کل نهی دودست پر ول * بشل * فتح سین معجه ایل نسخه حسین و فانی ده یعنی در آویز
بو معنایه شمس فخری بیت کرت باید که بکندری زسها * دست خورد در رکاب شاه بشل
* بشول * ضم سین معجه ایل معنی کار کندانده و بیننده و داننده یعنی ایش بتوزیحی و مصاحبت
کورچی و ایش باجی ابو شکور بیت کار بشولی که خرد کیش شد * از سر تدبیر و خرد پیش
شد * و مصاحبت بتورمک معنایه حکیم اسدی بیت زیمان بد شد کفنامه ول * همی
کارهای کریشول * عدول صبر و توقف ایل دیکدر و دخی بر همدکی و پریشان

و پریشان اولق معنایه کاور ابن یمن بیت بیان طره تو کردی وایك دام * زبسن بشول که ۱۷۶
دارد بکنه او زسد * و بر همدن معنایه امر استعمل اولور انیرالدین اخسیکی بیت
حشمتش آنجا که داد نامیه را کوشمال * لقمه بشولی نکر خار بیزم رطب * حکیم اتوری
در هجو قاضی کیرنك بیت ازد و کشت از فراق لقمه بشول * روی سرخ من ای سیاهه
دول * بغل * فتح غین معجه ایل قولنق در کس دخی دیر لر عربیه قاطر معنایه در عهد جان
قدسی بیت دارم دلی اما چه دل صد گونه حرمان در بغل * چشمی و خون در آستین استکی
و طوفان در بغل * بلال * بوزن ملال بلال مرقوم معنایه یعنی اذربویه * بل *
بوزن حل او کچه بولغنی انجق نعمة الله مفتوحه ده صحیح ابلس سائر نسخه و فرهنگرده
مکسون ایل روايت ابلسلر * بهرام نل * نل فتح تاء مثناة ایل بر منان در که بهرام چوپین
سرتر کاندن یا پیشدر حکیم فردوسی * مثنوی * همیکشت بردشت کرد نبرد * سر
سرکشان راز تن دور کرد * چو بر هم نهادند وانبوه کشت * زبالا و پهنایکی کوه و دشت
چنان جای را نامداران بل * همی هر کسی خواند بهرام نل * مع المیم * بادام * معروف
پیشدر بادم دخی دیر لر عربیه اسمی لوز در و استعاره طریقه چشم دلبره ده دیر لر میرنظمی
بیت بسویم نکه کرد آن چشم بادام * بمرغ دام طره اش کرد در دام * باد تخم * سکون
دال مهمله ایل رازیانه در که عربیه شمره دیر لر ضم شین ایل * بادرم * سکون دال و ضم راه
مهملتین ایل ایکی معنایه در اول صحاحده یعنی کلام عبث و سخن بیهموده معنایه در استاد
عنصری بیت چون بایشان باز خورد آسیب شاه شهریار * جنك ایشان هجر کشت
و سحر ایشان ادرم * اما شمس فخری زاء معجه ایل نقل ابلس بیت هر که جز مدح ذات او گوید
قول و فعلش تباه و بادزم است * ثانی یعنی رعیت صاحب فرهنگ منظومه بیت جلد
بشکول دان و خوش بدارم * بادرم شدر عیقا زانام * بادر * قام * بادر * کام * و بادر * نام
و بادر * وام * کلهم بکسر الدال المهمله و سکون الزاء الفارسی فرهنگ میرزا ابراهیم
شراب سرخ اما کتاب السامی فی الاسامیه ایکی دال ایل بادر * نام غلبه دمدن وجود
انسانده ظاهر اولان قرلاقی در مؤید الفضلاده بادر * قام و بادر * وام شراب سرخ مروید
اما مذکور درت لغت فرهنگ جهانگیریه بر نوع سرخ در که بنفشی رنگ اولور کودت
و کدورت سببی ایل انسانك یوزنده ظاهر اولور علی احتراق دمدر * بادر * قام * فتح دال
مهمله ایل بعض فرهنگه ذال معجه ایل معنی عود خیمه سیاه یعنی عربك سیاه شال اولر نك
عودی کذافی فرهنگ جهانگیری * بادر * شقام و بادر * شقام و بادر * شوام * کلهم
بکسر الدال المهمله و سکون الشین المعجه یعنی بادر * قام مرقوم و اخوانه یعنی غلبه دمدن
بر قزاقان انسانك یوزنده ظاهر اولور که مقدمه جذام در علاج اولنوب دفع اولنترسه
عاقبت اول علتیه منجر اولور طبیب یوسفی رئیس الاطباء بایر میرزا * رباعی * آنها که کرفنار
بیاد شنامند * کررک زنند با درد شنامند * مطبوخ هلیله بعد ازین کر بخورند
در طور و طریق پخته کاری خامند * باد و دم * ضم دالین مهملتین و واد مجه ول ایل عجب
و غرور و تکبر معنایه حکیم فردوسی بیت بیار است ان جنك را پیاسم * همی اند چون

مشیر ما یادودم ی با دژم ی سکون ذال و فتح زاء معجمین ایله نهغه حسینی و فایده
معنی کار میوده و عیث ستغی ی بازام ی فتح زاء معجمه ایله معنی باد بچ یعنی صالحی
ی بازام ی سکون زاء معجمه و فتح باء موحد ایله طغایی معناسنه ابوالمعانی بیت چشت
بدست کیرد شاهین غزه اش را * مرغ دلم چو صعلوک از باز بام رمیده ی با سرم ی
سکون سین و فتح راء مهملین ایله ذراعت ایچون حاضر اولمش زمین کذا فی فرهنگ
جوانگیری ی با شام ی فتح سین معجمه ایله مجمع الفرسده مطلقا پرده معناسنه در ی با قدم ی
سکون فاوخم دال مهمله ایله یعنی آخر و انجام کار شمس فخری * قطعه * زین خزان
بران خورد کرد اما * در دم ایشان فتد چون یاردم * کر کنند دارای دولت تربیت * کار
دانایک کرد با قدم * بعد ازین معناسنه یعنی بودند صکره ابو شکور بیت چه بایدت
کردن کنون با قدم * مکر خانه روی چور و به بدم * فرهنگ جماعت کیر یده فتح دال مهمله
ایله منقولدر حکیم اسدی بیت براسب کمان از در است جم * قرارت بدوزخ یو با قدم
نمونه حسینی و فایده وادات الفضلاده فایرینه قافله روایت اولمش و قولرینه شاهد استاد
رودکی بیت کرچه هر روز اندکی بردار دش * با قدم روزی بیایان آردش ی بام ی
بش معنایه کلور اول صباح وقتی شیخ اوحدی بیت نیمشب دیده * مؤذن شام * دیده
این سوی شام و زان سو بام * ثانی سقف خانه نک اوسنی که طام در لر شیخ نظامی بیت زحل
بر بام او از پاسدازان * قلک بر در کفش از روز بانان * ثالث طنبورده بم دید کاری قبا
صدالوقیل خواجوی کرمانی بیت بسوز ناله زارم ز عشاق * نوای زیر و بامی بر نیاید
رابع معنی و ام که بور جدر میر نظمی بیت خواستم ذوق وصالش کام داد * بوسه ازل
داد و ان هم بام داد * خامس معنی قام که رنگ معناسنه بوا یکی معناده بانک فایه و واده
تبادل جایز اولدوغندندر ی بام چشم ی یعنی کوز قباغی که بک چشم دخی دیرلر عربیده
جفن و اجفان دیرلر حکیم سوزنی بیت چون بوم بام چشم با و روز چشم * وز کینه کشته
پره به بینش نیل وار ی بام ی فتح هایل مع معناسنه اولان حرف بایله همدن مرکبدر
بر پرده و انکه بیله هم دخی دیرلر مولانا عرفی بیت حو بان چو بهم کرمی بازار فروشند
بام بنیشند و خریدار فروشند ی بام ی ضم هایل کشتیبان اصطلاحه باد مراد و باد
شرطه یعنی موافق روز کار دیکدر سالک اصفهان بیت سالک این شرطه بساحل
برساند مارا * کشی بیغرائست که بام دارد ی بچکم ی سکون جیم فارسی و فتح کانه
ایکی معنایه در اول خانه تابستان یعنی یازه مخصوص خانه کذا فی الصحاح یوم معنایه
استاد رودکی بیت از تو خالی نکار خانه چشم * فرس دیبا کشیده بر بچکم * ثانی
کرکان ترک طائفه سنک اسمیدر ی بجم ی فتح جیمه معنی انتظام حال کارم بجم دیرلر حام
منتظمدردیمک اولور مشاکر بخاری بیت چراشکر نکم نعمت ترا شب و روز * که باتو
اختر من سعد کشت و کار بجم ی بحر القمام ی کاشغر جانیده بردر یاجه در عجایب البلدان
مستوردر که بر کسسه مرقوم دریایه بر طاش آتسه فی الحال بر یارچه بیلوت ظاهر اولوب
سهمناک و عدد صلاسی کاور شویله که خوفدن کسه یقین وان مر ی بحر خوارزم ی بودنی

بودنی (در یاجه در که آب آمو آنک مجمع اولور کذا فی مجمع الفرس ی بجم ی سکون خاء ۱۸۷
معجمه و قتم سین مهمله ایله بر نوع مترتدر بغدادین ایدرلر حکیم سوزنی بیت بکنی و بجم
خوردن وزان شوند مست و خراب * ز آب تماچی که باشند سردوبی بتکور بت و میر ی بجم ی
سکون خاء معجمه ایله بر ولایت اسمیدر که مسکاک اعلاسی آنک حاصل اولور اثیرالدین اخسیکی
بیت ماه تودر مشک بجم لعل تو با جزع درم * شهیدست در آغوش سم نفیست در کام
ضرر ی بدرام ی سکون دال و فتح راء مهملین ایله ایکی معنایه در اول سرکش حیوانات
عوما و آت واسترده خصوصا حضرت مولانا قدس سره بیت تاکه نور شمس الدین
بن راحت نمون * نفس بدرام کنون در عشق او شد رام دام * شرف شفره بیت زهی
خواجه صدر چارم غلامت * ذبی ابلق دهرید رام رامت * ثانی جای خرم و آراسته
معنایه شمس فخری ایکی معنایه بیت چرخ بدرام تاکه شد رامش * از کواکب چو خار شد
بدرام ی بدرام ی سکون ذال معجمه ایله معنی جای خرم و آراسته حکیم انوری بیت ای
ز طبع تو طبعها خرم * وی ز عیش تو عیشها بدرام * یوم معناده باه فارسیله ده منقوله
ای ی برام ی فتح راء مهمله ایله بریه و دینک آدیدر که برام کوز مانی آلوب لنیک نام بر کریم
النفیس سقایه ویر مشیدی که مزبور سقانک کند و ایله دوستلی و زیاده محبتی و ارایدی
حکیم خاقانی بیت بهرام نکرد به برهان چون که چشم * بر خوان و خان لنیک سقا بر افکند
ی برزم ی سکون راء مهمله و فتح زاء معجمه ایله کرشمه معناسنه صاحب فرهنگ منظومه
بیت هست برزم کرشمه بالا اسب * ده هزار اسب بیور اینجا اسب ی برسام ی سکون را
و فتح سین مهملین ایله بر علتدر اطبا بینند معروف وجع صدن دخی دیرلر ی برسم ی
سکون را و فتح سین مهملین ایله آتش پرستلر کتا ییدر آتش پرستش ایتدکارنده اول
کتابدن اللرنده بر جزو طو توب او قورلر آیین باطلاری اوزن کانه غیادت ایدرلر حکیم
فردوسی بیت سروتن بشویم برسم بدست * چنان چون بود مرد بزدان پرست *
بعض فرهنگه دستاویز یعنی هدیه مختصر مرویدر ی برشام ی سکون راء مهمله و فتح
شین معجمه ایله معنی حد البصر یعنی غایت نیز نظر و کسکین قباغ و نیز دندان معناسنه ده
مرویدر ی برکم ی سکون راء مهمله و فتح کاف فارسیله منع ایتک معناسنه در شمس فخری
بیت که شود کرنه عدل او باشد * خیل با جوج فتنه را برکم ی برم ی سکون راء مهمله ایله
بوزن شرمدرت به معنایه کاور اول معنی حفظ که از بردنی دیرلر حکیم انوری * قطعه * این مرکب
ایمیداد تو تو من چودل تست * آزا جواب خویش چرا نرم نداری * از دقتندی و درستی
نه عمانا * یک سوره بر آید که توان بیم نداری * ثانی چشمه آب و مجمع الفرسده صو جمع
اولمش بره دیرلر که تالاب و بزغ و بزغ دخی دیرلر ابو الحسن شهید بانی در صفت چشمه عشق
ازرا * مثنوی * چون تن خود ببرد پاک نشست * از مشامش تمام لولورست * زم
نرمک زرم بیرون شد * مهرش از آنجه بود افزون شد * ثالث انتظار معناسنه که برمو
دخی دیرلر رابع بر سنیزه آدیدر که اکثر صو کینارلر اولور اکا مرغ و فرزد دخی دیرلر و فتح و ایله
بوزن خرم اول چقال اغاچه دیرلر که اوزم و خیار و قباغ نکا کیرنی اوزرینه قورلر و عربیده

اوج معنایه کاور اول ملول اولق ثانی قار مجلسند اوتوران آدمه دیرلر که اوتور امانا قار
اوتور ثانی درخت عضاه میوه صیدر عضاه بردکنلو اغاج دیمکدر که بر بشم بی کسر
راه مهمله و شین معجه و سکون یای تختانیله ایکی معنایه در بر بشم لفظندن مخفه دریعی
الغی عند وفد حریر معناسنه ثانی ساز قلاری کال بخندی بیت می باوا بر بشم خود کال
مطربی کر آیت روزی یچنک بی بزم بی فتح زاه و سکون شین معجین ایله یکی قلینک
بزم ولطیفی که طراقله قویاروب و انچه اکیروب شال صوف و بعض نازک اثواب و لطیف
نسنه لوطو قورل کفرچه دخی دیرلر شیخ سعدی بیت بازم ز صفر آمد دیدم که بزم آورد
چون نیک نظر کردم میش آمد و بزم آورد بی بزم بی سکون زاه و فتح غین معجین ایله
بردکنلو اوتور عصان سنه عقا قیادیرلر کذافی شرفنامه بعض نسخه ده راه مهمله ایله مرویدر
بی بزم بی سکون زاه معجه ایله اوج معنایه کاور اول مجلس شراب و عیش و صحبت و مهمانی
و خوشحالی حکیم زاری قهستانی بیت اسباب طرب جمع کن و بزم یارای * اطباق سیرات چه
کسترده و چه طی * ثانی یوانانندن برقریه اسمیدر که امام زاده لدن بری آنکه مدفون در ثلث
خیمه معناسنه در میر نظمی بیت زده در چه زار بزم بلند * بفرمود بزم شراب آوردند *
و عربیله ایکی معنایه کاور اول دیش ایله اصرمق ثانی سبابه و وسطی بر مقبوله سود و ساق
بی بزم بی سکون زاه فارسیله سبتم معناسنه در که بشک دخی دیرلر بی بسته رحم بی یعنی زن
عقیم اولاد طوغر مزعورت رکن الدین یکرانی بیت ای در نظر جود تو بیقدر درم *
وز زادن شبه توجیهان بسته رحم بی بزم بی فتح شین معجه ایله ایکی معنایه در اول یعنی
ملول ثانی یعنی نا کواری که امتلا حاصل ایدر یعنی مضم اولماق بی معناده حکیم شیرازی بیت
خورده مانند خام و غیر منظم * فضلها کرد آید اندر تن بزم * اما بوییتده قافیه
اقتضایله شین مکسوره اولق لازم کاور و سکون شین ایله اوج معنایه کاور اول شول
بیاضلق که وقت معمرده سیره اوزریند و شربتم کی قرالوی بیت چون مور بود سیر
کهن موی من همه * دردا که بر نشست بران موی سیر بزم * ثانی ماحدی دین دیمک
اولور حکیم سوزنی بیت بشمی که بر رسول خدا افتزی کند * با آل او بدم شکالی مری کند
ثالث طبرستان ایله ری میانشده واقع بر موضعک اسمیدر بغایت مترد یردر بی بغم بی
سکون فاو فتح خاء معجه ایله ایکی معنایه در اول یعنی بسیار کال اسمعیل بیت که مناظره
با کوه اگر سخن رانی * زاعتراض تو بغم شود معید صدا * میر معجیک بیت بدان ماند
بنفشه برب جوی * که بر آتش نهی کو کرد بغم * ثانی نثار چیمنان بر چار شیک درت
طرفنه اغاجلر بغلیوب نثار التنه طوتارل استاد عنصری بیت بسکه از کرد کردن بغم
نه شکر جید هیچکس نه درم بی بزم بی سکون فایله دلتنک معناسنه که فرم دخی دیرلر کذافی
فرهنگ جهانگیری بی بزم بی فتح قاف ایله بر قرمزی اغاجدر خرده ایدوب صوده قینادوب
ابر بزم بویارل لطیف قرمزی رنگ اولور و غایتده پاک اغاجدر نیچه ییلار طور سه اصلا
چو ربوب فایله از کفکندن کنایه ایدرلر شاعر بیت عمر نازک مد بطول امل * نه نشاندی
مجهان چوب بزم بی بزم بی فتح کاف ایله بزم مرقوم معناسنه در فارسی بکم و تعریب اولنوب بزم

۱۷۸ بزم اولسه جائزدر استاد فرزدق بیت هر که در دنیا بشد قانع بکم * سرخ زو باشد بقمی
چون بکم بی بزم بی سکون لام و فتح خاء معجه ایله فلاخن یعنی صیان کذافی نسخه
میرزا ابراهیم بومعنایه مولانا مؤید الدین بیت کله با نان اوینند ارقدر * مهر و مهر را چو
سنگ در بزم بی بزم بی اوج معنایه کاور اول بر کسنه نک باشنه و یا خود صارغنه ال ایله
اورمغه دیرلر منلا حیدر ذهی در هجوقاضی افضل بیت غلامه بزم کرده ورم بر سر قاضی *
آموخته تارست حرم بر سر قاضی * شاعر دیشتدر بیت دستار که بر سر رقیب است *
صد بزم زده رنگ میباید * ثانی طنبور و سایر سازک یوغون قیل که قباسسلی در زیر بزم
دیرلر امیر خسرو بیت بر بزم هنر گونا کون مزامیر * بجایها بسته اشکال از بزم وزیر * حکیم
اسدی بیت زبس بایله کونه کل گرفت * بزم وزیر آوای بلبل گرفت * ثالث کرمان
مضاماتندن بر قلعه نک آدیدر میر عیان بیت عدور ابردل ازوی یار بزم باد * سنان اوکلید
فتح بزم باد * شرفنامه ده حدود مشرقه بر مشرق اسمیدر دیو مرقومدر بی بنام بی ایکی
معنایه در اول نامدار و مشهور و معروف دیمکدر حکیم اسدی بیت سر پرده شاه ایران
تمام * بگرد آمده پهلوان بنام * ثانی باه معیت ایله ترکیب اولنوب قلانک اسمیله دیمک
اولور شیخ سعدی بیت بنام خداوند جان آفرین * حکیمی سخن در زبان آفرین *
بی بزم بی سکون کاف اول و کسر ثانیله کلر دیدکاری جانور در بی بهرام بی درت
معنایه کاور اول شاهان سلفدن بر ذی قدرت پادشاهک نامیدر شمس فخری بیت دایم
از عدل او بر مشک بود * همجو کسری بکورد در بهرام * ثانی سبعة سپان دن مرغ
یلدزینک آدیدر سراج الدین قمری بیت ای زبده و جود جهانیت بکم باد * کیوان ترا
معتز و بهرام رام باد * حکیم سنایی بیت فلك خامس آنکه بهرام است * آنکه در فعل
ورای خود کام است * ثالث بر فرشته نامیدر که محافظ مسافران و امور مصالح که روز
بهرامده اوله اکامتعلقدر رابع هر ماه شمس نک بکرمنجی کونی نک اسمیدر حکیم فردوسی
بیت ز بهرام کردون بهرام روز * ولی را بساز و عدورا بسوز * شمس فخری بیت همه
ز و زش بخمی کند * همجو شاهان فرس را بهرام * روز مزبور بحمد اعتبار اولند یغندند
بومعنایه رافعی بیت همیشه تابود از پیش دش مهر و سرور * چنانچه از پس بهرام
رام باشد و باد * رش ۱۹ روز مهر ۱۷ سرور ۱۸ روز ایمی رشتن اول
مهر و سرور اولدی و بهرام ۲۰ روز رام ۲۱ باد ۲۲ بهرامد نصکره رام و باد
اولدی و استعان طریقله شمشیر دخی بهرام دیرلر و عجم پادشاه مرینه خسرو لقبی کبی بهرام
دخی لقبدر کذافی الجمع بی بزم بی سکون ها و فتح خاء مهمله ایله عصفور دیدکاری اوتور که
آنکله صاری و آل رنگ ایدرلر بی بهیم بی کسر ها و سکون یای تختانیله رایان هنددن برینک
آدیدر استاد فرخی * قطعه * چو نهرواله که اندر دیا دهند بهیم * بهرواله میگرد
برشهان مغر * همیشه زاه بهیم اندر و مقیم نعیم * نشسته این ودل بر نشاط با زو بطر
بی بهرام بی روز معروف عربیله عید دیدکاری معنایه در غره شوال و عاشورای الحجه ده واقع
اولور بی بزم بی سکون یای تختانی و فتح راه مهمله ایله فرهنگ جهانگیریده پارچه قاش

نوعیدن بر نوع لطیف مثقالی بزه مشابه تازک و اینجه بزرگ استاد فرخی بیت بتیر یا سپر
کرک و مغر پولاد * همان کند که بسوزن کنند با بیرم * اما مشکلا نده * بیرم شی من الحدید
یعوم به اشیاء الغلیظ * دیو باز مش یعنی دموردن بر شی در آنکه غلیظ شیلوی طوغری درل
مع النون * با پایان بی باء ثانی فارسی و یای تحتانیله ایکی معنایه کاور اول بمعنی شتران که
اصلی باد پایان ایدی تخفیفادالی حذف اولنوب با پایان اولدی ثانی بمعنی انجام نهایت
معنا سنه میر نظمی * قطعه * شده خلق جهان زعام لطفش * ندارد حدانعام و سخایش
چنان سرخیل شد برینک مردان * که با پایان نمیدارد عطایش بی بازن بی سکون با به
موحده و فتح زاء معجه ایله بمعنی سیخ آهن یعنی دموریشش کباب شیشی اولسون غیری
اولسون چلو چوب دخی دیرل شمس فخری بیت اعظم جمال دخی ویدیست آنکه هست
جان عدو چوبهمل و رخس چوب بازن * صحا حله آهنی باشد دراز مرغ و کوست بدان
بریان کنند سیخ نیز گویند واقعدر * حکیم سنایی بیت باشد باش ای عندلیبی کز پی
وصفت همین * مرغ بریان طوطی * گویا شود بر بازن * امیر و مزی * قطعه * معافست
و گرفتار و عاجز و کردان * دل عدوت زبیس کاندان فرست و فن است * کهی چو مرغ
هوا و کهی چو مرغ بدام * کهی چو مرغ قفس که چو مرغ بازن است بی با بیزان بی کسیر با به
موحده و سکون یای تحتانی و فتح زاء معجه ایله بمعنی کفیل و همان معنا سنه ده مرویدر
بی با بیزان بی سقوط همزه ایله دخی معنای مرقومه در و جمع الفرسک باد بیزان دن مخفذه در که
دالی حذف اولنشد بی باتکان بی کسرتا و مثناة و سکون نون و کاف عجمی مفتوحه
ایلله باد بخاند که آندن نعیم او ابق فهم اولنور حکیم سوزنی بیت حبیب کاسی ای کاسه
سرت بنکان * که عاشق کله کون شدی چو باتکان بی کاسن بی فتح سین مهمله ایلله بوزن
دادن نام موضع در کدانی جمع الفرس بی با چنک گرفتن بی فتح جیم فارسیله چنک کلک معنا سنه
با چنکل گرفتن دخی دیرل بی باختن بی سکون خاء معجه و فتح تاء مثناة ایلله اوینا مق لعب
معنا سنه لکن رقص معنا سنه دکلدر مثلا کوی و چوکان و شطرنج و قمار اوینا مق کبی کال اسمعبل
بیت مهرهای چشم کردانی و بازیمهاری * توجریف شوخ چشمی با توتوان باختن *
مستقبلند خازیه قلب اولنوب باز دوزنده دیرل اما بوقول نعمه الله وحامی و امثاللری
کسینه لک قولیدر اما مولانا سارح کاستان و دیوان حافظ اولان سودی مرحوم بو سوزده
رامی دکلدر باختنک مضارعی باز دکلکه سبب ندر باز دبا زیدن لفظندن اولق فصاحت
و بلاغته انسب در دیر و حق الله در انقلاب حروف حاجت یو قدر بی باخه زن و باخیزان بی
کلاما بمعنی بنا یعنی دیوار و خانه یا پوجی یا خسه دخی دیرل اما باخه بنا اصطلاحند
دیوار ده قور دیکلری در که طاشی صره ایلله قویانه باخه زن دینلور بی بادایش بی
فتح دال مهمله و شین معجه ایلله جزای خیر در نوسر باداش دخی دیرل مکافات ایتک
معنا سنه اولور شاه ناصر خسرو بیت آن کن از طاعت و نیکی که نداری شرم * چون
به بینش در آن معدن باداش بی جمال الدین عبدالرزاق کاشی بیت اگر باندت مشغولی
اجتلاست آن * جنب خواب درایی بروز باداش بی بادان بی فتح دال مهمله ایلله فرمک

فرمک جهانگیریه مخفف آبادان در بی بادان بی سکون دال مهمله و فتح باء موحده ایلله ۱۷۹
اوج معنایه کاور اول کی یا کنی حکیم انوری بیت آسمان در کشتی * عمر کند دایم دوکار *
گاه شادی باد بانی وقت آنده لنگری * بعض فرمکک یا کن بغلقلری دیرک که سرن دیرل
اما باد مناسبتله یا کن اولق احمد طالب آملی بیت از باد دامن کرمش در محیط فیض *
فارغ شود سفینه همت ز باد بن * ثانی استعان طریقله ساغره دیرل حکیم ازرقی بیت
ز آبکینه عکس آن چون نور بر دست افکند * دست بیرون کرد پنداری کلیم از باد بان
ثالث قفتان و پیر امن یا قه سنه دیرل همد الواسع جبل بیت کر صباد و آستین یا معنی
عنبرنها * ابرم در باد بان از غوان کوه رنهاد * حکیم سنایی بیت خوب نبود عیسی
اندر خانه پس در باد بان * از برای تویه اسبک سیاهان داشتن بی باد وان بی معنی باد بان
یا و او ابدال اولنشد در کار بان ایلله کاروان کبی بی باد برین بی لطیف هوا باد صبا معنا سنه
شمس فخری بیت بزر چرخ برین بیتال فرمائش * ز سوی قبله نیارد وزیده باد برین
بی باد پسین بی معنی شرطه پسین کیر و دن اولان سنه در ابوالمعالی در هجا بیت وقت
گفتن از دهانش آنچنان آید نفس * ترب میخورد که بویش آمد از باد پسین بی باد بیزان بی
سکون دال مهمله و کسریا فارسیله مروحه که ترکیه یا پز دیرل کال بخندی بیت باد بیزان
که کسی برمن بیمار زند * زضعیفی چو مکس باد بر دیکر من بی باد ویزن بی باء موحده برینه
و او ایلله ده مروحه معنا سنه در مسعود سلمان در تعریف قبل بیت راست کوی که باد
رفتارش * خاصنی از دوا و بوزن گوش بی باد خون بی سکون دال مهمله و ضم خاء معجه
ایلله هوا ایشلیه چک پنجره شمس فخری * قطعه * دشمن درگاه ابواصحق را * دیده و دل
دایم از غم باد خون * کرد الحق چون سموم از باد صبح * بگذرد اعداش را بر باد خون *
حاجا فتح خاء معجه و او او معدوله ایلله باد کیری خانه معنا سنه شمالی دهستانی در تعریف
طماوس بیت چون صوفیان بخانه و شاهان بیرم * خون سعتری بیاغ و معاش میاد خون
مطلق باد کیر معنا سنه اولدوغی بر قاج نهاده مسطور در کسائی بیت عمر چکونه جهد
از دست خلق * باد چکونه جهد از باد خون بی بادخن بی سکون دال مهمله و خاء معجه ایلله
و مکنر باد معنا سنه لامعی جرجانی * قطعه * وقت مهری قطب فلك بر بنات نعش *
چون نافه شکفته ورا کاستان عطن * کردان بران مثال که از کاغذ آسیا * آرد کورکان
سوی بالاز بادخن بی فرمک جهانگیریه باد کیری اولان خانه در حکیم سنایی * قطعه *
باش تا اعضای خود بر خود کویایی زحق * باش تا بر کف نهنت نامه سرو علی * دانی
آنکه کاین رعوت بود خواب بییشان * دانی آنکه کاین رفیع بود بادخن بی بادان بی
سکون دال و فتح راه مهملتین ایلله بر ملاک امیدر که هوایه موکلدر امر بزدان ایلله حرکت
ایتدو در لفظ مرکب دیرل سورجی دیمک اولور حضرت مولانا قدس سره بیت آدمی چون
کشتی است و باد بان * تا که آرد باد را آن باد ران بی باد رنکن بی باد رنک مرقوم
معنا سنه در ترجیویا و غیری معنایزنده بی باد زن بی سکون دال و فتح زاء معجه ایلله باد
بیزان مرقوم معنا سنه یعنی مروحه ابوالمعالی بیت آتش سوزدلم تسکین نکرد دبا دزن

یا زلشدر ی باغ سیاوشان ی بار بزرگ او تو زلخانیدن برلن آدید کذا فی مجمع الفری
بو معنایه استاد منوچهری بیت قریان راه کل نوش لیسان دانند * صلصلان باغ
سیاوشان با سروستان * سروستان دخی برلن آدید ی باغ شیرین ی بودخی
او تو زلخان باریدن برلن آدید خسروک باریدی اختراع ایلشدر شیخ نظامی بیت
چو کردی باغ شیرین را شکر بار * شدی باغ از زمین بوشتن شکر خوار ی بافتن ی
سکون فافتن تا و مثنا ایل طوقومق معناسنه ز اولسون قاش اولسون حصیر اولسون
جمله سنه بافتن دیرلر مصدر در عربیه نسج و خفتایده تو قوماق دیرلر بویتنده مفعولی
واقع اولشدر میرعلیشیر بیت عشق او تیدین تندا انداق صعب اولو بدر کویما کیم * کیم
شیرلار تاریدن کویا تو قویش کونکلا کیم ی بافرجن ی فتح فاجیم و سکون راه مهمله
ایله بمعنی پارنجن یعنی خلخال ی بافیدن ی کسر فاولسون یای تحتانیله بمعنی طوقومق
مصدر در بافتن کبی بولفت هم لازم و هم متعدی اولور ی باکیدن ی کسر کاف و سکون
یای تحتانیله قورنقی یعنی خوف ایلک معناسنه ی بالافتن ی سکون فافتن تا و مثنا ایل
سوز مک و صافی ایلک معناسنه یا لودن دخی دیرلر ی بالان ی درت معنایه کلور اول
تو کمنده یعنی بیودی و بیوی معناسنه حکیم خاقانی بیت سروبالان کز بالین سرش آمد
بستوه * دایه کان راتن بالانش بر باز دهد * ثانی بمعنی جنبان و معرک یعنی دپردی
و دپردی حکیم سنایی بیت باز ناصغی در اندازد * ریش بالان بسوی ره تازد *
ثالث بمعنی رفتار کننده یعنی صالحی و صالحندری استاد عنصری بیت یکی را سدا با جوجست
یاره * یکی را روضه خلد ست بالان * رابع صحاح و معیار جمالیله بمعنی دهلیز
خانه مسطور در شمس فخری بیت مخالف ارچه که خود را چوسنگ می پنداشت * زتاب
آتش تیغش چوموم شد بالان * فرهنگ جهانگیریه و حشی جانور طوزاغی مرویدر
ی بالزن ی سکون لام و فتح زاء معجه ایله پرواز کنند معناسنه در که عربیه طیار
دیرلر و کاعی امر معناسنه ده کلور شکم مولانا صائب نیری دیوان اوله بیت چون حباب
از بیضه هستی قدم بیرون گذار * در قضای بحر ها موج سبکرو بالزن ی بالزن ی
کسر لام و زاء معجه ایله ارنکی که بالزن مراد اندک در که یکی جانبیه قنادکی اولغله استعان
طریقیه در وزین ایرد ی بالستن ی ضم لام و سکون سین مهمله و فتح تا و مثنا ایل
ضوکی خیر اوله دیمکدر شین معجه ایله ده مرویدر ی بالستن ی ضم لام و سکون شین معجه
ایله بالستن مرقوم معناسنه در ابو المعانی بیت تازه عاشق کشته ام کرچه مرا آسان نمود
چور و محنت در پس اما ایلک بالستن شود ی بالش چرمین ی مختیا ندن اولان یا صدق
بالش کسر لامه یا صدق در چرم فتح جیم فارسیه کوندر مراد دریدر حرف یا نسبت و تون
ناکیدن چوندر معنای ترکیب کوندن یا صدق دیمک اولور ی بالودن ی ضم لام و واو
معروف و فتح دالیه الم و بولاند رقی و بولامق معناسنه هم لازم هم متعدی اولور ی بالیدن ی
کسر لام و سکون یای تحتانیله بمعنی نو کردن و افزودن و از یوب بیومک و آرتق معناسنه
مشاه ناصر خسرو بیت زبالیدن قد آن دلبر از * بکل سرو آزاد را مانده پا * عربیه

عربیه نو و خفتایده ایضا قاق دیرلر ی بالین ی کسر لامه مطلق یا صدق و مولانا
صائب اصفهانی بیت با خیال یارد ریک پیرهن خوابیده ام * بر ندارد سر ز بالین هر که
بیدرم کند * و طیماق معناسنه ده کلور له ایضا بیت از برای کام دنیا خویش را نمکیش
مکن پشت و باز در دو عالم دست را بالین مکن ی بامیشتن ی کسر میم و هنزه و سکون یای
تحتانیله اتمال هراندن بادغیس ناحیه سنه بر قصبه نک اسمیدر اسقاط هنزه ایله مشاه ناصر
خسرو بامین دیمشدر بیت دیگر چو تو کیست چون تو کشی * مفتی و فقیه بلخ و بامین
ی بامدادان ی صبح صادق در اما اصحی صباح و قنیدر صباح بامداد در الف و تون ادات
جمع در یونده جمع قصد اولانسه صبح کاذب و صبح صادق اولور جمع ایله تعبیرده صباح و قنی
مراد اولور شیخ سعدی گلستان دیباجه سنه * بامدادان که خاطر باز آمدن برای نشستن
غالب آمد * دیدوکی صباح و قنی اقتضا ایدر صبحگاهان کبیر ی بام مستون ی خانه
عالی معناسنه در اما شرفنامه ده غرقه سرنا پوشید دیدوکی اوسنی اورالمش کوشک
و و مد قریه تعبیر ایتد کاریدز مشکلاته بو قولی مؤید * ای الفرفه بلا سف مرویدر
ی بامون ی ضم میله مخمخ که عربیه مایون دیرلر شاعر بیت نماد آب رود دادن کون
که مردی برمی آیدز بامون ی بامیان ی کسر میم و فتح یای تحتانیله کوه ستانده
برالکه نک آدیدر که بلخ ایله غزنه اراسنده واقعدر بلکه بلخ شهرینه ایکی منزل و فریدر
و مزبورک طاعلوند بر طاعله ایکی طامندن ایکی بت تراش اولمشدر برینه خنک بت
و برینه سرخ بت نام قوم مشلدر تفصیلی سرخ بت زیانده ذکر اولور انشاء الله تعالی سیف
اسفرنگی بیت مردم نادان اگر حاکم داناسی * شهنه یونان بدی خنک بت بامیان *
ی بان ی تحفه الاحباب معختصر بانک در یعنی آواز و مجمع الفریده بمعنی نگاهدارنده اما
اصلیه بان اسم جامد در کوزدی معناسنه برنسنه یی کوز تمکدن کنایه در مراد آنک محافظه می
امرند قیام و خدمتند اتمامد باغبان و پاسبان و کشتیان کبی و بر معناسی دخی خانه
سقی در بام معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت سرفروکن یکدمی از بان چرخ * تازم
من چرخها برسان چرخ * و زبان پهلویده اسیر معناسنه و دخی تهامه ناحیه سنه بر اغاچدر
قندق قدر دانه لری اولور فستق کبی لکن فستق ایکی پهلوسی اولور بونک پهلوسی
اوجدر عربیه فستق البان دیرلر شمس فخری بیت من از خنک بسان عود سوزان *
خران عصر از عود بان توغ * بعض نسخه ده یا لغون اغاچدر دیمشدر اما هیچ دکادر صحاحده
درختیست که کل و یک آن خوشبوی عجم آنرا بید مشک خوانند * و عربیه قضیب البان
دیرلر شعر اقد محبوبه تشبیه شعر لنده ایراد ایدرلر انوری بیت آه و سر سبز مکر
نافه بینداخت * کر خاک چمن آب بشد غمرو بازا * بو معناده بانک دخی دیرلر کاف
فارسیه ی بانکیدن ی سکون تون و کسر کاف فارسیه جفرمق بانک کردن معناسنه
ی باوریدن ی فتح واو و کسر راه مهمله ایله ایضا غمق باور کردن معناسنه ی باورن ی کسر واو
و سکون یای تحتانیله اول کوچک صید در که ایچنه اکیرلش ایلک قورلر و دخی اکا بکترنسنه
قورلر کذا فی فرهنگ جهانگیری ی باهمان ی سکون ها و فتح میله بمعنی بهمان یعنی فلان

لفظنه مراد فی اولان بهمان معنا سنه در استاد علی بن حسن باخرزی * قطعه * نه چشم
چرا که کند روی ساقی * نه کوشم بدرد حدیث نهانی * زمطرب سرور آرزو هم نخواهم
نکوم قلاتی تو ما یا همانی که با هم آوردن بی جمع ایدوب کتورمک معنا سنه مصدر
که با هم آمدن بی غوغا و غضب ابلک و بر بره کلک جمعیت معنا سنه که بایستن بی کسریای تخانی
وسکون سین مهمله ایله کرک اولق طالب آملی بیت شون بومست جهان ورنه بهد
مره ام * سر بر سر در کلستان ارم بایستی که بهر بیان بی رستم زاله مخصوص بر اکملک
آدیدر که رستم آتی جنگ کونلرنده کیدی حکیم فردوسی بیت تهمتن بیوشید بهر بیان *
نشست ابره از دمای زیان * تهمتن ختم تاه مثناة ایله رستمک لقی در مذکور قیلان
در یستدن ایدی نیکم بویستلرده تصریح وارد حکیم فردوسی * مثنوی * یکی جامه دارد
ز چرم پلنک * بیوشید همان بهر اندر بچنگ * همی نام بهر بیان خواندش * ز خفتان
و جوشن فزون داندش * شمس فخری معیارده بهر بیان جست و جالاک معنا سنه ده
کلور دیش اما محاحده بهر بیان پوشیدست از کنان که پادشاهان آرا بقال داشتندی
وروز جنگ پوشیدندی و گویند جیریل علیه السلام از بهشت آورده است که بیسار ویدن
سکون باء فارسی و فتح سین مهمله و کسر واو ایله معنی سودن یعنی سورمک لمس معنا سنه
ای الفرج رونی بیت بعون عدل تو صیاد عدل بیسارود * سری و آهوی تخجیری وسیلت دام
که بیسودان و بیسودن بی کلاهما بسکون الباء الفارسی و ضم السین المهمله فرهنگ
جهان تکبیرده معنی سودن یعنی بر عضو و یا خود بر سنه یه ال سورمک بر ما س دخی در
عربیه کی لمس معنا سنه حکیم سوزنی در مرثیه بیت بخاک دادی آن کلچهره که آبله کرد
باستین حریر از چه نرم بیسودی * ایوالفرج رونی بیت کوه بیسود زخم تیرش و گفت
صاعقه است این نه بیرواغوثاه که بتاییدن بی فتح تاه مثناة و کسریای تختانی اول
وسکون ثانیله معنی گذاشتن اگر چه قاعده اوزن مصدر دکلدر لکن مصدر صیغه سیدز
میرنظمی بیت من این بخت بد را که نفرین کنم * بتاییدن جان شیرین کنم که بچکان *
و بچکن بی فتح جم فارسیله جمع بچه در اول الف و نون ایله که ادات جمع در ثانی یای وصفیه
و نون ناکید ایله در که بچکان بی حاء مهمله ایله در یادم اولانرد میگرد شاعر بیت بر آورده
از هر چه کانش همه * برون آمدند بچ کانش همه که بچکیدن بی سکون خاء معجه
و کسر جم فارسیله بر سنه یی معنی لای و دخی طولاً شوق معنا سنه در که بچکیدن بی
سکون خاء معجه و یا نین تحتانیین و کسر جم فارسی و راه مهمله ایله یوقار و دن اشاغی
یوالق و نکرتمک معنا سنه که بچکیدن بی سکون خاء معجه و کسر راه مهمله و سکون یای
تحتانیله الحاقی اوچی طومق که عربیه ام الصبیان دیرلر که بخسان بی سکون خاء
معجه و فتح سین مهمله ایله معنی پر مرده و فرام آمد معنی صولق و بی زلمک و دخی بچدیده
معنا سنه یعنی زحمت کورمش استاد رودکی بیت از وی اندمی بکزین و شادی باتن آسانی
به تیار جهان دل را چرایا که بخسانی * و دخی کداختن و گذاران معنا سنه که فاعل
و مفعول اولور کذا فی نسخه حسین وفای معنی گذاران شمس فخری بیت مخالف ارجه که

که خود را چو سنک می پنداشت * ز تاب آتش قهرش چو موم شد بخسان بی بخسانیدن ۱۸۲
سکون خاء معجه و فتح سین مهمله ایله اریتمک و اریتمک معنا سنه لازم و هم متعدی او اور
میرنظمی در صفت تموز بیت ز تاب آفتابش سنک خارا * بخسانید همچون سیم
از جایی بخستن بی کسر خاء معجه و سکون سین مهمله و فتح تاه مثناة ایله او یقوده خورلدق
معنا سنه در که بخسته و آمدن بی فتح خاء معجه و سکون سین مهمله و ضم تاه مثناة ایله
اقرار و اعتراف ابلک میرنظمی بیت بخسته و آمد از وزر پنهان * بتوبه آمد فی الحال
از جان که بخسودن و بخسیدن بی کلاهما بسکون الخاء المعجه یعنی کداختن یعنی اریتمک
و چید ابلک و یورک اوینامق و متغیر اولق و تنکدل اولق و بر سنه یی بچمک معنا لینه
مصدر در که بخسودن و بخسیدن بی کلاهما بسکون الخاء المعجه اول بضم الشین ثانی
بالکسر ایکی معنایه کلوز اول باغشاق ثانی ترجم ابلک معنا سنه حکیم انوری * قطعه *
قضا بادست او هر ساعتی کفنی نمیکفتی * که در بخشش نه دینی مطلبی دارم نه دنیایی *
ولیکن بر کرم واجب بود در ویش بخسودن * چه کان در ویش کشت از تو چرا بروی بخشایی
که بخسودن و بخسیدن بی کلاهما بسکون الخاء المعجه و فتح الکاف ایکی معنایه در اول کزدگان
دستوار یعنی چتین قوز که قلدق ایچ صحیح چقمز ثانی چنک اولی که بخسودن بی سکون
حاء معجه و ضم نوله یلدرم عربیه صاعقه دیرلر که بخون بی ضم خاء معجه و واو معروفه ایله
رنجور و زحمت و معنا سنه کذا فی نسخه حسین وفای بومعنایی مؤید میرنظمی بیت ز عشقت
نخ و شیرین را چشیدم * بدین سودا بخون دل کشیدم * فرهنگ جهان تکبیرده نام ستاره
مرنج در که بچکیدن بی کسر خاء معجه و سکون یای تحتانیله آتاش پنبه و یوک معنا سنه
حکیم زاری قهستانی بیت همه دشت فرشت برهم فکنده * همه کون بشمست برهم بخید
که بچکیدن بی کسر خاء معجه و راه مهمله و سکون یای تحتانیین ایله طابعق معنا سنه در
که بچکیدن بی کسر خاء و زاء معجین ایله بر کسنه یه نظماً اوکنده باش قومق که بدان بی
فتح دال مهمله ایله اشارت بعید در اکا دیمک اولور کمال اسمعیل بیت میگفت آسمان من
ورای شاه عقل * گفتش بطرکارتو اکنون بدان رسید * و باء مصاحبه ایله اولدق
آنکله معناسن افاده ایدر استاد لطیفی بیت بدان وقت اندر غلامت شدم * که با جان
یلی کوبامت شدم * کاهی با حریفی قسم اولور و له ایضا بیت بدان خدای که عقل و روان
و جان بخشید * بجز جناب رفیع تومی ندارم امید که بدخشان بی فتح دال مهمله و ضم
وسکون خاء معجین ایله خراسان ایله هند سرحدی میانند بر مشهور و لایندر که آن
لعل معدنی وارد امامیر صدر الدین محمد شیرازی جواهر نامه سنه ذکر ایدر که نسبت
لعل بدخشانه معدنی آنک اولدوغی سبیدن دکلدر بلکه معدنیدن اخراج و بدخشانه
نقل و آنک پرداخت اولندوغی واسطه ایله در که بدان بی سکون دال و فتح راه مهمله
ایل ایکی معنایه در اول رانده بد معنا سنه اسم فاعل اولور ثان بر نوع سبزه در ترب کبی
نخ و بدیدر کذا فی ادات الفضل بومعنایه بسحاق اطعمه بیت عیب بدان مکن و هر چه
بود نیکو بین * که بصیرای جهان هیچ ز ویدی کار که بدود کردن بی سکون دال مهمله

اول وثانی و ضم راه مهمله و واو معروفه و داع ابلک مثلاً فلان کیدن کسسه فی تودیع ایام
دیکه فلان زابد و دکردم دیر حکیم اسدی بیت بکفت این وز آب مره رود کرد * بیوسیدش
از مهر و بدرود کرد * یو لغت حرف با اصل کله در ی بدین فی کسر دال مهمله و سکون
یای تحتانیله اشارت قریبدر یو کا و یونی و یونکله دیک اولو دیدن لفظنک مقایمدر میر
نظمی بیت بدین حسن و لطافت ای کل اندام * ترا عشق شود عالم بنا کام ی بدین فی
سکون ذال معجه و ضم یای تحتانی ایله انمشه نفیسه معنا سنه صاحب فرهنگ منظومه
بیت برزیا لا بود بلند برین * هست بدین قاشهای کزین ی بر آیدن فی سکون راه
اول و کسر ثانی مهملتین ایله کتورمک و قالدرمق معنایسته مصدر در ی براز و ان فی فتح راه
مهمله و سکون زاء معجه ایله قلیج و جقاق و قلمتراش قبضه لرینک دمورایله ارالینه استوار
ایستکاری نسته که زروسیم و باقر و رنجدن ایدر لر براز بان دخی دیرل ترکیده پرازونه دیدکاریدر
ی برزیدن فی فتح راه مهمله و کسر زاء معجه ایله زامک و زیما کوسترمک خفاف بیت تابکی از عجب
کرازدنت * در نظر خویش را بر آیدنت ی براغالدن فی سکون راه مهمله و فتح غین معجه
ایله تحریص ابلک و آتمق و قویا رمق معنایسته چغتای لسانک باستقارمق دیرلر بیتمده
ماضیمی ذکر اولمشدر میرعلیشیر بیت اله کیل و بولسا مجنون شیوه و بی اختیار *
قویا بین اوز اختیار یغه بوساری باستقارو ی برافر ولیدن فی سکون راه مهمله و فا
و ضم زاء فارسیله بمعنی راغالدن مرقوم یعنی تحریص ابلک و آتمق و قویا رمق مذکوردر
ایکی لغت بمعنایه استعمال اولنور ی بر آمدن فی سکون راه مهمله ایله کلک و یوقار و جقمق
و مجازا ایش حاصل اولمق معنایسته ی برانکیتن فی بالاتفاق مصدر در قویا رمق مرته اولورسه
معنا و محسوسا میرنظمی بیت بنا که در سر من کرد فتنه * برانکیتن شده مانند دمنه *
و دخی ایر کورمک معنا سنه بقول احمد بن اسمعیل در مشکلات ی بران فی فتح راه مهمله ایله
برایله آندن مرکبدر آن بره مضایق ایله اولسه رامکسور اولور آنک اوزرینه معناسنه
اما اکا و آنکله معنایسته کلور شیخ علی نقی بیت ای وای بران مرغ گرفتار که روزی *
صیاد شود غافل و در دام بید ی بر آوردن فی کتورمک و جقارمق و یوقار و قالدرمق
و حاصل ایتمک و مجازا خلل اصلاح ابلک و صحاحده یا مرق و بتوزمک و وجوده کتورمک
معنایسته یا زلمشدر ی براختن و براختن فی کلاهما بفتح الراء المهمله اول فتح هائانی بالکسر
برکشیدن تیغ و خنجر و جقاق و امثالهما بعد الواسع جملی بیت اگر آتش فشان خنجر
براختی بکوه اندر * شود آتش چو خاکستر زهیت در دل خارا ی برافیندن فی
فتح راه مهمله و هاو سکون نون و یای تحتانی و کسر جیمه بمعنی برکشیدن چکمک مرته
اولور سه ابوالموید بیت چون برافیندن تیغش بدید * در تن شیر زیان شد زهره آب
ی برافیندن فی فتح راه و کسر هاو سکون یای تحتانی ایله یوللوق یعنی یوله کوندرمک و یوله
کنمک برام کردن دخی دیرلر ابوالمعانی بیت برافید و مرا تنها نهاده * خیالش صبر دل
بر باد داده ی بر باران فی سکون راه مهمله و فتح باء موحد ایله یغمورایله حاصل اولان مرزوعات
وله بیت زسیل اشک چشم سبز کشته * شده این گشت بر باران کویا ی بر پروشان

ی بر پروشان و پروشان فی کلاهما بمعنی امت استاد دقیق بیت شفیع باش برسته ۱۸۳
مرا این ذلت * چو مصطفی بردادار بر پروشانرا * شمس فخری بیت اگر دعوی کند
رایش نبوت * بود خورشید و مه اورا پروشان ی بر باندین فی سکون راه مهمله و نون
ویای تحتانی و فتح باء موحد و لامه پیرامن در خانه یعنی قیو پروازی استاد در صفت عمارت
بطریق تمثیل گفته بیت در و افراشته درهای سپین * جواهر برنشانده بر باندین * هم
درین معنی شمس فخری بیت سعادت معجود دولت پادشاه را * بود دایم ملازم بر باندین
یوم معنایه بر سر باندین دخی دیرلر ی بر باندین فی سکون راه مهمله و فتح باء موحد و هایل
تختکان دیدکاری سبزه در عریضه بقوله الحمق و ترکیده سزاوت و پریم دخی دیرلر بعض
فرهنگ آورده قیش آینه ده دیرلر مشهوری بهمین در ی بر تافتن فی سکون راه مهمله و ذاق فتح
تائین مثنائین ایله دونمک و یوکک و دوندرمک معناسنه هم لازم و هم متعدی اولور
مصدر در شاعر بیت مرادید و همین بر تافت رویش * سخن ناید ز کس هرگز بسویش
و ددمک یعنی پیغمبری یا خودیوکی ال ایله آچق بقول احمد بن اسمعیل در مشکلات ی بر باندین فی
سکون راه مهمله و فتح تاء مثناة و کسر هایل بر بری اوزرینه نسته یغمق معناسنه در
ی برچیدن فی سکون راه مهمله و کسر جیم فارسیله مخفف برچیدن در دوسرتمک
معناسنه ی برچستن فی سکون راه وسین مهملتین و فتح جیم و تاء مثناة ایله چقارمق
و وجود انسان علت سببی ایله قیارمق ابوالمعانی بیت عشق انداخت آتش غم برانم
از تف دل سربسز برچسته شد ی برچیدن فی سکون راه مهمله و یای تحتانی و کسر جیم
فارسیله دوسرتمک میوه اولسون و غیری اولسون غمق بخاری بیت هوای قیرکون
برچه نقاب قیرکون از رخ * سپهر ساج کون بنهاد تاج عاج کون بر سر ی بر خاستن فی
سکون راه وسین مهملتین و فتح خاء معجه و تاء مثناة ایله قالمق یعنی اوتور در کن یا خود
یا تور کن قالمق میرزا قلی بیگ میل بیت از بزم تاز آمدن من برون شده * بر خاست
کرم و دادن جارا بهانه ساخت ی بر خان فی سکون راه مهمله و فتح خاء معجه ایله بمعنی
آواز صدا معناسنه کدانی فرهنگ جهانگیری ی برخیدن فی سکون راه مهمله و یای
تحتانی و کسر خاء معجه ایله بر مقدار آرام ابلک و کلنک و بر مقدار زمان پکوردمک و امثالی
نسته لر مصدر در ی برخین فی سکون راه مهمله و باء موحد و کسر خاء معجه ایله مقباز
قلیل ترکیده برز دیدکاری معنایه در برخی دخی دیرلر مثلاً از شب برخی گذشت دیرلر میر
نظمی بیت یار چون نیر مره انداخته * میکشدت از سینه و برخین نماید ی برداریدن فی
سکون راه اول و کسر ثانی و فتح دالین مهملتین ایله یوقار و قالدرمق و یوقار و طوتمق
و کوترمک و آتمق معنایسته بردار کردن کی عریضه صلب و چغتای لسانک اسمک دیرلر
ترکیده صاد ایله استعمال اولنان لفظی انور سین ایله ایدرلر بویتمده و اقعدر میرعلیشیر
بیت کرقویاش دکن فلک و قنار لیغ و خشینکغه آس * کیم تو زار اول دنک نوجنک
نغمه سین افغان آرا ی برداشتن فی برداریدن لفظنک آسمقن غیر معنایسته میوادند
ی بردکان فی سکون راه و فتح دال مهملتین و کاف فارسیله جم برده دزبند کان معناسنه

بر دین در سکون را و کسر دال اول و ثانی مهملات ایله از راه دور شدن یعنی یوله
بر نسنه دن صا و لاق بر دین در سکون را و کسر دال مهملتین ایله چرک و و نغ یعنی کبر
و پاس میر نظمی بیت معتقد بود و قول پیشین را * شد آلوده جامه بر دین را بر زن در
سکون راه مهمله و فتح زاء معجه ایله محله معناسنه شمس فخری بیت بود ایدادی اورا جهان
کینه عطا * بود معالی اورا فلک کهن بر زن * و دخی محل یعنی مکان حکیم اسدی بیت
سرانیدب شد زین شکن پر خروش * زمشیران بهر بر زن خاص خوش * و سرکوی یعنی
محله باشی که اهل محله جمعیت ایدر حکیم انوری بیت ای ترک می یار که عیدست و بهمن است
غائب مشونه موسم بازی بر زن است * ادات الفضلاده مسطور در که رساله نصیرده
صحرا معناسنه منقولدر بر زن در سکون راه مهمله و ضم زاء معجه ایله اسب ترکی
معناسنه در بر زین در سکون راه مهمله و کسر زاء معجه ایله مداوت و ملازمت آیتک
و دخی زراعت و حرادت ایلک معناسنه مرویدر بر زین در سکون راه مهمله و کسر
زاء معجه و یای ساکنه ایله دین حضرت ابراهیم علی نبینا وعلیه السلام علی اسندن برینک
اسمیدر یا خود اول ملتن بر ملت آدید و نقل اولنور که بر شخص نامیدر که بر عظیم آتشکه
بنا آتشدر اول آتشکه به آذر بر زین دیرل شمس فخری بیت خلیل وار شکسته بتان
باطل را * دل مخالف کرده بر آذر بر زین * یومعنا به حکیم انوری بیت کرد لاله زفر و غ لاله
گفت آتشکه بر زین است * زرا آشت بهرام بیت بگفت این نشست آنکه بر زین * و وان
سوی آتشکه بر زین * آتش معناسنه ده مرویدر شیخ نظامی بیت بر زین و دهقان
و افسون زند * بر آورده دودی بخرخ باند بر سان در سکون راه و فتح سین مهملتین ایله
امت معناسنه که بر و سان و بر و سان و بر و سان دخی دیرل میر نظمی بیت میکند آن
رسول فخر جهان * روز محشر شفاعت بر سان * و بر معناسی دخی دو مثاب خوب یعنی
بکمزک اعلامی کنانی مجمع الفرس بر سیان در سکون راه و کسر سین مهملتین ایله
طافان دیدکاری اوتدر بر شان در سکون راه مهمله و فتح سین معجه ایله مختصر
بر و شان مرقوم یعنی امت بر شجان در سکون راه مهمله و کسر سین معجه و فتح حمله
میان ایران و تورانده واقع بر مقام اسمیدر بر شمان در سکون راه و کسر سین و فتح خاه
معجین ایله بودی ایران ایند توران بنفذه واقع بر موضع اسمیدر حمله مقدم ذکر اولان اوله
و یا خود غیر اوله بر شش در سکون راه مهمله و فتح سین معجه ایله صرمشق دیدکاری
اوت که اغاجه صاریوب چقار میر نظمی بیت چه تار زلف او افتد بکردن * بسر و حسن را
بجیمه بر شش بر غالیدن بر غالیدن مرقوم معناسنه در بر غالیدن بر غالیدن یعنی
بر غالیدن مرقوم کنانی فرهنگ جهانگیری یومعنا به میر نظمی بیت مقابل شد در آنجا
آن دولشکر * بیکر بکر بر غالیدن بکسر بر عمان در سکون راه مهمله و فتح غین معجه
و مهمله ما و زک و یا خود دارده اوله بر غندان در سکون راه مهمله و نون و فتح غین معجه
ایله فرهنگ جهانگیری معنی جشن و نشاط و جای سیران و تفرجگاه و موضع عیش
و عشرت که اوخر ماه شعبان ایدر زنده شکبک دیرل حکیم زاری قهستانی بیت رمضان

رمضان میرسد اینک دم شعبانست * می یارید و بنوشید که بر غندانست * وله بیت تو چو ۱۸
در آخر ماه شعبان * زده یک هفته طبل بر غندان * یومعنا به بر غندان دخی دیرل بر غندان
سکون راه و فاء موقوف و فتح دال مهملتین ایله قار قود قاری طرف که برف قار در ودان طرف
معناسنه در جامدان و قلدان کی و دخی قار با صد قاری موضع معناسنه ابو المعانی بیت آنجنان
کر مست تاب آفتاب * جای آرام نیست غیر بر فدان بر قان در سکون راه مهمله و فتح
قافله قوزی در یسی که خرده و قور حق تو بهر اولور کورک ایدوب کیرل بر غندان
سکون راه مهمله و نون و فتح قافله مجمع الفرس و نسخه میرزا ابراهیم آخر ماه شعبان که
بر غندان مرقوم معناسنه اولور شاعر دیشدر بیت لعل او قند است و ما جو یای قند *
وقت آن آمد که بر غندان زیم * دیگر بیت آخر شعبان ما را رخصت است * روز بر غندان
روز عشرتست بر کاریدن در سکون راه مهمله اول و کسر ثانی و فتح کاف عربیله قانون
و قار بوزدن دلم کسمک و قفتان و کوملکدن یافه اویق بر کاستن در سکون راه مهمله
و شین معجه و فتح کاف فارسی و تاء مثناة ایله دوندرمک بر کشتن دخی دیرل حکیم اسدی
بیت چو کویند از جنگ بر کاشت پشت * ازان به که کویند دشمن بکشت * و کاف عربیله
زراعت آیتک معناسنه اولور بر کاریدن در فتح کاف عربیله یعنی بر کاریدن مرقوم
و دخی قازمق معناسنه اولور بر کرایستن در کسر کاف فارسی و یای تحتانی و فتح راه
مهمله و تاء مثناة و سکون سین مهمله ایله بر نسنه نک و زنن یلک ایچون ال ایله طار تمق
مثلا بر نسنه بی اله آلوب بنوشم مقدار کاور دیرل بر کراییدن بر ایکی یای تحتانیله دخی
اول معنا به در برک رزان در سکون راه اول و کاف فارسی و فتح راه ثانی و زاء معجه
ایله پیرق صرار مق مراد فصل خزاندر برک رز دخی دیرل محمد مؤمن بیت برک رزان بود
نهال امل * طرفه بهارست که در عمرماست بر کردن در سکون راه ثانی مهملتین و فتح
کاف ایله قوپار مق بر کندن دخی دیرل بر کرفتن در سکون راه مهمله و کسر کاف و فتح
تاء مثناة ایله طو تمق و کوترمک و کیدرمک معناسنه مصدر در ایکی معنا به میر نظمی
بیت چو او را بندید و زجا بر کرفت * شتابان ازان تاسرا بر کرفت بر کستان در سکون راه
و سین مهملتین و ضم کاف فارسیله بکیم که جنگ کونلرنده آیه کیدر لر بکین و بر کستان
دخی دیرل میر خسرو بیت صف ازیشم چو سین هفت شاخه است * سواران آب بر کستان
ناخداست * مشرف مشفروه در مرثیه بیت مرغ را ز هیبت این صعب واقعه * از دست
و دوش خنجر و بر کستان فتاد بر کستان در سکون راه سین مهملتین و تاء مثناة و ضم
کاف فارسیله بکیم معناسنه در عبد الواسع جبل بیت تابدا کاهی که از خون بر تن شید بر آق
شده به مجاده مرصع غیه بر کستان * کال اسمعیل بیت از تیغ مهر و ناوک انجم خلاص
یافت * این ابلق زمانه ز بر کستان برف بر کشتن در سکون راه مهمله و شین معجه
و فتح کاف فارسیله دوندرمک که عربیله کی اقلاب معناسنه در بر کندن در سکون راه
مهمله و نون و فتح کاف ایله قوپار مق که عربیله کی قلع معناسنه در چفتای لسانند قونکارمق
دیرل میر علیشیر بیت عشق نغمی کونکولدا اکتم * بارچه نینک میل نهالین قونکارمق

۱. بر ماسیدن بی سکون را و یا و کسر سین مسمیاتن ایله یوقلمق بر مسمیدن دخی دیرلر
۲. بر مایون بی سکون راه مهمله و فتح میم و ضم یای تحتانیله فریدون شاهی پنهان ایتدکاری
مغاره ده سودیله بسلدکاری کاوک آدیدر استاد دقیق بیت ممرکان آمد جشن ملک
فریدونا * آن بجا کاریکو بودش بر مایونا * شمس فخری بیت تورستی و فریدون
بار کیر ترا * ز احترام بخوانند رخس بر مایون بی بر مجیدن بی سکون راه مهمله و فتح
میم و کسر جیمه سورنمک و سورنمک معناسنه استاد لطیفی بیت تودلفریب جهانی بشیوه
خونی * به بر مجیدن یوسف بیوی یعقوبی بی بر مجیدن بی سکون راه مهمله و فتح میم
و کسر خاه معجه ایله مخالفت ایتمک و بعض نسخه ده عاق والدین اولمق معناسنه ابوشکور
بیت مراد ایکی بر مجیدن پسر * زمهر جهان بدیدر کینه ور بی بر مسمیدن بی بر ماسیدن
مرقوم معناسنه در بی بر مسمیدن بی سکون راه مهمله و فتح میم و کسر مین معجه ایله یعنی
بر مجیدن مرقوم بی بر مون بی سکون راه مهمله و فتح میم ایله اسارت متکلم بنفسه یعنی نرم
اوزر غمزه دیکدر شاعر بیت به تنها باده خور باساده رویان * بدش بر مون اگر بینی
زبانش بی برن بی فتح راه مهمله ایله زراعین تار لایه تخم صاحب اورنمک ایچون اوزرینه
چکدکاری تحت که ترکیب یامی سنه کشان یومری سنه طمان دیرلر و دخی بر مشهر اسمی اولمق
مرویدر مولاناها قتی در تیمور نامه بیت یکی در شکست و برن بر داسیر * دیکریک متاع
سراتا حصیر بی برنجن و برنجن بی کلاهما بی فتح الالمهله و سکون النون بلازک که عورات
قوللینه طاقرا التوندن و کسندن و جواهر له مرصع ایدرلر برنجن و اورنجن دخی دیرلر
عربیده کسر سین مهمله ایله سوار دیرلر بی برنشتن بی آتة نمک معناسنه مصدر در حکیم
فردوسی * مصرع * نشست از بر باده تند باز * مطلق اوتورمق معناسنه ده کلور
بی برنون بی سکون راه مهمله و فتح نوله نسخه میرزا ابراهیم ابریشم معناسنه در وادات الفضلاده
نون برینه یای تحتانیله بر یون واقعدر استاد رودکی بیت از بی طفلان آب وکل صبا فراش
وار * پالش از بغدادی و یستر ز برنون ساخته بی روسان و بروشان بی کلاهما یعنی
الراء الممله یعنی امت که برسان و برشان و برنوشان دخی دیرلر استاد دقیق بیت شفع
باش برنه مرادین دولت * چو مصطفی بر دادار بر روشا ترا بی روسان بی ضم را و او
مجهول و سکون سین مهمله و فتح نوله امت معناسنه برنوشان دخی دیرلر استاد دقیق بیت
شفیع باش کنام بنزد یار مرا * به پیش حق چو رسولان بروستان را بی برنختن و برنختن بی
کلاهما بسکون الالمهله و خاه المعجه یعنی ادب کردن شمس فخری بیت برسان هندوان
ترك قلم را * بچوب کین بمالید و ببرنختن بی برنختن بی ایکی معنایه در اول نام حکما
ودانمشندان بت پرستان شیخ سعدی بیت بتقلید کافر شدم چند روز * برهن شدم
در مقالات زند * ثانی یعنی بتکده امیر معزی بیت بهار چین کن ازان روی بزم خانه
خویش * اگر چه خانه تون بهار برهن است * بهار دخی بتکده معناسنه و کذافی نسخه
حسین و نای اما تحفه الاحیاء به بتکده معناسنه بهرمن منقولدر که هارادن مقدم ذکر
اولمشدر مخفی اولمده که برهن فتح بایله ایکی وجهه استعمال اولنور و وجهی سکون

۱۸۰
سکون را و فتح هایلده در مثالی نوعی خوشانی بیت ترک برهن زنها و کویان * زکفر
رفته استغفار کویان * و بر وجهی ده فتح را و سکون هایلده در مثالی وله بیت برهن
ملتان بت پرستار * هدایت مرشد ناقوس و زناد * و ایکی وجهه ضم بایله روایت
و استعمال اولمشدر بی برهن بی سکون راه مهمله و فتح میم هایلده یوزن مرهون هندو شاه
نخجوانی محاجه کرگاه معناسنه روایت ایتش اما معیارده شمس فخری دایره معناسنه
روایت ادوب یوبینی نظم اولمشدر تعریف حصار بیت فرود چرخ محل حوادث آمدان
یصمد هزار جهان خار چیست ازین برهن * و بعض معتبر نسخه ده پرکار اولمق اوزن نقل
اولنوب عمق بخاریک یوبینی ایله استنشهاد اولمش بیت مردم چشم چو مرکز پلاک چون
برهن شود * مرکز برهن ز عشقت هر شبی پر خون شود * تحفه الاحیاء دخی پرکار
معناسنه در و مشرفنامه صاحب ابراهیم فاروقی معنی هاله و آرایش دیمش و فرهنگ حسین
و نایب باه موحده ایله کرگاه و باه فارسیله دایره معناسنه منقولدر اما حسن بن
یوسف انجوی فرهنگ جهانگیر برهن هرنگه اور تاسی پوش اوله اکادیر لرمثلا هاله
وطوق کردن و کربند و خانه که دیوار ایچنقد در و حصار و هرنگه محوطه اوله و چوب بندی
و خار بست یعنی دکن و چالیدن اولان دیوار و پرچین و یونلر امثالی نسخه لره دیرلر استاد
رودکی یعنی هاله ماه بیت ایاقد تو چون سروی زد یا کرد آن آذین * و یار وی تو چون
ماهی زعنبر کرد آن برهن * شاه ناصر خسرو معنی خانه و در خانه * قطعه * دل یقین
ای پسر خزانه دینست * چشم تو چون روزنست و کوش چو برهن * کوهردین چون
خزانه بنهادی * روزن و برهنش هر دو سخت کن اکنون * روزن و برهن چو بسته
گشت چنانت * زاه نیاید بسوی کوه مخزون * وله یعنی حصار و محوطه بیت ای شده
غافل ز علم و بخت برهان * جهل کشید بکرد جان تو برهن * حکیم قطران رموی معنی
چوب بندی و پرچین بیت بیباغ پر گل ما ندرخ تو سالاسال * زمانه بسته زمشاد کرد
او برهن بی برهنون بی زیاده یای تحتانیله برهن مرقوم معناسنه منقولدر کذافی
نعمه الله بی برن بی کسر راه مهمله و سکون یای تحتانیله درت معنایه در اول یعنی بالایان
عالی معناسنه که عرش برین و چرخ برین و سمیر برین دیرلر مولانا جایی بیت ساخته
عرش برین فرش را * فرش قدم کن چو زمین عرش را * بومعنایه نظم پرفار یایی بیت راست
کفنی مظه ایست سیاه * سر بر افراخته ز چرخ برین * حکیم انوری بیت غوطه توان داد
روز عرض همیش * در عرق آفتاب چرخ برین را * ثانی باد صبا یه دیرلر ایکی معنایه
شمس فخری بیت زیر چرخ برین یمثال فرمائش * زسوی قبله نیارد وزید باد برین *
ثالث پارچه که قانون وقار بوز و خیار و امثاللری نسخه لره ایچده دلیلی اوله حضرت مولانا
قدس سره بیت چون بزد و دادا و رایک برین * همچو شکر خوردش چون انکبین *
رابع لفظ مرکب اولور بایله این دن الفی غد و قدر تخفیف بونک اوزینه عربیه کی علی
هذامعناسنه مولانا جایی بیت چند در سترخفا بنشستن * در برین خاک نشینان بستن
ورخنه معناسنه ده رسیده نظردر بی بریون بی کسر راه مهمله و سکون یای تحتانی و فتح

و اوایل وجود انسان ظاهر اولور و علت ذر سبب ظهوری یکی نسبت در بری بدن خلط
 فاسد غلبه سیدر و بری خلط فاسدی قوت طبیعت و قعیدر و خلط فاسد دخی یکی
 گونه در بری خلط غلیظ سودا در که دم ایله آمیخته اولور قوت طبیعت آنی اعضای
 شریفه دن منع ایتمکله ظاهر بدنده ظهور ایدر و بری بیهوشی و علت قویا دیر لوزبان هند
 راد دیر ل طیب یوسفی و با عیانته دیمشدر * رباعی * شراب اسطو خودش کر خورد
 کس * زمن بشنو حدیث پیرا را * بواسیر و بریون را دهن نفع * برده ملت مالغولیا را
 که بزبان فی فتح زاء معجه ایله معنی جهنم یعنی پیرایه کدانی جمع الفرس یو معنایه حکیم
 انوری بیت باز چون باز آمد از اقبال میون موکیش * تازه شد چون در سحرگاهان
 کل از با د زبان * ودخی معنی وزان یعنی اسبجی مسعود سعد سلمان بیت نه ابره ارم که
 چندین بگویم * نه با د زبان که چندین بیوم * بزبان فی فتح زاء معجه ایله برن مرقوم معنایه
 یعنی طیان که زراعی آنکله هموار ایدر لری برن فی فتح زاء فارسیله قره بالحق که حوض
 و چشمه دیارنده قالدور اکالای و لحن و لرن دخی دیر ل کدانی تحفه الاحباب که بریدن فی
 کسر زاء معجه و سکون یای تحتانیله معنی وزیدن یعنی بل اسمک که برین فی کسر زاء معجه
 ایله معنی وزان حکیم سنایی * مثنوی * با ایا از آزمان چنین فرمود * که سخن پیش
 ازین ندارد سود * زین غلامان مایکی بگزینی * که رود زینسا چو باد برین فی بسامان
 فتح سین مهمله ایله منتظم الاحوال و مرفه البال دیمکدر میرنظمی بیت خدا یا کار بند کن
 بسامان * ندارم جز ز تو امید احسان فی بسان فی فتح سین مهمله ایله معنی مثل
 و مانند آنک کی دیمک اولور خواجه سلمان بیت دل ز افکار دقیق افکار و من در کار خود
 روز و شب نالان و سرگردان بسان آسیا بستن فی سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة
 ایله بخلق معنایه مصدر در خواجه سلمان بیت حدیث دوستان در ست نتوانم شکستن در
 و لیکن توبه بتوانم که باز ش میتوان بستن فی بسجین فی سکون سین مهمله و یای تحتانی
 و کسر جیمه بر نوع یک اغا جدر که اندن یای ایدر لری بسجین فی فتح سین مهمله و سکون
 غین معجه و یای تحتانی و کسر دال ایله معنی ساخته شدن و مهیا کشتن یعنی دو زلش
 اولی و حاضر لقی ابوسکور بیت تن و جان چو مرد و قرار آمدند * بیکی جای مرد و
 بسجین دند فی بسامان فی سکون سین مهمله و فتح سین مهمله بر نسبه فی بحث ایدوب رهن
 قود قری نسبه دیر لری بسجین فی فتح سین مهمله و سکون نوله بستن قناعت
 و یا و دال و نوله مصدر اولور قناعت ایلک معنایه بستن کردن دخی دینلور میرنظمی بیت
 که یک بوسه زلعت می بستند * اگر د شنام میدادی بستند فی بسوریدن فی ضم
 سین مهمله و او معروف و کسر زاء مهمله ایله معنی نفرین کردن کدانی ادات الفضلا
 یو معنایه شاعر بیت اگر خواهی شوی مدوح عالم * بسوریدن زبانت کیو مردم *
 که بسجین فی کسر سین مهمله و جیم فارسی و سکون یای ایله معنی ساز کاری کردن
 یعنی مصاحت بتورمک و ایش کورمک استاد لیبی بیت باید بسجین این کار را *
 زبانه شدن رزم و یکار را که بشیون فی سکون سین معجه و کسر باء موحد و ضم

۱۸۶
 و ضم یای تحتانیله شرفنامه ده معنی قره یعنی هموز اما مؤید الفضلا ده بشیون واقع
 اولمشدر حذف یایله که بشخودن فی سکون شین و ضم خاء معجین ایله صقمق در پیدکی
 عصر معنایه اولسون حصصه معنایه اولسون فی بشخیدن فی سکون شین و کسر خاء
 معجین ایله اوج معنایه کاور اول ضیا و لغه معنایه میرنظمی بیت بفرق سر مرصع تاج
 مشاعران * همی بشخید چون مهر درخشان * ثانی صوصا حق در پید رش ما معنایه
 ثالث مایه چالاق که بشکولیدن فی سکون شین معجه و ضم کافله جلالت کوسرتمک و ایش
 اوزرینه حریص اولی که بشکون فی سکون شین معجه و ضم کاف ایله معنی بشکول مرقوم
 یعنی ایش حریص و حصول مصالحه مقدم و سعی اید یی میرنظمی بیت بسی قسمت روزی
 نمیشود افزون * چرا بکوشش بی فائده شوی بشکون که بشن فی سکون شین معجه
 ایله بوزن جشن قدبالا معنایه حکیم انوری بیت وه که برخی بیای تاسراو * بشن بالای
 چون صنوراو * فحشین ایله طوس قربند بر موضع اسمیدر که بشوتن فی ضم شین معجه
 و او و مجهول و فتح تاء مثناة ایله بد اخلاق و بد خصیلت دیمکدر میرنظمی بیت بقول و عهد
 نیکان نیک داری * بشوتن را شاید دوستداری که بغلان فی سکون غین معجه ایله تابع
 معنایه در مثلاً فلان فلان فلانست دیر لری فلان تابع فلاندر دیمک او اور کدانی جمع
 الفرس که بکتوسان فی سکون کاف و ضم تاء مثناة و فتح سین مهمله ایله شرفنامه ده
 بر عاقل و دانا وزیر کسسه نک اسمیدر که بشکشان فی سکون کاف فارسی و فتح شین معجه
 ایله رئیسان قوم و مهتران گروه معنایه در شاعر بیت پر وانه صفت بکرد شمش * بشکشان
 همه آمدند بجمعش که بکوشان فی سکون کف و جیم و ضم ها و فتح تاء مثناة ایله معنی
 خریشته یعنی جمال ارقه سنه کی سمر کدانی شرفنامه منیری که بلا نین فی فتح لام و کسر
 تاء مثناة و کاف فارسیله چوماق که باشی یومری دکنکدر که بلا ساغون فی فتح لام و سین
 مهمله و ضم غین معجه ایله ماوراء النهر ده کاشقره قریب بر شهر اسمیدر امیر مغزی بیت
 رومیان یکسر کرزند از خطرسوی خطا * قیصر از بیم بلاسوی بلا ساغون شود *
 که بلین فی سکون لام و فتح باء موحد ایله معنی برهن که هموز اوتدر عربیده بقله الحما
 و خرفه و فرج دخی دیر لری باسان فی سکون لام و فتح سین مهمله ایله بر اوتدر مرجک کی
 تخمی اولور و فتح لام و سین مهمله ایله را غا جدر یا غی ترشح ایدر و بر روایت بشینک یا غی
 چقا رغایت نافعدر و بر جراخته سور سه لری کرمی درت ساعته دک اصلاح ایدوب بتور
 و استخوان اولان اماس و و جملره غایت نافعدر مکمه مکرمه ده و مضمر قاهره ده چوق
 اولور که بلکن فی سکون لام و فتح کافله منجنیق معنایه در شمس فخری بیت زسیانخیز
 فنا ایمنست قصر بقات * چنانچه حصن فلکها از صدمت بلکن * شرفنامه ده سر دیوار
 معنایه یو معنایه مؤید زین الدین سجری * رباعی * نیش مره که میکند از دژمن *
 خود که که کونستی حال دل من * ای عهد تویدار و پیمانست مست * چون برف تو زو افتاب
 بلکن که بلندین فی فتح لام و سکون نون و یای تحتانی و کسر دال مهمله ایله قیو پروازی که
 بر بلندین دخی دیر ل شاکر بخاری بیت در و افراشته در های سپین * جوامر هانشان

بر بلندین که بزدن می سکون می وقع زاد معجزه ودال مهمله ایله بر کسته نك با سته
اورمق ترکیه طوم دیرل مولانا هاتنی بیت ازان هر یکی بانك برجم زدی * دکردم زدی
بر سرش بزدی که بنکیندن می فتح میم و سکون نون و بای تختانی و کسر کافله طورلد تمق
معنا سته در می بن می یکی معنایه در اول باغ و ذراعت معنا سته و بعضیله خرمن دیشلر
باغبان و دشتیان نه بنون دیرل ثانی بر نوع خرده میوه در بتور دن دخی دیرل که بنکیندن می
سکون نون و بای تختانی و کسر دال مهمله ایله بغلق معنا سته مصد در عربیه ربط
و ارتباط دینلور چغتای لسانده ایشماک دیرل اما له ایله بو بیتده صیغه امری واقع اولمشدر
میرعلیشیر بیت بیل تازی هجریدن جسم بولوبدر تار دیک ای قلاک * رحم ایت بویکی
دشته فی بیر بیر کایشی که بنط قیون می سکون نون و فتح طاء مهمله و کسر قاف و ضم
لامله نش بر مق دیرل بر اوتدر اما پیغمبر چچکی اولمق اوزن کسج اولمشدر که بتوان و بشون
کلاهما بسکون النون و فتح الواو نسخه میرزا ابراهیم نکاهبان خرمن یعنی خرمن بکجیمی
بو معنایه ابوالمعانی بیت برد محصول عرت کفر بی می دهد دنیا * دهد خرمن بیا دیرا
اگر غافل شود بنوان که بنوردن می سکون نون و ورا و فتح واو و دال مهمله نین ایله
بر خرده طاغ عیشدر که بهاران می فصل رینقدر و مقدم ذکر اولندوغی اوزن پیراغده ده
بهار دینلور اما الف و نون ادات جمع قیاس اولمق بیهان نسبتله مبالغه ایچوندنر تنکم
بو بیتده واقعدر بیت درخت اندر بهاران بر فشانده * زمستان لاجرم بی برک ماند که بهرامن
و بهرمان می کلاهما بسکون الها و فتح الراء المهمله و مع درت معنایه کاور اول یا قوت
سرخ حکیم خاقانی بیت نورمه از خاک کند سرخ کل * قرص خور سنک کند بهرمان
حکیم قطربل ارموی بیت از رضای او شود چون بهرمان سرخ رنگ * در خلای او شود
چون مردم از مسخور خود * شمس فخری * قطعه * تا بود خور شید و مه بر کر زمان
تا بود در کان عقیق و بهرمان * پیش تیغ خسرو آفاق بود * کوه جارا بر مثال بهرمان
ثانی بر نوع رنگارنگ لطیف اشانش حریره دیرل میر خسرو بیت درویش ککو برنگ
و ربانی بسند کرد * جای کام به که بیر بهرمان کشد * حکیم ازرقی بیت آن آب
نیلگون مفکن کان بری * مالیده کر نه ایست ز پیروزه بهرمان * مولانا عثمان مختاری
بیت حله بافی کرد در سیاب سیما کارگاه * نقش بند کرد در پیروزه پیکر بهرمان *
ثالث کل معصفر که کل کافیشه و خشیک و کاریره دخی دیرل امام هروی بیت آن نکرکز
تاب لعل و تاب یا قوتش شدی * آب کردون آتش و نیلور فرا بهرمان * رابع غازه که
زنانی یوزلر نه سوررل کلکونه و فکر دخی دیرل امیر خسرو بیت چنانست نکبت چرخ
از ولایتش معزول * که بهرمان مرو سناست خنجر بهرام که بهرمن می سکون ها و فتح زاه
مهمله و مهمله یعنی بهرمان مرقوم کنایه فرهنک جهانگیری که بهم آمدن می غضبه کلک
و منقبض اولوب طارلق بهم یا آمدن دی دینلور و دخی برره شمع اولمق مرنه اولو و سه
بویکی معنایه میر نظامی بیت هم آمد دید چوین آن گروه * هم آمد و رفت رموی کوه
که بهرمان می شخص مجهولدن کنایه ایدوب فلان لفظیه تابع ایدرل حکیم سنایی بیت تو بر

تو بر آورد ده دست بر بهمان * که چرادست می بر آورد آن * مولانا عرقی در نعت شریف ۱۸۷
بیت در جلب تعینت دو عالم * بهرمان و فلان آفرینش که بهرمن می سکون ها و فتح میله
اون اوج معنایه کاور اول لفظ حکیم ترجمه سیدر که راست گفتار و در صحت کردار دیمکدر
ثانی خرده سال و بسیار دان اولانه دیرل ثالث دراز دست معرفت که چاپک و هنر مند دن
کنایه در بو مناسبتله اول مشهور پادشاهه لقب ایشلدر رابع فرهنک جهانگیری بر فرشته
اشیدر که تسکین غضب مردمان اکامتعلقدر حکیم فردوسی بیت کداورمزد دات درین
وزمگاه * چو بهمن نکهدار تخت و کلاه * و دخی چارپا حیوانک اکثرینه و کلد و ماه
بهمن و روز بهمنه واقع اولان آموز و مصالح اکامقو ضد خامس عقل اوله دیرل تنکم قاضی
میر حسن میزدی امیرالمؤمنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنه دیوانی شرحند یازم شد که
* نثر * عقل نزد مشائین ده است میگوید که خدا واحد محض است و از واحد محض
غیر واحد صادر نمیتواند شد آن واحدی که از خدا جدا در شده عقل اول است حکمای
قرس از بهمن گویند * سادس نام پسر اسفندیار بن کشتاسب در که اردشیر دخی دیرل
مورخین وجه تسمیه سنک و جوه ایراد ایشلدر که راست گفتار و در صحت کردار ایدی وجه
آخر اوان طفولیت غایت زیرک و بسیار دان ایدی وجه آخر دیرل که اللری اولر تبه ده
دراز ایدی که ایاق اوزن طوردقده دیرلین پخر ایدی تنکم منوچهری دیشدر بیت
مشیدم که بر پای ایستاده * رحیمدی تا برانودست بهمن * و بر گروه الی اوز و ناف ناول
ایدوت دید یلر که اکثر بلاد عالمک ضبط و تسخیرینه ال ایرشدر دکندن دیشلدر و بر گروه
دید یلر که دوستدار اق جهتمندن نام فرشته ایله تسمیه اولمشدر نبرکا و تیمنا سابع سال
شمسیدن اون برنجی آیک اسیدر که تیر اعظمک برج دلوده مدت ایام مکئی در بو معناده
خواجده حافظ دیشدر بیت ذخیره به از رنگ و بوی فصل بهار * که میرسد ز پیش رهنان
بهمن و دی * ثامن بر نوع شکوفه در بهمن ماهک آچیلور کوکی ادویه مشهوره در که ایکی نوع
اولور سرخ و سفید اوج معنایه که سادس و سابع و ثامن ترتیب اوزره حکیم خاقانی نظام
ایشلدر * مثنوی * چون زال بسته قفسم نو خدزان کم * تاز حنی محاطر بهم در آورم
نشکفت اگر چو آهوی چین مشک بردم * چون سر بخورد سنبل و بهم در آورم * فی فی
که باغم است مرا انفس لاجرم * مریم صفت بهار به بهم در آورم * معنای ثمنه میر خسرو
در وصف جنکاه بیت بیابان که شدروی صحرا سراسر * بر بهمن لعل و خون سیاوش
تاسع هرماه شمسینک اپکنجی کونی آیدر مسعود سعد سلمان بیت بهم روز ای صتم
دلسمان * بنشین باعاشق در بوستان * استاد منوچهری * قطعه * رستم بهم کیر
وز سر تازه کن بهمنه * ای درخت ملاک یارت عزو بیداری سته * اورمزد و بهم و بهمنه
قرخ بود * فرخت باد اورمزد و بهم و بهمنه * اهل قرس قاعلاری بویه در که هر وقت که
نام روز نام ماهه موافق اوله البته اول کون عید جشن ایدرل عاشره و سقید بر پرده آیدر
منوچهری بیت همه روزه و چشمت سوی معشوق * همه وقته دو گوشت سوی بهم
وله بیت بجوش اندر و دیک بهمنه * بکوش اندر و بهم و قیصران * حادی عشر

نواحی از دیلان بر قاعه آید که او ایلم انده جادول چوق اولوزدی و دیرلر که کهنسروا وائل
سلطنته اول قاعه تک طلسم فتح ایلدی حکیم فردوسی بیت برزی بجا آن زربهم است
همه سال پر خاش اهریمن است * وله در محل دیگر بیت چو نزدیکی حصن بهم رسید
بر ابرسیده را فرود آورد * ثانی عشر عالی و معظم بر طاغ آیدر ابو الفرج رونی بیت
در تازی همت اعلاش * دانك سنك آمد بر بهم * ثالث عشر طاعل با شنه
اولان قارک حرارت شمس سببی ایله آریلوب دوستد و کنه دیرلر کذا فی فرهنك جهانگیری
که بهمنان بی اول ایکی بهم در که معنای ثامن بهمنند ذکر اولنان شکوفه کوکیدر ایکی
نوع اولور بری سرخ و بری سفید هر یکه دخی بهمنین دیرلر نئینه اولوق اوزن فارسیله نئینه
ایچون مخصوص ادات اولیوب ماعدای فردی جمعه ادا ایدر لر که بهمنانك آخنده اولان
الف و نون ادات جمع در نسخه میرزا ابراهیم ذکر ایدر لر که مذکور غایت نافع دوا در جسدی
فریه و ریجی دفع و اخراج و قوت باهی زیاده ایدر که بهمنین بی کسر ها و سکون یای تحتانیله
یا صبی معنای مصد در که بیابان بی معروف دشت و صحرا و غارتدن خالی اراضی نصیب
همدانی بیت اکیم دیوانه از خود هر اسان * زمین ثامن بیابان در بیابان بی بیابان نشین بی
گوچر اولی طائفه سی عربیه اهل اخبیه دیرلر مولانا هاتنی بیت بیابان نشینان کروها گروه
نشین گرفتند سرهای کوه بی بیکیدن بی سکون یا تین تحتانیین و کسر کافله اغزه صو
آلوب پفکر مک معنای بی بیون بی ضم یای تحتانیله افیون معنای بی بیون دخی دیرلر
کذا فی مجمع الفرس بی مع الواء * با او بی آنکه دیمکن رختی همزه ایله با و دخی دیرلر اما با او
لفظ معنای جمیع افاده اولور معنای معین ظاهر اولور و خواهه حافظ بیت دهنه کرچه
زما خاتم دلها دزدید * چون بخند دهنه دانکه که خاتم با اوست * وله بیت آن سیه
چرده که شیرینی عالم با اوست * چشم میگون لب خندان دل خرم با اوست * مصرع
ثانیله کی با اوست از اوست معنای بی بیون بی ضم تا مشاء ایله ایکی معنای کلور
اول یعنی باتوه مرقوم که ترج معنای بی بیون بی ضم حای السلطان دیدکاری دار و در کذا فی
فرهنك جهانگیری مذکور ایکی معنای لفظ مفرد اولور اما لفظ مرکب اولدق سنکله
معنای افاده ایدر بی با چو بی ضم جیم فارسیله تا تا خانلرنك لقبیدر لفظ کرای کی کذا فی
وسيله المقاصد بی بادر بیو بی سکون دال و نون و فتح راء مهملین و ضم باه موحد ایله چشمک
معنای در ابوالمعانی بیت از غلوی شوق نظاره بروی خوب یار * بادر بیو میزده در چشم
اندیشه دلم بی بادر نکبو بی سکون دال و نون و کاف و فتح راء مهملین و ضم باه موحد ایله
اوغل اوق که معربی بادر نجویه در بی بادر بیو بی سکون دال و ضم راء مهملین ایله فرهنك
میرزا ابراهیم بر نوع تره در محانه مشایه باد آور دخی دیرلر محبوب العارفین نام لغته بادر
وترکی بیقلو تره کویدر او بار پوزاست دیو یاز مشرب و بعض فرهنك کنه شاه اسپر غم کی بر تره در
باد رویه دخی دیرلر شمس فخری بیت کیوان برای سبزه سیلانت روز یار * از گشت زار
اجرام آورده بادر بی با ذو بی فتح ذال معنای بی بیون بی ضم معنای بی بیون بی سکون را
و ضم دال مهملین ایله نهال میوه دار آلتنه مسند اولوق ایچون قونیلان باشی چقال اغاج که ثقل

ثقل میوه دن نهال درخت قریبه کذا فی مجمع الفرس بی بادر کاو بی سکون راء مهمل و فتح کاف
همه ایله دوزن معنای بی بیون بی ضم نکرده بکدی آهنگ موزون * بیامشد بادر کاو ساز
کردون بی بادر نکبو بی بادر نکبو بی بادر نکبو بی بادر نکبو بی بادر نکبو بی بادر نکبو بی
معنای بی بیون بی ضم بی بیون بی ضم بی بیون بی ضم بی بیون بی ضم بی بیون بی ضم بی بیون بی ضم
حصن و نه بادر بی بادر بیو بی ضم زاء معنای ایله قولک طرف بالاسی ترکیب قره جید دیدکاری عضو
شیخ سعدی بیت هر که با پولاد باز و بچه کرد * ساعد سیمین خود را بچه کرد بی با سو بی
ضم سین مهمل ایله معنای عصا یعنی دکنک بی بادر نکبو بی سکون شین معنای و ضم کاف همیه
مقام تسلیه ایراد اولور اولدی طوت و اولدی دی معنای سنه استاد لطیفی بیت چون
بیدیدی جان و دل را غمزه را بر همزدی * قصد کشتن کرده با تیغ و خنجر بادر نکبو بی با سو بی
ضم شین معنای ایله معنای چلیا سنه کار دیدکاری جانور در کذا فی فرهنك جهانگیری بی با قو بی
ضم قافله اوج معنای در اول بر مبارز اسیدر ثانی بر موضع آیدر ثالث منازل بر عهدن بر
منزله نک نامی در ایضا مننه بی با کو بی ضم کاف ایله بر موضع آیدر مولانا هاتنی بیت
ز دریند با کو کندر کرد نیز * بدوزان نمودانه اساس ستیز بی بالنکو بی فتح لام و سکون
نون و ضم کاف فارسیله بادر بیو بی بادر نجویه دیدکاری ریا حین نوعند در ترنجان
دخی دیرلر عربیه بقله اترجیه دیدکاری مجموع علل بلغیه یه نافع در و علل سودایه
مخصوص دوا در جرب و سنه دماغ و قوت جگر و قوت قلبه دخی عظیمدر کذا فی البدیعی
بی بالو بی ضم لامله کراسدر آلو بالو دخی دیرلر بی با تو بی ضم نونله ایکی معنای در اول
خاتون خانه نشین که تعظیم بیو ک قدین دیمک اولور میر خسرو بیت مهین با نوحه آمد
پیش شیرین * نصیحت کرده از گفتار پیشین * ثانی صراحی که شراب و کلاب قورلر بی باه و بی
ضم هایلله دکنک که ترکیب چوماق دیرلر حکیم سوزنی بیت هر که از پشت دلس بار ولای
توفکند * زخم باه و خور داز حادثه چرخ بلند * شمس فخری چوبان دکنکی دیوب بوییتی
نظم ابلش بیت تو آن شاعی که در ایام عدلت * شبان از دست بگفتند ست باه و * مطلق
دکنک در هر نه اولوز سه استاد فرخی بیت من چون چنان بدیدم جسم زجای خواب *
با هوید ست کرده با شتر شدم فراز * فرهنك جهانگیری بادر بیو بی ضم معنای بی بیون بی ضم
بی بیو بی سکون تاء مشاء و ضم باه موحد ایله اکتی یوغرت قوزی بی که ترکار کش و هر بار
قریشه دیرلر بی بتو بی فتح تاء مشاء ایله ایکی معنای در اول مشرق بی معنی خراسان لغتیدر
ثانی بر موضعه دیرلر که همیشه کونش اصابت ایلمه و ضم تایلله اوج معنای در اول بر نوع
پیاله در که دیند اوله سی اولور شیشه نک اغزیه قویوب شراب و یا خود غیری سنه
طولدر لر ترکیب خونی عربیه قیض دیرلر ثانی کوچک طو بجز که دکنک و قعی و امثالی
سنه لر با شنه بر کدر لثالث طاشدن هاوان الی که سنه صقی ایدر لر کذا فی فرهنك جهانگیری
حرف بایله مرکب اولدق سنکله دیمک اولور شاعر بیت بتو کفتم ای یار فرخنه
روی * بهر جا مرو با کسی پزمکوی بی بجه کو بی فتح جیم فارسی و ضم کافله حرامزاده
معنای سنکله خشو کو سندو و سندر و ففک دخی دیرلر بی بختو بی سکون خاء معنای

و ضم تاء مثناة ايله هندوشاه صحاحه معنی بدید یعنی اوکی آتا بو معنایه استاد لطیفی
بیت پنج پسر است نیکبخت او * ما هست عروس مهر بختو * سا بزرگ فرزند کرده رعد
معناسنه در شمس فخری * قطعه * برخاست اگر آهوی تاتار * زبانه دم زند باشد ز آهو
ز رشك كلك توناله كند ابر * كه خلقش نام میگردند بختو * سروری * كاشی مجمع الفرس
رعد معناسنه بختور نقل ابلشدر * بختو * فتح خاه معجه و سکون سین مهمله و ضم
تاء مثناة ايله مقر و معترف اولق معناسنه اصلی خستود در حرف با اصل کله دن اولق ده
جائز زائده اولقده جائز در بحر کله سنه اولان با کبیر دیهشار مشکلا تده الباء فيه
کافی لفظ بحر مسطور در * بحر * سکون خاه معجه و فتح توله رعد معناسنه استاد
رودکی بیت چون ببالك آمد از هوا بختو * می خور و بانك چنك و رود بشنو * و صاعقه
معناسنه مرید فرزندك حسین و فانی ده بختو توله معنی بدید مرقوم در * بدو *
سکون دال و فتح راه مهملتن ايله اسب پالانی یعنی سربار کیری * بدو * ضم دال مهمله
واخفاء و او ايله اکا دیمك اولور شیخ سعدی بیت بدو کفتم که مشکي یا عبیری * که از بوی
دلاور تو مستم * و فتح دال مهمله ايله عربیدر ابتدا معناسنه در کاه فارسیه دخی استعمال
اولور ایا المعانی بیت چون حسن طلعت تو نبود یکی زخوبان * از بدو آفرینش تا انقراض
دوران * بوبیت نعت شریف اولق معناسنه در * بدله کو * سکون ذال معجه ايله لطیفه
کو و محل خوان دیمك در خواجه حافظ بیت خانه بی تشویش ساقی یار و مطرب بدله کو * موسم
عیش است و دور ساغر و عهد شباب * برزه کاو * سکون راه مهمله و فتح زاء معجه ايله
چیفندن چان کاهل او کوز مختاری در مذمت فلك بیت برزه کاو نیست کر خور دنیا چار *
بر نحی که خود کند شد یار * برسیان دارو * بر او تدر اطبا قتلده عصی الراعی دیمکله
معروفند * بر مو * سکون راه مهمله و ضم میله انتظار معناسنه کذا فی فرهنگ میرزا
ابراهیم یومعنا یه نورالدین مقدم بیت هست آسان رفتیم بر روی سر * نزد من بسیار
از بر روی وصال * بر نو * سکون راه مهمله و ضم توله دیبای تنك یعنی آغریها اوسراستر
کذا فی مؤید الفضلا * برو * ضم راه مهمله و اخفاء و او ايله ابرو معناسنه حکیم سنایی بیت
هر که آن روی بیند ز پی خدمت تو * هم بروی تو که پشتش چو بروی توید * استاد بهرامی
بیت بفرزه نیرو و مره نیرو و قد و قامت نیر * بروگان و بیاز و درون فکنده کان * زبان
هندیده بر نوع قلندر و سکون راه مهمله و واو و موقوفه بوزن سر و مشتری یاد زینك آدیدر
حکیم فردوسی بیت بجای تو در چمن سرو نیست * چو در خسارتو تابش بر نیست
* بستو * سکون سین مهمله و ضم تاء مثناة ايله فرهنگ جهانگیریده ایکی معنایه در
اول یا یقی که براغاج در آنکله یو غردی دو کوب یاغ چقار در لثانی کوچك مرطبان طابق
و چناق و عجم الفرسده میان دوش و گردنده اولان استخوان معناسنه در * بنگو *
سکون نون و ضم کافله بدر قطونا دیمکری تخمدر کذا فی مجمع الفرس * بنو * ضم توله
خرمن معناسنه در میرنظمی بیت نبردیم حاصل از کشت عرم * زده آتش بنوی صبر
هر دم * هایل بنوه دخی دیر * بوی * بوزن شراستریجه در یسنی درست سلع ایدوب

ایدوب ایچنه اوت و یا سمان طولدروب صغمل دوه نك یاشنه قور لکندویا وریسنی ۱۸۹
صانوب سودینی صاعقه سرکشك ایتزکدا فی مجمع الفرس * بهو * سکون هایل
کوشك معناسنه در و ضم هایل رایان هنددن برینك آدیدر حکیم اسدی بیت بیکبار
بر قلب لشکر زدند * ربودند شان بره و بر زدند * مع الهاء * با افراه * سکون فا
و فتح راه مهمله ايله بر او تدر که رنج خفقانه غایت سودمند در کذا فی اختیارات البدیعی
* با آنکه * لفظ مرکبدر با و آن و که حرف نندن که آنکه بیلده دیمك معناسنه عربیده کی مع هذا
معناسی اناده اولور مولانا عری بیت با آنکه یقین است که در کشتن فردوس * صدکل
بتهی دخی بر خار فرو شدند * با یونه * ضم باء موحد و فتح توله بر او تدر عربیده پاروچ
وتر کیده پا دایه و قیون کوزی دید کاریدر * با به * فتح باء موحد ايله بوزن لابه معنی
پشم آکنده یعنی بولك طولدر اش نسنه دوشك و یصدق و غیره هر نه اولور سه * با تزه *
فتح تاء مثناة و راه مهمله ايله دف که چالردا یره دخی دیرلر حکیم ناصر خسرو بیت خوابت
همی ببرد من انکشت از ان زدم * پیش تو بر کناره خوش بانك بازه * با تونه * ضم تاء
مثناة و فتح توله کوزه پر آب یعنی صوطو لو بزداق بالور دخی دیرلر تیرینه مؤید الفضلا ده
باء موحد و واقع اولمشدر * باج نامه * یعنی بار نامه که عنقریب ذکر اولور انشاء الله
تعالی حکیم انوری بیت دل او برده باج نامه * بحر * کف او کرده کار نامه جود * باخته *
سکون خاه معجه و فتح تاء مثناة ايله لعب معناسنه اولان با ختن لفظ نزن اسم مفعولدر
شیخ عطار بیت بندگان حق چو جازا باختند * اسب هست تأثرا تاختند * با خسه *
سکون خاه معجه و فتح سین مهمله ايله مهره دیوار یعنی بنارک اصطلاحند دیواره قور
تعبیر ایتد کبری مراد صره ايله دیزاش طاش و کریمچدر حکیم اسدی * منوی * یکی
بتکده دید ساده ز سنك * چهل باخسه هر يك از دنك دنك * بهر باخسه بر چهل لادنیر
ز جرع و رخام و زهر کونه چیز * فرهنگ جهانگیریده خانه نك قیوسندن غیره اولان بولنه
دیرلر که آندن کلوب کتمك قابل اوله بر معناسی دخی نشتر بحام در * باخه * فتح خاه معجه
ايله قیابو یغه که سنك پشت و لاک پشت دخی دیرلر عربیده صاعقه و ساحفات دیرلر امیر
خسرو بیت بسا بر دل نهنگ از تیغ کینه * که سرد ز دیده چون باخه بسینه * وله بیت
ضربت کرز نهنگان سیاحت دروغا * خصم را چون باخه سردر سیننه پنهان میکند *
وله بیت چون باخه چو بهمت زادی زیبضه دین * وان خصم جان هوارا چون ماهیان
هوازا * با د ابله * سکون دال مهمله و کسریاء موحد ايله سوزنده و درد ناک بر نوع
قبر جقدر با داوله دخی دیرلر کذا فی مجمع الفرس * با د افراه * ضد پاداش یعنی جزای
بدکه جزای نیکه پاداش دیرلر با دافرا و با دافرا دخی دینلور حکیم انوری بیت ز شیر
کین بستاند بشیر شادروان * ز آب کرد بر آرد بیاد با دافراه * اثر الدین اخسیکئی بیت
ای کرده سعی مکرمت خوان عدل تو * پاداش خوار معله با دافراه راه * با دافره * سکون
دال و ناو فتح راه مهملتن و اخفای هایل با دافراه مرقوم معناسنه که با دافره دخی دیرلر حکیم
اسدی بیت که از یلك کناه اریکشم ز راه * فقام ز بادافره صد کناه * شمس فخری

* قطره * خسرو ملاك شيخ ابو اسحق * عظم الله في العلي قد ره * آنكه باشد بزمعالی او
اطلس چرخ زنده و تره * همه پاداش داند واحسان * خالی از انتقام و باد افره *
في بادامتره في فتح دال و تاء مثناة و راء مهملتين و سکون میله ریحان نوعندن بر نوع
خوشبو او تندر في بادامه في فتح دال مهمله و میله یدی معنایه کاور اول نسخه حسین
و قایم و نسخه میرزا ابراهیم مرقع جامه در ویشاند که الوان پان لایله مرتب دیکاش
او اور ثانی شرفنامه ده و جمع الفرسه خریدن ایشانش بر نوع لطیف قاشند و شیخ
نظامی بیت ای که ترابه زجش جامه نیست * حکم بر ابریشم بادامه نیست * و بش معناسید
فرهنگ جهانگیریه مسطور در اول اپیک قوردی که کرم میله ده دیرل حکیم خاقانی بیت
آن غنچه های نستربادامه های ترشد * زر قراضه دزوی چون کرم میله مضمر * ثانی یوزک
قاشنده دیرل میر خسرو بیت بخندی پیش هر چشمی ز چشم خسرو شرمی * پسند
نیست آخر یکی خاتم دو بادامه * ثالث کوزکی بر طاشند اصابت عین ایچون اطفال
باشنده دیکرل التون و یا کش ایله یا پرل میر خسرو بیت از بسکه بر کلاهش بر دو ختم دودیه
بادامه نشاند بر بسته کلاهش * رابع اتدن وجود انسانی بک کی اولور سیما هنه حال
و بیاضنه بادامه دیرل بدیع سینی بیت میان ابرو بادامه سیاه چنانک * بقضیه برده
یکی نیرله تاپیکان * خامس زنجیرک مردانه خلقه سنه دیرل في بادیره في سکون دال
و فتح باء فارسی و راء مهملتين ایله تراشه یعنی اغاج یونلد قله دو کیلن پان لره دیرل في بادحایه
فتح دیدکری علتد که حایه شیشتر بعض نسخه ده رچ قولخ واقعدر في بادرنبویه في ترکیه
ایمونی ریحان دیدکری خوشبو او تندر تعریب ایدوب بادرنجبویه دیدیلر صوبین استقطار
ایدر لر غایت نافعدر في بادروزه في سکون دال و ضم راء مهملتين و فتح زاء معجه ایله نسخه
میرزا ابراهیم جامه کهن و هر کون کیلن اثواب و نسخه حسین و قایم و جمع الفرسه نفقه
روز مره که کون بکون اوله بومعنايه حکیم سنایی بیت یکی جامه وین بادروزه قوت *
دکرا ینهمه پیشی و سیر نیست * تحفه الاحباب اکادیرل که انسان اتی هر کون ایشلیکی
معتاد و اشتغال ایلمه بومعنايه مؤید حکیم سوزنی بیت مشرف ای شرف کوهر جمید الدین
که شد مدح تو بسیمج بادروزه من في بادرونه في سکون دال و ضم راء مهملتين و او مجهول
و فتح نوله بر نوع ریحاندر بادرنجبویه و بادرنبویه و بادرو دخی دیرل في بادره في سکون دال
و فتح راء مهملتين ایله نسخه حایمی ده ایچ طونی پاچه سی و فرهنگ جهانگیریه بی فکر
و بی نامل سوز سوز بک و هرایشه نیرلک و عجله ابلک معناسنه مسطور در في بادریسه في
سکون دال مهمله و یای تحتانی و کسر دال ایله ده جائز در و راء مکسور و فتح سین مهمله
ایله نسخه حسین و فی ده قور ستوندن مدور او رته سی دلك نسنه درایکه پکورب اپلاک
اکیرلر ترکیه اغر شق دیرل حکیم سنایی بیت نشود مرد در دل و صعلوک * پیش ماما
و بادریسه و دوک * عربیه فلکه دیرل شرفنامه ده و فرهنگ جهانگیریه چادر دیرکینک
کوبکنده دیرل مدور اولوب او رته سی دلك اولد بیچون حکیم خاقانی بیت سرکشته کرد
چرخ چون چرخ بادر یسه * فریاد ازین فسونکر زن فعل سبز چادر * نسخه نیازی بخار به معنی

۱۹۰ معنی بادن واقع اولمشدر غالباً مندور اولان مروحه یه دیرل في بادریسه في بادریسه مرقوم
معناسنه در سین پرینه باء موحده واقع اولمشدر في بادرنه في سکون دال مهمله و فتح زاء
معجه و نوله معنی بادرین مرقوم امیر خسرو بیت بادر نه دست بدست همه * و زدم او
باز دست همه في بادره في بر مر ضرر یو غازده شیش اولوب نفس المعه عسرت و پرر
هر یه طبایخاناق دیرل في بادسره في سکون دال و فتح سین و راء مهملات ایله اتک مرض
وزجمل اولان یری کذا فی مؤید الفضل في بادشرطه في سکون دال و راء و فتح شین معجه
و طاء مهملات ایله بعضیلر ضم شین ایله او قورل موافق روز کار درخواجه حافظ بیت کشنی
نشاندکیم ای بادشرطه برخیر * باشد که بازینم دیدار آشنارا * اما بعض فرهنک بادشرطه
شین مفتوحه ایله پوراز دیدکری روز کار معناسنه مرویدر شیخ سعدی بیت با طبع
مخالف چه کند دل که بسازد * شرطه همه وقتی نبود لایق کشنی * بویتنه اولان معنی
موافق روز کار دینلرک سوز لرینه منافعدر في بادفره في سکون دال و فتح فا و راء مهملتين
ایله اما محاحد ضم فا و راء مشدده ایله * چوپکی باشد رشته در میان کرده و کودکان اترتاب
دغند یعنی بر تخته پان سنک او رته سن ذلوب ایب یکیروب اطفال اللرنده فرزند در لر
جمع الفرسه اولکی نقل اوزن دز مولانا کسای بیت که نغمهای او چو چرخ زوان * همه
خوابست و باد و بادفره في بادکانه في سکون دال مهمله و فتح کاف فارسی و نوله مشبک
پنجره که بالکانه دخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری في باده في معروف عربیه نمر دیرل لکن
هر شربت مسکره باده دینلر انجق تازه اوزمذن اولانه دینلور شاعر بیت باده دست
میالای که آن همه خونست * که قطره قطره چکیدست از دل انکور * اما پخته یعنی کندودن
قیمناش اولاننه باده دیرل که زیرا کوپک کندودن قینا یوب غلیان ایدنه فی و شراب دیرل
بومد غای خواجه حافظک بویینی اشعار ایدر بیت همچون باده دلم از توبه که کردم بشکست *
همچو باده جگر می می و بیانه بسوخت * فرهنگ جهانگیریه حسن بن یوسف انجری
باده هم معروف شرابه و هم میاله شرابه دیرل دیوب حکیم سنایی نک بویتنه مفسک اولش
چون شوخ نه بسان نوکس * یک باده دهد زباده رنگت * باده اول بیاله و ثانی شرابدر
مومی الیهک بویتنی دخی ایراد ابلش بیت بکره بدو باده دست کوته کن * این عقل دراز
قد احقر را * چغتای لسانند شرابه چاغیر و چاقیر دیرل میرعلیشیر بیت چاغیر غه تو و مشکلی
یوقنور قرار و خواب منکا * چوا و تغه توشتوم ایماس عیب اضطراب منکا في باد هراه في
سکون دال مهمله ایله نسخه میرزا ابراهیم معنی بادشمال حکیم سوز فی بیت مرد عیت را
صبای عدل مهر امیز تو * خوش نسیم آید چو با مشک نیت باد هراه * بویتنه اضافنه
واقع اولمشدر في بادهرزه في اصافنه اول افسونه دیرل که دزدان او قیوب متاع صاحبک
اوزرینه او قورلر اغر او قیومستولی اولوب اکاه اولیه خاقانی در قسیمه بیت بچار باره
زنی باده رزه دزد * بیانک زنگل نباش و کم نقاب في بادیا نه في کسر دال مهمله و فتح
یای تحتانه و نوله بادیان مرقوم که رازیانه بری در في بادیه في ایکی معنایه در اول عربیه
مشترک معناسنه در مولانا جامی بیت از منزل دوست بی سرو پای * شد بادیه کردوراه

پیمای * ثانی اول شراب ظرفی در که با طبعه دیرل * بارانه * فتح راه مهمله و تون ایله اول
 دیر که اوزرینه سقف خانه و غیره نسنه ل قورل مشکلاتیه * هی الخشبة التي تقام
 وتعرض عليها الزعم لتجری علیها التوای و يقال لها بالفارسیة بارانه بر معنای دخی او غل
 اوقی که پاردو دخی دیرل * بارینکاه و بارینه * کلاهما بسکون الراء المملتين و کسرا لیا
 الموحدة و فتح النون ترکیده یونک یاب تعبیر ایلد کوری معنایه در ابو المعانی بیت براه عشق
 بیدام همه سرو سامان * بیاد داد مرا هر چه هست بارینه * بارچه * سکون راه مهمله
 و فتح جیم فارسیله بمعنی دیگران یعنی غیر بار چغتای لغتیدر شیخ نظامی بیت بلبل عرشد
 سخن پروران * بارچه مانند همه دیگران * مشایخ کرام ما وراء النهر دن اتا لقبی ایله
 شهرت شعار اولان اولیادن بعضیلری * بارچه بخشی من یمان بارچه بقدای من
 صمان * دیدکاری کتاب رشعانه مسطوردر * باد خانه * سکون راه مهمله و فتح خاء معجه
 ایله تجارت اثوابینک یوکاری و اثواب قویلان مکان معنایه * بارخیمه * کسر راه مهمله
 و فتح خاء معجه و میله یوللرده و کذرگاه مجللرده باجدار لک قرارگاهلری و کثرت استعمال ایله
 باجدار معنایه اولمشدر میر تقی * قطعه * خیال غزها در دل نشسته * بجان آمد
 بشدن را راه بسته * بخواید بارخیمه از دل و جان * کذرگاه نفس بندید هر آن * بارگاه *
 مشول محله دینلور که پادشاهلر دستور سلاطین قدیم اوزن اول محله چیه و پ ار باب حاجاته
 عرض احوال ایتمک ایا زت و پرر عرف لسانده پادشاهلر او تافی و سرای قبولی دیمک
 اولور خواهه حافظ بیت مرو بخواب تو حافظ مبارکاه قبول * زور دیشیب و آه صبحگاه
 منست * بار نامه * سکون راه مهمله و فتح نون و میله اوج معنایه کورد اول اثواب و تجمل
 و حشمت معنایه حکیم سنایی * قطعه * دین فروشی همی که ناسازی * بان کی
 نقره خنک وزین در کند * کوپی از مهر حرمت علم است * اینهمه طمطراق خنک و سمن
 علم از بار نامه مستغنیست * تو بر و پروت خویش مخند * ثانی منت معنایه حکیم
 انوری * قطعه * انوری لاف مزن قاعد بسیار منه * بالی طفل نه جای بین را از خجای
 بار نامه نکشد بار خدایی که سپهر * هست از پای و رکابی پدرش کشته دوتای * ثالث
 ضرور و تفاخر معنایه شیخ ابوسعید ابوالخیر * رباعی * غیر زلفی که ماه در چنبره اوست *
 شیرین سخنی که شکر در شکر اوست * زان چند بار نامه کاند سر اوست * فرمانده
 روزگار فرمانبر اوست * بعض فرمکرده احکام پادشاه و قانون نامه معنایه سر ویدر
 * بارنه * فتح را و دال مهملتین و سکون تون ایله باریدن لفظندن اسم فاعلدر یا غیبی
 معنایه و یا غدری دخی اولور میر تقی بیت شد ابرو و دل بارنده خون * ازان شد در
 سرم دستار کلکون * بار تکبویه * فتح راه مهمله و سکون تون و کاف و خم یاه موحده
 ایله بر نوع خوب و محبوب باند در بادرنبو و بادرنبویه و بادرنجبویه و بادرنودی دیرل
 خرمیه بادرنودی دیرل * بار و زنه * خم راه مهمله و واو معروف و فتح زاه معجه و تون
 ایله موسیقی ده برنوا اسمیدر استاد منوچهری بیت ساعی سیوار نیر و ساعی کبک دری
 ساعی سرو شاه و ساعی بار و زنه * بویته درت نوا اسمی واقع اولمشدر * بار و زنه *

۱۹۱
 * بار و زنه * خم راه مهمله و واو معروف و فتح زاه معجه ایله با در و زنه مرقوم معنایه در
 کذا فی مجمع الفرس * باره * یوزن خارده اون ایکی معنایه کورد اول کره معنایه که بکبان
 و دو باره دیرل حکیم خاقانی * قطعه * از نه * قاف سنکش آرد * باره زستاره بر کند آرد *
 صد باره بر آوردند بهتر * صد باره زبانه سکندر * دیگر شاعر دیشدر بیت سکی و القمه
 هرگز فراموش * نکردد و زنی ده باره اش سنک * ثانی نوبت معنایه در جمال الدین
 عبد الرزاق کاشی بیت دکر باره چه صنعت کرد با ما * سپهر سرکش و فرتوت و رمنا
 ثالث بمعنی اسب حکیم اسدی بیت فرستاده را باره * خویش داد * پی اندازه دیبا و زور
 پیش داد * بو معنایه حکیم فردوسی بیت نشست از بر باره * تند باز * همی رفت باوی
 بسوز زم ساز * وله بیت پی باره * کو چاند بچنک * نماید بران روی جنکی پلنک * غایت
 ایو آتیه باره و باره کی دیرل اسب کی اسم عام دکانر ایضا وله بیت فرود آمد بکیس و باره کی
 بست * دران اندیشه نظاره کی بست * رابع سلاح معنایه معنای مقدم ایله شمشیر
 فخری بیت باره * خشم یان یان کند * چون نهید شاه پای بر باره * خامس باروی شهر
 و قلعه حکیم اسدی بیت بن باره سر تا سر امون زدند * نکون باره بر روی هامون زدند
 شمس فخری بیت هرگاه به پیش کشد لشکر * چه کشاید ز حصن و از باره * سادس
 حق و شان معنایه که بنم حقه و بنم شانه دیه جگ یرده در باره * من دیرل منلا مو من
 حسین زدی * رباعی * یلک لطف نکرد دیا در باره * من * کس یاد نکرد داز دل آواره * من
 متر منده * ناسم که دارد کاهی * حق نمکی بر جگر باره * من * استاد لطیفی بیت در باره
 تو منم هوا خواه * در باره * من تویی در آگاه * بو معنایه منلا محمد کشمیری * شهروری مجلس
 بیت شهر هفتی شد شهری را خراب از هجرتو * وقت آن شد کر کرم لطیفی کنی در باره اش
 سابع قره ننگ جهانگیریده دوست معنایه که بار دخی دیرل غلامباره و زنیاره یوندر که
 غلام دوست و زنده دوست دیمک اولور دوست معنایه حضرت مولانا قدس سره بیت
 نیست شهرت طلب و خسر و شاعر باره * تابه بیت و غزل و شعر و وان بفریم * ثامن
 طرز و اسلوب و روش معنایه حکیم فردوسی بیت ازین باره گفتار بسیار کشت *
 دل مردم خفته بیدار کشت * تاسع بر نوع مشرب و بدیع شراب کی میکنند بر نچدن
 ایندیر حضرت مولانا قدس سره بیت ز نور عقل کل عظم چنان دنگ آمد و خیره * کزان
 معزول آمد نمر و بنک و باره و شیر * عاشر زلف معنایه ده استعمال اولور حکیم
 سنایی بیت هر زمان مدعین را ز غرور دل خویش * تازه خونی هدراند زخم هر باره
 دوست * حادی عشر رنه * کو سفند و کاو معنایه ثانی عشر دخت بار کیر معنایه
 شاعر بیت یکی باره پیشش ببالای او * کندی فروشته تاپای او * یوندرن ماعدا
 مجمع الفرس ابرو و زبانه و حریص معنایه روایت اولمشدر * باز کونه * سکون زاه
 معجه و خم کاف عجمی و فتح تون ایله ایکی معنایه در اول بمعنی معکوس حقیقتا اولسون
 مجازا اولسون ثانی شوم و خم معنایه در یو ایکی معنایه استاد فرخی بیت باز کونه
 دشمنانش را ز بیم کلک تو * موی کرده باز کونه بر بدن دغان مار * مصرع اولدن معنای

مشور با ثانی و علی طریقیله اولسون و قوله دیکدر عربی معنی و جماع معناسنه در کج باهه
فتح هاینه ایکی معنایه در اول دریاچه در کج و یرمیه بیوک کول کبی ثانی ایری کوده او آت
معناسنه در کج بایسته بی کسریای تحتانی و سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله اول
نسنه در که محتاج الیه و مطلوب اوله و فرمک جهانگیریده ضرورت و ضروری معناسنه
میر خسرو بیت سائل عزیز تر شد از آب نشسته را * خواهند هم ز خواسته بایسته تر بسی
کج بتره بی سکون تاء مثناة و فتح راه مهمله ایله ایکی معنایه در اول بی و عفا دثانی بره لئش
وزده لئش معناسنه کج بته بی فتح تاء مثناة ایله اول طاسه دیر لکه او زرنده بعض نسنه
صلایه ایدر لر یعنی حل ایدر لر بتودخی دیر لر کذا فی مجمع الفرس و فرمک جهانگیریده
خشکه پلاود رکبده دخی دیر لر کج بنیاره بی سکون تاء مثناة و فتح یای تحتانی و راه مهمله
ایله نسخه حسین و فانی ده بلاور بی و عفا معناسنه در بعض نسخه ده بو معنایه زاه معجه ایله
مر ویدر و تحفه الاحباب و مجمع الفرس معنی دیو که عربی عفریت دیر لر استاد کسائی
بیت برکشت چرخ از من بچان چون کنم * آهک جنک دارد بلیان چون کنم * بعض
فرمک دیو بزرگ معناسنه در و دیو قریب دهند معناسنه ده مر ویدر بو معنای موید
شیخ الاسلام بهائی افندی بعض منظومه سنه بیت پیروای نفس امار * سر بزنجیر
دیو بنیان * حکیم اسدی راه مهمله ایله معنی ریج و بلا و شمس فخری زاه معجه ایله دیو باشند
دیو بویق نظم ابلیش بیت دشمنش را نخواهد آنچه کسی * زانکه او مرد کیست بنیان
کج بچکله بی سکون حیم فارسی و فتح کاف و لامه شرفنامه ده معنی کوزه سخت پخته یعنی
زیاده بشمس برداق کج بجه بی فتح جیمه فارس ایله اصفهان میانند واقع بر شهر اصفدر
کذا فی مجمع الفرس کج بجه بی فتح حیم فارسیله یاور معناسنه در هر نه او نور سه اسم عامدر
تر صابجه و دهمان بجه و اشتربجه و شیر بجه کج بجهستوه بی سکون خا و ضم تاء مثناة و اظهار
هایله بختور و بختوی معنایه در کج بجه بی سکون خا و فتح تاء مثناة ایله ایکی معنایه در
اول ایکی ویا اوج یاشند اولان قیون معناسنه حکیم سوزنی بیت چو کرک رسنه اند رفتند
میان رده * چه میش و چه بره دنداش راجه بخته چه شاک * حکیم زاری قهستانی بیت
بدین شکونه داد آن مرزه اندیش * دوپانصد بخته قریه بدرویش * ثانی سلخ اولش
یعنی یوز لیش دری معناسنه اثیر الدین اخسیکتی بیت باز ترا که شاه طبودست چون
عقاب * از کوسفند بخته افلاک مسته باد * فرمک جهانگیریده هم بایله مر ویدر و نسخه
میرزا ابراهیم در سنه طلوع یعنی غایت هموز قیون معناسنه منة و لدر کج بخشایند
و بخشنه بی کلامه معنی بشلایمی مولانا جامی بیت جرم بخشنه و بخشایند * در بروی
مه کشایند کج بچکله بی سکون خا و فتح کاف و لامه بختکون مر قوم معناسنه در کج بچکله بی
سکون خا و فتح لامه هموز اوت که بر پهن و فرغ و عمر بید بقله الحما دیر لر کج بختونه بی
سکون خا و معجه و ضم نون اول و فتح ثانیله برق که شمشک در بختود دخی دیر لر ابوالمعانی بیت
تاب رویش را بپوشد طرما * زیر تار زلف چون بختونه است کج بجه بی کسرتاه معجه
و سکون یای تحتانی و فتح دال مهمله ایله آئش پنه ویر برندن آئش ابریشم معناسنه

معناسنه کذا فی شرفنامه کج بجه بی سکون خا و معجه و فتح یای تحتانیله نسنه معناسنه
طالب آملی بیت رسته مدت غم خضر و عهد معج * صرف یک بجه شود در جگر پان ما
مولاناها تکی بیت کجی خرقه دوزی آن خضر و ش * شندی سوزن عیسی اثر بجه کش
کج بکده بی فتح دال مهمله و کاف و اظهارهایله بداندیش و خشم آلود معناسنه در کذا فی فرمک
جهانگیری کج بدخواه بی سکون دال مهمله و فتح خا و معجه و واو معدوله ایله برامزلق استیجی
مراد دشمن و حسود دیکدر طالب آملی بیت تیغش سر برده خواه و باید زن آسان *
زانسانکه در باید زسری دزد کلاهی کج بدرزه بی فتح دال و سکون راه مهلتیز و فتح زاه معجه
ایله معنی بهره و حصه و لسان الشعرا ده ما کولادن اول مقدار نسنه در که ازان بعلتوب
برره کوتریله کذا فی الصحاح و نسخه میرزا ابراهیم باء فارسیله منة و لدر کج بدرقه بی
سکون دال و فتح راه مهلتین و قافله معنی رهبر عربیله دلیل دیر لر و دخی امین و موقت
و مرشد راه خدا معناسنه میر نظمی بیت راه طلب بدرقه در پیش گیر * نیت صافی زهمه
خویش گیر کج بدن بی سکون دال و فتح راه مهلتین ایله اون یلک آنچه به بعضی نراون ایکی
یلک آنچه صره سنه دیر لر سک لوند بیت آن بدن زری که شقایق نه پسندد * قربان
سر کر به کن و پیش سک انداز کج بد زهره بی سکون دال و واو فتح زاه معجه و راه مهلتین
ایله برامز کوکلو بعض نسخه ده قورق معناسنه در کج بدون بی ضم دال و سکون واو و فتح
راه مهلتین ایله نسخه حسین و فانیله از اده بغامش یلک که بعض یازان سیره کتد کک کو تور لر
کج بده بی فتح دال مهمله ایله خشکه پلاو که بته دخی دیر لر حکیم فردوسی بیت پرستند
باشم باتشکک * نسازم خورش جز شیر و بده کج بدله بی سکون ذال معجه و فتح لامه
آواز ایله شعر او قوم و لطیفه سوبلک معناسنه شیخ آذری بیت بدله کوی میان جمی
بود * سرو کارش بنه بدر ویشی کج براکنده بی فتح راه مهمله و کاف فارسی و سکون نونله
رشتوت معناسنه کج براکوه بی فتح راه مهمله و ضم کاف و اظهارهایله قصبه اوشک جانب
مشرق ایله جنوبند واقع بر طاع آیدر اوش و ولایت فرغانه اندجان شهرینه درت فرغ
برده واقعدر حکیم زاری قهستانی بیت وقت برچیدن کوزار ببراکوه رود * بکس
املش دره ده وده در کونش کج برانه بی فتح راه مهمله و نونله حسین و فانیله بر شهر آیدر
استاد عنصری بیت سپه کشید چه از تازی و چه از بلغار * چه از برانه و از بکند و از فاراب
کج برآورده بی ایکی معنایه در اول بنا معناسنه بعض فرمک کرده قلعه حصار معناسنه
حکیم فردوسی * مثنوی * بدرگاه شاه آفریدون رسید * برآورده دیده سرنایدید *
بایران در آورده بالای او * زمین کوه تا کوه پهنای او * نشسته بدر بر کرائه پکان * برده
در و ن جان پرما پکان * ثانی اول شخصه دیر لر که ملوک و سلاطین فی التفات ایله مرتبه
کتون لر حکیم فردوسی بیت چه باده فرست این برآورده را * چه سازیم در مان خود کرده را
کج بره بی فتح راه مهمله و اظهارهایله معنی زین و زینت شمس فخری بیت مسند خسروی
از مقدم او دارد زیب * افسر شاهی هم از طلعت او یافت بره * و دخی معنی نیکوئی و آراسته
استاد عنصری بیت کار زر کر بزد شود بره * زر بزرگ صیار و کار بخواه * بو معنایه

حکیم سنائی * قطعه * طبع آراست همی از بی مدحت چو بهشت * زانکه هر لحظه همی
فضل تو آورد سپاه * لاجرم کرد عروسی ز مدیحت جلوه * که به از حور بهشت کد فرو بره
و بمعنی خوب و نیکو حکیم اسدی بیت بدانگونه سالارزار و تپاه * همی سندرهی پیشش
آید بر آه * بر بان و پروان * کلاهها بسکون آراء اول باء موحد ثانی و او ایله بمعنی بخره
بالا بخره * دیگر بمعنی فوقانی خانه که چار طاق دیمکله معروفند حکیم سنائی بیت هست
بر بان * اورا زمی از بام فلک * همت شاه جهان ساکن پروان * اوست * بر بسته * سکون را
وسین مهملتین و فتح تاء مثناة ایله نسخه میرزا ابراهیم جمادات کی نسبه لکه غنوی اوایه ضدی
یعنی غنوی اولانه بر بسته اول * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح باء موحد و سین معجه ایله جماد
مقوله سی نسبه و هر نه که آرتوب محمد اوور کذافی فردنک جه نکیری * بر بسته * سکون
راء مهمله و کسر باء موحد و یای تحتانی ساکنه و خاء معجه و فتح تاء مثناة ایله مؤید الفضلاده
معنی پیچید حکیم خاقانی بیت شاه اسب عقل انگینته دست فلک بر بسته * هم خون دشمن
و بسته هم ملک آباد داشته * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح تاء مثناة و اظهار هایلله توران
پهلوانان ندن بر مبارز اسبدر کذافی مجمع الفرس * بر جامه * سکون راء مهمله و فتح
جیم و میله قیمة دار اثواب و جامه معناسنه در * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح خاء معجه
ایله برخ مرقومک معنای اولیله مترادف در بر مقدار معناسنه استاد مسجدی بیت از چرخ
برخه برخه سعادت بجاننش باد * از عرش جمله جمله ز احسان کرد کار * زان برخه برخه
بر جان اوز سعد * زان جمله جمله جمله مراد از بخت یار * برداشته * برداشتن افطندن اسم
مفعول در قالد رلش و طرح اولنش و بر تهمتدن قاجوب خوار و ذلیل اولش معناسنه
شاعر بیت چند عزت یافتن از درد و غم * فکر وصل یار من رد داشته * بر بسته * سکون
را و خاء معجه و فتح دال مهملتین و تاء مثناة ایله تمام اولش معناسنه حکیم اسدی
بیت از آمو سخن پاک و بر بسته کوی * تراز و خرد ساز دش تخته کوی * بر بسته * سکون
را و فتح دال مهملتین ایله شول اسیره دیر لکه سی اولنش اوله بنده معناسنه لکن بنده اسم عامدر
برده اسم خاصدر شاعر دیشدر بیت بسان یکی برده در پیش او * بهر جا که رفتی بدی
خویش او * و مطلق بنده معناسنه کاور دینار بویته * تسک اولش حضرت مولانا قدس
سره بیت چون بیاید برده راها از خواجه * عرصه دار داز هنر دیباجه * خانه زاد
اولان اسیره بنده دیرل برده دینار بویندن فهم اولنور بیت پذیر که آورده بود
طرائف بدورده و برده بود * اما قیاس بویاید یکجمله بنده بنده زیر احوال اولانه
تیره دیرل تنگ حکیم فردوسی بیت می آورد دور امشکران را بخواند * و زیارن نبرده
سرا را بخواند * بر راه و بر * کلاهها بسکون آراء اول و فتح الثانی بره مرقوم معناسنه
شیخ نظامی بیت از شیر و کوزن و کرک و زوباه * لشکر که او کشید بر راه * بر بسته * سکون
راء اول و سین و فتح راء ثانی مهملات و تاء مثناة ایله کیه بی ساقی یعنی زمینه بر او
چار و چون وضد بر بسته مرقوم * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح زاء معجه ایله اوج
معنایه در اول زراعت ثانی شاخ درخت ثالث ابریشم و ابلاک ایله طوفش قاش که حلالی

حلالی و الاچه و امثالی * بر سوله * سکون را و ضم سین مهملتین و فتح لامه فرمک ۱۹۴
جهانگیریده بر نوع قرصدر که جوز و بز باز و بعض ادویه ایله ایدرل حکیم نزاری قهستانی
بیت روح مار اعصابی صافست * نه معاجین و بنک و بر سوله * بر سیاه * سکون
را و کسر سین مهملتین ایله کفدم کون معناسنه میر نظامی بیت دلبر بر سیاه و بر عشوه *
صبر و آرام از دلم برده * بر بسته * سکون را و ضم سین معجه و فتح دال مهملتین ایله بمعنی
بایند شد و یا لارفته حکیم انوری بیت سمیر بر شده دارای او بخندمت خواند * میان بیست
بجوزا چون بد کان بدوال * بر بسته * سکون را و فتح طاء مهملتین و ضمه ده مر و در قمری
بو رک و طاقیه * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح غین معجه ایله بریده زبان میر نظامی بیت
بنفشه بود شرمند ز خطش * دهانش غنچه دید و کشته بر غه * بر بسته * سکون را
و تون و فتح فاو دال مهملتین ایله بمعنی پرونده یعنی قاش صارغیسی عربیله زرمه دیرل * بر بسته * سکون
راء و فتح کاف و سین مهملتین ایله پوشیده و پنهان معناسنه حکیم سوزنی بیت دی
بسی کم ز شاه مدرسه خواست * ظاهر صفت این نهان و بر بسته نیست * بر بسته * سکون
کاف اول فارسی ثانی عربیله صمان چو بی لفظ مرکبدر * بر بسته * سکون راء مهمله
و واو و ضم کاف و اظهار هایلله عراق عجم و شهر اسمیدر ابرکوه و در کوه دخی دیرل معربی
بر قوه در بالفعل تعریله معروف و مشهور در * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح می و یای
تحتانیله فریدونی سودیله بسلدکاری کاوک آیدر بر مایون دخی دیرل حکیم فردوسی بیت
یکی کا و بر مایه خواهد بدن * جهانجوی رادایه خواهد بدن * وله * مثنوی * بسو
همیشه کشت کردان سپهر * نشد رام با آفریدون بهر * جزان کاوکش نام بر مایه بود * زکاوان
خود برترین پایه بود * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح می و کسر فایله بمعنی فرزندان
یعنی مخالف و الدین اولان ولدشش فخری * قطعه * پیش از ظهور عدل شهنشاه تاج
بخش * کرچه فلک حرون و جهان بر خنیده بود * مرتاض سند سپهر و جهان هم مطیع کشت
وین از وفور رفت شاه خنیده بود * خنیده پسندیده کوی دیمکدر ایشکور بیت مرورا
یکی بر خنیده پسر * ز مهر جهان بر پدر کینه و ر * بر بسته * سکون را و فتح می و کسر سین
مهملتین ایله بر نسبه بی قاو را یوب طوئقی بر خنیده دخی دیرل * بر بسته * سکون راء
مهمله و فتح می و غین و زاء معجمتین ایله بمعنی شاگردانه که بر مفا ز دخی دیرل * بر بسته * سکون
راء مهمله و ضم می و فتح زاء معجه ایله نام پسر ساده شاه مؤید الفضلاده باء
فارسیده در * بر بسته * سکون را و فتح می و یا و کسر کافله عود ملیم که شکر و بعض
مطریات ایله عودی آلوده ایدرل * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح میله بخار آلترندن
مثنی که مته و ماهه دخی دیرل رضی الدین نیشابوری در مذمت اسب بیت و رهمه ابره نهی
از بهر رفتن بر سرش * او قدمها دوخته رخای چون برمه بود * باء فارسیده مر وید
* بر مایه * بودنی مثنی در کذافی مجمع الفرس * بر بسته * بوزن و معنی و سرنامه یعنی
مکتوب با شنید تحیر اولنان آمرزیده باد که بفلان محل فلان کسر را برساند یا ز دقاری
عربیله عنوان دید کاریدر * بر بسته * سکون راء مهمله و فتح تون و اظهار هایلله کج بکیت

معنا سینه ضم بایله ده استعمال اولور ابو الفرج رونی بیت بوستا نیست عدل اوخرم
 قهرمان نیست بخت او برناه کی برنده کی یوزن چرنده احسن فاعل در ایادی معناسنه مؤید
 الفضلاده پروانه چراغ معناسنه مرویدر اما آخر فرهنگرده بو معنایه باء فارسیله در
 کی برنه کی سکون را و فتح نوله مبارزان ایراندن برپهلوان آدیدر کی پروان کی سکون
 راء اول و فتح ثانیه برپان مرقوم معناسنه در بعض لغتده خانه نك متعارف اولان قیوسندن
 غیری مری اولان رینه دیرل کی برنده کی سکون راه مهمله و تون و فتح و اوپله سله وسید
 معناسنه کذا فی نسخه میرزا ابراهیم و کتاب السامی فی الاسامیه بسته قماش یعنی متاع
 تنگی که عربیه زنده دیرل کی برهنه کی سکون راء مهمله و خاء معجه و فتح ما و تاء مثناة ایله
 برهنه لفظندن اسم مفعولدر یعنی ادب کرده میر تقی بیت کسی را اگر رود بیرون زحمتش
 فلك از هر جهت برهنه کردش کی برهوه کی سکون راء مهمله و ضم ها و فتح و اوپله ایکی
 معنایه در اول فرهنگ جها نکیریده صابون معناسنه و ثانی مابون معناسنه یعنی مرض
 ابنه یه مبتلا شاعر بیت غلامان نماید خویشتر را * مکر او برهوه بود و سیخوان * سیخوان
 پشت دیمکدر کی بره کی فتح را و اخفاء هایلله ایکی معنایه در اول قوزی که عربیه جل دیرل
 فتحین ایله بو معناده را نك تحفینی ده تشدیدیده جائزدر بو مناسبته جل بزجنه ده برج ره
 دیرل شکم جدی بزجنه زده دیرل ضم با و فتح زاء معجه ایله میرزا فصیحی بیت آهوی
 آتشین دم چون از بره بر آید * کافور خشک کرد دبا مشک تر بر آید * بو مصنع بقتدر
 آهوی آتشین کونشدر بره برج جلددر کافور خشک روز مشک ترشیدر ثانی ابره
 لفظندن مخففدر قفطان یوزی معناسنه استاد عنصری بیت عارضش راجه بو شیده است
 نیکویی فر * جامه کا زاره مشکست و آتش آستر * و اظهار هایلله بره مرقوم
 معناسنه در که یو بلی زیب و زینت دیمکدر کی بزانه کی فتح زاء معجه و نوله یعنی وزانه و وزنده
 یعنی اسمی میر خسرو بیت ولایت دارم و کج و خزانه * سیاهی نیز چون باد بزانه
 کی بزجامه کی سکون زاء معجه و فتح جیم و میله جامه فاخر و متاع تفاریق ذی قیمت
 معناسنه کی بزغمه کی فتح زاویم و سکون غین معجین و کسر سین مهمله ایله کنار آیده
 بشن اوت که ایچندن قور بغه یا تور فیروز انکاتب بیت ختنی کشته نیز در ریشش * چون وزغ
 در بزغمه پنهان کی بزغمه کی حذف سین ایله بزغمه مرقوم معناسنه در کذا فی مجمع الفرس
 کی بزغمه کی سکون زا و فتح غین معجین ایله اوزم چپو غنک التنه بره دو شمامک ایچون
 ایتدکری چار طاق که عربیه عرش دیرل کی بزموه کی سکون زاء معجه و ضم می و فتح نوله
 مشهور سال ملکی نك ایکی کونی آدیدر کی بزمه کی سکون زاء معجه و فتح میله یعنی کوشه
 بزما از مایه هایون بیت ارم نقش از بزمه بزموه قیامت نموداری از رزم او کی بززه کی
 فتح زاء معجه و اخفاء هایلله کنه و خطام معناسنه شیخ عطار بیت خلق خود را پاکدار از هر مزه
 تانیفی در و بالودر بز * شاعر دی شد ریت ای خون دوستانت بکردن مکن زه * کس
 برده استست بدستی دو خیزه * حکیم سنایی بیت یک کره زانها بر غیبت و زرد و زه * یک
 کره را کنه با طاعت و اعمال ماند * حکیم فردوسی * مثنوی * زهر کونه چون نظم آراستم * یکفتم

یکفتم در هر چه خود خواستم * اگر چه علم بود از آن بامزه * همی کاشتم تخم زرد و زه * و شخص
 مسکین و بی محال و زبونه دیرل عربیه دخی معنای مرقومه استعمال اولور عماد الکاتب الاصفهانی
 بیت و عز زعلی ان اصطباری * فیه قد عزم العزم بززه کی بزیده کی کسر زاء معجه و سکون یای
 تحتانی و فتح دال مهمله ایله بعز یا دوزین اثیرالدین اخسیکنی بیت ای نقش مهر بر همه دانه
 نشسته * وی باد لطف بر همه تنها بریده کی بزیشه کی کسر زاء و سکون یا و فتح شین معجین
 ایله نسخه میرزا ابراهیم آرد کنجد یعنی سیم اونی مسطور در کی بشارده کی فتح سین و سکون
 راء و فتح دال مهملات ایله ذرات ایچون سورلش تار لا کتاب السامی فی الاسامیه هی الارض
 التي ارسل فیها الماء یعنی اول بره دیرل که صوصا لنش لوله کذا لک مجمع الفرسه زهینی آب
 داده باشند یعنی سوارلش بر بعض نسخه ده سوریلوب قاشش بر که عربیه فاعل دیرل بسان کی
 فتح سین و راء مهملتین ایله تحفه الاحبابه صغه معناسنه در میر تقی بیت نشسته
 باندیمان در بسان * کشید ماهر و بی در کنان کی بستوقه کی سکون سین مهمله و ضم
 تاء مثناة و فتح قافله اموزده کردنه متصل اولان استخوان کی بسته کی سکون سین مهمله
 و فتح تاء مثناة ایله اوج معنایه در اول بستن لفظندن احسن مفعولدر بفانش دیک او اور
 ثانی تحفه الاحبابه الوان ابریشم که تحته پان لینه صاروب نقشل نسنه ل ایشلر لاکثر
 بو مقوله منقش قاشلر استرا باد و کرکانه اشلر ثالث مجمع الفرسه مقامه بفانش شعر
 معناسنه بو معنایله ر و مد دخی مستعملدر بسته فلان دیرل مربع دیمکدر کی بسغه کی فتح
 سین و دال مهملتین و سکون غین معجه ایله برایش ایچون حاضر لنش نسنه که اسفند
 دخی دیرل استاد عنصری بیت تن و جان چوهره و قرار آمدند * یکجای هر دو بسفند
 شدند * مطلق حاضر و آماده معناسنه استاد فرخی * قطعه * بفرخی و شاعی و شادی
 ایرانشاه * بهر کانی بنشست بامداد بکام * بدانکه چون بکند مهر کان بفرخ روز *
 بجنک دشمن وارون کشید بسفند سپاه * بخسته باد و فرخند جشن و فرخ باد * بسفند
 رفتن و بیرون شدن ز خانه بره کی بسکله کی سکون سین مهمله و فتح کاف و لامه مجمع
 الفرسه چوبی که در پس در گذارند یعنی قیوار دنه قودقاری اغاج کی بسله کی سکون
 سین مهمله و فتح لام ایله حیوانات قسمندن ماسه مشابه بر نوع دانه در بقله ار استل بتر
 کردستان و کرکان و کرمان طرفلرنده چوغ اولور غدش و بقله ایله بشور زلر اکاماله
 دخی دیرل عربیه خلر دیرل ضم خاء و فتح لام مشدده ایله کی بزغمه کی سکون سین مهمله و فتح
 میله و سمه دیدکری چوبد پراغی که زان ازوب قاشلرینه سورلر سپاه ایدر کی بستل کی
 فتح سین مهمله و سکون نوله کافی و تمام معناسنه حکیم فردوسی بیت بنشند کم زین جهان
 مرز خویش * بداند مکر بایه و از خویش کی بسته کی سکون سین مهمله و فتح نوله
 هنوز بنش آت که ترکیه کره دیرل کی بسوته کی ضم سین مهمله و و او معروف و فتح تاء مثناة
 ایله زلف معناسنه در کذا فی فرهنگ جهانگیری کی بسوده کی ضم سین و و او معروف و فتح
 دال مهملتین ایله مجمع الفرسه یعنی دخت زده یعنی اله اوزلش خلاق المعانی بیت یکشب
 خیال دست تو بسوده ام بخواب * میایم از حلاوت آن کریمه و اردست * و دخی سوزلخ

کرده و مالیده کذا فی تحفه الاحباب و نه حسین و فایده باده عجبیه واقع اولش در بیت
 فتح سین مهمله و اخفای هایل بر او در بسک دخی دیر لر عربیه اکلیل الماک دیر لر کذا فی
 اختیارات البدیعی و بسجیه و کسر سین مهمله و جیم فارسی و سکون یائین تحتانی ایل
 یعنی ساز کرده بسفر یعنی سفره حاضر او نفس نسنه و مهمات سفر معنا سنه در سنا
 بیت بسجیه بودم که آمدمان * بدنبال تومن بهند وستان و بسجیه و کسر سین
 مهمله و یای ثانی رینه نوله معنای مزبور ک فاعلی اولور کذا فی مجمع الفرس و بشتره و
 سکون شین معجه و فتح تاء مشناه و راء مهمله ایل نسخه میرزا ابراهیم چنگالی باشد که میورند
 یعنی براگری دکنل او تدر نور و مجمع الفرس بر نوع طعند که اون و مهم و خرما یله ایدر لر
 بصاق اطعمه بیت کر نیر بلا بارد در کوچه ماهجه * از نان سپری سازم و زبشتره
 آمای * بعض نسخه ده و بشتره و فتح نون و زاء معجه ایله واقع در و بشتره و سکون
 شین و فتح خاء معجین ایله فورچه که خنیزر قیلندن ایدوب کتان زم ایدر لر و بشتره و
 سکون شین و فتح غین معجین و راء مهمله ایله فرمک جها تکیر یله ساخته و پرداخته
 معناسنه مزویدر یعنی دوزخش میر نظمی بیت بران روز دیگر چوبکند شده بود * همه
 چیزها بشتره کشته بود و بشتره و بوزن چشمه خام دزی که سپرم دخی دیر لر کذا فی
 شرفنامه و بشتره و سکون شین معجه و کسرون بعد یای تحتانی سا کنه و فتح زایل
 بر او تدر دوارده استعمال اولور بوی مادران دخی دیر لر عربیه برنجاسب و برنجاسف
 دخی دیر لر بغامه و فتح غین معجه و مهمله یعنی غول بیانی کذا فی مؤید الفضلا بومعنا
 میر نظمی بیت زشت و بد اندام و بدوان طمع خر * با بغامه بوده اش باد یوز و بفره و
 سکون فو فتح تاء مشناه و راء مهمله ایله قوش قنانه ندن ایدوب طغان جغد قری ابوالعانی
 بیت عاشق خیال خام نیفتد بصید یار * آن شاهماز حسن نیاید به بفره و بفره و
 سکون فو فتح دال مهمله ایله دخی بفره معناسنه در وله بیت بکیر بفره بدست ای
 خیال خام اندیش * در اوج عشوه پرد آن های ناز و حسن و بکا * فتح کاف عجبیه و فتح
 صبح دیمکدره و لانا جایی بیت بیستند پیمان که فردا بکا * بتزدیک یه قوب کیریم راه *
 و بکبکه و ایکی کاف میانده باده موحه ایله بوزن چکچکه شرفنامه ده کشک روغن
 آلوده یعنی یاغ ایله بشش تر خانه و بکره و فتحین ایله مفره که ایب طاقوب بعض نسنه
 چکر لقبودن صوچکمک و صفینه لده چوق قولنور لر ابوالعانی بیت دلم زچاه بدن را
 می کشد کویا * که تار زلف رسن بود ابرویش بکره و بکشه و سکون کاف و فتح شین
 معجه ایله کردن و مشکند ظاهر اولور بر نوع جراحت در عربیه نکفه دیر لر فتحین ایله کذا فی
 مجمع الفرس و بکونه و ضم کاف فارسی و فتح نوله بکونک مرقوم معناسنه کذا فی
 فرمک جها تکیری و بکه و اوج معنایه د و اول تشدید کافله بوزن مکه سرور و شادمانی
 ثانی کاف فارسی و اظهار هایل بکا لفظندن شقف اولور وقت صبح معناسنه ثالث
 کسر کافله کیم معناسنه اولور و بلا به و فتح لام و باده موحه ایله بوزن کبابه یعنی زن
 فاحشه استاد کسی بیت کس بسک اندر فکن که کیر کسی * نیز نکاید کس زنان بلا به

۱۹۶ * شمس فخری بیت کرفاک بغض هم زاد چه شد * از بلا به چه زاد غیر خشوک و بلا به و
 فتح لام و ذال مهمله ایله بوزن کبابه بیوده و بی عقل و حرام زاده و بدکار و نابکار معنه شمس
 فخری * قطعه زعی از صیت انعام تودایم * صدادر طارم اعلا فتاده * چنان ایمن شد
 از عدلت که برداشت * زمانه فتنه دزد و بلا به * شرفنامه ده یعنی اهل فساد
 و هرزه کاری معناسنه مر و بد و مجمع الفرس یعنی نخس و بد فعال استاد رودکی بیت
 هر آن کریم که فرزند او بلا به بود * شکفت باشد اگر از کنه ساده بود * جمیع روایتلر
 معنای بر رینه قریبدر و بلا به و فتح لام و نوله یعنی کار تمام میر نظمی بیت هر آن
 کاری که غیر عشق باشد * بلا به بوده است نکر مشق باشد و بلا به و فتح لام
 و یای تحتانی لیه فرمک جها تکیریده یعنی بد و تباهه عموما خواجه عبدلویکی بیت دامن
 وقت پاک به زین فرق بلا به فن * پیشکه این ندارد سد و سفره که ماسک *
 اوزن فاحشه ده دیر لر خصوصاً فخر کورکانی بیت بیاید این پلید بد کنش را * بلا به
 کند پیرید منش را * وله بیت هزاران جفت به از ویس یایی * چرادل زان بلا به *
 و معنی بد افعال شیخ طار بیت زبان بشکاد هر مزکای بلا به * ندانم چون توجاد و هیچ دایه
 و بایک و سکون لام و فتح باده موحه و کاف ایله تره یاغنه دیر لر که مسکه دخی دیر لر
 و بلغند و سکون لام و نون و فتح غین معجه ایله یعنی رزمه یعنی بسته قماش و متاع
 تنکی حکیم سوزنی بیت راه یابد برید و رنج کشید * کیسه باید کشاد و بلغند * مؤید
 الفضلا ده یعنی هر چیزی که بسته باشد مسطور در و بلغونه و سکون لام و ضم غین معجه
 و فتح نوله یعنی اندیشه و بایک و جایزه معناسنه ترکیب دخی مستعملد و کال بخندی
 بیت گفتیم جوابی نه از گفته سعدی * بلکه این دو غزل خوبتر از یکدرا افتاد و بلمه و
 سکون لام و فتح میله قبا صقل که بلمه ریش دیر لر حضرت مولانا قدس سره بیت کوسه را
 کر بکیرد بلمه ریش در و بزد * هندوی ترکی بیاموزد ملک تو غاج را * رکن الدین بکراف
 بیت که نه ابله بود چه خواهد بود * بلمه ریش و دراز و رستایی * دراز طویل القامه در
 ویا لکر ریش سز بلمه دخی دیر لر حضرت مولانا قدس سره بیت آنچه کوسه داند از خاک
 کسان * بلمه از خاک خورش کی داند آن و بلا به و سکون لام و فتح و او و زاء فارسیله
 شیشه معناسنه و مشکلاته مجوز با راء الممهله مسطور در و بلا به و سکون لام و فتح
 و او و یای تحتانی لیه قراف که بالوایه و پرستو و پرستوک دخی دیر لر و بندرگاه و بندر
 باز رکان استل و کی پروگاه محل معناسنه در یعنی تجاریوک بغلیوب آجد قری موضع
 و دخی باز رکان کیتی نیاستد و غی اسکله و لیان اولان مکان معناسنه ده استعمال اولور
 میر نظمی بیت همی بردم متاع عیش و دم را * به بندرگاه اقلیم عدم را و بندرگاه و
 مفاصل اعضاء معناسنه در و بندنایره و زاء فارسیله حیوانات ضای قریاب صمان
 اولد قن اول دو کله دیر لر که ترکیب کیمک دیر لر و بندنه و بندینه و کلاهما بسکون
 النون و کسر الدال المملتین دو که در که قفتانه دیکیلور و دو که رینه دیکیلن باغ ترکیب دخی
 بندر لر و بند و مطلق قولدر اما ارکاء اولق اوزن حقیقتا قیمله اشترا اولش اولسون

و مجازاً رضایه قولاً ایتمن اولسون و کفاردن سبی اولنن اولسون اعم عامدر حکیم فردوسی
بیت سیاه اندر ایران پراکنده شد * زن و مرد و کورک همه بنده شد * بنده بی
سکون نون و یای تحتانی و کسر دال مهمله و فتح مهمله بنده مر قوم معنا سنه در کذا فی
جمع الفرس بی بنفشه کرده بی یعنی کبود کرده کذا فی الحمودی کورک رنگ ایتمدن کنایه در
بی بنفشه بی معروف چچکدر معری بنفش در استعان طریقه نو خط دلبرک خطنه دیرل
محمد قلی صلیم بیت ایت گرفته بنک شکر مر از گرفت * خط نهاده بخط بنفشه زار انکشت
بی بنکاله بی سکون نون و فتح کاف و لام ایله هندوستانه بر معظم شهر امید رقدیمی
پادشاهلرک تختکاهی ایمن بی بنکاه بی سکون نون و فتح کاف فارسیله ترکان طائفه سنک
کچه دن دریم اوی دید کاریدر بمل کثرت استعمال ایله و زرا و اکابر چادرلینه علم اولدی
بار و بنکاه و خیمه و خرگاه دیرل بی بنکره بی سکون نون و فتح کاف فارسی و راه مهمله ایله اول
ازکیل ذکر در که عورات بشکله او بومق ایچون او قورلر نانو دخی دیرل حکیم ناصر خسرو
بیت تو خفته خوش ای پسر و چرخ روز و شب * هموان می کنند بیالیت بنکره بی بنلیقه بی
سکون نون و یای تحتانی و کسر لام و فتح قافله قفتان و پیرامن قولتغه قونیلان پان که
خشنک و سوزه دخی دیرل بی بنون بی فتح نون و راه مهمله و سکون و او ایله اساس
دیوار و بنا علی معنا سنه بدیع سیمی بیت تو صدر آن سرا زیمی که باشد * زفضائس سبف
وازدانش بنون بی بنوه بی خم نون و واو معروف و اظهار هایل نسخه میرزا ابراهیم خرمین
معنا سنه در که خرمین بکچیسنه بنوان دیرل میرنظمی بیت غمت بودی سبب دل بستگی را
زدی آتش بتوه هستم را بی بهار بشکنه بی بنوا امید منو جهری * قطعه * مطربان
ساعت بساعت بر نیاید زیرویم * کاه صروستان زندا کنون کاهی استکنه * کاه زیر
قیصران و کاه تحت اردشیر * کاه نور و زورک و کاه بهار بشکنه * هر مصرع اعلایکی نوا
ذکر اولمشدر بی بهرامه بی سکون ها و فتح راه مهمله و مهمله شرفنامه ده ابر ششم معنا سنه در
بو معنایه شاعر بیت کفن حله شد کرم بهرامه را * که ابر ششم از جان کند جامه را *
فرهنگ جها نکیریده مید مشک معنا سنه ده کاور که کاه موش دخی دیرل معری بهراج در
بی بهرمه بی بوزن مفرمه نسخه میرزا ابراهیم معنی مسته و رود گردان یعنی ارباب صنعت
و نجار آلنارندن متعب دید کاری سوری دموردر بی بهره بی بوزن جهره نصیب و حصه
معنا سنه روزی دید کاری معنای عبارت در کچه معنای تقدیرده مشارکدر لکن روزی کی رزقه
اختصاصی بود غیر به استعمال اولنور اجرت کی و عربیه کی خط معناسن افاده ایدر
نویستن فهم اولنور شاعر بیت آنکه خط آفرید و روزی سخت * با فضیلت همید هد با بخت
و حصه معنا سنه حکیم شغابی * رباعی * قلیون زلب تو بهره ورمیکرد * فی درد منت چو
نیشکر می کرد * درد و رخت مثال نمای کونیت * اریست که درد و رخت می کرد * و بونک تنکنه
دینل و کی مسطوردر بی بهله بی سکون ها و فتح لامه الدوان که بر تخی قوشی اله آلدق
یرتاق ایچون کیرل غریبه قفاردیرل شمس فخری * رباعی * ای بر فرس سعادت از قدر
سوار * شاه تو و شاهین بود از بهر شکار * زان بهله کشند پادشاهان بر دست * تادست

تادست لطیفه شان نکیرد آزار بی بهمنه بی سکون ها و نون اول و فتح می و جیم و نون ثانی ۱۹۷
ایله بهمن ماهک ایکنی کونی آدیدر ملوک فارس اول کونی مبارک و معظم طو تارلر تکم منو جهری
بیت رسم بهمن کیر و از سر تازه کون بی بهمنه * ای درخت ملک بارت عز و بیداری سنه
حکیم انوری * قطعه * بعد ما کرسر عشرت همه و وزا فکندی * سخن رفتن و نارفتن من
درا فواه * اندر آمد ز در بجره من صعدی بی روز بهمنه بی دویم بهمنه * و دخی بر نوع
طعامدر بهمنین ایله ایدرل بی بهمنه بی حذف نوله محاذین ده بهمنه مر قوم معنا سنه
مرویدر بی بهمنانه بی سکون ها و فتح نون ایله ایکی معنایه در اول کچیه نان سقیم
و ثانی میون که کبی دخی دیرل شمس فخری بویکی معنایه ترتیب اوزن * قطعه * هست
برخوان سائلان درش * قلیه و خوب آش و بهمنانه * دشمنش کرچه آدمی شکست *
هست کتر بیتی بهمنانه بی بهمنه بی فتح ها ایله اشارت بهیدر مثلاً و ایزاق نسنه اغلام
مراد ایتد که ایراد ایدرل بی بیغان بی سکون یای تحتانی و فتح غین معنی و راه مهمله ایله
سرزنش و طعنه معنا سنه حکیم انوری * قطعه * چو مرغ خدمت آن بارگاه دید مرا *
که سخن و سقفش بیغاره زمین و سماست * بدست حادثه بندی نهاد بر پایم * که بهجو
حادثه کاهی نهان و که پیدا است * مولانا ها تخی بیت ز بیغان باید بملک آوریش * مستیزه
کنان سوی جنگ آوریش بی بیلک راه بی دفعه یعنی برلوعوردن میرنظمی بیت درین
دیار ز حسرت مراناند قرار * بجان و دل که بیک راه میرویم ترا بی مع الیاء تحتانی بی
بی بابا شخی بی بر نوع خبر بزمدر یعنی قاون غایت لطیفه در کذا فی شرفنامه بی باد افراعی بی
مکافات بد یعنی انتقام استاد دقتی بیت بجای هر بهی پاداش نیکی * بجای هر بدی
پادافراعی بی پادام کوی بی بحرك مر قوم معنا سنه کذا فی شرفنامه بی باد خانی بی سکون
دال و فتح خاء معنی ایله بر چشمه آدیدر دامغان قریه لرندن دوانام بر قریه ده واقعدر روایت
اولنور که بر حایض عورت حیض بز لرینی اول چشمه به بر اقصه بامر الله تعالی بر مرتبه باران
و شدیدر و زکار اولور که سیالرات و آدمی قاپوب آلور تنکم شیخ آذری عجایب الدنیانام
کتابنه دیمشدر * مثنوی * شهر قومش که دامغان دانند * قریه هست کس هوا خوانند
هست مشهور از آن مراد مقام * چشمه آب باد خانی نام * از زنی حایض از کوی پلید *
اندر آن افکند کسی که رسید * از حوالی آن بر آید باد * بر کند باد خاک آن بنیاد *
بی باد سری بی سکون دال و فتح سین و کسر راه مهملات ایله کبر و عجب معنا سنه امیر
خسرو بیت آنکه در و باد سری راه کرد * هم ز بریدن سرش آگاه کرد بی باد عیسی بی یعنی
معجزه حضرت عیسی علیه الصلو و السلام بی باد کجی بی سکون دال و ششم کافله
قوانج دید کاری عات که مشکلاته فی الریح الی بکون منها الخدب روایت اولمشدر شاعر
بیت به پشت تراست چون باد کجی * بکاساز کارت بود از شکی بی بارانی بی بغور لاق
و دلیند بورکی یغور محله کیل و کی اجلدن بارانی تسبیح اولمشدر حکیم انوری بیت
تاچه اریست کان شان که چو باران بارد * آسمان بر سر خورشید کشد باران بی بارکی بی
فتح راه مهمله ایله آت معنا سنه در مولانا جامی بیت چون بارکی از جرم برون داند *

حادی بحدی گری فسون خوانند * بعضی یاریه کرک آتیه دیشلر حکیم فردوسی بیت برفت
 اهرمن را با فسون بیست * چو بر نیز و بارکی بر نشست * شمس فخری اصیب خوش
 اندام معنا سنه دیوب نظم آیتش * قطعه * راند بر روی سیم مرتد خو * شمسوار کین
 خسرو بارکی * دل نهاده بر عیان روزگار * دشمن درگاه او یکبارگی * بار نبوی * فتح
 راه مهمله و سکون نون و ضم باء موحد ایله بر نوع خوشبوی ریجاند کذا فی جمع الفرس
 * بار ندکی * بارین لفظند اسم مصدر در یاغش و هرنه که جو سجاد هوان نازل اوله
 و اله و قاری می رظمی بیت زفت از جای چون بار ندکی دید * نشست دامن رفتار بر چید
 * باری * کسر راه مهمله ایله الی معنایه در اول جناب حضرت حق جل ذکره و عز اسمه
 علی در که باری تعالی دینور بزرگی و رفعت و عظمت معنا سفند در آخر نه کی یا وحدت
 معنایه بار خدایمک بودند ثانی مقام تثنی و محل ترجیه باری همچنین باشند در خواجه
 سلمانک یو مشهور بیفتند مفهوم در بیت دل اگر بار کشد بار نکاری باری * سر اگر کشته
 شود بر سرکاری باری * اصل بیت و رکسی یارگزین چو تو یاری باری * ثالث برج حصار که بارو
 دخی دیو لرابع معنی تعلیل و بمعنی اولی بودن * مصرع * باری آن بت پیرستید که جانی دارد
 خامس بر دفعه معنایه که آخر نه کی یا یای وحدت اولور سادس هند و ستانده بر قصبه اسمیدر
 نجه پان کو پارتوابعی واردر استاد فرخی بیت آن شاه عدو بند که بگرفت و بیفکند * کرکی
 و در ثم شیر اندر ره باری * حاصل کلام آخر نه کی حرف یا مصدریه و وصفیه و وحدت
 معنایه ذکر مرور این بار مرقومک اون طقوز معنایه مترادف اولور * باز که ترکی
 فتح زاء معجه و سکون کافله دلوجه طوغاندر کاهی ترک ترک ایدوب یا لکر * بازگی * دیو لر
 میرظمی بیت عدو کر ترا قصد زیرین کند * بکا بازگی کار شاهین کند * بازگی * کسر
 زاء معجه ایله ایکی معنایه در اول او بودند لعب معنایه ابوالمعانی بیت طفل چو کند
 بجان عاشق بازی * باید که کند عاشق او سر بازی * بعضی نسخه ده جا نیاز معنایه ده
 مرویدر * باشکونکی * بمعنی باز کونکی یعنی مقلوب و معکوس اولی معنایه فارسیدر
 کذا فی شرفنامه * باقی * کسر قافله حبوباتن بر نوعدر * چیکدر * چشم احواله صفت
 ایدر لر بیت زکس شوخ و کل باقی امروز باغ * چون دو چشمند یکی استهل و دیگر احوال
 * بالادوی * فتح لام و دال مهمله و کسر و ایله شاطر لک لک اورد و غنه دیو لر شکم شاطر
 جلال حقیق محشم کاشی دیشد ر بیت چون شود از گرمی * بالادوی غرق عرق *
 پای در کل ماند از همراش پیک خیال * بالائی * کسر نونله باشک اورتیه بری فرق
 سر معنایه * بالائی * بوزن تپای بمعنی اسب جنب یعنی یدک آت کذا فی تحفه الاحباب
 و الصحاح یومعنایه حکیم فردوسی بیت فرود آمد از کوه و بالای خواست * همان جامه
 خسرو آرای خواست * بالودی * ضم لام و و او معروف و کسر دال مهمله و کافله سوز که
 بالودن سوزمک معنایه مصدر در ابوالمعانی بیت فصل بهار و گلشن باران چو بوده
 صاف * در باد و غل و غش نه ببالودی چه کار * بامی * کسر مهمله شهر بلخ لقب
 قدیمدر حکیم فردوسی بیت چو از بلخ بامی بجهون کشید * سپاهی که هرگز چنان

چنان کس ندید * باورچی * فتح واو و سکون راه مهمله و کسر حمله خوار زم لغتند
 چاشنه کیکر کذا فی جمع الفرس * باوسنی * ضم واو و سکون سین مهمله و کسر نون ایله
 اول عورته دیو لر که زوجینک بر عورتی دخی اوله ترکیه قومه دید کاریدر مشکلاته الی
 از وجهها امراة اخری یا زمشدر * باوی * کسر واو ایله بمعنی باشی اولاسن دیمک اولور
 کذا فی مشکلات * بایسنی * کسریای تحافی و تاه مثناة و سکون سین مهمله ایله کرک
 معنایه بایستن دن اسم مصدر اولور خواجه حافظ بیت اگر سرای جها ترا سراجزانی
 نیست * اصاحس او به ازین استوار بایسنی * بجای * فتح باء موحد ایله بمعنی بمان یعنی
 قال عربیه قف معنایه و دخی ضد بددر کذا فی شرفنامه * بتکچی * فتح تاء مثناة
 و سکون کاف و کسر جم فارسیله بمعنی نویسنده یا زیجی دیمکدر * بجلی * کسر جاء مهمله
 و لامه حلال لک معنایه در مولانا جامی بیت بحل خواست از ستم زدگان * شادمان ساخت
 جان غم زدگان * بخشی * سکون خاء معجه و کسر سین مهمله ایله اوج معنایه کاور اول
 پر مزده و بی آب حاصل اولش نیات حکیم ناصر خسرو بیت تو کشتمند جهان ز داس
 مرک بترس * کنونکه زرد شد سنی چو کندم بخشی * ثانی بمعنی کداخته ارمش معنایه
 وله بیت اگر زری نکند کار بر ترا تش نیز * و کرمی بقنا تا ابد همی بخشی * ثالث ایکی
 بر مقله بر آدمک در یستی طو توب قصصی ترکیه چدک دیو لر استاد لطیفی بیت چند بخشی
 تاشن توای کدنه * نیست چوب او که میرانی شکنه * بخشای * بخشیدن لفظند
 صیغه امر در مولانا جامی بیت بر صنی و پیریم بخشای * بر عجز و فقیریم بخشای *
 و اسم مصدر دخی استعمال اولور * بخودی * ضم خاء معجه و و او معروفله با شقه
 باشند دیمکدر میرظمی بیت جست همین تند دل و بر غضب * رفت به صرا بخودی
 نیشب * بخیزی * سکون خا و فتح یای تحتانی و کسر زاء معجین ایله یکی جامه کیلد که
 شاکرده و بر بلان شربت بها واسکی جامه بی بر فقیر و یرمک * بدخشی * مراد لعل
 دیکدر کذا فی شرفنامه * بدرای * فتح دال و سکون راه مهملتین ایله لفظ مرکدر طشره
 کل معنایه مولانا جامی بیت بکدم از پرده غفلت بدرای * باشد این راز شود پرده کشای
 سکون دال و فتح راه مهملتین ایله راز فکر لو وسط تدبیر او اولور * بدری * سکون دال و کسر
 زاء مهملتین ایله اول چار کوشه بزرگه ایچنه زروسم قویوب صره نامیله بر کسنیه و یردر
 و یا خود کوندرو لر مند بلیوری دیو لر حکیم سنایی بیت جبه خوام و دراعه خوام زروسم *
 زانکه بهتر بود این مردو ز پانصد بدری * بدری * کلاک که صدی نیکی در میرظمی بیت بدری
 رایدی کردنی امر بود * بدری رانکو کزدن از خیر بود * و دخی مختصر بادی در که دعای خیر
 اولور مثلاً بر خوردار بادی دیمکه بر خورداریدی دیو لر * براتی * فتح راه مهمله و کسر تاء مثناة
 ایله ایکی معنایه در اول جامه و غیره که نه تسنه لو فرسوده اولش اشیا وجه پرات ایچون
 یعنی تصدق او بر یاور اول مناسبله براتی دیو لر میر خسرو بیت براتی پوش اندام تو سیم است
 برادر زاده زلفت نسیم است * شرف شفره و بیت ز نو تازنه کن خلعت حسن مردم
 پس آنکه براتی بشمع خورانداز * ثانی اول جماعته دیو لر که دامادی عروس خانه سنه

ایندر لر کی برای شیخ عربی لام جان و لاجل معنا سنه در که ترکیه ایچون دیرل شیخ سعدی
کستانده * شاهان برای پاس رعیت اند رعیت نه از بهر طاعت پادشاه * چغتای لسانده
یومعنایه آنین دیرل انوکچون دیک اولور اسکندر نامه ده کشمیر شاهای ملو شاهک اوغلی
اناسی فیروز حقتل اسکندر دیدی بیت آنین بوجهندین خطا ایلادی * که شه
پور و غیدین ایلادی * و آنین ده لغه مشترک در بر معنا سید ایشمه دیمه رثانی معناسی
هیت و وقار دیرل ایل بیت رای ملک خویش کن شاه که نیست * ملک رای تونکونی و برای
کیرتی فی سکون راه مهمله و فتح تاهمه و کسرتوله بخت و تفاخر و تعظم ایل صالحن کذافی جمع
الفرس فی رجوشیدکی فی قورداشی دیدکاری علت که سیدی میجان دم اولوب وجوده
قبردوغی مناسبتله نسیمه اولمشدر کذافی بعض الشیخ فی برخی فی سکون راه مهمله
و قاف و فتح جاء معجه ایل معنی مستیزه کاری کذافی مؤید الفضلا غوغا و مرنه اولور سه مجاده
ایدی کذافی جمع الفرس فی برخی فی سکون راه مهمله و کسر راه معجه ایل فدا معناسنه
تشدید ایلده مرید و خواجوی کرمانی بیت میجان توای جان من زان تو * دل و جان من برخی
جان تو * شیخ سعدی بیت جان برخی روی یاد کردم * کتم مکرش و فاست چون نیست
سیامانی بیت نامه باری می نویس که جان * برخی آن خط و عبارت تو * وله در بوستان
بیت همی قی و دید ما در پیش * دل دوستان کرده جان بر خیش * تشدید ایل کال
اممیل بیت برخی آن دو عارض و آن زلف عنبرین * جان من ارچه نیست بدین حال
نارین * شارج بوستان سروری و شمی برخی لفظندن برعل معنا سنه و غی عرق معناسنه
صانوب فدا معناسنه اوغراما مشلرو بر معنا سید برز در که برخی از شب گذشت کیه دن
برز یکدی دیمکر فی برقی فی سکون راه و فتح دال مهملتن و کسرتاف ایل پردی دیمکر
ایکی معنایه کلور اول بر دغ نکلتیدریای نسبتله نکلتی اولور ثانی ولایت بر دعه منسوب
اولان خلق فی برقی فی سکون راه و کسرتاف مهملتن ایل اوج معنایه کلور اول فرملک
جهانگیریه بر نوع لطیف خرما در که مشک و استکنک دخی دیرل ثانی ظروف سنه یعنی
طامندن ترش اولمش قابل ثالث مجمع الفرس تنصیر معناسنه در بیت بردی که کند
زیید اورا * کوو امده مسخره بشیطان فی برزگری و برزگری فی کلاما بسکون
الراء المهمله و کسر الراء المعجه و فتح الکاف الفارسی زراعت و حراثت ایتک اکھیلک
معناسنه در فی برزی فی اکھی که کشاد زردخی دینلور کذافی مشکلات فی برسی فی سکون
را و کسرتاف مهملتن ایل معنی میزار و معنی بردن کذافی مشکلات فی برزی فی سکون
راه مهمله و کسرتاف بر کیری لفظندن اختصار اولمشدر فی برکی فی فتح راه مهمله و کسرتاف
فادسیله کلامه در از که درویشان کیرل عربیله برنس دیرل کذافی کتاب السامی فی الاسامی
یومعنایه شیخ سعدی بیت حاجت بکلامه برکی دامتت نیست * درویش سفت باش
و کلامه نتری دار فی برومندی فی ضم راه مهمله و او معروف و فتح میم و سکون توله معنی بر خورداری
میومک و کامل اولقی معناسنه در فی بری فی کسر راه مهمله مخففه ایل ذکر مرور ایدن بر
ایل مرقع استعمال اولوب برای دیرل برای بودنی قیه و بهارات ایل آیه کوفته سی کی

کی ایدوب یوغرت ایل بشوزر لر نهایت ایر سنه برا و خرده سنه بزی دیرل عند و سنانده ۱۹۹
مخصوص طعاند ر عرفی شیرازی غده وار مغله شعرند دیمشدر بیت کریمه راضو و سنان
شودری * در خوان نعمت نتواند بر برای * و برات امید و خیر و کدخی دیرل مزید
تخفیفه بر سنه منفصل و فارغ و دور اولق معنایه و تشدید ایل امل بحر او بادیه
دیمکر بره منسوب فی برقی فی فتح راه فارسی و سکون راه مهمله و کسرتوله تحمل
و وقار و حشمت ایل دیمکر حکیم فردوسی * صرع * برقی نکند آر آن مرز و بوم *
فی برندی فی فتح راه فارسی و سکون نون و کسرتاف مهمله ایل معنی تنگی معیش و بیچارگی
یعنی فقر و عاجز اولق اگرچه حرکتی اشعار اولمش لکن باء مفتوحه جمله دن انصب اولفله
یومعنه غی بر اولندی اسباب و قوف نظر نه خلافی ظهور ایدر ایه اعتراضدن عفو و رجا
اولور فی بسکوی فی سکون سین مهمله و ضم کاف فارسیله معنی پرکوی و بسیار گفتار
ابوالعانی بیت مرکز نو و بیکوش کل فریادت * ای بلبل بسکوی یکی ناله وزارت فی برسی فی
بسا لفظنک اما له سید هر معناسنه معنی بسیار حکیم فردوسی بیت چه ناخوش
بود دوستی با کمی * که مایه ندارد ز دانش بی * و دخی پنجه معناسنه شاعر بیت برانجه
میکندر ددل منه که دجله بسی * پس از خلیفه بخواد گذشت در بغداد فی بشکاری فی
سکون شین معجه و فتح کافله معنی کشت و کار شیخ آذری بیت چون شود وقت کشت
بشکاری * آب آن چشمه میشود جاری فی بشلی فی کسرتاف معجه و لامله معنی مجسمی
و در آویزی یعنی بر سنه یه چرایوب اصلق شاه ناصر خسرو بیت معنیایی فراز و بند
و قران * بر غزل دی بطبع در بشل فی بطمی فی بر نوع شراب طرفیدر سائلی فرمشدر بیت
سائلی خسته دل بی بطمی در کباب * و که کباب چه سود ساختن اکنون ز بط فی بفتی فی
سکون قاف و فتح تا و کسر راه مهمله ایل جمله آلترندن اول سنه در که پایکی اکا پکیروب
طوق و دجه آنکه اور و ب صیق ایدرل ابر شمش کارل بره و کفتری و افزا دخی دیرل عربیله
دغه و ترکیه طراق دیرل خسروانی بیت کارگاه نطق را طبعش چون ساجی کند * لفظ
ز بند تار و معنی بود کاکش بفتی فی بکرای و بکروی فی کلاما بسکون الکاف و فتح الراء ایل
بر نوع میوه در تارخ ایل لیون اراسنه لکن نارنجمن کوچک و طنلور در شبانه کارده چوق اولور
حکیم فردوسی بیت بخانه درون بود تابکروی * نهاده روش نار و میب و بهی فی بابلانی فی
سکون لام اول و فتح ثانی و باء موحد و کسرتوله ترکانه مخصوص بر طعاند کذافی مشرقه
و بخودیده و مثل مشهور در که حلوا ی بابلانی تا محوری ندانی مسطور در فی بند با کوری فی
را و در نیتوجه دیرل فی بندی فی کاف الراء اسیر اولان مسلمان دیرل ابوالعانی بیت
جناها که کشیدم از رقیبان * چنان بندی که شدد دست کافر فی بهرکی فی سکون ها
و فتح راه مهمله ایله غنا و طول معناسنه و دخی غنی و مقول معناسنه فی بهری فی بر مقدار
و حمده دیمکر فی بهی فی کسر ها ایل معنی روشن حکیم شیرازی بیت باز کردن مایه که کھی
شدد استقرا و معنی می فی باب الاء الکسوره مع الالف * برون سرا فی اول التون
و کشته دیرل که ضرر بخانه دن غیری برده سکه لشم اوله یعنی قلب سکه بیرون سرادخی دیرل

زبان هندیه غیر سال دیرل کسر غین ایله حکیم زاری قهستانی * قطعه * برونشانی توان
شناخت قلب از نقد * اگر چه نقد روان مزار وانی فی * محک شاهد حالست عاقلان رانند
که سکه درم من برون سرایی فی * وله بیت افسانه موعظت صریان * نقد نیست ولی
برون سرایی فی بریان محلا فی ضم میم و فتح جاء مهمله ایله شرفنامه ده اول بریانه دیرل که
حل تناولند تره و توزب و سبزه موجود اولوب معاتنا ول اولنه فی بکیاسا فی سکون کاف
و فتح یای تحتانی و سین مهمله ایله تنبلیت یعنی کوچک یوک که اوزرینه بملک قابل اوله و قبل
بانباء الفارسی کذافی المحمودی فی بنا فی عربیدر لکن فارسیه استعمالی شایع در حقیقتا
عمارت معناسنه در ابوطالب کلیم بیت زهوش اوست که پهلوی نیز ندبه سپهر * که بر سرش
به نقد کنبدی که کهنه بناست * و مجازا بنا برین دیرل بناه علی ذلک معناسنه فی بیانی کل
معناسنه صیغه امر در اصلی آید و حرف با ادخال اولنوب بای اولدی قلب مکان اولنوب
بیا اولدی خواجه حافظ بیت بیا که قصه رامل مفت سست بنیادست * بیا ربا ده که
به دیر بر بادست فی بدلا فی سکون یای تحتانی و فتح دال مهمله ایله معنی مدیان حکیم زاری
قهستانی بیت معنی جای دگر بردم ازان سری بیفکادم * تشاید بیرلا کفتن بیا تابکدرم
زینها فی برون سرایی برون سرای مرقوم معناسنه که دغل سکه دیرل کذافی فرمک
جهانگیری حکیم زاری قهستانی * قطعه * نیز سیدی نه پیغمبی فرستادی درین مدت
که بیکدشت ایامی که دردم راروا بودی * باول سینه بامن همجو سم صاف نمودی * باخر
امتحان کردم زو بیرون سرای بودی فی یسر و پا فی رند لا و بالی و کدای پریشان حالی
خواجه سلمان بیت شاهانک سالی سرو پاست برآورده * بکبار کی احوال مزایسر و پا
کرده فی بدنا فی کوزی در چشم بینا کور و کوزدیمکدزم و لانا صائب بیت یارب از عرفان
مرا یمانه سرشارده * چشم بینا جان آگاه و دل میدارده * بین لفظی که صیغه امر در گاه
امم فاعل اولورائف داخل اولد قلده بونده اولان الف فارسیه وصف جمل ایله توصیفک
اداتی در توانا و شنو او کویا ه کی الف کیسدر مقابل نایندادر فرمک جهانگیری بدینایی دیرل
چشم مراد ایدرل شاه ناصر خسرو بیت بره صیبت کاشته روز و شب بدم * جان و دل
ود و کوش و د ویناییت تمام * و کتاب زنده بینایی معنی ماه که عربینه شهر دیرل فی مع الباء
تلا ب فی سکون تاء مثناه و فتح لامله خرمایچه کی نک غلافی که کوزه فی دمی دینلور و دخی
برنجاسب معناسنه که بوی مادران دخی دیرل فی برنجاسب فی کسر زو و سکون نون و فتح
جم و سین مهملتین ایله غایت آبی زینب اوتدر با نجاسب و برنجاسف و با نجاسف دخی دیرل
فی بشتاب فی شتابین لفظندن صیغه امر در جمله ایله معناسنه میر نظمی مروتی بیت
چو در بزم مایارشدی بختاب * باوردن باده زانشتاب فی با نجاسب فی کسر لام و سکون
نون ایله برنجاسب مرقوم معناسنه در برنجاست دخی دیرل فی بی آب فی بی رونق و بی لطافت
میر نظمی بیت همین از حمارم مکرشد کباب * شود بزمی باده بی آب و تاب فی بی تاب فی
بی طاقت و بی قوت و بی فروغ ابوالمغنی بیت از قدموزون تو شد سر و بی تاب از بختاب
بیش رخسارت شود خورشید بی تاب از بختاب * و بی مجال و یوزغون معناسنه عربیه فارت

فاتر دیرل و چغنائی لسانده یورداشه آرماع و آرماق دیرل خسته میرعلیشیردن لیلی و چغنون
مجنون لیلی نک قبیله سی کوجدی کی برده کوردی کی آرق آت وصفند دیر بیت ابیبتی نیری
زخمیتین آریب * اعضاسی خراشیدین قیز آریب * یعنی در یسنی کو ترکدن یوریاوب
و اعضاسی قاشمقدن قیزاروب دیمکدر فی بیوراسب فی سکون یای تحتانی و را و سین
مهملتین و فتح واو و همزه ایله تام نحا کماریدر وجه شمیه سی بیوراون بیک عدد دراسب
معلوم اون بیک آت مالک دیمک اولور خاقا نینگ استادی فلکی شروانی بیت زمانه
ملکت جم به بیوراسب نداری * اگر بجزعه رسیدی زجام دولت برخم * و حکیم خاقانی
کتف محمد از در مهر نبوتست * آن کتف بیوراسب بود جای ازدها فی بیجاده لب فی دوداق
اوز رنده اولان صای و قرمزی رنگ کذافی فرمک محمودی فی مع التاء * بدست فی فتح دال
و سکون سین مهملتین ایله بعض نسخه ده کسر دال ایله ده منقولدر قارش معناسنه که
عربیه شیر دیرل کسر نین ایله منوچه ری در صفت اسب بیت برتر از آخته پویه کند
چون عنکبوت * بر بدستی جای بر جولان کند چون بازن * حکیم سوزنی بیت
نیود از تصرف تو برون * یک بدست از زمین نه فاک * شیخ سعدی بیت بدستی
را که درمشتی نکند * جوانکشتی فرو برده بخاتم فی برنجاست فی فتح راجیم و سین مهملتین
و سکون نون ایله برنجاسب مرقوم معناسنه بر اوتدر صاری چپکی اولور بوی مادران
دخی دیرل بعض معالجات ترکیبیه جزو ایدرل لسان یونانیده ارطیمیس ایدرل فی بدست فی
سکون سین مهمله ایله بکرمی عدد معناسنه اولان بیست لفظندن اختصار اولمشدر
فی بشاخت فی کسر نون و فتح شین و سکون حاء معجتین ایله معنی نصب کرد نشاندن
لفظندن فعل ماضی در حکیم فردوسی بیت با کرام شاهانه بواختش * بر خویش بر تخت
بشاختش فی بشاست فی کسر نون و فتح شین معجه و سکون سین مهمله ایله معنی بنشست
یعنی جلوس کرد استاد منوچه ری بیت فاخته کال همپر بنشاستند * نای زنان بر سر مشاخ
چنار فی بهشت فی کسر ها و سکون شین معجه ایله معنی بها د یعنی قودی خواجه حافظ
بیت در عیش نقد کوش که چون آبجور نماید * آدم بهشت روضه دار السلام را
فی بهشت فی سکون یای تحتانی و سین و کسر حاء معجتین ایله نسخه حسین و قایی ده
اغاج و غیره کوکیله قویش و قویدی دیمکدر شمس فخری بیت چنان بنیاد ظلم از کشور
شویش * بفرمان الهی کرد بهشت فی بدخت فی سکون یای تحتانی و حاء معجه و ضم دال
مهمله ایله نام ستان زمره که ناهید دخی دیرل کذافی مجمع الفرس فی بدست فی سکون
یای تحتانی و سین مهمله ایله اوج معنایه در اول مرتبه اعداد ده بکرمی عدد در که عربینه
عشرین دیرل ابوالمغنی بیت چارده ساله کرچه محبوبست * بدست ساله جوان
مطلوبست * ثانی یعنی زیان رسیدن حضرت مولانا قدس سره بیت صد هزاران کرک را
این مکر نیست * عاقبت رسوا شود این کرک نیست * ثالث مختصر بایست ذر شیخ
سعدی بیت دگر مرکب عقل را بویه نیست * بکیرد عنا نش تحیر که بدست فی بدست فی
سکون یای تحتانی و فاو ضم لامله نام ستان زمره در کذافی مجمع الفرس فی مع الحیم * بیج فی

سکون حیم فارسی و کسر باء مؤنثه ایل به معنی نفعه ده آخریده حیم فارسی ایله درایکی
معنایه کاور اول مخفی سو بلك که ترکیه فلسفی دیر لثانی برلفظ در که چو بانگی نواخت
ایدر لری یعنی جعفر لری وایکی معنایه شمس فخری * قطعه * در دسته انصاف جمال الحق
والدین * مرکز حق ظلم نکونند به حجج * از معدائس کرک شیان به چو شیانان * خوانند
یزکان کله راجله به حجج * بر کجی سکون راء ممله و نون و کسر کافله حلوائی شیمینه وایری
شده انه اولان نسنه به دیر لری * حجج * جمع الفرسه به معنی ریم چشم یعنی کوزده اولان چوق
و فرهنک جهانگیریده برنج معنایه مسطور در لری * برنج * معروف عربیه از دیر لری
فتح هنزه و ضم رایله اهل کیلان بغدادی رینه برنج تناول ایدر لری وجود دانسانده امراض و علل
تولد ایتر مزو بغدادی آدمی عمر طبعی به ایرشدر مزدیر لری شول مرتبه زعماری وار در که
مینه نوحه ایتدکه نان نخوردی چرامردی دیر لری کیلان شعر اسندن بری دیشدر بیت
مکس زرج الم در جهان مخور کندم * برنج خور که نباشد از ضرر پیدا * بشیج *
فتح شین معجه و سکون نوله نسخه میرزا ابراهیم شکج روی یعنی بوری شق که اختیارلق
و باغضب سیمی ایله چهره ده ظاهر اولور کتاب السامی فی الاصامیه چهره ده طراوت اولوب
خشکی اولق معنایه ویرز وایله عربیه کاف دیدکاری علتدر بو قول صحت اقرندر
بلاج * لام و الفله بور یا یعنی حصیر که فقر او در ویشان دوشنور لری کذا فی جمع الفرس
باج * کسر لام و نوله بر نسنه نك مقدار و اندازه سنه دیر لری مثلاً باج فلان دیر لری مقدار
فلان دیک اولور کذا فی فرهنک جهانگیری * بیج * سکون نوله به معنی کره یعنی دو کم هنزه ده
اولور سه ابوالمعانی بیت بر نیاید ناله از ضعف جان فرسای دل * بیج * باشد در کلو
هر آید و آسای دل * بیمار غنج * فتح غین معجه و سکون نوله اکثر اوقات ده خسته اولوب
عمری خسته لکله یکن میرنظمی بیت هر که شد مبتلای بیمار غنج * دست شوی ازین سرای
سینج * مع اخاه * بیج * سکون یای تحتانی ایله کوک واصل درخت که ریشه دخی دیر
شیخ سعدی بیت اگر زباغ رعیت ملک خورد سیمی * بر آورند غلامان درخت او از بیج
اصل معنایه طالب آمل * مثنوی * نشاندی بیج ازیشان بر دیار * ز احوال همه عالم
خبردار * ز خاصان بیج او بیرون درگاه * ندیده هیچکس بیرون درگاه * بید سرخ * قزل
سکوت معنایه عهد یوسف بیت هر آن زمین که خورد آب جوی تیغ تو میشاید * که سرخ
بید برون آید از میلانش ولززد * بیستاخ * سکون یای تحتانی و سین ممله و فتح
ناه مشاء ایله یعنی کستاخ که بیستاخ دخی دیر لری میسر و بیت بسیار متداین سخن فراخی *
ز اندازه گذشت بیستاخ * بکران چرخ * دوران بهشت و ستارگان کذا فی فرهنک
مخودی * مع الدال الممله * بخرد * سکون خاء معجه و فتح راء ممله ایله ذقلا و ذمکدر
باخرد تقدیرنده حکیم سنایی بیت دوست دانی نه بشد مرخود را * این بود پیشه مرد
بخرد را * بخرد * فتح خاء معجه و فاء ایله به معنی عطسه کند یعنی افسرد مصدری خفیدن
کاور منجیک بیت چون بخند صبح سعادت اثر * غالیه سا کرد باد سحر * کذا فی الموند
و ادات الفضا و جمع الفرسه بوزن بخورد یعنی سرفه او کسورک معنایه در لری بدرد و

سکون ذال و ضم زاء مملتین و و او معروفه و داع معنایه ترکیه اسنایه دیر لری
خواجه حافظ بیت ماه کنعانی من مسند مصر آن توشد * وقت آنست که بدرد و کتی ندانرا
حکیم اسدی بیت بگفت این وزار از مره و د کرد * بیوسیدش از مهر و بدرد کرد *
بیرسد * فتح را و سین مملتین ایله برکله در که لسان درویشانده چارید رحق یتوره
معنایه مولانا طوسی بیت کفتم از غمره خب نکی یکدایان برسان * چشم بر هنزد و کفتا
بیرسد ویشان * و ایریشور معنایه رسید ندن فعل مضارع در لری بسچید * کسر
سین ممله و سکون یای تحتانی و فتح حیم فارسیله ساز کاری ایدر معنایه فعل مضارع در
مصدری بسچیدن کاور حاضر و آماده ایتک معنایه استاد دقتی بیت کنون رزم کردان
بسچید همی * سرازرای و تدبیر پیچیده همی * بشکرد * سکون شین معجه و راء ممله
و فتح کاف فارسیله اصله شکر دایدی که شکاریدنن مشتقد راء زائیده ادخال اولمشدر
بشکلید * سکون شین معجه و کسر کاف و لامله طرنقله و یا خود نیرو بحق و قناتر ایله
پان ملک و دکن جامه به یا پوشوب بر تمق شمس فخری بیت خسرو رستم جدال زبده مجود
شاه * آنکه به پیکان نیروی قهر شکلید * استاد کسائی بیت یاسمن لعل پوش سوسن
کوهر فروش * بر زنج یلفوش نقطه زد و بشکلید * کذا فی تحفه الاحباب اما نسخه
حسین و فایده معنی نشان و رخنه در فکنک باشد بسرناخن و یا بانکشت مسطور در
بشکلید * کسر شین معجه و فتح لامله به معنی بچسبند و در آویزد به معنی اول حکیم ناصر خسرو
بیت آتش پیشک بجان در بشک * چون تو بخرام در بشل * و معنی ثانی ابو شکور
بیت که بی داوراد اوری بکسلد * و کر بیکناه آنچه بد بشک * بنوید * فتح نون اول و و او
و سکون ثانیله بر نسنه بی بریده طریق مثلاً صوی کوزه ده صقلی کی کذا فی جمع الفرس
بیرسد * سکون ها و ضم باء مؤنثه ایله ایولاک وصف ایتک وایو اولق معنایه میر
نظمی بیت میهوده من درد سترم هر علاج * زخم دل ما قابل میبود نبود * و دخی اعلام
رجالند در مرویدر که حضرت سلمان رضی الله عنه جنابک اول اسم لطیفی میبود ایدی
بعد سلمان نسیمه ایاد باز * بیجاد * سکون یای تحتانی و فتح جیمه بیجاده دخی
دیر لری یا قوتک بر نو عیدر بعضیلر یا قوت خرده سیدر دیدیلر بعضیلر لعل چنسنندن و بعضیلر
فیروزه نوعندن دیدیلر و بعض لغت کاهربا دیدیلر اصحی جواهر خرده سیدر شمس فخری
کاهربا معنایه در دیو یا زمش بیت شمول معدلت اوبغایتی بر سید * که از تعرض کاهست
بر حذر بیجاد * شعرای متأخرین چار ابر و دلبرک هنوز باورمش خط لبنه دیشلر ابوالمعانی
بیت در جهان مثلش دلارای بنوده ایجاد * حسن آن مهر و بیفروده بفاقت ایجاد * بید
سکون یای تحتانیله الی معنایه کاور اول سکوت اغا جنه که عربیه صفصافی دیر لری یوسف
* قطعه * بغیر بید که بالطبع رعشه داشت چه نخلست * که پرورد بزمان تو باغبانش
ولزد * خیال گفت نه بیدست بالعرض مترازل * باین دلیل که بادست هر زمانش ولزد
ثانی به معنی باشد حکیم فردوسی بیت میان بسته داید و بیدار بید * همه در پناه جهاندار بید
ثالث مازند رانی بر دیو آید زوله بیت نمایی مرا جای دیو سپید * همان جان پولاد غندی

ویند * غندی دخی دیو آیدر رابع مترادف باد در که باد ویند دیرل یعنی پیووده وین قائم
دیملک وله بیت سخن گفتن او بود باد ویند * که بهرام دارش بایران توید * خامس یعنی بود
ویاستید * وله بیت همه در پناه جهاندار ویند * خردمند بینوی آزار ویند * سادس
اول قور مجفرد که چوقه یه و کچه یه و مشوب تپاه ایدر ترکیله کوه دیرل مظفر هر وی بیت
هوا چنان به برودت که آدمی خواهد * که همچویند بویینه میشود پنهان * و زبان هند پند
بر کتاب آیدر که مذهب هندویان احکامنه مشتمل عقیده باطله لری بویه در که اول کتاب
آسمان نازل اولش اوله میر خسرو * مشوی * زهی هند و زیانت مانده در ویند * که در محراب
داری روی امید * که آن شده که از بیت بر آدم * ز آبت سرخ بید و لاله کارم * بیداد
سکون یای تختانیله ایکی معنایه در اول معروف ظلم و جور معنایه که ظالمه بیداد کر
دیرل ثانی ترکستانه بر شهر امید که رستم آتی فتح ایلدی پادشاهنه کافور دیرل مردم خوار
بر کافر ایدی حکیم فردوسی بیت دزی بود از مردم آباد بود * بکانام او شهر بیداد بود *
که بیداد * سکون یای تختانی و فتح راه مهمله ایلد پیر و اختیار و عمل مانده معنایه میر نظامی
بیت که بر مردمان کار بیداد بود * اگر چه کهن سال و بیداد بود که بیزد * سکون یای
تختانی و فتح راه مهمله و زاء معجه ایلد جمع الفرسه اکه دیشندن چقان دموور خرد و سی که
صربیه براده دیرل و دخی بر دارودر قبر جفه سور در نفع حاصل ایدر و دیرل که اوزرینه
قونماز و فرزند جهانگیریده بر نوع معقد مصطکی به مشابه غسل کی صافی و بی غش اولور
و غایت نیز بویدر طبیعی حار و یابسد و عرق النساء و تقریسه نافه در وادار حیض ایدر
اکا بیزه و بیزدی دخی دیرل که بیزد * سکون یای تختانی و راه مهمله و نون و فتح کافله
بر شهر آیدر معری بر چند در پور بهای بای * قطعه دیگر از آن پند برد * در نیشابور
آن پلید بد سیر * خواند بر تر شیرین و بکنی * زعفران بیرکنیدی کردجر که بیند
سکون یای تختانی و نون و فتح مهمله چاقلدی که دکرمان طاشی اوزرینه قورل دانه بی
تدریجه دوکک ایچون و غیره دخی اولور میر نظامی بیت در ویش آسیاب باد دارد *
زبانش در دمان بودست بیند که بیند * سکون یای تختانی و نون ثانی و فتح نون اول
ایله یعنی امید و امیدواری و دخی جمع فعل مضارع در کوررل دیملک اولور که بیند
سکون یای تختانی و فتح نونله اوج معنایه در اول امید طوتار ثانی کره و عید معنایه بویکی
معنایه ترتیب اوزن شمس فخری بیت چرخ صاحب قرانی زویند * وین سخن فاش
گفته ام بیند * بیند اول امید ناک و ثانی چند و کرت دیمکدر ثالث مفرد فعل مضارع در
کورر دیمکدر که بیند * فتح یای تختانی و سکون نونله بوزن کی اند یعنی هستند حکیم
انوری بیت چه بزرگی بود در آن به بیند * هم درین آشیان و ماوی بای که بیورد
سکون یای تختانی و راه مهمله و فتح و او ایله بوزن بیدر ایکی معنایه در اول تورانی بر مبارز
نامیدر که افراسیاب پیران و یسه امدادنه کوبدر شیدی ثانی بر شهر امید که مشهوری
باورد دریا و دخی دیرل که بیورد * سکون یای تختانی و فتح و او ایله بوزن اوله آنشدن
اواب صراوب یا نغه قریب اولمه دیرل شمس فخری بیت گفتند بلاد اکتن و جان

و جان غن و سوز * گفتا که چه وقتست هنوز آنچه به پیوود که مع الزاء المهمله * بنیای
سکون تاء مثناة ایله که بسیار * کسر تاء مثناة و سکون سین مهمله و فتح یای تختانیله
حکیم اسدی بلا معنایه نقل ابلشدر که برادر * حقیقتا قرنداش معنایه در شیخ
سعدی بیت جهان ای برادر نمائند بکس * دل اندر جهان آفرین بد ویند * مولانا جامی
در یوسف زلیخا بیت برادر یوسف آن نور دودیده * ز کم سالی به عراکم رسید * مولانا هاتنی
در لیل و مجنون بیت صمدیار بود سک موافق * بهتر ز برادر منافق که برادر که تر * کسر
کافله کوچک قرنداش که برادر مهتر * کسر مهمله بیوک قرنداش که برادر که تر * سکون
نون و فتح کاف فارسیله اوکی قرنداش فارسیده بونلر ایچون مخصوص اسم یوقدر چغتایده
کوچک قرنداشه کسر الفله اینی دیرل کتاب سبعة سیان دهیدی اقام شاعری کلوب بهرام
کون قصر یاید قلمی رده کوز بیت اینی یا نکلیغ دیا او غول یا نکلیغ * شفه خدمت
قیلوردا قول یا نکلیغ * یا نکلیغ کی دیمکدر که برادر * فتح راه مهمله و زاء معجه ایلد نیکویی
وزیای و پیرایه و لطافت معنایه در که بستار * سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله
صنعت و نا استوار معنایه حکیم ناصر خسرو بیت عروة الوثقی حقیقت مهر فرزندان
اوست * صیفتست انکس اندر عهد او بستار نیست که بسیار * کثری میاند هزینه ده
او اورده مخصوص چوق معنایه مولانا عرقی * قطعه * در محبت درد اگر بعد و ابسیار
نیست * ریش اگر ناسور شد الماس در با زار نیست * کردلم تنکیمت و خونم تلخ عرفی باک
نیست * دیدم را هر آشتا و کره بسیار نیست * عربی کی کثیر معنایه در چغتای لسانده
قالین و دخی کوب ذیر لفرهاد نامده فرهاد غنوز طفل ایکن و صفند دیر که بیت کیم اینسا
درد دخی آزار و ایت * قیلیب اول درد آنکا کوب کوب صراحت که بشار * فتح شین معجه
ایله بش معنایه کاور اول یعنی نثار یعنی اول نسنه که صاچلور تاج الدین بخاری بیت صاحبنا
هر نکته توبه ز کج سیم و زر * لعل و مروارید بر لعل که بارت بشار * شمس فخری بیت
بشیر باد صبا مرده کل آورده * همی فشاندر پایش ابر و شاخ بشار * ثانی پابند و گرفتار
معنایه میر خسرو بیت هر ضعیفی کی جهد از پای بند آب و گل * پیل بهان شود چون درو حل
کرد و بشاد * وله بیت بشر مباد که کرد دبدست حرص اسیر * مکس مباد که ماند میان
شند بشار * ثالث یعنی لمس یعنی ال صور و بر نسنه بی یوقلق استاد فرخی بیت
غنوز پیشرو و سیان بطوع نکرد * رکاب اورا بتکون بدست خویش بشار * رابع
یعنی زر کوب خامس نمخته حسین و فانی ده و حکیم اسدی نمخته سنه یعنی کوفته و و اما نده
یوم معنایه مسعود سعد سلمان بیت امروز بت پرستان هستند بیکمان * در پیشه ماخر پند
و در غارها بشار که بفار * فتح غین معجه ایله یعنی آب روان که بکمار * ضم کاف ایله
امر صیغه سیدر یعنی مستولی کن رشید الدین و طواط بیت باز کردان ز حرب لشکر
خویش * ردل از لهو لشکر بکمار که بنا کرد معنایه اصل بنا کرد که کر کردن
مخفدر ایدی معنایه چون رده واقعدر که بهار * ولایت هند و ستانده شهر دهلی نک
جانب شرقیستند واقع بر شهر در که آندن یکوب ولایت بکالیه و ایلور اول ولایتک و المکی در

م بر سر و بیت کرانی سیمین بش که متوی شرق افتاد * فرود کشت بهار و باند شد غزن
که بهر یی ایورک دیکدر که به ایو و ترادات تفضیلدز معنای ترکیب یکرک اولور مجر رضا
بیت کیفیت بزم توملاست امشب * هجران تو بهتر ز وصالست امشب که بیار یی کتور
معناسنه صیغه امر در اصلی آرد آوردن حرف باء مکسوف ادخال اولوب بار اولدی
تلفظ نوع ثقل اولغین حرف م بدل یای تحتانی کتور بپار دید پل از ساقی نامه اقدسی
بیت پی سر و جدت بهر سومرو * بیار از سر بسته از خم شنو که بیچکر یی سکون یای
تحتانی و کسر حمله قورق عربیه کی جبان معناسن افاده ایدر مولانا ها تنی بیت نیم
بیچکر م که ترسم ز جنک * وزان جنک پایم در آید بسنک که بیچاور یی سکون یای تحتانی
و فتح خاه معجه و و او ایله کوکلی اغاج تناور ترکیبی کیمیدر اصلی بیخ آورد در متصل یازلق
و سم اولمشدر کذا فی المجمع که بیدار یی او یانق و متیقظ معناسنه مولانا صائب بیت
تاکی غبار هستی مودوم چون حباب * صائب حجاب دیده بیدار من شود * ودخی اکاه
و متنبه معناسنه وله بیت دست بیدار دلان آبله فرسود شده است * تا ازین خانه
تاریک دری یافته اند * چغتای لسانه اویقاغ دیرلر او یانق دیکدر سبعة سیان ده
معراج و صفت بیت دهر شور و شر دین آسوده * کونکلی اویقاغ و کوزی اویقوده *
و او یانغ دخی دیرلر نه سبعة سیان ده بیت خواجه یملی که مست ایر و ریاساغ * یا نیمه
اویقوده ایر و یارلویانغ که بیدار یی ترکیب کینه اوی عربیه کسر خا و سکون را و فتح و او ایله
خروج دیرلر تخمک یاغن چیمقاروب زیتون یاغی کی چراغده یا قرا که بیدار یی سکون یای
تحتانی و سین سوله و فتح تاه مثناه ایله بحر ی بر حیواند رقره ده دی تعیش ایدر سک مجریه
دیرلر و سک آبی ده دینلور ترکیب قوندوز دیدکاری حیواند رخابه سن بعض معالجه
ادخال ایدرلر اخراج ریج و دفع امراض بلغیه و سودایه نافه در چند بید ستر و چند باد ستر
دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت بینام هم کنونش چو بید ستر خصی * آن بد که رشتا لک توسن
رک استرک که بیدار یی سکون یای تحتانیله یوزن ستر یا کی معنایه در اول یعنی صاعقه که ترکیب ایدرم
دیرلر کذا فی الصحاح بی معنایه استاد دقتی * قطعه * توان ابری که تا ساید شب و روز *
ز بازین چنان چون از کن نیر * بیازی بر کف دخواه چون زر * چنان چون بر سر بدخواه جزیر
ثانی یعنی جامه خواب شمس فخری بیت توان شعی که همیشه هات میگویند * مسافران
همه در راه و خفتگان در بیر که بیرو بار یی حضرت جناب باری جل ذکره اسماء شریفه سندندر
که بیزار یی سکون یای تحتانی و فتح زاه معجه ایله اوصاف و ترک آیتک معناسنه مولانا زمی
بیت دل بن الم عشق تولدت نشناسد * بیزارم از آن دل که محبت نشناسد * چغتای لسانه
او سال دیرلر که بیزار یی آجه سزیم فی مفلس و جری دیکدر نتم ضروب امثالده دیمشلد
زر ز کشت بیری در دسر که بیستار یی سکون یای تحتانی و سین سوله و فتح تاه مثناه
ایله سوز اراسته و سوزی متصل تکرار ایتک بعض آدم بر سوزی مرکز کلام
ایدنوب هر سوزنده انی ایراد ایدر فرحنگ جهانگیریه بیستار و لفظ در بهمان و فلان کی
فلانی و بهمانی کاه متابع و کاهی مفرد ایراد ایدر لک با ستار و بیستار دیرلر بودخی کاه

کاه متابع و کاه مفرد اولور که بیدار یی سکون یای تحتانی و فتح خاقانی و فتح خاقانی ایله و نوع
شکاری قوشدر پیغو و شکره به مشابه اما انلردن نیز در یعنی یک او چار بیدر دخی دیرلر
که بیدار یی سکون یای تحتانی و خم سین سوله ایله بر شکرک امیدر حکیم زجاجی بیت
بجایی که بیدار یی سکون یای نام او * فرود آمدند آن دو خیل کران که بیدار یی ارتو قرق معناسنه که
بیش زیاد و تر معلوم صائب نیری بیت بیزان تلاش رزق قرون از جوان کنند *
خرص کدا شود طرف شام بیشتر که بیشکار یی سکون یای و سین معجه و فتح کافله اجرت سز
ایش ایشامک رشیدالدین و طواط بیت قهرت ارجمتد شود بیدر * آسمان از سحره
ویشکار که بیکار یی ترکیب بکار دیدکاری اوند هرزه کرد روز کار که برده مسکن و قرا
طو قیوب ایشمنز شهر بشهر قریه بقریه خانه بخانه کروب لقمه چمک ایدر ودخی
درویشان اسلوبند اولوب درویشلک علاقه سی اولیانه دیرلر صائبک بویی عله مناصب
اولفله ایراد اولدی بیت بیکاری و توکل دوست از مروت * بردوش خلق مفکن
زهار بار خود را که بیمار یی خسته و مریض و علیل معناسنه که مقابل سندر ست در مولانا
عربی بیت کفن بیار و تابوت و جامه نیل کن * که روز کار طیب است و عافیت بیدار
و استعان طریقه چشم دلبرانه ده بیدار دینلور اما خسته دینلر صائب بیت دوستان
آینه صورت احوال نمند * من خراب توام و چشم تو بیمار منست که بیدار یی سکون یای
تحتانی و فتح میله بیدو بی اندازه معناسنه میر نظامی بیت نموده فکر خاطر عقل در سر
کشیده جان بی فر درد بیدر که بیور یی سکون یای تحتانی و فتح و او ایله اوج معنایه در اول
اون یک عدد دیرلر امیدر حکیم فردوسی بیت بجا بیور آن پهلوانی شمار * بود
در زبان دری ده هزار * وله بیت سیمه بود بیور سوی کارزار * که بیور بود در عدد ده هزار
بولغی بی معنایه محود بیسا خوانی باء فارسیله فتح ایش ثانی نام خا کدر که بیور اسب
لفظندن مختصر در حکیم فردوسی بیت نه من پیش دارم ز جمشید فر * که بیدر بیور
میان نش بار * ثالث هر سنه که مودور اوله جوز کی و طوب کی اکا دیرلر بی معنایه فرحنگ
جهانگیریه مسطور در که مع الزاء المعجه * براز یی یوزن دراز او کوزک بیدر و غنه
بغلد قلی قایش پان سنه دیرلر که بر یی یوزن دز ز نور دیدکاری صای آری معناسنه
حکیم خاقانی بیت شاید اگر در حرم سک ندهد آب دست * زیبدا اگر در آورم بژ نبود
میوه چین که بساز یی ساختن لفظندن صیغه امر در روز معناسنه و محل تنی ده دخی
استعمال اولنور شاعر بیت بسا زکار مرا ای خدای بده نواز * که تست هر دو جهان
چان سازنی انباز * لحن * مصرع * ای خدای کار ساز کار شعوری بساز که بلاز یی
یوزن پیازی سبب و بی تقریب معناسنه بود بهای جامی بیت بود زاهد بلاز و شد فاسق
امردی دید شد بد و عاشق که بنیز یی کسرتون و سکون یای تحتانیله اوج معنایه در اول
یعنی هرگز حکیم ازرقی بیت در مدح ناکسان نکم کهنه بن بنیز * زان پاک نایدم که بود کهنه
بیزان * ثانی یعنی نیز حکیم قطران اردوی بیت اگر باز آیدم دلبر بیند بشم بنیز از جان * اگر
باز آیدم جانان بیند بشم بنیز از دل * ثالث یعنی زور حکیم فردوسی بیت اسیران

واذخواستند خیر * قرصتاد نزد يك خسرو بنیز * هر روز بی سکون ما و ضم را هم مله
ایله ایکی معنایه در اول بلاور کبود در که غایت خوش رنگدر اما کم بهادر ثانی کنند
هندیدر و اعلام در جالیدن دخی اولور بی بیروز بی سکون یای تختانی و ضم راه مهمله ایله
ایکی معنایه در اول بی طالع و بی نصیب ثانی فرهنک جهانگیریه بر نوع یشل طاستدر زمرده
مشابه اما کم بهادر حضرت مولانا قدس سره بیت چنان مستم چنان مستم من امروز *
که پیروزه ندانم من زیروز بی بیمار خیر بی خسته لکدن غنوز قالمش کسسه میر نظمی
بیت چه باشد شود وصلت در دحسرت اینقدر باشد * ز نعمتهای زیبارا تمتع نیست بیمار
خیر بی بیواز بی سکون یای تختانی و فتح و اوایل معنی اجابت و جواب و یرمک و التماس قبول
ایلك معناسنه بهرامی بیت بامید رفتم بدرگاه او * امید مرا جله بیواز کرد * استاد لطیفی
بیت خداوند دعایم باز بیواز * منم در مانده بیجان دراهواز بی مع السین الم مله محس بی
سکون خاه معجه ایله ایکی معنایه در اول نرمی یعنی بوزون یومش بی ثانی مستی
یعنی کوشک کذافی فرهنک جهانگیری بی برجیس بی فرهنک جهانگیریه باه مکسور
ایله نام ستان مشتری مسطور در مختاری بیت خوانده نظم وصال رابرجیس * کشته
نیر فراق رابرجاس بی باتیس بی سکون لام و کسرتاء مثناة بهی یای ساکنه ایله بردارو
آدیدر بی بلکس بی سکون لام و کسر کافله یعنی سر دیوار کذافی مجمع الفرس بی بیر لاس بی
سکون یای تختانی و راه مهمله ایله چغتای طائفه سندن بر قبیل آدیدر بر لاس دخی دیرل
میرعلیشیر بیت ای یوزنک لوحه محفوظ آیت ام الکتاب * توغادی بیر لاس اولوسیدین
سینیک یك آفتاب بی یکس بی معروف حامیسی و معنی اولین کسسه شاعر بیت کسره
یکسانی و من یکسم * کرم دست گیری بجای رسم بی مع الشین المعجه * برایش بی فتح راه
مهمله ایله نسخه میرزا ابراهیم یعنی پاشیدن و فروشانیدن یعنی صاحب و دخی استاغی قومق
معناسنه صیغه امر اولور بی بریش بی کسر راه مهمله و سکون یای تختانیله آیرمق
وطاغتمق معناسنه صیغه امر در ابوالعافی بیت بریش زلف سیاهت زیوی مشکینش
رسد بعاشق دلخسته را حیات اید بی بلاش بی بی سبب و بی تقریب معناسنه که بلاز
دخی دیرل کذافی فرهنک جهانگیری بی بنا کوش بی قولق میاضی شعرا شعرلنده چونق
استعمال ابلشدر در از انجمله مولانا صائب بیت از بخت روی تو که سر جوش بهارست
شیم عرق شرم بنا کوش بهارست * و قولفک کویه طاقق یری شیخ سعدی بیت انکشت
خوب روی و بنا کوش دلغریب * بی کوشلار و خاتم پیروزه شامدست بی بندش بی سکون
نون و کسر دال مهمله ایله نسخه میرزا ابراهیم آفتاب و طوب اولش پنجه که اکیر ملک ایچون
حاضر انش اوله غنله و غندش و کندش و هندک دخی دیرل بی بیدموش بی اغاجده بتر
بر شکوفه در بیدمشک و مشک بید و کره بیددخی دیرل کذافی اوید خواجوی کرمانی
بیت جو بیرون بیدکره بیدموش * چن بشکفد لاله از چار سوش بی بیدموش بی
مچانه مشابه بر جانور در پیش پیراخی التند مکان ایدر بعض نسخه ده تریاک بیددخی دیرل
کذافی مجمع الفرس بی پیش بی سکون یای تختانیله ایکی معنایه در اول زیاده معناسنه که

که مقابل کم در ارتق اکسک و یکله پیش و کم دیرل حکیم اسدی بیت اباهای الوان ز صد گونه
پیش * بخوانهای ز دین نهادند پیش * ثانی بر کوکدر جدواره بکزر انجق فرقی بودر که
جدواری قیروب واصلدوب کاغده سوردلکله بنفش رنگ اولور پیش قرامتوق
اولور و صاری اولور و بر فرقی دخی جدوار و مله بوستانجی کلاهی کی دپه سی پک سوری
اولور دکر میرک اولور پیش با لته بی کلاهی کی سوری اولور جدوارک خاصه سی سبومانی
دفع ایدر پیش کندوسی زهر در معقاد اولین آدم بر قیراطدن زیاده تناول ایلسته هلاک
ایتمک احتمالی اولور سندن و لایتنده چون اولور شهر ملاهل طاغیرنده اکثر بتر اول دیار خلقی
تازه ایکن بر لضر را نیز اینش اوج نوع اولور بر نوعی اکلیل الملکدن ایرجه عقد لری او اور
سنبل هندی ارا سندن بولنور اکا فرون سنبل و ملاهل دخی دیرل بیاض نقطه لری واردر
کند و سیاه رنگدر بر نوعی دخی یشل رنگه قریب بوزرق اولور سیاه نقطه لری اولور
مامیران کوکنه بکزر بر نوعی دخی سیاه رنگدر صا رویه مایل عقد لو در قامش کوکی کی
بر نوعی غایت مهلاکدر بونکله برص و جذام علتله نسخه علاج ایدرل کذافی کتب مفردات طب
بی بینوش بی سکون یای تختانی و ضم نونله صیغه امر در دکلله دیک معناسنه طالب
آمل بیت مشکین رفتم بیان طالب * سر جوش طبعی نیست بینوش بی مع العین المعجه *
بی بریغ بی کسر راه مهمله و سکون یای تختانیله بوزن در ریغ نسخه حسین و فایده خوشه
انکور باشد یعنی اوزم صا لقمی بی زراع بی فتح زاء معجه ایله بر آلتدر آنکله آینه و قنای
پاسلرین آچرلر عربیده مصقله دیرل منصور شیرازی بیت دمد صباهمه آینه رخت
کازا * بود ز خاطر شاه فاک محل زراع بی مع الکاف * بیتک بی سکون باه موجه و فتح
تاه مثناة ایله اوزم و خرما صا لقمک بر پارچه سی که بر قاج دانه لو اولور زبان قروبی ده
ازغ دیرل کذافی فرهنک جهانگیری بی بیچشاک بی فتح جیم فارسی و شین معجه ایله نه لبندن
معناسنه در بعض فرهنک علف معناسنه بی باسک بی سکون لام و فتح سین مهمله ایله
بعض نسخه ده کسر لام و سکون سین ایله بواحد و بر دمودر شیدر باشی یعنی اولور آنکله
تنور ده آتش تارشد درلر و یاپوشن خیر پاره لرین قویارب پاک ایدر لروکاهی تنور اوزرینه
قویوب بریان اصارلر استاد فتوحی بیت در تنور و بل بادا دشیت * از باسک و خینود
آوخته بی بلک بی فتح لامله ایکی معنایه در اول نسخه میرزا ابراهیم جامه نوشرفنامه ده
هر نسخه که مشاهد سی عو شنا اوله و فرهنک جهانگیریه یعنی نوباره و مرنه که تازه و تر
او اب کورمه سنده لطافت اوله و طبیعت حظا یده ثانی تحفه و هدیه معناسنه در خواجه
سلطان بیت خار و خاشاک فضایت میفرستد مرصباح * گلشن فردوس را فراش را رسم
بلک بی بلک بی سکون لامله بوزن سلاک مجمع الفرس یعنی ستران آتش بومعنایه
میر نظمی بیت در شب هجران عالم برضیا * از شعاع بلک رود آما * و کسر لامله بر نسخه
یابشوب التک معناسنه در بی بلک بی سکون لام و فتح کافله آب نیم کرم یعنی ابا انش
صوبلکل دخی دیرل میر نظمی بیت کاه بلک کاه آب کرم شد * اشک خون آلود ما کز
چشم شد بی بلک بی فتح نیم و سکون نونله غم و اندوه و شکی دل معناسنه در بی بهترک بی

سکون ها و فتح تاه مشناه و زاه مهمله ايله زياده يوجه رفته يك او اور في بيارك في فتح ياي تحتاني
وراه مهمله ايله بايله بکزر بر قوشدر بعض نسخه ده زاه معجه ايله واقعدر في بيارك في سکون
ياي تحتاني و شين معجه و فتح راء مهمله ايله بي عار و غيرت و بي حيت معناسنه في بيارك في
سکون ياي تحتاني و فتح سين و راه مهمله ايله نسخه ميرزا ابراهيم اشتر معجه بکساله
و دو ساله يعني بر ياشنه و ايکي ياشنه و ده يا و ريمي امير معزي بيت پيوسته در چشم
و دلم در آب و آتش منزل * بر بيارك علم بر کوه و صحرا کام زن * بعض نسخه ده
ارک و تولى دوه يه ديرل شيخ نظامي بيت هزاران نخستين ازو بيارك * بکشي کشي کوه را
کرده خاک * و فرهنگ جهانگير يده شتر جوان قوی بدن معنا سته کال اسمعيل در قسيه
بيت به بيارك سب آهنک و اوک ترکي روز * که زير سيزه * کر دون هميکنند انصار
حکيم اسدي بيت دکر چارصد غني بيارك * بصند و قها شان همه سيم پاک * بعض
نسخه ده اول اشتره ديرل که اناسي ناقه عربي و باباسي اور بکلي يعني بقور اوله و شرفنامه ده
خر کره يه ده ديرل بيارك في انچه اغري ديدکاري علت که عربيه سل ديرل في بيوک في
ضم ياي تحتاني و سکون و او ايله معني عروس فخر کورکاني * مثنوي * همه ساز عروسي کرده
مهر و * بيوکس و يسه و داماد و يرو * زن و ورو بود شايسته جوهر * بيوک من بود
بايسته دختر * در و خرم بيوک و حسودان * بيوک دختران داماد پوران * شمس فخری
بيت مال و دانش عروس و داماد است * سوي داماد نشست ميل بيوک في بيارك في
سکون ياي تحتاني و فتح ها و زاه معجه ايله فرس قد يله کيمسا اعتبار اولنوب هر يوز
بکرمي سنه ده بر سنه زياده ايدوب اول سنه في اون اوج آي اعتبار ايدوب اول آي تمام
هيد ايدرل اکا بهر ج دخی ديرل بده جلال الدين ملک شاه ساچوق اول عادي ابطال
ايدوب تاريخ جلالي ديدکاري حساني کيمسا اعتبار يله ضبط تاريخ ايلدېل شاعر ديشدر
بيت شهابي شاد روز و شب قدر و عيد * همه سال و ماهيت شود بيارك * و معتبر
لغة نرده مسطور در که فارسيان قيل الاسلام هر يوز بکرمي ساله رسالي کيمسا اعتبار
ايدوب اول مالي اون اوج آي اعتبار ايدوب اکا بيارك ديرل و اول سالي ايکي اردي بهشت
طهارت و تفاوت سنه اعتبار ايتدکاري قنعي ياد شاهک زمانه واقع اولور سه انک
عظمت و متوکنه دليل ياور لو اکا اعظم سلاطين ديرل اول حده عقيدت لري بويله در که
يوسال واقع اولز ابردي شوکت پادشاه زمانه اولور حني شاه نوش الزوان زمانه اولدي
ديرل به معنایه شهر ياري ديشدر بيت زد و زجر خ تراعر انقدر بادا * که بيارك سردش
عمر نوح و صد چون آن في مع الکاف الفارسي * بيشک في کسر جيم فارسي و سکون شين
معجه و کاف موقوفه طبيعت معناسنه که بوشک دخی ديرل شاعر ديشدر بيت در دم
جه بود که جمع نماند * حال دل من بيشک و رمال * حکيم خاقاني بيت همرنک زرينک
شده سرشکم * بکشد ارك بجر بيشکم في برك في فتح راء مهمله و سکون نوله نسخه ميرزا
ابراهيم ذخيره و جرس و کليد معناليه مسطور در و بعض نسخه ده کليد معناسنه زاه معجه
ايله مرويدر و شين ايله ذخيره معناسنه و دخی و ولايت اسميدر که قطب جنوبی او زرينه

او زرينه طلوع ايدر شکم ديشدر بيت قطب عالم چوشهر ما بودست * کوييا شهر ماست ۲۰۰
شهر برك * فرهنگ جهانگير يده چوبان دن بر نوع در که ادويه ادخال ايدرل کابلان
کلور برك کابل ديرل في برك في کسر راء مهمله و سکون نوله برنج کابل يدر کداني مجمع
الفرس في بوشک في کسر زاه و سکون شين معجتي ايله حکيم و طيب و جراح معناليه در
شکم ابيات مشهدي دلالت ايدر بعض اصحاب فرهنگ باء فارسيه * مجمع ايلشدر جيم ايله
بشک دخی ديرل حکيم معناسنه ناصر خسرو بيت عرب برده شاعر اد سوارى * بوشکي
کزي د مردان يونان * معني طيب حکيم اسدي * مثنوي * خورش بايد از ميزبان
کونه کون * نه کفتن کزين کم خورد زان فزون * اگر چه بود ميزبان خوش زبان * بوشکي
نه خوب آمد از ميزبان * معني جراح حکيم از رقي بيت باد خوار زمي چوسنکين دل
بوشک و دستکار * جيب برجستان دارد آستين بر ياشتر في بشارت ايله في سکون سين
مهمله و فتح تاه مشناه ايله يورغان و دوشک چارشي استاد ليمي بيت خوشا حال حاقي
و بشارت ايله * که ميکيرند هر شب در برت شک في بشلنک في سکون شين معجه و نون و فتح
لامله هند و ستان بر قلعه آديد استاد عنصري * قطعه * بکوه ساوه ز تو مرک بر نخواست
کشت * همي بر آيد در روی تو ازو آرنک * اگر بخواهي بردشت ساوه بشني * و کر بخواهي
در شو بقلعه بشلنک في بيد برك في بر نوع او قدر در في سکوت پيراغنه بکزر حکيم فردوسي
بيت يکي بيد برکي نشانه بتيه * که از سيم او نير چرخست پير * بو معنایه خواجوي کرمانی
بيت ترکش کرده بيرون شاهزاده * چو آتش بيد برکي آب داده * حکيم اسدينک
بويستن ظاهر در بيت خدائي که يکانش بيد برك * فرود وخت بر تارک ترک *
و بر نوع نيزه يه ده ديرل شيخ نظامي بيت در آمد زبحران سر بيد برك * کشاده بر و وزن
درع ترک في بيارك في سکون ياي تحتاني و نون و فتح راء مهمله ايله شخص هيلاني يعني
بر سنه نك اصل و ترکیبي و بنيادی و نقاشك تصوير دن اول ايلدوکی رسمنه ديرل شمس
فخری بيت خدا پکاني و شاهي که رسم خانه او * کشيد بار دکر عدل و داد را بيارك *
معني اصل و ترکیب حکيم سناني بيت آنکه بيارك زد ترا بيارك * باز نستاند از تو هرگز
رنک في بيناسک في سکون ياي تحتاني و فتح نون و سين مهمله ايله معني دريجه ذاني مجمع
الفرس في مع اللام * بر بختمال في کسر راء مهمله و جيم و سکون نون و شين معجه ايله
مرغن ديدکاري طعما مدر که روغن و سکر ايله ماليد و آميخته اولنمش برنج في بمل في
سکون سين مهمله و کسر ميله بوغزلنمش مذبح معناسنه خواجه آصفي بيت قائل من
چشمي بندد دم بمل مرا * تا بماند حسرت ديدار او در دل مرا * و تمام بوغزلنمش اولسه
نيم بمل ديرل ساني * نکلو بيت معجو مرغ نيم بمل مانند ام در دام تو * يابکش يادانه ده
يا از کفت آزاد کن * و تيفله کشته اولانه ده ديرل قطب الدين زدي بيت بمل خنجر
اخلاص شوار ميخواهي * که بشيغ ملک الموت نکردی مردار في بشبول في سکون شين
معجه و ضم باء فارسيه صيغه امر در پراکنده و پريشان کن ديك اولور شرق شفره
بيت آن کيسوي مشکبار خوش بشبول * وان جزع کهر فشان چودرياکن في بشلک في

سکون شین معجه و فتح کافله ایکی معنایه در اول معنی غم و اندوه ثانی قوز حق صاحب
معناسنه بی بشکول بی سکون شین معجه و ضم کافله معنی مرد جلد و هوشیار و قوی
در کار حکیم اسدی بیت بهر کار میدار و بشکول باش * بدل دشمن خواب فرغول باش
بی بشول بی ضم شین معجه ایله معنی بین و بدان حکیم انوری در محو قاضی کیرنگ بیت
زرد کشت از فراق لقمه بشول * روی سرخ من ای سیاهه دول * اثیرالدین اخسیک
بیت حشمش آنجا گذار و نامیه را کوشمال * لقمه بشولی نکرد خار بزم رطب *
بی بلال بی آذر بویه دید کاری ریحان در دخی بر دکن کوکیدر که شیرازده چوپک اشنان
دیرل کذا فی جمع الفرس بی بلکل بی سکون لام و فتح کافله معنی بلکاک مرقوم یعنی آب
نیم کرم بی بل بی لفظندن اختصار اولمشدر یعنی کج و قواستاد اغاجی دیشدر بیت
بل تا جگرم خشک شود آب نماد * بر روی من آبست کز ودجه توان کرد * بومعنائی
مؤید شمس فخری بیت خواست شته تا که دست او کید * گفت چرخ او که با شدای شته بل
شرف شفرو بیت خرمندم از کسی بغرض غیتم کنند * بل تا کند بزخم زبان جامه
شوی من * حکیم سنایی بیت بل تا کف پای تو بوسم * انکار که مهر لا لکنیم بی بل بی
زیاده هایلده اول معنایه در بی بخل بی سکون یای و فتح خاء معجه ایله سرکین مرغ
یعنی طاوق و سایر قوش ترسی عربیه دزق الطیر دیرل شمس فخری بیت همای ظل
ورا احتیاج ظل نبود * که ملک بخشید هر جا که بفتند بخل بی میدمال بی سکون یای تحتانی
ودال و فتح میله قاج و خضر و امثالی نسنه لری پاسدن آچق سکوت اغاجیله معتاد
اولمغین اول مناسبته نسیه اولمشدر میر خسر و بیت بین مدح عادل که بمهدش زایمی
آزاد بود تیغ چو صوسن زیندمال بی بیغال بی سکون یای تحتانی و فتح غین معجه ایله
معنی نیزه که عربیه رخ دید کاری در ابوالمعانی بیت شود بر آتش قمرش چو سنج مرغ کباب
زند چو سینه اعدا بطعنه بیغال بی بیل بی سکون یای تحتانیله اوج معنایه در اول باغبانلرک
اول یا صی دموریدر که اغاجه پکیروب باغ و بوستان قازرل عربیه مردیرل فتح میله شیخ
سعدی بیت سرچشمه باید گرفت به بیل * چو پرشد نشاید کز شستن به بیل * ثانی
کیلده کی کی یی یورتکاری کورک کی اوزون اغاج امیر خسر و بیت موج شوی جاریه
میرد دست * بیل بسیلش همیکرد دست * ثالث به هندی که بل دخی دیرل اندن خوش
مر با بشورلر بی بیهمال بی سکون یای تحتانی و ضم هایلده معنی بیمنل و بی همتا که مال
نظیر و عدل معناسنه در ابوالمعانی بیت مجود و فضل و کرم در جهان بی مانند * بروزرم
عد و اوست بیهمال و نظیر بی مع المیم * بجم بی فتح جیم فارسیله کارم نظام داشت معناسنه
یعنی ایشم صورت بولدی دیکدر شا کر بخاری بیت چرانه شکر کنم نعمت ترا شپ و روز
که از تو اختر من سعد کشت و کار بجم * و دخی چیدن لفظندن اسم مصدر در ناز ایله صالقی
معناسنه شیخ سعدی بیت یکی سر بر آراز کربان غم * بارام دل یا جوانان بجم بی برسام بی
سکون راه و فتح سین مهملین ایله برعلتدر سینه ده اولور عربیه ذات الصد دیرل
بی برندکام بی فتح راودال مهملین و سکون نوله بردار و دبا بونه کاودخی دیرل بی برشم کسر

کسر راه مهمله و شین معجه و سکون یای تحتانیله برشم و ساز قلهری کال بخندی بیت
می با واز برشم خور کال * مطربی کرا یت روزی بچنگ بی بشتام بی سکون سین
مهمله و فتح تاء مثناة ایله معنی بسد عربیه مرجان دیدکاری امیر خسر و بیت جهان که
زرد خردمند دفتر خکست * بنیم خند نبرزد ازان لب بشتام بی بشتام بی سکون شین
معجه و فتح تاء مثناة و لامله جمع الفرس معنی طفیل یعنی دعوت سر طعمه حاضر اولان
بی بشتام بی سکون شین معجه و فتح تاء مثناة ایله قرهنگ جها نکیریده معنی طفیل
مسطوردر بی بشخشم بی فتح شینین و سکون خاء معجات ایله معنی لغزین یعنی سنورچک
حکیم سنایی بیت آن خوش از نفس و شهوت و شره است * ورنه جانی بشخشم و تبه است
بی بشکم بی سکون شین معجه و فتح کافله صفه معناسنه شهاب الدین مؤید بیت
خانه چون سرای جان خرم * بشکمش غیرت فضای ارم بی بقم بی فتح قایله معنی دلتنگ
و فرومانده کذا فی جمع الفرس بی بهرام بی سکون ها و فتح راه مهمله ایله معنی روزه یعنی
اورج بی بیاکم بی فتح یا و کاف فارسی و نوله معنی برکنم کذا فی شرفنامه بی بید خام بی
یعنی عود خام ایضا منه بی بیرم بی سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله کرده دیدکاری
طعامدر بی بیم بی سکون یای تحتانی ایله خوف و هراس مشاعر بیت هم اندر زمان
زوی او شد سفید * مرا ای خداوند بیم و امید بی بی نام بی ایکی معنایه در اول اورته
برمق التند اولان برمق که ترکیب دخی آدسز دیرل عربیه بنصر دیدکاری ثانی اممی مشهور
اولمین و مجهول اولان آدم و غیری بی مع النون * بخردان بی سکون خاء معجه و فتح راودال
مهملین ایله جمع بخرد عاقلان وزیرکان و حکیمان معناسنه حکیم فردوسی بیت بفرمود
پس شاه با موبدان * ستان شناسان و هم بخردان بی بتکن بی سکون تاء مثناة و فتح
کافله نسخه میرزا ابراهیم و مؤید الفضلاده امتلادن طبیعته فتور عارض اولق و قرهنگ
جها نکیریده ایکی معنایه در اول امتلادن باشن اغرمق و ثانی طپان دیدکاری اغاج که تاد لایه
تخمی صاچد قدن صکره آنکه هموار ایدرل بی بتندن و بتکندیدن بی مؤید الفضلاده
امتلادن وجوده الم اولق معناسنه مسطوردر بی بردون بی سکون راو شم دال مهملین
ایله اکدش آت میر نظمی بیت لطف کج بخش چرخ افزون باد * اسب تازی بنود بردون
باد بی برزن بی سکون راه مهمله و فتح زاء معجه ایله با لفظندن یا بلش تاوه که اوزرند التک
بشورلر قریع الدهر در توحید باری تعالی عظمت اسماوه بیت در سفره صفای تو
خورشید و مه دونان * در مطبخ نوال تو افلاک برزنت بی برون بی ضم راه مهمله ایله برون
لفظندن اختصار اولمشدر کذا فی جمع الفرس بی برون بی ضم راه مهمله و واو معروفه
ایکی معنایه در اول طشره معناسنه که بیرون دخی دیرل ثانی برون تو برای تو دیک معناسنه
اولوز استاد رودکی * قطعه * یاد کن زیوت اندرون تخته * تو برو خوار خوانید ستان
جمع مویات جفک کنده می * بپریده برون تو پستان بی بریان بی سکون راه مهمله
و فتح یای تحتانی ایله معروف سوکله کباب شاعر بیت پس از مردن اگر مرغی نشیند بر سن
سنکم * شود بریان اگر آهی بر آرم از دل تنکم بی بریح بی کسر راه مهمله و سکون یای تحتانی

و فتح جمله یعنی تنور کذا فی مجمع الفریض در برزق در کسر راه مهمله و سکون یای تختانی و فتح
زاه معجه ایله مجمع الفریض یعنی برین مرقوم فرهنک جهانگیریده بر سر قدر بعض تراکیمه جزو
ایدوب دوا ایدرل بیریزی ده دیرل مصطکی به مشابه اما سبک و خشک و مانند غسل
صاف و براق اولور اما رایحه سی آغر در تعریب ایدوب بارزد و بیرزد دخی دیرل در برزق در کسر راه مهمله و سکون یای
تختانی ایله آب بد بو اما فرهنک جهانگیریده یعنی سوراخ که
برینه دخی دیرل در برزق در کسر راه مهمله و سکون الزاء المعجمه آینه و تیغ و خنجر
و غیره دسته لک پامن آچق معناسنه در برزق در کسر راه مهمله و سکون یای
مرقوم که فریدونی شود ایله بسند گری کاوک اسمیدر در برزق در کسر راه مهمله و سکون
راه مهملتین ایله زمین یادمق در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله
ستادن لفظندن صیغه امر در آل دیک اولور غریبه خند معناسنه طالب آمل بیت
چوی برکت نهد از عکس بامش انجمن کرده * بعد در نکى شود چون بال طاووسان
بستلنی در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین و راه مهملتین و فتح تاء مثناة ایله قازمق معناسنه که
ستردن دخی دیرل در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین مهمله و فتح لام و کسرتون ایله یعنی
بکسلانیدن اوزمک و اوزمک معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت هر کس قرباندمرا
کز عشق بسلاندمرا * آنکه دهدنم یا کویکه یش من میای در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین
و یای ثانی و فتح خاء معجته و کسریای اول ایله یعنی خراشیدن طرملق معناسنه که شغودن
دخی دیرل حکیم اصر خسرو بیت سواران خفته و او اسب بر سرشان هنی تازد * کفی کس را
بگوید سرنه کس را روی بشغاید در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین و فتح خاء معجته ایله یعنی خراشیدن
کمال اسمعیل بیت بشغوده اند چهره و برند طره ها * زان جوو ها که باکل و شمشاد می کنند
در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین و فتح کافله قرق و صندرمق معناسنه خواجه سلمان بیت
من مشیار بامستانند ارم روی بشستن * که میگوید بشکن عهد و بی شرمیست بشکستن
در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین معجه و فتح کاف و کسر لامله مجمع الفریض یعنی نشان کردن
و حکیم اسدی نقلند بر مق اوجیه نشان قومق معناسنه و شرفنامه صاحبی بومعنایه مطابق
روایت ایدر نکم مولانا کسائی بیت یا بمن لعل پوش سوسن کو هر فروش * بر من
ولمل کوش نقطه زدو بشکاید * فرهنک جهانگیریده طر نعله یا خود قلتر اش و بیق و امثالی
نسنه ل اوجیه یاره لک معناسنه در و نعمة الله ده قوجا قلق و نسنه کوستکلمک معناسنه
نقل ایتمش در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین صیغه امر در قیر و صندرمعناسنه میر خسرو
بیت بشکن دلم کدر ایچه در دیشنوی * کس از برون شیشه نبوید کلاب را در برزق در کسر راه مهمله و سکون
سکون سین معجه و کسر لامله یعنی چسبایدن و دو سایدن یعنی یا قشدر مق و میل
ایندر ملک اغاجی بیت در کل غربت زیا بشلیدم * نیست ممکن روی یاران دیدم *
در برزق در کسر راه مهمله و سکون نون و خاء و فتح سین معجته و تاء مثناة ایله یعنی بشاندن نسنه
دیکمک استاد لیبی بیت چو یاز آمد از جمله و ناختن * بفرمودش از پای بشاختن *
در برزق در کسر راه مهمله و سکون نون و خاء و فتح سین معجته و تاء مثناة ایله یعنی بشاندن نسنه

او تور مق معناسنه لازم و متعدی اولور خواجه سلمان بیت نیم صافی که بر خیزم چو صوفی ۲۰۷
از سر دردی * چو دردی درین تختانه خواهم رفت و بنشستن در برزق در کسر راه مهمله و سکون نون و فتح
کاف فاسیله طاس و قجاندن بیوک طرف مجمع الفریض یعنی دلال طاس که اهل قری آنکه
صوت تقیم ایدرل و نسخه حسین و فایله باء فارسیله منقولدر خلاق المعانی بیت بر سر آمد
ز تخی مغزی * خیمت چه عجب * آب چون کشت تخی بنکان آمد بر سر * و نسخه میرزا ابراهیم
حجرو و بین یعنی توج و باقر دن دوزلش سخن بومعنایه مؤید سراج الدین قری بیت طشت
زرت شرقی بر آتش برای سینه ام * هر سخن از نیش این فیروزه بنکان میرسد در برزق در کسر راه مهمله و سکون
اظهار هایلله اسفندیار بن کشتا سبک شه شیره می اسمیدر که ار جاسبی قتل ایدوب
دوبین دز نام قلعه ده حبس آتیشیدی بعد اسفندیار واروب ار جاسبی قتل ایدوب
به آفرینی خلاص ایدی در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین و فتح تاء مثناة ایله
چندان معتبر دکلدر زیرا انک معناسنه نیکان استعمال ایدرل در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین
راه مهمله ایله نام اسکندر ذوالقرنین در کذا فی فرهنک جهانگیریده در برزق در کسر راه مهمله و سکون
و ضم کاف فارسی و کسر زاه معجه ایله هر شینک اعلا سنی اختیار ایدری و صراف و نقاد معناسنه
و مختار و کزیده معناسنه خلاق المعانی بیت چون میدی مرا تو عطا های به کریں * جز به کریں
چه آرم آخر ز اخیان * فرهنک جهانگیریده منتخب و نفود معناسنه مرویدر فخر
کور کانی بیت بر طالعی بیلج در آمد که آسمان * از چند کاه باز چنین کرد به کریں * بخود
این بین بیت نبود کراختیار بود دین و ملک را * در به کریں بغیر تو مختار ملک و دین * و له
بیت مشاها سپهر اگر چه کفری نمی نهد * اندر میان اهل هنر کاه به کریں در برزق در کسر راه مهمله و سکون
کسر ها و سکون یای تختانیله اوج معناه در اول یعنی بهترین حکیم انوزی بیت ای ملک
بهین رکن ترکک و زینست * کلکی که فلک قدرت و سیل مسیر ست * ثانی هفتمه ثالث ندان
یعنی حلاج که بهینه دخی دیرل در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین و فتح کاف و کسر لامله
اصلاقی ثانی یعنی آمیختن و سرشتن قارشدن مق و یو غرق در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین
اولق و یورلق معناسنه چغتای لسانند تا مق دیرل میر علی شیر ک بو بیتند تا لغان واقع
اولمشد یورولن دیک اولور بیت قبل اوز لوک دشتی طی ایستاسانک مقصد اد آسایش
فی تانک بنسده حرم ایچرا بیایان قطعیدین تا لغان در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین
فارسیله یعنی بیژن که بر سر کیودر در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین و فتح کاف و کسر لامله
ایله ذکر ایدرل رکنه ذاتندن سوال جایز اولیوب شه لکسر معناسنه ایزد پیچون دیرل جل
ذکره در برزق در کسر راه مهمله و سکون یای و خاء معجه و فتح تاء مثناة ایله اله ملک معناسنه کمال بخندی
بیت قصه در دم فرو میریخت کفتم موبو * کو پس از من دوستان خاک مرا می بختند
ودخی کرفتار و عاجز اولق و بر کسنه بی عاجزونی بحال ابلک معناسنه مرویدر در برزق در کسر راه مهمله و سکون
سکون یا و سین مهمله و فتح خاء معجه و تاء مثناة ایله اله ملک معناسنه کمال بخندی
شادی و بقا بادت وزین پیش نکوم * کاین قافیه تنک مرانیک به بختست * کرفتار
و عاجزا و لاه بختسته دیرل در برزق در کسر راه مهمله و سکون سین و فتح کاف و کسر لامله

که بیر استین بی سکون یاوسین مهمله وایای ثانی و کسر تاء مثناة ایله محاجله اغاجک زاید
اولان دالارین قیوب پاک ایلک معناسنه ابوالمانی بیت هر قباو پیرهن رفتست و عریان
مانده ام * چون درخت بر نهالم کرده شد بیر استین بی بیران بی سکون یای تحتانی و فتح
راء مهمله ایله بوزن و معنی ویران کنانی مجمع الفرس بی بوزن بی سکون یاوسین مهمله
و فتح زاء معجه ایله یوکلک معناسنه بی بیرون بی طشره خارج معناسنه ابوتاب بیک بیت
خند نکست در دلم بزشست و جان چون صاحب خانه * کھی بیرون رود کاهی بکر ذمیم مان
کرد * چغتای لسانه تاشقاری دیرل بی بیره زن بی سکون یاو فتح راء مهمله و زاء معجه
ایله تاوه کبی رزنه در او زنده اتمک بشورلر بزن دخی دیرل شیخ نظامی بیت نشسته
جوانه ردا طلس فروش * زحاکستر بیره زن درع پوش بی بیزیدن بی سکون یاوین تحتانی
و کسر زاء معجه ایله بی معنی بیختن مرقوم بی بیستون بی دیار عجمه بر مشهور طاعک آدید
فرهاد آنی کسوب صوکتور مک قصیده یو قدر زمان عشق شیرین ایله چالشمش
و هر کس و کی طاشه شیرینک تصویرین قازوب نقش ابلش معنای ترکیب لغت دیر کسر
یعنی اغاج سزدیمک اولور خواجه سلمان بیت پنجه زد فرهاد باقبال خسرو لاجرم *
کر در چرخ بیستون چون نقش شیرینش خراب بی بیدر و سامان بی پریشان احوال
و بی انتظام کار ابوالمانی بیت این سفر کردن و این بیدر و سامانی * ما * سر به هراده
این حال پریشانی * ما بیستان بی سکون یای تحتانی و کسر سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله
بی معنی کدشتگان یعنی یکمشار بی بیلفان بی سکون یا و لام و فتح غین معجه ایله ترکستان
دیار زنده مشهور بر لایت و بر شهر آدیدر بی بیمار ژون بی سکون یا و راء مهمله و ضم
زاء عجمه خسته یه محمود ص اولان طعام یعنی خسته یکی بی بیمار سان و بیمارستان بی اول
سکون یا و راو فتح سین مهملتین ایله ثانی کسر راو سکون سین مهملتین و فتح تایل بیمار خانه که
عزیمه دار الشفادرل حکیم فردوسی بیت بدو کفت کوز ز بیمار سان * ترا جای زیبا تر
از جارسان بی بیمار کون و بیمار کین بی اول ضم کافی عجمی ثانی کسر ایله علیل و خسته مزاج
یعنی دالما مرض کبی اولان بی بین بی صیغه امر در کوز یعنی نظر ایله دیمکدر و وصف
ترکیبی اولور حق بین کبی شیخ عمر خیام بیت این تابه جرخ بین نکون افتادست * در دهه
زیر کان زبون افتادست * کاهی اولنه بر با اذخالی و ب بنین دیرل مولانا صائب تبریزی
بیت جلوه مستانه آن سرو قامت را بین * چشم بکشام وجه دریای رحمت را بین
بیواریدن بی سکون یای اول و ثانی و فتح و او و کسر راء مهمله ایله جواب و بر مک معناسنه
بی یوازیدن بی زاء معجه ایله ده جابت و جواب و بر مک معناسنه مریدر بی یورداشتن بی
سکون یا و راء مهمله و فتح و او یله معنی برداشتن بی بیوسیدن بی ضم یا و او معروف و کسر
سین مهمله ایله معنی امید داشتن و بعض نسخه ده معنی جاباوسی کردن متقاولد بی یوکندن بی
فتح یای تحتانی و کاف و سکون نون و او و معروفه بوزن و معنی بیفکندن کنانی مجمع الفرس
بی یوه زن بی سکون یای تحتانیله طول صورت دیمکدر مولانا هاتنی بیت برون کن
زانکشت قیصر نکین * نه از دست نیوه زن انکشتین بی بیهم شدن بی سکون یا و ضم مشق

۲۰۸ مشق معجه ایله آتشدن جامه صرامق بی بیهم و دن بی مثله و بی معنی سو بیک بی بیهم بی
سکون یاوین و کسر هایله بکرک یعنی ایورک معناسنه در بی مع الواء * بتوی ضم تاء مثناة
ایله نسخه میرزا ابراهیم دبه روغن و ظرف کلاب و بعض مد و رزنه نک انچه صابی اوله و اغاج
باشنده یومری نسنه و هاون دسته سی و بونله بکر زنه اولور سه و عربیده مقمع دید کبری
نسنه بومقوله نسنه له دینه دخی دیرل بی رهنه جو بی شعر مقشر یعنی قبوغی چقمش
آریه که عربیده ملت دیرل کتاب السامی فی الاسامید السلت نوع من الشعر لاستر لها کانه
حنطه دیو مسطور در بی بیاستو بی فتح یای تحتانی و سکون سین مهمله و ضم تاء مثناة ایله
نسخه حسین و فایده دهان دریده کسنه یه دیرل یعنی ایشند و کین و بولد و غین سو بولر
مولانا معروفی بیت بیاستو نبود خلق را مکر بدهان * ترا بکون نبود کون بسان
در وازه * صاحب تحفه الاحباب بی معنی کنده دهان یعنی اغزی قوقار معناسنه نقل ایتش
بومعنائی مؤید خمس فخری * قطعه * کفتم ترا به بخشش و کوشش با روشی * نسبت
کم و لیک نمی آیدم نکو * زیرا که آن چو دودی باشد سیاه رنگ * وین نیز کربه ایست
بنسبت بیاستو بیرو بی سکون یای تحتانی و ضم راء مهمله ایله یعنی کیسه زر و غیره
کنانی تحفه الاحباب بی بیستو بی سکون یای تحتانی و نون و ضم دال مهمله ایله حرامزاده
و بداصل معناسنه میر نظامی بیت مادرش نجبه و پدر دند و * چه بود زاده شان بجز بیدو
بی بیو بی بوزن دیو ترکیب کوه دید کبری قور تحف زدر بعض نسخه ده دال ایله بید دخی دیرل
فخرالدین ابوالمانی بیت زعدش کرک با صد حبله و ربو * نهان کرد دبه بشم میش چون
بیو بی مع الهاء * بدره بی سکون دال و فتح راء مهملتین و اخفاء هایله اغاج قوردی که
رو بجه دخی دیرل بومعنا یه میر نظامی بیت ترسد هیچ کردند چون بدن * کر نباشد درخت
را بدره بی بده بی کسر دال مهمله و اظهار هاله یعنی زن امر در اضرب معناسنه حکیم فردوسی
* مصرع * دهاده برآمد زهر و کروه * خلاق المعانی * رباعی * چون دید که کرد
غمزه خیره بسته * بر قصه دلم کان ابرویش زه * از بسته همیکرد اشارت که مزن *
از کوشه بادام همیکوید ده * و دخی و بر معناسنه صیغه امر در بی بدله بی سکون دال
معجه ایله بی معنی لطیفه و عربیده هر کون کیلن اثواب معناسنه در بی برادر خوانده بی آخرت
قرنداشی که یکی کسنه محبتا بر یله عقد اخوت ایدرل بی برادر زنده بی یعنی اوکی قرنداش
برادر اندر دخی دیرل بی رهنه بی فتح راء مهمله و نون و سکون هایله چبلق و سکون را و فتح
هایله ده جا یزد در عریان معناسنه مولانا عرفی بیت تیغ در رهنکی فاش کند جوهر خویش
مصلحتهاست فرین شیوه عربیانی * ما * چغتای لسانه بالانک دیرل کاف عجمیله ترکیب
یا لحن دید کبری بونددر بی بستوه و بسته بی کلاه ما بسکون سین المهمله و ضم التاء المتثناة
واظهار هایله دلتنک و عاجز و سرگردان معناسنه که ستوه و سته دخی دیرل ضم سین مهمله
ایله اظهار هایله کنانی فرهنک جه انگیری بی بملکاه بی سکون سین و لام و کسر میله قیون
و صغر بوغزل قمری مکن عربیده منج و مسلخ دیرل ترکیب سلخانه دید کبری شعر انظمار زده
چوق ایراد ایدرل شیخ علی نقی بیت به بملکاه حسرت پر زنان آن مرغ و قاصم * که هر که

بال غم برهم زخم خون از پرده و رزد * مثلا نصرتی بیت نه آن مستم که هر دم بی سبب
در انجمن رقصم * به بسمکاه می آیم بکام خویشتن رقصم * بشخوده بی سکون شین و ضم
خام و مجتنب و واو معر و فله طرنق و قلتر اش او حیل یاره لمق معنا سنه اسم مفعول و نه
میرزا ابراهیم معنی خراسانی بهرامی بیت کرده بشخوده رخ خود آن نکار * کشت
کلزارش بشکل لاله زار * بشکله بی سکون شین مجعه و فتح کاف و لامه قیو قلابی یعنی
اول چنگال در که قیو و بخره قیاقلرینه ایدرلر * بشکونه بی سکون شین مجعه و ضم کاف
و نوله کلید پریمی کنایه فرهنک جهانگیری * بشکونه بی سکون شین مجعه و ضم کاف
و فتح نوله ایکی معنایه در اول معنی شکوفه حکیم اسدی بیت بهنکام بشکونه کاستان
برون برد لشکر ز زاباستان * ثانی قی و استغراق معنایه که اکادخی اصطلاحه
شکونه کرد درلر * بشکوه بی سکون شین مجعه و ضم کاف و اظهار هایل حشمت و وقار
و تمکین استاد لیبی بیت زبس بود بشکوه بافرههی * جهان دید اورا سرای شعی
بی بشجه بی فرهنک جهانگیری کسر شین و سکون نون و فتح حیل برالتدر جلاهلر آنکه
زده آهار ایدرلر و بعض فرهنک آهار معنایه در شیخ نظامی بیت بشجه روی و ازرق
چشم و اشقر * سزاوار خیم کل نی خیم زر * قریع الدهر بیت تار و بود مراد من نشود
باقیه بی بشجه لطف بی بشو لید بی ضم شین و واو مجهول و کسر لاله معنی دیده و دانسته
و معنی کار گذارید اما بعض فرهنک معتبره بر مزده و پریشان شدن بی بومعانی مؤید
شیخ عطار بیت دل بخود باز آورد آرام گیر * جمع کن خود را بشو لید خیر * بخود
این بین بیت بر سر آتش سودای توام سوخت جگر * این هم از کار بشو لید خام
دل ماست بی بجه بی سکون نون و فتح جم فارسیله زنان آلنرینه بقدر قاری نسنه عریضی
عصایه معنایه در استاد رودکی بیت هرگز در غمش بسازد اسیر * باز کرد به بجه
بند زری بی بکره بی سکون نون و فتح کاف و راه مهمله ایله اکیرا بکه ایملر اوزرینه صاریان
ایلاسه فرموک دخی دیرلر بی بجه بی فتح نون مشدد و مخفف ایله ده جایز بک یاب دید کاری
تعبیره بار و بیه دیرلر بار و بیکه جای بیه اولور حکیم فردوسی بیت چو شیران شرزه زجا
بر جمید * بکوه هماون بیه بر نهید * وله بیت نه خیمه نه خرکه نه باز و نه * چنین چند
باشد سینه کرسنه بی به بی اظهار هایلر ایو دیمکدریک معنایه من از توبه دام دیرلر بن
سندن ایو بیلورم دیمکدریکر بیه و افتد و اقدر بیت کفی که ستاره توسعد اخت * من طالع
خود از توبه بدام * اما حقیقتک بهک معنای ترکیب یک دید کاری در زیر ایو دیمکه نیک
دیرلر یک دیمکه به دیرلر تمام بود با عین مفهوم و در * رباعی * شیر که سنکاری نکند
رو به به * عمری که بتلخی گذرد کوه به * آنکس که حق نان و نمک نشناسد * کریموسف
مضری بود اندر چه به بی بهروزه بی سکون ها و ضم راه مهمله و فتح زاء مجعه ایله ایکی
معنایه در اول بر نوع کبود رنگ بلور در که غایت خوش رنگ اولور اما کم بهادر حضرت
مولانا قدس سره بیت شاهیم نه شهرزه لایم نه بهروزه * عشقم نه سردستی مستیم
نه از سبکی * ثانی کندر هندی در ایرینه حیل بهروزه دخی مروید کنایه فرهنک جهانگیری

جهانگیری بی بهینه بی کسر ها و سکون یای تحتانی و فتح نوله اوج معنایه کاور اول معنی ۲۰۹
هفته که ایام اسب و در شاگر بخاری بیت صاحب صد بهینه و مه و سال * بکندری گز
رهی نیازی باد * ثانی معنی بهترین ثالث معنی تداف یعنی حلاج پیرمراه خواجه عبدالله
انصاری قدس سره طبقاته و ابراهیم ادم حضرت نرسنگ احوالی سیاقند بیور که * بر از ارچه
پلاس فروشد بهینه باز خوانند بی بی نه بی کسر تاء مثناة ایله معنی بی حوصله محشم
کاشی بیت چاه زخندانش بین ای دیدن و کاری ممکن * کاندزته دوزخ فتد جان من بی نه
دگر * و دخی دیسزد یک اولور بی بجهاده بی سکون یای تحتانی و فتح جم و دال مهمله
ایله جواهر انواعتدن بر نوع در بعضی لر لعل و بعضی لر باقوت و بعضی لر مشبه در دید بلر اما تحفه
الاجباب و حسین و قایم کهر با اواق اوزن * بجهج ابلشرو لکن میر صدر الدین محمد شروانی
جواهر نامه سنه یا قوتک نوعیدر دیش و حکیم فرد و سینک بیو بیتدن استنباط اولنور
بیت تو کفی که بجهاده بارد هنی * بسنک اندزون لاله کرده هنی * بومعنازه حکیم انوری
بیت پاس تو کرا ندیشه کند در کان * رنگ رخ بجهاده شود کاهی * جواهر نوعندن
اولدوغنه مولانا هاتنی بیت بیاساقی آن لعلکون باده را * که بشکست بازار بجهاده را
هله کهر با اولدوغنه حکیم خا قینک بیینی دلالت ایدر بیت اقلیم کشایی که زجا سومی
عقلش * بجهاده تیار که کند کار بانی بی بجهته بی بختن لفظندن اسم مفعول در النش
معنایه ابوالمعانی بیت خاکراحت دبه بامر کان حسرت بجهته * تانبا نشد پای آزرده
خیال نازکت بی بجهسته بی سکون یای تحتانی و سین مهمله و فتح خام مجعه و تاء مثناة ایله
درماند و عاجز و سرگردان معنایه خسروانی بیت دلخسته و غروم و بجهسته و کراه
کریان بسیمیدم و نالان بهرگاه * شاه ناصر خسرو بیت بر رفتیم اگر چه درین کنبه *
درماند ایم بسته و بجهسته بی میدان بی سکون یای تحتانی و فتح دال و راه مهملین ایله معنی
عاشق دل داده میر تقی بیت عالم شد بر خست دل داده و آوان * چون منکه نمی باشد
افتاده و بیداره بی بیدن بی سکون یای تحتانی و فتح دال و راه مهملین ایله آهنگران
چقوری که ایچن طودوب دموز دوکرلر بی میدان بی سکون یای تحتانی و فتح ذال مجعه
و راه مهمله ایله مکرو حیل معنایه بی بیراسته بی سکون یای تحتانی و سین مهمله و فتح تاء
مثناة ایله اغاجی بود ایوب زاید دالیرن کیدرمک میر تقی بیت درختی چون بیک آراسته
باشد * شود پریار چون بیراسته باشد بی بیراه بی مذهبی مخالف اولوب از غون اولانه
دیرلر دخی نامناسب حرکت ایدر بی بیرزه بی سکون یا تحتانی و راه مهمله و فتح زاء مجعه ایله
عسل کی بر منفرد تیز بوی اولور بیرزد دخی دیرلر مسعود سعد سلمان بیت مجومار و زرفنشان
یفج و سیه چون بیرزه * چون هیلله زرد شان روی و ترش چون انبله بی بیرزه بی سکون
یای تحتانی و فتح زاء فارسیله خا امر و بی غل و غش اولان نسنه بره دخی دیرلر شاعر بیت
آنچنان این خسته دل بر آتش هجران سوخت * بیرزه کرد در پوته عشقت همین استاد
غم بی بیرزه بی سکون یای تحتانی و فتح سین و راه مهملین ایله بر نوع شکری قوشدر غایت
نیز پر اولور خواجه عید لویکی بیت بلبل خطاطش چون پرده د از عقب * نیزوی بیک

دو چون پس باز بپرسد یو بیه سکون یای تختانی و فتح سین مهمله ایله یوزن کیسه
 الاجه قاش و غیره هرنه نوع اولورسه یو بیه سکون یای تختانی و فتح سین مجله ایله
 چنکستان و نیستان شاعر * رباعی * در قلب صبه تیغ زدن بیه * ماست * مردی
 و هنر همیشه اندیشه ماست * هر شیر که در جهان شکاری کیرد * مردان دانند که آن
 هم بیه ماست * مثال نیستان مولانا طرزی بیت شیرد بیه ماست * ماست * روبه کرد
 ای اجل بیکری الحذر از بیه * ما * و جوابه لک نانی که قوال دیر لر حکیم خاقانی بیت چون
 بیه * ضمیر من آوای آورد * جان امتری آنجا مفرزند برقص * عربیک یوک و چغتای
 لسانیک چمکل دیر لر فتح جمیله یو بی صرفه یو فتح صاد و فا و سکون راء مهملین ایله
 فائده سوز و اندیشه سوز مولانا هاتنی بیت غیورانه بکشد لب در جواب * بیکفتاری
 بی صرفه ناصواب یو بیکاده یو سکون یای تختانی و فتح کاف عجمی و دال مهمله ایله جاءه
 قادر اولین عربیک عین دیر لر میرنظمی بیت بکفت اورا که نتوانست کابی * شود بیکاده
 شوهر زن خطایی یو بیکانه یو کاف عجمی در یاد معناسنه که مقابل آستاد مولانا صائب
 بیت ای دل ز اوضاع جهان بیکانه شو بیکانه شو * با آن نکار خانکی دمخانه شو مخانه شو
یو بیکاه یو کاف عجمی غایت صحری و وقتسر دیمکدر مترادف قبیلند ندرگاه و بیکاه
 دیر لر و قتل و وقتسر معناسنه اولور یو میلاده یو سکون یای تختانی و فتح لام و دال مهمله ایله
 یعنی شاکردانه اجیرانه معناسنه میرنظمی بیت خودت مفروش نزد عاقل ترا * بشو
 میلاده پیش کا مل ترا یو بیلسته یو سکون یای تختانی و فتح لام و تاء مثناة
 ایله یعنی انکشتان حکیم خاقانی بیت نیش و بیلسته ناقص چو شغال * شغل سکساری
 و دستان چکنم * حکیم اسدی بیت به بیلسته منبل همی دسته کرد * بدر نیز بیلسته را
 خسته کرد یو بیله یو سکون یای تختانی و فتح لامه بش معنایه کاور اول یعنی انجوست که
 جزیره در عمق بخاری بیت بهمان قدرت فک یک حباب * ز دریای جاهت حیوان بیله است
 ثانی یعنی بیلاک یعنی یصی در نل و اوق بیله مشابه اولفله نسیمه اولشدر شمس فخری
 قطعه * سالکان مسالک تحقیق * فارغند از شراب و تفشیل * دفع شیطان کفر را دارند
 در کان مجاهدت بیله * استاد فرخی بیت چنان چون سوزن وشی و آب روشن از توی
 ز طوسی بیل بکندار و باماج اندرو بیله * ثالث رخسان معناسنه حکیم خاقانی بیت
 بیله تو کرد روی مه و زهره را بخل * زان میکنند هر صحری روی در نقاب * رابع یعنی پهلوان
 حکیم سوزنی بیت آندل که در میان روی بیله بکین تست * بروی رسد ز قوس فلاک نیز بیملکی
 خامس یعنی بیل که ترکیب چپا دیر لر بیمار سیاه یو در لته خسته لکی غایت صعب اولد و غندن
 سیاه نسیمه اولشدر اعجام صعب لکندن کنایه ایدوب سیاه تعبیر ایدر لر بلای سیاه
 و بخت سیاه کبی یو بینان یو سکون یای تختانی و فتح نون و راء مهمله ایله یعنی بنیاده مرقوم
 یعنی دیو استنبه و زشت صورت یو بیوان یو یوزن و معنی بیجان و غریب و بیکیس و عاجز
 معناسنه حکیم اسدی * مثنوی * بهر سید کن مرد بیوان کیست * که کستخ اندر چنن یان
 کیست * بدو گفت کر خانه آوان ام * از ایران یکی مرد بیوان ام یو بیوسنه یو ضم یای

۲۱۰ یای تختانی و فتح سین مهمله و سکون نونله جا اوستی کنند و زیاده تواضع و تعلق ایدمی
 حکیم سنایی بیت سک بیوسنه کرک درند است * سفله سالوس و لوس خرنه است
یو بیوه یو سکون یای تختانی و فتح و اوایل طول عورت که بیوه زن دیر لر مولانا جامی
 بیت هیچ غم نیست کرس غصب کنان * شهنه ده کشد از بیوه زنان * عربیک ارهله
 و چغتایده تول دیر لر یو بیهم یو سکون یای تختانی و فتح هایل و باطل معناسنه استاد
 لطیفی بیت بازار متاع تست کاسد * کارت همه بیهمه و فاسد * همه حق دیمکدر
 شکم بویتدن مفهوم در شاعر گفته بیت مهر خواهی زمن و بیهمه * همه خواهی زمن
 و بیهمه یو بیهوده یو بیهمه کبی باطل و عیث و یعنی دیمک اولور کال بخندی بیت ایابکام
 هوس رام عمر بیهوده * هنوز سیر نکشی ز کار بیهوده یو مع الباء * بخندی یو سکون
 خاء معجه و فتح را و کسر دال مهملین ایله یعنی دانایی و هوشمندی کذا فی شرفنامه
یو بیبودی یو سکون ها و ضم باء موحد ایله ایوا و لملق صحت بدن و انتظام حال و حسن
 معیشت کبی یو بهرای یو سکون ها و فتح راء مهمله ایله نیک رای و تدبیر و عاقل و مدبر
 معناسنه شاعر بیت مردی که شود بکار خود بهرایی * باید که کند کار خودش بهرایی *
یو بیی یو ایولک نفسنده و غیره استعمال اولنور نظام استر آبادی بیت کند ز صنعت
 استاد صنع شیرینکار * بگونه عملی در برهی محل * ویان یعنی جراحت ایوا و اق چغتای
 لسانیک اونکالمق دیر لر بییتمه مضارعی واقع اولشدر میرعلیشیر بیت کونکولکا یوز تومان
 نیش اور سا هجران ایلان ناله * وصالینک نوشیدین اول زخملار بیر کون اونکالغایدیب
یو بی یو شول معنایی افاده ایدر که ترکیب سزایله تعبیر ایدر مثلاً بی دل کو کاسر
 بی زبان دلسزدینلور شیخ سعدی بیت کرکمی وصف اوزمن پرسد * بی دل از بی نشان
 چه کوید باز * و کاهی حرف سلب اولان نالفظک معناسنه قریب اوور اکن هر رده اول
 معنایه هیچ اولر مثلاً ناکس دیمک بی کس دینلر زیر اناکس آدم دکل دیمکدر بیکیس
 آدم سزدیمک اولور بیله دقیق محل نامله محتاجدر یو بی بی یو زن نیکو خاتون خانه نشین
 مولانا هاتنی بیت باز نش گفت خواجه کای بی بی * دل برین نه که از وطن کبی *
 بر معناسی دخی ایوا بودیمک اولور به به معناسنه منو جهری بیت بی بی آن ترکی که چون
 او رزند بر چنک چنک * از دل ابدال بکریزد بصد فرسنگ سنک یو بخوانی یو فتح خاء
 معجه و او معدوله و کسر نونله یعنی بی نمک طاعتسر طعام و غیره جائز در میرنظمی
 بیت سخنی چون طعام بخوانی * نتوان خورد بی نمک نانی یو بیداری یو او یا نفلق
 و شرفنامه صااحب دلی یعنی آگاه اولق بیت بیداری صحرگاه روشن کن دلانست *
 آنکس که بود در خواب نیر شدست جارا * عربیک یقظ و چغتایده او یقا غلیغ و او یا غلیغ
 دخی دیر لر یو بید طبری یو بید هفتکاه قسمندن بر نوع سکوتدر کر به بید دخی دیر لر کذا فی
 شرفنامه نسخه میرزا ابراهیمه بید موله معناسنه در ظاهر فارابی بیت همچو مستان
 صبحی شده افتان خیزان * شاخهای من تازه و بید طبری یو بیدای یو بی تدبیر
 و اموزن اصابت تیموب نامعقول ایش ایدمی معناسنه ضد بهرایی مرقومدر یو بیری

سکون یای تحتانی و راه مهمله موقوف و کسر زاء معجیه ایلله بیرزه مرقوم معناسنه در که بیرزه
دخی دیرل سیف اسفندی بیت شاگرد اباب مغنی زین که باری زینهار * می شناسی
بیرزی از کوهر و سوسن زحیر بی بیرونی بی طشره کی دیمکدر خارج معناسنه مقابل اندرونی در
بی بیاری بی ترک ایتمک و اوصاف و خلاص اولمق معناسنه خواجه سلمان بیت زارم
از بی زری و میترسم * که کشد بیرزی به بیاری بی بیستگانی بی سکون یا وسین مهمله
و فتح تا و کاف عجمیله دیار و مد ماه بام و بر بلان و طیفه که زمان سلفه شاهان عجم
و طیفه خوارانه هر یکرمی کوفه و پر درل ایتمک که سنه شمسیه اعتباریله سنه آخرنده
حساب موافق کله زیرا شهر فارسیه نک هرری او تو ز اولز بی کثرت استعمال ایلله مطلق
و طیفه معناسنه اولمق استاد منوجهری بیت یکی را ازین پیش کاهی بختی * یکی را
دوباره دهی بیستگانی بی بیستکی بی سکون یای تحتانی و فتح سین مهمله ایلله ابرص و جیل اولق
معناسنه بام فارسیله ده منقولدر افصحی ده فارسیله اولق خاطره کاور بی بی بی بی سکون
یای تحتانی و کسر غین معجیه ایلله شرفنامه ده دفع معناسنه در بی بی نیازی بی دولت لولک
و احتیاج اولمق معناسنه در بی بی بی بی سکون یای تحتانی و کسر نونه ایکی معنایه در اول
آخرنده کی حرف اصلیه اولوب بورون معناسنه کلور عربیه انف دیرل ثانی مذکور یا
خطایه در کور رسن دیمک اولور تنک صائب دیمکدر بیت کوش را کرکن و بشنو که چها
میشنوی * دیده برشد و نظر کن که چهای بی بی بی بیوکان بی غم یای تحتانی و واو و جیل
و فتح کاف عجمیله دو کون سورده معناسنه استاد عنصری بیت ساخت آنکه عجب بیوکانی *
هم را آیین رسم بیانی بی باب الاله الموحده المضمومه مع الالف * بی بی بی فتح بام موحده ایلله تفرج
و سیره کند کلریده مخصوص طعامدر که بشور و بکتور درل میر نظمی بیت کند آن جان
اگر در زمینه منزل * بی اساسم جگر بایاره دل بی بی بی بی کسرتاء و شناه و سکون یای
تحتانی و فتح بام موحده ایلله یعنی توبه کردن میر نظمی بیت چو کردم چند که اندیشه از جان
بنیابی کم از عشق خوبان بی بخارا بی مغل لسان جمع علوم دیمکدر و ماوراء النهرده
بر مشهور شهر در سمرقند قریب علما و مشایخی غایت خوق اولد و غندن قبه الاسلام دیرل
خواجه حافظ بیت اگر آن ترک شیرازی بدست آرد دل نازا * بخال هند ویش بخشم سمرقند
و بخارا بی برای راه مهمله مشده ایلله بران لفظندن ترخیم اوامشدر کسبجی و کسکین
معناسنه تخفیف زایلده جایز در دیمشدر شاعر بیت بکن باتیغ غزه قتل مارا * چون او
شمسیر رسم نیست برای برج برای کنایه از دهن محبوب و درخت کذا فی الحمودی بی برز و بلا
سکون راه مهمله و زاء معجیه موقوفه و فتح و او ایلله افراسیاب پهلوانلرندن بر تورانی مبارز
امیدر کذا فی شرفنامه بی بستان پیرا بی باغبان معناسنه حکیم انوری بیت
برده رضوان بهشت از بی پیوند کری * از تو هر فضله که انداخته بستان پیرا *
بی بستان سراغ سرای پادشاهانده اولان باعجه یه دیرل بی بفرای سکون غین معجیه
و فتح راه مهمله ایلله ارشته کی بر طعامدر اکثر یاران عجم سیر و تفرج جلوده بشور درل فرهنک
جها نکیریده ترکستان شاهلرندن بفرخان نام بر شامک اختراعی اولمعه مجترعی اسمیله

اسمیله نسیمه اولمشدر بهحاق اطعمه بیت بجوقلیه در سخن بفرایا * که جویند کی
عین یا بند کیست * وله بیت ماهجه بکوش حلقه کرده است * یعنی که منم غلام
بفرای * و بر پادشاه اسمی اولد و غنه شاعر بیت قراخان و ابلک چو بفرای کذشت *
تو کوئی که باذی بصیرا کذشت * ادات الفضلاده نام پادشاه خوارزم یعنی کلنک پیشه
و کلنکان نیز کویند مسطور در بی بویا بی و او معروف و فتح بام موحده ایلله بر نوع
طعامدر بی بویا بی و او معروف و فتح راه مهمله ایلله سرمنج یعنی اکسر باشی و یا خود او بی
بی بویا بی و او معروف ایلله حصیر و حصیرا یشدکاری ساز مثال اول ابو طالب کلیم
بیت در دمندهای من بر هیچکس پوشیده نیست * می نماید از تنم مانند نقش بویا *
مثال ثانی شیخ سعدی بیت با فرومایه روز کارمیر * کرنی بویا شکر بخوری بی بوشای
و او معروف و فتح سین معجیه ایلله یعنی اندیشه میر نظمی هر وی بیت شوم از درد حسرت باده
نو شا * همین در خاطر ام ایست بوشای بی بویا بی بوزن کویا قویجی معناسنه اسم فاعلدر
بی بویا بی و او مجهول و یای موقوف و فتح سین مهمله ایلله طریقات صلیایه ایشدکاری
طاشه دیرلر که او زرنده مسک و امثالی نسنلر حل ایدر لاصلی بوی ساری در کذا فی جمع
الفرس بی مع الباء * بر جاسب بی نام مبارز تورانیدر که افراسیاب پیران و بسه ایلله
سر لشکر ایدوب ایران لشکری اوزرینه کودر ز جنکنه کوندردی بی بوالعجب بی یعنی
حقه باز شا عر بیت عشق جوان حقه و آن مهره دید * بوالعجبی کردو بساطی کشید
بی بوب بی بوزن خوب بساط و فرش خانه معناسنه استاد رودکی بیت شاه دیکر روز
باغ اراست خوب * تختها بنهاد و بر کسرتد بوب بی بوزاب بی کنیه امیرالمؤمنین علی بن
ابی طالب رضی الله عنه و کرم الله وجهه کذا فی شرفنامه بی بوشاسب بی سکون و او و فتح
سین معجیه و سین مهمله موقوفه ایلله فرهنک جها نکیریده واقعه که بوشیاس دخی دیرل عربیه
زوبادیدکاری زرا آشت بهرام بیت نه دریدار که تم فی بوشاسب * نکوم جز به بیش
تخت کشتاسب بی مع الفاء * بت بی صم معناسنه زمانای مسیحا بیت در بت شکنی خلیل
عهدم هر چند * در بتکنیم نیشه آذر دادند * واستغفار طریقیله جوان محبوبه ده دیرل
وحشی یزدی بیت خوش آن تی که هزاران هزار عشوه و ناز * به نیم جنبش مرا این شیوه
اد اتواند کرد بی بت پرست بی بته طایچی ابوالمعانی بیت بت پرست کردی مرا این شیوه
عاشق فریب * رحم کن بر جان مسکین از خدا اندیشه کن بی بخت بی سکون خایله نام
پادشاه جبار در که باباسنه نصر دیرل ایدی بخت النصر نامیله شهرت بولمشدی دنیایی
شرفدن غربه دک ضبط ایادی دنیایی شرفدن غربه دک درت پادشاه ضبط ایشیدی
ایکیسی مسلمان که حضرت سلیمان و اسکندر ذوالقرنین علی ینینا و علیهما السلام و ایکیسی
کافر که بری مزبور و بریده نمرود ایدی لغت مجودیده نام پادشاه خوارزم در و دخی اول
طورنه یه دیرلر که کند و سور یسنک او کنه دو شوب او چار بی پرست بی غم راو سکون
سین مهملتن ایلله نشو و نما یا فت یعنی پیو بوب ایرشدی دیمکدر ابوالمعانی بیت دیدم
خیال صروقش این سخن درست * با آب دیده در چمن سینه را پرست بی بروت بی غم

و بعض نسخه ده * ایلد و هو جحر الاحر و قیل اللؤلؤ کبار الدرد و المرجان صفان و الواحد
مرجانة و بعض روایتی است بسد مرجان کو کیدر لکن قرمزی اولمز میر خسروک بویقتند و سایر
اکابر شعر لرنده شرح اولاق اوزره مرجان مراد اولمشدر استاد بیت نه طوطیست
ملکس کم از مکس کرچه * زمردیش پرو بسدیش منقارش * فرید الدهرک بوقطعه می
مرجان اولد و غین استعاره ایدر * قطعه * کز و هیند ندانند باز سم زسرب * همه
دروغ زن و خربطند و خیره سرن * تمک و بسد و نزد یکشان یکی باشند * از آن که
هر دو بگونه شبیه یکدگرند * تمک آج دیمکدر کی بلغد و بلغند کی کلاهها بسکون اللام
و فتح الغین المعجیه برری اوزرینه نسنه یغق و بریره کتورمک کی بلغند کی سکون لام وفا
و فتح کاف عجیله بوالکفندی دیرل کسر کافله یاره و یاره و ساره ده دیرل رشوت معناسنه
کذا فی القفه اما شرفنامه ده سکون لام و فاضل کاف فارسیله مسطور در ایو العباس
بیت بوالحرب یار تو بود از مرو تا نشا پور * سوکنند خود که صدن بایکفند از و نخوردی
کی بلند کی یوکسک مقابل پست در شکم بویقتند و اقفدر بیت چهار ابلندی و پستی تویی
ندام چه هرچه هستی تویی * عریله کی عالی معناسنه ده کلور نصیرای عهدانی بیت
هر جلوه که دیده ام آن سرو قامت * چون مصرع بلند یادم نمیزود * چغتای لسانند
بیبیک دیرل کسر بام موحد ایلد و سکون یا بین ایلد که یوکسک و یوجه دیمکدر میر علی شیر
بیت قدی قوی قیاج سروا کز توشسا ایا غین اربکالی * یوق عجب کیم پست اولور سایه
قویاش بوالغ بیبیک کی یاور کی ضم لامله مقیم اولاق معناسنه اکثر خیمه و خرگاه ایلد
او توران کسنه لره و اول مقوله طائفیه دیرل میر نظمی * قطعه * چون ندادم عمارت
و خانه * بنشینم بزرچرخ کبود * نتوانم که باشم اندر شهر * خیمه از دود دل کیم چو باور
کی بداد و بنلاد کی کلاهها بسکون النون بری دال مهمله و بری لامله معنی بنیاد دوار و امثالی
بنا قرالاوی بیت لادرا بر بنای محکم نه * که بکهدار لادینلادست * کذا فی تحفه الاحباب
و صحاح و فرهنگ جهانگیریه اساس بنا معناسنه و ترکیب لغت دخی آفی اقتضا ایدر که
بن دیبدر و لاد بنادر بومعنایه کلامی اصفهانی بیت یقین شناس که چندان بقا نخواهد
ماند * بنای عمر عدو را چو بد بود بنلاد * اما بنف * زلف نکویا ده معنی پشتیبان مسطور در
شمس فخری بیت بناء ملک سلیم جمال دینی و دین * که هست لادشعی را و جود او بنلاد
کی بود بند کی سکون و او و دال مهمله موقوفه و فتح بام موحد ایلد اغزی باغی معناسنه میر نظمی
بیت زلزل لبانش مراداده قند * زده توسن مقصدم بود بند کی بود کی فتح و او ایلد
شود معناسنه استعمال اولنور طالب آمل * رباعی * در زلف تو دل قرین آزار بود
دایم بطیبتش سرو کار بود * خود کرچه بود حال دل کبشکی * کور اخس و خار آشیان
مار بود کی بود کی سکون و او ایلد بودن لفظنک صیغه ماضی سیدرا کثر حکایت عن الماضی
استعمال اولنور ادات و ابظدر ترکیب معناسی ایدی ایلد تعبیر اولنور و دخی قرارگاه
وجود معناسنه شیخ نظامی بیت ای جهان دیده بود خویش از تو * هیچ بودی نبود پیش
از تو * معلوم اولد که بود ایلد بودن صیغه سی مشترک در فعل ماضی ده اولور حاصل حال

۲۱ حاصل بالمصدر معناسنه ده کلور بوراده حال بویله دز سید شریف نورالله معجمه شروع
تجربید اوزرینه تعلیق ایتدی وکی حاشیه سنده و جودی بودن ایلد تفسیر ایش برنده سوباش
اما بعد هستی ایلد بود فی مترادف طوتمش نه سبب ایلد پیش اولد بودن اولاجق معناسنه در که
بویقتند مصرحدز بیت کذشته خود کذشت و بود فی بود * پیشینی تاچ دارد کنون سود
بود فی آخرند اولان حرق یا مصدیه در که مصادر آخرنه لاحق اولور تهیه و استعداد
معناسن افاده ایدر کفتی و خوردنی و پوشیدنی یالری کبی عربیده کان ایلد ادا اولنور
و جغتای لسانند ایردی دیرل کسر الفله مثلا یا ویرایدی دیمکدر باکان ایردی و ایدر ایدی
دیمکدر ایشان ایردی دیرل کسر الفله مثلا اید و کنه ایرکانکدیرل فرهاد نامه ده مناجات
کلور بیت اوزونک چیکتینک رقم تابقاج بونامه * شقی یا خود سعید ایرکانکاهامه *
و اید و کین دیمکدر ایرکانین دیرل سبعة سیمان اولند توحیدده کلور بیت فی اوچون ایرکانین
کیشی بیلماس * کیشی مزی که حق ایشی بیلماس کی بوز کند فی سکون زاء معجمه و نون
و کاف مفتوحه ایلد ایوان و طاق و رواق معناسنه میر نظمی بیت شد این بوز کند
مقرنس تا * به نه کنکره طاق عالی بنا کی بوزمند فی سکون زاء معجمه و فتح میله
خوشبوز اوتدره و دال الفضلاده بام فارسیله منقولدر کی یوشاد فی و او مجهول و فتح شین
معجمه ایلد شلغم معناسنه اولاق اوزن فرهنگ جهانگیریه مسطور در کی بوغند فی و او
مجهول و فتح غین معجمه و سکون نونله بر نوع صارم مشق در صالو غی اغاجی و ویرد عریبه
لبلاب دیرل شاعر بیت زرد و غم غانده آب تا بم * خیال زلف او بر من چو بوغند کی بوز کند فی
و او معروفه شیخ نظامی بیت یوکند کی از نفاق خیزد * بی روزی از اتفاق خیزد کی بود فی
فتح و او و سکون نونله معنی باشند و دخی مرد صاحب نحوت و صاحب هستی کذا فی مجمع
الفرس و سکون و او ایلد معنی آهستکی که یونله آهسته دیمکدر او اور کی بود فی ضم ما
و او معروفه آتشدن صراروب یا غمه قریب اولش اثواب که یهودش دیرل کی پیوستد فی ضم
یای تحتانی و او مجهول و فتح سین مهمله ایلد معنی طمع دارد و امیدوار شود استقامت مصری
بیت نکند میل بی هنر هنری * که پیوستد زهر طم شکر کی مع الزاء المهمله * بخار فی
فتح خاء معجمه ایلد علم و دانش معناسنه استناد فرخی بیت فخر کند روز کار تو بنوز را *
کاصل بزرگی تویی اصل بخاری * بخارا لفظندن مشتبه در که معناسی چوق علم دیمکدر
اول مناسبته که بخارا دید کاری شهرده علم و فضل غایت چوقدر کی بختکار فی سکون خاء
معجمه و فتح تاء مثناة و کافله معنی خفت یعنی سبک شدن کی بخور فی ضم خاء معجمه و او
معروفه غسل النبی که عربیده میعه سائله و یونانیده اصطفی و عندی سلاسل دیرل درخت
زومدن حاصل اولور میر نظمی بیت بخور و عنبر و عود قاری * زمشک از فر بار و قطاری
کی بردار فی سکون راه مهمله و دال موقوف و فتح بام موحد ایلد ایشی نانی و تأخیر و منات
و وقار ایلد حرکت ایتک شیخ عطار بیت برد بازی جوی و بی آزار باش * تاکه گردد
در هنر نام تو فاش * مولانا صائب تبریزی بیت بردباری پیشه خود کن کدر راه سلوک * هر که
سنگین تر بود بارش بمنزل میرسد کی برکه ارد شیر فی برش را سیدر که اد شیرین قباد آید

و معظم بر كه بنا آيد شدركذافي مجمع الفرس في بزرگوار في بزرگ ايله و اردن مركب لغتدر
اولو و اولولغه لايق ديك اولور شيخ سعدی بيت خدا براست مسلم بزرگوار و لطف
كه جرم بيند و نان برقرار میدارد في بسور في ضم سين مهمله ايله خرمای ناخته ميرنظمی
بيت بود انكور باده اندك ايام * بسرخر ماشود باصبر و آرام في بسور في ضم سين مهمله
و و او معروف ايله بد دعا و نفرین بعض فرمكك شين مجحه ايله و بعضند باء فارسيه
مرویدر في بستر في سكون شين مجحه و فتح تاء مثناه ايله مجمع الفرس در ميديكي اندام
يعني اعضاده قبح حق طاهر اوله كذافي مؤيد الفضلا و الاداة عربيه بوعلته شری
ديرل ابوالمعالی بيت به پيغام وصالش چشم و كوست * وجودم را سراپا نيست بستر
في بشير في سكون شين مجحه و كسر جيله براغا جدر كه ياي اغاجن آندن ايدرل عربيه
فتح تايه طبع و زنی اوزن تبع ديرل كذافي مجمع الفرس في بشور في سكون شين و ضم خاه
مجتبى ايله آبشور مرقوم معنا سنه در و ذی حیواناتك ايجدوكى صوبقيه سى كه مریم
سورد يرل كذا منه في بكنار و بكنار في كلاهما بسكون الكاف العجی و فتح الذال المعجه
كذاردن و كذا شقن لفظلندن صيغه امر در و از كج و قوم معنا سنه طالب آملی * رباعی *
طالب كل این چمن به بستان بكنار * بكنار كه ميشوی بشیمان بكنار * هند و نبرد تحفه
كمی جانب هند * بخت سیه خویش بايران بكنار * و مرور معنا سنه ده كاور نوعی
خوشانی بیت یکی بر طرف آتشخانه بكنار * بر آیین بت و بتخانه بكنار في بكنار في سكون
كاف فارسی و فتح میله غالب معنا سنه رشید الدین و طواط بیت باز كرد آن زحرب
لشكر خویش * بر دل از سهو لشكری بكنار في بكنار في كسر كاف فارسیله خیال شنبه
معنا سنه در استاد لطیفی در منزل بیت ای همیشه كن دریده ناکریر * كه بکیر و كاف
باشاف بکیر في بلغندر في سكون لام و نون و فتح غین مجحه ايله بی قید و بی دیانت و بی
مذهب اگر چه بعض نسخه ده قافله روایت اولمش اما امحی غین ايله در کمال اسمعیل در محبا
بيت بزر و مال مردمان اندر * هست بر اقامه قافله بلغندر في باغور في قینامش بغدادی
دکرمانده دو کوب قابو غن چیقاروب قیروب پلا و و شور با و بعض طعام ایدرل و هزینه كه
بغدادین طعام ایدرل آکا باغور درل عربیه بر غل درل في بلند اختر في یعنی صاحب
جاه و دولت و اقبال مولانا هاتفی بیت ندیده چون او کس بلند اختری * بکشور کشایست
اسکندری في بلند نظری عالی همت و صاحب رتبه معنا سنه در كذافي شرفنامه في بلور في
ضم لام مشده و مخففه ايله ده جائز در صرجه نك صاف و پاك اولانی یعنی شیشه بی تکرار
قینادوب صاف ایدوب بعضی آوانی ایدرل في بناور في فتح نوله دمل بزرگ یعنی ابری
چپان كه وجود انسان ظاهر اولوب زیاده و جمع و المی اولور عربیه كسر حا و باء موحد
ایله حین درل كذافي مجمع الفرس في بكنار في سكون نون و فتح دال مهمله ايله بمعنی خانه دار
و مكتب و مالك درهم و دینار و صاحب ثروت و مكنت شاه ناصر خسرو بیت بر صرکینی كه
یزیدان در دل احمد نهاد * جز علی کهوز نبو دجز علی بكنار نیست في بكنار في سكون نون
و فتح دال مهمله ايله غرجه ده واقع بر شهر امیدر كذافي غفله الاحباب في بوز في و او مجهول

مجهول و فتح باء موحد ايله بمعنی بابل بوزك ذنی ديرل كذافي فرمكك جهانگیری في بوزخار في
بعض نسخه ده بالقجین منقولدر اما اصح بودر كه خورك ديرل سرخ منقار بر قوشد رغابت
احق و كند طمع در رغابت تشنه اپكن صولر كنارند او توب صوايحه كه قورقار كه دریا مثال
صولر دو كنور سه بالقره ملاك اولوب قالمالاز بن صكره نه یرم دیو مقوم و محزون اولور
عربیه یمام ديرل فتح یا و میله و یونانی سفین ديرل حکیم صاحب در قسیمه بیت به بی نوانی
فقر و بصیر در یادل * برزق بی شمر و در رزق بوزخار * مرویدر كه اتنی يك او یقوتور
اما مقوی حافظه در ذنی نیز و قوی ایدر حکیم سنایی بیت دره وای صفا چو بوزخار * دردت
ار هست کو صفیر مباحش في بوز في و او معروفه بوزن حور الوانن فستقی رنگ آدیدر
بعضیلر قرله مائل آت و بعضیلر ذنی بوزقیر آت دیدیلر منلا عبدا لزاق کاسی بیت خواهی كه
بر کتف فكنی اطلس و قصب * خواهی كه زردان بكشی اسب خنك و بور * ادات الفضلاده
مرغ نذروه ذنی بور دینلوك مسطور در منة و لدر كه بور هند و ستاندر بر شورك آدیدر
و خلقی جمله كافر لر دياران عجم كافر شنیدید و بیر جم دیه جك یرده كافر بوری ديرل الوانن
صلی رنگدر سمرقندیلر اسانیدر بوزخار محبوبك عسلی رنگ تاجی و صفند واقع اولمشدر
بیت عقل و دین و دل برد آن تاج بوز اندر سرش * كافر بوری كه میگوید تاج بوراوست
في بوزار في سكون و او و فتح زاء مجحه ايله ادویه حاره كه بهار اندر طعامه قورلر قرفل و
دارچینی و قیل و مصطکی و كون کی نسندلر في بوزخار في و او معروف و فتح زاء مجحه و جیم
و سكون نوله تیمورك اجدادندن بزمك آدی اوله یا خود قبيله نامی اوله مولانا هاتفی
بيت پس آنكاه سرخیل بوزخاری * بفرمود تا شیری و لشكری * وله بیت اگر برترین
جد او قه صبرست * نهین جدمن نیز بوزخارست في بوك و مكر في كاف بعجمله بمعنی بود
و باشد كه عربیه عسی و لعل ديرل حکیم انوری بیت بر بوك و مكر عمر کرامی مكنارید *
خود محنت ما جله زبوك و مكر آمد في بوزخار في و او معروف و سكون لام و فتح جيله محل
اعتماد و جای معرکه في بولكندر في سكون لام و كسر كاف و دال مهمله و فتح نوله رشوت
یعنی مصاحت ایچون حکامه و بر بلان مال بولكنند ذنی ديرل میرنظمی * مثنوی * نیست
دیگر نزد ارباب دول * چان ساز عاجزان جز ما حاصل * بولكندرده كه بر کار آیدت *
کار بر سر آمده كز بایدت في بوم بر في ترکیه ییورت دیدكاری تعبیر در طالب آملی بیت
از بوم ورتوده * تا كستر حیرت * چون كل نكند دود مكر پسترمان نیست في بوی افراد في
ایکی معنایه در اول مجمر كه عود و عنبر یا قزلرانی اول بهارات كه طعامه قورلر كذافي الحمودی
في بهار في اوچیوز بظمان امیدر في بهار في سكون هایلده مادام دینكدر میرنظمی بیت
بهر و صلت بهر در دوغم كشد * محنت ورنج و الم درم كشد في مع الزاء المعجه * بدقوز في
سكون دال مهمله و ضم فایله بهر مند و صاحب روزی في براز في فتح راء مهمله ايله بمعنی
زیبایی كذافي الصحاح و یاه شق معنا سنه شمس قنری بیت خدا اپكان جوانبخت شیخ ابوالحق
كه تحت خسرو ی از ذات او گرفت براز في برز في سكون راء مهمله و ضم باء فارسیله
اگیر كوكی كه عربیه و ج درل و ذنی طاع اوزر دن اولان كوچك دله معنا سنه در في برز في

سکون راه مهمله ایله ییدی معنایه کار اول یعنی قد و قامت حکیم فردوسی بیت پس و پیش
 و هر سو همیگرفت کرز * دوتا کرد بسیار بالا و برز * ابو شکور بیت منش باید از مرد
 چون سرور است * اگر برز و بالا ندارد رواست * ثانی یعنی بلندی هر چیز عموما حکیم
 فردوسی بیت برش چون برشیر و بالاش برز * ز ترکان ندیدم چنان دست و کرز * ثالث
 یعنی سرفرازی و له بیت بالا بود چون یکی سرور برز * بگردن بر آرد ز پولاد کرز * رابع
 یعنی عالی و له بیت به پیش جها نحوی بردند کرز * فروزان یکر دار خورشید برز *
 خامس یعنی شکوه و له بیت زدندش بیفتاد برز نه کرز * تو کفتی رفتش همی فرو برز
 سادس هر عالی نسبه به صفت استعمال ایدر ل عموما حکیم اسدی بیت چو آمد بران تیغ
 که سار برز * زد نعره تند و بفراخت کرز * صفت کوه اولور خصوصاً و له بیت نهادند
 در یکد کر تیغ و کرز * چو سنک کران کاید از کوه برز * حضرت آدم علی نبیا و علیه السلام
 قدیمی نشانی لولدوغی طاعه صفت استعمال او نمشد و له بیت نه کوه نیست ازین برز تر
 در جهان * نه یا قوت دارد جز این جا بگاه * سابع اعم مصدر در استاد عنصری بیت فرو
 کو فتند آن شان را بکرز * نه شان رنگ ماند و نه افزونه برز * بروزی ضم راه مهمله ایله
 یعنی مفروشات خانه یعنی اود و شمع سی میرنظمی بیت شده در جهان از علایق رفا * ندارد
 بروزی بجز بریا * بری املی یکی در زیر دستی سینه زهک دیرل شکم بویتنده اول معنایه
 دلالت وارد بیت بل بزا چو کید آخرین خواب * بیای خود رود در کوی قصایب *
 عربیده معز دیرل سکون عین مهمله ایله و جفتای اسانده او چو دیرل خیره الا برارده در دخی
 مقاله ده بیت طرفه ساقین آسمیان کولکودیک * ایامی نیفاج و در اچیه قیاب او چو کودیک
 دیرل بستان افروز * قرمزی بر نوع چچکد که مرز نشدخی دیرل زایچه سی اولاز ترکیده
 سلطان یورکی و کل یوسف دیرل بعض نسخه ده امیر عاشقان دیرل نسخه میرزا ابراهیمده
 بر نوع سرخ رنگ چچکدر سیف اسفرنگی بیت کر بخوای بدم سر در صبادر سکیزد *
 در بستان بچن مشعل بستان افروز * نسخه خایمده قایمده باه مو حله ایله بستان
 از روز واقع اولمشدر * بغماز * سکون غین معجه ایله خوی یعنی اغاج و مرغ و بعض نسخه ده
 کریم باید فکری قالب معناسنده در * یوز * سکون و او ایله یوز رنگو آت که نه سیاه و نه بیناض
 و نه قوله با و اوج رنگ آراستند بر رنگد فرمک جها نکیریده تند و نیز آت و ذکی و فهمیم
 آدمه دخی دیرل و کند فهم اولان آدمه کودن دیدگری کبی پالان اور پلان آتیه ده کودن
 دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت شاگرد تو من باشم کرکودن اگر یوزم * نازان لب
 خند انست بکننده پیاموزم * مع الزاء الفارسی * بر * سرد هوان ایام شتاده ریزه
 ریزه دو کیلن قاره دیرل کذا فی مجمع الفریس بو معنایه میرنظمی بیت چنان پرشد در
 آنجایی و باران * زسردی هوار کشته ریزان * مع السیان المهمله * بر جاس *
 سکون راه مهمله و فتح جم ایله محاحده نشانه نیرکه هواده اوله یعنی یوده اولیه نسخه
 حایمی ده لغت مشترکه در عربیده مخصوصا هواده اولان نشانه مرنه اولور سه
 فارسیه مطلق نشانه معنا سنده در شمس فخری بیت بوقت آنکه کند قصد قادر اندازی

۲۱۰ اندازی * بغیر صینه دشمن نیاشدش بر جاس * بررس * سکون راه اول و ضم ثانیله
 بررس یعنی اسئل یعنی صور دیکدر حکیم سنایی بیت از بکنار که با از محکمت ترسی *
 کریمان بایدت از حال سنایی بررس * بررس * سکون راه مهمله ایله سرو کوهی طاعه میشی که
 عربیده و رس دیرل کذا فی مؤید الفضلا * بررس * سکون راه مهمله و ضم نوله بر نوع
 جامه در اوکی دیکلو باشند کیچور رل اکثر دهمان و بطریق قلمه مخصوص در سیاه چوقه دن
 و شالیدن ایدر ل حکیم خاقانی در قعیمه بیت بدل سازم بزنا و بررس * در او طیلسان
 چون پور سقا * بررس * کباب مشی که باشک دخی دیرل عربیده سفو دیرل فتح سین
 و ضم قایله کذا فی مجمع الفریس * بررس * ضم لامله مرجمک که نسک و منجوده دیرل عربیده
 عدس و هند بلر مسرد دیرل * باوس * ضم لام و او معروف ایله زبان جرب و فریب ایله
 آذر یوب یولدن چقار مق شمس فخری بیت بجای باوسی خود را نمکند برکار * ولی نیکو
 نبود کار با یوس و باوس * یوس * یوسیدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی
 اولور دامن یوس و خا کبوس کی مثال امر میرنظمی بیت یوس خاک درس ای نسیم وقت
 صحر * زشام حسرت دل عرضه ده بخاک نیاز * طالب آملی مثال ثانی بیت مرا که تشنه
 لب خا کبوس در کاهی * همیشه ورد زبان یاد خاک آن درگاه * فرمک جها نکیریده یعنی
 محضی مسطور در * یوسپاس * و او مجهول و سکون شین معجه و فتح باه فارسیله واقع که
 رؤیا معناسنده زرا آشت بهرام * متنوی * شد در زمان تا بر خواب کوی * خردمند
 همسایه نیک خوی * جها ندیده بد پیر اختر شناس * بد و باز کفتم من این یوسپاس
 * یوغلس * و او مجهول و فتح غین معجه و سکون لامله اسنان الثور دیدگری او تدر عربیده
 یوغلس دیرل بعض نسخه ده صادله واقدر * یوس * ضم یای تحتانی و او مجهول ایله امید
 محال و طمع خام معناسنده حکیم انوری بیت کر به به یوس نتوان بود * هم درین پیشه
 بود شیر غریب * و له بیت به یوسی از جهان دانی که چون آید مرا * همچنان کر یاد کین
 کردن امید کوثری * مع الشین المعجه * برنیش * سکون راه مهمله و کسر تون بعد
 یای ساکنه ایله نسخه میرزا ابراهیم یعنی راندن شکم یعنی یوزک سورمک و اغریق عربیده
 مغمس دیرل و کتاب السامی فی الاسامید مغمس معناسندن غیری قطع معناسنده و بعض
 نسخه ده کسر رایله برنده یعنی کسیجی یوم معنایه شیخ نظامی بیت لدلی باید اندیشه را نیز و تبت
 که برنیش ناید ز شمشیر کند * برنیش * سکون راه معجه و کسر هایله یعنی مقابله کذا فی
 تحفه الاحیاب شاعر دیشدر بیت نیامند مرد آنکه روز میدان * نیار دتاب زهش
 پیش مردان * برنیش * محاحده یعنی موی کردن و قفای اسب یعنی آتک یا لینی و قفاسنده کی
 قیلاری * بن کوش * اضافه نله یعنی تمام جان و کولکدن اطاعت و انقیاد دیکدر شیخ
 سعدی بیت اندر طلبت بجان بکوشم * و انگاه ضرورت از بن کوش * بنوماش *
 ضم نون و فتح میله یاش معناسنده * بنوش * ضم نون و او معروف و قله نوشیدن لفظندن
 صیغه امر در اچ معناسنده مولانا امیدی بیت علی الصباح که ساقی دهد شراب طهور
 بنوش و یاک مداران ربنا لغفور * خواجه حافظ بیت هاتی از کوشه میخانه دوش

گفت بپشتند کنند می نوش و بیوش و نیم نون و یای تحتانیله امر در دهکاه معناسنه که
 عربین اسمع دیرلخواجه جافط بیت زمن بیوش و دل در شادی بند * که حسنه
 بسته زیور باشد * وله بیت بکوش و هوش بیوش ازمن بعشرت کوش * که این سخن
 مصر از هاتقم بکوش آمد و بودش و او مجهول و کسر دال مهمله ایله اسم مصدر
 اولور هستی معناسنه ترکیبی و اراق دیمکدر شاه ناصر خسرو بیت بیرونت برانداز
 در مرک * چون از در بودش اندر آبی و بوش و کسر و او ایله یعنی بودن اوراق
 معناسنه اسم مصدر در حکیم فردوسی بیت هر آن چیز کو ساخت اندر بوش * برانست
 چرخ رواروش و بوی فروش و یعنی عطار کذافی ادات الفضلا بومعنا به ابن بین
 بیت در چین سر زلف تو در بوی فروشی * دم جز بختی ز ندافه آهو و بیارش و
 فتح یای تحتانی و کسر زاء معجه ایله علت زویان و مطلق معلول معناسنه ابوالمعانی بیت
 از در غم عشق توام کشت بیارش * کر مازسی حال دگر کون شود آخر و بیوش و نیم یای
 تحتانیله تعلق و تواضع و اظهار مسکنت معناسنه در و مع اطباء الملهه * بقراط و
 اقلیدوس اوغل مشهور حکیم در بهمن شاه بن اسفندیار زمانه ایدی دیرل که حکمای
 مشاهیر دن یدخی حکیمز اوللری اسقلینوس که سفراط و افلاطون دن اقدم در صناعت
 طبی ایجاد ایدن اولدر حکیم جالینوس بعض تالیفاتنه یازر که حکیم اسقلینوس علم طبدن
 ماعد علم نجوم و علم حکمت و علم هینات و علوم ریاضیاتی که هو حقه یلور ایدی و تمام
 ایدر دی منقولدر که کندون سوال ایشلر که انسان مجامعنه مرتبه ایشلر که دیش که
 جمیع عمرنه بر کره ایله قادر اولمز سه صنفه بر دفعه ایده آکاده قادر اولمز سه آیده بر
 دفعه ایده آکاده قادر اولمز سه صنفه بر دفعه ایله دیشلر آکاده قادر اولمز سه جواب
 ایشلر که روحی کند و الله اولور نه زمان استر سه صلیور سون کذافی فرهنگ جهانگیری
 و مع الفین المعجه * برغ و سکون راء مهمله ایله صومندی معناسنه ابوالمعانی بیت
 جهان بکرفت طوفان سر شکم * که کویا برغ و رود چشم من نیست و برغ و نیم زاء معجه
 و او معروفه یعنی فروغ یعنی شفاع طلوع آفتاب و ماه و ستارگان و چراغ و برغ و
 بوزن توغ و یقه که اصل بوغچه در میر نظمی در منزل بیت بنا اعلان چنان از زان فرستند
 متاع دلبران در بوغ بستند و مع الفاء * برانداز و سکون را و نون و فتح دال مهملتین
 ایله یعنی رود معانی ارمقار کذافی فرهنگ جهانگیری و بر جاف و سکون را و فتح جیمله
 حیویات قسمندن بر نوع سیاه دانه غله در عربیه جلایان و ملک دیرل ایضامنه و بوریا باف و
 حصیر جی باف بافتن دن اسم فاعلدر بوریا طوقی اولور ابوالمعانی بیت نظیره کی توان
 کویند مشرم * بکا ز دوز و کار بوریا باف و بوق و او مجهول ایله بر جا تور طیاره که
 نحو سله مشهور در بوم و کوف دخی دیرل مولانا محمود ابن بین بیت تو باز سدن نشینی فاک
 نشین تست * چرا چو بوف کنی آشیان بویانه و مع الفاء * باق و سکون لامله و صو
 اسمیدر کذافی نامه الله و حای و بواحق و بومحق و معروف طامعه در منقولدر که
 نیشابورده بر قاج یرده فیروزه معدنی وارد بومعدنه ابوالمعانی دیرل مشهور اولان فیروزه

فیروزه اول معدن چقارخواجه حافظک بویستند آکا نام و در بیت راضی خاتم فیروزه
 بواحق * خوش در خشید ولی دولت مستعجل بود * بود و ولدن مراد شمس فخرینک
 مدوحی اولان شیخ ابوالمحق دولتیدر و بوغراق و او مجهول و سکون فین معجه و فتح
 راء مهمله ایله بغراء مرقوم معناسنه در و بوق و او معروف ایله بوری حکیم فردوسی
 بیت چو بشنید جوشن بیوشید طوس * برآمددم بوق و آوای کوس * بعض نسخه ده
 نای عراقیدر اما اشقلوک بویوزدن اولان بوز بوری اولمق اسحدر حکیم شفا فی مشهور
 همچونده بیت خرچین و دف و نیک و بوق و سک کرین * اسباب کدایی عزیزان بیکجارت
 و مع الکاف * بھاک و سکون تاء مثناه و فتح خاء معجه ایله شهر کابل قریبند واقع و موضع
 اسمیدر کذافی مشرفنامه و بھاک و سکون خاء معجه و فتح راء مهمله ایله بادام کوهی طبعی
 درجه ثالثه حار و رطوبتدر بعض معالجانده تراکیبه جزو ایدر و بدیدک و سکون
 دال اول و فتح ثانی و هم باه ثانیله مدد دیدکری قوش کذافی فرهنگ جهانگیری و بدیدک و
 سکون دال مهمله و فتح نونله صو کنار زنده بتر نعناعه مشابه بر او تدر بعض نسخه ده
 یاز بوز دیدکری او تدر که یلان آبی غایت سومر شاعر بیت کریم از رقیب و او به پیش
 من همی آید * کریمار از بدیدک چور ویدا و بسور اخش و بزرک و اولو مقابلی کوچکدر
 کال پاشازاده دقایق الحقایقه دیر که بوزر جمهره جزو اولان بوزر بومعنا به در که اصلی
 بزرگدر در تعریب اولنوب کاف جیمه تبدیل اولمشدر قاصد تعریب اوزره شکم زرجس
 و جلنارک جیمیری کافدن بدلدن انتی و کاهی بزرک خرد مقابله ذکر ایدرل شکم بویستند
 واقعدر بیت ستوده بود زرد خرد و بزرک * در آزاد مردم بناسند سترک * چغتای
 لسانده اولوغ دیرل فرهاد نامه ده فرهادک استادی وصفند دیر بیت و کر حکمتد رانی
 جسم اینب قسم * کوز بکانقطه موموم اولوغ جسم * و اولوغ و اولوغ دخی دیرل میرعلیشیر
 بیت اغزی کیم سوزد امسیادیک * قیلور اولی نیریک * پس اولوق سوزلور و در کرچه اروز
 سر و کجینک و بسنک و نیم سین مهمله و سکون نونله بر طاع اسمیدر آنده کبوتر دن
 غیری جنس طیور اولمز و مکان طوتمز ایش و منقولدر که بر کسنه در نه نیت ایله اول طاعه
 وار سه جوانی اشارت اولنور ایش و بسک و سکون سین مهمله ایله اربه و بقدا فی
 عیوب ایتدکری دسته یه دیرل کذافی ادات الفضلا و بسک و نیم سین ایله پنهانی اکیرمک
 ایچون ایتدکری فتیل کذافی مجمع الفرس و بسک و سکون سین معجه ایله مجمع الفرس
 یعنی موی محمد یعنی قور جو صاج و فرهنگ جهانگیری پش سر یعنی باشک ایلر و خنده
 اولان صاج بعض فرهنگ زلف معناسنه منقولدر استاد عنصری بیت بشک معشوق
 چون سفید شود * دل عاشق از و شود بستوه و بشیک و کسر سین معجه و سکون
 یای تحتانیله سر کین کوسفندان یعنی قیون ترسی کذافی المعاج و بلک و نیم لامله
 فرهنگ جهانگیری اول چشم بزرک که طشره چقمش اوله بدرالدین جاجری بیت پی
 نظاره بزم که باغ فردوس است * بلک شده مه را همچو دیده انکور و باکجک و
 سکون لام و نون و فتح کاف و جیمله مستخره و مضحک معناسنه منجیک در هجو * قطعه * شاعر که

دیز بافت کا ونجک * بیہودہ کوی ونجسک ویاکنجک * از کون خرقو و ترنج ارش
می و جہد سبکت از منجسک * نسخہ حسین و فایید طرفہ و منجک معناسنہ شہیدی فی
بیت ای صورت تو چو صورت باکنجک * منی تو بصورت هر کسی کا ونجک * بعض
فرہنگار دہ نواجک و بواجک و یولکنجک واقع اولشدر ی بولنک و بولک فی کلاما
بضم اللام نشانہ تیز و تویغار دیدگری قوش نسخہ حایمی دہ و لا بت محمولی جمع ایدن
و قبضنہ مأمور اولان کہ عربیہ مال دیرل و جمع الفرسند سرکین شترکہ عربیہ بعربہ دیرل
ودخی بر جماعت معناسنہ در و فرہنگ جہانگیریہ بر ظرفدر آنکہ شراب ایچرل بومغایہ
استاد رودکی بیت میکسار اندر بلوک شاہوار * خوش بشادی درخزان و در بہار *
ی بولک فی سکون نون و فتح جیلہ اکیر مک ایچون یومق ایتدکاری آنکس پنہ کذا فی
مجمع الفرس ی بولک فی سکون نون و ضم کاف فارسی و فتح لاملہ نسخہ میرزا ابراہیم
درخت کل و شرفنامہ دہ میوہ غایط مثل سیستان کہ اندن بوی کل استشمام اولنہ ی بولک فی
فتح نونہ ایکی معنایہ در اول مصغرینہ یعنی درخت کوچک ثانی نشان معناسنہ کہ بولک
از فلان نماد یعنی نشان از فلان نماد کذا فی فرہنگ جہانگیری ی بوردک فی واو مجهول
و ضم باء موحدہ ایلہ باہل کہ بوردی دیرل حضرت مولانا قدس سرہ بیت نمیدانی کہ
سیر غم کہ کرد قاف میگرد * نمیدانی کہ بوردم کہ در گلزار میگرد ی بولک فی واو معروف
و فتح باء موحدہ ایلہ دختر بکر کہ دو شیرہ دخی دیرل زبان ہندیہ احق و نادان دیکدر
ی بولک فی فتح سین مہملہ ایلہ پروبال معناسنہ قتاد دیکدر میر نظمی بیت شدہ باتار
زلفش پای بستہ * چنان مرغ زیون بولک شکستہ ی بولک فی موسقیدہ بہقام
آدیدر ی بولک فی واو معروف و فتح کاف و کسر لاملہ بن کوی دیدکاری طایغ میشد کہ
خنجک دخی دیرل ترکیب چتلا قوج دیرل بهحق اطعمہ بیت نخوری بولک و انجلاک بہاصل
تاریش خود و یاران تکی تف بسیار ی بولک فی درت معنایہ در اول عربیہ عسی و لعل
معناسنہ کہ رجا و امید و تنی ابلک اکثر مکرلفظنی مترادف ایدوب بولک و مکر دیرل خواجہ
سلمان بیت رفت بولک و مکر عمر توسلمان چہ کتم * کار دنیاہمہ بولک و مکر میگرد
حکیم انوری بیت بیاد بولک و مکر چند سال بردام * مراخدای ندادست زندگانی توح
مولانا محمود بن یمن بیت توہم ابن یمن برین می باش * مکن راز عر خود بہ بولک و بیکاش
ثانی غلہ قیو سنک آغزنہ قودقلری خمس و خاشاک خفاف * قطعہ * مادر از بولکان
برون افکنند پرورد بشیر * کرہ شیرسک مزیدستی توازیستان او * چونکہ تامادر نسازی
خوی سک داری کہ باد * قریہ برتوسک زادی بولک بر بولکان او * ثالث عربیہ میشہ
معناسنہ شمس فخری بواج معنایہ دیشدر * قطعہ * بامید ہی کاری چند * ہی کوم
دلماکر بولک * غم اکریار من بوجہ عجب * میل آتش بود ہمیشہ بہ بولک * زیر خار و خم
غم ہیزان * ماند فضل و دیر بوجہ بہ بولک * رابع بود کہ لفظندن مخفقد ی بولک فی
واو مجهول و فتح پای تحتانی و نونہ معدنوس بعض نسخہ دہ پودنہ معناسنہ در کہ عربیہ قہصوم
دیرل ی بولک فی واو معروف و پای موقوف و فتح کاف و کسر لاملہ شرفنامہ دہ بولک مرقوم

مرقوم کی درخت کل و جمع الفرسند بن کوی کہ بر نوع ایی قوش نیشل دانہ در چتلا قوج دیرل
ہر تہ قدرینسہ آغزہ برنسنہ بولناز عربیہ مشغلہ البطالین دیرل بهحق اطعمہ نک
بیت مرقومنی مجمع الفرسند بوجہلہ ایراد ابلشدر بیت مشکن انجکک و بوی کلک بہاصل
تاریش خود یاران تکی تف بسیار ی بولک فی واو مجهول و پای موقوف و فتح نونہ و کسر
ایلہ دہ مرویدر ریاحین قہمندن بر ریاحندر تناول اولنور عربیہ باد روج دیرل ی بولک فی
ضم پای تحتانی و واو مجهول ایلہ عروس معناسنہ استاد رودکی بیت پس عزیزان بس
کرامی شاد باش * اندرین خانہ یسان تو بولک ی بولک فی مع الکاف الفارسی * بولک فی سکون
راء مہملہ و فتح تاء مشاۃ بعدہ نون ساکنہ ایلہ اطفالی صار دقلری نسنہ بولک اولسون غیری
اولسون رکن الدین بکرانی بیت بدودمان جلال تو آسمان طفلیست * فکنندہ دایہ صنہش
ز کہکشان بولک ی بولک فی فتح راء مہملہ و سکون نونہ ذخیرہ معناسنہ و دخی بر ولایت
احمد کہ قطب جنوبی آنکہ کورینور کذا فی فرہنگ جہانگیری ی بولک فی ضم لام و سکون
سین معنایہ ایلہ سیخ کتاب آہنن یعنی دمور کتاب شیشی کذا فی المجمع اما نسخہ حسین
و فای دہ کسرین ایلہ و اقیدر و نسخہ میرزا ابراہیم و مؤید الفضلادہ کاف عربیہ
مرویدر کتاب السامی فی الاسامی دہ سین مہملہ ایلہ و ہم تنون بریان آصدقلری دمور و اغاج
نسنہ معناسنہ منقولدر ی بولک فی بلغاک فی سکون لام و فتح غین معنایہ ایلہ فریاد و شورش
و غوغای عظیم معناسنہ لفظ مرکبہ کہ بل بسیار و غاک غوغا معناسنہ در کذا فی فرہنگ
جہانگیری میر خسر و بیت بکینی کشت بلغاک بیدار * کہ مردم در زمین در رفت
بچون مار * ابن یمن بیت مرا چون زلف تو تشویش از انست * کہ چشمت در جہان افکنند
بلغاک * مجمع الفرسند قافلہ بلغاک دخی مسطوردر ی بولک فی واو معروف و فتح راء مہملہ
ایلہ درت معنایہ کاور اول بر نوع قاردر کہ مثل دخی دیرل اثیر الدین اخسیکنی بیت
ندام توازوی چہ بردی ولیکن * کنار جہان پرکشد بولک * ثانی محاحدہ قار و یانیار
آلدقلری رھندن مجلسدہ حاضر اولوب اوشامینارہ و بردکاری حصہ دیرل فخر الدین
ہندو شاہ بیت باہل بزم دہ چون دست بروی * نقود چرخ ہشتم رابہ بولک * ثالث
اتمک قوریوب اوزرندہ اولان کوفہ دیرل طیان مرغزی بیت تا تواند کفت نازا مضورم
بانان خورش * میکندارد تا بران از کہنہ کی بولک قتاد * رابع قیہات ایلہ یابدقلری طعامدر
ترکید دخی بولک دیرل بهحق اطعمہ بیت قدح پر بوردکست و قلیہ اندک * چوبودی کرچہ
بولک قلیہ بودی * ولہ بیت صبحکامی کہ بود از شب مستم خمار * پیش من جز قدح بولک
پر سیر میار ی بولک مع اللام * بجال فی فتح جیلہ مجمع الفرسند کوہ معناسنہ کہ زکال و انکشت دخی
دیرل فرہنگ جہانگیری کوہ معناسنہ در کہ یزد دخی دیرل ی بولک فی ضم جیلہ آشتی کہ معروف
استخواندر عربیہ کہب دیرل قار بازلر و اطفال آنکہ قار اوینارل شکم حکیم اسدی بیت
قار بازی تومئ بین چسان شہام * چوشش بجل زغمت مشت استخوان شہام ی بولک فی برج ہلال
یعنی سرطان کذا فی شرفنامہ ی بولک فی ضم زاء عجمیہ طویق کوکی کہ شتالک دخی دیرل
ی بولک فی ضم سین مہملہ ایلہ بسوز مرقوم معناسنہ کہ بدعا و نفرین دیکدر کذا فی

فرهنگ جهانگیری در بشول * غم شین معجه و واوه فروغه صیغه امر در زبان و بین
دیگر حکیم اسدی بیت نریمان بدمشاد کفیا مول * همه کارهای دگر بر بشول *
در بلبل * معروف قوشدر هزارستان دخی دیر نصیرای هندانی * مثنوی * فلاح
از بسکه بارد بر سرم خون * مرشد طره دستار کاکون * دما دم بلبلان بوسند دستم
که پندارند کل بر سر زدستم * بل * یکی معنایه کاور اول احق و نادان معنایه حضرت مولانا
قدس سره بیت من بلم خود را اگر زخمی زدم بر خود زدم * و بر بطرازی زیدم رخت طرازی
چه شد * ثانی * یعنی بسیار که باهوس و با کام دیر یعنی بسیار هوش و بسیار کام دیکدر
در باطل * سکون لام و ضم کاف فارسیله آب نیم کرم یعنی ابله حق صوکنانی مجمع الفرس
در بوخل * سکون واو و فتح خاء معجه ایله حرفه دیدکاری اوت که برین دخی دیرل عربیه
بقله الحما دیدکاری در بول * قوش بوری که نون ایله نول دخی دیرل عربیه مقفاد دیرل
در مع الیم * بخور مریم * طویشان قولانی دیدکاری شکوفه در تیغ انکشت دخی دیرل
مشرقا شده مسطور و در که حضرت مریم علیها السلام مزبور اوتک اوزرینه ید مبارکه سن قوش
بقدرت الله تعالی اول لطیف رایحه حاصل اولش ابوالعافی بیت لاله در زم چن مجمره افروز
شع است * نشر شد رایحه بوی بخور مریم * بزوشم * سکون زاوشین معجین و فتح
واو ایله یکی تویی که صوف طوقور کندی مجمع الفرس * بشترم * سکون مشین معجه و راه
مهمله و ضم تاء مشاء ایله کتاب السامی فی الاصامی ده چوشش اعضا یعنی بر علتند راعضاده
ظاهر اولوب قهر جمل اولوز عربیه شری دیرل نسخه میزرا اراهمه فتح یا ایله مروید
در یوم * الی معنایه کاور اول یورت معنایه که برویوم دیرل یورت دیمک اولوز
مولانا جامی بیت بشادی ده مصر برداشتند * برویوم خود پاک بکند استند * ثانی
زمین معنایه لکن ارض معنایه اولان زمین دکلدر مسکن و وطن معنایه اولان زمین در
فلان کسه فلان یولود دیرل وله بیت رقیق که دارد برویوم نیست * آسیای برویوم نیست
توان درست * معلوم اولاکه معنایه اولان یورته یوم آبا و خرابه یوم ویران دیرل مثالی
* مثنوی * وزان یوم آبا و بجای مهان * زمانه بنی کج دازد نهان * چو مرغان ده یادکن
خانه را * رها کن مرین یوم ویرانه را * ثالث رساله میرزا ابراهیم یوم زمین شیراز کرده
یعنی نطس اولنماش یرکه عربیه ارض بود دیرل شمس فخری بیت هست در حکم شیخ
ابوالمحق * هر چه اونام یود و بردارد * رابع استعاره طریقله قاشق اولان نقیشک پر شده
یوم دیرل ترکیه زمین فلان نقشی فلان دیدکاری یویندن فهم اولوز بیت بصیر غمسنک
دیبا یروم * پسندیدن نقش و پسندیدن یوم * دیگر بیت همان دق مصری و دیبا یروم
که هم * ثانی * نقش و یوم * خامس جعد دیدکاری قوش که نحوسته مشهور در
لکن یوم معنایه عربیه مشرکدر شیخ سعدی بیت کس نیاید بر صباه یوم * و زحمای
از جهان شود معدوم * میر خضر معنای ثانیله یوم معنایه بیت یوم شد آباد غرب تا عجم
خاصیت یوم بدل کشت * * بنیادس یعنی سرشت و طبیعت شیخ سعدی بیت شنیدم
که مردیست پاکیزه یوم * مثابسا و در هر دو در اقصای روم * مع النون * بخار زندان و ولایت

ولایت بخاراده واقع بر شهر قدیمک آدید و حالیا مولیان دیمکه معروف و مشهور در کذا فی
لغات المعبره * بخردن و بخردن * کلاهما سکون الخاء المعجمه و کسر الراء المهمله صرغ
طوتمق و عقل زائل اولمق * بخستن * ضم خاء معجه و سکون سین مهمله و فتح تاء مشاء
ایله مجمع الفرسده صدا کردن دماغ خفته یعنی او بود کن خوراند مق و دخی صای قلمق
معنایه میرنظمی بیت نه بینم خواب غیرش وقت خفتن * که جز نامش نکویم در نخستن
در بخوردن * یعنی بخن دن مرقوم * بدن * فتح دال مهمله ایله اولمق یودن لفظندن
تخفیف اولنشد در حکیم انوری بیت ازین چه نقص تواند بدن کال ترا * چو سال
و ماه بتوفیق ایزد ذوالمنی * بر ایزدن * فتح راه مهمله و کسر زاء معجه و سکون یای
تختانیله بر اشمق و بر اشد رmq معنایه لازم و متعدی اولور استاد فرخی بیت کرسیستان
بنازد بر شهرها بر ازد * زیرا که سیستان را زید بخواجه مفر * بر اندن * فتح راه مهمله
و سکون نون ایله او یونده مغلوب اولمقدور راه مشبده ایله کسیب اولمق معنایه در
در بران * راه مهمله * مشبده ایله کسکین و کسیب معنایه بریدن اسم فاعل اولوز
و بعض ترکیبه جزو و صفت ایدوب تیغ بران دیرل و راه مخفف ایله فعل ماضی اولوز
یکمش معنایه میرنظمی بیت بغیر وصل یار ازل دل برام * کمن زاول زبان دل برام *
معنای اوله عربیه صارم دیرل مثلاً سیف صارم تیغ بران دیمک اولوز چغتای لسانند ایلک
دیرل ایتیمک کسکین اولمقدور میرعلیشیر بیت کونکو و ماسا بخارغه ای کل قیلمار کائینکی نیز
کیم تیکان نینک ایتکه سین حاجت ایماس قیلماق ایلیمک * مومی الیهک یو بیت لطیفنده
کسز عبا رتیله واقعدر بیت اشکنی کورب نیز یولور کونکلی جفاغه * آری ایتماس
چونکه سویی یولاسا یولاد * بدن * سکون را و فتح دال مهملتین ایله ایلیمک و او یونده
غالب اولمق و چنکده غلبه ایتیمک معنایه معنای اوله چغتای لسانند ایایی دیرل لیل
مجنونده پادشاه و صفند یو بیت ذیر بیت تا ایایی پیر بخسته منزل * هر نوع مراد اند
حاصل * بر زین * سکون راه مهمله و کسر زاء معجه ایله آشکارا و ظاهر معنایه شکم
میرنظمی بیت چسان دارم نهان در دل ملالم * زکفتم رشود بر زین حال * بر سن *
سکون راه و فتح سین مهملتین ایله یولار و مهار و یواشته و یورندرق معنایه کذا فی
مجمع الفرس * بر سیدن * سکون را و کسر سین مهملتین ایله تمام اولمق و دخی نابود اواق
معنایه بر سایندن متعدی اولوز * برون * ضم راه مهمله و واو معروف ایله طشره
معنایه عربیه خارج دیرل اصلی بیرون ایدی اندن تخفیف اولندی مولانا جامی در وصف
معراج بیت خیمه برون زد زحد و دجهات * پرده * اوشتد تنق نودات * بریدن *
کسر راه مهمله ایله کیمک قطع معنایه کال بخندی بیت بهر یوسف از جان قطع کن
قطع * بلایی دست بریدن چه حاجت * یویندن راه مشبده واقعدر اما اکثر استعمالی
تخفیفه در وله بیت لرزان دلم چو نیم جدا بدست همجو رک * بنکر ز شاخ لرزه بوقت بریدنش
در برهان * سکون زاء فارسی و فتح هایل غبطه معنایه یعنی آخرک بر مقبول نسته سن
کون کند و دخی آنک کی نسته یه نائل و مالک اولماسین تمی ایتکه دیرل یوکا حسد مقبوله ده

یکی بومین نیشب * تو کفتی زمین دارد از لرزه تب * نسخه میزا ابراهیم قیون بغرسفی
معنا سنه مرقوم در یی بون یی واو معروفه یوزن خون اوج معنایه کاور اول فرهنک
جهانگیریده بهی آسان حضرت مولانا قدس سره بیت چه خواعی ذوق این آب سیه را
چه جویی سبز آینه این بام و بون را * ثانی بهی پایان و نهایت استاد دقیقی بیت موج
کریمی بر آمد از لب دریا * دیک همه لاله کشت از سرتابون * و دیب معنا سنه استاد لطیفی
بیت درختی را که کرد کیر افرون * بسوزد نیر از شاخ تابون * ثالث قیون و صفرک
پاک اولنا مش بغرسفی و بعض نسخه ده حیوانک بجه دانی معنا سنه در یی بویان یی واو معروف
و فتح یای تحتانیله رایحه ویرجی نسخه و زیاده قویجی حکیم انوری بیت نور ظلت به بویه
قدمت * خاک کویت چو عاشقان بویان * و بر ملک اسمی اولدوخی منقولدر یی بویان یی
عطریات نظری یعنی عطر قویلان طرف مره دن اولور سه بوی ایله داندن مرکب افطار
در یی بوی مادران یی قوان چچکی عربیده ریخاسب و ریخاسف دخی دیرلر یی بوی مادران یی
براوندر کوکه مانل چچکی اولور اغرقوقوسی وارد در یی بوییدن یی واو معروف و کشر یای
اول و سکون ثانیله قوقولق که عربیده استشمام و چغنی ایسانند بو تراماق دیرلر تعدیه سنه
بو تراماق دینلور میر علی شیر بیت زلف و یوز سنبل و تنکی کل اوزاتار قاتما کویت * دهر
باغید اکل و سنبل ایسین بو تراماق کویت * یواغت مشترکه در طاعتی معنا سنه ده بو تراماق
دیرلر یی بهتان یی معروف اصلی اولیان شی اسناد ابلک یی بیوکون یی صحاح عروس
و عروسی کردن معنا سنه در یی مع الواو * بختگاوی سکون خاء معجه و ناء موقوف و فتح
کاف مجملیه ادویه یی قینادوب صوین آلوب خسته نک اعضا سن بو دقیری صویه دیرلر
عربیده نطول دید کلیدر یی برغو یی سکون راه مهمله و خم غین معجه ایله ایچی بوش براغاچدر
نقیه کی چالارل شیخ آذری بیت آه مهر از نایره صبح بر آید * بچان بهواچون نفس
از لوله برغو * وله بیت زان طرف کرکنند برغو ساز * نشود زین طرف کسی آواز
در یی برو یی خم راه مهمله ایله ایکی معنایه در اول ابرودن مخففدر قش معنا سنه حکیم اسدی
بیت زد از کنه آنکه کره بر رو * مند آشفته از چشم دل بر رو * حکیم سنایی بیت
هر که آن روی تو بند زنی خدمت تو * هم بروی تو که پششس جو بروی تو بود * استاد
بهرای بیت بغمزه نیر و مره نیر و قد و قوت نیر * بروکان بیاز و درون فکنک کان *
و هندی لسانن فی قلم معنا سنه در ثانی فرهنک جهانگیریده بروت لفظندن مرخدر
حکیم فروسی بیت که دارد که کینه پرتاب او * ندیده بروهای پرتاب او * و فتح راه مهمله
و واو موقوفه صیفه امر اولور کیت معنا سنه تنکم شاهدی منظومه سنه بیت کیت
برو و سوله بکوکل بیا * از چه ندن چون ته نیچون چرا یی بو یی اخفاء و اوین ایله ددند
قوشی سراج الدین قمری بیت بر شاخ شای تو اگر نیست نوازان * فرق سراو با دیده
شاخ جو بو بو یی ایکی معنایه در اول رایحه معنا سنه یای تحتانیله دخی محید و عتیقی
کاشی بیت چنان ذرات اعضایم زهرت کشته مالا مال * اگر خنجر زنی بوی محبت
آید از خونم * ثانی فرهنک جهانگیریده بود لفظندن ترخیم اولنا مشدر تحفیفه خواجه حافظ

حافظ بیت باصبا همراه بفرست از رخت گذسته * بوکدو بی بشنوم از خاکستان
 شما * حکیم خاقانی بیت پای نهم در عدم بوکدست آورم * همفشی تا کند درد دلم را دوا
 معنای اوله عربیه راجحه و چغتای اسانند ایس دیلر مثلاً کل ایسی و مشک ایسی دیلر میو
 علیشیر بیت تیلار مین ایسلا ب ایسلا ب غمغمنکی * که او یسام عارضینکی که لبینکی
 خیره الاباده مستطک مخلفه دیو بیت صیل سووین تاپسا ایچیب مل کیی * سنای تاشیق
 تاپسا ایسیب کل کیی * بیوخی ضم یای تحتانیله ترکیه کوه دیدکاری قور تجزدری مع الهاء
 و بتخانه فی صنم طور دوغی مکان میرزا فصیحی بیت مابت نه از اندیشه معبود شکستیم
 آرایش بتخانه ما بود شکستیم * نوعی خجوشانی بیت یکی بطرف آتشخانه بگذر *
 بر آیین بت و بتخانه بگذر و بتکل فی معنی بتخانه و معبد خانه کبریا میروالهی فی بیت
 عزلت کرین زاویه طاعت تواند * کریر بتکل است و کر شیخ خانقاه و بتخانه فی سکون
 خاء معجه و فتح تاء مثلاً ایله قوج قیون کیش دخی دیلر و بتخانه فی سکون خاء معجه و فتح
 لامله راوتدر خرقة و پهن و تخمکان دخی دیلر کذا فی تحفه الاحباب عربیه بقله الحما
 ترکیه پرورم و سموزاوت دیلر استاد عمیدی بیت در آویزم حمانل وار یکسر خوش را
 پروی * بکر کردن و پشتش کم آغوش چون بخله و بتخانه فی سکون خاء معجه و فتح
 نون و واو معروف و اظهار حایله معنی برق که ترکیه شمشک دیلر کذا فی ادات الفضل و فتح
 و نون و واو موقوفه ده مریدر و بحر و شیشه فی عطریات نوعندن محالسه اصلدوب
 شیشه ایله آتشه قور ل لطیف راجحه سی چقار کذا فی شرفنامه و بتخانه فی کسر خاء معجه
 و سکون یای تحتانی ایله بخله مرقوم معناست در کذا فی فرهنگ جهانگیری و بده فی فتح
 ذال معجه ایله معنی رکوی سوخته یعنی یاخش اسکی زکه یا قوب قاوایدلر کذا فی الصحاح
 و براده فی فتح راو دال مهملین ایله اکه اغزندن دو کیلن ایجه پولاد و آهن خرده سی که
 سونش دخی دیلر کذا فی فرهنگ جهانگیری و براه فی فتح راء مهمله و اظهاره ایله معنی
 زیبائی و زیب و زینت شمس فخری بیت مسند خسروی از مقدم او دارد زیب * افسر شاه
 هم از طلعت او یافت براه و براه فی فتح راء مهمله و یای تحتانیله تراشه قلم یعنی قلم خرده
 یونقه سی ابو المعانی بیت جوهر خنجر مرغ براده تیغش * سرمه عطارده که براه چشم
 قلمش و برزه فی سکون راء مهمله و فتح زاء معجه ایله صغفه بکزر راغاج پسید و غایت
 بدبو اولور عربیه قنه دیلر فتح قافله کذا فی کتاب السامی فی الاسامی و برساله فی سکون
 راو فتح سین مهملین و لامله معنی پیرسانلورده کذا فی المجمع و برکه فی سکون راو فتح
 کافله ایکی معنایه در اول حوض و ثانی بر بیاض فوشدر اکثر صوده تعیش ایدر و برمه فی
 سکون راو فتح مهمله ایکی معنایه در اول مثقب که اغاج و غیره نسنه دلر شاعر بیت در صدق
 از رنج برمه بوده است آسوده در * لیلک در استکم از مرکان سوراخ آمده و بروقه فی
 ضم راء مهمله و واو معروف و فتح فایله مجمع الفرسد دستار و میان بند یعنی طرز و مهمله
 اولان صارق کذا فی تحفه الاحباب و بزغاله فی سکون زاو فتح عین معجین ایله کی اوغلاخی
 و صغریو زاو صغنه ده دیلر و بزغه فی سکون زاو فتح عین معجین ایله دهره که آنکه باغ

بودار بر نوع کسکینی اگر می دموز در عربی میکل ذیلر کی بر مره فی سکون زاء فارسی
 اول و فتح ثانی و میم مفتوحه ایله بر جانورد در چلیاسیه مشابه اما اندن کوچک او
 ینه کار جسنندند آفتابه قرشویوز طوتوب طورر آفتاب پوست دخی در لر
 سودان بیت ازرق دیو چشم بر مره رنگ * از بدی مست و از هجیری رنگ تیر
 فتح زاء معجه واحفاء ایله نمخته میرزا ابراهیم زمین بسته دار یعنی ذیله و بر و شرفنامه ده
 میوه خوشبو و معناسنه مذ کورد رودخی اون ایکی رجدن اونچی برج که حدی بر جنه
 دیرلر اوشکوز بیت چو خور شد آید برج زه * چهار زا به بیرون نمایند زه کی ترجمه فی
 کسر زاء معجه و سکون یا و فتح جیم عجمیله او غلاق معناسنه بر چجه دخی دیرلر تختاری بیت
 این ترجمه که او کیا بجزد * بدل شیر خون شیر بخورد * خواجه عمید لویکی بیت مخالفان
 ترا چون ترجمه سلاخ * سه پایه از علت باد و چار سوسمخ * مسعود سعدی سلمان بیت
 ازین ترجمه بسته دهن چار پرسی * که مرکز نه چرخدور بوده آبشخور * بعضی فرهنگ
 برج جدید دخی دیرلر زیشه فی کسر زاء و سکون یا و فتح شین معجمین ایله آرد
 کبیر یعنی سوسام اونی کدانی فرهنگ جهانگیری کی بسوده فی ختم سین مهله ایله ال ایله
 نسنه یوقاق لمس معناسنه مستقبلند و اولفد قلب اولوب ریاز زیاده ایله بساید دیرلر
 کی بشتره فی سکون شین و کسرتون و فتح زاء معجمین ایله بر طعمادر یوققه اتمک و یاغ
 و خرمایله ایدرلر بهای اطعمه بیت من بام بیای بشتره روی * کوم از دست زخم
 بریان داد کی بکره فی سکون کاف و فتح راه مهله ایله معجانه معناسنه در ابوالمفاتی بیت
 سحر در بکره بوده همت بیر معان مارا * فیوض نشاء و شینه داده زیک ساغر کی بکسه فی
 سکون کاف و فتح سین مهله ایله ات پارچه سنه دیرلر کدانی فرهنگ جهانگیری کی بابله فی
 امر کلو شراب اریغی و صراحی و هر نه اکاکیز شراب طریقی اولور سه خواجه سلمان
 بیت درخت شدم طاسر و غنچه شد سر طوطی * زخلق بابله باید کشاد خون کبوتر
 خون کبوتر یعنی شراب کی باغ و بلبلند فی کلامنا بسکون اللام و ضم الفین المعجه
 بر بره کتورلش و برری اوزرینه قولش نسنه حکیم ناصر خسرو بیت درین بند و زندان
 بکار و بدانش * بلبلند باید همی نامداری کی باغونه فی سکون لام و ضم غین معجه و فتح
 توله قریحه که زنان یوزلرینه سوزدرلر اکافکردرلر کسرفا و فتح کاف عجمیله و اغونه و الکنونه
 و کلفونه و کلکنونه دخی دیرلر حکیم زاری قهستانی بیت صبا سبیل باغونه کرد بر کل سرخ
 بفسه بر زده سر همچو سبزه از لب جو کی بلکامه فی سکون لام و فتح کافله چوق مراده
 نایل اولش دیکدو که بل چوقدرو کامه مراد در بوبل باهوسد اولان بل کنی در قرص
 قدیم در استاد رودکی * رباعی * در پیش خود آن هجر چو بلکامه هم * پروین زسر شک
 دیده بر جامه هم * بسر نامه توجود دست بر جامه هم * خواهم که دل اندر شکن نامه هم *
 کی بلکفان فی سکون لام و فتح کافله رشوت معناسنه در باکفد مرقوم کی کی بنومه فی
 سکون تون و ضم تاء مثناه و فتح میله بر کوکجه نسنه در اکثر اغاجلرده اولور نعمه الله
 ترکیبی یالی قره ایله شرح ایش کی بهساله فی سکون تون و فتح سین مهله و لامله نمخته

نمخته حسین و فانی ده معنی کهنه و سالخورده استاد رودکی بیت با شسته زین برند سبزه ۲۲۱
 شاخ بید بهساله * جهان چون امشک و مجوران نشسته زانه بر ژاله کی بکاه فی سکون
 تون و فتح کاف عجمیله یوک یاب قونیلان محل اصل بندکاه ایدی تحفه فاد حذف اولندی اکثر
 بار ایله مترادف ایدوب بار و بنگاه دیرلر شیخ سعدی بیت زنگاه حاتم یکی بید مرد * طلب ده
 در مسنک فایند کرد کی بنگاه فی بنگاهدن مخفدر کی بنه فی فتح تون شد ده ایله و مخفده
 ایله ده جائز در مجمع الفرسه رخت و اثواب معناسنه شیخ نظامی ارخسرو شیرین بیت
 ینه دریک شکارستان نمی ماند * شکارستان شکارستان همیراند * و معنی جای و مکان
 از مخزن اسرار بیت طمیتا زانه پر نور کرد * جوهر یا ترا عرض ارد و کرد * فرهنگ جهانگیری
 یعنی اثواب خانه حضرت مولا با قدس سره بیت یک - لاله دیکر بنه خواب بسوزیم *
 زیرا که چنین دولت میدارد آمد * خواجه حسین شانی بیت ای حصر زاد رفی تاجرانسان
 بروم * ینه آتش زخم و همچو خراسان بروم * و معنی بن چیزی یعنی بر نسنه نک غوری
 و هایتی میر خسرو بیت هر شعر باغ ز شربتانه * مژد زنی برکی خود برهنه * و دخی بیخ
 و بنیاد معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت از نام بدار همی بترسی * بایار بد از بنه بر و بند
 کی توبه فی سکون و او و فتح ایه موحد ایله ایکی معنایه در اول یعنی مرغ دهنده ثانی یعنی
 آرزومند بوا یکی معنایه تربی اوزن شمس فخری * قصه * بدار آبی که از انعام عامش *
 بود طوق حم و تاج بویه * که پیش ارحد و از اندازه دارم * بد رکاه شنه آفاق بویه *
 بعضی نمخته آرزومند بویه نقل اولمشد که بضم الباء الموحده ثانیاً و نقطتین من تحتها
 یونقل ایله روایت مضطرب اولور زیرا شعرای متقدمین استعاره لند باء موحده کی کلامه
 قافیه ایدوب معنای مرقومه استعمال ایلر هر چند که تنب و استقصا اولندی ایسه بویه
 یولندی خصوصاً شمس فخرینک معیارند و حکیم اسدینک کر شاسب نامه سنک بویه
 صحیح ایدوب بر بیت ایله اثبات مدعا ایشودر کی بویه کی و او مجهول و فتح تاء مثناه ایله
 فرهنگ جهانگیری درت معنایه کلور اول اول اغاجه دیرلر که بویی و بدنی اولوبوب
 همان گو کندن چیقوب دالری اوله ثانی آدم و حیوانات یاور یسنه دیرلر و ما و اربلان
 یاور یسنه دیرلر خصوصاً ثالث اوق نشانه سی را بع طین حکمتله دوزلش کوچک و بیوک
 طرف که ایچنک التون و کس ایدرلر غالی قوی عجمیله آلتی در و قاجیلر و للنور لر معری بوقه در
 استاد دیمشدر * قطعه * نه در غنچه کامل شود بیکر کل * نه در بونه ظاهر شود
 صفوت زر * زاجدات چرخست تهذیب مردم * چو از زخم خایسک نیزی خنجر *
 کی بوخله فی و او مجهول و سکون خاء معجه ایله خرقة و برهن و پائین و تخمکان دیدکاری
 اوت که ترکیب سموز اوت دیرلر کی بوده فی بودن لفظندن اسم مفعول در صیورت و کینوت
 معنایه شاعر دیمشدر بیت تاجهان بوده اینچنین بوده * این شکر که دانا باشد *
 کی بوداوند فی سکون و اوین و تون و ضم ذال معجه ایله صحاحده قوا معناسنه که عزیمه حذف
 دیرلر حوزستان بیغه آذربایجانده پور دیرلر کی بوره فی و او مجهول و فتح را ایله ایکی معنایه
 کلور اول اطعمه دن بورک در کات یا قیه ایله ایدوب یاغده بشوردرلر انواعی اولور یا حود

شکر و بادام ایله ایدوب شکر نون دیرلر معجاق اطعمه بیت چراغده کنی صوفی زحراب
شکر بون * کمی گوید مسلمانان که روی از قبله بر گردان * ثانی بر ادویه در بوره
از منی دیرلر کی بوزنه کی و او مجهول و فتح راودال مملکتین و سکون نون ایله نسخه میرزا
ابراهم و ازلقی کسسه یعنی غنی و مالدار کی بوزنه کی و او مجهول و فتح زاء معجیه ایله
داریدن و یا خود برنجیدن ایدرلر ترکیه دخی بوزنه دیرلر و او معضم ایله شرفنامه ده اغاجک
بدنشد دیرلر مثال معنی اولد مجود این معنی بیت زدنون چون طمع هاری کره های جوانمردان
خرداند که در عشرت شرابی ناید از بوزنه کی بوزنه کی و او مجهول و سکون زاء معجیه و فتح
میله خوشبو را و تدرکدانی مؤید الفضل کی بوزنه کی بوزنه کی و او مجهول و سکون زاء معجیه و فتح
همون اسمی در کی دخی دیرلر عربیله بو کینه سعدان و کوچکینه شیک دیرلر حکیم خاقانی
در قسیمه بیت بریش نیس و به بینی پیل و غیب کاو * بحر نیس و بوزنه کی و بوزنه کی لغاب
حضرت مولانا قدس سره بیت بر خوان شیران یکشی بوزنه کی همراه شد * استیزه
زور کندی آواز یکا شیراز یکا کی بوزنه کی و او معروف و فتح زاء فارسی و نون ایله بمعنی غنچه
مشکوفه یعنی هنوز آجلماش چیکدر عربیله بر غم ضم یا و غین معجیه ایله کذا فی مجمع الفریس
بو معنایه میرنظمی بیت دهانش بوزنه کی در باغ رویش * از آرونش کفده یک حرف رویش
کی یوسگاه کی فتح سین مهمله و کاف عجمیله او به جگ زمرنه یز او لور سه ابو المعانی در نعت
شریف بیت بحسن روی ترا روح قدس مشتاقست * همیشه خاک درت بوسگاه عشاقست
کی بوسه کی او یک عربیله مشترک در فارسیله غیری نامی یوقدر زیرا اولدوغی شایع
دکادر چغقای لسانک موجب دیرلر کی بوکه کی و او معروف و کسر کاف و اخفای هایل
بوکه لفظندن اختصار اولمشدر اولکه معنایه خواجده حافظ بیت باصبا همراه بفرست
از رخت کلدسته * بوکه بویی بشویم از خاک بستان شما کی بوکه کی و او معروف و فتح
لامله بوزن و معنی اولکه ابرق و امثالی نسنه زما و لور کی بوماره کی سکون و او و فتح میم
وراء مهمله ایله فرغنگ جهانگیریده بر پرند جانور در کی بومه کی لغت قدیمه در طاش اوزرتک
آت یا غنک نعلندن سحره یان قفاجیم شیخ نظامی معراجیه ده براق و صفته بیورمشدر
بیت در شب تاریک یا ن اتفاق * برق شد بومه پای براق کی بومه کی سکون و او و فتح
هایلله هدیه قوشی کذا فی نعمة الله کی بویه کی و او معروف و فتح یای تخانیله بمعنی آرزومند
حکیم انوری بیت ای در حرم جاء امینی که نیاید * از بویه او خواب خوش آهوی حرم را *
شرفنامه ده عشق معنایه مرویدر بیت مرقومک عشق معنایه ده شوق معنایه ده
شمولی وارد کی به کی اظهار هایلله اوکی قوشی که بایقوشدن بیوک اولور کذا فی نعمة الله
کی همه کی سکون داء اول و فتح میم و اخفای هایلله بهادر و شجاع کسندلر که بی در فلان مرد
همه است دیرلر مع الیاء الختانی * بخنی کی سکون خاء معجیه و کسر تاء مثاله اشتد جنسندن
بیسراک دیدکاری ارکاک و توپیل دوه معنایه کثرت استعمال ایله دوه نك صفت مدوحه شی
اولمشدر میرنظمی بیت به سیم صدا حب خوش تازی نهادی * بیا نصدا اشتد معنی زادی
کی بردی * سکون را و کسر دال مملکتین ایله حقیق اشدکاری اوت ترکیه ساز دیرلر کی

کی برزی کی سکون راء مهمله و کسر زاء معجیه ایله تورانیلردن بر مبارزها و اوانک نامیدر ۲۲۲
کی بزکوهی کی کسر زاء معجیه و ضم کافله طایع یکینی که رنگ دخی دیرلر شاعر بیت بر و ریش
درا و کورته عقلش * بزکوهی توان گفتن بشکشت کی بلبل کی شرفنامه ده صراحی و شراب
بر داغیدر فرغنگ جهانگیریده اوج معنایه روایت اولمشدر اول یکماز افی کی هم شرابه
و هم پیاله یه دیرلر بویکی معنایه ترتیب اوزن حکیم فردوسی * مثنوی * تویی میکسار
از منی ذابل * به پیمای تاسریکی بلبل * یکی بلبل سرخ در جام زرد * هم متن بروی زوان
بخورد * ثانی اول معنیان که انواع و ازا و لطیف الوان رنگر ایدرلر ثالث بوزنه زرد الودر
کی بلغاری کی ثلاثین دیدکاری خوشبودرینک نو عیدر آنک دخی جزوی رایجه وارد
بلغارد یارنک استانکله بلغاری تمییه اولمشدر بعضیله ثلاثین دیرلر کی بن کوهی کی یا غلو
بر او تدر آنکله طعام بشورلر کذا فی شرفنامه اما مؤید الفضلاده بر او تدر جرب و شیرین
اولدو غنندن طعامه قوتوب این طعام ایدرلر و بعض نسخه ده بوی کلک مرقوم معنایه دن
کی بوالعجبی کی حقه باز و شفعه ساز در میرنظمی بیت بوالعجبی آمد روزی بشهر *
شعبه آموخت از و خلق دغر * کذا فی مجمع انفرس کی بوخلانی کی و او معروف و سکون
خاء معجیه ایله یعنی شیطان کذا فی شرفنامه کی بودی کی شرحی مرور ایدن بود
معنایه در آخرت کی یا حرفی کاه مصدریه و کاه خطاییه و کاه وصفیه استعمال اولنور
حمله کون صائبک بوینتاریدن فهم اولنور * قطعه * دانه مادر ضمیر خاک بودی کاشکی
یا جو سر زدر زمان دهقان و رودی کاشکی * دست چون افتاد خالی همت عالی بلاست
آنچه دارم در نظر در دست بودی کاشکی کی بوعلی کی حکمای اسلامیه دن ابن سینا در
شیخ الرئیس دخی دیرلر و دخی اسلام حکما سندن حکیم مشرب اولانه دیرلر کذا فی شرفنامه
کی بویحی کی یعنی ملک الموت محمد هندو شاه صحاح یولفظ کرچه عربیله اما مرقوم معنایه
فارسیله استعمال اولور دیو یا زمش کی بوی سای کی اوزرنده مسک و عطریات
از دکاری طاش کی بوی کی بش معنایه استعمال اولنور امید و خجبت و طمع و خوی و پس
روی معنایه کذا فی شرفنامه یعنی امید خواجده حافظ بیت بیوی نافه کاخ صبا زان طره
یکشاید * زتاب جعد مشکینش چه خون افتاد در دلها * بو معنایه واقف اولین قوفو
معنایه ضانور کی بوی کی کسر و او ایله بمعنی باشی یعنی اوله سن و اولور می سن دیمکدر کذا فی
شرفنامه کی بهمی کی سکون ما و فتح میله بوزن حبیل کدی آونی دید کاریدر که اریه
سنه لشی کی باشی اولور اطبا عصا سن آلور لر غایت قابضدر و قطع دم ایدر شاعر
برینک مجنون دیمشدر بیت گرفت خون زرد آنکه میخورد اوارا * مکرکدان ترا از خیم بهلمی
بود کی باب الباء الفارسی المفتوحه مع الالف * یا کی بش معنایه کاور اول معروف ایاق
معنایه حرف یای تخانیله پای دخی دیرلر ثانی تاب و طاقت معنایه کمال اسمعیل بیت
شاد باش ای شد پر دل که ندارد پایت * دشمن از خود بختل و ستم دستان باشد * ثالث
مقاومت معنایه وله بیت کرسر بر آورد چو کد و باتو بدسکال * تیغ قضا معنی کندش
چون چنار پای * رابع از که بی دخی دیرلر خا مس هانه معنایه مرویدر کی یا تشکا کی کسر

تاء مثناة وسكون شین معجه ايله باد نجان که معروف در کج پاشکا فی کسر تاء مثناة وسكون
نون و فتح کاف فارسیله بودنی باد نجاندر پاشکان دخی دیرل تعریف اولوب باد نجان دیدیلر
شاعر بیت چنان بودست دانش هیچ دانا * که پاشکا نیک اندز آبا فی پاتوا فی ضم تاء مثناة
ایله ایاق ذولاغی که باتابه دخی دیرل کج پادشاهی سکون دال مهمله و فتح شین معجه ايله
پادشاه دیکدر کسر دال ايله اوقیان لفظ مرکب اولوب معنا شدند بغير در زیر پاد ايله
شاهدن مرکب زبانه تکه یان و زورک و جهانبان و دفاع ضرر معنا سنه در کذا فی اجمال
حسینی والضمیر والندستوز والحمودی وغیرهم وشاه صاحب واصل معنا سنه در معنای
ترکیب صاحب جهان دیک او اور پادشاه پادشاه لفظندن مرخدر شاعر بیت که من تا
ترادیدم ای جان من * نیم پادشاه بدل خویشتن کج پارسا فی سکون راه مهمله ايله زاهد
وعاید و پاکیزه و پاک دامن و ترکیه اولمش شاهد و حلال زاده و شعله مستعمل و کارگذار
معنا لرینه مثال زاهد و عاید شیخ سعدی بیت هر کرا جامه پارسا بینی * پارسادان و نیک
مردانکا و * مثال پاکیزه و حلال زاده وله بیت کرانها که من کفتمی کردمی * نکوسیرت
و پارسا مردمی کج پارسا فی سکون زاه معجه و فتح باه موجد ايله پادشاه معنا سنه ابوالمعالی بیت
کر کند تاثیر دل را زهر قهر غم بخود * بهر دفعش ساز آندم ساغر می پازا با کج پاشکا فی وزیر
والی و وکیل دولت و دخی انچه طوغان معنا سنه که پاشکا دخی دیرل کج پاشکا فی سکون شین
معجه و فتح نوله او یکله که پاشکا دخی دیرل میر خسرو * مثنوی * علمای جهان بر عکس هم هست
که بر ملک کنای را ده دست * چنین هم دیده ام کافس رده پای * بهت زرد دیده پاشکا فی
کج پالا فی دوت معنایه کلور اول اسب جنب یعنی یک آت حکیم فردوسی بیت نشست از بر
تند بالای خویش * چو خورشید نمود پهنای خویش * ثانی صاف ایدی مراد سوزکی در
لکن بو معناده یا لکن استعمال اولنر یکله ايله ترکیبه محتاجدر شیخ فیضی بیت مست عشقم
و دیاشوی حرم باده ما * باده بالای در میکنه عباد ما * ثالث یعنی آوخته رابع یعنی فریاد
بو معنای کتاب زدن مستحیدر کج پد آسیا فی سکون دال و کسر سین مهملتین ايله دکرمان
اغاجی کج پدرا فی کسر دال معجه وسکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ايله قبول ایدی و بورعی
وامر طوخی و سوز دیکلجی کذا فی شرقنامه کج پردا فی سکون دا و فتح دال مهملتین ايله
بوزن و معنی فردا کذا فی فرهنگ جهانگیری کج پرده سرا فی حرم قیوسنده و ملوک
ووزرا و کبارک خاص خانه لری قیوسنده اولان پرده معنا سنه خواجه سلمان بیت
افلاک را خیام و سرا پرده برکنید * زین پس خیام و پرده میرا راجه میکنید * مولانا
حاتی بیت ز پرده سرا شد بمجفل سرای * بر او رنگ زین بر آراست جای *
کج پرستا فی فتح را و تا وسکون شین مهملتین ايله پرستار دین ترخیم اولمشدر قول
و جادیه در کذا فی المجمع کج پرنا فی سکون را و فتح نوله بر نوع منتقم دیادر غایت لطیف
ونا زک اولور پر نو و پر نون و ریان دخی دیرل منو چهری * قطعه * از فروغ کل اگر اهرمن
آید بر تو * از پر بازندانی دوزخ اهرمن * چونکه زین قدسی بر کف سین صنی * یادرفشنه
چراغی میان پرنا * ادیب صابر بیت بروی و سین و مساعد بخل شدند ازوی * یکی حیر

خیر و دوم حله و سیوم پرنا کج پروا فی سکون راه مهمله ايله یدی معنایه کلور اول طاقت و آرام
ثانی دانستن بوا یکی معنایه ترتیب اوزره حضرت مولانا قدس سره * قطعه * هران پروانه
که شمع ترا دید * شیش خوشتر روز آمد بسیم * همی بر دیگر شمع حسنت * بروز و شب ندارد
هیچ پروا نمی آرم بیان کردن ازین بیش * بکفتم اینقدر باقی تو پروا * ثالث یعنی سرورک
سیف اسفرنگی بیت بکوی عاشقان ای از سر سودای ماداری * دل از جان و جهان برگیر
اگر پروای ماداری * رابع یعنی توجه و التفات و میل و رغبت بابا فغانی بیت فراموشم کند
آن دیر پروا * بلای جان مردودم همینست * وله بیت پروا نمیکنی و بهر کس که دل
دهم * چون بیندم بداع تو سر میدهد مرا * دیگر بیت دادما آن شوخ بی پروا داد *
بسکه بی پرواست داد ما نداد * خامس یعنی مبالغات یعنی ترک و پاک داشتن میر خسرو
بیت جوان و شوخ و فراموشکار و بی پرواست * زمان زمان زمن خسته دل که یار دهد
کمال اسمعیل بیت کمال از عاشقی پروا ندارد * که غیر از شوختن پروا ندارد * سادس
فراغت معنا سنه حضرت مولانا قدس سره بیت د بود چشم و رخ و زلف آن بت رعنا
یکی قرار و دوم طاقت و ستوم پروا * سابع یعنی سر اسیمه شمس فخری بیت پناه ملاک سایمان
شهنشه ایران * که آسمان زمعالی اوست با پروا * و دخی آگاه و آسانی معنا سنه ده
وسید نظر در کج پر آسیا فی دکرمان چرخ معنایه ابوالمعالی بیت در دهر بکنفس
نشده دل رها ز غم * کستم زبون از پر آسیای چرخ کج پسا فی فتح سین مهمله ايله ولایت
فارسه بر شهر آیدر فسادنی دیرل که مغربی در کج بهیا فی سکون نون و جیم موقوف و فتح
باه فارسیله یکج که خرچنگ دخی دیرل عربیک سلطان دید کلیدر حکیم خاقانی بیت
جوقی لیم و بکد و سه کز صیر و کور سار * چون بهیای آبی و چون چار پای خاک کج بیغ دعا فی
ای صلوٰه خمسہ کذا فی الحمودی کج پندوا فی سکون نون و دال موقوف و فتح واو ايله قیچی
دید کاری اچی او تدر تناول ایدر لر مزه دن خالی دکلدر کج پنهان فی سکون ها و فتح نوله ابعاد
ثلثه دن شول بعد دیرل که عرب عرض دیر عجم پهن ترک یامی دیر بوتقدیر جه انینه چکن
تسنه یه پنهان دیرلر بوا بیاتدن فهم اولور * مثنوی * چو شنید و شنید چون یکی پان ابر
بسر پیش پولاد و درخش کبر * زهرا و ستادی یکی خانه خواست * درازی و پنهان صد کام
ارست کج پیدا فی نهان مقابله سنه اولان ظاهر معنا سنه در شیخ سعدی بیت بکفت
احوال مایق جهانست * دمی پیدا و دیگر دم نهانست * کاهی آشکارا معنا سنه اقتضا
ایتدیکه استعمال ایدرلر شیخ علی نقی * رباعی * بی عشق دل که اضطرابش پیدا است *
بی طرف تنی که بیج و تابش پیدا است * سر دل پر عشق نکردد ظاهر * تائیمه بود شیشه شراش
پیدا است کج پنهان سکون یای تحتانی و فتح میله او حکم معنا سنه اکثر اصطلاح و استعمال ايله
استعمال اولور زرافولا چلیوب و آدلیوب او حکم و شراب او حکم معنا سنه اصطلاح چیدر
ایحکم مراد اولور که باده پیا و باد پیا دیرل حافظک بویتند ایکی وجهیه مذکور در
بیت چو با حبیب نشینی و باده پیمانی * بیاد دار عجمان یاد بیمار * دیگر بیت دشمن آتش
نهاد و یاد بیمار بکو * خاک بر سر کن که آب رفته باز آید بخو کج مع الباء * پاناب فی تاء مثناة

ایله مانند و مقابله و برابری معنایه میر نظمی بیت شود در زم او زهره بخل باب *

نیار در زم او مرغ پاتاب که پاروب بی ضم راه مهمله و او معر و فله کورک که پارودخی دیرلر

که پارباب بی سکون راه مهمله و فتح یای تحت نیله اول مزروعاته دیرلر که غل ایله صوادیله

پارباو و فریاب و فریادخی دیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری که پاکوب بی ضم کافله ایلا غله

دیمک و دبیری رقص اولسون و غیره اولسون میر نظمی بیت زن دنیا بود هر چند مرغوب

شود لیکن بزم سفله پاکوب * که پالای اسب بی یدک چکن آت کذا فی المجمع که پایاب بی

فتح یای تحت نیله طفوز معنایه استعمال اولنور اول طاقت معنایه حکیم فردوسی بیت

که این پاره نیست پایاب او * درنکی کند چرخ راتاب او * ثانی حوض معنایه خفاف

بیت کل کبود چو بر تافت آفتاب برون * ز بیم چشم نهان کشت در دل پایاب * ثالث

معیار جمالیله صواولان مکانک نهایتی دیوب یو بی نظم ابلش شمس فخری بیت خدا بکن

جهان آفتاب چرخ جناب * که بحر بخشش اوران دیده کس پایاب * و ترکیبی یای آب اوله

معنای رابع شمس فخری بکار ایانی صویک آقوب جمع اولدوغی ره ده دینلور دیش

خامس فرهنگ جهانگیری قیونک آسان وجهله امثا غیسنه اینک ایچون ایاق بصبه حق

یولرینه کدرای دخی دیرلر و زبان هندیده پاوی دیرلر یو معنایه حکیم زاری قمستانی

در طاب شراب گفته * قطعه * فی حیات منست و منکن نیست * زو میسر بهج اسبام

ای دریغا که آب زر بودی * و اخیری ز آب پایابم * سادس دینه ایاق ایریشن صویه ده

دیرلر که ضد غرقاب در حکیم سنایی بیت ای ز جودت سراب بحر محیط * دل را د تو بحر بی

پایاب * صابع پاینده یعنی ضمان کنند اصفند یارک رستدن هلاک مرتبه منهدید وکی زخمدن

مشکاتی محله حکیم فردوسی * مثنوی * امید من آنست کاند زیم شت * دل پاک من

بدرود هر چه کشت * مرا سخت از آنست کان باب من * بیکتی خواست پایاب من * ثامن

تاب و توان معنایه شمس فخری بیت جمال دولت اسلام بهج ابوالحق * که چرخ را نبود

زیردان او پایاب * تاسع یعنی نهایت و غایت کل اجمعیل بیت همت عالی تو پایان نیست

که ندیدست شهرش پایاب * یو معنایه کل بخندی بیت بحر عشقت بحر بی پایاب گفتن

میتوان * زر و صلت کوه پایاب گفتن میتوان * مجید هند و شاه محاحله یعنی کرداب و بن آب

دیو نقل ابلش در که پای شیب و پاستیب بی کسر شین معجه و سکون یای تحت نیله دستور

عقبه احمد در حکیم خاقانی رمی ابحار ایچون دیشدر بیت دست بالا همت مردان که کرده

زیر پای * پای شینی کان عقوبت جای شیطان دیده اند * فرهنگ جهانگیری پاستیب

یعنی زیر پایه مولانا مطهر * قطعه * ساحت بستانسرای و بام قصرش کز علو * کاخ

و فرواره فراز لا مکان آورده اند * درمود صبح پاستیبی برین بر بسته اند * و زینات الشمس

از ارباب آورده اند * بوندن فهم اولنور که عود کرسی و زردبان الله صفا کی ایتدکاری

باصدق که پاکوب بی معنی پاکوب مرقوم یعنی رقص حکیم اسدی بیت تراشاید

آن کاوخ و سینی * که هم پاکوب است و مای زن که پاکوب بی سکون تاه مشاه و هم کافله

آچار که جوز و سوزو چقراندن ایدرلر کذا فی شرفنامه که پرتاب بی منزل اوقی و نشان بعین

۲۲۴ بعد در ست واران اوقی جوهری زر کری بنیت شمشیر تو شیر او ز ندر تاب تو پیل افکند

یک جمله تو بر کند بنیاد ضد حصن حصین * و دخی دور افکند ایراغه آلمش هرنه اولور سه

شیخ سعدی بیت نظر کن چو سواف داری بشست * نه آنکه که پرتاب کردی ز دست *

یو معنایه چغتای لسان او چوردی دیرلر میرعلیشیر بیت کم اول ایتکو نجه بزم اچون

تنعم * او چوروب ایردی با شینی تیغیم که پرتاب بی سکون زاء فارسی و فتح غن معجه ایله

صوبندی که بوستان صوار با جق صوار قلزنده ایدرلر که مراد اولنان جانیه آقه کذا فی

مجمع الفرس که پیاب بی فتح یای تحتانی ایله پایاب لفظندن اختصار اولنشددر آنک جمع

معنایه استعمال اولنور که پیتر سب بی سکون یای تحتانی و سین و فتح تاه مشناه و راه

مهملتین ایله نام پدیر و مشب که پدیر زرد هشت در پار صیلر کاکا نبوت اسناد و اعتقاد ایدرلر

ایدی زرا آشت بهرام * مثنوی * مران مر در انام بد پیتر سب * همان نام فرزندان

پور شسب * که زرد هشت از پیشش آمد پدید * که شند قفای جهازا کلید که پیور اسب بی

نام سخاک ماری در کو غایت ظالم پادشاه ایدی و بیگ شنه دن برقاج کون ناقص عرسوردی

آخر فریدون شاهانی قتل ایلدی بواسی اصحاب فرهنگ کیمی باء و حله ایله و کیمی باء و حله

نقل ایلدیلر که مع التاء المثناة که پانت بی فتح تاه مشناه ایله یعنی بابت که حرف داده مرور

ایلدی لایق سزا و در معنایه ابوالمعالی بیت همیشه دلووشی و مشادی دلبران شاید

چنانکه کرب و زاری بیانت عاشق که پات بی معنی تحت کذا فی فرهنگ جهانگیری

که پاخوست بی ضم خاء معجه و او مجهول و سکون سین مهمله ایله ایاق التند با صلوب

یامی لشمس نسبه که پاداشت بی معنی پاداش که جزای نیک ضدی باد افراه استاد فخری بیت

خدا بکن جهان آنکه از خدای جهان * جهانیا را پاداشتست و باد افراه که پاساخت بی

حاضر و مهیا یعنی دوزیاب و حاضر و آماده اولان نسبه میر نظمی بیت شه حجاج و علی

بخت و کوکب * کند بزمش فلك پاساخت هر شب که پای است بی یای موقوف و فتح باء

موحله ایله بناتلی که عربیده اساس دیرلر شیخ سعدی بیت اول اندیشه و آنکه کفتار *

پای بست آمدست پس دیوار * بعض فرهنگه یایونک اول شروعی معنایه ابوالمعالی

در نعت شریف بیت رسالت باوراسته زبردست * که کردون نبوده هنوز پای بست *

که پای بزرگاست بی ای در سفرست و در سواری که پای بخت و پایخوست بی کلاهما بیای

موقوف و فتح خاء معجه و او معدوله و سکون سین ایله ایاق التند یامی لشمس نسبه حکیم اسدی

بیت فراوان کس از پیل شد پایخوست * بسی کس نکون مانده در پای دست * شمس فخری

بیت ابوالحق آن شاه عادل که شد * بیای علوش زحل پایخوست که پایست بی کسر یای

تحتانی و سکون سین مهمله ایله یعنی بقایافت و پاینده شد یعنی باقی و ثابت اولدی دیکدر

مسهود سعد سلمان بیت چو عز من و ذل تو نیاست * همه ذل من و غر تو باید که بت بی ایکی

معنایه در اول آهار که زه و کاغذ ایدرلر منوچهری * قطعه * جهان ماچو یکی زود سیر پیشه

وراست * چهار پیشه کند هر زمان بد بگری * و روز کار خزان شکری کند شب و روز *

روز کار بهاران کند زنگری * و روز کار زمستان کند دسیمگری * و روز کار خزان کند

خشت پزی * ثانی اول به مشق خرده توی که کینک تو پاری دینک بشانی طراق ایله قوراروب
اکیروب شال و صوف و لطیف جامه لوطو قورار اکا برشم و کرک و کلک دخی دیرلر یی پذیرفت
سکون ذال معجه و فاو ضم راه مهمله ایله قبول ایلدی دیمکدر حضرت مولانا قدس سره بیت
اندل چون سنک رایا چند چند * پند کفتم و نمی پذیرفت پند یی پذیرفت دن
فعل ماضیه قبول ایلدی دیمک او اور استاد دقیق بیت پذیرفت از و شربار آنچه
گفت * کل رویش از نازکی بر شکفت یی پرداخت سکون را و خا معجه ایله بش معنایه
کلور اول بمعنی خالی کرده ناصر الدین بجه بیت زابت عشق معنوی افرخت * دل ز سودای
زلف او پرداخت * ثانی فارغ شده معنایه شیخ نظامی بیت میزبان چون ز کار خود
پرداخت * پیش از اندازه پیشکش ساخت * ثالث بمعنی در ساخت خواص گفته بیت
همه شب با خیال دوست پرداخت * دوانی غیر دارد دوست نشناخت * رابع بمعنی آراسته
و مرتب کرده استاد رودکی بیت بهشت آیین سرانی را پرداخت * ز هر گونه در و مثالها
ساخت * خامس جلاداده عماد فقیه بیت که پرداخت آینه روی تو * که از مشک
تر ساخت کیسوی تو یی پرداخت یی حذف الفله پرداخت مرقومک جمیع معنایه استعمال
اول نور بمعنی فارغ شده و تمام کرده حکیم فردوسی بیت بیازامت روی زمین زایداد *
چون پرداخت از آن تاج بر سر نهاد یی پرست یی پرستیدن لفظندن اسم فاعل و وصف
ترکیبی اولور خدا پرست و عاشق پرست کبی مولانا هرفی بیت در آن زمان که فتادش
نظر بشمس * او * شد آفتاب پرست آفتاب حر با واری یی پرست یی سکون را و سین
مهملتین و فتح کاف فارسیله بمعنی معاذ الله و میباد اندانی نمک جبین و فانی بومعنای
مؤید شمس فخری بیت کسی چون او بود در ملک هیبات * شعی چون او بود در دهر
پرست یی پرست یی کسر راه اول و ضم ثانی و سکون یای تحتانیله او حق طوتمش میرنظمی
بیت ششاش همین بسکه چون لاله شد * پرست یی پرست یی پرست یی سکون
راه مهمله و ضم یای تحتانی و و او و هول ایله ترکیب قورلغان دیرلر بر ملتدر طروق دینک
پر یون دخی دیرلر کدانی نعمة الله یی بسادست یی فتح ضیق مهمله ایله و برده سی که برینک نسیمه
دیرلر مقابل دست دست در کدند دیمکدر اوستکوز بیت ستوداد مکن هرگز جز دست دست
که بسادست خلاف آرد و الفت بنبرد یی پرست یی آلق که مقابل بالادر شیخ سعدی
بیت خدایی که بالا و پرست آفرید * ز بردست هر دست دست آفرید * استعان طریقله
خسین و دخی یه ده پرست دیرلر بومعنا ده دخی ضنده بالادینلور عربیه که عالی معنایه در
معیار جمال بمعنی کوتاه شمس فخری بیت جمال الدین ابواسحق که آمد * که بر قدر عاوش
آسمان پرست * یو بیته اخلق معنای دخی آفرید یی شمس دوات یی شمس فخری و بعض
احباب فرهنگ دوات لایقه سی دیله لرو معنای ترکیب دخی اوله او او اما شرفنامه ده کجه زده
صحه قریب اولان برودت دیله لرو معنای ترکیب ایسه آنی اقتضا ایلز یی داشت یی فتح
لام و سکون شین معجه ایله مردار و خیل معنایه استاد کنایه بیت بادل پاک مرا جامه
نپاک رواست * مدبران را که دل و دیده پایندست و پاشت یی پاوت یی ضم لامله بمعنی

معنی دستارچه یعنی مختصر کوچک صارق پاون دخی دیرلر اما بعض نسخه ده دستار ۲۲۰
حقیرانه واقع در میرنظمی بیت در آنجا که مردی نشسته سکوت * بر سر جامه کهنه
بر سر پاوت یی پنج اوکشت یی فتح همزه و سکون و او و و شین معجه و ضم کاف عجمی ایله
ایراغای که ترکیب قنق دیرلر فتح تاء مثناه و سکون لامله یی پنج انکشت و پنجکشت یی
ایکی معنایه کلور اول بر او تدر کوچک اغای اولور ارمق کنارند بتر پیراخی شامدانه پیراخی
کبی اولور عربیه فرخه شک دیرلر و دخی و دخی و دخی اوراق و دخی و دخی طباق و دخی و دخی
اصابع دیرلر و تخمه شیراز بل تخم دلا شوب دیرلر طیب یوسفی * قطعه * کند چون
دود و پنجکشت رازن * بریر خود کند کم شهنوش را * و کر مردش کند در زیر خود دود
بر انکیرد از و را و شش را * ثانی مراغه تبرزه قریب بر موضعک اسمیدر یی پنج شاخ دست
ای پنج انکشت کدانی محمودی یی پنج نوبت یی ای صلوه خسته و بش نوبت که یاد شاملو
قیوسنه مهتر چالارلر ایضا منه یی پنجکشت یی بمعنی پنج ارکشت مرقوم یی پن دشت
واسع و بی پایان صحرا که عربیه فلات و بیداه و مفازه دخی دیرلر میرنظمی بیت فی زمین
بوده بچشمش سرکدشت * آهوار انک بوده پن دشت یی بیضت یی سکون یای تحتانی
وسین مهمله و ضم خا معجه ایله نسخه حسین وفانی ده بمعنی گرفتار بخت و عاجز و نسخه
میرزا ابراهیم بمعنی محبوس و بندی مثال بمعنی اول استاد عنصری بیت شادی و بقا
بادت زین پیش تکویم * کین قافیه شک مرا شک به بیضت یی پنجکشت یی سکون یای تحتانی
و شین و کسر خا معجه تین ایله اسلندن و برندن قومش نسیمه و کوکندن قومش اغاج
عربیه کی مقلوع معنایه شمس فخری بیت چنان بنیاد ظلم از کشور خویش * بفرمان
الهی کرد بیخشت یی پیوست یی ایکی معنایه در اول بمعنی پیوند یعنی اتصال شیخ سعدی
بیت بعد از آن بارادش پیوست * مهران یی بر گرفت و دروی بست * ثانی بمعنی همیشه
ظہیر فاریانی بیت از نسیم شمایات پیوست * درخوی بخاست آهوی چین و مع الجیم * پارچ
کسر راه مهمله و سکون نونله شعرا و سازند و امثالی کسنه لره و بر بلان جایزه و غنیمه که
صله دیرلر شیخ نظامی بیت معنی را که پارچی بدادی * بهرستان کم از کنی ندادی یی بازاج یی
فتح زاء معجه ایله اطفال کو بکن کسن عودت که ترکیب ایه و عربیه قبله دیور حکیم سوزنی
بیت گفته من حلال زاده بطبع * نبود مرخشوک را بازاج * و بعض نسخه ده دایه معنایه
مرویدر منصور شیرازی بیت بنام مادر ایام طفل بخت ترا * بزرگ میکند اندر کنار چون
بازاج یی پنج یی سکون خا معجه ایله یا صیانتش نسیمه حکیم سنایی بیت بینی پنج بود
در پی زشت * چشمی از آتش و رخ از انکشت * کمال اسمعیل بیت ز زور که که تودانی که
چون چند دشمن * بچهره زرد و بش پنج کشته چون دینار * و بر نسیمه یی اوروب یا صلیفه ده
دیرلر حکیم فردوسی بیت چوزد کر زرق اودر نبرد * سرو مغفرش چون سپر پنج کرد
یی پنج یی فتح راه مهمله و سکون خا معجه ایله اسب و استروکا و خر و غیر لک صاغری می
فرخ یی و پرخی و کفل دخی دیرلر فرهنگ جهانگیریه جمیع معجه لره و در مسعود سعد سلمان
بیت همی تا کیم کرد باید نگاه * به دشت و پرخی غلیوار و برنگ یی پنج یی کسر راه مهمله

وما وسكون نون ايله فرهنگ جهانكيريده برنوع غله در بغداد بزر اما بغداد اينجه
وضيفرك اولور في سنج في كسر سين مهمله وسكون ياي تحتانيه يعني آماده كي حاضر نش
معنا سنه مولانا هاتفي بيت سپه را بنزل برين سنج * زمين از روار و در آمده سنج *

بشيخ في فتح شين معجه وسكون نوله چهره ده طاهر اولان لكه كه عربيه كاف ديرلر و صودن
چجرايان قطرات كه عربيه و شاميه ديرلر ابوالمعاني بيت برروي ماه آنجه نمايان بسخ نيست
دود صيه زدر دلم كرده است اثر في سنج في كسر شين معجه وسكون ياي تحتاني ايله
واسع و وافر معنا سنه في بفتح في سكون فائله شرحي مرور ايدن بفتح مرقوم معنا سنه
يعني سوبلر كن اغز دن صاجلن تو كرك شهيد في بيت في اوقند آنرا كه سروردي تو بيند
زان خلم و ازان بفتح چكان بررور و في پنا في فتح نون اول و كسر ثانيه باء موخده
ذكر مرور ايدن بنا في مرقوم معنا سنه في سنج في مرتبه اعدادده بش عد در شيخ نظامي
بيت بفتح نمازست به از بفتح كنج * به كه بد ين بفتح شوي كنج سنج * ديكر بيت بفتح خود ساز
بد ين بفتح سخت * بفتح ابليس بدر خلت خلت في مع الخاء المعجمه * پا زخ في فتح زاء معجه ايله
فرهنگ جهانكيريده يعني نالش يعني ايكدي عماد زودي بيت اي كرده دلم في تورخ رخ
تا چند كنم ز عشق پا زخ * و دخی آواز معنا سنه ميرنظمي بيت كمي كركند پند با جان
شنيد * شنيد ند از جان پا زخ دهد في پامخ في ضم سين مهمله ايله جواب معنا سنه
شيخ نظامي بيت زبانش كرد پا مخر فرامشت * نهاد از عاجزي برديده انكشت * حكيم
خاتاني بيت كرز غمت صد پكي شرح دهم پيش كوه * آه دهد پامخ كوه بجاي صدا *

سوز ديكه ديكه پامخ شتو ديرلر شاعر ميشد بيت پيامت شنيدم تو پامخ شتو *

بكايك بكو و زودي برو * و جواب ويرد يكه پامخ بده ديرلر شيخ نظامي بيت معن
پرست كرتو پامخ دهی * شدم شاد اگر رای فرخ نهی * حكيم فردوسي بيت چنين
داد پامخ كه تخمير نيست * مرا خود كان وزه نير نيست في پا كبا ز چرخ في اي ماهتاب
يعني پرتو ماه كذا في الحمودي في فتح في سكون تاء مثناة ايله مبهوت و كاليوه يعني يون
و متغير كذا في فرهنگ جهانكيري في فتح في ايكي معنايه در اول يعني خوش بفتح ديرلر
خوش خوش ديك اولور كاهي بو معنايه په په ديرلر ثاني بر كله در كدي و كويكي اول
لفظ ايله سورلر كذا في فرهنگ جهانكيري بو معنايه حكيم سوزي بيت كسي كه كردن
شيران شترزه در شكند * به كره توبه في حرمي نكويد بفتح في پر كار چرخ في دور فلاك
كذا في الحمودي في پرخ في سكون راه مهمله ايله ايكي معنايه كلور اول حصه معنا سنه
ميرنظمي بيت زنعتهاي كونا كونا دنيا * دلم را پرخ في افتاده تها * ثاني خاتمان و متاع
كاسد ابوالمعاني بيت متاع معرفت را طالي نيست * درين بازار دانش پرخ بود *

في پند اخ في فتح را و دال مهملتين وسكون نون ايله مختيان اديم معنا سنه كذا في تحفة
الاحباب في پندخ في حذف الفله فرهنگ جهانكيريده نير معنا سنه مسطور در في بفتح في
سكون راه مهمله و كسر نون و ياي سا كنه ايله مجمع الفرسده يعني تحت سنك استار و دكي
بيت فكند بر لاد بفتح سنك * نكردند در كار مويده درك في بفتح في فتح لامله بوزن بفتح يعني

يعني كلوي يعني بو غاز عربيه خلق ديرلر حكيم نرازي قمستاني بيت از بعض افغان ۲۲۶
وناله و قرياد * مردما را فرو گرفت بفتح في مع الدال المهمله * پايد في آت اياغنه اورلر
برنوع كستك در خصو صا و هرا ياق باغنه ديرلر عموما و دخی ايا قد اولان اعصاب يعني سكر لره
ديرلر و مجازا ياي باغي شكتم شيخ سعدی بيت اي گرفتار پاي بند عيال * ذكر آزاد كي
مبند خيال في پا د في اوج معنايه كلور اول نكه بان و زرك ثاني دافع ضرر و مصلح فساد
پادشاه و پا د زهر بوم معنار واسطه سيله تركيب لفظ اولمشدر ثالث يعني پايدن يعني
باصفي و ثابت و برقرار اولمقدور و فرهنگ جهانكيريده تحت معنا سنه ده مسطور در كه
اصلند پا ت ايدى تحريف السنه و مرورا يامله پا د ايلد بلرد الك تايه ابدالي مخري قريب
اولد و غي ايجوند في پا ريد في سكون راه مهمله و ضم باء موخده ايله نام مطرب خسرو
پرو و زدر كه مسجع سرود ايدرايدى و افراختاعاني وارد كذا في شرفنامه في پا ريد في سكون
راه مهمله ايله صقرغه كه كنه ديد كريد حيواناته يا بشور في پا ريد في ضم راه مهمله ايله
باغ هر كي ابوالمعاني بيت كرتيا شد عشق در دل ميشود افسرده تن * تاك في بر ميشود
پا زودي بر تدهمين في پا ره آرد في فقرايه مخصوص بر طعا مدر كه بر مقدمار بغدادى اون
ايله قادش دروب برز صويله بشور برلر كذا في مجمع الفرس في پا ره زرد في طائفه يهود
علامت ايجون او موزلر يته بر پا رجه صاري زو يا خود قاش ديكرلر عربيه غبار ديرلر فتح
غين معجه ايله حكيم خاتاني بيت كردون يهود يانه بكتف كبود خویش * آن زرد پا ره
پيش كه چه عمار افكند في پا زند في فتح زاء معجه وسكون نوله بعض فرهنگه مجوس كتابي
اميرد و بعضند محف ابراهيم على نينا و عليه السلامك تفسير يدر و امحي ده بود را يكي
تفسير در بريته زند و بريته پا زند ديرلر اما زند و پا زند بر رينك تفسير يده اولمق مرويد
حكيم اتوري بيت صوت و حرف از قضا بكر دانند * مر حبا زند و حبا پا زند * و بعض
فرهنگه محف ابراهيمك نضاج و حكمياته متقن اولان محالرين جمع ايدوب پا زند نسيمة ايلد پا
و بعض فرهنگه كتاب ترسا يان مرويد ر طالب آمل بيت شكوه اوصليب از پا د افكند *

كران آتش بسوزد زند و پا زند * بو بيتدن كتاب مجوس اولسه مضمون دخی بليغ اولوز
ايدى في پا غند في فتح غين معجه وسكون نون ايله آتاش پنجه معنا سنه شين فخرى
بيت چه لاد بر تيع سپاهيش چه پولاد * چه كوه بر كرز غلامانش چه پا غند * و آتاش
پنجه في طوب طوب ايدرلر وله بيت فتح و طفر و نصرت و فيروزي دولت * باشند هميشه
بدر شاه چو پا غند * فرهنگ جهانكيريده ضم غين ايله نقل اولمش يته پنجه طوي كه اكيرمك
ايجون ايدرلر بو معنايه بدر جا جرمي * قطعه * تا وقت شاخ ميوه زني بفتح شويه را * پا غند
بر كنار نهد چرخ احضرمش * پا د چو غوزه ديده خصمت سفيد دل * و زتاب دلشكسته دل
نيست پرورش في پا كند في فتح كاف عجمي وسكون نون ايله ايكي معنايه مرويد ز اول
يا قوته ديرلر شمس فخرى بيت تا بود نوبهار در بستان * لاله و كل بكونه پا كند * ثاني
استغفار طرقييله باذه يه ديرلر شاكر بخاري بيت بكا تو باشي كردندي خطر خوابان *

چيست راجه خطر هر كجا بود پا كند * كذا في جامع الانس و المشكلات في پا لاد في ايكي معنايه دي

اول يك آتی كه عربی جنب دیر شمس فخری بیت سمنشی كه كشد پیش بخت موکب او
چو ذره خنك سمن فلک دو صد پالاد * ثانی نوبت ایله بنان آت فرا لوی بیت من روی
پیر سست پای شدم * نتوان راه کرک بی پالاد * بوییدن يك فم اول نور لکن تفاتی
شولقد ذرک يك ایر و رخت ایله مکمل یلین آت در نوبت آتی ایسه ارسر چکیان آت نه نیلور
ی پالود یخ هم لام و واو معروفه ایکی معنایه در اول صافی سوزش و غل و غشیدن پاک اولش
معنا سنه ثانی قوزی در بسندن اولان کورک میر نظمی بیت که پوشد جاملان سحاب و سمور
نیاید عاقلان پالود سمور ی پامرد یخ هم می و سکون زاء معجه ایله اجرت قدم معنا سنه در
میرزا حسن بیت یا نسیم آید پیام وصل یار * نقد جان پامرد او زامید هم ی پانصد یخ سکون
نون و فتح صاد مهمله ایله مراتب اعدادن بشیو زعدده دیر ی پانصد یخ کسرون و سکون
یای تحتانیله شکر مصفا شکر فایده یخ دیر شیخ سعدی بیت زبکاه غام یکی پیر مرد * طلب ده
در مسنک پانصد کرد ی پانصد یخ فغ و او و سکون نوله معنی پانصد مرقوم ی پای بند یخ بودنی
پانصد معنا سنه دریای جای کبی با ایله و با ضرر دخی استعمال اولور ی پانصد یخ فغ یای تحتانیله
پایین لفظندن فعل مضارع در قائم و ثابت و برقرار اولور معنا سنه استاد لطیفی بیت
جوهرم نه بخویشتن یایم * عرضم فی بد بکری پانصد * انتظار معنا سنه حکیم اسدی بیت مرا
ایزد از هر جنک آفرید * چه پانصد که جنک آمد اکون بدید * وایاغله دیک استاد لطیفی بیت
هر چه دریدش آیدش و میچیدند ان زند * هر که در پس می رود می پانصد و ندان کند ی پانصد
یای موقوف و فتح هم و سکون زاء مهمله ایله معین معنا سنه حکیم خاقانی * قطعه * ای زهر تو
دستگیر یاق * ای درد تو پانصد در مان * هر کس که نویسد این قصیده * دزد عرق با خراسان
دانده تو یک پانصدی * خاقانی را بعد در خانه * و شفیق معنا سنه استعمال اولش استاد
بیت پیر سید کای مجلس آرای مرد * کد بود اندرین غنص پانصد * وحاشی و یاردم آید یی
معنا سنه حکیم انوری بیت کفتم که پانصد وسیله که با شدم * کفتم که نیت جز کرم او کسی دکر
ی پانصد یخ یای موقوف و فتح هم و سکون زاء معجه ایله پانصد مرقوم معنا سنه میرزا جلالی
بیت همه پانصد غلامان تست * بنی بر از امره فرمان تست یخ پانصد و پانصد یخ کلاهما
بسکون الحاء المعجه و کسر الجمله با صلوب دو کلس و با صیغش معنا سنه جمال الدین عبد
الرزاق کاشی بیت چو خار پشت که کشتم ز نیر بارانش * که موی بر تن صبرم ز زخم او پانصد *
ی پانصد و پانصد یخ کلاهما سکون خا و کسر مشین معجات ایله معنی پانصد و پانصد
مرقومان ی پانصد یخ فغ و او و سکون زاء معجه و سکون یای تحتانیله معنی پانصد کرد
م سعدی سلمان بیت و پانصد بخت نیکه چو ابر * ز پانصد غم سعد چو خور ی پانصد
فغ و او و سکون زاء معجه و سکون زاء معجه و سکون زاء معجه و سکون زاء معجه و سکون زاء معجه
ز معنی نکونی * نام بکینی از کداف پانصد * امیر خسره بیت رک کل را پر شکر کردی و لب
میخویش * زلف را برید پانصد و شب میخویش ی پانصد یخ فغ و او و سکون زاء معجه ایله بوزن رود
قل مضارع در او جار معنا سنه اما سکون زاء معجه و سکون زاء معجه و سکون زاء معجه و سکون زاء معجه
مثلا یک پرد و پرد دیر ل بکنای دوتای دیک اولور ثانی خواب معنا سنه کاور کدافی

۲۲۷ فی فرهنگ جهانگیری حرکات ثلثه معنای آخر ایله استعمال اولور ی پانصد یخ سکون
راو فتح زاء معجه ایله ادویه نوعندن صمغ کبی برنسنه در اوج نوع اولور بری و یخی و جملی
وایکی لون اولور بری سفید و بری زرد سفیدی سبک و خشک و زردی نرم و ثقیل غسل
صافی کبی عرق النساء و نقیرس علقریه نافه در پار زو و پر زودخی دیر کدافی الاختیارات
ی پانصد یخ سکون زاء مهمله و یا و کسر مشین معجه ایله پانصد مرقوم معنا سنه
اولشدرینه اول معنایه استاد فخری بیت بزون آمد از خیمه وزان دوزلف * بنفشه پیر مشید
برنسترن ی پانصد یخ فغ و او و سکون نوله معنی معنایه کاور اول خیر ردن طوقش
قماش معنا سنه حکیم خاقانی بیت دیده آتش که چون سوزد پانصد * بری میرزا آقچه نام
سوخست * مجمع الفرس در خیر ردن ساده طوقش قماش منقشده بر نیان دیوب بویایی
ایراد ابلش شیخ نظامی از خسرو شیرین بیت پانصد آسمان کون و میان زد * بشد در آب
و آتش در جهان زد * اما طلاق خیر ردن امثلن هر نه اولور سه شمس فخری بیت ای که
بر تیغ و نیتوبکسان * سنک و سندان پر نیان و پانصد * ثانی فرهنگ جهانگیری معنی پروین
ثالث معنی شمشیر و یا یکی معنایه حکیم خاقانی بیت خنجر تو چون پانصد و شش و باز نیست
خون دل عاشقان نقش پانصد تو باد * رابع خنجر و قاج و امثالی دمو رده اولان جوهر معنا سنه
استاد عنصری بیت چه دیبلی که برنک پانصد می تیغ * ز بر جیاش بود پانصد و دو مردیش تار
حکیم ازرقی بیت مبادان قدر قدرت و قضا حمله * برای تیغ خود از خنجر پانصد * و جوهر دار
تیغ و خنجر معنا سنه شمس فخری * مصرع * ای که بر تیغ و خنجر تو پانصد * حکیم اسدی
کر شاسب نامه سنک کسر ایله نقل ایدوب بویایی نظم ابلش بیت بر آورد آن شه حریر پانصد
هم از محل هر طرف تا پانصد * حکیم فردوسی دخی اسدی و پانصدی اوزن هنک و فیه ایدوب قاج
جوهری معنا سنه در دیش بیت بر زین سمین یکی تیغ هند * جزاوسی زهر آب داده پانصد
اما شیخ نظامی خنجره ده هر نه یدده ذکر ایشده فغ و او و سکون زاء معجه ایله ایراد ایدوب بیت دیدم افکنده
بر بساط بلند * خوابکافی ز پر نیان و پانصد * خامس فرهنگ جهانگیری خنجره دخی
معنا سنه نقل اولشدر ی پانصد یخ سکون زاء مهمله و نون ایله مجمع الفرس معنی امر دخی
ساده و اما بعضی فرهنگ میان عاشق و معشوقه اولان واسطه معنا سنه مرقوم زو معنایه
میر نظمی بیت میان یاد و بامن نیست پروند * مکر دل دامن آهم کند پانصد یخ سکون
زاه مهمله و فتح هم و او و مغروق ایله جامه نا تیر آتشدن صرار معنی پانصد و سکون
بیت جگر بخوام پانصد من نیاده چنانک * تراز وان دل از عشق آن کین برود ی پانصد یخ
کسر راو فتح مشین معجه ایله پانصد و پانصد یخ سکون زاء معجه ایله پانصد یخ سکون
خیانت اندیشد * راز خود پیش خلق پیریشد ی پانصد و پانصد یخ سکون زاء معجه ایله پانصد یخ سکون
الفارسی و معنی و او ایله قنار دانه قویلان طیناق که اغاجدن ایدرل شمس فخری بیت درم
شکند از چه بود حصن عدورا * از سد سکندر در واز قاف پانصد * مجمع الفرس کرینه
کازران یعنی قصاب طوقاشی ی پانصد یخ سکون زاء فارسی و نون و فتح غین معجه ایله بر درخت
نامید و وقیل بالباء الموحدة کدافی شرفنامه ی پانصد یخ سکون زاء فارسی و نون و فتح قافله

معناست سوز و فایده سز و مصاحبت بعض نسخه ده فایده مروید زمیر نظم بیت مکوشنو
کلام هرزه پیوند * شود اوقات راضایم ز پر قند * پر ماورد فی سکون زاء فارسی و راء
مهمله و فتح مهمله بر نوع طما مد در ترکیب خلیفه لقمه سی دیرلو و بعض یوده قاضی لقمه سی
و خراسانه نواله دیرل عربیده ز ماورد و میسر و مپا و ز جمل المایده دیرل * پرند * فی فتح زاء
فارسی و سکون نوله بر نوع او تلفد بر غست دخی دیرل بعض نسخه ده عربیده قنای بری
و غنول و کلول دخی دیرل استاد صجدی بیت نه هم قیمت لعل باشد باورد * نه هم رنگ
کلنار باشد پرند * کذا فی تحفه الاحباب شمس غزی بومعنایه موافق خیاردستی نقل ایدوب
بویینی نظم بلس بوی خلقت بهر زمین که کند شت * نیشکر آورد بجای پرند * مجمع الفرس
نسخه میرزا ابراهیم زاء معجیه ایله کیمه خوشبو در که بر غست و در غست دخی دیرل بعض
نسخه ده دخی زاء معجیه ایله قزل بویه معناسته نقل اولنوب عسجدینک بویینی ایراد اولنش
بیت نه کر باس باشد بسان پرند * هر رنگ کلنار باشد پرند * پرولید فی ضم زاء فارسی
و و او مجهول و کسر لامله بمعنی پر مرده کرد یعنی صولد ردی و او رسلدی میر نظم بیت نهان
بود در دل غم عشق یار * پرولید رویش شد آشکار * پرند فی سکون زاء فارسی و نون
و فتح و او یله داری قوشی دیرل رکوکچک قوشدر بعض نسخه ده بمعنی کجشک نسخه حسین
و فایده پر او ند مر قوم معناسته کانه اندن اختصار اولنشد * پرساند فی فتح سین مهمله
و و او و سکون نون ایله نظم و اسماء قافیه سی بعضیله ردیف معناسته و بعضیله مسلسل
و متصل کمانه دیرل استاد لیبی بمعنی قافیه بیت همه بوج همه خام و همه هست * معانی
از چکانه ناپساوند * پرند فی فتح سین مهمله و سکون نون ایله قبول معناسته شیخ سعدی
بیت کر خود همه عینها بدین بناد درست * هر عیب که سلطان بیسنده دهرست * خواجه
حافظ بیت در کوی نیکنای مارا گذرند اند * کر تو نمی پسندی تغییر کن قصارا * و دخی
مدوح و کزیده معناسته کاور کذا فی مجمع الفرس * پشما کند فی سکون شین معجیه و نون
و فتح می و کافله ایکی معنایه در اول حیوان ارقه سنله یوک اور تاسنه قود قلی نسنه که عربیده
علاوه دیرل شیخ سعدی بیت کر بجان آدم ز خنث و رنج * داغ ببطار و بار پشما کند *
ثانی فرهنک جهانگیریده پالان معناسته حکیم سنایی بیت کفش میسی مدوز و از اطللس
خرار امتناز پشما کند * حکیم خاقانی بیت هم سکار افلا ده ز ریت * هم خراز اخر است
پشما کند * پشجد فی فتح شین معجیه و جیم و سکون نوله صو و یا خود قان صا چاش اولاق
کذا فی مجمع الفرس * یکند فی فتح کاف و سکون نوله خیموق لسانه اتمک دیمکدر و سوب
صودیمکدر حکیم انوری بیت خنث سوب و یکند او که از بیخیم یکند * طبع موزون همی
زاندیشه ناموزون کند * پناهید فی یعنی پناه آورد و الهجا کرد صغندی دیمک اولور حکیم
فردوسی بیت بدیدان بد و یک باز اراو * بیزدان پناهید از کار او * پناهید فی یعنی
پناه آورد و الهجا کند حکیم اسدی بیت ز کیتی بدین در پناهید همی * ز جامت می لعل
خواهید همی * پرند فی سکون نوله ایکی معنایه در اول معروف نصیحت ثانی بمعنی غلیوار یعنی
چیلک که غلیوار و زغن و کوشد ربا دخی دیرل حکیم سوزنی ایکی معنایه * قطعه * دادیک

دادیک از رای اودست ستم پند کرد * زانکه همه رای او حکمت ناست و پند * کر زده پند ۲۲۸
اوداد دهد ادیک * چوزه زین بر کند شهر بازوی پند * وله بمعنی ثانی بیت پند را فرها
آید بدید اندر هوا * از بر کاخ همایونت ار بود پروا پند * شمس غزی بومعنایه بیت نور رای
توکی دهد خورشید * کار عنقا بجا تواند پند * پند فی فتح نون اول و سکون نایله عبد
مجهول یعنی حدی نامعلوم عدد ابو المعانی بیت کفمت بواله و ساز سخن و علم مد *
نه ز دی کوشن یکی کفمت این پند پند * پهلوزند فی اگر چه معنای ترکیب یان اور دیمکدر
اما برابر اولور معناسته استعمال ایدر لر برابر لکن صور تایان یانه طور مغلطه ظاهر اولور
مولانا ظهوری بیت صراحی بخورشید پهلوزند * حرفان بنامید زانوزند * پهلوزند فی
یعنی کنان کند قو با قلاز دیمک اولور شیخ نظامی بیت سته از رزم او به که یکسو کند *
کران پهلوان پیل پهلوزند * پند فی فتح ها و سکون نوله بمعنی دام آه کذا فی تحفه الاحباب
* پیداد فی سکون یای تحتانی و فتح دال مهمله ایله بمعنی پیدا یعنی ظاهر استاد فرخی
* قطعه * من به قیتم که درین پنجه سال ایچ کسی * درخوز نامه او نامه یکم نفرستاد *
بر بساط ملک الشرق از وفا ضلعت * کر نه بنشست و کسی کرد نداند پیداد * کذا فی
فرهنک جهانگیری * یکند فی سکون یای تحتانی و نون و فتح کاف فارسیله بمعنی در سلاک
کشید و پیوست و جمع کرد کذا فی مجمع الفرس یعنی ایملکه دیزدی و اولاشدر دی و بریزه
کنوردی معنایه استاد و دکی بیت عراجه راودا از بسا لها پیوست * هر آنچه قارون
از ابعمرها پیکنند * و کاف عربیله سمر قندک قدیم اسمیدر * پیوند فی سکون یای
تحتانی و نوله اتصال و سبب و بند مفاصل و قید و تعلقات معنایه * مع الراء المهمله *
پا افزار فی فتح همزه و زاء معجیه و سکون فایله کفش معناسته یعنی پاشیق میر خسرو
بیت طرب زانگونه بر شاه اشتلم کرد * که پا افزار جست و پای کم کرد * پا افزار فی
زاء فارسیله جلا ملک چاقورده ایاق بصد قلی تحت کذا فی فرهنک جهانگیری * پاتیمار فی
کسر تاء مشناه و سکون یای تحتانی ایله بمعنی شتاب یعنی محله کذا فی فرهنک جهانگیری
* پا دار فی یعنی همیشه پایدار اوله دیمکدر پایدار لفظندن اختصار اولنشد کذا فی
شرقنامه * پا د زهر و پا زهر فی دال موقوف و فتح زاء معجیه ایله ایکی معنایه در اول
دافع زهر دیمک معناسته در زیر پا دافع ضرر و مصلح فساد معناسته اولدوغی ذکر اولنشدی
بودن زهری دفع ایدوب روح حیوانیه فی اصابت مضرت سمو ماتدن حفظ ایتد کیچون
نسمیه اولنشد ثانی بر معروف و مخصوص طاشدر لونی صفرته مائل یوزرق اولان
غایت اغلا سیدر زیتونی رنگ اولان عندالاهالی مقبول و معتبر دکلدر حکیم ارسطودن
معدنی اولاق اوزن منقولدر که هندک جانب شرقیسنده ولایت چین حدودنده حاصل
اولور دیرلینه اول سمته لده غایت اکابکر طاشدر اولور ذوق و قوفدن حمیه مند اولینله
پارهر دیواندر لر اما تجربه سی اولدر که نرم و لطیف اولوب لونی صا رویه یقین کوی کبی
کوریتور کونشه طو قجه براق و لمعان و ضیاء اولور نوعادر لر کی نمک اولور و زهر آلود
طعام اوزرینه قورل فی الحال درل جمله خواصندن آدمک میلان صوقدوغی یری اوزرینه

قوسه لیا پوشوب زهری کندویه جذب ایدوب دوشترالته صوایله بر طرف قوم
گر کندز که صویه دوشوب زهری دفع اوله نکرانیا پشدره لرینه زهری آلوب دوشتر
بووجه اوزن وجودده زهر قالمایه بجه دك بمع پایشتر او اور دیدیلر اصاتی بیان ایلمنلرك
کیمی بیلده روایت ایلدیلر که زیاده یاسلوی بیلانك دپه سنه حاصل اولور بهضیلری اژدرها
قورنده اولور دیدیلر و بعضیلر چتال بوینوزلی کیک ده اولور دیدیلر بویله دینلرك کیمی
مرقوم کیک دائمی بیلان یکمه معتاد اولوب دروننده حاصل اولان حرارتك بخاری کوزلندن
چیتوب بیکارنده مجتمع و منجمد اولدقچه قات قات اولوب قمر اولدوغنك سیمی دخی بودور
دیدیلر اما اختیارات بدیعی صاحبی یازمشدر که ذکر اولدوغی وجه اوزره اولان کیک
بهار فصلنك یعنی ایام ربیعده مخلصه دیدکاری تخمك تازه اوتنی یرغایت حار اولغله
حرارتك بخاری کوزی بیکارنده منجمد اولور اما اصح بودور که مصلحه سنه مجتمع و قات برقت
حاصل اولور علامت محنی برینی شکست اینسك البندك اور تاسنده مخلصه اوتسك
چو پی و یاخود دانه سی بولنوز دیدیلر فی الحقیقه ایچنده چوب بولنوش چوقدر و معلا ده
حاصل اولدوغنه دلیل دراهم ارنوع کوچک صنوبر شکند اولانی کوزده حاصل اولغله
جائزدر کی پازیر کی کسر زاء معجه و سکون یای تحتانیله دیوار یا پلور ایکن اراسنه قونیلان
حاصل اغبی در استاد رودکی بیت نه پازیر باید ترانه ستون * نه دیوار شست و نه آفن
درای * شمس خری زاء معجه برینه دال مهمله ایله معنای مزبوره نقل ایلشد بیت نیست دیوار
حصن دولت را * به زتایمداود کربا زیر * محمد هندو شاه صحاحه ذال معجه ایله
روایت ایدوب یارش دخی دیرلر دینس کی پار کی درت معنایه کاوز اول سال گذشته که
ترکیه بلدر و پکنیل دیرلر طالب آمل بیت طالب چراغ تحت تراکم گذشته نوز * امسال
نیزم چو پاراز تور و شست * ثانی پاره معنایه حکیم سنایی بیت دین زردشت
آشکاره * پرده زخم پاره پارش * ثالث یعنی پادیدن و پریدن حضرت مولانا
قدس سره بیت پر روانه بی درك تفشع بود * چونکه بریافت نخواهد پرو بر پادیدن
رابع دبعث اوقش صفر در بسنه دیرلر کذافی فرمك جهانگیری کی پازار کی فتح زاء معجه
ایله روستانی ترکار یا قلوبینه چارق الغنه صارد قلوبی که پانا به دخی دیرلر کی پازار کی سکون زاء
فتح کاف در سین ایله با جدار معنایه ابو المعانی بیت پار کریده است در اقامت حسن
چشم شوخ * زان سبب برده متاع صبر دل در راه عشق کی پازیر کی کسر زاء قدسی ایله یعنی
پانزمر مرقوم میر نظمی بیت زدست ساقی کاروی ساغر * برای زهر عمارت برهتر کی پاسار
و پاسار کی اول فتح سین مهمله ثانی سکونیه و فتح باه فارسیله یعنی لکد کوب ایغله دیک
پاسر دخی دیرلر کذافی مجمع الفرس شعرای قدما دن بری دیشدر بیت چون شدند
زیمشان در خواب * پاساری بیاسبا نش زد کی پاسدار کی سکون سین مهمله ایله
پاسبان یعنی کعبه کجیمی شمس خری بیت زحل بریام او از پاسداران * فلک رد کرش
از روز تابان کی پازار کی خیم غین معجه ایله برعلتدر بیلپادخی دیرلر عربیه داء الفیل دیدکاری
علتدر کی پازار کی فتح فاو زاء معجه ایله پازار مرقوم معنایه که پای افزار دخی دیرلر

دیرلر کال امه عیل بیت دشت انعام بر سرش میداد * ورنه ترتیب پافزار کند کی پاکار کی ۲۲۹
فتح کاف عربیه املاک و عقار محمولی جمع ایدن آدم خدمتکار و امین مال معنایه در
کی پالار کی لام الفله شقف خانه یعنی اودیرکی اوزرینه قونیلان اوزون دیرک و دیرک
اوزرینه دوشتن تحت و یاخود چالی و امثالی سنه کی پازار کی و او موقوف و فتح زاء
معجه ایله جلاهلرك ایاق با صد قلوبی تحت کذافی نعمة الله کی پای افزار کی یعنی که شمس
و جلاهلرك ایاق التنه قود قلوبی تحت مثال معنی اول ابو المعانی بیت خاک را شمس کرم
و در جان نکه میدارم * کل سازم دیده دل کرد پای افزار او کی پای افسار و پای افشار کی
فادن صکره اول سین مهمله ثانی سین معجه ایله پای افزار مرقوم معنایه شیخ آذری
بیت نیست با فنده اوبدست افزار * نه بنا کرورد و پای افشار کی پایدار کی سکون
یای تحتانی و فتح دال مهمله ایله پای لفظیه دار دن مرکبدر محکم و استوار و ثابت و قائم
معنایه که پای اقامت و دارد استن دن مشتق در معنای ترکیب ثابت و قائم اولق معنایه اولور
شیخ سعدی بیت یار نا پایدار دوست مدار * دوستی را شاید این غدار کی پازار کی
یای تحتانی و فتح زاء معجه ایله پای افزار دن اختصار اولمشدر برینه اول معنایه کاور کی پای
ستور کی چوباندره مخصوص برنوع ساز در که قیل برینه حیوان طرنفك ایچن بو مثال دوب
قوریدوب اوزرینه تخمه ایدوب و آت قیللرندن قیلار طاقوب جلارلر بیت نه مطرب که
آواز پای ستور * سماعت کر عشق داری بشور کی پای شور کی یای موقوف و ضم سین
معجه ایله بر ساز امیدر که جمله سازلرك ادنا سیدر کذافی فرمك جهانگیری کی پاکار کی
یکاف العربی فرمك جهانگیری یکی معنایه در اول پاکار مرقوم کی اول شخصه دیرلر که غایان
مال رسوم آلوب تحمیلداره تسلیم ایامه عامل خدمتکاری اولور حکیم سوزنی بیت
بردگان ترک بخشیدم حسابی را که ترک * جز قنق ناورد شان خط رئیس و پاکار *
ثانی یعنی کناس یعنی خدمتکار کادناسی که سیور که خدمتته تعیین اولور حکیم فردوسی
بیت بدو گفت بهرام شو پاکار * بیا و در که سرکین کشد بر کنار * شرفنامه ده مستراح
سیور بجهدر کی پتر کی فتحین ایله تنکه که زروسم و باقرو قلاهی و آهن و سایر فلزات دن
ایدرلر حکیم خاقانی بیت هر جمانل که دران تعبیه تعویذ زروست * با زرش و یحک از آهن
پتر آمیخته اند * وله در مرثیه بیت چشم بدکر پتر آهن و تعویذ نکشت * بند تعویذ بایرد
پتر بازدهید کی پتکیر کی سکون تاء مشناه و یای تحتانی و کسر کاف عجمیه یعنی پرویزن
یعنی الک کی شیر کی کسرتاء مشناه و سکون یای تحتانیله بو غچه که اثواب قونیلور کذافی
نعمة الله کی پتر کی معروف اب معنایه که ترکیب بابا و آته دیرلر حضرت آدم علیه السلامه
آته دیرلر حافظ بیت پدرم روضه رضوان بدو کندم بفروخت * ناخلف باشم اگر من
بجوی نفر و شمس کی پتر اندر و پتر کی ابکیسیه اوکی آته معنایه در که اوکی انایه
مادر اندر و مادر دندر دیرلر اعتماد لیمی بیت از پدر چون از پدر دشتی بیند همی *
مادر از کینه برد ما ند ماد ندر شود * مادر اوکی آته در جمیع فرمکنکرده باه فارسیله
غضنفر و زنی اوزن مسطور در اما شمس فخری باه موحه ایله بد اثر و زنی اوزن نقل ایلشد

در بر ری کسردال مهله و سکون پای تحتانیله یعنی بد ز رفتن و بولفظدن اختصار اولنش
صیغه امر در طشره کیت معناسنه و دخی اسم مصدر اولور میر نظمی بیت نباشند
خوشدلی آنکس پذیرش * به ناچار از وطن باید پذیرش * پذیرفتار و پذیرفتار * سکون
ذال معجه و ضم رایله پذیرفتن لفظندن اسم مصدر در قبول ایتمک معناسنه مناط فعل استعمال
اولنور استاد بیت دلت بر از خدا از زمانه راهبرست * گفت بروزی خلق خدای پذیرفتار *
جمع الفرسه یعنی پایندان * پذیرفتار و پذیرفتار * قبول ایتمک معناسنه اسم فاعل
اولور شیخ نظامی بیت چوروشن کشت بر شاپور کارش * بصمد سوگندست پذیرفتارش * پذیر
کسردال معجه و سکون پای تحتانیله پذیرفتن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور شیخ
قطار بیت باحسان خود پوزش من پذیر * که جز تو ندارم کسی دستگیر * شیخ سعدی بیت
من نکویم که طاعتم بپذیر * قلم عفو بر کنام کنش * وله بیت خداوند بخشنده دستگیر
کریم خطا بخش و پوزش من پذیر * پر پی اون معنایه کاور اول قناد در اما احمی قنادکی در
زیر پر و بال دیر لیا قناد اولدقن پر بک اولور عریس دیرل مولا ناجای بیت
در لغت خوانند ام که پر ریشنت * پیش دانشور لغت پرداز * لیک آن پر که کرد کرد
عدم * میکند مرغ نیکویی پرواز * ثانی فرهنگ جهانگیریده پر تو معناسنه غالباً آیدن
اختصار اولنشد در حضرت مولا یا قدس سره بیت چشم را صد پر ز نور عکس رخسار
شماست * ای که هر دو چشم را یک پر مبادا بی شما * استاد فرخی * قطعه * کریمانی
پر تیغ بنگارند بموی * سایه پر فکند بر سر یک میل آن نال * زیر آن سایه باب اندر
اگر بر کزرد * همچو خویش از ریمه ریزه شود مایه دال * ثالث قول که اوموزباشندن
بر مق اوجنه وارنجه در بال دخی دینلور حکیم ناصر خسرو بیت بر فلک بی باده پردانی که
نتوانی شدن * پس چرا پر ناوری از دین و دانش پاو پر حکیم فردوسی * مثنوی *
خداوند گفت این سرای منست * همی بخت بد رفقای منست * نه کاهستی و نه استب
ونه خر * نه مردی نه دانش نه پیاونه پر * رابع یعنی برک یعنی پیرو شرف شعروه بیت
توسرو خرامانی و من که پر لاغر * اکنون چه توان کرد تو آئی و من اینم * خامس کلاه
تو کنه دیرل حکیم سنایی بیت آن جهانی نیست کاندرا لا فکاه تو بهار * کج نهی طرف
کلاه چار پر ترک من * سادس یعنی دامن و هر سنه تک کناری مثلاً پر بام و پر بیابان
وپره بینی دیرل حکیم انوری * قطعه * رای اورا مکرملاتی * خواست افتاد با فلک ناکاه
اتفاقا بوجه کستانی * سوی او کرد آفتاب نگاه * هر چه او میکشاد بند قبا * او فرو
میکشید پر کلاه * سابع بر نیکد اوق یکی در میر نظمی بیت خد نکت سینه را تا پر نشسته
ز شوقش دل نفس را راه بسته * ثامن بر مق ایله نسبه حساب ایتمک دیرل تا سبع پر
آسیاب و پر چرخ و پر دولاب عاشر پریدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور
* پر آور پی یعنی پرند و نیز پر و نیز و خواجو از همای همایون بیت کبی یار آور
پر آور شدی * کبی با چراور چراور شدی * پر بار پی سکون راه مهله و فتح باه مو حده
ایله خانه تابستانی معناسنه که پر باره و پر بال و پر باله و فریاد و فریاده دخی دیرل

۲۳۰ دیرل پر پی سکون راه مهله و فتح باه فارسیله یعنی فریاد که تیر بود دخی دیرل ترکیب چل
دید کاری کوچک قوشند کذا فی الجمع * پر خاشخرفی فتح خا اول و کسر ثانی و سکون سنین
معجین ایله یعنی جنگجو و جنگ آور و شجیع و بهادر حکیم فردوسی بیت دو پر خاشخربایکی
شد خو * گرفتند پرشش نه بر آردو * پرده در پی سکون را و فتح دال مهملتین و کسردال
ثانیله کشف راز و کشف اسرار ایتمک معنای ترکیب پرده بر پی دیمک اولور میر نظمی
* مصرع * مکرور از دل راهبر پرده در پی پرده زنبور * موسیقی ده بر پرده امید صیف
اسفرنگی بیت مساز توشه راه از ریاکه نتوان ساخت * نوای خانه عنقا ز پرده زنبور
و بر نوع لطیف استانش پرده در که پرده زنبوری دیرل * پرستار پی فتح را و تاء مثانه و سکون
سین مهملتین ایله خدمتکار و قول و جاریه و امثالی اما بعضی نسخه ده از جمله استاد روم
کمال پاشا زاده مرحوم دقایق الحقایق نام کتابنده پرستار ایله پرستند نک فرقی
میان ایدوب دیر که پرستار طایو بی دیمکد پرستند کبی قول اواق لازم دکلد زیر اخد متکار
ایله پرستارک فرقی وارد مثلاً هر کون کاوب اکبری نغایا سلامیوب ملازمت ایدنه
پرستار دیرل و قولل ایدوب خدمت ایدنه پرستنده دیرل و بیتمک اکا نامج وارد بیت
اگر نیز بد خادم او هزار * همی دون پرستار اویشمار * پرستار اسم مرکب در پرست ایله
آردن که طایو کتوری بی دیمک اولور انشی کلامه اما حکیم فردوسی بیتمک بویتمدن قول
اولق اقتضا ایدز بیت پرستار زاده نیاید بکار * اگر باشدش خود پیر شهریار * جمع
فرهنگ کرده غلام و جاریه معناسنه مسطور در بو معنایه حکیم سنایی بیت مرجاه ترا حکم
توا از سر معنی * اباد سطقسات غلامند و پرستار * بوبیت کمال پاشا زاده نک قولی
ثانیله ایدز بر اغلامه پرستاری تفریق ایتدی و شیخ سعدی مطلق خدام معناسنه نقل
ابنش بیور که بیت پرستار امرش همه چیز کس * بی آدم و مرغ و مور و مکس * پرکار
سکون راه مهله و فتح کاف فارسیله درت معنایه کاور اول مغروف آلد که نقاش و مصور
و مجلد و دخی ارباب صنایع قولل نورل طالب آمل بیت ز بس تح که پرکار تیغ و جد و دل رخ
پریان هوار تسم شود اشکال * ثانی فرهنگ جهانگیریده استیایه دیرل شیخ آذری
غرائب الدنیانام کتابنده دیر * مثنوی * نیست قدرت ز چوب کار در هاست * اثر قدرت
ید بیضا بیت * قدرت از دست احمدی چه بتافت * قرص مه را بر آسمان بشکافت * حاصل
از دست کرد داین پرکار * غیری دستت جمله دست افزار * ثالث یعنی سامان و اثواب
خانه منلاحیدری و و بادی بیت همه پرکار من بجای خورست * دلمست آنکه کم شده
زمیان * رابع یعنی ثانی پر کاله که عنقریب ذکر اولغور انشاء الله تعالی * پر کر پی فتح
کاف فارسیله زمان سلفه عجم شاهلی کردنایه طاقد قلمی مرصع طوق کذا فی الجمع
حکیم اسدی بیت عبور از تو بهر غل و پاوند * ولی را از تو بهر تاج و پرکر * پر مرغ
سکون راه مهله و فتح میله انتظار معناسنه کذا فی الجمع مسعود سعد سلمان بیت
ملک در بنجله آن مراد بیافت * که همی داشت سالها پر مرغ پرند آور پی فتح را و سکون
دال مهملتین ایله یعنی تیغ جوهر دار شمس فخری بیت کوه چون پریان شود چون یافت

قوت دست او پند آور * حکیم فردوسی بیت همه زهر زخم پند آوران * بر آفت باخون
 کند اوران * کذا فی مجموعه و جامع و مجمع حکیم اسدی بیت زخون پند آوران پشت پیل
 چو شکر پاشیده بر تل نیل * مولا فاجو داین بین بیت از نهیب جور دست درفشانش
 روز رزم * کار از تیغ پند آور جلدانی میکنند * پند و آری فتح راه مهمله و و او سکون نون
 و دال موقوفه یعنی پند و ش که پر رشب دن عبادت در کذا فی فرهنگ جهانگیری * پروار
 سکون راه مهمله ایله بساکنه معنای اسم مصدر در و کاهی پروری معنای کور که کاور و
 دیرل بساکنه صغر و بکدر حکیم اسدی بیت روان پروریدن که تن پروری * به پروار تن رنج
 تانی پری * پرورش معنای عماد شهریاری بیت سودای تو از برای قربان * بسته است
 زمانه را به پروار * تحفه الاحباب و نهضت میرزا ابراهیمده یعنی مجمره خود و غیره و شرفنامه ده
 یعنی قارون بیمار و مؤید الفضلاده خانه * تابستانی مسطور در * پروردگار * اسم مرکب در
 بسایه معنای جناب حضرت باری تعالی عزاسمه جمله مخلوقش رزق و بری و بسایه اولی
 ذات مقدس صفات احمدی * پر سر * فتح را و اخفاء ها و فتح سین مهملتین ایله اوجی
 سوری اولان نسنه به دیرل هرنه اولورسه * پریدار * کسر راه مهمله و سکون یای تحتانیله
 لفظ مرکب در پری ایله دار دن ترکیب اولمش صاحب دوت یعنی اجنه تغیرینه قادر اولان
 خواجه سلمان بیت ساقی * زم پری جام پریدار بود * چون پریدار کف آورده باب زان
 باشد * پریری * کسر راه مهمله و سکون یای تحتانیله دونکی کوندن اولکی کون که پرندوش
 دخی دیرل عربی اول امس و چفتایده او زاغون کون دیرل شیخ عمر خیام بیت چون دی
 و پرور و بار و پرار کذشت * شادی و غم و صحت و بیمار کذشت * امر و زبدا آنچه میرسد
 خوش می باش * این نیز چنانچه آمد آنکار کذشت * پر پریری دخی اولکی کون دیکدر
 * پر آری فتح زاء فارسیله آدم معنای عریضه خطوه دیرل ابو المعانی بیت جو آیم
 جانب جانان دو منزل بکدم سازم * بوقت رفتن در هر پرارم راه یکسالست * پر سر
 سکون زاء و نهضت و فتح سین مهمله ایله طاز باش یعنی سرب می موی * پر کر * سکون زاء
 معجه و فتح کان عجمیه اشعی معنای اسم مرکب در پزایله کردن پزیدن یعنی بشور و مکن
 اسم فاعل در و کر کردن مخفدر شمس نیری بیت توهمانان نوز آیین برودیکی بنه زین
 پر کر و روی داری و هم خرگوش کهساری * پر نکار و پر نکری * کلاهما بفتح الزاء
 الفارسی و سکون النون دباغ و آهنکار و زکر و امثالی اهل صنایعه دیرل ابو المعانی
 بیت معرفت کس نکیر دش ازم * کاش بودم پر نکار و دهقان * پستیوار * سکون
 سین مهمله و کسرتاء مثناة و یای ساکنه ایله صنعتها ماهر اولیوب نا اهل اولانه دیرل
 تکم صنعتها کامل اولانه پیشه و دیرل * معنای سکون سین مهمله و کسریله ده جایز
 و شمع خا معجه ایله فصله طعام انسان و بقیه علف حیوان شاعر بیت ندم تحت نعمت
 اوزان * قائم کرد معنای حضور دونان * پرور * سکون سین مهمله و فتح و ایله کیر و کتوری
 اصل پس آور در کیر و کتور و صکره کتورن معنای اولور * پشتکر * فتح سین
 معجه و کانی و سکون تاء مثناة ایله از ویشله دیرل کذا فی جهانگیری * پشه دار * براغاجدر

براغاجدر قوزانی اولور ایچنده سوری سبکک حاصل اولور کرم و پشه خانه دخی دیرل کذا فی
 فرهنگ جهانگیری * پلا زور و لام و زاء مضمومه ایله قره ساقز که پلا جور دخی دیرل * پانکر
 فتح لام و کاف جیمی و سکون نونله یاد شاه زنکیان امید که اسکندر آنی میدان معرکه ده
 قتل ایلدی کذا فی مجمع الفرس بومعنایه شاعر بیت شود مقهور البت مرسته کر * بقوت
 کر بود همچون پانکر * پناور * فتح نونله چمان که وجود انسانده ظاهر اولور عزیز
 دمل دیرل * بجر * سکون نون و فتح جیمه یوزن خنجر قفس معنای در اندانی نهضت میرزا
 ابراهیم * بجمیر * سکون نون و یای تحتانی و کسر حیم و جیمه تودان زمینده بر ولایت امید
 کذا فی شرفنامه * بجمیر * سکون نون و یای تحتانی و کسر جیمه یوزن زنجیر یعنی بجمیر
 مرقوم ابو مشکور بیت بکنعالمکی رفته از بجه ایر * رمیک از و مرعک کر مسیر * کفاله
 اویناش معنای در * پتیر * کسر نون و سکون یای تحتانیله یوزن خمیر ترکیب یای نون
 تقدیم ایله استعمال ایدرل بیت پنیر و خر بزه بینی شهید کن خود را * که مرکهای چنین
 دیرلیری آید * دیکر بیت قرمانی پنیر و تازه لواش * حاضر خورد نیست دور مباش
 * پر * سکون مایله کیمه نك و کوندنک ربع حصه سنه دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری
 بومعنایه حکیم فردوسی * مثنوی * چو پیری ز نیر شب اندر چید * که آن نامور
 پیش یزدان خید * چو نیم ز نیر شب اندر کذشت * شب اهنک بر چرخ گردان بکشت
 * پناور * زیاده یامی دیکدر * زیرا پهن یامی در آور دن مراد مبالغه در اکثر صحرالده
 استعمال اولغور * پیام آور * یعنی پیغامبر و قاصد و اخی کذا فی شرفنامه * پیامبر
 و پیغمبر * پیام که خبر در بر ایلدی بچید مراد پیغامبر و پیغمبر دیکر اولور طالب آمل
 بیت فتوی او که نسخه حبسی ملتست * جا نهار میله در تن شرع پیغمبر * پیار
 سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله یکن سنه دن اولکی دیکدر کذا فی شرفنامه بومعنایه
 شاعر بیت آن چیز را که پاریه پیر از دست رفت * امسال خوردنت غم ازینها حاققت *
 * پی سپر * سکون یای تحتانی و کسر سین مهمله و فتح باه فارسیله ایکی معنای در اول
 اول نسنه به دیرل که ایاق التلک دو گلش اوله حکیم خاقانی بیت زر طلب کم کنم که طالب زر
 همچو زرنار پی سپر ست * وایا غله دیمک وایزه باقی معنای حکیم اودی بیت
 گردون که پی و هم مهندس نسپردش * اندیشه * تا پید ترا پی سپر آمد * ثانی یعنی روشن
 یعنی کید پی معنای مولا نا و حشی * زدی بیت و حشی و اشک حسرت و تفصوم بادیه
 آب ز چشم ترده پی سپر عراب را * پیغامبر و پیغمبر * کلاهما بمعنی رسول و نبی معنای
 اصلی خبر ایلدی بچید چو نکه انبیاء علیهم الصلوٰة والسلام جناب باری تعالی جلت عظمت
 و عزت اسماءه دن خبر ایلدی در انوره علم اولشدر شاهدی منظومه سنه بیت همدخی
 پیغمبر اول کیم و بره حقن خبر دیدوکی بومعنایه در * پیکار * سکون یای تحتانی
 و فتح کافله جنگ و جدال معنای شیخ سعدی بیت به پیکار دشمن دلیران فرست
 هزاران نیاور دشمنان فرست * باه مکسون ایله ده جایز دو * پیکر * سکون یای
 تحتانی و فتح کافله هیات و صورت معنای در کالبد ایله بومن وجه معنای مشت که در

شمس فخری بیت او چونو رشت ملک داری چشم * او چونو است و ملک پیکر * ارال نه
فرق بوجهتدن در که کالبد ده هیأت و شکل صورت معتبر دکلدر انجق شخصیت مراد در
پیکر ده هیأت و شکل و صورت معتبر در مسعود سعد سلمان بیت بیار آن باد پای
و کوه پیکر * زمین کوب و ده انجام و تک آورده پیور بی سکون یای تختانی و فتح و اوایل
اون بیک عده دیر حکیم فردوسی بیت بجا پیور از پهلوانی شمار * بود بر زبان دری
ده هزار بی مع الزام المعج * پاره دوز بی اسکی معنای مولانا هاتقی بیت ز دارا توان
ساخت اسکنندری * نه از پاره دوزی و آهنکری بی پاری بی کسر راه مهمله و سکون یای
تختانیله یعنی پاری یعنی فصل خریف که کوز ایامیدر کذافی المجمع بی پاکباز بی یعنی پاک نظر
شهوت و معصیت اوزن نظراتیموب عفت و عصمت اوزن محبت خوبان و الفت و محبت
دلبران ایلمی شیخ سعدی بیت جوانی پاکباز و پاکد بود * که پاکباز کیره روی در کرد بود
کال بخندی بیت منکر و هدم برویت تا نظریاز آدم * پاکبازم من دعای خوش نمی آید
مرا بی پالیز بی کسر لام و سکون یای تختانیله سبزه وات زراعت اولنان بوستان
معنای مطلق بوستان مرنه زراعت اولش ایسه حکیم فردوسی * مثنوی * یکی دختری
دارد آن نامدار * بیالا چو سرو و برخ نوبهار * شهنشاه بیند پسند آیدش * بیالیز
سرو بلند آیدش بی پای انداز بی ملوک و سلاطین بر شهره کلد کارنده آنری او کنه دوستن
قماش و مرنه که ایاق التنه و مشنور شمس فخری بیت سر د که در قدم دولت بیای انداز
زمانه در کشد از چرخ اطلس و اکسون * واستمان طریقه دخی استعمال اولنور نوعی
خوشانی بیت بیای انداز حمت کار چندست * زبان تا دل پرید اندر رندست بی پاییز
و پاییز بی کسریای تختانیله فصل خریف معنای میر نظمی بیت شراب کهنه خور
در فصل پاییز * بهار کهنه یار و ساقی جایز بی پنهوز بی سکون تاه مشناه و ضم فایله اغر چون سی
حیواناتک و قوش متفادیده اولق مرویدر بی پنهوز بی سکون تاه مشناه و ضم لامه پیکوب
مرقوم معنای بی پنهوز بی سکون تاه مشناه و فتح و اوایل طوغان اوراقی کذافی محمودی
و شرفنامه فرهنک جهانگیریه مرنه جنس قوش اولور سه او توراجفی اغاج که آوه دخی
دینلور میر غوری بیت دروغ و درد که بخت نشد دلیل اکنون * قفس شکسته در و جم
نشسته بر تراز بی پرواز بی سکون دال مهمله و فتح و اوایل پنهوز مرقوم معنای شمس
بخری بیت ملاذ سیف و قلم خسروستان چشم * که هست خلق جها ترا جناب اوید و از
بی پرواز بی سکون راه مهمله و ضم باء فارسیله یعنی پنهوز مرقوم معنای کذافی شرفنامه
بی پرواز بی سکون راه مهمله و ضم باء فارسیله یعنی پنهوز مرقوم معنای کذافی شرفنامه
اولور سخن پرداز کی مصادره واقع اولان حرف خا حال و مضارعند زایه قلب اولنور و عده
کلیه درود دخی پرداز نه معنای اسم فاعل اولور علمه کون بی پرواز بی سکون راه مهمله و ضم
میم و او معروف ایله یعنی علف کذافی شرفنامه بی پرواز بی ددر معنای کاور اول پرایله
وازدن مرکب قناد آجیدی واز بازه بدلدر مراد طیمورک هواده طیار ایندر شمس فخری
بیت زمانه بر من چون شفق نهاد آغاز * گرفت مرغ دلم در هوای حق پرواز * ثانی فرهنک

فرهنک جهانگیریه نثار معنای شمس فخری دوزستانش شیراز بیت هزار پیرو ولی ۲۳۲
پیش باشد اندروی * که کعبه بر سر ایشان همی کند پرواز * ثالث یعنی بر تو نور شیخ نظامی
* مثنوی * رسولی کازل تا اید هر چه هست * بارایش نام او نقش هست * چراغی که
پرواز بینش از دست * فروغ همه آفرینش از دست * رابع نسخه حسین وفایی ده
نشستگاه مرغان و نشینگاه و قرارگاه معنای سنه اغاجی * قطعه * عهد میثاق باز تازه
کنیم * از صحرگاه تا بوقت نماز * بال پرواز خویش باز شویم * چون زره بال جنبه از پرواز
بی پرورش آموز بی یعنی صاحب علم و حکمت و مجاهد و سلوک تعالیم ایدیمی و مرشد
معنای خنده اولور کذافی شرفنامه بی پروردگی رز بی یعنی می اندور کذافی محمودی
بی پرواز بی سکون راه مهمله و فتح و اوایل اوج معنای کاور اول سفای که قفان و فراج
و غیریه ایدر حکیم خاقانی بیت کوی کربان تو کر نماید فروغ * ز برین پرواز شود امن
روح الامین * بومعانی مؤید شمس فخری بیت ای قضا کسوت و قبای ترا * داده
از اطلس فلک پرواز * و سایر امثیانک دخی پروازی معنای سنه و له بیت کسوتی را ارکرم پوشید
جودش در وجود * طاق اطلس با جلال پرواز دلهای اوست * ثانی نسخه حسین وفایی
یعنی اصل و نژاد حکیم فردوسی بیت بدو گفت من خویش کر شیوزم * بشاهی کشد
بیکمان پرواز * وله بیت همان مادرت خویش کر شیوزم * ازین سوی و آن سوی
با پروازست * ثالث فرهنک جهانگیریه بر نوع سبزه در غایت یشل اولور اکا فرزد و فرزد
و فرزد و مرغ دخی دیر حکیم خاقانی بیت پرواز و سبزه دمید بر نط آبگیر * زلف پنهفته
نخید بر عنب جویبار بی پرواز بی معنای کاور اول صاحب کامل التواریخ یوله ظلی مظفر
ایله تعبیر ابلشدر و مصنف مفاخر العلوم کله خسرو پروزی ملک عزیز ایله تفسیر ابلشدر که
خسرو و ملک یعنی پادشاه و پرویز عزیز دیمک اوله ثانی جامع تاریخ مجمع الانساب نقل ایدر که
خسرو پروزی لقبی ماهی غایت سود کیچون ایدی زیر زبان پهلویده ماهی به پرویز دیر
ثالث شیخ نظامی خسرو و شیرین دیر که پرویز بر آلتدر که آنکه مشکری سوزوب صاف
ایدر لرو بو معنی بویتدن مستفاد اولور بیت ازان بد نام آن شهزاده پرویز * که بودی
در سخن گفتن شکر ریز * رابع یعنی بیختن یعنی اله ملک حکیم نزاری قمرستانی بیت تو خسروی
ومن از صدق دل نه از پی زر * بر آستانه قصر تو خاک پرویزم * خامس فرهنک جهانگیریه
یعنی پرویز و له بیت زمانه خاک تو هم عاقبت به پرویزن * قمر و کذارد اگر ماورائی پرویزی
سادس یعنی جلوه کردن حضرت مولانا قدس سره بیت شمس الحق نیری آنجا که تو پرویزی
از تابش خورشیدت مرکز خطردی بی * سابع قول اغوز معنای میر نظمی بیت خدایاری
چو کرده کارا و را * شد پرویز او در شهر خود را بی پرویز بی اجتناب ایملک و صافتی
معنای اطباء معانی ناموافق طعامدن و علما وجودی نام شروع ایشلر دن صافتی و اجتناب
ایملکه دیر بی پرویز بی کسر راه مهمله و سکون یای تختانیله ایکی معنای کاور اول فریاد و نعره
حکیم علی فرقیدی بیت ای پرزت چنان بلرزد کوه * که زمین بومین بلرزد * ثانی
اول سبزه دیر که صو کنار رنده چوق بترو بعض فرهنک کرده آر یعنی اون معنای در

و پری سوزی کسر را و سکون یای تحتانی و ضم سین مهملین ایله بر دیر یعنی کایسانا میدر که
 خسرو و پرویز زمانه بنا و عمارت اولمشدر شیخ نظامی بیت از آنجا تا در دیر پری سوز
 پر رندی پری و بیان دران روز و پشیزی کسر مشین معجه و سکون یای تحتانیله پول که
 با قردن و پر نچیدن ایدر لر بیع و شتراده رایج اولور عربیه منقور دخی دیرل شیخ سعدی
 بیت چنان روز کارش بکجهی نشاند * که بیک پشیزش تصرف نماد * شمس فخری پشیزی
 بر درم برینه یکن آنچه در دیوب بویینی نظم ابائش بیت شهنشاهی کد نیرزد بنزد همت او * جهان
 و هر چه بود در جهان بنیم پشیزی * مجمع الفرسده و سایر معتبر لغت کتابارنده منقور اولوق
 اوزن مسطور در میر خسرو بیت کازا که بکینه نیست چیزی * خوری کشد از پی پشیزی
 حکیم اسدی بیت همی تا بود جان یافت چیز * چو جان شد نیرزد جهان یک پشیزی
 و پاور و ضم لام و واو معروفه پشکیر معناسنه شاعر بیت دلیل طعامست خوان
 قهستان بیت پنه پزی فاش کرد یک نکث از سر عشق * در همه عالم فقاد شور از آن
 مسنده * و له بیت سرانا الحق نبود در سر هر پنه ووز * لایق حلاج بود مرتبه دار عشق
 و پندوز و سکون نون و ضم دال مهمله ایله چوالدوز معناسنه در میر نظامی بیت شود
 گفتار بد کویان جگر سوز * فلک لبهاش را دوزده پندوز و پیواز و سکون یای تحتانی
 ایله یعنی اجابت یعنی جواب و رمل استاد لطیفی بیت خداوند دعا یم باز پیواز * منم بچان
 و در مانده اهواز و مع الزاء الفارسی * پرو و سکون راء مهمله و فتح و او ایله مدفون
 معناسنه در هرنه اولور سه میر نظامی بیت که بسیمار کس بوده پرو و همین * که نامه
 شده زنده روی زمین و پز و در بند و عقبه که طاعل غارده اولور شمس فخری بیت همیشه
 باشد و بد خواه شاه چون خرنک * بر بار کران مانده در میانه پز * بوم معنایه خسروانی
 بیت سفر خوشست کسی را که با مراد بود * اگر سراسر کوه پر آیدش در پیش * یعنی
 در بند حکیم صناعی بیت از نشان دو گونه من ساغر * همه پز پر نشان پای شتر * و عقبه
 معناسنه ابوالفرج روفی بیت در ترازوی همت اعلاش * دانکه سنک آمد پز بهمن
 خواجه عمید لویکی بیت در جناب تو هم خاطر کر * راست چون لاشه بر کربوه پز *
 فرهنک جهانگیریده ایکی معنایه دخی مرویدر اول یعنی کهنه ثانی یعنی چرک و بر نسخه ده
 اکیر گوئی که عربیه و ج دیرل و پز و فتح زاء فارسیله قایش معناسنه در و پز و
 کسر زاء فارسی و سکون یای تحتانیله یوک که بشیمینه دخی دیرل عربیه صوف دیرل بهض
 نسخه ده و ش تویه دیرل شاعر بیت اگر بکند مرغ ریزد پز * شود کربه کرسیر آیدیقین
 و پیواز و سکون یای تحتانی و فتح و او ایله جواب و رمل معناسنه فرس قدیمدر
 و مع السین المهمله * پابس و فتح باء موحد ایله یعنی پابند و یعنی پاس و بی قائم
 بریده قالمق بوم معناده پابست دخی دیرل کویا بولفظدن مرخدر و پارس و سکون
 راء مهمله ایله ولایت محمد که دارالملکی شیراز شهریدر عربیه فارسی دینلور لسان فارسی
 اول دیان منسوب اولعله فارسی دینلوی شیخ سعدی شیراز مدحند بیت اقلیم پارس

۲۳۳ پارس را غم از آسبب دهر نیست * تا بر سرش بود چو توای سایه خدا و پاس و بی بش
 معنایه در اول یعنی حصه لیل یعنی کجه نك دوت بخشندن بر بخشنه دیرل اما فرهنک
 جهانگیریده کجه نك سکر بخشندن بر بخشنه دیرل حکیم فردوسی بیت یکی گفت صد زده
 زردان ستیاس * نیایش کم روز و شب در سه پاس * کلام آکا برده وارد اولمشدر که اول
 و قتلده بیدار اولانه پاسبان دیرل کجه نك بر بخشنه پاس دید کاری غایت شاید در شیخ نظامی
 بیت چو پاسی از شب دیجور بگذشت * از آن در شاه دل رنجور بگذشت * بوقدر وارد که اول
 و قتلده بیدار اولانه پاسبان دینلوی مشبوت دکلر زبر ایچه بکجه سغه پاسبان دینلوی
 ظاهر و ثابت در اول و قته بکجه مخصوص دکلر بتون کجه یه مخصوصه طالعائی پاسبان
 معناسنه حکیم انوری بیت ای بر هم دوات از آغاز دوران داشته * طارم قدر ترا مندوی هفت
 چرخ پاس * حکیم اسدی * مثنوی * چلیپا پرستان و روی کروه * چنانند از دوستانش
 ستوه * که دارند روز و شب از پس هراس * هر کوه دبد بهر دیر پاس * ثالث مخافه و حفظ
 معناسنه شیخ سعدی کاستانده مد و حنه خطاب ایدر بیت بر تست پاس خاطر بچارکان و شکر
 بر ماور خدای جهان آفرین جزا * رابع فرهنک جهانگیریده یعنی تنکی دل و غم و اندوه
 خاطر حکیم فردوسی بیت فرشته گرفته ز پس بیم پاس * پری در نهیب اهرمن در هراس
 حامس خوف معناسنه شمس فخری بیت پناه ملک کیان یعنی شیخ ابواسحق * که ملک
 دینی و دین را ز پاس دارد پاس و پالاس و کهنه کلیم و کجه و چول و امثالی نسنه لکه
 ترکیده دخی پلاس دیرل و پیل و سکون باء فارسی و ضم لامه بر نوع طعام در قوری
 امکان یا غله بشوزرل کذافی شرفنامه بوم معنایه بهحاق اطعمه بیت مراد رسته همین
 قایم است در دل اوست * ولی چه سود که هست او چو پلاس از دل دور و پلاس و سکون
 خاء معجه ایله مؤید الفضلاده خوشه ده انکور دانه لری پر مرده اولوق و نسخه حسین
 وفایی ده انسان غم و اندوه فقر سببی ایله پر مرده اولوق و محاح دخی بوم معنایه در اما
 فرهنک جهانگیریده روغن متاده و شمع و روغن و امثالی نسنه ل آتشدن و یا خود
 کوشندن اریک معناسنه مسطور در حضرت مولا ناقص سره در مذمت دنیا بیت
 همچو کرمابه که تفسیه * تنک آبی و جانت بخسید * و بش فرهنک کی اسمیری
 بوکتایه مذکور در عشق و عشقندن پر مرده اولوق معناسنه در و پرکاس و سکون
 راء مهمله و فتح کاف ایله فرهنک جهانگیریده تلاش ایتمک و برشی اوز رینه تعلق و تفید
 ابلک و فتنک زبان علیسنه طلوع شمس دیرل و پر مکس و کسر راء مهمله ایله یعنی
 اضافله بر نوع جامه در حیردن ایدر لغایت آنچه و نازک اولور فرهنک جهانگیریده قلی
 جوهری و اساعده دن بر نوع سلاح در و نوع نوا اسمیدر کذا فی الحمودی و پرواس و
 سکون راء مهمله ایله ال ایله نسنه یوقاق معناسنه شمس فخری بیت نبود اطلس کردون
 سزای بار کهنس * اگر چه کرد قضا اندر آن پسی پرواس * بوم معنایه ابوشکور بیت
 هر یکا کوه نیست بشنامم * دست سوی دگر نه پرواسم * نسخه حسین و فایله یعنی پرداختن
 و فارغ شدن شاه ناصر خسرو بیت بعدل او بود از جور بد کنش رستن * بخیر او بود از شر این

جهان پرواش في پس في اوج معنایه ذراول قفا معنایه که ترکیه آرد ذیرل مقابل
پیشدرکه اوک دیرل حکیم فردوسی بیت پس و پیش ترکان طاموس دنک * چب و راست
شیران پولاد چنک * ثانی معنی بعد ترکیه صوک دیرل شیخ سعدی بیت پس از مرگ
دشمن یکی شربت آب * به از ملک کاوس و افراسیاب * صکره ینه دیچک یرده باز پس
دیرل شاعر بیت کمر تضرع کنی و کفر فریاد * ذرد زر باز پس نخواهد داد *
پسک بر معنای دخی نچون در پس چرادیرل معنای اوله عربیه و را دیرل و لسان
چفتایده کنی دیرل میرعلیشیر بیت چیقما تو قوز پرده کنی دین که عالم کویا سون *
السانک آلی بیی رقع قویفل ایکی اوج بچاب کی پلاس في پالاس مرقومدن اختصار
اولنشدیر کی پلس في سکون لام و فتح میله ایکی معنایه کاو راو ل مضطرب اولق والدن
و ایا قدن قالمق ثانی معنی دروغ گفتن کذا فی فرهنگ جهانگیری کی پلوس في ضم لام
و او معروف ایله زند و عیار و حیل کار معنایه شاعر بیت نکرد عاشق صادق وفا
هزار افسوس * فریب میخورد از بوالهوس دروغ و پلوس في بخش في سکون یای
تختانی و فتح خا معنایه ایله طن و کان ایتمک و کان یوزندن فهم ایتمک کذا فی فرهنگ
جهانگیری کی پیوس في ضم یای تختانی و او مفروقه طن و کان و امید معنایه حکیم
اسدی بیت بدادش اموازوده پان شهر * همی زین فروتنی پیوسیش هر * اما
صحاح انتظار معنایه در کی مع الشین المعجه * پاپوش في ضم باء فارسیله ایاغه کیان
هرنه اولور سه مخصوصا پابوج معنایه لفظ مرکبدر پایله پوشندن که پوشیدن مشتق در
کی پاداش في فتح دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول لفظ مفرد در عوض خیر معنایه که
مکافات رضدی باد افرامدر شیخ سعدی * مثنوی * بتوس از خداوند جان و روان * که هست
اوتوانا و ما ناتوان * کراندر نکیردت فرجام کار * نکردد بپاداش روز شمار * حکیم
انوری بیت ای بتوزنک سنت پاداش * وی بتومرده رسم باد افرا * ثانی کمال پاشازاده
عذر نه لفظ مرکبدر که اصلی پای تاش ایدی یا حذف اولتوب تادا له ابدال اولندی که
معنای ایاقداش دیمکدر بومعنی مرحومک دقایق الحقایق نام کتابندن غیر نسخه رده
روایت اولنمیشدر کی پاش في پوشیدن لفظندن صیغه امر در معنی رافشان و وصف
ترکیبی در کهر پاش و نمکپاش کی کذا فی فرهنگ جهانگیری کی پاغوش في ضم غین معجه
ایله مجمع الفرسده معنی غوطه خوردن صویه طالمق عربیه عطس دیرل استاد زودی
بیت بود زود که آبی نیک خاموش * چومرغابی زنی در خاک پاغوش * بو معنای مؤید
شمس فخری بیت نه هر که غوطه خورد در بر آورد ز بچار * بسا کسی که بود مردن وی
از پاغوش * کی پالش في کسر لامه معنی افزونی و افزایش یعنی آرتق و زیاد ملک کذا فی
نسخه میرزا ابراهیم بو معنایه ابوالمغانی بیت هر که می بیند مرا گوید چرا نالش کنی *
تا یکی از مجر خود در دولت پالش کنی کی پاوش في ضم لامه کا فور مغشوش معنایه در
مجمع الفرسده مطلق مغشوش اولان نسبه که ضدی خالص در شمس فخری بیت جسود
نکر نبود با تو خالص اندر مهر * بچب مد ار که ویره نیاید از پاوش کی بخش في سکون خا

خا معنایه ایله معنی بخش مرقوم یعنی ایاغله یا صق و یا صیلوب یا صیانش حکیم فردوسی بیت
بسوی طلا به را نکینخت رخس * بکرزی سواری همی کرد بخش * کذا فی فرهنگ جهانگیری
کی پذیرش في کسر ذال معنایه قبول ایتمک اسم مصدر در شیخ نظامی بیت خردمندرو
از پذیرش بتافت * بغوامی در بدریا مشتاق کی پرش في فتح راء مهمله ایله فرهنگ
جهانگیریده معنی پریشان کردن حکیم سنایی بیت سنبل پرتاب را کرد سمن بر پرش *
چشم خرد بر کشا قدرت الله بین کی پرربار و ش في سکون رائین و فتح بانیق موحدین
و ضم راه ثالث مهملات ایله معنی فلک کذا فی مؤید الفضلا کی پرخاش في سکون راء مهمله
و فتح خا معنایه ایله چنک و غوغا استاد عنصری * رباعی * ای شب نکلی آنمه پرخاش که
دوش * راز دل من مکن چنان فاش که دوش * دیدی چه دراز بود دوشینه شیم * هان
ای شب وصل همچنان باش که دوش * شمس فخری بیت کز اجمال که کرد پادشاه ابوالصق
کند تصور کن و تخیل پرخاش کی بخش في فتح راء مهمله و سکون خا معنایه ایله معنی
کفل یعنی صاغری اسب و استرو و خروا مثالی مختاری در صفت اسب بیت دیو سیرت سروش
نصرت بخش * بیرسینه پلنک رخس بخش کی پر سیاوش في مشهور او تدر که پر سیاوشان
دخی دیرل عربیه سترالجن و شعر الغول و شعر الحی دخی دیرل ترکیبه بالدری قره دید کاریدر
کی پرش في سکون راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول درجه ثانی اشمه بیکار اولسون
غیری اولسون ابوالمغانی بیت عجب وادی بود صخرای سینه * بجای آب خون آید
ز پرشتی کی پرکاوش في سکون راء مهمله و فتح کافله اوزوم اغا چنک زیاده دالترین
قرمغه دیرل فرهنگ جهانگیریده سائر اغا جری دخی بودامغه دیرل دیو مسطور در کی پرندوش في
فتح راء و سکون نون و ضم دال مهملتین ایله دون کجه نک اوای کجه سته که عربیه اول امن
دیرل حکیم انوری بیت دیدم از باقی پرندوشین * شیشه نیمه برکناره طاق * فرهنگ
جهانگیریده معنی شب و روز گذشته یعنی دونکی کون و کجه حضرت مولا ناهدس سره
بیت پرندوش پرندوش چه سان بود خرابات * بگویم متر ستیدا کرمست و خرابید *
کی پریش في سکون راء مهمله و نون مکسون بعد یای ساکنه ایله یورک بورسی علی که
عربیه مفص دیرل میرنظمی بیت چودیده یار آید منزل خویش * ز رشتک اغیار را
بگرفته پریش کی پرواش في سکون راء مهمله و فتح واوایله و اله و حیران و کندودن یعنی
میرنظمی بیت چوزیب و زینت دنیا است زایل * مشوا حال خود پرواش و غافل *
کی پرورش في پروردن لفظندن اسم مصدر در سلیش معنایه شیخ نظامی * مثنوی
سته از خواب دوشینه سر گرفت * بنالشگری کردن از سر گرفت * به یکی زنی که دوش
یاد کرد * بدان پرورش عالم آباد کرد کی پرورش في بریای تختانی زیاده ایله کلمه شکر
و بنفشه خیره سی و امثالی پرورده کی پرورش في ضم راء مهمله و او مجهول ایله برفع
جیان و قبر جقدر اعضای انسانک ظاهر اولور عربیه ثیره دیرل فتح ثاء مثلثه و سکون
باه موحد ایله کی پریش في سکون راء مهمله و یای تختانی و کسر واوایله شغل و عمل
تقصیر و کار و کسبه تکامل معنایه فروش دخی دیرل امیر خسرو بیت از دها پیشست

و تیغ اندر عقب ایام شد * ره مدای دوست صوری خویشتن پریش را که پریش
 کسراده مهمله و سکون پای تختانیله به معنی پریشان کننده کذا فی فرهنگ جهانگیری
 به معنایه حکیم سنائی بیت در جوشی نبوده له و اندیش * کاه گفتن نبود لغو پریش *
 حکیم انوری بیت باد برینده * تو هم ترسید * باد فکرت زیاد خاک پریش * و به معنی
 پریشان شدن و افشاندن کذا فی مجمع الفهرست شمس فخری بیت مکرکه در سر زلف بتان
 زیاد صبا * نماید در همه ملکش دگر بحال پریش * پژوهش * ضم زاه معجه و او معروف
 و کسر مایله تجسس و تفحص معنایه اسم مصدر در خلاق المعانی بیت عجز خدمت تو
 بنده نماید نکند * بهر کجا که پژوهش رود زاصل زیاد * پیش * اوج معنایه کاور اول پرچم
 اسب بود بهای جانی بیت کفهاش کرد پیش و دم دراز * پروبال فری اولاغرمیان *
 استاد لطیفی بیت بجای فعل تومه بسته بر پای * بجای در پروین بسته پریش * حکیم
 اسدی بیت پیش باری چون عنان تافتند * کندی و تیغ و یکف آختند * ثانی طره
 اسب یعنی آنک الکنه اولان پرچمی استاد * قطعه * ظفر چو تیغ بدست تودید و گفت
 بزیغ * همه سلامت آن در روی چون نگار توباد * چو دید فتح پس اسب توباسش گفت *
 همه سعادت آن زلف چون نگار توباد * و دخی طلیحسان که صارغک او خن صالی و در در
 قن دخی دیرل ثالث ناقص و فرومایه معنایه کذا فی فرهنگ جهانگیری بعض
 نسخه ده باء موحده ایله تکمیل ایشلر اما فرهنگ مرقومه و مجمع الفهرست و سایر متأخرین
 معتبر لغتنامه باء فارسیله منقوادر * بخش * سکون نون و کسر جمله به معنی و رزش
 یعنی اوزنک و به معنی بخش یعنی انجمن اسم مصدر در * بخشوش * سکون نون اول و ضم
 ثانی و جیم موقوفه بر نوع شراب که تیغ تریاق دخی دیرل کذا فی المحمودی اما فرهنگ جهانگیری
 بر نوع معجونه پیش جزو دکن ترکیب اولمشدر تقویت قلبه عظیم دخلی و زیاده نفی
 وارد در معنی فحوشدر حکیم خاقانی بیت در چار سوی فقر دانا زره ذوق * در
 به بخشوش سلامت دوا کنی * بخشوش * سکون نون و ضم بای تختانیله بر نسخه بی آوردن
 پان لثوب و کلاک معنایه در * پیاموش * فتح بای تختانی و ضم میله بیاض صوغان که
 عربیله بعمل عنصل و طب کتابری مفرد است اسفیل و ترکیله اطله صوغانی دیرل *
 * پیشوش * ضم بای تختانی و او مجهول ایله طشره دن ایچروده اولان مصباحی دیگمه که
 دیرل میرنظمی بیت شستند در بزم و کردندی نوش * پیشوش * بیرون همیزد بکوش
 * مع العین المعج * پالغ * ضم لامله و قبل بالفخ بر نوع قدحدر اغاجدن یا خود
 صغریوزدن ایدوب مجلس آخرنده آنکله محبتا طلو ایچر حکیم اسدی بیت دیدش
 همان جای بر بخت خوش * یکی پالغ و کاله می به پیش * کذا فی فرهنگ جهانگیری
 * پرند چراغ * یعنی پروانه عربیله قرآمد دیرل ابوالمعانی بیت چو دیدر وستی شمع روی تو
 فرشب * ازان بشمع بسوزد خوش پرند چراغ * پرداغ * سکون زاه معجه و فتح دال میله
 ایله به معنی معمله که آینه و قانع و امثالی نسخه لک یاسن آنکه آچارل کذا فی شرفنامه بولغنی
 مکسور و مضوم اولاق ده جایز کور مشرک * پرغ * فتح زاه معجمله اوج معنایه در اول

۲۳۰ اول صوبندی ثانی فور بغه که وزغ دخی دیرل ثالث به معنی سراسیمه مثال معنی ثانی و ثالث
 میرنظمی بیت پرغ بوده میان آب ایستاد * پرغها دید اورا کرد فریاد * پناغ * فتح
 نوله ایکی معنایه در اول به معنی دبیری کاتب منصور شیرازی بیت ضمیر توبود آن بلبل که
 کاه میان * به پیش او بود ایکم زبان نیز پناغ * ثانی به معنی حر و ابریشم استاد لطیفی بیت
 پیه پناغ چند دهش بهر راحتش * کیره بظلم اطلس فخر بتیبت * بویتنک مضوفی
 اوزن خام ابریشم اولق کر کرد نسخه حسین وفایی ده خام اپلاک که اپلاک ایله اکیرلر
 بیضه کنی اولور و بعض نسخه ده ماسون اوزرینه صارلش اپلاک و ابریشم معنایه در
 شاعر بیت تو سیمین قفی من چو زین پناغ * تو تابان می من چو سوزان چراغ *
 * بحال مرغ * سکون نون و فتح جمله قوش نوری عربیله منفرد دیرل * پیاموش *
 فتح بای تختانی اول و سکون ثانیله بالق آتی معنایه * مع الفاء * پای باق * جلاه
 معنایه باق باقیدن لفظندن اسم فاعل و صیغه امر و وصف ترکیبی اولور طوق و قفله
 ایلاک دخی علی اولد و غندن اول مناسبته تسبیح اولمشدر استاد عنصری بیت کفتم
 از جود او عنابر کیست * کفت بر پای باق و برضاب * ابوشکور بیت کساد زرو آشکر
 و پای باق * چو بیکار ماند سرشان بکاف * به معنایه شمس فخری بیت خاک و سر شاعری
 را کاشکی * بودی سر شور یانه پای باق * پذیرف * پذیرفت لفظندن ترخیم اولمشدر
 یشه اول معنایه میرنظمی بیت کسی را که کارش پذیرف شود * چراغ بدی باد من پف شود
 * پاهاسف * فتح لام و جیم و سین و سکون نوله آق قواق چیهکی کذا فی نسخه حایمی
 برنجاسف دخی دیرل * مع الفاف * پرواق * سکون راه مهمله ایله چریش او قی که کوکی
 دوکوب چریش ایدرل * یستوق * سکون سین مهمله و ضم تاه مثناة ایله اوموز باشتندن
 کرده یقین اولان استخوانه دیرل شاعر در هجو بیت بهر سوختن قندقی کویاکه بر سوزن
 نهند * کردن و سراز میان هرد و یستوق سر زده * بشماق * سکون سین معجه و فتح
 میله شرفنامه ده معنی اسب مرقومدر * بهجمر و اق * کسر راه مهمله ایله فاک خامن که
 مقام میخدر کذا فی شرفنامه * مع الکاف * پابستریک * فتح باء موحده و تاه مثناة و را
 و سکون سین مهملین ایله الحفال دماغن قالد رمغه یعنی طغاک دماغی دوشد کله
 بر ماغله قالد رمق * پاچک * فتح جیم فارسیله قوری صخر ترکی که یا قی ایچون کریم قالی
 کی دگر می ایدرل غوشاک و غوشای دخی دیرل کذا فی شرفنامه زبان مندیله بردارویه
 دیرل که هضم طعام ایچون رلر * پاسیک * فتح سین مهمله و ضم باء موحده ایله ایشتمه
 مقدم و امورنده مستبحل اولان آدم و بوکرک آت و اشکون قاطره دخی دیرل ابوالمعانی
 بیت پاسیک بودم چنان در راه کوی دلبران * پیش من باد صبا نکر فته هر کرد روان *
 * پاسک * فتح سین مهمله ایله به معنی نجما زه که دهان دره دخی دیرل عربیله تشاوب دیرل
 وله بیت باده هجرت چنان از دست غم نوشیده ام * بعد مردن تابروز حشر پاسک
 میبکشم * پاک * اوج معنایه کاور اول معروف طاهر معنایه شمع عطار بیت جدا
 بعد آن خدای پاک را * آنکه ایمان داد مشتی خاک را * ثانی شرفنامه ده و مجودیده به معنی

بالله هم يزد و دل هم میرد چشت * چو جادوی که لب اندر فسون بچیناند * بومعنايه کسر
با و سکون لامه دخی صحیح لغت در ثانی یعنی آویخته گذاشتن فرمک جهانگیری که پانک فی
فتح لام و سکون نونه ایکی معنایه در اول قیلان دیدگاری یرتجی جانور در عربیده نمر دیرل
کسر نونه طالب آمل در تعریف اسب بیت ببال و پر چو هر بریست و خشم و کین چو پانک
بحال و خط چو تدر و بدست و پا چو غزال * ثانی فرمک جهانگیری درت ایاقل تحت
کبی نسفه در که اورته سنی اپنک قولان ایله اورب اوز دند یا تورل عربیده سیر دیرل
و کسر لامه اشیک اوکندن دیوار آردنه وارنجه دیوارک سخا مته دیرل که پانک رنک فی
پورغه آت عجم اکثر الاچه آنلری پورغه ایتد کلاهی ایچون نسفه اولمشدر که پانک مشک
نیاتادن بر او تدر عربیده سبجلاط دیرل کسر سین ایله و سنبیل زومی اولمده مزویدز
کتاب الاسامی فی الاسامی ده مسطور در که * پانک مشک هویت له نور که بهیمة الورد یسبه
لونه لون التور و یحه کرم الماشک انتهى * و حکیم خاتانی بیت عطر کفنداز پانک مشک
ببعداد * آهوی مشک آید از فضای صفاهان * بعض نسفه ده بقله انحراسانی در دیرل
و بعض نسفه ده خرما رنکنده برمشدر ببعداد ده اولوز ایری اغاجی وارد که پانک فی خیم
لامه ایکی معنایه در اول پتک آهنگران یعنی دموز جیلر حکیمی گذاشتن فرمک جهانگیری
ثانی مخرجه بالا خانه که عربیده غرقه دیرل اما شرفنامه ده قامشدن و سازدن لیدرل
اکثر باغچه لده و یا غلرده بکبی اوتورمق ایچون اکادیرل که پانک فی سکون نون و فتح جم
فارسیله بنوع صرمشقی در اوزم کبی یشی اولور اما نیمز عربیده عشقه دیرل گذاشتن الجمع
که پانک فی سکون نون و فتح جم و یای تحتانیله ینکج که عربیده سلطان دیرل گذاشتن
مؤید الفضلا فی پانک فی سکون نون و فتح جم و یای تحتانیله یعنی خرچنک
بودخی ینکجدر عربیده سلطان دیرل ایضا منه که پانک فی سکون نون ایله بیوک طاسدر
که پانک فی کسر نون و یای تحتانی و فتح راء مهمله ایله بر او تدر عربیده ملوکیه دیرل بعض
نسفه ده بر او تدر ینیرکی و میوه سی ده اولور آفتاب کردک دیرل کنش قنقی طرفه کیدر سه
اول طرفه دوزم ثالی اثیرالدین اخسیکی بیت زیولی که خیرد زده التذین * تلا فیش
مشکل بودر ینیرک که پانک فی سکون یای تحتانیله قاصد و نامه بوساطر معناسنه ده
کلور که مع الکافی الفارسی * پانک فی ضم باء موحده ایله پانوش که ترکیده پا بوج دیرل
که پانک فی فتح جم فارسی و سکون نونه کوچک بجزه که طشریه محقی نظام ایچون
ایدرل اوعام بیت مال فراز آوری نگاه نداری * تابیرد از ره دریچه و پانک * شمن
فخری بیت هزار کونه کل از شاخ چهره نمود * چو لعبتان کل اندام نازک و پانک *
نسفه میرزا ابراهیم معنی پای لغزار و چرمین واقع اولمشدر که پانک فی ضم جم فارسیله
آتشه یاتقی ایچون دکر می ایدوب قورند قوری صغر تر کنه دیرل که غوشای دخی دیرل
گذاشتن الجمع الفرس که پانک فی کسر دال مهمله و سکون نونه غله و کدک لری اغاج طوقی
نمودار چ چلتوکه و کدک لری نسفه دیرل خصوصاً گذاشتن فرمک جهانگیری که پانک
سکون راء و نون و فتح سین مهملتین ایله برابر اولمق ایچون تراز و کفه سنک خفیف طرفه

طرفه بفلان قوری نسفه که کبی سنکیان و کبی باقروذ مورپان لیدن بفلان مولانا کاتبی بیت ۲۲۷
بست دوران بر کوی چرخ چندین سنک و خاک * لیک در میزان حلت کم نمود از پارسنک
که پانک فی فتح زاء فارسی و سکون نون ایله یعنی پانک مرقوم گذاشتن فرمک
جهانگیری که پانک فی حذف راء مهمله ایله پانک مرقوم معناسنه در اثیرالدین
اخسیکی بیت وجود خشم چو وزن آورد دران میزان * که بوقییس ندارد بحال پانک
که پانک فی فتح سین معجه و سکون نون ایله تخمق خیار و امثالی گذاشتن شرفنامه
و فرمک جهانگیری یعنی خوشه انکور حکیم اسدی بیت توکوی درخشنده پانک
بود * و یاد دل شب شباهنک بود که پانک فی فتح لام و ما و سکون نون ایله یولار
صافی و یک چکد کلاهی یولار جمع الفرس اول دواله دیرل که یولار اوچنه بفلان امیر معزی
بیت کفی زروم بخوار زم بت پرستار * فساردر سرور در دست نیز پانک * یعنی
افسار حکیم سنایی * قطعه * در که خسروان همه دریاست * یک کمرنی و صده هزاره پانک
در پناه خرد نشین که خرد * کردن از راست بود پانک فی پانک فی فتح لامه یعنی پای
افزار که چرم کا و باشد یعنی صفر کوکندن اولان چارق که پانک فی پانک فی فتح
لام و سکون نون ایله یعنی پانک مرقوم محمودیه کاف فارسیله بیوک ترجمه دیرل که پانک
سکون لام ایله پانک مرقوم معناسنه شمس فخری بیت قیردون اگر زنده کین او *
نهادی بکردن برش پانک * حکیم انوری بیت در کردن اختیار احرار * اکنون رداش
پانکست * نیازی بخازی جامع اللغات ده پانک که کشان معناسنه روایت اولمشدر
که پانک فی فتح هایله فرمک جهانگیری پانک مرقوم معناسنه مرویدر که پانک فی
سکون راء و فتح دال مهملتین ایله یعنی چهستان یعنی پانک عربیده لغز و هندی پهل دیرل
امیر خسرو بیت زبرد کهای دورادور بسته * که از فکرش دل داناست خسته که پانک فی
سکون راء مهمله و فتح زاء فارسیله یعنی کربیه و کربستان گذاشتن فرمک جهانگیری بومعنايه
حکیم قطران ارموی بیت عرش و کرسی در آب شد پنهان * بسکه کردم ز فرقت پرز که *
که پانک فی پانک مرقوم مخفدر گذاشتن الجمع الفرس که پرواک فی سکون راء
مهمله ایله بکبی معناسنه که عربیده حارس دیرل ابوالمعانی بیت برای دفع دقیمان از سر
کویت * تکه بکردرت تا هر شود پرواک که پرواک فی سکون زاء فارسیله موحش صدا
و آواز مهیب و دهشت افزا اوله بیت آنقدر فریاد و زاری کرده ام از درد و غم * ساکنان
آسمان در حیرت از پرواک شد که پانک فی فتح سین مهمله و ما و سکون نون ایله اوچنه
موری معناسنه و جوی یه ده دیرل که پانک فی سکون سین معجه و نون و فتح لام ایله
جمع الفرس معنی یغن افتاده باشد یعنی کیر و دوشمش میر نظمی بیت در پس جانان
رقیب لنگ بود * در پی غری اجل پشلتن بود که پانک فی فتح سین معجه و سکون نونه
بش معنایه در اول جمع الفرس بر دمور آلتدر اوزون و اوجی ستوری که آنکله طاش
قویارلر و دیوارلر شمس فخری بیت در آورد مغطش باره سیه راز جای * یک اشارتی
بی دستبرد پیل و پشنت * ثانی نام پدرا فر احیاب در ثالث زنیرک معناسنه حکیم سوزنی

در صفت کبر خود اوج نهائی ترب اوزن * قطعه * همچون بشنک کروی و رکنک و شوخناک
کوی که کر ز تو زی در قبضه بشنک * آزا که از تو خورد نه در چاکه فتاد * برداشت از زمین
تواندش بی بشنک * رابع فرقه کجها کیری به جفا و ستم معنا سنده در ویش عبد علی
بیت بی تیغ ازان اجل جغه سازد عدوت را * کز خون فاسدش زود بر کسی بشنک *
خامس در یاده اولور بر جانور در کبی قدر ارقه سی خار پشت مانند دکنلی و باشی میلان
باشی کیید در یاده نقد بر بیوک باقی و اریسه آمدن فرار ایدر اکثر دریای چینک او اور
بی پلسک بی فتح لام و سکون سین مهمله ایله دمور کباب شیشی ابو المعانی بیت در درون
بر آتش مجر ترا * در جکر میکان غم بوده پاسک بی پاوک بی ضم لامه سقف خانه اوزرینه
قونلان اغاج که تالاز دخی دیرل کذافی نسخه میرزا ابراهیم بی پلهنک بی پاوه نک مرقومدن
مخفف در کذافی مجمع الفرس بی پنانک بی فتح نوین ایله معنی صمخ اغاج بیسی در کذافی فرهنگ
جهانگیری بی پلنک بی فتح نون اول و سکون تائیله معنی پلنک مرقوم کذافی شرفنامه بی پلنک بی
فتح نون ایله درت معنایه در اول خرما صالقمی ثانی چوب ثالث دریمه رابع وقت صباح
بومنی کتاب زبیدن منقولدر بی پلنک بی سکون هاو فتح میم و زاء معجه ایله کرپی که
میخول دخی دیرل کذافی فرهنگ جهانگیری بی پیوک بی ضم یای تحتانیله معنی عروس
شمس فخری بیت مال و دانش عروس و دامادست * سوی داماد نیست میل پیوک *
بی مع اللام * پاچال بی جم فارسیله جلاه و دموزی و سایر لرینک چقورینه دیرل اما
فرهنگ جهانگیری بی جلاه اوزرینه ایاقترین قودوغی مختمه یه دیرل خاقانی در قسیمه بیت
یاوچ پای و بیچال و غرغرو نشکر * بنایره بمکوک و بتار و بود ثیاب بی پارسال بی پلنک سینه
مناسنه لفظ مرکب که پازیلدر و سال معلوم عربیه عام اول دیرل بی پالایال بی فتح باه
ثانی فارسیله محکم و قوی و تند معنا سنده استاد دقیقی بیت بفر و هیبت شمشیر او قرار
گرفت * زمانه که بر آشوب بود پالایال * تحفه الاحبابه معنی پالوده هفت یعنی قوی
پالوده فرهنگ جهانگیری معنی نخست واقع اولشدر بی پالایال بی فتح یای تحتانی ایله
صحاحه معنی سخت تابنده یعنی غایت براق و لامع بعض نسخه ده سیال و میال معنا سنده منقولدر
ایکی معنایه نویسنده واقع اولشدر معنی نظمی بیت هذار تو چومه و آفتاب پالایال * که
طبع شوخ مرا پرشتاب پالایال بی پالایال بی کسر لام و فتح یای تحتانیله معنی همیشه
و متصل ابو المعانی بیت چه سود کربشود بعد ازین کرم کسرت * زبون کرد مرا پالایال
جور و ستم بی پای پیل بی ایکی معنایه در اول بر نوع بیوک فیل یا غنه مشابه پیالدر که
آنکه شراب ایچرل حکیم خاقانی بیت تایی پای پیل می بر کعبه عقل آمدست * پیل بالا
نقد جان بر یلبان افشاند اند * ثانی محمودیه زکیانک بر نوع سلاحیدر فرهنگ
جهانگیری بر نوع حریره در اکثر زکیار قوللنور حکیم خاقانی بیت من صید آنکه کعبه جانهاست
منظرش * بامن بیای پیل کذب جنگ عیبرش بی پامال و پامال بی کلامه بفتح المیم ایاق
التنک قالمش و باصلش معنا سنده استعان طریقه یله زبون و خوار و ذلیل معنا سنده ابو المعانی
بیت پامال غم هجران تویدم اکنون * مددم کزوسی حال دکر کون باشد * میر نظمی

نظمی بیت ستم پامال جور چرخ غدار * که آه و ناله ستمشام و محرکار بی پر بال بی سکون
راه مهمله و فتح باء موحد ایله معنی خانه تاییستانی که پر باره و پر باله دخی دیرل کذافی
فرهنگ جهانگیری بی پردال بی سکون را و فتح دال مهملتین ایله معنی پر کال که پروال دخی
دیرل ایضا منته بی پرده دل بی معنی خون جگر عربیده معجه دید کاری بعض نسخه ده عربیده
ده دید کاری آق جکر معنا سنده در یومنا سبدر شاعر بیت زانک چشم منم جوهاست
کشته بخل * زتاب آتش غم آب کشته پرده دل بی پرده دیرسال بی موسیقی ده پرده
تامیدر شیخ نظامی بیت معنی بز پرده دیرسال * نوایی برانکیز و با آن بنال بی پرغول
سکون راه مهمله و ضم غین معجه ایله بر نوع حلوا در که افروشد دخی دیرل کذافی شرفنامه
بی پرکال بی سکون راه مهمله و فتح کاف فارسیله ایکی معنایه در اول شول بان که اثوابه
یا مه ایدوب دیکر لر پرکاله دخی دیرل ثانی معروف چقال دمور در که دایره جزول کذافی المجمع
بی پروال بی سکون راه مهمله و فتح واو ایله معنی پرکال مرقوم کذافی شرفنامه بی پرول
ضم زاء فارسیله طویق که عربیده کعب دیرل شمس فخری * قطعه * چون درازاق بیش
و کشود * فارغ بال مردم بشکول * چه که بر تخت ناز خسبی خوش * چه که در کل نهی دو
دست پرول * مؤید الفضلاده اول بندقه دیرل که اطفال آنکه اوینار لر بی بشکول بی
سکون شین معجه و ضم کافله مقوم و مهموم و الماک معنا سنده در بر قصبه آدیدر که آند
نازک و لطیف دلیند استنور بشکولی دیرل بی پشه غال بی براغاجدر که کرشم و پشه دار
و پشه خانه معنا سنده کاور بی پیکمال بی سکون کاف فارسی و فتح مهمله دست افزار کفشکران
یعنی پا بوجیلر آلتندن بر آلتدر که آنکه خط جکر لر عربیده مخط دیرل بی پکول بی ضم کاف
ایله معنی پاوک مرقوم یعنی سقف خانه یه قودقلری اغاج کذافی مجمع الفرس بی پل بی
بوزن تل خسته لکدن لقمش مزاج ضعف اوزن اولق میر نظمی بیت کند بیمار مرشب
درد حسرت * شود در روز پل بی تاب و طاقت بی بیحال بی سکون نون و فتح جمیل سرکین
مرغ و ماکیان و کبوتر عوما عربیده دزق دیرل شمس فخری بیت همای لطف و احتیاج
طل نیود * که ملک بخشد هر جا که بفکند بهال بی پیل بی سکون هایل حشم معنا سنده که
عرب خیل و حشم دید کلرینه هم پیل و سپه دیرل حکیم فردوسی بیت یکی هفته بودند
باسوک و درد * سر هفته پیل و سپه کرد کرد بی مع المیم * پادام بی فتح دال مهمله ایله معنی
مصلای یعنی نمازگاه میر نظمی بیت اگر بریند را پیغام باشد * مرا خاک درت پادام باشد
بی پاردم بی سکون را و ضم دال مهملتین ایله قوسقون معنا سنده که ترکیه پالدم دید کلریدر
خواجه حافظ بیت صوفی شهربین که چون لقمه به ستمه میخورد * پاردمش دراز باد این
حبیب خوش علف بی پالدم بی معروف سمر قوسقونی شمس فخری بیت زین خزان
آنکس خورد بر کومدام * دردم ایشان فتد چون پالدم * حضرت مولانا قدس سر
بیت ابروان چون پالدم زیر آمد * چشم را غم آمد تازی شده بی پایدام بی سکون
یای تحتانی و فتح دال مهمله ایله صیاد لردام ایچنه بفلق قلمی قوشه دیرل که قوشلر آنی کور و ب
یانت کلوب دامه دوشلر اکا خروحه دخی دیرل عربیده ملواح دیرل کسر مهمله کذافی

شرفنامه و فرزند جهانگیر یزد و سایر معتبران کتابخانه دام معناسنه در حکیم خاقانی
بیت کفتم بیارگاه ملائیکه توان رسید * گفتا اگر توان نشود حرص پاید ام * حکیم سوزنی
بیت اجل پاید ای نهادست صعب * بنا کام باید همی در فتاد * سکون دال
و فتح راه مهملین ایله یعنی بدخواه و بی مهر و محبت و دخی همیشه کذا فی الحمودی * پرچم
سکون راه مهمله و فتح جیم فارسيله بش معنایه کاور اول جمع الفرسه سیاه تویدن مدور
طوب ایدوب نیزه باشته قوزل مثالی نیزه مناسبتله مولانا هاشمی بیت زیرچم فروزنده
نوک سنان * چو آن شعله کاید برون از دخان * ثانی عالم شقه سنه دیرل علم مناسبتله
عماد فقیه بیت پرچم مشکین علمای شاه * دسته ریحان و گریبان ماه * ثالث توغه
دیرل حکیم خاقانی * مثنوی * از بهر تویی طراز دایام * معجوق و صبح پرچم از شام * دارد
فرشت بدین دشتانی * پرچم دم شیر آسمانی * رابع نیازی بجازی جامع اللغات نام کتابند
قطار که دم کاو میزد آکا دیش بومعنا به اثیر الدین اخسیکنی بیت کاوی نشان دهند
درین قلم نگویند * لیکن نه پرچمست مرآورانه عنبرست * خامس یعنی کامل حضرت مولانا
بیت کرچه ناخن رفت خویشانی مرا * برکنم من پرچم خورشید را * مثنوی شرح
مسلط و در که حضرت قطب الاقطاب ابوالخفاف نجم الدین کبری قدس سره العزیز شهادتی
محلله بر کافک پرچم الله طوتمشیدی شهید اول و غندن صکره اون قدر آدم چالش دیر
پیشی اللدق الله مدبار الله قالدی حضرت مولانا قدس سره الاعلی حضرت لری کند و لری
ابوالخفاف حضرت لری نه منسوب طو توب بیور در * قطعه * ما از ان محتشمانیم که ساغر گیرند
فی ازان مفلسکان که بزاغر گیرند * بیکی دست می خالص ایمان نوشند * بیکی دست دگر
پرچم کافر گیرند * پرچم * سکون راه مهمله و فتح شاه معجه ایله یعنی درهم و پریشانی
کذا فی الحمودی * پرده خرم فی موسیقی ده پرده آید در حضرت مولانا قدس سره بیت
افتد عطار در وحل آتش در افتد در زخل * زهره نماد زهره زاتارده خرم زند * پرسم
سکون را و ختم سین مهملین ایله خیر اچارکن اوزرینه صاحب قلری اون که تخته به یا شمیمه
بشاق اطعمه در مرثیه بغرا که در جنگ زرده پلا و کشته شده بود بیت غمک
کشت چون سر که رویش سیاه * خیرش ز پرسم بسر ریخت کاه * پر کام فی سکون
راه مهمله و فتح کاف فارسيله یعنی بچه دان که زهدان و بوکان دخی دیرل عربید رحیم دید کارید
کذا فی فرهنگ جهانگیری * پرچم فی سکون راه مهمله و فتح کاف ایله ایشان و کوجدن
آریابوب بیکار اولان آدمه دیرل امیر خسرو بیت مورد که پرافت نه پرک بود * پرزدنش
زانسوی عالم بود * شاعر دیشدر * رباعی * ای داده توداد مرا دردم دم * یک مرغ بدام
تو چون پرک * چون زلف تو خویش را بیندم * کم * در حلق دلم میشو دمدع غم *
* پرچم فی معنی ابریشم کذا فی شرفنامه * پرچم فی فتح زاه فارسيله قرا کو و دومان معناسنه
دیشدر شاعر بیت آمم بر در شانه اشکم بر آسمان * بکسر گرفته بود پرچم زین سبب
جهان * در ویش شامدی منظومه سنه سکون زاه معجه ایله نقل ایدوب دیش * مصرع
اولدی دومان الدرم پرمله بخنو * پرچم فی ختم زاه فارسيله یعنی فقیر و خوار و ذلیل

و ذلیل کذا فی مجمع الفرس فی سکون سین مهمله و ختم تاه مشناه ایله الاقرغه دیرل
* پرچم فی فتح سین معجه ایله یعنی نیره کی یعنی قرامتق رنگلی اولان سنه * پرچم فی سکون
سین معجه و راه مهمله و فتح تاه مشناه ایله قورده استی دیدکاری علت که فساد دمدن حاصل
و ظاهر اولور کذا فی مجمع الفرس * پرچم فی سکون سین معجه ایله یوک که عربید صوف
دیرل هر حیوان توبنه پشم دینلر انجق قیون پیاغیسنه دیرل شاه بیت پشم شدن
جامه به از پریان * لقمه اگر جرب نشد پس توان * پرچم فی سکون فو فتح شاه معجه ایله
یعنی بسیار میر معجیک بیت بدان ماند بنفشه رلب جوی * که در آتش زنی کو کرد
* پرچم فی سکون لام و فتح شاه معجه ایله صپان که فلاخن دخی دیرل * پلم فی سکون لامه
یعنی خاک ز آتش بهرام بیت بخاتور و بخا ارج بکاسلم * کاجل بر ریخت بر رخسارشان
پلم * پنام فی فتح نوله اوج معنایه کاور اول پوشید و پنهان کذا فی فرهنگ جهانگیری
بومعنا به کال اسمعیل بیت با اکا بر مجلس خلوت * گفتگوی پنام میخوام * ثانی یعنی
تعود که چشم پنام دیرل محاحل و نسخه حسین و فایید چشم بدن و منایر آفتدن حفظ
ایچون یازوب کو توردکاری ادعیه که حرز و همکل دخی دیرل شهیدی قی بیت بتانکارا
از چشم بد بترس همی * چراغخواهی باخویشتن تو چشم پنام * ثالث کتاب زنده مرقوم در که
چار کوشه زبان سیدر زرد شتیلر زندوستا او قورلر ایکن یوزلری اوزرینه بغارلر
زرا آتش بهرام بیت بشدر تحت زرا وای براف * پنامی بر رخ و کشتیش بر ناف
* بچه مریم فی براتدر که مریم رضی الله عنها حین وضع حملنده الن اول اوت اوزرینه تویدی
اول اوت بامر الله تعالی بش پرمت کی اولدی آکا پنج انگشت دخی دیرل * پیام فی فتح یای تحتانی
ایله خبر معناسنه پیغام دخی دیرل خواجه حافظ بیت ای بادا کر بکشن احباب بکذری
زهار عرضه ده بر جانان پیام ما * حکیم انوری بیت نوک پیکانها چوپیکان قضا * از اجل
آردن خصما را پیام * پیغام فی سکون یای تحتانی و فتح شاه معناه ایله یعنی پیام و پیغام
کذا فی فرهنگ جهانگیری * پیغام و پیچ * کلاهما یعنی پیام مرقوم میر والی قی بیت
عاشق از هر یک که صد مدعا گوید بیار * عشق چون این رتبه دارد قاصد و پیغام چیست
* پیکانه سم فی سکون یای تحتانی و فتح کاف و تون و ختم سین مهمله ایله طرنفی اوق دمرنی کی
اولان قوش و غیری مرنه اولور سه کذا فی شرفنامه * مع النون * پاورنجن و پاورنجن
و پاورنجن و پاورنجن فی کلام یعنی خاخال اورنجن و برنجن و ورنجن که حلقه کی اولان
نسنه لر در زیر بلا که دست اورنجن و دست برنجن دیرل استاد معروفی بیت زبا اورنجن
آن سرو نو شاد * بکل در مانده پای سرو آزاد * پاتون فی ختم تاه مشناه ایله نشانلی
طوغان معناسنه * پاچان فی فتح جیم فارسيله پاشیدن صیفه سندن اسم فاعل اولان
پاشان معناسنه در که مصدری پاچیدن کاو رکنه کذا فی فرهنگ جهانگیری معنای مرقومه حکیم
ناصر خسرو بیت طاعت ارکان بین مرچرخ وانجم رابطنع * تابطاعت چرخ وانجم شان
همی پاچان کند * یاداشتی فی فتح دال مهمله و سین معجه ایله پاداش مرقوم کی جزاء نیکی
کذا فی مجمع الفرس بومعنا به لامی جرجانی بیت پیکانه که دودستش که عطا بدهد *

ومن حکیم زاری قهستانی بیت ای پسر و انخواه روز پسین * جان ستاند برهن و پایندان
ثالث صف نعال یعنی پا بوج چقه جق راستا دمهیک بیت ماه رادر محفل خورشید من
جای اندر صف پایندان بود که پایندان کا فی فارسیله اهل جنت و اهل جهنم و دخی عرش
اعظم و امثالی که من بعد فنا اولمز کذا فی شرفنامه که پایندن فی فتح یای تحتانی و سکون
نوله توقف اهلک و انتظار معناسنه حکیم اسدی بیت مرا ایزد از بهر جنک آفرید * چه
پایم که جنک اکنون آمد بدید که پایندن فی کسریای اول و سکون ثانیه قائم و ثابت
و بریده توقف اهلک و برنسنه بی محکم طومق و زینت اهلک و ایاغله دیمک و باهقی حکیم
اسدی بیت زبانیای از بداندیش دوست * که زدیگتر دشمن سیرت اوست * و ایاغله
باهقی استاد لطیفی بیت بیا مید پای مرانا کهان * بروی که در پی بیای نهان که پایندن فی
کسریای اول و سکون ثانیه هر نسنه نک اشافی جانی عوما و نرد بانک اول پایه سی
خصوصا که پایون فی ضم یای تحتانی و و او محمول ایله یعنی پیرایه و زیور کذا فی ادات
الفضلای که محجودن فی سکون خاء معجه و ضم جیم فارسیله که محجودن فی سکون خاء
معجه و کسر جیم فارسیله کلاهما یعنی کوفته شدن و پهن شدن یعنی ایاغله دیمک و باهقی اواق
کذا فی مجمع الفرس که محسان فی سکون خاء معجه و فتح سین مهمله ایله پنجنس مرقوم
معنا لرینه اسم فاعلدر استاد فرخی بیت شاه ایران ازان کریمتوست * که دل چون منی
کند محسان که محساییدن و محسیدن فی کلاهما بسکون الخاء المعجین اول و فتح سین مهمله
ثانی کسریایه صالنی صالنی یوریک باه موحد ایله دهر ویدر کذا فی شرفنامه که محسان فی
سکون خاء و فتح سین معجین ایله المناک و درد ناک کذا فی محاج بو معنایه میر نظامی بیت
چه بودی کرکی یکبار شادان * که بودم در همه عمریست محشان که محساییدن فی سکون
خاء و فتح سین معجین و ایکی یای تحتانی ایله رنج و الم و بر مک معناسنه مصدر در کذا فی شرفنامه
که محشن فی سکون خاء و فتح سین معجین ایله یوکسکدن سورینوب اینمک میر نظامی بیت
هر شراردود دل خیزد زجان * آمدن محشن زبام آسمان که محسیدن فی سکون خاء و یا
و کسر سین معجین ایله مجمع الفرس یعنی محجودن مرقوم اما شرفنامه ده یعنی فروزان
و بلند مرق معناسنه در که پدرزن فی قاین آنا اصلی اضا قتل رامسکور تافظ اولمقدور
استعمالند خفت اولق ایچون راسا کن اولمشدر شیخ سعدی بیت با پدرزن نمود قصه
خوش * کای مصالح شناس و خیر اندیش که پذیرفتن فی سکون ذال معجه و فا و ضم
راء مهمله و فتح ناء مثناه ایله قبول اهلک حکیم اسدی بیت بکر شاسب گفت اثری ای شور
بخت * ز شاه از چه پذیرفتی این کار خفت که پذیرفتن فی کسر ذال معجه و سکون یای تحتانیله
قبول اهلک و پسند اهلک که پذیرفتاریدن فی تمهد اهلک و برنسنه بی درمهد اینمک و قبول
ایندر مک و بکندر مک معناسنه ده کلور مصدر متعدی در که پذیره شدن فی قار شواق
و قبول و پسندیده معناسنه ده استعمال اولنور و کیر و کفک و د و نوب کلک معناسنه ده
کلور حکیم فردوسی بیت پذیره شدن را جیره شدند * سیاه و سپید پذیره شدند
نسخه میرزا ابراهیم بر کسنه نک امیرن قبول اهلک معناسنه مر ویدر که پرازدان فی فتح

۴۴۱ فتح راین مهملتن و سکون ذال معجه ایله چاقر جسنندن بر آوجی قوشند و غایت خوش
منظر و پاکیزه هیات لیکن چندان نفی یوقدر شاید قاز و اوردک آله سرخ و نک اولانی
مقبول طوتار لاولدخی دایما طوغا بی الله کتوروب تعالیم ایدرسه آوجی اولق اولور
عربیله اسمنه رنج دیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری که پر اشیدن فی فتح راء مهمله و کسر سین
معجه ایله شرفنامه ده یعنی فروم شدن مجمع الفرس بد حال و پریشان اواق معناسنه
پریشیدن دخی دیرلر که پراکندن فی فتح راء مهمله و کافله طاشقی در که پراکندیدن فی
پراکنده کردن لفظنک متعدی اولور عزیزه تفریق و نثار و چغتایده پوترا تاق دیرلر
میرعلیشیر بیت تاشلار کیم اول پری سیکر یوچنونه آلیب * عقل و دانش قوشلارین
گونکوم او پید این پوترا نیب که پر اشیدن فی فتح راء مهمله و کسر نون و سکون یای تحتانیله
متعدیدر اوچور مرق معناسنه لازمی پرید ندر میر نظامی بیت کنون مرغ دل ارتن آن
سیم تن * پرانید حیفا ز برج بدن که پرین فی سکون راء مهمله و ها و فتح باه فارسیله
بر او ندر طبیعتی بارد و رطوبدر لطیف تناول اولنور چیک و شمشینور ترکیب هموزاوت
و پر بر دخی دیرلر عربیده قرفح و رجه و بقله دخی دیرلر و زبان هندیده اولبه و کمبول
دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت زمینها که سیه تر ز تخم پرینست * چو تخم پرین آرد برون
سپید لعاب * و بر معناسی پر هاپن در فحات ایله پهن یامی دیمکدر پرایله ترکیب اولند قل
قناد آچمش دیمک اولور و بر معناسی دخی تحتگاه در بوا یکی معنایه امام همام فخر زاری
نیور مشدر * قطعه * چشم شب نیره راهم برص و هم جذام * چشم مه خیره راهم سبل
و هم و شن * در نظر مردمک چون تره زار فاک * و شنیش کوکنار نیره کیش پرین * پرین
آسمان راست چنان طوطی * که موس بچکان باز کند پرین که پریمیدن فی سکون راء
مهمله و فتح تاء مثناه و کسر مهمله نیرسرمک یعنی د و داق ششوب یارلق * پریمیدن ای متفته
ارتفعت عن موضعها کانهما مقدمه کذا فی مشکلات که پرچیدن فی سکون راء مهمله
و کسر جیم فارسیله منج تاقی و اوچن بر کتمک ترکیب دخی پرچیدن دیرلر که پرچیدن فی سکون
راء مهمله و کسر جیم فارسیله ایکی معنایه در اول فرهنگ جهانگیری باغ و بوستان اطرافنه
ایند کوری دیوار که اکثر کفلی چالیدن ایدرلر ثانی مجمع الفرس باغ و بوستان دیواری اوزینه
قودقاری چالی که اوزردن آشلیه اکا سر نیز و فاقند دخی دیرلر شاه ناصر خسرو * قطعه
یاری ندهد ترا برین دیو * جز طاعت و حب آل یاسین * کرد دل خود زدوستیشان *
بر دیو حصار ساز و پرچین که پرداختن و پرداختن فی کلاهما بسکون الراء المهمله و الخاء المعجیه طغوز
معنایه کلور اول توجه کو ستر مک و مقید اولق شیخ نظامی بیت من که باین آینه پرداختن
آینه دیده در انداختن * ثانی ساز چالمق و نغمه اهلک شیخ نظامی بیت چورود بارید
این پرده پرداخت * بیکساز و د و چنک خویش بخواخت * ثالث فارغ اولق معناسنه
حکیم فردوسی بیت دل از داوریها پرداختن * باین یکی جشن نوساختن * شیخ نظامی
بیت از خواندن نامه چون پرداخت * تعویذ کلوی خویشتن ساخت * رابع قالدر مرق
رفع اهلک خامس خالی اهلک بوا یکی معنایه وله ایضا بیت بجا بست پرداختن

زیکانگان بحره پرداختند * سادس آخره ایرشك یعنی تمام اهلك و تمام اواق وله
 ایضا بیت دولت اگر همدی ساختی * عربان روز نبرد اخی * صابع طوقی و قایم
 معنایست و له ایضا بیت چو دیوان بسی چارها ساختی * کزان در کاوخی نپرداختی *
 ثامن یعنی آراستن و مرتب گردانیدن خواجه حسین ثانی بیت چو زارایش صف
 پرداختند * نظرسوی یکدیگری ساختند * تاسع مجمع الفرسه جلادان یعنی صیقل
 ایتك و حذف الفله یعنی پرداختن مذکور معنایك جمله سینه استعمال اولنور حکیم اسدی
 بیت از آهوه سخن پاک و پرداخته کوی * تراز و خرد ساز دس ساخته کوی * پرستان
 فتح را و تا سکون سین مهملتین ایله طاموس کی بر منقش تو یا و قوشند و بر معنای دخی
 تورد و کسر یا یله قوزی قولا فیدر * پرستیدن * فتح را و سکون سین مهملتین و کسر
 تاء مثالیله طاموق و خدمت اهلك بودند که خدمه کان پرستار دیر لر میرنظمی بیت خدا
 خالق انس و جم جن بود * پرستیدن نش شرط مؤمن بود * پرستار و شان * ایکی معنایه در
 اول بر او تدر صافی سیاه و پیرایه یشل اولور اکثر قیو اغزلند و ایرمق کنار لند اولور
 و طاش ارا زنده دخی بتر کیک بالدری قره دیر لر و عریه شعر الجی و شعر الغول
 دیر لر ثانی اشکال فلکی دن بر شکل آدیدر که بکرمی طقوز یلدزه مشتمل در صورتی بر آدم
 ایاغ اوزن طوبی الله بقایت موحش بر غول باشی طونار کی کورینور و کواکی ثور
 بر چنگل را اتفاق ارباب رصد * پرکومان * بوزن معنومان او تو ز بر الخاندن بر نوا آدیدر
 و نغمه مطرب و آواز طوطی به ده دیر لر کدانی مجمع الفرس * پرکین * سکون راه مهله و کسر
 کاف فارسیله یعنی آشکار میرنظمی بیت چو توان حال دل دارنده متنی * بناچارش سخن
 پرکین گفتن * پرمان * سکون راه مهله ایله یعنی آرایش و زیور کدانی قرهنگ
 جهانگیری * پرمان * سکون راه مهله و فتح نوله ایتك اوزرینه الاجه ایتك کدانی
 نهمه الله * پرندون * فتح راه مهله و سکون تون ایله یعنی پرندوش دون کجه دیمکدر
 * پرندین * فتح را و سکون تون و کسر دال مهملتین ایله خیردن ایشانس قاش و امتعه
 هر نه اولور سه حکیم اسدی بیت زهر سویی اندازه دروی بجوش * بتان پرندین و پرنون
 پوش * پر * فتح راه مهله ایله اوج معنایه کلور اول اولکر دیدکری که منازل قردن
 ثریا دیر لر کویا پروین دن مختصر در کال اسمعیل بیت سیانست تو اگر بانك بر سپهر زنده
 بنات نعش بهم رفتد بسان پر * وله بیت بکاه فکر اگر بنات نعش خودم * بنوك
 كلك بنظم آورد چنان پرنش * شمس فخری بیت برای قبضه تیغت بجای مروارید *
 سپهر بر تفاخر دهد نجوم پر * ثانی یعنی ماهتاب ثالث یعنی دیبا و حریر منقش
 * پرنون * سکون راه مهله و ضم نوله شرفنامه و قرهنگ جهانگیری * انچه و رقیق
 طوقش دیبا و امثالی حریر منقش معنایست شاه ناصر خسرو بیت کرچه نه پشمند مردو
 هرگز بوده است * پیش تو ای دور بین حریر چو پرنون * استاد و دکی بیت نیرد بابل
 اندر باغ جز بر بسد و مینا * نیوید آهواند در دشت جز بر غالی و پرنون * پرینان * سکون
 راه مهله و سرنون ایله منقش اطلس و حریر دن منقش طوقش قاش که مقابل پرنددر که

۴۲
 پرنددر که ساده اطلس و ساده حریر قاش در شمس فخری بیت آنکه باشد پیش رایش
 سرغیب * روشن و ظاهر چو نقش پرینان * حکیم فردوسی * منوی * درختی که پروردی
 آمد بیاض * به بینی برش هم کنون در کنار * کرش بار خانه است خود کشته * و کر
 پرینانست خود رشته * پرواسیدن * سکون راه و کسر سین مهملتین ایله بر نسته نك
 نرم و در ستلکن اهلك ایچون ال سور و ب یوقلمه دیر لر شهاب الدین بیت زرواسیدن آن
 نازك اندام * مشکفت اندر کفم کلهای بادام * پروان * سکون راه مهله ایله ایکی
 معنایه کلور اول غزنین قرینه بر شهرک آدیدر حکیم فردوسی بیت بدو گفت کی نام بردار
 هند * پروان بفرمان تو تابنده * ثانی قرهنگ جهانگیری * ابر شمش چرخ در که ایاغله
 دونددر لر * پروان و پرویدن * کلاهما بسکون الراء المهملتین و فتح الواو بسکون
 معنایست مصدر در * پرویدن و پرویدن * کلاهما بسکون الراء المهملتین و وزن
 بز و امثالی اثواب یوک باغله دیر لر پرویدن یوک باغانش بزه دیر لر که عریه رزمه دیدکری
 * پرووزن * سکون راه مهله و فتح راه معجمه ایله الك معنایست که پرویزن دخی دیر لر
 لفظ مرکبدر پر ایله وزندن پر سودا و شبکه معنایست وزن و زدن لفظندن مشتقدر
 عریه منخل دیر لر حکیم ناصر خسرو بیت چرخ پنداری بخوامد شیفتن * زان همی پوشند
 لباس پرووزن * پروان * سکون راه مهله و فتح واو و هایل قرهنگ جهانگیری یعنی
 ظاهر و آشکار اثیر الدین اخسیکی بیت زو پشت روز کار قوی کشت و این سخن *
 در روی وز کار بکوم به پرومان * وله بیت پرومان ملك باختر مظفردین * که زیر کردش
 خاور ملك ندارد یار * پرووزن * سکون راه مهله و کسر واو و فتح راه معجمه ایله الك که
 اون الزل پرووزن کویا که پرویزن اختصار اولمشدر شیخ سعدی بیت پرووزن معرفت بیخته
 بشهد عبارت بر آمیخته * پروان * سکون راه مهله ایله ایکی معنایه در اول مبارزان
 ایراندن کیونام پهلو وانك همخوا به سی یعنی منکوحه سنك آدیدر کدانی الجمع ثانی مخفف
 پروان مرقوم که معنای ثانیه سیله مترادف در ابوالفرج رومی بیت از تفاخر چو کرم سیله سپهر
 تار مهرش کشید بر پروان * پروان * سکون راه مهله و کسر واو ایله بکرمی سکر
 منزله قردن بر منزله آدیدر که ثریا دیر لر ترکیه اولکر دیدکری در نظام استر آبادی بیت
 مکوپروین نماید بر سواد شب که این خازن * بروی نطع مشکین ریخت مشت اولوی لالا
 * پر هختن * سکون راه مهله و خاء معجمه و فتح واو تاء مثالیله ادب او کرنگ و تربیت قبول
 اهلك معنایست شمس فخری * قطعه * ابواسحق سلطانی که در رزم * چو کینش تیغ و باکی
 بر آخت * بسان هندوان ترك فلك را * بجوب کین بمالید و بیر هخت * پر هختن *
 حرف یا زیاده سیله پر هختن مرقوم معنایست در صاحب قرهنگ منظومه بیت هست
 یا قوت بهرمان پر هخت * ادب آمده دیواز و بیکریخت * پر هودن * سکون راه مهله
 و ضم هایل آتش ایستادن اثواب صرامق ابوشکور بیت جگر بخوام پر هودن پیاده
 چنانك * ترازوان دل از عشق آن کین پر هود * پر هودن * سکون راه مهله
 و ضم هایل پر کال ایله چارلس دایره معنایست شمس فخری بیت فرود چرخ محل حوادث

آمد دان * بصند هزار جهان خارجست ازین پرغون * بوییدن فهم اولور که مطلق دایره
اوله ی پر یان فی سکون راء مهمله وفتح یای غنائیه پر یان لظنن مخفد ر ی پر یان
یعنی افسون و عزائم کذا فی المجمع بومعنایه میرظمی بیت یار تشریف نکرد خانه ویرانی ما
حیف نایز نمی داشت پر یان ما * مولانا ماتی بیت پر یان سازیم بخانه را
پر یان دران پیر کاشانه را ی پر یان فی کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی ایله اوچق
عربیده طیران دیر لکال بخندی بیت کشتی مرغی که باشد خانگی * کوبیام او پریدن
میتوان * چغتای لسانند دخی او چاق دیرل فرهاد نامه ده خزان و صفند دیر بیت
او چوب برک او تیدین هریان شران * بیچوک کم زور قنن پان پان ی پر یان فی
مغروف طاغش و دخی غمناک و المناک معنای طالب آملی بیت دوستان شاد
شوند از غم پنهانی ما * جمع کرد دل یاران زیر پاشانی ما ی پر یان فی پریشان اولق
و بد حال و بیخود اولق کذا فی مشرقنامه استاد فرخی بیت برون آمد از خیمه و آن دوزلف
بنفشه پریشانه برنسترن ی پر یان فی کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی و فتح شین
معجه ایله یعنی فشانن و نشان کردن کذا فی المجمع ی پر یان فی سکون راء مهمله
و ضم یای تحتانی ایله ترکیب قور لغان دیرل بر علتد ز طرنق دین ظاهر او اور بعض نسخه ده
تمرکودید کاری علتد ی پر یان فی کسر راء مهمله و یای اول و فتح ثانیله یعنی پریشان
ی پر یان فی فتح زاء فارسی و تاء مشدده و سکون خاء معجه ایله یعنی کذا اختی یعنی اریک کذا فی
مؤید الفضلایه بومعنایه ابو المعانی بیت در شب وصلت سر ایا جسم من * همجو شمع
از آتش رویت پراخت ی پر یان فی سکون زاء فارسی و سین مهمله ایله اوج فاک
و ماوراء فاک معنای کسای بیت ی پر یان فی آسمان ببرد جا هلی بر تبه و جا * کند هر اقل
ودانا فاک ی پر یان فی فتح زاء فارسی و کسر کاف ایله یعنی زشت و پلید ابو مشکور
بیت لطیف و جوانم چو کل در بهار * ی پر یان فی سال خورده نیم ی پر یان فی فتح زاء
فارسی ایله یعنی پراوند و مقوم یعنی قصار و دقاق طوقاخی ی پر یان فی سکون زاء فارسی
ایله غمناک و پشیمان خورده و ندامت کشیده شمس فخری بیت نشسته خسر و دلشاد
بر سر رسی * عدو کر خخته بر کوه خسته و ی پر یان فی غمناک استاد عنصری بیت
اندرین خانه بوده ام مهمان * کرده ام مشاد از دل ی پر یان فی سکون زاء
فارسیله فریدونی سودیله بسلا کبری کاوک آیدر استاد دققی بیت مهرکان آمد
جیش ملک افریدون * آن بکا کاورا نام بود ی پر یان فی سکون زاء فارسی
وراء مهمله ایله صولق معنای ی پر یان فی صولق اولق ی پر یان فی
سکون زاء فارسی و کسر راء مهمله ایله صولق معنای ی پر یان فی فتح زاء فارسیله
ایکی معنایه کلور اول معنی سر محله و سر راه ثانی فرهنگ جهانگیری معنی زغن که غلیواج
و کوشتر بادخی دیرل ی پر یان فی فتح زاء فارسی و واو معروف و کسر لام ایله یعنی ی پر یان
شدن و ی پر یان فی فتح زاء فارسی و واو معروف و کسر لام ایله یعنی ی پر یان
زاء فارسی ایله یعنی فقیر شدن و بیچاره بودن یعنی چای سزا اولق کذا فی المجمع بومعنایه شاعر

شاعر بیت هر چه دارم راه عشق صرف شد * رحم کن اکنون پر ومان کشته ام *
ی پر یان فی فتح زاء فارسی و واو معروف و کسر هایل و فحس تام و تجسس بلخ ایتیک
مؤید الدین بیت در ی پر یان اسرار علوم * شوی از کاهلی آخر محروم * وجد و جهد
ایله صور مق و آرا مق معنایه حکیم فردوسی بیت ی پر یان بسیار و رسید چند *
نیامد ز خوبان کس او را پسند ی پر یان فی سکون زاء فارسی و کسر واو ایله نسخه
حسین و فانی ده معنی چرکین شده و چرکین داشته و آخر نسخه ده مطلق چرکین معنایه دز
حکیم سنایی بیت ی پر یان آرد روان بن سوراخ * قلم سست و کاغذ ی پر یان فی پورهای
جایی * قطعه * صاحب انصاف من بستان از * کونکاهی در من مسکین نکرد * از جفاها
در حق من هیچ نیست * کان پلید من و ی پر یان فی سکون زاء فارسیله
آرزو ایتیک و قایم معنایه در چغتای لسانند بولفت ی پر یان فی سکون زاء فارسیله
دیرل میرعلیشیر بیت من کیم و کستاخ او ی پر یان فی سکون زاء فارسیله
چون کف و پارسین او بارین ایتیک ی پر یان فی سکون زاء فارسی و فتح هایل ام و غصه
معنایه میرظمی بیت نشر روی مراد از تو نمایان * که ی پر یان فی سکون زاء فارسیله
سکون زاء فارسی و کسر هایل ی پر یان فی سکون زاء فارسیله
بشور ملک طبع معنایه ی پر یان فی سکون زاء فارسیله بر نوع بیوک و بیوک کسک کیدر
ی پر یان فی فتح سین مهمله و کسر نونله یعنی آب دادن یعنی صوامق کذا فی فرهنگ
جهانگیری حضرت مولا ناقص سره * مسبط * ای روزی دلم از سان جان کسان و نا کسان
ترکاری باغ پسان هموار و ناموان ی پر یان فی سکون زاء فارسیله
کسر سین مهمله و جم و سکون یای ایله حاضر و آماده ایتیک ی پر یان فی کسر سین مهمله
و سکون یای تحتانیله صکره کی دیمکد باز پسین و قز پسین کی ی پر یان فی سکون سین و فتح
حاء معنایه و واو معدوله ایله اوج معنایه در اول معنی بخیدن با صلوب یا صیاق ثانی
بخشش معنایه ثالث تحتیه سفره که ترکیب پشکون دیرل ایکی معنایه میرظمی بیت
جهان ی پر یان تو معتاد کستر * بنزد خوان مه ی پر یان فی سکون سین
و کسر خاء معنایه ایله یعنی پرافشاندن آب یعنی صوصا حق معنایه ی پر یان فی
سکون سین معجه و کسر لامله ال ایله نسبه یوقلی عربیه اس دیرل ابو مشکور بیت که بی داور
این داور ی پر یان کنسک * و بر بی کناه ایچ بد نیشلد ی پر یان فی سکون سین معجه
و مهمله پراکنده اوراق و بر رندن جدا اولق معنایه در کذا فی مجمع الفرس ی پر یان فی
سکون سین و کسر مهمله پراکنده ایتیک و جدا ایتیک معنایه کذا فی فرهنگ جهانگیری
ی پر یان فی سکون سین معجه و کسر مهمله یوکدن طوقش و شانش هرنه اولور سه
پشم یوکدر یا حرف نسبتد و نون ناکید نسبت ایچوندر ی پر یان فی فتح سین معجه ایله
مجمع الفرسه جنگیری و تو را نیلردن بر مبار زپهلوان آیدر شهنامه ده مسطور در که
حکیم ابوالقاسم حسن فردوسی شهر طوسدن غزنیله کادکد بر باغچه ده اکتوب شهره
مترل تدار کچون آدم کوندروب کند و نماز قیلور کن سلطان محمود سبکتکین شاعرانندن

استاد عنصری و قرنی و عجمی بر ز ساد و غلامه اول باغچه به عیش و عشرت ایچون
کلور فردوسی نماز قیلور کن کور دکارنده یوزاهد خشک و غریب آدم ایله محبت نه مکنند
و خاطر مانده اوله حق سوز سوبلی ده روا کور میوب بدیعی بر مصراع نظم ایده لم که
مصراع رابعی اولغه قافیه مشکل اوله واندن طلب ایده ام و شاعر اولین زمله محبت ایده من
دیه لم دیوم مقول رای ایته بلر فردوسی دخی نماز دن فارغ اولوب یانلرینه کلدکن اولاه عنصری
چون عارض توماه نیا مشدروشن * دیر بعد عجمی * مانند رخت کل نبود در گلشن
دیر بعد قرنی * مر کانت همیکدر کند از جوشن * دیوب قافیه قالمی ملاحظه سیله
مصراع رابعی فردوسی به نکیف ایدوب اولدی * مانند سنان کیودر جنگ پشن * دیوب
اتمام ایدر بونلر مقیر اولوب کیوکیدر و پشن کیودر دیوب میان نیاز ایدر لر فردوسی دخی
اول محلدن بر قاج بیت اوقیوب بونلر ایله محبت ایدر بعد سلطان محمود مجلسنه داخل اولور
شهنشاهه نظمیه سلطان محمود دن اشارت اولور و روایت اولنور که پشن طوس قربنه
بر مکان اسمیدر نود روز افراسیاب ایله اول محله عظیم جنگ ایدوب تورانیلر مغلوب اولدیلو
کودرزک اول جنگه چوق اولادی هلاک اولدی جنگ پشن دیو مشورت بولدی و پشچیدن و
فتح پشن معجه و سکون نون ویای تحتانی و کسر جمله صو و با خود قان و امثالی نسنه لاصا حق
معنا سنه در کذا فی جمع الفرس و بشیمان و کسر مشین معجه ایله ندامت چکملک و ناسف
ایلك چغتای لسانا نده افسوم دیر لر میر علی شیر بیت می ایچسانک بولما غیل افسوم که پیر دیر
دید * که بواش اولدی بیز نینک دیر اراکینه یازدق و پشن و کسر مشین معجه ایله
نام پسر سیوم کعباد در که کیکاووسک برادر که تیریدر کشتاسب پیری لهراسب ایلك فرزندیدر
حکیم فردوسی بیت پشن بود از دجه کعباد * خردمند شاهی دلش پر زداد و پاشخان و
سکون لام و فتح خاه معجه و میله معنی فلاخن یعنی صیان کذا فی فرهنگ جهانگیر و پاکر و
سکون لام و فتح کافله مخنیق معنا سنه ابو المثل بیت سروست کوه سینت جزیک
مباش سوزن * حصنست جان عاشق وان غزهاست پلکن و بللیدن و سکون لام
اول و کسر ثانی و فتح میله کند و کند ویه سوبلک معنا سنه و پلندن و فتح لام و سکون نون
و کسر دال مهمله ایله باه مو حله ده ذکر می و ورایدن پلندن مرقوم معنا سنه در شرفنامه
صاحبی ابراهیم فاروقی باه فارسیله صحیح ایلش و پناقتن و فتح نون و تاء مشناه و سکون فایله
صوبولی و سدک بولی طوئلق پناقتن شدن دخی دیر لر و پناختن و فتح نون و کسر هایلله
صفیق التجامع معنا سنه حکیم فردوسی بیت بدید از بد و نیک بازار او * بیز دان پناختن از کار او
و پنه زن و یعنی حلاج حکیم سنایی بیت آن شنیدی که بود پنه زنی * مقلص
و قلنبان پیش زنی و پنه کن و فتح کافله پنه دولابی که پنه نک حبه سن چقار لر
و پنه و پشن دیک اولور سما خامسه فاک پنه دیر لر و پنه دیر لر سکون نون
و کسر جمله پانک احمد بن اسمعیل مشکلا نده نقل ایلشدر بومعنا میر نظمی بیت جکر
پنه دیر لر غم شد * بدل موان کار او ستم شد و پنه و سکون نون و کسر جمله پنه
مرقوم معنا سنه و پنه دیر لر سکون نون و کسر دال اول ایله نصیحت ایلك و نصیحت قبول ایلك

ایلك کذا فی شرفنامه و پنه دیر لر سکون نون و فتح کاف فارسیله یوک طایر و دخی لکن و تم ساعت
و بر نوع صو ساعت دیر لر ابو المانی یعنی ساعت بیت هزار سال شود در جهان
اگر عمرت * همیر سد چو اجل نیست اندرین پنه کن و پنهان و غنی مقابلی پیدادر
و آشکارا مقابله دخی ذکر ایدر لر شکم خواجه حافظ بیت دل میرود ز دستم صاحب
دلان خدارا * در داکه راز پنهان خواهد شد آشکارا * دیمشدر اما تمام مقابلی دکادر
انجق قافیه ایچوندر تمام مقابلی خفیدر و خفی ایله غنی نک فرق و اردر غنی غیرک فعلیه
اولور اختفا خفیدر معتبر دکادر و اما کاه اولور که نهان مقابله سنه پیداکور شکم نظام
ایستر آبادینک بوییتند و اقدر بیت کهی پیدایود کاهی نهان چون آرزوی دل * کهی
دارد سپر کاهی کان چون صاحب دیجا و پنهون و سکون نون و ضم یای تحتانی ایله یعنی
رونده یعنی کیدی و پهلوان و بهادر معنا سنه لفظ مفرد در حکم فروسی بیت کسی
کوبود پهلوان جهان * میان سیاه در نماند نهان * و عسکر مقدمه دخی پهلوان دیر لر وله
بیت توکرم پهلوانی ز قلب سیاه * چرا آمدنی درین رزمگاه * وله بیت مرانشاه داد این
در قس سیاه * میان پهلوانی و تحت و کلاه * کال پاشا زاده مرحوم بونده دخی تصرف
خاص ایدوب یورر که مقتضای تدقیق نظر اولدر که پهلوان اسم مرکب اوله بر جزوی پهلور
چشم معنا سنه و بر جزویده و آن در که اصلی باندر حافظ معنا سنه جهان بان کبی چشم بان
اولور معنای ترکیب عسکر کوزیدی اولور وجه آخر بودر که بر جزوی پهلور در که اسم
ولایتدرو بر جزویده الف و توند اادات جمع اولیوب نسبت مبالغه اوله خسروانی کبی
پهلوان اولور شکم بوییتند و اقدر * مثنوی * کشاده زبان و جوانیست هست * سخن گفتن
پهلوانیست هست * اگر پهلوانی ندانی زبان * بتازی تو اردن زاده جله خوان * و تعظیم
ایچون بر نسنه و وصف ایدر لر مثلاً یوک اغاچه درخت پهلوانی دیر لر شکم بوییتند
واقعدر بیت چوز دهره بر پهلوانی درخت * شد از خانه دولتش تاج و تخت و پهن و
سکون هایلله اگر چه مشهوری یا صیدر شکم بوییتند و اقدر بیت زر را برای صرف
کند سکه دار پهن * لغت بران کسی که ورا کرد میمند * اما اصلند عرصر معنا سنه در که
ترکیب ایللو دیر لر طولنه چکن نسنه به دراز و عرضنه چکنه پنهادر لر حکیم فردوسی بیت
ز سم ستوران دران پهن دست * زمین شش شد و آسمان کشت هشت * فرمک جهانگیر
فتح هایلله پستاندن سود افراطله آفتد دیر لر کاه اولور که مادر عجمه سنه شفقتی سبی ایله
طغیان ایدر مولانا آبی بیت پستان بسان غنچه پراز شیر شمنست * از مهر طفل سبزه
برون آمدش پهن و پهن و کسر هایلله معنی پنهان زاده ایللو دیمک اولور و پنهیدن و
اگر چه مشهوری کسر بایله در اما شرفنامه ده فتح بایله اولغین متابعت اولندی صار مق
ویان لمق ویان لمق معنا سنه و پیراستن و اگر چه یونک دخی مشهوری کسر بایله در
اما شرفنامه ده فتح ایله در بر نسنه دن یا قشیمه فی کیدر ملک و زیاده اولانی دفع ایتمک مثلاً
اغاجک ناهوار شاخ برین قرقم کی و کون دباغت ایتمک کبی معنای لازمی کون دباغت بولمقدور
و پیرامون و سکون یا و فتح راه مهمله ایله بهتان و افترا ایلدیلر معنا سنه در از منشآت

نظام الدین نیشابوری و بانه مکسئون ایله غیره معنایه در جمله ذکر اول نور و پاشودن و
سکون یای تختانی و ضم سین مهمله ایله معنی میل کردن کذا فی نسخه میرزا ابراهیم و پیون و
سکون یای تختانی و فتح غین معجه ایله سداب دیدکاری اشرف و قولو راوتد تعریب ایدوب
قیچ دیلر کذا فی مجمع الفرس و پیون و سکون یای تختانی و ضم غین معجه ایله
معنی شرط و عهد و پیمان کذا فی نسخه میرزا ابراهیم بو معنایه میر نظمی بیت شود
آنکس بکار خوش مغبون * نباشد با کسی را عهد و پیون و پیکان و اوق دمرنی
طالب آمل بیت خدنگ آتشین پیکان او کاند دل اعدا * خیالش حلقه چشم زهره را
کرده مرگانی * و نیزه حربه خنجر و له بیت از بهر سرخی لب زخم دوی او * کافی بود
شبهات پیکان ببرک پان * چفتای لسانه با شاق و با شاق دخی دیلر و پیکردن و
سکون یای تختانی و راه مهمله و فتح کافله سکرلک یعنی سگری کسک لفظ مرکب در پی ایله
گردن میر نظمی بیت هفت شب تا مهر در کوی جانان * نشیمن بهر پیکردن رقیبان
و پیکردن و سکون یای تختانی و نون و فتح کافله معنی جمع کردن و در سلاک کشیدن
کذا فی مجمع الفرس و پیکان و سکون یای تختانی و فتح کاف ایله غربال و بعدای و امثالی
نسته عیادت او سه جک که طبق کبی ایدر و بعض نسخه ده یردن کوک و پار حق نسته دمور
اولسون اغاج اولسون و پیمان و سکون یای تختانی ایله ایکی معنایه کاور اول معروف عهد
معنایه ثانی اقربا و تعلقات معنایه سه حضرت مولانا قدس سره بیت با این همه
کو قند تو کو عهد و کوسو کند تو * چون بود یاری مشک ای خوش ای پیمان من و پیوندن و
سکون یای تختانی ایله او حاکم معنایه کبله ایله اولسون آردشون ایله اولسون و استعان
طریقله دخی استعمال اول نور و پیوستن و سکون یای تختانی و سین مهمله ایله اولاشیق
و اولاشیق هم لازم هم معنی اولور و امید طو و معنی معنایه ده کاور خواجه سلمان
بیت مرا پیوند من از من جدایی داده است از تو * کفون سلمان زمن خواهد یردن
باتو پیوستن و پیوستن و ضم یای تختانی اول و سکون ثانی و کسر سین مهمله ایله امید
طو و معنی و ذی فلان و کان ایلک معنایه و مع الواء * پا آهو و ضم هایل بهار اصطلاحیدر
اللی خانه او یعنی قبه او طه نک قبه سی الی کومته یا خود کمری الی کومته اوله عربیه اکا
مسدس الاضلاع دیلر و بعض فرهنکه خانه پر نقش و نگار دیلر حکیم ناصر خسرو در مذمت
دنیا بیت زین دیو و فاجرا طمع داری * همچون من ازین بنای پا آهو و پا تو و ضم
تاه مثناه ایله فلک عمارده در پنج منزله لرندن بر منزله آیدر شمس طبیی بیت کرئیر فلک
عرض دهد منعب کلکت * بی آب شود خنجر بهرام بیاتو و پا داو و فتح دال مهمله ایله
قوجه قری غورت که پاراو دخی دیلر ثانی خوالی قزوینه بر موضع امید کذا فی
فرهنک جهانگیری و پاراو و فتح راه مهمله ایله معنی پیره زن که قوت و درت دیکدر
کذا فی تحفه الاحباب و پاراو و سکون راه و ضم دال مهملتین ایله اوغل اوئی که بارانه
و باره و معربین یاد رنجبویه در دافع سودا راوتد و پارو و ضم راه مهمله ایله ایکی
معنایه در اول کور که آنکه تار و طپراق و سایر نسته کور و در ثانی زن معنایه در کذا

معنایه در کذا فی فرهنک جهانگیری و پاریا و و سکون راه مهمله و فتح یای تختانی ایله
صوایله صوایران مزروغات که فاریاب و پاریا و دخی دیلر کذا فی فرهنک جهانگیری
و پارو و ضم راه مهمله ایله معروف یامی و پا قدر قیمت و پرغ ایله طوله ایدر و قیو
طیغنه دخی دیلر کذا فی نعمة الله و پاشو و ضم سین معجه ایله مطلقا معنایه در
فرهنک جهانگیری معنی سین مهمله ایله منقولدر اما سائر ده سین معجه ایله در شمس فخری
بیت تو آن شاهی که در ایام عدل * شبان از دست بفتکند دست پاشو و پا او و ضم
لامله ایکی معنایه در اول اول دانه لر در کور وجود انسانه ظاهر او را و اوجی او لر و بشوب
دشمن ز ایام تا لود بعد غایب او لود از رخ و رخ دخی دیلر و بعض ولایات فارس و عراق
همچو کوک و نوبز بلو سکیل و ترکان کونک و هند بلو ساو و عربیه تولول دیلر شمس
فخری بیت یو بت هر که روشن نیست چشمش * شود مقله بچشمش همچو پا لو *
و پا و معنی مستقر و پاک کردن کذا فی فرهنک جهانگیری و زبان هندیده پای معنایه در
و پاشو و سکون تاه مثناه و ضم سین مهمله ایله یوغرت قوریسی که ترکیه کس دیلر
و آیرانه دخی دیلر و پاشو و ضم تاه مثناه ایله یو کدن طو و ضم بر نوع صوفی در قرالوی در صفت
خوان صوفی بیت بن بر یکی زنده از پشو * شب و روز بودی بوی و پرو و پرو و
سکون راه مهمله ایله پرتاب معنایه در منزل اوق دیکدر و پرو و سکون راه مهمله
و فتح تاه مثناه ایله ضیا و شمع معنایه عموما سیف اسفرتکی بیت بیاض صبح غود از دل
شب دیچور * چنانچه بر تو نور از سواد دیده حور و پر خاشخو و سکون راه مهمله و سین و فتح
خا و معنی و ضم جمله جنگی معنایه در که پر خاشخو از آرایجیدر اسم فاعل معنایه که
پهلوان و مبارز دیک اولور حکیم اسدی بیت منو شان برین جنگ پر خاشخو * سینه بیه
بر کشت زار بهو و پر خاشخو و سکون راه مهمله و فتح خا معجه ایله فرهنک جهانگیری
ایکی معنایه در اول بر نوع انبار در که اول ایچند طیر اقدن و تحتدین ایدوب ایچنه ذخیره
غله سن قورلر شیخ آذری بیت کندمد خرقدرش که ذخیره جود * بجای ختیب نطقات
چرخ را پر خو * ثانی اغاجک زیاده بود اقلین کسوب هوار ایتکه دیلر و بعض نسخه ده
معنی شادمانی مرویدر و پردو و سکون راه و فتح دال مهملتین ایله او طله دره فوقی کوک
ذخیره که ایچریه ضیا ایچون ایدرل میر نظمی بیت آمد باد سحر از جانب جانان من *
پرتواز پردو بر آمد کلمه احزان من و پر میو و سکون راه مهمله و کسر مهمله و علند
مبانه ده اولور سوزاک دیلر لر عربیه حرقه البول و ترکیه بیل صوقلنی دیلر ابو المعانی
بیت بدیدن خواب را هر شب خیالش * شدم پر میواز فکر و صالشی و پرو و سکون
راه مهمله و فتح نوله دیبای تنک یعنی ایچنه طو و ضم دیبایه پر تون دخی دیلر کذا فی شرفنامه
و مجودی و پردو و فتح راه و سکون تون و ضم دال مهملتین ایله پرندوش لفظندن ترخیم
اولمشدر دون کیچه معنایه و پرو و سکون راه مهمله و اظهار و لول ایله ثریا معنایه
پروین لفظندن اختصار اولمشدر حکیم اسدی در صفت عمارت بیت خیم طاق هر یک
چو پرتدرو * زبس رنگ یا قوت رخشان چو پرو * شمس فخری بیت فروغ رای متیرش

اگر چند در باغ * بجای خوشه زناکش می بر آید پر ز پسای فتح سین مهمله واطهار
واو ایله ال ایله نمبه یوقلق لس معناسنه کذا فی اصحاح پشتو سکون شین معجه
و فتح تاه مثناة ایله زبان افغانیان یعنی قوم افغان لسانه دیولر معرفی پستوقه در کذا فی
فرهنگ جهانگیری پلاو معروف و مشهور طعا مدر ترکیده کسربایله استعمال
ایدلر بسحاق اطعمه بیت هیچ نعمت نمیرسند به پلاو * هیچ شربت نمیرسند به مشکر *
پنج پهلوی هر نه که بش کوشه او اوله خانه ده و غیر یده استعمال اولنور پندو
سکون نون وطم دال مهمله و اخفای واو ایله کنه دیدکاری سککه که حیواناته یا بشور میر
نظمی بیت رقیبش آنچنان ازمن کریمتخت * بکر ما چون خر پندو گرفته پهلوی سکون
ها و فتح لامله درت معنایه کاور اول جمع و دلاور مبارز پهلوان معناسنه تکم شاعر بیت
دل پهلوی بساز آورد * سازلموش همان فرار آورد * کذا فی مجمع الفرس بو معنایه
عبدالواسع جیل بیت شاه ایران و توران را مسلم ستد بیک هفته * بلاد خسرو توران
پسعی پهلوی ان * ابن مین بیت همتدگاه بخشش و کوشش غلام او * حاتم بزر فغانی
ورستم به پهلوی * ثانی سرحد هند قریب بر شهر اسمیدر که حکیم فردوسی * مثنوی
همی بود تا بکرمان شهر یار * به پهلوی رون شد زهر شکار * یکی لشکر آمد ز پهلوی بدنت
که از کرد ایشان هوانیره کشت * کذا فی فرهنگ جهانگیری ثالث بر ولایت اسمیدر که بش
یان شهره مشتمل در زبان پهلوی اول دیان منسوبدر حکیم فردوسی بیت بفرمود تا قارن
جیکجوی * ز پهلوی بدنت اندر آورد روی * رابع معجم البلدان نام کتابد پهلوانو حی
اصفهان اولدوغی مسطوردر اما مولانا حمزه اصفهانی کتاب التنبیه ده تصویر میابد و کی
قولک عبارتی بعینه یدر * اعلم ان الفرس قد یماجری علی خمسة السنة وهی الفهلویه
والدریه و الفارسیه و الخوزیه و الشیرازیة و الفارسیه قد یطلق وئیرتها ما یدم الک
والفهلویه فکان یجری بها کلام الملوک فی مجالسهم وهی لغة منسوبه الی فهلوه و هو اسم
یقع علی خمسة بلدان اصفهان وری و همدان و نهاوند و آذربایجان انتهى * فهلو و معرب
پهلور و حوزیه دید و کی خراسان ملکی در و آذربایجان تبریز ولایتی در پهلوی سکون
ها و ضم لامله ایکی معنایه در اول یان که عربیده جنب دیولر حکیم شغانی بیت پرستاری
ندارم بر سر بالین بیماری * مکر آم ازین پهلویان پهلوی بگرداند * ثانی فرهنگ جهانگیری
نفع و فائدن کنایه در میر ابوالمانی بیت زونکار نک کلهای زمانه بومیدارم * چه پهلوی
بزرگان بودنم پهلوی ندارم پیر سکون یای تحتانی و فتح راء مهمله ایله ایز سوری که
عربیده قیف دیولر ویر معناسیده رکسسه نک آردنجه کتمک و طرز و روشنه تقلید ایتمیدر که
فلان بیرو فلان شد دیولر ایله رودن مرکب لفظدر پیر سکون یای تحتانی و ضم
غین معجه ایله بر شهر عظیم آیدر که آنده زیر باد و یا قوت معدنی واردد پیکودخی دیولر حکیم
امدی بیت زیاقوت سیصد کر پیغویست * ز کوهر چهل کرزن خسرو یست * و شاه
ناصر خسره که بویستدن بیت هر چند مها رخلق بگرفتند * امروز نکی و پیاک و پیغو *
فهم اولنور که پیغو اول ولایتک پادشاهی آدی اوله و هر کیم پادشاه او اوردنه نامنه پیغو

۲۴۶ پیغودیر لرغما پادشاه لرغنه ابانخان دید کلمی کبی کی پیکر کاوی برنوع ساغر در که صفر
 صورتند ایدوب زیاده سرو و وعشترده آنکه شراب ایچرل کذا فی المحمودی کی پیوچی
 و اوچم هول ایله کاوخ معنا سنه درودخی رشته هلتیدر که وجود انسانک ظاهر اولور
 نارودخی دیرل کذا فی فرهنک جهانگیری کی مع الهاء * پاتابه فی فتح تاء مثناة و باء موحده
 ایله ایاق طولاغی اکثر هجم و ستانی لری دیرلرینه وارنجه برضار لر ابو العالی بیت رزالت را
 نمیکرد قبول آنکه شود مردم * نباسند هیچ پاتابه اگر کهنه بود دیا کی پاتاوه فی
 بمعنی پاتابه مرقوم کی پاخته فی فتح ثانی و سکون خاء معجه ایله بمعنی پای اقرار مرقوم
 یعنی چارق کی پاتله و پاتیله فی کلاهما بکسر التاء المثناة ثانی بسکون الیاء التحتانی
 حملوا جیلرک بیوک قازغانه دیرلر ابو العباس بیت دی جو پاکند شدم یافتم * آخر جو
 پاتله سفکان * شمس نیریزی بیت خاموش باش و لامکوجز آنکه حق بخشد مجو *
 جوشان زحلوی رضایر جره چون پاتیله * کذا فی نسخه میرزا ابراهیم اما محاحله مطلق
 طجره معناسنه کی پاتونه فی ضم تاء مثناة و فتح نونه بمعنی پاتون مرقوم یعنی نشان او طوغان
 کی پاچه فی معروف طعاند و سلوار و طومان پاچه سی کی پاچاهه فی فتح حیم فارسیله
 جلاهلر مخصوص مکندر که ایش علفند واروب آنک ایش ایشلر کذا فی مجمع الفرس
 اما جلاهلر یا قلرین قودقلری چقور اولق مناسبدر کی پاچله فی کسر حیم فارسیله قار
 اوزرند یوریک ایچون غربال کبی برنسنه در ایاغه بغلیوب یورلر حکیم سنایی بیت در درون
 کعبه رحیم قبله نیست * چه غم ارغواص را پاچله نیست کی پاچنامه فی سکون حیم فارسی
 و فتح نون ایله لقب معناسنه در کذا فی فرهنک جهانگیری و بعض فرهنکدره قرین و همال
 معناسنه در کی پاچیله فی کسر حیم فازی و سکون یای تحتانیله مجمع الفرسد عموما ایاغه
 کیلن نسخه شیخ نظامی بیت برون کن پا ازین پاچیله تنک * که کنش تنک دارد پای را ملک
 فرهنک جهانگیریده خصوصاً پاچله مرقوم معناسنه در کی پاخره فی سکون خاء معجه
 و فتح راه مهمله ایله قبوا و کنده اوتورمق ایچون ایتد کلمی کوچک صفة طاشدن و غیرین
 کذا فی مجمع الفرس کی پادشاه و پادشه فی معروف لفظ مرکبدر بر جزوی پاددر که دافع
 ضرر و مصلح فساد دیمکدر و بر جزو پادشاهدر که اولو یعنی بیوک دیمکدر بحسب العرف
 الحلاق اوزن استعمال اولندقد مراد سلطان دیمک اولور سنه شاهدن مختصر در اصلاری
 بر در الفک استقامتی ده اثباتی ده جایزدر و شامک بر معنا سیمه و بل و نفرین در یویشلردن
 مفهومدر * مثنوی * همیگفت شه برمن و چهرمن * برین دوستی کردن و مهرن * تن
 کوه دارم کنون چون که هست * یکی آتشم من که دودم شوست * فرهنک جهانگیریده
 مذکوردر که پادشاه پادایله شاهدن مرکبدر پاد اوج معنایه کلور اول پاسبان معناسنه
 ثانی بمعنی پاینه ثالث تحت معناسنه در و شاه درت معنایه در اول اول نسنه دیرلر
 امثالندن بهترو بزرگتر اوله مثلاً قصیده ده بیتک اعلا سنه شاه بیت دیرلر و ایو آتاویه
 شاهسوار دیرلر و ایشلک و واسع یوله شاهراه دیرلر و قوشلرک جمه سفدن بیوک بر قوش
 وار در شاهرخ دیرلر ثانی داماد معناسنه در ثالث اصل و صاحب معناسنه در ایدی

اسمك شرفيني درت جهندن خارج دكلد چو كه پادشاه پاسبان خلق ورعيت در و ملك كه
عرو سدر اكاداماد در و پادشاهلر حسب ونسبه ساير خلقدن نماز و سر افرازد
كي پادكانه في سكون دال مهمله و فتح كاف فارسي و نوله رساله زفانكو ياده معني بام
باند يعني يو كسك طام و شرفنا مده درجه بالا معنا سنه در كي ياده في فتح دال مهمله
ايله مجمع الفريده كله كا و يا خرشك يعني صفرو يا خود اشك سوري سي قرا لاوي بيت
ماده كاوان پان اش هريك * شاه پرورد چه پرمايون * و مؤيد الفضايله معني
جويان و نكته بان كوسفند و لسان الشمراده معني چراگاه اسبان و شتران مسطور در
و فرهنك جهانگيريده معني چوب دست حكيم سنائي بيت خصم در دست قهرت افتاده *
پايهاد ركاب چون ياده كي پادكانه في كسر دال مهمله و سكون نون و فتح كاف فارسيه معني
پادك مرقوم يعني غله دو كدكري اغاج كي پار زده في سكون راء مهمله و زاء معجه ايله
ايكي معنايه در اول قاصتي كه بدبور صغدر ثاني سينه بند اطفال يعني طفل كو كسلكي
ايوالعاني بيت داغ سينه متصل بودند بام بكدر * پار زده بند كوياسينه طفل
دلم كي پارسه في سكون را و فتح سين مهملتين ايله معني كدائي كذا في فرهنك جهانگيري
كي پار و چه في ضم راء مهمله و فتح جيم فارسيه باحق چك ككري طرف كي پار وله في ضم راء
و فتح لامله اوج معنايه كلور اول نخته و اغاج يونقه سي ثاني مزاج و لاغ و لطيفه ايد معجه
ديرل تالك معني مرد يعني ايشه يرامز آدم ميرنظمي بيت نه عشقت لايقم نه ترك
عشقت * همان پار وله ام در كار عشقت كي پاره في الي معنايه كلور اول معروف قطعه كه
پارچه دخی ديرل ثانی صحاح در شوت معنا سنه در استاد عنصری بيت مرآجا که بان
شد از در درون * شود استواری زرو زن برون * مذکور ایکی معنايه حضرت مولانا
قدس سره بيت مکن ای دوست ز جور این دلم آوان مکن * جان بی پان مکیر و حکرم
پان مکن * تالك فرهنك جهانگيريده تحفه معنا سنه حکيم ناصر خسرو بيت به از نيكو
مغن چيزي نيائي * که نه دانا بري بر رسم پان * رابع سکري جلوا که شکر پان دخی ديرل
وله * قطعه * زی مرد حکيم در جهان نيست * خوشتر مزه ز قند جز پند * پندی بزه چو
قند نشنو * بی عيب چو پاره سمرقند * خامس معني پريدن يعني اوچق حکيم سنائي
در صفت اسب بيت کر نپر دبير همای بود * پاره او بدست و پای بود * سادس معني
کرز مشعود سعد سلمان بيت بري را کوفته پان دلی را دوخته زوبين * سري را خار و خم
بالين تي را خاک و خون دستر * زبان هند بک معني سباب يعني ريوه يه ديرل كي پادنامه في
سکون زاء فارسيه معني پاچنامه مرقوم کدائي فرهنك جهانگيري پاره في فتح زاء معجه
ايله حيوان سورجك اغاج که چو يالك و حقيقي نك و مكارينك و سائر نك اللرنه کتور دككري
كي پاره في فتح زاء فارسيه پاچه که معروف طعامد بر ميريد کراع ديرل كي پازره في کسر
زاء معجه و سکون ياي تحتانی و فتح راء مهمله ايله اوج معنايه در اول کچه دن بر حصه معني
کچه دن بر مقدار کفش و يا خود قالمش اوله نتم ميرنظمي بيت محمد الله بختم باوری داد
پيازره شب آمد آن پری زاد * ثانی معني شب پرده که ميريد خفاش ديرل ترکیه يراسه

پراسه ديدکاري تالك معني زندوست كي پاسره في فتح سين ايله صاحب نر زو غات بروخه
اخراجات باشقه قوروب نزار غلوه و پردوکی علیه ديرل کدائي فرهنك جهانگيري كي پادنامه في
سکون شين معجه و فتح نوله معني متوازن بکد بکر که نير دخی ديرل کدائي شرفنامه
كي پادشاه في معني باشك مرقوم يعني خوشه انکور و خرمات و علق خیار کدائي فرهنك
جهانگيري كي پادشاه و پادشاه في کلاهه ابکسر الشين المعجه اوکده معنا سنه آدملك اولسون
حيوانك اولسون مولانا جاي بيت پادشاه از خند دهان کرده باز * زاييله مار بخته اشك
نياز كي پادشاه في فتح غين معجه و سکون نوله آتيلوب طوب اولش پنبه شمس خري بيت
فلکه ريسان فکر مرا * باشد از مهر و ماه پادشاه * فرهنك جهانگيريده غين غين ايله
روايت ايدوب بويته متمسك اولش حضرت مولانا قدس سره بيت همچو منصور تو
بردار بکن ناطقه را * چون زبان چند برين پنبه پادشاه في کاف حبيبه
قدمگاه در ترکیه اياق يولي ديرل عجم اياق محلي ذيلک ايچون پاگاه ديرل و زردبان اياق
معنا سنه ده کلور كي پاکيزه في کسر کا فله زياده پاک و لطيف و نازك معنا سنه ميرنظمي
بيت چون بمجلس آمد آن پاکيزه دوی * کشته اند خامش همه استيزه کوی كي پادشاه في
فتح دال مهمله ايله معني اسب جنيب يعني يدك آت استاد عنصری بيت اياق ايام را
تا بر نشيند ميرود * سبز خنك چرخ پيش قدر او پالاده * رساله حسين وفايی ده معني
اهل غيبت و اهل فساد مرقوم در كي پالکانه في سکون لام و فتح كاف فارسيه درجه
معنا سنه ابوالمل بيت زعود و صمدل او را آستانه * درش سين و زرين پالکانه *
کمال اسمعيل بيت ترسم ز پالکانه دیده برون جهل * اين بخت قطره خون که محل وفاي
تست في پالکانه في فتح لام و سکون نوله معني افرايدن يعني آرتي و يويي کدائي شرفنامه
كي پالوازه في سکون لام و فتح زاء معجه ايله صالحق که عید و نور و زو جشن درده ايدوب
او غلا نجفاری صالار لرد کدائي المعبرات كي پالواسه في سکون لام و فتح سين مهمله ايله
تاسه که غم و اندوه کدائي التحفه اما بدض نسخه ده تاء مثناة ايله تالواسه و اقتدر ميرنظمي
بيت بود در زم جنون بادل من همکاشه * همچو مجنون شده ام از اثر پالواسه كي پالوانه في
سکون لام و فتح نوله حايبي نسخه سنك قراقوج مرويدر اما معيار ده شمس خري برسيه
قوشدر همیشه هواده او چاريره قوزسه قالفقه مجالي اولر ديش بيت منشاها توعنقاي
برقت * حسود در که تو پالوانه كي پالوايه في سکون لام و فتح ياي تحه نيله تحفه الاحباب
معني پالوانه مرقوم که سيلو ايه ده ديرل اما شمس خري زمانه و چانه قفيه سنك قل ايتشد
و رساله ميرزا ابراهيم هم نوله و هم ياي تحتانيله منقولدر كي پالوده في معروف
طعامد و دخی غل و غشدين صاف و پاک معنا سنه شمس خري بيت زردهای زجا حيش
راوق غني * مهابت توبه بيروي تبغ پالوده * فرهنك جهانگيريده پله تراز و معنا سنه ده
مرويدر كي پالونه في ضم لام و فتح نوله معني پالاون مرقوم يعني حلوا حيلر کفکيري آنکله
عسل و شکر سوزب صاف ايددر لجمال الدين عبد الرزاق کاشي بيت دیده پالونه
صرسك امل * طبع پيمانه عذاب شدست * حکيم خاقاني بيت هر می که ريخت بخت

بیا لونه مره * باد خیال انس رستان تو میخورد که پایله در کسر لام و سکون یای
تختانیله جمع الفرسه یعنی صاف کرده یعنی سوزش و ادات الفضلاده یعنی افزوده غو
یعنی بیومش زیاده معناسنه در که پائزده در اظهار هایلله اون بش عدد در که پانه در
فتح توله قیو آورده تونیلان اغاج و دخی بخار و کسار آغاج نیز یار لقی ایچون یار یغه
صوفد قلمی جوی معناسنه در خانه و پنهانه دخی دیرل کذا فی فرهنک جهانگیری بومعنايه
شاه ناصر خسرو بیت ترا خانه دنیست و دانتش درون شو * بدین خانه سخت کن
در بیانیه که پاورزه در سکون و او وقع زاه معجه و راه مهمله ایلله جلاهلک ایاق قود قلمی
تخته که پاهنکه در فتح هاوکاف فارسی و سکون توله یعنی کفش یعنی پا بوج کذا فی فرهنک
جهانگیری شیخ نظامی در مذمت دنیا بیت برون کن با ازین پاهنکه تنک * که کفش
تنک ارد پای رالک که پاه در اظهار هایلله اگر چه طعمادر لکن اکثر شور و بالرده استعمال
اولنور که پای او زاره در زاه فارسیله جلاهلک ایاق قود قلمی تخته کذا فی کتاب السامی
که پای تابه در یعنی پاتابه مرقوم که پایجه در سکون یای تختانی وقع جیم فارسیله ستلوار
پاچه سی و غیره عربیکه رجلان دیرل میر خسرو بیت ساخته طاوس ملایک نکار *
پایجه یا لارده طاوس وار که پای خاسته در فتح خاه معجه ایلله ایاق التند باصلش و یا غله
دو کلس اولان نسنه کذا فی فرهنک جهانگیری که پای خسته در فتح شین معجین ایلله
اولره دیرل که یغور دن اصلنوب آدم و حیوانات باصمقدن قورید قله کسلک اولوب
یک اوله ایضامنه که پایداره در سکون یا وقع دال و راه مهملتن ایلله معین و مددکار معناسنه
پایر دخی و رخی الدین نیشابوری بیت زهی مودت تو بایداره اقبال * زهی عداوت
تو دست موزه حرمان که پائزه در کسریای تختانی وقع زاه معجه ایلله عطیه و احسان
و دخی صاف نامه و برات و طیفه که کاغد زر دخی دیرل کذا فی فرهنک جهانگیری که پائزه
زاه فارسیله ده پائزه مرقوم معناسنه در و دخی جائزه که اصطلاحات کتابده تشریف دیرل
و خلعت و عطیه معناسنه حکیم زاری قهستانی بیت ایللی آمد و خلعت خان آورده
یراغ پائزه و حکم غران آورده * و دخی معنی پایجه مرقوم مجمع الفرسده ذکین او جند
اولان آورده معناسنه و فرهنک جهانگیری بو معنار دن غیر ی چادرک قصه طنابی
معناسنه ده مرویدر که پایسته در کسریای تختانی و سکون سین مهمله و فتح تاه مشناه ایلله
معنی بقا کرده و پاینده یعنی مقیم و ثابت و برقرار شیخ نظامی بیت جهانچه در خورد
و پایسته * و کر چند با کس نیایسته که پایگاه در کاف فارسیله بش معنایه کلور اول
قدر و مرتبه حکیم انوری که قطعه در ای کرده بخدمت همایونت * هفت اخترونه فلک تولا
مدست تو دستگاه روزی * هم صدر تو پایگاه والا * ثانی معنی پایاب مرقوم یعنی دینه
ایاق ابرشن صوری حکیم فردوسی بیت بد زیا همیکر دپای مشاه * بیامد بجایی که
بد پایگاه * ثالث هر نسنه نک بنامی و اصل نسبتی معناسنه شیخ سعدی بیت از ان پیش
حق پایگاهش قویست * که دست ضعیفان بجانش قویست * کذا فی فرهنک جهانگیری
رابع اولر اوکنده اولان رواق و قیو آورده کی صوند رده خامس زردبان معناسنه در کذا

کذا فی مجمع الفرس که پاینده در فتح یای تختانی و سکون نون و اظهار هایلله معنی ضمان
و کفالت که پایله در فتح یای تختانیله بش معنایه کلور اول مرتبه و عز و جاه معناسنه
حکیم انوری بیت بر پایله تو پای تو هم نسپرده * بر دامن تو دست معانی نسپرده شیخ
سعدی بیت در یغ آدمم با چنین مایه * که بیغم ترا در چنین پایله * ثانی معنی زبون حضرت
مولانا قدس سره بیت جوهر ست انسان و چرخ اورا عرض * جمله فرع پایله اند و او عرض
ثالث کیلانی لسانند دکنکه دیرل میرزا قلی بیگ در هیو یکی از بزرگان کیلان بیت
شنیدن از تو خوشست این عتاب با مره را * که ناد پایله وزن پیلله خل بلا یزه * رابع
باران اشاغی دو کلکه دیرل شیخ آذری بیت سنک بسیار ریخت بر باران * همچو ژاله
ز پایله باران * خامس زردبان ایا غنه دیرل ابن عین بیت چون نه بر پایله منبر زهر
و غلط پای * آنکه چون کر و بیان دارد بعصمت اشتها در پشه در فتح تاه مشناه ایلله معنی
پده که عنقریب ذکر اولنور انشاء الله تعالی که پنیاره در سکون تاه مشناه و فتح یای تختانی
و راه مهمله ایلله یدی معنایه کلور اول آفت و بلا معناسنه حکیم انوری بیت چو لطفش
آمد پنیاره زمانه مباحث * چو قهرش آمد اقبال آسمان هد راست * ابو الفرج رونی
بیت بزور عدلش میز انهای ظلم سبک * بعون رایش پنیاره های دهر سالم * ثانی
زشت و مهیب صورت حکیم فردوسی بیت جهان بران جنگ نطان بود * که آن از دها
جنگ پنیان بود * ثالث مکنون و مخزون معناسنه سید ذوالفقار شروانی بیت اندر ضمیر
اوعیان پنیاره سرفرد * و اندر کان او نهان پیریایه نو یقین * رابع معنی بخت و له بیت
ای خواجه که سرعت ضاعی عزم تو * پنیان تحک با دزان دهد * خامس معنی صفتی
و شدت و نفاذ حکم و له بیت کردش افلاک با پنیاره حکمش بخل * صورت تقدیر در آینه
علیش عیان * سادس مکرو حیلله حکیم فردوسی بیت نیاید ز ما با قضا جان * نه سودی
کند هیچ پنیان * سابع شور و غوغا معناسنه و له بیت مران آبداران بصدیان کر *
بسی شور و پر خاش و پنیاره کر که پشیره در کسرتاه مشناه و سکون یای تختانی و فتح تاه مهمله
ایلله طبیعت مکروه کان نسنه یه دیرل حکیم زجاجی بیت بین میروم زین پشیره سرای * ثانی
جهان نام ماند بجای که پشیلله در کسرتاه مشناه و سکون یای تختانی و فتح تاه مهمله معنی فقیله
با حرقی فایه ابدال اولنور قاعده در که پچوه در سکون جیم فارسی و اخفاء هایلله ترجمه
معناسنه که ترجمه پچواک دیرل بیت زباندانی بکا و پچوه کردن * به پچواکی سخن را راست
گفتن که پچوه در فتح جیم فارسیله صرمشق معناسنه ابوالمغانی بیت شد پچوه بر درخت
دودم آه * رفته پچید بر هوا هرگاه که پچوده و پچید در کلاهما بسکون الخاء المعجیه
اول بضم الحیم الفارسی ثانی با لکسر روده با علوب بصیانتش نسنه یه دیرل سراج الدین واجی
بیت تیغت تن کو هسار انجید * کر زت سر روز کار پچید که پچید در سکون خاه
معجه و فتح تاه مشناه ایلله پنه معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت بدان یکست بدوزد
که دل نهی همه عمر * زعی بر شتم و پخته زهی دودست و قبا که پخشوده و پخشید در
کلاهما بسکون الخاء اول بضم الشین المعجین ثانی با لکسر معنی پچوره مرقوم شمس

فخری بیت بروز رزم چو بر باد پای کشته سوار * بپای اسب سرید سگال پخشو ده
در خسته سکون دال و خاء معجه و فتح راء مهملین و تاء مثناة ایله یعنی غمگین و اندوهناک
حکیم فردوسی * مثنوی * شنیدم چو داستان ز مادر بزاد * برآمد همه کارایان بباد
که چون او جدا شد ز مادر بقال * جهان سر بسر کشت بر قیل و قال * ز زادن چو مادرش
پردخته شد * روانش از آن دیو پردخته شد در زه فتح دال و سکون راء مهملین
بمع راء معجه مفتوحه ایله از آری بوجه کبی ایدوب ایچنه اثواب و نیلوب باغانش اوله
پرزه دخی دیرل کذا فی مجمع الفرس پده فتح دال و سکون دال و فتح معجه یعنی بهره یعنی
حصه و نصیب کذا فی نسخه میرزا ابراهیم پده فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله ایکی معنایه در اول
قاو معناسنه که عربیه حراقه دیرل ثانی را غا جدر میوه سی او از او دون ایدر لایکی
معنایه شمس فخری * قطعه * خسرو معنی جمل دین و دینی آنکه هست * آتش تیغ
و راجان و تن اعدا پده * کرز فیض دست او یک قطره بار در زمین * میوه مانع بهشت
البته بار آرد پده * مثال معنی ثانی شاعر بیت این پنج درختند که می نارد بار * سید و پده
و سر و وسپیدار و چنار * حکیم نزاری قهستانی بیت سهم تو او فکند به پیکان بید برک
بر پیکر معاند تو ازه چون پده پده فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده مرقوم معناسند در پذیرفته
یعنی قبول کرده پذیرفتن دن اسم مفعول در شیخ نظامی بیت عیب جوانان نه پذیرفته اند
بیری و صد عیب چنان گفته اند پذیره فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
یعنی استقبال شمس فخری بیت مران دولت که از افلاک آید * شود اقبال تو او را پذیره
حکیم سنایی بیت منزل عفو او بدست کنه * لشکر لطف او پذیره آه * صحاح کیر و کتم
و دو توب کلم معناسنه مرید عبارت مرقوم ایکی فعل اولور سه اضدادن اولی اقتضا
ایدر بر فعل اولوب کلم معناسنه اولور سه کلم شرط اویش اولور و نسخه میرزا
ابراهیم دخی استقبال و معنی قبول امر کسی واقع در استاد عنصری بیت سوال رفتی
بیش عطایه کنون * همه عطای تو آمد پذیره پیش سوال پرا زده فتح دال و سکون دال و فتح معجه
معناسنه و سکون راء معجه ایله خیر پیش او که اتمک ایتمه حاضر الیه زواله دخی دیرل
هندی لسانیک پیره دیرل پرا زواله فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
از اسنه ایتدکاری نسبه و قین دیلمکی معناسنه پرا شیمه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
معجه ایند پریشان شد و پرا اندک کشته معناسنه شاکر بخاری * معط * محاسن پرا شیمه
همه میوه خراشیده همه زرها پرا شیمه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
و متفرق شیخ سعدی بیت خداوند نعمت بحق مشفق پرا کیمه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
پاشیمه معناسنه ده رسیده نظر در پرا کوه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
افتق ایله سانس اولان پرا کوه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
بنفجر الیه الماء ای یسکب مسطور در پرا نه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
نسخه ده بر هر آید کذا فی مجمع الفرس پربان فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
و فتح الباء الموحده معنی خانه تابستان که فروان و قزواله و در واره و در واله دخی دیرل

دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری پرزه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
التون معناسنه ابو المعانی بیت داغهای سینه ام شد چون زر خالص عیار * بوده است
ادور در ضرب عشق جانان پرده پرتله فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
ولامله ایکی معنایه در بری پیشکش و بری دل بند بودگی پرتوه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
و فتح تاء مثناة و و او ایله یعنی نیر پرتابی پرداخته فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
اول تهمی کرده و خالی ساخته یعنی پوشائش و پوش ایش معناسنه حکیم انوری بیت
تا خاک برآمد شد هر کاین فاسد * پرداخته و پرنکند پشت و سنگم را * ثانی آراسته
و جلاداده معناسنه شیخ نظامی بیت چو شد پرداخته آن نامه شاه * زشادی باغبان
زد بر سر راه * ثالث در ساخته و مشغول شد معناسنه شاعر بیت دل از هر دو عالم
تهی ساخته * بیا د خداوند پرداخته * و پرداختن لفظنک جمع معنایه اسم مفعول در
پرده چفانه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده موسیقی ده بر پرده اسمی در شیخ فخر الدین عراقی بیت مطرب عشق
میزند مردم * چنک در پرده چفانه عشق پرده فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
پرده لری پرزه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده و فتح زاء معجه ایله جامه خا و دار مثل قطیفه
و چوقه و ما شبه ذلك و دخی محل شریف و مکان لطیف معنایه شمس فخری بیت
آسمان قدر ترا چون مجلسیست * آن نجوم آورده بر رخ پرزه پرسیدن فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
لفظندن اسم فاعل صیغه سیدر قولل ایدیمی معناسنه بیت زهر در پرستند کاتب بود
هم آزاد و هم بند کاتب بود * پرستار ایله بنده نك فرقی مقدم پرستار منرحند ذکر او نمشد
پرسه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده سکون راء معنی کدایی یعنی دانیال که پارسه دخی
دیرل قاضی نور اصفهانی بیت هوای پرسه بازار همت دارد * صحاب از آن یکف خود
همیکشد از بال پراطیه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده طاء مهمله ایله اما حرکتی اشعار اولما مشدر بر شهر و پرو لایت
اسمی اولق اوزن منقولدر پرغونه فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده سکون راء مهمله و ضم غین معجه و فتح نونله
یعنی زشت که فرخج دخی دیرل کذا فی مجمع الفرس پرکاره فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله پده
وراء ثانیه درت معنایه کاور اول معروف آلتدر آنکله جدول و دایره و سایر ایشلایدرل
ثانی استیلا معناسنه شیخ آذری بیت حاصل از دست کرد این پرکار * غیر دست نیست
جمله دست افراد * ثالث اثواب خانه رابع پارچه معناسنه حکیم نزاری قهستانی بیت
بر خرقه تسلیم زن از سوزن اخلاص * یک رقعہ پرکاره ارباب حقایق پرا کاله فتح دال و سکون دال و فتح معجه ایله
سکون راء مهمله و فتح کاف و لامله درت معنایه کاور اول هر نسبه نك پان سنه دیرل میر
خسرو بیت من آب طلب کردم از آن دیده خونبار * او خود همه پرکاله خون جگر آورد
مختاری بیت بلبان امروز من در کاستام کل مجوی * از جگر پرکاله هار نوک هر خاری
نبین * ثانی اثواب خانه پارچه لینه دیرل شمس فخری بیت شهر باری که بند کاتش را
اطلس آفتاب پرکاله * ثالث بر قطعه نسبه دیرل قطعه ذیمک پرکاله پرکاله دیرل
معنای اول ایله بومعنا نك فرقی غایت دقیق در سراج الدین فی بیت دیده ام در غم قراق
تو کرد * پرز پرکاله جگر دامن * کذا فی تحفه الاجباب رابع یوغون ایلک ایله طوقمش

برخاستی ز دژ شیخ علی ثقی بیت این قافله را راه مکرر جگر افتاد * در باد سرشکم همه
پر کانه خونست که پرگاه بی سکون راه مهمله و فتح کاف ایله شیخ حقیر معنای صنف لفظ
مربکد بر ایله کاهدن ترکیه همان چو بی دید کاریدر * مصرع * در طرب چند آنکه کاهیدم
چرا که می نداشت که پرکنده بی سکون راه مهمله و نون و فتح کافله پراکنده لفظنندن اختصار
اوله شد حکیم از رفی بیت ازان قصاید پرکنده دفتی کردم * که خوانده بودم بر تاج خسروان
اندر بی پرکنده بی سکون راه مهمله و فتح کاف قارسی و نون ایله سیم و زر خرده سی که
پرکنده دخی دیرل بی پرکنده بی سکون راه مهمله و یای تهمانی و کسر کاف فارسیله
یعنی پرکنده مرقوم و سیم و زری که لیوب مفرحات ترکیله جزو ایدر که قلبه فرح
وقوت و برر بی پرماسه بی سکون راه و فتح سین مهملتین ایله بش معنایه کاور اول یعنی
دانستن حکیم سنایی بیت هر که او نفس خویش نشاند * نفس د بکر کسی چه پرماسد
ثانی برنسنه ال سوردوب یوقلق معنایه که عربیکه اس دیر از شرح تعریفه * قال
ابو عبد الله البناجی * الروح جسم تطف عن الحس و تکبر عن اللس * یعنی گفت ابو عبد الله
بناجی که روح جسمست لطیفتر از آنکه ویرا بحس دریا بدوزد کتر از آنکه ویرا بچ
نه پرماسد * ثالث اوزانق معنایه ابو مشکور بیت هر یکا کوه رست بشناسم * دست
سوی دکر نه پرماسم * رابع خلاص و بخت معنایه حکیم ناصر خسرو بیت بعدل او بود از جود
بدکنش رستن * بخیر او بود از شر دشمنان پرماسم * خامس یعنی پرداختن کدانی فرهنگ
جهانگیری بی پرما و پرما بی کلاه با سکون راه المهمله و فتح الیم مثقب که حکاکر انجو
و جواهر دلر و دولکرل تخته و طاش دلر امیر خسرو بیت بهم امل و عقیقی داشته جفت
عقیق از پرما یا قوت می سفت * رضی الدین نیشابوری بیت ارهه ازه نهی از بهر رفتن
بر سرش * وی قدمها دوخته بر جای چون پرما بود بی پرموده بی سکون راه مهمله
و خم میله نام پسر ساوه شاه کدانی فرهنگ جهانگیری بی پرند و شیندن دوز کجه کی نسنه هر نه
اولور سه استعمال اولنور بی پرنده بی سکون نون و زانک شین سبله و تخفیفله ده جایز
اوچهی طیار معنایه و قایقندن کوچک ز ورق معنایه غالبار و مده پرما بودند
غلطدر بی پرواره بی سکون راه مهمله اولی و فتح ثانیه ایله اوج معنایه کاور اول خانه
تابستانی و بعض نسخه لده خانه فوقانی که اطراف پجره لاوله اکا پرپان و فروان و وروان
و جار طاق دخی دیرل فرهنگ جهانگیریده مسطور در که اوده بسامش حیوانه پرواری دیدگری
بوندند بعضی غلط ایدوب پرواری لغتی پرورش داده معنایه صانور احوال بو که
پرورش داده به پرورده دینک کرکدر پرواری دینک صحیح دکلدر انتهی حکیم خاقانی بیت
دو زبه پروار بود قریه ازان شد چنین * شب تن بیمار داشت لاغرازان شد چنان * حکیم
ناصر خسرو بیت ناکاه باد دنیا مرد دین را * درجه فکند از سر پرواره * ثانی یعنی
کعبینه ثالث سقف خانه به پوشش ایدکاری تخته به دیرل بی پروازه بی سکون راه
مهمله و فتح زاه معجه ایله اوج معنایه کاور اول تفرجه کیدلر کن کوز دکاری طعام و سایر
بزم آلاقی معنایه حکیم سوزنی بیت بر سر کوئی که جوانر دوار * نقل برون آرم و پروازه کیر

کیر کدانی تخته الاحباب و نسخه حسین و قانی ده عز و نس اولان نثار در دم و دیار ۲۰۰
معنایه در حکیم خاقانی بیت آنانکه چو من بی پروا و اه عشقند * جز در حرم جانان
پرواز نخواهند * ثالث شرفنامه ده آتش و مشله در که و سکونلده و سرور محالرنده
ایدرل بعض نسخه لده آتشبازلر که املری که دو کون و عیش و عشرت و صحبت کجه لرنده ایدرل
بی پرواسید بی سکون را و کسر سین مهملتین ایله یعنی دست ما اید که نرمی و درستی
تمیز ایچون ال ایله یوقلق پرماسه مرقوم کبی شهره آفاق دیمشدر بیت هر که پرواسید
آن اندام را بی در کف خود دید سیم خام را بی پروانه بی اوج معنایه کاور اول معروف
کلیکدر کجه شمه طولاشور شمس فخری بیت آنکه باشند کسان سپهر * شمع قدر و را
چو پروانه * ثانی دلیل و رهبر و قاصد معنایه حکیم خاقانی بیت عادل غضنفری تو پروانه
تومن * پروانه در پناه غضنفر نکوترست * قره قولغه پروانه نک اسمی یو معنادندر که دلیل
و رهبر شیرد ثالث فرهنگ جهانگیریده یعنی حکم نامه همایون طهیر فاریابی بیت شمعیت
چهره تو که هر شب ز نور خویش * پروانه عطایه آسمان دهد * خواجه حافظ بیت کسی
یو صل تو چون شمع یافت پروانه * که زیر تیغ تو هر دم سرد کردارد بی پروردشانه بی سکون
را و دال مهملتین و فتح و او و شین معجه ایله یعنی درخش کننده یعنی یاد رایجی بی پرورده بی
بسامش معنایه اسم مفعول در دعوما بی پرورده بی سکون راه مهمله اولی و فتح ثانیه ایله یعنی
قریه شده و پروار کرده که پروان لفظنندن مخففدر شهاب الدین مؤید سمرقندی بیت چو
مرغ پرورده مغرور خصمت آ که نیست * از آنکه رخ غلامان تست با زنش بی پرونده بی
سکون راه مهمله و نون ایله قاش صا رغیسی و قاش صند و غی اما احی بودر که قاش و تقارین
و اثواب تنکی که با غلنوب صارلش اوله عربیکه رزمه دیرل شمس فخری بیت کیسه ام زو
پرست از بیره * خانه ام زو ست پر ز پرونده بی پرورده بی سکون راه مهمله و فتح و او
ایله اوج معنایه کاور اول جنگ و جدال و ترکناز ایله دشمندن آلمان مال غنیمت معنایه
شرف شفروه بیت آن جگر گوشه یا قوت که از کان خیزد * در شب یغون مضار و
یغمای توباد * ثانی یعنی خیمه ثالث پروین لفظنندن اختصار اوامشدر کدانی فرهنگ
جهانگیری بی پرده بی فتح راه مهمله مشده ایله بش معنایه کاور اول لشکر سوار و پیاده
صف اولوب کتمه لرنده دیرل جنگ ایچون اولسون سکارا ایچون اولسون آلا ایچون اولسون
کدانی نسخه میرزا ابراهیم صف معنایه حکیم انوری بیت کمره شود لشکره ز مش
نودنک * جز داخل اونیر ذیف سرطازا * ثانی برنسنه اتکی و کناری مثلا دامن کوه
پره کوه و صحرا اوچنه پره دشت و برون اوچنه پره یعنی دیرل اسم جامدر شرف یزدی
بیت چولشکر جمع شد در پره کوه * زمین بر کاومینال دزانیوه * حکیم سوزنی بیت
چون یوم و بام چشم با بر و زرد زخم * از کینه کشته پره بینیش پیلوار * حضرت مولانا
قدس سره بیت بر نشان پای آن سر کشته راند * کرد آن پره میابان بر فشان * خن
کور کانی بیت عمیدون پره های کوه قارن * به پیشش همچنان آید که کاشن * ثالث کلیم
پریسی که آنکه حکم او اور کدانی جمع الغرض یو معنایه اثیر الدین اخسیکنی بیت کرای

روشنی نه کاید جهان شود * در کام قفل شب شکند پره بهار * سیف اسفرنگی بیت
ناطقه بی اختیار مدح تو سازد * پره قفل سخن کاید باز * کاید فارسیه مفتاح معناسنه ده
رابع فرهنگ جهانگیریده یعنی رک که حکیم خاقانی بیت بر توانم گرفت پره * کاهی زضع
کرچه بصورت یکست روی من و کهر با * ظهیر فارابی بیت از بهر جذب خنجر و پیچاده
رنک بست * در آخور مجره اگر پره که بست * خامس پره * آسیاب و دولاب و امثالی
نسنه ل حکیم خاقانی در قسمیه بیت باره بدر و منقب و کانه و مقل * بخاطر مهره کردن
و پره * دولاب * و تخفیف رایله پهلو معناسنه شاه ناصر خسرو بیت این بار کران بگوید
بی شک * در کردن و پشت و مهره و پره * پره ازه * سکون راء مهمله و فتح ما و زاه معجه
ایله یا تمس بکه قوا ایدرل و اغاج و سایر نسنه ل ک قوای که پده دخی دیرل کذافی فرهنگ
جهانگیری * پره و ده * سکون را و ضم ها و فتح دال مهملتین ایله ابکی معنایه در اول
آتشیدن اثواب صرامق ثانی سخن میوده * پره * کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی
و فتح جیم فارسیه لیه فخر ما معناسنه در * پره و پره * کلاهما بکسر الاء المهمله و سکون
الیای التختائین دونکی کوندن اولکی کوندن اولش نسنه یه دیرل هرنه اولورسه * پره *
کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی و فتح زاه معجه ایله ابکی معنایه در اول زر سرخ ثانی آتش
قوری او زنده پشن اتمک که خمیری کوله کوموب بشور در * پره * کسر راء مهمله و شبن
معجه و سکون یا تین تحتائین ایله پریشان اویش و باده ویرلش پراستیده دخی دیرل شیخ
سعدی بیت پریشیده عقل و پراکنده هوش * ز قول نصیحت کراکنده کوش * پره * و ده * فتح
زاه فارسی و و او ایله اول فرونه دیرل که ظروف صفالین و کر مید و توغله بشور در امر خسرو
بیت زن زیر باز طاس صفالینه کر مجوی * کاندیر پره او ده دیک تهی میبزد کلال * پره *
سکون زاه فارسی و راء مهمله و فتح غین معجه ایله برنوع دکنه و دخی افلق معناسنه در
* پره * سکون زاه فارسی و فتح قاف و لامه تسبیح بوجکیدر * پره * ایله * سکون زاه
فارسی و فتح میم و یای تحتانیله فریدون شاعری سودیله بسملد کبری کاوک آدیدر پرمایون
دخی دیرل حکیم فردوسی بیت یکی کا و کس نام پرمایه بود * ز کاوان و رارترین پایه بود * کذافی تحفه
الاحباب اما مؤید الفضلاده کسر باه موحده و سکون راء مهمله ایله برمایه مرویدر * پره *
اگرچه صولش معناسنه در نباتاتده استعمال اولور اما انسانده و سایر لرده دخی متغیر الاحوال
و متفکر و خسته اولانه دخی پرموده دیرل * پره * سکون زاه فارسی اول و فتح ثانیله
چلو زکوزه دیرل حکیم متفانی در * جو و زرموشن خان بیت ای خرمکس و امشوی قیر ملاقات
وی پرموده * کربشده مرهقه رفتار * پره * و ده * سکون زاه فارسی و و او معروف و کسر لام
ایله یعنی پرموده شده مولانا جامی بیت نبرده آن دوا آب و کاش را * پره * و ده
نکرده سنبالش را * پره * و ده * سکون زاه فارسی و کسر ها و سکون تون ایله یعنی باز
پرسنه و تفحص و تجسس احوال کنند شیخ نظامی بیت پره و ده بود بخت نمای * دران
اچمن کشت شاه آزمای * پره * و ده * سکون زاه فارسی و و او معروف و کسر ها و سکون یای

۲۰۱ یای تحتانی ایله عاقل و وزیرک و تلوع علوم و اتقان رسوم آیتش معناسنه شمس خیزی * قطعه *
دوات و نصرت و سعادت را * نیست کاری بغیر خرویده * تا که باشند معتکف باشند
بود رخسروی پره و ده * پره * و ده * سکون زاه فارسی و و او مجهول و اظهار هایله پره و ده
لفظیدن اسم مصدر در خبر پره و ده و لشکر پره و ده دیرل تفحص و تفقد و تجسس و جاسوس
معناسنه استاد منوچهری بیت جام کیر و جای دار و نام جوی و کام ران * بت فریب
و کین گذار و دین پره و ده و و غای * بعض لسان استادانده سکون زا و فتح و او ایله ده
مسموع در * پره * و ده * سکون زاه فارسیه نسخه * میرزا ابراهیم آستر ققتانک و غیرک ادات
الفضلاده یعنی زمین پشته پشته و ناهوار و مجمع الفرسه یعنی آلات حرب مرقومدر
* پره * و ده * سکون زاه فارسی اول و فتح ثانی و سکون یای تحتانیله دقیق معناسنه در
* پره * و ده * سکون زاه فارسی و سکون یای تحتانی و فتح شبن معجه ایله یعنی پره * و ده *
* پسته * سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله عورات کارگاهه چکوب استلکاری منتقش
ایش که مفرمه و سایر هرنه اولورسه * پسته * سکون سین مهمله و فتح کاف عربیله
قیومندی که ابع طرفدن قیوی حکم ایدرل میر نظمی بیت بشهر او فتاد شورش
و و اوله * درش بست در پس زده پسته * سکون سین مهمله و فتح کاف عربیله
ایرک آرد قاشی معناسنه وله * مثنوی * چومیکرده حواله فرق سرتیغ * بلارک میجه
گویا که از میغ * به تیغش راسپر بگرفته در دست * دو نیمه کرده و پسته * پسته
* پس مانده * ایکی معنایه در اول کیر و قاش معناسنه و فضله طعام و شراب کی یه ده
و برشی کیر و قونقه ده دیرل چفتای لسانده اوتا ماق دیرل شک اسکندر رومه عزم
ایتدوکی محله دیر بیت نیمه کیز ایلان قطع و تاغ ادا تائب * یور و ایردی یول روم عزم
قیلیب * ثانی مال میتنه دیرل مخلفات معناسنه بوده کیر و قومقدن کنایه در * پسته *
فتح سین مهمله و سکون تونله اوکی اوغل پسند دخی دیرل * پسته * سکون سین معجه
و فتح میله بوزن چشمه کوزه چکلن تو یا عربیه شفاف دیرل شاعر بیت بحر عمان چشمه
جان و دام * خاکیا بت چشمه جان و دم * پسته * سکون سین معجه ایله یو کدن طوقش
هرنه اولورسه لفظ مرکبدر پشم ایله یای نسبت و تون ناکیددن و دخی برنوع لطیف حلوا دز
* پسته * فتح سین معجه و سکون تون و کسر جیمله صو و قان و امثالی نسنه ل صاحبش
دیکدر استاد لیبی بیت بخنجر همه تنش انجیده بود * بران خاک خونش پسته *
* پسته * فتح سین معجه و سکون تون و فتح جیمله کتاب السامی فی الاسامیه بردسته
اوتدر سپور که کی آنکله چلاهلر بوز اوزرینه دستگاه صو سپرل عربیه مرطم و مرشیه
دیرل * پسته * سین مشدده ایله سوری سکک شیخ سعدی بیت پشه چوپرشد
بزدیل را * با همه مردی و صلابت که اوست * پسته * پسته خانه و پشته خانه * کلاهما فتح الشین
و الخا المعجمتین جیملاک دید کبری اوکی بر نسنه در * پسته * دیرل * پسته * کسر
شین مشدده ایله مخفله دخی جائز در درت معنایه کاور اول پول که عربیه منقور دیرل
حکیم ناصر خسرو بیت سخن تا نکوی بدینار ماند * ولیکن چوکفی پشیزه بینی * ثانی

تحفة الاحبابه از درك و ماعی نك پوله دیرل استاد عنصری * مثنوی * تاش پریشیره
ز سر تا میان * بگردار رغیبه برکستوان * از وهریشیری چو شد یک سپر * نه آتش
نه آهن در و کار کر * مثال ثانی حکیم انوری * قطعه * نسیم لطف تو با خاک اگر سخن گوید
حیات و نطق پذیرد از و عظام رمیم * صوم قهر تو با آب اگر عتاب کند * بشیره داغ
شود بر مسام مایه شیم * ثالث بعض نسخه ده بجا قی از وانه سی مرقومدر * رابع مؤید
الفضلاده چادرانکی نك پروازی معناسنه در * بقره فی باء و حاء ده ذکر مرور ایدن
بقره در احمی بود در * بقره فی سکون فا و فتح راه مهله ایله جلاه آلنرین کوجی
دیدگری نسنه در کذا فی نعمة الله فی بکاه و بکاه فی کلاهما بفتح الکاف و اظهار الهماء
فرهنگ جهاتگیریده صبح کاذب معناسنه در این بیت از چه روشاهی رسد خورشید را
بر اختران * خاک درگاه از نبوسد بند وارش هر بکاه * وله بیت آنکه چون صبح از بکاه
چیزی * در دل از مهر حق چراغ افروخت فی بکاه فی سکون کف و فتح نوله فرهنگ جهاتگیریده
صوم ز و فربه و کوتاه قد اولان آدمه دیرل حکیم انوری بیت آن دختر بکنه عهت الدین
سرمایه زهد و نیکنامیست فی پافه فی فتح لام و سکون غن معجه ایله معنی کندیده یعنی
قوتش بعض فرهنگ هر قوشه دیرل عومایر طه نك قوشنه دیرل خصوصاً مثل مرغ
بیضه را پافه کرده یعنی طایق بر طه سن قوتندی حکیم سوزنی بیت دو خایه کرده پافه
شده که ادر وقت * شکست و ریخت هما ناسیمید و زرده فی پافه فی سکون لام و نون و فتح
غن معجه ایله معنی پرونده و پرفند یعنی قاش تنگی و مشکلاته الکان من الثیاب و عومایضم
الانسان علی ظهروه اعلی صدر و محمله مرة فی بلرده فی سکون لام و راه مهله و فتح مهله
معنی پر شده یعنی صواش ابوا المعانی بیت چون عارض توکل نبود تازه و رنگین * بلرده
شود رونق حسنس دوسه روزی فی پافه فی سکون لام و فتح مم و سین مهله ایله معنی دست
وپاک کردن و دروغ گفتن کذا فی مجمع الفرس و برکسته فی اسناد و افترا ایله متهم الیکه دیرل
مؤید الفضلاده - ف - فی مهله ایله بومعنایه فی بلده فی دیرل سکون لامه فرهنگ جهاتگیریده
ایکی معنایه در اول لوح تخته سی که اوزرینه ابجد و غیره حروف یا زوب اطفاله تعلیم ایدرل
خواجه عمید لویکی بیت نخست چون پدرم بلده در کنار نهاد * چه علمها که بخواندم از ان بغیر
زبان * ثانی معنی دروغ و افترا و تهمت فی پانکینه فی پانکه منسوب اولان نسنه مثلا
قبلان دریمی و اکامشابه نقشی اولان نسنه لو و مخصوصا کیومرث شاهک قبلان در یسندن
دباغت او تاش قفتانی حکیم فردوسی در وصف کیومرث شاه بیت پانکینه پو میشد خود
باکروه * که نبودنشستن بجز برزکوه * رستم و اکابکر و پهلو انار مهابت ایچون اولقوله
نسنه لکیرل شکم مولانا ها تانی تیمور نامه ده بیت پانکینه پو شان آهوسوار * بیستند
تنک کر استوار فی پافه فی سکون لام و نون و فتح واوله معنی پرونده که قاش و متاع
تنکی که عریضه در زمه دیرل حکیم سوزنی بیت راه باید برید و ریح کشید * کیسه باید کشاد
و پافه فی فتح لامه ایکی معنایه در اول خود و ر اغاجدر هندوستان چنگکستانه
چوق اولور کلی نارنجی و ارسلان طرنفی کی میوه سی اولور کوکی سیاه یا خلع اولور میر

میر خسرو * مثنوی * بنجه کشاده کل اعل پله * غرق بخون ناخن شیر پله * فی غلظم نافه ۲۰۲
ولی نیم خام * چیز از ان مشک و کر خون تمام * ثانی شیر حیوانات نوزاده یعنی هنوز
طوغر مش حیوانک سودی که آتشه قودقه تازه شیر کی قویانور ترکیه اغر عریه لبادی
غایت لذت اولور قار سینه فله ذخی دیرل و تشدید لامله ذرت معنایه کلور اول زردبانک
هر پایه سنه دیرل استاد لطیفی بیت یکی ابنار دیدم برز غله * که دارد زرد بانی بیست پله
ثانی فرهنگ جهاتگیریده ترا زو کفه سی ثالث مؤید الفضلاده بضاعت قلیل رابع موی
اطراف سر فی پلیمه فی کسر لام و سکون یای تحتانی و فتح تاء مثناة ایله فتیله که چراغه
و بعض جراحتی قورل حکیم ناصر خسرو بیت چون دل اندر چراغ خواهی افروخت *
علم و عمل بایست پلیمه و روغن فی پایله فی کسر لام اول ایله بوزن هلیله متواضع و بسیار دان
معناسنه در میرنظمی بیت در جهان شو پایله و خوشنوی * نشوی خود پسند و چرکین
روی فی پناه و فتح نون و واو و اخفاء هایل معنی توکل استاد عنصری بیت سرکه باشد
چو کشته پرکنه را * دور باشد پناه * کر سنه را فی پناه فی فتح نون و اظهار هایل التجماع معناسنه
یعنی صغیر و پناهید نون احم فاعلی اولور عالیمناه کی و احم مصدر اولور میر خسرو بیت
ای بدر ماند کی پناه همه * کرم تست عذر خواه همه * وصیغه امر اولور التجماع آور و آرزو
پرس معناسنه حکیم فردوسی در وصیت کاوس به منلاد * مثنوی * بدو گفت کردشمن
آید بدید * ترا تیغ کینه نباید کشید * زهر بد بزال و برستم پناه * که پشت سپاهند
وزیریای کاه فی پناه کاه فی فتح نون و کاف فارسیله صغنه جقیر ماجاء معناسنه اصلی
پناه کاهدر تخفیفاه اول محذوف در فی پناهند فی فتح نون اول و سکون ثانیله معنی پناه
گیرنده یعنی التجماع کتوز بی احم فاعلدر صغی معناسنه شیخ نظامی بیت در گذر از جرم که
خواهند ایم * چان ما کن که پناهند ایم * وله بیت پناهند رایاد کیر از نخست * نیت کرد
بر کامکاری درست فی بکاه فی سکون نون و فتح باء و حاء ایله پاموق عربیکه قطن دیرل فارسیله
دانه لوسنه و آتلماشنه ده پنبه دیرل اما عربیکه ابتدا جوز قطن آجلد قطن جوز
و دانه لوسنه محبوب و چکیدنی آیرلشنه علوج دیرل جفتای لسانند ماموغ دیرل میرعلیشیر
بیت ماموغ اوزن سورتوبان کافور قویما نك داغیده * کیم ماموغ داغی توانشور هم بومرم
اورتاتور فی پنتومه فی سکون نون و ضم تاء مثناة ایله بر کوکجه نسنه در اغاجدر پتر دیو
نعمه الله نسخه سنه یازمش نه اولدوغن بیان ایتماش فی پناه فی مرتبه اعداد ده اللی
عدد در عربیکه خستین دیرل و جفتای تشدید یا ایله ایلیک دیرل یو رباعیه واقعدر
* رباعی * ایلیک بیلا التیشنه بیی قدمیم * فی معنی که بولادی ایرکین رقیم * فی طرفه که
ثبت ایتمادی ایرکین قلمیم * کیم یوق بیریدین خاطرار اجزالمیم فی پناه فی معنی اعتکاف
ترساعا بدلی و نصاری زاهدلی اللی کون خلوت نشین اولوب عبادت ایدرل حکیم خاقانی
بیت بنی از چندین چله در عهد سی سال * روم بنجاه کیم اشکارای پناهیه فی ایکی معنایه در
اول معنای ترکیب بش ایاقلی بر جانور در هم صوده و هم قوریده تعیش ایدرل خرچنک
دخی دیرل ترکیب ینکج عربیکه سرطان دیرل حکیم سنایی بیت هر که دزدی کند ازین

گفتار * بنجایه است و زشت و کج رفتار * ثانی بوج اثنی عشر دن سرطان بوجه دیرل
بواسطه اصلاح در دقایق فیروز شاهید علم نجوم در اولان رساله منظومه بیت
ولی باشد ز عقل با کفایه * بهمت سرمد از بنجایه در بنجره فی ترکیه دخی بوعبارتله استعمال
اولنور لکن لفظ فارسی درون خانه ضیا اولق ایچون وضع خاص معتبره در وزن دخی
دیرل شاعر بیت روزن باغ از علم سرخ وزرد * بنجرها ساخته پر لاجورد * عربی
اصنه اعتبار ایله جهت دخی معتبر در نظر کا هر آملی لازم در که بنجره اطلاق هیچ اوله
منظره معنا سنه که عربی در و الا هر بنجره به بنجره دینار وزن و دوز نه ده دیرل محمد
خانی تک بکلان من فم اولنور * مرغان بر کنکرهای شاخها چون مغنیان در بنجرهای
کاخها * بنجشینه فی ایام اسبوع من یعنی هفته کونلیدن بشعبی کون که خمس کونیدر
در بنجه * بیجان فی عربیه خمس معتبره دیدگری یلدز لر در که زحل و مشتری و مریخ و زهره
و عطارد دن کنایه در بدیع سیفی بیت از هجر مراد لیست چندین پان * بیجان ترم ز بنجه
بیجان * کدافی فرهنگ جهانگیری * بنجه دزدیده فی عربیه خمس مسترقه دیدکاری
بش کوندر که بهر سنه تفاوت ماه حسابدن واقع اولور کیسما مقابل در و هر کونینک
مخصوص آدی وارد در بنجه * کریم فی ضم کاف فارسی و سکون راه مهمله و فتح باء موحد
ایله بیدمشک که بید کریمه دخی دیرل ایضا مننه * بنجه فی اخفاء هایلله و مقرر ایلله اطلاق
اولنور زیرا آوج ایچنه کف دیرل خصوصاً اوله دیرل غوما مثللال ذکر اولند قاعه بر مقار
معامراد اولنسه بنجه دیرل آنک ایچون بنجه طو تشدق بر مقار بر رینه کیرمکه بنجه دینا ور
و مؤید الفضلاده مسطور در که عجمه معروف بر نوع رقص در رقصا بر بر لیک اللری طو توب
رقص ایدرل آکا بنجه دیرل و مخزن شرحه علوله و دخی مخنیق معنا سنه ده کلور علوله دینا و بانلو
قلعه برجاری اوزرینه قود قلی طاشدر جنک محندن دشمن اوزرینه آتارل اکثر قلعه
قیوسی اوزرینه اولور که سوراخ ایتشدر در یور یوب قیویه هجوم ایدنلرک باشلری
اوزرینه براغورلر و اظهار هایلله بنجاه لفظندن اختصار اولمشدر * بنجیانه فی سکون
نون و کسر جیم و فتح یای تحتانی و نون ثانیه بمعنی بتکیانه زیرا بنکه عربیه بنج دیرل
در بنجیوده فی سکون نون و جیم موقوف و ضم یای تحتانی و واو معروف و فتح دال مهمله ایلله
نصف عشره در که عشره ده دیوده دیرل کدافی فرهنگ جهانگیری * بنزه فی سکون نون
و فتح زاه معجه ایلله بر نوع رقص در که بنجه دیرل کدافی فرهنگ جهانگیری * بنهاله فی سکون
نون و فتح ما و لامله عربیه لوزینه دیدکاری متکر و بادام و اون ایلله ایدرل ترکیه صمصه
دیدکاری لطیف ولدند و قابل الهضم بنوع خرده نقل و ادرا ایا المعانی بیت با دایاب کفر نم
بنجیه * بل داغ شود دانه * هر بنهاله * بنه فی فتح نون و اخفاء هایلله مزبله معنا سنه در
میرنظمی بیت برش جامه پاکیزه و شسته است * چو آن سبزه برینه رسته است * بنیه فی
کسرتون و سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایلله بنیه مایه سیدر که سوده قیوب بنیه ایدرل
در بنیه فی کسرتون و سکون یای تحتانی و فتح زاه معجه ایلله شاهتره دیدکاری بد بو غایت
نظم بر اوند عربیه شاهتره دیرل دم فاسدی اصلاح ایدرلکن استعمال عسیر در بنیه

۲۵۳ فی کسرتون و سکون یای تحتانی ایلله بودخی شاهتره در * پوانه فی فتح و اوونون ایلله و لایت عجمه
بر مشهور در بند در * پهانیه فی فتح ها و نون ایلله بمعنی پانه * مرقوم یعنی قیو آردنه قود قلی
اغاج و چوی معنا سنه در * بهره فی سکون ها و فتح راه مهمله ایلله بمعنی پاس یعنی بکله ملک که
پاسبانه بهره دار دیرل حکیم زاری قهستانی بیت بایل از بیم آن زهار خواران * مرتب
داشت جمعی بهره داران * پهانیه فی سکون ها و فتح نون ایلله ایکی معنایه در اول بر نوع
میوندر تنگم حکیم خاقانی در هجا بیت جنبک زند چوپوزنه جنبک زند چو خرس *
آن پوزینه ریشک و پهانیه منظرک * ثانی یاغله شمش اتمک معنا سنه در کدافی فرهنگ
جهانگیری * پهنه فی فتح نون ایلله بمعنی پهن مرقوم که مده دن افراط ایلله سود آتی معنا سنه در
و سکون هایلله درت معنایه کلور اول بر نوع چو کاندرباشی کفچه کبیر اوزرینه طو پی
قویوب هوایه آتارل اینرکن بنه اول چوکان ایلله اوردوب ایلر و آتارل بریه دوشور مزلر تا که
میدان باشند نصب اولنشی ایکی میل وارد ار اسندن بکه اما میدانک ایکی باشند ده
ایکیشر میل نصب اولمشدر آتارل ایکی باوک اولور اراده طوب بر در هر باوک کند و طرفند
اولان میلدن چو ریمکه سعی ایدر عربیه اول چوکانه طبطاب دیرل یو بیته واقع اولمشدر
استاد بیت بنات النعش چون طبطاب سمیت * نهها دستند زیر و پهنه از بر * کدافی
مؤید الفضل حکیم سنائی بیت قدم در راه ملکی نه که هر ساعت همی باشی * تو همچون کوی
سرگردان و ره چون پهنه بی پهنه * استاد فرخی بیت ناوک اندازی و زوین فکن و سخت
کمان * پهنه بازی و کند افکنی و چوکان باز * وله بیت نامه نویسد بدیع نظم کند خوب
تیغ زند نیلک پهنه باز چوکان * ثانی آت میدانده دیرل کال اسمعیل بیت جرم هلال
از این سبزه پهنه چیست * ما تازسم اصب تو بروی نشان رسید * ثالث بی ران
از اندرون * یعنی بودک ایچ طرفدن یا صیقلیده دیرل عربیه فطن دیرل رابع بمعنی پهنایه اینلو
هر نه اولور سه کدافی فرهنگ جهانگیری * په په فی بو بر لفظ در که وقت حیرت و عمل
تجسین ده دخی ایراد ایدرل کال اسمعیل بیت روحانیان چو بینند ابکار فکر من * په په زند
دروی و نام خد ابرند * پیخوسته فی سکون یای تحتانی و ضم خاء معجه و واو مجول و سکون
سین مهمله و فتح تایلله بمعنی در زیر پامانده یعنی ایاق آلتنه قالمش و بیجان و در مانده استاد
صفیری بیت زین کش بخاک اندرون کج بود * از و خاک پیخوسته راج بود *
در پیغاله فی سکون یای تحتانی و فتح غین معجه ایلله بمعنی پیمانه شراب کدافی مجمع
الفرس * پیغله فی سکون یای تحتانی و ضم غین معجه و فتح لامله کوشه و بوجاق که پیغوله
دخی دیرل بلکه آندن خفقد حکیم فردوسی بیت کز نیم کریمه ایکی پیغله * کم هر چه دارم
ز کینی یله * نخه میرزا ابراهیمه پیغله بمعنی کوشه چشم خصوصاً کدافی الاداء * پیغوله فی
سکون یا و ضم غین معجه ایلله بوزن پیوده کوشه و کج خانه معنا سنه حکیم خاقانی بیت
ای که در دل جای داری بر سر و چشم نشین * کاندربین پیغوله رسم تنک باشد جای تو * امیر
خسرو بیت همی هستی خود بیکسو کم * به پیغوله نیستی خو کم * حکیم انوری در طلب شراب
قطره * بنج فلاشیم در پیغوله * در خرفی کور باب خوش زند * چرخ مردم خوار کوی

خصم ما ست * تاچورخیزیم برهرشش زند * بی شراب آتش اندر باز ست * کیست
 کوایی برین آتش زند * بیمانه بی پیمودن لفظندن مشتق اسعد ریوک ساغر و شراب
 قدحینک بیوکنه دیرل استادیه شد بیت روح بستان راحه پیمان ستان پیمان ده *
 باده لعل ولبت مرجان ای جانانه ده * و بر معناسیده اولک درکه عربیده کیل و قفیز دیرل
 رکن الدین بکرانی بیت پیمان خرم غم تو شد دل من * بکساز سر زلف و فامشکل من *
 چغتایده اولک دیرل میرعلیشیر بیت چیداره من هرغاجزیم اورسا اول قائل ولی
 بولماس * چیداماق کریمین اوز عضویدا قیلسا کنش اولکاک بی پیموده بی پیمودن
 لفظندن اسم مفعولدر اولکلمش واستعان طریقه یله شراب ایچشه دیرلخواجه حافظینیت
 چوباحیب نشینی و یاده پیمانی * بیاددار محبان باد پیمارا * ویابوب پورمغه دیرلصائب
 نیریزی بیت جزیشمانی ندارد حاصل طول امل * چند پیمانی مکرراین ره پیموده را *
 بی پیورده بی سکون یای تختانی و فتح و او و زاء فارسیله کوکلک و امثال بول اثواب معناسنه
 بی پیوسته بی سکون یای تختانی و سین مهله ایله بمعنی متصل یعنی اولاشش میرخسرو
 بیت زان زرو فولادکه پیوسته شد * راه خصومت زمین بسته شد * ودخی بمعنی همیشه
 حکیم انوری بیت باد پیوسته از سرینک حسد * روی بدخواه تو چو پشت پانک *
 تحفه الاحباب زیاده کربه دن سوزده قادر اوله حق والمدن طعینه رق سو بک معناسنه
 بی مع الیاء الختانی * پارکی بی سکون راه مهله و کسرکاف فارسیله مؤید الفضلاده
 بمعنی خجبه کی کردن یعنی روسی لک ایتک ولت محویده حوض ودخی ناودان و حمام ده
 آب مستعمل جمع اولدوخی روسایر صو جمع اولدوخی ملل معناسنه در و مشکلاته
 بمعنی اسب و اقدار اما باء موحده ایله اولدوخی امجد بی پاری بی کسرراء مهله ایله اشجار
 و باغ قیمندن حاصل اولان حصول معناسنه میرنظمی بیت هرکه از دست و زبان یاری
 نبود * چون درختی سایه و پاری نبود بی پازیری بی مشهور رضای الله عنه حضرت لریک
 نواحینک واقع برقریه اسیدر بی نظیر اوزمی اولوز بی پاسی بی کسر سین مهله ایله کجه دن
 بر مقدار دیکدر یا کلمش یا قالمش اوله شیخ نظامی بیت چوپاسی از شب و بخور بگذشت *
 از ان در شاه دل و بخور بگذشت * شیخ سعدی کاستانده باب اولک دزدانده * در شعب
 خیل پنهان کشته چند آنکه پاسی از شب در گذشت * دیدوکی کجه یه مخموس اولدوغن
 نایب ایدر بی پاشکونکی بی سکون شین معجه و شم کاف فارسی اول و کسر ثانیله بمعنی
 باز کونکی مقلوب و معکوس معناسنه کذابی الحمودی بی پاکبوی بی فتح کاف فارسی
 و ضم باء موحده و او معروفه معاصی و کبایردن میرا یعنی عیبت و عفت صاحبی دیک
 اولور بی پاکاری بی فتح کاف و کسرراء مهله ایله املاک و عقار و اوقاف حصولی جمع ابدیه
 دیرلکه عربیه جایی دیدکار بدر حکیم شغایی وزیر مؤمن خان پیچونده دیشدر بیت
 مؤمن عالم بازی چلان بکجارت * پاکاری صد در صد کرمان بکجارت بی پاک بی کسر
 کافله استره معناسنه کدستره دخی دیرل ابوالعانی * قطعه * سر تراشی ماهر و پیشم گرفت
 فری سر ازینک روکلکون شده * از سربانی پاک چندان پاک زد * سر بر سر بهرید و پاکی

۲۰۴ و پاکی خون شده * از سر قسام پرسیندن از و * گفت صبر عاسقی از مون شده بی پالانی بی
 بمعنی اسب بارکش یعنی یوک چکر با رکیر کذافی المحمودی بی پالای بی اصب جنب یعنی
 یدک چکملور آت شمس فخری بیت شمشعی که کشد پیش بخت موکب او * چو ذره
 خنک و سمند فلک د و صد پالای * ودخی یدک اولغه مخصوص اولان آتیه دیرلر له بیت
 کرده پیش رکاب آفتاب * سبز خنک میهر پالای * ودخی اسم فاعل اولور صاف
 ایدی معناسنه شیخ عطار بیت کبی از کست خواب پالای * کبی بخواب و که مهتاب
 پیمانی * ودخی اسم مفعول اولور صاف اولمش معناسنه حکیم انوری بیت زانکه پالوده
 سرکوبت * امتحانش کن و فرو پالای * کذافی ادات الفضلای پای بی معروف و مقاومت
 معناسنه مثلاً فلان با فلان پای ندارد دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت مادرین
 جاصفدریم و پهلوان * کس ندارد پای ما اندر جهان * واستحکام و مقنات معناسنه
 خلاق المانی بیت سهلست پایداری تودر مقام وصل * چون دستبرد تجربه یعنی بداری پای
 ودخی بمعنی پاینده یعنی ثابت و مقیم معناسنه شیخ نظامی بیت کیست درین دیرکه دیر پای
 کولن الماک زند جز خدای بیومعناده امر معناسید اولور مسعود سعد سلمان بیت هاک
 خویش بنازد ز عدل خود بر خود * بکام و دولت پای و بفرو حشمت پای بی پتی بی فتح
 تاء مثانه و کسر نوله چو قدن و بغدادی صابندن اولمش طبق که آنکه غله صا و درلر
 پای تی و غله بر افشان دخی دیرل اثیرالدین اومانی بیت بر سر از بسکه زو تازده کشد ز کس تر
 پتی برد و سترش چون دوسر میز نیست بی پذیرای بی پذیرفتن لفظندن مبالغه ایله صیغه
 امر در فرمانبردار بیورق طوت دیک شیخ نظامی بیت شنه نامور نام او فیلقوس *
 پذیرای فرمان اوروم و روس * و قابل و مقبول و قبول معناسنه استعمال اولنور تحلیله
 سکون بی پرده کی بی سکون راه مهله ایله مخفی و مستور معناسنه عوما و زنان مستوره
 معناسنه خصوصاً شیخ نظامی بیت آنکه رخس پرده کی خاص بود * آینه صورت اخلاص
 بود * وله بیت پرده کی زهر دران پرده جست * زخمه شکسته بادای درست بی پرشی بی
 اضافتله قناد اوچنده اولان اوزون یا کمر که شهبال دخی دیرل بی پزنیان خوی بی یعنی نرم
 طبیعت و خوش خوی ترکیب بوعبارت استعمال اولنور ابریشم بی کبی آدمدر دیرل کذافی
 المحمودی بی پروای بی یعنی پروا که مرقوم اولشدر اکثر اباب لغت جمله دن حکیم قطران
 ارموی و حکیم اسدی طوسی و محمد هندو شاه نجفوانی که صحاح صاحبی در و شمس فخری
 و استاد لطیفی بالاتفاق فراغت و طاقت معناسنه دیشدر استاد دقتی بیت ابو سعد
 آنکه از کینی بدور کشته شد بدما بی مظفر آنکه شمشیرش بردازد شمان پروای * و مبالاة
 معناسنه ده رسید نظر در بی پروای بی سکون راه اول و کسر ثانی مهملین ایله اوده
 بسانش اولان حیوانه دیرل سبب تمییز بی پروان لغتی ذیلند ذکر اولندی شیخ عطار
 بیت چرخ مردم خوارا کرد و زی دومردم پرورست * نیست از شفقت مکر پروای اولاغریست
 بومعنائی مؤید شیخ سعدی بیت اسب لاغرمیان بکا رآید * روز میدان نه کاو پروای
 بی پروازی بی سکون راه مهله و کسر زاء معجه ایله برنسنه نک چون سنه دپکان و یاخود

بیهله استانش و بیهله طوقش اوله عجم کتا پروز و ترکیده پرواز دیرلر ابوالمعانی بیت ای شها
خلوت قبای ترا * کشته پرواز اطللس کردون کی پرو پای کی یعنی پای و پر مرقوم یعنی
توانایی و طاقت حکیم فردوسی بیت چو این خار کوهی بجای آورد * دلاور شود پرو پای
آورد کی پروری کی بسایجی معناسنه بوند بو حرف یا مصدریه اولور و وصفیه اولور
واسم فاعل اولور واسم مفعول اولور محله کون طالب آمل بیت ای شرع تو مروج دین
پیمبری * زیب از تو یافته روش شرع پروری * پرواری مرقوم معناسنه ده اولور
کی پروی کی معزوف بر مخلوق قدر مسلم و موحد درلر اوچد قلمی اجلدن قتادلی نسیمه اوامشدر
پری قتادلی دیمکدر و آفتاب معناسنه ده کلدوکی معتبر لغت کتابلرند مسطور دراستعان
طریقیه طالب آمل بیت نه بزم باده فی شوخ چشم فی پری روی * بدین آشفته کی
چون بشکفام چین ابروی کی پری افسای و پری سای کی تمخیر ارواح ایچون او قود قلمی
عزایم و افسون استاد لیبی بیت کچی چو مرد پری سای کونه کونه صور * همی نماید ازین
بند آبکینه قباب * بوییدن افسون اوقیوجی معناسی فهم اولور کی پروه مندی کی خم
زاه فارسيله تفحص و تجسس ابلک و دقت ایله صور مق معناسنه شیخ نظامی بیت درو کرد
باید پروه مندی * که از ماند ارد شکوه مندی کی پروی کی سکون زاه معجه و فتح و اوویای
موقوفه یعنی مرد فرومایه یعنی اصلی آخلق و مجهول انسیب و دنی طبیعت اولان آدمه
دیرلر کذا فی مؤید الفضلا کی پس پای کی سکون سین مهمله و فتح باء فارسيله برنوجوان
و ساده روی شکار ایدوب و درکار اولاق معناسنه در کی پشی کی کسر سین معجه ایله برنوع
خرده منفرد در که غایت خرده و کوچک اوور حکیم سوزنی بیت نرغ جماع از پشی رسید
بدینار * کار فروشنده راست وای خریدار کی پلانی کی کسرتون ایله یعنی اسب کنه رو
یعنی استکنی آزاوان آت کذا فی مجمع الفرس کی پاسکی کی فتح لام و سکون سین مهمله و کسر
کاف فارسيله قزل بویه و دخی فرنکستانلر بر شهر آیدر دیرلر العهده علی الراوی کی پلنکی
یعنی کینه دار فرصت کوزیدی سباعه قیلان قدر کینه و اولد و غندن کینه بی آکانسبت
ایدرلر نصیرای همدانی بیت میوش از آسمان رخت دورنکی * مکن با کوکب چون من
پلنکی کی پلیندی کی سکون لام و فتح پای تحتانی بعد نون ساکنه ایله برنوع خرزده در غایت
لذیذ اولور کذا فی فرهنگ جهانگیری کی پهلوانی و پهلوی کی کلاهما بسکون الهاء و فتح اللام
اوج معنایه کلور اول شهرلی دیمکدر زیر پهلور شهر آیدر ثانی پهلوانه منسوب ثالث
فارسی باستانی یه دیرلر حکیم فردوسی بیت اگر پهلوانی ندانی زبان * بتازی توار وند را
دجله خوان * وله بیت زمن کشت دست فصاحت قوی * بپرداختم دقت پهلوی کی پهلوسای
سکون ماوخم لام و او معروفه هم مرتبه و هم نشین معناسنه در کذا فی شرفنامه کی پهنآوری کی
سکون هایل ایلولک معناسنه در که پهناء و رلفظ موکبدر اینلو عربیده کی عربض
معناسنه در آخریده کی یا حرفی مصدریه در حایمی پهنایه پهنآوری بر معنایه تفسیر ابلش
امافرقی ظاهر در و بوییدن دخی فهم اولور بیت اسب مارا تا میان آید همی *
آب چون باچنان پهنآوری کی پهی کی کسر هایل حنظل معناسنه در زابل و لایتنه

ولا یلته کاکا خرزه تلخ دیرلر ترکیده ابو جهل قار پروزی دیرلر حنظل عربیسی در لطیف
مسهل در کی پیانی کی فتح پای تحتانی و باء فارسيله بربری آردنجه معناسنه در عربیه
متعاقب دیرلر و بی ایزد رایکی کله میانده اولان الفه الف مساوات و مقابله دیرلر
برابر لک افاده ایدر بونده بر برینک ایزی او ذرینه دیمک اولور کی پیداوسی کی سکون
یا و فتح دال و کسر و اووسین مهملتین ایله برنوع انچه یه دیرلر که کیا نیان زمانه رایج ایدی
هر پری بش دینان پکردی حکیم فردوسی * مثنوی * هزار و صد و شست قنطار بود * درم
بدکر و پنج دینار بود * که بر پهلوی موبد فارسی * همی نام کردش به پیداوسی کی پیرای کی
سکون پای تحتانی و فتح راه مهمله ایله یعنی آرای و ببر صیغه امر اولور و دخی یعنی
آراینده و برنده اسم فاعل اولور کذا فی شرفنامه کی پیغوی کی سکون پای تحتانی و فتح
غین معجه و کسر و اوایله لسان ترکیده دیمک اولور دیو یاز مشر اما اشتقاقی ندن ایدو کین
بیان ایتما مشلر نقل اولمان معنایه میر نظمی بیت بکفتم که وصلت ستانم بجان * بکفت
پیغوی را ندانم زبان کی پیکانی کی لعلک برنوعیدر ظاهر بودر که قطعه سی جهتیه پیکانه
تشبیهها اوله خلاق المعانی بیت زتاب چشم تو پیکانهای لعل شود * بچشم خصم تودر
لعلهای پیکانی کی پی کی سکر معنایه کلور اول معروف سکر در که عربیه عصب دیرلر ثانی
پای معناسنه میر خسرو بیت چو خواهی بر تراز عالم نهی کی * بکو ترک جهانی هر چه در وی
ثالث نشان پای ترکیده ایزدیرلر آدمک اولسون و حیوانک اولسون کمال اسمعیل بیت
دورا هر که برای ر و در بیک سمت * بحب نباشد اگر او فتدی اندر پی * رابع یعنی دنبال
شیخ سعدی بیت سک احباب کفر روزی چند * پی نیکان گرفت و مردم شد * خامس
مقام تعلیل ایراد ایدر لسیف اسفرنگی بیت چو جان خصم تراد از لیدید آورد * بیافرید
خدا از پی عذاب آتش * بومعنا ده برای معناسنه ده کلور فرقلری دقیقه در خواجه حافظ
بیت از پی تفرج طبع و زیور حسن ادب * خوش بود ترکیب زرین جام بال لعل منداب
سادس یعنی کثرت و مرتبه سیف اسفرنگی بیت بگذار این سخن که پراز طاق اوعقول
ذریای او فتند زمانی هزار پی * سابع نشان و ایزلیوب نشان بولاق معناسنه شیخ عطار
بیت بگوید جلکی با جان و بادل * اگر تو پی بری کور از مشکل * ثامن تاب و طاقت حکیم
فردوسی * مثنوی * زهندوز فغفور و خاقان چین * زروم و زهر کشوری همچین
بیاور دهر کس باوبا و ساو * نه پی بود با او کسی رانه تاو کی پی اندر پی کی بربری آردنجه
هر نه اولور سنه مراد متصل دیمکدر میر نظمی بیت پی اندر پی کشیدم جام هجرش * بیزم
غم چشیدم زهر مهرش کی باب الباء الفارسی المکسوره مع الالف * پیرای سکون پای
تحتانی و فتح راه مهمله ایله صیغه امر و وصف ترکیبی اولور واسم فاعل دخی استعمال اولور
سخن پیر اوخل پیر اوامثاللری کی طالب آمل بیت نه دیده باغبان دهر و پی من بعدم بیند
ریاض ملاک را چون ذوالفقارش نخل پیرای کی پیر ماستیا کی یعنی چقرآت کذا فی شرفنامه
کی پیشیا کی سکون پای تحتانی و سین معجه و فتح باء فارسيله صدر خانه یه دوستن مقعد
و فراش معتبر و ذی قیمت اثواب خانه در کی پیشوا کی سکون یاو سین معجه ایله مقتدا و ایتمه

وخطبا و رئیس القوم و اقوال و افعال و کلامه اتباع اول نور کسسه لره دیرلر ابوالمعانی بیت
قول و فعلش را موافق بوده در شرع خدا * مقتدای مؤمنین و پیشوای مسلمانان * پیلیای
سکون یای تحتانی و لام و فتح یا فارسیله اوج معنایه کاور اول مجمع الفرسه بر نوع بیوک
قد حد در مجلس آخونده آنکه طلو ایچر لثانی نسخه میرزا ابراهیم زنگنه مخصوص
بر نوع سلاحدیر یو ایکی معنایه ترتیب اوزن شیخ نظامی بیت چو در پیلیای قدح می کنم *
بیک پیلیا پیل را پی کنم * ثالث فرهنگ جهانگیریه بر مرض آیدر انسانک یا غنک ورم
ظاهر اولو در عربیه داء الفیل دیرلر * پیلبالا * ای بلند و توده که به پیل ماند و بسیار
کذا فی الحمودی * پیلوا * سکون با و لامه یعنی دار و فروش عربیه عشاب دیرلر شین
مشده ایله کذا فی شرفنامه * پینوا * سکون یای تحتانی و هم نون و واو معروف اول
و فتح واو ثانی ایله تر خانه آشی معنایه لفظ کبدر پینو که تر خانه در و آتش معنایه در
کذا فی مجمع الفرس * مع التاء المشابه * پست * سکون سین مهمله ایله قاورلش اونه دیرلر
عموما و اریه اونه دیرلر خصوصا حکیم انوری بیت داغ داری بسیرین بر توانی شد خرد * پست
داری بدان در توان زدوی * شیخ نظامی بیت من و از جهان در گوشه کرده * کفی
پست جوی من را توشه کرده * حکیم خاقانی بیت اشک چشم در دهان افتد که افطار از انک
جزاب کرم پسئی نکذرد در نای من * پاست * سکون سین مهمله ایله یعنی
بدست یعنی قارش که عربیه شپردیرلر کسرین ایله ابوالمعانی در حزل بیت بود آن جوان
نازک دینه سفید و فربه * باید که کیر باشد اورا پاست و بی * پست * سکون یای
تحتانی و سین مهمله ایله مجذوم و ابرص و مقلی دیمکدر کذا فی مجمع الفرس * پیشادست
سکون یای تحتانی و فتح شین معجه و دال مهمله بعد سین ساکنه ایله نقد معنایه در هم
وینار و غیره اولسون استاد لیبی بیت ستوداد جزیه پیشادست * داوری باشد
وزبان شکست * پیش دست * کتاب محمودیده صدر نشین و قوی و توانا معنایه
شرفنامه ده سابق و قوی معنایه در * پیمکست * سکون یار ما و سین و کسر کافله قرغه
دو کلکی دید کاری دار و در کذا فی الحامی * مع الحیم * پیچ * سکون جیم و کسریاء فارسیق
ایله ایکی معنایه در اول مخفی منویشک فسلدی معنایه ثانی چوبان کی بی نواخت
ایدوب یا نه چغردوغی صوته دیرلر حکیم سنائی بیت نشود دل ز حرف قرآن به * نشود
فریه * پیچ * فریه * پیچ * کسر شین و سکون نونله تدارک سفر و مهمات طریق معنایه در
میرنظمی بیت رفتن جانب دل داده کرده * بشخ ن همه آماده کرده * پیچا * پیچ * ایکی
نسنه بر برینه طولا تعلق مثلا ایکی آدم پیچ طو تسه ل پیچا پیچ بوند دیرلر و موی زلف
و کیس و طولا شفق و هر نه که زیاده پیچیده اوله چغتایده تولغاتاق دیرلر فرهاد نامه ده درت قصر
بتاسیچون طاش چکن کردونه اوصفند دیرلر بیت شفق بیر لافلق دین تو مالغای باش تاشیب
ایش با شیفایق و قیزیل باش * پیچ * پیچیدن لفظندن صیفه امر در و نور خاج معنایه ده
کلور مشاعر بیت ای بسا کراتش سودای آن مشکین رسن * دود پیچا پیچ دل زین آبکون
چنبر کندشت * پیچ * سکون یا نین تحتانی و کسر جیم فارسیله اشکجه و در دو محنت

محنت معنایه کذا فی نعمة الله * پیروج * سکون یای تحتانی و راء موقوف و فتح واو ایله
ما کول اللحم بر قوش آیدر پر نکال چنکاستانده و مغرب زمین اولور اول طرفلردن کتور لر
پیلرغ دخی دیرلر یورنیک یعنی منقارینک اوزرنده بر پارچه دری فیل خرطوم کی امشانی
صارقشدر و با سنده و یونینک تویی یوقدر اما هر زمان باشی و یونینی بر دواو رنگه کیور
اکثر سرخ و سیید و بنفش اولور و قویروغی اوزرنده یرقاج تویی وارد رغایتنه درشت و خشین
کذا فی فرهنگ جهانگیری * مع الخاء * پیچ * بوزن شیخ کوزده ظاهر اولان چرک که
چبق و عربیه رمس دیرلر عمان بیت همون پراز پیچست آن چشم فراکن * کویی که
دوبوم آبخاد و خانه گرفته ست * شمس خزی بیت ز بسکه خون رود از چشم خشم شاه
شود * همیشه بر مره اش خشک خون بصورت پیچ * پیخال و فراکن دخی دیرلر
* پیروزه * چرخ * فلك ششم و اختر مشتری کذا فی الحمودی * مع الدال المهمله * پرد *
فتح راه مهمله ایله یعنی کرد کذا فی فرهنگ جهانگیری * پرند * کسر راه مهمله و سکون نون
ایلله قلیچ جوهری معنایه که فرند دخی دیرلر که معربی در * پسند * فتح سین مهمله
و سکون نونله پسندیدن لفظندن اسم مصدر در قبول و استحسان معنایه طالب آمل
بیت دیده نظر با کدام عضو توان زد * هر سر مو بر تفت نظاره پسندست * و کاهی
صیغه امر و وصف ترکیبی اولور خود پسند و شاه پسند کی منجیک بیت قند جدا کن
زودور شواز زهروند * هر چه باخریم است بر تو اورا پسند * و کاهی اسم فاعل اولور
مثلا بر کله به مضاف اولند و مضاف الیهی وصف ایدر تکم طالعک بو پیچندن فهم اولور
بیت ما حذر از برق چشم زخم نداریم * خرمن مارا تمام دانه پسندست * شکلید *
سکون شین معجه و لام و و کسر کافله مجمع الفرسه رخنه یا ناخن کردن یعنی طرفله یان
ایلک و طرفله نشانات معنایه مرویدر * پکند * فتح کاف و سکون نونله خیق لسانی
اوزن نان دیمکدر و خیق کسر خا و سکون یا و فتح واو ایله خوارزم اولکه سنک بر استیدر
بو معنایه حکیم انوری بیت محنت ضوب و پکند اوکه از پیچم پکند * طبع موزون و معنی
زاندیشه ناموزون کند * پند * سکون نونله بوزن هند یعنی تشنگاه مردم یعنی اوراق
یری عربیه مقعد و است دیرلر کسر الفله صیف اسفرتکی بیت پند و زره حامدی آن کشته
مفاجا * برگیر نجوم آرخ و بر خایه طب فنج * پیچند * سکون یای تحتانی و نون و فتح
جیم فارسیله باش باغی کذا فی نعمة الله و بر نوع ضرر مشقده را غاچه که طولاسته لابد ویدر
اکا فرغند و غساک دخی دیرلر کذا فی المجموع و طره کیم سووزلف معنایه ده کاور کذا فی الموی
* پید * سکون یای تحتانی ایله یاغیدر * پیراد * سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله
ایلله یعنی پیراد سال یعنی پکن سنه دن اولکی سنه کذا فی شرفنامه * پیرا کند * سکون
یای تحتانی و نون و فتح را و کافله متفرق و پریشان پراکنده معنایه خلاق المعانی بیت
دل ز کردش ایام ریش بود فلك * نمک نکر که چکونه بران به پیرا کند * پیرزاد * سکون
را و فتح زاء معجه ایلله نظایم دیرلر رکوار دیمک معنایه مراد اختیار تعبیر دیرلر * پیرزد *
سکون یای تحتانی و راه مهمله و فتح زاء معجه ایلله دانه چادر و هو ضرب من الادویه و هو القفه

که پیر و زدی ضم را مهمله و فتح زاه معجه ایله یعنی پیر و زمر قوم که پیرمند بی سکون یای
تختانی و نون و فتح راه مهمله و هایل به معنی پیرهن یعنی کوملاک حکیم سوزنی بیت من ترا
پیرمندم و زیباست * کهن من کایچه مانده من که پیشانی بند بی استغفار دید کاری
مرصع و مجوهر و بعضی می انجوا ایله ایدر لرزان آلنارینه بغلر بعضی معصده بر نوع تاجدر
و آله بغلنن هر نه اولور سه انره ده دینلور صبابه معنا سنه که پیشخور د بی طعام
ما حاضر مشرفنامه ده قوشلق و قتل اولان طعام که چاشت دخی دیرلر حکیم ازرقی بیت
دست راوش کرده از اطلاق رزق * مثل مرا آذرا از پیشخور * فرهنک جهانگیر یته
یعنی غلبه کنش یعنی چاشتگیر شیخ نظامی بیت جهان پیشخور د جوانیت باد * فزون از همه
زند کایت باد * نسخه میرزا ابراهیم سلم ایله صابنکس معناسنه مسطور در مبعی تسایم
ایمزدن اول بهاسنی اکل ابلکه ترکیمدن بو معنایی چقار اعریده به معنی هم سلم و هم تقدیمه
دیرلر حکیم اسدی بیت چو امیدادی نیاستم بدر * که امید نیکوبه از پیشخور * ناه
مفتوحه و و او معدوله ایله اولق وارد بی پیشداد بی سکون یای تختانی و فتح دال مهمله ایله
اوج معنایه کلور اول عجم پادشاهلرندن بر طائفه دن طبقه اولی نامی در که پادشاهلری
کیومرث و طهمورث و سیامک و هوشنگ و جمشید و خاگ و فریدون و منوچهر
و افراسیاب ترک ویزد بن طهماسب بن منوچهر و کرشاسب و کینسرو و کیقباد در اما
اصلنک پیشداد لقبی هوشنگ بن سیامک فوئشدر غایت عاقل و عادل پادشاه ایدی
هر یک بر دادی اولسه بالذات کند و او کنه وارب داد ایدردی اول مناسبتله کند و یه
پیشداد و انساب و اعقاب اولان پادشاهلره پیشدادیان دیدلر معنایی ثانی کار که یعنی
ایشیخلره علملرندن اول ویریلن آنچه یه دیرلر عریضه تقدیمه دیرلر استاد عجمدی در مدح
سلطان محمود بیت زبس حرص بخشش نکرده سوال * بسا یل دهد جود او پیشداد
ثالث معنای اولک کثرت استعمال و مرور یا مله پادشاه معناسنه اولش شیخ نظامی بیت
زکامس کینسرو و کیقباد * توبی پیشداد ای شده پیشداد بی پیش مزد بی ضم می و سکون
زاه معجه ایله اجیر و کار کار و اهل صنعت علملندن اول ویریلن اجرت معناسنه میرنظمی بیت
بوعلی و صابنکس حکایت بل * بده پیش مزدش اگر عاقلی که پیشند بی سکون یای
تختانی و نون و فتح سنین معجه ایله خرما یعنی کدر سن بوکرلو و چوال اسلرل کینک و کپال دخی
دیرلر کذافی مجسم الفرس بو معنایی مؤید میرنظمی بیت ورم در فعل آوردن بگوشتند
اگر اطلس اگر پیشند بوشتند که پیکند بی سکون یا و نون و فتح کافله توران زمینده
بر مکان امید حکیم فردوسی بیت زدریای پیکند نامر ز تور * ازان بخش کشتی ززدیک
و دور که پیل امرو د بی بر نوع امرو د آدیدر کذافی فرهنک جهانگیری پیل ایله نسیمه
اولنندن مراد غالباً ایراکن بیاندیر یا خود صابی فیل خرطومنه بکرمک اوله که مع الزام
المهمله * پند اندر و پند در بی کلاهما یفتح الدالات و سکون الزات المهملات و نونین ایله
اوکی بابا معناسنه در که اوکی انایه مادندر و اوکی اوغله پسر اندر و پسنندر دیرلر استاد
لیلی بیت از پیر چون از پند در دخی پند همی * مادر از کینه برد ما پند مادندر شود

شود حال بو که بعضی نسخه لرده باه مفتوحه ده غصنه فر و زنی اوزن و شمس قنری و ویرایی
نسخه ده باه موحده ایله نقل اباشلر اما مجمع الفرس که سروری کاشی بیک بش تاریخند
نالیف ایلش جمله دن موخر اولفله راقم الحروف شعوری تا توان اکا تابع اولف اولی کورب
مکسون ده تحریز ایلدی که دست بی سکون سنین مهمله و فتح ناه مثناة ایله دوشک و اکا
مثال دوشبه که عربیده قریش اعتبار اولنن اشیا به دیرلر طالب آملی بیت بیمار اشتیاق
تراز اتش فراق * اجزای آب کشته ز پست فر و چکد بی پیشخور بی کسر سنین معجه و جیم
و سکون نون و یای تختانیله یای باید قلری اغاچه دیرلر که پندار بی سکون نون ایله یعنی
طن یعنی صانع امم مصدر در و زعم معناسنه کلور ابوالعانی * قطعه * فلاح خندد
روی سفنکارا * که پندارند ایشان د ولست این * نداند جهانسان این حال مشکل
که پندار اهل دل را و بل و نفرین * و پندار جتن لفظندن صیغه امر در بی پیکار بی سکون
نون و فتح کاف ایله عجب و کبر معناسنه هم فعل و هم اسم فاعل اولور خود بین و صاحب
زعم و پندار معناسنه میرنظمی بیت نباشد هرگز با خلق خوشحال * هر آنکس کو
بود پیکار و بد افعال بی پیرانه سر بی قوجه واری و اختیارلق حالنده دیمک مولانا امیدی
بیت پیرانه سر که قد امید دی دو تاشد * از چار خاکی دوسه جا کتند اشک * بر قاج عورق
اولانه چار خایه دیرلر چغتایده قوجه یه قاری و پیرانه سر معناسنه قاریغان چاغداد دیرلر
میرعلیه شیر بیت قاریغان چاغداد ابرموش بکیت شیدا سی بولش من * که عشقیدا قاری بیلا
بکیت رسواسی بولش من بی پیر بی معروف مسن و غایت اختیار و مرشد طریق معناسنه
خواجه حافظ بیت دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما * چیست یاران طریقت
بعد ازین تدبیر ما * و فتح یایله بوزن سیر فرهنک جهانگیر یه معنی پند مسطور در حضرت
مولانا قدس سره * قطعه * ای خشک درختی که درین باغ بر سنست * وی خورد
عنیزی که درین ظل شمر نیست * بکندر زجر عشق که کرد در پتیمی * مانده این عشق ترا
مار و پیر نیست * مار مادر دیمکدر بی پیر بی سکون یای تختانی و فتح زاه معجه ایله الله
بعضی نسخه کردیروب صایعیه دیرلر که پیشدار بی سکون یای تختانی و سنین معجه و فتح
باه فارسیله ایکی معنایه کلور اول واجب التعظیم مهمان اوکنه قونیلان سکری حلویات
و مریات مقوله سی نسخه لثانی طوغررکن اولادن اولو کتورن عورت دیرلر مشکلاته
مرأه التي تقتل الولد عند الولادة مسطور در ابوالعانی بیت اگر دولت شود بکچند
زوزی عمر کوته شد * کشد فرزند خود را وقت زادن مادر دنیا بی پیشدر بی سکون یای
تختانی و سنین معجه و فتح ناه مثناة ایله ایلورک معناسنه که پیش ایلر و ترادات ته ضیلدر
بی پیشخور بی پیشخور در مرقومدن مخفف در طعام چاشت معناسنه بی پیشکار بی سکون
یای تختانی و سنین معجه و فتح کافله بش معنایه کلور اول یعنی شاکر استاد رودکی
بیت نه ماهه مای نه مهره فاک * که اینت غلامست و آن پیشکار * ثانی امین شهر و مصاحت
کزار ملک و کتدای محله معناسنه حکیم فردوسی * مشغولی * بدو گفت هرگز تو در حال من
ازین بس نباشی نکر حال من * چنین داد پاسخ و را پیشکار * که ایدون کام من ای شهریار *

جانرا مکریم شکش کنم * چغتای لسانند تار تیغ دیرل میر علی شیر بیت اول ای کلیمه
کیلدی جان بیرو و خوتاب ایل آیم * تی تار تیغلاز مرگب ایلایش مین میهمانیمه *
ییلغوش یی سکون یای تحتانی و لام موقوف و ضم غین معجه ایله سوسن نودندن
بر سوسن در کنار نکه نقطه و رسته لری اولور و بعض نسخه ده متقش سوسن معناسنه مرویدر
شمس فخری بیت وصف و مدح شاه میگردند دوش * سنبل و نسرن و ورد و ییلغوش
ییلکوش یی سکون یای تحتانی و لام و ضم کاف فارسیله ایکی معنایه کلور اول بر
پیر اقدیر قیل قولاغته بگزر قیلوش دخی دیرل استاد رودک بیت چون بود صرخ از میان
ییلکوش * باخور زین کوشوار و خوب کوش * استاد کسائی * رباعی * بر ییلکوش قطره
باران نگاه کن * چون اشک چشم عاشق کرمان غمره * کوئی که پر بار مفیدست برک
آن * منقار با زلولو ناسفته برجه * ثانی بر نوع خاک اندازد یعنی طیراق آتیه حق یلندن
میوک و اوج طرفن یوکسک ایدرل آنکله زنبیله و چواله طیراق و سپورندی قورلر ابوالفرج
رونی بیت آفتابش خاکروب ییلکوش * آسمانش کنبه خراک آباد یی مع الفاء * بچای ناف
کوبک یوریسی دیدکری سنجور یی مع الکاف * پرستک و پرستوک یی کلاما بکسر الراء
و سکون السین المهملات اول فتح تاء مثناة ثانی ضم ایله جمع الفرسه و بعض فرمکلده
باه فارسی مفتوحه ایله روایت ایدرل اما فرهنک جهانگیریده کسر بایله ضبط و تخیج
اولتس فرهنک مرقوم هم نالیف متاخر و هم ماخذی معتمد کتب اولمغه اکامتبعات اولندی
برقوشدر ارقه سی و قور و فی سیاه و سینه سی بیاض و منقاری سرخ او را کثر درون
صفت خانه لده آشیانه ایدر فرشتوک و فرستودخی دیرل ترکیه قرلغچ مرید خطاف دیرل
طیب یوسفی بیت اذ پرستوک خوری کرلخش * دیده رار و منی آید حاصل * خون
اورا جو یا شاند زن * شهورت زن همه کرد زائل یی پرک یی سکون راه مهله ایله بوزن
و معنی پلک چشم یعنی کوز قباغی حکیم فردوسی * مثنوی * چونانده برین کونه باشد بدوی
چه من دشمن لشکر جنگجوی * نمانم که برهم زمر پرک چشم * نکویم مضی پیش او جز بخشم
یی پرک یی کسر راه مهله و سکون نوله یعنی پرند مرقوم یعنی قاج جوهری و آنک لمعه سی
کذافی مؤید الفضلا اما فرهنک جهانگیریده شمشیر جوهر دار و فلزات نودندن برنج معناسنه
زبان هندیله پیلل دیرل یی پرستک یی فتح زا و سکون شین معجین ایله حکیم و طیب
و جراح دقتارنده روایت اولمشدر اما باه موحد و آخری کاف فارسیله اولتی اوزن اکثر
معتبر و معتمد لغتله مسطور اولغین باه موحد و دخی تحریر اولندی حکیم فردوسی بیت
پرستی در زمان هر دردمند * درین درستی و راه کردند یی پرستک یی سکون سین مهله و فتح
تاء مثناة و نوله ایکن ذیدکاری یشد یی پرستک یی سکون شین معجه ایله درت معنایه
کلور اول یعنی جمیع قور حق صاحب ابوالعانی بیت کیسوی پیشک برسر آن سرو باغ
من * مرغ دل انام شاه لانه کویا * ثانی غلب مرغان معناسنه ثالث بعض فرهنک
الم و غصه معناسنه رابع فرهنک جهانگیریده قرعه در شرکامیا لارنده تقسیم امتیای چون
اتارل یی پرستک یی کسر لام و سکون سین مهله و ضم تاء مثناة ایله قرلغچ معناسنه که پرستوک

پرستوک دخی دیرل کذافی فرهنک جهانگیری یی پلک یی سکون لامله کوز قباغی معناسنه
خواجه سلمان بیت پلک کبود ترکس چشم پر آب من * نیلوفر یست کونکنده میل آفتاب
ضم بایله ده مرویدر یی پلک یی فتح نون اول و سکون نایله یعنی درجه خانه کذافی مؤید
یی پرستک یی سکون نوله بر نوع صواو لکی در بر شیا نروزی یی که بکرمی درت ساعت در اون
بیک اولک صوطلو غیبه دک تخمین و تقسیم آیتش لارنک براولکنه پلک دیرل باقر دن
و باخود توجدن کاسه کی ایدوب دینده بر کوچک دلاک قویوب صواو زربنه قورلر تدریحیله
طول و برصنعت ایلشار طولد قلعه کندودن بوشتانور برکون بر کجه ده اون بیک کره طولوب
بوشتانور اکاپلک و پلکان دخی دیرل تعریف ایدوب قبحان دیدلر و مزبورک قبحانه مشاهیر
وار در حکیم سنایی بیت درجهانی که بایدت بودن * کبه پلکان توانش نبودن * و طریق
مجاز اوزن هر کاسه یه پلکان دیرل یی پیازک یی فتح یای تحتانی و زاء معجه ایله ایکی معنایه
کلور اول راوتدر اندن حصیر یا پارلر و اورلر ثانی بر نوع کرزد که باشی اولان طوی زنجیر
و باخود طسبمه ایله دسته سینه بند ایدرل پیازی دخی دیرل ترکستانده کسکن دیرل کذافی
فرهنک جهانگیری یی پلک یی سکون یای تحتانی و فتح تاء مثناة ایله پید لغتینک معنای
رابعی ایله مراد قدریه و ده و بی فایده معناسنه کذافی فرهنک جهانگیری یی پلک یی
سکون یای تحتانی و فتح جیم فارسیله کوبک یوریسی معناسنه کذافی المحمودی و طول و لاسق
نسنه یه دیرل مولانا ماتی بیت زبچاک مارکیانی کند * به پیچید بر خود صبر بلند یی پلک
سکون یای تحتانی و فتح جیم فارسیله درت معنایه کلور اول راوتدر که کوئی اولمز هر قنقی
اغاجه صار یا ور سه قوریدر عریسه عشقه و لبلاب دخی دیرل ثانی سر بتد نان یعنی عورنلر
باشلرینه بغلقلری نسنه ثالث ایر بشم و ایلک یوماغی رابع زهکیر که بویوزدن و کوکدن
ایدرل یی پلک یی سکون یای تحتانی و فتح لامله چتال دمرناو بر او قدر شکم بوییتدن فهم
اولنور بیت هلال عید را مانست چرخ پلک اندازان * که بکشایندار ورزه وجودش
کشته دشمن * کذا نقله کال پادشاه زاده اما سائر نسخه لده بعضی دمرناو او قده دیرل و مناسبت
دخی وار در چتال دمرناو او قدر دیش یو قدر یی مع الکاف الفارسی * پستر آهنگ یی
لوازم جامه خواب یورغان و دوشک و چارشب و امثال یی پیش آونک یی انسانده و حیوانده
جمله دن ایلر و کیدنه دیرلر دوه و قاطر قطارند پشنک دیدکاری بودند راضی یی پیش آهنگ یی
اولوب قصدی ایلر و ایلر و کیدی دیملک اولور متانی نکوبیت شانی از فرهاد و مجنون
و اپسی دون همیتست * در قطار بخیمان عشق پیش آهنگ باش یی پیل کوشک یی کل
و بیاس در که عریین نورالریاس دیرل فتح نوله کذافی مؤید الفضلا یی پلک یی سکون
یای تحتانی و ضم نوله اکشی یوغرت معناسنه که پینو دخی دیرل کذافی معجم الفرس یی مع اللام *
پلک یی کسر شین معجه ایله ایکی نسنه یه دیرل که بری برینه اونل زبل کی و امثال هر نه که
بری برینه اوریاور کذافی فرهنک جهانگیری یی پلک یی سکون لامین و بانیین مکسوزین
ایلر بورکه عریسه فلعل دیرل منوچه ری * قطعه * نکار من چو حال من چنین دیند * بیازید
از مره باران و ایل * تو کفنی پلک سوده بکف داشت * پراکنده از کف اندر دیده پلک

و ابل کسریا موحد ایلدیر و فرته یغان یغون دیرلر یل یی بو زن دل اوکده
معنا سنه که پاشنه دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت در یغ ابن بر و بزبالای او * رکب
دراز و دل و پای او * شمس فخری مانده در سنگلاخ محبت و غم * آبله کشته پاشکافته یل
یو قولی مؤید مولانا معروفی بیت همیشه کفش و پاش را کفیه بینم من * بجای کفش
و پاش دل کفیه پاسبی یی بچال یی سکون یای تحانی و فتح خاء معجه ایلد فضل مرغ یعنی
قوش اترسی میر خسرو بیت روز کور فسق کی بیند مقام نور شرع * کفیه مسجد پر
از بچال مرغ شب برداست یی پیرار سال یی سکون یای تحانی و راء ثانی و فتح اول و سبت
مهملتین ایلد سنه کد شته دن اولکی سنه معنا سنه در میر نظمی بیت نه اکنون بوده است
این محنت و غم * که از پیرار سال دردش کشیدم یی پیر زال یی ایکی معنایه در اول
لفظ مرکب اولوب پدو رستم اولان زال در که تعظیما پیر کله صنی مضاف ابلش در ثانی
فرتوت یعنی یا شلو عورت امیدد که پیره زال دخی دیرلر و مسن اختیار له اگر اما پیر زال
دیرلر یی یال یی سکون یایله ایکی معنایه در اول بر جا نور در معروف معرب فیل در ثانی
یعنی خریده که یله دخی دیرلر و شکیل بوندند یی مع المیم * یچکم یی سکون یی فارسی
و فتح کافله ایوان و بارگاه معنا سنه که بشکم دخی دیرلر بعضی فرزند کمرده اول خانه یه دیرلر که
اطراف یی شیکه اونه اسناد رودکی بیت از تو خانی نکار خانه چشم * فرس دیبا کشیده
در یچکم * شمس فخری * قطعه * رستم عهد شیخ ابوامحق * شاه عادل شهنشاه اعظم
آنکه از نو بهار معدلش * همه آفاق کشت چون یچکم یی پدرا م یی سکون دال و فتح راه
مهملتین ایلد آراسته و خرم و نیکو با آسایش و جای آرام چون باغ و خانه و مجلس کذاقی
شرفنامه حکیم انوری بیت ای ز طبع تو طبع به آخرم * وی ز عیش تو عیش به پندرام * مختاری
* قطعه * یکی قصیده بگو و بخوانش بر سر خوان * چور و زعید بنز دیک اوروی بسلام
دران بکوی درین عید صد هزار بیان * نه روز کار وفادار دولت پندرام * بعضی فرزند کمرده
یعنی همیشه مذکور در مختارینک یعنی بو معنایه مناسب در یی پراهام یی اسم مجیدد که معرب
ابراهم در بهرام کور زمانه غایت بخل و خست ایلد مشهور بر کسینه واردی انک نامی ایدی
حکیم فردوسی بیت پراهام بی بر جهو دیست زفت * بکار فنی او را نشاید نهفت *
مجمع الفرید فتح با موحد ایلد ذکر اولندی که مر اما فرزندک جهانگیر پد کسریا فارس یله
فتح اولشد یی بشکم یی سکون شین معجه ایلد یعنی یچکم مر قوم حکیم ناصر خسرو
بیت این جنبش یی قرار یی حال یی افتاده بدین بلند بشکم * وله بیت بدیدارد یعنی
در خلق عالم پیشی وکی * چو فردا این سخن کو بیان برون آید ازین بشکم یی پیر تعالیم یی
معالم علو بدین کذاقی شرفنامه بو معنایه حکیم ذوقی * مصرع * مراد پیر تعالیمست و من
طفل سبقت انش یی پیر و زرام یی ضم راء اول و فتح ثانی و زاء معجه موقوفه ایلد زمان قدیم
بر شهر آیدر حکیم فردوسی * مثنوی * یکی شادمان کرد پیر و زرام * بفرمود کورا
نهاده نام * جهان دیده گویند کوی دیست * که آرام شاهان فرخ دیست * بو بیتدن
فهم اولور که شهر دی اوله یی پیرلارام یی سکون یای تحانیله بو زن بی آرام پر معظم مستحکم

و مستحکم خصما رک اعبد و حذف یا یله دلارام و زن دخی از و نیکو کذاقی مجمع الفرید
بو معنایه مسعود سعد سلمان بیت توبه دلارام و شهم تو بخ اسان * توبه دلارام و دول
تو بسرائند یی ییاسم یی سکون یای تحانی و لام موقوف و ضم سین معمله ایلد تو را نیکو
پیران و یسه نک برادریدر رستم ایلد عظیم جنک ایدوب آخر رستم آتی ملاک ایلدی حکیم
فردوسی بیت پیرار است آن جنک را ییاسم * همی اند چون شیر یا یال و دم * حکیم خاقانی بیت
آتش تیغش چو تافت پنبه شود بو قیاس * باد نه پیش چو خاست پشه شود ییاسم
ی مع النون * پلایان یی سکون تا مشناه و فتح یای تحانیله یعنی دشمن کذاقی المجمع
بو معنایه میر نظمی بیت بهار عمر هرید خواه و پشیمان * همیشه در خزان و برک رزان
ی پزمان یی سکون زاه فارسی و فتح میله افسرده و بی رونق سیف اسفندی بیت
در انتظار عهد شب قدر زلف تو * پزمان تر از چراغ بروزم زمان زمان یی پرتو لیدن یی
ضم زاه فارسیله در هم شدن و پریشان گردیدن حضرت مولانا قدس سره بیت یکشب
این دیوانه را مهمان آن زنجیر گیر * در پز و لاند سر زلف ترا و لیدن گیر * فرزندک جهانگیر پد
کسریا یله مروید یی پستان یی سکون سین معمله و فتح تاه مشناه ایلد مع معنایه در ضایع
نیریزی بیت عقل دور اندیش بر ماراه روزی بسته است * ورنه هر انکشت پستان نیست
طفل شیرازی پنددن یی فتح سین معمله و سکون نوله پندیدن لفظدن خفقد یی پنداریدن
سکون نون و کسر زاء معجه ایلد یی پنداشتن یی سکون نون و شین معمله ایلد کلاما
صانع و دانستن معنایه یعنی یلک و نکیر لک ابلک یعنی کند و ده اولین سنه یی و ارضاق
معنایه در عربیه ظن و جفتایده ساغیماق دیرلر یی پکان یی سکون نون و فتح کافی
فارسیله طامس معنایه در بیوک اولسون کوچک اولسون عموما و شیر بهیجر طامسی در
خصوصا حکیم سنایی بیت در جهانی چه بایدت بودن * کدبه پشکان تو اش پیودن
ی پندیدن یی سکون نون و کسر کافله کند و کند و ایلد سو با ملک و طار لغت معنایه در
ی پشمان یی اگر چه کز لو و خفی معنایه در اما غنی یعنی کز انش معنایه ده کور چغتای
اسانده یا شونقان دیرلر فرهاد نامه ده خزان وصفند ایدر بیت یا شوندی بر کل تو فراغ
ایچید * نهان اولدی شهر یا فراغ ایچید یی پیاور دن یی ضم واو و سکون راء معمله ایلد
دری ایچید ات بر نلکه دیرلر یی پیچیدن یی سکون یا نین و کسر جیم فارسیله بر قاج معنایه
مصدر اولور بوز ملک و صار لقی و طولاشیق و سوبلر کن طلق و بو کلک و بو کلک معنایه
بالا اتفاق مثال معنی اخیر خواجه سلمان بیت میج سر ز من ای غرنا زین میای * که
نیست عمر مرا وقت پای پیچیدن * معانی مذکور نلک متعبدیمی پیچانیدن کور صار لقی
معنایه چغتایده تانکلاماق و تانکارماق دیرلر فرهاد نامه ده فرهادی بشکه قود قری محله
دیر بیت حیر حله ایجر اباغلابان جست * مرصع مهاد ایچیکا تانکد بلار دست *
و صار مغه چیر ماغ دخی دیرلر مثلا مکتوبی و یا خود یی و قاشی بوراق صار مغه دیرلر
میرعلیشیر بیت جاندا قویدم چیر ماغان مکتوبی هجران ارا * بیلمان اول مکتوب و با خود
الفقر و جان ارا * طولاشوب صار لغه تار ما شقاق دیرلر میرعلیشیر بیت چیقنی زلفین

سماح اوق چاه ز نخت اندین کونکل * عنکبوت اول نوع که تار یفه چیه غن در ماسیب
 ۲۹۱ بیختن بی سکون یای تختانی و خاء معجه موقوفه و فتح تا ایله یعنی بیچیدن مرقوم فی جمیع
 الامانی کنانی فرهنک جهانگیری قنای رکن الدین دعوی دارقی * قطعه * جز آب دودیده
 می نشوید * کردی که زمانه بر رخ میخت * چون هست زمانه سفله پرور * کی دست زمانه
 میتوان میخت * بیچیدن بی سکون یا نین تختانین و کسر خاء معجه ایله پان لوق و قالع مق
 مناسنه * پیراستن * فتح را و سکون سین مهملین ایله جمیع فرهنک کرده دوز ملک
 وزه ملک و کوردک سیمک و اغاج و باغ بود لوق و زراعت ایچون تار لا اصلاح ائیمک و جهوری
 طواید روق منالینه مصدر در اما فرهنک جهانگیری پیراستن ضد آراستن ازان جهت که
 آراستن یعنی افزودن است و پیراستن کم کردن بو معنایه شاهی اولدر که اول وقت که
 سلطان محمود خاص ایاز امرایانیکه زلفن کسوب کیدن ایاز امری پرینه کتور بیچک
 سلطان محمود اول حالدن بی تاب اولدقه استاد عنصری نظم ایشددر * رباعی * کرعیت
 سر زلف بت از کاستن است * چه جای بغم نشستن و خاستن است * جای طرب و نشاط
 می خواستن است * کاراستن سر و ز پیراستن است * پیرامن و پیرامون بی کلاما بسکون
 الیاء و فتح الراء چون معنایه که عربیه اطراف و حوالی دیرل شیخ سعدی بیت در میر
 و وزیر و سلطانرا * بی وسایات مکرر پیرامن * ابوشکور بیت به پیرامون آن دو بود کوهی
 کران بد در دل کردون شکوهی * چغتای لسانه تیکرا دیرل * پیران بی سکون یای
 تختانی و فتح راه مهمله ایله افراسیابک صاغ قولد و زیری ایدی اکثر رسته چنکه سر لشکر
 ایدردی پیران و بنده دیرل و وصول قولد و زیری قراخان ایدی * پیراهان بی فتح راه مهمله
 و مهمله یعنی پیرامن حضرت مولانا قدس سره بیت برو بروی پیراهان یوسف * که چون
 یعقوب ماتم وار کشی * پیرامن بی کولک عربیه قیص دیرل طالب آملی بیت غافل
 از مصر بکنعان مروای باد صبا * که تاراج دهی نکبت پیرامن را * شیخ سعدی بیت
 پیرامن بر کرد رختان * چون جامه صید نیکبختان * پیرامن بی حذف الفله ده جایزد
 و استعمال اولدور * پیرایدن بی فتح راه مهمله و کسریای اول و سکون ثانیه پیراستن
 معنایه متعبدی اولور * پیره زن بی یاشلی قوجه قری به دیرل میر نظمی بیت
 پیره زن دهر طلاقشیده * بر سر او پای مرادت بنه * پیرین بی سکون یا نین تختانین
 و کسر راه مهمله ایله یعنی آب بدو * پیرین بی سکون یای تختانی و فتح راه فارسیله کیکاکوسک
 بر نامدار پهلوانی امیدر حکیم فردوسی بیت بکا بیژن و کیوو آزادگان * جهانگیر
 کوردوز وکشوارگان * وله بیت ابا بیژن و کیوو کلباد را * که برم زند آتش و باد را *
 نچه زمان بر چاه عمیق ایچند محبوس قالب عاقبت رستم واروب حبسندن خلاص ایلدی
 صائب تبریزی بیت ز قید عشق ترا چرخ میکند آزاد * که رستم آرد بیرون چاه بیژن را
 پیشان بی بیژن ایشان یعنی پیش پیش یعنی زیاده ایله ایلرو و شویله که آندن ایلرو کسنه اولیه
 شیخ عطار بیت آئی مرد کمر و چه روی پیش زین به پیش * چندین مرو به پیش که
 پیشان بی نیست * و دخی قاش و چوقه و امنای امته ملک اولدری معنایه بی پیش نشین بی

بی ایه که ماما جاده دخی دیرل عربیه قابله دیرل اطفال طوغردوب کوبکین کسن خاتونه دیرل
 کذافی فرهنک جهانگیری * پیشن بی سکون یای تختانی و فتح سین معجه ایله خرما لینی که
 آندن رسن ایدرل کذافی شرفنامه * پیشین بی ایلرو اولان نسنه غاز ظهره نما ز پیشین
 دیرل نهاده نماز مقدم در مقابل پسین در که کیر و اولان نسنه به دیرل عربیه مقدم و چغتای
 بوزون دیرل صبه سیان ده پادشاه مدحی اولند بیت چون دینک و سوسی شاهلار قولی
 شاه مدح بوزون دیماک اولی * بیچیدن بی سکون یا نین تختانین و کسر کافله قاورلش
 بغدادی صویله یومغه دیرل * پیکن بی سکون یای تختانی و فتح کافله اورلش الک میر
 نظمی بیت بن هرموی سورخ کشته در تن * شد از پیکان مرکان جسم پیکن * پیلتن
 بر نسنه نیک یوکاکی و صفند استعمار طریقله پیلتن دیرل خواجه سلمان بیت آمد بدوز
 معدلش کربه شیرگیر * کرد دین تربتیش پشه پیلتن * و دخی رستم زال القابند در *
 * پیل دمان بی دمان زورمند و غشایان و خشمناک معنایه در که قیلک صفت مدوحه سیدر
 میر نظمی بیت چور بستند بر پیل دمان تخت * برو به شسته آن شاه جوانخت *
 * پیلتن بی سکون یای تختانی و لام موقوف و فتح قافله قریه اولان جیوان و دخی بوغون
 اولان نسنه به دیرل * پیلون بی سکون یای تختانی و فتح لام و وایله بر نوع لطیف و ابجه
 حریر در که ذی قیامت اشمه بی آندن ایدرل * پینو پین بی سکون یای اول و ثالث و کسر
 ثانی و ضم نوله یوغرت قور یسیره بشن طعانه دیرل پینو یوغرت قور یسیدریای ثانی
 نسبت و نون ناکیدا ایچوندر * مع الواء * پینو بی سکون خاء معجه و فتح نون و ضم جم
 فارسیله اول نسنه به دیرل که ایله قولتوغندن صدا ظاهر ایدر معزله لوق ایچون اکا
 غایغ و غایغ و غایغ دخی دیرل کذافی فرهنک جهانگیری شاعر دیشدر بیت سنده
 از شعر من بخنده مکر * شعر من حکم پینو دارد * پرستو بی کسرا و سکون سین مهملین
 و ضم تاه مثناة ایله قرفچ که عربیه خطاف دیرل شیخ سعدی بیت لپانش لعل چون
 خون کبوتر * سواد زلف چون پرستو * و شمس فخری بیت همای فتح بر ایوان قدرت
 نهادست آشیانه چون پرستو * پندو بی سکون نون و ضم دال مهمله ایله بوزن هند وایکی
 معنایه در اول صدای آب ثانی کنه دید کاری مکس در حیواناته یا پشور * پیاز و بی
 فتح یای تختانی و ضم زاه معجه ایله بر نوع پیازد شتیدر بصل عنصل و طب کتا بلزده
 اسقیل دخی دیرل * پیاستو بی فتح یای تختانی و سکون سین مهمله و ضم تاه مثناة ایله ایکی
 معنایه در اول دهن فراخ یعنی بول اغز معروفی بیت پیاستو نبود خلق را مکر بدفان *
 ترا بکون بود و کون بسان دروازه * ثانی یعنی بوی دهن شمس فخری * قطعه * نسبت ترا
 به بخشش و کوشش بابر و شیر * کفتم کنم ولیک نمی آیدم نکو * زیرا که این چودودی باشد
 سیاه روی * وان نیز کربه است بنسبت پیاستو * پشرو بی سکون یای تختانی و سین
 معجه و فتح راه مهمله ایله ایکی معنایه در اول ایلرو کیدی و مقدمه خیش و غیره شیخ
 سعدی بیت کردا پشرو لشکر اسلام بود * کافرا زیم توقع پرو دتا در چین * ثانی
 سازده مقدم ادا اولنان آهنگ معنایه چغتای لسانه ایلرو کتمکه با شلاق دیرل

سبعة سیاه ده قرخ شاه جانانه بی خواجه انجیه نکاح ایدوب خلق او کجھه زقافه
کو تر دکارت دیر * قطعه * خواجه بی با شلا دیر اول ساری * که نهان ایردی ماه رخساری
خواجه اول اوبکا چونکه قویدی ایاق * با شلاغان خلق چیقنی جمله اراق * پیانو
سکون یای تحتانی وغم لاله مسواک اغاجیدر که مرید اراک دیرلر حقایق الاشیا نام
کتابن مسطوردر که پیانو اراک اغاجنک یشیدر کدانی مؤید الفضل * یشینو بی سکون یای
تحتانی وغم نون ایله اکشی بوغرت و بوغرت قوریسی شمس فخری بیت چوتوشند بناتی
و حسودت * بود سخت و ترش مانت یشینو * حکیم سوزنی * قطعه * برادران رابو صف چو
داد کنند و جو * بها گرفت ازیشان بضاعت مزبانه * اگر بضاعت مزبانه یشینو بود *
نمود کنند و جو نیز جز که تخم و گیاه * میان تخم و گیاه و میان کنند و جو * بنی تفاوت
نمود چو عقل یشیند راه * مع الهاء * پخلوجه و پخلوجه بی کلاه با سکون انشاء العجبة الاول
بضم اللام واثانی بکسر الهاء یعنی پخلجوی مرقوم یعنی قولتق او تدر مک کدانی نیازی بخاری
بیت در میان فرس میدانی چه باشد پخلجو * درهری پخلجوه کویند از صغیر و از کبیر *
بی پزاده بی فتح راء مهمله و سکون زاء معجیه ایله اتمک یا معی ایچون دکرمی کساش خیمه
دیرلر کدانی مؤید الفضل * پرره بی سکون راء مهمله اولی و فتح ثانی و کسرباه فارسيله
یعنی یشینو یعنی پول شمس الدین محمد و رکانی بیت درست کشت که خورمشید در خزانه تو
قراضه ایست دغل بر مثال پرره * پرسته بی کسر او سکون سین مهملین و فتح تاء مثناه
ایلله عورت خدمتکار دیرلر کدانی فرمک جهان تکیری مجمع الفرسده فتح با ایلله منقولدر
بی پزه بی فتح زاء معجیه ایلله ایکی معنایه در اول اکیر کوکی وج معناسنه ثانی اساعه یعنی
جنک آلاقی میر نظمی بیت بیوشید پزه سرتا قدم را * کشید یشین خود زرین علم را
بی پرسته بی سکون سین مهمله و فتح تاء مثناه ایلله فستق اغزی آچلمشنه پرسته خندان
دیرلر صائب تبریزی بیت مهر زن بردهن خند که در باغ جهان * سرخود میخورد آن
پرسته که خندان باشد بی پرستدره بی فتح سین و دال و راء مهملات و سکون نون ایلله یعنی
جرامزاده ولد الزنادیمک اولور ابوالمعانی بیت چو اصل دختر رز بوده است حلال بکو *
عرق میار مجلس پرستدره باشد بی پرستدره بی اسم مفعولدر مقبول و کز به و خوش
کردار و دخی تزکیه اولمش شاه معناسنه در بی پشولیده بی غم شین معجیه و کسر لاله
پراکنده و بریشان و زولید مشرق مشرق بیت دل درویش سراسیمه بهست * طره
دوست پشولید خوشست بی پله بی لام مشد دایله تراز و کفه سنی حکیم سوزنی بیت
در پله ترازوی اعمال عمر است * طاعات دانه دانه و عصیان تنک تنک بی پله بی لام
خفته ایلله برنوع سکوت اغاجیدر پیراغی پنجه به بکزر قران السعدین دیمشدر بیت پنجه
کشادست درخت پله * راست بخون ناخن شیر پله * بر معناسیمه پایه زردبان فلکی
مشروانی معط * خسرو ملکستان باز کفش بر آسمان * بام و راز زردبان چرخ فرو تر این پله
محتاج محمد و شاه پله فتح با و لام مشدده ایلله بوزن سله پایه زردبان و کسربا ایلله کفه
تراز و دیش شمس فخری بیت زجود و بخشش اوباز کردد * ززر پر کرده کیل و صاع پله

ویلله بی پرستدره بی سکون نون و فتح دال و راء مهملین ایلله یعنی پرستدره مرقوم بی پرستدره بی
سکون نون و و او معروف و غم دال و فتح راء مهملین ایلله یعنی صدای آب یعنی صو
آقرکن ظاهر اولان صدای اوبالمعانی بیت آنقدر سید سبیل طوفان زای امشک چشم من
پوشه کوش جهان پرستدره عالم گرفت بی پرستدره بی سکون نون و فتح کاف فارسی و راء
مهمله ایلله بغدادی صاپندن ایتدکاری طبع که غله صاوردرلر بی پراده بی درت معنایه کاور
اول معروف ثانی شطرنج قطعه لرند معروفدر ثانی مؤید الفضلاده برنوع کادر بوقولی
مؤید میر خسرو بیت جانی که بره کنند کاکش * در کوچه دهد کل پیاده * رابع مجمع الفرسده
برنوع سکوندر سیف اسفرنگی بیت از بی مید پیاده در بهار خلق تو * بادهای دی عنان
عنبر امشب کشید بی پیاله بی مخصوص شراب قدحیدر خواجه حافظ بیت مادر پیاله
عکس رخ یار دیده ام * ای بخیر زلذت شرب مدام ما * و طلو شراب اولق شرطدر
طاب آمل بیت اوراق کهنه کی بی کهنه میرسد * ذوق که در پیاله بود در رساله نیست
بی پرسته بی سکون یای تحتانی و فتح تاء مثناه ایلله ایکی معنایه کاور اول یعنی قتیله عموما
ثانی قتیله چراغ خصوصاً بی پیجه بی سکون یای تحتانی و فتح جیم فارسيله بش معنایه کاور
اول یعنی زیستان یعنی قاشق ثانی بوزغی که تحت دالر ثانی صاغی که بعضی نسته
صادر لر رابع پرده خامس صامق معناسنه که فرغند دخی دیرلر ابوالمعانی بیت در کردن دل ما
زلفش شدست پیجه * نتوان زهانی ممکن این کار خاص عشقشست بی پیچید بی پیچیدن
لفظندن اسم مفعولدر و دخی بلا ز که جبه و یا خود دیورمه آید * و هو البوار الممول من الذهب
والفضة کدانی المشکلات بی پیچیده سکون یا ثین تحتانی و کسر جیم فارسيله بی پیچی
دیرلر براغاجدر بی پرسته بی پیراستن لفظندن اسم مفعولدر حالت معانیسی ذکر اولندی
اول یعنی آراسته شاعر بیت زیولا دیو دند پیراسته * به پیش شهنشاه برخاسته * ثانی
باغ و اشجار کز زیاده دالترین کیمک معناسنه حکیم انوری بیت ای جهان از عدل تو آراسته
باغ و ملک از خجرت پیراسته * ثالث کتاب النامی فی الاسامی ده مزدوعات و اشجاری
کثیره اولان قریه و غیری مکان رابع زراعت ایچون اصلاح اولمش تارلا خامس مجمع الفرسده
خارج شهرده بعضی ممکنه معلومه مزین و مرتب اولمغه دیرلر بی پیرانه بی قوجه وادی
دیمکد زخواجه حافظ بیت ای دل شباب رفت نجیدی کلی زعر * پیرانه سر یکن
هزری تنک و نام را * و یعنی پیری و اختیاری وله بیت اگر آن طایر قدسی زدرم باز آید
عر یکدشت به پیرانه سرم باز آید * بوعبارتنک اکثر آراستده سراضا قتیله استعمال
ایدلر بعضی نسخه ده صیاد معناسنه ده منقولدر بی پیرانه بی سکون یای اول و فتح ثانی
وراء مهمله ایلله آرایش و زیور و زیب و زینت و یا عشق معناسنه حکیم انوری بیت
از کوهر تودست قضا * هیچ پیرانه بر زمانه نیست بی پرزه بی سکون یا و راء مهمله و فتح
زاء معجیه ایلله ازل بعضی نسته قویوب بخلق اثواب و غیری کدانی مؤید بی پرزه بی
یعنی فیروزه معروف جواهر نونندن کوک طاستدر مقبول و اعلامی نیشابوز طاغزنده اولور
برنوع جدید معنی سنابکی دیرلر قتیله نیشابوری قدر دکادر معنی فیروزه در جواهر نامه

قلبه به پوتی دیرل اکثر شمرل زده پوتی لوت معنایه ایراد دیرل اول ایسه طعام قسمند نذر
حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * شیر خوان کی شناسد ذوق لوت * هر پر پر پوی
باشد لوت پوت * عشق باشد لوت و پوت جانها * جوع ازین رو یست قوت جانها *
پوت پخت و او مجبول و سکون خاه معجه ایله بمعنی پخت کذا فی فرهنگ جهانگیری میر
خسرو بیت همه کس بهر عادت حیل می پخت * شه غازی بت و بتخانه میسوخت
پوت پوز درخت بمعنی تنه درخت ترکیه اغاج اوزدکی دیرل پوت پوت و او معروف و سکون
مین ممله ایله مطابق دریدر آدمک و حیوانک و نباتات قشور نه ده دیرل عربیه جلد
دیرل کسر جملله چفتایده نیری دیرل کسر تایلله مع الجیم * پچ بمعنی یومری اولان نسنه به
میرل و ریدم میثی و بعضی استیاده کثرت معنایه کاور ضبط و حد دن مجاوز اوله میر نظمی
بیت نمائند بدل صبرای خدخو * ولی پچ مشه جور و آزار تو پچ پچ بمعنی یکی آدم اراستند
مخفی مکالمه که فسلدی دیرل و دخی رلفظدر که اوغلاق و یکی جفرلر ایکی معنایه شمس خیزی
قطعه * در رسته انصاف جمال الحق والدین * هرگز معنی ظلم نکو ندیده پچ پچ * از معدلتش
کریک شیان همجو شیانان * خوانند بران کله را جمله به پچ پچ * بولغنی بعضی صاحب
فرهنگ به مکتوب ده روایت ایش و بعضی لری خصوصاً فرهنگ جهانگیری مولانی به
مضمومه ایله نقل ایش ایکی وجهی ده جائز اولغله خیر اولندی پچ پچ * سکون راء
مهمله وقع کاف و نوله جوزلی و باد مل حلوا و کسر کافله ده بر ویدر پچ پچ * لام و سکون
واو ایله مست اندام اولق معنایه میر نظمی بیت گذشت عمر نای ایام پوج * و سیمه
به پیری و بوده پلوج پچ پچ * واو معروفه ایکی معنایه در اول درشت و نا هموار و یومری
اولان نسنه که لطافت و زراکتدن خارج اوله ثانی پچ پچ رایشه بر امین نسنه اکثر هیچ لفظنه
متراصف استعمال ایدر شاپور بیت شیم پوج و روزم با تظار گذشت * پچ پچ و پوج مرار و
و روز کار گذشت * و صائب دخی دیه شدر بیت گفتگوی پوج ناصح رانی فهم که چیست
اینقدر دانم که بای فیه در کوشم تهیست پچ پچ * واو معروف و کسر زاه معجه و سکون
توله عذر معنایه یعنی اعتذار ایلک پوزش دخی دیرل مع اخاه المعجه * پچ پچ کوزده
اولان چبق که علت سببی ایله اوله پچ پچ * واو مجبول ایله دخی چبق معنایه مر ویدر
میر نظمی بیت سدر این ضعف پیری نشان شیوخ * بود چریک بینی و در چشم پوخ *
پچ مع الدال المهمله * پرد پچ راء مهمله ایله فرهنگ جهانگیری بمعنی پر شود شیخ سعدی
بیت تو خود را کان پرده پر خرد * انانی که پر شد دگر چون پرد * ثانی سکون و ایله
لفظ و یا کلمه معنایه در ابوالعانی بیت تانفهمد سخن از حال دلم حرف وصال * پرد کوی
بنان دلبری مثل و هیال * و زبان کیلانی ده پل معنایه در پچ پچ * سکون زاونون
وقع غین معنایه ایله سماق پیاخی و دری دباغت ایش کوری اوت بعضی نسخه ده قاطر آوازه
دیرل پچ پچ بمعنی سکون نون و فتح جیم غار سیمه پیشانی بند معنایه در آلن باغی دیلک
اولور عربیه عصابه دیرل استاد رودکی بیت هر که مارا در غمی سازد اسیر * چون پچ پچ
باز کید پچ پچ بند * و استاد سعدی بیت به پچ پچ دلم چون به پچ پچ * به بند در غم دلم

دلم پچ پچ پچ پچ سکون نون ایله محلوچ پچ پچ یوماخی که اکیر ملک ایچون حاضر ایدر ۲۶۰
اکا پچش و پچش و پچش و باغنه و کاله دخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری
پچ پچ اوج معنایه کاور اول اماله ایله ارغچ در که عربیه سدا دیرل حکیم فردوسی
بیت زیزدان و از ما بدان کس درود * که تارش خرد باشد و زاد پود * شیخ نظامی بیت
چند ز تار طمع و پودلاف * رقد هر سفله شوی حله باف * بوبینک مقتضای تارارغ
و پودارش اولمقدر لکن رومن فارسی لغت جمع و خیر ایدر نعمة الله و حاجی و غیر یلری
پودارغچ و تارارش در دیو یاز مشرطاهر لسان فارسیک توغلاری چندان اولما مقدر ثانی
فرهنگ جهانگیری پچ پچ بمعنی کهنه حکیم فردوسی بیت شمی کونتر سدر ویش پود *
بشهنامه اوزا نیاید ستود * ثالث اماله سراسکی بزی یا قوب قاید دیرل اکا پچ و خفت
دخی دیرل عربیه مراق دیرل شمس خیزی بیت مشک نیست که آتش زنه سنک بلارا * جز جان
و تن دشمن جاهش نبود پود پچ پچ * واو معروف و سکون راء مهمله و نون و فتح مهمله صاحب
اولاد اولان آدمه دیرل و واو مجبول ایله خوشبو راوت آیدر کذا فی فرهنگ جهانگیری
پوشند پچ پچ * واو معروف و فتح شین معجه و سکون نوله بمعنی سر پوش کذا فی مجمع الفرس * پولا
اوج معنایه کاور اول جوهر دارد و در که معروف و قدر طالب آملی بیت سحاب لطف تو کراستین
قشان کرد * نقوش کینه شود محو ازل پولا * ثانی مبارز ایرانیان دن بر پهلوان آیدر ثالث
مازندران دیواندن بر دیو آیدر که رستم آئی هلاک ایلدی پچ پچ * مع الراء المهمله * پخته خوار پچ
بمعنی کدا و داماد مثال اول شیخ سعدی بیت اگر دست همت بداری زکار * کدا پیشه
خوانند و پخته خوار * و داماد معنایه اولد و غی عموم اولما مقدر اچ کویکو اولان لره
دینلک هیچ اولور مکر کثرت استعمال ایله جمله سنه شامل اوله پچ پچ * اسکر چه طلوع
معنایه در که مقابل تهی در اما تکرار و بسیار معنایه سنه استعمالی دخی غایت شایع در
صائب تبریزی بیت چار بازار عناصر پر مکرر کشته است * وقت آن آمد که بر چینه این
بازارها * عربیه ملو چفتایده تولون و تولادیرل سبعة سیان ده بیت تولای آئینب سرشک
پیرلا کوز * آیتا باشلادی حالتیدین سوز پچ پچ * سکون راء مهمله و ضم غین معجه
ایله بلغور معنایه میر نظمی بیت نباشد در شکایت هیچ پر کو * چود خانه شود پر غور
و معجو پچ پچ * سکون راء مهمله و فتح کاف فارسیله مرصع طوق و امثالی مجور نسنه
وله بیت شاهد این بنده او بودم * پر کری زنجیر خدمت کردم پچ پچ * پسندر پچ پچ
مهمله و سکون نون ایله اوکی اوغل معنایه استاد عنصری بیت جز باد ندر نمائند این
جهان کینه جو * با پسندر کینه دارد همجو باد ختنندرا * مادندر اوکی آناود ختنندرا اوکی
قره بکدر پچ پچ بمعنی شستیان حضرت مولانا قدس سره بیت نه مادر آمد و پشت
دار موسی ساخت * نه خطه خطه زعین جفا و فاسا زد پچ پچ * بشخور پچ سکون شین و فتح خاه
معنایه و واو معدله ایله کلام زاید و بمعنی و مدیان میر نظمی بیت کران آید بدل پیش
هرور * سخن را چون شود بیوده بشخور پچ پچ * سکون نون و فتح دال مهمله ایله بمعنی
مالدار و صاحب انبار و محکم و قوی پچ پچ * سکون نون ایله شیراز الکه سنه بر قلعه

في ياولغ في ضم لامه حيوانا تدن سود صاغت استقلاب معنائه في مع الفاء * في
آغز دن چقان هواشم و چراغ سويتد مکه اخراج ايد زلر مولانا جاي بيت هرکه بروی
منه فشاند تف * ميکنند بر چراغ انجم في مع الكاف * في سکون تاء مثناة ايله
اورس اوزرنده ورو با قردو کد کاري بيوک چکچ در حکيم فردوسي بيت سرسروان
ريز کرز کران * چوسندان برويتک آهنگران في مجشک في ضم جيم و سکون شين مجحه
ايله قویون وکی و امثالی حيوان ترسی کدانی الجمع الفرس في پرتک في سکون راء مهله
و ضم تاء مثناة ايله زياده استکون و يورغه آتہ دیرلر و کوچ معنائه ده و سیده نظر در
في پردک في سکون را و فتح دال مملتين ايله لغز و با کلم معنائه مير نظمی بيت باوکی ضم
حرف نيل وصال * بکويد مرار پردک بی مال في پروک في ضم زاه فارسيه معنی صدای
موجش و مهيب ايو المعانی بيت زاه و ناله زارم پروک افتاده در عالم * که پندارند بر خاسته
قيامت مرده و زنک في پروک في سکون زاه فارسيه تسبیح بوجکی معنائه در في پشتک
سکون شين مجحه و فتح تاء مثناة ايله اوج معنائه کاور اول جامه کوتاه که بيله دک ايدرلر
حاروم ديارنده دخی مستعملدر شنی و عجایبی دخی دیرلر حکيم سوزنی بيت اگر جبه
خاره رامستحقم * ز تو بش کم پشتی ز ندیچی * ثانی بر مرصدا آتہ و قاطره عارض
اولور ایا قترنده خرده دانه جگر چیه قوب پشر و شیشر یوریه دن آلیه و ثلث بر نوع او پنددر
بر آدم ابکی التي یره قویوب ایا قترین یوقا و قالدور ب یوزور اول او یونه سکندر و کردم
دخی دیرلر معنی لسانه بولت کتاب معنائه در في پشتک في سکون شين مجحه و نون
و فتح تاء مثناة ايله طيقور قولانه دیرلر في پشتک في فتح شين مجحه ايله کدی در که پشتک
دخی دیرلر عربیه هره و منقود دیرلر حکيم سنایی * مشوی * دل مجروح را شفا قرآن *
جان پردر در اوقرآن * تو کلام خدا برانی شک * کر نه طوطی و حمار و شک * اصل
ایمان و رکن تقوی دان * کان یا قوت و کج معنی دان * کمال غیاث * قطعه * از چرخ
تاکبوتر و از مرغ تاشتر * ارکک تابیره و از موش تا پشتک * روزی خوران خوان پرازعت
نواند * هر گوشه کمی نکر صدهزار شک * و سکون شين مجحه ايله اوج معنائه کاور اول
سرکین آهو و کوسفند و بز و شتر و امثالهم حکيم شیرازی بيت بعض اوداود بشون کرم
و خشک * بعض اودر طبع سرکینست و پشتک * بو معنائه قره شک جم انکیریده کسر بایله
نقل اولمشدر که پشتک و پشتک و پشتک دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بيت
کفت جایش اربوب ار سنک و پشتک * و بود تریز بروی خاک خشک * بویتنده ضم بایله
خشک قافیه اولمشدر ثانی چمبره دیرلر ثالث براغاج آیدر في پک في اوج معنائه کاور اول
کنده و تاه موار اولان نسته به دیرلر ثانی ایچي پوش نسته که مخفف پوکدر ثالث دمورچی
چکچی بو معناده دخی پشتک مرقومدن مخفف بر بواج معنائه ترتیب اوزر و بهای جایی
* قطعه * ای شتر بخت و مد برو معلول شوم بی * وی ترش روی ناخوش و مکروه شک
ویک * تیری و بی طعام و تغه چون پنی و دوغ * بی ذوق خشک مغز و تهی و مجوز پک
بامن مشو جوان و یولاد و بیت چشم * نا شکم مرتو چوسندان بزخ پک في پک في سکون

سکون لامه ایکی معنائه ذراول کوز قباغی معنائه خواجه سلمان بیت بادام چشم من
زده بر پاکهاشکر * لوزینه ایست ریخته جلا بش از کلاب * ثانی بو کرک که عربیده کلیده
دیرلر في پلوك في ضم لامه دوه ترسی که عربیه بعره دیرلر في مجشک في سکون نون
و شين مجحه و ضم جيله بوزن و معنی کجشک یعنی سرچده عربیه عصفور دیرلر شخ سعدی
بیت مجشک بین که صحبت شاهین آرزوست * بیجان بر هلاکتی خویشتم عجول
في پشتک في سکون نون و فتح جيله مخلوج پنه یوماغی که اکیرلک ایچون حاضر اولمش
اوله پاغند و پاغند و غند و غند و پند و پندش و پندک و کاله دخی دیرلر حکيم روحانی بیت
یکی ازیشان پنچک ستان و پنه فروش * کدریش کاوی نامه است و نام او عنوان في پندک في
سکون نون و فتح دال مهمله ايله معنی پندک مرقوم في پوبک في واو معروف و فتح باء موحد
ايله مدد قوشی کدانی تحفه الاحباب هند و شاه دیمشدر بیت الاتا باز کویند از سلیمان
که بابا قیس و صلش داد پوبک * شمس فخری * قطعه * نهاد تحت شعی تاج خزر بر تارک * زفر
مقدم این زده نجوم فلک * پناه ملک سلیمان که چون سایاتش * نوید ملک صباد مبدم
دهد پوبک * مؤید الفضلاده ایکی باء موحد ايله مدد و باء فارسيه دختر بکر معنائه
مر ویدر في پورک في نام دخترای کتوج در که بهرام کور آفی حباله از دواچه کتورمش
ایدی فورک دخی دیرلر في پوشک في واو معروف و فتح شين مجحه ايله ماوراء النهر اسانده
کر به معنائه در که عربیه هره دیرلر شمس فخری بیت خدا پاکانا مشا هنشهی که شیر فلک
بریز دامن لطفت خریده چون پوشک * ابو الحسن شهیدی * قطعه * چند بردار دآن
هر یوخروش * نشود باده باسرو دش نوش * راست کوی که در کاوش کمی * پوشکی را
همی بمالد کوش * بعض نسخه ده باء موحد ايله و بعضی سنده میله پوشک و محاحدهای
تحتانی ايله پوشک واقع اولمشدر في مع الکاف الفارسی * پشتک في سکون شين
نون و فتح تاء مثناة و لامه ناقص و معیوب و هرزه و هدیان معنائه در حکيم سوزنی بیت
در ملک تو پسند نکردند بندگی * غرود پشه خورده و فرمون پشتک في پشتک في
فتح شين مجحه و سکون نوله زمان قدیمه وضع اولمش نشان و قزمه معنائه شمس فخری
بیت در آورد سخطش پاره سپهر از جای * ییک امثارتی بی دستبرد پیل و پشتک *
في پوشک في واو مجهول و فتح شين مجحه و نوله هری مضافا شدن بر قریه امیدر تعرب
ایدوب فوشنج دیدلر في پوک في واو معروف و فتح اوج معنائه کاور اول غله قود قلی قیونک
اغزینه قونیلان خس و خاشاک معنائه مجیک بیت بر مرک پدر کرچه پسر داد سوک
در خاک نهان کنندش مانند پوک * ثانی نسخه حسین و قاییه معنی هوای دهن در که او فورمک
ايله آتش یا قزل و سایر مثیلا ایچون اخراج ایدرلر استاد اغاجی بیت کر رفکنده کرم دم
خویش بکورد * بی پوک ز کو کرد زبانه زند آتش * ثلث یا فاش زدر که قوا ایدرلر شمس
فخری بیت غم اگر بار من بود چه عجب * میل آتش بود همیشه به پوک * مؤید الفضلاده
قاو و پنهان اولمش غله معنائه در بعض نسخه ده باء موحد ايله منقولدر في مع اللام *
مخل في سکون خاه مجحه ايله معنی برهن که تخمکان و فو فتح دخی دیرلر ترکیله هموزاوت دیرلر

در پرنگال بی سکون راه مهمله و فتح تاء مثناه و کف فارسیله هندك حد و نه داخل برولایت
اسمیدر طالب آملی بیت می شیرازیم از در دسرکشت * علا جس باده های پرنگالست
بویبتین مرادهند آرز و در بی پر دل بی شجیع و بهادر و صاحب فکر و زای معناسنه شمس
فخری بیت بکاست در عهه ایوان همجو تو شاهی * کریم و در دل و دانا و عاقل و کامل *
بی پرنگال بی سکون را و کسر شینی معجه و فتح کاف فارسیله بولتو هوا یعنی کوك یوزنده
بولوت اولوب یا غدوغی محل و کاهی ترشح ایله شکم طالب آملی بیت کھی ابر و کاهی
ترشح کونه که باران * بیا در چشم من بنکره وای پرنگالی را بی پرغول بی سکون زاه فارسی
و ضم غین معجه ایله یعنی برغول مرقوم یعنی بالغور دن اولان طعام بی یل بی ایکی معنایه
کلور اول معروف یعنی کوپری مولانا بی بیت چنین دار فرمان بخیل مغل * که بر روی
جیون بستند یل * و کر که عربیله قناره در لثانی پول معناسنه در حکیم زاری قهستانی
بیت بار حسرت می کشم از بی معی * خاک بر سر می کشم از بی یل بی سکون و او و فتح
باء فارسیله جوز بوا قدر او در بر نسته در تعریب ایدوب فوفل دیدلار بر نوع دار و در لسان
هنزیده سیاری دیرلر استاد فرخی بیت در و در ختان چون جوز هندی پو یل * که هر
درخت سیال دکر مکر در بی پوخل بی و او مجهول ایله غل مرقوم معناسنه در بی پوستکال بی
و او معروف و سکون سین مهمله و تا و فتح کاف فارسیله فرهنگ جهانانگیریده پوست بی مو که
در ته دبه باشد یعنی قویرق دینه اولان تو یسزدری و مجمع الفرسده قیونک قویروغی
توپلرینه یا پوشوب صالنان سرکین حکیم سنایی بیت از غلام آنکه ذی عیال آمد *
او ز دینه پوستکال آمد بی پول بی و او مجهول ایله اوج معنایه کلور اول یعنی بیشتر مرقوم
ثانی کار بانسرای و منزل غربا ثالث کوپری که عربیله جسر دیرلر کسر جیمه حکیم فردوسی
بیت یکی پول دیگر بیاید زن * شدن رایکی راه و باز آمدن * و شمس فخری بیت
آنکه بهر خیر بحد در جهان * خانقه کرد و رباط و پول و سم * وسیله المقاصد ده برداق
لوا سنه ده دیرلر بی مع المیم * رحم بی سکون را و فتح سین مهملتین ایله پرایله شدن
مرکب در منت اولان طعامه دیرلر بر آد مه احسان ایدوب تحمیل منت ایلندن کنایه در
میر نظمی بیت از عطای سفله امید میبند * کرده دانی بتو پرسم دهد بی پرسم بی فتح زاه
فارسیله قرا غو معناسنه و هو ما یسقط من الثلج فی اللیل کذا فی المشكلات بی پرستم بی
سکون شین معجه و راه مهمله و ضم تاء مثناه ایله قورداستی دیدکاری علت که عربیله شری
دیرلر بی یل حکیم بی ولایت شیرازده بر کوپری نامیدر وجه شمیمه سی بود که بر باز رکان
متمول وافر تحمل و حمل ایله شیرازده کاوب جمیع مالن خرابانده ذوق و عشرته دکی شوب
مفلس و بی نوا اولدقه شیرازدن چیقوب مند کور کوپری به بهوش کاوب آنده حکیم
حکیم دیده که کاوب اید و کبر و کبر من اول زماندن بر اول کوپری به بهوش کاوب آنده حکیم
کذا فی شرفنامه بی پو شید چشم بی یعنی نابینا عربیله اعی معناسنه کذا فی الحمودی
بی مع النون * پختن بی سکون خا معجه ایله بشمک و بشورمک معناسنه مستقبالن
خانی زایه قلب ایدوب زد و پزنده دیرلر بی پرسان بی سکون را و فتح سین مهملتین ایله

ایله یعنی پر سنه صوز بی معناسنه اسم فاعل را بوا المعانی بیت پرسان نشدی حال دل زار
میکدم * ای آفت جان تابکی این جور تغافل بی رسیدن بی صور مق که عربیله سنو ال
معناسنه چغتایده صادی سین او قویوب ستور ماک دیرلر سبعة سیان ده پادشاهه خطاب
محلند دیر بیت اندام شیرین کلام و خندان یوز * بیولا کیم خلقدین سورا سین سوز
بی پرکردن بی جوق آیمک و طولدر مق و نکرار ایلک شکم دیشلردر * مصرع * کارنیکو
کردن از پرکردنست بی پرکسون بی سکون را و ضم کاف فارسی و سین مهملتین ایله
ایر او ز رینه اور تیلن یا پوق که عربیله غاشیه دیرلر بی پروین بی سکون راه مهمله و یای
تحتانی و کسر و او ایله یعنی چرک و شوخکین ابو المعانی بیت هیچکس از نوی بد در پهلویش
نتوان نشست * زان دهان و بینش پروین پرست همچون خلا بی پریدن بی کسر زاه معجه
ایله چرک معناسنه بی پشتوان بی سکون شین معجه و تاء موقوفه دیوان اسفکام ایچون
قونیلان اغاج که ترکیده خطل دیرلر خلاق المعانی بیت چنین خلل که به بنیاد دین بر آمد
بود * کر اعتماد برین پشتوان نبود ی وای * محاحله قیو آردینه قود قلمی اغاج معناسنه در
فرهنگ جهانانگیریده یعنی پشت و پناه منقولدر مولانا مطهر کر بی بیت شاه ملکت اسلام
و پشتوان سپاه * صفی حضرت سلطان ولی دولت شاه بی پشتیبان بی پشت ایله باندن
مرکب لفظدر ارقه ویریمی و حمایه ایدی بی معناسنه شنج سعدی در نعت شریف بیت چه غم
دیوار امت را که باشد چون تو پشتیبان * چه باک از موج بحر ازا که باشد نوح کشتیبان
بی بشیزه نشان بی معنی سکه زن بی پشتیون بی مختصر پشتوان مرقوم بی پشیریدن بی
سکون فاو کسر شین معجه و راه مهمله ایله یعنی رافشاندن یعنی صاچق بی پفیدن بی کسر
فاو سکون یای تحتانی ایله شمع و چراغ سویتدر مک اطفا معناسنه چغتای لساننله او چاق
دیرلر میر علی شیر * رباعی * کل باردی ایسا چن معطر بولسون * شمع اوچنی ایسا قویاش
منور بولسون * شهزاده غه کرد و ضه میبشر بولدی * سلطان نغمه جهان ملکی میسر بولسون
و فرهاد نامه ده فرهاد آینه به یا قوب بی جمال اولدقه دیر بیت بولوب پروانه دیک اطرافیا
جمع * ولی اول یا تب آنداق کیم اوچو ک شمع بی پلوان و پلوان بی سکون لامله مؤید
الفضلاده یعنی پشتوان کاه یعنی ارقه یو کنی قویوب آرام ایده جک معناسنه در فرهنگ
جهانانگیریده مزروعات و باغ و بوستان اطرافنه حفظ ایچون و حیوانات کیرمک ایچون
دیوار کبی پیراقدن ایتدکاری یوکسک معناسنه در میر خسرو بیت عجب نبود کرا نباری
فرولفزد باب و کل * که معنی کوك کردد چون کند باشد بیلوانش * وله بیت سه کباری
کزین تاسهل دانی کز جیل برتی * که کربیه از شتر بهتر تواند رفت بر پلوان بی بخش زبان بی
برضاری و قزلرنک بویار بر نسته در و بر نوع دوادر عربیله لسان العصفور دیرلر بی پراستین بی
کسر باه موحد و تاء مثناه و سکون یای تحتانی ایله آبتین فریدون شاهک پیری نامیدر
پورا و غل در معنای ترکیب فریدون شاهد بی پوران بی سکون و او و فتح راه مهمله ایله
شهرکت و ج آدیدر فوران دخی دیرلر کذا فی فرهنگ جهانانگیری بی پوردستان بی یعنی رستم
دستان که دستان رستمک باباسی لغبیدر بی پوردگان و پوردیان بی بنجه دزدیده یعنی

خمسه مسترقه نك اوز ريشه بش كون دخی زیاده ایدر لر او ن کون اولور پور دکن و پور دیان
دیر لر فاسیلر بو کونله زیاده اعتبار ایدوب عظیم جشن ایدر لر معرب فور دجاندی پور عمران
یعنی حضرت موسی و هارون علی نبینا وعلیهما الصلوٰۃ والسلام فی پوریان فی کسر راه
مهمله ایله یعنی متوطنان شهر کوچ که پوز شهر ک آدی اولمله یای نسبتله آنده ساکن
اولان اها لیمنی دیمک اولوز فی پوزن فی واو محمول وفتح زاء معجه ایله ذراعت ایچون تار لانی
یاک ایدوب آمده ابلک معناسنه در و زاء فرسیله کثرت متغلدن الله ظاهر اولان قبر حقه
دیر لر ابوالمعانی بیت بهر محصول غم عشقش زمین سیننه ام * در ازل از خار و خاشاک ذکر
پوزن شاه فی پوزیدن فی واو معروف و کسر راه معجه و سکون یای تحتانیله یعنی عذر
آوردن واعتذار معناسنه کذافی مجمع الفرس فی پوزیدن فی کسر زاء معجه ایله عذر ابلک
ونسنه پشرمک طبع معناسنه پوزش کردن دخی دیر لر فی پوستیان فی سکون واو وسین
مهمله و کسر تاء مثناة و فتح یای تحتانی ایله صاغری دید کاری دیر لر فی پوستین فی سکون
سین مهمله و کسر تاء مثناة و یای ساکنه ایله دری معناسنه عو ما تختیان و سائری و دریدن
مستوع اولان امثیا و کورک معناسنه در خصوصاً هر نه اولور سه پوست دیر لر یا ایله نون
جمله ماده سنک الحاق ایچوندر و معناسی دخی غیبت در استعان طریقیله استعمال
اولور شیخ سعدی کاستانک ایکیجی بایسته بر حکایه ده کند و نك با سبیل مناقشه اید کاری
محلل * ای جان پدر تو نیز خفته بودی به که در پوستین خلق افتی * ذید و کی شاهد
مد عادر و حکیم انوری بیت از عقاب پوستینش کر نکوینده بود * کرچه در دریا تواند
کرد خربط کا زری فی پوستیدن فی واو معروف و کسر سین مهمله ایله چور نك معناسنه در
فی پوشکان فی واو محمول و شین موقوف و فتح کاف فاز سبیله ایکی معنایه در اول شهر
نیشابون قریب بر مکان امید رثانی موسیقی بر تو امید رکذافی مجمع الفرس فی پوستیدن فی
واو معروف و کسر سین معجه ایله اور نك ستر معناسنه و کیمک لبس معناسنه مصدر در
کمال بخندی بوا یکی معنایه بیت بذا من عیب زندان پوش زاهد * لباس زهد پوشیدن چه
کارست فی پوشکان فی کلاهما بکافی العجی رجم مادر معناسنه زاهدان دخی دیر لر
و بر معناسینه رتبه فی نك ایتک ایچون بر مقدار و سیمکدر فی پوزن فی واو معروف و
نکلی معناسنه که ندرین دخی دیر لر فی پویان فی واو معروف و فتح یای تحتانی ایله پوزیدن
لفظندن اسم فاعل در بایجی معناسنه حکیم سنایی بیت کفر و دین هر دو در رهش پویان
و حلا لا شریک له کویان فی پوزیدن فی کسریای تحتانی اول و سکون ثانیله ابلک و شد تله
کفک معناسنه پوزایدن آگاه معنی اولور کمال بخندی بیت این خیر جستن و پرسیدنست
این طلب کیست چه نه پوزیدن فی پوزیدن فی غم یای تحتانی اول و سکون ثانی و واو
و کسر سین مهمله ایله ظن ایتک و رجا و تواضع ابلک و نام ابلک نعمه الله تقلید در فی پوستیدن
شین معجه ایله ده اول معنایه مرویدر فی مع الواو * محنه کا و فی اول ادویه در که قینادوب
صوبه یله بدن مریشی یور لر اکاسیرم دخی دیر لر فی پشمازه فی معنی پشمازه مرقوم و دخی
معنی کوشش پشت یعنی ارقه ده اولان ات و پیل کوکی که عربی فقرات دیر لر حکیم سوزنی

سوزنی بیت شکمش همچو مشک کردن پر * کشته اذ ذوغ پشمازوی من فی پوزی ۲۶۹
پوزیدن لفظندن صیغه امر در واسم مصدر دخی استعمال اولور پویه دخی دیر لر شیخ نظامی
شیر سکی دامت که چون پوکرفت * سایه خورد شید بر آهو گرفت * شیر سکی تازی دیمکدر
و سکر نك معناسنه در مولانا عجمی این بیت کرت باید نظر کردن به مینو * بسوی مشهد
سید حسن پوزی پوزی پوزی پوزی مرقوم معناسنه کذافی شرفنامه یعنی دهده اثیر الدین اخسینکی
* قطعه * تویی که حاکم مطلق ترا شناخت خرد * اگر چه دست و کمر کس عمل به نیر و کرد
خلاف نیست که شاه پرندگان یارست * اگر چه تاج و لحن با جکاو پوپو کرد * فر هنگ جهانگیر به
آواز دهده دخی دیر لر حکیم نزاری قهستانی بیت وصال بابل با کل هنوز نبوده * بخیره
مشور بر آورده شانه سر پوپو فی پوزی غم یای تحتانیله یعنی کاوخ کذافی نسخه میزرا
ابراهیم وغیری نسخه ده توام اولان اولاد ترکیه ایکیز دیر لر میر نظامی بیت راه شادی را
نکرده هیچ پوز * کویا دل با غت بوده پیو فی مع الهاء * محنه فی پختن لفظندن اسم مفعول در
پشتن معناسنه اسم عامدر و استعان طریقیله جهاندار و کرم و سر د کشیده ده دیر لر
ابوالمعانی بیت معنی نتوان گفته تاد رنگند سفته * بسیار نقب باید تا خام شود و محنه *
فی پر پایه فی قرق ایاق دید کاری و مودی جانور در چیان دخی دیر لر عربی شبت دیر لر
قحتن ایله کذافی مجمع الفرس فی پرده فی ایکی معنایه در اول معروف ثانی یعنی پوز مرقوم
یعنی لغز و یا کاکم فی پرزه فی سکون راء مهمله و فتح زاء معجه ایله نسخه میزرا ابراهیم یعنی
پاره جامه یعنی اثواب پان لری و شرفنامه ده و تحفه الاحباب یعنی پرزی یعنی خا و که جامه
پشیمنه و قطیفه ده اولور شمس خری بیت آسمان قدر ترا چون مجلسیست * از نجوم
آورده بر رخ پرزه * و صیق معناسنه ده اولد و غی رسیده نظر در فی پر سه فی سکون
را و فتح سین مهملتین ایله یعنی پرشش بیمار عریضه عیادت دیر لر کسر سین مهمله و فتح یای
تحتانیله میر ابوالقاسم معجزی بیت تحت از خواهی درین دیر کهن * خستکان بی نوار ابر سه کن
فی پر سه فی سکون راء مهمله ایله بوزن سربه ایکی معنایه کا و ر اول مثقب که اغاج و دمور
دار لر ثانی دیک سنکین یعنی طاش چولک بعض نسخه ده ایر معناسنه ده رسیده نظر در
فی پر سه فی بوزن مره جست و چالاک معناسنه در فی پسر یجه فی فتح سین و کسر راء مهملتین
و سکون یای تحتانیله یعنی پسران بدکار و ناخلف کذافی مؤید الفضلا فی پستان فی سکون
شین معجه و فتح تاء مثناة و راء مهمله ایله یعنی پشوار فی پشمازه فی معنی پشمازوی مرقوم
یعنی فقرات طهر که صلب دخی دیر لر حکیم ازرقی * قطعه * دران کهی که ز طعن سنان
وزخم نیر * ز پشمازه کردن کریز جوید ماه * بر آسمان زبمی کرد و چون ستاره حوت
ز بیم تیغ بدریاد اوفتد پشنامه * حکیم سوزنی بیت ز پشمازه کا و زمین رسد آسپ *
چودر کشم خر خخانه زیر پای هجا فی پشمازه فی الفسزدخی معنای مرقومدر فی پشمازه فی
پوزی پشمازه مرقوم معناسنه در فی پشمازه فی سکون سین معجه و تاء مثناة ایله ارقه
یوکی که پستان دخی دیر لر شیخ عطار بیت هر که آوری چون کاش خواهد * مد فی خار
پشمازه فی پشته فی سکون سین معجه و فتح تاء مثناة ایله ده که بحر ارقه طراقتن

واقع اوله عربيله مائل دیرلر خصوصاً وهرنه که دپه کی بغلش اوله عوما استاد رودکی بیت
آن کسان آتش می پنداشتند * پشته میزم بر و برداشتند * پشته می فتنه و زاه
معجین و سکون تون ایله روغن ساده ایله پشمش خرمایه دیرلر * پفته می سکون غین معجه
و فتح تون ایله زربان ایا غی کذا فی فرهنگ جهانگیری بو معنایی مؤید مولانا شهاب مهره بیت
پفته بام دولتش یاشند * این چهار آخش و هفت فاک * پافته می خن لام و سکون و فتح
تاه مثناه ایله یا نفون سویند کدن سکره رفته جاجا بولنان آتش معناسنه کذا فی فرهنگ
جهانگیری * پله می فتح لام مشده ایله تراز و کفه سی ابوالمعانی بیت در پله تراز و با حسن یار
و خورشید * در وزن ناقص آمد خورشید رفت پالا * پجه می سکون تون و فتح جمیله
بوزن غنچه معنی پیشانی که عربیله جبین و ناصیه دیرلر شاعر بیت بنیع طره ببرد ز پجه
ناتون * بکرز پست کند تاج بر سر چیمال * بو معنایی مؤید شمس فخری * قطعه * آن
خسروی که سرخ زخون عدوش کرد * سلطان نو بهاری پیکان غنچه را * بر آستان در که
شاه جهان پناه * سایند مهر و ماه شب و روز پجه را * پنده می سکون تون ایله معنی
پند مرقوم یعنی کنه که حیواناته یا بشور و بعضی نسخه ده جسم حیوان ظاهر اولان یومری
ات معناسنه مرقومدر * پویه می سکون و او و فتح باه فارسیله پوی مرقوم کی دهد
معناسنه در شمس فخری بیت بداری که از انعام عامش * بود طوق حمام و تاج پویه *
* پوته می سکون راء مهمله و فتح تاه مثناه ایله ایکی معنایه در اول زر کرالتنیدن طیرا قدن
بر حقه در ایچند زرو سمع اریدر لر خواجه سلمان بیت هیچ نقدی در خلاص پوته عالم نماید
هیچ دودی در چراغ دوده آه نماید * ثانی خزانه معناسنه شاه داعی شیرازی بیت دل
بفراغت نه و لنگوته بند * از جهت زرنه بجان پوته بند * پودنه می و او مجهول و فتح دال
مهمله و نونله یا ر پوزدر که عربیله غنماح بری دیرلر اختیار بدیعی ده غام و غام الماک و غاما
دخی دیرلر و سیسیر دیدکاری ده مسطور در و سه سنبل دخی دیرلر * پوده می و او معروف
و فتح دال مهمله ایله اوج معنایه در اول ارغچ که پود دخی دیرلر ثانی که نه و پوسید معناسنه
حکیم سنایی بیت نظم کوه را دجان افزای عقل افروز تو * کرد شاعران پوده را
یکسر بها * ثالث اسکی بزرگه یا قوب قاواید لر کذا فی فرهنگ جهانگیری مجمع الفریسده یعنی
اولر را غاجدر مسعود سعد سلمان بیت غم بر آمد زدیک تفته زمین * بررون زد ز شاخ
پوده شجر * و چوریش اغاج معناسنه حکیم فردوسی بیت چو فرزند بد رفت سوی پدر *
توانده این چوب پوده مخور * و بر فرهنگ سخت سوده و رخت معناسنه مرویدر حکیم
سنایی بیت کر بود هر دمی دوده تو * بود حق بمقل پوده تو * پوره می و او معروف
و فتح راء مهمله ایله ایکی معنایه در اول یعنی پور مرقوم حضرت مولانا قدس سره * مسبط
خر پوده اوم چه خبر دارد ازین دم * که من از جمله عالم بد و صد پرده نهام * ثانی تنه درخت
معناسنه دروزبان هندیه تمام معناسنه در * پوره می و او معروف و فتح زاه فارسیله
ساق معناسنه در آدم و حیوان و اغاجده کوک یقین رینه دیرلر * پوزینه می و او معروف
و کسر زاه معجه و سکون یا ی تحتانی و فتح تون ایله و زاه فارسیله ده جایزدم میون که کی

کی دخی دیرلر * پوزینه می کسر زاه فارسیله قنطار معناسنه در ابوالمعانی بیت نیارندش
اگر آن قله بان پوزینه بالبرز * رود بالا و ماند بر زمین جسم کرا نجانش * پوسانه می و او
معروف و فتح سین مهمله و نونله معنی قریب دادن و مغلوب کردن کذا فی نسخه میرزا ابراهیم
* پوست پاره می کاوه آهنکر فحاک اوز رینه جمعیت ایلدکه نیره یه با غلدی دریدر که
علم آیتشیدی فریدون آتی نبرکا مرصع و مجوهر ایدوب خزینه سنه حفظ ایلدی نجه زمان
پادشاهلر خزینه سنه باقی ایدی اختر کاوانی و اختر کاوانی و درفش کاوانی و درفش کاوانی
دخی دیرلر کذا فی شرفنامه * پوستکاله می کاف فارسیله معنی پوستکال مرقوم یعنی
قویون قور و غنمه آویخته اولان سرکین حکیم سنایی بیت دوستی کری پیماله کنند *
بدل دینه پوستکاله کنند * نعمة الله نسخه سنه سیانامش در معناسنه مرویدر * پوسه
و او معروف و فتح سین مهمله ایله صاراش ایلک کذا فی الخفه * پوسید می و او معروف
و فتح سین مهمله ایله اسم مفعول صیغه سیدر چوریش معناسنه و چور یوب پاسبان
معناسنه ده کاو را بو المعانی بیت نیز کن فهم راست باتدبیر * نکند کار تیغ پوسیده *
* پوسله می سکون و او و فتح سین معجه و لامه کیه جک جامه و اورتنه جک اثواب * پوشنه
فتح سین معجه و نونله معنی پوشله و سرپوش معناسنه ده مرویدر * پوشید می پوشیدن
لفظندن اسم مفعولدر اورنش مستور معناسنه که اخفاء لازمیدر مثلاً بر کسسته اخفاء اسرار
ایاسه آکا پوشید راز دیرلر و کیمش یعنی اوزرنده اثواب اولانه دخی پوشید دیرلر میر نظامی
بیت چو فاخر جامه پوشیده دبل * بهر سو بهر خدمت راد و پل * پوله می و او معروف و فتح
لامه از لاش قاون و قارپوز و امثال میوه لر بعضی نسخه ده قوز قورده دخی دینلدوکی مرویدر
* پوزره می و او معروف و کسریای تحتانی و فتح زاه فارسیله معنی امیدوار شدن یعنی
بر کسسته دن برنسته رجاسنه اولق کذا فی شرفنامه * پویه می و او معروف و فتح یای تحتانی
ایلله اوج معنایه مرویدر اول معنی رویدن یعنی سکر دوب بلك استاد ابی بیت بکرمی چو
برق و به زمی چو ابر * به پویه چورنک و بکینه چو ببر * بو معنایه قاضی بدالدین کج بیت
بزرگان تورامست ابرشی که بود * بکا پویه سمندر مثال در آتش * وله ایضا بیت بکا
پویه اگر سایه اش فتنه برکوه * سرده که کوه کران سنک را بر آیدر * ثانی یعنی آرزو
یا اضطراب ثالث دپلی طائفه سندن بر شخصک نامیدر اولادری بر مدت پادشاهلق ایلدیلر
طبقه لر توار حقه مسطور در آل پویه دیرلر زبده و کریده لری عضد الدوله ایدی مؤلف
فرهنگ جهانگیری سنک نسبی مزبور عضد الدوله یه منتهی اولور * مع الیاء * پرموی می سکون
زاه فارسیله چچک نشانی یعنی روی آدمده جذری دیدکاری غلظدن نشان اواق
ابوالمعانی بیت مگو بروی خوش آن نشان پرمویست * کد سایه مره اش بر رخس اثر
کرده * پرموی می ضم زاه فارسی و سکون و او ایلله معنی فرومایه کذا فی فرهنگ جهانگیری
* پشی می یای نسبه ارقه و یرمک رجوع معناسنه و انکا و اول متاصبله کونده یه ده
دیرلر * پشی می کسر سین معجه ایلله معنی پشیز مرقوم * پلجی می سکون لام و کسر جم فارسیله
معنی خرمهره پلجی فروش یعنی مهره فروش محمود ابن عیان * قطعه * من گرفتم عطار دی مهر *

اوزن كاف مكسور اواق كركدر مفتوح نقل ايدنه مخالف اولور رشخ تظاى ذر صفت قصير
خور نق بيت قطب آن پيكر جنوب و شمال * تنكوشاى صدهزار خيال * تنكناج
سكون نون اول و فتح ثانی وكاف فارسی ايله جای تنك و محل مضيق * تنهاج اوج معنایه
كلور اول یا الكتر معنایه لفظ مفرد استعمال اولنور میر سنجر بیت تنها نشینی باغت
سودای بسیار آورد * آخر نهال دشتق تودیوانکی بار آورد * ثانی بومعنايه قریب
همان یا لکربن د کلمه دیکله تنهانه من دیرلر تنک عرق * مصرع * تنهانه دلم باده نایش همه
خونست * ثالث لفظ مرکب اولجه تنلر دیمك اولور بویینه معنای اول وثالث واقعدر
بیت دی میشدی خرامان چون سرو عقل می گفت * خوش میروی به تنها تنها فدای
جانت * عربیله منفرد و جفتایده یا الفوز دیرلر * توایضایع و تاف معنایه در مولانا
مطهر بیت زیر و بر بکرده همه خا نما نشان * واسباب ملك جمله تاف کرده و توایضایع
سكون و او و فتح غین معجیه ايله بر نوع طعمادر بغدادی و قوزی آتی و بوغرت ايله بشوردرلر
ترکیده ده بواسطه معروفدر * تنهاج سكون و او و فتح جمله اوزمدن شیره آلق معنایه در
کذا فی فرهنگ جهانگیری * ته و بالای اظهاریه ايله یعنی زیر و بالا دخی مضطرب و بی قرار
اولفدن کنایه در کذا فی الماوید * تنهاج سكون یای تحتانی و فتح نوله شیوه خوابان و ناز
محبوبان معنایه میر نظمی بیت ندارم بعد ازین آرام یکسر * هلاک کرده آن یمنای دلبر
* تیواج سكون یای تحتانی و فتح و او ايله یمنای مرقوم معنایه کذا فی المجموع * مع الباء
الموجده * تاب یی اون ایکی معنایه کلور اول ضیا و فروغ معنایه شمس خری بیت
تو آفتاب جهانی و سایه یزدان * بر آسمان مه خود را بود زرای تو تاب * ثانی یعنی
حرارت که تاب آتش و تاب خوردن دیرلر خواجه حافظ بیت زباغ وصل تو یابد ریاض
رضوان آب * زتاب هجر تو دارد شرار دوزخ تاب * ثالث ریح واضطراب معنایه شمس
فخری بیت بود پرو زوغا همچو پیکر بهرام * زتیغ و نیر تو افتد عدوت در تب و تاب *
رابع یعنی شمس خری بیت چنان ز معدلت راستی گرفت جهان * کد باز شد ز سر زلف
ماه رویان تاب * کاهی بیج لفظنه عطف تفسیر ایدوب بیج و تاب دیرلر استاد دیمشدر
بیت همه بند بیج و همه تاب خیم * خیم و بیج وی عنبرین پیش و کم * خامس طاقت معنایه که
کافی تواند معطوف علیه ایدوب تاب و توان دیرلر یعنی طاقت شاعر دیمشدر بیت سپهر یا تو
بهنگام کین ندارد تاب * محیط یا تو پرو ز معنایه تکیه دپای * مرقوم درت معنایه استاد معنای
* رباعی * کفتم متاب زلف و مرا ای بسر متاب * کفتار بهر تاب تو دارم چنین بتاب *
کفتم تهنی برین دلم آن تابدار زلف * کفتا که مشکنا ب ندارد قرار و تاب * سادس یعنی
کردیدن دوندرك معنایه رو مگردان دیمك روی متاب دینلور مولانا بساطی بیت رخ
متاب از نازا اگر بیشت نیار آرد کمی * ناز یعنی به کرو خا طرییا زارد کمی * سابع در
و محنت و مشقت معنایه حکیم سنایی * مثنوی * داشت لغمان یکی کریمه تنك * چون کلو
کام نای و صینه چنك * روزیمی بافتاب شدی * مشب درو در ریح و تاب شدی * ثامن
تاییدن لفظندن صغیه امر و وصف ترکیبی استعمال اولنور ماه تاب و عالم تاب کی خواجه

خواجه سلمان بنیت مرابد و روخت شد یقین که جوهر عقل * بدید میشو داز آفتاب عالم تاب
تاسع تاییدن دن مشتق اسم فاعل اولور که قورمق و بوککدن معنای خاصدر رصنی قاعد
مخصوصه اوزن قورب بوککه رستتاب و قیل بوککه موتاب دیرلر ماسر یعنی مرد عالم
هادی عشر یعنی شورش ثانی عشر یعنی خشم کذا فی فرهنگ جهانگیری و مجمع الفرس
و شرفنامه و دیگر نسخ معتبرات صحاح محمد هرجه روشن و درخشان و تافته آهن و هرجه
کرم بود تاب کویند * تالاب فی حوض و صو جمع اولش موضع معنایه * تب یی
حی علی ترکیله استمه دیرلر حرارتندن مقدم او شدوب دترندوی اجلدن تب ولززه دخی دیرلر
و حی دن عارض اولان حرارتی تبه مضاف ایدوب تب تاب دیرلر ابوالمعانی بیت ضعیف
و خسته شدم فی همین غم و حسرت * زیم غمزه و تاب رخت شدم در تب * محمود
ساعده و کردنده دفع حی ایچون ابلک بغلق مشهور اولفین خواجه سلمان بیت تب تباد
زشتندی بندند مردم لیک او * هرشی بندد تب تاب رسته تب خویشتن * تب یی باه فارسیله
فرهنگ جهانگیریده مضطرب و بی آرام اولق معنایه شمس عطار بیت فراغت بین که
در بنیاد کارست * منب کین ساز کار استاد کارست * تراب یی فتح راه مهمله ايله نسخه
حسن و فایده یعنی تراییدن یعنی طرفدن صو و با خود یاغ صیروب چقمق شمس خری بیت
خدا پیکان شاهی که چشمه حیوان * غلام رشحه کلکس بود بوقت تراب * حضرت
مولانا قدس سره بیت خوش و آب نکم دار همچو مشک درست * و راز مشکاف برزی
تراب معیوبی * شبه ايله عربیله خاک معنایه در بوا یکی معنایه ترتیب اوزن امیر معزی
بیت اگر تراب زدست تو ایدی زمین * بجای سبزه زیر جلد برویدی ز تراب * مصدري
تو ایدین کلور * تراب یی سكون راه مهمله ايله بوزن جرب یعنی مکرو حیل و زیانداری
کذا فی الصحاح بومعنايه میر نظمی بیت از رای لقمه شیرین و جرب * یا کسی ز نهان کن
نیرنگ و تراب * بعض نسخه ده یعنی شکفه و به نیری رفتن واقع اولشدر * تراب یی باه
فارسیله کشک سیاه که طرف دخی دیرلر تریک و تریر و ترکیله قره قورت و عربیله طریف دیرلر
کذا فی فرهنگ جهانگیری * ترتیب یی سكون راه مهمله و کسر نوله یعنی کل پر مرده یعنی
صولش چپک * تراب یی سكون زاه معجیه و فتح لامله اون آشی اوزرینه قود قوری ارشته
و قورق یاغی معنایه خزالین منوچه ری در صفت لاشه * قطعه * از حشه ما هتاب
کن سخن * وز قرصه آفتاب نه خوان * دغش خوش و دغش مروق * سیراندک
و ترابش فراوان * نکاب یی كاف فارسیله بش معنایه کلور اول صو آندوغی یده جا عجا
اثری قالمق معنایه کذا فی مجمع الفرس بومعنايه حکیم انوری بیت جواب جتر توسیل
ظفر برانکیزد * از ان کینه نکابی فرات و جیون باد * و فرهنگ جهانگیری بومعنايه
آلق یی رله سیل و یغور دن صو قلوب سیره تنك معنایه میر خسرو بیت نکابی
بدر آب و سبزه دروی * بلندهاش پیرامن بیابی * ثانی چنك و خصومت معنایه
ابو الفرج رونی بیت نه مرابا نکاب او بایان * نه مرابا کشاد او جوشن * ثالث ولایت کجه
مضامین بر قریه امجد رابع موسیقیه پرده نامیده نکا و دخی دیرلر خامس بر آلتندر

آغزی فراخ و دینی دلک و اینجه شیشه آغز نه قویوب شراب و غیره نسفه طولد زلز لر کین
خونی و آغزاق دخی دیرلر کی تنکیاب فی سکون نون و کاف موقوف و فتح یای تحتانیله
عسرت و دشواریدن کنایه در حکیم خاقانی بیت صاحب استر همه بانک برایشان زدند
کین حرم کبریا ست بار بود تنکیاب کی تنور آشوب فی اوچی یاغش اودون که ترکیب کوسکو
دیرلر میرنظمی بیت تنور آشوب اگر سر سبز باشد * زید طبعان نکوکاری بر آید *
کی تنور تاب فی تنور فردرمق ایچون اولان آت معنا سنه ابوالمعانی بیت روز تابستان
هجرت باد زن دردست من * چون تنور تاب آتش عشقت فروردردلم فی مع الناء المثناة فی
کی تات فی ایکی معنایه کلور اول تایل تاء مفرده دن مرکبده تاء خطایه در انتها غایه
معنا سنه اولان تابه لاحق اولوب تاترا معنا سن افاده ایدر ثانی تعایم خانه اوقنه دیرلر
یوایی معنایه ابوالمعانی بیت تات شد نیر مره تعایم خانه سینه ام * کی رساند تات قریاد
دل زارم دکر کی تاخت فی سکون خاء معجه ایله تاختن لفظندن فعل ماضی در چایدی
معنا سنه میرنظمی بیت آنقدر تاخت اسب رعنائی * آرزو را نموده هیچ جای کی تارات فی فتح
راه مهمله ایله معنی تاراج حکیم خاقانی * منموی * از نافه مشک صبح از فر * سالی بصلایه
فلاک بر * زان غایه کنی حمای * بر تربت بو تراب ساوی * خود و سر خاکش از کرامات * تاتار
نمیرود بتارات کی تالت فی فتح لامله سلاح دوزی معنا سنه ابوالمعانی بیت چشم شوخت
کی میا تات شده از بهر دل * غزه تیغ نیر و مرگان نیز دلدوزی کند کی تانست فی
کسرون و سکون سین مهمله ایله محفف توانست در حضرت مولانا قدس سره بیت
دل را زحق کز بر کنی بر که نهی آخر بگو * بچان کسی که ذل از و بکاخظه بر تانست کند *
کی تبت فی فتح باء موحد مشدده ایله و مخفقه ده جایز در حدود چین ده بر شهر احمید
آب و هوای غایت لطیف و صبره زاردر آند مشک خالص حاصل او اور خواجه سلمان
بیت حدیث از اثر مشک یک سویت چو شنید * بر بخت مشک زرشک آهوی نیت ناچار *
تحقیف بایله جایز اولدوغی بیت مرقومدن فهم اولنور و تشدید ایله شاه ناصر خسرو
بیت یعنی این باد که کوی دم بارسنی * باش بر نیت و جز خیر کند از سنی * نقل اولنور که
در پای چین ده بر جزیره ده بر قیو وارد را یچندن قرق نوع لسانله صد اکلور یغور اولدقده
صد اکلر و کاهی ایچندن آتش علوی چقاردر یادن بامر الله تعالی صوکلوب آتشی سویند ز
اول قویوبه چاه نیت دیرلر کی تبت فی فتح باء موحد و سکون سین مهمله ایله بر کله در که
اکثر تابه لفظندن صکره اتباع و مزاجه طریقله استعمال ایدرلر حکیم سوزنی بیت اگر
نه عدل شهر سنی و نیک رایی او * شدی سر اسر کار جهان تبا و نیست * مجمع الفرسند
یعنی زنت و سست از کاوشده دیوب یوینی ایراد باش شاعر بیت در رخ من که مرارک
وزن کی ناخست * که دل نیست و تبا هست و این تبا و نیست کی تحلیت فی سکون تاء
مهمله و یای تحتانی و کسر لامله یعنی باراندک یعنی تلبلیت دیدکاری مختصر یوک کذا فی
مجمع الفرسند کی تحت فی مفروق عربی صبره دیرلر اغاجدن اواق مشطدر یا معی اغاجه
تخته دیندوکی تحت مزبون انسان اعتباری ایله دو شاعر بیت روان چون روان شد

شد قرویر تحت تحت * چه بر تحت تحت چه بر نرم تحت * معنای اصلیه سر و سلاطینه
اختصاصی یو قدر انجق اول معنایه کثرت استعمال ایله اعلام غالبه دن اولمشدر کی تست فی
سکون سین مهمله ایله بیوک لکن که اثواب یورلر و خیر یورلر اکامثال ایشاره قوللور و رشه زوری
سین معجه ایله در میرنظمی بیت چور کزن بازوی سین اوبست * فکله در دست بکرفته
زین تست کی تست فی سکون سین معجه ایله لکن معنا سنه در لسان عجمه حرق طایی
تاء مثناة او قورلر و یازرلر حکیم فردوسی بیت کرش تاج خواهی و زیننه تست * بکاک
عراقت بیاید کندشت * تعریب ایدوب معنای مزبون طشت دیدیلر شکم دیمشدر بیت
وقع الطشت غیره مکسر * لیمه لم یقع وینه کسر کی تفت فی سکون قایله بش معنایه کلور
اول کرم معنا سنه مسعود سعد سلمان بیت تفت این دل کرم از دم سردم همه شب *
شد سرخ ز خون چهره زردم همه شب * کذا فی المجمع و فرمک جهانگیریه مطلق کرم
معنا سنه حکیم نزاری قهستانی بیت چه جلاب آخرا زیکفطره آبش * بچان آید دل پر تفت
و تابش * و غضبه دن کرم اولمق و کرم طومق و کرم سوبلک و امثال معنایه حضرت
مولانا قدس سره بیت بعد از ان برداشت هیزم رو درفت * سوی شهر از پیش من او
نیر و تفت * حکیم فردوسی بیت سپیدار کودر ز کشواد رقت * بنزدیک خسرو خرمید و تفت
ثانی یعنی دویدن یعنی سکرتمک بو معناده کرم رفتن دن کنایه در حکیم فردوسی بیت بدستوری
شاه دیوان برقت * به پیش جهاندار کاو و س تفت * ثالث یعنی خرامیدن بو معناده
طبیعت کرم اولمقدن عبارتدر حکیم اسدی بیت زیتفت همیدشت کردن تفت * زباکش
همی گوه و هامون بکفت * رابع ادویه دن بر او تدر کوکبی تناول ایلسه ل تاتوله کی عقل
زائل ایدر اکاشوکران دخی دیرلر صاحب اختیارات بدیعی یازمش که بر کسنه اول اوتدن
اوج مثقال تناول ایلسه عقلی بالکلیه زائل اولور سوبله که دکه حال ایله کرو کلر خامس
یژد مضافاتدن بر موضع احمید رهواسی کرمسیردز کی تعلیت فی سکون مع و یای تحتانی
و کسر لامله کوچک یوک دیرلر بیوک یوک اوزرینه بعض فرمک یوک برکنه دیرلر کذا فی
فرمک جهانگیری کی تلبلیت فی سکون نون و فتح باء موحد و کسر لامله یعنی باراندک
یعنی مختصر یوک کذا فی المجمع کی تندرست فی صحت بدن و صحیح القوی معنا سنه میرنظمی
بیت میشود لاغروضعیف و زار * نشود تندرست عاشق زار کی تنکست فی فتح کاف
فارسیله شرفنامه ده محیل و مسک و فقیر الحال اولاندن کنایه در میرنظمی بیت کشته ام
در جهان آوان * ماند ام تنکست و بچان کی تنکست فی سکون نون و سین مهمله و فتح
کاف فارسیله بر موضع احمیدر آند بلور آبی اولور که بلور جنسینک اغلا سیدز بلوری
وصف اول عله نسبت ایدوب بلور تنکستی دیرلر کذا فی مؤید الفضلای تنه عنکبوت
اور بک آغی ابوالمعانی بیت زغش هیچو پشه می بسته * تنه عنکبوت تن شده دل
کی توست فی کسرو او و سکون سین معجه ایله حرارتدن قزمق معنا سنه اصم مصدردز
کذا فی المجمع کی تهی دست فی فقیر و بی نوادر تنه سی اولمینه دیرلر شیخ سعدی بیت
ای تهی دست رفته در بازار * ترسمت پریاوری دستار * ابوالمعانی بیت دست امید ورجا

مکشود هر برك درخت * با تهي دسني بخواهد روز و شب احسان زحق في مع الحيم في
في تاج في معروف پادشاهان قد يمه مخصوص باشنه كيلن نسفه دركه مرصع و مجوه و مزین
ایدوب تخمك او تورد قلری محل گیرادی شاهلوه نسبت ايله تاج کیانی و تاج خسروانی
دیرلر میرعلیشیر بیت آتشین لعلی که تاج خسروا زاز یوردست * اخگری بهر خیال
خام پختن در سرست * و افسردنی دیرلر و دنی خروسلک و همدك وغیری قوشلرك
دیه سنه اولان تویه ده دیرلر في تاراج في فتح راه مهمله ايله یغما معنا سنه عربیه غارت
دیرلر عونا اطلاق اولنور کرکسه مال صاحبی نك رضاسی اولسون مثالی شیخ نظامی
بیت مال بصمد خنك بتاراج داد * رفت بصمد کویه بیا ایستاد * و کرکسه اولسون
مثالی مولانا جامی بیت چون سلامت ماند از تاراج نقد این حصار * پاسبان در خواب
و بر هر رخنه دزدی دیکراست * و مجازادنی استعمال اولنور استاد دقتی بیت دانی
دل من آنکه فکند ست تاراج * آن در خط مشکین که بدید آمدش از عاج في تاج في
فتح کافله فرهنگ جهانگیریده یعنی بکتاکاه و بکتار حکیم سنایی بیت زهی دولت که من دارم که
دیدم * چو تو مدوح مکرم را بتاکاج في تالاج في لامله بوزن تاراج ایکی معنایه در اول
بانك معناسنه که صداد میگرد و ثانی مشعل معناسنه میرنظمی در تعریف مطرب بیت
هوش شنوار و د تاراج * و آنکه که کند بنغمه تالاج في تباغ في فتح باه موحله و کور
نوله یعنی بتاچ مرقوم یعنی قومه عود نلر برینه بتاچ دیرلر کذافی محمودی في ترخفج في
سکون راه مهمله و نون و فتح خاه معجه و فایله یعنی برخفج مرقوم یعنی اویقوده آغری معنی که
عربیه کا بوس دیرلر في ترخفج في سکون راه مهمله و نون و فتح فایله نسفه حسین و فانی ده
یعنی راه باریک و دشوار شمس فخری بیت ره مقصد بود نزدیک و آسانت * نباست دور
و بی سامان و ترخفج * محاحله در بند و کریوه راه مسطور در شیخ زوز بهان بقل بیت ره دوزخ
خوش و نغزو و وسیع است * ره میتوست بس دشوار و ترخفج في ترخفج في سکون راه مهمله
نون و فتح قافله یعنی باد خایه یعنی دبه که فروتج دنی دیرلر حکیم سوزنی بیت عجب آید
مرا تو که می * چون کنی باد خایه و ترخفج في ترخفج في فتح راه مهمله و سکون نوله یعنی
ترخفج مرقوم یعنی راه دشوار کذافی مجمع الفرس في تسوج في ضم سین مهمله ايله اصلی
تسود که فارسی در تعریب ایدوب جیم الحاق اولمشدر نیم دانه معناسنه شمس فخری
بیت چو دینار است شمس دانه ای برادر * و دانی چار تسوج است شهر في تسوج في فتح سین
معجه و ضم نوله جراحت بر سبب ايله عضوی باطل و دست و پا عاقل معناسنه در کذافی
مؤید الفضلا في تشهیرج في سکون سین و یای تحتانی و کسر ما و فتح زامعین یعنی چشمك
کوزلک معناسنه در في تلاج في مخفف تالاج مرقوم در صبا و غلبه معناسنه طیمان مرغزی
بیت آمدش شب دیر با بانك و تلاج * در بختناید بامرد فراج * منصور شیرازی بیت
زاه زخمی و آواز کوس و نالهها * بکوش چرخ رسد غفل و غریب و تلاج * شمس فخری
بیت نیست ممکن در همایون عهد او * کرکی در ملک بر خیزد تلاج في تلج في فتح لامله
بر اوت اسمیدر و دنی سوراخ عفری معناسنه در في تلج في سکون نوله بوزن کج یعنی

۲۷۴ بمعنی پیچیدن و فرام آوردن و فسردن یعنی صامق و بریره که توردك و صمق کذا مجمع
مزبور رده امر صیغه سی دخی اولور شمس فخری بیت کھی میزان بیای کین و می کش *
کھی می کش بدست قهر و می تلج في مع الخاء المعجه * تلخ في براغاج در میوه سی اولماز
اودون ایدر که آتشی بر قاج کونه دك سوزنیز عربیده غضا دیرلر کسرغین معجه ايله حکیم
سوزنی بیت سوال من بتو کیرا نترست من دانه * از آنکه آتش افروخته بهیزم تلخ *
محاحله یعنی هیزم خشك کوهی مسطور در شمس فخری بیت مطبخ شاه راهبه هیزم * صندل
و عود کرده اند بتاخ في تارخ في ضم راه مهمله ايله حضرت ابراهیم علی نبینا و علیه السلامك
باباسی اسمیدر زبان پهلویدر في ترخ في سکون راه مهمله ايله بر اوت آیدر کذافی مجمع الفرس
بعض نسفه ده ترخون واقع اولمشدر اوله و لجه آندن ترخیم اولمشدر في تشاچ في سکون
شین معجه و یای تحتانی و کسر لامله معجاده معناسنه شمس فخری بیت زبیم محاسب
قهر اوزند زهره * بجای چنك و دف و جام مصحف و تشاچ في تلخ في آجی در که شیرینك
ضدیدر خواجه حافظ بیت بدم کفی و خر صندم عفاك الله نکو کفی * جواب تلخ میزید
لب لعل شکر خارا في تسج في سکون نون و ضم سین مهمله ايله اول نسفه دیلر که غایتده
نادن و بی مثل و نهایت نفیس و بی عد بل اوله ابن یمن * قطعه * دل سوال یک نظر
میگرد از ان فرخ رخس * از لب شیرین نباید جز بتاخی پامش * کا مهزم کین نماید وقت
صلح آید چنك * دور باد چشم بدزان شیوه ای تشخس * تعریب ایدوب تسوق دیدلر
في توبخ في واو معروف ايله سرزنش که ترکیب قافج دیرلر في مع الدال المهمله * تابد في
فتح باه موحله ايله تابیدن لفظنك فعل مضارعیدر ضیا و پر و حرارت و رز ابو المعانی
بیت خوش نماید روی دل بر دیگران آن پر جفا * اختر عاشق تابد هیچ در برج وفا * تارد في
فتح راه مهمله ايله کنه دیدگری بوجك که حیواناته یا بشور فرهنگ جهانگیریده ضم راه
مهمله ايله مرویدر في تار و بود في ایکی کلمه دن مرکبدر ارش و آرخ معناسنه از باب لغت
کیمی تارارش بود آرخ در و کیمی بودارش تار آرخ در دیدلر و هر رینك یا لکر استغما لند
معنای و اردر تحله ذکرا و لور انشاء الله تعالی خواجه حسین سنایی بیت از بخششت
قضای کرم یافت طول و عرض * در هیبت لباس بقا یافت بود و تار في تازی کارد في
کسر زاه معجه ايله تازی عربی دیمکدرو سکون راه مهمله ايله کارد بجا قدر معنای ترکیب
عربی بجا ق دیمک اولور عربستانک معروف بر نوع بجا قدر في نیرزد في فتح باه موحله
و سکون راه مهمله بعده فتح زاه معجه ايله ایکی معنایه کلور اول فرهنگ جهانگیریده نبات
شکری معناسنه شیخ سعدی بیت از دست دوست هر چه ستانی شکری بود * و زدنست
غیر دوست نیرزد نیر بود * ابن یمن بیت مکش از ربه ایمان سر تسلیم و رضا * که
شرنك از کف محبوب نیرزد باشد * بعض فرهنگرده شکر سبید معناسنه در و تعریب
ایدوب طبرخون دیدلر ثانی بر اوتد غایت آجی اولور الوادخی دیرلر شیخ سعدی بیت
نیرزد همان قدر دارد که هست * و کرد در میان متقای نشست في تباد في سکون باه
موحله ايله پشتوان دیوار ایچنه قویلان اغاج کذافی محمودی في تبند في فتح باه موحله

و سکون نون ایله مکرو حیلله معناسنه که ترفند دخی دیر لکنانی المجمع پورهای جامی بیت
 بحر سلاک لولی غریبال بند * مد برید بخت تونی تیند * تیند * کسریاء فارسی و سکون
 یای تختانیله نسخه میرزا ابراهیمه بمعنی جنبید و از جای رجست یعنی دیرندی ویردن
 خجرا دی استناد عنصری بیت چو آواز هم ستوران شنید * فلاطوس رادل یکی در نیمید
 * تخت بند * اعضای شکسته بی بدلد قبری اغاج پان لری و بعلقی معناسنه کذافی شرفنامه
 * تراب * فتح راه مهمله و باء موحدله ایله ترابیدن لفظندن مشتق استمدراطاملو و ترشح
 ایدر معناسنه ابن یمن بیت از مسام اینتراب بجز آب حیات * بسکه می کردد ز بردست او
 راوش شرمسار * تراود * فتح راه مهمله و و او ایله بمعنی ترابدر قوم شاعر * مصرع * از
 کوزه همان برون تراود که دروست * ترند * سکون راء مهمله و فتح تاء مثناة بعده
 سکون نون ایله بمعنی باطل و بیهوده ایوا المعانی بیت نه سودی دیدم از عشق و نه فارغ
 میتوان کشت * درین وادی حیرت ماند ام ترند و بیهوده * ترند * یعنی اینجندی و غصبه
 کادی مولانا کاتبی بیت کاتبی زاد شمانی آب بر سر رخسار * جامهای کهنه اش ترند
 ولی او ترند * ترند * سکون راء مهمله و نون و فتح غین معنی ایله مفاصل حرکتدن
 قلوب عضو باطل اولمق استیلای باغیدن اعضایه رطوبت عارض اولمغه عضو باطل
 اولوب حرکت ایتز عریضه فلج دیر لر بر علت مزمنه در * ترفند * سکون راء مهمله و نون
 و فتح فایله مجمع الفرسده بمعنی مکرو حیلله و نسخه حسین و فایله دروغ و محال معناسنه
 یو قولی مؤید شمس فخری بیت نبود در کلام تو جز عدل * زود بر زبان تو ترفند * فرهنگ
 جها نکیریده بمعنی سخن بیهوده شاه ناصر خسرو * قطعه * پندم چه رفی نخست خود را
 محکم کری ز پند بر بند * چون خود نکنی چنانکه کوی * پند تو بود دروغ و ترفند *
 و بمعنی سخن بیمنی حکیم سنایی بیت نزد من قبله دوست عقل و هوا * هر چه زین دو برون
 همه ترفند * یو معنایه حکیم انوری بیت پس چه گفتارت این چه کفر بود * تاجه بیهوده
 باشد و ترفند * تحفه الاجابده مایله ترفند واقع اولمشدر * ترفند * فایرینه قایله دخی
 معانی مزبوریه مرویدر حکیم سوزنی بیت طبع پسر مسعود از گفتن ترفند * چون طبع
 پدر کشت با شمار طرف بود * ترکد * کافله ده یو معنایه منقولدر خسروانی بیت
 این چه ترکندست ای بت که همیکوید خلق * که سقر باشد فرجام ترا جای و قرار * تروند *
 و او ایله ده مکرو حیلله معناسنه روایت اولمشدر و بعض نسخه ده تروند سنور و حدود
 معناسنه مرویدر میرنظمی بیت کشید سیر بر سر معمار عدلت * حصار آهنین تروند
 ملک * فرهنگ جها نکیریده میوه نور سید معناسنه در که تروند دخی دیر لر * ترفند *
 فتح راه مهمله و سکون نون و یای تختانی و کسر حیلله قوشاخی و آتک قولاتی محکم چکمل
 معناسنه حکیم اسدی بیت بتجید عذرا چو مردان جنگ * تجید بر بارکی شک شک *
 * ترند * فتح راه مهمله و سکون نون ایله بر کوچک ضاری قوشدر ترکیده قره جان
 دیر لر با غلده و چنزار بر لده اولور اصفها نیلر لغتیدر دیو مجمع الفرسده مرویدر
 میریل و صغ دیر لر فتح و او و سکون صادمهمله ایله شیرا زیلر و الیزه دیر لر کذافی ادات

کذافی ادات الفضلا * زود * فتح زاء معنیه ایله مرز و عاتده اولور بر نوع شیهه چکر کرد
 و هو جراد اسود بکون فی الزرع کذافی الم شکلات * تسوید * سکون سین مهمله
 و یای تختانی و کسر و او ایله غصه و غم و رنج و الم معناسنه میرنظمی بیت چو سرزد
 از روزم استیلاقت * هلاک کرد تسوید فراقت * نکند * سکون کاف و فتح باء موحدله
 بمعنی سکون نونله فرهنگ جها نکیریده اول قوشاغه دیر لر که ابر پشیدن یا خود بیکدن
 ایدر لر و بر با شنه بر مهره بند ایدوب و بر با شین ابلک ایدوب قوشاند قدده مهره بی
 اکا کچور لر مولانا جامی بیت سنک نکند قلندر از پی تجرید را * از پی تسکین هجر بی نوایی
 انکرست * نکند * فتح کاف و سکون نونله و کسر ایله ده مرویدر شرفنامه ده مرطبه
 معناسنه درود دخی طاووق بسلاکاری موضعه ده دیر لر آشیان و آشیانه و نشیم و نشین دخی
 دیر لر * نلاد * فتح لامه شهر چینه قریب بر معظم شهرک استمد * تیند * سکون نون و فتح
 باء موحدله مؤید الفضلاده بمعنی خاموش شدن و ادات الفضلاده بمعنی لرزه کردن یو معنایه
 میر خسرو بیت پای بنه بند چو بر سر می بود * مسنی و ثابت قدمی کی بود * تیند * سکون
 نونله هوایی قیلا مش بولت و نسخه حلیله پرا کنند اولمش معناسنه مرویدر * تیند *
 فتح نون اول و سکون نونله ایکی معنایه کاور اول بمعنی عنکبوت استمد اغاجی بیت ز تازیکی
 و سسنی هرد و پام * تو میکوی مکر پای تندرست * ثانی کاعل و تنبل معناسنه در
 * تیند و خند * کلاهما بسکون النون الفاظ اتباع قبیلند در ترت و مرت و تار و مارکی
 شمس خزی بیت از صرصر فنا همه کشتند تار و مار * و ز تیند باد قهر اجل جمله تیند و خند
 * تنومند * لفظ مرکبدر تنوایله منفرد تنو اصلند تن در آخرنده اولان و او بر نوع
 نسبت مخصوصه دلالت ایچوندر محکم و قوی بدن اولان نسبه یه تنومند دیر لر اکثر دوه ده
 استعمال اولنور انسانه و غیری حیوانه خصوصی یوقدر اسم عامدر بناور کی اما تناور دن
 یو ابلقدر بعض نسخه ده تندرست معناسنه مرویدر حکیم سنایی بیت ای روان همه
 تنومندان * آرزو بخش آرزو مند ان * نسخه حسین و فایله دارنده تن معناسنه
 روایت اولمشدر شمس خزی بیت تنومند را قدر چندان بود * کدر خانه کالبد جان بود
 و معیار ده شمس خزی بمعنی شاد دیوب یو بی نظم ابلش بیت شاهنشهر و زی که پیوستند
 غلامان * از خسرو رستم دل و از شاه تنومند * تنوند * سکون نونین و فتح و او ایله
 زیاده پرا کنند معناسنه در میرنظمی بیت غم دلدار شد با جان پیوند * سرشک
 دیده ام چون در تنوند * تندرود * فتح نون و دال مهمله ایله تره یاغی معناسنه در کذافی
 نعمه الله * مع الراء المهمله * تابدار * سکون باء موحدله ایله ضیالی و حرارتی معناسنه در
 اما اکثر مراد اولنان فروغ شعله و ضیا معنایه استعمال اولنور استمد عنصری بیت
 کفتم نهی برین دلم آن تابدار زاف * گفتا که مشکتاب ندارد قرار و تاب * تانار * معروف
 طائفه در مشک اعلاسی انلرک ولا یلترنده حاصل اولمغه نافه مشکي انلره منسوب ایدر لر
 خواجه حافظ بیت دران زمین که نسیمی وزد ز طره دوست * چه جای دمنزدن نافهای
 تانار یست * تاجدار * جیم موقوفه ایکی معنایه مستعملدر اول تاج طویلی که مراد

بادشاه زیشاندر یومعه تاجور دخی دیرلانی تاجی حفظ ایدیی معناسنه که خازن تاج
 دیمک اولور یومعه تاج حفظ اولنان مخزنه ده دینلور تاج خانه و سرای تاج معناسنه کدانی
 شرفنامه یی تاجور یی سکون جیم و فتح و اوایل تاج صاحبی دیمک اولور ور وارلفظندن
 مخففدر لیاقت معناسنه تاجه لایق دیمکدر غلبه استعما لله تاجور پا دشاه معناسنه
 اولور خواجه حسین ثانی بیت بر آشت لزان پیلوش تاجور * که نیش من چنگاش
 زد پسر * مولاناها تنی بیت چنین خواست آن تاجور شریار * که صاعش بخویش شود
 استوار یی تاجور یی فتح راه مومله و کاف فارسیله یغماچی دیمکدر مولاناها تنی بیت
 زچکول در یوزه تاجام زد * بیردند ترکان تاجور یی تار یی اون معنایه کاور اول دپه
 معناسنه که عربیک فرق دیرل آدمک اولسون غیرک اولسون یومعه تاجور تارک لفظندن
 مرخدر آدم دپه سنه دینلد و کینه ابو شکور بیت زدن مرد راتبع بر تار خویش * به
 از باز کشتن زکفه رخویش * و آدمدن غیرک دپه سنه دینلد و کینه شمس فخری بیت دعای
 بندکی شاه میکند سوسن * شکوفه نقره همی ریزدش ازان پرتار * ثانی قرارمیش تسنه یه
 دیرل تار یی لفظندن ترخیم اولنشد رکیجه قراکوسی اولسون غیرک اولسون کجه قراکوسی
 معناسنه حکیم فردوسی بیت شب تار بود و چو قطران سیاه * نه پروین بدیدار بودونه ماه
 و غیره حکیم انوری بیت ای مجنبت همت تو پایه اجرام پست * وی به پیش طلعت تو
 چشمه خورشید تار * ثالث ارش که ضد بود در معنا استعمال اولند قد تار بود دیرل
 حکیم انوری بیت جزایت تو کسوتی که دارد * کش فتح و ظفر بود و تار باشد * معنای
 ثانیله یومعه تاجور حکیم اسدی بیت زبس کرد چون بود در تار شد * بران غول چهران جهان
 تار شد * و حکیم فردوسی معنی ضد بود بیت تن زال سیرغ بدو کرد * از و تار از خویشتن
 بود کرد * رابع بولاق صوبه دیرل میرنظمی بیت اندروم دردوم بسیار شد * سیل اشک
 از کرد رام تار شد * خامس ابریشم تلیدر استاد * ممط * از بس فغان و شیوم چنکیست
 هم کشته نم * اشک آمدن تادامم از هر مره چون تارها * سادس ساز قلند دیرل سابع یای
 کرشی معناسنه کدانی جمع الفرس و فرهنگ جهانگیری ثامن محاحده معنی میان بند
 تاسع تار زلف یعنی موی زلف و تار کيسودخی دیرل عاشر بر نوع اغا جدر خرما اغا جنه
 مشبه آندن بر صوحا صل ایدرل اسکرجه نشوه کتور اما در دسر ایرات ایدرل تال دخی
 دیرل کدانی فرهنگ جهانگیری یی تار تار یی لفظ مکرر در زره و زره و پاره پاره معناسنه
 کدانی جمع الفرس حکیم سنایی بیت بتکرید اکفون بات النعش و از دست مرک
 نیز هاشان شاخ و تیر هاشان تار تار * شاخ شاخ دال دال و چاک چاک و پاره پاره معنایه
 یی تار و مار یی توابع الفاظ قبیلند در توت و مرت یعنی پراکنده معناسنه شمس فخری
 بیت عالمی کردی ز تاب تیغ بران توت و مرت * کشوری کردی ز شهم نیر بران تار و مار
 فرهنگ جهانگیری معنی زرو زبر خواجه حسین ثانی بیت کربودفته چون سر زلف
 باینی * اکنون نسیم عدل شمس تار و مار کرد * چغتایده آلاق دیرل آلاق بولاق
 بوندند یی تار و پور یی ضم راه مومله و با فارسیله غایت تار یی معناسنه در میرنظمی بیت

بیت غمت گفت دل چون آیم زوز * کم زوز روشن تر آند و پور یی تار و پور یی ضم تار و پور
 ایل غایت تار یی معناسنه در حکیم فردوسی بیتان چنین گفت بهرام کور * که اکنون
 چو سندر و زما تار و پور یی تافسیار و تافیار یی اول بکسر الفاء و سکون السین ثانی کسرفا
 ایل در باس دیرل بر او تدر پیراخی را زیانه به بکزر شهاد و طلالده استعمال ایدرل غایت
 مسهل اولفله شاولی مخاطره در یی تالار یی اول خانه یه و تخته دیرل که درت یا خود دخی
 زیاده دیرل اوزر یه وضع اولنمش اوله کدانی جمع الفرس یومعنای موید میر نظمی بیت
 نشسته بر سر چارپار * شاه تالار عز و جاه ماوا * فرهنگ جهانگیری ده درت صغه او
 کو شک معناسنه حکیم سوزنی بیت چندین رنج و بلا و جور نمودم * تاش بیالای
 خانه بردم تالار یی تبار یی فتح باه موحد ایل قوم و قبیله معناسنه محاحده و جمع الفرس
 یعنی اصل مردم مسطور در بقولی موید حکیم فردوسی بیت چو اندر تبارش بزرگی
 نبود * نیارست نام بزرگان شنود * عربیک هلاک معناسنه در مر قوم ایکی معنایه
 حکیم سوزنی * قطعه * خزدین احمد که تابا مصطفی خیزد بحشر * خویشتن را ساخت
 با اولاد او خویش و تبار * هر که خویش و از تبار آل پیغمبر شود * درد و کینی باشد این
 از خسار و از تبار * حکیم قطران ارموی ده ایکی معنایه دیمشدر بیت خزینه بخش و ولایت
 ستان ملک جشان * تبار جان بداندیش و آفتاب تبار * معنای اوله چغتای لسانه
 اوروق قیاس دیرل اوروق طارقی دیمک یعنی خصم قوم دیمکدر لیل نک اتاسی نوفه
 ز بون اولیق لیل یی هلاک ایتلک مشورت شد دیر بیت چارلاتی روان اوروق قیاسین
 سالدی آراغه اولایش کینکاشین * و میرعلیشیرک دیوان اولند بیت پری و حور اول
 آینه قرابت اولمشلار * ولیمک آنجا کیشی یوق اوروق قیاسیدار یی تبارشیر یی فتح باه موحد
 و کسر مشین معجه ایل بر نوع مست طاعت در معروف طبعی بارد در و عربیک هر سنه نک اولی
 تبارشیر کل شی * اوله و روشنایی صبح کدانی شرفنامه شیخ نظامی بیت تنی چون شیر باشکر
 سرشته * تبارشیرش برابر شیر شسته یی تیر یی فتح باه موحد ایل بالته معناسنه میر خسرو
 بیت شکر کوی از فقر نهفت را کشد زیر اخلیل * چون تیر برداشت منت بابتان
 آزرست یی تیرور یی سکون باه موحد و ضم غین معجه ایل قوش معناسنه کدانی
 نعمه الله یی تندر یی فتح باه موحد و سکون نوله اول بیوک اغا جنه دیرل که قبو آرد نه
 طیارلر اکافدر نک و پراوند دخی دیرل کدانی فرهنگ جهانگیری یی تینکر یی فتح باه موحد
 و سکون نوله طبله نان یعنی اتمک قود قلی آغاچ طبق ایضامنه یی تیر یی کسر باه موحد
 و سکون یای تجماتی ایل طبل و کوس معناسنه میر نظمی بیت فلاح پرشد از ناله های تغیر
 چهار اکر فقه صدای تیر * استاد رودکی * مثنوی * نفس تیری دید نزدیک درخت *
 هر که یی بانکی بخشنی تند و سخت * کر سنه رو باه شد تا آن تیر * چشم زی او بود مانند
 خیر خیر * امیر معزی بیت سوی کیوان زفته از ایوان و از میدان تو * نعره کو غص
 و تیر و ناله چنک و باب یی تار یی مخفف تار در که معروف طائفه در ویر و لایندر که
 آنده مشک حاصل اولور خلاق المعانی بیت در پای تافکنده آن زلف مشکبار * و میرنی

بود مرد نیکو نشان * تحریر نه کار اصل جهان فی تکوازی سکون خاء معجمه و ضم کاف ۲۷۸
ولامله چنین قوز معنای نعمة الله وایاسی نقل ابلشدر فی تراز فی فتح راه ممله ایلله اوج
معنایه کاور اول خام ایلک زشته سی حکیم ناصر خسرو بیت بحب و راست بد و راست برد راه
بین راه دین راحت ترست ای پسر از تاد تراز * استاد منوچهری در صفت اسب بیت بحب
کریجهانی ز سر کوه بکوه * برو دگر بد وانی زیر تار تراز * ثانی یعنی درخت صنوبر ثالث ترکستان
بر شهر عظیم آیدر خویلی چوق اولور ایکی معنایه استاد رودکی بیت از غم تار تراز همه
خوبان تراز * زرد و یار یکم ولز نام چون برک تراز * معنی طراز در حالا مشهوری معرید
کذا فی فرهنگ جهانگیری فی تراز ایکی معنایه در اول بر کوچک قوسند بهار ایامنده زیاده
ناله و فریاد آیدر خوش آواز در استاد رودکی بیت چون لطیف آید بکا نو بهار * بانک
کیک و بانک رود و بانک تر * شمس فخری بیت چه عجب کرد بد و معدلت * باز و مشوت
بردز خانه تر * ثانی یعنی سرکشتن یعنی باش دونک حکیم سوزنی بیت نخوام مغر کوزان
بهر آزا * که مغر کوز خوردن سر کنند تر فی تفوز فی ضم فایله مع الزاده اولان تفوز معنایه در
کذا فی المجمع فی نکناز و تک و تاز فی اول سکون کاف ثانی ضم ایلله و چاپوب کفک تا ختن
و دودین و جستجوی کردن معنایه خواجه سلمان بیت ای ز شرم اثر ای تو خورد در تب و تاب
وی زرنک هم شبید یز تومه در تک و تاز * مولانا جامی بیت بین که نور بصیرت بی تک و تاز
چون بگردون رود و آید باز فی نکیر فی کسر کافله اوزم چکردی نکیر دخی دیر فی تموز فی
اورته یاز آبی در بقول یونانیان تیر اعظمک برج اسد ده مدت اقامتی در غایت حرارت شمس
اولور شیخ سعدی بیت عمر برقت و آفتاب تموز * اندکی ماند و خواجه غره هنوز *
عربیه دخی استعجال اولور لابن ابی بکر بیت کم آب من آب علیها مره * وانی فاحکم طبعها تموز
فی تکبیر فی ضم نون و سکون کاف و کسر باء موحده ایلله حلواجیلرک کفکیکی بر آلتاید
آنکه روغن و صسل و شکر صاف آیدر لپالون دخی دیر لکذا فی المویید فی تکیر فی سکون
نون و کسر کاف ایلله براغاج در غایت دکنوا اولور یا ند قله زیاده تند و نیز اولور تنکس دخی
دیر لکذا فی فرهنگ جهانگیری فی مع الزاء الفارسی * تاز فی معنی خیمه و خرگاه کذا فی شرفنامه
وصف سرکردن اولان تازیانه معنایه در کذا فی المجمع فی تباجیر فی فتح باء موحده و سکون
نون و کسر جیم فارسیله کل فرونی معنایه نعمة الله نقل ابلشدر فی تر فی سکون
راء مهنله و فتح کافله معنی تخم که عربیه بد دیرلر و بعض نسخه ده زراعت آماده اولش
تارلا که عربیه فاعان دیرلر فی تر فی یردن هنوز چقمش مزروعات و دخی معنی زمین
قرآز و بعض نسخه ده ندانه کلید معنایه شاعر بیت ده کار بی دهست و شتر بان بی شتر
پالان بی خرست و کلیدی تهی زتر فی نکیر فی فتح کافله دانه انکور معنایه شمس فخری
ضم تاء و مثناة ایلله نقل ایدوب قافیه سی یوقدر دیش اما کتاب السامی فی الاسامی ده کسر
کافله روایت اولش معنای مرقوم مویید ابو العباس بیت نکیر نیست کو بی در انکور او *
همه شیر دیم یکسر زرش * و اوزم چکردی معنایه در مویید استاد لیبی بیت
کریارند و بکوبند و هفت بریاد * تو بسنک نکیر نان ندی تاب ترا فی نکور فی

بورق دید کاری که فتح باوراه ممله و سکون و اوایلله در فرهنگ جهانگیری ممله که آلتون
ایله کشی بر وینه یا پشد رولر اکا کفشیر دخی دیرلر هندی لسانتک سها که دیرلر فی تکبار فی
سکون نون و کاف موقوف و فتح باء موحده ایلله اوج معنایه کاور اول لفظ مفرد در نام حضرت
یاری تعالی جل شانہ شیخ نظامی در اقبال نامه بیت وجود تو از حضرت تکبار * کند پیک
اندیشه را سفسار * ثانی لفظ مرکب در تک ایلله باردن تک معلوم یاریول معنایه در
فرهنگ جهانگیری اول کسینه یه دیرلر که او کسینه کسینه پکور میه ویا شدن پیک دخی دشتوار
اوله سیف اسفرتکی بیت در بر زده وصل عاشقازا * در کام خیال تکبارست * ثالث
شرفنامه ده اول کسینه یه دیرلر که فضولق ایلله آدمه یول ورمیه و هر وقت اکا وصوله یول اولیه
شیخ نظامی بیت چون دران قصر تکبار شدیم * هر دو چون بخت ساز کار شدیم * اگر چه
معنای اوله لفظ مفرد دینلدی ادب رعایت اولغوب معنای ثانی و ثالثدن احتیاطا در انها
حقیقه نظر اولسه اول دخی لفظ مرکب در زیر معرفه الله یول بولق غریبه دشتوار ایدوکن
ارباب عقول فهم آیدر فی تنور فی ضم نون مخفف ایلله فارسیدر و تشدید ایلله عربیدر ابو المعانی
بیت متوخت فکر دیکران در تاب دل * هر چه می افتد بسوزد در تنور فی توار فی طوار
اوزرنک یوک بفلد قاری رحمن معنایه کذا فی الحمودی فی تور فی فتح و اوایلله معنی نیر باواوه
ابدالی اولنق فارسیده شایع در کذا فی مجمع الفرس یوقولی مویید میر نظامی بیت یکی را
چو دیدست آن بر خرد * که بر پای شایخی تور زین زدند فی تمیر فی سکون ها و یای قهقانی
و کسر میله رستم زال اقر با سندن بر مبارز نامیدر فی مع الزاء المعجمه * تاز فی یرت معنایه
کاور اول مجمع الفرسده معنی فرومایه که عربیده سفله و دون دیرلر ثانی امر دفا سق که فسقه
وارازل ایلله مصاحبت و معاشرت ایلله شیخ اوحدی بیت چه وفا خیزد ز تاز و جلب *
یاری از ر و شنان چرخ طلب * ثالث فرهنگ جهانگیری ممله محبوب معنایه در حکیم فردوسی
بدو گفت ماد که ای تاز نام * چه بودی که کشی چنین ز دوام * رابع ادات الفضلاده
تازیدن لفظندن صیغه امر و تازندن معنایه اسم فاعل اولور فی تاز باز فی سکون زاء
معجمه ایلله معنی غلامیان تاز امرد معنایه او ایحق باز بازیدن اسم فاعل اولور استاد
فرخی بیت بکرفتنس مهار و شدم بر فراز او * چون آنکه تاز باز شود بر فراز او * کذا فی
المجمع فی تبریز فی مشهور ملک و شهرک آیدر مولانا تانی بیت چو تبریز را سکه زد
بردم * شند از نام نیکش درم محترم فی تفوز فی سکون باء موحده و ضم فایله حرف با ده
ذکر مورویدن بتفوز کبی که قوش بورق معنایه در تحفه الاحباب بتفوز واقع اولشدر
ویر معتبر فرهنگ در دورنج معنایه مرویدر فی تب و لرز فی استمه علی که او شود ب
قررد دخی اجلدن تب حرارتی و لرزد تر تمه سی اولد و غندن تسمیه ایلله بلر عریب جی دیرلر ضم
طایله چفتاب ایستیفان و ایستیفای دیرلر فرهاد نامه ده فرهاد عاشق اولزدن اول شورید لاله
علامی ظهورند دیر بیت ایستیفای چون شرارت ظاهر ایلار * بدن اول حرارت ظاهر
ایلار فی مخ فی فتح حا و سکون راه مملتین و ضم میله مویید الفضلاده معنی حرارتزاده
و مجمع الفرسده حرارتزاده تک اسم مصدر دیرلر یوقولی مویید میر نظامی بیت چو نیکی بود

شم کاف و و او مجهول ایلله نکر مرقوم معنا سنه در تار فی فتح لامله نکر مرقوم معنا سنه در
کذا فی مشکلا ت مع السین الممله * تاج خروس فی سلطان بورکی دیدکاری مشکوفه در
عریه تاتور جندی دیر کذا فی نسخه حایمی مولانا هاتفی بیت بساخون که از تارک اهل
روس * بر آورد سر هجوتاج خروس فی تاس فی معنی بیطاق که تاسه و تلواسه دخی
دیر استاد عنصری بیت تاسه کیر ترا زحق شتوی * من نکوم رواست مشوتوتاهن
فی تحس فی سکون ماه مهمله ایلله الم و غصه دن پیش دل معنا سنه ابو المعانی بیت طالع
بد در جهان بر عکس بود * در همه عمری نهیم تحس بود فی تحس فی سکون ماه معجه ایلله
یعنی تحس مرقوم یعنی غم و غصه دن ذلکیر و متغیر الاحوال اولی معنی سنه بام موحد ایلله ده
مرویدر ترس فی سکون راه مهمله ایلله مطلق قور قودر خوف معنا سنه کرکسه فعل
مضارع دن اولسون حکیم فردوسی بیت نشست از راسب تازی ممنند * همیرفت ترسان
زییم کرد * کرک فعل ماضی دن اولسون وله بیت چنام ز عشق ای چودر پتیم * که یادم نیاید
همی ترس ویم * شاعرک ترسدن مرادی مطلق قور قودر اما حقیقت ترس واقع دن قور قودر
بی متوقدن قور قودر فرقی بوقدردر شم را ایلله شرفنامه ده یعنی زمین سخت واقعدر
ترس فی سکون راه مهمله و شم مهمله بردار و اسمیدر کذا فی نعمه الله فی ترس فی سکون راه مهمله
و فتح نون ایلله فرهنگ جهانگیریه اوق آند قل ظاهر اولان صدایه دیر حکیم فردوسی بیت دل
سرکشان پر زوسواس بود * همه دشت بر بانک ترانس بود * حکیم اسدی بیت کان ابر باد آتش
الاس بود * همه کوه بر بانک ترانس بود فی ترس فی معنی تبا نجه سیل ده دیر استاد رودکی
بیت رخ ادرات از ترس نکبت * همجو قیر و شبیه سیاه آمد * پارسیلر دن بری دیمشدر
* رباعی * اگر تو یار گیری و یکی بس * و کربادو کنی یارت بنی کس * و کرباسه کنی یار کردی
و کرافزون کنی بر سر زنی ترس * جمله تو کر مک معنا سنه در فی ترس فی سکون قایله یعنی
کرمی یعنی ایسیلاک شین معجه ایلله ده مرویدر کذا فی الحمودی فی نکس فی فتح کافله اوزم
چکر دکی و صفی قدن صکره اولان جبره سنه ده دیر لوشین معجه ایلله ده مرویدر اما احی
سین مهمله ایلله در بهرامی * قطعه * آن خونه بنی چنانکه یکی چنک پریند * سزیده
و نبرده برودست هیچکس * برکونه سیاهی چشمست غرب او * هم بر مثال مرده ک چشم ازو
نکس فی تالاس فی ترکستان زمین ده بر شهر آیدر کذا فی شرفنامه فی سندس و تدیس فی
کلاما بسکون النون و کسر الدال الممله یعنی تمال لفظ مرکبدر تن ایلله دسدن مانند معنا سنه
استعمال اولنور استاد فرخی در صفت عمارت بیت فرود کاخ یکی بوستان چوباغ بهشت
هزار سکونه در و شکل و سندس دلبر فی تنکس فی سکون نون و کسر کاف ایلله بر نوع
اما جدر زیاده دکنلو و آتشی غایت تند و نیز اولور انیر الدین اخسیکنی بیت چهره همه
کلکونه تور جولالم * چنکال همه ناخن دزدیده چوتنکس فی مع الشین المعجه * تابش فی
کسر بام موحد ایلله تابیدن لفظندن اسم مصدر در کلکله تاب هر تقدیر معنایه کاور سه متین
مصدریه ایلله اسم مصدر او او ابو المعانی بیت صوختست دل ز تابش زلف و عذرا یار * از تاب
سوز عشق ندارد دلم قرار فی تاجپوش فی سکون جم و شم بام فارسیه ده دیدکاری قوشندر

قوشندر با سنه اولان تانه نسبتله تسیمه اولمشدر میر نظمی بیت همه مرغان کاشن را
خروشی * شده سرهنگ ایشان تاجپوشی فی تارکش فی راه موقوفه صرمه کشارک
وزر کرک خده دیدکاری دلکلی دمودر آلتایدر که سوراخندن التون و کش چکرلر شمس
فخری بیت شاه بخشند قدر خان معظم کهنه نیر * سینه دشمن چون تارکش زر کردد
فی تازش فی کسر زاء معجه ایلله تک و پوی معنا سنه اسم مصدر در ترکیه یابوب یوریش
دیلمک اولور حکیم اسدی بیت دوره شش هزار ابره تازش هیون * زفرش وند بارشان
کونه کون فی تاش فی اوج معنایه استعمال اولنور اولادات شرکتدر معنای مقارنتله
مثلا یکی قول بر آدمک اولد قلله انلره خواجه تاش دیر لکال اسمعیل بیت ای اهل فضل را
بقدم توانعاش * بر آستان تومن و اقبال خواجه تاش * بومعنایه شیخ سعدی بیت
توومن مرد و خواجه تاشانیم * بنده بارگاه سلطانیم * و ایکی کسند بر زمره دن اولسه لر
انلره خیل تاش دیرلر شیخ سعدی بیت چه خوش گفت بکتاش باخیل تاش * چودشمن خراشیدی
ایمن مباحش * ثانی موید الفضلاده یعنی خداوند یار و خانه باشد یعنی یو ک یاب و بارخانه
صاحبی ثالث فرهنگ جهانگیریه یعنی کاف یعنی اول لکه که وجه انسانده ظاهر اولور اکا
کلک دخی دیر لطیب یوسفی بیت چوبیج سوسن آزاده راجوشی و از آتش * بشوئی
روی خود را پاک سازی تاش از رویت فی تاغوش فی شم غین معجه ایلله آدم و حیوانک
یاشی صویه باتمغه دیرلر کذا فی نعمه الله فی تالاش فی جنک و جدال و غوغا معنا سنه
تا تار لغتیدر اشعار فارسیه وارد اولمشدر تالاش صورتله یازر ل طالب آملی بیت مارا
تالاش بر سر مال و معاش نیست * در دودمان همت ما این تالاش نیست فی تالاش فی کسر
لامله ایکی معنایه کاور اول اوق یاکی معنا سنه در میر نظمی بیت چشم خورزا و چور دیزین
تیغ و خنجر بدست تشسته کین * وله بیت کان ابر و آتش گرفته بدست * خدنگ مره
تا بتالاش نشست * ثانی کیلان خلقندن معروف بر قومک آیدر این بیت خسرو
خسرو نشان تالاش جمشید فر * مهر سپهر کرم سایه پرورد کار فی تاوش فی شم و اوایله
آیا ق مسیذرایکی و اوایله تاوش دخی دیرلر چغتای لسانیدر میر نظمی بیت بخلوت را
نشسته آن دل آرای * رسید کوش هوشش تاوش پای * و فرهاد نامه ده شاپور او یورکن
فرهادک وارد دخی محله بیت تاو و شنیدین آئینک او یقاندی شاپور * تایب تون ظلمتید
بو العجب نور فی تیش فی کسر بام موحد ایلله تاب لفظنک اسم مصدر یدر کریمیت و حرارت
وضیا و شعله معنا لنده شیخ سعدی بیت همی برخاک شد ز مردم خروش * دماغ از تیش
می در آید بجوش * شمس فخری بیت صینه بدخواهت از تاب عنا * هست دایم همجو
دوخ در تیش * فرهنگ جهانگیریه تابش لفظنک دخی غفنی اولور شیخ نظامی بیت
جرفش ز تیش جهان فروزد * کانکشت بر ونعی بسوز دخی تحس فی سکون ماه معجه ایلله
یعنی تحس مرقوم یعنی الم و غصه و غم و اندوه جمع الفرسله یعنی بالانشین که تحشید دیرلر
یعنی بالانشسته شمس فخری و حکیم اسدی طوسی بام موحد ایلله نقل ایشار اما محاحده
عهد هند و شاه تاه مشناه ایلله تحریر ایش کذلک مشکلا تده اولها بالنا و المنوطه من فوقها

واقع اولمشدر تو تراوش فی فتح راه مهمله وضم واوایله ایکی معنایه کاور اولصو یوقارودن
آشناغی آهسته آهسته دیرل ثانی صو ویاشراب ظرفدن صرق معناسنه در مولانا قدسی
بیت بانشبای مدحت درین انجمن * تراوش که میریزد از کالم من * مولانا هاتقی بیت
سرنیزه در سینه کاوش گرفت * ز چشم ز ره خون تراوش گرفت فی ترکش فی فتح راه
مهمله و سکون خاء معجه ایله قره ننگ زونکو یاده معنی کشیدن یعنی چمک فی ترکش فی جمع
قره ننگ زده مخصوصا اوق قونیلان ظرف معناسنه در که یای اولدوغی طرفه قربان دیرل حکیم
فردوسی بیت کشیدند رستم دلان زمان * ز ترکش خدنگ وز قربان کان * وله
بیت چو ترکش ز هر گوشه قربان جنگ * تهی از کان کشته پرازدنگ * مرورایام
و غلبه استعمال ایله جمله سنه ترکش اطلاق اولندی شمس غزی بیت مرغ را حمل سان
کردند جمله قربان * هر که که بند کانش بر بسته اند ترکش * اصلی نیرکیشدر رومن لغت
فارسی تحریر ایدنلر ترکشی قبور ایله تفسیر ایشلر قبور نیردان دینلور و صحاح دخی
هندو شاه نیردان تفسیر ایشلر مجرد اوق طو و مغله اما فرقی وارد در و الحاصل یایانی و اوقلفی
ایله ترکش دینلر اعلام غالبه دندر مولانا هاتقی بیت یکی بست ترکش بجهت و مستجاب
بر آراست بال آن شکاری عقاب * ترکشه قبور تعبیر ایدنلر بوبیت ایله اثبات مدعا ایشلر
بیت غمی شد دلش سازنجیر کرد * کر بست و ترکش پراز نیر کرد * بوبیت قبور اولدوغنه
دالات یوقدر و ترکش لفظی شعرای عرب دخی استعمال ایشلر در از انجمله حسام الدین
الاجزی بیت جعلت فد الطبی الذی جاء خطه * الی سائر العشاق یحمل ترکشا فی ترکش فی
سکون راء مهمله و کسر مهمله ایاسی جمع و تحریر ایدنلر اجمال لغتده خزنوب معناسنه
نقل ایشلر بعض نسخه ده هم مهمله بر اوت اسمی اواق اوزن مرویدر که اکانور و ترمش دخی
دیرل خزنوب هم تاوسین مهمله ایله ترمش منقولدر فی ترکش فی فتح راه و سکون نون
و کسر دال مهملتین ایله بر کوچک و شد در که اکانور و ترمش دخی دیرل فی ترکش فی سکون
راء مهمله وضم میم وواو معروفه بوکر تان دکنی فی ترکش فی بوزن کش ایکی معنایه در
اول آتش لفظندن اختصار اولمشدر حضرت مولانا قدس سره بیت موسی اندر درخت
هم ترکش دید * سبز تر نشدان درخت از نار * حکیم فردوسی بیت از ان پس نبد
زند کانیش خوش * ز تمار ز دیر دل خویش ترکش * ثانی قره ننگ جها نکیریده معنی نیشه
حکیم سوزنی بیت ای سوزنی بسوزن توحید جرب کن * کان سوزنی کداز تو بهر ها کنند
ترمش * بومعناده شمس غزی نیر هیزم دیوب بوبیتی نظم ایشلر بیت خرم چگونه باشد خمیت
که چرخ دارد * از بهر حرق و خرقش پیوسته آتش و ترکش فی ترکش فی سکون فایله بوزن
گفتش معنی طعنه و کسر فایله معنی ترکش مرقوم یعنی گرمی و حرارت کذافی المجمع و بعض نسخه ده
کوپک که عربیه زید دیرل فتحین ایله فی ترکش فی فتح کافله مع السینک مذکور اولان نکمن
معناسنه در و بر معناسی دخی ملوک ماضیه دن بر پادشاه امیدر تنکم شیخ سعدی بیت
نکمن باعلامان یکی راز گفت * کد این را بناید مکمن باز گفت فی نکمن فی طاعیلوب پراکنده
و پریشان اولق معناسنه کرک محسوسان دن اولسون کرکسه اولسون بوحالتک صاحبده

صاحبده متلاشی دید کاری بومعنادند شمس غزی بیت نیست ممکن دزها یون عهد او
دزکسی در ملک او باشد نکمن * عربیه دخی بومعنایه استعمال اولنور الشیخ شهاب الدین
احمد الخیمی بیت و جمعی کلا ظهیرت وزادت * صباباتی و اشواق نکمن فی ترکش ریش فی
ضم نون و کاف موقوفه معنی کوچه کذافی الحمودی فی نکمن فی ذکر مرور ایدن نکمن و نکمن
معناسنه در فی ترکش فی فتح و او و سکون خاء معجه ایله معنی کشیدن کذافی قره ننگ زونکو یا
فی ترکش فی کسر و او ایله معنی ترکش مرقوم یعنی گرمی و حرارت ابوالمغانی بیت از آتش فراق
جمیع بسوخت اکنون * ماندست در دل زار سوز ترکش ز عشقت فی مع العین المهمله *
توقیع فی اصلنک احکام پادشاهی اور زنده اولان علامت مخصوصه که طغرا دیرل مولانا هاتقی
بیت این نامه که خامه کره بنیاد * توقیع قبول و زیش باد * غلبه استعمال دن برات و امر
و فرمان پادشاهی یه ده دیرل فی مع العین المعجمه * تار میغ فی بخار در که ایام شتاده روی
هواده ظاهر اولور هوایه محاسن اولغله زمیندن دکان پیدا اولوب اطراف تاریک ایدر انکا
تمن و مانع و میغ و نرم دخی دیرل استاد مختاری بیت سرماچنان در آتش خورشید جسته
بود * کز تار میغ کفنی طشتیست اندر آب فی تاغ فی نعمة الله بش نوع اغاجه دیرل ترکش
بری سکوت و بری ایاقون و بری سفجان و بری دیشلور مودوری قره اغاجه دیرل یون نسخه سنه
اذکر آیتش و بعض نسخه ده انجق قره اغاج اودونی واقع اولمشدر صحاح تاغ بر اغاجدر که
آتش یا ندقه اخگری بر حفته قدر طور رسو نمزدیو مسطور در و معیار ده شمس غزی تاغ
بر اغاجدر ایشه بر امر انجق اودون ایدرل ترکش بیت در کوه و بدشت بنام شهنشاه جلال دین
کل روید از خشک رطب آید ز چوب تاغ * قره ننگ جها نکیریده اوج معنایه کاور اول معنی
تاج مرقوم کال اسمعیل بیت دارم اسپ کز استخوان در پوست * هست چون در چوال هیزم
تاغ * ثانی معنی تخم مرغ ثالث سیستان ولایتند بر قلعه امیدر فی ترکش فی فتح بهاء موحده
و سکون سین مهمله وضم تاء مثناة ایله فصیح اللسان معناسنه در کذافی قره ننگ جها نکیری
میچیک بیت کشتن ازین مدحت شده دین * در سخن بعض تبسنع و شیوا * شیوادخی فصیح
اللسان معناسنه در فی تره و دوغ فی طعام مختصر و ما حضر معناسنه در مراد طعام فقرادیمکدر
مولانا جامی بیت نان خود با تره و دوغ زنی * به که از خوردنش آروغ زنی فی تغنغ فی سکون
غین معجه و فتح تاء مثناة ایله ماوراء النهرده معروف و مستعمل بیوک کبله در که آنکله غلال بیغ
و شرا ایدرل شمس غزی بیت حاتم عهد شیخ ابواحق * که دزد بدامن و تفتغ * کذافی
نمخته حسین و فانی امام ویدا الفضلاده ضم تائین ایله مرویدر فی تغاغ فی فایله ایکی
معنایه ذراول معنی آهیا نه یعنی قفا کوکی ثانی صاغر بزرگ که آخر بزم آنکله طلوا یجرل
شمس غزی بیت در بزم عیش دولی باد از سال * بر دستگیر و نوش بکن کاسه تغاغ *
ایومعنی استعاده طریقله در زمان قدیمه پهلوان مشاهیر دیو کله سن صاغر ایدوب کر میت
جالند آنکله شراب ایچید کلرندن کیدرک صاغر معناسنه ایتدیلر جمع الفر صله معنی پیاله
دیوب بوبیت ایله استشهاد اولمشدر ابوشکور بیت بیگماز بنشست در میان باغ *
بخورده بیاران بدار و تغاغ * بولغت نوله ده تغاغ روایت اولمشدر فی نکمرغ فی سکون

کاف و هم میله قوشن بوری منقار مناسنه در مع الفاء * ترف فی سکون راه مهمله ایله
بوزن حرف بر نوع طعما در یوغرت قور سیله و خیر صوریله بشور در حکیم انوری بیت
ترف عدو ترش نشود زانکه بخت او * کاویست نیک مشیر و لیکن لکد زنت *
حکیم سوزنی بیت تشعیب این قصیده ترف طع * مخلص بدح او شدند طع ترف
قند ترف شریف فی خلعت که پادشاهان اهل مناصبه کیندر ترف ابوالمعالی بیت قائم یک
نه نان آنچه شود بی منت * در برم خرقه فقرست بجای تشریف ترف فی اوج معنایه
کلور اول یعنی تب یعنی حرارت و گرمی حکیم انوری بیت به تف تیغ از آتش بر آوردن بخار
به نعل اسب ز خاکش بر آوردن دکان * بو معنایه شمس فخری بیت ای ملک پناهی که
ز رشتک شرف تو * اندر دل خود شید بود روز و شبان تف * حکیم اسدی بیت بدریا
یسوزد ز تف خیزان * چون او زد نوند سبک خیزان * ثانی یعنی بخار که زمین دن هوا به
چقار حضرت مولانا قدس سره بیت آرام بخش جان شد از ان می که از تفس * صبر
و قرار و توبه و آرام میرود * میر خسرو بیت تکلف دیگرست و شوق دیگر زانکه تف
ند ترف * اگر ده جای بنکاری بدیوار آتش سوزان * ثالث یعنی پرتو و روشنی حکیم خاقانی
بیت آه من چند از فروزان شد که کوران نیم شب * از تف این آه سوزان رسته در سوزن
کشند ترف ثلاثی و ثلاثی فی کلامها بفتح اللام و هم التاء المشددة ایکی معنایه در اول یعنی
شور و غوغا حکیم اسدی بیت ز چرخ اختر از بیم دیوانه دیو * زمین با ثلاثی و که با غریب
ثانی اول کسینه دیو که اثنای وجودین ملوث و کیرلی طوطه شویله که خلق کند و دن نفرت
ایده شمس فخری بیت بنیاد فیلسوف آنکس که باشد * بهر زشتی و ناپاکی ثلاثی و
ترف مع الفاء * تاق فی معنی تاق مرقوم آتشی و هفته سویمین اغاج شاعر دیشد بیت
در حواله کتم چو همیزم تاق * بهر کوریت طراق طراق ترف تایی فی فتح یای تحتانی ایله دسته
چوب معنایه ترکی اصطلاح طباق چکدی دید کوری معنایه در میر نظامی بیت خلاف
امر را کرده بهانه * زده تایی بر سر رستمانه * کذا فی الصحاح ترف تاق فی فتح غین
معجمه و جیم فارسیله معنی ساخته کذا فی الحقه ترف تلاق فی ایکی معنایه در اول یعنی ازار
پایچه ثانی کسر تاء مشددة ایله معنی ریشی که میان فرج زنان بود کذا فی شرحنامه ترف مع الکاف *
تک فی اوزم جمعه غینه در لر شکم مولانا محمد طهوری در ساقی نامه بیت ترف میکنم از دیاک را
تریا ده طارم تا کرا * مرشد ز دجری بیت فک برك تاکی ز باغ منست * شفق قطره خون ز داغ
منست ترف تا پاک فی فتح باء فارسیله بقرار و مضطرب اواق معنایه میر خسرو بیت تا پاک
جان از حد گذشت افتاد کار بر درت * بر نیم بمل کشته کان دستوری * ره ناز را * باء
فارسی برینه باء موحده ایله تده درخت معنایه در ترف تابناک فی سکون باء موحده ایله معنی
تابان تاب ضیا و شعله معنایه ناک ترکیه لو ایله تعبیر ایشد کوری معنایه در غمناک و فرحناک
کمی میر نظامی بیت همان شب کشته از مه تابناکش * همیرفت و دود دیده خوابناکش
ترف تاجک فی فتح جیمه مصغر تاجد و کسر ایله بر ولایت آید در ترف تاجیک فی کسر جیمه
معنی تاجک مرقوم شرحنامه ده مالک عرب و ترکدن ماعدا ملکتمره دیو لر نازیک و نازیک دخی

دخی بوم معنایه در ترکناک نام اصلیمی در مولانا عاتقی در تیمور نامه بیت دوسه سست
تاجیک ناکرده کار * ازیشان چه آید که کار زاز ترف تارک فی فتح راه مهمله ایله دپه معنایند در
عموما و انسان دپه سیندر خصوصا که عربیه فرق دیو لر ناصر الدین بانی بیت خلعت شاه
مبارکبادت * تاج اقبال تبارک بادت * مولانا عاتقی بیت یکی تیغ غنیش تارک شکاف *
که بودیش از ترک تارک لاف * اصلند تار دپه در و آخرند کاف تصغیر در هر نسخه نیک که
باشندک اوجی سوری اوله اکا تاردیرلر سائرندن امتیاز ایچون دپه مراد اولند قند کاف تصغیر
الحاق ایدرلر ونیزه اوجنه تارک صنان دیو لر مولانا جامی بیت دیده بر تارک صنان دیدن *
بر تر از وی دشمنان دیدن * عربیه کسر را ایله فارغ معنایند در فارسیه مختصر تار یکدر
ترف تاریک فی کسر راه مهمله و سکون یای تحتانیله قرا کورد که کچه قرا کوسینه شب تاریک
دیو لر خواهه حافظ بیت شب تاریک و بیم موج و کردانی چنین هائل * بجاد اند حال
ما سبکبارل ساحل ترف تاشک فی فتح سین معجمه ایله یوغرت آلدن قدن صکره یرند قلان
صویه دیو لر کذا فی الحقه و فرحناک جهانگیریه تره یا غی معنایند مرید که عربیه زبده
دیو لر و بر نسخه ده معنی مرد چایک رسیده نظردر ترف تافشک فی فتح فاو شین معجمه ایله کوه
کبی بر قور تحفردر کورک و جامه ایچند بولنور سه کسوت تبار ایدر اکا دیو غو و دیو جبه
و دیو و لایک دخی دیو لر عربیه ارضه دیو لر فتحینه ابوالمعالی بیت حال خود آخر نماندیشی
و باشی تابکی * در میان جامه و سموز همچون تافشک ترف تالانک فی فتح لام و نوله قیسی
وزرد الو و تو یسر شفتا لو و امثالی میوه لر دیو لر عوما ترف تا تونک فی سکون واو و فتح تاء
مشددة ایله پیر معنی و دخی ایکی نسخه بریده دیمک معنایند که ایکی شینک معنی
بیان ایدر شاعر بیت ییک تا و کریشتر تاونک * که باشد که پیش بود کاهنک ترف تاوک فی فتح
واو ایله کنج اشک و او کوزه دیو لر کذا فی المجمع ترف تیاک فی فتح باء فارسیله اضطراب و بی
آرامی معنایند فخر کورکانی * مشغولی * بیاساقی آن شیره جان بیار * همان حاصل
عرد مقان بیار * همان خون جوشیده در باد تاک * که از تن بردن و از دل تیاک ترف تبرک
فتح باء موحده و سکون راه مهمله ایله طبله که غود و عنبر و سایر خوشبو عطریات و یا خود
میوه و دیو لر ترف تبرک فی سکون باء موحده ایله قوشاق و غیری نسخه لر که از ششم کنایه دیو لر
استاد رودکی بیت فاخته کون شد هوا ز کردش خورشید * جامه خانه بیک فاخته
کون شد ترف تبرک فی فتح باء موحده و سکون شین معجمه ایله اول ایه بشمه دیو لر که
الدوان و جوزب ایشلر ترف تبرک فی فتح باء موحده و سکون تونله بالا قد و توانا محبوب
جوانه دیو لر استاد لطیفی بیت چه نیکو بود با خیالات نیک * بر ز آوردن حریف تبرک
ترف تبرک فی سکون باء فارسی و فتح نوله ریخته قالی که قویمچیلر التون و کشی ایدوب
اکاد و کرلر استاد عنصری بیت تبرک اگر نهد کسی بی شک * ریخته کثر بر آید از تبرک
ترف تبرک فی ضم باء موحده و واو مجهول ایله بقال و میوه قرو و تبرک میوه قود قلی طابق
شمس غزی بیت خاک بر تارک دوات و قلم * خیزد ابد و جوال و تبرک * و او برینه تونله ده
تبرک مرید ترف تبرک فی ضم باء موحده و واو مجهول و فتح راه مهمله ایله اوج معنایه کاور

اول دېلكه كه مزدوغات ناطورلى جانور اوركك ايجون چالار و بعض مضحك قولتى آلتنه
آلوب چالرتكم شاعر ديشدر * قطعه * آن خريدت بدست خاشاك زدى * مامات
دف دور و به چالاك زدى * آن بر سر كورها تبارك خواندى * وين پردر خانها تبوراك زدى
يوم معناه استاد لطيفى بيت توچرا شكر نياري نكته ياد كه پيش * توتبوراك بدست وزنت
اندر جولان * و بعض فرهنگرده دف معناسنه در حضرت مولانا قدس سره * مثنوى *
عاشقم من كشته و قربان لا * جان من نوتيكه طبل بلا * خود تبوراك بيت اين تهديد ها
پيش آنچه دېده است اين ديده ها * پيش اوچه بود تبوراك توفل * كى كشداو طبل سلطان
هست كفل * ثاني فرهنگ جهانگيريده معنى غزال ثالث معنى نيك مرقوم * نيك *
سكون تاء مثناة و فتح نوله معنى نيك مرقوم معنى قالب ريخته * نيك * فتح دال مهمله
ايله دبراج ديدكاري قوش ميرنظمى بيت با زقهرش كه بال بكشايد * ختم در پيش چون
تدك آيد * ترك * فتح راه مهمله ايلى ايكي معنايه كلور اول شكاف معناسنه حكيم و لولى
بيت بر دل شير و نيك افتد آنكه ترك * كه بشيست تورايد زكان توتراك * ثاني اول
صد ايه ديرلر كه رسته يارلق دن يا خود قراقدن ظاهرا ولور * ترك * سكون راه
مهمله و فتح با فارسيه كشك سياه كه طرف و تور دى ديرلر تركيد قره قورت ديدكاري
حضرت مولانا قدس سره * قطعه * شبي عشق فريند بيا مد جانب بند * كه بسم الله
نماجي راى تو زيد ستم * يكي نماجي آورد او كه كم كردم سر رسته * شكستم سوزن آنساعت
كريه را زيريد ستم * كه نوشيدم چوتما جش فروكويد چون سيرم * چوتريك و ترش
كردم كه آن شيرين بر يد ستم * ترك * سكون راه مهمله اول و فتح ثاني و تاء مثناة ايلى
ايكي معنايه در اول كلمه تركه ادات تفضيل در بون مكررى افضل تفضيل اولور كذا فى
المجمع و ثاني فرهنگ جهانگيريده برجا تورد كه ما وراء النهرده دختر صوفي ديرلر * ترك *
سكون را و فتح دال مهملتين ايله تحته بتى كذا فى المجمع و معنى كرم كنند معنى نخل بتى كذا فى
الاداة * ترك * سكون راه مهمله ايلى تو غلفه كه عربيل مغفر ديرلر شاعر * رباى *
در يهده كم كوش كه با حله مرك * سودى نكند برتن و سر جوشن ترك * زودا كه درخت
زندكى را ينى * بر مرده شكوفه و فرو ريخته ترك * بو معنايه خواجه سلمان بيت تارك ترك
و كلاه كه از يك موى فرق * در ميان نكند شت قطعا زخم شمشير و نير * بعض نسخه ده تركش
لفظن در اختصار اولمشدر * ترك * فتح را و دال مهملتين و سكون نون ايله معنى ترك
مرقوم كذا فى المجمع * ترك * فتح راه مهمله و زاء معجه و كسرتاء مثناة ايله قبي ديدكاري
اوت كه مشهورى تره در * ترك * سكون زاء معجه و فتح تاء مثناة ايله آخر تفنكى
معناسنه در كذا فى فرهنگ جهانگيري * ترك * سكون زاء معجه و فتح دال مهمله ايلى
راء مهمله ايلى اولان ترك مرقوم معناسنه در كذا فى متر فنامه * نيك * سكون فاو كسر
تاء مثناة ايله ايكي معنايه كلور اول فرهنگ جهانگيريده پكنيك توبلرى ديبند اولان زم
توبه ديرلر كه شانه ايله قويا رب اكروب مثال و صوف و بعض لطيف نسخه لوطو قورلر
ثاني چولك قينار ايكن چقان بوغه ديرلر بو معنايه مركب اولق اقتضا ايدركه اصلى تف

تفديك اولوب دال تايه ابدال اولنن اوله * نيك * طه و ز معنايه كلور اول معنى اندك ۲۸۲
يعنى قليل حكيم نزارى قهستانى * قطعه * صفت تره زارها ميهات * چون كنم مشقه
بكومنه زخ * همچو پشت كسى بتان تار * يازده هر جاى نيك و نوح * ثاني راوتدر
بغداى ار اسنه بتر بغداى صايدن نيك اولور ثالث يته راوتيه ديرلر كه صوده بتر آندن كا حصير
ايدرلر اكاردى ديرلر رابع معنى زدن عوما حكيم فردوسى بيت زرستم بيرسيد بر ميه طوس
كه مى يافت پيل از نيك كرز لوس * بو معناه جمله ايتك معناسنه ده اسه معال اولور و مهره
زوى و دى كبتى در ست او تود غه ديرلر خصوص صا مثلا درست زد معناسنه خامس سكرتكم
دوين معناسنه شيخ سعدى بيت بتك راله مير بخت بر كوه و دشت * توكفى مكراب نيسان
كذشت * سادس نيك كه بو معناه نيك و پودرلر استاد لطيفى بيت بشنا لندر آب همچو
نهنك * نيك اندر فرلز و شيب چو باد * صابع معنى قمرى ديب قيونك وغيرك
حكيم سوزنى بيت مر كه در چاه عريض او نكه كرد از حسد * زان حسد خود را فكنند و نيك
چاه سقر * ثامن نيكين لفظن صيغه امر و وصف تركيى اولور تا مع ادات تشبيه اولور
ماه نيك و باد نيك كنى كذا فى مجمع الفرس * نيك * فتح كافه معنى نكس مرقوم معنى اوزم
چكردكى و جبره سى كذا فى كتاب محبوب العارفين * نيك * ختم كاف و واو معرويه فرهنگ
حسين وفائى ده سيم و زردن حيوانات صور تنده دو زلش قدح كه زم آخرنك آنكه طلو شراب
ايجر استاد رودكى بيت ميكساو اندر نيكو شاهوار * خور بشادى روزگار نوهار
مطلق قدح معناسنه دى استعمال اولنمشدر حكيم اسدى بيت هزار از بزرگان خسرو
پرست * نيكو باورين و بالغ بدست * تحفه الاحبابه لامه تاوك واقع اولمشدر و بعض
نسخه ده تاء مثناة برينه باء موحد ايله بكوك و بلوك روايت اولنمشدر و فرهنگ على نيك ده
ختم تايلى غرقه و بزرگ معناسنه مسطور در كشفا للغه ده كذا فى عربيه احق و نادان
معناسنه در * نيك * سكون لام و فتح تاء مثناة ايله معنى نيك مرقوم معنى قالب ريخته
و پوته كه سيم وزر قال ايدرلر * نيك * سكون لام و فتح خا معجه ايله غايت آجى راوتدر
و فرهنگ جهانگيريده خرزه نيك كه عربيه حنظل ديرلر بو معنايه ميرنظمى بيت چوكاز
و باز عاشق درد باشد * زدمت يار ناخك شهد باشد * ناخك * آجى اولان نسخه تلخ
ايله تاكدن مركبدر غناك و فرحناك كى * نيك * سكون لامه اوج معنايه در اول معنى
زر ورق كه تعريب ايدوب طلق ديد بئر ثاني ديار همدده اسلنوب بر نوع لطيف قاشدر
حكيم اسدى بيت هم از نخل و هم طرايف زده * پراز شاره و نيك و خود و برند * نيك
معنى تلخ مرويدر و فرهنگ جهانگيريده فتح لامه بوزن فلاك بيقلى و صفالى دو گلش آدمه
ديرلر و مجمع الفرس نشانه نير معناسنه مرويدر * نيك * سكون لام و فتح نوله معنى
تلك مرقوم معنى قالب ريخته و پوته * تاوك * ختم لامه نشانه نير معناسنه توك دى
ديرلر * ترك * كسر ميم و سكون راه مهمله و فتح قاف و زاء معجه ايله فرهنگ ابراهيم و اصل
معنى قرآن مجيد كذا فى المويد و المجمع * تاوك * سكون ميم و ختم لامه قنابرى ديدكاري اوتدر
بعض نسخه ده تلول واقع اولمشدر * توك * ختم ميمله پوته آند قلى و نير نشانه كذا فى

گر شایب نامه بعض نسخه ده یصی دمرلو اوقه دیر لر میرغان بیت پسرخواجه دشت
بردیكوك * خواجه اورا بزده تیرهوك * ونشانه نیرمعنا سنه شمس فخری بیت سپردح
شاه بسکه مرا * نکند پیرنیرقه تموك * مؤید الفضلاده بمعنا ده تلوك واقع اولمشدر
تحفه الاحباب ده یصی دمرلو اوقدر محاحله تموك بر اوقدر که دمرنی یصی واپکی جانبی
سوری اولور اصابت ایتدویکی ردن دشوار چقار فرهنك جهانگیریده تموك اولماوقدر که
اصابت ایتدویکی آدم ولاحیوان استخواندن آسان وجهله چقماز دیوب شمس فخرنك مذکور
بریتی استشهد ایلش ی تبتك و تبتوك ی كلاهما بسكون النون اول بفتح الباء الموحدة
و ثانی بالضم اوج معنایه در اول چناع زین یعنی آیر چناعی و چناع دوال دخی دیشلو
بعض نسخه ده ابر قلناعی و شرفنامه ده دامن زین روایت اولمشدر ثانی یعنی کان کپاده که
ایزم دخی دیر لر ابو الفرج زونی بیت کان رستم دستان یعنی * که از تبتوك نرم شهریارست
و خواجه عید لویکی بیت در کان چرخیش پیلکت مرغ را * هم کان تبتوك و هم شمشیر
ما طور آمده * ادات الفضلاده تبتك یعنی در چینه زین و تبتوك چناع زین روایت
اولمشدر ثالث تبتك مدور سینی معنایه در محلی پد خسانی در نعت رسول اکرم
صلی الله تعالی علیه وسلم بیت بهر شعی که جرم مه انگشت مجزش * شق کرده همچو
دایره قرص در تبتك ی تبتك ی سکون نون و فتح تاء منقاة ایله بر یا دشتاه اسمید رغلبه
استعمالدن اعلام رجالدن اولمشدر کذا فی مجمع الفرس ی تبتك ی ضم نون ایله یوفقه
معنایه که عربیه رقیق دیر لر فاسده و بزده و بونلر امثالی نسنه ارده استعمال اولنور
و صوکنار لرنده واقع اولان یوفقه لر دیر لر واستعان طریقله حوصله سز آمده ده دیر لر ابوالمعانی
بیت کاسهای در دوشیدم بیرم عشق دوست * این تبتك طرفان مجلس کی خوردند
بامن شراب * و سکون نونله ایر قولانی و طبعفور قولانی که زیر تبتك دخی دیر لر عبدالله
هاتقی بیت کشیدند تازیان بر تنکها * بدستند بر بختیان زنکها ی تبتك ی محل جنك
و جدالده ایکی عسکر بر لرینه قاریشوب مضایقه ویریکه دیر لر کذلک کوی و چوکن
و جرید او بونلر ده چار شوبازار و جمعیت لر لرنده اولان نقلته دیر لر ی تبتك ی فتح هایل
فرهنك جهانگیریل ایکی معنایه در اول خاک معنایه ثانی یعنی رفته عریان معنایه شرفنامه ده
تهی معنایه در کامی تهی لفظنه اتباع ایدر لر شمس فخری بیت مردمی زد تو خراباید * ای همه
مردمی تهی و تبتك * بو معناده میرنظمی در صفت فقیر بیت ندارد چو چیری زان و تبتك
که یود است خانه تهی و تبتك ی معانکاف القاری * تبتوك ی ضم باء مؤید و او معروقله
محازجه عمارت معنایه کذا فی نسخه میرزا ابراهیم بعض فرهنك کاف عربیله منقولدر کلا التقلین
معنای مرقومه در قرالوی بیت هوشم زذوق نطق سخنهای جانقراش * از حجره دلم سوی تابوك
هوش شد ی تبتك ی فتح تاء منقاة و کسر راه مهمله و سکون یای تحتانی ایله او کیمک قوهی که
فاخته دخی دیر لر ی تبتك ی فتح راه مهمله و سکون نونله یعنی پیلایه دیوار ادات الفضلاده
راه معجه ایله واقعد ی تبتك ی کسر راه معجه ایله تازیك لفظندن تخفیف اولمشدر
ابو نصر احمد دافی بیت زچین و ماچین بکرویه تالت چچون * زرتك و تازك و زرتك و غزرتك

حزرتك ی فتح راه معجه و سکون یای تحتانی ایله نسخه میرزا ابراهیم ی تبتك ی فتح راه معجه
زاه فارسیله ده منقولدر شرفنامه ده عرب زاده که عجمده نشونما بولش اوله ی تبتك ی فتح
کسر راه فارسی و سکون یای تحتانی ایله تازیك مرقوم معنایه در کذا فی المجمع ی تبتك ی فتح
سکون باء مؤید و فتح راه مهمله ایله یعنی حضار عموما حصار اصفهان خصوصاً شرف
مشفروه بیت بکرویه وجه خاصیه در که نویست * چندین ذخیره ها که برین سیر نیرک است
وله بیت آزمان صاحبان ملک جهان میراندند * کده مه بود و نه این قلعه و نه نیرک بود
ی تبتك ی فتح باء موحده و سکون نونله بوزن پلنك اوج معنایه کاور اول یامی طبع که
حلواجیلر و یا غل اتمك بشور عیلمر قوللنور لر مولانا کاتبی بیت نان ریزهای سفره
خوانش فلک همه * در یوزه کرد روز و شب و ریخت در تبتك * بو معنایه محمود ابن یمن
بیت برای زم غلامان او زهاله و ماه * نهاد کاسه شربت قضا میمان تبتك * ثانی رف
معنایه حکیم سوزنی بیت در جد قریشام لیکن بگاه هزل * من کوس خسروانم وایشان
دق و تبتك * وله بیت باز رکانت کوس خدای میزند * اکاه ی تبتك ی کوس خدا ایست با تبتك
ثالث بلند و نیز آواز ناقوس صدا کی کذا فی فرهنك جهانگیری ی تبتك ی فتح راه مهمله ایله
درت معنایه کاور اول خندق معنایه که قلعه و حصار و باغ و امثالی نك اطرافه ایدر لر
عید لویکی بیت قدرت تست باغبان ربع زمینش مرزعی * فیض مجور سبعة راساخته
گرداو ترک * ثانی برود خانه اسمید زشروان در بندینه قریب واقع اولمشدر حکیم فردوسی
* مثنوی * منار بر آرم بشمشیر و کج * زهینا کنا کس نیام برنج * چه باشد منار به پیش ترک
بزرگان ز ترکا ستاند چک * ثالث بر نوع حلواد رنشا سته و قند و تخم و بجان ایله بشور لر
رابع یعنی دوشیزه یعنی بکر قر کذا فی فرهنك جهانگیری و سکون راه مهمله ایله اوج معنایه
کاور اول خود یعنی توغلقه ثانی قاق و خیمه ترکی حکیم فردوسی بیت بدو چکونه دم
کسوتی که از شرفش * کلام کوشه * عرشتت ترک مشب پوشم * کلامی اصفها فی بیت خیمه نه
ترک کردون ساینان جا تست * قطبها بر هر طرف چون میخ و محور چون طناب *
ثالث آذر با بجان مضایقاتدن بر قصبه اسمید ی تبتك ی تبتك ی پیای آیلان اوق آوازی
و بایدن اوق چقار کن ظاهر اولان صداسنه و ساز قلارنك صداسی که بر دفعه دن ظاهر
اوله کذا فی المجمع ی تبتك ی فتح راه مهمله و سکون نونله التي معنایه کاور اول یای کریشی
صداسی که اوق چقدقه ظاهر اولور استاد عمیدی بیت از دل و پشت مبار می بر آید
صد تراک * کرزه عالی کن رستم آیدیک ترنك * شیخ نظامی بیت ترنك کن رفته در مغز کوه
فشافش کنان نیر بر هر گروه * ثانی ساز قلارنك صداسنه دیر لر شاه ناصر خسرو بیت
نکشاید نیر چشم و گوشم * زنتك قدح و ترنك منبور * ثالث صدای کرز زدن سینه فاشترنکی
بیت برداشت زخم کرز کرائش بیک ترنك * از بالش درنك سر کوه دید خواب * رابع
یعنی تارک سر منصور شیرازی بیت بنیغ غصه عدوی تراوید کاه * بسنك حادثه خصم
تراشکسته ترنك * خامس یعنی انگیز و جست و خیز بونلر ده امر اولور شیخ اوحدی
* مثنوی * شب کنی روز و روز در کارش * در نویسی بدرج تو تارش * باز شعریش

برتر نکافی * بتقاضا قدم بانگانی * سادس یعنی عرقاب و زبان هندیده موج آبه دیرل
ضم تاء مثالیله تذرو معنایسته منقولیدر کج تکی بی بش معنایه کاور اول یعنی بن که عربیده قعر
دیرل محویدیده هر نسنه نك دیمی که تکی دریا و تکی حوض دیرل میر خسرو در صفت تالاب
بیت در تکی آبش ز صنف ریک خرد * کور تواند بدل شب شمرد * فرهنگ جهانگیریده
معنای مرقومه و یابین هر چیز که یابین درخت و یابین دیوار کی ثانی یعنی دویدن که گاهی تکی
و دودیرل متعارف و مولانا جامی بیت بکاه جاه اگر چه نیر تکی بود * بوقت کامرانی سست
زک بود * ثالث بوم و زمین معنایسته بدرا الدین جاجرمی بیت مه در نسیم تکی سیه زاز
سیمانی کله * تکی زر فوطه ته تبه هنگام سودا رخته * رابع بانند آواز ایله فریاد ایتکی
و چنان استیکه دیرل خامس خرما معنایسته بوم یعنی کتاب زند دن نقل اولشدر بعض نسخه ده
دوش اصعب معنایسته رسید نظر در کج تکرک بی فتح کاف عجمی و سکون راه مهمله ایله
طلوکه شدت ضرمان یغور طوکوب دانه دانه دوشر اکاستنک و سنکجه و خججه دخی دیرل
ابوالمعانی بیت جای باران تکرک می بارید * زاه ستردم فسرده * اوست کج تکیست بی فتح
کاف و سکون سین مهمله ایله اوزم چکرک معنایسته حکیم سوزنی بیت کله سرش از دیوش
متکر بشکست * همچو تکیست موز و دانه خرما بی فتح چوک و فتح چکرک بی اول خم جیم
ثانی فتح ایله بزوع تره در عربیده طرخش فوق دیرل تکیست بی سکون میم و فتح نوله یعنی زور
آوردن یعنی کوچ و قوت کذا فی الجمع و معنی آلی که عربیده زور دیرل کذا فی فرهنگ زانکویا
کج تکیست بی کسر میم و سکون پای مختایله بزوع قرمزی و اکشی میشدر چایله بتر کذا فی
شرفنامه کج تکیست بی سکون نوله اوج معنایه کاور اول یعنی تبه خرور یعنی بوکاک بر تانی
حکیم ازرقی بیت بختاب کوی در منصدست بکیم * شمال کوی عود مثلی است به تکی
حکیم انوری بیت منصب مطلب که هر یکا است * هر خرواری همین دو شکست * ثانی یعنی بار
بنسته یعنی بغافش یو ک شاعر بیت متاع شکوه من تکی بر شکست هبک بهتر * که جزد
زوز باز اقامت باز تکیست * ثالث اول صفحه و یا اول تخته به دیرل که نقاش و مصور اوزرینه
رسم ایدوب صنایع اختراع ایدرل عواما و نکار نامه به دیرل خصوصاً که اوست تکی و اوز تکی
دخی دیرل حضرت مولانا قدس صفره بیت دران ختن که در و تکیست و صورت نیست
مکوفلان چه کسست و فلان را چه شدست * مختاری بیت گرفت آن ارج و آن قیمت زبان
ماز مدح تو * که تکی از خامه مانی و چوب از رنده آذر * رابع فرهنگ جهانگیریده قولان
معنایسته که آت اوز رنده ایری محکم ضبط ایتکی ایچون ایدرل حکیم سونی بیت ریز و زبر
شود دل خصم تودر نیر دزیت * چوبسته استند بر تکی و زبر تکی * مجمع الفرسده
آنک قولان نه دیرل طالب آمل بیت اجل چون بر خن قضا بست تکی * نماید کسی را
مجال در تکی * خامس یعنی دن کوه یعنی طاع از اسنده اولان دن منجیک بیت زلف تکی
ببند بر آهوی تکی * بدیده دهل بدزد دزجا دوی عتال * انیر الدین اخسین کئی بیت
عقاب نیر ترا چون کشاده کردد * سرین و سینه برد تحفه آهوی تکی * بو معنایه
نجیب الدین جرد پاد قانی بیت زبیم سکر ن خیل تودر جهان خراب * بکوه سارد در آهوی کزید

کرید گوشه تکی * سادس طار معنایسته که معروف و شهر و در غیر تکی ضیق دیرل ابوالمعانی
بیت بدن تکی آمدن بر جان از ازو سینه کردم چاک * مفیداری که از شکوه کریبان پان
میکردم * سابع تهور و غضبیدن طارلق معنایسته مولانا جامی بیت بتکی آمد ز خود
تکی خودی کرد * به نیکی چون نشد میل بدی کرد * قرار کیلانی * رباعی * تکی آمدن ام
ز خون دل خوردن خویش * من نیز جوان دوست شدم دشمن خویش * کستم خود را
ز خون خود افکندم * از غایت دوستیش در کردن خویش * ثامن بو غلق که غریبه
اختناق دیرل مولانا جامی بیت طناب از کیسوی ستریک میکرد * بدان راه نفس را تکی
میکرد * تاسع یعنی تریک شیخ نظامی بیت در آورد لشکر بیکبار تکی * بیاراسته یکه
یک ساز جنگ * حکیم فردوسی بیت چو دستان پیام اندر آمد بیک * پیاده شدندش
همه بی در تکی * عامر یعنی نایاب و عظیم المثل خواجوی کرمانی بیت بسر نام دل کر چه
از تکی نیست * که این جنم در ملک ما تکی نیست * حادی عشره صبار لک نیری که آنکله
دانه بی صقوب یاغن جقار ل شیخ سودان دهل بیت کیوه کهنه عماد کزه * چوب
تکی دکان عصاره * ثانی عشر یعنی شیخ عمر خیام * رباعی * ناقوس محبت بدر تکی
آوردم * خوش مذهب و ملی بچنک آوردم * با این دل خود کام چه سازم چه کم *
هفتاد و دو فرقه را بتکی آوردم * ثالث عشر شرفنامه ده ترکستانه بدخشانه قریب بر
موضع اسمی که اهالیسنه ترکان تکی دیرل خواجه سلمان بیت بت فرخار ندیدیم بدین حسن
و جمال * ترک تکی نشنیدیم بدین شیوه و تکی کج توتکی بی سکون و او و فتح تاء مثالیله
ادب الفضلاده یعنی کجینه مسطور در شرفنامه ده بو معنایه تاء ثانی رینه تون واقع او باشد
کج مع اللام * تپال بی فتح باه فارسیله یعنی قامت بالا ابوالمعانی بیت شود در باغ سرو
و نخل تپال * کر آید جلوه آن موزون تپال * مجمل یعنی بال یعنی قناد و شرفنامه ده
تبه درخت معنایسته در کج تابل بی ضم باء موحده و کسر ایله ده جایز در طعانه قونیل
اقاویه یعنی نخود و پیا زو سبزه و غیره امثالی سنه لره دیرل کج تاتول بی ضم تاء مثالیله
یعنی ز فردهان یعنی اغز قوقوسی کذا فی الصحاح کج تاشکل بی سکون شین معجه ایله یعنی آرخ
مرقوم کذا فی فرهنگ جهانگیری کج تال بی دوت معنایه کاور اول خرما اغاجی کبی و اغاجدر
ذیار هنده اولور اندن بر صو حاصل اولور نشاسی و اردر اما صداع عارض ایدر بر استوندن
زیاده پیراخی اولور بر هنر کتابلرین آنک پیراخی اوزرینه یازر لوز نانی اول پیرق پان لرین
تومه کوشلرینه اصار لر میر خسرو * قطعه * عیال کمی که دم زد ازین صبح کاذبست *
خفاش لاف نور یکا دارد احتمال * کوش هلال باز توان کرد این ورق * همچون شکاف
کوش برهنه زبرک تال * ثانی باقرو برنج و کشدن اولان طبعه دیرل میر خسرو بیت ز سیری
بسکه هند و سیر خوردشید * همه تال بر بخش تال ز رشید * ثالث ایکی بقیه کوچک طبقدار
برنجیدن و قاصور قص محله لاریشه آلوب زبل کبی بر رینه اوزوب اصوله آهنک ایدرلر که
چار پاره دخی دیرل میر خسرو * رباعی * دگر ساز برنج نام آن تال * برانکشت پری رویان
قتال * گرفته چون پیاله نال در دست * نه ازنی چون سرود خویشتن منست * رابع آبکیر

معنا سنه که تالاب دخی دیر لکذانی فرهنگ جها نکیری و جمع الفرس را غا جدر میوه سنه
بوجهل خرماسی دیر لقاوغندن ایپ بوکوب قوللنور لر درخت بوجهل دیملکه مشهور در
کذانی انوید بو معنایه شاعر بیت نیامد نیکی از بد فعلی * نیار دبار شیرین نخل تالی
کذانی تال و مال بی معنی تار و مار یعنی پراکنده وزیر و وزیر کذانی شرفنامه بو معنایه حکم
فر دوسی بیت تهمتن بر اباستانست و زال * شود کار ایران همه تال و مال کذانی تامل کذانی
ضم میله بر نوع پیرا قدر ال قدر اولور دخی بیوک و کوچک اولور هندوستانده فوغل و املک ایلده
استعمال ایدر لقاوغندن و پان دخی دیر لکذانی فرهنگ جها نکیری کذانی تامل کذانی سکون نون
و ضم باء موحد ایلده یعنی تامل مرقوم کذانی تامل کذانی ضم نوله اغز چوره سی پوز مرقوم
معنا سنه استاد عجمدی بیت من پیر و پیرد امده فایح همه برمن * تامل و بینی کچ گفته
مشه دندان کذانی تامل کذانی فتح و اوایلده یعنی ناول مرقوم یعنی کا و و خرچه صا حده کا و امل
معنا سنه شمس فخری بیت کاه بخش بسا نلان بخش * کاه ما اسب و استر و تامل *
و کسر و اوایلده و ایاقله پید اولان قبر جغه دیر لقاوغندن کذانی سکون باء موحد و فتح خاه معجه
ایله حرارت حی و غیرین طود اقله ظاهر اولان قبر جق که بخاله دخی دیر لقاوغندن او جق
دید کلر یز تاج الماثر بیت ترنجست چون زر در خسار امرو * که بخال پیدا شود
پیکران کذانی تامل کذانی فتح باء موحد ایلده یعنی بوری شق اما اوایلده بوری شق که بادام
قبوخی کی اولور مختاری * قطعه * دیده * دشت زکینه * تو * همجو بادام در گرفته تامل
در که پید بخواه نیر ترا * طبع بکشایدش ز دیده سبل کذانی تحجیل کذانی سکون خاه معجه و فتح
جمله چمک معناسنه که شیر از بلرقنی در اصفها نیلر تسکج و کرمانیلر ترخی دیر لقاوغندن شمس
فخری بیت از قضا بکسلد ز بس بندی * اگرش کیری از شیرین تحجیل کذانی تحکول کذانی
سکون خاه معجه و فتح کاف و ضم لامه چنن قوز که تحکولوز و تحکولوز دخی دیر لقاوغندن تحمیل کذانی
سکون خاه معجه و یا ی تحمیل و کسر میله باطل و پیوده معناسنه شاعر بیت بشیانی شود
در کار تحمیل * گفتارش شود مدیان و تحمیل کذانی تحال کذانی سکون راه مهمله و فتح خاه معجه
ایله قوش رسی سرکین مرغ معناسنه کذانی تامل کذانی سکون زاه فار سیله اوت پیراغی کذا
فی المجمع فرهنگ زفانکو یاده زاه معجه ایلده و فرهنگ جها نکیری یاده راه مهمله ایلده منقولد
کذانی تحمیل کذانی سکون شین معجه و کسر باء موحد بعل سکون یای تحمیل باقی اولته سنی
معناسنه در میر نظمی بیت یلک لقمه کند مرکس که تحمیل * شود اورا چوکام ماهی تحمیل
کذانی بکسل کذانی فتح کاف و سکون سین مهمله و لام موقوفه دانه انکور که استه و خسته دخی
دیر لقاوغندن معناسنه در کذانی المجمع کذانی نکل کذانی فتح کافله جنکبی قوج معناسنه حکیم
خاقانی بیت یامن یلک سارک و ربه طبع عکست * این خوک کردنک نکل و دمنه کوه رک
و کسر کافله سادرو یعنی امر داوغلان شمس فخری بیت بدر دانی چراخت خفت خسوف *
زانکه تمام بود و یونکل کذانی نکل کذانی یغن و دپه معناسنه حکیم ابن دی بیت در ازین و دینا
دروگری و یام * قروان زهر سونل و دحام * عربیه پشته معناسنه در که ترکیده دپه دیر لقاوغندن
کذانی تامل کذانی سکون میم و ضم لامه ملوک مرقوم معناسنه که قناره بریدر کذانی تامل کذانی سکون

سکون نون و ضم باء ایلده کاهل وایش سزا دمه دیر لقاوغندن اسماعیل بیت در کخ خانه پشت بدیوار ۸۰
ذادنی * ترخشک زاهدیست که از زرق و تلبلیست کذانی تامل کذانی سکون نون و ضم باء موحد
ایله اوج معنایه کاور اول هندوستانده معروف بر پیرا قدر اوج ای قدر اولور کرچه
باصدروب فوغل ایلده تربیه ایدوب تامل ایدر لقاوغندن و تامل و تامل دخی دیر لقاوغندن شیخ
آزری بیت برک تامل خاص هندستان * بوزه آمد نصیب ترکستان * امیر خسرو
بیت کسی کز تو خورد تامل امید * کند بختش ذخیره برک جاوید * ثانی کان لیم یعنی
کپاده امیر خسرو بیت و کرکبکی ملک فرمانده کول * که بر عناقند پیکان ز تامل * ثالث
هندوستانده بر قلمه آیدر زن تامل دیملکه مشهور در کذانی فرهنگ جها نکیری کذانی تامل
سکون نون و کسر باء موحد ایلده مکر و حیلده معناسنه که ضمه ایلده تامل دخی دیر لقاوغندن تامل
ضم باء موحد ایلده تامل مرقوم معناسنه در کذانی تامل کذانی کسر و او و سکون یای تحمیل سر
بی موی یعنی طاز باش شمس فخری * قطعه * کرکند شهریار خصم شکار * سوی کردن
ظریف چشم آغیل * اختران بر زمین نه دریم * از پی بندگی شاه تامل * میر نظمی * قطعه
شعرش کوی که پشت طاس حمام * بار ویش سر بی مویاست * چنانش در بدر شهر
کردان * کدایی میکند عور و عویاست کذانی تامل کذانی فتح هایلده یعنی غار کذانی فرهنگ
جها نکیری کذانی تامل و تامل کذانی کلاهما سکون الهاء اول و فتح الباء الموحده ثانی بالیم یعنی
کاهل و بسیار خوار و ایشدیرا مکر کذانی المجمع الفرس کذانی مع المیم * تام کذانی شرفنامه معنی
اندک واقع در واحد من الشعر بیت نیاز و ناله را بسیار کردم * نیاز تام او نامد جوابی
عربیه تمام معناسنه در کذانی تامل کذانی اصلنده قیلدن یا پاش قره اوه دیر لقاوغندن استعمال
ایله قوفانی قبه و اوزم چار طاق و سقف بلند و عالی یه ده دپه شهرت طاه مهمله ایلده در لقاوغندن
فارسیده حرف طاه استعمال دکلر کذانی تامل و دپه ایکی مشهور شهرت اکمیدر بر بر لینه
قریب واقع اولمشدر غایت اعلا محبوبی اولور طالب آملی بیت مردم خراب زهره جبینان
ذیل اند * طاب امیر سلسله مویان تامل است کذانی تامل کذانی فتح نون ایلده مخفف توانم در
حضرت مولانا قدس سره بیت من نتام ترک امر شاه کرد * من نیارم شد بر آوردی زرد *
و دخی داه معناسنه استعمال ایدر لقاوغندن حضرت مولانا قدس سره بیت من چه خورد شدم
درون نور غرق * من نتام کرد خویش از نور قرق * ایات مستشهد لک فرق و ارد در فتامل
کذانی نیر لکام کذانی فتح یای تحمیل و سکون راه مهمله و کسر لامه آت کی یعنی لجامه کجورب آتک
آغز نه اوردر کذانی تامل کذانی فتح باء موحد و سکون راه مهمله و میم موقوفه خاتون بزرگ
معناسنه میر نظمی بیت بزم خانواده بود ماما * نظر کاوش چو بوده جلوه آرا کذانی تحجیم
سکون خاه معجه و ضم جمله حرص و طمع صاحبی معناسنه حکیم خاقانی بیت نام همای
دولت و شهباز حضرتت * فی کرکس قرخه و فی زاع تحجیم است کذانی تحکم کذانی سکون خاه
معجه و فتح کاف عجمیه خانه تابستانی یازم مخصوص اولان خانه و دخی ترکستانده برالکه
امیدر کذانی تحمیل کذانی فتح خاه معجه ایلده اول چار شنبه دیر لقاوغندن عروس اوزرینه نثار اولان اچمه
ایچنه دوشمک ایچون طو تار لشمس فخری بیت بکه آنکه شاه زر پاشد * چرخ سازد

زمرط ابر تخم * مرط منديل و چار ديد كاريدز بيله قوشانور لنداني المجمع قانون الادب
 تخم جامه خزا كوید و نسخه ميرزا ابراهيم ختم تاء مثناة و فتح خاء معجه ايله قيد دري ترم
 سكون راء مهمله ايله اول بخار ديك بولت كبي اولور اما زمينه يقين اولوب خوا آني تاريك
 ايتكله توتون كبي كوريتور دمه و نرم دنجي دير لر عربيك ضباب ديدكاري در كذا في شرفنامه
 في تقويم في معجمان قولي اوزي بهينه نك حسابي واحكاميدركه نير اعظم برج حمله تحويل
 ايتدكه استخراج ايدوب اول سنه نك طالع اعتبار ايدر لر بر سنه روميه تمامه احكامي عاطل
 اولور نوعي تخموش في بيت كهن شد قصه فرهاد و شيرين * چو عيش رفته و تقويم پارين
 في تم في بوزن جم هر سنه نك پرده سي عموما كوز پرده سنه دير لر خصوصاً عربيه سبل
 ديدكاري علتدركه حكيم اسدي بيت زبس كرد چشم جهان تم گرفت * زبس كشته پشت
 زمين جم گرفت * عربيه تمام اولدي معنه سنه دري توام في سكون واو و فتح دمه ايله
 ايكيز معناسنه عربيدر لکن فارسيدده مستعملدرا بوالعاني بيت زادمادركيني بطالعت
 اقبال * كه بوده توام اودر جهان جاه و جلال في تم في فتح هيله قوت و دلاور معناسنه حكيم
 فردوسي بيت تم هست در پهلواني زبان * بمردي قزون زاردهاي دمان * و دولت
 و حشمت و زركي معناسنه وله بيت بنزديك شنگل فرستاده بود * هيا كه شاه و تم زاده بود
 كز اي الصاح و بمثل و مانند معناسنه ده استعمال اولور سكون هيله ده جايزد وله
 بيت يكي آفرين خواند سام داي * كه تهماهز ايمان سال دير * شجيع و بهادر معناسنه
 سكون ايله شمس فخری بيت نيست در زم چون شهشه زاد * نيست در زم معجو
 شاه تم * و اعلام رجالدن اولمشدر تهمتن ديدكاري شجيع و بها در اولد و غنيدن در
 في مع النون * تابان في كاييرن لفظندن اسم فاعلدر ضيا ويرجي معناسنه ماه تابان و شمع
 تابان كي چغتاي لسانند اياته و دار دير لر مير عليشير بيت اختيرد و زخمس عشاق بد
 اختير نيغه * اونكه هر بان ايلتور اهرجرات توني نيك شور روني في تابان في سكون باه
 موحده ايله بجره معناسنه تركيبندن فهم اولور كه باجه اوله مولانا بامي بيت تادرايد
 آفتاب دولتش روزي زدر * تابان ارماند بر در چشمه دار انتظار في تابستان في
 كسرباه موحده و سكون سين مهمله و فتح تاء مثناة ايله يا ز فصل تاب خرات ستان اسم
 زماندركه حرارت زماني ديك اولور في تابشان في كسرباه موحده و سكون شين معجه
 ايله ايكيز معنايه كلور اول معني طيلسان يعني سرد ستار ثاني تاب معنارندك جمع ضمير
 غايبدر يوايكي معنايه استاد لطيفي بيت نيست فصل سرد و زتابشان * جز بكسوتهاي
 خوب تابشان في تابه بريان في اصفائسر شرفنامه ده ات پشدكدن صكره تا و ده اولان
 برياندر في تاييدن في كسرباه موحده ايله مصدر در قزمق و قزدرمق و ضيا و شمله و يرمك
 و طاقت كتورمك و بوكك معناسنه هم لازم و هم متعدي اولور في تاجران في خم جيله
 معني ترجمان يعني لغت آخر ايله ادا و تفهيم ايله كذا في فرهنگ جهانگيري في تاختن في
 سكون خاء معجه ايله چاق معني آت سكرتمك خواجه سلمان بيت كرنه خاكست چون
 باره ايش سرادوش * وانه بس ذوالقرنان بر طيات ارد تاختن * و دخی ابر بستم بکوب

۲۸۶
 بو کوب قورمق معناسنه هم لازم و هم متعدي اولور تايدن كبي كسايي بيت زهول تاختن
 و كينه آختن مرا * همي كذاخته همچون كناع تاخته كير في تاران في فتح راء مهمله ايله معني
 تاريك ساران آفاق و انفس خوشقدمه مرقومدر بيت مردمان بيندرو زروشن
 و شهبای تار * من شب روشن بسان روز تاران ديدم ام في تارين في كسر راء مهمله
 و سكون ياي تحمانيه معني تاريك منهوي شريف عبار تيدر حضرت مولانا قدس سره
 بيت اي خواجه من جام مي چون سينه را غمگين كتم * شمع و چراغ خانه ام چون خانه را
 تارين كتم * و بر معناسي دخی بر نوع صورده بر اغاجدن حاصل اولور مصدع نشسته سي و اردو
 في تازيان في كسر زاء معجه و فتح ياي تحمانيه شرفنامه ده معني قصد كنان و مجمع الفرسيه
 چاق معناسنه و جمع تازی اولور في تازيدن في كسر زاء معجه ايله سكرتمك و بلك
 معناسنه دري تاشدن في خم شين معجه ايله اولجه ديك معناسنه در مير نظمي بيت تاشدن
 از جانب جاناتان من * يك اشارت از پي درمان من * چغتاي لسانند اتقو بجه دير لر مير
 عليشير بيت بزم و صليدا نوا قددين نواي ييلاد نيك * كيجه فرقت ايجراتانك اتقو بجه
 افغاندر سزاي تاغستان في تاغ كيمي ايلغون و كيمي قره اغاج و كيمي بر نوع يك اغاجدر آتشي
 طياتور ديد بلورستان اهم مكاندر معنای تركيب مذکور اغاجك ميشه لكي ديك اولور
 و دخی طاغستان ديدكاري الكه دري تافتن في سكون فايه قزمق و قزدرمق و ياق و بوكك
 و دوندرك معنارينه در خواجه سلمان بيت آنكه بخشيدش كلاه و بر سرش مقرض راند
 كرمش بر در حكمتش سر نشايد تافتن * و بوكك معناسنه چغتاي لسانند ايشماك دير لر
 قرهاد نامه ده فرهاد طفل ايكين عاشق اماراتي ظاهر اولديني محله بيت ايشيلكاي
 رسته سي تاب وفادين * نيشيلكاي با غري حكاك قضا دين في تالان في يغما معناسنه
 تركيبي دخی شايعدر في تالسان في كسر لام و فتح سين مهمله ايله طيلسان معناسنه ابوالعاني
 بيت خرقة زهد و عصاي زرق و نسيم و روع * بر سر دوش رياش تالسان انداخته في تالشان
 فتح سين معجه ايله ده طيلسان معناسنه مرويدري تاليدن في كسر لامه يغما لاق معناسنه
 في تان في آلي معنايه كلور اول بجه معناه تا آن لفظندن اختصار اولمشدر ثاني معني شمار يعني
 سيزه ثا ث معني قوت توان لفظنك مختصر يد رابع مؤيد الفضلا ده معني دمان مير عمادي
 بيت كوچك ثاني كه در حكايه * ريزد همه در هاي مكنون * خامس مجوديه معني درون
 دهان واقعدر سادس فرهنگ جهانگيري معني تار طولاني كه چلا هارطوقومق ايجون
 اوزانده قري ايلك كه تانه و فرت و فلات دخی دير لر كال اسمعيل بيت چولاقيست همزه
 اودر سزاي او * كر كسوت لطيف ورا پودوتان كند في تاوان في جرم و كناه معناسنه
 همام بيزي بيت همام خسته را چندين مرغجان * كند دل كجودا تاوان ندارد *
 حاجده معني غرامت مذکور دري تاوان في فتح و او ايله چفته قوشلس صغره دير لر في تاويدن في
 كسر و او ايله معني تايدن قزمق و قزدرمق و بوكك و غيري معنارندك دخی استعمال اولور
 في تايدن في كسرياي تحماني اول و سكون ثانيه بكرمك معناسنه دري تاشيدن
 فتح باه موحده و كسر سين مهمله ايله حرارتدن و كرميتدن بخود اولاق كذا في فرهنگ

زنانکویا کی نیان کی فتح باه فارسیله طبراق چکیچی و طبراق طاشوی معنایه امم فاعل در
کی نیامیدن کی فتح باه موحد و کسر هایل فاسد اولاق و آزوق و فنا اولاق و فنا ایتمک
معنایه در کی نبرخون کی فتح باه موحد و سکون راه مهله و ضم خاء معجه ایلله اوج
معنایه کلور اول غناب که معروف میوه در شاه ناصر خسرو بیت فضل نبرخون نیافت سجد
هرگز * کرچه بدیدن چو سجدست نبرخون * وله بیت زرد چو زهره است عارض می
وسیب * سرخ چو مرغ روی تار و نبرخون * ثانی بعضی فرهنگ سرخ رنگ بر اغاج در
غایت صفت و سنگین اولور شاطر لرسته چوب ایدوب الدکتور در و بعضی فرهنگه
سرخ مید و بعضی بقم اغاجی رقم اوله شدر شیخ حسن نظامی * قلعه * از بسکه تودر هند
و در ایران زده تیغ * از بسکه دزین هر دوزمین ریخته خون * زین هر دوزمین هر چه
کیار وید تاحشر * بخش همه رویت بود و شاخ نبرخون * حکیم اسدی بیت همه
دست دست و سروخون گرفت * دلریک رنگ نبرخون گرفت * ثالث بر نوع تره در اتمک
ایله طعام میانند تناول ایدرلر اکا ترخان و ترخون دیرلر معنی طبرخوندر کی نبرزن کی
فتح باه موحد و سکون راه مهله و فتح زاء معجه ایلله بالته چی عربیده کسار دیرلر مولانا
ها تانی بیت نبرزن در آمد زهر سو بباغ * زرنج دل باغبانیش فراغ * و شمشیر زن
معنایه ده کلور میر نظامی بیت برو زجنگ نتوان مزد گفتن * که بد دل میشود مرد نبرزن
کی نبرزن کی سکون راه مهله و فتح باه موحد و کسر زاء معجه ایلله ایکی معنایه کلور اول غناب
و کوچک بالته که ایر قاشند کتور در اضافته ایر بالته سی دیمک اولور غلبه استعمال ایلله اضافتی
رفع و اول مقوله به علم اولدی حکیم زاری قهستانی بیت کروی کشته حکم بسته بر زین *
کروی کشته تیغ و نبرزن * مولانا ها تانی بیت نبرزن بخون پلان کشته غرق * چو تاج
خروسان جنکی بفرق * ثانی فرهنگ جهانگیریه یعنی تمک کوهی که نبات شکرینه مشایق
اولدی سببی ایلله تسمیه اولمشدر نبرزد و نبرزن دخی دیرلر شاه ناصر خسرو * قطعه * بر حمد
و شامباش فتنه * بر مختصت این سخن بشابین * مشک نبی به مشک مقروض * مستان
یدل شکر نبرزن کی نسییدن کی سکون باه موحد و یای تحتانی و کسر سین و فتح دال مهملتین
ایله دوداق نسر مک حرارت کبد و حادن ظاهر اولور عربیک طامیه دیرلر باه فارسیله ده
جایزدر کی نیدن کی کسریا موحد و سکون یای تحتانیله یعنی لرزیدن کذا فی فرهنگ
جهانگیری کی نیدن کی کسریا فارسیله طلبیق و جمالق مشهوری طایله طمیدن در
لکن حرف طازبان فارسیله متداول دکلدر اسناد عنصری بیت چو آواز هم ستوران
مشید * فلاطوس زادل یکی بر میید * واضطراب معنایه ولی دست میاضی بیت
زینیدن دل خود مشید * چو در عذابم * که در و نمیتواند که غمت قرار کیرد کی عذابن کی فتح خا
وزاء معجین ایلله خیال و تخیل کذا فی الحمودی کی عتبه کردن کی ینبه بی آتوب علوج ایلکه
دیرلر که عربی و حلاجه * نداف دیرلر کی تحتان * نان کی خیال لک اتمک سرکاری تحت و دخی
یوفقه آید قاری تحت که دیار در و مک اکا یا صفت دیرلر کی تحکون کی سکون خاء معجه
و فتح کاف و ضم لام ایلله جتن قوز که قبوغندن ایچی آیرلر میر نظامی بیت مشو مسک مال

مال و صفت درون * نیاید بکار کسی تحکون کی تحمین کی سکون خاء معجه ایلله کان و قیاس ۲۸۷
معنایه یعنی خاطره نسنه طن اتمک ابوالمعالی بیت الخیانت مبدول بوده لطف
واحسان عام را * در دل شاعر نکند هیچ تحمین و قیاس کی تراییدن کی فتح راه مهله
و کسریا موحد و سکون یای تحتانیله صرمق عربیک ترشح معنایه در کی ترانکین کی
قدرت حلواسی که عربیک من دیرلر اصل الفسز ترنکین در که عنقریب ذکر اولور انشاء الله تعالی
کی تراییدن کی کسر واو و سکون یای تحتانی ایلله صویقار و دن اشاخ آفته دیرلر
کذا فی شرفنامه و المجمع کی تراییدن کی کسریا ی اول و سکون ثانیله یعنی تراییدن کی ترین
سکون راه مهله و ضم باه موحد ایلله یعنی زمین صفت کذا فی شرفنامه کی ترجمان کی سکون
راه مهله و فتح جم و میم ایلله اوج معنایه کلور اول ایکی لغتی برندن برینه نقل اتمک معنایه که
ترجه در فتح بیلله ناقلنه ترجمان و دیوان ادبده مجواک و ترزقان و ترزان دخی دیرلر حکیم
خاقانی بیت اهل زبان را بربان خرد * از ملکوت و ملکم ترجمان * ثانی پیشکش معنایه
مولانا ها تانی بیت پی تون زانو زانو نش کشید * که در پیش خان ترجمان کشید * عربیک کی
ترجمانه مدینه الرجل دید کبری بو معنایه قریبتر ثالث جریه که بحرمدن آلوز اکادخی
دیرلر حکیم رکناییت میرم برای خوی تو کز جرم یک گناه * صد قطره خون ز دیده و دل ترجمان
گرفت کی ترخان کی سکون راه و فتح خاء معجه ایلله درت معنایه کلور اول مجمع الفرسد اول کسه به
دیرلر که منصب و دیرلر که مسلم اولوب منصبی او جا قلق تصرف ایامه اکا ترخان دیرلر
و فرهنگ جهانگیریه اول کسه به دیرلر حضور پادشاهید قلم تکلیف او زدن رفیع اولوب
هرنه سو پلوسه و هرنه یوزدن کناره و تقصیر و ترک آداب مجلس ایدر سه معاتبه و مأخذ
اولئیه حکیم زاری قهستانی بیت اگر صد خون بیک غمزه بریزی کس نمی رسد *
مکریرایخ ترخان ز سلطان ابلخان داری * ثانی بر نوع سیر در نفع کی میان طعام ده
اتمک ایلله تناول ایدرلر طرخون دید کلریدر به صفاق اطعمه بیت می هم از شاخ ترخان
زلف بر روی بنیر * میکشیم از برک نعا و سمه بر ابروی نان * ثالث طائفه جغتایده بر قبیلله در
رابع ابوالنصر فارابی بیک لقبیدر کی ترخون کی سکون راه مهله و ضم خاء معجه ایلله درت
معنایه کلور اول خوشی و بی باک و اوباش معنایه شرفنامه ده بو معنایه ترخان دخی دیرلر
یوقولی موید خواجوی کرمانی بیت تو ترخان و ترخون ز جور تو خواجو * دل از غم چو خانی
ورخ ز رخانی * ثانی یعنی درخت بقم حکیم اسدی بیت کیا هاید از خون ترخون شده *
دل خان زیر و زرخون شده * ثالث بردار و در که اکا اکل کردخی دیرلر عربیک عاقر قرحا
دید کلریدر رابع بر سبزه در تره کی تناول اولور معنی طرخون در تخمی اولر اصلی
بویله در که اوزر لک تخمی کسکین سرکه ده اصلدوب طبعی تبدیل اولور بعدا اگر لر ترخون یتر
کذا فی فرهنگ جهانگیری کی ترزقان کی سکون راه و فتح زاء معجه و فایله یعنی ترجمان کذا فی
شرفنامه حکیم سوزنی بیت وصف تو آنست کر زقان تو کفتم * من بیان راست ترزقان
بیانم کی ترسان کی قور قلو خائف معنایه حکیم فردوسی بیت نشست از بر اسب تازی
* میند * همی رفت ترسان ز بیم کردند * بیم ایلله ترسک فرقی مقدم ذکر اولندی عربیک کی ما

ایله غم کیدور ترسیدن فی قور تق خوف معناسنه مصدردز فی ترقان فی سکون را
 وفتح ایله معنی ترجمان کدانی فرهنگ جهانگیری فی ترقین فی سکون را و کسر قافله شرفنامه ده
 بر خط در که کتاب بعضی محله ایکی حرف میانیه چکرلر بوقت نبطی در حکیم انودی بیت
 کرد ترخیم حشو اشعارت * بار ز صنعت کسان ترقین * مشکلا تده و هو خط یوضع علی کلمه
 لایس له یعنی بر خط در که بر کلمه نک اوزرینه چکرلر ابطال ایچون حالیا کتاب اصلا حیدر
فی ترگون فی سکون راه مهمله و ضم کافله فتراک معناسنه یعنی ترکی و ترکی باغنده دیرلر
 استاد مخیجک بیت تابدر پادشاه عادل رفتند * بسته بتر کون درون فضول و خطارا
فی ترکهارن فی سکون راه اول و کسر کاف و فتح ها و راه ثانیه و زاء معجه ایله ده مرویدر بعض
 نسخه ده کسر راه ایله واقعدر یوغرت قوریسی ازه جک تده معناسنه اکا کشکرن دخی دیرلر
فی ترکیدن فی سکون را و کسر کافله برنسنه آریا و رکن صد اویرمک تراکیدن لفظندن
 محفدر خواجه سلمان بیت فصلی از وصف جمال تو همیخواند بهار * کور میشد ز حسد
 ز کس و کلی ترکید فی ترمیدن فی سکون را و کسر میم ایله آتمق انداختن معناسنه کدانی
 فرهنگ جهانگیری فی ترنجان فی فتح راه مهمله و جیم و سکون نونه ریحان قسمندن بر
 خوشبو او تدر بادرنجوبه و بادرنسویه و بادرنسویه دخی دیرلر کدانی اختیارات بدیعی
فی ترنجیدن فی فتح راه مهمله و سکون نون و کسر جیمه قوشاغی و قولانی محکم چکمه دیرلر
 و شرفنامه ده غایت نرم اولق و ایو جمع اولق معناسنه مؤید الفصلاده خشک شدن پوست
 و غیره و بعضی فرهنگ درشت شدن معناسنه در فی ترنکین فی فتح راه مهمله و سکون نون
 و ضم کاف و کسر ایله بردار و درونکی یشل و طعمی شیرین اولور نقل ایدرلر شبنم دوه دکئی
 یغای اوزرینه دو شوب ترنکین اولور ترکیه قدرت حلواسی عربیده من دیرلر تشدید ایله
 لطیف ملین در حضرت مولانا قدس سره بیت اندر بلا چو نیشکر اندر رجا چو شهد *
 ملکی برای تست چو خار ترنکین * شیخ سعدی بیت ترنکین وصال ملکه شربت هجر
 نمیکند خفقان فواد را تسکین فی ترنکیدن فی فتح راه مهمله و سکون نون و کسر کاف
 هجیمه آیرلق معناسنه فرهنگ جهانگیری کرز و قلیج اوردق معناسنه در اثیرالدین
 وفایی بیت زکوب کرز و ترنکیدن حسام بود * فضای معرکه همچون دکان آهنکر *
فی ترن فی فتح راه مهمله ایله کل نسیرین در کدسترون و نسترن دخی دیرلر بعضی فرهنگده
 معنی دشت و بیابان واقع اولمشد فی ترینان فی سکون راه مهمله و کسر نون ایله میوه
 سبدی که ایچنه میوه قویوب کتودرلر و اکا بکر دسنه ره دخی دیرلر ترخشن فی سکون
 راه مهمله و شین معجه و کسر ایله بولانق و قایمق یعنی غصبه کلک کدانی فرهنگ جهانگیری
فی ترین فی سکون راه مهمله و فتح یای تحتانی ایله ترینان مرقومدن تحفیف اولمشد
 شمس غزی بیت زحل بطیخت از کشتزار چرخ آرد * بقول بر طبق مه بصورت تریان *
 چاچینه سکوت چو غنچدن او دانش سینه دیرلر ترین فی کسر راه مهمله و سکون
 یای تحتانی ایله طشره چکمه یعنی برنسنه بی چکوب چقارمق کدانی شرفنامه فی ترین فی
 کسر راه مهمله و سکون یای تحتانی ایله یا شرق دیمک او اولر لفظ ترک یا شد و حرف یا نسبت و نون

ونون وصفین ناکید ایچوندر اصطلاح خورق دیمک اولور خوبترین معناسنه فی ترقان فی
 سکون زاء معجه و فتح فایله معنی ترجمان کدانی شرفنامه فی تسمیدن فی سکون سین و کسر
 باء موحد معنی یای تحتانی ایله بو غلق معناسنه در میرنظمی بیت بناند لقمه در خلقوم
 بتدد * اگر باشد بزرگ البت بنسید فی تسفیدن فی سکون سین مهمله و کسر قافله التوق
 یارلق کدانی فرهنگ جهانگیری فی تشت خوان فی یک سین سی بعض اکا بر طعام ایچون
 بر یوک سین قویوب اوزرنده طعام رلر دیار روم غایت متعارفدر فی تشتن فی سکون سین
 معجه و فتح تاء مثناة ایله چیللق دیدکاری قوش که غلیواج و غلیوار دخی دیرلر میرنظمی
 بیت مقابل کی شود خصم بد آیین * نباشد کار تشن کار شاهین فی تشرین فی کوز
 فصلنه ایکی ماه رومیه نک آیدر تشرین اول و تشرین ثانی دیرلر فی تشن فی فتح سین
 معجه ایله حبوبانندن بر توعدر قیوخی سیاه و نرم و ایچی مرجکدن ایریجه اولور چا کشو
 دخی دیرلر میرنظمی بیت چنان باشد بکا و جفت و خرا * تشن به میشود از جل دنیا *
فی تفتن فی سکون فاق و فتح تاء مثناة ایله تافتن لفظندن اختصار اولمشد معنای اخیر
 کدانی المجمع فی تفیدن فی سکون فاک و کسر راه مهمله ایله قاورمق مثلاً قی قزغانده قاورمق
 کبی عربیه قل دیرلر میرنظمی از زبان عاشق بیت بناند امید دل در وصل جانان * چکر
 تفیده شد از نار هجران فی تفیدن فی سکون فاک و کسر سین مهمله ایله قزومق و دخی قزومق
 لازم و متعدی اولور فی تفیدن فی کسر فاک و سکون یای تحتانی ایله دوداق بلسرک و دخی
 کند و طرفه تفسنه یونق و کوشه قارستو او تورمق معنای رسته در میرنظمی بیت ز سرمام
 دهران دادی بگردید * تفیده زان سبب در پیش خورشید فی تفیدن فی کسر فاک و سکون یای تحتانی
 ایله پرده عنکبوت یعنی اور مجک آخی کدانی المجمع وله ایضا بیت چو کشتند در غار آن
 بار پنهان * کشیده تفیق پرده برد رهمان فی تکن فی فتح کافله میوه اغاچه دیرلر ابوالمعالی
 بیت خوش نباشد تلخ گفتن غیر آن شیرین دهن * میوه شیرین ترین و خوش نیارد
 هرکن فی تکیدن فی کسر کافله یلوب یو پر موق و سکرتمک معناسنه فی تکیدن فی کسر کاف
 و سکون یای تحتانی ایله مرد بها درو یوک خاتون معناسنه زن مرد ده استعمال اولور
فی تلایدن فی کسر باء موحد و سکون یای تحتانی ایله چکرمق و دیکمک معناسنه در
 کدانی فرهنگ جهانگیری فی تلاتون فی ضم تاء مثناة و و او معروفه و جودین و اثواب
 لوث و نجاستدن پاک طواتنه دیرلر میرنظمی بیت شوه نزدیک عالم قدرش اقرون *
 وجود و جامه را باشد تلاتون فی تلاشیدن فی کسر شین معجه ایله طاعلق و پراکنده
 و پریشان اولق وله بیت شتاییدن نباشد کار حاصل * تلاشیدن شاید مرد عاقل *
فی تلافتون فی ضم فاق تاء مثناة ایله معجب و متکبر یعنی خودبین و خود پسند فی تلاویدن فی
 کسر و او و سکون یای تحتانی ایله طشره چقمق معناسنه در کدانی شامل الغه فی تافن فی
 سکون لام و فتح فایله قره بالق که لای دخی دیرلر عربیه حماه مستون معناسنه فی تلی فی در زبان
 در زبلا بکنه قود قلمی طرف معناسنه در فی تلیان فی نام پهلوان ایرانیدر کدانی شرفنامه
فی تمرز دن فی سکون میم و فتح زاء معجه و دال مهمله ایله ایسم اوانی خاموش شدن

معنا سنه مير نظمى بيت دم گفتن مخفی خاموش باشد * یوقت نمزدن گفتار دارد * تنی
کوده در اما باش وال وایاق مہما سندن خارجدر لسان عربیہ اولان بدن معنا سنه در
اطراف مذکور بدن خارج اولدوغن مولانا خلیل کتاب العینک تصریح ایتشد بر بمعنایہ
شاعر دیشدر بیت خروس وار حور خیز باش تاسر و تن * بتاج لعل و قبای چکن یارانی
تنی اسنہ باش داخل اولدوغنہ باشی اولین نسہ لده تن دیرلشا عربیت در غم آن والہ
خال سیاه * جملہ تن شد خال اودر روی ماهی تنی سان فی آسودہ و راحت یاب دیمکدر
استاد فرخی بیت از تن او چنان مر اسد بجل * کہ تنی آسان و تندرست از تبی تمایلیدن فی
فتح نون و کسر لاملہ دو کک و سلک مک کذا فی فرہنگ جہانگیری * تنی بتنی فی یعنی آدم
یادم استاد لطیفی بیت ہمہ تنی بتن مرد را ماد حیم * ہمہ دلش سر بسر نا حیم
* تنی پرستان فی تنی بسایچی کہ تنی پروردنی دیرل ہر زمان تنم و رفاهیت تحصیل قیدی
و فکر نہ اولانلہ دیرل میر نظمی بیت مرد باش و در جہان سند دین پرست * تابکی باشی
جو حیوان تنی پرست * تنسیدن فی سکون نون و فتح باء موحد و کسر سین مہملہ ایلہ ایب
اورمک معنا سنہ کذا فی شرفنامہ * تنسیدن فی سکون نون و کسر باء موحد ایلہ جمع
الفرسہ لرزیدن معنا سنہ در فرہنگ جہانگیریہ ایب اورمک واپلک چوزمک و بزطوق و متی
و صار متی و طولامق و اورمک آغ ایتک معنا سنہ معنای اولہ چغتای لسان تہ تورلوع
دیرل سبہ سیاح دہ عصمت پناہ و صفحہ اولنہ فلک تعریفندہ دیر بیت پردہ لار بیریر
بکا آبلاتعان * در انجم دین ابو تور لالتعان * تنسیدن فی سکون نون و یای تحتانی و کسر
جملہ ایکی معنایہ در اول یعنی ترجیدن مرقوم یعنی قوشاغی و قولانی و امثالنی محکم چکمک
معنا سنہ استاد رودکی * قطعہ * مہر مفکن برین سرای سیخ * کین جہان پاکبازی و برنج
نیک اورا فسانہ داری شد * بد اورا مکر ت سخت بتیخ * ثانی طرغنیق معنا سنہ کاور
حکیم اسدی بیت بمی راندی از گفت بی سود خنج * کنون پاسخ از بخت یابی متیخ *
* تنی دادن فی رضا و برمک و تسلیم اولاق معنا سنہ در ابوالعانی بیت چو عاشق کشتن اورا
بود معتاد * بلخ غمزہ اش عشاق تن داد * چغتای دہ اونامان دیرل تویتنہ ماضینی دہ واقع
اولشد میر علیشیر بیت تاموغ او تیغا اوناب ہجرتک او تیغا اونامان * باشیم یاروغہ
چیدارمین فراقینکا چیدارمان * تنسیدن فی سکون نون و یای تحتانی و کسر دال مہملہ اولی
ایلہ ایکی معنایہ در اول کورلک انسانہ و سباعہ و بولندہ استعمال اولنور ثانی اغاج
برک و یار و برمک معنا سنہ در استاد عنصری بیت بصد کار تخم اندر افکند بخت * بتندید
و شاخی وارد درخت * تنی زدن فی خاموش اولوق مثل نمزدن مرقوم * تنسیدن فی سکون
نون و یای تحتانی و کسر سین مہملہ ایلہ تضرع و اضطراب چکمک یعنی کوکل طارلق عربیہ
بو معنا سنہ انقباض قلب تعبیر ایدرل و چغتایہ تاریغماق دیرل میر علیشیر بیت دوستلاز
یکجہ واقع بولونکو زجیفہ تورور * آنسزین آشفتمہ جائیم تنی اوید اتاریقیب * فرہنگ
جہانگیریہ چزمک معنا سنہ دہ مسطور در * تنک ترکان فی اضافتہ و کافی اول فارسیلہ
شرفنامہ دہ ہر موضع رک مجہولری غایت چوق اورا خواجہ سلمان بیت بت فرخارندیدیم

ندیدیم بدین حسن و جمال * تنک ترکی نشیندیم بدین شیوہ و تنک * نمزدن فی ضم نون ۲۸۹
و اوامرو فلہ ایلک و قیل اورمک * تنیدن معنا سنہ و کشیدن معنا سنہ حکیم ناصر خسرو
* قطعہ * ربودہ خواهد این پیرہن ترا کفون * ہمہ کسبستہ و فرسودہ کشتہ تارش و پود
ترا چکونہ بسا و ذکر بیایکی علم * کہ جان و دلت جز از جہل و فعل بد ننشود * تنہ دزون فی
ترہ یا غی کہ تنہ درود و مسک * دخی دیرل * تنیدن فی کسرنون و سکون یای تحتانیلہ قیل
وایب اورمک و اورمک معنا سنہ حضرت مولانا قدس سرہ * مثنوی * ای کہ از تو ظلم چاہی
میکنی * از برای خویش راہی میکنی * کرد خود چون کرم پیلہ پرمتی * ہر خود چہ میکنی
اندازہ کن * و دخی اورمک آغی اورمک خواجہ سلمان بیت چشم و چراغ ثانی اشمن من بغار
دز رفت و غمکبوت برو می نہ بخاب * و دخی خاموش بودن تنی زدن معنا سنہ در * توامان
سکون و اوایلہ اپکیزل معنا سنہ لفظ عربی در لکن فارسیلہ استعمالی شایعدر * توایدن
کسرنون و سکون یای تحتانی و فتح دال مہملہ ایلہ آجیق و آجیق معنا سنہ لازم و متعدی
اولوز * تو دیرین فی سکون و او و فتح دال و کسر راء مہملتین ایلہ نجاق و کوچک بالغہ کہ ایو
تاشندہ کتورلر * توسن فی سکون و او و فتح سین مہملہ ایلہ اصلندہ تعلیم اولامش التی دہ
کرز سرکش آتہ دیرلر غلبہ استعمال ایلہ مطلق آتہ علم اولشد خواجہ سلمان بیت
حنان توسن دولت بدست توسن درام * یکام خویش بر غم حسود میرانش * سرکشکدن
کنایہ طریقیلہ فلکہ استعان ایدرلر خواجہ حافظ بیت تو خود چہ لعبنی ای شہسوار شیرینکار
کہ توسنی چو فلک رام تازیانہ تست * تولیدن فی سکون و او و کسر لاملہ نسہ صاحبحق
و دخی صوت بلند ایلہ حایق مرقوم معنا سنہ مرویدر * تہان فی فتح ہایلہ تہی معنا سنہ
یوش دیمکدرا بیا المعانی بیت درون پرشد از درد و غم آنچنان * کہ از عقل و دانش
دماغ تہان * تہمتن فی جاہ و حشمت و شجاعت و مہابت صاحبی و دخی رستم زال اقریاسندن
بر مشہور مبارز پہلوان اسیدر کذا فی الجمع و رستمک لقبی اولدینی مشہور آفاقدر نظیری
نیشابوری بیت دوران ہنوز خون سیاوش نکرده پاک * سہراب را بحرب تہمتن در آورم *
رستمہ تہمتن لغبنہ سبب تہم شجیع و دلاور دیمکدر تن معروفدرامیر خسرو بیت یکی تنی کہ
دریش صد تن بود * اگر خود تہمتن بود زن بود * مع الواو * تاو فی تاب مرقومک معنا لرینہ
استعمال اولنور حرف بایلہ و اوک میانشدہ تبادل و تواخی اولدینی سبب ایلہ از آنجملہ معنی
طاعت حکیم فردوسی بیت کہ باجنک رستم نداری توتاو * بدہ بیگمان بارجا را بسا و *
و بمعنی توان حکیم اسدی بیت ز ند تیغ را نوک از زور تاو * براجمد از پشت ماغی و کاو * بمعنی
کردیدن یعنی دوندنر مک بویتمدہ امر واقعدر شیخ آذری بیت اگر طریق بقین خواہی و سبیل
صواب * سر از متابعت مصطفی و آل متا و * سایر معنایرندہ دخی مستعملدر * تانکو فی
سکون نون و ضم کاف عجیلہ بمعنی بحام توانکودخی دیرل کذا فی شرفنامہ * تاہو فی ضم ہا
واخفای و اوایلہ شراب طریقی معنا سنہ امیر خسرو بیت نکاف نیست حاجت خویر و یی
خوام و کجی * می تاہونہ انکوری سکوری کل نہ جام جم * تانکو فی فتح باء موحد و سکون
نون و ضم کاف عجیلہ صندوق معنا سنہ عموما واجہ صندوقی خصو صا شمس فخری بیت

ز رویا قوت و اهل اندر خیزت * نه بیند روی کیسه نه بینکو * و اهل حرفك متاعی
غله سی اولان آنچه بی قود قاری صندوق کوچك كرك بيوك استاد و دکی بیت آن تبكوكه
نذر و دینار * بست و راند اوک تاهشتاد * بعض نسخه ده قیو مجملرك ایش دوکد کاری
قاب معناسنه و بعضنه اغاج انبار معناسنه مرویدز کی تیو بی خم باه موحد ایل
بر مکان امیدرم منقولند که آنک صود کر منی کی دکرمان وارد اما صوی یوق حضرت یونس
علی نبینا و علیه السلام یا پیش دیرل یونس سورسك یوری دیرل یوردر طور دیرل طور درمش
کی تروبی سکون تاه مثنا و فتح راه مهمله و خم باه موحد ایل شرفنامه ده لاغ و تمهضر
معناسنه در کدانی فرهنگ جهانگیری حکیم سوزنی بیت لیکن نه باز کردم از سر دشمنان
کاندر خورد تماخره و تروبیوم کی تدوی خم دال مهمله ایل جعل کی یو جکدرا کثر
جاملرده اولور عربیده ابن وردان دیرل کی تدر و بی فتح ذال معجه و سکون راه مهمله
و او موقوفه سکون دیدکاری قوش اتی اعلا یثور ابوالمعانی بیت با فوسوس شیوه
شهباز دلم را کرده صید * در چترار غبت آن تدر و خوشخرام * مولانا هاتنی بیت ندیده
تدروی چونکال باز * خرامد سوی آشیان بنار کی تراوی معروف مولانا وحشی
بیت تراز و در کف بقال و من در صورتش حیران * بیا ای مشتری بنکر قدر خانه میزان
کی تروبی سکون زاه مهمله و خم باه موحد ایل انچه اکیر یلوب طوقش جامه یه دیرل
کدانی فرهنگ جهانگیری کی تروبی کسر راه مهمله و خم قافله آذری بیت بستد برای
قدم خسرو خاور * بزایم افق شکل سرا پرده تروبی تراوی فتح زاه فارسیله تورانیلردن
بر مبارک امیدر که افراسیابك دامادی ایدی واپکی گروهه سالم ایدی کیوا فی زنده
کرفتار کند ایدوب برادری انتقامی ایچون بهرام قتل ایلدی حکیم فردوسی بیت چنین
گفت با کیو جنگی تراوی * که تو چون عقابی و من چون چکاوی تروبی سکون زاه معجه و خم
راه مهمله ایل سلکن دیدکاری آل رنگ بویه در عربیده سیرقون دیرل کی تسوی خم سین
مهمله ایل ایکی حبه در که بکری ذرت حبه و دینار در مثقال دنی دیرل سد حبه دانک دیرل که
ذرت حبه اولور بعضیله تسودانکدر بعیدر دیدلر بر خبه اولی اقتضا ایدر لکن شمس غری
تصبر ایلمشدر * قطعه * چو دینار ست شش دانک ای برادر * و دانکی چار تسوجست استر
و تسوجی دو حبه او فتادست * ولی حبه دو جو گشته برار * معری طسوج و تسوج در کال
اصمیل * قطعه * با کف در پاش تو مردم زنك * ابر زنده بر رخ در یاقو * کرچه مرا هست بخوار
فضل * نیست روا نکانه مرایك تسو کی تفوی خم قایله تو کرملک معناسنه ابو شکور
نیت بشکرده بعیدز رگلو * تفوی چنین باشکیما تفوی نکاو بی کافی عجمیله نکاب
مرقومك بش معناسیله ده متراد قدر اول ولایت کجه مضافاتندن برنا حبه آدیدر حکیم سنایی
بیت داشت زالی بروستای نکاو * مهستی نام دختری و دوکاو * ثانی موسیقی بر پرده آیدز
زده نکاوی دیرل استاد منو جهری بیت وقت مهر که چکا و خوش بزند رگلو * ساعتی
کچ کوساعتی کچ باد * ثالث بر نوع میاله در اشافی جایی او زون و دلك شیشه آغزیه قویوب
و کلاب و امثال نسنه لوطولدرل ترکیله آکا حونی دیرل حکیم سوزنی * قطعه * جز سبوی

۲۹۰
سبوی ضروره کوش خم پهلوی * کاسه پشت وکد و گردن نکاو کلو * چو آید آید باوی سبوی
و دوره و خم * چو شد کاسه رود بادی و نکاو کدو * رابع جنگ و خصومت معناسنه خامس آخلق
یرل که با بجایغور صوی ایرکاش اولوب سبزه شمس اوله واپکی معناسنه سبزه هدری نکاب
ذیلند یا زاشدر کی نکاو بی یلوب کرملک و نسنه ایچون سکر و ب آرامق معناسنه
نکاپوی دخی دیرل کی نکاو بی خم کاف عجمیله یعنی موی مجعد یعنی قور حق صاچ کدانی الجمع
و نسخه میرزا ابراهیم مطلق موی معناسنه واقعدر و فرهنگ جهانگیریده دخی موی مجعد
معناسنه در امیر خسرو بیت ای نکا رسیده چشم و نکو موی * سر و قد و نکو روی و نکو کوی
کی تلو بی خم لامله خار معناسنه که عربیده شوک ترکیله دکن دیرل کدانی فرهنگ جهانگیری
کی تبا کوی سکون نون و فتح باه موحد و خم کاف عجمیله توتون پیراخی که قوریدوب
خرده ایدوب اولده استعمال ایدرل عربیده موضوع له امی طبقه در فحات ثانی ایل
کرچه مجید لکن اولمرتبه قوت ظهور بولاشدر که رفع و ترکی محال منزله سنه وارمشدر
بعض اهل دل و ذوی العقولدن معمودر که لفظ طبقه یوزاون الی عدد در و قهوه دخی یوزاون
آلی عدد در یونک اپکیسی امماء حسنی دن قوی اسمنه مظبرد و شمشلردر زفعولری ممکن اولامسنه
سبب اولدر دیرل و فارسیله تبا کودینل و کی مولانا غلی بخاری * رباعی * تبا کوشی
یکلغداران چه خوشست * سنبل بلب چشمه حیوان چه خوشست * دودش مثال
زلف در هر نفسی * بر عارض مهوشان پریشان چه خوشست * استادان متأخریندن
حکیم شقایق * رباعی * قلیون زلب تو بهره ورمیکرد * فی دزد هنت چونیشکر میکرده
دزدور دخت مثال تبا کونیسبت * ابریسبت که در دور قریمیکرد کی تندوی سکون نون
و خم دال مهمله ایل اور مجك معناسنه که تندو و جولاه و جولاهه و چولاهه و کرته
و کرینه و دیوپا و دیوچه دخی دیرل عربیده عنکبوت دیرل شمس فخری بیت شهاب غنای
قاف فتح و نصرت * بود بر طاق ایوان توتندو * تحفه الاحبابده خم تاه مثنا ایل
مرویدر کی تنکو بی سکون نون و خم کاف عجمیله ایکی معنایه در اوله نیکو لفظندن تحفه در
صندوق معناسنه ثانی ادات الفضلاده و فرهنگ جهانگیریده نام پادشاه خطا و ختن در خواجه
عمید لوبکی بیت با حکم قدیم توجه کسری وجهه قیصر * در پیش قضای توجه خاقان وجهه تنکو
کی تندوی فتح نون اول و سکون ثانی و خم دال مهمله و اخفای و او ایل یعنی عنکبوت کدانی
فرهنگ و فانی و مجمع القرمس امیر معزی بیت متود در پناهت چوسد سکندر * اگر
خانه سازم ز تار تندو کی تنوی خم نون ایل لغت محمودیده مختصر نومند مسطور در
کی توی اخفاء و او ایل بوزن نوقت معناسنه اما غمه ایل دخی احمدر و احمق و حبه معناسنه
مرویدر و فرهنگ جهانگیریده یعنی تاب که حرارت معناسنه اوله بوقولی مؤید حکیم
سوزنی بیت منکر مشو توانی نلر صغیرا * تا اندر و مجشر بسوزی ورتوی کی تونکو بی
فتح و اوو سکون نون و خم کاف عجمیله ایکی معنایه کلو ز اول یعنی تبكوكه با ایل و اوک
نیادلی جائز اولدوغی سبیلده ثانی شرفنامه ده یعنی تانکوی یعنی بحام کی مع الهاء * تاجخانه بی
سکون باه موحد و فتح خام معجه ایل شرفنامه ده دیواری بلور جام ایل یا بلش خانه که

ایچرودن طشره شی کورینه و کونشک ضیاضی ایچر و نائیر ایایه بومعنا تاب ضیا
معنای اولدوغی اعتبار ایله در اما لغت محمودیده معنی کر مابه و کر نجابه واقعدر بومعنا ده
تاب حرارت معنا صند اولق اعتبار ایله در بوکا قریب فرهنک جها نکیریده بمعنی خانه
تابستانی یعنی یازوی بوقولی مؤید حکیم خاقانی در ستایش نیر اعظم در تحفه العراقین
بیت سردابه و خست زمانه * از فر تو کشته تابخاله * و کار بانسرا بلرک یاز فصل منزله کافه ده
دیر لر مشهوری تاو خانه در کی تایدی سکون باه موحد و کسر دال مهمله و اظهار مهمله
لفظ مرکبدر ضیا و ریجی وایب وایک بوکهی معنایرینه کی تابسه فی فتح باه موحد و سین
مهمله ایله اولو وصولو مکان چراگاه معنایرینه در ابوالعافی بیت زود هر که بکشتن را
نیاست پیش خود دلیر * چو حیوانی که باشد تابسه جای قرار اورا کی تابه فی فتح باه موحد
واخفاء مهمله تاوه معنایرینه در قر در احو دیمک اولور حضرت مولا نادر س سره بیت
ماعی اندر تابه کرم از هواست * رفتن از مستور بان شرم از هواست کی تاج فیروزه فی
کیخسرو شاهک مشهور و معروف تاجیدر که تاج کیخسرویده دیر لر کنانی شرفنامه
کی تاجه فی فتح جمله تاج خرومن یعنی خروست ایکی کنانی نعمه الله وز نانه مخصوص
بر نوع طاقیه در مولا ناماتی بیت دو صد کاروان پریشان فرنگ * خرزگرش و تاجه
مفتنگ کی تاخته فی سکون خاه معجه و فتح تاه مثناه ایله بمعنی نکاپوی یعنی چا پی سید قاسم
انوار بیت فراز مرکب تحقیق از برای طلب * ز صبحگاه ازل تابشام تاخته ایم * و دخی
وجودده و یاغیریده بومری نسته ظاهر اولق اسدی ما ضیسن ایراد ایتمش بیت
زبالاد و چیز از دل سنک محبت * برون تاخت همچون زج از درخت * زج جمله افواج
معنی که ترکیب یمن دیر لر و بورلش تافته معنایرینه کنانی الحاحی و بمعنی ریخته کنانی
فرهنک جها نکیری کی تاخیره فی کسر خاه معجه و سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله
برکله در که برکسته نک ابتداحالین میان معنایرینه افاده ایدر مناسن شو جالت اوزن وجوده
کلک و آنکه یو دیک دیمک محلتک تاخیره ایدر فلا نست دیر لر کنانی المجمع اما فرهنک
جها نکیریده نصیب و سرفروشت معنایرینه در مثلاً تاخیره فلان همچنین بود دیر لر میر نظمی
بیت ز عشقت نصیبم چو هجران بدی * که تاخیره ام باس و حرمان بدی کی تارچه و به فی
سکون راه مهمله و ضم جیم فارسی و فتح باه موحد ایله بردار و در مار چوبه دخی دیر لر عربیده
ملیون دیر لر کی تاره فی بوزن جاره سکر معنایرینه کاور اول فرهنک جها نکیریده بمعنی طارم
حکیم ناصر خسرو * قطعه * نه خواننده دانشم بیستم * همی بیستم ستاره چون نظاره *
مکر کا شان همی بیستم کشت * ازین همواره دی در سیر تاره * ثانی تارک سر معنایرینه
غمخاری بیت از قول کنون جان دهد بر سویت * انکس که همی تیغ زده بر تاده * ثالث بمعنی
تاریک خراجی کرمانی بیت شود در کرده غم بند سلاسل * خیال زلف او شهبای تان
رابع بمعنی تار کرک در پیمان اولسون کرک تارچنگ اولسون و آنک امثالی نسته لره ده دیر لر شاه
قاسم انوار بیت چنگ غم میزند بر دل و هرتان * کشفار وان میکند معنی جبل الودید
و محمود این بیت چون دیده موری و چو یکنان مویی * آورد بیا زار دهانی و میانی *

۲۹۱ * خامس قبان معنایرینه شمس خزی بیت چون بو در اسنی معدلش * چون بر آید ز تله
وتان * سادس ارش که چو لاهل طوقه و قیچون ایایی او زادرل اکا تاروتان و تانه و فلات
و قرت دخی دیر لر سابع تغار معنایرینه در ثامن عربیده کره معنایرینه تارده اخری بر کره دخی
دیمک اولور کی تازانه و تازیا نه فی کلاهما بفتح الزه المعجه والنون ثانی یای تحتانی زیاده سیه
تقی معنایرینه در حکیم اسدی بیت بزم بر سرم مرد تا زانه چند * فکندن همخواست کوش
ممنه * خواجه حافظ بیت تو خود چه لعبی ای شهر سوار شهر آشوب * که توسنی چو فلک زیر
تازیا نه تست کی تازه فی معروف ترکیب دخی استعمالی شایعدر محمودیه و میوه ده و غیره
ابوالعافی بیت خیال تازه آن روی تازه در دلم تازه * شود با فکر وصل آن پری رو
در دو غم تازه فی تاسه فی فتح سین مهمله ایله فرهنک حسین و قیای ده اغاقدن و یا خود امتهلای
معنایرینه دن بوغاز صفا معنایرینه دیر لر کنانی اله صاح و دخی الماک و غمناک اولوب طبیعت صفا
حکیم سنایی بیت یار همکاسه هست بسیاری * لیک معنایرینه کم بود یاری * شرفنامه ده
غم و غصه ده چهره ده سیاه لکه کی که حبیب و نفسه دخی دیر لر عربیده کلف و کافه دیر لر و فرهنک
محمودیده اضطراب دل و بیقراری و علت ضیق النفس و مشکلاته اطعمه دن کورد و کنی
تناوله میل ایملک و زنان حامل ایکن بر نسته یه آرزو ایملک که ترکیب آتش یرمک دیر لر
کی تافته فی تافتن لفظندن اسم مفعولدر الی معنایرینه استعمال اولنور اول بمعنی سوخته حکیم
اسدی بیت جهان ز آتش تیغها تافته * دل که زبانک بلان کافه * ثانی ضیا و فروغ
معنایرینه استاد لطیفی بیت برفت ابر نا که ستاره بتافت * دخی راه که کرده را باز یافت
ثالث بمعنی پیچیده یعنی بوکشتن زلف و کاکل و غیره نسته لره دخی استعمال اولنور معنی
بیت امروز باز بوزشت ایدون بتافتست * کوی همی بدیدان خواهی گرفت کوش *
رابع بمعنی آزرده غم و اندوه از سودا حکیم خاقانی بیت ای ز فروغ زخت تافته صد آفتاب
تافته ام از غم روی زمین بر متاب * تافته اول فروغ ثانی آزرده معنایرینه در خامس
معنی بر کشته یعنی دوغش خواجه حسین سنایی بیت کر بمنل جا کنی در پس آینه شمس
بیت تمثال خویش تافته رو بر قفا * سادس ابر بشدن اینچه طوقش بر نوع قما شدر آگاه
تافته دیر لر ابوالعافی بیت چشم عاشق میشود خیره ز جسم ناز کشن * کریبوشد تافته
بیرون شود تاب بدن کی تا کدابه فی سکون کافه و فتح دال مهمله و نونه اوزم چکر دکی
بعض نسخه ده بوکشتن ایملک معنایرینه در کی تالانه فی فتح لام و نونه شرفنامه ده شفتا لوکی
بر میوه در شفتنگ و سکیل دخی دیر لر کنانی المجمع و فرهنک جها نکیری بمعنی اطعمه
بیت تار باب تخته و نارنج میر آتش * نالانه لشکری شد و امرودمیر کشت * وله بیت
زانکه در خوان چنین میوه ضرورت باشد * مثل شفتالو و تالانه و انکور و انار کی تالوا سه فی
سکون لام و فتح واو و سین مهمله ایله تاسه مرقوم معنایرینه متره قدر خفاف بیت
مر مرا ای دروغ کوی سرک * تالوا سه گرفت ازین ترفند کی تامواره فی سکون میم و فتح
واو و راه مهمله ایله بمعنی آفتابه یعنی اریق کی تالانه فی فتح واو و نونه بمعنی تابخانه مرقوم
کی تاو خانه فی معنی تابخانه یعنی کار بانسرای کی تالوا سه فی ضم واو و فتح سین مهمله ایله

معنی تابسته مرقوم یعنی چراگاه کذا فی فرهنگ جهانگیری که تاوه می اوج معنایه کلور اول
معروف ثانی خشت بزرگ یعنی اوری کریم ثالث آشی دیدکاری قزل طیرانی که تاه می اوج
معنایه کلور اول قلم معنایه که بکتابه دواته دیرل ثانی فرهنگ مجوده بهاء مد مجبولدن کنایه در
الی ما لانهایه اما فرهنگ جهانگیری به مدد فرم معنایه مرویدر حکیم سوذنی بیت
هفتاده شش شرق و کسی نشود ایت ماه * زیر املاک الشرق زه متاهان تاه است * ثالث مؤید
الفضله یاس که قاج و خنجر و امثالند اولور که تابه می فتح یای تحتانی ایله انچه استانیس
ایلاک و ضیای روغن هرنه اولورسه که تابه می یعنی سیل میرنظمی بیت تبا نجه خورده
روی دریا زیاد * برون از درون هرچه هست او فتاد که تابه می فنا و فاسد و پوسیدن
و معنی هیچ شدن و بر ایو حالدن بر امر حاله دونک خواجه سلمان بیت کرتو کنی حمایت
کو کرد از آنس * یا قوت و شنباید تاب تب تبا می * و دخی بر معنایه سی ده خسام دیمکدر
که تبا نجه و تبا نجه می کلاهما بفتح الباء الموحده اول سکون ها وقع جیم ثانی فتح هایل کوشش
ترم که لطیف بهمن اوله تیره و تبه دخی دیرل مولانا مطهر بیت نه مردمفی و نه می شدم که
دارم دوست * بهمن تبا نجه با لطیف حلوانی * حکیم انوری بیت مرا گفت بر سخ حمدان
همین * زکون زنت روزی و تبا نجه * نفع حایمین عرطه قلبه سی و نعمة الله ده
بورانی دیدکاری طعامدر که تب باده می اضافت سر حایمین یعنی تب لزه یعنی نجما
بقولی مؤید شمس فخری بیت مباد دشمن خسرو دکر بود باده * همیشه در برقان
از بلا و تب باده * بو معنایه مولانا عصار ی رازی بیت چنان د شمتیم تیغ تولزد *
که کو بی گرفته تب باده اورا که تبا نجه می سکون باء موحده و فتح خاء معجمه ایله حرارت
کبدن و تأثیر دادن دوداقل ظاهر اولان قبر حق معنایه درواستعاره طریقه قله قدح
باده اوزرنده اولان حبابه دیرل ایکی معنایه ترتیب اوزن میر نظمی بیت شنه تبا نجه لب
مشیرین دهن را * چنان تبا نجه می در پیا له که تیره می فتح باء موحده و زاء معجمه و سکون راء
مهمله ایله زبان کوه ستانیده ما کولانی بر بشتاله و یاربو غیمه به بقادر کذا فی الصحاح فرهنگ
جهانگیری به نبات شکری و بر نوع طوز در نیاته مشابه اولدوغی جهنمه نیشا پور طاغیرند
و دخی بعضی طاغیرده اولور و دخی بر نوع اوز مدر مشیر تیره مخصوص غایت مشیرین
اولدوغندن نباته بکر مکه تیره و تیره دخی دیرل که تبا نجه می فتح باء موحده و تاء مثناة
و سکون سین مهمله ایله سیماقی قالیچه و مجاده و امثال ذلك که تبا نجه می معنی تبا نجه
مرقوم کذا فی شرفنامه که تبا نجه می فتح باء موحده و سکون توله یعنی تنبکو و انبار ایتدکاری
تخته دن بیوک صندوق که تیره و تبه می کلاهما بفتح الباء الموحده و سکون الهاء لطیف
و ترم بهمن ات که تبا نجه و تبا نجه می دیرل استاد فرخی * رباعی * بامن چون کل شکفته
باشی که که * گاهی باشی چو کار باد کوشش تبه * روزی همه آری کنی و روزی نه * یکن
صنایه مرایکن که تیره می کسر با و سکون یای تحتانی و فتح راء مهمله ایله طبل و کوس
معنایه در شمس فخری بیت ایاشانی که در درگاه جاعت * ز طامس مهر و مه با شد تیره
استاد منوچهری بیت تیره زن زد طبل نجاستین * مشربانان می بندید بعل * تحفه

تحفه الاحبابه جای مزبله معنایه دخی مرویدر که تبا نجه می کسر باء موحده و سکون
یای تحتانی و فتح کافله یعنی ختور نان یعنی اتمک آل لردن بر آل لردن که تبا نجه می کسر باء موحده
و سکون یا و فتح لامله دخی تبا نجه مرقوم معنایه در که تبا نجه می کسر باء موحده و سکون یا و فتح
توله یعنی عنکبوت میر نظمی بیت درون خانه سیم و زرد فینه * کشید بر دوش
پرده تبا نجه می تبا نجه می فتح تاء مثناة و سکون راء مهمله و جیم فارسیله بر نوع او قدر درنی
سائر اوق درنی کبی اولیوب مخصوص طرز در کذا فی المجمع که تیره می سکون تاء مثناة
و فتح را و ضم با و وا و مجهول ایله تیره بوی مرقوم معنایه یعنی لاغ و تمسخر و مصحک مجلس اواق
شهاب مهره بیت کشت آنکه شد همیشه بی منزل و تیره می * از که سبکتر اچه کران بود *
کوه که تیره می سکون تاء مثناة و فتح راء مهمله ایله سیماق و پیر اغنه دخی دیرل که تبا نجه می
فتح جیم و راء مهمله ایله هنوز ایر اور لما مش آت تجار دخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری
بو معنایه خزر کر کافی * قطعه * برفت از شهر کرکان یکسوان * زیرش تازی اسبی
خوش تجاره * صد اسب تازی و سیصد تاجان * زکوهره مجبور کردون ستان *
که تحت فیروزه می یعنی تحت کیخسرو شاه کذا فی شرفنامه که تبا نجه می اصلی کاه تحت
ایدی که تحت یری دیمک اولورده معنای ترکیبیدن علمیه نقل اولنوب مضای الیه تقدیم اولمشدر
حکیم فردوسی بیت بر آرد ترا تخته کاه کیان * بتو شاد مردم درین دودمان * بحر الفرائید
حایمی لفظ کاهی تحت ایله تفسیر ایدوب حکیم اسدینک بویقتی استشهاده ابائس بیت فدایم
ز جان آفرین شاه را * که زیباست بر خسروی کاه را * و پادشاه او توردوغی شهره ده دیرل
که تخته می معروف اغاجدر اندن تحت یا پد قاری اجلدن تسمیه اولمشدر آخرنده کی
ها اول اول معنای اظهار ایچوندر شاعر بیت روان چون روان شد فروز تحت رخت *
چه بر سخت تخته چه بر زم تحت که تخته جامه می ممکنه و جندن معنایه که ترکیب اثواب
تخته سیدر که تخته می سکون خاء معجمه و فتح لامله نعلین معنایه بهض نفعه ده مصای
مشایخ معنایه مرویدر شمس فخری * قطعه * ایاشانی که هر سایل که آید * بدرگاه
تویی دستار و تخته * ز جود بخشش تو باز کردد * دژر پر کرده صاع و کیس و بغله * صحاح
نعلین معنایه در و فرهنگ جهانگیری به هر نسنه نک خرده سنه دیرل که تده می فتح دال مهمله
واخفاء هایل یعنی تبا نجه اور بچک آغی معنایه حکیم زاری قهستانی بیت و سواض
بد سکا تو کشته کفن برو * چون تار کرم پیله که بر خود ز خودند که تران می فتح راین ایله یعنی
مزبله که ترانه می فتح راء مهمله و توله اوج معنایه کلور اول ایات و اشعار مقام ایله او قومه
دیرل صحاح دویته دیرل ثانی شرفنامه ده نغماتدن بر نغمه در ثالث محبوب تازه و خورویه
دیرل بویکی معنایه شیخ نظامی بیت هر نسفته دری دری میسفت * هر ترانه ترانه میسفت
که تیره می سکون راء اول و فتح باء موحده و راء ثانیله بر نوع اوزم آیدر کذا فی فرهنگ
جهانگیری که تیره می سکون را و فتح باء موحده و سین مهمله ایله قوس و قرح معنایه
ایضا منه که ترانه و ترخینه می کلاهما بسکون الراء اول فتح ثانی کسر ایله معروف
طعامدر بهحق اطعمه بیت عاشق نام اگر ترانه نبود کو مباحش * بلکه باغان نیز اگر بریان

نباشد گو مباش * حضرت مولانا قدس سره بیت چون بروی زمین جهان سوی خرابات
 جان * در عوضش می بگیری مژه ترانه * ترنجی * سکون راه مهمله و خاء معجمه و فتح
 حمله او زم جموعی که نکاک دخی دیرل * ترخانه * سکون راه اول و فتح خاء معجمه و راه
 ثانیله ما حضری طعا مدر فقرایش ایچون ذخیره ایدرل باغوری چکوب بعض ادویه
 خان ایله یوغرت ایچنه قوبوب پارچه پارچه ایدوب قوریدرل وقت حاجتک اصلدوب
 بشوررل ترخانه و ترخینه ده دیرل * ترده * سکون راودال مهملتین ایله لغت محمودیه
 و شرفنامه ده دکرمان اجرتی و مجمع الفرسلا دکر مانجیه ده دیرل آسیا بانی معنا سنه
 مشکلاته ترده و هو طمان * ترده * سکون راه مهمله و فتح زاء معجمه ایله بخت و جمل
 معنانه که عریسه سکوک و قباله دیرل شمس فخری بیت قاضی کزدون چو دیده عدل
 ملک و داد او * مملکت راتا ابد بسته بنامش ترده * تحفه الاحباب * معنی ترده که
 صغیرب ذکر اول نور انشاء الله تعالی * ترده * سکون راه مهمله و فتح شین معجمه ایله
 بر میوه در تروده دخی دیرل کذا فی شرفنامه * ترغازه * سکون راو فتح غین و زاء معجمتین
 ایله غالب و سرکش معنانه یعنی غلبه و سرکش ایدنه دیرل حضرت مولانا قدس سره
 * قطعه * همی کو شمش بخاموشی ولیکن زین شکر نوشی * گرفته خون آن غزه که آن غزه است
 غمازه * که کنز اکت تحفه و قد احببت ان اعرف * برای جان مشتاقان برغم نفس ترغازه
 * ترغله * فتح راه مهمله و سکون غین معجمه ایله عاطل او اش عضو دیرل محمودیه معنی
 کوفته و ترنجیه و اقدار استاد منجیک بیت زبس کوب از زمانه یافت دشمن * همه اعضای
 او کشته ترغله * ترغله * سکون راه مهمله و نون و فتح فایله مکرو حمله معنانه بعض
 نسخه ده قافله ترغله و اقدار و نسخه میرزا ابراهیمه ترس و بیم معنانه مسطور در
 * ترغینه * سکون راه مهمله و یای تحتانی و کسرفا و فتح نونله آنتی در که قره قروقی قاتق ایدرل
 حضرت مولانا قدس سره بیت من مست ابد باشم فی مست ز باغ و رو * من لقمه جان
 خوردم فی لقمه ترغینه * ترکنه * سکون راه مهمله و نون و فتح کافله معنی ترغله مرقوم
 یعنی سخن پیوده و بمعنی حکیم سنوزنی بیت جزم دخی تو ترکنه بود هر چه نویسم * کردم
 قلم از یافده و ترکنه شکسته * ترلوه * سکون راو فتح لام و واو ایله انیشلی و یوقشلی یول
 بمعنی راه نشیب و فراز کذا فی مشکلات * ترمه * سکون راو فتح میم و سین مهملتین ایله
 نصف دانک معنانه که ایکی قیراط اولور میر نظمی بیت درون کرا که شده و سوسه *
 وجودش نیز دبه نیم ترمه * ترمه * فتح مهمله شرفنامه ده بمعنی ترب یعنی مکر و حمله
 * ترمره و ترمون * کلاهما بسکون الا و ضم المیم و فتح رائین الاخرین صالحتی معنانه
 مرویدر * ترانه * سکون راه مهمله و فتح نونین ایله بمعنی ناغوروش یعنی قاتق که اتمک
 ایله برل عریسه ادا دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت سائل آمد بسوی خانه *
 خشک نانی خواست با ترانه * وله ایضا * مثنوی * چون روز گردید و داذ بهز
 کسب و مهرکد * تا خشک نانی میشود از مشتری ترانه * ترنجیه * فتح راه مهمله و سکون
 نون و یای تحتانی و کسره حمله بمعنی ملک دل و دردم یعنی طارغین و ایچنیش کذا فی الجمع اما

۲۹۳ اما مویلا الفضله ضم تاء منشاء ایله شکج گرفته و درشت و اقدار و مثنوی نسخه سنه
 صقلش معنانه روایت ایدر مصدری و ترنجیدر * تروده * فتح راه مهمله و واو
 معروف و فتح شین معجمه ایله بمعنی ترشه مرقوم کذا فی الجمع * ترومید * فتح راه مهمله
 و واو مجهول و کسره مهمله بمعنی آمیخته و انداخته کذا فی الجمع * ترون * سکون راه
 مهمله و نون و واو ایله ایکی معنایه در اول ابتدا ایریشن میوه حضرت مولانا قدس سره
 بیت ترونده بالمرجان هر کا و خر را کی رسد * زین میوه های نادره از برک دل کر بخورد
 محمود این بین * قطعه * میوه شیرین بکام دوستان زان تازه شاخ * از پی نانی
 پیش دشمنان آمد بدید * زانچنان از آه شانی ایچنین ترونده * هم ز بخت خسرو
 خسرو نشان آمد بدید * ثانی بمعنی ترغله مرقوم * ترومید * فتح راه مهمله و واو
 مجهول و کسره مهمله بمعنی ترومیده مرقوم یعنی آمیخته بدر جاجری بیت هر کرا باز ترومی
 تو دشمن گیری * که بکینی همه خاین تن یا نقصانست * ترده و ترده * کلاهما بسکون
 الراء المهمله و ضم واو و اظهار هایله ضی چفت اولان تک معنانه کذا فی فرهنگ جهانگیری
 * ترده * کسره راه مهمله و فتح واو و اخفاء هایله بمعنی ترغله مرقوم یعنی راه دشوار و باریک که
 اکثر طایفه اولور کذا فی مجمع الفرس * تروده * دخی اول معنایه در یول کنارند اولان
 کوچک و بختلور کذا فی * تره * کر به * باد زنجبویه دید کاری او تبر که کدی آتی شود کیچون
 نسیمه اول نشند کذا فی فرهنگ جهانگیری * تره میره * فتح رائین مهملتین و کسره میم
 و اخفاء هائین ایله بر نوع تره در عریسه ایقان دیرل کذا فی شرفنامه * ترغله * سکون راه
 مهمله و نون و فتح هایله طراوت و لطافت ایله آراسته اولش نسیمه دیرل خواجه عید
 لوبکی بیت شد زمین مقدمت آراسته ترغله باز * چون زخیل خسرو سیارکان روی فلاک
 تره * فتح راه مهمله ایله معروف بر سبزه در تشدید ایله ده مسه مملد بره کبی عریسه رشاد
 دیرل خصو صا کال اسمعیل * قطعه * کرچه در خیمت صدر تو هنرمیدانند * وین زهی
 یاردل و زحمت خاطر باشد * لیک رستمست که بر خوان ملوک از پی رسم * تره اول بو دحلوا
 آخر باشد * و سایر سبزه واته دیرل عموما محمود ابن بین بیت بهای تره * بکر و زه خوان
 هیت اوست * هران ذخیره که در بحر و کان بود مخزون * و اظهار هایله بمعنی زیره یعنی کون
 و جن که با صدرمه ایتد کارند آنکه تریمه ایدرل شمس فخری * قطعه * آنکه باشد بر جلالت
 او * اطلس چرخ زمین و تره * همه پاداش داند و احسان * خالی از انتقام باد افره *
 * ترینه * کسره راه مهمله و سکون یای تحتانی و فتح نون ایله ایکی معنایه در اول فرهنگ
 جهانگیری بر نوع قاتقدراون آشی اوزرینه ذو کوب فقر او در ویشان تناول ایدرل حکیم
 سنایی بیت ترینه بخورد مرده سفله پیش از مرگ * پس از وفات چه لذت تره و حلوا
 مجمع الفرسده ترانه آشی معنانه در طیان مرغری بیت کر همه دیدگان ترینه شود *
 تو کیلتای که بدین می * ثانی انواع سبزه دیرل تره بادام و تره * نیرک و باد زنجبویه و کندنا
 و امثال کی حکیم ناصر خسرو بیت بشکر چه نهی بخوان اندرنداری * بخوان اندر مکر سرکه
 و ترینه * تریه * کسره راه مهمله و سکون یای تحتانی و فتح واو ایله ایکی معنایه در اول بمعنی

کریه یعنی بلاک و صرب طاع بولی استاد لطیفی بیت چون باز پرئو برکریه * چون
قاز و ندر برتریه * ثانی راه پشته پشته معناسنه شیدی در صفت اسب بیت برکه والا
چون چه همچون عقاب اندر هوا * برتریه راه چون چه همچو بر عرش اقبال کی تزدن *
سکون زاء معجه و فتح دال مهمله ایله ابکی معنایه کاور اول دکرمان طاشی نیز و درست
ابلک ایچون ویر بلان کرا خصوصا و مریشک کراسی عومانی دکرمانک اون دو کلدوکی
برینه دیرل کی تزدن * زاء فارسیله دخی معنای مرقومه مرویدر کی تزدن * فتح زاء معجه
واخفاء هایل محاحده ندانه کلید معناسنه و آخر نسخه لده حنطه و شیر سنبله سنک
قاجی معناسنه در یو معنایه میر نظمی بیت مرکه مزر و عیش خور د اندر سلاف * کام امیدش
تزدن رنجه خلف کی تزدن * فتح زاء فارسیله اوج معنایه در اول چوب روغن کیری باغ چقارنارک
اغاجی که ترکیه یا یق دیرل ثانی سر آلت رجل معناسنه میر نظمی بیت دخت کورد غرق
پوتان خواهدش * از تزدن اول بفریاد آیدش * ثالث کتاب السامی فی الاسامی دة سقف
خانه اطرافنه و دقلری ستون که عربیک جائزه دیرل کی تضره * سکون سین و فتح حاء معجه
وراء مهملتین ایله طنز و استهزاء معناسنه سکون رایلده ده مستعمل سلطان ولد قدس سره
بیت میری اکنون تضره میکنی * طفل چون آن میکنی تو میری کی تسمه * سکون سین مهمله و فتح
میله دباغت اولناش خام دری معناسنه مشکلاته طوق قایشی معناسنه در شرفنامه ده
بالای پیشانید اورلش صاحب معناسنه مسطور در کی تشخانه * سکون شین و تاء موقوف
و فتح حاء معجتین و نون ایله ابکی معنایه در اول جامه خواب کدیورغان و یا صدق و غیر مدادن
صبارتدرا که توشک دخی دیرل و کاغی توشکخانه اطلاق ایدرل اثیر الدین اخسیکتی بیت
آخچاک تشخانه ز قدرت کنند باز * تدر دده و طایلی ملایک بمفرشی * ثانی آفتابی خانه
معناسنه در شرف شرفه بیت شاید که تشندار سرایش شود خضر * زیرا که تشخانه
اوجرخ اخضرست * فهم اولنور که ابرق و لکن قویلان مکان اوله و از روی ادب آبخانه یه
دیرل آبتنگاه و آبتنگاه دیرل عربیکه مبرز دیرل و بیت الخلاصه دیرل امیر خسرو بیت
در جمع مرز کویان ارکفت بد چه عیب * شرمندکی نیز ددر تشخانه نیز * وله بیت
دهانی پر همه چون چاه مبرز * زبانی چون سفال تشخانه * کی تشنه * سکون
شین معجه و فتح تاء مثناة ایله ساعت طرق و کچوک بکنه که ایچن مختصر نسته
یا پرل کی تشنه * سکون شین معجه و فتح نون ایله صومر عربیکه عطشان دیرل ابوزاب
بیت ما خشک لبان تشنه دیدار شرایم * چون کاسه ما کشت همتی خانه خرایم * واستغان
طریقیه آرزو مند معناسنه ده استعمال اولنور بیت مرقوم یو معنایه مناسبدر و بعض
نسخه ده خضر معناسنه ده کاور دشته کی کی تشنه * شین معجه مشدده ایله یعنی صاع
روغن یعنی باغ او ایکی کذافی شرفنامه کی تعبیه * سکون سین مهمله و کسرباء موحد و فتح
بای تحتانیله لشکر تربی ابلک و عطریاتی برینه آمیخته ابلک و انواب یرلشدر ملک معنایه
لفظ عربیکه فارسیله دخی استعمال اولنور مثال معنی اول میر نظمی بیت چوبشید
این خیر شاه جهان * زهر تعبیه کردست فرمان * مثال معنی ثانی وله بیت چو مشاطه یا

بیارا یون بانو * بکرده تعبیه انواع خوشبو * مثال معنی ثالث وله بیت راه عزم را
کشتند حاضر * او ازم تعبیه کردند اکابر کی تفته * سکون فاقه تاء مثناة ایله یعنی
تافته مرقوم یعنی قرمش وار عیش نسته شمس فخری بیت قیظم و دل ظالم بهمدش *
چومش در کوره غم تفته باشد * و یا لکر قرمش معناسنه شمس سعدی بیت بدست
آهن تفته کردن خیر * به ازدست بر سینه پیش امیر * شرفنامه ده انسانک چکری حرارتدن
محرور اولمق معناسنه و مجمع الفرسل برکشته و پیچید و آزرده و مکدر ست معنایه
مسطور در ویر معناسی دخی تار عنکبوت در شمس فخری بیت بحق کردگار اونکه داشت
زده من احمر مرسل تفته کی تفته * سکون فاقه دال مهمله ایله خدو باتدن کشنیز دیدکاری
دانه در عربیکه کز بره دیرل ضم کافله کی تفرغه * سکون فاقه کسرداه مهمله و فتح غین معجه
ایله دیار چین ده بر شهر آیدر فتح زایله مشهور در کی تفسیل * سکون فاقه و یای تحتانی
و کسر سین مهمله ایله ابکی معنایه در اول حرارتدن قیام مشر اولان عضوه دیرل مولانا جامی
بیت باد مخالف زده در دیده ریک * پای فرو رفته بتفسیل ریک * ثانی یعنی کرم شده
مولانا مظهر ملک * رباعی * دوزخ شود از دزدون من در زهار * مکذار که او فتد بام سرو کار
تفسیل بود ریک بیابان دلم * ترجمه قدم ناله شود آبله دار کی تفسیره * سکون فاقه و یای
تحتانی و کسر سین و فتح راء مهملتین ایله یعنی قاروره علیل یعنی خسته نیک بولن شیشه یه
قویوب اطبا شخیص علت ایدرل کی تفسیل * سکون فاقه و یای تحتانی و کسر سین مهمله
و فتح لامله شرفنامه ده بر نوع جامه در که آندن قفتان و زبون ایدرل کی تفسیره * سکون فاقه
و فتح شین معجه وراء مهمله ایله نعمه الله اطعمه دن بقلا معناسنه روایت ابلش بوقولی
مویذ میر نظمی در صفت مجلس بیت خوان کونا کون کشید بکسره * سکری پا اوده
حلوا تفسیره کی تفسیره * سکون فاقه و یای تحتانی و کسر شین معجه ایله مرجک آشتی
معناسنه منقول در اسناد تفسیره قرابتی و اراما جسمه مناصبت یوقدر نعمة الله بومقوله
روایتی چوقدر کی تفسیل و تفسیل * کلامه ابسکون الفا و کسر الشین المعجه و فتح اللام
ثانی بعد الشین یا زیاده سیمله جمعه کرز قلیه سی در منجیک بیت غری ای نابکار خون غیله
دوی چون نان که بخته تفسیل * فرهنگ جهانگیریه اول قلیه در که ات و برطه و بال ایله بشروب
اوزرینه کشنیز و کندنا قورل شمس فخری بیت ساکنان مسالک تحقیق * فارغند از شراب
و تفسیل کی تفسیره طعنه و رمل معناسنه استاد لطیفی بیت مکن تفسیره بر من توای
تند خوی * چودانی چه آید برت زردجوی کی تفته * سکون فاقه و فتح نوله تار عنکبوت
معناسنه شهیدی بیت عشق او عنکبوت را ماند * بنشیند سنت تفته کردلم کی تفته
فتح فاقه هایل ابکی معنایه در اول یعنی کینه ثانی طومان معناسنه کی تفسیره * کسر
فا و سکون یای تحتانیله یعنی تفته مرقوم کذافی شرفنامه کی تفسیره * سکون فاقه و فتح یای
تحتانیله قیواوز رینه ایتد کیری حقایق معناسنه در کی تکرر دانه * فتح کاف و سکون زاء
فارسیله مجمع الفرسل دانه انکور و فرهنگ خود به کسر کافله مرویدر و نکر اوزم و غننه
دیشلدوکی رسیده نظر در کی تکرر * فتح کاف عربی مخفف و اخفاء هایل اوج معنایه در اول

ارکاک یکی ثانی اینجه دزی جلد دقیق ثالث صغر ترکی که یامی ایدو ب قوریندوب او دون
 یرینه یا قورل اکا پاچک دخی دیرل عربیه چله دیرل کاف فارسیله اوچه قور معنا سنه در
 ابوالمعانی بیت خوش بود مجلس می بارخ ساده تنها * میدهد ذوق ذکر حل تکه از شلوار
 و نیکسه بی کسرکاف و سکون یای تحتانی و فتح سین مهمله ایله هکبه که عربیه خرج
 دیرل ضم خاء معجه ایله و نیکه بی معروف ایکی معنایه در اول جای درویشان و محل
 مشایخ ثانی طیانق یا صدغه و دیوان و غیره لفظ عربی در فارسی ده استعمالی شایع در
 چغتایه تا یا قغان دیرل میرعلیشیر بیت ضعیف ایچراقصیر تایی غاتایا قغان دیک دورور *
 هر ساری کورسانک یا پوشتان کوی نینک دیو ایدای و نیکه کاه بی طیانق حق بر درخواجه
 حافظ بیت ازان زمان که برین آستان نهادم سر * فراز مستند خورشید نیکه کاه مست
 و نلایه بی فتح لام و باء موحده ایله قراول اصلی طلایه در عربی در تعجیم ایدوب نلایه
 دیدلر و نلایه بی یای تحتانیله ده اول معنایه در ابوالمعانی بیت لشکر حسرت نیاید
 در خیال * خواب در چشم نلایه میشود و نلایه بی سکون لام و کسر باء موحده و سکون
 یای تحتانی و فتح نون ایله سودلواش لفظ عربی اولی کرکدر این دن ماخو ذنمه الله بوالغلی
 نجه فارسی ایدر یلم و ناخه بی سکون لام و فتح خاء معجه ایله ترکیده ککرسی دیدکری
 طمندر عربیه عقی دیرل ابوالمعانی بیت آ که نیم از مذاق لذت * از ناخه و مروزش
 و شیرین و ناخینه بی کسر خاء معجه و سکون یای تحتانی و فتح نونله یعنی ترخینه مرقوم
 و نلایه بی فتح لام و سکون نونله که زبانه دیرل که درست نکلده قادر اولیه فاو نکلده دخی
 دیرل و نلایه بی سکون لام و فتح واو سین مهمله ایله اوج معنایه کاور اول اضطراب
 یعنی تنگی دل و بی آرامی جمال الدین اشهری بیت زبسن تاواسه کاند جان من بود * تو
 کفی مردم در مان من بود * ثانی غنچه مشکوفه ثالث خرمن چای یعنی صاور و لیس خرمن که
 چاج ایدرل و نلایه بی سکون لام و فتح واو سین مهمله ایله یعنی تاواسه مرقوم امیر
 خسرو بیت کاسم از تاواسه مرک لبالب ناخست * مترقی آب ز هر دهن بیارید مرا
 وله بیت در تاواسه چنین جکر سوز * میدهد عقوبتی دوسه روز و تاومه بی سکون
 لام و فتح واو و میله مشکوفه فنج سنه دیرل عوما و نلایه بی فتح نون ایله طقه و معنایه کاور
 اول شرفنامه ده پایه زبدان یومعنا میرنظمی بیت در قصر وصال آن ملک رو * آم نلایه
 مشکوفه نیکو * ثانی قید کاری طوزاق که آنکند قوش طوزار شمس بخری بیت در ارتفاع
 دولت تو دست کبریا * بندد ز قدر قائمه عرش بر تله * اوچی ده در زی آلی در اول اونی که
 خیاطی هموار ایدرل ثانی ابکنه لک که ایچنه ابکنه قورل ثالث اول کیسه در که یوکسوک و تبا و
 و بر شتم قورل * و در قیاس بکون فیه آلات الخیاطة کذا فی المشکلات سادس یعنی فسان
 یعنی پاکو طاشی صایع مسلخ که قبون ذبح اولنور ثامن توره که بزدن ایدوب ایچنه بعض شی
 قورل تاسم ذکر معنایه مروی در و نلایه بی کسر لام و سکون یای تحتانی و فتح سین
 مهمله ایله یعنی نیکسه مرقوم یعنی هکبه و تماخره بی فتح می و سکون خاء معجه و فتح راهمه
 ایله یعنی صخره و طرز و استهزا اندکی شرفنامه و المود و فرهنک جه انکیر یاز فتح خاء معجه ایله

۲۹۰ ایله مروی در حکیم ناصر خسرو بیت کر تو تماخره کنی اندر چنین سفر * و خود شمن کنی تونه
 بر من تماخره * پور بهای جامی بیت ای احقی که هر که ترا دید از خیرت * خالی فرا گرفت مزاج
 و تماخره و نلایه بی سکون می و فتح زاء فارسی ایله یعنی بالای سقف خانه کذا فی المجمع
 و نلایه بی سکون می و کسر سین معجه و فتح یای تحتانی مشدده ایله فرهنک مجودیده
 ایران زمین ده بر شهنشاه حکیم فردوسی بیت زامل کدر سوی تمشیه کرد * نشست
 اندران نامور تهیه کرد * عربیه تشدید ایله استقامت ارادت معنا سنه در و تحفه ایله
 یور ملک رفندار معنایه در و نلایه بی فتح می و سکون نونله یانک که بخارج حروف رعایتیه
 قادر اولیه عربیه الکن دیرل کذا فی الصحاح و نلایه بی کسر می و سکون یای تحتانی
 و فتح سین مهمله ایله شرفنامه ده ایران زمین بر شهر آدید که افریدون شاهک تحتاهی
 ایدی تمشیه یوندن غلط اولی محملدر یا خون بین الناس اولیه معروف و فرهنک
 جه انکیریده شهر آمل نواحی سنه بر همیشه آدید که آمل لمیاندن شمای بیشه دیرل میر
 نظمی بیت کدر کرد از تمشیه آن جوانعت * بیارایید از و هم تاج و هم تخت و نلایه بی
 سکون نون و فتح باء موحده ایله ایکی معنایه کاور اول قان اغاج که آملماق ایچون قبو
 آردنه قورل اکا کلندر و کلندر ده دخی دیرل امیر خسرو بیت ز نقش شوم آن ر وهای
 منکر * تینه کشته هر یک نلایه در * ثانی بیوک خرج معنایه در و نلایه بی تینه و تاینسه بی
 کلاهما بسکون النون و فتح سین مهمله اول فتح باء ثانی کسر باء و سکون یایله یعنی قایچه تعریب
 اولنوب طنفسه دیدلر و نلایه بی سکون نون و فتح تاء مشدده ایله یعنی تار عنکبوت کذا فی المجمع
 و نلایه بی سکون نون و فتح جیم و لامله یعنی فشردن یعنی صقمق ابوالمعانی در تعریف
 کرانجانی بیت شوی در باغ اگر با این کرانی * شود ناله از خود آب انکور و نلایه بی
 سکون نون و فتح جیم و میله یعنی جامه تن یعنی کیمک اثواب و نلایه بی سکون نون و یای
 تحتانی و کسر جیمله یعنی ترخیده یعنی درم کشیدن طارلش و صقلش دیک اولور و نلایه بی
 و نلایه بی کلاهما بسکون النون اول بفتح الدال المهمله ثانی بکسر هاء و کلاهما بفتح السین
 المهمله باغلو بوستانلرده و سایر مرز و عاتل آدم صورتند بر منی یا یوب قورل که حیوانات زیان
 ایرشد ر میه اکا کالید دخی دیرل مشکلاتده و هو ما تراه تحبه الانسان یومعنا میوید معروفی
 بیت بیاراست از ایه پیکران * با شکل و تشنه سه پیکران و نلایه بی تن زده بی یعنی خاموش
 شمس ساکت معنا سنه خواجه سلمان بیت روان شد مرکب جانان چراتن میرنی ای جان *
 چو خواهی رفت ازین خوشتر نخواهی یافت همراهی و نلایه بی تنسته بی فتح نون و تاء مشدده و سکون
 سین مهمله ایله تافته عنکوت یعنی اور محک آغی خواجه عید لونکی * قطعه * همان سراچه
 و خر که که اوج مه میشد * کنون حضیض نشین شد چو سایه درین چاه * فراش بوقانون
 نشد یکی یلاس دزشت * تنق تنسته این عنکبوتک چوله و نلایه بی تنسه بی سکون نون
 و فتح سین مهمله ایله متضجر معنایه و نلایه بی تنفسه و تنقه بی کلاهما بسکون النون و فتح الفاء
 اولها بال سین و الثانی بخند فها قایچه که تنفسه و تنفسه دخی دیرل و نلایه بی سکون نون
 و فتح قاف و راء مهمله ایله برص سیاه معنایه در کذا فی شرفنامه و نلایه بی تنکه بی فتح نون و کاف

فارسیله معروف و دخی اوندن مایه سرخیر ایدوب یوقفه اتمک ایدرلر اچمه تنکه لری کی
 بفرادخی دیرلر کذا فی الجمع و لغت خود دیده نقره کس و تنکه سیاه و تنکه سرخ و تنکه سبید
 دیرلر کی تنکیره فی سکون نون و یای تحتانی و کسر کافله بمعنی طجیره یعنی کوچک قازغان
 میر نظمی در حکایه زن فرقت بیت در آب انداخت اندم ماکیانش * به تنکیره
 بجوشیده در آتش کی تنکه فی فتح نون اول و سکون ثانیله بمعنی تند و بمعنی تار عنکبوت
 یافته کی تنون فی ضم نون مشدد و مخفیه ده جائز در وواو مجهول و فتح راه مهمله ایله الی
 معنایه کاور اول معروف تنور معنایه حکیم سنایی بیت چون تنون بزر آن چارم *
 همه آتش دهان آغز دم * ثانی بر نوع سلاح در جوشن کی اما کس پولار ایدوب جایجا
 اوزرینه محکم ایدرلر اکا چیر و وکرتک دخی دیرلر حکیم اسدی بیت تنون بزر کردش اندر
 سیاه * زهر سو بزر خمش گرفتند راه * وله بیت هزار ازلیران جویته کین * بکردش
 تنون زدن از کین * ثالث اول دری به دیرلر که قلندران یللیرینه ستر عورت ایچون بغلری
 بعض بزدن و بعض احرامدن ایدرلر رابع بر طوبی در کمران یا تنه اولور که صوزور ایله
 اکا طوقنوب در کمران چرخنک بر بارین انجیمه خامس هر نسنه که مدور اولوب چرخ
 اون اکا دیرلر سادس اهل سفرک دموردن اولان اوچاغنه دیرلر کی تنوزه فی ضم نون وواو
 معروف و فتح زاء معجه ایله بمعنی چاک شده یعنی هر نسنه که یارباش اوله تنوز چاک و شکاف
 معنایه حکیم خاقانی * قطعه * بر تن زسر شک جامه عیدی * وزمان دل دوستان تنوره
 خاقانی صبح خیر هوشامی * نکشاید جز بخون دل روزه کی تنه فی فتح نونله یدی معنایه کاور اول
 تمام طوناق اولان جامه که یله دک اولانه نیمتنه دیرلر ثانی شجیع و دلاون جنکه یالکر وارد قلمری
 اجلدن بهادر لادن کنایه ایدوب بکننه دیرلر که تن کوده در آخرنده کی ها اختصاصیه در
 زیرا هرامم که اطلاق اولان معنی حقیقت اوزن اولیوب تشبیهها اولسلا بد آخرینه رها
 الحاق ایدرلر ابوالمعانی بیت پردان در روز میدان جنگ کردند بکننه * آنکه از مردن
 کند اندیشه مجوید رفیق * ثالث تشبیه طریقیله اغاجک اوزدکنه دیرلر حکیم اسدی
 بیت نخستین کیاهی نماید درخت * تنه کیر دانکه بود بیخ صفت * رابع تنیه عنکبوت
 معنایه شج نظامی بیت چندری چون مکس از بهر قوت * در دهان این تنه عنکبوت
 سیف اسفرنگی بیت بر کندر محقق مورچه ماجرم او * از تنه عنکبوت حصن بر آرد حصین
 خامس بمعنی کنه سادس بمعنی اندرون سابع قفتک معنایه که کی نک نرم تویی در
 کی تنیه فی کسرون و سکون یای تحتانی ایله اولر لاش اورجک آغی معنایه نصیری
 همدانی بیت که آم خون لعاب عنکبوتان * تنیه یزد و دیوار زندان * و دخی جلا هارک
 ایپ بفار قلمری اغاجه دیرلر کی توان فی فتح وواو راه مهمله ایله جمع الفرصه قامشدن
 یا بلش اوکه ایچنه سیورندی و زبل دوکرل شمس خزی بیت بساط دوسه ثانی در بسانین
 مقام دهمت ملک توان * فرهنگ جها نکیر دیده علف بغدادی و آریه صاپندن یا بلش خانه که
 بوستان کنار لته و خرمن بکینلو یا یوب ایچمنه کولکه لنورلر حکیم ناصر خسرو بیت بیاید
 رفت آخر چند باشی * تو متواری درین خانه توان * و شرفنامه ده باغ و بوستان اطرافنه

اطرافنه چکد کاری حسن و خاشاکدن دیوار در که اکا پرچین و خار بست و قلفند دخی دیرلر
 کی توانجه فی فتح وواو وجم فارسی و سکون نونله بمعنی تبا نجه کی توانیه فی فتح یای تحتانیله
 بر مبارز ایرانی اسمیدر بر پهاوان اوغلی وار ایدی اکا تر ته دیرلر ایدی کذا فی شرفنامه
 کی تون فی فتح وواو راه مهمله ایله بمعنی فرزنده عزیز کذا فی شرفنامه کی تونکه فی فتح وواو وکاف
 فارسی و سکون نونله کنجینه معنایه ابوالمعانی بیت کسی که روزی اندک همیشه و دقانع *
 چوپاد شاه جهان مالک تونکه شود کی توه فی بالفتح و الکسر بمعنی بیشتر فصاح کذا فی شرفنامه
 کی ته فی اظهار هایلله بمعنی تاه مرقوم و هر نسنه نک جانب سفلی سی کذا فی الحمد و دی ته ته فی
 یعنی قات قات کذا فی الجمع کی تهیشه فی کسر ها و سکون یای تحتانی و فتح شین معجه ایله
 بوشهرک آیدرلر که فریدون انده ساکن ایدی قالدروب کتورب پادشاه ایدرلر کذا فی فرهنگ
 جها نکیری بومعنایه ابوالمعانی بیت نه هر کسی که شود در تهیشه شاه شود * نه هر نسنه
 جهان خور و شود یوسف کی تهیکاه فی بوش بو کر که صریح حاصره دیرلر چغتایده کو مرک
 دیرلر بعض نهضه ده معله معنایه درم و لاناها تنی بیت تهیکاه کاوست در خورد شیر * نشد
 صیرازان خرکوش سیر کی مع الیاء العتانی * تابستانی فی یابلاق و یازوی و یازم منسوب
 اولان نسنه ل تابستان که یازدر لفظ مرکب در تاب ایله ستاندن که اسم مکان و اسم زمانه مشترک
 المعنادر آخرن کی حرف یا کاه مصدریه و کاه نسبت و کاه وصفیه استعمال اولنور محمله کون
 کی تابی فی کسر باء موحده ایله روستی معنایه که تاب قاج معنایه کاور سه آخرینه حرف یا
 الحاق ایدوب محمله کون استعمال ایدرلر میر نظمی بیت ز تاریکی در آن کشته ره شد
 مکر تابی زد و راندن که شد کی تاناری فی تاناره و ولایتلرینه منسوب اولان نسنه لره دیرلر
 مثلا کلاه تاناری و مشک تانای و آهوی تاناری و نافه تاناری دیرلر علی هذا السلوب خواجه
 حافظ بیت دران زمین که نسیمی وزد ز طره دوست * چه جای دمزدن نافهای تاناریست
 کی تانی فی کسر تاء مثناة و لامه بمعنی دستار خوان یعنی پیشگیر شیخ جنید انصاری خاخالی
 بیت چو خوردم تانی برداشت از پیش * ادای منکر نعمت کرد درویش کی تاجکی فی
 کسرتین ایله نبریز باره مخصوص بر نوع جامه در کی تاختی فی سکون خاء معجه و فتح تاء مثناة
 و کسرتینله تاختن لفظندن اسم مصدر در مسکرتک و چاپق معنایه بونک آخرن اولان
 حرف یا کاه مصدریه اولور معنای مرقومه و کاه وصفیه اولوب منزل بارگیری و اوکدل آتنه
 دیرلر کی تاریکی فی کسرتین ایله قرا کولق معنایه مثلا تاریکی شب و تاریکی چشم دیرلر
 مراد قرا کولقی بیاند بونده کی یا وصفیه در میر نظمی بیت تاریکی شب رفتن راه *
 تاریکی دل چوپر توماه کی تاری فی کسر راه مهمله ایله تارک معنایه کاه صفت اولور
 تاریکی معنایه و کاه وحدت معنایه اولوب بر قیل دیمک اوور سازه اولسون صاحب
 اولسون ابر پشه اولسون کی تازی فی کسر زاء معجه ایله عربی دیمکدر مثلا اصب تازی
 و زبان تازی دیرلر شیخ سعدی بیت اصب تازی اگر ضعیف بود * همچنان از طویله خربه
 و شرف یزدینک بوسه معنایه * ز لعل یار خواهم ضد شرقی * بتازی و دری و قلب و تصنیف
 دید و کی عربی و فارسی لغت ایله دیمکدر و آت بالکر تازی دیرلر عبد الله ماتنی در تومور نامه

بیت نشسته بر تازیان فوج فوج * محیط سلامت بر آمد بوج * و تازیدن لفظندون
اسم مصدر اولور و صفت دخی اولور و ورغه آتہ تازی دیرلر چاپدوغی اجلدن که ترکیه
چاقون مناسبه شاعر بیت خر خود را چنان چاپک نه بینم * که با تازی سواران بر نشینم
کی تالکی بی فتح لام و کسر کاف فارسیله کشنیز بری در کی تازی درت معنایه کاور اول قات که
بر قاتہ بکنای ابکی قاتہ دوتای دیرلر شیخ سعدی بیت پشت دوتای فلک راحت ستد از خرمی
تا چو تو فرزند زاد مادر ایام را * ثانی فرهنگ جها نکیریده یعنی جامه داری یعنی قماش
چندیندن یا خود بز قهمنندن بر طوقاق مناسبه حکیم زاری قهستانی * قطعه * تا بدیوان
مالک در حساب * و ز پندار آمد و جامه بتای * عقد عرت بار حکم تا بود * همچین قانون
این دولت بیای * ثالث یعنی عدد رابع تار معنایه استعمال اولنور شمس نیری بیت
بکند اردت ز تار چو موت کند ضعیف * ندھی بهر دو عالم یک تازی موی دوست * بوغر لک
قافیه سی جای تازی پای واقع اولمشدر کی تیاری بی فتح باه موحد و کسر راه مهمله ایله یعنی
وظیفه روزی عربیده راتبه دیرلر ابوالمغانی بیت دعای دولت آن شاه معدلت کستر *
بشاه تیاری خلق جهان بشام و صحر کی تیشی بی سکون باه موحد و کسر مشین معجه ایله اول
لب کردان طبقه دیرلر که کشدن و یا خود باقر دن دو زاش اوله این بیت باز در نرم جن
زکس سرمست نهاد * بر سر تیشی سیمین قدحی زر عیار * وله بیت غره سرمست او عربده
آغاز کرد * زکس مخمور را تیشی و صاغر شکست کی تینکوی بی مرقوم تینکوم معنایه
بویاموی و روی و سوی ده اولان یا لکی در نهی ده اثباتی ده جائز در کی تیشی بی کسر باه موحد
ایله صیق نکند لو جامه و عربین و غیر هما سوزنی دخی دیرلر کی تیزی بی ایکی معنایه کاور اول
فتح تاه مثناه ایله بز نوع کلاهدر که عجمک عسکریسی کیرلر شیخ سعدی بیت حاجت بکلام
بر کی دامتنت نیست * در ویش صفت باش و کلام تیزی دار * ثانی سکون تاه مثناه ایله
سماق معنایه شمس خیزی بیت در بسا نین لطف بهجه * او * شاید از خند آید از تیزی *
حکیم ناصر خسرو بیت خار مر دو تانکره دست و انکشتان فکر * کر نهال و تخم تیزی تیشکر
خواهد چشید کی تحت طاق قدسی بی خسرو و وزک مشهور بار بدینک او تو ز بر الحانندن
وطن آیدر کذا فی الجمع کی تراهی بی فتح راه مهمله و کسر مایله یعنی تو باوم یعنی ترفند شیخ
سعدی بیت رد بوستانیان بایوان شاه * تراهی ولی هم زیستان شاه کی تریالی بی
سکون زاه مهمله و فتح باه موحد و کسر لاه بر صالی عارت نامیدر ارد شیر پاک بنا ایشدر
شهر کون شرقی سنک واقع در که پارس شهر لندید معری چوندر و متقولدر که مذکور
بنایک اوز زنده بر آنشکله بنا اولمشدر و شهر مزبور در برارند بر عظیم طابع واقع اولمشدر
اندن اول آنشکله صوکتور مشار تریالی اوز دندن مرود ایدر کذا فی فرهنگ جها نکیری
کی تریالی لطافت و تازمه معنایه آخرت کی حرف یا وصفیه در میر خسرو و بیت تری ونم
کشت فرکب ز رود * غلام ترغمتش اندر سرود * فرهنگ جها نکیریده ترا معنایه سنه در که
سکندر اولور کی تیشی بی کسر مشین مهمله ایله اوزون اوق اولان کر فی استاد لطیفی بیت
اگر چه کشید بر سر مایمی * نسا زد کمی پوستین از تنی کی تیشی بی کسر مشین معجه ایله دم

ایله ده تخی مرقوم معنایه در مشکلاته خار پشت بزرگ و شرفنامه ده دخی یعنی خار پشت که
اکاچیر و زوچیر و وچرک و چیر و وچیر و وچکاشه و ریکاشه و روباه ترکی و زکاشه
وزکاشه و سفر و سنجول و سفرنه و سکااشه و شکرنه دخی دیرلر عربیده قنقد دیرلر
کی تفت یزدنی بی سکون فاوتاه موقوف ایله شهر یزدده بر شهر مکیف در یا خود یزد
خلقندن بر آمد ملک اختراعی اوله یزدک آخرت کی حرف یا نسبت اولور کی تفتی بی سکون فا
و کسر نوله یعنی پرده عنکبوت کذا فی الجمع کی تکی بی کسر کافله سکر تک معنایه اسم
مصدر در قاضی بدالدین کعبه بیت سیمکتکی که خلل نفکند اگر بمنزل * بیام قصیر حجاب
افتدش بحال کدر کی نکاپوی بی یابوب یورق آت کاه یورغه لیوب و کاه لک اوردو غیچون
نکاوردید بیلر تک کتوری یعنی یابجی دیمک اولور که پوینده دخی دیرلر صحاح معنی آمدندن
یعنی آمدن و بودن و هر سوپرا کنده شدن مسطور در کی تک و پوی بی مثل نکاپوی مرقوم
صیغه امر دخی اولور کی تکوی بی ضم کاف و واو مجهول و اظها یا ایله یعنی موی مجفد یعنی
قورجق صاج انبالدین اخسبکتی بیت در نکوی تست جان من انیر * چون غریبی کو
بظلت خر گرفت * و خیری یا غلی یوققه اتمکه دیرلر کی تلابشی بی کسر مشین معجه ایله
پراکنده و پریشان اولق کرک معنایه کرک محسوسا کی تل بی کسر لاه بو کورتان دکنی دیدکاری
اوت و دخی درویش و فقیر و بعض نسخه ده در زبیرک اپکنده و بر شمس کیسه سنه دیرلر کی تاشوی
سکون نون و ضم مشین معجه ایله ایکی معنایه تن ایله شویدن مرکب لفظ در اول مطبخلرک و ز قافلرک
و حویلرک چرکابی آقه جفی بر که عربیده بالوعه دیرلر ثانی میت یود قلی تخته که عربیده مفتسل
دیرلر کی تنکای و تنکمای بی کلاهما بسکون النون اول فتح کاف فارسی ثانی سکون ایله
طار یول و دهلیز و غل مضیق معنایه در میر نظمی بیت که آید بد بجا غنی و کدای *
کذرکاه باشد درین تنکای کی تنکوی بی سکون نون و ضم کاف فارسیله چوپدن و سازدن
اورش سله و سپیده اینه اتمک و بعض استیاقورلر کی باب الماء المکسوره مع الالف بی
کی تیلای بی سکون یای تحتانی و فتح باه موحد ایله عشوه محبوبان و ناز خوبانه دیرلر میر
نظمی بیت کند صد کونه نیبا آن پری و * فرید مردمان آن چشم آهو کی تیلای بی
سکون یای تحتانی و زاء معجه و فتح باه فارسیله آتده و دوه ده و قاطرده استکون و بو کرک
معنایه در وله بیت زیش همزمان آید بمنزل * چو باشد نیز پاهرا سب مقبل *
کی تیلای بی سکون یای تحتانی و زاء معجه و فتح نون ایله هر نسنه نک کسکین و سوری اولان
برینه دیرلر جمال الدین عبد الرزاق کاشی بیت زو صف تیغ توزان قاصر م که اندیشه * برده
کشت چو بر نیز ناس کرد کدار کی تیلای بی سکون یای تحتانی و فتح لاهله یعنی رسته منی ایب
کذا فی فرهنگ میرزا ابراهیم کی تیلای بی سکون یای تحتانی اول و فتح ثانی و کسر لاهله بز نوع
معد تدر خواهر قهمنندن کی تیلای بی سکون یای تحتانی و فتح هایل جملدن کوچک بر بوجکدر
مزروعات اوز رنده طو شدن بیاض نسنه حاصل اولوب تمام اولد قده ایچندن بر سیاه بوجک
چقار کی مع الباه * تراب بی تاه مفتوحه ده ذکر مرود ایدن تراب معنایه سنه در کسر تایل
دخی جائز اولوب فرهنگرده یا زلد و غیچون ایراد اولندی ابوالمغانی بیت اگر تو بخنده شدی

چو لشکر جمع شد سه نیر کردند * برای تعبیه تدبیر کردند * شمس خیزی یعنی روز و ماه
و حصه با واج معنایه بیت بروز نیرومه نیر عزم شادی کن * که از سپهر ترا فتح و نصرت
آمد نیر ۶ یعنی نصیب و زوری که عربیه نصیب معنا سنه اولان سهمك ترجمه سپهر
حکیم فردوسی بیت همه ساله تیر تو از روز تیر * بزرگی و شادی و تاج و سریر *
حکیم سوزنی بیت زشت زلف و کان ابروان نیر قدان * غایت بهره و حظ و نصیب
و نیر مرا * ۷ سبعة سیاه دن بریلند آیدر که عطار دخی دیرل حکیم انوری بیت کرنامه
دهنده بیروانه * تونیر * شغلش فرو کشاده و دستش بیسته باد * شاعر بیت نیره بر چرخ
صرا فراخته * نیر فلک خانه زنی ساخته * ۸ سفة خانه الله قویلان اوزون و یوغون
دیره که دیرل ترکیه کریش دید کلیدر بدیجی معنا ایله بوم معنایه شمس فخری بیت بزخم تیغ
ز خورشید نور بستانی * بتوک نیر بسف فلك بدوزی نیر * ۹ یعنی قهر و غضب امیر خسرو
بیت سهلست اینکه تیر تو بر که نایستاد * بلکه نایستاده پیش تو کاه نیر * ۱۰ یعنی
تنگ یعنی طارتك و نیر دیرل حکیم سنایی بیت آنکه در پیش سخن تیغ زبانش که زخم *
از پی فائده چون نیر میان بندد نیر * کمال اسمعیل بیت شیرین که یافت کام دل از لذت جهان
کوتك نیر حادثه چون نیشکر بدید * ۱۱ یعنی نیره و تاريلك حکیم سوزنی بیت پیری
چو عمر من به وصال صید کرد * شد روزهای روز من چون شبان نیر * ۱۲ فصل خزانه
یعنی کوز فصلنه ده دیرل حکیم سوزنی بیت سال عالم عطف و لطف و مهر و کینت مایه کرد
تازمستان و بهار آورد تابستان و نیر * شمس خیزی بیت خزان موافق رای ترا بود چو
بهار * بهار دشمن ملک ترا بود چون نیر * ۱۳ سر قوم یعنی رئیس الجماعه ابوالمعالی بیت هر که را
باشد ز جور و ناتوقدش کان * در میان عاشقانت نیر کردی خلاف * ۱۴ قرار او یونانیدن
بر او یون آیدر که اون سهم اولور هر سهم بر حصه تعیین اولوب اوج سهمی حصه دن
خای اولور آکا نیر دیرل ابوالمعالی بیت عشق تو چو بازی فارست * در حصه من فتنه است
نیر * ۱۵ کیلارده یلکن بغلقلری اغاج که کنی اسانند سرن دیرل شمس فخری بیت
ز موج معرکه کشی عمر آن نجهد * که باشدش ز دعا و ثنات لنگرو نیر * ۱۶ یعنی قدر و مرتبه
شیخ فیضی بیت قسم بقبضه قدر و کان قدرت حق * که یاد نیست کس از روزگار دیرلک نیر
۱۷ هر طوغری و اوزون اغاجه نیر دیرل سفة خانه کرشی و کی سرفی و ترا زو کفه لری
اصلان اغاج و معصومه منکنه بی چورن اغاج و او قلپی و دخی هر نه که بونله بکزر اولوب
خصوص اسمی اولیه جمله سنه تیر دیرل سیف اسفرنگی بیت دورنگ و سرکش و پیکار همجو
قوس و قرح * غلیظ و خشك و کران خیره مجو نیر خراس * ۱۸ اصبان او قنه که ترکیه دوکن دیرل
۱۹ پنه قوپار جق انچه و اوزون دمون دیرل ۲۰ یلدرمکه عربیه صاعقه دیرل ابوالمعالی
بیت شدست قهر فلك همجو برق نیز گذر * ولی شود غضبت همجو نیر سوزنك * ۲۱
مشکوفه خرما که عربیه طلع دیرل ۲۲ قولاغوز که عربیه دلیل دیرل ۲۳ یعنی تاب و توان
یعنی طاقت ۲۴ برنوع ییلانه دیرل که انچه و چوق اوزون اولور اما پرتاب ایتد که دموردن
پکر بعضی آنلوك اوزنکوسن دل دوکی واقعده ۲۵ جنس طیور دن بر قوشدر ۲۶ قفتان انکی

۱ انکی لك طولانی سی ۲۷ اخگر سوز نیر یعنی یا نمش قور ۲۸ برنوع قرنجه دز ۲۹ یعنی کرباس
۳۰ زکس چچکنه دیرل ۳۱ اول سنه یه دیرل کند و جنسی افراددن بهتراوله ۳۲ طوب و تفنك
کله سی ۳۳ باوك معنا سنه ۳۴ قدیم فارسیه موی و رشته یه دخی دینلدوکی روایت
اولنشدربلو که چغتای لسانند اولوش دیرل فرهادنامه ده بیت کیتور شاقی چیکیب بیغلار
و چون اون * منکاتویدین اولوش بیر جام کلکون * واسکندر نامه ده رای ملکه مکتوبنده
بیت ایلجکابلوب قتل و یغماغه توش * کیلیب اون اولوشدین بویان بیر اولوش * تیر نیز پر
منزل اوقی معنا سنه در * تیموری سکون یای تحفانی و ضم مم ایله حیوانات قارندن
چقان حرزه اکثر کا و بریده حاصل اولور تریاق نو عتدن درپاد زهره قریب منافی وارد
* تیمور و نیر * کلاهما بنم الیاء التتانی اول و او ایله ثانی استماع ضمه ایله طاه و سه مشابه
بر قوشدر لکن اندن کوچك اولور عربیه شفقین دیرل کذا فی المجمع * تیر ویری سکون
یائین تحتانین و زاه موقوف و کسرو او ایله نیر فهم یعنی هر سنه بی ادنی اشارتله فهم و اذعان
ایندنه دیرل حکیم فردوسی بیت همان چجه شیرنا خورده شیر * شناسد همان موبد نیر و نیر
نسخه حسین و قاییه یعنی حافظ و یعنی افغان و آشوب منقولدر * تیغ سرخی غیر موقوف
و فتح سین مهمله ایله یالچین قیا معنا سنه در * تیمار * الی معنایه کاور اول یعنی غم تیمار
ادشقی ای غم خوردن حکیم انوری * قطعه * سایه رخ و عکس شمشیرش * کر و افتد بر جبال
و بحار * سنك این خاک کرد دازانك * آب آن نیره کرد از تیمار * حکیم سنایی بیت
از جود تو و علم تو غزنین بهشت است * زیرا که درو نیست نه بیمار و نه تیمار * ثانی یعنی محافظه
کردن حکیم انوری بیت آنکه دارند در مراتب سلك * بتدکاش ملوک از تیمار * سیف
اسفرنگی بیت خسرو سیار کان اجری خور نور منست * کیست کردون تا بود در عهد
تیمار من * ثالث یعنی غم و غصه شیخ نظامی بیت گفت بنهاد بروری چو ماهش * نیر سید
از غم و تیمار راضی * رابع یعنی غمت و مشقت شرف الدین زدی بیت کان نبود مرا
نوبت که بی جرمی * ز فرقت تو کشم دمبدم غم و تیمار * خامس بر کسته نك غم و غصه سن
چکملک یعنی بسملک و رعایت اولوق و در دنه علاج ایتلک بومعنی مشهور و معلوم عالمیاند
سادس قره نك جهانگیریده یعنی اندیشه و اقدردی مع الزاه المعجمه * نیر از بی سکون بیه
موحده و فتح راه مهمله ایله یعنی قوس و قرح ابوالمعالی بیت بدود آه که از سوخته جگر آید
بر آسمان رسد و می نمایدش نیر از بی نیر بی سکون بیه موحده و یای تحفانی و کسرو راه مهمله
ایله سفره معناسنه در وله بیت چنانکه عام شده نعمت فراوانش * به پیش مردم و حیوان
هیه کشد نیر بی تریاز بی سکون راه مهمله و فتح یای تحفانی ایله پراوت کوکیدز مفردات
طبیه مسطور در * نیر نیر بی نیر نیر مرقوم معناسنه در تقدیم و تأخیر جایز در * نیره کوز بی
ایری کوزلی غربال در که غله و طپراق الی عربیه صرادر دیرل فتح صاد و راه مشدده ایله
* تیر بی سکون یای تحفانین و کسرو راه مهمله ایله ایکی معنایه در اول جامه و پیراهن
نیر بی یای غصه من کیمی وارد در مسعود سعدی سلمان بیت نیست پیراهنی و شلواری
نیست بر هر دو نیفه و نیر بی * حکیم سوزنی بیت هر روز بنو جامه شادی و طرب پوش *

تا جامه غم را بدرد دامن نیز ز * ثانی و مرغان معناسنه کذا فی اله حاح و نفعه * حسین و فایده
بو معنای اثبات ایچون و قطعه ایراد اولمشد میر معزی * قطعه * مکرکه کیکان اندر ضیافت
نوروز * بوبله اند سر زانغ و سرکه سار * که بسته اند همه پر زانغ بر نیز ز * که کرده اند همه خون
زانغ بر منقار نیز * بوزن چیز اوج معنایه کاور اول اماله ایله نفوذ معناسنه ترکیه حکمک
ایله تعبیر ایدرل و نیزه و صف اولوب نیزه * نیز دیرل دیلی دیک اولور و تیغه و صف اولوب
کیمک مراد اولور تیغ نیز دیرل شیخ سعدی بیت نیز مکن تیغ سخن در دهان * تا نبرد خلق
ترا کهان * بونله مقابل کند در نفوذی بوق معناسنه ترکیه اکا چونکه دیرل امامستعمل
اولان کچر و کسیر تعبیر دیرل و زبانه نیز ایله وصف ایدرل شاعر بیت استره هر چند زبان
نیز یافت * مو ستره مو نتواند شکافت * وحدت او آدمه نیز طبع دیرل خواجه حافظ
بیت اگر چه باده فرح بخش و باد کلمیرست * بیا نک چنک خور می که محاسب نیزست *
ثانی اماله سز حدت معناسنه در طنلو و آجی واکشی نسنه لده استعمال اولور ثالث اول
رج سفل در که عربیه ضراطه و ضراطه دیرل میر نظمی بیت منکر هر نعمت حق مد برست
نیز بد و سبوات هر منکرست * نیزی باخر ز * موسیقیه بر پرده آیدر میر خسرو بیت
حقل مسافر شده زین کارگاه * نیزی باخر ز کنان قطع راه * تیغ افروز * قاج پاشی آ * چعی
وقایع صواری معناسنه در افروز اصلند ضیا و روشنیدر قیامک پاسی کیدوب آینه کی
اولد قل روشن اولدوغی اجلدن تعبیه اولمشد * تیغه باز * بر مشهور او یوندر قیام ایله
اوینارل اوینا یه تیغه باز دیرل و بر معناسی دخی تیغ زن بهادر و دلاور جنگجوی در خواجه
سلطان بیت فدای کرش چشم دو تیغه باز توام * که هیچ رشته بسر تیزی نکاش نیست
* تیکوز * سکون یای تحتانی و ضم کاف فارسیله معنی کشک که یوغرت ایله آلوده اووب
قوریش بلغور در که نیمه و دخی دیرل حکیم سوزنی بیت بکنی و نجم خورند و زو شوند مست
و خراب * ذاب قنای که باشد سرد و تیگوز و سیر * مع الزاء الفارسی * تر * معنی
تیریز مر قوم و دخی برک درخت و بر نوع گیاهد عربیه حقل دیرل فتح حاو سکون قافله کذا فی
مشرقیه * تیر * سکون یای تحتانی ایله ایکی معنایه کاور اول اکین آغل ثانی معنی فراز
یعنی یوقس کذا فی بعض الله * مع السین المهمله * تقلیس * سکون فای یای تحتانی و کسر
لامله نهر ارس کنارند بر شهر آیدر کوردستان در حاکمی عجم شاهلری طرفند در کذا فی
مشرقیه * تیر * بوزن هراس و لایت ترکستانده بر شهر معظم اسمیدر کذا فی الجمع
* تیر * سکون یای تحتانی و فتح میله معنی پیشه که عربیه اجم دیرل اکثر میلان مکانی
اولان برله دیرل ابو العباس بیت نهاد روی خدمت چنانچه رویه پیر * بنیم وانکر آن آید
از دریماس * قول اخیری مؤید میر نظمی بیت توان یافت ز بهایان دایر * که تیرماس
حالی نباشد ز شیر * تینوس * سکون یای تحتانی و ضم نوله خرمن یعنی معناسنه کذا فی
نعمه الله * مع السین المعجمه * تراش * تراشیدن لفظندن اسم فاعل اولور قلم تراش
و سر تراش کی و یونقی و بولومک معناسنه ده استعمال اولور خواجه سلمان بیت میرزا
از بهر تراش استره ساکن بر سنگ * آنکه او کرد و زبان برد و کس موی خواست * تراش

۲۰۰
فی ایکی معنایه کاور اول معنی تشنکی ثانی معنی شیش کذا فی فرهنگ جهانگیری فتحه ایله آتش
و پیشه همه ایله قلق واضطراب معناسنه در * تیر کش * سکون یای تحتانی و راه مهمله
و فتح کافله ترکش معناسنه اصلی اوزره واقع دیرل شیخ نظامی بیت غمی شد دلش ساز زنجیر
نملیه استعمالدن جمله سنه ترکش و تیر کشد دیرل شیخ نظامی بیت غمی شد دلش ساز زنجیر
درد * مکرست ترکش بر از تیر کرد * تیغ کش * اول مرد دلاور دیرل که خصمی قاجدن غیری
ایله قار شولیه ابوالمعانی بیت تیغ عزمه میکشد مردم بقتل عاشقان * دیده خون زوش
هرگز ندیدم تیغ کس * تیر ووش * سکون یای تحتانی و ضم دایله چیل دید کاری قوشدر که
تهو و تیر و دخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری * مع الفین المعجمه * تیغ * هر کس کین و تیر
اولان نسنه یه دیرل عموما دمو را ولسون غیری اولسون قیامه دیرل خصوصاً بونده دخی
انواعی وارد اون درت معنایه کاور اول قیامدر که عربیه قرق دن متجاوز آدی وارد
از انچه له سیف در که حدیث صحیح نبوی ده علی الله تعالی علیه وسلم انانی السیف * و بر حدیث
دخی * خالد بن الولید سیف الله * واردا اولمشد و کلام اکا برده * السیف اصدق انباه
من الکتب * بوکا کون سوز و قیدر شاعر بیت جهازا خلعت آهن آنجهان شد * که تیغ
از نیک عربانی شد آزاد * ثانی خجرد مورینه دیرل حکیم اوردی بیت کر تور چو عقیق
بی بندی و بی فهم * در قبضه تیغ تو نشاندی و راندی * دیگر بیت تیغ بیاید زدنش
بر جگر * هر که زبانش در و دل دگر * ثالث مزراق دموینه دیرل استاد بیت زبان تیغهای
نیزه و تیر * شده در کانس سرها چاشنی کیر * رابع اوق دمر شده دیرل ابو المعانی * قطعه *
گر نیاید صدای ناله دل * در درون بود عشق دیرینه * تیغ تیر مره کند سوراخ * همچو
غریال شد برو سینه * خامس عیاق سادس عیاق دمو رینه دینلور سابع سراج و جلد
و کفشکرلک سختیان تراش ایتدکاری دموره دیرل ثامن طاع دپه سنگ سورینه دیرل
حکیم اصدی بیت پلانش بکفتا نیاید سپاه * تو بر تیغهار و همی کن نگاه * شمس فخری بیت
همچو کوه خزینه کوه * چه غم اهرست برق رادم تیغ * حکیم فردوسی بیت بیفته دیرین
جد اکشت از وی * سوی تیغ با تیغ نهاد روی * تسع کنار سطوح یعنی طام کناری وله
بیت مرا کفت بنکر بر تیغ کیست * چور فنی بکوش که از بهر چیست * عاشر خرمن
صاور مق ایچون اوزون بقله قله دیرل استاد لطیفی بیت در آن ده فرود آمد از هر کشت
یکی تیغ چون یافت اسبش بهشت * حادی عشر فروغ و روشنی به دیرل حضرت مولانا
قدس سره بیت تیغ بر آورده ای آفتاب * نوره این کوشه ویرانه را * ضیایه ده
دیرل شمس فخری بیت آفتاب بقدر و نام بود * آفتاب آهه ضمیرم تیغ * ثانی عشر شعله
و برق معناسنه ده استعمال اولور کنسالی بیت از پس پرده نهانی سوی چاکر نکرید *
کفت از تیغ همی تیغ زند مهر و ماه * ثالث عشر کفشکر و غیرک برینه دیرل رابع عشر
سفرق دید کاری اوتد دخی دیرل * مع القاف * تریق * سکون راه مهمله و یای تحتانی
و کسر زاه معجمه ایله اصل سوز و اصل سزایش و بلان خبر ابو المعانی بیت نمی شاید که
اوصدق باشد * که کفتارش همه تریق باشد * تریاق * بر معجون مشهور کاهمیدر

وهرنگه هم وزهری دفع ایده اکادیرلر خواجه سلمان بیت یقین بوضع تریاق داده باشی
زهر * بجای زهر عرو را ا کردی تریاق کی تغریق معجبه و سکون راه مهمله
و فتح جملہ معنی ساخته کذا فی تحفة الاحباب کی نلاق فی زنانک موضع مهم و دند اولان
کوست پاره کذا فی المویذ و معنی میرزا ابراهیم از ارباره سینه دیرلر کی مع الکاف * تراک کی
فتح راه مهمله ایله صحاح آسمان طرفندن ظاهر اولان مهمب صدا که طراق دخی دیرلر
و چا تلدی معنایه امیر خسرو بیت وان مشیر کان ستاره برقت * و آمد از آسمان صدای
تراک * و مطلق چا تلامق صداسی هریدن اولور سه حکیم عنصری بیت از دل و پشت
مبارز برکت آید صد تراک * کرزه عالی کان خسرو آیدیک تراک کی ترک کی سکون راه
مهمله اولی و کسر ثانیه و تاء مثناه ایله شرفنامه ده بر قوشدر قور و غنی بیاض ویشل اولور
و منقاری اوزون اولور ترندک دخی دیرلر عربیه صغوه دیدکلید و فرهنگ جهانگیریه
سبک و بی تمکین معنایه در کی ترک کی فتح راه مهمله ایله تراک لفظندن اختصار اولمشدر
کی ترندک کی کسر را و دال مهملتین و سکون نوله ترک مرقوم معنایه اولان قوشدر
کی ترک کی کسر راه مهمله و سکون نوله یای کرسی صداسیدر فتح راه مهمله ایله ده مر ویدر
کی تریاک کی تریاق مرقوم معنایه تعجیم اولمشدر و یاد زهر معنایه حکیم سنایی بیت
یک جهان زیر کتد اولاک * کام پر زهر و خانه پر تریاک کی تراک کی سکون لامه مؤید الفضلاده
اولیا معنایه و فتح تاء مثناه ایله هندوستانده استغفور بر نوع قاشدر و فرهنگ جهانگیریه
فتح لامه ایکی معنایه کوز اول جامه پیشوانه یعنی اوست کیلن اثواب که تراک و ترلیک دخی دیرلر
شرق مشرقه بیت قبا اشته سر و اعطای جزیت * تراک ذوخته بیند زانعام عامت * ثانی
تفاح تری اغاجیدر که کج دخی دیرلر عربیه ذو ثلاث حبات و یونانی زعفرور و شیر از بلر کیل
دیرلر و سکون لامه بر بحیل تر معنایه که هندی لسانه ادرک دیرلر کی تراک کی فتح لام
و سکون نوله ملک دکنده بر ولایت اسیدر و کسر لامه ایکی معنایه کوز اول دهله و دفعه بروق
اورمغه دیرلر شیخ محی الدین عراقی * رباعی * آنجا که بحر خست مه از ضرب تلک *
آتش زند از شوق دران راه تلک * رفتیم و رسیدیم و گرفتیم بچنگ * آن حلقه که صود
از دست یک صوت چلنک * ثانی کوچک صالقمار که اوزم صالقمارند اولور اکا تاسک و دخی
دیرلر کی تراک کی سکون نوله منقار مرغ کذا فی فرهنگ جهانگیریه کی تهاک کی کسر راه ایله
یوشن سنه هرنه اولور سه ابوالمعانی بیت درویش از کمال و عقل و دانش * چو جیب
و دست و کیمس او تهاک بود کی تیرک کی سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله آخری که عریه
وجع دیرلر طیب یوسفی * رباعی * چون سنک درون کرده کرد مدرک * ازد و دزد کرده
چون اوک تیرک * در کرده کس چو یاد کرد مدرک * ناهم باشد کوا و اسیر و نمک کی تیرک کی
طریق لایق اولان سنه هرنه اولور سه و حوله یقین رنگو آتیه دیرلر کی تیرک کی
سکون یای تحتانی و فتح راه معجبه ایله شرطه آهسته ابوالمعانی بیت خواهد که زند تیرک
اما گرفته * غلامه پز اولو صیت و صدایش کی مع الکاف الفارسی * تراک کی کسر
راه مهمله و سکون نون ایله خوب و زیبا و تازه و طوی معنایه مسعود سعد سلمان بیت

بیت لاجرم چون چنین کرا نجام * ناخوش و ناترنک و نادانم * پوزهای جای بیت
بر فکندی به پشت کنکی را * زین پی آلات ناترنکی را کی نکسک کی فتح کاف عربی و سکون
سین مهمله ایله نکس مرقوم معنایه که اوزم چکر دکی و دانه سنده دیرلر حکیم سوزنی
بیت به نکسکی تیزد و خواهد * یوسه راز من بهای دوزر کی تراک کی اوج معنایه در اول
شرفنامه ده معنی اسب مسطور در ثانی فرهنگ جهانگیریه نکه و کرداس معنایه که عربیه
لقمه دیرلر ثالث یعنی پیش یعنی ایلرو کی تاسک کی کسر لام و سکون سین مهمله ایله کوچک
اوزم صالقمی که بیوک صالقمارده اولور اکا تلک دخی دیرلر کی مع اللام * نکل کی کسر کاف
فارسیه ایکی معنایه در اول دلبر نوجوان یعنی اول ساده رو محبوب چار ابرو که ایر شمش یکیت
اوله ابوالمعانی * قطعه * بدل دادن نیرزد طفل نورس * اگر با شند خوبان چکل را *
یکوش هوش بشنو پند از من * بشو با جان و دل عاشق نکل را * ثانی اول پارچه یه دیرلر که
خرقه و جامه یه یامه ایدوب دیرلر اکا بیله دخی دیرلر حضرت مولا نادر دس سره بیت
چور پیمان شاه ام زانکه سوزن هجرت * همیزند بقبای دلم هزار نکل * وله قدس سره
بیت فرعون زفر عونی آمنت بجان گفته * برخزقه جان دیک زایمان نکل دیرلر تیره دل کی
ایکی معنایه در اول غناک و المناک ثانی قره کوکلو مراد کینه دار و بدکان دیمکدر کی مع المیم
کی تم کی سباق که طعنه قورل لطیف لذت و بر سرخ رنگ اولور قیناد قل بیاض صوبی چهار
ابوالمعانی بیت اگر سرشک در آید ز خون دل رنگین * لذت تر شود آبا اگر ز دبانم *
کی ته کلیم کی کسر راه ایله مستور و مخفی معنایه در نظیری مشهدی بیت تو طبل همجو
کد ادرته کلیم زنی * و کر نه برب بامست کوس سلطانی کی تیرم کی سکون یای تحتانی
و ضم راه مهمله ایله بیوک خاتون دیمکدر شکم استاد در مدح والده یکی از شاهان بیت اندرین
عهد از برکی کشور خوارزم را * ستر عالی مهد عالی نیم ترکان تویی کی تیره کلام کی آت
کیمک دماغیدر کی تیز کام کی سکون یای تحتانی و زاء موقوف و فتح کافله اشکون و یوریکن
آت و کاف عربیه نو دولت اولان آدمه دیرلر کی تیم کی سکون یای تحتانیله بعض فرهنگارده
بزازستان و چار صو معنایه در استاد لیلی بیت از شمار تو کس طرفه بهرست هنوز *
وز شمار دگران چون در تیم دو در ست * حکیم اسدی کر شاسب نامه ده و هندو شاه صحاح
و شمس فخری معیارده کار با نسر ای معنایه رولیت ابشار در بو معنایه مؤید شیخ عطار
بیت ای کلام تورشک در تیم * وی عطای تودیه خانه و تیم * شمس فخری بیت شد
ز عدلش چنانکه مردم را * چه بیابان زایمی و چه تیم * و مجمع الفرسده یعنی آندوه و گرفتگی
دل مسطور در کی مع النون * ترایدن کی فتح راه مهمله و کسر یاء موحده و سکون یای
تحتانیله ظرفندن صو و یا شراب صرمق ترشح معنایه کی تراختن کی سکون خا و معجبه و فتح
تاء مثناه ایله عجله ایله کتمک معنایه در ابوالمعانی بیت اگر نیا زو فامیکنند از آن خوف
بقتل عاشق نالان تراختن کیدر کی تراشدن کی کسر سین و سکون یای تحتانیله یونق و قبل
یولومک خواجه سلمان بیت ضرور دوش شنیدم که مکر سلطان را * بتراشیدن موی سر
شهراده هواست * و قلم یونق معنایه خواجه کمال بخندی بیت کمال وصف میانش

اگر کنی تحریر * قلم بیاید بار بکتر تراستیدن * تراکیدن * کسر کافله چاتایوب صد او ورمک
معنا سنده در * تراویدن * کسر و اوایل تراویدن مرقوم کی در ترشح معنا سنده * ترکیدن
کسر کافله * ترکیدن * کسر کافله کلاهما یعنی تراکیدن یعنی چاتاق * ترلکان * سکون
راء مهمله و نون و فتح لام و کافله یعنی زنده کنند و بدید آرنده همه تعالی و تقدس یعنی محی
و خالق معنا سنده در کذا فی شرفنامه * ترکیدن * فتح راه مهمله و سکون نون و یای تحتانی
و کسر کافله یای کرشی صد او ورمک معنا سنده در * ترکان * سکون راه مهمله و فتح یای
تحتانیله بیوک سپید که ایچنه میوه و سبزه قورلر میر نظمی بیت برای میوه انعام و احسان
زسله بایدش بیرون نه ترکان * نکسین * سکون کاف و کسر سین مهمله ایله تورانیلردن
صاحب نام و شان بر پهلوان آدیدر کذا فی مویدا الفضلا * نکین * کسر کاف و سکون یای
تحتانیله مرد بهادر و شجیع معنا سنده در * نکینان * جمع نکین یعنی بهادران ابو المعانی بیت
شود بتره جهان در چشم اعدا * بروز رزم از تیغ نکینان * نلاویدن * یعنی تراویدن
و تراویدن کذا فی قرمنک جهانگیری * تلنکین * فتح لام و سکون نون و یای تحتانی و کسر
کافله قدرت حلواسی * تین * کسرون و سکون یای تحتانیله کوه سرانده به قریب دریای
محیطه بر جزیره در ورمه معنای دخی چوق یا سلاو بیوک بیلان که اژدر اولغه یقین او ایش اوله
* تپیدن * کسر هایل بوشاق معنا سنده * تیان * فتح یای تحتانیله آغازی آچق چولک
لوید دخی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت عشق چو مغرست و جهان همچو پوست
عشق چو حلواست جهان چون تیان * تیر باران * جنکده بهادر و مبارز اوق سر پمکه دیرلر
مولانا هاتقی بیت کشیدند از آن تیر باران بسر * کله های بارانی از خود زر * میر نظمی
بیت به پیش استاد بودند پهلوانان * همیکردند بکدست تیر باران * تیر دان * صند و قه که
لوق حفظ ایچون چارکوشه تخته دن ایدوب ایچنه اوق قورلر و دخی قبور که ایچنه اوق قونیلور
* تیرکان * فتح کاف فارسیله روز تیر که ماه تیره واقع اوله * تیرنان * فتح نونله یوقه
آچد قلمی اوق قلاغی معنا سنده در * تیره شدن * قاقیوب غضبه کلک معنا سنده کذا فی
قرمنک جهانگیری * تیر دان * سکون یای تحتانی و زاء معجه ایله شرطه او رقی ابو المعانی
در جواب بیت توان گفتن یکی اشعار شاید * نباشد کار او کر تیر دادن * تیرک دادن *
صوت و ورمک یعنی آغردن صدا چقارمق * تیر کردن * قایچی و سایر د موری کسکین
ایتمک * تیریدن * یعنی تیر دادن * تیغ زن * شهور ملکی دن او و خجی کونک اسمیدر
* تیهان * جملدن کوچک بر سیاه بوجکد راوت اوز رنده رطو بدن حاصل او اوز *
* مع الواء * تهو * ضم هایل بر قوشدر تیهو و تیهوش دخی دیرلر * تیو * یای تحتانیله
بوزن دیو یعنی تاب و طاق حکیم اسدی بیت فتاند بر خاک بیهوش و تیو * همیداشتند
از غم دل ضریو * وله بیت نکه کرد از دور سالار تیو * کرزان و تازان بیهوش و تیو *
و بهادر و عاقل و دانا معنا سنده تکم بیت ثانینک مصراع اولنده بمعنا نایم وارد حکیم عنصری
بیت یکی مهره بازست کینی که دیو * ندارد بتر فند او تیو * تیو * سکون یای تحتانی و فتح
هایله چیل دید کوری و شدرانی یوزر تعریب ایله بوطیه بوج دیدیلر و دخی یواش معنا سنده در *
دیرلر و دخی طاش کسدکاری بیوک کولنک شاعر بیت عاشقی از همه فن باعث فارغ بالیست

* مع الهاء * تخله * سکون خاء معجه و فتح لامه ثعلین و عصا که مشایخه مخصوص اوله ۳۰۲
کذا فی شرفنامه بومعنای مؤید میر نظمی بیت بد و شش خرقة و در دست تسبیح *
ریایش را بخله کرده تصریح * تراشه * فتح راه مهمله و شش معجه ایله یونغه قلیق و تخله
واغا جک جمله دیرلر شکم شاعر بیت تراشای قلم برزرا اقدام * منه البتده فقر
آرد بنا کام * تقد * سکون قاف و فتح دال مهمله ایله کشنیز دید کاری سیاه دانه در عربیده
کریره دیرلر ضم کافله * تفرده * کسر قاف و سکون راه مهمله ایله برنوع دانه در اغاج
میوه کی حاصل اولور عربیده کراوبا دیرلر * نکمه * سکون کاف و فتح میله التون نل ایله
اشافش اطلس و غیری و زر طلا معنا سنده مرویدر * نکه * فتح کاف مشدده و اخفاء
هایله یعنی بند شلوار ترکیده اوچقور دید کاری میر نظمی بیت غانم عقل و هوش و صبر
و آرام * کشوده نکه اش یار خوش اندام * و تخفیف کافله ایکی معنایه کاور اول تاریخ
و صافله نکه لقمه خوار و اقدیر و ثانی پان معنا سنده در هر سنه که پان لنور مثلا فلان
چیز نکه نکه شدد دیرلر پان پان اولدی دیمک اولور کذا فی قرمنک جهانگیری * تله * فتح
لام مشدده ایله طو زاق معنا سنده که فتح تایلده اول معنایه در شاعر بیت نهادش بتله
کرک کیران و نیاید کرک * زبوی زخم پشش کرک در صخره حذر دارد * و معنی زر طلا مرویدر
* ته * یعنی زیرالت دیمک رته سنک و ته پای دیرلر فتاحی نیشابوری بیت ته پاپت چو
می پرداخت هجران سینه ام از غم * لبث را آرزوی بوسه دل پرداز بایستی * و ته چوب دیرلر
شاعر بیت اگر کردند از جوش خرد کوب * زبان چون آره کردی در ته چوب * و هر
نسنه نک السته ته دیرلر میر خسرو بیت درین کنبه به تیمی برکش آواز * که کنبه هر چه
کوبی کویت باز * یکی را ده صد پای درین راه * که بالا کنبه دست و در تهش چاه * عربیده
ناز ایله صالغنه دیرلر * تمیکاه * مفتوحه ده ذکر مرور ایدن تمیکاه معنا سنده در
* تیاره و تیاره * کلاهما سکون الیاء التتانی اول بفتح الزائین المهملتین ثانی فتح راه مهمله
و زاء معجه ایله یعنی قوس و قرح * تیره * سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله الی معنایه
کاور اول بولانق شاعر بیت روش بدیده ام نشود روی اینجهان * کین چشم تیره کی بتواند
نظر کند * ثانی قرامتق نسنه دیرلر ثالث منور اولان نسنه متغیر اولوب قرامغه دیرلر
احمد کرمانی * مثنوی * از بنجه پنج حص چورستم * و و ششدرشش جهت چورستم
نه شمس شمس تیره کردد * نه دیده دهر خیره کردد * رابع قراکوا اولان نسنه ده دیرلر
مشب تیره کی کال بخندی بیت کر نه بیم رخت از طره مشکین چه عجب * در مشب تیره
بخور مشید نظر نتولند کرد * خامس بعض غلله مجازا دخی قرانسنه دیرلر تیره بخت کی خاتم
کاشی بیت تیره بختیم بنوعی که حریفان در روز * شمع همراه خود آردن یکا شانه * ما *
سادس یاغ چقار قلمی اغاج که عربیده شفتیق دیرلر تیره نک اصلی تیرایدی آخرینه هاء علامت
کتور و ب علم ایله بار * تیره * سکون یای تحتانی و فتح زاء فارسیله پان بوجق ترکیده الی
صالغ دیرلر و دخی اوزون اغاج که مرثک دیرلر * تیشه * بخارا لناریدن معروف آلتدر کسر
دیرلر و دخی طاش کسدکاری بیوک کولنک شاعر بیت عاشقی از همه فن باعث فارغ بالیست

گوشت ستمك تراشت بهم تیشه ماه کی تیغ کوه کی یعنی سرکوه و هر نسنه نك ا ك یوكسك
 برینه تیغ دیرل کذا فی شرفنامه کی تیمون کی سکون یای تحتانی و ضمیم و فتح راه مهمله ایله
 حیوانات و زندین چقان طاش که خرزه دخی دیرل کی نینه کی سکون یا و فتح نوله اورچك
 پرده سی یعنی تار عنكبوت کی تیه کی سکون یا یله حرا و یا بان معناسنه میرنظمی بیت کرتیم
 طرز مجنون در ره عشق * شدم در تیره رسوای شده عشق * و دخی اولونق معناسنه کی مع الیاء
 کی تواسی کی فتح و او و کسر سینله کلیم و فرش منقش معناسنه عبد القادر نایبی بیت فکند ست
 قراش باد بهاری * تواسی الوان ابرکوه و کردر کی تهی کی یعنی خالی یعنی بوش و یجوز
 بالفتح کذا فی لفظه شاعر * رباعی * ای از تو مرا گوش و برودیده تهی * خوش آنکه ز گوش
 پای در دیده تهی * تو مردم دیدم نه آوزة گوش * از گوش بدیده آ که در دیده تهی *
 کی نیرماهی کی بردار و امید کذا فی شرفنامه کی تیرتای کی سکون یای تحتانی و زاء موقوف
 و فتح تاء مثناة ایله قاج و خجرو و بجا و آنله بکزر نسنه لک کسکین یوزی کی تیزی کی ایکی
 معنایه در اول یعنی تازی یعنی عربی و عموما واسب تازی خصوصا امیر خسرو بیت جنبش
 تیزی سواران دلیر * لرزه می افکند در اندام شیر * ثانی زنجبیل معناسنه در کی تی کی تهی
 لفظنندن تخفیف اولمشدر حضرت مولانا قدس سره بیت آن یکی مردیست قوتش جمله دره
 این یکی دیگر میان تی جمله کرد کی تی کی تیرتیز معناسنه در میرنظمی بیت آمد و فی الحال
 تی تی رفته بود * آن سخن تنها بگوشتش گفته بود * یعنی تیرتیز کتدی دیمکدر *
 کی باب التاء المضمومة مع الالف * ترا کی سکادیمک معناسنه ضمیر خطاب اولان تاحرق
 ایله علامت مفعول اولان رادن مرکب در اصلند و او ملفوظی ایله تورا ایدی استعمالند
 نوع ثقل اولغین و او ی حذف اولوب ترا اولدی نسخه میرزا ابراهیم ده یعنی خود را
 مسطور در شیخ نظامی بیت گفت بامن فروش باغ ترا * تادم روشنی و باغ ترا *
 کی ترشیا کی سکون راه مهمله و شین معجه موقوفه و فتح باه موحد ایله اکشیلوشور با که
 اصلی ترش آبا ایدی ترکیب اولند قله الف بمد و ده سی حذف اولندی ابوالمعانی * قطعه *
 به میخوران مناسب در سحر که * دوساغر باده یک کاسه ترشیا * شود تنها زانام مان و نادان *
 غلام ساده و وکر باشد اولی کی ترش کیا کی نباتات قمعندن براکشی او تدر منافعی مفردات
 طب کتابلرنده مسطور در کی تقریرا کی فتح فا و راه مهمله و سکون یای تحتانیله رومن سید غازی
 پیری دیمکله معروف نرم طاشدر قلندر ان پالهنک ایدوب ییالرنه بغلر و باز و بند دخی
 ایدرل کی توانا کی و او معروف ایله کوچل و دیمکدر که توان کوجدر و آخرنده کی الف اتصاف
 ایچون لاحق اولمشدر بعضیلر توانی تاب ایله تفسیر ایدرل لکن صحیح اولر زیراتاب طاقت
 و توان کوجدر میانلرنده تفاوت ظاهر در بوقطعه دن معلوم اولور * قطعه * چنان باشد
 اول که کوی قش بر دودل دارد از تاب و زور و توان * چنان کرد آخر که کوی مکر * بسستی
 قش را بر ایدر و ان کی تو تیا کی مشهور و معروف ترکیبدر که کوزه چکرلر و بر نوع بیاض
 چیکدر قوریلوب آید کوزه چکرلر غایت مفید نسنه در شیخ فیضی بیت دیده
 سر را اگر سرمه بخشد فروغ * کوری دل را چه سود مکمله توتیا کی مع الباء * ترب کی

۳۰۳
 کی سکون راه مهمله ایله ترکیب دخی ترب دیرل عربیله بخل دیرل کسر فایله غیر نظمی
 بیت ترب کرچه هضم کرد هر طعام * لیک خود هرگز نیاید انضمام کی توب کی بوزن خوب
 قات معناسنه در یک توب دو توب دیرل قات ایکی قات دیمک اولور ابوالمعانی بیت پشت
 دو توب ارشود راست فلک راست است * بسکه ز تو دیده است تربیت عام را کی مع التاء * تحت
 سکون خا معجه ایله یعنی دخت که دختر لفظنندن اختصار اولمشدر و بر معناسی دخی التیوز
 در همدر بعض یرلده وقیه یه تحت دیرل کی تربت کی سکون راه مهمله و فتح باه موحد ایله
 مزار در عربیله و فارسیله دخی استعمال اولنور طالب آملی بیت غماتی نبود تربت غریباز
 غنیمتست که شمع مزار می یابند * مولا ناعرقی بیت صبا از کوی لیل کروزد بر تربت مجنون *
 کند آتش فشان چون شمع مغز استخوانش را کی تربت مرت کی تار و مار که ترکیب طارطغان
 دیرل شمس خیزی بیت بد سگال نیکخواهش تار و مار * نیکخواه بد سگالش تربت مرت *
 حکیم سنایی بیت ای بسا باد و بوش نکسینان * تربت مرت از دعای سکینان * و دخی
 بد اندام و بد اسلوب و نظره حقیر کورین فرهنک جهانگیریده فقه ایله و ایت اولمشدر
 و بر معناسی دخی تاخت و تاراج نقل اولمشدر کی تربت کی ضم راه مهمله و سکون شین معجه
 ایله قازمه معناسنه در کی تربت کی کسر راه مهمله و سکون یای تحتانیله ات صوینه یا خود
 شور با صوینه اتمک طوغریوب طعام اتمک دیرل عربیله تاء مثله و دالله ترید دیرل
 بمحاق اطعمه بیت روغنی کرپاچه جمع آورده برکله یز * کفچه کفچه بر تربت شیر دان
 خواهم فشانم * حضرت مولانا قدس سره بیت بس کن این و سرتنور بنه * تاکه ناهات را
 تربت کنند کی توت کی و او معروفله معروف میوه در عربیله دخی و او معروفله توت دیرل
 ترکیب و او مجهول ایله ینه توت دیرل کی توخت کی و او معروف و سکون خا معجه ایله
 یعنی کزارد واد اگر دخی اوده دی حکیم سنایی بیت عقل حقش بتوخت و نیک بتاخت
 بخزد راه او شناخت شناخت * و معنی کشید یعنی چکدی استاد فرخی بیت مظفری
 که باندیشه کین تواند توخت * ز بیل آهن پشک و ز شیر آهن خای * و دخی جمع کرد و حاصل
 کر دمعنای ینه مرویدر کی توران د وخت کی نام دختر خسرو و پرویز در که از دیمد خندن
 اول بریل درت آیی با بسی تحتله پادشاهلق ایلدی کی تهمت کی معروف برکسنه یه اسناد
 اولنان فعل قبیحه دیرل ابوالمعانی بیت تهمت آلوده چو کرک یوسفم * از برادر دیده ام
 چندین ستم کی مع الجیم * تمناج کی سکون تاء مثناة و فتح میله نوع اطعمه ذندر لاکشه
 دخی دیرل بمحاق اطعمه * قطعه * برکیر سرخیز تمناج * کز جان شده ام اسیر تمناج * دانی که
 نخودچه نکته ها گفت * یا قیامه خرده کیر تمناج * از روغن دنبه کشت روشنی * در سخن
 قدح خیر تمناج * شرفنامه ده جیم فارسيله واقعدر کی ترنج کی ترکیب دخی ترنج دیرل
 معروف یشدر و بر معناسی دخی سخت و درم کشید دیمکدر فرهنک جهانگیریده یعنی چق
 و شکنج که از نك و انجوخ دخی دیرل و معنای مذکور ینه صیغه امر دخی کلور شاه ناصر
 خسرو بیت لخی بترنج دینت راست میان شو * ازهر تن این سست میان چند ترنجی * و دخی
 خشک شده و معنی درست مرویدر کذا فی المجمع کی توج کی معروف ضاری باقر دن عمل ایله

ایله بمعنی بر جستن یعنی چهره ای کذا فی شرفنامه تند یوز سکون نون ویای تحتانی
و کسر دال مهمله ایله بر جستن کذا فی المویده تور یوزن حوران ایکی معنایه کاور
اول فریدون شاهک بیوک اوغلی اسمی در که تورج دخی دیرل توران زمین اکامنسو بد ثانی
ملکت توران در که تخفیفاً تور دیرل حکیم فردوسی بیت توکاهی بنیره کشتی کاه پور *
پهانه تراچنک ایران و تور * وله بیت ز شهری پدا آمد ستیم دور * ز ایران ازین سو وزان
سوی تور * بومعنا یه میر معزی بیت کرکین تو بکند رد سوی هند * در خشم توره برد سوی
تور * ثالث پهوان و بهادر معنا سنه حکیم قطران ارموی بیت هیچ توری رانفرماید
فلک بیکار تو * و ربفرماید بخون اندر شود مستور تور * رابع فرس قدیمه معشوق میر
معنا سنه در حکیم قطران بیتند بومعنا یه نامچ وار در مصرع ثانیده خامش مؤید الفضلاده
طعمی اکشی برکیامد رطعامه قورل لطیف چاشنی ویرد میر خسرو بیت من پیاده چیکه
نارفته از اقبال شاه * تامده زیر قدم مرکز کز تور و کرم * سادس یعنی محسن و نفخه صاحب
فرهنگ منظومه بیت مرغ شد سبزه زار دور از جوی * مهر شمس است چون متور بجوی
سابع یعنی دم اورک که توریدن رمیدن معنا سنه و یکسور قتن و دور شدن معنا سنه
ثامن شرفنامه ده نام دختر ایرج شاه که منوچهر اندن وجوده کلمی تاسع ادات الفضلاده
نام مهمانی واقعه عاشق یعنی پیوه یعنی طول عورت حادی عشر مجمع الفرسه آوایی
و ظر و ف معنا سنه در ثانی عشر قیامی شمس پالوده در توانکر سکون نونله دو اتند
یعنی غنی و مالدار و رزق جهتیله صاحب قوت دیک اولور توی شیر قیما قلی سوده
معنا سنه در توی قیما قدر یاسر تو دخی دیرل تیر خمتین ایله قوش بورنی و طاوسه بکر
ر قوش در عربیه شفتین دیرل کسر شین ایله مع الزاء المجهه * تراز فتح راه مهمله
ایله یعنی خوبی و نیکویی ابوالمغانی بیت سزد که سرور خوبیان شوی بحسن و کمال *
باین تناسب اعضا باین تراز جمال ترغوز سکون راه مهمله و ضم غین مجحه ایله حکیم
پادشاهی معنا سنه که رلیخ دخی دیرل میر نظمی بیت برویش چون خط فیروز آمد *
بقتل عاشقان ترغوز آمد * ترکتاز ترک ایله تازدن مرکب امیر خیر سز چاق
و جولان ابلک و غارت و یغما یه سکرتمک معنا سنه حکیم سنایی بیت ترکتازی کنیم و بر شکیم
نفس زنی مزاج در با زار * نواب سیم سالار میرزا خان بن بیام خان مخاطب بخان خانان
نوشته * رباعی * یکچند دلم باجر آموخته بود * وز ذوق وصال دیده بردوخته بود *
باد تو شبانه ترکتازی آورد * بر باد پدا آنجه اندوخته بود * وصالنوب یوریمک معنا سنه
شیخ نظامی بیت هم رقیش ز ترکتاز افتاد * هم برافش ز پیوه باز افتاد * محبوبلر سنیوه
و قاز ایله خرامان اولوب عشاق صبر و قرارین یغما و غارت ایند کار مجنون آنلرک وصفلرینه ده
ترکتاز دیرل تند یوز سکون نون و دال مهمله و فتح باه موحد ایله شکار آلور قوسلاره
دیرل تند یوز سکون نون و کسر تاه منفاة ایله غایت حدت طبعیدن کنایه ایدوب
تور و غنیمت بمعنا سنه استعمال ایدرل انسانده و حیوانده وارد اولور قاقیق معنا سنه ده کاور
بومعنا یه چغتای اوکته دیرل اسکندر نامه ده خاتمان اسکندن خفی کادکن ایتدی بیت

بیت یوز ایرستکا اوکته سوز یوز ایدی * فی بولسا بیرینک ساودین اوق ایدی تند یوز ۳۰۰
سکون نون و ضم دال مهمله ایله وعد معنا سنه در کذا فی الصحاح توز واو معروف ایله
طغوز معنا یه کاور اول توختن لفظندن مشتق صیغه امر و وصف ترکیبی اوور توختنک
معنا لری عنقریب ذکر اولور انشاء الله تعالی شمس خیزی بیت کرا بماند در کار زار جای
در نک * چو چشم شاه رخ آرد بمعرکه کین توز * ثانی یعنی تاخت و تاز امر در حکیم سوزنی بیت
عرو ساهجان باشی تو آنکا * که آنجا لشکر سترما کند توز * ثالث یعنی اند و زنده یعنی کار
و کسب کفنه حکیم انوری بیت کفتمش غان چکونه داری حال * زین این ورطه تاب و حادثه
توز * رابع یعنی کشنده وله ایضا * قطعه * ای بر اعدا و اولیا پیروز * در مکافات این
و آن شب و روز * بر یکی جو دفا یقت غالب * وز ذکر جاه غالب کین توز * خامس یعنی کذا اند
و ادا کنند وله ایضا بیت بذل زدیک همت تو چو و ام * کرم و ام و تو زو شکر اندوز
سادس یعنی اندوختن و کشیدن بومعنا ده صیغه امر اوور شهاب الدین احمد مؤید بیت
از سلاطین ملک کیرو بر فقیران بذل کن * باموالی باده نوش و از مخالف کینه توز * سابع
یعنی بکندار و ادا کن یعنی صیغه امر در حکیم سنایی بیت یکترمان از کج دانش و ام نادانی بتوف
باخریک یک برابر اصب همت را بتاز * ثامن اعاج قبوغنه دیرل که یایه صرارل بومعنا ده زاه
فارسیله تور دخی دیرل خلاق المعانی بیت کردد چوروی تواز کایان پشت پای آن * کورا
شود زنا وک سزما فکار پای * تاسع سرحد فارسیله اهوازه قریب بر شهر آدیدر که معربی
توج در کذا فی المجمع توقوز هاتنی بیت توقزهای
شاهانه پیش از شمار * دران عرض که بر دهنکام باد مع الزاء الفارسی * تور واو مجهول ایله
یای توزی که النون خل ورنکا میز پیوه ایله نقش ایدرل شیخ نظامی بیت دو ابروش همچون
کائی بزه * سیه تور توروی از مشک به * شیخ ابو سعید ابوالخیر بیت پی در کاواست و بین
در کم سارست * ماغی سیر بشمی بدریا با رست * بزدر مکرست و تور در باغارست * زه کز دن
این کایان بسی دشوارست * و یایه اوقک درنی طرفنه صادره قلمی اغاج قبوغنه دیرل امیر
خسرو * مثنوی * دید پیری بسان پاره توز * کرده خود را ز مردمان مستور *
تیر بالاش چون کایان شده کوز * بر کایان کهن بر آمد توز * یوانی کبی زاء معجه ایله و کبی
زاء فارسیله نقل ایدرل اما زاء فارسیله اولدوغنه دلالت چوقدر جمله دن حکیم فردوسی
بیت کانیست کراشک من توز کشت * سغی سرو شمشاد من کوز کشت * و کوز زاه
فارسیله در که بوکری معنا سنه در اکا قافیه اولمشدر بومعنا سی دخی اعلام نسادندر حکیم
فردوسی بیت دو ابر و بسان کایان دراز * بود توز پوشیده از مشک تاز مع السین المهمله
توس خمتین ایله بمعنی زمین ستیاریا کرده یعنی نطس اولامش بر مجمع الفرسه غایت
پایک رکه اکا قازمه کار ایلنه و مؤید الفضلاده و فرهنگ میرزا ابراهیم فتح تاه مشناه و ضم راه
مهمله ایله منقولدر بومعنا سی دخی سخت در عموما عریض سکون راه مهمله ایله سیر معنا سنه در
شیخ نظامی بیت برو سیننه همچو پولاد ترس * حدیث تنومندی آن خود میوس *
توس سکون راه مهمله و ضم میله یکی یوزی که عربیه خرنوب دیرل توس

استخفا آدم او زرينه تو كرك بر قفه ديرل كذا في نسخة ميرزا ابراهيم كاتقو و تهو و ته دخی
ديرل في توس في سكون واوايله بمعنى ترس مرقوم يعني زمين سخت في مع الشين المعجمه في
في ترش في اكثي معنائه اگر چه مشهوری سكون را نه مهله ايله ذرا اما اصحي ضم رايله در
حكيم اسدي بيت چنان خوش نياید بن كت خورند * چنان ترش نه نيزكت نكرند *
في تش في ايكي معنائه در اول حرارت و قلق واضطرابه ديرل كه درونه غم و اندوه زياده
اولد و غندن ظهور ايدر پور بهاي جاني * قطعه * روزها سده بندي آيد * بر دروره
نميد مد چاوش * اين از عدل تو زمانه چنان * كه نيابد ضرر ز آتش تش * ثاني از ق
معنائه اولان توش لفظندن اختصار او انشد در قوت معنائه استعمال اولنور مثلامرغ
خمندره آتش يدوكي اجلدن آذر تش و تش خوار دخی ديرل في مدي كوش في قولاق
يومر يعني يعني قولك يومر جاني تنديومري معنائه مقدم ذكر اولنميشدي * الوندان
في الاذنين اللذان في باطنها * كذا في المشكلات في توش في واو مجهول ايله درت معنائه
كلور اول طاقت معنائه حكيم فردوسي * مثنوي * بيا زيداى وبه پيچيد دست *
همه بندوزنجير درم كست * چه بكست زنجيرى بوش كشت * يفتاد ازان دزد
و بيهوش كشت * مخاري بيت زنگ عيشي بي تاب و توش كشته چوموز * زنا تواني
بي دست و پاى مانده چومار * و قوت معنائه اولد و غي بوند ندر استاد بيت بتوشابه
كفت اى شه باتوان * به از شير مردان باتوش جان * بعض نسخه ده قدرت معنائه ده
منقولدر حكيم ناصر خسرو بيت در طاعت و بي طاقت و بي توش خراي * اى كاه ستمكاري
باطاقت و باتوش * بومعنايه حكيم فردوسي بيت چو بهرام بل كشت بي توش و تا و *
بسي نيشت او اندر آمدن او * ثاني بدن معنائه كلور حكيم اسدي * مثنوي * بدو كفت
ملاح مغزى كار * كه انجا بود كركن ييشمار * نمبالاى كاوى براز خشم و جوش * يكي
جانورده ز پيلان بتوش * ثالث قوت معنائه حكيم انوري بيت خطي كشيد ام از خط برين
ورق نكشد * بدان نكه نكنم من كدي تن و توشم * زابغ معني قوت يعني آق كه حاجت قدرى
اوله حكيم فردوسي بيت مران مى كه خوردم بتوش كشت * روان خردمند را توش كشت
توشه سفر بومعنايه در في توانس في واو مجهول و ضم لامله ايكي معنائه در اول ستمه معنائه
ميرنظمي بيت دران شب بتوانس ز شمع و چراغ * سده همجور و ز آنهمه باغ و راغ *
في مع الفين المعجمه * تخم مرغ في يمرطه معنائه عموما طاق يمرطه سده ديرل خصوصا
ابوالمعاني بيت باور مكن بوعده و زنهاردل مد * از ماكيان نسيه به اين تخم مرغ نقد
في تفاع في فتح فائله بيوك شراب قد حيدر عريمه خوف ديرل كذا في المعاج في تفاع في
فتح توله معني تفاع مرقوم كه آخر مجلس میده آنكه محبتا طلوايچرل ميرنظمي بيت تفاع
خورده ام در زم عشقش * از آنروميشدم دلكرم عشقش في توغ في واو معروفه ايكي
معنايه كلور اول معروفه الاجه قبلدر نيره باشته نصب ايدرل ثاني تاغ مرقوم معنائه كه
برك اغا جدر آتسه يانده بر قاج كونه دك آتشي سوينز قلبه استعمال ايله اودون
معنائه اولشد شمس فخرى * قطعه * فقه نا خورده چند از معدة تنك * بر بشم بر هلد ايام

بالای و در بند * زياده مروان ترغان بكير دي تركان في جمع ترك در الف و تون ادات جمع در ۳۰۸
خواجه سلمان بيت كين زمان شمشير كيني بر ترك تركان آزمای * در ديار تركان نه تركمان نه تركان
في ترجان في سكون تون و فتح خيله كتب طبله بادر نجويه دخی ديرل عوام قوان اوق
ديد كاري در ترجان سده قريب خوشنورايحه سي وارد در تمن في فتح ميمله اون ايكي بيلك
سده ديرل تمان دخی جايز در بود يارده كثر تدن كنايه ايدرل اما الحاله هذه عجمه الى
عباسي به تمن ديرل كه رومك غروشي حسابنه رايحدر ميرنظمي بيت مشاهي كه عطاي او تمن بود
عام به شاش مؤتمن بود * بعض ديارك ز سوزم عرقيه سده اون بيلك و بعض ديارده بش
بيلك الحقه اعتبار ايدرل چغتايده دخی تومان ديرل في بحر ظلمات اولور عظيم الحقه
بر نوع بالقدر انني قوريدوب ييلان صوقنه و زهرايحه ايجور درل في الحال في ايدوب
خلاص اولور مش و بر معنائه دخی كلخ در كه تون لفظندن مخفقد في تمان في سكون
تون و فتح باء موحد ايله كور شجيره ك دريدن طونلريد و دخی تومان معنائه در
في بچيدن في سكون تون و ياي تحتاني و كسر حيله قولاني و قوشاغي حكيم چكك
في تنديدن في سكون تون و ياي تحتاني و كسر دال مهمله اولي ايله بر نسنه آواز و يرمك
في توان في ضم كافه چيلاق آيدر كه غلبوا ج و غلبوا دخی ديرل كذا في مشرقنامه
في توان في ايكي معنائه كلور اول كوج معنائه كه عربيه قوت ديرل و دخی قدرت
معنائه توانستن دن صيفه امر و وصف تركيني و كاهي احم فاعل استعمال اولنور كل
يخندي بيت ابونين صورت مطبوع ز جان نتوان ساخت * در توان ساخت ز قدر تو
روان نتوان ساخت * ثاني معني ابر يعني بولت مير خسرو بيت ز سبيل كه ركه ريزد توان
شود بر سر كوه كشي روان * خواجه عبيد لويكي بيت ز روي بحر معلق توان شده ميدا
چو پشت ماهي شيم از ميانه * چيون في توانستن في كسر تون و سكون سين مهمله ايله
قادر اولمق و كوجلوا لقم معنائه در في توانستن في معني توانستن مرقوم فارسيه يد طولا
اصحابي مصدر دن مشتق اولان كلمه حرف تبديليه قائل اولما مقله حالي اوزن مصدر
اعتبار ايدرل في توان في واو معروف و فتح باء موحد ايله معني تيان مرقوم في توب دسن في
سكون باء موحد و فتح را و سين مهملتين ايله بوكلنس ايب كه توب قاتدر رسن معلوم
في توختن في واو مجهول و سكون خاء معجمه ايله بش معنائه كلور اول معني خواستن يعني
استمك حكيم اسدي بيت بتيغ و سنان هر كجا كينه توخت * كهي دل دريد و كهي سينه
دوخت * ثاني معني كزاردن يعني ادا ايتك و عاريتي نسنه ني كيرو و يرمك و دين اوده ملك
رغي الدين نيشا بوري بيت اياستوده بزرگي كه وام شكر ترا * زبان بنده تو توختن نميدانند
ثالث معني فرو كردن يعني استاغى ايندر ملك حكيم سفايي بيت خلق اكر در تو توخت ناكه
خار * توكل خویش از و د بغي مدار * رابع معني اندك فراهم آوردن يعني آزار جمع ايلك
حكيم اسدي بيت همه يادی از بخت آموختم * كه من كين بدین چارها تو ختم * خامس
فرهنگ جهان كيریده معني كشيدن مرويدن في توران في مشهور مملكت در توران زمين ديرل

از جفايت توه * نكشوده ز روی خوب توه * ته في اظهار مايله بهي يفا كذا في المجمع
في نيره في خم ياي تحتاني وفتح راء مهمله ايله قره طاق ديدكاري كوچك قوش كه با بل كبي
خوش آواز در * و هوالد جاجه الاسود كذا في كتاب السامي في مع الياء تحتاني * تركاني في
زنان تركه مخصوص فراجة نو عندن بر طرز فراجة در شرف مشفروه * قطعه * چون رفت
خبر صوي ملكشاه * خالي ز طرب كفن بخشيد * ترکان موافقت بر آمد * تركاني و پيرهن
بخشيد في ترك غري في فتح غين معجه و كسر راء مهمله ايله ولايت تركستانه قونا كوچو
بر طائفه نك آيد رغابت خور ز و تده خوي و كثر نلرندن حكاه قار مشوق و يوب اطاعت
ايتنرل في ترنجي في خم راء مهمله و سكون نون و كسر حيله چمدك معناسنه در كه بری ابي
بر مق طائفه آخر ك در يسن طو توب صقرا بوا المعاني بيت رقيب سلك صفت در بزم دلدار
ترنجي مي كند پنهان كد برخيز في تراقي في خم راء معجه و سكون لام و كسر قافله يو غرت صوي
نك ايله قينادوب قوريدرل اكشي كبي اولور بعد طعمه قورل كذا في الصحاح في تانكي في
خم لام و سكون نون و كسر كاف فارسيه معني خواهنده دلجي كه عربيه سائل ديرل كال
اصمعي بيت بكيش خام طمع خواند ويكي في نفس * يكي تانكي كابل بكيش خوارى خوار
في نلي في جحامك مرام وادويه قوطوسي مرهمدان دخی ديرل كذا في شرفنامه بوم معنايه مير
نظمي بيت يكي مشاكدر بحام سرافراز * نلي آورد با صد شيوه و ناز * اما كتاب السامي
في الاسامي ده در زيارك ايكته و ابريشم قود قلمري كيسه معناسنه مسطور در في تندی في
سكون نون ايله وجود انسانك ظاهر اولور يور مجه ات و مطلقا يور مري و غايظ اولان نسنه
ودخی اوچي سوري و كسكين اولان مودر تسنل و حدت طبع و غضب و سر كشي معناسنه ده
كلور في تونكي في سكون واو و فتح تاء مثناة و كسر كاف فارسيه بر نوع انچه در زمان قدیم
رايچ ايش مير عماره بيت باير رحني مانده ميشه دست امير * چگونه ابرجكا تونكيش بارانست
في توتی في واو معروف و كسر تاء مثناة ايله ايكي معنايه در اول تونك مرقوم معناسنه كه
بر قوشدر تعليم ايله مخنكوي اولور عربيه طوملي ديرل ثانی كشي و جهازي معناسنه در
كذا في فرهنگ جهانگيري في تودري في فتح دال و كسر راء مهمله ايله قوش اتمكي ديدكاري
اوت تخي سرخ و رياض اولور في توزي في واو معروف و كسر راء معجه ايله اوج معنايه در
اول بر نوع لطيف جامه در شهر توزه اميلور غابت لطيف و انچه اولدوغندن اكابر قفتان
ايدرل ز اولدوغنه بوييت دلالت ايدر استاد دقيق بيت قائم و سحاب دز سرماسه چار *
توزي و كتان بكر ما هفت هشت * مجوديده آغريها لور جامه در ملمع و دقيق اولور يازايامند
كبرل ديور و ايت ايدر اما مجمع الفرسة و مشكلاته انچه طوقش كتان در ديونقل
اولمشدر و صاحب مجمع بوييني مدعاسنه موافق ايراد ايشان عبد الواسع جميل بيت
بدخواه توزميت تو سوخته چنانك * از ما هتاب توزي واز آفتاب نير * و فرهنگ
جهانگيري صاحب ده كتان اولوق طرفنه ذاهب اولوب بوييني ايراد ايشان حكيم سنائي
بيت بتد بندم همه بكشاد چو توزي از ماه * تا تو بر تارك خور شيد بيشي قصبي
شماري بوم معنايه ديش در بيت در آفتاب امن تو اكنون بكارزون * توزي

توزي ز فو كند بتا نير ما هتاب * ثانی كشي معناسنه ده استعمال اولمشدر خواجه عبيد
لوريكي * قطعه * تا ابد ناهيد بر بط ساز از اين چند بيت * درين دندان مذاق مشكر
خوزي نشست * هر كه بر درگاه او كسر دا تجارست از عن * اينست از موج دريا هر كه
در توزي نشست * ثالث توختن لفظك مضارعي اولوز آزار جمع ايلك معناسنه استاد
رودكي بيت بجمله خواهم يكماهه از تو بوسه منها * بكيچ كچ خواهم كه كام من توزي في توزي في
زاء فارسيه اطفال مكتبه بر دمقدار نواله كو توب بر برينه ضيافت ايلكه ديرل كذا في المجمع
في توشي في كسر شين معجه ايله خسته ده جاندين رمق قافله ديرل ابو المعاني بيت بر سر
با ليم آمد چون خيال وصل يار * تازه جان داد دست او توشي ز جانم مانده بود في توتی في واو
معروف و كسر نوله اوج معنايه كلور اول معني دزد و عيار حضرت مولا ناقدس سره بيت كين
مكر قصد من آمد خوني است * با طمع داد كد او توتی است * ثانی ايراق كاشه ديرل
ابو المعاني بيت رفته بوده از غم حسرت بي وصل نكار * آمد اكنون چو توتی كرد سباحي
دلم * ثالث اصل ولايتي و حسب ونسبي نامعلوم اولانه ديرل في توتی في بوزن كوي دوت
معنايه كلور اول قات معناسنه كه معني و محيط اوله مثلغ و صوغان قائلري كبي كه بر رري
اوزرنده واقع اوله استاد ديشدر بيت نهرا موازيم جود ترايك جوي بود * آسمان
از كاشت بكفجه نه توتی بود * ثانی معني اندرون يعني ايجر و بسحاق اطعمه بيت در توتی
دهن كه دار ضرب است * دندان سكه ز دينام بغرا * ثالث تاه ولاي معناسنه د ولاي
ديكده دوتوتی ديرل مير خسرو بيت ورق كاهل معني سپاهش كنند * كله روز توتی
كلاش كنند * سيف اسفرتكي بيت چيست آن نيره كه چون جوش * توتی بر تو نمايد
و بكتاست * رابع چشن و مير يابي معني قونقلق كذا في فرهنگ جهانگيري في باب التاء المثلثة
المفتوحة مع الالف في زبان عجمه اگر چه تاء مثلثه واقع اولماشدر لکن عربيدن بعض كله
اخذ ايدوب كند و لغتوري كبي استعمال ايدرل بعض فرهنگرده سكر حرف عربي في يازما مشلر
چونكه مراد را تم حروف بوجمه و عه جديده جمله في جامع اولمقدار اكابناه تحريري لازم اولغين
استعمال اولنان بر قاج لمت عربيه نقل و ترفيم اولندي جمله دن في ثنا في حمد و ستايش
معناسنه در مولانا محمد ظهوري بيت شما ميكنم ايز دياك را * ثرياده طارم تارك را *
في ثري في فتح راء مهمله و الف مقصود ايله يرالتي معناسنه مير نظمي بيت ميكنند توحيه
توبه رثنا * هر چه هست است از ثريا تا ثري في مع الباء الموحده * ثاقب في كسر قافله
دايجي معناسنه خواجه حافظ بيت ز رقيب ديوسيرت بخداي خود پناه * مكر آن شهاب
ثاقب مددي كند سهارا * سها خم سين مهمله ايله خرده يادزه ديرل في ثوب في سكون واو
ايله معني جامه شيخ عطار بيت هر كه ثوبي باتن عاري دهد * در دوعالم ايزدش ياري دهد
و عربي اشعار ده دخی وارد اولمشدر مقني بيت وفي الناس من يرخي بمسور عيشة *
و مر كويه رجلاه و الثوب جلله في مع التاء المثناة * ثابت في كسر باه موحده ايله محكم
واستوار و در جابر قرار مولا ناجاي بيت جامي كم سندر انجش بخات * توبه روزي كن ورتوبه
ثبات * و سبعة سيان دن غيري نجومه ثوابت ديرل حركتوري وسيرلي اولماقغه في مع الراء

المهملة * فتح ميمله ميوه كه بويار ديولر شيخ عطار بيت بهر خدمت هر كه بوند دكر
از درخت معرفت بايد شمره مع النون * فمن في فتح ميمله بها قيمت معنسانه خواجه حافظ بيت
هر آنكه كنج قناعت بكنج دنيار داد * فروخت يوسف مصري بكمترين ثمن في مع الهاء * ثلاثة
غساله في عريدر مع طعمدن خالي اكن اوج قدح شراب كه حكما قوا نجه معاني اخلاط
رويه دن پاك و تنقيه ايد رفارسيده اكا ستاد يرل كسر سين مهمله ايله بر طيب ديشدر بيت
كروشي ثلثه غساله * طبع بكنده موس نواله * كثرت استعمال ايله سرخوش اولق
معنسانه اولمشدر شعرای رومدن قنالی زاده علي افندي بوييني مناسب ديشدر بيت
ثلثه غساله في ايدر سم نوش * اولور اوچر له دن مضطرب سفينه هوش * عريدر دخی
استعمال اولمشدر لابن المغز * نظم * خل الزمان اذ انقاض اوج * واسك الهوم الى المدامة
والقدح * واحفظ قوادك ان شربت ثلثه * واحذر عليه ان يطير من القرح * هذا
دواء للهوم مجرب * فاقبل مشورة صاحب لك نصح في من المضمومة مع الالف * ثريا في
فتح راء مهمله وياي تحناني مشده ايله اولكر ديدك كرى يلدز در ماه پروين ده ديرل منازل
تقدردن بر منزله در هبوط و طلوعی وار در شيخ عطار بيت بندكان حق چو جازا باختند
اسب هيت تا ثريا تاختند * واستعان طريقه ايله محبوبك ديشلری وصف اولنور ابو المعاني
بيت در میان لعل مرواريد يوده شعله پاش * قدرت يزدان بين درمه ثريا كرده جا في باب
الجيم المفتوحة مع الالف * جا في مكان معنسانه حقيقه تاو مجازا استعمال اولنور ميرزا قلي
ميك بيت از زم تاز آمدن من برون رود * بر خاصيت كرم و دادن جار ايهانه ساخت *
مثال معنی ثانی خواجه حافظ بيت در آن زمین كه نسیمی وزد ز طره دوست * چه جای
دمزدن تافهای تا تار يست * و بدل معنسانه كاور مثلا فلان يرينه بجای فلان ديرل خواجه
حافظ بيت ده روزه مهر كردن افسانه است و افسون * نيكي بجای ياران فرصت شمار يارا
ياي تحناني ايله جای دخی ديرل كله جاعريده آمد معنسانه در و چغتايده الى معنسانه انشاء
غایت اديدر صباحه ديكه تا نكفا جا ديرل في جابلسا في كسرباه موحد و سکون لام
و فتح سين مهمله ايله جانب مغرب انشاء كنند بر شهر اميد در في جابلسا في كسرباه و سکون لام
و فتح قافله جانب مشرق انشاء كنند بر شهر اميد در خواجه سلمان بيت بهر جانی كه خواهی
رفت و حوائج خورد رزق خود * غواهد بيش و كم كشتن بجای باقا و جابلسا في جابلسا في
كسر ميم و فتح ياي تحناني ايله بر شهر آيد در خاتمي كفره در في جان افرا و جانفرا في كلاهما
بسكون النون هر نه كه مد حیات اوله حقيقه تاو مجازا استعمال اولنور ابو المعاني بيت ای لب
ميكون لعل جانفراي عاشقان * وی غم مجران وصلت دلکشای عاشقان في جانفرا في
سكون نون و فتح كاف فارسی وزاء معجه ايله هر نه كه طبيعته نفرت و يروب ناملايم اوله
حقيقه تاو مجازا اهم مركبدر جان اصري معنسانه وله ايضا بيت شد جواب تلج تور خستگان
آب حیات * روی ناپاك رقيبت جانفراي عاشقان في جيا في فتح باء موحد ايله اوج
معنايه كاور اول معنی نهان شدن ثانی بدل بودن ثالث كيوطور مق معنسانه بواج
معنايه ده عريده مستعملدر وقصر الفله ينه عريدر قوی اطرافنده اولان طيراق معنسانه

مجمعه و ضم باء موحد ايله ايج طوله سی که در بيه خسود برل جيم فارسيله دخی جائز اولدوغی ۲۱۲
منقوادر و فتح غین معجه ايله ده مرویدر سروری مجمع الفرصد جيم و سکون غین ايله فتح
ابلس و شمس فخری بانی غیمته تقدیم ايله جیفوت نقل ابلشدر في جفشت في فتح غین
و سکون سین معجین ايله تره نوعدن بر سبز در اول بهارده جمله سبزه لردن اقدام بترسره
ايله ناخود شر ایدر لر خراسان خاتمی میاننده بر مثلدر جانی جفشت کشیدم یعنی عری
عسرت ايله بوللغه ایرستردم ديمکدر في جفشت في کسر ميم و سکون سین مهمله ايله كوك
رنك قینی آخلق بر طاشدر معدن حاصل اولور بعضی قزلانه مائل اولور چندان قینی
یو قدر اصل گشت در كاف فارسيله مدینه منوره علی ساکنها افضل القیه دن اوج مرحله
بید صفر نام بر موضعه اولور معری جفست در نقل اولنور كه مزبور معدن مصنوع
طرفدن شراب ايجاسه هر كز مستك و بر مزور پيار چه سن قدحه قویوب شراب
ايجاسه لر سر خوشلق واقع اواز واکر یا صدق آلتنه قوسه لر خوب رو یا لر کور باور حکیم
اضری بيت بکفت این و از مرد و بادام مست * به پیکان همی سفت امل جفست * حکیم
سوزنی بيت بکوه راز همه آزادگان شريفترست * بران قیاس که یا قوت ناردان جفست
في جنك جلابست في فتح لام و کسرباه موحد و سکون سین مهمله ايله یا قلی کویه آنجو
ولعل و غیري نه اولور سه في جنیت في کسرون و سکون یای تحناني و فتح باء موحد ايله
يدکدر جنیت مرقوم کی مولانا قانی بيت پس آنكه جنیت کس از بهر شاه * کشید
اشهری بر دربار کا * جنیت کس يدکی ديمک اولور في جواست في فتح واو و سکون سین
مهمله ايله یاغ نمود ديدکری طعام که عريده دليلك ديرل ابو المعاني بيت برای لقنه زالت
کشید فی نه رواست * شکر نباشد اگر کوشود بنان و جواست في جیفوت في سکون یای
تحناني و ضم غین معجه ايله خرما لیفندن ایتدکاری تود به و چوال و مثلها کنانی المجموع
في جيفت و جيفوت في كلاهما بسكون ياء التثاني و ضم الفاء بمعنى جيفوت مرقوم کنانی
تحفة الاحباب في مع الجيم * جيتاج في سکون باء موحد و فتح تاء مثناة ايله عجم شاهلرينك
نوروزده کيدکری مخصوص جامه در کنانی فرهنگ جهانگیری في جتاج في فتح خاء معجه ايله
آغزی بر زمه بر نوع کيسه در ابو المعاني بيت عطای او که بجان را چنان شد مبذول * نه
در خجاج بکچنده کيسه و همیان في جج في سکون نون ايله یوزن کنج آواز کاو یعنی صغرا وازی
في مع الخاء * جتاج في فتح خاء معجه و جيم ثانیله آواز زخم شمشیر یعنی قلیج اورلدقه
ظاهر اولان صدا کنانی الاداء في جتاج في سکون خاء معجه و فتح جيم ايله دخی جتاج
مرقوم معنسانه مرویدر مير نظمی بيت جهان پرز آواز کوس و نفیر * زنجاج تیغ
وز فشاشر نیر في جج في بوزن في جتاج اولق و غوغا و آشوب معنسانه در مجمع الفرصد
جيم فارسيله مرویدر في جتاج في فتح ميمله آت کینک طماغی کا نقله نعمة الله في جوج في
سکون واو ايله معنی گروه که فوج و جوق دخی ديرل کنانی شرفنامه في مع الدال المهملة
في جاودان خرد في اضافت نون و فتح خاء معجه و راء مهمله ايله بر کتاب اميدر كه هوشنك
شاه حکمت علیه ده تصنیف ابلشدر کنانی فرهنگ جهانگیری في جاود في کسر واو ايله

جاوید لفظین اختصار اول نشد در جاوردی فتح واه و سکون راء مهمله ايله بمعنى خار سپید
یعنی برد کنند ریاض اول و غیر نظمی بیت درین کشتن نیایی یک کل تر * که جاوردی نباشد
همچو نشتر که جاوردی فتح زاء معجیه ايله جاوردی مرقوم معناسنه در کذا فی شرفنامه که جدی
بوزن سد ابکی معنایه در اول درت یا شردوه ثانی بهم و تاب زلف و کا کل میر نظمی بیت
چون بشادی جد زلفش شانه کرد * زخم بر جان دل دیوانه کرد * عربیه اصل و پدر یمن
و بخته دیر که جاوید که کسرو او و سکون یای تخمینا ايله بد معناسنه در کاه امم مصدر کاهی
صفت استعمال اول نور که جردی فتح راء مهمله ايله زخم در معناسنه یعنی یان لی کافی ظفر
همدانی در صفت اسب بیت وحشی و مست و بد لکام و جموش * جرد و لنک و کند نایبنا
حکیم زجاجی بیت جرد بود لیکن قوی دست و پای * بر تن بدی همچو پرهای * و سکون
راء مهمله ايله ابکی معنایه کا و ز اول فرهنگ جهانگیریده تخت پادشاهان معناسنه استاد
فرخی * قطعه * ز زرتخته یکی جرد ساختند و را * چو کوه آتش و کوه در و بجای شتر
بمال و ملک و تاج افسرش بود دست * کینه چیری و آن تاج بود و آن افسر * ثانی مجمع
الفرس که بر قوش آید در خرچال دخی دیر لک و لک در صو کما در اندک تعیش آید در مریده
حیاری دیر که جرد غنای سکون راء مهمله و نون و فتح غین معجیه ايله قیه ايله طولش قبول
بغرضی که جگر کند و زوج و زوج و لکامه دخی دیر عربیه عصیب دید کردیدر جیم فارسیله
دخی منقولدر مجمع الفرسان یعنی چراغدان و اقدار یعنی اول ابوالمعانی * مثنوی *
روستایی رفته در بازار * زیر و بالا چو کرده کشت و کنار * پیش آتش بر زمین بدنا که
دید جرد غنای زین بود تبه * استهایش بر و چو غالب بود * بخزیدن بجان طالب بود *
که جردی سکون زاء معجیه ايله مجمع الفرسان بر و چو جگر در جمله بکزر اما یشل رنک اولور
یا زایانند صحرارده دور و دور از چاغر بعض نسخه ده چکر که نک بر نوعنه دیر لکیمی چرخ
و کیمی توی طوقی و کیمی ده کرپی در دیش اما معتد نسخه ده بر و چو جگر در ترکیه چر لایق و عربیه
ضرار اللیل دیر و بولغی کیمی راء مهمله ايله جرد و کیمی کسر جمله و کیمی فتح جیم و راء مهمله
ایله نقل ایلش و بر نسخه ده جرد جرد و بر نسخه ده جرد و ابیت اولش و بر نسخه ده دخی اوراق
قوشی که حصا د زمانی یول کنارند صد او بر رفته صلی کیمه و کوند ز طور مز چاغر و بر نسخه ده
دالسر جز نقل اول نشد در جمله نقل کور یاوب فقیر صحیح لغت آید دمدم که جعفر آباد که
شیراز ده بر و صغر کذا فی شرفنامه که جردی سکون عین مهمله ايله قور حق زلف و کا کل
عربیه لکن فارسیله ده مسمیله در خواجه حافظ بیت بیوی نافه کا خر صبا زان طره
یکشاید * ز تاب جمد مشکینش چه خون افتاد در دلها که جکاد که فتح کاف فارسیله جل
دید کردی قوشد و بر معناسی دخی طاع دپه سید را ابوالمعانی بیت امک بارد دمدم باد
وز آه سوز دل * در جکاد کوه باشد ابر باران دایما که جلاد که لام مشد ده ايله ابکی معنایه در
اول معروف ثانی جرد فاعل معناسنه در چغنی لسانند جلاد قیماج دیر لک میر علیشیر
نیت کونکلی قایدی اینک غزمه می قیلادی رحم * قیاقیا با قیماج اول ابکی کوزی قیماج *
جردی سکون لام ایلک معنایه در اول کار و نسخه قدر و هر خصوصه قوی و مقدم و جست

* و خرنده معناسنه ده استعمال اولور شمس خری نیت بجا باوسی خود را همی کند
پر کار * ولی نکو نبود کار جا باوس و یاوس که جاسوس بی ذم سین مهمله ايله آرایمی
معناسنه جستن لفظین اسم فاعل او اور میر نظمی بیت شود جاسوس جنت شهر دل را
برد کالای صبرم را بیغما که جالیموس بی معنی جوی ايله فاعل العجایب دیکدر بر
حکیم حاذق ذوقنون آیدر که مشاهیر حکما نک آخیریدر خاتم المعانی دخی دیر زمانند
صنایع طب و حکمت غایت شهرت بولاشیدی اطباء سوفسطائین اقوالی متابع اولاشیدی
انلک محاسن اقوال لرین عو و ابطال ایدوب بقراط و توابعینک اقوالن تشیید ایشیدی
و غشایش و اعشاب خواصن یازوب امر جد و منافعن تجربه ایدوب و وجود انسانی تشریح
و احوال و کیفیتن و اعضاسن تفصیل و تشخیص امراضه اسباب و علامات بیان ایلدی آنک
قولی الی هذا الان ماده کلیه اطباء در علم طبع الی قطعه مدون کتاب تصنیفی وارد جمله
مقبول و دستور العملدر که جاسوس بی جاسوس مرقوم کی در که جاوردی فتح واه
و سکون راء مهمله ايله بر نوع صاری دارد در کاورس دخی دیر که جرس بی فتح راء مهمله
ایله ابکی معنایه کا و ز اول دوه چاک که دوه نک بوینده و ابکی طرفنده یو که اصار لر خواجه
حافظ بیت مراد منزل جانان چه جای عیش چون مردم * جرس قریاد میدارد که بر دیر
مجمعا * ثانی فرهنگ جهانگیریده زندان معناسنه زراشت بهرام بیت مکران سوی
خویشتن جنک کس * مکن بر تن خویش کیتی جرس * وله بیت مشو فتح تا خوانده
مهمان کس * طفیل بود دایم اندر جرس * و سکون راء ايله بوزن درس اول صدایه دیر که
عکسی ظاهر اوله خزر کورکان بیت شد از جرس در ها وایه آگاه * بشید آوار گفتار
مهنشاه که جیسوس بی سکون سین مهمله و خم باء و حید ايله نفاق معناسنه بر کسینه
مناقت اتمکه دیر را ابوالمعانی بیت ندیدم در جهان مرکز کسی باشد و فاداری * ندارد فتح
کس یاری که جیسوس بی بود کارش که جرس بی بوزن کس جستن لفظین صیغه امر دز
بعض محله اسم مصدر اولور که جرس بی فتح مهمله باغ ایچند اولان کوجک بقدر معناسنه در
که مع الشین المعجیه * جاش بی بوزن کاش غله انباری که راش دخی دیر لکذا فی شرفنامه
جیم فارسیله ده مر ویدر که جالش بی کسر لامه مباشرت جماع معناسنه و جماعه جرس
اولانه جالشکر دیر لکذا فی فرهنگ جهانگیری که جانش بی طبعه خوش کان نسنه و امر
اولور جان بفشله و نصب جان معناسنه ده استعمال اولور میر نظمی بیت شد جانش
مادر بزم جانان * که تن بودست مجلس یارمند جان که جانش بی جوج و معاند معناسنه
یعنی زاع و جدل و بیعتی مباحثه ایدن خم کافله ده استعمال اولور ابوالمعانی بیت هر کردارد
خرد جانش نمی باشد همین * در نهایت جهل باشد با کسی کردن جدل که جای باشش بی
مکان اولفه لایق و مسکن ابلکه مناسب محل معناسنه که جانش بی فتح خاه معجیه ايله علت عز
یعنی اول یومری ات که آدمک و حیوانک کردند ظهور ایدوب باد نجان کی دور را کرچه و جی
اولر اما قطع اولنسه احتمالدر هلاک اوله کذا فی المجمع استاد لیبی بیت از کردن او بخش
در آویخته کونی * جنکیست پراز باد در آویخته از بار که جرش بی سکون را و کسر یا

قوتوب اوتوز مق و نلری دیزه طبا یوب قالقمق خسته لکدن وضعقدن او اور حال قدر
افصحی جم فارسیله در محو دهن جنکوک واقع اولمشدر ی جوزاک ی سکون و او وقع زاه
معجه ایله غصه یلک و عتک اولق کذافی فرهنک جهانگیری ی جوزاک ی سکون و او وقع
سین مهمله ایله کوکسه وقوله دکیلن دوکه که انکل وانکله و انکوزنه و بنده دخی دیرل کارقم
و ضم حمله دخی مرویدر ی جوزاک ی سکون و او وقع سین معجه ایله شراب برداغی که
باجله دخی دیرل مثال مردولفت میرنظمی بیت دهباده ساقی زمین جوزاک ی نماید برسم
یکشوده جوزاک ی مع الکاف الفارسی ی جاسوک ی سکون غاء معجه و ضم سین
مهمله ایله فرهنک حسین و قانی ده اوردق که اگری دموردر غله و چایر بجرل مرید و بجل
دیرل شهیدی قی بیت ای خواجه بازری و اشغال فی ترا ی برکیر جاسوک ی و میپرد
حشیش ی جاسوک ی سین معجه ایله ده اوراق معنانه مرویدر حکیم طرطری بیت
ی جاسوک ی کشتزار طاعت خویش ی بدست نفس در و کرده ام هزاران آه ی جاسوک
فتح را و سین مهملین ایله بر جاتوز جکدر یا زایانده بحر الوده آواز ویرر جزده دخی دیرل ی
ی جرنک ی فتح اء مهمله و سکون نون ایله آواز جرس و آواز شمشیرو کوز و صدای زنجیر
خواجه عید لوبکی بیت جزیا جرنک ی کوز نکوید سخن اجل ی جزیا قضا بمرکه بند
جناب تیغ ی جفک ی فتح غین معجه و سکون نونله ترکیب پدالقی دیدکاری قوش کذا
نقل احمد بن امیرعلی فی مشکلات ی جلوتک ی ضم لام و فتح نونله قاون و قاز و پوز نکاکی جیم
فارسیله ده منقولدر ی جوزاک ی وزنه آریه آگری معنانه در که جواریه در و سکون
وزن معنانه در میرنظمی بیت اگر و میشو و چون ماه بدرش ی نباشد پیش او جوزاک
قدرش ی جیسک ی سکون یای تحناتی و نون و کسر سین مهمله ایله پادشاه بکرات
امیدر که هندوستانه ابتدا اول پادشاهلی ایلدی کذافی شرفنامه ی مع اللام ی جال ی
بوزن مال دام معنانه که تله دخی دیرل عبد الواسع جیل بیت ای زانعامت گرفته طالب
آمال مال ی برن خمت نهاده صاحب آجال جال ی و فرهنک جهانگیریه مسواک اغاجنه ده
دیرل و زبان هندیه نیز جان دیرل عربیه فتح دید کاریدر ی جامغول ی سکون میم و ضم
غین معجه ایله یعنی حرامزاده که خشوک و راغول و ستند دخی دیرل حضرت مولانا قدس سره
ی مشغولی ی از غرض غافل بد ندوینخبر ی وز طمع رفتند بیرون سر بر سر ی همچنان کان
جامغول حمله دان ی گفت میجویم کسی از مصریان ی جدول ی هر کبیردن متفرق اولان
انچه خرقه ده جک ارمقه دیرل و محزا انچه بولره و با خلق بولک حجه مقابله و صحیفه ده
خط اطرافنه چکلن چیزی اگر آلتون و اگر غیری ی جستن دل ی بولک او نیمه سی و علت خفیه
ابو المعانی بیت انباردک زایانده ش ددم ی بی تاب مانده عظم از جستن دل من
ی جال ی اوج معنایه در اول اندرون دهان یعنی آغزایی ثانی میان دریا ثالث طویغان
مشافیه و بولک شاه طاهر خندلی ی قسعه ی ای خوش آن دایره دامن محراکه
درو ی یوزان معجوز جلال بغان آمد جل ی باغ شد مکتب و مرغی خندان طفل
که برآمده قهای کاستان نزل ی جلال ی دایره ده اولان بولار که دیرل و بعضی نهاده

نسخه ده چاک معنانه ده منقولدر مولانا بدرالدین محمد ظهوری بیت زجنابش امهای
نوردر خال ی ورق کل دانشه زرین جلال ی وله بیت عنادل زان جلال ی نغمه پرداز
درین فیروزه کاخ افکیده آواز ی استعان طریقه یله در امانطه یوری اصل اوزن ساقی نامه ده
ایراد اولمشدر بیت برآورده دردف جلال فغان ی وز و نغمهای عنادل نهان ی جلال
سکون لام و فتح حمله یعنی جلال مرقوم ی جنابول ی سکون نون و فتح باء موحد ایله
صالحی که ترمون و جانهازی دخی دیرل ی جنبدل ی سکون نون و فتح دال مهمله ایله حامی
صفدل معنانه نقل ابائش اما شرفنامه ده و مجمع الفرسه اول کسینه نک امیدر که فریدون
آنی یمن شاهنک دختری خواستکار لعنه یعنی قزاسمکه کوندردی کذافی فرهنک جهانگیری
حکیم فردوسی بیت بجانام او جنبدل راه بر ی بهر کار دلسوز بر شاه بر ی عربیه سنک
معنانه در ی جنکل ی سکون نون و فتح کاف فارسیله ترکیب چلا نلاغی دید کاریدر ی
ی جیبال ی سکون یای تحناتی و فتح باء فارسیله پادشاه لاهور امیدر که او چیموز قطار فیل
و او تویک مسلح سواری یعنی آتا و عسکری و ارایدی طبل شاهی آنک اختراعیدر آخر الامر
سلطان محمود سبکتگین آنی اسیر ایلدی کذافی شرفنامه ی مع المیم ی جاجرم ی فتح جیم
و سکون راه مهمله ایله به شهر امیدر مشاعر شاعران بیدر باجری اول شهر دندر ی جاکرم
فتح کاف فارسی و سکون راه مهمله ایله محمودیه یعنی قرار و آرام معنای ترکیب یری اسی
دیگر ی جام ی ایکی معنایه در اول قدح معنانه طلوا و لسون پوش اولسون مثال
اول خواجه حفظ بیت ساقیا بر خیز در ده جام را ی خاک بر سر کن غم ایام را ی مثال ثانی وله
بیت ساقی بنور باده بر افروز جام ما ی مطرب بکو که کار جهان شد بکام ما ی و بلالود
قدح ده جام دینلور وله بیت صوفی ییا که آینه ضایفیت جام را ی تابشگری صفای می
لعل قام را ی ثانی ولایت هراته شهره مانند بر قصبه آدیدر که مولانا جانی اول قصبه دندر
نتکم ی یوز مشلدر ی مصرع ی مولدم حام و رثعه قلم ی عبدالله هاتقی ی مشغولی
چودر عرصه جام ز دبارگاه ی شدش قبه بار که کوی ماه ی هوس کرد مهر سپهر احترام
زمین بوسی ی شیخ الاسلام جام ی جام جم ی پیاله جمشید در که آنی حکمایدی معددن
ییدی قلاک سرنه تشبیهاتصنیف ایوب غریب صنعت کوسه مشلر جام جهان نما و جام کینی نما
و جام کهال نماد دخی دیرل ی جدر اسم ی تحنه خاک که سکر عده دیرل و علم ار قلم اول
مده دیرل که آند بر مخرج ظاهر اولیه اون بر عددکی که نصفی و ثانی و ربعی صحیح اولوز و تحنه
خاک طقوز مرتبه در که دیمی جدر سکر نجیمی امیدر کذافی شرفنامه ی جم ی اسم
جنسدر هر سلطان عالیشان ذوالاقتدار جم اطلاق اولنور ی نتکم یو بیتدن مفهوم مدو
بیت جهاندار والا که زکیه قباد ی جی بود با خسرو آیین داد ی از جمله هر رده که جم ذکر
اولنده نه خاتم و تحت و بادو باقیس و امثال ذکر اولنه مراد حضرت سایان علیه السلام در
یو بیتدن مقصود فهم اولنور بیت اگر تحت جم رفت بر باد محنت ی مراباد دانید جمال
درخت خواجه عید لوبکی بیت یعقوب را نشاط ز یوسف فزوده اند ی داود را بشارتی
از جم نموده اند ی و اگر مقابله و آینه و سد و حکمت و امثال ذکر اولنه مراد اسکندر او اور

بوییدن مفهوم اولوز بیت آینه سکند ز جام جست بکر * تار تو عرضه دارد احوال
ملک دارا * واکر پیاله و جام و شراب و امثالی ذکر اولنه مراد جمشید اولوز بوییدن واقعدر
بیت کرادانی از خسروان عجم * زهر فیدون و سخاک و جم * وجم مشدده ایله دخی
روایت اولنشدر اکثر عربیه واقع اولوز که جوز کندی ایله مشکند بغدادی و یا خود
بغدادی کی ایله اوله یعنی سنبله سی ایله سنبله سی کی اولوز خندروس و سندهروس
دخی دیرلر که ذکر فی ذخیره خوارزمشاهی فی مع النون * جا باوس کردن فی یالقه قانق و تواضع
کوسترمک و فی اصل عرض محبت ابلک معناسنه در که جاروب زن بامرث کان راعش * میاد
خامرث کان ریخته باشد فی جامدان فی اول طرفدر که ایچنه اثواب قورلر مطروقه اختصامی
اوله در که ل اسمیل بیت حکایت من و این کار نامه ها اکنون * همان کلید در جامدان
آبادست فی جامه بادر و فی ایچ طوفی معناسنه بعض نسخه ده جامه بادر و واقعدر
فی جانیدن فی شکون تون و کسرباه موحده بمعنای تحتانیله اوستمک معناسنه کذا فی
فرهنگ جهانگیری فی جان فی روح حیوانی در که هر زنک ده اولوز نتمک بوییدن ناطقدر
بیت کریمان زنک کیست حیوانا * زندگانی تومیده هی جازا * شیخ الرئیس ابن سینا
رساله سنده در که * مراد از روان نفس ناطقه است و از جان روح حیوانی انتهی و بر قوم
آیدر که آدم دن اول دنیا به کادیلر و فرهنگ جهانگیری ده سلاح معناسنه ده روایت
اولنشدر یومعنائی مؤید امیر خسرو بیت بار کیر جان جاند ارانش بدینکام کشت *
کره کردن که کاهی رام و کاهی توسنست * بر نسخه ده دهان معناسنه منقولدر فی جانان
محیوب و معشوق معناسنه معروفدر ابوالمعانی بیت اگر جان خواهدت جانان به
میت بکیر از جان * نباشد خوب تر از جان که جان دادن بجانازا فی جان شیران فی نون
موقوف و کسرباشن ایله بر تعبیردر که تعظیم حالت محبت ایله خطاب اولوز فی حاودان فی
معن معشقه یعنی ابدالعز بشرط الاتصال استناد فرخی بیت همی تا حاودان رانا در تزی
ایده باشد * مکتب خود و اشاعی و شادی جاودان باشد * مولانا هانفی بیت نماد جهان
جاودانی بکس * خدای جهان جاودا بیت پس فی جاویدان فی مثل جاودان مرقوم
لکن صیغه مبالغه سیدر فی جاویدن فی سرچه لر و سنده دن قورقوب نیز فی اوتدکارینه
دیرلر سنده در و دکی بیت مرغ دیدی که بچه زود پرند * جاو جاوان درست چونانست *
بوییدن صرف بوییدن فیه اولوز که مصدرند حاوایدن دیمک جائز اوله فی جانیدن
سرای محتانی اولوز سکون ثانیله ریشمک و بریده قراراید و بطورده عربیه توطن و چغتای
اسانک و تخماغ دیرلر میرعلیشیر بیت اوز دیارید اوزوق کوئلکوم به انگلیخ توختاسون
کیم ایزورینگانه هم احباب مندی هم حبیب فی جبین فی کسرباه موحده و سکون یای تحتانی
ایله آل سنده عربیه در آنکی کندی ترکیه بلایه خزا ایدر اچن جان کی طالب آمل
بیت جمن تحت مراد در بمراد در کاره * مانه ساخت که روی زمانه باد سیاه فی ججن فی سکون
خفا فی غلبه سیاه داند در سیاه و اراق مرجمکدن ابرچه اولوز اکا جهمام و جا کسودخی دیرلر

دیرلر کو ز اغیر سنده نافعدر کذا فی شرفنامه فی جشمیدن فی سکون حاو کسرباشن مجتبیان ایله
طای اورکک و لکلمک فی جدمین فی سکون دال مهمله و کسرباه مثناة بوییدن یای تحتانیله
شرفنامه ده مزین اوائس انباچه که جیستن دخی دیرلر میرنظمی بیت باعل و در شهر وار بود
جدمین * بر آورده زجیب و داد پیشین فی جرب زبان فی فصیح اللسان و شیرین سخن
و خوش محبت معناسنه ابوالمعانی بیت لسان منطلق بسته از غم هجران * که شرح
دل نکند هیچ کاک جرب زبان فی جرب دادن فی زیاده ویرمک و غلبه آیمک معناسنده
فی جربیدن فی سکون راو کسرباه موحده ایله غالب اولمق و غلبه آیمک و یا غلبه مق و یا غلبه
اولمق معناسنه در فی جرب کردن فی ایشنه ثانی و آهسته لک ایله وجوده کتورمک
فی جوغون فی سکون راء مهمله و غم غین معجمه ایله لسان الحمل دندکاری اوتدر که جرغول
دخی دیرلر ترکیه دخی قوزی قولانی دیرلر فی جرون فی غم راء مهمله و سکون و اوایل بوزن
در و ن هر مز شهرینک اسم قدیمدر و سکون راو فتح و اوایل بوزن رهن هند قونی کذا فی
المحمودی فی جشمیدن فی سکون سین مهمله و کسرباه موحده ایله میل ابلک معناسنه در
کذا فی الحامی میرنظمی بیت دلم جشمید بسویش صبح تاشام * نکرد دیکتس در جای
آرام فی جستن فی سکون سین مهمله و فتح تاه مثناة ایله اوج معنایه استعمال اولنور اول
چحر امق که مستقبلمک سین هایه ابدال اولنوب جهنم دیرلر ثانی قور تلق خلاص
شبن معناسنه خواجه سلمان بیت من مسکین بسو دای پری رویی گرفتارم * که باد صبح
نتواند زیند زلف او جستن * ثانی یعنی کریمت حکیم فردوسی * مثنوی * چنین گفت
بانامداران براز * که کر کار کردد بماردراز * خود وزیر کان بر هیوانان مست * بسا زیم
بی خستکی راجست * شاعر بیت که توان ز بند چرخ رستن * ز تقدیری که زدن کرد
جستن * معنای اوله چغتایده سمیکرماک دیرلر سبعة سیاره ده فرخ شاه جنانانه سن
دوشنه کور دکی برده دیر بیت فرخ او یفاندی سکریب او یقودین * کوزندید او یقو
اوچدی قایقودین فی جشمیدن فی کسرباشن مهمله ایله میل ابلک معناسنه در کذا فی
فرهنگ جهانگیری فی جشن فی فتح شبن معجمه ایله بوزن رسن یعنی تب و لرزه که عربیه حنی
دیرلر شاعر دیمشدر بیت جودید اندر و شهریار زمن * در افتاد ازیم اوراجشن *
و سکون شبن ایله ایکی معنایه کور اول مجلس سنادی و ضیافت معناسنه حکیم انوری بیت
در جشن آسمان وش تور یخته یاز * ساقی ماه روی تودر ساغر آفتاب * ثانی عید کونلرینه
دیرلر و جم فارسيله ده مرویدر فی جشن سان فی سالملکی نک اول کونی آیدر فی جفتن فی
سکون فاو فتح تاه مثناة ایله میل ابلک و اکلمک و اوزم آسمه سنده هرک ابلک فی جشمیدن فی
سکون فاو کسرباشن مهمله ایله یا شبن معناسنه در فی جفن فی سکون فایله نام شمشر یعنی
قاجک جمله اسماء سندن در فی جشمیدن فی جم و جشمید معنایینک جمله سنده کور حکیم
قطران رموی بیت خدای از آنروم سه و دکر دوکر خواهد * هر آنچه خواهد یکند چو کرد
جشمیدن فی جنان فی جم چندر که زنان معناسنه در فی جن فی معنی زن استر آبادی
اسانیدر و دخی طرف و جانب معناسنه در حکیم فردوسی بیت پرندوش ازین جن سواری

بروز خندان * چون جامه عید نیم بختان * شعر اصراحی معنای نهاده استعمال ایش دارد
شمس خری بیت فتح بر یاد زرم او خورده * هر چه در چم کرده از جامه * منجیک بیت
چو خون جامه بجام اندرون فرو ریزی * هوای ساغر و صبا کند دل ابدال * ولغت محمودیان
هر فک بر نسنه نك مظهر و اوله آنك ظرفنه و محیطی اولان سننه جامه دیر لر مطهره یه آب
جامه و بوستانه شهر جامه دید کوری کبی و مدح و شعر معنای نهاده استعمال اولنور شمس
فخری بیت جامها بافته از و شاعر * که زو عرض کرده یک جامه * جامه خانه فی جامدان
معنای نهاده شرف مشفروه بیت یک برانی ز جامه خوانه وصل * بتن عمرمان راز رسان *
فی جاله فی بوزن هاله دانه صافی ایله باغلیوب حصه ایله رو دمت ایدوب صفر دربارله
کاک ایدوب صو پکرل حکیم و اولی بیت جز جاله فضل ای برادر * از بحر جهالت کدر نیست
فی جامکاه و جامکاه فی اصحی جامه کاهدر محل اثواب معنای نهاده استعمال کاه جامه ایدی
مضاف الیه تقدیم اولنوب و هاء علامت دخی خذف اولنوب جامکاه دیرلر عوامک حجام
طشهره سنه چامکان دیدکاری جامکاه در فی جانده فی سکون نون اول و فتح فی و دال مهمله
ایله باشک ایلر و سنه بر از قیلر اولان یره دیرلر اوان طفولیت نرم و براق اولور کذا فی
فرهنگ جهانگیری فی جاله فی بوزن دانه درت معنای نهاده استعمال اولنور کوجک صغیر معنای نهاده
اسب چانه و کاو چانه دیرلر و اغاجک اوزدکی ثالث جزیره معنای نهاده استعمال اولنور سلاح معنای نهاده
حکیم فردوسی بیت یکی باره و کبر و رگستوان * پرند آورد چانه هند وان فی چاودانه فی
یعنی همیشه جاودان مرقوم معنای نهاده در فی جاوله فی سکون و او و فتح لامه لغت پهلویده کل
معنای نهاده و کل اغاجی دیکمه دخی دیرلر فی جاوه فی بوزن یاوه فرهنگ جهانگیری
بر مشهور جزیره آیدر و شرفنامه ده لب دریاده واقع بر شهر و ولایت اسمی در فی جاه فی
منصب و دولت و عزت و اقبال و رتبه و منزلت و قدر عالی معنای نهاده استعمال اولنور عریض
اعجام تصرف ایشلردر فی حای پناه فی حقیقتا و مجازا صفتی ملاذ و ملجا معنای نهاده
و پو صوری و ممکن امن و محل امان ابوالمعانی بیت چو مازن ادمه جرم خویش یسر و یا * مجز درت
نیر و دخی امید جای پناه فی چاکاه فی اصلی سری ایله در کد علامت افت کسره در علم اولدق
ساکن تلفظ اولندی محل و مکان معنای نهاده در فی جبهه فی فتح با و اخفاء ایله حلقه سر زده که ترکیه
قاورغه دیرلر و جوشن دخی دینلور مولانا تفتی بیت رسیدند خوار زمین فوج فوج *
زد از جبهه پوشان همه دشت موج * جبهه فی سکون باه موحد و فتح هاء اول و اخفاء نایله
رخساره و آلن معنای نهاده در ثانی منازل قردن بر منزله آیدر جبهه الاسد دیرلر فی جبهه فی
کسر باه موحد و سکون یای تحتانی ایله اوج معنای نهاده کاور اولمهم مصاحبت و امر ضرورت
ایچون جمع اولان جماعته دیرلر حکیم فردوسی بیت بفرمودشان تا جبهه شدند * هزبر
ژیا زایره شدند * ثانی عربیه شیر بزرگ یعنی بیوک ارسلان ثالث عضای شکسته فی
صار دقلری باغه دیرلر باه فارسیله نقل میگرد فی جته فی فتح تاء مثناة مشدده ایله یول
کسر حرامی مولانا تفتی بیت همه خیل چغتای خوانش طفیل * بر آنک جته بر آراست
خیل * و مطلق دزد معنای نهاده کاور فی جده کاره فی سکون دال و فتح کاف و راه مهملین ایله

ایله سو تدبیر و رأی خطایند بر معنای نهاده ابوالحسن شهیدی بیت جهانیا را دیدم بغی زهر
مذهب * بسی دیدم از گونه گونه جده کاره * واستاد دیشدر بیت زرای نکو کار کرد تمام
ز جده کار کرد سر اسر تیا * بعضی فرهنگ ذال معجمه و جیم فارسیله ده منقولدر فی جران فی
فتح و این مهملین و تشدید اول ایله زلف معنای نهاده و عربیه لشکر یحیدر آهسته کیده لر یوایی
معنای نهاده میر نظمی * مثنوی * دل عاشق شود جر آن پیوند * از اثر و طره هایش کشته
دل بند * هجوم لشکر جر آن غم * کند آسوده ای صبر درم * و قویر و غن چکرک کیدن
مقره ده دیرلر فی جرب روده فی یاغله قاورلش بفرسق و بنابر طولی سی و بجه و ش
کبابی و عربیه نقائق دیدکاری بفرسق طولی سی فی جرده فی سکون را و فتح دال مهملین
ایله اول آت دیرلر که با یاسی عربی و آناسی غیری جنس اوله کذا فی الجمع فی جرکه فی سکون
راء مهمله و فتح کاف فارسیله سور کون آوی و آو جیلرک آت باشی بر ایز کیدوب آو ایتدکاری
مثال معنی اول مولانا تفتی بیت مقدم نشینان در کاه شاه * همه جرکه آرای آن صید کاه
و طالب آملی بیت بعضی دشت چو حکم شکار جرکه نمود * زمین چو کوی در حلقه سوار افتاد
و ابکی اوج دیرکلی چادن دیرلر فی جرکه فی سکون راء مهمله و فتح میله شرفنامه ده اسب
خنک معنای نهاده یعنی بوز آت مجودیده ضم حمله معنای نهاده در فی جرده فی راء مشدده ایله
سببو معنای نهاده یعنی دسنی حضرت مولانا قدس سره بیت خمار یعد من بحر هاهمی طلبد
که نیست مست ترار طلها و جرکه کفای * عمر خیام * رباعی * می خور که نت بخاک در ذره
شود * خاکت پس از آن پیا له و جرکه شود * از دوزخ و از بهشت مرغ میباش * عاقل بچینق
صفت چراغ شود فی جرکه فی کسر را و فتح دال مهملین و سکون یای تحتانیله دفتر و دفتر
کیده شی کال بخندی بیت کال از حال دل بینی دو بهشت * پریشان شد و رقبای جریده
فی جریده فی سکون راء مهمله و فتح یای تحتانیله یعنی معنای نهاده و قورسق فی جزدن فی سکون
زاء معجمه و فتح دال و راء مهملین ایله یعنی جزدن مرقوم کذا فی کتاب السامی فی جسینه فی کسر
سین مهمله و سکون یای تحتانی و فتح نونله بوز رتک نسنه هر نه اولور سه جیم فارسیله ده
مرویدر میر نظمی بیت سواری کشته بر اسب جسینه * کرفته هم بدست باز جسینه *
فی جشد فی فتح شین معجمه ایله صاع روغن یعنی باغ اولحکی جیم معجمه ایله ده مرویدر *
فی جشیره فی کسر شین معجمه و سکون یای تحتانی و فتح راء مهمله ایله جولاه که جوشیره
دخی دیرلر عربیه حایک دیرلر میر نظمی * مثنوی * پیش حلاج آمد یک پیره زن * گفت
خواهم رفت این پنهانرت * خواهمش ریسید اوراد خیرم * بعد از آن ز جشیره می برم *
فی جشیشه و جشینه فی کلاهما بکسر الشین المعجمه و سکون الیاء تحتانی آت و قاطره
مخصوص اولد که بوز رق اولور کذا فی فرهنگ جهانگیری فی جبهه فی سکون عین مهمله
و فتح باه موحد ایله قوپوز دید کاری ساز معنای نهاده ایاسی نقل ایشلدر عربیه اوق طریقیدر
فی جفاره فی فتح غین معجمه و راء مهمله ایله آلی معنای نهاده کاور اول جمع الفرس غله و همان
قویوسی که عربیه مطبور دیرلر ثانی فرهنگ جهانگیری جفش دیرلر راوت کوکیدر حکیم
سوزنی بیت در جزع و جزع بچنکلان * میبکاو دو جفان غی یابد * ثالث نان ارزن

جام جمرد ابوالمعانی بیت مردمی میشود دزون ساده * جام کینی نمای پر باد * جامکی
فتح می و کسر کاف فارسیله بر طوناق قاش و غیره نسنه دن عبارت در اثواب جنسندن
و بهاسی اعتباریله نقود نو عندن اولسون شرفنامه ده خدامه و سایر متعلقاته سنه وی
ویر بلان علوفه و جامه بها معناسنه در شیخ نظامی * مثنوی * مرا خضر تعالیم کرد و دوش
بزاری که آمد پذیرای کوش * که ای جامکی خوارند بیز من * ز جام مخن چاشنی کیر من *
و فرمک جهانگیر بر معناسی دخی رمقدار پالکی بوکوب قلیل ایدوب یا قدر قلینه دیرل
که جامه قطراتی فی یعنی جامه سیاه ماتم جامه سفدن کنایه در کدافی شرفنامه فی جامه موی
کورک و اثواب خواجه سلمان بیت آفتابی تو کرمست و هوا پشت امید * صبر باد که کم
جامه موی در خواست فی جامه واری فی قفتاناق معناسنه هرندن اولور سه وار کله
لیاقت در شاهوار کی شاهه لایق دیمک اولور بود دخی جامه لکه لایق معناسن افاده ایدر
فی جامازی فی صالحتی که ترمون دخی دیرل فی جانفرسای فی هر نسنه که طبیعتنا خوش
که حقیقتنا و مجازا جان کیدری دیمک اولور فی جانفرسای فی جان فرسایک همی در تنکم
میر نظمی دیمشدر بیت جانفرسای غم هجرت مرا * آنچنان بود دست و صات جانفزا *
و فرمک جهانگیر بشهر و ملکینک بکرمی او چخی کونی آیدر فی جانکرای فی فتح کاف
فارسیله طبیعتنا خراش ویر نسنه لره دیرل زهرکی و امثال و له بیت جان پرور آن لب
لعین را * آنچنان اغیار بامد جانرا فی جای فی مکان معناسنه حقیقتنا و مجازا شاعر
بیت تون و بنجه باب میا * بجایی که هرگز زوید کیهام * و محل معناسنه بیت جای
آنست که خون موج زند در دل لعل * زین تغابن که خرف میشکند بازارش * و منزل
معناسنه بیت چوب خسیس را اگرش تربیت کنی * جایی رسد که بوسه که خسروان شود
فی جایی که ییلاق برید که صورتی وچی و افرو دواسی لطیف و صبح اولد و غندن
و اسی اولما غله بهان نسبتله تمیبه اولمشدر فی جداوی فی فتح دال مهمله و کسر و اوایله
خدا ملک علوفه سی و مر سومی معناسنه در میر نظمی بیت زکج لصف تو خواهد جداوی * که
داد چشم خسته در تداوی فی جری فی اسم مصدر در جرب مر قوم معناسنه که غالب والی اوز
و بهادر اولقی فی جگری فی فتح کاف فارسیله خردل معناسنه بعض فرمکنکه آرق دید کاری
اوتدر فی جلوی فی سکون لام ایله نازایله صالنتوب یوزیمک معناسنه یای مصدریه ایله
و گاه یای نسبتله اسم فاعل اولور ابوالمعانی بیت جلوه قدر ترا دید چو در سخن چن *
زان سبب ماند بجا سرو بنوده جلوی فی جنفی فی فتح فون و کسر غین معجه ایله بر کسنه ایله
مشورت ایلک معناسنه در کدافی شرفنامه فی جنکلامی فی سکون فون و فتح کاف فارسیله
جیلوق دید کاری قوش که غلبواج و غلبواژ و جوزه او و حاد و کوست و با و زغن دخی دیرل
جم فارسیله دخی مره یدر فی جنکی فی کاف فارسیله جنکی آت و فیل و آدم مرنه اولور سه
حنی خرو سه دخی صفت ایدرل و جست و چاپک معناسنه ده کلور ابوالمعانی بیت شود
جنکی میان ماکیانرا * ولی در پیش شامین را خرو مست فی جوی فی کسر و اوایله جای
معناسنه در ویای وحدت ایله بر آریه آخری نسنه یه دیرل فی باب الحکم المکبوره مع الالف

مع الالف * جباب فی فتح باء موحده ایله باج و خراج معناسنه جمال الدین عبد الرزاق کاشی
قطعه * جودش کفاف عمر بخرد و بزرگ بود * عدلش حیات تازه بخاص و نعام داد * جیشش
جباب خطه چین و خطاستد * حکمش قرار مملکت مصر و شام داد فی جرای فی معنی چراغ میو
نظمی بیت شام فرداغ غم در سینه سوزان * جراباشد مراد شام هجران فی مع الباء الموحده فی
فی جلاب فی بولانق صومولا ناجامی بیت و رجه خوینده هرنایابی * نکشد لب ز چین
جلاب فی جلاب فی سکون لام و فتح باء موحده ایله ایکی معنایه کلور اول معنی پیرفانی
میر نظمی بیت نمائنده طاق و بی تاب بودم * جوان شد عشق و من جلاب بودم * ثانی
سینک که بر پشیدن و آنچه قاشدن اوکی نسنه در ایچنه کیروب یا تورل وله بیت بخفته
زیر جلاب آن پوی زاده * رنجه نشسته دایه دلشاد فی مع التاء المثناة * جباب فی فتح یاقین
موحده نین ایله خراج و عشرا لقی معناسنه در کدافی فرمک جهانگیری فی جفت فی سکون
قایله طاق مقابل در زوج معناسنه حضرت مولا ناکدس سره بیت من بهر جمیتی نالان
شدم * جفت بد حالان خوش حالان شدم فی مع الحیم * جبالج فی سکون باء موحده ایله
معنی مرد بزرگ بی همت یعنی دولت مند و صاحب جاه اولوب بی نفع و بی همت اولانه دیرل کدافی
فرمک جهانگیری فی مع الخاء المعجمه * جن فی مفتوحه ده ذکر می رویدن جنج کی که
بهادر و شجیع معناسنه در فی مع الدال * جکر اکند فی موبار و شیردان و امثالی نسنه لره
دیرل شاعر بیت چو بر آوردی غنی و آبا * جکر اکند بلا و هم بغرا فی جکر بند فی بغرسق
معناسنه در تنکم شیخ سعدی * قطعه * کس نیاید بجانده در ویش * که خراج زمین و باغ بده
یا بنشویش غصه راضی شو * با جکر بند پیش زاع بنه فی جهمند فی فتح ها و سکون فونله
طرف معناسنه یعنی بیع و شرا و اخذ و اعطاده اچنه نک ایوسن و کن آیری بی بعض نسنه ده فون
یرینه باء فارسیله مرویدر فی مع الراء المهمله * جرجر فی بقله معناسنه منق و لدر فی جکر فی
کاف فارسیله درت معنایه کلور اول معروف عربیه کبد دیرل ثانی غم و غصه معناسنه شیخ
فرید الدین عطار بیت کز رسانی ذره شادی بجام فی جکر * هم روا باشد که بدلی تو چندین
غم رواست * بومعنایه شیخ نظامی بیت بردار ز راه عشق این رسم جکر دادن * و زنی همه
راحت در خون جکر کیرم * ثالث معنی انتظار حکیم خاتمی بیت مکن هیچ تقصیر در کشتن من
که کار غم زان جکر بر نشاید * رضی الدین نیشابوری بیت جکر چه میبذی ازاکه بر توان
چیدن * ذخا کز هر گذرت پاره پاره جکرش * رابع معنی میان هر نسنه نک اورنه سی حکیم
انوری بیت کرده کاه جهان کداخته بود * که یکی کرده فی جکر بدهد * و محمودیه اندازه
معناسنه دخی مرویدر فی جلا کر فی کاف فارسیله آینه و قیامه و غیره نسنه لره جلاوری
و هر تکه پرداخت اولنور آفی ایدیمیده دیرل فی جلا نکر فی سکون فون و فتح کاف فارسیله
دمور کاید و اکامال دمور نسنه لره دوزخی ترکیب دخی چلنکر دیرل فی جهان آور فی غایت عالم
و کامل و زیاده بهادر و پهلوان معناسنه میر نظمی بیت ندیده دیده کردون مثالش *
جهان آور بعل و فضل و حالش فی جهاندار فی پادشاه دیمکدن کنایه در دار داشتن دن اسم
فلسافه و له بیت جهاندار فی صورت ملک خود * با حسار و بدلیل و خلق نیکو و جهانسالار فی

بختی پادشاه کذا فی الحمدودی اما بعض فرقه که سر دار عالی مقدار معنایه در جهانگیری
بودن پادشاه دیکه مرور ایامه بعض پادشاه اسمی اولشدر میر نظمی بیت شده
در ملک هند نامش جهانگیر * نه ملک هند و سنده بلکه جهانگیر * جیر * بوزن شیر یعنی
زیر و نشیب کذا فی فرهنگ جهانگیری * مع الزاء المعجمه * جز جز * چو لکله بعض نسخه
قینار اکن ظاهرا و لان صدا کذا فی شرفنامه * جلوز * سکون لام و کسر واو ایله یعنی
مفسد و نماز بولفت جمیع فرهنگ کرده حرکات ثلثه ایله بومعنایه نقل اولشدر میر نظمی بیت
بعهد او نبود از چرخ دلگیر * بدو را و نماد جلوز و شیر * جهاز * فتح هایلله انسانک
لوازم و مهماتی و ترتیب عسکر و اثواب عروس و لازمه * مرده لفظه ریدر و فارسیه دخی
مستعملدر وله بیت جهاز آن عروس ملک داماد * برون شد از شمار و حد و اعداد *
* مع الفین المعجمه * جوع * سکون زا و غین موقوفه جز در قوم که تفصیل مفتوحه ده
مرور ایله * مع الکاف الفارسی * جلنک * کسر لام و سکون نوله درت معنایه در اول
برنج هر روزن طوفان فاشدر زرتاده اولور ساده دخی اولور اندن قبا و چکمه و ستلوار و غیره
البسه ایدرلر شیخ او هندی * مثنوی * از رخ آن بتان شتوولی * توان بست چشم
بر کولی * در بران جلنک زو بقتله * ای بسا دل که شد بهم رفته * ثانی صدای زنگ
و زنجیر و امثال شیخ محی * رباعی * آنجا که بخرخ است مه از ضرب تانک * آتش زند
از شوق در آن راه مثلنک * رقتیم و رسیدیم و کرفتم بچنک * آن حلقه که سوز از دست یک
صوت جلنک * ناک خبرزه و امثالیک صابی رابع یعنی ملخ آبی یعنی صوجکر که سی میله و میله
دخی دیرلر و هندی لسانند چنکه دیرلر * جلنک * سکون نوله جزمه او یکده سنه اولان
سوری دمور که مهمیر و و همازدخی دیرلر هر میله منقار الخف دیرلر کذا فی المجمع * جیر چنک *
اول آلتدر که معهود آلتد مشابه ایدوب بعض عورات بیلارینه بغلیوب برلرینه فعل ایدرلر
آنی ایدن عورته سعتری دیرلر * مع اللام * جل * بوزن دل بچاق و بچاق و بالته و امثال
نصنک * ساینه دیرلر میر نظمی بیت بوزن ندارد آنوس * کرفتم بدست بولادجل
فسوس * مع النون * جهان * معروف عالم کون فساددر * یعنی دنیا * جهان آفرین *
جناب باری تعالی جل اسمیه حضرتنک نام شریفیدر که جهان یرادیمی دیک اولور شاعر
بیت جهان بکام و فک یار باد * جهان آفرین تکهد ارباد * شیخ سعدی بیت بر تست
پاس خاطر بچار کان و شکر * بر ما و بر خدای جهان آفرین جزای جهانیان * سکون نون
فتح باء موحد ایله جهان کوزیدی یعنی حیات و صیانت و حفظ و حراست ایدیمی معنایه شیخ
سعدی بیت کریدرم رفت و جهانیان منم * وارث اکلیل سلیمان منم * جهان بین * جهان
کوریمی و عینه امر اولور جهان کور و چشیدن کنایه در میر نظمی بیت جهان بین داری
جهان بین شو * که راه بزرگان بکیر و برو * جهان کهن * یعنی انسان که عالم صغیر دخی
دیرلر * جهان مبین * یعنی عالم عربیه عالم کبیر دیرلر * جهن * سکون هایلله نام پدر
افراسیاد رحیم فردوسی بیت جواز جهن بشنید میغام شاه * همیکرد چندلن بدود و نگاه
* جستن * سکون یا و سین مهمله و فتح تا مشناه ایله ایکی معنایه در اول یعنی جستن حضرت

حضرت مولانا قدس ستره بیت چون بدیدم صبح زویت در زمان بر جستم * کرم
در کار آدم موقوف مطرب نیست * ثانی یعنی جدیق یعنی انبایه * برزیت * جیلان *
بر ولایت اسمیدر که معرب کیلاندرو بر معنای دخی عناید رسوخ جیلانی دیرلر و بر معنای
دخی کجدر که عربیه همسم دیرلر یاغن چقاردرلر جیم فارسيله ده مرویدر * مع او او *
جهانجو * سکون نون و ضم جیمه پادشاه معنایه در جهانی تجسس ایتد و کچون * جیر *
سکون یای تحتانی و ضم زاء معجمه ایله یعنی جیر و زمر قوم یعنی قشی کذا فی شرفنامه
* مع الهاء * جرند * فتح راه مهمله و سکون نوله قیون کور کندن بومشق کور کدر که
عربیه غصروف دیرلر بعض نسخه ده قوش جگری معنایه در * جگر کوشه * جگر
زیاده سی * زیاده الکبد منیه صغیرا فی جنبها مخیمه عنها کذا فی الصحاح الجوهری واستعاره
طریقیه اولاده دیرلر عربیه اولادنا کباد نادیدکاری کی میر نظمی بیت زعالم همه اومت
دلیند ما * جگر کوشه * ماست فرزند ما * جلازه * فتح زاء معجمه ایله موسیقی رده لری
و ساز پرده لرینه دخی دیرلر * جافه * سکون لام و فتح قایله تراشه قلم و عربیه یا شلو و رته
دیرلر عربستانه کیلان آنلرده رجس مشهوردر * جهان زنده * اضافه سبزه رشکوفه در
اصلا پر مرده اولر یاز و قش همیشه بهادر حکیم اسدی بیت کل زرد و آل و جهان زنده
جفت * کرفتم بر پید بویا کرفت * جیره * جرجانی لسانند کاکیان دیدکاری او تدر
* جیمه * سکون یای تحتانی ایله زیوه که عربیه زبوق و ترکیه سندر دیرلر * مع الهاء *
* جگری * سکون کاف فارسی و کسر راه مهمله ایله یعنی ریواس و ریاس که ترکیه استقون
دیرلر ربی آلوب شربت ایدرلر غایت لطیف و نافعه در سما صفاویه فی دفع ایدر ابوالمعانی
بیت کرفتم غم حسرتش لرز و تب * زلزل لبش شربت جگری داد * جگر خواری * یعنی
غم و اندوه و مشقت کلیمه کذا فی شرفنامه * جیری * سکون هایلله بازاری و کم اصل و سفله
کذا فی المجمع و فتح جیمه ده مرویدر که جهان آرای * سال ملک دن النبی آی آدیدر که جواداری
و جهانگیری * پادشاهلق معنایه یاری یای وصفیه در * جی * ولایت صفاها نه دیرلر و ما
و اول یرک باو کارندن بر باو که دیرلر خصوصاً * یاب الحیم المضمومه مع الالف * جیا * فتح
باء موحد ایله نام یوم السبتدر * جدا * معروف آیر و معنایه در میر نظمی بیت قتاده
جدا از در شهر یار * بحیرت همیکرد کشت و کنار * جرجا * سکون راه مهمله و فتح غین معجمه
ایله اولوقلی طاس وله بیت بمستی در آبی بجوش و خروش * بینداز ساغر بحر غایتوش
* جویا * ایکی معنایه کاور اول جوییدن لفظندن اسم فاعلدر آرای معنایه وله
بیت بحالات عشقت که کویاشدی * بدست طلب را که جویاشدی * ثانی تورانیلردن
بر مبارز آدیدر که رستم الله ملاک اولدی کذا فی شرفنامه * مع الهاء * جیب * فتح باء موحد
ایله اکا دیرلر که ایکی آدم برنسته اچون بحث ایدوب رهن قویه کذا فی المجمع * جراب *
فتح راه مهمله ایله صومعنا سنده در عربیه دری کیسه یه دیرلر * جلاب * لام مشدده ایله
ایکی معنایه کاور اول اربه صوی و شکر ایله قینامش معروف شربدر مولانا هاتقی بیت
فلاک کریمه میکر دازان زهر خند * که پر زهر میدید جلاب قند * ثانی و شاعرک اسمیدر که

ذکر اولنوز بیت تب غم کر شود خوان شعر جلاب * حرارت را خوش آید آب جلاب
 در جلوجوب بی غم لام و جیم فارسیله کیاب شیشی که بایزن و سنج دخی دیر لر جیم فارسیله ده
 مرویدر کذافی شرفنامه در جناب بی فتح نوله ایکی نسته برینه محکم باغاوله شویله که
 آیرامی عسیراوله و فرهنک و فانی ده برنسته ایچون ایکی آدم مباحنه و مراغه ایده لر
 اکا دیر لر حکیم خاقانی بیت دیدم راست صبح باد ازمرد و کون * عشق نهاده کروفقر کشیده
 جناب در جواب بی سکون و اوایله لکنک لسان یعنی پانک اولانه دیر لر بی مع التاء المثناة *
 جزخشت بی سکون راء مهمله و شین و کسر خاه و مجتین ایله منکنه که مجلد لر و جلاب کر لر و سایر
 باغ چقار نر آلک در حکیم اسدی بیت کشیده سر شاخ میوه بخاک * رسیدن بجزخشت
 خوشه ز تانک در جشت بی جستن لفظنک ماضیتیدر آراد معنایسته دخی استعمال اولنوز
 جستجوی دیر لر کال بخندی بیت کز چه کم شد بر سر کویت کال * یا فتم با زش مجست
 وجوی تو * بو طریقه اگر چه مصداق عامه در امامانی سیله امر صیغه سنی جمع ایدوب
 ترکیب ایدر لر احمد کرمانی بیت مستغرق جستجوی کشم * مستملک شست و شوی کشم *
 در جفت بی اول عدد در که کسر سر تصنیف اولنه و زوج معنایسته که مقابل فرد در دخی
 هر نسته که بر نسته ایله مقابل اوله هر بر یسنک آخرنه جفت دیر لر اده عورتی و عورتیه اینه
 نسبتله جفت دیدکاری بوقیلد نیر فارسیله ضمیر مؤنث اولد و غیچون ایکی نسته ده جفت دینلور
 حکیم اسدی بیت ازین بین چیزی نیار مت گفت * پس این کردلت باخره هست جفت *
 در جوانخت بی قوی طالع معنایسته در اکثر نور سینه بکتر و صفتله ایراد ایدر لر کج بکتر اده
 قوت مقرر اولغین هم کمالکن و هم طالعن تعبیر ایدر لر میر نظمی بیت بدوز یا فتنه چون حسن
 ا کال * جوانخت و جوان عقل و جوان سال بی مع الحیم * جوج بی سکون و اوایله طاق ایوان
 اوز رینه زینت ایچون قودقلری نسته و مجمع الفرسک خروسک بورنی اوز رنده اولان قزل
 ات پاره سنه دیر لر و شرفنامه ده سر مغفر یعنی تو غلغه دپه سی مسطور در بی مع الخاء المعج
 جناخ بی فتح نوله یعنی دوال و زخمه قایشی که ایرده اولور اکا اوزنکی طغر لر کذافی المصاح
 بعضی نسته ده ایر قایشی و ایر غامیه سی ده دیر لر و قدح کبیر معنایسته ده اولد و غی مرویدر
 جیم فارسیله ده نقل اولنشد در بی جوج بی سکون و او و فتح لامله بر نوع طوقش شمیمه در که
 اکثر هکبه و قمر اجه ایدر لر قلندر بلر جوق کیر لر انره جونی دینلور و بوسیدندر جواق
 موری در کال اصمعیل * قطعه * جوج من که بیست پیش ازید * بعد شهادت استجارت
 تو * قصی شده که شش نمی ازید * چشم بد دور از تجارت تو بی مع الدال * جرد بی سکون
 راه مهمله ایله اوراق قوشی که یاز ایا مت شدت حرد ایه قاره قاری یار و عربیده ضرار اللیل
 دیر لر بعضی ولایت زبتر و زاه معجده ایله جرد و جرد دخی دیر لر بی جرد بی سکون زاه معجده
 ایله یعنی جرد مرقوم بی جفت بی سکون غین معجده ایله ایکی معنایه کاور اول اوکی قوشیدر که
 کوند زیاتوب کچه چقوب دیوار اوز لر نده و اغا جلد اوتر و خالی پر لده و خرابه لده مکن
 ایدینوب اگر چه بی قوشه مشابهی وار در لکن اندن ایری خنده لور و بی قوشدن غیری
 اولد و غنه میر خسرو قران السعدین نام نالیفته بیت باغ خراب از قدیم شوم بوم *

* جفت قدیم شوم شایان بوم * بی قوشه جفت دینلک معج اولد و غی ظاهر در شیخ ۲۲۰
 نظامی بیت بموید چنین گفت دهقان سعد * که بر ناید از خانه باز جفت * حکیم انوری بیت
 کز زمین راهمه در سایه انصاف کشد * جفت جاوید ببرد طمع از ویرانی * ثانی کنکره
 حصار معنایسته در کذافی فرهنک جها نکیری و بعضی فرهنک باشد پرچی دو کم ایتمکه
 دیر لر جرد بی فتح غین معجده و سکون راه مهمله ایله سبزه و مرغزار کذافی الجمع بی جفت بی
 سکون نون و فتح باه موحد ایله بوزن و معنی کنبد مرقوم * مثنوی * کسی زیر این جنب
 نیل قام * میسر نباشد که کیرد مقام * در پنجاه آید یکی چند روز * نشیند کند عزم
 رفتن بموز * کر آید یکی دردش آب و تاب * به ناچار کرد در رفتن شتاب بی جفت فند بی
 سکون نونین و ضم فایله یعنی نیم و هر اس ترکیب بو تعبیره قور قور بود دیر لر ابوالمانی بیت
 شهر یار عدل پیشه خسرو عانی تبار * در زمانش هیچ کس را نیست در دل جند فند *
 در جوانمرد بی مخی و کریم النفس معنایسته ترکیب جو مرد بودن غلطدر معنای ترکیب کج
 آدم دینک اولور اما بو معنایه استعمالی جایز کورلدی بی جود بی و او مجهول ایله یعنی اشباعش
 جفت مرقوم معنایسته میر نظمی بیت بهر معنوی لانه کرد چون جود * زشوی عاقبت
 ویرانه تر شد * و عربیده و او معروف ایله یعنی اشباعله معنایسته در بی جود بی
 معروف طائفه در بی مع الراء المهمله * جری بی زین اسب یعنی آت ایری کذافی فرهنک جها نکیری
 در جند بادستر و جند یدستر بی کلاهما بسکون النون والدال المملتین قوندز خایه سیدر
 اخراج ریحه نافع دوا در دخی منافق طب کتابلرنک یازمشلردر بی جواز بی فتح و اوایله اجازت
 واذن معنایسته ابوالمانی بیت شعی بکرد درش چون کدای کردوزا * دهند شام و محررا
 جوار کردیدن بی جوج بی و او معروف و کسر حمله یعنی درم که زوزن دخی دیر لر کذافی
 فرهنک جها نکیری بی جوج بی و اوین معروفین و را بین موقوفین و ضم باه موحد ایله
 خوش رفتار بر قوشدر که ترنک و ترنک و تودنک و جوز و کپک دخی دیر لر ترکیب ککاک عربیده
 بجل دیر لر فتح خاه مهمله و حمله کذافی شرفنامه بی جود بی فتح و اوایله بالامعنا سینه که ضد
 نشیب در کذافی فرهنک جها نکیری بی جویبار بی و او معروف و سکون یای تحتانی و فتح
 بایله اقرص و کنار آب جوی معنایسته میر نظمی بیت پسند اهل دل فصل بهار است *
 کنار جویبار و سبزه زار است بی مع الزاء المعجده * جری بی سکون راه مهمله و ضم باه
 موحد ایله یعنی کز یعنی توانا و زبردست پهلوان معنایسته بی جری بی سکون راه مهمله ایله
 توی توقلی دیدکاری قوشدر که عربیده حیاری دیر لر ضم خاه مهمله ایله حاجی پاشا شفا نام
 کتابنده خواص ذکر ایدر از جمله یورطه سن آق صاچه و صفاله سور سار سیاه ایدر *
 و بر سینه یه دیک سیاه فالور لکن اول برطه نیک ایی سیاه اولم کر کرد بیاض و صاری اولور سه
 اولم تجربه سی بویله در که بر اکنه ایله بیاض ابریشم نانی پکورب چکه لسیاه چقار سه غله
 کتون لر حیوة الحیوانه دخی یو خاسه مسطور در حکمی بودر که ارکک حاصل اوله جق برطه
 سیاه اولور دیشی جقه جق برطه سیاه اولم از اینس راقم الحروف یواحوالی آوجیلردن
 استفسار ایتدم مزبور قوشنک ابتدا چقار د و غی برطه نیک ایی لایب سیاه اولور دیدلر

در جره باز بیاض طغان معناسنه جمع الفرسه ارکاک طغانه دیرلر مولانا جامی بیت
جره باز که شکاری فکست * چیره جوجه هر پیره زنت * وتشید پدرا یله جلد وچاپک
معناسنه مرویدر * جز بی ترکیه غیری ایله تعبیر ایتدکاری معنایه در مثلاً بدن غیری
دیعه کده جزم دیرلر شاعر بیت دهان جزم از لعل لب دور * سر جزم ز طوق غنچه
دور * کاهی اولنه بریا زیاده ایدوب بجز دیرلر بیت جهان چون از دهای بجز در پنج * بجز
دود صیه کردش دگر هیچ * چغتایده اوز بکا و اوکون دیرلر اسکندرنامه ده حتما اسکندر
دزیا سفرینه رضا کوستر دگر نه دیر بیت سلیب بار چاکیم منع در کیرایماس * رضا دین
اوکون هیچ تدبیرایماس * جفت ساز بی سکون فاو تاء مثناة و فتح سین مهمله ایله فنون
سازند کاندن رفت که اوج قهر برینه جفت ساز و برینه یک ساز و نیم ساز و برینه راست ساز
دیرلر کمال اسمعیل بیت آنجا که جفت ساز سرخامه است بود * طنی بود تمام که نام نوارد *
ملک الشعرا حکیم روحی بیت بتاب کیسوی چنگ و بجفت ساز رباب * بنیف دیده نای
و دهان نا انبان * کذافی فرهنگ جهانگیری و شرفنامه بی جفته دز بی سکون فاو فتح تاء
مثناة و راه مهمله ایله اوزم جیوغن یوقار و قالدر مق ایچون یا پد قلی کروت که عربیده
عریشه دیرلر بی جلوز بی مفسد و نماز که مفتوحه و مکسون ده ذکر اولمشدر ابوالمعالی
بیت هر آنکس که شود جلوز و بد کوی * نیاید درد و عالم هیچ کس روی * جامع اللغات
یعنی فرهنگ پیاده و لغت محدودیده یعنی قافی رشتوت خوار و رساله میرزا ابراهیم یعنی
شخص نا مختار واقع اولمشدر بی جواز بی هاون معناسنه در لکن ابکی قمر در بر قسمی اغاجدن
و طاشدن اولور سیراز بلر اکا چوغ و ترکستان دیبک دیرلر و هندلی لسانده اوکلی دیرلر
استاد قرخی بیت ای بکونیا لکران کوفته پیلانرا پشت * چو کرمی که فرو کوفته باشد بجواز
قسم تانی معصومه در که آنکه حیوانات دو کوب یاغ چقارلر و بغدادی قیوغن آیرلر و شکر
قامشیدن شکر شیرین آلورلر بوقسمی ده کاهی اغاجدن و کاهی طاشدن ایدرلر حکیم
سنایی بیت پیش دل و کوش و هوش هر جواز لب * نام شکر کرشدست کام و زبان ترا *
و فتح جمیله عربیده روایی و روانی و آب دادن ستور و کشت و اجازت و خط راه معنایه
متداوولدر بی جوالدوز بی معروف نسنه در دوز و ختن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی در
بی جور یوز بی سکون و اوین و راه مهمله و ضم باء موحد ایله یعنی مرغ تذری و بی سکون
کذافی الجمع بی جوی تازی سرعتله اتان ارمق معناسنه جوی ارمق تازی تازیدن اسم
فاعل اولو میرنظمی بیت از جفای عشوه او فتنه ساز * شد ز چشم اشک همچون جوی
تازی بی جویوز بی سکون و اوویای تحتانی و ضم جمیله اغاج قوردی معناسنه منقولدر
بی مع الشیر المعجمه * جنبش بی سکون نون ایله جنبیدن لفظندن اسم مصدر در مولانا
جامی بیت جنبش اول زعیم کرم * سلسله جنتان وجود از عدم * حرکت معناسنه
اولور بی جوارش بی بیعت و منافعی چوق مشهور معنایه کوارش لفظندن تعرب
اولمشدر بی جوش بی ابکی معنایه در اول جوشیدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی در
کاهی اسم مصدر استعمال اولور مولانا عربی * مصرع * خم بجوش آمد بکوی چون باده

باده اکنون نشکند * ثانی فرهنگ جهانگیری ز زه حلقه سی کی خرده حلقه یه دیرلر ۲۲
حکیم سنایی بیت مایه قهرست عز و ناولد و زانو * دانه کفرست و دین جوش پر جوش او
وله بیت کارما کردست درم چون زره * جوشن مشکین پر جوش شمای جوشش بی کسر شین
معجمه اولی ایله ابکی معنایه کلور اول جوشیدن اسم مصدر در قینا مش معناسنه آخر
اولان شین علامت مصدریه در ثانی انسانک وجودند ظاهر اولان قبر حق که سببی دم فاسد در
صفرالک حرکتی ایله ظهور ایدر بی مع الغین المعجمه * جغ بی بوزن مغ بویندرق که جفت سورن
و عربیه چکن اوکوز بوینه کیرلر میرنظمی بیت چنان می ماندش کاییدن زن * که کاو
جفت جغ باشد بکردن بی جناغ بی فتح توله شرفنامه ده دوال زین و ادات الفضلاده یرده
وزینت ایچون اولان اثواب زائد معناسنه و فرهنگ جهانگیری معنی دامن زین که عربیده
بون دیرلر کمال اسمعیل در صفت اسب خود بیت موی روی رسته جز که نم * پوست
در وی نمائند جز که جناغ * و ابن یمن بیت سایه حق آنکه اسبش را چو خنک آسمان *
ازمه نوزین و از خوردشید میزید جناغ بی مع القاف * جناح بی فتح توله یعنی جناح مرقوم
کذافی شرفنامه بی جوالق بی فتح لامله بر نوع خشین و درشت جامه در بشیندن ایدوب
قلندر ان کیرلر کذافی شرفنامه شاعر بیت کر نباشد جامه نرم و لطیف * کوجوالق باشد
اوبی امتنان بی مع الکاف * جدانک بی فتح دال مهمله و نوله بر اوین آیدر جدراک و کوزه
کردن دخی دیرلر مجودیه کرم ذبل یعنی ذبل و حکیدر عربیده جلد دیرلر بی جدراک بی سکون
دال و فتح زاه مهملتین ایله کوزه کردان دیدکاری او یوندر بی جربک بی سکون راه مهمله
و ضم باء موحد ایله سخن نکته آمیز یعنی کنایه لوسوز میرنظمی بیت همیگر دباوی مجربک
سخن * شد حرفهایش بدل داغ زن بی جفک بی سکون فاو فتح تاء مثناة ایله بر قوش جعفر در که
ارککی نک بر طرفه قنادی و بر طرفه اگر چه قلاب کی یلکی وارد دیشی سنک کدک لکن ارکک
قنادی اولدوغی طرفک خلافت او جد قله قلابلرین بر برینه کجورب ابکی جائیده ابکی
قناد اولور معا او چارلر یره قوند قله قلابلرین صالیو ربوب اوللارلر عربیده اول قوشه لایفک
دیرلر کذافی فرهنگ جهانگیری بی جکک بی سرجه دن کوچک بر قوشدر کذافی الصاح
بی جورده دوک بی سکون و اوین و فتح زاه فارسی و ضم دال مهمله ایله ابکنه دلوی و ابکک
باشنده اولان کر توح جمع الفرسه اکیرمک معناسنه در ایلک و کتان هرنه اولور سه
بی جوانیک بی کسرتون و سکون یا ی تحتانیله دیشی سرجه بعض نسخه ده یا نوندن مقدم
واقع اولمشدر بی جوشاک بی شین معجمه ایله اسم مصدر در جوشیدن معناسنه میرنظمی
بیت گریبان تابدا من کرده است چاک * درویش زاتش غمیه ده جوشاک بی جوشک بی
سکون و او فتح شین معجمه ایله قفتانده دو که یکجک الک معناسنه بی جولاک بی عنکبوت که
دیو پای و غنک و مکسکیدن دخی دیرلر بی جویک بی مصغر جوی یعنی کوچک ارمق بی مع الکاف
الفارسی * جرواسک بی سکون و او فتح سین مهملتین ایله چکر که کی بر جانور در دخی کوچک
اولور کجه ایله اوتر عربیده صرصر دیرلر کسرتین ایله و زین دخی دیرلر بی جکک بی سکون
توله یعنی استل یعنی چولاق و قورپوب عاطل اولمشد معناسنه در مجودیه یوک کی که

سفینه کبیر معناسنه و جهاز معناسنده و زویدر چونک فی سکون و او و نوله اوج
یا شر دویه دیر لریش یا شنه و ارغیه دک مولانا هاتنی بیت طلمکار چونک کسسته مهار *
برآمد بر آن آسمان رس منار * معنای مزبور تر کسته نیک تلاق دیر لریشقی باخی بیت
ماده تلاق فشنکیست که بکسسته مهار * ریشمان لیر و خطب ابر و دستار سپل * فشنک
خزون دوه که یوک اور درمز و چکجه یوله کمز و سپل دوه نک سیننه سنه دیر لریشقی مع اللام فی
فی جل فی بوزن مل چول که آته اور لر و بعض حیوانه ده اور لر فی جلیل فی فتح لام و سکون
یای تحتانیله جل مرقوم معناسنه حکیم اسدی * مثنوی * بیار است کاوس خور شید فر
بدیای رومی یکی مهد زر * زیروزه پیکر زیاقوت کاه * کهر یافته بر جلیل سیاه *
و عود ج اوزینه اور تیلن نسنه که قاشدن و غیری نسنه دن ایدر لر هرندن اولور سنه حکیم
فردوسی بیت برقتند پوشیده رویان خیل * عماری یکی درمیان جلیل * بو معنایه حکیم
اسدی دیمشدر بیت زهود ج فروخته دیبا جلیل * غلام ایستاده پس خیل خیل *
و کسر لامله دخی استعمال اولور بمعنی پوشش فیل حکیم فردوسی بیت عماری بسجند
دیبا جلیل * کنیزک ببردند چینی دو میل فی جمال فی معنی حسن و خوبی و جمال لوک
مرقوم معناسنه در کدافی شرفنامه فی جندال فی سکون نون و فتح دال مهمله ایله حکیم
فیلسوفک بشا کرد خامی امیدد مرور ایام و کثرت استعمال ایله علم حکمتک علم اولنرک
مستعد شد کرد خاصنه و مصاحبه یته ده علم اولش حکیم اسدی بیت بر آنکه ز جندال
وازمین * فراوان هر گوشه در انجمن فی جنکال فی سکون نون و فتح کاف فارسیله مدق
و پوته که کتشلر مشق ایچون اکا اوق آتار لر فی جوال فی معروف ترکیده جیم فارسیله چوال دیر لر
میرنظمی بیت نه محبت توان کرد باید خصال * برقتن نیاستد چوباسک جوال فی جوال فی
واو معروف و فتح باه موحد ایله بمعنی جوال مرقوم کدافی فرمک جهانگیری فی جول فی واو
معروفله چیلای که غلیواج و غلیواژ دخی دیر لر شاعر دیمشدر بیت ای خواجه ماکیان نشه
از جهان شدی * باجول دیده که بکجهی نهان شدی فی مع المیم * جرم فی کناه و خطا معناسنه
عربیدر فارسیله ده استعمالی جایز در میرنظمی بیت همان این شده در جهان جرم من *
کرفتم چو جان عشق تو در بدن فی جیم فی سکون میم و ضم جیمه کفش جامکی که کیوه دخی دیر لر
درویشان کندولری یا یوب کیرل جیم فارسیله ده روایت اولمشدر فی جوان اسپریم فی انواع
ریاحین دن بر نوع رحماند عربیده ریحان الشیاطین دیر لر فی جوجم فی سکون واو و فتح جیم ایله
اغاجک اصل بوداخی که چیمک و میوه آنه اولور ابو الفرج زونی بیت رستت بهار
از بهار عدل * چوشاخ فرونی ز شاخ جوجم فی جوم مردم فی مرد مثنی معناسنه میرنظمی
بیت بهر با مسکی چون خوار باشد * جو مردم مرد نیکو کار باشد فی مع النون * جریان
سکون راه مهمله و فتح باه موحد ایله اوج معنایه دیر اول بمعنی جریان میرنظمی بیت
همان زد دست جریان نش گرفته * تو کوئی بانستان جان نش گرفته * ثانی خشنک
که قفتان و کوملک قولتو غنه دیکر لوله بیت فلک زاطلس خود بد و جامه کرد * که جریان
زمانه توش کامه کرد * ثالث نیام تیغ معناسنه وله بیت جریان کشیدند شمشیر نیز *

۳۲۷ * ز قربان گرفتند نیرستیز فی جردان فی سکون راو فتح دال مهمله ایله معنی کیر اسب
فی جرعه دان فی اول طفر جق که سیاحان ایچمه ازق قورلر وایدال و قلندر ان یا نارینه
اصد قلوی دری کیده و مصداق که ایچمه صوقور لر کدافی نعمة الله فی جردان فی سکون
زاه معجه ایله اجزا و اوراق قود قلوی طرف شا عربیت که اوراق پریشان مرجه دارم *
ز جردان بود ضایع بقرارم فی جستن فی سکون سین مهمله ایله آرامق و تجسس ایتمک
مستقبلند سین و او قلب اولنوب جوید و جوینده دینلور فی جفتن فی سکون ف فتح تاه
مثناه ایله اکملک الحنا معناسنه میرنظمی بیت نباید پیش اهل جاه جفتن * نمی شاید
مثنی بسیار گفتن فی جاجلان فی سکون لام اول و ضم جیمه حبوبات قسمندن کشنیز
دید کاریدر کدافی شرفنامه فی جنبان فی سکون نون و فتح باه موحد ایله ایکی معنایه کاور
اول بمعنی کداختن شمس خیزی بیت مخالف ارچه که خود راز سنک می پنداشت * زتاب
آتش تیغش چوموم شد جنبان * ثانی دیرنجی معناسنه جنبیدن احمق اولور
فی جنبیدن فی دیرنگ معناسنه یعنی حرکت ایتمک خواجه سلمان بیت صبای پوی توچندان
دیده بود که دوش * نداشت تاب سر که بحال جنبیدن * چغتای لسانک کسر الفله ایلام
دیرلر امکندر نامه ده بلنیاس حکیم امکندن اناسی تعزیه سنه دیر بیت تاپار کوی
چو کاندین ایلاملیق * ولیکن یو اور آخر آرمیلیق فی جوازان فی زاه معجه ایله جواز
مرقوم ایکی معناسنه مراد دیر یعنی هاون و دیبک فی جوان فی تازه بکیت وسایر کج
اولان حیواناتده دخی استعمال اولنور اسب جوان دیرلر و ساده رو عجب بزرگ خود علمیدر
ننگم دیمشدر بیت جوان اسب و جوان سال و جوانخت * که خدمت کردن ایشان شود
جخت فی جوان فی باه فارسیله ده جایز مثنیان معناسنه در فی جوشیدن فی کسر ششق
معجه ایله قینامق عربیده غلیان دیرلر کال بخندی بیت سماع آسان به در صوفی کرم *
چو آتش نیست جو شیدن چه کارست فی جوان فی واو معروف فتح یای تحتانی ایله
احم غاعلدر آرایجی معناسنه فی جوییدن فی آرامق یعنی تجسس ایلمک وصوبی ارمق ایدوب
آقتمی معناسنه فی جهودیان فی جهود وضع ایلمک معناسنه و جمع جهود دخی اولور جهودان
کبی مثال اول ابوالمغانی بیت شود بعهد تو از بیم قهر شمشیرت * همه عدوی تو همچون
جهودیان پنهان فی جیتن فی سکون یای تحتانی فتح تاه مثناه ایله ایده اکرم دید کاری
نسبه در فی مع الواو * جرغاتو فی سکون راه مهمله فتح غین معجه و ضم تاه مثناه ایله ساغر
دید کاری امرک و طاس معناسنه در فی جفت کاوی اول او کوزه دیرلر که جفت سور مکه
مخصوص اوله و جفته دخی دیرلر که عربیدکی فدان معناسنه فی جوجو فی سکون واو فتح
باو ضم جیمه شرفنامه ده پان پان و جز جز و ذره ذره معناسنه و جودیده ایچیه کومه کومه
و حصه حصه ایتمک معناسنه در مثال اول ابوالمغانی بیت شود ظاهر زهر خام وای عشق
بنا لیم * پس از مردن که باشد جو جوجو جسم غم آلودم فی جوجو فی شرفنامه ده جوجو
معناسنه در و آخر نسخه لده سرجه معناسنه در که عربیدک عصفور دیرلر فی جوجی ارمق که
عربیدک نهر دیرلر و جمع الفرصه بمعنی جغ مرقوم مسطور در فی مع الهاء * جهرغه فی سکون

باء و حاء و راه مهمله و فتح جیم ثانیله بمعنی تازیانه میر نظمی بیت سوار صفت بز باری یورعه را
 بد سنست زرین جبرغه را ای جدا کانه فی فتح کاف فارسیله با شقه با شقه و آ پروا و معناسنه
 وصف حالیه قبیلند در میر نظمی * مثنوی * کروی ز شهر زادگان آمدند * به پیشش
 ز خدمت همه سر زدند * جدا کانه پرسید از و حالشان * زهریک خبر یافت احوالشان *
 ای جبرغه فی سکون را و فتح عین مهملین ایله قد حد و سیمشه ده بقیه اولان شراب
 و ظرفه بقیه اولان شی اگرچه لفظ عربی در لکن فارسیه غایت مستعمل در شاعر * قطعه *
 هر که ز ادا ز مادر اندر عز و ناز * می بیاید در غم و اندوه مرد * هر که زین خم جبرغه صافی بخورد
 می بیاید خور و دشت صد جبرغه درد ای جبرغه فی فتح راه مهمله مشدده ایله اوج معنایه کاور
 اول هر چرند و پرند نیکار کنکه دیر لر عموما و ارکک طغانه دیر لر خصوصاً مختاری بیت
 بر یاد کر و تیغ تو محکم کنند و نیز * پیلان مست بسک و پیلان کان جبرغه تاب * وله بیت دران
 زمان که بخت دچو کیک دشمن تو * عقاب جبرغه بر آید بیضه عصفور * ثانی مجمع و دلاور
 معناسنه سیف اسفرنگی بیت در زم خوبتر ز تدر و ملوفی * اندر مصاف جبرغه تراز باز در قی
 پورهای جامی * قطعه * در چنین در کھی که مرغ علوش * مینهد بر سپهر هفتم غش *
 جاوش خوروی می باید * جبرغه و جغت و چاپک و خاش * ثالث بر ساز در سدر غوبه مشابه
 اما اندن کو چکدر شیخ نظامی بیت مفتی بان جبرغه جان نواز * با هنک ماناله جان بساز *
 میر خسرو بیت بیاض طرب آن جبرغه طفل و ش * چو طفلان ببر کیر و بنوا از خوش *
 ای جبروه فی فتح رافین مهملین و سکون یای تحتانی ایله پیران و یسه نیک قری نامیدر که سیاوش
 ای حبان از دواچه کتور مشیدی اندن فرو ز نام بر فرزند و وجوده کلدی کذافی مشکلات
 شهنامه ای جبرده و جبرده فی کلامه ابسکون الزاء المعجه و فتح الدال المهمله قوروق یاخی
 و سله یاغک و غیرک از سبب دیند قلندر در دینه دیر لر کذافی المحمودی ای جشه فی فتح ستین
 معجه مشدده ایله بمعنی آستین پیرافن یعنی کوملک یکی کذافی الجمع ای جقاله و جباله فی
 کلامها بفتح الفین المعجه و اللام بمعنی گروه مرغان کذافی شرفنامه ای جفته فی سکون فا و فتح
 تاء مثلاً اوج معنایه کاور اول آت و قنار دینسی میر نظمی بیت بخاوشی مشو این
 ز دشمن * زند جفته که شد بد خوی توست * ثانی آدمک او تراق یوی معناسنه وله بیت
 چو دید آن سرور خوبان خفته * که سر بر زرو بالا کرد جفته * ثالث میان پای زان
 معناسنه که دیشار در بیت سوخته نشود بخت تادر زند جفته * بسیار تعب باید تا فهم
 کند گفته * مصرع ثانی بویه ده مرویدر * بسیار تعب باید تادر بشود سفته ای جفر سته
 سکون ف و سین و فتح راه مهملین و تالیله ماسوره ایچنه پکن دمورایک معناسنه در ای جکاره فی
 فتح کاف فارسی و راه مهمله ایله مختلف یوللر یعنی خلاف راه راست که جد کاهه دخی دیور
 حضرت مولانا قدس سره * قطعه * خلقی ز جدانی عصیت * بر راه قتاده چون عصیان
 هر چند شد دست خون جگرشان * جستند درین جکاره ای جلانه فی فتح لام و نوله کرم
 سرکین غلطان یعنی مزبله بوجکی کذافی المحمودی ای جلاه فی لام مشدده ایله جله که عربی
 حالک در ای جلاه فی لام مشدده و اسناء ایله اوج معنایه کاور اول بمعنی جلاه رقوم که

که معنی جلاه در * الجلاه کملایط الذی یرمی واصله بالفارسیه جله و می کینه الغزل
 و الکثیر جله او بهامی الجایک * کذافی القاموس ثانی بز نوع منقرد معنی بر لده حاصل
 اولورا کرچه - مار و غی یعنی کاهه معناسنه منقولدر اما استاد عسجدینک بویستندن فهم
 اولور که - مار و غدن غیری اوله بیت چو کو دک سر فرو دارد بخجربه بر سر حمدان *
 چنان کرد که پنداری - مار و غست یا جله * ثالث قاصره سیدی معناسنه در و صحاحه
 بمعنی کر و هه - ربهان یعنی ایپ یوماغی و تحفه الاحبابه خرما اغاجی و نهغه میرزا ابراهیم
 طرف مایعات یعنی صولونسنه لر قوییل طرف و بر نسخه ده مدت نفاس زان معناسنه
 مرویدر ای جلاه فی تخفیف لامه بر یومق ایلاک کذافی المشکله ای جمانه فی فتح میم و نوله
 بمعنی میانه میر نظمی بیت با هنک سرود عاشقانه * در آمد دست افشان در جمانه *
 جیمه فی سکون میم اول و فتح ثانی و فتح جیم اول و تالیله کاسه سر یعنی آدمک باش کوکی واسعه مان
 طریقله اغاج قدحه دیر لر ای جمانه فی فتح نون و باء و حاء ایله بمعنی توام یعنی ایکیز حکیم
 خاقانی بیت دولت و ملت جنبه زاد چو جوزا * مادر بخت پکانه زای صفاهان ای جبیند فی
 سکون نون و فتح باء و حاء ایله حشرات ارض یعنی خز کتاری یا غله او ایوب در بزرگ یوزین
 ای جنبه فی سکون نون و فتح باء و حاء ایله جبیند لفظندن اختصار او انفسدز و مطلق
 حرکت معناسنه شاعر در هزل بیت چو پیش مغلی بکشودی دینه * مکن بالا و زیرینی
 بچینه ای ججه فی سکون نون و فتح جیمه اوزم چکر دی معناسنه در ای جندره فی سکون
 نون و فتح دال و راه مهملین ایله معروف ایکی اغاجدز اوزم و غیری نسنه صقر لر و سایر
 ایشاره دخی استمال اولنور ترکیه فتح حمله معروفدز ای جوازه فی فتح واو و زاء معجه ایله
 اغاج هاون که بعض نسنه دو کرل استاد فرخی بیت ای بکوپال کران کوفته پیلان را پشت
 چون کربخی که فرو کوفته باشد بجواز ای جودابه فی واو معروف و دال مهمله و باء و حاء ایله
 صوبندین صیرندی اولان ترشح معناسنه ابو المعانی بیت سرشکم ریزد از دیده چنانست
 که جودانه شد کویاز مرکان ای جوژه فی زاء فارسیله بمعنی مرغ بچه قوش یاوریسی معناسنه
 عموما طوق یاخی خصوصاً ای جوشیره فی سکون شین معجه و فتح باء و حاء و راه مهمله ایله الطعه
 نوعندن قجاج دید کاری طعمادر ای جوشید فی کسر شین معجه و سکون یای تحتانی ایله
 جوشیدن لفظندن اسم مفعولدر قینایش معناسنه ای جولاه و جولاهه و جولاهه فی کام
 بواو المعروف فرهنک جهانگیریده بمعنی عنکبوت حضرت مولانا قدس سره بیت چو کج جان
 بکج خانه آمد * بگردش می تنیدم همچو جولاه * وله بیت چون جولاهه حرص درین
 خانه ویران * از آب دهن دام مکسکیر تنیدم * بعضیملر دیر لر که جولاه اصلند تار عنکبوت
 دیر لر و آنک طوق و سنی جولاه طوق و سنیه تشبیه ایادیلر و بعضیملر جله ایلاک یوماغیدر و جلاها
 آنک جمیدر قاصه و سله بویه تعریف او انفسدز شک مرویدر ای جوله فی واو و جمل و لولاه
 و اظهار عايله جولاهه معناسنه در و اخفاء هایلایکی معنایه در اول بمعنی نیردان یعنی اوق
 قوییلن طرفه کیش و ترکش و شفا دخی دیر لر حکیم نزاری قهستانی * قطعه * کرچه
 دارد اعتراض جهول * سیننه بر شیر طعنه چون جوله * لیک نزدیک او چنان باشد * که شک

از دور میکند ذوله * و قربان کان یعنی بایافته ذخی جوله ذیرل تفصیل کان لغتی ذیلند ذکر
اولنورانشاه الله تعالی ثانی بمعنی خاریشت یعنی کرپی آنک ذخی اوقی اوله و غی مناسبه در که
اسفرنه و سفرنه و اسکرنه و سکرنه و نثی دخی دیرل و او معنوله ایله یعنی واور معنی ایله
بر نوع سبزه در که حیوانات اکام تمام رغبت ایدرل اکام مرغ دخی دیرل و مرغزار و چراگاه
معنا شده حضرت مولانا قدس سره * محیط * ای سازبان با قافله مکدر مروزی مرده
استر بخویان مین جوله زهر من بهر خدا * جویچه * سکون وادوی تفتانی و فتح جیم
تصدیر ایله کوچک ارمق معنا سنه در * جویچه * آرایمی معنا سنه اعم فاعلدر استاد
بیت این مثل مشهور نزد عاقلان * میشود جویچه یابنده همان * جویچه * کسریای
اول و سکون ثانیه جویچه مذسوب معنا سنه که ارمق کنارند واقع چمن و مرغزان و اکام متعلق
اولان سنه ل * جهودانه * ایکی معنایه کلور اول را غا جدر که اندن حاصل اولان صیغه
کک و کرده و از روت دخی دیرل ثانی یا غلی بغر سق و بر نوع بغر سق طولید سیدر عربیه
نقانی دیرل کذافی شرفنامه و فرنگ جهانگیری * مع الباء * بجی * کسرحاء مهمله
ایله لطیفه کوی و او غوزانه وضع و تکام ایله دیرل عوما و بر کسنه نک نامیدر خصوصاً
بر کون مذکور بر مجلس لطیفه کونه بر سوز سوبل حاضر اولان اهل مجلس خنده ایتیز
الم جکوب و اروب اونک اناسنک جعفر غن قرار بومعنایه حکیم انوری بیت از حسد فتح تو خصم
تویی کرده آب * همجو جی از خدو کچرخه ما در شکست * بوکا مثال روم دیارند
ناصرالدین خواجه دید کاری شخصه در که حکایه لری ایله جهان پراولمشدر * جدایی *
آیرولق جدا آیرودر یالک بری وصفیه و بری مصدریه اولور ابوالمعانی بیت در میان من
و غم مع جدایی نشود * کویا از رحم مادر من توام زاد * جگری * سکون کاف فارسیله
اشغون که عربیه ریاس دیرل راوتر شربت ایدرل * جوی * و او معروف ایله ایکی
معنایه کلور اول ارمق که عربیه نهرو چغتای لسانده سالی دیرل لطفی دیوانه بیت اول
باش کونکل غیدالطی کوز بدین * هر ساری که کوز کا قیلور سالی کورونور * بر معنای
سالی دخی و قنر ثانی جوییدن و جستن لفظ لردن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور چان
جوی و در ضاجوی کبی * جویای * جوییده کبی اعم فاعلدر لکن بونده مبالغه وارد در زیاده
آرایمی دیمک اولور * باب الجیم الفارسی المفتوحة مع الالف * چارپا * سکون را و فتح
پاه در سیه جیم حیوانات که درت ایا قلی اوله عوما و اما اکثر حیوان احلیه استعمال اولنور
خصوصاً آت و قاطر و اشک و دوه و قیون و یکی و صفر کبی * چارتا * سکون را و فتح
تاه مثلاً ایله درت قلی طنبور که اصل چارتا در خواجه سلمان بیت طبع کینی راست
شد در عدل توزانسانکه باز * نشود صوت مخالف * جیمکس زین چارتا * بویینه اولان
چارتادن چار عناصر معنای قصه اولمشدر استعاره طریقه کردش زمانه بی سازه تشبیه
اید * چاروا * سکون راه مهمله و فتح و او ایله اوج معنایه در که اول بمعنی چارپای مرقوم
ثانی بمعنی غارت و یغما ابوالمعانی بیت رفت از دست تصرف هر چه هست از ملک دل *
دلبران ازنا زبشود کرده بود ند چاروا * ثالث بمعنی چار عناصره بیت کبریکی باشد

باشد مخالف و خسته داره می است * انتظام حال باشد اعتدال چاروا * چارای ایکی معنایه در ۲۲
اول سوال مخاطبدر بخون دیمک اولور عربیه لای شی معنایه افاده ایدر چغتایده
بومعنایه طاغودیرل میرعلیشیر بیت یوزبکا آشفته قاسلار بولماسای عاشق ناغو * بولدیلار
هر قایسی بر دیوانه * و لیدم * ثانی او نلاق که عربیه مرعی دیرل میر خسرو بیت
کا و چرا خورده این مرغزار * شیرخا خوار فغار استیا و * چشم بینا * زیاده کوری کوز
صاحب بهمیت و دیده * عبرت بین معنایه صایب نیری بیت یارب از عرفان مرا
نیمانه * سرشارده * چشم بینا جان آگاه و دل بیدارده * چشم فسا * چشم زخم و فتنه
افسون ایدن کسبه دیرلیدی بیت چشمش کوی زهر چشم بدایدون * چشم فسا است
و دل پرند و جانست * چرب بالا * سکون راه مهمله و باء اول موقوف و ثانی مفتوح
یعنی موزون قد و مطبوع قامت کذافی شرفنامه * چکا * فتح کافله طویفا و دید کاری
قوتدر ابوالمعانی بیت دیده شاهین قهرش را همین * جسم اعدای نماید چون چکا *
* چلیپا * کسر لام و سکون یای تفتانی و فتح باء فارسیله خاج دید کاری که عربیه لب
دیرل نصاری اغاجدن و کشدن و آلتوندن ایدوب اغزاز و اکرام ایدرل عقیده باطله لری
بویه در که حضرت عیسی علیه السلام صورت مصلوبه سی اوله حاشا ثم حاشا مصلوب
اولا مشدر قرآن عظیم الشانه * و ما قتلوه و ما صلبوه و لکن شجه لهم * وارد اولشد
و هر تکه بیج و تاب اوله اکاده چلیپا دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت حلقه آن جمع
موسلسله پای کیست * زلف چلیپا و شش آفت ایمان کیست * شیخ سعدی بیت کر
سجد روم ابروی تو محراب منست * در در آتشک زلف تو چلیپا دارم * شمس فخری
بیت محمود غزنوی شان از بهر دین احمد * زارها کسسته بشکسته است چلیپا * چن پیرا
باغبان معنایه که بوختانی پیرا دخی دیرل کال اممیل بیت زاصل در کدر و شاخ سایه دار
شود * زیکد کرچو چار کرد شان چن پیرا * چن * مقدار عددن سو الدن نقد
دیمک معنایه که چهارپا و چهاروا * چارپا و چاروا * چارپا و چاروا * چارپا و چاروا * چارپا و چاروا
نوردیمکدر اصلی چه مادر که چه نه و ما والف ادات جمع در ابوالمعانی بیت دانی که در عشق
دل را چها کشید * در این دیار حسرت غم و بلایه * مع الباء الموحده * چارپا *
شم باء فارسیله اسکی بزوجه که نه پان لری که ترکیه چارپوت دیرل * چادر شب *
یورغان و دوشک چارمنی و زنان با شلرینه بورید کاری که یا لکر چادر دخی دیرل ابوالمعانی
بیت هر چه از زن را که بینی تو در و صلتش مکوب * زب چادر شب ندانی زشت رو باشد یا خوب
* چاراسباب * یعنی قوت جاذبه و قوت ماسکه و قوت هاشمه و قوت دافعه کذافی شرفنامه
* چار شوب * سکون راه مهمله و او و ضم شین معجه ایله یعنی چار سو ترکیه خذف بایله
چار شود دیرل شاعر بیت کرسودت مقتضی رفتن بازارها * و نه برو چارچ جانب هر چار شوب
* چارم کتاب * کسر میله که اضافتله اولور یعنی قرآن مجید کتب منزله تک ذر و نجیسی دیمک
اولور کذافی شرفنامه * چاه نخشب * اضافتله و فتح نون و شین و سکون خایله و لایب نشف
حکیم ابن مقفع بر طاغله بر قوی قازوب علم حکمت صنعتی ایله ایچندن بر آئی کوسترمش که

ماه آسمان طلوع ايشد كه عكس شدن زمين ده دخی بر آي كوزي تو ز اول آيه ماه نخبش ديرل
نخبش بعضيار قوبونك اسيد و بعضيار طاغك اسيد و بعضيار سید حكيمك اسيد و بعضيار
نخبشك معنای اصل سی تابان اولفله بموبك یوزینه استعان طریقه ماه نخبش ديرل مولانا
جایی در یوسف زلیخا بیت سه روز آن ماه در چه بده تاشب * چوماه نخبش اندر چاه
نخبش * مولانا عارفی در کوی و جویکان بیت وین برد بکوی سیم غنیمت * صد دست کرو
ز ماه نخبش * چچاب فی سکون باه موحد و فتح جیم فارسین ایله آواز یوسه معناسنه
شیخ سعدی * قطعه * بر رسیدم از حکیم هوشمند * کاندین عالم بکوا آواز چند * گفت در عالم
بسی آوازه است * زان چهارست ای برادر سوده مند * قفل قرابه و چچاب یوس * جز بر
قلیه فتن ملواریت * چچاب فی صول که مقابلی راست در کج و راست ديرل عربی بیت
و یسار دید کارید میر نظمی نفهمد زیر آلاست هرگز * ندانسته چش از راست هرگز
چچاب فی سکون زاء مهمله ایله ماکولات قهندن سموز و باغل اولان هر نه اولور سه دخی
بر نوع صودر و محمود پان غالب معناسنه مسطور در * چرنداب فی فتح راودال مهملتیق
و سکون نوله شهر نیز ز محلاتدن بر محله آدیدر شیخ کمال بخندی * رباعی * نیر مرا
راحت جان خواهد بود * پیوسته مرا ورد زبان خواهد بود * تادر نکشم آب چرنداب
و بکشد * سرخاب ز چشم من روان خواهد بود * چچاب فی فتح لامله یوزن طلب ابکی معنایه در
اول بر نخبش دوزخش ابکی نسنه در تبسی کی طبل و سوزنا چالند قلم بر آدم هر برین برالنه
آلوت چالنان مقامه مناسب آهنك ایله برینه اوردر و مد اکا زیل ديرل فارسین بر آدی دخی
شیخ د زهندی لسانه جها نجه ديرل حکیم فردوسی بیت چویک یاسر یکدست از نیره شب
زیبش اندر آمد خروش چلب * استاد فرخی * قطعه * اندر آن سحر که شیران دوشگر
صف کشند * و آسمان از بره می خواند بر ایشان اقرب * چشمه روشن نه بیند دیده
از کردنیاه * بانك تند نشود کوش از غوکوس و چلب * ثانی یعنی آستوب و فتنه حکیم ناصر
خسرو بیت عامه بر من تهمت دینی و فضل من بکل * بر سرم فضل من آورد اینهمه شور
و چلب * حکیم قطرات ارموی بیت ز مهر و کدش غمکن عدوی شادولی * زدست و تبعش
بیدار من و خفته چلب * چناب فی فتح نوله ابکی معنایه در اول چادر کاجی که کایچه خیمه
وباد رینه دخی ديرل رضی الدین نیشابوری بیت جز در چناب تو زخم خیمه شام * کر چرخ
در دهان کندم چوب چون چناب * ثانی ولایت سبعا نه بر ارمق آدیدر صوفی غایت لطیفدر
کذافی فرهنگ جها نکیری * چنغوب فی سکون نون و ضم غین معجه ایله چفت و چغیوت
معناسنه در ایضا منه * مع القاء المثناة * چارجوی فطرت فی عناصر ربه که دم و صفرا
و باغ و سودادن عبارت در کذافی الحمودی * چارمخ حیات فی بودنی عناصر ربه معناسنه در
ایضا منه * چاشت فی سکون شین معجه ایله ابکی معنایه در اول قوشلق معناسنه که عربی در وقت
فخی ديرل ثانی اول وقتک تناول اولنان طعمه ديرل تکم اخشام طعمه شام ديرل اولوالعانی
بیت شادخون حکمران * چاشت * چنان باشد غم و آلام شام * چفت و چغیوت فی
کلاهما سکون الباء الفارسی و ضم الفین المعجه یعنی اکین یعنی یصدق و دوستك وامثالی

۲۲۰ وامثالی نسنه لك ایچ که عربی حشو و ديرل سکون شین معجه ایله شمس خیزی بیت در خرابات
ریش خماس * کشته در ریز خجکان چغیوت * فچنك جها نکیریده نه الی و طاف و سوزنی
چوماه و هر نکه پنبه او اولوب زیاده بر مرده و کهنه اولش معناسنه در اهالی سمرقند و بخارا دن
استماع اولنان غین معجه بادن مقدم چغیوت در و بعض فرهنکه دخی بویله مرویدر و بعض
معتبر فرهنکرده بزم نقلر کی مسطور در * چخت فی سکون خاء معجه ایله طمع و امید خام
معناسنه در کذافی شرفنامه * چرب دست فی شرفنامه ده شیرینکار و جمع الفرسه
جلد و چاپك معناسنه مسطور در معنای اوله مناسب مولانا ظهیری بیت چو بر خوان
اکرام مستان نشست * بیک نغمه در یوزه شد چرب دست * چرخشت فی سکون راه
مهمله و شین و ضم خاء معجتین ایله ممکنه که آنکه اوزم و زیتون و غیری نسنه لر صقوب
صوین و یاغن چقار در استاد لطیفی بیت اگر عصری کنی بر فرق انکور * نیارد زولکد
بر هیچ چرخشت * فرهنگ جها نکیریده بعض فرهنکرده نقل ایدر که اول بیوک حوض کی
نکته که ایچنه اوزومی طولد یروب صقر لر اکا عربی معصره ديرل استاد فرخی بیت فو چشم
من چود و چرخشت کرد فرقت دوست * دودیده همچو پیر خشت زیر پای اندلور * چرست
کسر راو سکون شین مهملتیق ایله حالت غضبه دیشلری صقوب از اسندن صدا چارمنه
ديرل کذافی المجمع * چغیت و چغیوت فی تقدیم غین معجتین ایله یعنی چغیوت مرقوم
و جمع الفرسه هر دو یعنی بالین و نهالی مسطور در فرهنگ جها نکیریده پنبه وامثالی و آستر
چامه و بالین و نهالی ایچنه قود قلدیر عربی حشو و ديرل طیمان مرغزی بیت آن ریش
نیست چغیت دلالة خانهاست * وقت جامع زیر حریفان فکند نیست * چفت فی سکون
غین معجه ایله یعنی سقف خانه کذافی فرهنگ حسین و فانی * چفت فی سکون فایله درت
دیرک اوزرینه بنا اولش عمارت هر نه اولور سه تالار دخی ديرل حکیم خاقانی بیت خامه زده
عطار از لاجورد کردون * بشو شته نام سلطان بالای چفت معبر * عربستانه و بعض
اناطولیده او قیولی اوکنه درت دیرک اوزرینه بنا ایدر لر دیار عجمه صفار و کبار اولرنده
اولور * چنکاخوست فی سکون نون و لام و فتح کاف فارسی و خاء معجه و او معدوله ایله
معنی مالیده نان و غیره کذافی المجمع و فرهنگ جها نکیریده انکی یاغ و بال ایله اووب
بر نوع طعام ایدر اکا مالیده و بالکر چنکالده ديرل عربی عقیقه ديرل * چغیوت فی سکون
یای تختانی و ضم غین معجه ایله یعنی چغیوت مرقوم * مع الحیم * چاج فی مجمع الفرسه
ختن ملکند بر شریک اسیدر آنک غایت بی نظیری یای اسئلور حکیم اسدی بیت سمیه
همیفت تاشهر حاج * بزرگان ز گردش اباطوق و تاج * فرهنگ جها نکیریده ترکستانه و شهر
آدیدر که تاشکنک نامیله مشهور در آنک غایت بی نظیر و نهالیده دایر یای اسئلور و کندن
دیار کان چاچی مقبولدر شیخ نظامی بیت کانهای چاچی و چینی رند * کرانایه شمشیرها
نیر چند * کانك اول شهره خصوصیتی شایع اولفله یا لکر چاچی دیشلوب کان مراد اولند یعنی
معلوم اولور تکم حکیم فردوسی بیت غرا نکه که چاچی بزه در کشم * ستان فرورد از ترکشم
* چخج فی فتح خاء معجه و سکون ایله ده مرویدر بر علتد که ترکیده اور و عربی سله ديرل

بوغازده و آخره ضوده ظاهر اولور یومری ات چیقوب طورر اگرچه وحی اولور اما قطع
 اولنسه جائز که صاحبی هلاک اوله فرغان وکیلان خلقنده اکثر واقع اولور و چکوج
 اول دمور آلتدرکه آنکه دکرمان طاشتی کسکین ایدرلر کذا فی الجمع و ویدالضلا و بهمن
 فره نکه لامه جلوج واقع اولمشدر و مع الجیم الفارسی * چاچ و غله کومه سی که سماندن
 آیراد قل یعنی اوزون واقع اولور اکا چاچ دیرلر مولانا حسن کاشی بیت ای چاچ کرات
 چرخ ازرق * ای شادروانت چرخ اطلس و چاکوچ و غم کاف و و او معد و له ایله چکجه که
 دمور و باقر دوکرلر یورهای جامی بیت بر دیده ز دجیا کوچ دشنام و منج چوب * اهل
 جوبن را زمین و نسا رنل و چچ و اول نسنه در که آنکه غله چکارلر کذا فی شرفنا مه
 و جیم عربله ده مرویدر و مع الخاء المعجمه * چارشاخ و خرمن صاوردقلری پرمقل اغاج که
 توکید یبایدیرلر اکثری دز پرمق اولغله چارشاخ نسیمه اولمش درت دال دیمک اولور شاعر
 بیت در میان کیدیان هر کس بقدر خویش شاخ * لیک آن دیوت بر سر چارشاخ معتبر
 و چارمخ و سکون راه مهمله ایله ایرده کرکی دیدکاری نسنه در خصوص او هر نکه درت
 طرفندن کر یاوب میخلنه اکا دیرلر عوما واستعان طریقله عمل لواطیه دیرلر شاعر
 بیت خلیله بر در کون کیر میخس * گرفته زیر و کرده چار میخس و چچ و بوزن و اوج معنایه
 کلور اول قلمچ و خنجر و امثالی نسنه لک غلاقی مختاری بیت زجرم کرکدن سازند و پیشک
 پیل ازین پس چچ * که خام کاو و چوب بید خام آید نکهباش * ثانی یعنی سبزه
 حکیم علی فرقدی بیت باده چونان که غم با عکس چون خورشید او * باز نتواند پخیدن
 چون قصب یا ماهتاب * حکیم انوری بیت شادمان باش ای فلک قدرت خداوندی که
 هست * جای مغلوب و فلک را کرکون باوی پخی * ثالث یعنی سعی و کوشش حکیم ناصر خسرو
 بیت چون همیشه چون زان در زینت دنیا پخی * کرت چون مردان همی در کار دین باید پخیدن
 مصدری پخیدن کلور و پخاچ و اوق و قلمچ اورده قل ظاهر اولان صدا و پخیدن و بر پخیدن
 معنایه ده کلور کذا فی شرفنامه و پخماخ و سکون شاه معجمه و فتح میله محبوب العارفین نام
 کتاب کیسه و پوستین معنایه و تحفه الاحباب ده و هند و شامه قار و چقمق قودقلری
 کیسه معنایه حکیم سوزنی بیت چکچک دندان من چو چکچک پخماخ * برسد
 و بکشد از آسمانه آتش * مجمع الفرستده درت کوشه لودری کیسه که بیلده بغا و
 کوتورلر محاح اول دری کیسه در که بعض اهل سفر و مجرد کسه لودر ویشان ایچنه
 شانه و بجاق و بعض لوازم قورلر شمس غزی معیاره کیسه که شانه و سورن و امثالی
 نسنه قورلر دیوب بویلی نظم ابائی بیت بجای شانه و آتش زنه صیامی او * کنند پر
 زیوایت کیسه و پخماخ * و بر معنای دخی چقما قدر که طاشندن آتش چقار در عربیله زنده
 و جفتایده چاقان دیرلر وینه تحفه الاحباب ده یعنی تبر زین مسطور در یعنی ایربالتنه می
 و چرخ و اون معنایه کلور اول فلک اعظم که بر کون و بر کیه ده تمام بر دوره ایدوب
 مرکز و در ثانی کریمان جامه معنایه شمس غزی بیت تاکی و لاله بروید از خاک * نامه
 و مهر باشد از چرخ * ثالث یعنی کان عوما شمس غزی بیت دیده دوست با تور و شن

۲۳۱ روشن باد * سینه خمنم پراز ناوک چرخ * شمس طمبی بیت ای ز چرخت بریده بر کردون
 طائران چهار پر همسام * غایت یک یای قورلدن حلقه کی اولد و غندن تشبیه ایدرلر خصوصاً
 حکیم فردوسی بیت اگر سخت باشد از چرخ نیر * پس این نیر من آمد از چرخ زیر * مذکور
 اوج معنایه میر خسرو * مثنوی * کمی کش چشم زخم از چرخ روزیست * رسد کر جش جهان
 در چرخ دوزیست * چو زخم از نیری تدبیر چرخست * نه کتر نیر چرخ از نیر چرخست *
 رابع یعنی پیرامن که کربانی و کرته دخی دیرلر میر خسرو بیت قبا و چرخ زربفت و مرصع
 ستام و زین زرین ملع * و له اندرین معنی در صفت چشمنی بیت بسکه هر سوسند قبا و چرخ
 در عالم فراخ * همچو چرخ لطللس اطراف همه گیمهان گرفت * خامس غزنین مضامین
 بر قصبه آیدر مهنی کوید * رباعی * با خلق بد اوری بود قاضی چرخ * وز علم و عمل بری
 بود قاضی چرخ * برشته اگر می بر آید نیست عجب * زانووی که مشتری بود قاضی چرخ
 طریق هدایت رفیق نشیننده ده سلسله خواجگان عزیزان قدس الله ارواحهم حضرت انک
 مشاهیرندن خواهه یعقوب چرخ قدس سره اول قصبه دندر سادس فرهنگ جهان فکیر
 طاق ایوان و رواق کیوان مکان درگاه خلایق و آنک امثالی اینیه عالیله معنایه حکیم فردوسی
 * مثنوی * بد و داده دیوان عرض سپاه * بفرمود تا پیش درگاه شاه * بیاراست جای
 بلند و فراخ * سرش بر تر از چرخ درگاه کاخ * سابع و نوغ بیاض کو کرک طغانه ده دیرلر شاعر
 بیت باز سفید آفت طاوس و قاز * چرخ کز و بسته شود چشم باز * کمال یاد شازاده
 مرحوم بونده دخی تصرف خاص ایدوب اسکفل طغانه چرخ دیدکاری هواده چرخ او ووب
 اوچد و غیچوندز دیوب نسیمه و میان آیمش حال بو که جمیع طغان اسکفل اگر اسکفسر شکاری
 بر چالی ایچنه یاخود بر قیادینه یقدقله شکاری براغوب اقمیوب البتله اوز رنده دور ایدوب
 هواده چرخ او در بومعناده شکاری قوشلردن چاقردیدکاری قوشنه چرخ دیرلر چرخله مراد قدر
 حتی شامدی کی مختصرده * مرغاب و چرخ اور دک چقریزی کند یعنی قاهر * واقعدر
 و فارسیله غین و خاء معجبتین وقاف حرفلری بر لرینه ابدال اولنق قاعده کلیه در ثامن
 حرکت دوریه چرخ دیرلر عوما استاد لطیفی بیت میزتم چرخ کاه که بصفا * در غمت
 چون دمی حضور برم * تاسع دولاب و اکا بکتر درنه اولور سه حتی فلک الافلاک حرکتی
 دلایله اولغله چرخ دینلدی شکم شیخ سعدی بیت بچرخ اندر آید دولاب وار * چو
 دولاب بر خود بکریند زار * عاشر مطلقاً دوران ایدن لره چرخ دیرلر صوفیله دور و سماعی
 و ابریشم دولاب و دکرمانک معروف چرخ و عربیله نکرکی کذلک قاکلی و قیونک ایپی صاریلن
 اغاج و بجاق و احتره کسکین ایدکاری بلکو و عورتک چقرغی و اپیلک صار دقلری اغاجندن
 اولان نسنه که المیه دیرلر و الحاصل فی الجملة دور ایدن استیایه چرخ اطلاق اولنور انجق
 بعضیستی امتیاز ایچون اضافتله استعمال ایدرلر و چشم زخ و چشم زخ و بویکی لغت
 مختصر چشم زخمدر مجمع الفرس و محمودی و فرهنگ جهان فکیرده مسطور درخواجه عید
 بویکی بیت عطار در ابدوزم دیده بد * که جاد و خامه را چشم زخ کرد و چناخ و فتح نوله
 ایر قاشیدر میر نظمی بیت چو تیغ برق آسایش کشیده * بسرزد تا چناخ زین رسید *

در چهار شاخ یعنی چار شاخ مرقوم که مع الدال المهمله * چادر فی فتح راه مهمله ایله ترکیه
آلی و عربیه جیبصان دید کاری در که آنکه صرحه جامری یا بشدر لر که چاوید
چاوید لفظنک مضارعیدر قوش فریادی معنایسته در ابوشعیب بیت ای عاشق مجبور
وز کام دل خود دور * میال همی چاوید که معذوری معذوری که پند فی فتح راه معجه ایله
پخیدن لفظنک مضارعیدر معنی کوشد و دم زند و ستیزه کند کذا فی الجمع اوج معنایه
ترتیب اوزن ابوالعانی بیت * قطعه * چونادان بر پند در زم عرفان * نمیدانم پند
بیهوده گفتار * ولی چون کس نمیزد کوش اورا * برنجیده پند باشد دل آزار که پخیدن فی
کسر راه معجه ایله پخیدن لفظنک مضارعیدر که پند مضارعیدر که چربید فی سکون راه
مهمله و کسر راه موحد ایله معنی زیاده شد و زیاده کرد و معنی فر و رفت کذا فی شرفنامه و له
قطعه * بدل چربید از آن آلام حسرت * چو عشق یار چربید صحت در دل * نخستین برمی آید
آه پر سوز * کنون چربید کشته ستوزش دل که چرد فی فتح راه مهمله ایله آته و قاطره مخصوص
اولان شرح و تذکره و مدح طوری دیگه معر و قدر و سکون رایله نسیایه و غیره مخصوص
لوند که بر مقدار منیا هر که اولور عربیه امیر اللون دید کاری نه عجمه سیاه چرده دیر لر
سراج الدین قلی معنی لون بیت ز صنف اوست که شب چون سیاه چرده شود * سپهر سپهر
قباسر خرو شود ز شفق * اثیر الدین اخسیکی بیت سواد طره توقع تو بر آتش رشتک
سیاه چرده کند مشک را ز محرابی * خواجه حافظ بیت آن صبه چرده که شیرینی عالم با اوست
چشم میگون لب خندان دل خرم با اوست * بعض فر هنگریده معنی پوست یعنی دری
و سیاه رنگ معنایسته در صبه چرده تعبیر نه چرده جلد اولی غایت مخمدر و فتح رایله زهی
معنایسته مضارع اولور اولور دیکدر که چرغند فی سکون را ونون و فتح غین معجه ایله معنی
چراغ و چراغدان و جیم عربیه مدکور اولان جرغد معنایسته و معنی جراد اللیل کذا فی
شرفنامه که جرغد فی مختصر جرغد مرقومدر که چرمه پولاد فی دمور قیر آت حکیم فردوسی
بیت سواری بکرد آرزو کشیب * زیر اندرش چرمه پولاد اسب که چرند فی فتح راه مهمله
و سکون نوله معنی چراگاه یعنی مرغی کذا فی الجمع که جزد فی سکون زاء معجه ایله بر جانورد
چکر که کبی یا ایا بمنید اولور و اهر نقدر کرم اولسه اول بوجک چوق اولور و زیاده
فریاد ایدر بعض ولایت بی بضاعت و فقیر اولانلر آتی بشورب لر حکیم انوری بیت
اندرین شدت کرماکد ز نایب تموز * بانک جزد از تف خور کشید چو نفع صورت * شمالی
دهستانی بیت خروش جزد میان سراب وقت زوال * چنانکه ناله عامی بود میان سعیر
و بعض فر هنگریده چکر که و جفرغان دید کاری جانور جک و نعمه الله صقل معنایسته در وایت
ابلس که چشد فی سکون شین معجه ایله معنی چشن یعنی عید نور و زری و جمعیت و سرور
و محبت خاص که ایام معلومه ده ایدر که چشم بند فی سکون میله بجه که زنان طشره
و قد قاده ناله طوکار سیاه لطیف قبلدن و سیاه بوبانه شخم ابر بشدن طوقور لر
که چشید فی فعل مضارعدر که چشید فی چشیدن لفظنک مضارعیدر طاعتی عربیه
ذوق معنایسته میر نظامی بیت بکیتی چنان سرود کرتی کشید * زخوان جهان تیغ و شیرین

شیرین چشید که چشد فی سکون غین معجه ایله معنی پند مرقوم کذا فی الجمع که چکاد فی فتح
کافله دپه معنایسته عموماً معنی تارک سیر معنی باشتک دپه سی فضل ظاهر بیت کوخیز و آرا آسمان
و کتم * بی کام که بر چکاد آید * و جمله باشد دپه اعتبار دپه لر استاد منوچهری * معصط
سیم توزی من رسید جامه نیامد بدید * جامه بیاید کشید جامه بیایدت داد * هست دران
بمن خوشی جامه ز سر بر کشی * بر فکئی بر کشی بنه ات را بر چکاد * بو معناده تار و تارک
و تارنک و هیاک و کاخ دیر لر فرهنگ جهانگیریه دپه دق پشانی به اینجه قبل اولیان طایز باشد
دیر لر که عربیه اکا اضلع دیر لر شمس خزی بیت عجب مدار که قرق سپهر بی مویست
که شد ز سله * تادیب شاه روخ چکاد * اولقوله باشد روخ چکاد دخی دیر لر و طاع دپه سنده چکاد
دیر لر خصوصاً حکیم فردوسی بیت بیامد روان دیده بان از چکاد * که آمد از ایران سیاهی
چو باد که چلاد فی خیم لام و سکون و اوایله قصبه و بیوک کوی معنایسته در که چاند فی
فتح میم و نوله چیدن لفظنک فعل مضارعدر صال نور و سیر و ساوک ایدر میر نظامی بیت
چماند آن پری در باغ عشوه * نه بر سینه دل داغ عشوه که چند فی فتح میم و سکون نوله
اسب کاهل و چایکوار یعنی اول آت که می فی الحال را مایور می کند نکاسل ایدر که چید فی
کسر میم و سکون یای تحتانیله چیدن لفظنک ماضی سیدر صالغوب یوریدی و سیر و ساوک
ایتندی دیمک اولور حکیم فردوسی بیت چو شیراز شرزه ز چایر چید * بکوه هیاون
بنه بر نهید که چندان بود فی شرفنامه ده معنی تا آ زمان و محدود دپه معنی تا بحدی مسطور در
چند فی معنی مقدار عدده و غیرینه استعمال اولور میرزا فصیحی * مصروع * چند گفت
غم دل باتو از آن خوار شدم * و میرزا قلی بیگ بیت دست و پا چندی در عرض شیدان بردی
یکرمان صبر کن ای کشته که قائل بود * فرهنگ جهانگیریه معنی هر چند مشفوه
بیت بیگ کافان در جناب وادی قدسش * چند دریده ندید هیچ کرازا که چند فند فی اول
معنایه در که عربیه و هم و خوف و خشیت دیر لر و نهیب و احوال دشوار که وجود انسان اولور
میر نظامی بیت این نصیحت کوش باشی سو دمنند * تابکی از حال دیا چند فند که جهر زادی
های بت بهمن شاه اسمیر که از دشیرانی از دواجه کتور مشیدی اکا دخی بهمن شاه دیر لر
ایدی کذا فی شرفنامه که مع الراء المهمله * چادر فی ایکی معنایه کاور اول معروف که خیمه
معنایسته در ثانی عورات باشلینه بوردی کلری اوزقی الوغ بیگ بیت غلامباره نیم من
ندارم آن مذعب * هلاک چادر و کشته چلک پوشم * مولانا هاتفی بیت بما کر سکندر
برابر شود * بکردش چادر شود که چادر فی اوج معنایه کاور اول اعداد و درت
مرددر که چهار دخی دیناور حکیم انوری بیت ز حسن یوسف را بش بصر چرخ چادر در *
دل خورشید بایک خانان درد زنجاری * ثانی چادر لفظنک مخفدر سید ذوالفقار مشروانی
بیت رهین و صلح او همدم دم را جان * زبون دردم او را دوی دلم را چادر * ثالث بر داق
و اریق سفالین و کرم بشور دکاری او چادر زبان هندیده محلب اغاجنه دیر لر و هندی
لسان علمی سنده چاسوسه دیر لر که چادر و چدر فی اتباع الفاظ قبیلند در معنایه علاج
و چاره دیمکدر قرع الدهر بیت او چار بکار من چو ذکر کرد * چار و چدر از کسی نخواهم

چرا گشتی * کبی با پرند پر آوردندی چرخ ائیز یعنی فلک قمر بعض قوال کرده
آتش روایت اولش در کذا فی جمیع الفرس چرخ اکبر یعنی عرش اعظم کذا فی شرفنامه
چرخه تیر چرخ و چرخه چرخه در تیر آنک او قید میر نظمی بیت مشهور طمع مغفوم و داکیر
چودر دست زنگ را چرخه تیر چرخ سکون راه مهمله و فتح کاف فارسیله یعنی مطرب
و خنیا کر کذا فی تحفه الاحباب و رساله سفیدی شاعر بیت بوس و نظرت حلال باشد
بایار * و بن بخت من کرتم از چرا کر چردر باب الحیم العربیه مذکور اولان جزو
معنا شده در چشیر و چشیر کلاهما بسکون الشین المعجمه و فتح الباء الفارسی و الفاء یعنی
نشان پای یعنی از که پی دخی دیر عموما و نشان پای سیماع خصوصا عربیه اثر دیر کسر
الفه لواحد من الشعر بیت تا قیامت بدیده کل چشم * سکت آنجا که چشیر اندازد *
چشکر سکون شین معجمه و فتح کاف فارسی ایله ایکی معنایه در اول یعنی چاشنکیر ثانی
بغدادی قینادوب باغور ایتک معنا شده در چشم آور چش ایکی معنایه در اول باغ و باغچه لده
میوه دن چشم زخم دخی ایچون بغل قلمی نسبه ثانی برکوزی سیاه و برکوزی بیاض آتیه
دیر میر نظمی در صفت اسب بیت نه یلند وقت رفتن راست از چپ * مکر چشم آوردست
آن لاشه مرکب چشمسار چشمسار بیکار باشی چاهسار کبیر چشمه هفت اختر چشمه
منازل کردن بد کردید کازی یلند در کذا فی شرفنامه و المعجمه چشیر کسر شین معجمه
و سکون یای تحتانیله بیوک چوال و همان غراری چقار چقار فتح غین معجمه ایله صدای چنک
و ساز و امثالی و دخی غله و قویلان قوی معناسنه در چغر سکون غین معجمه ایله
شرفنامه ده یعنی پرسیدن و حال التفات نمودن یعنی صورت التفات کو سترمک و مشکلا نیک
کیرو باقی معناسنه در میر نظمی بیت چو کردد چغر با هر سفلکا ترا * ندانسته بد از نیکود لا ترا
چکار کاف فارسیله یعنی چکاد مرقوم یعنی تارک سر فضل طاهر بیت اگر بهمت اهل
زمان در اوج روم * بزور چرخ فلک در چکار اندازم چنار معروف اغاچدر مشهور
و متواتر در که مرور ایامه کند و دن آتش یلدا اولوب اساغی اینجه یقار نیکم مولانا عرق
قصیده سنه دیشدر * مصرع * عجب نبود کرا تش بر آوردم چو چنار چنیر معروف
نسبه در که حلقه رستنا ب و حلقه دف و حلقه قوچی و سایر نسبه لده اوور چنبور
سکون نون و خم باء موحد ایله یولار صافی که عربیه مقود دیر چنکار سکون نون
و فتح کاف فارسیله ایکی معنایه در اول یعنی رنگار در که یشل بویادر ثانی یول پول متقش
اولان آتدر که غایت مقبول اوور خصوصا قیر اولوب سیاه پوللری اوله میر نظمی بیت
سواری آمد بافر و هیبت * کد زیش اسب چنکار خوب صورت چنار ایکی معنایه در
اول یعنی چار که دوزت عدد در ثانی خرنک معناسنه که عربیه سلطان دیر کذا فی فرهنگ
جهانگیری چنیر یعنی چهره که ترکیه یوز و غریبه وجه معناسنه در حکیم اسدی بیت
بهر سید بسیار و تو سید چنیر * نوازید هر کونه افرو د مهر چنیر بوزن شهر مهر مرقوم
معناسنه در چنیر سکون یای تحتانی و فتح باء فارسیله بر قلعه امید و دخی طریق
واسع و جاده معناسنه مر ویدر چنبور سکون یای تحتانی و خم باء فارسیله طریق

چاشنکیر معروف طعام دوشیعی امام معنای ترکیب پاشنی طوبی کسه عربیه مذوق
دیر ل قاعله سلاطین ماضیه بویه ایدی آشچی طعامی بشورب ویر دکن صکره مقرین
سلطانک بری هر طعامک لذت طادوب تشخیم ایتد کدن صکره پادشاهک اوکنه کتور
چا کر فتح کافله مطلقا بنده در ارکاک اولسون دیشی اولسون میر نظمی بیت بنده
حلقه کوش فر مانیم * چا کر خاندان سلطانیم چالشکر کسر لام و سکون شین معجمه
و فتح کاف فارسیله شرفنامه ده یعنی خرامند و کشف اللغه ده هرایشه زیاده مباشرت ایدی
چاهسار قوی باشی معناسنه مولانا جامی بیت دویند بسیا رتا چاهسار * کل
کامشان کشته شد جمله خار * اصل سار چاه ایدی ترکیب اولوب عالم اولیحق مضاف الیه
تقریم اولندی بو قاعله مقرره در چیار فتح باء فارسیله هر تکه دوزنک اوله عموما ویشل
کوکر نین که سیاه نقطه لری اوله و دخی انک خلاف لونی جا بجا نقطه لری اوله مثلا طوری
اولوب بیاض و یا سیاه نقطه لری اوله و قوله کذلک و اشوب قیر اولوب سیاه نقطه لری اوله
خصوصا چیر فتح باء فارسی مشهوره و تخفیف ایله ده اوج معنایه کاور اول یعنی
حلقه و دایره مولانا جامی بیت چیر زده میدیدم کرد تور قیما ترا * آهی زدم و کفتم تخم
چیری سوزد * و استاد دیشدر بیت کنار جوی از سبز چیر بست * میان کوه از لاله
کر بست * ثانی اغاچ و چوب و سازدن چورلش دیوار که خانه و باغ و حولی اطرافنه ایدر
پور بها چای بیت آب چون مردان جنگی در زده * باغ چون دیوار شهر اندر چیر *
ثالث بعض دری پاره لینه و کوشنک و پای بند پارچه لینه دخی امثالی نسبه لره ایدر لر و کجه
ایندر کجه ار استنه قود قلمی پاره لره دیر و اوامه لره نسبه طوقیانلره چیر باف دیر
چتر سکون تاء مثناة ایله سایبان و دخی پادشاهلرک باشی اور زینه طود قلمی
کولکه لک مولانا جامی بیت چتر فرا زنده گرفت سعاب * سایه نشین چتر ترا آفتاب
و یوکسلک دپه لوچا دروزنان با شریته یوزید کلمی چار معناسنه در چنجیر سکون خاه
معجمه و کسر حیل و خشور که ایاغه کیلور که نقله احمد بن اسمعیل چنار فتح دال مهمله ایله
کوشنک معناسنه محشم کاشی بیت دکر بزمکه عیش و طول شب خواهی * فلک
چنار کند دست و پای توسن خود چندر فتح دال مهمله ایله پان معناسنه کاهی چار
ایله ردیف ایدوب چار و چندر دیر کذا فی تحفه الاحباب و کشف اللغه چراخوار فتح راه
مهمله و خاه معجمه ایله یعنی چراگاه یعنی مرعی امیر خسرو بیت خرسند مشدی بخورد کینی
زیر اتو خری جهان چراخوار چراخور فتح راه مهمله و خم ماه معجمه و اوامه لره ایله
ایکی معنایه در اول یعنی چراگاه یعنی مرعی حکیم زاری قهستانی بیت فروز از صد هزار اسب
و شتر بود * چراخورها چو کج از مال پر بود * ثانی اسم فاعل اولور او تلیان حیوانات معناسنه
چرازار فتح راه مهمله و زاه معجمه ایله یعنی چراگاه یعنی مرعی چرا او نلاق در زار اسم
جامد در یعنی آخر کله دن اشتقاقی بو قدر مشول معنادن عبارتدر که ترکیب آخر کایه الحاق
ایتد کلمی لک و لک معناسنه در مثلا چایراق و کل لک کبی چرا کر فتح کاف فارسیله
جانور چرنک معناسنه و چیریده معناسنه خواجه در همای میون بیت کبی با چرا کر چرا

شاهراه واسم دجله در مع الزاء العجه * چار مغز چي جو زكه تركيه قوز ذيرل چار پهاو
دخی دیرل ایچی درت خانه اولدوغی سبیلله ابوالعانی بیت مشو چار مغز اندرون زینهار
شکسته شوی از کف روزگار چي چار ساز چي چان اییدی معناسنه میرنظمی بیت شوی
چان ساز ضعیف وزبون * ترالطف ایزد شود رفیقون چي چار چي بوزن باز قور بغه درکه
چغز و وزغ و غوک دخی دیرل چي چامیز چي کسریم و سکون یای تختانیله سدک کدچیز
دخی دیرل عربیله بول دینلور چي چاهوز چي چاهوز چي کلاما بسکون الها قوی پاک و تطهیر
ایده جک آلات و پاک اییدی معناسنه که هم اسم فاعل و هم اسم التدر و قوغه چیمقاراجق
چنگال که چاهجو دخی دیرل بعض نضه ده یعنی چیه یعنی صولاق چي چیداز چي سکون باه
موحد و فتح دال مهمله ایله یعنی سر موزه که عربیله چرموق دیرل چي چراغ پر هیز چي اول نسنه به
دیرل که هوا سویندیمک ایچون چراغ اوکنه قورل کذا فی فرهنگ جهانگیری چي چرخ انداز
یعنی کانتکی چرخ یای اولدیفنک ذکر مرور ایادی و انداز اوق آتقی اید یکی دخی ذکر
اولندی نجیب الدین جرد پادقانی بیت شهاب وار چونیر از کان خود رانی * شای شست
تو کوید سیم هر چرخ انداز چي چرخ ساز چي ایکی وجهله استعمال اولنور اول صیغه امر اولور
دون و دونر معناسنه ثانی اسم فاعل اولورد و ندر چي و چرخ دوزخی معنای لفظ چرخک
جمع معنای زنده بویله استعمال اولنور چي چرز چي سکون راه مهمله ایله صوکنار نه
اولور بر قوش و چقو و چکوک و چکار و خرجال و سرخاب و بالوزک دخی دیرل عربیله
ابوالملح وقیره دیرل و جمع الفرسته خاک جسته دیدکاری قوشدر که کیجه اوچار و کوند
یا تور حریف دخی دیرل اما کتاب السامی فی الاسامی ده * چرز مرغیست که آزابازی
صباری کویت * فرهنگ جهانگیریله قول اول اوزره منقولدر شکار علمند طغانک یوزنه
صاغر یعنی ترستی آتار اول اجلدن شکار اولمغه منع حاصل ایدر مسعود سعد سلمان بیت
در آمدم بعض دشمن چو چرخ بهر شکار * چو چرناکه برز دریش من بختل * و فتح راه
مهمله ایله اوج معنایه کاور اول یعنی حایجه یعنی چینه جک ترکیه دخی چرز و چن دیرل
ثانی یعنی چرده یعنی اون ثالث یعنی محرا چي چرهواز چي سکون راه مهمله و فتح هایلر اسه
دیدکاری کیجه قوشی که شب پرده دیرل عربیله خفاش دیدکاری میرنظمی بیت چو
مناجین میکند بال و پرش باز * نیاید چرهواز بابا ز پرواز چي چشم آویز چي برقع درکه ایجه
سیاه آت قیلندن ایدوب زنان یوزلینه طوتارلر که اکایازی و ایاسی و چشم بند دخی دیرل
ترکیله چچه دیرل شیخ اوحدی بیت سحر چشمان تو باطل نکند چشم آویز * مست هر چند
بیوشند نباشد مستور چي چقاز چي فتح غین معجه ایله دشنام ده و بی حیا سلیطه عورته
دیرل حکیم ناصر خسرو بیت چون چغز کشت بنا گوش چو سیر سیر تو * چند تازی پی این
پیره زن زشت چقاز چي چغز چي فتح غین معجه ایله فرهنگ جهانگیریله بر او تدر غایت بیاض
اولور ییجه شکرله و چاروب اوته ده مشامی وارد که اکاخور و ژا دخی دیرل مثالی ناصر
خسرو بیت مر قومه سنده ذکر اولندی و سکون غین معجه ایله مغزونی اوزره درت
معنایه کاور اول اول جراحته دیرل که آغزی قیامتش ایچی طلو چرک و ماده اوله حضرت مولانا

فردوسی بیت چنان کن که چون بر دم چاک روز * پدید آید از چرخ کیمی فروز * خامن ۳۳۹
صدای شمشیر و خنجر و نیزین و غیره حکیم فردوسی بیت چاک نیزین و جرکان * زمین
کشت کردانتر از آسمان * سادس اول کوچک بنجره لر که بیوک قبولر و خان و قلعه قبولری ایچنده
اولور سابع مشکلاته آماده معناسنه منقولدر چي چاک چاک چي زیاده یزنلش نسنه به
دیرل حکیم اسدی بیت تن از خوی پر آب و دهن پر خاک * زبان کشته از شمشیر چاک چاک
و شمشیر و غیره آلت حرب صداسی معناسنه چکا چاک دخی دیرل چي چالاک چي زیاده چاک
معناسنه که جست ایله مرادف ایدوب جست و چالاک دیرل فرهنگ حسین وفایی ده یعنی
جای بلند و یعنی دزد و خونی مسطور در چي چالیک چي کسر لام و سکون یای تختانی ایله
ایکی پاره اغاجدر بری اوزون بری قصه اوزونی اله آلوب قصه بی ره قویوب اله کی اغاجله
یرده کی نک اوچنه اورلر یوقار و صحرار قلعه بر دخی هوا ده ایکن اوروب اتارلر ترکیله چایک دیرل
حضرت مولانا قدس سره بیت طفلیست سخن گفتن مردیست ختمش کردن * تودستی
چالاک کی فی کودک چالیک چي چادک چي مخفف چکا و کدر چي چامک چي ایکی معنایه کاور اول
چاه زنجدرانه دیرل ابوالعانی بیت بفریب و عدل اولد تومله زدست * که بهر چشم جادو
چو تو بس بچامک انداخت * ثانی کاف تصغیر ایله کوچک قوی در چي چچک چي فتحین ایله
زخسار محبوبان و روی دلبران و کل معناسنه ده مر ویدر کذا فی المجمع شرفنامه ده معنای
مر قومه همین ایله مر ویدر چي چرخ ریسک چي چکر که به مشابیه اما اندن کوچک بر جانور درکه
کیجه صد اویرد شیراز بلر چرداسک دیرل چي چریک چي سکون راه مهمله و فتح باه موحد ایله
اوج معنایه کاور اول یعنی چویه اول نسنه درکه ایجه چریر کاغد آهارلش اولوب تصویر
ویا خود نقش و خط صفحه می اوزرینه قویوب نقش قایلر رسم آاورلر سید ذوالفقار
شروانی * قطعه * تانسان از خامه ثانی ده فصل بهار * وز زرافشان چریک کارون
شود باد خزان * باد زاشک حاسبت باروی زر سیمای او * بخت ابر بهار و رشتک کج
شاپکان * ثانی اول یونقه آنکه دیرل که یاغله بشورب حلوا ایله تناول ایدرلر بهاق اطعمه
بیت نسیم چریک و حلوا بمرد کان چورسد * بجوی هر دو پر آرن دست و سر زقبور *
ثالث قیداق که سر شیر و چربه دخی دیرل چي چرک چي فتح راه مهمله ایله زخم معناسنه در میر خسرو
بیت چرک زد چشم زخمی رازیک خیس * زهر چشم اورا زخم شد بس * و سکون راه مهمله
ایله بر قوش آدیدر کیجه لده اغاجه و یاخود برد یاره ایاغندن آصلوب چغز کذا فی
فرهنگ جهانگیری چي چرمک چي سکون راه مهمله و فتح میله آغز شق که بادریسه دخی دیرل
کذا فی المحمودی چي چروک چي سکون راه مهمله ایله طغریق دینلخرده قلن اتمک پاره لری
کذا فی مشکلات و مجمع الفرمس اما واوک حرکتی اشعار اولنماش فرهنگ جهانگیریله طباخلو
توید ایتدکاری خرده آنکه دیرل آنده دخی حرکتی بیان اولنماش غالباً قتلزنده غایت
مستعمل لغتدر چي چریک چي کسر راه مهمله و سکون یای تختانی ایله بر عسکره جارچدن
امداده کان عسکره دیرل کذا فی شرفنامه بو معنایه میرنظمی بیت چریک آمد چوانبوی
بشه را * شد افزون قوت باز و صیه را چي چشمک چي اوج معنایه کاور اول استعاره طریقیله

کوز لکه دیر لر خواهه کمال بیت بر دیده چشمک می نه چو موسم دیده آرشد * در آرزوی
روی تو بنکر که چشم چار شد * ثانی کوز دوارندن برد و آدیدر چشم دخی دیر لر ثالث
بمعنی کفشی کذا فی فرهنگ جهانگیری بعض نسخه ده بر اوت آدیدر که عربیة اخر اس الکلب
دیر لر چک فی سکر معنایه کاور اول مجودیده و بعض فرمکرده بمعنی قبالة یعنی بخت قاضی که
تعرب ایدوب صک دیر لر و شرفنامه ده بمعنی منشور و مکتوب معنایه ثانی فرهنگ
جهانگیری بمعنی معنی قوی البرهان ثالث بمعنی چکیدن بومعنا ده صیغه امر دخی اولور
بواج معنایه ترتیب اوزن حکیم سونی * قطعه * دیر یست تار یاست اصحاب راجح *
اندر کتابخانه اسلاف تست چک * آید صواب هر چه تو کوئی و خصم را * یاد اوزهره فی که
کند میگویند چک * تودر چکان زلفظ بر اصحاب خویش باش * کور بر رخ اعادی تو خون
دیده چک * رابع مشته حلاج مولانا کاتبی بیت نشاند جود تو خورشید را بجلا جی *
ز چرخ قوس وز اعصابان سدن اش چک سخت * خامس اسفل زخندان که ترکیه اکام
دیر لر سادس را عاجدر او چند دوت بش پر مرق کبی اغاج اولور آنکه خرمن صا و رب دانه بی
همانند آیدور لر ترکیه بیاعربیکه مدین دیر لر بوا یکی معنایه ترتیب اوزن قرالوی * قطعه *
تایبکی بوسه بر چک چلی * بشمیری همچو تنکه صراف * تابغر بیله همچو برز بکر * دانه از که
بچک بسازد صاف * سابع تحفه الاحباب بمعنی قطره شاعر بیت چکی چون بود از بر
نیر خاک * بکن سیمین راسر از تیغ چاک * ثامن اغاج بود ادمق معنایه عواما و اوزم چو غن
بود ادمق خصوصاً حرکات ثابته معنای آخر ایله کاور کچک چک فی فتح کاف و جیم فارسیله
آواز تیغ و خنجر و کرز که چکا چک و چکچاک دخی دیر لر حکیم فردوسی بیت چکا چاک
خنجر بگردون رسید * ز هندوستان خون همچون رسید * و آواز کرز معنایه حکیم
استدی بیت مثل و نیر پیوسته چون تار بود * چکا چاک برخاست از کرز و خود *
و بر یک سنه یه طوقند قل ظاهرا و لان صدایه دیر لر فضل طاهر بیت چو بر کوه سودی
تن سنک رنک * بفر سنک رفتی چکا چاک سنک کچک چک فی ایکی معنایه کاور اول بمعنی
چکا چاک مر قوم ثانی دیشلری برینه اوروب چقان صدایه دیر لر کذا فی فرهنگ جهانگیری
کچک و ک فی فتح و او ایله اوج معنایه کاور اول صدای قمری طالب آملی بیت زمین جزیره
مرغان نیم بمل کشت * ز بس چکا و ک قمری و کیک و سارا فتاد * فرهنگ جهانگیری
برقوشدر سرجه دن بیوجک خوش آواز جل دخی دیر لر هر یک قبره و ابوا لماخ ده دیر لر
و عراق ده دیر لر امیر معزی بیت تا چکا و ک بست موسیقار بر منقار خویش * ارغنون
کشتست لیل بر درخت ارغوان * ثانی چغانه معنایه که بر یاریق اغاجدر اراسنه دایره
جلا جل کبی بوللر استوار ایدوب رقص ایدر کن الله طو توب سائر ساز لره آهنگ
ایدر هندوستان معنی بیت زکل ساکن بود بلبل بلبل * نه از دیرو چک و چکا و ک * ثالث
بامد خسر که خنجرها شدن بر آیدر کدو ای چکا و ک دیر لر شیخ نظامی بیت نوا گرنو ای چکا و ک
زند * چو دشمن زند نیرا و ک زند * سیف اسفرنگی بیت از نوای چکا و ک اندر کو * کیک
در وقت آمدن از * بر نوع مرغابی یعنی بر دور او صوقوشی وارد درک سرخاب دخی دیر لر

آسمان هوش چال و ابروشی * ثانی غله قیوسی که کودال و چاله دخی دیر لر شیخ اوجده الدین
در کتاب جام جم بیت کله در چول و غله اندر چال * نتوان داشت چله از سر چال
و چله چقوری که ایاقلین ایچنه صالوب بڑ طوقور اکا پاچال دخی دیر لر و دخی مجرم
وقائل حبس اولندوغی قرا کو قوی که سیه چال دخی دیر لر ثالث قار دخی معنایه جمال
الدین عبدالرزاق کاشی بیت هیچ میدانی که اینجا با حریف مهره دزد * جان همی بازی
بجصل تو بهر چال قار * رابع معنی آشیانه مرغ ملک قی در رفتن روز آمدن سبب بیت
سیه مست مرغی در آید بچال * زرین بیضه بنهفت در زیر بال * خامس بر قوش آیدور
و اول ایکی قسم اولور بر قسمی جنده بیو کدر قاز قدر اولور اکا خرچال دخی دیر لر و بر قسمی
کو چک که قرغه قدر اولور اکا و لیک و و لیک دخی دیر لر عربیة حباری و ترکستانده نوغدری
دیر لر شمس فخری بیت بکانه خسرو صاحبقران که از عدلش * رود پیر شمس شاهین بخانه
بط و چال * و شاهسار دیشدر بیت چو باز را بکنند باز دار محلب و چنک * بروز صیف
برو کیک راه کیرد چال * شیخ نظامی اسکندر نامه ده اسکندر چنک دارایه عزیمت اثنای
زاهد ککملارک چنک ایتدکارین کوروب تفال ایتدو کنی میانده چال کیک دری اولفده
استفاده اولور * مثنوی * دو کیک دری دید بر خان سنک * با بین کیکان چنکی چنک
یکی را نشان کرد بر نام خویش * برویست فال سرانجام خویش * دگر مرغ را نام دارا نهاد *
بران فال چشم آشکارا نهاد * همان مرغ شد عاقبت کامکار * که بر نام خود فال زد شهریار
چو پیروز دبد آچنان چال را * دلیل ظفر یافت ان فال را * سادس ولایت قزوینده
برقریه نکاحمیدر و زبان هندیده اوج معنایه کاور بری اهل هندک زبان علیسنده چهار
گروه چال دیر لر ایکی اهل هندک زبان متعارفانده رفتان چال دیر لر او چنکی هنده
اولور بر نوع باقی آدیدر کچاه بابل فی ولایت بابل بر مشهور قوی در که آنک هاروت
و ماروت نام ایکی ملک محبوسدرالی یوم القیامه طور لر زمان سابقه بعض کسندر واروب
آنردن سحر او کز نورل ایتمش احوالری قرآن عظیم الشانده مشهوردر کچیل فی فتح باب
فارسیله اول کسنه یه دیر لر که کندوی ناستایسته نسنه لایله آوده و کندویه عیب کتور
نسنه و چرکین و نامعقول ایشلر ایله استاد منوچهری بیت هر کو بجز از تو عیها نداری
بشست * بیداد کرسن و چپاک بیغرد و بس کچکول فی سکون خا و معجه و ضم کاف
فارسیله حاجی پیاده روی معنی مکه معظمه یه بیان کیدن آدنه دیر لر میر نظامی بیت شتابان
رفته بده قصد و وصول * چوراه کعبه کو یا بود چکول کچرغول فی سکون راه مهمله
و ضم غین معجه ایله بر اوت امیدر که اکا چرغون و خرغول و خرکوشک و زیانده دخی دیر لر
عربیة لسان الحمل دید کاریدر کچشماعل و چشماعول و چشماعیل فی کلهم بسکون
الشین المعجه و فتح المیم کوز او جیله یا فک کرک محبتا و کرک غضبها او اسون خوبانده دزدیده
نکاه دیر لر شمس فخری * قطعه * کرکند شهریار خصم شکار * سوی کردون نظر چشماعیل
اختران بر زمین نهند ز بیم * از پی بندگی سناه تو بل کچغل فی فتح غین معجه ایله ایکی
معنایه در اول بمعنی چن شکیخ که انسانک یوزنده و غیر یزنده قوجه لاق سیمی ایله اولوز یا خود

غم و غمب جهنی ایله او کورثانی بر طرفدر دباغت اولمش دریدن بزداق کبی ایدوب بر اوله
نصب و مسافر لور بولیار یا نکرده کوروب یولک آندن صوا یجزل لغت مزبوره حرکات ثابته ده
معنای آخزایله استعمال اولنور کذا فی فرهنگ جهانگیری کی چکال فی کاف فارسیله ایکی
معنایه کاور اول هر آغرو کثیف اولان سنه به دیر لر رضی الدین نیشابوری بیت پیش
طبعش کران هوای سبک * پیش حلتش سبک زمین چکال * ثانی نشانه نیر آماج
معناسنه میر نظامی بیت کشادند چون نیر اپر و بال * همان سیننه خصم کرد ند چکال *
کی چل فی اوج معنایه کاور اول رفتن لفظندن صیغه امر در برو معناسنه کیت دیک اولور
حکیم ناصر خسرو بیت اگر چه غرقه از فضل او نمید مباحث * بعلم کوش و ازین غرق جهل
بیرون چل * امیر خسرو بیت از چل چل تو پای من زادند چکل * من خود و بچلم تو کور
میچل میچل * زبان هندیده دخی بومعنایه در ثانی میان دریایه دیر لر وسط البحر معناسنه
میر نظامی * مثنوی * نلاطم کرده موج از باد صرصر * بکشتی را کبان کشتند مضطر *
کد بودند در چل دریای عمان * در انجیل کشته اند نومید از جان * ثالث خس و خاشاک و کل
وسنک ایله صوا و کنه ایتدکاری بند معناسنه که بزغ و وزغ دخی دیر لر کی چنال فی فتح نون
ایله بوزن و معنی چنار کذا فی المجمع کی چلول فی سکون میم و ضم لام و و او معروفه صالحی که
نمون دخی دیر لر کی چلول فی سکون باه موخه ایله چلول مرقوم کبی صالحی معناسنه
نرویدر کی چنل فی بوزن و معنی صندل حکیم ناصر خسرو بیت بسوخته بر سرکه و نلک
مکن که ترا * کلاب ساید و کافور سازد و چنل کی چنکال و چنکال فی کلاما بسکون التون
و فتح الکاف الفارسی جانور پنجه سنده دیر لر اما بعض فرهنگه فرق میان ایدوب چنکال صباع
یعنی بر تکی یا حیوان پنجه سی و چنکال مرغ مشکاری یعنی بر تکی قوش پنجه سی اوله و فرهنگ
جهانگیری لغت ثانی ضم کافله روایت اولمشدر مذکور معنایه بوبیتلردن فهم اولنور شاعر
* قطعه * ز عدل او شده باز سفید جفت کائنات * زامن او شده شیر زیان یا ر شغال *
نه ان فراز بر در هوا بدان چنکال * نه این دراز کند در زمین بدین چنکال * واستعاره
طریقیه آدمی ده دخی استعمال اولنور شاعر دیمشدر بیت هنرمند یوسف باین و داد
چنکال خوش آن عرب را بداد * فرهنگ خود دیده اورمان و جای خار ناک و مجمع
الفرسده یعنی هدف و اقدرد و فرهنگ حسین و فانی ده خاه معجه ایله روایت اولمشدر
کی چنکول فی سکون نون و فتح کاف فارسیله خسته لکدن و باخود زخمیدن بحال اولمانفله
الارین دیزاوستنه قویوب او تور مغه و اول هیاتله قالمغه دیر لر شمس خیزی بیت بدخواه
فلک خسرو دارای ملک گیر * باشد در در و ریخ همیشه چو چنکول کی چول فی فتح و او ایله
معنی خیمه یعنی اکلتش کذا فی المجمع کی مع المیم * چار چشم فی بعض قیونک و سایر حیوانک
کوزلی او زرنه کوز کبی جه سیاه نشانری اولور اولمقوله به چار چشم دیر لر دخی کوزلک
طوئش آدمه دیر لر کی چاردم فی اون در دخی عدد و ماهه بدر اولدینی نعل مراد بدر
دیمکدر کی چارم فی عدد ده در دخی دیمکدر کی چارمین بام فی در دخی کوز معناسنه چارم
مردنی و یا نسبت و نون نسبت ناکید ایچوندر چرخ چارمین دخی دیر لر کذا فی شرفنامه

شرفنامه کی چام فی لغت مشترکه در بر قاج معنایه کاور دانه و دو کم کره معناسنه و طرز و اسلوب ۳۹
و قات تای معناسنه و سر محله و دن بر لکه کویه قریب محالده واقع اولور کی چام چام فی
یعنی خم اندر خم و خیمک بیت گفتا مرا چه چان که بارام نیستیم * کفتم که زود خیز همیگرد
چام چام * و چام مرقومک جمیع معنایه نکرار ایچون استعمال اولنور و مجمع الفرسده
دن ما و ده ها و راههای پر پیچ و تاب مسطور در کی چرام فی فتح راه مهمله ایله یعنی چراگاه
یعنی اولناق حکیم سنایی بیت آن شنیدی که در ولایت شام * برده بودند استرآن چرام
کی چرخ هم فی یعنی عرش مجید کذا فی شرفنامه کی چرم فی فتح راه مهمله ایله بوزن حرم ایران
زمینک بر مقام امیندر و محمودیده دن کوه یعنی طاعنه اولان دره معناسنه در و سکون
رایله بوزن شرم صغردر یسندن پرداخت اولمش کون هر حالته چرم دیر لر و چغتای لسانده
اولناک دیر لر عموما و جزمه و پابو ج التنه دیکان کون خصوصاً حسب حال مثنوی سنه کاور
بیت او توک اولناکی تحفه نعلین آنکا * بولوب بیر قدم اورونی کونین آنکا کی چشام و چشام
و چشم فی اول و ثالث بفتح الشین و ثانی بسکون الشین و فتح الخاء المعجمات اوچیدم هر جک قدر سیاه
دانه لردن دو کوب و اله یوب غایت نرم ایدوب اغریلو کوزه دوا ایچون چکر لر غایت مفید در
و کهنه جراحته اکسه لر بتور و صاغلدر آکا چاکو و چشمک دخی دیر لر طیب یوسفی * رباعی *
چون از رمد تو بکندر در روزی چند * تا آهوی صحت در آید بکنند * چشم و نبات مصری
و مامیران * باید چو غبار کرد و در چشم افکند کی چشم فی خصوصیه کوز معناسنه در که
عریه که عین دید کارینه چغتایده قازاق دیر لر تنک لطفی دیوانده بیت ای غمزه سی مسکین
لاره کوب قیلغوچی بیدار * جادو قازاقینک مهر ابله مار و تغه استاد * غین معجه ایله قراغ
دخی دیر لر و استعمال طریقیه امید معناسنه استعمال اولنور چشم دارد دیر لر امید دارد دیک
اولور کمال بخندی بیت بخاکبوسی پایت هنوز دارم چشم * دران زمان که بکیرم بخاک
بوسیدن کی چشم پنجم فی فتح باه فارسی و نونله جمال که عریه هیکل دیر لر ابو الحسن شهیدی
بیت بتا نکا را از چشم بدترس بترس * چرانداری باخویشتن تو چشم پنجم * شمس خیزی
بیت هر که باحر زمدح او باشد * نبود حاجتش بچشم پنجم فی چشم زخم فی کوز دیک
عریه اصابت عین معناسنه ابوالمعانی بیت فلک که عقد ثریا زهر دفع کردند * ز چشم زخم
زمانه بگردش اوخت کی چم فی اون ایکی معنایه کاور اول یعنی خرام و خرامیدن لفظندن
صیغه امر اولور حکیم ناصر خسرو * قطعه * نهاده خدا یست در تو خرد * چو در تاز نور
و چو در مشک شم * کراز دین و دانیش خبر بایدت * سوی معدن دین و دانش بجم * و بمعنی
چان یعنی خرامان حضرت مولانا قدس سره بیت دم سخت کرم داری که مجادویی و افسون
بزید کره بر آتش بجمازا و غوارا * ثانی ساخته و آراسته معناسنه استاد عنصری بیت
ز کمرک اکرتونه به بترز کمرک مباحث * اگر تو مو منی و کار دین تو بجمست * ثالث بمعنی
اندوخته و فرام آورده استاد فرخی بیت جهان و مال جهان سر بر سر جمیع تست *
بشهریاری و بیروزی آن جمیع بچ * رابع سوز معناسنه مثلاً بر سوز دن بر معنی
قصدا و لکنه مشکلا نه و هو ما یستفاد من اللفظ یعنی بر لفظدن معنی استفاده اولانه ابو الحسن

شهر بندی بیت رغوی کنی که شاعر دهرم و لیک نیست * دژ شهر تونه حکمت و نه لذت و نه
چم * خامس یعنی جرم و گناه حکیم زاری قمستانی * مسط * جم کف تش کو جم چه چم
بر من بدین سهوست و چم * مثانی نباشد در عجم شاهی ز نسل بوالبشر * سادس یعنی
خوردن حکیم فردوسی بیت شما دست شادی بخوردن برید * بیک هفته اندر چمید
و جرید * صایع مروپارلسانده زیان معناسنه و دارا المروپارلسانده چشم معناسنه در
حکیم سنایی بیت عالمی دیگرست عالیشان * نیست فوقی ز نورناچیشان * ثامن سینه
حکیم سوزنی بیت سپیداران ایزراشته شایسته بدعت * که پیش اوبشایستی نهادن
دست را بر چم * تاسع انتظام کار معناسنه کسانی بیت چرانه شکر کم نعمت تراش و روز
که از تو اختر من سعد کشت و کار عجم * عاشق جلد و چاپک و چالاک اولق معناسنه استاد
لطیفی بیت بر فضل تو کی معترف آیند که دانند * اشعار تویی چم و سخننامه خله * فتح
خام معجه ایل خله نك معناری محمده ذکر اولنور انشاء الله تعالی حادی عشر یعنی خیم خیمین
لفظیدن صیغه امر اولور ثانی عشر بودیا قشندن طبق ایدوب آنکله غله نك همان
و توزین آیدر آکاچ و غله بر افشان دخی دیر لر هندی لسانده آکا سوب دیر لر چنك مریم
بخور مریم دید کاری شکوفه در که بش بر مق کی در مجمع الفرصله مسطور در که زن حامل
وضع حمل عسرت چکسه اول اونی صویه قور لر اصلنوب بر زنن جدا اولدوغی کی
یا مر الله تعالی اول عورت وضع حمل آیدر تنکم بویقله یو معنایه اشارت وار در شیخ نظامی
بیت بر ست آن چنك مریم شاه عالم * چنان کابستنان آن چنك مریم که چهار عالم
یعنی خلفاء الراشدین رضوان الله تعالی علیهم اجمعین کذافی شرفنامه که چهار نظام یعنی
عناصر اربعه کذافی شرفنامه که مع النون * چاپاتان که فتح با فارسی و تاء مثناة ایل
بعض نسخه ده تیرینه نوله واقدر ادك اوزرینه کیلن ادك معناسنه در کذافی نعمة الله
که چار کون که کتب طب مفرداتده بسیاره دید کاری دار و در دخی سمر اغاجنه دیر لر
که چاشکندان که فتح شین معجه و دال مهمله و سکون کافله که چارمین که چارم در دخی یای
نسبت و نون تا کید ایل در دخی به منسوب دیمک اولور که چاشکندان که سکون شین معجه
و فتح دال مهمله ایل اتمک صاندوغی کذافی القفه اما غیره نسخه لوده خام معجه ایل در
که چاکانیدن که یعنی چکانیدن یعنی طملا مق هر نه اولور سه استاد فرخی بیت پیش
سائل ز ریحاکانده بهنکام جواب * پیش نحوی موی بشکافد بهنکام سوال که چامیدن که
کسر مهمله قبول و قیط معناسنه حضرت مولانا قدس سره * مسط * بس کن که هر مرغ ای
بسر که تره و دال خیر * شد طعمه طوطی شکر وان زانغ را جامین خر که چاودین که
سرحه روکاک بر ر قوشه قور لر بر نسنه دن اور کوب چفر شد قورینه دیر لر که چامیدن که
کسر ها و سکون یای تحتانی ایل او شملک معناسنه در که چامیدن که کسریای تحتانی اول
و سکون ثانیه او شملک معناسنه هر ویدر کذافی نسخه ریح الفرایب الحامی که چیان که فتح
باه و رصیله یعنی جامه کهنه بودند که اسکی اثوابی آدمه چپانی دیر لر میر نظامی بیت
نیاشد لایق زمت چپانی * تو عالی قدری و قدر تودانی که چپانین که سکون باه فلیسی و کسر

ایل معنی چشمن مرقوم که باب سابقه ذکر مرور ایلادی استاد عنضری بیت آیین عجم
چشمن جهان دیده فریدون * بر شاه جهان دار قری باد همایون که چشیدن که کسر
شین معجه ایل داد مق ذوق معناسنه خواجه کمال بخندی بیت از شربت خامی که شقای
همه جانها ست * بی چاشنی در چشیدن نتوان یافت * عریسه ذوق که فاعل ذواق کاور
چاشنه کیر معناسنه و چغتایده تا آغاغان دیر لر که چغان که فتح غین معجه ایل اوج معنایه
کاور اول اول معروف چقال اغاج که اراسنه ز بلار استوار ایدوب رقا صلا اللرنده اصول
طوبتوب رقص ایدر لر چغانه دخی دیر لر حمید قلندری بیت از شعر او کنند اگر شعر دلبران
هر تار آن ترانه چنك و چغان دهند * ثانی یعنی مرد کوشنده یعنی کار و مصالحند چمد و ساعی
اولان آدم ثالث بر شهر آیدر لر چغانیان که شهر هر قزیده بر محله آیدر حکیم سوزنی
بیت شغل چغانیازانی باده * یکبار زود و باده نمی باید که چغزیدن که یوزن لغزیدن
ایکی معنایه در اول یعنی ترسیدن حضرت مولانا قدس سره بیت در فنا جله شود
فائد هسستیا * پیش نیامد ز بلا کرب و در چغزیدن * ثانی شرفنامه ده التفات ایتک
معناسنه در که چغیدن که کسر غین معجه ایل چخیدن مرقوم معناسنه کذافی المعجم
که چغیدن که سکون فاکو کسرتاء مثناة و یای ساکنه ایل میل ایتک معناسنه در کذافی
فر دنگ جهانگیری که چغسیدن که سکون فاکو کسر سین مهمله ایل معنی چسپیدن عوما
و یای شقی معناسنه خصو صا حضرت مولانا قدس سره بیت نور آبی دال و هم بر آب جفس
چونده داری آب از آتش منفس * قزدرمه معناسنه منفس نمی حاضر در میل ایل
معناسنه ابن سینا * قطعه * سعی در تنقیص قدر خویش کرد * هر که کرد اهل در نکمیل
نفس * باد ها این نفس تا فرمان و شوم * کفمت از حرص بر دنیا بجفس که چغیدن که
کسرتوف و سکون یای تحتانیله قازق و میخ قاتق معناسنه در که چکانیدن که طماتق
معناسنه چکیدن لفظنک متعدي می در خواجه سلمان بیت حدیث خاک دوت راز چشمن
سلمان پرس * که کار اوست درین باب ذکر چکانیدن که چکان که چکیدن لفظنک اسم
فاعل در طمایجی معناسنه و دخی یعنی چکانیدن که چکمان و چکمن که کلاهما بسکون
الکاف یعنی چسپان مرقوم یعنی بالا بوش و زره یلکی معناسنه هر ویدر که چکن که فتح کافله
ایکی معنایه در اول یعنی چکمن مرقوم شمس فخری بیت تاج یا قوت و بطلناق چکن *
یاقت ازین دعای او خرویه * ثانی یعنی اول شب میر نظامی بیت بوعه نیامد چو آن سیمیر
شوم ناله خیز چکن تاسحر که چکیدن که کسر کافله طملاق معناسنه هر نه اولور سه کمال
بخندی بیت با ز آتشی بسینه رسیدن گرفته است * خون از دل کباب چکیدن گرفته است
که چلیدن که کسر لامله کرمک و کومک مثلاً آت کنی کومک و ایت کوکی کرمک و دخی
چلندک ایتک که چان که یوزن همان اوج معنایه در اول یعنی خرامان که چمیدن اعم
فاعل اولور نا زایله صالجبی معناسنه خواجه حافظ بیت شد چمان در چمن حسن و ملاحت
روزی * در کستان و صالینس نمیدیم رفت * ثانی یاله شراب که چمانه دخی دیر لر حکیم
ناصر خسرو بیت شمع و بلبل لحن و دستاها زنند * چون لبالب شد چمان از بلبله * ثالث

جلس خاص معنای منظمی بیت بخاوت سرایش چنان کرده اند * که ذوق وصالش
نهان کرده اند * چه این در معنی خرامیدن صالقی معنای منظمی مصدر در چنان در شهر
اصغر در دروازه لرزان در دروازه آیدر حکیم شغایی در هجو وزیر محمد مؤمن بیت مؤمن عالم
بازی چنان بکبارفت * پاکاری صد در صد کرمان بکبارفت * چنان در معروف و دخی
صف صف بتیس اغاجلرک آرامی کدرگاه اوله و دخی اغاجلی مکان که آلتی چایر اوله مولانا
کسای بیت سروبتان کرده و کاشن خراب * لاله ستان خشک شکفته چن * محمودیه
چند معنای منظمی مسطور در معنی اسب دایر * چیدن * نازایله صالقی شرف یزدی بیت
چو سرو و دامن کسان می چید * چن دامن از شرم بر سر کشید * بوییت معما در اسم نجم
چهار و دخی میل ایتک معنای منظمی عمق بخاری بیت چیدن نت ستوی دشمن برغم من تاکی
بکیر چک بچک و غواء ساغری * تحفه الاحبابه معنی خم خوردن مسطور در * چن *
کسریم لایله بول و غطاء دیمکدر حضرت مولانا قدس سره بیت معنی بول بیت چان نبود
در چهار این چن * لیک نبود این چن مامین * وله معنی غطاء بیت بابلان زاج می بند
چن * مرجع دایر چن خوشتر وطن * وله ایضا بیت کرچه طوطی خود از شکر زند است
زاعرامی چن خرابید * یوریندن فهم اولور که حیوانات زبانه ده مستعمل اولش اوله * چنان چن
فتح نون و جم فارسیله آواز نیر معنی اوق پیانی آتد قه ظاهر اولان صداسی که شایستاب
دخی دیرلرتکم آواز شمشیره فشا فاش دیرلر شخ نظامی بیت زیم چنان که آمد ز نیر *
کفن کشت در زیر جوشن حریر * چنان هنر * فتح نون وها و سکون زاء معجه ایله مقامات
شخ الاسلامه ز رک برکله * تحسین و آفریند رک جمله اولور که آنک تمنند اوله یعنی مثوالقدر
ایو اوله که وصفی ممکن اولیه آنک تعبیرد * چنبر کردن * حلقه رستتاب یعنی ایس بوکنلرک
حلقه سی که آدن بکوروب ربا شدن بوکر و دخی دف و دایره والک و غربال منالون سنه ره
چنبر ایتیک * چنبدن * سکون نون و کسرباء و حلقه ایله جستن لفظنک ایکی معنای منظمی ده
مرادند اول معنی خیز کردن حضرت مولانا قدس سره العزیز بیت حلقه حلقه بر او
رقص کنان دست زنان * سوی او چنبد هر یک که منم بنده تو * ثانی معنی کر یختن حکیم
ابو بیت چنان کر زرد شمشیر که سیرایت او * ز هیبت تو چنبد مکر بشکل مشکال *
* چندان * ایکی معنای منظمی در اول لفظ مرکب در چند ایله آدن اولقدر و اولدکو معنای منظمی
کلی بیک ترک بیت چندان سودم جبین حسرت بر زمین * کین توده خاک را تینک آوردم
ثانی لفظ مفرد در صندل اغاجنه دیرلر حکیم سوزنی بیت هست بر لکلاک چندان و بقم
متقاروپا * پس چرا شد آبنوسی مرد و بر لکلاکجه * مجمع الفرسد ولایت چن شهر لرزن
بر شهر منظم آید * چندان * شفق چندان مرقوم و معنی چنکه که عنقریب ذکر اولور
و دخی صندل ایکی معنای منظمی خاتمی بیت در دنگ و بوی دهرنه چیم کرده روم * ارقم
نجم که در آید * آید * معنی فرقه که رخو شد و اغاجدر که زده دیرلر ولایت حاصل
امام * ثانی شرف منظم * چندان * طعم دنان که می روغن آید ده ایدوب تناول ایدر
* چندان * ایکی معنای منظمی در اسم نجم چنان دید کار در و ستان عمل و مکان

و مکان معنای منظمی در غلبه استعمال ایله مطلق صیق اغاجنه اسم اولشدر * چنبدن * کسر *
نون و سکون پای تحتایله معنی چکیدن مرقوم میرنظمی بیت ز کویش صبا چون وزیدن
کرفت * سرشکم ز دیده چنبدن گرفت * * چوکان * اوج معنای کور اول معروف باشی
اکری براغاجدر که آنکه میدانند طوب اورلر کوی و چوکان متعارف او یوندر بغایت
سواری و ساعشور اولنلر اوینارلر هر بر آدم اول میدانند آت سون مز ثانی یننه باشی
اکری براغاجدر بولاد طوطی با شنه اضارلر پادشاهلرک چتر آساکی لازمند ندر کوکبه
دخی دیرلر سراج الدین سگری بیت ز عنبر بر موش خیزد ز سنبل برکاش چوکان * دلش
چون قبه تازی رخس چون قبله دهقان * ثالث هر باشی اکری اغاجه چوکان دیرلر جمله دن
طبل و کوس طره سی شخ سعدی * قطعه * خردمندان نصیحت می کنند * که سعدی
چون دهل بیوده مخروش * ولیکن تا چوکان میرندش * دهل مرکز نخواهد کرد خاموش
* چوکان * چوکان معنای منظمی در ابن یمن بیت ریوده کوی لطافت بچوکان سر زانف
ز دلبران سخی قد و کارخان من خد * چنان * معنی بسیار چوق دیمکدر میرنظمی بیت
ترجم کن یکی رجان سوزان * چنان شد جور و نازی شاه خوبان * چنبدن * بحر اوق
وله بیت عنان سمنش چو داده کشاد * چنبدن گرفت و رسید چو باد * و دخی میل ایلک
و تفرج انک و فرهنک جها نکیریده معنی چکیدن مسطور در * چنبدن * سکون یا بین
تجانیین و کسرباء فارسیله اول نسنه به دیرلر که ایکی وقعه نك اراسنه اوله * مع الوافی
* چارسو * معروف معنای ترکیب درت طرفدر اکثر بازارلر اوله اولدوغی و چنبدن نصیه
اولشدر ابوالعانی * قطعه * کردم اندیشه چارسو رفتم * که خرم طالع فروشنده *
طالع بدین که هم آجا * کس ندیدم شود فروشنده * همه اهل خرد بچم زمان * هر
طالع خرید کوشنده * چارو * خم راه مهمله ایله اوچلک معنای منظمی و ما غله اوچلکی
خصوصا وله بیت شهنشاهی که ادنی لطف وجودش * زرو سینی دهد مردم عیارو *
* چاکسو * سکون کاف و خم سین مهمله ایله صباه رنگ بردارودر کافور ایله آمخته
ایدوب کوزه چکرلر معنی بیت جود تو سود دارد بر عات نیاز * چونانکه سود دارد بر چشم
چاکسو * چاکشو * شین معجه ایله معنی چاکسو مرقوم کذافی التفه و فرهنک و فانی
* چاه کو * غزلخوان و خوانند چاه شعر و غزل معنای منظمی در کو کوشنده معنای منظمی در
* چاو * صدای شایع معنای منظمی ترکیب دخی استعمال اولور و رسوز خلق بینند شایع
و مشهور اولد قه فلان سوز چاولندی دیرلر دخی مقو آدن سکله شمش آنچه در زمان سلفه
اوز بک پادشاهلرینک بری بر حلقه خزینه سنک مضایقه سی اولور اول زمان اختراع ایدوب
رایج ایلش کذافی تاریخ و صاف اول عصر شعر اسنک بری دیشدر بیت چاو اگر در جهان
روان باشد * رونق ملک جاودان باشد * چاو چاو * سرچه و اکابکر قوش بچغرلر اور کدک
و دخی شکاری قوش کوردک چغر شد قلینه دیرلر شمس غزی بیت بی خانمان و بی زن
و فرزند دشمنش * کجشک وار دارد بیوسته چاو چاو * چاو چاو * سکون ها و خم چیم
فاز سیله معنی چاووز مرقوم قوی پا ک ایلک آلان وقعه چقار جق چنگال * چوچو

عظم باه فارسیله سکود مرفی میرنظمی بیت چنان سر نیز بود چهوی نیزه * چو صوزن
بکدراند بی ستیزه * چتو بی خیم تاه مثناه ایلده پرده معناسنه حکیم زاری قهستانی
بیت دکر ریاحین چون دختران دامن کش * گرفته کردخوانین کل ز رشک چتو چربو بی
سکون راه مهمله و خیم باه موحد ایلده ایکی معنایه در اول بهمنی چریش مرقوم ثانی یعنی
چربی یعنی یاغلی استاد لطیفی بیت بدو کتم نکاریناچه باشد که مراباشی * که هستم در غمت
سوزان چو بر آتش نهی چربو بی چرغون بی سکون راه مهمله و فتح غین معجه و خیم نوله
ایکی معنایه در اول شراب ظریفی مرینه اولور سه ثانی برکونه دلپسند سازد رایکی معنایه
تریب اوزن ابوالمعانی * مسط * ساقی به برجامی از چرغون در بزم کی * زن چرغون مطرب
به فی عیشی کنیم رخم عدوی چرند و بی فتح را و سکون نون و خیم دال مهملتین ایلده استخوان
نرم که شانه دید کبری کونک او جند و کوسه اولور عربید غصروف دیرل خمتین ایلده
کذا فی الصحاح * چشم آرو بی اول الف بمدوده ایلده اول نسنه در که دفع چشم زخم ایچون
عله کتور یله آدم ایچون و یا خود حیوانات و یا زراعت و یا باغ یاغچه و خانه و سرای
ایچون ایدر لیسید حسن غزوی * رباعی * ای سرتاپا بنازکی سر دشتی * از جمله نیکوان
توخوی توبی * بر حسن و جمال پیش می افزاید * چشم آرو چو چشم بر روی نهی *
شیخ آذری بیت اولیارا که هست حسن نکو * این ملامت کنند چشم آرو بی چشم کاوی
بر نوع رنگین کلد رقبو قمری چشم کاو میشن دخی دیرل زومل بر نوع آری و آیدار لطیف
ار که دیرل عربید اکا عین البقر دیرل * چشمه ترازو بی ترازونک کبوتر یکدوکی سوراخی
عربید عین المیران دیرل ابوالمعانی بیت شد چو چشم ترازوی چشم خونیم * شده است
هر مرثه ام چون کبوتر میزان * چغوی خیم غین معجه ایلده بیقوش جنسند بر قومند
اکا کلیت ایلده مشایخی وارد در ابوشکور بیت اگر بازی اند چه قوم نکو * و کرباشه سوی
بطان مبر * لغت خرسایند اما فرهنگ حسین و قانی ده یعنی کجشک واقع در جمع الفرصد
دخی اولده در * چکاوی کاف عربیله چکاوک مرقوم معناسنه حکیم فردوسی بیت چنین گفت
با کرد جنگی * او * که ترجون عقابی و من چون چکاوک * شمس فخری بیت بر شاخسار مند حسن
طوطی طبع من * بردست در حق سبق از بلبل چکاوک * مجد مکر بیت شاه از فر سایه
معمار عدل تو * همسایه عقاب گرفت آستیان چکاوک * بر حلال دخی حکیم فردوسی بیت
بد انسان که شاهین رباید چکاوک * بود آن کرانمایه تاج ز او * چکاوک خیم کاف عربی ایلده
مطربلک سازه اور دقلری زخمه یه دیرل میرنظمی * هروی بیت مهیا شد بزم خاص شهنان *
سه تازی چکوز دچو خنیا کران * و چکله مرقوم معناسنه ده مرویدر * مع الهاء * چا بله بی
کسر باه فارسیله و باه موحد ایلده ده مرویدر کل معناسنه در کذا فی الجمع * چا بله بی
کسر جمیع جمیله چارق معناسنه ما و را به النهر لغتی در مسعود سعد سلمان بیت کبر کردندی
مه برکتفشان فی کوردین * صدر جستندی مه در پایشان نه چا بله * چا آینه بی بر نوع
جبهه در که دوت یاسی تا بورغه می اولور * چاربان بی معروف درت پارچه اغاج در در قاصد
الزنده بزینه اورب رقص ایدرل * چارچوبه بی درت اغاج که قایود و بخریه نصب

نصب ایدوب قنادلین اکا میخلرل * چارخانه بی دیار هجده معروف درت خانه لی ۳ ۴ ۳
قرغاندر که ایچنده درت نوع طعام بشوردرل اکثر تفرج و باغ و باغچه مسیره بر لره
کندر کارند کوتوردرل و بر نوع سنیدر اول دخی درت خانه لیدر شکم میرنظمی بیت سفایش
چنان بر خواص و عوام * بجار خانها را کشید طعام بی چارخایه بی دلیر و شجیع دیمکن
کنایه در و تابع هوای نفس اولوب متعدد عورات و جواری طو تانه دخی دیرل شکم امیدی
بیت پیرانه سرکه قد امید و دوتاشد * از چارخا یکی دوسه جا کتد اشک بی چارده بی
اظهار هایلده اعداد ده اون درت و ماهلک بدر اولد و غنه ده دیرل خواجه حافظ بیت می دوساله
و محبوب چارده ساله * همین بسنت مرا حبت صغیر و کبیر * و کال کامل معناسنه ده کلو ده ولانا
هاتنی بیت مرا آنچه از چارده داد دست * که نتواندش دور کردون شکست بی چار شنبه
اظهار هایلده هفته نک در دخی کونی بی چار کامه بی یور غه آت حکیم خاقانی بیت اساقیا
اسب چار کامه بران * تارکاب سه کامه بستانیم بی چارمر چاره بی ایکی معنایه کاور اول
یعنی مرحله ثانی ملاو دانشمند معناسنه ابوالمعانی بیت باده میخورم کن ریاضه چون * وادظ
و شیخ و چارمر چاره بی چاره بی اوج معنایه کاور اول یعنی مدد چغتایده ازمان دیرل میر
علیشیر بیت اولتور رهبران تونی اولسام هم ارمان قالمای * توشام پیرابام وصالکنی
کورب * ثانی حیلده ثالث یعنی یکبار بی چارده بی زاه فارسیله بخش و عبت معناسنه در
بی چاشنکاه و چاشنکه بی کلاهما بفتح الکاف الفارسی قوشلق و قی که چاشت قوشلقدر
و کاه و قدر عربید فخی دید کاری زماندر بی چاشنه بی قوشلق یکی که چاشت معلوم
و آخرند کی ها اختصاصیه در یعنی اول وقت مخصوص اولان یک اولور بی چاله بی فتح لامه
اول چقور که اوزرینه دز کاه قویوب جلا ملایا قلیز او زادوب بر طفور لرغله قویلق قویلیه
دخی دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری بی چامه بی شعر و غزل معناسنه حکیم فردوسی بیت
یکی چامه کوی و یکی چنک زن * یکی پای کوبد شکن بر شکن * و بمعنی داستان بیت
بدان چامه کو گفت کای ما هروی * بپرد ازل چامه شاه کوی * و دخی قوت و قدرت
معناسنه کور میرنظمی بیت نوشتن چاره نامه ندارم * نشینم یا الم چامه ندارم بی چانه بی
فتح نون و اخفاء هایلده اوج معنایه کاور اول ز نحدان معناسنه حضرت مولانا قدس سره
بیت شکر حق کوید ترا ای پیشوا * آن لب و چانه ندارم آن توا * ثانی ترکیب چکه چالیدی
دیدکاری معنایه که ز فراومنه دخی دیرل میرنظمی بیت و فکر دشر را بهانه کند * مکن
باور اوارا که چانه کند * ثالث اتمک ایچون کسلس خیمیکه زواله دخی دیرل کذا فی فرهنگ
جهانگیری بی چاوله بی سکون و او و فتح لامه کل خوش رنگ معناسنه کذا فی الجمع بوم معنایه
اسمه دعه صبری بیت همه بوستان سازی از دشت و راغ * چمنهاش پر لاله و چاوله بی چاه بی
مطلق قوی در کرک صوبی اولسون کرکسه صوبی اولماسون بی چاه یوزه بی قوی دن
قوغه چقار حق چنکل و دخی بکره ایچند اولان دمور که انک اوزرنده دوزخ عربید خطاف
دیرل اغاجدن اولسه قعد دیرل بی چپاره بی فتح باه فارسی و راه مهمله ایلده جامه کهنه
معناسنه در بی چپله بی سکون با و فتح جیم فارسیین ایلده یوز اوزرنده قایمغه دیرل عربید

و حلقه دیدکاری معنایه خلایق و خلاش و غرائج دخی دیرلر کذا فی شرفنامه بومعنایه میر
نظمی بیت در همه جا اونشود در خله * راست روان بود چهل * خله یول ضایع
ایتم کردی چیه فی فتح باغ در سیمه ایکی معنایه کاور اول صولاق آدم و حیوانه دیرلر آدم
صول الن صایع کی قوللنور و آتک صولاقی صوچکرکن اول صول الن صویه قور بیطار نامه ده
مشطوردوز بر معنایه دخی زغر کو پیکه دیرلر بعض آوجیار زغر چه آدقورلر و قوفی اولینلر
مکر دوب چاپد و غی اجلدن صانورلر اول آدایسه چیه دن غلط اولوب زغر معنایه اولور
بومعنایه میر نظمی بیت بر سه رسته رادویند هر سو * دران چون چیه کرده اند جستجو *
کی چیمیره فی کسر باغ فارسی و سکون یای تحتانیله معنی آماده شدن و مصاحت ایچون بریره
ککک معنایه شمس خیزی بیت برای ساز کار دولت او * کواکب دایود دائم چیمیره
و حکیم قطران ارموی بیت سحر کاهان زندتد و تیزه * وزواشکر کند سر پاچیمیره *
فی چیمیره فی کسر باغ معنایه سکون یای تحتانیله جمع الفرسده معنی دوزده و شرفنامه ده
معنی کوشیده مشطوردوز کی جرابه فی فتح باغ و باه مو حله ایله سوداوز زنده بغلنن قبیق کذا فی
شرفنامه فی چراغواره فی فتح رایش و و او و سکون خاه معنایه ایله اول طرف کدا یچینه چراغ
قورلر چراغواره دخی دیرلر سیف اسفرنگی بیت در شب قدر چاه توروح الامین نظاره کرد
این متن و سه قریبه رادیلر چراغواره فی چراغیایه فی ایکی معنایه کلور اول معروف چراغدان
معنایه که چراغ ایله دادن مرکب در طرف قندیل معنایه ثانی اول آتیه دیرلر که ایباغ
اوز زینه قلوب اللین یوقار و طوتار میر خسرو بیت براق همت والای تو بکر مروی
چراغیله کمان رسم بر جست بتان فی چراغبره و چراغوره فی کلاما بفتح الراء الممله و سکون
الغین المعجمه معنی چراغیایه کذا فی الحمودی فرهنگ جهانگیریه فنار معنایه در فی چراغله فی
سکون غین معنایه ایله یلدز بوجکی کرم شبتاب دخی دیرلر نیازی بجازی بیت شب چراغک
چراغله شبتاب * کرمکی کو بود شب افروزان فی چراغوان فی معنی چراغواره مرقوم حکیم
انوری * قطعه * این آبکینه خانه * کردهون که روزوش * از شعلهای آتش الوان مزینست
باد اچراغواره * فراتس جا تو * تا هیچ در قتیله خورد شید رو غنست فی چرب روده فی
بنجهوش و یاغدا قاورلش ایچی طولش بغرسق غریبه نقائق دیرلر فی چراکه و چراکه فی
کداما بفتح الراء الممله و ذوق الفارسی و اظهار دایله اوللاق که عربیه مرعی دیرلر فی چربه فی
سکون راه ممله و فتح باغ مو حله ایله معنی چرخه معنی چقرق و اغر مشق و خرطی و توزق فی چرتیه فی
سکون راو فتح تاء مشناه ایله لون و رنگ معنایه که چرده دخی دیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری
فی چرخ غله فی تار لادن خرمن ریخته غله چکدکاری قاکلی که چرخ قاکلی و غربیه دخی
دینک کی ذکر آمدی میر نظمی در تعریف دیوانه * خس و خاشاک بر سر بود دوی *
سرسن چون چرخ غله بود کوی فی چرخله فی سکون راه ممله و فتح باغ معنایه ایله بر او تدر
ترکیده کونیک دیرلر بعض نسخه ده چیکینه دیرلر و بعضنک قالوغان دیدکاری اوت که عربیه
شکافی دیرلر فی چرخه فی سکون راه ممله و فتح باغ معنایه ایله چقرق دیدکاری که عوارث و سائری
ماسویه و قله ایلاک صادرلر و اغر مشق و توزق معنایه که قاصر غده دیرلر فی چرده فی سکون

سکون راو فتح دال میملتین ایله رنگ و لون معنایه در قره یاغز آدمه سیه چرده دیرلر خواجه
حافظ بیت آن سیه چرده که شیرینی عالم باو ست * رخ زربالب خندان دل خرم باو ست
ودخی اصل اولین آتیه دیرلر محمودیده اگدش آتیه دینلر و کی مشطوردوز فی چرخه فی سکون
راه ممله و فتح باغ معنایه ایله معنی چرده مرقوم و دخی سبز رنگه دیرلر بعض نسخه ده سیاه مرئی
اولانه دیرلر و شرفنامه ده اچق قوله آتیه دیرلر فی چرخله فی سکون راه ممله و تون و فتح
غین معنایه ایله ایکی معنایه کاور اول معنی چراغیایه ثانی قیون بغر سنی که برنج و قیمة ات ایله
طولد و دیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری فی چراکه فی کاف فارسیله سور کون آوی طاباب
آملی بیت بصحن دشت چو حکم شکار چرکه نمود * زمین چو کوی در حلقه سوار افتاد *
مولانا هاتفی از تمور نامه بیت چو صفهای چراکه بهم داد دست * شد آن پیکران دشت
دیوار پست * مقدم نشینان درگاه شاه * همه چرکه آرای آن صیدگاه فی چرمه فی سکون
راه ممله و فتح باغ معنایه اسب عموما حکیم اسدی بیت برانکیت بس چرمه * کرخیز * در افتکند
برهندوان رستخیز * و قوله آتیه مخصوصا حکیم فردوسی بیت بپوشید سهراب خفتان
جنک * نشست از چرمه سنک رنگ * مجموع الفرسده اسب معنی و محمودیده اسب کبود
واقعدرو فرهنگ جهانگیریه اسب خنک در حکیم خاقانی بیت دوا سبه در آوی ورکابی
در آور * کز و چرمه صبح بکران نماید فی چرخله فی فتح راه ممله و سکون نوبه عواما چارپا
حیوانه اطلاق اولنور معنایه اولایچی دیمکدر تنکم عواما طیوره پرند دیرلر کاهی
علی العموم یاند چرخله و پرند یارلر شاعر کفیه بیت کند کز را جله پرند * بدشت و کوه حرا
راچرند فی چرویده فی سکون راویای تحتانی و کسر و او ایله چاره استمک معنایه شمس
خیزی بیت دولت و نصرت و سعادت را * نیست کاری بغیر چرویده کی چریده فی چریده دن
اسم مفولدر و معنی مجرد یعنی مال و انوابد علاقه سی اولینه دیرلر فی چرده فی سکون زاه معنایه
و فتح دال و راه میملتین ایله درت معنایه کاور اول چکر کیده مشابه رجانو در ثانی چفرغان
توی دیدکاری قوش ثالث اغز ایله صقلی و یرمک رابع ابجه آوازه دیرلر فی چرده فی
سکون زاه معنایه و فتح دال ممله ایله چرده مرقومک درت معنایه ده مراد قدر فی چزه فی
فتح زاه و اخفاء عایله در سنه نک ایچی مثلاً اعاجک اوزی و اکا بکر در سنه ده دیرلر بعض فرهنگ
چادر معنایه مرویدر فی چسیمیه فی سکون سین ممله و کسر باغ فارسیله میل ابلش
واکلس و موافق مناسب از لاش معنایه میر نظمی بیت دران خل و خط و زخسار کاکون
دلش چسپید و عشقش بود اقرون فی چسته فی سکون سین ممله و فتح تاء مشناه ایله
ایکی معنایه کاور اول نغمه معنایه میر خسرو بیت چسته میزدیلبل از شاخ و همی
نالید زار * نه ست بر پا سروکان چسته اوراد و گرفت * ثانی ساغر معنایه وله * مثنوی
نیر آهو کشش زدی بصیر * نغمه آهوان آهو کیر * زان پی نیر میزدش هر سو * کله کوز
و چسته آهو * خنده ایله حیوانات شیردان معنایه در کذا فی فرهنگ جهانگیری فی چشم راه
یعنی منظر کذا فی شرفنامه ده بومعنایه میر نظمی بیت چشم برآمده بشب تاسع * جز بخشاش
نشد جلوه کر فی چشم دله فی معنی چشمان مرقوم فی چشم زده فی کوزدکش آدم اولسون

چیهوان اولسون استعاره طریقیله ایشتی مرادی اوزره اولکانه دیرلر زبازد طرفاداز
کی چشم کاووله بی اول کوزه دیرلر کایری اولوب بیاضی چوق اوله کذا فی شرفنامه چشم فراخ
معناسنه عین بقره نوعه شایه اوله در کی چشم کشته بی خم کافله ساشی کد عربیه حول
دیرلر استاد عربی بیت هجا کر دخت پنهان شاعرانرا * قریع آن کور ملعون چشم
کشته بی چشمه بی بکار معناسنه عربیه عین دینلور شیخ سعدی بیت درین چشمه
ما بعی دم زدند * برفتند ناچشم برهم زدند * وله بیت هر جا چشمه بود شیرین * مردم
و مرغ و مور کر داند * چغته ای اشانه بولاغ دیرلر لطفی دیوانه بیت کوزوم خیالی
خیلیغه روشن حرم ابرور * آری بری بولاغ یاشید اسقیم ابرور * بر معناسی دخی ایکنه
و چوالد و زداوکنه دیرلر شمس خیزی بیت بود چو چشمه سوزن بچشم اعدایت * زبص
بلا و محن عالمی بدین فرخا بی چغاله بی فتح غین معجه و لامله طیور جمعینی رده اولسون هواده
اولسون شمس خیزی بیت اگر نخبیر حکرا و هوادا * کند از سبیل خالی و چغاله بی چغاله بی
فتح غین معجه و میله شعر و غزل و قصیده معناسنه ابوالمعانی بیت زعتر که نوشتست قضا
صنعه اوراق * مرغان بسخر خواند بر انجار چغاله بی چغاله بی فتح غین معجه و نوله اوج
معنایه کاور اول معروف یاریق اغاجدر جلاجل پهلارینی ار اسند حکم ایدوب رقا صابر اللرنه
اصول طو توب رقص ایدر لر حضرت مولانا قدس سره بیت این خانه که پیوسته در و چنگ
و چغاله است * از خواجه پرسید که این خانه چه خانه است * ثانی موسیقی بر پرده
آدید مجیر الدین بیلغانی بیت مطرب عشق میرند مردم * چنگ در پرده چغاله دل *
ثالث فرهنگ جهانگیریده مرد کوشنایه دیرلر کی چغره شته بی سکون غین و شین معجبتین
و کسر راء مهمله و فتح تاه مثناة ایله ایلک یوماغی که ایکنه صارلش اوله زغونه و فرم و کیهسته
دخی دیرلر کی چغرنده بی سکون غین معجه و نون و فتح را و دال مهملتین ایله یعنی ترسند یعنی
قور قبیجی کی چغرنده بی سکون غین معجه و یای تحفانی و کسر راء مهمله ایله یعنی ترسید یعنی
قور قدس حضرت مولانا قدس سره بیت چند گردید چود و لایب درین بحر عذاب *
سرفرورده و چغرنده چو یوتیارید * مجمع الفرسد یعنی التفات کرده مسطور در کی چغزابه
و چغزازه بی کلاهما بسکون الفین و فتح الزاء المعجبتین قور بغه که چغز و وزغ و غوک دخی
دیرلر عربیده طحلب دیرلر کی چغزبازه و چغزواره بی کلاهما بسکون الفین و الزاء المعجبتین
یصوصون که صوکنار لنده یشل نمند در و صوییه زنده دخی اولور جامه غوک و بر غمه دخی
دیرلر شیراز بار چل بک و هند پلر سوال دیرلر کی چغنه بی سکون غین معجه و فتح نوله چغانه
مرقومک معنای اوانه میر خسرو بیت بیا مطرب آن چغنه کز بک فغان * کشد زاهد از
بسوی معان کی چغواره بی معنی چغزواره مرقوم کی چغاله بی فتح فاولامله معنی خیل مرغان
یعنی قوش سوریمی حکیم ناصر خسرو بیت آمد تا زان زهند مرغ بهاری * روی نهاده
بما چغاله چغاله * حکیم اسدی بیت پرا کنده کردون و همامون همه * زمرغان چغاله زمرغان
رده بی چغنه بی سکون فاولامله و فتح تاه مثناة ایله بشب معنایه کاور اول معنی سر کوسفند یعنی
قیون باشی شیخ نظامی اسکندر نامه ده یازد که اسکندر ذو القرنین اولوقت زنکیان اوزرینه قین

یقین اولور قن طرایه اسکندر رایله طرایه زنکیان ایچون جنک و قتال مشتعل اولوب غلبه
طرف زنکیانه ال ویردی مغلوب بیه باعث خوف و هراس لشکر اسکندر ده واقع اولدی
اسکندر بیه حاله واقف اولد قن طوطیانوش حکیم که علم موسیقی ده کمال مرتبه مهارتی و ارادی
پادشاه زاده زنکیان پانکر قننه کونپردی و صلح طلب ایلدی پانکر امرایادی طوطیانوشی
قتل ایلدیلر و قانی بر طشت ایچنه قویوب پانکر اوکنه قودیلر پانکر طشتی الیه آلوب اول
قانی ایچون بوحالی طوطیانوش ایله کیدن آدم لردن بر قانی اسکندر لشکرینه ایرشدن یروب
اشاعه ایلدیلر لشکرک قلبنه خوف و هراس زیاده مستولی اولغله اسکندر بوحادثه دفعی
ایچون امرایادی زنکیلر لشکرینک اطرافندن بر قاج زنکی طو توب کتوردیلر فی الحال
برینی قتل ایدوب اول برلینک اوکنه بشورب باشتی اسکندر اوکنه کتوردیلر و اسکندر
آشچی باشیسنه تنبیه ایتشیدی که مخفی بر قیون باشتی بشورب و تربیه ایدوب زنکی
باشی دیو اسکندر اوکنه کتون اسکندر دخی اسیر زنکیلر اوکنه باشی سیوب اسیرلری
صنعت ایله قاجوردیلر آنرد دخی عسکرلرینه وارد قن اسکندر آدم باشتی اسکرری بادام کبی
یدوکن سویلدکن زنکی لشکرینه اسکندر لشکرندن زیاده خوف استیلا ایدوب فی الحال
مغلوب اولدیلر بوحکم نظم ایدوب دیرک بیت چنان میخورد زنکی خام را * کد زنکی خورد
مغز بادام را * معنای چغنه نک ثانیه خیمه یعنی اکلشدر اثر الدین اخسینیتی بیت
ای بسا شب که تودر خلوت من تا بهر * از قرچغه خود حلقه در ساخته ام * ثالث
یعنی تهمت کمال اسمعیل بیت من برضا و تربیت کیسه دوخته * حساد مینهند بتقریب
چغنه ام * رابع یعنی برابر و قرین حکیم انوری * قطعه * خدا پکان بزرگان و پادشاه صدور
که با نفاذ تو هست از قضا فراموشم * یکی ز آتش جور سپهر بازم خر * که از تجاسر آن
همچو دیک میجو شم * عجب مدار که امروز مرا دیده است * دران لبچه که تشریف
داده دو شم * زهر خمر و سیارگان همی خواهد * که عشوه مجرم وان لبچه بفروشم
دکر نه چغنه نهد با قبا کای خویش * همی بر آید ازین غصه دمیدم ووشم * خامس
اوزم اغاجنی قالد رمق ایچون ایتدکاری چارطاق که عربیده عریش دیرلر کی چغنه بی
سکون فاولامله ایله بخود دیده چغنه مرقومک معنایینه مراد قدر کی چغرنده بی
باب سابقه مرقوم اولان چغرنده معناسنه در کی چغسید بی سکون فاولای تحتانی
و کسر معین مهمله ایله یا شمس معناسنه در کی چکابه بی فتح کاف و باه موحد ایله کزینه
کا زان یعنی قصاص طوقاغی ابوالمعانی بیت کازر در هر میرند مردم * بر سر من چکابه محنت
کی چکاده بی فتح کاف و دال مهمله ایله ایکی معنایه در اول یعنی تارک سر و ما شیخ عطار
بیت پیش سر سبزی خطت جوقلم * عقل کل بر چکاده می آید * وله بیت نخستین پیش
میدان شد پیاده * قدم غرقه در آهن تا چکاده * ثانی معنی سپر کذا فی فرهنگ جهانگیری
کی چکاسه بی فتح کاف و سین مهمله ایله یعنی خار پشت یعنی کرپی که در پکاسه و سیجول
دخی دیرلر بر جاور در اباق دکنلری اولور اوق کی اطرافندن طو توب اسنینه انا پیک یایدن چقان
اوق کی آتیلور هندی لسانده شاه و کیلانی لسانده خون دیرلر کی چکاکه بی کاف اول

هر قی ثانی بحمله قیور و زده سی که کایندی اکا اور لر میر نظمی در نصایح بیت چکا که وزن
بردوت ناکسان * ز اخسان حق آیت میهمان * چکا که فی فتح کاف و لام ایله طمله که
عزیم قطرات دیر لر وله بیت سزه سیلاب خون با آه و ناله * سرشک دیده بتدشت
از چکا که فی چکا که فی معنی چغامه مرقوم یعنی مشهور و قصید ابوالمثل بیت چو کرد آ که
خواجه ز حال و نامه من * بشهریار رساند سبک چکا که من * استاد لیبی بیت همه
پوچ و همه خام و همه سست * معانی از چکا که تاب سازند * چکا که فی چکا که مرقوم
معنا صند در که چکا و دخی دینا و استاد منوچهری * رباعی * بر دل دارد دلاله یکی داغ سیاه
دارد من اندر ز نخش سیمین چاه * برفق سر ز کس بر ز دکلاه * برفق سر چکا که و یک
مشت کیه * چکا که فی سکون کاف و فتح راء مهله ایله ایکی معنایه در اول صودن پھر ایان
قطره ارد که عربیه رشده دیر لر حضرت مولانا قدس سره بیت هفت دریا اندر و یک قطره
جمله راه سنی ز موجش چکا که * وله قدس سره بیت پای آهسته نه که تا بجهد * چکا که
خون دل بهر دیوار * ثانی کو یک که عربیه زید بر لر فتح زا و بایله * چکا که فی سکون کاف
و فتح زاء معجه و باء موحد ایله دخی کو پو کدر زید معنا صند در * چکا که فی سکون کاف
و فتح سین مهله ایله ایکی معنایه در اول طغان اوتراغی معنا صند در حکیم زاری قهستانی
قطعه * زاری اگر دیده باشی کنی * که غماز را محرم را ز کرد * چنان دان که از قوم نصرانیان
چلیپا کنی چکا که باز کرد * ثانی خرده و کوچک اولان نسفله رنه او اور سه * چکا که فی
یوزن نکه طمله که چکا که و چکا که دخی دیر لر * چکا که فی کسر کاف ایله ایکی معنایه در اول
چکیدن لفظندن احم مفعول و ثانی کر ز که عربیه عود دیر لر شمس فخری بیت چکا که
توز مغز بلان کند اعلام * حسام توز سر دشمنان دهد پیغام * چلان کوه فی ولایت یمن
بر طایغ آیدر حکیم زاری بیت بکوهی بر ست از تشویش انبوه * که خوانندش در ان کشور
چلان کوه * چکا که فی سکون لام اول و فتح میم و لام ثانیه را بکان معنا صند حکیم ناصر
خسرو بیت علم حق آنست از انس و کس غنان * خامه راده جمله عالم چاله * چکا که فی
کسر لام و سکون یای تحتانی ایله زهیکه انکشتدانه دخی دیر لر * چانه فی فتح میم و نوله
یعنی میاله طالب آمل بیت زمان صراحی مشرب نهاده بر طاقی * کسر و هر چیدن چانه
میطلب * شمس فخری بیت حریفان ظفر ادر حیت * بیاد او بود جام چانه * چکا که فی
سکون میم و زاء مهله و ضم جیم فارسی ثانی و فتح غیت معجه ایله یعنی تازیانه مجودیده
یعنی کره تازیانه و ادات الفضلاده رشته تازیانه معنا صند و جمع الفریده مطلق
تازیانه واقع در * چکا که فی سکون میم و فتح سین معجه ایله یعنی چشمه استاد فرخی بیت
عدو چون تیغ او بکند تش را جان زیار آید * اگر چه چشمه حیوان عدو را در دهان آید *
* چکا که فی فتح میم و سکون نوله اولایی حیوانه دیر لر چرنل کبی * چکا که فی کسر میم
و سکون یای تحتانی صالبحی معنا صند خرامیه کبی کذا فی الجمع و المشتکلات و اوزم چکا که
معنا صند ده رسید نظر در * چکا که فی سکون نون و فتح باء موحد ایله کر زینه کازران
یعنی قصاب و قباغی ابوالعانی بیت هر کد او نیره کند آب روان و صافی * هر دمنس کا و زکردون

ز کردون برش چنه زند * جامع اللغة ده قیوطی اغی معنا صند مسطور در * چکا که فی فتح کاف
آدمه کفایت اید چک قدر نسند طعام اولسون غیری اولسون کذا فی شرفنامه * چکا که فی
یوزن بنده دو کج و قبی معنا صند در کذا فی نعمه الله * چکا که فی سکون نون و فتح کاف
فارسیله چکا که مرقومک جمیع معنایله مترادف در * چکا که فی سکون نون و ضم کاف
فارسیله اوج معنایه کا و اول چکا که معنایه معروف اولان ساز معنا صند در مسعود سعد
سلیمان بیت جز در ابرشاخهای خم گرفته لحن پای * باد را از برکهای خشک بانک چکا که
ثانی بچه آدم و طیب و ثالث قلاب معنا صند در کذا فی فرمک جهانگیری * چکا که فی فتح
نوله حنک اسفل که چانه و ز فرو مننه دخی دیر لر ترکیله چکا که دید کاریدر * چکا که فی راه مهله
موقوفه و فتح تاء مثناة ایله مزامیر نوعندن بر نوع مزمار در کذا فی محمودی * چکا که فی
مشیر دان و بر طعام آیدر * چکا که فی دور حصه و درت دانه اولان نسندیه دیر لر
* چکا که فی یوزغه آت واسب رهوار معنا صند نیز کامه و نیز و و چا کانه و چاکی
دخی دیر لر * چکا که فی یوزک جمله سنه دیر لر بالای پیشانی دن اسفل ذقنه و ارنج شیم سعدی
بیت بچهره چو آتش بعارض چو آب * فروزان ترا ز ماه و از آفتاب * چکا که فی مدلولی
اولان یوز معنا صند معروف در قزل بکر لو اولان آفتاب چهره و بیاض بکر لویه ماه چهره
دیر لر کاهی مشبیهی تقدیم ایدوب چهره ماه دیر لر حکیم فردوسی بیت بدینسان همه کفتش
ای چهره ماه * همه کردیوسف بهر سونگاه * و صورت دخی چهره دینلور تکم عرفی
بیت چهره یاز جهان رخت کشد چون بحمل * شب شود نیم رخ و روز شود مستقبل
* چکا که فی فتح ها و دال مهله و سکون نوله پھر ایی معنا صند در * چکا که فی مخفف
چاه در * مع الیاء القحطی * چا پاتی فی فتح باء فارسی و کسر تاء مثناة ایله شرفنامه ده اتمک
نان معنا صند مرویدر اما فرمک جهانگیریده نان فطیر یعنی مایه سز اتمک که ال ایله یوفقه
و یاصیاننش اوله چپاتی دخی دیر لر حکیم سوزنی بیت غلام کنجد و کی و قیهای تنک *
زهی بچهره چا پاتی و لب کرده * چا بکی فی ضم باء موحد و کسر کاف فارسیله یوزغه آت
یورید که چا یک کند و کندن تعبیه اولنش چهار کامه و چا کامه دخی دیر لر میر خسرو بیت
داد باحسان روی پرورم * چا بکی خاصه و بدره زرم * چا پی فی کسر جیم فارسیله غایت
ایو یایه دیر لر که اکثر بیاض توز لو اولور زیرا یایک اعلاسی چاچ شهرن استامکه کان چاچی
مشهور اولمشدر * چا کوشی فی مخصوص درت کوشه لوسراب ظریفدر مرور ایامله
هر شراب طرفنه علم اولمشدر ابو الحسن شهیدی بیت چا کوشی و چا کوشه باغ *
کر بدست آیت فرومکدار * چا شتی فی سکون سین معجه و کسر تاء مثناة ایله قوشلق
یکی معنا صند که اخشام بکنه خفتی دیر لر میر نظمی * مثنوی * هر کداده عیال و زن فرزند
بی شک اورا برنج و درد افتند * کر کر زدن خانه تشکفی * که بخوانند چاشنی و خفتی *
* چا شتی فی سکون سین معجه و کسر نونه مجودیده یعنی دلیل و نمودار و حفت و مزه
معنایله اما مشهوری طعامدن بر مقدار آلوب لذتی تجربه ایتکه دیر لر مولانا جامی بیت
عکس لب بر جام می نمای و انکه خوش بنوش * شربت ناخست این را چاشنی از قند کن

في چالي في معنى چال مرقوم كه بر قوش آيد و در في چاولي في سكون واوايله معنى غله بر افشان كه
چچ دخی دیر لر بغدادی صایتن اورلش طبق در بمحاق اطعمه در جنگ زرده پلاوبا بغرا
بیت فرستاد یرلغ بهر کاوی * که بافتد بهر سپر چاولی في چاهجوی في سکون هاو ضم
جمله دمور چنگال که قیودن قوغه چقار لر کال اسمعیل بیت چاهجوی سر زلف کچ تو
راست کتم * مکر آرام دل از چاه زنجندان بر سر في چای في مشهور قرمزی نسنه در بشورب
ایجنه شکر قیوب قهوه کبی ایجر لر غایت هاضم دیزار عجمه قهوه یرینه استعمال ایدر لر
في چبانی في فتح باه فارسيله تکبني و قلاش معناسنه مولانا وحشی بیت بهر جا هر ساز
و نکته پرداز است در عالم * زعریانی بود در جامه زندان چبانی في چرخي في بر نوع ابریشم
جامه در اطلس چرخي دیر لر کذافی شرفنامه في چشم فرنگی في کوزلکک اعلاسی فرنگستاندن
کلدوی اجلدن اسم ایشلر میر نظمی بیت چنان از دور دید آن شوخ و شنگی * مکر
در چشم کرد چشم فرنگی في چغتای في ترک پادشاه لرندن بر پادشاه و یا خود بر قبيله نامی در
مولانا هاتقی بیت دران وقت از نسل چغتای خان * نبود آنکه بخشد جهان را امان * تیمور
اول طائفه دن اولق فهم اول نور و له بیت دایران چغتای خانی لقب * زلب نقش بستند
خاک ادب في چکانی في کاف فارسی مشدده ايله بر نوع جزیره در کذافی فرهنگ جهانگیری
في چکی في بوزن یکی مخفیان معناسنه در في چماچی في سکون نون و کسر جیم فارسيله
اول شراب بر دلخیزد که بوغازی تنک و شکی فراخ اولور کذافی فرهنگ جهانگیری في چمانی
ایکی معنایه در اول ساقی دیمکدر ثانی مستانه صائفه دیر لر کذافی شرفنامه في چندی في
نقد دیمک اولور ورتاج معناسنه ده کور لغت اولک ایکی معناسيله بولغتك مثالی ابوالمعانی
بیت چمانی خور و در بزم دی شب * چمانی کرد چندی از سرناز في چنگالی في سکون نون
و فتح کاف فارسيله ایکی معنایه در اول اول نسنه یر لر که ال ايله اورب راست ایدر لر ثانی
بر نوع طعما مدرر شنه مشابه اولور في چمکی في یای نسبتله مطرب معناسنه در *
في چوکانی في اول آنه دیر لر که رقص ایدر کن اوک الن چوکان کبی طوتار خواجه حافظ
بیت اسب چوکانی چرخت رام شد در زیر زین * شهسوارا چون بمیدان آمدی کوئی
زن * آت غایت تند و نیز اولد و غنندن وضع مرقومی ایدر خواجه سلمان بیت شهسوار
هنت بر خنک چوکانی محکم * آسمان را در خنم چوکان چوکوی افکنده باد * مراد آنک
رقص و جولان ایتدوکن بیاندر مولانا جامی بیت سرینه از ره چوکانی شاه * بوکه بهکار
کند در تونگاه في چهار سوی في معنی چار سوی مرقوم في چهری في فتح هاوکسر
راه مهمله ايله پول پول یا غنی اولان آنه دیر لر بخون چب نویسن بیت توسن سرکش و تندی
قلک از صکوب و ماه * آمد اسب چهری بهر تومه پیشانی * مه پیشانی الی صقر
دیمکدر في باب الحیم الکسوره مع الف * چرا في بیون دیمک معناسنه در اما اصله
چه ايله راه تعلیلدن مرکبدر بیون دیمک اولور مولانا شاهدی تحفه سنه بیت
صکت برو و سويله بکوکل بیا * از چنندن چون شه بخون چرا في چلقفا في مشهور
و معروف کور کدر دلکونک بر نوع اعلا سیدر في چهلپای اقرق ایاق دیدکاری موزی

موزی جانور دز چیان دخی دیر لر في چیز وای کړنی دیدکاری او قلی جانور دز غریبه قنفذ دیر لر ۳۴۷
في مع التاء * چفت في سکون فایله قبوز نجیری که رزه یه کچورب کلید اور لر في چیره دست في
الی اوز یعنی هر نه طوتسه وجوده کتوره وجست و چاپک پهلوان و مرد شجیع معناسنه میر
نظمی بیت چوصفها بیستند ارایان * همه چیره دستان و آهنگدان في چیست في
ندر دیمک معناسنه پرایله ادات رابطه اولان است دن مرکبدر خواجه حافظ بیت دوش
از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما * چیست یاران طریقت بعد ازین تدبیر ما * وادات
استفهامدر قرینه حالیه ايله معناسی معلوم اولور و له بیت عزم دیدار تودار دجان بر لب
آمد * باز کرد دیا بر آید چیست فرمان شماي مع الحیم * بچاج في فتح جیم عربيله برمد و
کیسه در صغیرین ایدوب اوج درت طبقه ایدر لر هر برینه بر کونه شی قور لر ابوالمعانی
بیت درون پرست از انواع غصه و محنت * دلم شد دست بخوار شوخ کن چو بچاج
في مع الحاء المهمله * چل صبح في خلقت آدم که خبر ده * خمرت طیننه آدم ار بعین صباها
وارد اولمشد که مراتبی بیاندر في مع الحاء المعجمه * بچاخ في سکون میم و فتح جیم فارسيله
معنی خمیده یعنی معنی استاد فرخی بیت زرد و چماچ کردم از غم عشق * دورخ لعل فام و قامت
راست * استاد منوچهری * مسط * آنکور ها بر شاخها مانده * چماچها * دادی
چشان چون کاخها بستان نشان چون زاویه في چناخ في فتح نوله ایکی طبقه کیسه که اطلس
و کخاود بیادن ایدوب بر طرفنه زر و بر طرفنه سیم قور لر ابوالمعانی بیت از عطا های
بیهنایت او * جیب عالم زسیم وزر چو چناخ في چخ في سکون نوله کوزدن آقان چباق
معناسنه یای تحتانی ايله في چخ في دخی دیر لر میر نظمی بیت زناپاک که بوده دیده آزیخ
نه شسته هیچ از مرثکان اوچچ * و کوزدن متصل آقان یاش و کر پک دوکک معناسنه میر
خسرو بیت چخ که شد غمزه زنی سا زاو * کور بود هر که کشد ناز او في مع الدال المهمله *
چهر ازاد في نام های دختر بهمن در که بهمن دیکردن دارای بزرگی وجوده کتور دی
في چهر زاد في دخی دیر لر کذافی فرهنگ جهانگیری في مع الراء المهمله * چپور في ضم باه
فارسيله پیکان نیره معناسنه در میر نظمی بیت چنان زدنیزه باز و رکاکون * چپور آید
کزی از پشت بیرون في چرچر في خردل بریدر بستانسی دخی اولور کیمک و شیر از بل کهرک
دیر لر بستانی سنه کف عایشه دخی دیر لر عربیل چرچیره دیدک لر در في چنار في اصحی جیم
مقتوحه ايله در اما مشهوری مکسور استعمال اولفور حکیم رکنایت چنار ساخور ده
سرو کردار * فلک چون بار سرو ازوی نمودار في چیدار في سکون یای تحتانی ايله کفش
معناسنه در کذافی المجمع في چیر في بوزن پیریش معنایه کور اول طفر بولق و غالب
اولق معناسنه حکیم اسدی بیت برده سواری براقکن راه * که پاچیر کشتیم بر کینه
خواه * ثانی یعنی بهره و حصه حکیم سنایی بیت بند باش بی نصیبه و چیر * که فرشته
نه کرسنه است و نه سیر * ثالث شجیع و دلاور معناسنه در بو معنار ده چیره دخی دیر لر
رابع مجودیده معنی شیر کاو مسطور در خامض بوانات قریه لرندن بر قریه آیدر لر چمنوار في
سکون یای تحتانی و نوله معنی راست في چمنور في حذف الفله دخی چمنوار مرقوم معناسنه در

في مع الزاء المعجمة * جمد از في سكون باء فاعله وفتح دال مهملة ايله بمعنى خارکش کسر و زه
 دخی دیرلر عربی جرموق دیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری في چکلیر في سکون کاف فارسی
 ویای تخمینی و کسر لاهله عورتا تک موضع مع و دلرنده اولان کوشت پاره کد چکین دخی دیرلر
 ابوالمعانی در هجوز نکی بیت کسش واسع است آنچنان کشته چکلیر * چورده است کویا که
 آ و مخته بر در في چاوز في مفسد و عما ز معنایه جیم عربیله ده مرویدر میرنظمی بیت
 قتل عاشق را چنان نش نیز شده * چشم فتان ترا چاوز شد في چنکر و چنکیر في شرفنامه ده
 ملام با کاف الفارسی مغلان پادشاهی نك امیدر که کیفیت خروجی طبقات ناصریده
 تفصیلا من کورد و منقولدر که ولایت هراته بکرمی درت کره یوز بیک آدم قتل ایادی
 و کندویه مخصوص شریعت اختراع ایدوب آدینی توره قومشیدی و جمیع عمر نده عسکر نه
 برورده انزام واقع اولامش و شاعر بر وزیرک بخلی هجوند دیمشدر بیت نان تو مکر اشکر
 جان چنکیر صت * زیرا که همه عمر و دانشکستست في چیز في نسنه که عربیله شی دیرلر شیخ
 سعدی بیت بکفته امن کلی نا چیز بودم * و لیکن مدتی با کل نشستم في مع الشین المعجمة *
 چنکش في سکون نون و کسر کاف فارسیله بر مبارز تورانی امیدر که افراسیاب امداد نه
 کلشیدی رستم الله هلاک اولدی في مع الفین المعجمة * چراغ في اصلند فقیله یانین
 مشعل نك آدیدر في زآلت مخصوصه دیرلر که ایچنه یاغ و قیل قوبوب یاقرلر کذا فی المجمع
 في جزع في سکون زاء معجمه ايله خار پشت یعنی کرپی که چرنک دخی دیرلر کذا فی فرهنگ
 جهانگیری في چخ في ایچنه چوبلردن یا پرلر پرده کبی ایدوب بعض نسنه اطرافند چکرلر
 في چیخ في سکون یای تخمینی ايله بودخی اول معنایه در في مع الکف العربی * چیرک في
 سکون باء فارسیله شرفنامه ده ناشایسته و آوده و پاید معنایه در امجدیده فتحه
 ايله مرویدر في چینلک في کسر باء فارسی و لام و سکون نون ايله پشه خانه معنایه
 ماوراء النهر ده سککه چین دیرلر في چراغک في کاف تصغیر ايله کرم شنباب که یلدز بوجکیمدر
 في چرک في سکون راه مهمله ايله کیر و پاس و ایرک که جراحندن و کوزدن افار اکاشوخ و شوق
 و شوغ و شغ دخی دیرلر میرنظمی بیت هیچ رویش نشسته آن بد حال * کوش و بینی ز چرک
 مالامال في چرک في فتح زاء معجمه ايله ایری اوقلی کرپی که چیزک دخی دیرلر في چشک في سکون
 شین معجمه ايله معنی افزون و غالب معنایه حکیم فردوسی بیت خرد چون شود کتر و کام
 چشک * چنان دان که دیوانه خواهد چشک في چکچک في لفظ مکرر در فقیل یاش
 اولوب یادقند چقان صدا حکیم سنایی بیت چکچک اندر فقیه جاست خری * چکچک
 اندر چراغ چیست تری في چک في اوج معنایه کاور اولدرت جانک بری که دزد دخی دیرلر
 ثانی چنن قوز که ایچی قولای چقمیه ثالث نیم ربع یعنی ثمن في چنک في کسر نونله قوریش
 کوده و جزیه او یکده سنه قودقلری دمور که مهماز و مهموز و همیز دخی دیرلر فرهنگ
 جهانگیریده منقار جانوران و نونک سنان و پیکان و امثال نسنه لره دیرلر في چواک في بوزن
 سواک خرده خمیری یاغ ایچنه بشورب اوزرینه بال قویوب تناول ایدرلر ترکیده لقمه
 دیرلر اکثر تصدیق ایچون ایدرلر میرنظمی بیت زانعام او خلق شد سیرناک * پزیده برای

برای تصدیق چواک في چواکک في کاف تصغیر ايله معنی چواک مرقوم في چیزک في سکون
 یای تخمینیله ایکی معنایه کلور اول مصغر چیز در ثانی معنی چیزک مرقوم کذا فی شرفنامه
 في مع الکاف الفارسی * چرنک في کسر را و سکون نونله چاک آوازی و کزدن ظاهر اولان
 صدایه ده دیرلر میرنظمی بیت شد کوش کردون اسم از ترنک * جهان را گرفته صدای چرنک
 في چه رنک في یعنی نه فاند و نه چاندیمک معنایه در کذا فی شرفنامه بومعنایه شاعر بیت
 نه دایم چه کویم چه رنک آورم * که تادست وی زیر سنک آورم في چیز چنک في عورات آلت
 ز جل کی نسنه دوزب و یالرنه بغلیوب بر برلرنه در کار اولورلر عیالچنک دخی دیرلر
 في مع اللام * چغل في کسر غین معجمه ايله سیاه بالحق که چکل دخی دیرلر ولای معنایه در دخی
 استعمل اولورلر في چکل في کسر کاف فارسیله ترکستانده بر مشر آدیدر عربی غایت چوق
 اولدوغی مشهور در خویان چکل دیرلر حکیم اسدی بیت ترک چکل خواست چینی کان *
 جیم گفت کای مایه و میهمان * خواجوی کرمانی * معبط * شد رویت ای شمع چکل از روی
 جان کر پاس دل * چون می کشی چندین مهل در بحر خون مشتاقرا * خلقی بت پرستلردز
 اول دیار ده بر کنیسا وار در چکل آنک امیدر غلبه * استعما لله شهره علم اولامش و اول
 کنیسه خدمت ایچون محبوبه قزلر قومشدر در که اصنام خدمت ایدرلر امامارلری بودر که
 اول کنیسیایه و رانلر اول قزلری کوروب ناچار میللرندن بنه طیارلر و بر روایت قراچی
 طائفه سندن اولانه چکل دیرلر غالباً فیما جی او اولر بوجهتدن دلبر عقل و صبری یغما
 ایتد کلرنه چکل دیرلر في چل في اوج معنایه کلور اول اول آته دیرلر که صانع الی وصول ایاهی
 بیاض اوله اکا اشکل و اشکیل دخی دیرلر شاعر کبری اسب معیوب حقنه دیمشدر * قطعه
 در آب خسب و حرون تنک ران و تاپغ زن * سکندری خور و مشکور کاهل و کراه * کاوش
 و کچ دم و جب شوره پشت و آدم کیر * یسار و عقرب و چل سم سفید و کام سیاه * ثانی احق
 و کول و لایعقل ثالث جهل لفظندن مخفدر في چه دل في یعنی نه قوت و نه قدرت و نه ارلک
 و دلاورلک دیمک معنایه در في چهل في عدد ده قرقدار بر بعین معنایه در چیمال في
 سکون یای تخمینی و فتح باء فارسیله هندوستانده لاهوز ملکته پادشاه اولانلر لقبیدر
 في چیمال في سکون یای تخمینی ايله بوزن چیلر باوک آدم دیمک معنایه در کذا فی المجمع
 في مع المیم * چم في اول یشل نسنه در که صواوز رنک و کنارند اولور بر غسمه و جامه غوک
 دید کاریدر ترکیب یوصون دیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری في چهرم في شرفنامه ده بر مشر
 امیدر میرنظمی بیت بچهرم آمده شاه جوانخت * نشسته بادل شادان بر تخت *
 في مع النون * چیدان في سکون باء فارسیله معنی چیدان مرقومکه خارکش دخی دیرلر
 في چنن في کسر خاء معجمه و سکون یای تخمینی ايله معنی رنکین کذا فی فرهنگ جهانگیری
 في چدن في مختصر چیدن در دوشمرک معنایه در چراغدان في چراغ قودقلری طرفدر
 دان اسم مکان اولدوغی معلومدر في چرست کردن في کسر را و سکون سین مهملتین و تاه
 موقوفه دیش قجرتقم معنایه در چرستیدن في دخی اول معنایه در کذا فی فرهنگ
 جهانگیری في چرکین في معروف چرک ايله متصف اولان نسنه وزیشت و بد غاوبد صورت

اولانه دیرلر کی چرنکیدن فتح راهم مله وسکون نوله کرز و چاک و امثالی نسنه لر صد اویرمک
 کی چستان کی سکون سین مهله و فتح تاه مثناه ایله یا کلمه و بامجه که ترکیه اولندر که فلان
 دیدکاری ابوالمعانی یعنی اول بیت صریح کفتم و کردم طلب زیاد وصال * چستان ده جواب
 مرا و عده دروغ کی چکان کی نه نسنه معنا سنه در که کدام کان دخی دیرلر کی چکین کی یعنی
 چکیز مرقوم یعنی کوشت پاره فرج زنان کی چکن کی کسر کافله جامه زرکش یعنی صرمه ایله
 طوقش قاش کمال اسمعیل بیت خروس و اسر خیز باش تاسروتن * بتاج لعل و قبا ی
 چکن بیارایی کی چکین کی زیاده یای تحتانی ایله یعنی چکن مرقوم یعنی جامه فاخر و زرتاری
 اطلس و امثالی قاش شمس طیبی بیت دوش بکره و زر کشیده کاه گفت * تا چکنم
 هفتورنک بز و چکین را * خواجه عمید لویکی بیت چون حبشی و روی پرده ز آستان تو
 روز قبا ی زر چکین شب سلب کلک کلک کی چنه دان کی یعنی حوصله مرغان قوش قور سافیدر که
 چنه قوش می و دان اسم ظرف در کی چیدن کی سکون یای تحتانی ایله درمک معنا سنه
 مضد در خواجه سلمان بیت بغیر رککات کان نمیتوانم چید * که هیچ روی مرا نیست برک کل
 چیدن * و میل ابلک معنا سنه ده روایت اولمشدر عربیده المام و النقاط دیرلر چغتای
 لسانته نیرمک دیرلر لطفی دیشدز بیت چو وصلی روضه صیدین نیرمادی کالی مرکز *
 نجه توتار مینی بلبل دلاک آه اوزاری بیلا کی چیره شدن کی غالب اولق و جرات ابلک معنا سنه
 کی چیرکی کردن کی دلیرلک ایتک و بوز سرلک ابلک معنا سنه در کی چیرستان کی سکون یای
 تحتانی و سین مهله ایله یعنی چستان مرقوم یعنی یا کلمه که اکا بردک و جریک و کیردک دخی
 دیرلر عربیه اغلو طه دیرلر کی چیلان کی سکون یای تحتانی و فتح لامله ایکی معنایه در اول عتاب
 دیدکاری می شد رشمس خیزی بیت زمین دست تو غایت عتاب شامان * حقیق و لعل بر آید
 مثابه چیلان * حکیم سوزنی بیت مانند یکی درخت چیلان * سرکنده و رک و برن دارم *
 ثانی کرکان ساکن اولدوغی می شه به دیرلر کی چین کردن کی یوز و آلن بوردند و قوش
 چاق و نسنه و رروب و دوشترمک معنا سنه در کی چین کی درت معنایه کاور اول بو کلم ثانی
 یعنی راست ثالث چیدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور صحن چین و دانه چین کی رابع
 مشهور مملکت آیدر کی چینه دان کی یعنی چنه دان مرقوم حکیم خاقانی بیت طاموس
 و غراب خوار مردم * کاورس ز چینه دان برانداخت کی مع الواد * چیزو کی کسرون
 و سکون یای تحتانی و ضم زاه معجه ایله یعنی نقد میر نظمی بیت چو داده حیم اشک و زردی
 رو * بکالای غم عشقش چیزو کی چیزو کی سکون یای تحتانی و ضم زاه فارسیله او قل
 کرپی که تسی و تسی دخی دیرلر مع الهاء * چله کی چیل لفظندن اختصار اولمشدر کذا فی الجمع
 کی چراغ بره کی پروانه دیدکاری بوجکد را ابوالمعانی بیت خالست حکم دیدم چون شمع
 روی او دید * همچون چراغ بره شب تا صبح بگردید کی چرخشته کی سکون راوشین و کسر
 شاه معجه تین و فتح تاه مثناه ایله منکنه دیدکاری اغاجدر که آنکاه بعض نسنه صقرلر کی چرخه
 قلغان دکنی برمد و روی کی نسنه در دکندن حاصل اولور دندن قوبوب هوا به او چر
 چرخسته کی سکون غین معجه و سین و کسر راه مهملتین ایله ماسنه که آنکاه آتش طورلر کی

کی چرخسته کی حذف تایلده ماسنه معنا سنه در کی چکاشه کی فتح کافی و شین معجه ایله ۲۴
 کرپی نک قصبه دکنلوسی کذا فی الحمودی کی چکونه کی فتح کافی و نون و سکون و او ایله
 بر قوشدر و سکروانک دخی دیرلر و ضم کاف فارسیله تته و نه نک کی معنا سنه در معنای
 اوله لفظ مفرد در و معنای ثانیه چه ایله کونه دن مرکبدر کی چلباسه کی سکون لام و فتح
 باء فارسی و سین مهله ایله کلدیدکاری جانور در که کرفش و کرپاسه و کرپاسه دخی دیرلر
 بجمع الفرسه ضرب جنسندن در و صومار دیرلر ضربدن کوچک اولور مجودیده بام موحد
 ایله مرویدر کی چالچله کی سکون لام اول و فتح ثانی و کسر جیم فارسیله شرفنامه ده یعنی
 غلیه و از یعنی چیلان و نعمة الله ده قور بغه در دیش اما مؤید الفضلا صاحبی یازمش و لکن
 بولفت بر فرهنکه ذکر اولمشدر دیش کی چله کی لام مشدده ایله اوج معنایه کاور اول
 صوفیانک خلوتده چقار دقلری اربعین در بو ییتدن فهم اولنور حکیم خاقانی بیت مراسی
 سال حالی کشت معلوم * که شیخ چله رادرسی نماید * ثانی فصل شتاده واقع اولان
 زمهریر کوثری که قرق کون اعتبار ایدرلر شیخ سعدی بیت زمستانست و راه از برق تبست
 سفر در چله وی نا پسندست * ثالث عورتک وضع حملدن صکره ایام نفاسلری قرق کون
 اولسون اکسک اولسون استاد عمجیدی بیت برافشاندم خیو آلود چله در شکاف او *
 چو پستان مادر اندر کام بجه خرد در چله * و لام مخفله یای کرشی که ابر بشدن بغلنور
 بیت تابکمانت فلک این چله بست * نیر خوانیت برون شند زمستانست کی چنه و چینه کی
 کلاه ما دانه مرغان یعنی قوش می حکیم ناصر خسرو بیت مرغ چو بردام و بر چنه نظر افکند
 بخت بد آنکه بخاردش رک بسمل * شیخ سعدی بیت مرغ آنجا رود که چینه بود * نه بر آنجا
 رود که چی نبود کی چینه کی کسرون و سکون یای تحتانی و فتح باء موحد ایله بورک که دل دخی
 دیرلر عربیه قلب دیرلر میر نظمی بیت مد و کرچه بر حیلله قادر بود * ندارد چینه که ظاهر بود
 کی چینه کی کسرون و سکون یای تحتانی یعنی خنیه که باب خاده ذکر اولنور انشاء الله
 تعالی کی چهره کی پیکر و روی آدمی و غیره و نقش و صورت دیواره دخی استعمال اولنور که
 نقاشه چهره کشا و چهره پرداز دخی دیرلر کی چه کی اخفاء مایله نه دیمکدر اگر چه مایله
 یا زیلور اما تلفظ اولنور کاهی بر لفظ ادخال اولنوب هاء علامتی حذف اولنور چکونه
 و چشناسی کی شکم حکیم سنایی بیت تو که در قید کلک انفاسی * چهره را از نقاب چشناسی
 چغتای لسانته کسرایله فی دیرلر که نیه دیچک یرده نیکادیرلر و نه ایدیم دیمکد نینای دیرلر
 کی چچله کی سکون یای تحتانی و فتح جیم فارسی و لامله یعنی رنج و علت و کسر جیمله ده مرویدر
 کی چیره کی سکون یای تحتانی و فتح راه مهله ایله شجیع و بهادر و دلاور معنا سنه حکیم
 فردوسی بیت چو هوایان برآمد بران نیره کی * پیچید کور ز ازان چیره کی * و جست
 و چاک معنا سنه که ضدی خیره در خواجه حسین ثنائی بیت از پی این شبان کرک مزاج *
 کرک را چیره بر شبان کردم * و چیر مرقومک معنایله مترادفدز کی چیره کی سکون یای
 تحتانی و فتح زاه معجه ایله چنبستره که برد مور آلتدر آنکاه قیل قویارلر و خرده نسنه ل
 طوتارلر میر نظمی بیت بوده در حسن خط ناچیزه * موی رو کرده پاک باچیزه کی چنیده کی

سكون ياي تختانی و تون موقوف و فتح دال و راه مهملتين ايله برولابت آديد رنقل اولنور که
 قانده بر چشمه واردر دایما آدن درلوساز صداسی ایشید یاور کی مع الیه التختانی فی
 کی چله دی فی فتح دال مهمله واطه اریا ايله اربعین شتا معناسنه مولانا جامی بیت زشیخ
 چله نشین دور باش وچله وی * که مست چله دی سرد ترز چله دی کی چیره کی دلاور که
 وشجاعت وچیره مرقوم معنای نه صفت اولور کی چیزی فی برنسنه معناسنه در آخر که کی
 حرف یا کاه وحدت وکاه صفت معناسن افاده ایدر ابوالمعانی بیت بردت سائل اکر آید
 چیزی ده مکردهش محروم کی چیسئی فی سکون یای تختانی وسین موقوف وکسرتاه مثناه
 ايله استفهام قبیلند ندرنه سن ونه در دیک معنای نه افاده ایدر کی چینی فی ولایت چینیه
 منسوب اولان نسنه لره دیر لور لطیف رنگدر بیاض ايله کولک اراسنه کی پی فی اخفاه
 یا وکسر صریحله چیز معناسنه در شاه داعی ستیازی بیت من این مرغ زیرک منش می
 شتاسم * اکرچی ندارد بسی چینیه دارد کی باب الحیم الفارسی المضمومه مع الالف * چونا فی
 یوکین ایدر معروف ائو ایدر ودخی ره بانله مخصوص برنوع جامه در حکیم خاقانی بیت
 مرا بیتد در صور اخ غاری * مثله مولوزن وپوشیده چونا فی چوزه لوا فی زاه معجه ايله
 چنگلاهی یعنی غلبه وار کذافی المجمع کی چونا فی فتح نوله بیجه سن دیک معناسنه آخر که کی
 خطاب در ابوالمعانی بیت کشیدم جور و محنت چند مدت * نکفت آن جور پیشه مع
 چونا فی مع الباء * جلو چوب فی باب سابقه ذکر مرور ایدن جلو چوب معناسنه
 جیم فارسيله ده استه مال اولند وخی مرویدر کی چوب فی چبق و دکنک وهر کسلس اغاجه
 دیرلر قوری اولسون یا ش اولسون بیت چوب خسیس را اکرش تربیت کنی * جایی
 رسد که بوسه که خسروان شود * و عصا معناسنه ده دیملدر بیت سیه مار کور اسر آید
 بچوب * زسور اخ بیجان شود سوی چوب * چفتای اسانده فتح سین معجه ايله شوشه
 دیرلر سبعة سیاره ده عشقه سلطنت جم اولتی محالدر دیدوکی یرده بیت ابیکسین کم
 دیسا قیلاین جم * شوشه موزون دیکای یا سارمین شمع کی مع اناء المثناة * چست فی
 سکون سین مهمله ايله درت معنایه استعمال اولنور اول چایک معناسنه شمس غزی
 * قطعه * چرخ در مهر شیخ ابواسحق * چون میازا نیست چایک وچست * از پی افتاد
 حشمت او * شیراداغ شه نهیدر است * ثانی یعنی تنک امیر خسرو بیت اکر خانه فراخ وکر
 بچسنت * بچارار کاش بنیاد در سست * وله بیت زهار که آن بنده قبا چست معنایه
 کزنا زکیت بخیه بر اندام بر آید * ثالث مجودیده بر بری اوزرینه نسنه یغنی معناسنه رابع
 شرفنامه ده یعنی زود ودر گرفته مسطور در کی چغرات فی سکون غین معجه وفتح راه مهمله
 ايله بوغرت که ماست دخی دیرلر بمحاق اطعمه بیت کشک درد و زهک و زرداب ولبن *
 چغرات و ماست * چربه شیر و ذبک مسکه دوغ کردی مار چز * و سوزلش بوغرت
 و بوغرت قور یسنه دخی دینلور کی چفت فی سکون فایله ابکی معنایه در اول جامه تنک که
 چسبان وچست دخی دیرلر کذافی فرهنک جها نکیری ثانی عمارت آلتنه قوسلان دیرک وکار کیر
 دیوار اوزرینه ایشدکاری کمان در میرنظمی در صفت عمارت بیت رواق وطاق عالی

عالی دید و بشکفت * که یوده ابر و دیوار او چفت کی چوب دست فی فتح باه موحد و دال
 و سکون سین مهملتين ايله مرکب سورجک دمور اوچی سوری نسنه در اغاجدن دخی ایدرلر
 مولانا جامی * قطعه * راقصی روز قیامت خبرود زیر یهود * ماعد نادان بدست اندر گرفته
 در مهار * باز نصرانی بدستش چوب دست آهنین * میرند خرتار ساند جمله رادار البواد
 کی مع الحیم * چوج فی شکاری طوغان که چوز دخی دیرلر مولانا عبدالله هاتفی بیت
 زیرک بیابان قزون لشکری * زچوچی زادانش هر سوسری کی مع الخاء المعجه * چوب سرخ
 یغم اغاجی غایت پک اغاجدر آتی قیوب قینادوب ابریشم واپلک و بز بویارلر ابوالمعانی بیت
 آن خرابله چنان دل داده دنیا شدست * می نشاند کویا در باغ عالم چوب سرخ *
 فی مع الدال المهمله * چغند فی سکون غین معجه ايله اکسه ده دوک اورلش صاحب وحصار
 کنکره سی و بیقوش که کوچ وکوف وکول دخی دیرلر کی چغند فی فتح غین معجه و سکون
 نوله دپه ده اولان قیلر که اکسه ده دوک اورلش اوله کذافی فرهنک جها نکیری کی چغند فی
 یوزن یعنی کنبد کی چوب نورد فی کسرباه موحد و فتح نوله اول اغاجه دیرلر کدغه طراخی برینه
 آنکله نسنه طوقیوب اورلرودخی نکند معناسنه و کتاب تاج الاحما ده منوال معناسنه در که
 یزی طوقد قجه اکا صرارلر کی مع الراء المهمله * چر فی آلت تناسل معناسنه حکیم انوری
 بیت آنچه دی آن پسر سر کرک چرخور کرد * من ندیدم که در آفاق یکی کتر کرد کی چر کر فی
 سکون راء مهمله وضم کاف فارسیله ابکی معنایه در اول پیغمبر دیک و بعض فرهنکرده
 مفتی معناسنه در حکیم ناصر خسرو بیت برنی شیردین یزدان شو * کر پس چر کر امتست
 نیاز * ثانی خنیا کر معناسنه شهاب الدین مهتره بیت رآوای مطرب چر کر زستان *
 دل من بتان همچو ماهیست در بر کی چغندر فی ضم غین معجه و دال مهمله و سکون نوله
 چکندر معناسنه در چغندر دخی دیرلر کی چغور فی ضم غین معجه ايله طاق بلخی معناسنه
 ابوالمعانی بیت چو ماکیان زن غز را به عجمه بسیار * زیبضه متعفن برآورد چو چغور
 کی چغندر فی ضم قاف و سکون نون ايله کی چکندر فی ضم کافله معروف شلقمک برنوعیدر قمری
 اولور حکیم سوزنی در صفت کیر خود بیت اکر زتن که چکندر نمای شدتن او * زکون کنده بود
 کنده چکندر او کی چناور فی فتح نون ووا ايله ختن ملکته برشتهر اشیدر کی چنبور فی
 سکون نون وضم باه موحد ايله دیز کین و یولار صابی ترکیه چلبه و عربیکه مقود دیرلر
 کی چندر فی سکون نون وضم دال مهمله چکندر معناسنه در بمحاق اطعمه بیت هرگز
 نشنیدم ام که آشی * فخری بوجود چندر آرد کی چوار فی بوزن کوارد ستور معناسنه
 ابوالمعانی بیت ایاستوده خمنال وایا فرشته جمال * کرم چوار دخی میکشم نقاب مقال
 کی چوب بار فی سکون باه اول و فتح ثانی ايله برنوع لیف اغاجیدر که آدن لیف ایدرلر
 کی چوب بخوار فی سکون باه موحد و فتح خاء معجه وواو معدوله ايله ابکی معنایه در اول
 بر قور بچغندر اغاج پرومونه بولور سه یردیوچه و دیوک دخی دیرلر عریضه دید کایر دز
 فتح راه مهمله وضاد معجه ايله ثانی دکنک اورلش آدمه دیرلر تیز رایحون اولسون غیری
 اولسون کی چور وچور پور فی کلاه ما سکون الواو بر قوشدر که اکا تدر و تورتک دخی دیرلر

ترکیه سکون دید کاریدر حکیم سوزنی بیت پری دیدار جوری ناز و ن قد * دری رفتار
 سروی یاسمن خدی مع الزاء المعج * جز فی جرات یوحی و آری قوشی دید کارینه ده دیرل
 فی چوالدوز فی معروف دوز دوزیدن لفظندن اسم فاعلدر چوال دیکچی دیک اولور
 فی خوب باز فی سکون باه اول و فتح ثانیله پنبه قوزالغی معناسنه فی جوز فی سکون و او
 ایله اوج معنایه کلوز اول مشکاری طوغان که بریاستند اولیه شکار آلمش اوله ثانی فرج زن
 معناسنه حکیم سوزنی بیت عضو و است چوز و کون نیست درین چرا و چون * کون زنی
 خواص دان چوز برای جمهره * وله * مشوی * طرفه * هنگام سفر کردنش * مهر زند
 بر در چوز دشن * کیدی خرمهر بریدر یا کدزد * باکره اندر دل سحر که زد * ثالث بردن
 طوب بتمش اوت یونجه و زاز کبی که اکا چغردخی دیرل فی مع الزاء الفارسی * جز فی تومان
 یاقه سی یعنی او چغور اوی ابوالعانی بیت کلید کج صفا بود بند شلوارش * بچر کشوده
 بمفتاح کیر خوش کارم فی مع الشین المعج * چوبکش فی سکون باه موحد و فتح کاف
 ایله پنبه دن دانه فی آید قلی آلت معناسنه کذا فی الحمودی فی مع الغین المعج * چغ فی
 ایکی معنایه در اول چوب آبنوس حکیم اسدی بیت یکی تحت عاج و یکی تحت چغ *
 یکی جای شاه و یکی جای فغ * ثانی یویندوق معناسنه در فی چنانغ فی فتح نوله ایرتشی که
 چناق دخی دیرل شمس فخری بیت براسب دولتی خداوند ملک جم * پروین سنام باشند
 و خور شید و مه چنانغ * و دخی معنی میا له و یابن بالغی معناسنه در مرویدر فی چوغ فی
 یوزن بوغ صویندی معناسنه میرنظمی بیت چوپوده باغم و محنت سرشته * بجوی اشک
 پلکس چوغ کشته فی مع القاف * چناق فی ایکی معنایه در اول کفجه معناسنه ثانی
 سرشته که دموردن و اغاجدن ایدرل کذا فی نعمه الله فی چوب یساق فی اول عصادر که
 چاوشلر لرنگ کوتر لر مولانا هاتفی بیت ادب کردش اول بجوب یساق * بفرمود
 از کردنش تابساق فی چناق فی فتح نوله معنی چنانغ مرقوم خواجه سلمان بیت شمال
 صبت تراشد براق برق عنان * هلال زین براق توکشت و بدر چناق فی مع الکاف فی
 فی چنوک فی ضم تاه مثناه ایله معنی کجشک یعنی سرجه و چنک و چکوک دخی دیرل کذا فی
 فرهنگ جهانگیری فی چربک فی سکون راء ممله و ضم باه موحد ایله درت معنایه کاور
 اول برکسته حقنده صورت راستنده دروغ سو بلکه دیرل کال اسمعیل بیت تبارک الله
 چندین سوابق خدمت * شود بچربک تغریب مفسدی برباد * بو معنایه ظهیر قاریابی
 بیت مر از چربک صاحب غرض زمین مکن * که من بیاغ فصاحت درخت بارورم *
 مجمع الفرسده غز و شقاوت ایچون سویلغان سوز که برگسته لساندن نقل اوانه ثانی
 طنز و تمعیر معناسنه حکیم فرقدی بیت بیگمان و شر درم را چربک آید بر پانک * بی سخن کبک
 دری را خند آید بر عقاب * ثالث فرهنگ جهانگیری معنی بخت و انفعال سید ذوالفقار
 شروانی بیت مردم بدولت شرف خاک پای تو * دور سپهر چربک تاج کیان دهد * رابع
 محمودیه معنی اغلو طه که یا کاتمچ دیرل و لغز معناسنه ده میر خسرو بیت نروما ده بهم
 چون دوست بادوست * بمی من موز چربک گفته در پوست فی چنک فی ضم غین معج ایله

ایله سرجه که عزید عصفور و جمعه عصافیر دیرل کذا فی فرهنگ جهانگیری فی چنوک فی ضم
 غین معج و واو معروفه معنی چنک مرقوم که چغنه دخی دیرل حکیم نظام الملک تقویت باه ایچون
 ایتدوکی اجزا ترکیبند دیر بیت ززعفران و سقنقور و مغز چلفوزه * بمشک و عنبر و مغز
 چنوک آمیزد فی چکاچک فی فتح کاف و ضم جیم فارسيله افواه ناسه دوشمن خیره دیرل حکیم
 زجاجی بیت چکاچک شد این راز اندر میان * که کردید بدشاه بار و میان فی چکاچک فی
 سکون کاف و ضم جیم فارسيله معنی چکاچک مرقوم حکیم سنایی بیت چکاچکی او فتاده
 در مسجد * تزیین منزل و تحکمه از پی جد فی چکاچک فی فتح کافله ابریشم دوال که چاک دخی دیرل
 مجمع الفرسده معنی طناب خیمه مسطور در فی چک فی آلت تناسل که چوک و لند و تیمور
 دخی دیرل پور بهای جامی بیت از عیب در دهان تو افسرده خون چوکس * وز غصه آب
 کشته ز چشمت روان چوک فی چکوک و چکک فی کلاما بضم الکاف الفارسی معنی کجشک که
 چنک و چنوک دخی دیرل شمس فخری بیت اگر کند طیران در هوای دولت او * ز چنک
 شاهین باز آورد شکار چکک فی چلانک فی فتح نوله ایکی معنایه کاور اول بر لعدر کوزه
 کردان دخی دیرل ثانی بر چوکدر سرکین کردانک دخی دیرل عربیده جعل دیرل فی چاک فی
 سکون لامله معنی کفجه دیک زن کذا فی مؤید الفضلا و محمودیه ابریشم اکبر دکاری ایک
 معناسنه در فی چلوک فی ضم لامله دکرمان بویننه بغلقاری ایپ کذا فی شرفنامه فی چواک فی
 یاغله بتمش اتمکه دیرل بسحاق اطعمه بیت عذس و باقلی و سیرو پنیرو و بیون * درینش
 نان چواکست و مقیل و بلبار فی چوبک فی فتح باه موحد ایله ایکی معنایه در اول پنبه چغری
 ثانی بر تخمه ایله براغاجدر سر پاسبانان اول اغاجی تخمه یه اور و پاسبانلری آگاه ایدر
 و بقم اغاجنه ده دیندوکی منقولدر فی چوپلک فی سکون باه موحد دوپاک سرخ که باسته
 بغار لر حضرت مولانا قدس سره بیت آن شاه دروغین بین باسبک بازینک * شمنکینک
 و شمنکینک سر بسته بچوپلک فی چوانانک فی معنی چنانکه کذا فی شرفنامه فی مع الکاف
 الفارسی * چفتک فی سکون فایله بر قومشدر که اکا چوپینه و کر و انک دخی دیرل محمودیه
 بر بیاض و ایری و بیونی اوزون قوشدر مجمع الفرسده تاه مثناه یرینه نون واقع اولمشدر
 فی چکوک فی ضم کاف فارسيله بر اوت اسمیدر و دخی جزد مرقوم معناسنه در فی چنک فی فتح
 نوله قوش بسک دکاری بر ترکیه کومس دیرل فی چنک فی سکون نون و فتح باه موحد ایله
 ایکی معنایه کلور اول معنی خیزیدن و جستن یعنی قالمق و حرامق حضرت مولانا قدس
 سره بیت سرمستی در وصل خود در اصل اصل وصل خود * چنک زنان در نیستی چنک
 زنان اندر نما * ثانی معنی سنک آهن را یعنی مقناطیس فی چنک فی سکون نوله ایکی معنایه
 کاور اول معنی سخن و گفتار خواجه نصیر طوسی * قطعه * خنس بودن نکو فصلیست لیکن
 نه چندانی که کونیدت که کنکی * همان بهتر که در بزم افاضل * ز دانشهای خود چیزی
 بچنکی * که تا معلوم کرد دعا فلا ترا * که تو شاخ کلی با چوب شمنکی * ثانی قوشک دانه دوشدر کنه
 دیرل فی چوشک فی سکون واو و شین و کاف موقوفه لوله داز برداغه دیرل بلبله دخی دینلور
 هندی زبانلر تینی دیرل فی چوک فی واو معروفه ایکی معنایه کاور اول بر قومشدر کجه

ایانندن آصیلوب حق حق دیو صد او بر اول قدر که بوغا زندن قان طامار منوچهری
بیت چوک زیناخ درخت خویشتن آویخته * زانغ سیه برد و بال غالیه آمیخته * کذا فی
قرهنگ جهانگیری و مجموعه الانس اما مجودیده یعنی بوم کلان یعنی ایری بیقوش بومعناده
بعض نسخه ده و او برینه راه مهمله واقع اولشد ثانی آلت تناسله دیر لر قرالوی بیت برکن
چون کبان ندانی * برنی چوک چون چک ندانی * و او مجبول ایله دوه نک دیر چوکد بکنه
دیر لر مولانا جامی بیت برانم از عقب کوچ کرده خود اوک * زند جازه سعیم بحیمه کادش چوک
و بور بهای جامی بیت پیش باز آمدند و چوک زدند * چوک چون اشتران اوک زدند و خواستگاه
طریق قبله ملوک و سلاطین اوکنده تعظیم ایچون دیزی ره قومغه دیر لر استاد لطیفی بیت هر دی
کرم را تموک زند * پیش او دل بلایه چوک زند * دست قچاق لغتیدر * چوکک فی فتح کافی
فارسیله و جمله ده مرویدر بر قوشدر نحوست ایله مشهور در بوم دخی دیر لر کذا فی قرهنگ
جهانگیری * چون پشت پانک فی اباق حیوان آت اولسون غیری اولسون کذا فی شرفنامه
مع اللام * چغد اول فی سکون غین معجه و فتح دال مهمله ایله * چغد اول فی سکون
صکر معناسنه در * چغل فی سکون غین معجه و فتح دال مهمله ایله * چغل فی سکون
غین معجه و خم دال مهمله و او معر و فله کلاهما یعنی چغد اول مرقوم کذا فی شرفنامه و المجمع
و المحمودی * چغل فی فتح غین معجه ایله ترکستان لغتیدر جنگ محله کید کوری جبهه که
چو قال و جوشن دخی دیر لر میر خسرو بیت نه همچون دیگران زامن چغل پوش * سلامی
صمت یزدانش بردوش * حکیم نزاری قهستانی بیت چغل به پیش خد نکش جوشی طنست
و شهاب * زره به پیش سنانش چو سوزنست و حریر * و خم غین ایله اول بد بخت کسه یه
دیر لر که بر کسینه دن بر سوزایشیک و یا خود بر فعل کوره که انک افشا سیله فاعلنه ضرر
و آزار اصابت ایامه انی اظهار ایله و یا خود و اروب حکمه غزایده عمر مین غماز دیر لر * چل فی آلت
تناسله معناسنه در کذا فی قرهنگ جهانگیری * چنبیل فی سکون نون و خم باء موحد ایله
یعنی کدا یعنی دلجی چنبیل دلجیلک دیمک اولور حکیم سنایی بیت آزا با جود او چو منتلیان
هست همچون سیل چنبلیان * وله بیت ندی * نزل الله اندر شهر * چنبیل وارد در دم بنوی
* چول فی و او مجبول ایله ایکی معنایه کاور اول بیابان معناسنه شیخ اوحدی بیت کله
در چول و غله اندر چال * نتوان داشت چله از سر چال * ثانی بمعنی خمیده یعنی اکلیش
* مع المیم * چاچم فی خم جم فارسیله بمعنی پیشانی که بر بیک جبین و جبهه دیر لر حکیم نزاری
بیت بدرگاه قیصر رفیعته نهاده * ملوک جهان از تفاخر چاچم * چیم فی سکون می و جم
فارسیله اوج معنایه کاور اول بمعنی رفتار و خرام حضرت مولانا قدس سره بیت سر بر من
از منی تاراه نکرده کم * در بادیه مردان عوشت تراچیم * ثانی اسب و استر و کاو و خر
و سایر حیوانات بهایه دیر لر حکیم سوزنی بویکی معنایه ترتیب اوزره بیت تا تو چیم کنی
شکسته بدم * بسر صنگ همجو چیم خر * ثالث بر نوع ایاق قانی در اسکی نسنه لدن ایدر لر
لکا کیوه دخی دیر لر شیخ سعدی * قطعه * خوش بود دلبسته کی باد لبری * ماهرونی مهربانی
مهری * چیم می در پای مردانه لطیف * بر سرش خربند کانه میزری * بویقار دن فهم

فهم اولنور که مطلق یا بوج اوله و حکیم نزاری بیت اگر کیمخت بلغاری نه اسند * کد در پوشم ۳۰۲
من و کر کاو چیم * چیم فی بش معنایه کاور اول لاف اور مق و تفاخر ایتمک معناسنه شاه داعی
شیرازی * مثنوی * در همه جان بظلم رسید * خانه داعی همه داعی کشید * زانکه فنا نام
مرا کرده کم * کفت ز نام و لقب خود چیم * ثانی حیوانه دیر لر شیخ عمر خیام * رباعی * ای رفته
و باز آمد و چیم کشته * نامت زمین مردمان کم کشته * ناحق همه جمع آمد و سم کشته *
ریش از پیش سر آمد و دم کشته * ثالث اوزم جبره سی که شیره سی انش اوله رابع یعنی سرما
یعنی صوغوق خامس اول سیاه و راق دایه در که دوی چشم ایچون ترکیبه جزو ایدر لر غایت
مفید در اکا چشم و چشمک و چاکس دخی دیر لر * چو چیم فی جم فارسیله باب جمید مرویدن
چیم معناسنه در کذا فی المحمودی * چوم فی و او معر و فله آچ دید کوری طاع یشیدر عربیده
زعرور و تفاح بری و زو ثلاث حیات دخی دیر لر و فارسیله اغا جنه ناک دیر لر شیرازی لر کبل
دید کاریدر جالینوس اکا هله یون دیمشدر بریمی و بیستانیسی اولور که مثلث چیم دیر لر
شیراز بلر کل سرخ دیر لر و اوچ یا غنه ده چوم دید کوری رسید نظر در * مع النون * چیم فی
کسر باء فارسیله سکوت چو غنغن یا بلش سپید و طبق معناسنه حکیم فردوسی بیت بکسترد
کریاس و چیم نهاده * زچیم بران نان کشکین نهاده چنان فی آنجلین معناسنه اصلی چون آن در
تلفظنه تخفیف اوای حذف اولنوب اشباع خمه ایله استعمال اولنور مراد معنای تشبیهی افاده
ایدر غیائای حلوائی بیت چنان ذرات اعضا یم ز مهرت کشته مالامال * که کر خنجر زنی
بوی محبت آید از خوم * ابوالمغانی بیت چنان مستم چنان مستم چنان مست * نمیدانم
ز خود نیستم و کر هست * چیم فی بو نجلین معناسنه اصل چون این در تخفیف اوایله انی
حذف اولنمشدر خواه سلمان بیت تاجهان بود چیم بود چیم خواهد بود * همه را عاقبت
کار همین خواهد بود * چوپان فی باء فارسیله قبون و صغیر کودنه دیر لر عربیده داعی
دید کاریدر * چوب زین فی کسر باء موحد و زاء معجه ایله ایرا غای که قلنق دیر لر * چوپک زن
مهرت پاسبانه دیر لر بوروش و طرز قدیم زمانه متعارف ایدی که مهرت پاسبان برالنه براغاج
و برالنه بر تخته پاره سن آلوب پادشاهک نامن ذکر و اکا دعا ایدوب تخته نی دو که دو که
ذولا شوب پاسبانلری یدار ایدر بلاد عراق و فارسه لیلی رمضان خلقی مهوره و لدر مق
ایچون قبولی طولان شور حضرت مولانا قدس سره بیت مزن چوپک ذکر چون پاسبانان
که هستی ما هیاز پاسبان آب * استاد فرخی بیت باغبانی بیاید آن بت را * بابکی پاسدار
چوپک زن * چوپکین فی معنی چوپک زن مرقوم * چوپانین فی سکون باء فارسی و کس
لامله بمعنی چوپکین مرقوم * چوب نان فی کسر باء و فتح نوله او قلاغی که آنکه یوفقه خیری
اچار لر شاعر بیت زبید در کف زن هیچ چوپنی * خوشا چوپنی که باشد چوپک نان *
* چوپین فی مطلق اغا جدن اولان آوانی و چنق و طبق و ما شبه ذلک * چو خیدن فی
و او معر و کسر خا معجه ایله ایکی معنایه کاور اول بمعنی نخیدن مرقوم ثانی بمعنی اغزیدن
یعنی سور چک شکو خیدن دخی دیر لر کذا فی قرهنگ جهانگیری * چو شدن فی سکون
و او و شین موقوف ایله بمعنی مکیدن یعنی انک صیف اسفرنگی بیت خاق عدوت هر پی

کز چکر آب جوشندی * آب روانش از لب چشمه خنجر آمدی * چونان بی معنی چنان
اصل اوزن واقع در استاد لطیفی بیت مکن بد که چونان نه بینی جزا * نکو کار باشد به نیکی
سزا * چونین بی معنی چنین اصل اوزره حکیم اسدی بیت کس مهر بانی کس کین بود
چنین بود کینی و چونین بود * چون بی تفخیم * و او معروف ایله غجه دیمک معناسنه که
عربی به کیف دیرل کاهی ادات رابطه الحاقیه چونست دیرل خواجه حافظ بیت زکریه مردم
چشم نشسته در خوندست * بین که در طلبت حال مردمان چونست * و هر چه دیمک
معناسنه هر چون دیرل بیت اگر پیش ازین بند و افسون کنی * نیارم من این کرده هر چون
کنی بی چون بی و او محمول ایله ایکی معنایه کاور اول ادات تعلیل در شیخ سعدی بیت چون
نالم تلخ از دستان او * چون نیم در حلقه مستان او * مصراع اوله کی چون کیف معناسنه
اولان چون در مصراع نائیده کی ادات تعلیل ثانی تشبیه معناسن افاده ایدر بلکه ادات
تشبیه در خواجه حافظ بیت کر خلوت مارا شبی در رخ بفروزی * چون صبح در آفاق جهان
سریفر ازم * و تشبیه ایچون اولان چون اسم مرکب در کاهی وای حذف اولوب چنان اولور
میرزا شانی بیت چون آن غریب میم ساقیا که از کل من * اگر کلی بد را ید شراب از و بچکد
و جفتای لسانه اولی چون نیچوک دیرل لطفی دیوانه بیت نیچوک طبیعه در دنگینی آیتابین
آخر * که در دیکیز یوز مینک وادین آرتق ایرور * و چون ثانی که تشبیه در دنگیز دیر فرهاد
نامه ده فرهاد هنوز شیر خوره ایکن عشق علامتری و ارایدی دیدیکی یرده بیت انکا ایچماک
بولوب ناکام یا نکلیغ * مریض و شیر بادام یا نکلیغ بی مع الو او * چچو بی ضم جیم فارسیله
بوستان معناسنه در هندی لسانه چو بی دیرل بی چفو بی ضم غین معجه ایله بی بی جغد مرقوم
بی چفو بی ضم نوله بی معنی چون او یعنی انک کی دیمک اولور حکیم خاقانی بیت تاما در جان
رحم کشاد است * هر کر خلقی چنوز اداست * حکیم فردوسی بیت همه رازمانیز کرد آشکار
جها زانیا مد چنوخو استکار * و دخی استغفار و طلب بخت معناسنه استعمال اولور کذا فی
المشکلات بی چو بی اوج معنایه استعمال اولور اول و او معدوله ایله یعنی اخفاء و او ایله
بی معنی مانند خواجه حافظ بیت چو باد عزم سرکوی یار خواهم کرد * نفس بوی خوشش
مشکبار خواهم کرد * ثانی ادات تعلیل اولوب شیخ سعدی بیت چو مرد مستغف کوی بی نزد
مر اورا سخن عمر ثانی شود * ثالث وقت معناسن افاده ایدر خواجه حافظ بیت چو با حبيب
نشینی واده پیمانی * بیاد دار عجبان باد پیمارا بی مع الهاء * چچرغه بی سکون باه و او
و او ضم جیم فارسی و فتح غین معجه ایله یعنی تازیانه بی چره بی فتح راه مشدده ایله کوچک
طوغان و ارکاک طوغان کذا فی الحمودی جیم عربی و راه محقه فله ده مرویدر بی چره بی
زاه فارسیله طون یا قه سی نیفه دخی دیرل میرنظمی بیت شود خیره چو چشم کیه در کار
که بکشاید چره از بند ستوار بی چغه بی سکون غین معجه و فتح نوله بی معنی کجشک پور بهای
جایی بیت شود چون بوم کرسنه چون زانغ * خرد چون چغه سست چون کوتر بی چلیله بی
بی چلیله بی سکون لام اول و ضم باه فارسیله و فتح لام نائیله مضطرب و بی آرام معناسنه
ظهیرالدین فارسانی بیت ای زور رای تو خور میشد و میشد در بحباب * وی ز جرد دست

دست تو بر بهاری چلیله بی چلیله بی سکون لام اول و کسر جیم فارسی و فتح لام نائیله بی معنی
لاک پشت یعنی قیلو بدغه استاد دیشدر بیت چل چله بنشست صوفی ره نیامت * چلیله بهتر
بود زان چل چله * بعض نسخه ده غلیواج معناسنه مسطوردر بی چلفوزه بی سکون
لام و ضم غین معجه ایله چام اغاجی میثی که چام فستقی دیمکله مور و فدر عربیه صنوبر دیرل
اهم مرکبدر چل بسیار معناسنه در و غوزه قوزلق دیمکدر معنای ترکیب چوق قوزالقی
دیمک اولور معنی فتح جیم عربیه جلفوزه در امیر خسرو بیت بود کندم کری بالاسرافراز
سر چلفوزه کوید با فک راز * شیخ آذری بیت هر کرانیست ذوق چلفوزه * هست
در خورد درش او بوزه بی چله بی لام مشدده ایله قاوره سپیدی کذا فی نعمة الله بی چمانه بی
فتح میم و نوله اوج معنایه کاور اول بی معنی میانه میرنظمی بیت دران کاشنسرای بی بهانه
چو سروی سرکشید در چمانه * ثانی بی معنی پیاله شراب ثالث حیوان بوابکی معنایه
حکیم ناصر خسرو بیت چه لافی که من یک چانی نخوردم * چه فضلاست پس مر تر از چمانه
بی چچمه بی سکون میم اول و فتح ثانی و ضم جیم فارسیله ایاق سسی که یورکن ظاهر
اولو شلیو و شکاشک و شکک دخی دیرل امام فخر رازی بیت در صف قران بچو چچمه
مرکبش * توده کس شک چشم از شک ذوالمنن * حکیم سوزنی بیت گردنعال و چچمه
باد پوبکانش * خوش چون سماع و سرمه بسمع و بصر رسید بی چچمه بی سکون میم
و فتح جیم فارسیله اغاج قدح و کفچه و اغاج چناق بی چمانه بی فتح نون ایله وای دینه
دیرل بر او یوندر بی چینه بی سکون نون و فتح باه و وحده ایله توقاج دیرل بر تو قدر آنکله
قصا رلر بر آغردر لسانه لیبی * قطعه * دو چیزش بشکن و دو برکن * مندی ش زغفل
وز غنبه * دندانش بکاز و دیده بانکشت * پهلوی بوس سرچنبه * ثانی قپو آردنه
طیاد قلی اغاجه دیرل بی چچمه بی سکون نون ایله اوزم چکردکی بی چوب پاره بی
بی معنی چوب باری معنی بر نوع لطیف اغاجدر بی چوبدانه بی سکون باه و وحده و فتح دال مهمله
و نوله بی معنی منجد یعنی ایکن دید کلمی میوه بی چوبه بی فتح باه و وحده ایله ایکی معنایه در
اول اوزن یوفقه آچد قلی او قلاغی که کردنه و پیواده دخی دیرل هندی لسانه پیلان
ذیرل ثانی بهرام چوبین لقبی در بی چوبینه بی کسریا و وحده و سکون یای تحتانی و فتح
نوله اغاج ققان دید کلمی قوشدر فرهنگ جها نکیریده ایکی معنایه مرویدر اول کاروانک
دید کلمی قوش ثانی بهرام چوبین لقبی در بی چوتاه بی فتح ثاء مثناة ایله بوزن کوتاه بی معنی
همچنین کذا فی المجمع بی چوته بی فتح ثاء مثله ایله بی معنی پانک یعنی قیلان ایضا مننه
بی چوجه بی فتح جیم فارسیله ایکی معنایه در اول فرهنگ جها نکیریده بی معنی چوبه مرقوم
ثانی بیچ که طاوغک و غیرک اولسون میرنظمی در صفت معلم مکتب بیت رود از خانه اش
در روز هفته * پیش طفلان همچون چوجه رفته بی چوره و چوره بی اول بفتح
الراء المهمله ثانی زاه فارسی ایکی معنایه در اول بی معنی اخیر چوجه یعنی بیچ که عربیده
فرخ دیرل سکون راه مهمله ایله ثانی ایکن کریمکی که ایکن اکیردکن اکا کچر اکا چرزه د و ک
دخی دیرل کذا فی المجمع بی چوله و چوله بی کلاهما بفتح اللام چله معناسنه که عربیده

حايك ديرل في چهره في سكون هاو فتح راه مهمله ايله اكابر ك ووزرانك ايچ اوغلاني
معناسنه جيم عربيله منقولد رابوالمعاني بيت در حرماكه دولت دايتم * ماه وش چهره
باد در خدمت في مع الياه العتقاني * چكري في سكون كاف وكسر راه مهمله ايله ريواسك
برنو عيدر شمس خري بيت در كهستان بنام دولت تو * سزدار شاخ در شود چكري *
في چنكلاهي في سكون تون وكاف موقوف ايله بمعنى غليواج يعني چيلاق في چويديستي في
سكون باء موحد ايله سرسته كه اكثر قلندر لكتورل في چوبساي في سكون باء
موحد وفتح سين مهمله ايله دوربي معناسنه في چوبشوي في سكون باء موحد وواو
وخم شين معجه ايله اول قصه اغاجدر كه قصارل وجامه شوبلر آنكه جامه اغردر رابوالمعاني
بيت چنين بدكرتش صد ساله شويده * بحوب شويي نمي يابد سيمدي في چوبكي في
بمعني چوب زن مرقوم امير خسرو بيت يك چوبكي * يام تو بهرام چويه شد * يك ترك
نوبتي درت سحر آمد في چاغري في سكون غين معجه وكسر راه مهمله ايله سوزمه يوغرت
حكيم غمناك بيت وان زر از تو واستاند آنكه تا اكنون ازو * چاغري خوردی همي وطايغي
وليولنك في باب الحاء المهمله المفتوحه في حق كلام بودر كه زبان فارسيده اوائل كلمه ده
حرف حاء مهمله اولر لکن لسان عربك السنه دن فضل ورجحاني وامتياز شاني اولغين
عجم بولساندن بعض الفاظ اخدايدوب بعينها استعمال ايدرلر وبعضيلرين كند و تركيبلرينه
جزو قیلورلر وواقع اولور كه بلا تغيير كلمه عربيه يني تعجيم ايدرلر تنكم ذكر اولنسه كركد
انشاء الله تعالى وحرف حالسان عربدن غيري لسانك يوقدر ديو امام سيوطي رحمه الله
عليه ذكر ايتمشدر في الواقع زبان فارسي ظرافت ولطافت وملايمت اوزن اولغين سكر
حرفدن كله تركيب ايتما مشلدر تنكم اول دفتر ثاني ده ذكر وييان اولمشيدي في مع الالف
في حاشا في ابكي معنياه در اول بركله در كه معنای تزيه افاده ايدر يعني برنسنه دن لایق
ذاتي اوليان وصفي استبعاد واستعرا ايچون استعمال ايدرلر خواجه حافظ بيت حاشا كه
من موسم كل ترك مي كنم * من لاف عقل ميزم اين كارك كنم * ثاني بر او تدر عربيده مامون
وترمنس وصقرا الحمار دخی ديرل وورك سيندان اولدو غيله مرويدر في حاليها في معني اكنون
وفي الحال خواجه حافظ * مصرع * حاليها مصالحت وقت درين مي بينم * واستاد لطيفي
بيت حاليها مصالحت وقت چنين است وچنين * كه نشينم بهم آمد در باغ سه سين في حاشا في
ماما اوزانده ابكي نوعه در حاماي صغير واردر ابكي مثقالدن عبارتدر و حاماي كبير واردر
اوج مثقالدن كنایتدر في حبه الحضرا في بنك تخميدر كه پيراغن قوريدوب دو كوب تناول
ايدرلر غایت مخدردر في حیدر درت معناده علمند استعمال ايدرلر اول مدح معناسنه
مرحبا لفظيله ده مراد ايدرلر حكيم انوري بيت مرحبانوشدن وآمدن ماه صيام *
خدا واسطفا لعقد شهر وواعوام * ونه كوزل ديك معناسنه طالب آمل بيت خدا
اي نوبهار هجر كز ناثير تو * معصيت زاميدد امر آزش از طرف كلاه * وعجل تعجبد
تعجب معناسنه حكيم انوري بيت خدا كير قاضي كيرنك * كه نداد ز سنك خارا نك
ومعناي تحسين دخی افاده ايدر ميرنظمي بيت خدا بار كا كردون سا * مرحبا خيمه فلاك

فلاك پيرا * عربيده دخی بومعنا لره استعمال اولدوز شيخ عمر ابن الفارض قدس سره بيت
حیدر افيك اسقام خفيث بها * غني تقوم بها عند الهوى حجج في حربا في سكون راه مهمله
و فتح باء موحد ايله بر جانور در خورشيد محبتندن دائما رشو منده طور رضى خفاش در كه
كونشدن قاچرا استاد بيت نه دانا ز و خبر دارد نه اوباش * كه حريانيز كور آمد چو خفاش
مذكور جانور كودشه قارشو طور دقله دريسي الوان كودينوز تنكم حكيم الشعرا مثنوي ديمشدر
بيت بتلون الحزبت من خوف النوى * فيهما كاتلون الحرباء * خربت كسرنا وراه
مشبده ايله رهنما معناسنه در في حوض ترسا في اول نكته در كه كفره آندن شراب ايچون
اوزم صقرلر كذاقي شرفنامه في مع الباء الموحد * حاجب في پرده و پرده دار معناسنه
شيخ فيضي بيت حاجب در كاھ تو منع ندانده چيست * هر كه رود كوبر و هر كه رسد كوبريا
ثاني بمعنى ابروان ابوالمعاني بيت حاجب وچشم كند منع اشارت بمن * اينهمه از طالع
بوده چو بختم سياه * شعرادن بري بود وبيت لطيفي ديمشدر * اهو رشاء اسمعني
القانونا * من حاجبه الارج القانونا * وحق من في اليم القانونا * اعني مرضي بقراط والقانونا
قانونك هر برى بر معنائه در في بحاب في فتح جيم مشد ايله بمعنى حاجب مولانا محمد ظهوري
بيت شمال وصبا خا كروب قضا * زبحاب در كه يكي مرحبا في حرب في سكون راه
مهمله ايله بمعنى جنك ميرنظمي بيت دران معر كه كرم شد حرب و جنك * نماند كسي را چو
صبر و درنك في حسب في فتحين ايله كوهر خاص و مال و دخی دريم او ي كه بريده اولانلر كه
اولريدر و قبيله و اندازه معناليينه كذاقي ترجمان الصحاح هاتفي * مثنوي * من اهل جهازا
نسب نامه ام * نشد از حسب كرم هكاهام * مرا هست امروز چندان حسب * كه عاد
آيدم از شمار نسب * و سكون سين مهمله ايله بوزن كسب كافي معناسنه اولان بس علمنده
استعمال ايدرلر ونسنه صايقي و رسم و وقوع معناسنه كه حسب حال ديرلر خواجه حافظ
بيت حسب حال نشو شتم شو ايامي چند * قاصدي كوكه فرستم بتو بيغامي چند *
في مع التاء المثناة * حاجت في معني رجا و تمنا و مطلب و مقصود معناليينه شيخ سعدی
بيت وصف ترا كند ورنه كند اهل فضل * حاجت مشاطه نيست روى دلارام را *
ميرزا فصيحى بيت از بسكه شرر ميچهد از پنه داغ * حاجت نبود در شب هجران بجرانم
في حسرت في معني پشيماني و فرقت و آرزو شاني نكوبيت من بحسرت دور كرد و مدعي
مغرور وصل * اي محبت خاك بر سر باد ناثير ترا في حقيقت في خلاف مجاز و خلاف فرع
وحقيقت الامر بما يصير اليه حق الامر وبلغه حقيقة هذا الامر اي يقين شانه والحقيقة
ما يحق على الرجل كذا في المشكلات في حيرت في عكس جمعيت خاطر و خلاف تيقظ وعدم
انتباه منلا شاني بيت نه شكوفه نه برى نه ثمر نه سايه دارم * همه خبرم كه دهقان بجه
كار كشت مارا في مع الجيم * حاج في زو ار كعبه شيخ سعدی بيت حاجي بره كعبه ومن طالب
ديدار * او خانه همي جويد ومن صاحب خانه في حلواج في مرغ مردار خوار ابوالمعاني
بيت عنقا صفتم قاف قناعت بكر قتم * حلواج نيم كه طالع جيفه دنيا في حلواي پرچ في
يعني حلواي چربش و پرنسغه ده چربين واقع اولمشدر حلواي ترو لطيف ديك اولود

خویش کسر و او و سکون یای تخم ایله اب طبع اولند قن اکا قونیلان لوازم مولانا
شمس تبریزی قدس سره بیت که چون خویش دیک بجوشیم و اب فکر * کفکیر میرند که
چنین است خوی دوست * مع الدال المهمله * حاد * ایکی معنایه در اول قوزغون که
غراب دخی دیرل ثانی حضرت یعقوب اولادندن برینک اسمیدر که حضرت یوسفک علیهما
السلام آنه سندن دکلدر * حاجتمند * حاجتلی دیمکدر منداک معناسی مقدمه ده تفصیل
اولندی * حال کرد * وجد و مشوقه کادی معناسنه مولانا آصفی بیت مجنون در آسمان
قرچودید و حال کرد * کویا کاج خیمه لیل خیال کرد * حسد * غیرک نعمتی زوالی استمکدر
* مع الراء المهمله * حاضر * نقد معناسنه میرنظمی بیت نثار کند دل هر آن قدرست
اگر جان سزا میشود حاضرست * حذر * صافق معناسنه مولانا عرفی بیت ناز آفت
و کرشمه بلا عشوه دلفریب * یاران حذر کنید که طوفان فتنه است * حریر * ابریشم
معناسنه معروف و دخی یار و مصاحب و کاغد معناسنه در کذافی شرفنامه * حشر *
فتح شین معجه ایله بوزن نظر جمعیت و آلائی معناسنه مولانا هاتنی بیت دکر با ده خیل
ستان حشر * شد از ظل عالیشان فرخنده فر * میرخسرو بیت کاه بیاننن زملائیک حشر
بر مخننن چون مکسان برشکر * حصار * بر ولایت اسمیدر مجمع الفریده بر شهر
حسن خیز واقع اولشدر * حصیر * معروف شمس فخری بیت دایم حصیر پاره مه
از مرزعات چرخ * از بهر خانقاه شهنشه برند دوخ * حقور * هم قاف و سکون
و او ایله صاحب حق دیمکدر میرنظمی بیت مکن رنج خاطر چو کلب عفور * بهر کار رانند
لطیف و حقور * حاوی شکر * بر نوع لطیف شکر حلوا سیدر کذافی شرفنامه * حیدر
نام امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنه و کرم الله وجهه حضرت نوری که حیدر کرار
دیرل وارسلانک جمله اسماسندن * حیر * سکون یای تخمائی و فتح زاء معجه ایله
هند و ستان اولور بر نوع اوزون کوکدر شولقد اوزون دز که بر کوکدن بر چرخ قلمقان
ایدرل * مع الراء المهمله * حرام مغز * او کرغه کوکی یعنی ابرو کذافی نعمه الله * مع الشیق
المعجمه * حاش * معنای نزه افاده ایدر حاش لله دیرلر شیدای زرکر * قطعه * بکرد
کاس و روت و دیمه سندن * ندیده هیچکس اسلام را ز کفر حصار * کدام کفرجه
اسلام حاش لله ازان * که دست قدرت یزدان والی غفار * بکرد سوره والشمس بهر دفع
کزد * نوشته آیت و لیل را بخط غبار * مع الفاء * حرف * حروف تہجینک مفردی
و طرف معناسنه و آغزدن شرطه چاق و دخی سوزک سقطن طوتمق که قاعنه حرفکیر
دیرلر سوز معناسنه دخی استعمال اولور مولانا ولی دشت بیامی بیت تاب تافان
تو ندارم خدای را * حرفی اگر شنیده از من نهان مکن * ستوز معناسنه استعمال
اولند و خوی خواجه حافظک بویقتندن فهم اولور بیت آسایش دو کیئی تفسیر این دو
حرفست * باده ستان تطاب با شندان مدارا * نبود بک عیب معناسنه مسطور در * حریف *
احضار حرفندن مأخوذ در * و فی القاموس حریفک معاملت فی حرفک * بمعجم اوتوب
مباشرو معصیت مجلس انص معناسنه استعمال اولشدر شکم خواجه حافظ * مصرع *

* معاشران ز خریف شبانه یاد آرند * بعض کتب ادبیه ده * هل من فنی طریف معاشره *
حریف * واقع اولدی نظیر و معجم و موافق مرد کار معناسنه ملک فنی بیت حریف
ساغر دردی کشان غم داند * که بر سر ملک از عاشقی چه امیرفت * بر معناسی دخی قار باز در
مولانا محمود ابن یمن بیت با حقیاط رو ایدل که دست خونست این * که روح در کروسست
و حریف پس طرار * دست خون بر قار اوینی در * مع الفاف * حق * نام جناب حضرت
باری تعالی عز اسمہ در وضد باطلدر * مع الکاف * حسنتک * سکون سین مهمله و فتح
تاء مثناة ایله معنی قبالة یعنی بخت کذافی شرفنامه و غیره * حسرت الملوك * مونبار
طوله سی که خرده قیہ ات و برنج ایله طولد و درلر سبب تسمیه سی اولدر که بحمد بوطعای
غایت لطیف ایدر لاسی ایکن لید اوور و غود و نصکره بنز و ملوک طباخ دکانه وارقی ممکن
اولد یفتند لدر اکا حسیتک حسیب الملوك و حسیب البرغاله و جنبل دخی دیرلر کذافی شرفنامه
حسب الملوك * یعنی حسرت الملوك و حسیب الملوك مرقومین * حسیتک * کسر سین و سکون
یای تخمائی و فتح باء موحد ایله مثله * حاک * کسر لام ایله و فقله ده جائز در معنی سیاهی
یعنی قرا کولق حضرت مولانا قدس سره بیت چون زمین بر خاست از حد قلاک * بی شب
ونی سایه ماند بی ملک * عربده شدید السواد معناسنه در حکیم الشعر امتی بیت خالک
کالذافی جنل دجوجی * اثب جعد بلا تحمید * بویته مدور دیرلر کیسوی زن و صفیدر که
هذاف و دجوجی شدید السواد معناسنه و جنل یوغون و اثب اوزون و جعد قور جعد
* حوصک * کافی تصغیر ایله فسقیه چوره سندن کی کوچک حوض و بیوک طامس و باطیه
کذافی شرفنامه * مع اللام * حال * کوی بار لک میدان با شلرینه دیکدکاری ایکی عودک
اراسنه دیرلر که در هو ویا لکر هو دخی دیرلر میرخسرو بیت دو میداند اورتک میرد نبال
شده سر کشته همچون کوی بی حال * و دخی معنی اکنون یعنی از مننه ناله دن شمدیکی حال
معناسنه لطیفی بیت بسیاری عمرت رفت باقیست بتایند * این حال غنیمت دان مندیش
بزیائند * و حالت اشیا معناسنه که مثلاً کشینک صفتندن و احوالندن عبا رتدر شاعر
دیمشدر بیت دروغی که حال دلت خوش کند * به از راسی کش مشوش کند * بوقیلند در که
مقام تحاشیه توسل اولور استاد لطیفی بیت دم میرند و میزید از حاتم ثانی * حال آنکه
ندادست بکس پان نانی * حمال * حماله نک چیدر و حماله قایم باغیدر در که او یخته کردن
اولور میرنظمی بیت چو آمد پیش دلدارش نشینش * حمال کرده برگردن دود سنش
* حواصل * قوش قور ساغی و قوش کوکسنه نرم و خرده توپلر اوور که لذن کورک ایدرلر
حکیم اسدی بیت چو بر حواصل بر آورد زاع * برافر وخت کیوان زنی چراغ * مع الیم *
حاتم * عربده طی قبیل سندن بر مشهور معنی کسه نک اسمیدر که اوغلی حضرت رسول
اکرم صلی الله علیه و سلم زمان شریفانده اسلامه کادی و دخی سیاه فرغیده دیتلدوکی
رسیده نظر در * حرام * ضد حلالدر و خواجه حافظ بیت رسم که صرفه نبرد روز باز
خواست * نان حلال شیخ زاب حرام مای حرم * مکان محفوظ و جای محرز * حرم *
دخی دیرلر شیخ فیضی بیت منزل تردامنان نبود حرم کوی دوست * هر که نبود پاک دامن

در حرم نامحرمت و حسن عجم و شرفنامه ده خاقانی نك لغی اولدوغی مذکور در
و چشم و فتح شین معجه ایله سیاه چادر که بریده اولان کسسه له مخصوصه و آنکه
قونوب کوچن طائفه و بیابانده ساکن اولنله دیرلر منلا هاتقی بیت چشم بی سرو شهر
بی سروری * نه کرد نکشی نه بلند اختری * و مطلق لشکر معناسنه مولا ناطه وری بیت
یده می که کردم قریدون چشم * پریشان کنم مغز ضحاک غم و حکیم و درست اسئلو و محکم
فکر لو عاقل و عالم و علم حکمتدن خیر و دخی اسماء حسنی دن بر اسمدر شیخ سعدی بیت
بنام خداوند جان آفرین * حکیم سخن در زبان آفرین و مع النون * حبیب شیطانی و یعنی
عورات کذافی شرفنامه و حبیل المین و یعنی قرآن مجید عظیم الشان ایضا منه
و حرمندان و معنی کسسه زر ابوالمعانی بیت فصل بهار جامه و دستار کرد * رندان
یاده خوار حرمندان تهی کرد و حرون و ضم راه مهمله و واو معروف ایله اسب ناقرمان یعنی
سرکش آت خصوصاً و هر مطیع اولین و ما احمد کرمانی بیت بر نفس حرون نه اندکی
رج و تاراحت روح یابی از کج و حریفان و یعنی یاران شیخ عبد السلام پیامی بیت پستان
صراحی چون نمیکند حریفان * چون شیر خوران نقل ز اخگر نشناسند و حیران و کسر زاه
معجه و سکون یای تحتانی و فتح راه مهمله ایله شهر و رومیه دن اول یازی آیدر ابوالمعانی بیت
بیمبر کشتیم بمشقت از گذار عمر من * چون بهار وصل دائم از حیران فراق و حسان و
عربدن مداح رسول اکرم صلی الله علیه و سلم بر شاعر شیرین کلام آیدر و حلقه چن و
بر نوع حلوادر حلقه کی آیدر و حیدان و آلت و جل آیدر که خوارزم لغتیدر استاد
عسجدی بیت چو آیدر و رور حیدان بدان ماند سر سرخس * که از بین سفلائی فرود
آید می خله * شیخ سعدی لطایف عبارت عربیله و جعل حمدانم فی غدا هم دیشدر نمدان
فرج زاندر و حیران و سرکشته و نیر عقل و کامی کوزده استعمال آیدر لریاقه فالش
معناسنه حکیم شقای بیت از حرر دیده خاک جلوه کاش بیغم * دل نشد پیداولی صد
چشم حیران یافت و حوض نعمان و اجی صولور حوض ایدی که آدی اولن نسان ایدی
بر کون حضرت سرور عالم صلی الله علیه و سلم اوزرینه وارزی معجزاتی بر کاتیله حق جل
و علا اول صوبی طنلو و لطیف ایدی حضرت علیه السلام اکا نعمان اسمی و وردی کذافی
شرفنامه و مع الواء * حسو و ضم سین مهمله و اخفاء و اوایله اوماج آشی بهصاق اطعمه
بیت حسو نمره میرد که بغرا کجاست * که کشتند مسکین کچی چوماست و حو و بوزن
نو بمعنی خونا به یعنی قانو کوز یا شی و مع الهاء * حبه و فتح باه مشدده ایله و چکر دک و زنی
شانی نکلو بیت قندیل کعبه را بفروشم بحبه * نادر چراغ بتکه روغن در آورم و حربه که
جنگیری معناسنه و حرر سینه و یعنی سینه زم کذافی شرفنامه و حسیب البرغاله و
معنی حسرت الملوك مرقوم و حقه و سکون فو فتح نوله اغر طلوسی بعض نموده آوج
طلوسی معناسنه در و حلقه و بازار کاندک بیع و شرا ایچون عقد ایتدکاری مجلس
که حلقه اولوب اوتور در رودق باب ایچون قیویه یا پارل دور و کس و برچندن اولور سه
و دخی مطلق مجلس معناسنه خواجه حافظ بیت در حلقه کل و مل خوشه و اندوش باب

بابل * هات الصبوح حیویا ایها السکاری * و هر نه که اورته شیوش و دگر می اوله و حمدونه
میون که کبی دخی دیرلر فتح کافله عربیه قدوسعدان دخی دیرلر و حواله کاه و معنی مرجع
وماوی و جای پناه خواجه حافظ بیت جز آستان توام در جهان پناهی نیست * سر مرا
بجز این در حواله کاهی نیست و حوصله و معنی تمیگاه که قورسق دیرلر مجازا تحمل ایلمکه
دخی دیرلر ملاطری * رباعی * ای از نکت خراب ملاک هستی * یک دیدن و صد ایخودی
و هستی * تاب نکت حوصله * دهر داشت * یکچشم بی بقای عالم هستی و حوسه و
سکون و اوو فتح سین مهمله ایله یعنی توانگر غنی معناسنه ابوالمعانی بیت روز حشر علی
یا که میخواهند * بر است حوسه و کدا آنجا و حیکله و سکون یای تحتانی و فتح کاف
ولا مهله ایت اوزومی و دیرلر که بر اوتدرد و کوب اوج کونک اطفاله سورلر و مع الباء * حالی و
معنی فی الحال بعد عصار و چون ظاهر کشت آنکشت هلالی * شکست حسن ماه بدر حالی
و حامی و کند معناسنه در ابوالمعانی بیت از غم عشقت خلا می رانخواهد یافت دل *
حامی سودای زلفت کردم زنجیر شد و حبشی و بند معناسنه در مولانا جی در نعت شریف
بیت وصف ذاتش چه کنم او عربی من عجبی * لاف مهرش چه زخم او قرشی من حبشی *
یای نسبتله حبش ولایتی خلقنه دیرلر بهصاق سبکیا وسیه چرده اولفله اکالقب اولمش و حفری
سکون فو فتح راه مهمله و کسر قافله زشت و بدلقام معناسنه در شیخ سعدی بیت ازین
حفری سوی کالید * بدی سر که در روی ما لید و حلقی و زلبیا بشورن حلوایه
دیرلر انواع رنگ حلقه چینی حلوا آیدر بهصاق اطعمه بیت در انتظار حلقه زنجیر حلقی
اصحاب رادویه چومهار بر درست و حوض ماهی و یعنی برج حوت کذافی شرفنامه
و حویبی و کسر و اوو سکون یای تحتانی ایله حلوای ناطف آیدر و باب الحاء المکسورة
مع الباء * حجاب و معنی پرده میر سحر بیت حسن تودر حساب نیارد نقاب را * کی از کتان
حجاب بود ما عتاب را * و معنی شرم و حیاء شجاع کاشی بیت مرابعرض تما حجاب نکد ارد * و کر
خمش شوم اضطراب نکد ارد و مع الراء * حر * طومان اگر چه شه وری هایلره در دکن
حایلره استعمال اولندوغی مر ویدر و دخی بولفظله چویان قویون چاغرد عربیه فرج زنانه
دیرلر حصار و قلعه در محصور دندره و لانا عربی بیت زنجیر فک سنک فتنه می بارد
من ابلهانه کریم در آ بکینه حصار * میر نظمی بیت در آنجا حصار می نمایان شد * همه
مردمانش مرسان شد * که محصور کشتند جمعی دران * ز شمشیر مردان شد بیم جان
مع الزاء * حجاز و خطه مکه و مدینه دیرلر و موسیقیه بر مقام آیدر ایکی معنایه ابوالمعانی
بیت میروم با شوق دل راه حجاز * مدح پاکش را کنم صوت حجاز و حرز و معنی پناه و حجاب
مولانا جی بیت خرز امان چیست نعت و نام محمد * صل علی سید الانام محمد * و محوی ارد بیل
بیت ز چشم زخم خطر داری ای ماکه بیندی * بسینه همکل زخمی بیال حرز شکستی *
عربی شعر لرده دخی استعمال اولنور عماد الکاتب اصفهانی بیت کان فی صون مقلی دخرده می
منک الوجد سار قانه حرزا و حیر و نخت آدمه دیرلر حکیم اسدی و هند و شاه و حکیم
قطران و شمس غزی ماه و زایلله هیز اولق اوزن نخبج ابلشادر امرد مغفول معناسنه زیا

فارسينك لغتي وصفته جاء مهملة اوائل كمله ده واقع اولامشدر وزبان پهلويده حمام
طاسنه ده هيز ديرل مفعول اوغلان دخی الدن اله كند وكيون استعاره طريقيله تسميه
اولئس اما بين الناس حايله مشهور دري مع الهم * حلم في معني نرمي واطف طبع عربي
حركات ثلثة ده معاني مختلفه يه دركه فتحه ايله نرمي پوست آدمي وكسره ايله معروف وفتحه ايله
خواب معناسنه درامام قرطبي مثله اتند ديشدر بيت جد قلاديم حلم وابق حلم * ولاهني
لي الحلم مذغبت يامعذبي في مع النون * حرمان في محروم اولق وحسرت معناسنه حكيم
شفائي بيت ناله دردم سرگوي اثر كم كرده ام * داغ حرمانم كه بازار جگر كم كرده ام *
في حين في زمان معناسنه در ابوالمعاني بيت برسم آتش فروز وحين حرمان وصال *
فكر كن اين نازنين عمر مارا چون كذشت في حصار شادمان في مراء النهر ده بر شهر اميد در
كذافي شرفنامه في مع الهاء * بحله في سكون جيم وفتح لامله خلوتخانه زفاف وجره
خاص شاعر بيت عروس روي پوش كل درون بحله بابل * دهان بكشاده زير لب حديثي
ميكند مهمم في حصن قيروزه في معني آسمان ودخی بر شهر ك قلمه سي اميد در كذافي
شرفنامه في حيره في بوزن ثيره معني قفا اكسه معناسنه في حيله في مكر والداق ودخی
چاره معناسنه در ايه الماني بيت دل باعالي جنب وجرخ بگرو بخت ذون * فكر و تدبير
نماند زان ندارم حيله في مع الهاء * بحاب طمان في معني شب كذافي شرفنامه في حصار پولادي
دمور يو كسوكه در زيار قوللنور ايضامنها في حيرى في سكون ياي تحماني وكسره راه مهمله
ايله فرمك وفاييد رواق وطاق ايوان و تحفه الاحباب ده انجق رواق معناسنه در مولانا
مشفي بخاري بيت بگرو ز خطا كردم و نانش بشكستم * بشكست مرادست و برون كرد
ز حيرى في باب اخاء المصومه مع الف * حوراي في حوري مولانا هاتفي بيت سمير
پري چهره حور امير شست * به حور و بهشتي كه خرم بهشت في مع الهاء الموحده * ججره خواب
يعني سرد و چشم كذافي الخمودي في حلي بندياب في صوكنارند اولان چمنزار ودخی انجو خلق
ايديجي مراد جنب باري تعالي جل نشانه ديمكدر بر قطره آب باراندين انجو خلق ايدر ديمك
اولور في مع الهاء المهمله * بخت استوار في معني قرآن عظيم الشان كذافي شرفنامه في ججره
جاي شلوار بندي معني اوچه و راي ابوالمعاني * مثنوي * بند شلوار ججر آن دلبر * خفته بر كنج
كويي اژدر * چون كرفتم بدست آن اژدر * از ميان پاي مار آرد سر في حقه كرفي چقرقي كه
مرييه خراط ديرل راه مشدده ايله في مع انزاء البحجه * حقه باز في معروف كه حقه اوينادوب
اللزنيه دانه كز در ودخی نجه صنعتلر كوستر ابوالمعاني بيت دانه مرغ دلم بودست آن
خال سياه * مي نمايد ميكند پنهان زلف حقه باز في حكم اندازي نشاني درست اوارن كيكشه
ديرل كه آندوغي اوق خطا ايتيوب اصابت ايله اكا قدر اندازد دخی ديرل في مع السبن المهمله
في حقه كاوس في خسروك مشهور بار بدينك اوتوزر الحانندن برلخ آديد حقه
كانس دخی ديرل كذافي المجمع في مع السبن البحجه * حكم كش في فتح كاف ناييله معني مطمع
وفرمانبر ايسامنه في مع الهم * حكم قدم في كسره ايله يقدر ازال و حكم حضرت حكيم
لم يزل ديمكدر ايضامنه في حلام في فتح لامله بحجه كوسفند يعني قوزي نوله حلال دخی ديرل

ديرل كن في شرفنامه في مع النون * حسن في معروف و دلبر ده جاذب القلوب اولان حالت
مولانا حسين ثنائي بيت در روش حسن و ناز هست بسي خوشنا * غزه بطرز ستم عشوه
برك جفا في حلال في بحجه كوسفند كذافي شرفنامه في حلال في سكون لام ايله معني فراوان
بر شهر آديد رود دخی عروس ايچون ويريلان مالدركه باباسي و آناسي كندولري ايچون
آلورل * و خدا عار عند العرب و حلال المرأة مهرها و هو ما يعطى الى الكهانة * كذافي تاج
الاسماء يعني باباسي قزنيك حلالن آلق عرب قتنه عاردر عورتك حلالني مهري يعني
آغز ليدر ودخی فالجيه ويريلان انجيه ديرل في مع الهاء * بحره في خلوت خاص و مخزن
ويا لكر مخصوص اولان اوده يه ديرل كاتي شتر و بحره قصبه سنيك * مصرع * شتر شتر غم
دلبر بحره بحره تن في حقه في اول كوچك قوطي دركه ايچنه در و جواهر قورلر و اكا بگزر
ندن اولور سه اولسون في مع الهاء النخاني * حسن عاريتي في عورات يوزلر پنه و سه دن
قود قنري خال وايتد كوري آرايش وزبور كه اصلي اولموب زائل اوور في حسيني في سادات
كرامتن حضرت حسين رض الله عنه غدير نرينه منسوب اولان اشراق كثر استعمالدن
هر سيني حسيني ديرل و موسقي ده بر مقام آديد في باب اخاء المفتوحة مع الالف في
معلوم اوله كه حرف خاء معجمه ده قاغده فرس بودركه مابعدنك واويا زياور اكا معدوله
ديرل كذافي اولنور تلفظ اولنور منلا اول و اودن صكره كلان حرق مفتوحه واقع اولسه
خامفتوح تلفظ اولنور انجوست و خواب و خوار كبي كه وظيفه خوار ديرل و حرف مكسور
واقع اولسه خامكسور تلفظ اولنور خویش كبي و مضوم قرأت اولنسه واويا زياور اما
تلفظ اولنور خوان كبي سفره معناسنه ضم صريحله الفسر اولسه خون كبي قان معناسنه
هر رينك محل كاكه بيان اولنور انشاء الله تعالي في خا في درت معنايه در اول خايدن
لفظندن اسم قاعل اولور و وصف تركيبي ده اولور ديمشكركا كبي خواجه حافظ بيت
بدم كفتي و خر مندم عفاك الله نكو كفتي * جواب تلخ ميزيد لب اعل شكر خارا * ثانی
خايدن معناسنه ده اسم مفعول اوور ثالث معني دوش يعني اوموز رابع نعمة الله مقع
قلي ديمش خامس فرهنگ جهانكيري به كفيف صول جمع اولدوغي برده خاديتلور كه بار كين دخی
ديرل في خا في فتح راء مهمله ايند ايك معنايه در اول جنس جردن بزوع غايت يك طاسند
صلايه معروف خواجه حافظ بيت سر كس مشوكه چون شمع از غيرت بسوزد * دلبر كه
در كف اوموست صك خارا ثانی جردن اسنلور بزوع موجد ار لطيف قماشدر خار
دخی ديرل شمس شري يوايك معنايه ترتيب اوزن ديمشدر في قطعه بهن دولت نامش اكر
سوال كند * زلال خضر بر آيد زخار و از خارا * كدام بنده زانعام عام اونكرت * هزار
بدره دينار و رزمه خارا * رزمه قش بعاشم يوكه ديرل كمال ايمعيل بيت هججه لاله بسوز
دل بدرم * در زخار اكنند بيشتم * يوبيتي كي خار مذكور قاش اولموب بير هنلكه قابل
برتوعدن اولق فهم اولنور في خا كفي خا كله پادن مركبدر ايق طيرافي معناسنه بخارا
هضم نفس و افتقار اظهار ايتك خلند استعمال ايدر شاعر * مصرع * اكرچه نيك ني
خا كباي نيكام في خامالا في بردار و دركه مازيرون و عفت بر ك دخی ديرل پيرافي زيتون

پراغندن كوچك و مرور پراغندن بيوك اولور قالنق و اونی صارویه مایلد طبیعتی
درجه رابعه مار و یا بسدر بهق و برص علتته نافعدر کذا فی البدیعی فی خرد ما فی
سکون را و فتح دال مهملتین ایله خوش رنگ و خوش آواز بر قوشدر حکیم ناصر خسرو
بیت نخسته را بجز از خرد مانداد گوش * بنفشه را بجز از کرک مانداد دهن فی خضر
ولایت شامه بر قصردر که قصرد خضر ادر لر عربیه سبزه معنا سنه در فی خطای مشهور
بیت در مستقل پادشاهی و ادر اول ولایتارده بی نظیر فغفور آوانی استلنور غایت مقبولدر
ولطیف قاشی اولور خطایی دیر لر و بی مثل محبوبلری او اور کثرتدن عالمه مشهور
اولشدر کمال بخندی بیت کر ز خوبان خطا خواهی خراج * صبح آردت بتان چین همه
مولانا هاتفی بیت خطایی کنیزان بالابلند * برژگان سنن و بیکسو کند * بعض فرهنگه
مذکور در کتستان زمین ده بر معمور شهره کنی اهم در که سحر امنه آهوی مشک اووز
و عربیه ضد صوابدر فی خط استواء فی حکماء رصد قتلند بر خط موهمدر که وسط السماده
بر یاشی قطب شمالی و بر یاشی قطب جنوبی در و هر اقلیم ایچون بر خط استواء ادر در که ارتفاع
شمس و اول اقلیم استواء نهاریدر چونکه شمس اول خطه ایریشور لیل و نهار برابر اولور
آنی یکن کدن صکره سیر آفتابه ارتفاع دیمزل زوال دیر لر حرارت شمس و ضیای نهار
آدن صکره تدر بجه نقصان بولور کذلک قوای بشر دخی نقصان پذیر اولوره وید الفضلاده
و مجمع الفرسده خط استواء الف استوا دخی دینک و کی مسطور در نیکم ذکر ی باب الف
مرور ایلدی فی حجاب فی فتح فاجیه آغریاصق که عربیه کابوس دیر لر بر علتدر سببی
قدر ابو المعانی در محقق رقیب بدسیرت بیت در آمد شخص بد شکل و بد اندام * نشست
در زم زندان همچو کابوس فی خلا فی تهی و خالی معنا سنه و آبرزه دخی دیر لر که عربیه
بیت اخلاص کلدیر میر نظمی بیت بروش مزین چو طاموس زیبا * در و نش شده
برنجاست خلا فی خوا فی فحشین ایله کوشت معنا سنه در مولانا عبد العلاء بر جندی شرح
چغنی اوزر نه اولان حاشیه سنه شهر خوارزمک وجه نسیمه سی بودر * سمی خوارزم
بذلک لان الجماعة التي بنوها اول الامرکان ما کولهم لحم الصيد فقط وکان فی هذا المكان
حطب کثیر و بلغة اهل خوارزم خوا اللحم والرزق الحطب * کذا فی آثار البلاد و الف
قدوده و مقصود ایله عربیه ایکی معنایه کاور اول شکم طعامدن خالی اولق ثانی رعان
معنا سنه یعنی بورون قانی و الف مد و ده ایله ینه عربیه ایکی سنه ارا سنه اولان هوایه
دیر لر فی خوان یغما فی و او معدوله و یغمایه اضافتیه اول طعامدر که اغیابشور بصلای
عام ایدر لر هر کیم اولور سه کاور و اکاخوان کرم دخی دیر لر خواجه حافظ بیت فغان کین
لویان شوخ و شیرینکار و شهر آشوب * چنان بردند صبر از دل که ترکان خوان یغمارا *
فی خورای و او معدوله ایله قوت یعنی غذا و آشام معنا سنه دخی کاور حکیم ناصر خسرو
بیت تن خورای کور خواهد شد تن تاکی چری * جانت عریانست و بر کرد تن کرباس تن
فی ... بیت خاب فی معنی با زین افکنده یعنی کیر و پراغش کذا فی فرهنگ جهانگیری
... بیت ... ایضا معنی سبب ... خا کروب فی سپرد معنا سنه لفظ

لفظ مرکبدر طپراق سپورچی دیمک اولور خواجه سلمان بیت آسمان ترا بر خ شاکان دنیا
خا کروب * بزمگاه ترا باب حوران جنت جرعه چین فی خب فی دوت معنایه کاور اول سکوت
معنا سنه یعنی اسم اولق حضرت مولانا قدس سره بیت کرشمس نیریزی مرا کردی اشارت
کفتمی * ایندم چو مشک آورده است خب کردم از پیش وزم * مولانا محمود این عین
* قطعه * فلک رادوش میگویم که مارا * بجز اسایشی از تو طمع فی * فلک چون این سخن
بشنید و گفتا * برو این عین خب باش یعنی * کاهی ز دلفظنه مضاف ایدوب خب زد دیر لر
سکوت ایلدی دیمک اولور ثانی مجمع الفرسده مکرو حیلله معنا سنه در ثالث صوغوق
دنی که قاریغار ایکن هوا اسوب قاری شدت ایله صاور و یوا یکی معنایه ترتیب اوزن ابو المعانی
بیت از کمال خبث خب کردی ز روی دوستی * کفتمایش همچو خب بوده در ایام شتا * رابع
محمودیده یعنی افشردکی کلو یعنی بوغازک صقله سنه دیر لر بعض فرهنگه جمله دن فرهنگ
جهانگیریه باه فارسیله منقولدر فی خراب فی ایکی معنایه در اول ویرانه معنا سنه که
خرابه دخی دیناور بومعنا ده عربیه مشترکدر ثانی یکنین سرخوش معنا سنه حضرت
مولانا قدس سره بیت اگر چه مست بود کل خراب نیست چومن * که راز کس مخموز
باشما کوید * میر خسرو بیت شبان چون شد خراب از باده * ناب * رمه در معده
کرکان کند خواب * مولانا محمد ظهیری بیت بزودی که در مجلس شیخ و شاب * زیاده
ایمقتد مست و خراب * بوند ندر که شرا بخانه یه خرابات دیر لر فی خراباب فی اضافله
اول اغاج پارسه آلندر که کاسه طنبور و رباب و امثالی سازلر اوز دنده اولوب قلاری اکا
یغملر فی خرباب دخی اول معنا ده در دخی مرقوم سازلر قلاری آلتنه قونیلان اغاج
پارسه دیر لر کذا فی مجمع الفرس فی خربوب فی یکی بویوزی دیدکاری قوری یمشده
چکر دکی وزن قیراط رومیه دیر لر ایکی نوع اولور بری و یوستانی بوستانی سنه خربوب شامی
دیر لر برتسنه دکنه اولور خربوب قبلی و خربوب مغربی و خربوب الشوک دیر لر و خیام شنبه
خربوب هندی دیر لر و قرط دکنینه ده دیر لر که اقا قیا آنک عصان سیدر اکا خربوب مصری و خربوب
قبلی دخی دیر لر و مصر بلر انا غور من دیدکاری اوتنه خربوب خنزیر و یمشده حب الکلی دیور
کذا فی کتب مفردات الطب فی خره چوب فی یاپونک ابتدا اولان چائسی که ترکیه قره چاو دیر لر
و دخی عالی بنار ایچون ایندکاری اسکله و بعض فرهنگه قبه و کر ایچون اولان قالب
ابو المعانی لطیفه کونه دیمشدر بیت خره چوب شد چو دلبر نازک * بر اوسا ختم
کر خود را فی خشکاب فی سکون شین معجه و فتح کافله مانع معنا سنه اورمزدی بیت
آنکه در قتل عالمی نبود * هیچ مانع ترا و خشکابی فی خلاب فی باحق معنا سنه فرهنگ
جهانگیریه کل آب آمیخته دیمشدر بومعنایه حضرت مولانا قدس سره بیت حرص کاو
و خرناده جز مران در آب و کل * تا نانی آب و کل مانند خرا ندر خلاب * مختاری بیت
و خشی چنانکه از تک او باد شد بخل * راندم چنانکه از خوی او دیک شد خلاب * مجمع الفرسده
زمین کلناک شویله که آنکه ایاق سورچر اکا چپله و خلاص و خلیش و غریفچ دخی دیور
عربیه زحلقه و مزلقه دیر لر فی خلب فی فتح لامله یعنی خامه قلم معنا سنه نعمة الله نقل

ابلشدر خ خله چوب خ فتح لام خ خیم فارسيله کینک د ومن اغاجی کدخله کشتی دخی دیرل
 کذافی المجمع خ خنب خ فتح نون ايله بوزن نسب بمعنی صفه کذافی شرفنامه خ خواب خ
 و او معدوله ايله هم او یقودر نوم معناسنه و هم دوستدر رؤیا معناسنه مثلاً خوا بیدم دیرل
 او بودم و خواب دیدم دوش کوردیم دیمک اولور ایکی معنایه حضرت مولانا قدس سره
 بیت سر نهاد و خواب بردش خواب دید خ کامدش از حق نداجانش شیند خ چغتای
 اسانده توش دیرل بولفظ ایکی وجه اوزن در وجه اول و اولی بولفظ اولیوب آنجق تانک
 ضمه سنه دلالت ایچون یازیاور وجه ثانی و اولک اثباتیله رو بایعنی واقعه معناسنه در
 میرعلیشیر بیت کیمه خ کیم توشکا کیرکای اول سعادت اختری خ بیر مکیل یارب مانکا اول
 او یقودین بیدار لیغ خ خیر الثیاب خ یعنی جامه خ سید کذافی شرفنامه اما مشکلا تده
 جامه خ خود رنگ درک بر نوع بر در پامه سی بخودی رنگ اولور لطیف بزطوقور لوله دخی دیرل
خ مع التاء المثناة خ خار بست خ سکون را وسین مهملتین و فتح باء مو حله ايله باغ
 و باغچه و بوستان اطرافنه محافظه ایچون قودقاری خار و خاشاک در چید دخی دیرل خار پشت
 سکون راه مهمله و شین معجه و ضم باء فارسيله کر پی معناسنه در کد آرقه سی دکنلی اواق
 تقریبیله تمجید اولمشدر شاعر بیت فاده بران پهن دشت درشت خ سرنا تراشید چون
 خار پشت خ خام دست خ سکون میم وسین و فتح دال مهملتین ايله الی ایشه یا فتنه آده
 دیرل بومعنا ده خیره دست دخی دینلور میر نظمی بیت نیاید بکار تو هر خام دست خ چو فر
 جاستود قدر ندان بست خ خرابات خ میخانه کد آنک وار نلر منت و خراب اولور مولانا
 ظهوری بیت خرابست معوره عقل و هوش خ با آبایش در خرابات کوش خ زیاده
 مست مدام اولانه خراباتی دیرل شرف مشفروه بیت بمال دست تبرک بدان خراباتی خ
 که سخت طرفه بود روز دار میخوان خ عربیدر که نعمة الله خراباتی مسکس دیش تعبیر فاحش
 ایتش خ خربت خ سکون راه مهمله و فتح باء مو حله ايله بطبرک که غاز دخی دیرل رکیده
 قازدید کاریدر چونکه قز بلاحت و حماقتله مشهور در ابله و احق آده ده خربت و خربته
 دیرل بعض نسخه آده طاه مهمله ايله خربط یا زلکن خطا ایدر لرفا رسید حرف طاولر
خ خرتوت خ سکون راه مهمله و ضم تاء مثناة ايله بعض نسخه ده اکشی قره توت یا زمشاز
 اما فرهنگ جهانگیریه بر نوع توت در نهایت مرتبه ده زیون و بیزه او اور مولانا عبد القادر
 نانی بیت کمال قدرت اورا چشم غیرت بین خ بیاوردت شکر از فی بر بشم از خرتوت خ
خ خرتوت خ سکون راه مهمله و شین معجه و کسر خاء ثانیله معصره معناسنه در که
 اوزم و لیونی و زیتونی و کجندی ایچنه صقوب صوین و یاغن چقارلر کذافی فرهنگ و فی
خ خرتست خ فتح را و سکون سین مهملتین ايله بمعنی سیاه مست یعنی پکین سرخوش
 عربید طاف دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت مست خرتست میوم از پی عشق بالهلا
 بیم ندارم از بلاتن تالانلا خ خرتست خ فتح راه مهمله و اخفاء ها و کسر خاء ثانی
 و سکون شین معجتین ايله کر پی یعنی خشت کر پی و خره یغن معناسنه در خ خشت خ
 سکون سین مهمله ایلش معنایه کلور اول رنگ معناسنه که عربیده لون دیرل حکیم فردوسی

فردوسی بیت نویسنده بر جامه بنهاد دست خ بغیر سرخامه را کرد خشت خ بومعنا ده
 شرق مشفروه خ قطعه خ کویا با تومن نشست کتم خ قصد آن طره چو شست کتم خ باده
 راوقی بجان بخم خ پس بخواب دیده خشت کتم خ ثانی نفع معناسنه حکیم سنایی خ مثنوی خ
 با تقاضای عقل و نفس و خواص خ کی توان بود کرد کار شناس خ بابل عقل راز کلب خشت
 در ترغیم نوایش همه بست خ ثالث فرهنگ جهانگیریه بمعنی آرزو و خسته آرزو رابع
 مجمع الفرسده بمعنی خسته کرد و آزرده شد خامس فرهنگ و فایده مجروح کرد معناسنه
 مرویدر خ خشت خ سکون شین معجه ايله اوج معنایه کلور اول کور کوز یعنی اعور
 ثانی بمعنی اشک عربیده دم دیرل ثالث بی هنر و بی معرفت معناسنه در خ خشت خشت خ
 سکون شینین معجتین و ضم خاء ثانی ايله تقریدی عموما و محبان تقریدی خصوصا حضرت
 مولانا قدس سره بیت خشت خشت موش در کوشش رسید خ خفت ذوق اندیش گلی رسید
خ خشت خشت خ حذف تاء اول ايله دخی معنای مزبوره در کذافی المجمع حضرت مولانا
 قدس سره بیت با زاین سستی خ این ناموس کوش خ که فرو مرد از یکی خشت موش
خ خفت خ فتح نوله بمعنی ضیا و باده مق درخشان معناسنه و بر معناسی دخی کویدر خم کبی
 و بعض نسخه ده فلك معناسنه ده مرویدر خ مع الخیم خ حاج خ ایکی معنایه کلور اول چلیپا که
 عربیده صلیب دیرل کمال اسمعیل بیت صلیب و حاج بسوز دکایه سیاب کند خ بنای مدینه را
 پر کنند لبان آزر خ ثانی زمه خ کوش یعنی قولق یوم شاغی حکیم سوزنی خ قطعه خ کرک را
 پیشه پوستین دوز بست خ درد کانی که عدل تست استاد خ هم بخاج آردار تو فرمائی خ
 باز دارد یکی چوپچه حاد خ حاج خ سکون نوله اول چقور جه بر در که اطفال جوز او بنایوب
 ایچنه دوشنی آلور حکیم سوزنی بیت بسلامت چو من بازرسی ای فرزند خ راست غلند
 بسوی خاج همه جوزیدر خ ختفرج خ فتح تاء مثناة و را و سکون قایله سزاوت که بر پهن
 و فرغ و خرفه دخی دیرل عربیده بقوله الحمقادید کلمه در کذافی فرهنگ جهانگیریه خ خج خ
 خچیدن یعنی کوشیدن لغتندن صیغه امر در چالش معناسنه و کاهی اسم مصدر او اور
 کذافی المجمع خ خج خج خ خج مرقوم معناسنه کد تکراری ناکید ایچوندر ابوالمعانی بیت
 یار داخا طرم آید که فراغت کش خ عشق دل باز مرا گفته کد خج خج بقمش خ خرمخ خ
 سکوراء مهمله و نون و ضم مهمله ایکی معنایه کلور اول بمعنی خرمکس که مخ معناسنه
 کلد و کی مرویدر حکیم ازرقی خ رباعی خ ای تو بتی مشک حسودت زرغنج خ با پود تو درخس
 پودر دستان خرمخ خ با دارخ حاسدت ترنجید و زرد خ سر بر طبق نهاده پیش چو ترنج خ
 ثانی مفلوج معناسنه کذافی فرهنگ جهانگیریه خ خج خ فتح قایله بوزن درج اغربا بمق که
 عربیده کا بوس دیرل حکیم فارسيله ده مرویدر و خفجک عربیده لرزیدن پای شتر و کچ شدن
 دیکدر ابوالمعانی بیت دوش با ما خفته بد در کاستان آن غنچه خ ناکه بان آمد رقیب
 دیو سیرت چون خج خ خفرج خ سکون فاو ضم راه مهمله ايله شرفنامه ده بمعنی بر پهن که
 فرغ و خرفه دخی دیرل بقوله الحمقا معناسنه مشکلا تده کسر رایله مسطور در و مجودیده
 ضممتین ايله بر پهن و کسر نین ايله اکا دیرل که طرنقله نسنه طو تار و مجمع الفرسده فحمتین ايله

شکسته باغی و باغلیانه دخی دیر ز غریب جبهه دیر کذا فی الحمودی * خشم آلود یعنی
 غضبناک مشهوری کسر خایله در اما اصحی فقه ایله منقولدر که خشم دخی ضم شین معجه
 و او معروفه ترکیب طرمق دیر لر بستانجیار آلتیدر که آنکه بستانک اوتن قوپاروب پاک
 ایدر لر جمع الفرسه تازه تمش دالی اغاجدن بود ایوب پاک آتمکه دیر لر که خشین بند
 اکثر فرغنکرده زغن یعنی چپاق معناسنه منقولدر بومعنایه استاد فرخی بیت تانیو دچون
 همای فرخ کرکس * تاکه نیا شد نظر باز خشین بند * تحفه الاحبابه و فرهنگ حسین
 و قاییده زغن معناسنه در اما جمع الفرس صاحبی بوقوله اعتراض ایدوب سه و و خطا ایشلرد
 زیرا لفظ خشین کبود رنگه دیر لر زغن کبود اولر اما باز کبود رنگ اولر و بند اسم فاعلدر
 معنای ترکیب صیاد باز دیمک اولر معنای بیت غلیو از یعنی زغن نظر باز خشین اولیه
 که خشیناد دخی کسر شین معجه و سکون یای تحتانی و فتح نوله قبل قویرق دیدکاری قوشدر
 بعض نموده کرکس معناسنه روايت اولمشدر که خفزد دخی فتح فاعل سکون زاء فارسی و دال
 موقوفه طاکوز لان بوجکی که خفزد و خفزده و خبر و دخی دیر لر که خفید دخی کسرفا
 و سکون یایله بوزن رسید یسندیده و مشهور و معروف معناسنه ادات الفضلاده باب اخاه
 مع الفاده مسطوردر بومعنایه ابوالمعانی بیت در شب هجران چنان فریاد وزاری شد
 یسند * برقک بود دست در جمع ملایک را خفید * بر قاج معنایه دخی کلدوک مصدرنده و اسم
 معولند که اولتور انشاء الله تعالی که خفید دخی خفیدن لفظنک ماضیه سیدر صاحبی
 و صوقدی دیمک معنایینه اما جراحی اوله آلات حربله اولسون و جانور صوتش اولسون
 ابوالمعانی ایکی معنایه بیت ای بد زبان چومار کزنک خفید است * کویا بدست نیز خفیدست
 سیندر که تمامین دخی فتح میم و کسرون و سکون یای تحتانی ایله بر کسند و یا خود بر نسنه یه
 کفین ایتدی دیمکدر کذا فی المجموع و معنای لغوی جهیمله اکلدی و اکدی دیمک اولور خفیدن
 لفظنکندر که خفید دخی اکری اولور معناسنه در اگر چه خفید اکری و دقد و بر دیمکدر
 اما معنای مصطلحی اکری اولور دیمکدر ابوالمعانی بیت وای آندم چون سر زلف سیاهش
 خفید * می باید کوی دل از دست صبرم غم دهد که خفید دخی خفیدن لفظنک مضارعیدر
 اکری ایدر میبایسته کمال اسمعیل بیت که دستموس تو چون خاتم تولد ریافت * که تاز بارز
 و لعل قانتش نه خفید * و دخی دخی معناسنه در که خفید دخی سکون نون و کسر جیم
 و ضم راه و او معروفه یعنی استهزا و متعزای ابوالمعانی بیت کریه ام دید آن نکار غنچه لب
 خندان کشت * کریه بی اختیارم یعنی کردد خنجر و دخی خند اخند دخی زیاده خندان
 معناسنه در خند کوندی و کویلی دیمک اولور و جنسدن اولان ایکی لفظنک استهزا واقع
 الفه الف مقایله و الف مساوات دیر لر که خند و خند دخی تند فتح تاه مثناه و سکون نوله یعنی
 توت و مرت کذا فی المجموع که خفید دخی کسرون و سکون یای تحتانی ایله یعنی خفید مرقوم
 مشهور و معروف دیمک معناسنه در خفید دخی دیر لر کذا فی فرهنگ جهانگیری که خواب آلود
 خواب و او معدوله ایله او یقو معناسنه در آلوده اوقایق و او یقوده و او یقو معناسنه
 افاده ایدر اکثر کوز و صفته استعمال ایدر لر ابوالمعانی بیت سکر ز بالین بیتار دخت

۳۶۱ تحت ناه و ارمن * کی شودید اریار ب چشم خواب آلود و خودی و او غیبه ملفوظ ایله یون
 سد کلاه آهنین که سر پناه دخی دیر لر جنگ محله کیرلر اکا ترک و خوی و سر پایان دیر لر
 غریب معنایه کاریدر کذا فی شرفنامه که خود دخی و او معدوله ایله خود اول خرجه
 قریب ادا اولنور کند و دیمک معناسنه در اما مشهوری ضم خایله در و دخی براد ائدر که اسم
 آخرینه لاحق اولور حکم مرتبه خصوص حالته دلالت ایدر استاد لطیفی بیت من خود
 نمیرسم که پای سکس * یارب رقیب ناپاک از چه و را بسود دخی خوند دخی و او
 معدوله و سکون نوله ایکی معنایه در اول یعنی خد اوند ثانی یعنی تند و نیز کذا فی فرهنگ
 جهانگیری که خفید دخی کسر و او و سکون یای تحتانیله فصیل یعنی تازه اریه و بقدا
 سنبله سی که هنوز قوریماش اوله شیخ سعدی بیت هر که مزروع خود بخورد خفید *
 وقت خرمنش خوشه باید چید * کسر خایله در روايت اولمشدر که خفید دخی فتح یاق
 تحه نین ایله خفیدن لفظنک مضارعیدر چینه دیمک اولور شمس فخری بیت کزان
 کزد دست تحت نیز ندان * که خلق دشمنانت را خفاید که خیمه زده دخی یعنی زول کرد خیمه
 چادر و زود فعل ماضیه در آوردی معناسنه اما اصطلاحی چادر قوردی دیمک اولور شیخ
 سعدی بیت منع بکوه و دشت و بیابان غریب نیست * هر جا که رفت خیمه زد و بارگاه
 ساخت * شرفنامه ده مقیم شد و دخی لشکر کشید معنایینه مریدر که مع الراء المملکه
 که خار دخی بش معنایه کلور اول دکنر کلان اولسون غیریده اولسون شیخ سعدی بیت
 چن کرچه سر اسر لاله زارست * برهنه پامرو آنجا که خارست * ثانی ولایت ری مضافتدن
 بر قصبه نیک امیدر * ولانا آمیدی * قطعه * بجای جایزه شعر کردن مجلس * به بند
 لطف کنی شهر یاری دی و خار * نخوام از خطر جان خویش و میخوام * که زند باشم
 و باشم در اصفهان چو کار * ثالث ماه بدی دیر لر یعنی بد را و امش آیه خار دینلور حکیم
 فردوسی بیت چو خورشید تابان نهان کرد روی * همی تافت خار از پس پشت اوی
 رابع یعنی تاز و کرشمه مختاری * قطعه * باده بیارای پسر خوش که پاک * یاده پردزین
 دل غمگین غبار * ای می و کل بخش لب و روی تو * بهره چشم تو خمارست و خار * خامس
 سنک خارایه دخی خار دیر لر امیر خسرو بیت نیر در سنک نشسته تاسوفار * خار دخی
 نموده پشته خار که خار خار دخی دغدغه خاطر و الم دل و خلیجان اولق معناسنه استاد لطیفی
 بیت درون خار خار تحت از حیر * کدا پروای کلاکشت بهارست * و تعلق قلب معناسنه
 بیت یار رفت از چشم و در دل خار خار او بماند * بر جگر صد داغ حسرت یاد کار او بماند *
 و خاریدن لفظنک اسم فاعل اولور خارند معناسنه ابوالمعانی بیت خار خار دل من کشته
 غم هجرانش * زان سبب کرده تم تحت دل ویرانش که خار آور دخی دکنلو معناسنه اسم
 مرکب در خار ایله آوردن معنای ترکیب دکن کتو و حیدر مراد دکنلو دیمک اولور که خار زار
 دکنلک لفظ زار مقدمه ده بیان اولمشیدی کلزار و چمنزار کی مولانا هاتقی بیت زهر نون
 خار آتشی بر فروخت * چنان خار زاری سر اسر بسوخت * ابوالمعانی بیت منزل مقصود
 دور راه طلب خار زار * طاق رفتار نیست شد کف پا ایله که خار سر دخی اوجی سودی

و کسکاف فارسيله عنكبوت مشابه بزهر ناک جانور در خایه کیرک و دله و دلاک و غنده
دخی دیرلر خم دال و غین ایله عربیده و ریتلادیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری و ختار فی فتح
تاء مشناه ایله باغ و بوستان و مزرعاتی بیگانه اوتدن پاک ایلکه دیرلر فرخاری بیت باغ
دین و کشت دولت را بشیخ * کرده از خار و خس اعدا ختار و ختبر فی فتح تاء مشناه
و سکون نون و فتح باء موحد ایله بوزن غضنفر اول مفلس آدمه دیرلر که غنادن دم آورده
کذا فی الجمع و شمس غری بیت بردست توبی هر چند زند لاف * ولی عقل داند که هست
او ختبر و ختور فی خم تاء مشناه و او مغر و فله بوزن غیور قامش معنا سنه در کذا فی الجمع
و خری بش معنایه کاور اول معروف که عربیده چهار دیرلر که اهلی اوله زیر بر آینه کور
دیرلر عربیده چهار وحشی دید کاریدر حضرت مولا ناقص سره بیت کوش خرب فروش
دیگر کوش خر * کین سخن را بر نیاید کوش خر * شیخ سعدی بیت افسکین خرا کر چه
بی تمیزست * چون بار کشده بین عزیزست * و لم بیت اسب تازی اگر ضعیف بود *
آنچنان از طویله خربه * ثانی قره و اوزلی با طلق که خرد و خره دیرلر حکیم سنایی بیت
پای در خر زده چو مردم مست * چیست این دست موزه دل کست * و صول دین اولان
با لطفه دخی دیرلر و له ایضا بیت در دریای معانی در ته خراجی ساخت * از بی دعوی بروی
آنها آخال ماند * و دخی باقی که طوار دوشسته جقق عسیر اوله شمس غری * قطعه *
و یحک آن باد پای مرکب شاه * که زند پشت دست برا ختر * پیش چشمش چه شب چه روز
سیمه * وقت سیرش چه کوه بود چه در * باد با سیر او بوقت شتاب * چون خرننگ ماند
اند خر * ثالث اول اغاج پان سنه دیرلر که عود و رباب و کمانچه و تنبور و امثالی سازلر
کاهلری اوزرنده او اور که قیللری آنک اوزرندن چکرلر اکا خرک دخی دیرلر سیف اسفرنگی
بیت خلق تو کردند پرده بد خواه ر و است * عود آنکه طرب آرد که کشد بار خری *
و کال اسمعیل بیت بچار منج بلا چون خرد با هم اسیر * ز زخمها که ازین چرخ پرده در دیدم
وله ایضا بیت نشاند عدل تو بر کا و زهره را چون دید * که می نشد نفسی از خرد باب جدا
رابع خریدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور استاد لطیفی بیت دیدنا که و را
خیر شد * عاشق دلفروش غمخروش * خامس بدوزش که کاله ایرشمس سنه دیرلر
خرسنگ و خرامرود و خریواز و خرتوت و امثالهم چغتمای اسانده معنای اولنه ایشاک
دیرلر ترکیه اسنگ دید کاری بودند فرهاد نامه خاتمه سنه کاور بیت دنی لار کا بیر
او کیم زرفشان دور * ایشاک ایلیغه تو کاک زعفران دور و خری راء مشده ایله صواب با طلق
و مجمع الفرسده ارمق و خوض دیلارنده اولان با لطفه دیرلر و بعض نسخه ده تنبور قبلی
آلنده اولان اغاج یار به دیرلر و عربیده فعل ماضی در بلا قصد دوشمکه دیرلر کلام مجیده
و خر موسی صعقا * وارد اولمشدر و خرا خری فتح راء مهمله و خاء معجه ایله بوزن سراسر
او یورکن بوغازدن کلان صدایه دیرلر میرظمی بیت بر فته بخواب اندرو آن پامید * خرا خری
منده از کا و بش بدید و خرا دهر و راء مشده و مخففله در و دال موقوفه بر آتشکده
امید که اردشیر بابک زماننده بنا اولمشده حکیم فردوسی بیت چو آذر کشن و چو

و کسکاف فارسيله عنكبوت مشابه بزهر ناک جانور در خایه کیرک و دله و دلاک و غنده
دخی دیرلر خم دال و غین ایله عربیده و ریتلادیرلر کذا فی فرهنگ جهانگیری و ختار فی فتح
تاء مشناه ایله باغ و بوستان و مزرعاتی بیگانه اوتدن پاک ایلکه دیرلر فرخاری بیت باغ
دین و کشت دولت را بشیخ * کرده از خار و خس اعدا ختار و ختبر فی فتح تاء مشناه
و سکون نون و فتح باء موحد ایله بوزن غضنفر اول مفلس آدمه دیرلر که غنادن دم آورده
کذا فی الجمع و شمس غری بیت بردست توبی هر چند زند لاف * ولی عقل داند که هست
او ختبر و ختور فی خم تاء مشناه و او مغر و فله بوزن غیور قامش معنا سنه در کذا فی الجمع
و خری بش معنایه کاور اول معروف که عربیده چهار دیرلر که اهلی اوله زیر بر آینه کور
دیرلر عربیده چهار وحشی دید کاریدر حضرت مولا ناقص سره بیت کوش خرب فروش
دیگر کوش خر * کین سخن را بر نیاید کوش خر * شیخ سعدی بیت افسکین خرا کر چه
بی تمیزست * چون بار کشده بین عزیزست * و لم بیت اسب تازی اگر ضعیف بود *
آنچنان از طویله خربه * ثانی قره و اوزلی با طلق که خرد و خره دیرلر حکیم سنایی بیت
پای در خر زده چو مردم مست * چیست این دست موزه دل کست * و صول دین اولان
با لطفه دخی دیرلر و له ایضا بیت در دریای معانی در ته خراجی ساخت * از بی دعوی بروی
آنها آخال ماند * و دخی باقی که طوار دوشسته جقق عسیر اوله شمس غری * قطعه *
و یحک آن باد پای مرکب شاه * که زند پشت دست برا ختر * پیش چشمش چه شب چه روز
سیمه * وقت سیرش چه کوه بود چه در * باد با سیر او بوقت شتاب * چون خرننگ ماند
اند خر * ثالث اول اغاج پان سنه دیرلر که عود و رباب و کمانچه و تنبور و امثالی سازلر
کاهلری اوزرنده او اور که قیللری آنک اوزرندن چکرلر اکا خرک دخی دیرلر سیف اسفرنگی
بیت خلق تو کردند پرده بد خواه ر و است * عود آنکه طرب آرد که کشد بار خری *
و کال اسمعیل بیت بچار منج بلا چون خرد با هم اسیر * ز زخمها که ازین چرخ پرده در دیدم
وله ایضا بیت نشاند عدل تو بر کا و زهره را چون دید * که می نشد نفسی از خرد باب جدا
رابع خریدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور استاد لطیفی بیت دیدنا که و را
خیر شد * عاشق دلفروش غمخروش * خامس بدوزش که کاله ایرشمس سنه دیرلر
خرسنگ و خرامرود و خریواز و خرتوت و امثالهم چغتمای اسانده معنای اولنه ایشاک
دیرلر ترکیه اسنگ دید کاری بودند فرهاد نامه خاتمه سنه کاور بیت دنی لار کا بیر
او کیم زرفشان دور * ایشاک ایلیغه تو کاک زعفران دور و خری راء مشده ایله صواب با طلق
و مجمع الفرسده ارمق و خوض دیلارنده اولان با لطفه دیرلر و بعض نسخه ده تنبور قبلی
آلنده اولان اغاج یار به دیرلر و عربیده فعل ماضی در بلا قصد دوشمکه دیرلر کلام مجیده
و خر موسی صعقا * وارد اولمشدر و خرا خری فتح راء مهمله و خاء معجه ایله بوزن سراسر
او یورکن بوغازدن کلان صدایه دیرلر میرظمی بیت بر فته بخواب اندرو آن پامید * خرا خری
منده از کا و بش بدید و خرا دهر و راء مشده و مخففله در و دال موقوفه بر آتشکده
امید که اردشیر بابک زماننده بنا اولمشده حکیم فردوسی بیت چو آذر کشن و چو

خراد مهر * فروزان بگردان گردان سپهر رخسار رخ سکون نون و فتح باء موحد ايله
 اوج معنایه کلور اول برایش اوزرینه جمع اولق معناسنه شمس فخری بیت بدح شاه
 و قصد دشمنانش * همی سازند انص و جان خرابار * ثانی فرهنگ جهانگیریه بر قج آدم
 بر عورته جماع ایتکه دیرل حکیم سوزنی بیت سربت و جواز ان کیر یفریاد آمد * بحر انبار کنی
 دعوت چون یاد آمد * ثالث خر خشه و فتنه و آشوب معناسنه محمد ابن یمن بیت رومسیها
 نفسازین خرکان روی بتاب * همطویله نسزد عیسی مریم باخر * اباق چرخ سزدمرکب
 تو همجو مسج * خرخری لایق تونیست خرابار مخر * حذف الفله خرابار دخی دیرل خرخر
 بوزن برز ابکی قات اواق و ابکی قات اولاش نسنه و پشته و طاق ایوان معنایه کذاقی
 شرفنامه * خرخری سکون راه مهمله و یای تحتانی و کسر خاه معجه ايله بولایت آدیدر
 ترکستان ملکنده که آنکه مسک حاصل اولور شاه ناصر خسرو بیت بینی این با دکه کوینی
 دم یارستی * باش بر تربت و خرخر کنارسنی * خرخیار * اشک خیاری دیرل بردارودر
 عربیه قنایه احوار دیرل اصل خیار خرایدی علم اواجی مضاف الیه تقدیم اولمشدر * خرخر
 سکون را و فتح دال مهملین ايله معنی غلیماج یعنی چیلق * خرخر * آغوا غایبی بعض نسخه ده
 قرعه دولکی معناسنه و اشک تر بنه دیدکاری دخی مرویدر خرخره دخی دیرل * خرکه قر
 و خرکه قر و خرمن قر * کلام معنی دایره قرکه کاهی آی اطرافنده واقع اولور ترکیب آی آغلی
 دیرل عربیه هانه دیدکارید فارسیم برهون و خرکه و خرمن و سابود و شادور
 و شادور دخی دیرل * خرکبوتر * برنوع ایری کوکرجان در عربیه و رستان دیرل میرنظمی
 بیت خرکس را صدای سازی نیست * خرکبوتر خریف بازی نیست * خرکر * سکون
 راه مهمله و فتح کاف فارسیله سکک نوعندن ایوز دیدکارید اوباز دخی دیرل * خرکور *
 ختم کاف فارسیله بیان اشکی ترکیب قولان دیرل میرنظمی بیت نبوده آدمی کو یا که آن عور
 زمید از مردمان مانند خرکور * خرمار * اشکی معناسنه نعمه الله روایت ابلش وجه
 تمییه سی روایت اولنامش * خرابار * سکون نون و فتح باء موحد ايله خرابار مرقوم
 معناسنه و بر صوچل بی استکه بندروب تشهر ابلکه دیرل استاد لیبی بیت یکی واجر
 بی شرم و ناخوشی که ترا * هزار بار خرابار بیش کرده عسس * خروار * اشک یوکی اصلی
 خرابار دیرل ايله او میانده تبادل و تواخی اولغله خروار دیدلر مولانا هاتنی بیت بحر وار
 مشک و جواهر بن * چه خروار وجه من دزاران من * خره اردشیر * فتح راء مشدده
 ایل بر الله نک اسمیدر که اردشیر آند بر شهر عمارت ابلشدر حکیم فردوسی بیت زبرمایه
 خیری که بدلیز * همی تاخت تاخره اردشیر * مجمع الفرسته زاه معجه ايله * خره
 اردشیر * واقع اولمشدر که اردشیر کاسی بهمن بن اسفندیار دیرل بنا ایتشدر * خرر
 فتح زاه معجه ايله کیلان حوالیسنده بولایت اسمیدر که دریای کیلان اکا منسوبدر
 دریای خرر دینلوز اما عوام ناس غلط ایدوب دریای مذکور بحر قازم دیرل قازم
 ولایت یمانه بر موضع اسمیدر که آنکه اولان دریایه قازم دینلور حکیم خاقانی بیت کرخر و روم
 و ترک رام حسام تواند * نیست عجب کر نهادرام خول است رم * منقولدر که اول دیارده

دیارده طوطی یشامز و بی نظیر عسل حاصل اولور اکا خزران دخی دیرل حکیم انوری
 بیت زنبور خزر فضله زنبور سرشته * آهوی ختن کشته خلق توچر * موید
 الفضلاده خزر ترکستاند بر ولایت اسمی ذکر اولمشدر * خرر * کسر زاه معجه و سکون
 یای تحتانی ايله اول آتش کلنه دیرل که هنوز ایچینک آتش اوله موید الفضلاده و بر نسخه ده
 دخی آتش معناسنه منقولدر * خسار * فتح سین مهمله ايله معنی * یعنی بوزم دیرل میرنظمی
 بیت نماند ست راه ازین و یسار * همه دشت و صحرا گرفته خسار * خسار
 سکون سین مهمله و فتح تاه مثناه ايله حشرات ارض مانند موش و مار و مور و غیرهم * خسار
 فتح سین مهمله ايله بوزن کسر یعنی پدر زن ترکیب قاین آتا دیدکارید شکم خسو مادر
 زن در و خم خایله دخی مرویدر * خسار * فتح سین معجه و سکون فایله * خسار
 فتح سین معجه و سکون نوله مجمع الفرست قیل قورق دیدکاری قوسندر و بعض نسخه ده
 قره بتق و بعض نسخه ده اور دک واقع اولمشدر * خسار * کسر سین معجه و سکون
 نون و فتح سین مهمله ايله فرهنگ جهانگیریه برنوع مرغاید که باز نکند بوزنک او اور
 حکیم فردوسی بیت پیاده همی شد زهرشکار * خسار دیداندران چشمه سار *
 * خسور * ختم سین معجه و او معروفا پیغمبر دیمکر فرس قدیمد میرنظمی بیت
 آن سک قلمبان و بی ملت * نشد هیچ خسور را امت * خشیشار * کسر سین و سکون
 یای تحتانی و فتح سین ثانی معجه ايله صوق و شلردن بر قوشد زبانی بیک و نیره رنگ او اور
 کذاقی شرفنامه * خشینار * کسر سین معجه و سکون یای تحتانی و فتح نوله قیل قورق
 دیدکاری قوسندر استاد دققی بیت کران کرده ار کومردم رباید * عقاب نیز رباید
 خشینار * خضر * ضا د معجه ايله اما حرکتی اشعار اولنامش بر جزیره ده واقع بر شهر
 اسمیدر * خطر * طاه مهمله ايله بوزن نظر یعنی قدر و عظمت و دشواری و بحث ايله اولان
 رهنه دخی دیرل کذاقی بعض فرهنگ * خط محور * حکماء رصد و علماء هیئات قتلارند بر خط
 موهور که بر اوجی جانب شرق و بر اوجی جانب غرب او اور خط استوائی تقاطع
 ایتشدر شمس انک اوزردن سیرایدر * خخال زر * مابین قر وین و کیلان واقع بر شهر
 آدیدر حالا یا لکر خخال دیرل شیخ نظامی * مثنوی * چو کل بخ و یک روزه ماه نو * بخخال
 یک هفته شد در کرو * زبرکار آن حلقه بر کرد سر * که خوانندش امروز خخال زر *
 * خال * فتح لامه بوزن کر سیاه دانه جلجان که علف کاو و اشترایدر ترکیب یورچق
 دیرل * خلندر * فتح لام و سکون نوله بوزن قلندر بر او تدر عربیه سعت و ترکیب کوپکو
 اونی دیرل * خلایع الغدار * اگر چه بو ترکیب عربیدر فارسیدر قاریشق اولین نسخه ده دیرل
 و ساد یوز لو آدمه یعنی صفالسر و اصعب بی لحام و اشترا فی افسار و راه کشاده و دخی رسوایاق
 معناسنه در کذاقی الحمودی * خیر * یو لفظ عربیدر لکن فارسیله استعمالی غایت شایعدر
 کند و ترکیب یارینه جز وایدوب خیرمایه دیرل هرنگه یوغرلش اوله اون اولسون غیری اولسون
 * خیر * معروف آلتدر اندن غیری بیوک بجاغده دیرل شیخ سعدی بیت شینام که
 بقصایب کوسفندی گفت * دران زمان که بخیر سرش زتن یبیرد * و عجمک برنوع اینجه

و اوچی سوری خبری گذر و ملاکات تیغ ذیرل شاعر بیت حدیث نرم چون زیر از رک چند
 زبان چرب چون خبر که رنگ * و آتش شعله سینه و ماه و آفتابک ضیاسنه و انرا امثالی
 نسنه له مجازا خبر دیرلر بو تقریر به تیغ و شمشیر دخی دینلور کدانی شرفنامه * خنفسار
 سکون تون و فتح قاضین معجه ایله یعنی مرغابی بزرگ یعنی بر نوع ایری اورد کدر * خنفسار
 سکون تون و فتح قاضی و اثاث البیت یعنی لوازم و اثواب خانه * خنفسار یعنی ضم نوله یعنی
 خنفسار مرقوم و دخی بالته و نجات و نجات و امثالی نسنه له اوده قوللور حکیم سنایی بیت ازان
 دشمن و دوست نازم بخانه * که خالیست از خشک و از تر خنورم * حکیم خاقانی بیت نیانی
 چرخ خوری را که دوران ساخت پشکامش * نه بینی نان خوری را که طوفان کرد بر آتش
 فرهنگ محمودیه ضمتین ایله و اقعدر * خنفسار * کسرون و سکون یای تحتانی و فتح
 و او ایله صراط معناسنه در تقدیم یای ایله خنفسار دخی دیرلر حکیم اسدی بیت بدانی که
 انکیر شش است و شمار * همیدون ببول خنفسار کذار * کتاب زند و استاده بومعنا به چینهود
 دیرلر دبو مسطور در کسر جیم فارسی و سکون یای تحتانی و فتح تون و و او و دال موقوفه
 * خواب کذار * او بیچی و واقع کوری معناسنه کدانی شرفنامه * خوار * و او معدوله
 ایله الی معنایه کاور اول ذلیل و حقیر معناسنه در اما بومعنا به ایکی وجه روایت اولمشدر وجه
 اول و او معدوله یعنی رخی اولوب تلفظ اولمیه البتة الی ثابت اولور مثالی حکیم اسدی
 بیت سر ترجمان کند و بردار کرد * بسپله فرستاده و خوار کرد * مشهوری بودر وجه
 ثانی و او ملفوظی اوله خور و نور و زنی اوزن استعمال اولنه اما امله اعتباری اولمیه بوجه
 شاذ قبیله ندر قصصا اعتبار ندن خارج در معنای ثانی خوار نکه معناسنه در لکن بدون التركیب
 معنی افاده آیتز شراب خوار و نواله خوار و وظیفه خوار کی ثالث فرهنگ جها نکیریده یعنی
 راست مسطور در مثالی حکیم ازرقی * قطعه * آب کردش مرکبی کز چایکی هنکام نک *
 فعل سخت اوز خاک نرم سنجید غبار * کاه بودن کاه رفتن کاه جستن کاه نک * کند و مست
 و تند و نیر و رام و نرم و خور و خوار * رابع سهل و آسان معناسنه شرف مشهوره بیت
 بیت ایوب وقت امشی الضر خویش * نام تو که کشت پروان عذاب بحر خوار * کمال
 اسمعیل بیت زشوق آنکه دم بوسه بر ستانه تو * بر آسمان شد نم نیک خوار می آید *
 ظهیر فاریابی بیت نه یار مست با اونه آموز کار * براو همه کار دشوار خوار * خامس یعنی
 اندک یعنی قلیل حکیم فردوسی بیت پیش پشت او خوار مایه سوار * تن آسان او از لب
 جوبار * سادس شهرری قریند بر ناحیه آیدر ظهیر فاریابی بیت کسی که هر قبول تو
 یافت در عالم * بچشم همت او ملاک ری نماید خوار * مجمع الفرسله یعنی نرم دخی و اقعدر
 * خوار بار * بقدر حاجت اولان طعامه دیرلر بومعنا به خواند دخی دیرلر عریک قوت
 و میره ده دیرلر صراحت مذکور در که میره بالکسر خوار بار و امتیاز خوار بار آوردن باشد
 ما بر خوار بار آورده اولور حکیم سنایی بیت بد و نو کشته کند نیک کهن * خوار بارش بجای
 خرمابن * بعض فرهنگ بر شهر دین بر شهر کتور دگری قسم ما کولانه دیرلر * خواستار
 و او معدوله و سکون سین ممله و فتح تاه مثیایه ایله خواستن لفظندن تصرف اولش اسم فاعل

فاعل صیغه سیدر خواستن آردن معناسنه لفظ مرکب در خواستن ایله آردن عروس طایفه
 و آردن علم اولمشدر ترکیده دو کور دیرلر استاد لطیفی بیت کنی کوجها نرا بود خواستار
 و رادانش آیدنه کوهری کار * بوییدن فهم اولنور که مطلق طالب معناسنه اوله عجم و اوسم
 مصدر و مناط فعل دخی استعمال اولنور * خوالیکری * و او معدوله و کسر لام و فتح کاف
 فارسیله حکیم اسدی طوسی روایتند یعنی آتش پز یعنی طبابخ بومعنا به حکیم سنایی بیت
 هر کجا کرب کشت خوالیکری * غدی خواجه کشت خاکستر * و جود ابن یمن بیت شانه
 انجم همجو خوالیکری که بزم او * صبح سازد از شهاب و بره را بریان کند * معیار جمالیده
 یعنی خوانسار لاری یعنی چاشنکیر واقع اولمشدر شمس غری بیت چون منیر نیست بزم
 او در دست * قهرمانی نیرو ماه خوالیکری * بومعنا به مؤید حکیم فردوسی بیت یکی خانه
 او را بیاراستند * بدیبا و خوالیکران خاستند * فتح و او ایله منقولدر اما شرفنامه ده ضم
 خایله و اقعدر * خوانسار لاری * و او معدوله و سکون تون و فتح سین ممله ایله آکا دیرلر که
 پادشاهلر او کنه طعام قور و وجه طعام اموری آنک زیر حکمنده و رأینه معوض او اور ترکیده
 چاشنکیر باشی دیرلر بواستم ملوک چاشنکیر باشی سینه مخصوص ایکن غلبه استعمال ایله
 هر چاشنکیره اسم عام اولمشدر خواجه سلمان بیت قرص خورشید اکر در خور خوانش بودی
 عیسی مائل آراست بدی خوانسار لاری * شرفنامه ده بودنی ضم خا و سکون و او ایله در
 * خوانسار * فرهنگ جها نکیریده مختصر خوانسار لاری در چاشنکیر معناسنه ترکستان
 بکادل دیرلر ائیر الدین اخسیمکتی بیت خوانسار امل همیکنند راست * بر خوانجه تیغ
 کاسه سر * خواهر * و او معدوله ایله قرقدنداش عربیده اخت دیرلر ضم الفله چغتای
 لسانند سیکیل دیرلر سبعة سیان ده فرخ شاه جاتانه نک رازنی کشف ایدوب اخنک خاقونی
 اید و کن بلد کند بر بیت سینم ایددی شکفته دل بولغیل * منکایکی جها نند سیکیل
 بولغیل * خور * و او معدوله ایله سر و بروزنی اوزن اون معنایه کاور اولر و شنی مفرط
 یعنی غایت روشن و تابدار معناسنه ائیر الدین اومانی بیت کز آفتاب خور از نور رای او نبرد
 بروز روشن ناورد بباخترش * ثانی بر فرشته نامیدر نیر اعظمه موکلدر و تدبیر امور
 و مصالح که روز خورده و اقعدر آکا متعلقدر ثالث نام آفتاب در بوا یکی معنایه خسروانی
 بیت تو پاسبان سیل پری وشت میباش * بسا خور کد نکم بان قرص خور باشد * رابع
 لایق معناسنه در معنای ثالثه بومعنا به کمال غیاث بیت معشوق من که رشک مه و غایت
 خورست * جانش فدایم که بدین پایه در خورست * خامس هر ماه شمس نک اون برینی
 کونی اسمیدر میر نظمی بیت کز حال عالمی داری خبر * غیر عیشت نکندی در روز خور *
 سادس بمعنی خور دنی حکیم اسدی بیت چه نازی بدیبا و خور و سمور * چو خواهد نت
 بد خور کرم و مور * سابع خوردن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور آیشخور کی
 ثامن فرهنگ جها نکیریده بمعنی مزه و لذت تاسع نام قصر خورنق عاشر هر کونک یملک
 معناسنه که عربیله قوت الیوم دیرلر * خور مهر * نام شمشیر حضرت سلیمان علی نبینا
 و علیه السلام مسعود سعد سلمان * قطعه * مکر نکین سلیمان بدست خسرو ماست *

که چون سالیان مر باد را بفرمان کرد * چرا سالیان خود مهر نام سیفی داشت * که باد چونان
فرمانبری سالیان کرد * خیرا لثاری یعنی شکر و امشک چشم کدانی شرافتمانه * خیفرفی
سکون یای تحتانی و فتح قایله آوانی اثواب خانه معناسنه * مع الزام المعج * خارانداز
کرپی که قمی و قشی و خار پشت دخی دیرل کرپی بر تاج نوع اوله ایری و اوزون او قل سنه
خارانداز تعبیری اول اجلب نذر که صیادی و یا خود اوز رینه وارن آدم و حیوانی کورد که
ارقه سندن او قلمین برور بر آتوب کسنه بی یقلسدر مر کوشک یایدن چقان اوق قدر منزله
وارز و راست کلد و کی یره پکر * خاز * یوزن ناز اوج معنایه کاور اول کیر و پاس که عربیه
و صخ دیرل بدیع سیفی بیت تو خاز غصه و غم از لباس عیش دمی * باب لطف و بصایون
التفات بشوی * مؤیدا الضلاده وجود انسانه جراحندن و چپاندن حاصل اولان چرك
معناسنه مسطور در ثانی فرهنگ جهانگیریه کتان جامه دن بر نوعی که مثقالی بزکی
طوقه شد این بیت ز روی کسوت اگر چند امتیازی نیست * ولیکن اطلمس و اکسون
توان شناخت زخاز * ثالث ایاق طاشی که آنکه ایاقندن کیر چقارلر حکیم زاری قهستانی
قطعه * بودم اندر سوق آنحضرت مثل * همچو دنیا دار غرق بحر آرز * زار زوینی پای تو صل
شهریار * داشتم روی درم چون سنک خاز * خاکبیز * طپراق غربالی که خاک معلوم
میختن و بیزیدن لفظلرین صیغه امر و وصف ترکیبیدر و معنای مصططی دقیق النظر
معناسنه در حضرت مولانا قدس سره بیت چون ندانی حد ازین حد میگریز * تابه بچید
در سرای خاکبیز * خامیاز * سکون میم و فتح باء موحد ایله اغزی آچق بیوک قرغان
کدانی نعمه الله * خامسوز * سکون میم و فتح باء موحد ایله خام کون و ایزخای و دباخت
او فله ش کون مر نه نك اولور سه میر نظمی استعان طریق قیله بیت سخفهاش چون نیر دلوز
ایود * چنان پوست درویش که خامسوز بود * خامیاز * سکون میم و فتح یای تحتانی
ایله اسنك که اکا خامیازه و خمیازه دخی دیرل عربیه ثواب دیرل حضرت مولانا قدس سره
مثنوی * این غمدا غم ولی هستی تن * میکشاید بی مراد من دهن * آنچنان که عطس
وازمیاز * ایزدهان کردد بناخواه تو باز * خانه باز * فتح تون و اخفاء و فتح باء موحد
ایله اول قار او یونی که بچندن خارج اثواب و جمع مال و رزق بحیثیله او ینارل کدانی المجمع
* خانه برانداز * یعنی وطن و ولایت ترک ایدوب مرزه کرد جهان اولان و در ویش سیاح
و غیر سب الבלاده معنایه و دخی معانی مذکور لده صیغه امر دخی اولور بشیخ نظامی بیت
خانه برانداز ستمکاریست * دولت باقی ز کم از آریست * خانه پر داز * خانه براندازک
ضدیدر یعنی وارد و غی بر لده خانه و منزل دوزخی معناسنه اسم فاعل اولور بویکی لغتک مثالی
ابوالمعالی بیت خانه پر داز نظام حال بودم بیش ازین * چون ستم عاشق ترا خانه براندازم
کنون * خایه ریز * فتح یای تحتانی و کسر راء مهمله ایله یرطه قایغه سی که خایه یرطه در
وریز ریزین لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبیدر * خمیر * کسر باء موحد و سکون
یای تحتانیله بر او قدر او غلان ایچی دیرل و بعض لغتله او چی معناسنه و دخی صرلمس
و صر مشق معنایه ده مرویدر * خریر * سکون راء مهمله و ضم باء موحد ایله قانون

قانون و تار بوزه دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت خامی سوی پالیو جان آمد که تاخریز
خورد * دیدی تو خود دیدی کمن کاندز جهان خبر بخرور * برز وایتد عربیه رابو غه
دید کلیدر که * الرابو غه انظر بوالفارسیه و غیر البطح بسمیه الفرس خریر کدانی تاج الاسما
* خریر بنواز * سکون راء مهمله و کسر باء موحد و سکون نونله یراسه قوشی که عربیه
خفاش دیرل شمس خیزی بیت ز نور طلعت او دشمن ار بود محروم * سزد که مهر نه ورزد
بهر خر بنواز * مرقوم قوش آفتابدن کوزی خیره لنگ ایله کوندزیا توب کجه او چوب
تحصیل نفقه ایدر * خریر * سکون راء مهمله و ضم باء موحد و واو و مجهول ایله خر بنواز
مرقوم معناسنه حکیم زاری قهستانی در نکو هوش اسب * قطعه * اسبی دارم که نعره واری
خالی نکند بیک شبازوز * کر بر اثرش پانک باشد * بیرون نشود ز جار خریر * خریر بنواز
سکون راء مهمله و کسر باء موحد و سکون یای تحتانیله خریر مرقوم معناسنه که مذکور
اوج لغت دخی یراسه نك ادلیدر شاعر دیمشدر بیت نکنی هیچ کارر وز دراز * کار تو مشب بود
چو خریر بنواز * خریر * سکون راء مهمله و یای تحتانی و کسر خاء معجمه ایله خطا ملککنده
شهر چینه قریب بر شهر در که آنکه اعلامسک و ابر ششم حاصل او لور بی نظیر لطیف قاشلر
ایشلر چینه قریب اولد و غنه شیخ نظامی بیت سکندر چه چین قصد خریر کرد *
در خواب راتنک دهلیز کرد * بو معنایه حکیم سنایی بیت خاکبان خطا و خریر *
آب و آتش بیده از نیزی * و آنکه مشك حاصل اولد و غنه حکیم ازرقی بیت چونا ف آهوی
خرخیز مادحان ترا * بوصف خلق تو ز مشك پر شود افواه * و حکیم سنایی بیت کی شناسد
قیمت و مقدار در بی معرفت * کی شناسد قدر مشك آهوی خرخیز و ختن * خرز *
شرفنامه ده بر شهر اسمیدر دیومنقولدر لکن رانك حرکتی اشعار اولماشدر * خرکز *
سکون راء مهمله و کاف فارسینک فتحی و کسر یله ده مرویدر بعض فرهنگه او یاز و بعضی
بر نوع سکندر یا زایامنه سواهل بر لده و مشك اولمیش محارده غایت چوق اولور حیواناته
یولک کیدر کن یا دشوب اول مرتبه هجوم ایدر لکه حیوانی یره یقارلر و بر فرهنگه خرکز
بر آدمی تشبیه ایچون مرکبه بند یروب کزدر مکه دیرل * خرکواز * ضم کاف فارسیله
مجمع الفرسده بر ایچه اوچی سوری اغاجدر آنکه مرکبی سوردر استاد منو جهری بیت هست
باخط تو خط چینیان چون خطاب * هست با اقلام تو شمیر شیران خرکواز * خریر *
کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی و فتح واو ایله خریر مرقوم معناسنه در * خرز *
دکز قیونی دیدکاری جانورک توبنه دیرل و اول تویی اکیروب لطیف جامه لوطو قورل اول
جامینه ده خردیرل حکیم اسدی بیت دو خرکه غم خروچو پیش زرز * همه بندشان شوشه های
کهر * و مطلق ابر شمدر مولانا هاتقی بیت دو صد کاروان پریشان فرنك * خرز رکش
و تاجه هفت رنگ * عربیه بر نوع ابر ششم معناسنه در شکم بدرالدین یوسف ابن اولو *
بیت و سارت الاضفان عن برق الحمی * وقد حالو مل المطارف و الخرا * وله بیت علی
روضه غنا قد فرشت لنا * علی نهرها المنجاب نسجها خرا * خوازی * فتح واو ایله چوب
بنددر که شهر و بازار لده ترتیب ایدوب اوزرینه اقمشه فاخره ایله زیب و زینت ایدرل

معنا صفت یعنی چو زجوب خاک کش خاک کش طمان دید کاری آلت ز راعین در که تار لایه تخمی
صاحب قدر و صمکره آنکه چکوب طپاخی و تخمی اور تو را معنای ترکیب طپاخی چکیچی دیمک اولور
ماله زمین دخی دیرل شاعر بیت سر خود را تا توانی از ذکر نهفته گیر * خاک کش کرمی نباشد
دانه را مرغان خورد خاک کش خاک کش خاک کش مر و مرن مخفف در میر نظمی بیت نیاز دل چنین
ای یار دلکش * که دامن نمکین بر قبر خاکش * شینی مصدر استعمال اولند قله آنک طپاخی
دیمک اولور ابوالمعانی بیت پس از مردن محسرت عاشقانت * ز خاکش لاله پرداغ زوید
خامش و خاموش خاک کش خاک کش و او ایله ده و او سزمیک ضمه سیله ده سکوت معنا صفت در افسم اولدیمک
خاموش شود دیرل میر نظمی بیت چرا ایدل که خامش می نشینی * بهار آمدی و مطرب
کرمی * واستعان طریقیله مرده معنا صفت استعمال اولنور و چراغک سوخته صفت
دیرل طالب آملی نک بویقتدن فهم اولنور بیت چسان روشن کند طالب چراغ کوکب
خود را * که کرد جنب مهر و مهر و دغا خوش می آید خاک کش خاک کش رندلا مکان
وسیا ح جهان و هرزه کرد دوران دیمک خاک کش خاک کش ایکی معنایه در اول وصف
ترکیبی اولور اولدالی معنا صفت ثانی تارک دنیا و سیاح معنا صفت خاک کش خاک کش سکون
باه موحد اولی ایله خاموش اول معنا صفت در ابوالمعانی بیت نه جای ناله است این بزم
کازار * بسست ای بلبل شوریده خب باش خاک کش خاک کش فتح جمله باب الحیدر مذکور اولان
بخش معنا صفت که بر علت در آدم و حیوان کرد تنه ظاهر اولور یومری اندرا کرچه وجعی
اولر اما کسسه ل احتمال در صاحبی هلاک اوله کذا فی شرفنامه خاک کش خاک کش کسر داله موله
وسکون یای تحتانیله و ذرا و امرا و کبار خانه لکن اولان کفرا و دین که کد با نو دخی دیرل
استاد رودکی بیت نک و گفت مزدور با آن خدیش * مکن بد اگر بد نخواهی بخویش *
خاک کش خاک کش فتح راه موله اول و ضم ثانیله غوغا و غلبه معنا صفت که خلاوش و خلاوش
و خلاوش دخی دیرل استاد لطیفی بیت مردم که خطیب جبل بانک بر آورده * مجموع
خرازا فکند او بخاراوش خاک کش خاک کش فتح راه موله ایله ایکی معنایه معروف ثانی سقط
اولش و علان قالمش معنا صفت در میر نظمی خراش و کینه بودا ثواب خانه * ز نش فرقت
و هم زال زمانه خاک کش خاک کش فتح راه موله ایله خروش معنا صفت در خاک کش خاک کش فتح کافله
بوزن ترکش طمان که ایامه کیلور میر نظمی بیت در آمد روستای کاو طینت * که خراش
یا کشید خراطیبت * و ضم کافله بوزن سر پیش * ایامی چوق بر بوجکد که یره یا بشوب
یا تور بعض نسخه ده عربیه حجاز قبان دید کلمی جانور در مجمع الفرسه بمعنی کشنده
خرو سر موزه غلیظ که خار کش دخی دیرل و بعضیله جعل مانند بر جانور در خاکستر و نک
اولور اکثر مقابله اولور خاک کش خاک کش ضم کاف و سکون و او ایله طویشان که عربیه انب
دیرل قولانی اوزون اولدوغندن اشک قولاغنه تشبیهاتیمه اولش شاعر بیت کوش
خر بر و ش دیگر کوش خر * کین سخن را در نیاید کوش خر خاک کش خاک کش بر نوع چکاندر
غایت ایری اولدوغندن کدی طوخته قادر اوله مرکز ایله جنک ایدوب غالب کاور هندی
امثالک کهوش دیرل مولانا مظهر در صفت بابوی خود گفته بیت بابوی هست مرا خردنیز

خیزد و ک صفت * کش چو خر کوش نمونه است و خر موش نژاد خاک کش خاک کش فتح راه
ممله و جیم و سکون نوله تورانی بر مبارز بهلوان آدیدر کذا فی شرفنامه خاک کش خاک کش اضافله
پهان اشکی در عربیه چهار وحشی و فارسیه کوردخی دیرل کاف فارسیه شیخ سعدی بیت
خروش اگر بکسلاند کمر * چو در یک ماند شود پای بند خاک کش خاک کش کسر راه ممله ایله
یعنی خراشیدن اسم مصدر در و کسر خایله اند آمدن دری بی سلج ایتمکه دیرل و فرهنگ حسینه
و قایم امر اولوب بخراش معنا صفت افاده ایدر خسروانی بیت جهان بر شبه داود دست
و منی چون اوریا کشتم * همانا یافتی کامت کنون زین پیش بخراشتم خاک کش خاک کش ایکی
معنایه کاور اولد ریزه خاک کش خاک کش یعنی قاش خردده سی که ایشه بر امر ثانی یعنی خس و خاشاک
ابو حفص سعدی فرهنگ خاشه یعنی خاییدن انسان و حیوان دیوب رودکی نک بویقت
شاهد ایراد ابلش بیت نشست و سخن راهمی خاش زد * ز آب دهن کوه راشاش زد خاک کش خاک کش
بوزن کش اوج معنایه کاور اولد فرهنگ جهانگیریده مادر زن و مادر سنوی معنا صفت شمس
خزری بیت دست خوش زمانه بر کف و شخوده * زوی از طینه زن ریش از کشیدن خس
اما یو معنی ده و او ایله خوش یازلق ایدر ثانی سر عتله سکرتمک معنا صفت شمس خزری بیت
در راه مرح ذانت کاکم بین که دایم * از پای فرق سازد در وقت رفتن خس * ثالث یعنی
بغل یعنی قولتی که کش دخی دیرل حکیم بنوزنی بیت دست ساغر بخش روضه را *
سورق شاعر دست دست بخش خاک کش خاک کش افیون چکی نک تخمیدر غایت خرد
اولور و مخدر در بر درم مقداری استعمال اولنسه وجودی ستست و عقلی نیره ایدر قابو غنه
کونار دیرل عجمه قهوه خانه لکی محار و جمع مکان ایدوب اندک کوناری اصلدوب قهوه کی
ایجرل غایت ایله مکلفدر نیکم دیشار در * مصرع * نیازم زهر قائل راد و فغان کونار آشام
خاک کش خاک کش سکون شینی و فتح خاه معجات ایله مع التاده ترقیم اولمان خس خشت
معنا صفت در کذا فی الجمع خاک کش خاک کش اتباع الفاظ قبیلند در ریزه بیزه معنا صفت
بعض فرهنگرده خس و خاشاک معنا صفت در خاک کش خاک کش کسر شین معجه و سکون یای
تحتانی ایله غوغا و غلبه و انبوه معنا صفت کذا فی فرهنگ جهانگیری میر نظمی بیت چولشکر
آمدند آنجا پیش و پیش * میانشان های و هو بر خاست خشیش خاک کش خاک کش مسطر
دوزخی و رسم ایدی معنایه در کذا فی شرفنامه خاک کش خاک کش فاء مشدده ایله راسه
دید کلمی قوشدر بولفظ عربی در اما فارسیه دخی مستعمل در حضرت عیسی علی نبینا و علیه
السلامک معجزه لرینک بری بودر که با خلقدن بر قوش یا پوب جناب باریدن روح رجا
ایند که فی الحال قوشه روح کاب او جدی افسح الما خیرین ملک الشعرا فی عصره مولانا
صائب تبریزی یو مضمونی یو بیتک بسلشد ر بیت نسبت خفاش با عیسی جوعیسی با خدا صفت
میشود عیسی خدا خفاش اگر عیسی شود خاک کش خاک کش فتح لام اول و ضم ثانیله خلق
اراسنه واقع اولان غوغا و غلبه و آواز غلغله و هنگامه امثالی که خلاوش و خلاوش دخی دیرل
شمس خزری * قطعه * وصف خلق شاه میگردند دوش * سنبل و سیرین وردی میلفوش
بلبل بشنید و در زاری فتاد * وز خلاوشش بر آمد صد خروش * استاد رودکی بیت بر کرد

گل سرخ کشیده خط سبزی * تا خلق چار ابراهیم بخلاوش * چغتمای اسانه تالاسماق
 دیرل وین ممله ایله علا لادخی دیرل * خلاوش بی خم نوله خلاوش مرقوم معناسنه
 تحفه الاحباب صدا و مشغله معناسنه در جمع الفرس و فرهنگ حسین و قاییده کذالك
 معنای مرقومه مرویدر اما اذات الفضلاده و شرفنا مده خلاوش نیلوفر اوراق اوزن
 مسطور در معیار جمالیله شکوفه ایست دیوب بیت مرقومی نظام ابان و بر فرهنگ بردارو
 امیدر دیومرقومدر * خلاوش بی واو معرو فله یعنی خلاوش مرقوم بی خلش بی کسر
 لامله جرات ایتمک و ایجرو نسته ابانمک حضرت مولانا قدس سره بیت جانب دیگر خلش
 آغاز کرد * باز قزوینی آغاز ساز کرد * خلیلدن معناسنه اسم مصدر در بی خلقا و روش بی
 کسر لامله اسمی پوسکی صاتی به دیرل بی خلش بی کسر لام و سکون یای تحتانیله ایچجه دید کاری
 قدر بدن اصنصضو و موضع کر مسیر یعنی سواهل بر بعض نه ده کرم و سردی معتدل
 اولان محل معناسنه در میر نظمی از زبان شاه با پسر را کوید بیت موضعی بایدت که عیش
 بود * برو آنجا که او خلش بود * فرهنگ جهانگیریده یعنی خلش مرقوم و جمع الفرس
 کسر خایله معنای اوله مرویدر بی حکوش بی یای باشی که معنای ترکیب اکری قولی دیامک
 اولور خجکوشه دخی دیرل بی خم بیله بی خموش بی کلاهها یعنی خاموش شیخ سعدی
 بیت خداوند تدبیر و فرهنگ وهوش * نکوید سخن تانه بیند خوش بی خند خریش بی
 فتح خا و معجه ایله یوزه کولمک مثلاً بر کسینه نک صقاله کولسه لر اکا خند خریش دیرل استاد
 فرخی بیت ای کرده مرا خند خریش هه کس * ماراز توبس جاناماراز توبس * بویتمک
 خواصی اوزن معنای مفعول ظاهر اولور که خند زده اولاق مناسب در بعض فرهنگ استمرا
 و غزل طریقیله کولمکه دیرل شمس خری بیت شهنشعی که زند پاسبان در که او * ز قدر
 و همت بر نیر چرخ خند خریش بی خند ویش بی بودخی خند خریش معناسنه در کذافی
 تحفه الاحباب بی خند خوش و خندیش بی بوتلر دخی اول معنایه در کذافی المجمع بودرت
 لغت بر معنایه استعمال اولور بی خواب خرکوش بی اصل سر سوزایله الدامق معناسنه
 ترکیب دخی طو شان او یقوسی و یردی دیرل ابوالمغانی بیت یوعد و صلش عزم کذشت
 و مانند ام محروم * بجای خواب راحت خواب خرکوشم دهم مردم بی خواش بی واو معدوله
 و کسر خایله خواستن لفظندن اسم مصدر در استک معناسنه فرهنگ جهانگیریده مال
 معناسنه منقولدر بوقطعه ایله اسنهاد اولمشدر بومعنیله خواسته دخی دیرل ابوالحسن
 شهید * قطعه * دانش و خواهشند ترکس و کل * که بیکیجای نشکفند هم * هر یکا
 دانشست و خواهش نیست * هر کجا خواهشست و دانش کم بی خوش بی واو معدوله ایله
 یوزن غش اوج معنایه کلور اول خوب و محشی دیمکدر ثانی مادر زن قاین انا معناسنه که
 اکا خوش دامن و خوش دخی دیرل مجیک بیت نازیانه دو تا چو کیر خسر * موزه اندر
 شکسته چون کس خوش * خسر قاین انا پدر زن معناسنه در پورهای جامی بیت
 هر که شد امداد دیوت یزد او خسرور * وانکه او را خوش بود او قلمبان بیند ختن *
 خسرور دخی خسر کبی پدر زن معناسنه در حکیم نزاری * هستانی بیت ز روی دلنوازی گفت

گفت خوش را * که خوش داران بت خورشید نقش را * ثالث بوسه معناسنه در که اکا
 خوش پوزی دخی دیرل فرهنگ و قاییده خم خایله مرویدر بی خیلش بی یعنی لشکر و سپاهی که
 بر عسکر دن اوله برینه خیلش دیرل و رواندی قوللرینه خواجه تاش دیرل خیل ایله
 تاشدن مرکب لغتدر و تاشک معناسی باب التاء مع الشین ده ذکر اولندی استاد منوچهری
 بیت دل یاز ده بخوشی و رنه بدر که شته * فردات خیلش ترک آورم بیاری بی مع الطاه
 الممله * خیط بی کله شتر مرغ یعنی دوه قوشی نک باشی کذافی بعض اللغه بی خربط بی
 خرایله بط لفظندن مرکب لغتدر بر نوع ایری قازه دیرل که خربت دخی دیرل حکیم انوری بیت
 از عقاب و پوستینش کر نه کوید به بود * کر چه در دریا تواند کرد خربط کازی * فرهنگ
 حسین و قاییده ابله و نادان معناسنه مسطور در بو معنای مؤید حکیم انوری بیت بنه
 با چند خربطست امر و ز * همچو خرد در قلاب افتادست * بعض فرهنگ از غون و فاسد
 و باطل اعتقادلی آدمه دیرل بی خربط بی کسر راه ممله و سکون یای تحتانیله دفتر کیسه سنی
 عربیله مشترک استعمال اولور خربطه دخی دیرل بی خط بی بش معنایه کلور اول معروف
 یازی معناسنه در که دیمشار بیت نوشتم خط خط جانان بماند * غام در جهان خطم بماند *
 ثانی خط که محبوبان تو خیز شعر انک بعضیمی هنوز کور نمش صقاله دیرل و بعضیمی تازه تمش
 بیغه دیرل و بعضیمی قاشه مشابه اولدوغی حاله یقندر دیرل که چار ابرو تعبیری صحیح اوله
 یعنی اول ابوالمغانی بیت دیمشدا بیت حسش نمایان * خط مشکین او چون خط ریحان
 یعنی تعبیر ثانی وله بیت برید آمد چو بر لب خط دجلو * کنار آب حیوان سبز خود رو *
 یعنی تعبیر ثالث وله بیت شود از خط یار چار ابرو * چهار ارکان عشق خلق محکم * ثالث
 کنار سا غره دیرل ابوالمغانی بیت شرام تا بخط ساغرت نه * بیای ساقی کلر و مراده *
 رابع کنار جو وله ایضا بیت خط ساقی خط ساغر خط جوی * دین عالم مرا نیست دجلوی
 خامس بر محل امیدر که اندکی نظیر نیزه حاصل اولور دخی خطی دیرل و مشکلا تده نیزه یه ده
 خط دیرل بی مع الفاء * خترف بی سکون تاه مثناه و فتح راه ممله ایله افسنتین رو میدر
 ترکیب پان دیرل و در منته نک و نونه ده خترف دیرل و برنجاسف کوهینمک بر نوعیدر
 دیمشار افسنتین قدیم روت و رودت معنایه نافع در و مهمل صفرادر و بدنه قوت و یرد و تقویت
 معن و کبده دخل عظیمدر کذافی البدی بی خرکوف بی برجنس یومدر غایت ایری اولور
 ترکیب اوکی دیرل شاه قاسم انوار * رباعی * عاشق که سمندر نبود خرکوفست * صوفی که قلندر
 نشود موقوفست * زاهد که نه یار سا بود نامردست * رندی که نه شامدیش باسد یوقست
 بی خریف بی کسر راه ممله و سکون یای تحتانی ایله پیر کهن سال معناسنه کذافی شرفنامه
 بو معنایه میر نظمی بیت بکفتادران بزم بیز حریف * بکیش بنرمی بطبع لطیف * وقت
 خزانه ده خریف دینلدوکی فصلاک پیر اولدوغی جهتدر اما اصل معنای زبوندر اصلی
 هر یکا در تحجیم اولمشدر اگر چه کبیر السن دیمکدر لکن توسع اولغله زبون وضعیف معناسنه
 استعمال اولمشدر جوهری صحاح و اما الزیون یعنی الخریف فلیس من کلام اهل البادیه
 دیدوکی مذکور معنایه ده دلالتی واردر بی خترف بی فتح زاء معجه ایله سفال معناسنه عربیدر

اما فارسیه استعمالی شاید در سفسی و چونك دوز بازه خراف دیرل میر نظمی بیت کهر
بودنظقت که دارد شرف * که گفتار من یو دایجا خرق فی خشف فی فتح شین معجه ایله قار
معنا سنه در که برف دخی دیرل عربی یه تلج دید کار بدر فی خشف فی بوزن کف ایکی معنایه
کلور اول یو چجه معنا سنه حکیم اسدی بیت لب کین کشان کافته زیر کف * ز کرمای
خورشید خفتان خف * ثانی قاو معنا سنه که بزدن و غیریدن ایدرل شمس خزی بیت
آتش زنه سنك شیانان شمارا * از اطلسم افلاك دهد چرخ برین خف * استاد منوچهری
* رباعی * لاله مشکین دل و عقیقه قین طرفست * چون آتش اندر او فتاده بختست * کل باز
هزار کرد از صلفست * زیرا که چو معشوقه خواجه خلیفت فی خلف فی ضد سلفد را بوالعانی
در نعت شریف بیت آیای تو بردند شرف از تو صاف * دارند شرف در دو جهان از تو خاف
فی خلوف فی ضم لامله یوی دهان که عربی یه بحر دیرل فتح بایله میر نظمی بیت زند و بوقت
سخن بی وقوف * و دتا بفرسخ دهانش خلوف فی مع القاف * خربق فی سکون راه
مهمله ایله و ضم باه موحد ایله راوتد زایکی نوع اولور بری سیاهدر که خربق اسود دیرل ترکیه
کرب دیرل و بعض یوده طانه قران دیرل بر نوعی میاضدر که خربق ایض دیرل صار مشق کبیدر
دینده بیاض لغی اولور نوع مارا محه سی وار در ترکیه لکچ و بعض یوده مار و بلق دیرل فی خف فی خف فی خف فی خف
سکون فافتح جیم فارسیله مجمع الفرسده ولایت ترکستانده بر میان آدیدر دست خفجاق
دیرل اول صحراده ولان قومه خفجاقیان دیرل حکیم خاقانی * قطعه * زمبس که ریخت ازین پیش
خفجاقان * بهمن وی که برین چون پرند چین براق * عجب مدار که از روح نامیه پس ازین
بجای سبزه زکل برده سر قفجاق فی خلق فی کسر لامله کهنه اوامش نسنه یه دیرل و سکون
لامله عربی یه راتمق معنا سنه در اما مخلوق معنا سنه استعمالی شاید در که ترکیده ابل
دیدکاری معنایه در اما له لیله استعمال اولور اما چفتایده ابل درت معنایه کلور میر علی شیر
* رباعی * خلق ایجره حق اولیاستی یل رحمت * اول خیلیدین اولدی ابل نایل رحمت *
ذکر ابلاب آلارنی ایله حاصل رحمت * کیم ذکر لاری ابلادی نازل رحمت فی خندق فی
معروف قلعه و حصار و باغ و بوستان اطرافنه قاز دقلری خرقدر فی خوردنق فی فتح واو
وتون و سکون راء مهمله ایله غرایب دهر دن بر قصر جمیدر که نعمان اکبر شاه بنا
ایتدر مشدر بر وایتده بهرام کور کوشکیدر اما اصحی نعمان شاه بنا سیدر که سمنار نام
راستاد معمار یا مشدر عجایب البلد انده مسطور در که ظهر کوفه ده نعمان بن امری القیس
امر یله سمنار بنایی اتمام ایدوب نعمان کلوب تماشا ایدوب غایت پسند و تحسین ایتد کردن
صکره سمنار سوال ایدر که بوقصره انهدامه باعث اولور ضرر یری واری سمنار ده بلی
برینده بر طاش قومشم اگر بر کسنه انی قوپار سه فی الحال قصر منهدم اولور نعمان
دینکه اول محل سندن غیری کسنه باور می سمنار بندن غیری کسنه باز دیدوکی کبی
نعمان شاه سمناری بالای قصر دن زمینه آتوب هلاک ایلدی بوحکایه خلق میا ننده مشهور
اولوب ضرب مثل اولدی جهانده ایاو که ایاو که اولیدی نعمان سمنار ایدردی دیرل شعرای
قد مادن بری بر قصر تر بفتند بیت نه قصر قصر خورنق نشان که بنیادش * نمیتوان که کند

۳۶۹ کند صد هزار شده نعمان فی خوق فی فتح واویلله آلنون و کشدن یا باش حلقه فرته ایچون
اولور سه فی مع الکاف * خار چنك فی دمور دکنی دید کاری اوتدر خارا یله چنك لفظدن
مرکبدر فی خاشاك فی چو بجز که طیراغه فارشمش اوله اصلی خان ایدی خاردن امتیاز
ایچون آخرینه کاف لاحق اولوب هاء علامت الف ساکنه و راه مهمله سینه قلب اولندی
شاعر بیت کربکدرم بخاطر پاک تو پاک نیست * خاشاك نیز بدل دریا کند رکند * کاهی خن
ایلله مرادف ایدوب خن و خاشاك دیرل و کاهی خارا یله ده مترادف ایدوب استعمال ایدرل
بیت ز خاشاك و از خار شاخ درخت * یکی آتشی بر فروزیده بخت فی خاشاك فی فتح شین
معجه ایلله خاشاك مرقومدن اختصار اولمشدر فی خاك فی معروف عناصر زارعه نك اسفل دز
عربی یه کی تراب معنا سنه چغنی اسانده تو فراغ دیرل میر علی شیر بیت بیر فنا تو فراغی
بولدق دیر آرا ای اهل زهد * خانه صحنید اسیر بخت تقدم ابلانکیز فی خاك فی ملعه
اطفال دن بر لعبدر بر ز طیراق ایچنه هر برندن برابر اچیه فارشدیروب قاج آدم ایسه اولقدر
حصه ایدوب هر بری بر کومه بی آلوب هر کیمك حصه سندن بمقدار اچیه بولور سه آلور
شرفنامه ده حربک و حیرانه و دوداله و کوهاموی دیدکاری او یوند عربی یه قیفال وزنی
اوزن قیال دیرل فی خامسوك فی سکون میم و ضم سین مهمله ایلله بازاچ دیدکاری اتمك در
کاف عجمیله ده مرویدر فی خان فی خرك فی کار با نسر ای کاهی یا لکتر خان دخی دیرل کال اسمعیل
بیت خان خرك شدست همه خاتمان من * بز بکدر کشسته در و کار بان برف فی خایسك
کسریای تحتانی و سکون سین مهمله و کاف موقوفه چکچ معنا سنه بیوک اولسون کو چك
اولسون عربی یه مطرقه و مدقه دیدکاری در مخبک بیت آنجا که پتك باید خایسك
پهله است * کوزست خواجه سنکین نغز آهنتی سندان * پتك فتح باء فارسی و سکون تاء
مشاة ایلله دمورچی چکچیدر و سندان زبان پهلو ییده اورسدر اما شرفنامه ده خایسك
پتك آهنگران و امثال آن و پتك خرد که چکش خوانند چکش دیدیکی بر طرفیله میخی حکم
ایدرل و بر طرفیله میخی نعلدن و غیریدن قوپار رل حکیم فردوسی بیت بپولاد خایسك
آهنگران * فروبرده مسمارهای کران فی خباك فی فتح باء موحد ایلله و باء فارسیله ده
مرویدر بوغاز صقلوب طولغه دیرل استاد رودکی بیت باد و سه بوسه رها کن این دل
از کرم و خباك * تابمت احسان باشد احسن الله جزاك * فرهنگ جهانگیریه اول درت دیوان
دیرل که سقنی اولیه و چارپا حیوانی کیجه ایچنده یا تور دقلری سق سزدت دیوان ده دیرل
حکیم سوزنی بیت هزار تن را خریش برده ام بفراز * هزار کس را کوساله راند ام بجاك
بو معنایه شمس فخری بیت پیشه را بر مزیر ساخت قفس * دست را بر کوزن ساخت خباك
فی خیردوك فی فتح باء موحد و سکون زاء معجه و ضم دال مهمله ایلله شرفنامه ده و مجمع
الفرسده بزبوجکدر زبل حیوان ایچنده حاصل اولور اکا سرکین غلطان و سرکین کردن
و جلالت و دهلک و کشتک و کوی گردانك دخی دیرل عربی یه خنفسا دیدکاری در و فرهنگ
ز فاکو یاده یازر که بعض نسخه لده خبردوك هزار پایه معنا سنه واقع اولمشدر و بعض نسخه لده
کاف فارسیله مرویدر امیر خسرو بیت بوی کل و لاله خبردوك را * در سرودر مفر خلد دوك را

خبک فی خبک مرقوم معنای آنست اختصار اولی و اردو غازی صلیق معنای آنست که
 خبه و خفه دنی دیرل شمس فخری بیت به پند عدل تو دزدان معذب خبه اند * خنک کسی که
 بود این از عذاب خبک * و خنک و محاربه محله ایکی خصم بر برینک بوغازین طو توب
 صفت دیرل خسروی بیت تابیری با هو باش و نشاط * تا نکیرد ابر تو مرک خبک *
 شرفنامه ده * افشردن کور و نیر سیاهی رو که از غم و اندوه عارض شود که اورا تاسه
 و تفسه نیر گویند بعربی کلفه خوانند فی خنک فی فتح جملہ نقطه علت مثلاً خنک سفید
 قرچشم فلان افتاد دیرل و نکته معنای آنست که کور و کنگه یه دخی خنک دینلد و کی منقولد
 کذا فی فرهنک جهانگیری فی خنک فی فتح دال مهمله ایله یعنی پل یعنی کوپری حکیم زاری
 قهستانی * قطعه * زاخنت آنکه بکست در عرب مشهور * بدقت مثل دیده ام بگویم
 چون * بدین مثال مرا هم حکایتی بودست * ازین مثل خنکی ساختم برین جیون فی خنک فی
 فتح راه مهمله ایله بانک کوی خفته یعنی او یومش کسینه نک بوغاز ندن ظاهر اولان صدا
 خربشک فی سکون راه مهمله و با و موحد نک فنی و کسری و یا خمیله میدر اشعار اولان مشدر
 لکن تعلیم معنای آنست فرهنکرده مسطور در فی خنک فی سکون راه مهمله و ضم تاء مشناه
 ایله بر مهره در چشم زخم دخی ایچون اطفال بوینلرینه اصارل اول مهره اوج لونه متاوند
 کذا فی فرهنک جهانگیری فی خنک فی سکون راه مهمله و نون و فتح جیم فارسیله ینکچ که
 هر یک سرطان دیرل شاعر دیشدر بیت چور ز دسرچنک خرنک مور * جهان کشت
 روشن بسان باور فی خرنک فی سکون راه و فتح سین مهملتین ایله خرنک معنای آنست
 حکیم سوزنی بیت آنچه بردی خرنک کافی همی وار و نیست * کر بگویم زود کیرد بر تن خود
 تعزیت * پورهای جامی بیت خری خربطی خرنک * بدی بدلی
 بدنی بدنی خرنک فی فتح راه مهمله ایله طقوز معنای آنست کور اول خفف خار کدرد که خرمای
 خشک دیرل به حاق اطعمه بیت نخود و کشمش و پسته و خرنک و میله بیر * قصید و انجیر
 قوسر مش اسید یار * ثانی اول اغاجدر که عود و رباب و تبون و امثالی ساز قلاری
 آلتنه قورل حکیم سوزنی بیت بچشم من خرخانه به از خرکیست * که بر رباب نهند
 از بی سرود و نواز * و خواجه عمید لوکی بیت کاسه رباب را چه نقص کر کسلد بزخمه در
 مادر بزمی درو یا سر آیدش خرنک * ثالث بر تخت دکه مجرم و کنه کاری اوزرینه یا تورب
 و کرل کذا فی فرهنک جهانگیری اما شرفنامه ده قلعه دیدگری ایپ یکمش اغاجدر که
 صولونک ایاغنه یکیروب دکنک اوردرل رابع اول اوج اغاجدر که اوچلر نده نکرلک اولور
 هنوز برین اطفال اکا یا بشوب یوریمک اوکرنور خامس اول سیاه دیرل که نقاشلر
 اوزرند طوب دیوار نقش ایدرل و جامع قندیل یا قنر کذلک اوزرینه با صوب قندیل
 یقرل سا دس فرهنک جهانگیری پنه دولانی که برال ایله دوندیروب برال ایله دمورنک
 اراسته پنه ویرتا که چکیدندن آریله سابع دوه جک دیدکاری بوجکدر که چکر که یه شاپنی
 وارد نامن اول اغاجه دیرل که اوزرینه اودون قویوب یاردل تا صغ شیراز مضافشدن
 صباخ و ما سرم اغاندن بر قریه امیدر که شیرازه سکر فرسخ یرده واقعدر مذکور معنای آنست

معنای آنست غیر خرنک تصفیر ایدر فی خرنک فی کاف اول عجمیله مصغر خرنک و شدر
 و دخی بردار و در اسهالی قبض ایدر اکا خرنک دخی دیرل کذا فی شرفنامه فی خرنک فی
 سکون راه مهمله و فتح جملہ بر مهره در دفع چشم زخم ایچون اطفال بوینلر بغلرل اکا خرنک
 و خوردنک دخی دیرل و او معدوله ایله و ضم خایله ده مرویدر منجیک بیت ترسم چشمت
 رسد که سخت خطیرای * چونکه نیستند خرنک بکاور فی خرنک فی ضم راه مهمله و و او
 معروفله بر او تدر عورتک سودین زیاده ایدر اکا خرنک کونک دخی دیرل فرهنک زفتنک و یاده یعنی
 خنک که سیاه دانه در و خرنک مرقوم معنای آنست که مرویدر بومعنائی مؤید میر خسرو
 بیت زهره کشید پیشش کار خود و خرنک را * بکشاده از بر شمش بکذاشته از غنار *
 فی خرنک فی ایکی معنای در لفظ مرکب او اور طاش یعنی معنای آنست خره خشت کبی که
 خره یغن در فی خرنک فی فتح سین مهمله ایله چوپچکزیمک اولور کاف تصغیر ایله اما فرهنکرده
 دکنلواوت معنای آنست در شیخ علی نقی بیت چه بد بختم که وقت صبحکاهی بادنوروزی * بجای
 برک کل خار و خشک در پسترم ریزد * شیخ نظامی بیت خنکی را خشک در پستش بود *
 مکس را در تو پیراهن درش بود * بعض فرهنک اوج کوشه او بردکندر دیو تخم اولمشدر
 استاد فرخی بیت کبی کیای پیش آمدی چونوک خشک * کبی زمینی پیش آمدی چو
 زوی نیر * و مجمع الفرسد اوج کوشه سی سوری بر نوع دموردر یره دوشد که البتده
 بر سوری اوجی یوقار و طورر قلعه حصاره لند یوریش محله هجوم خصمه مانع اواق
 ایچون قلعه دن طشره کتوردرل اکا سبالج دخی دیرل قلعه جنکنده شیخ نظامی بیت خشک
 بر کدرگاه کین ریختند * نقیبان خروشین انکیختند فی خشک فی سکون شین معجه
 و ضم تایل حرامزاده معنای آنست تایل خشک دخی دیرل شاعر دیشدر بیت از بر دکی که
 هستی ای خشک * چاکرت بر کفت نه بد قنوک فی خشک فی ضم شین معجه و و او
 معروف ایله خشک مرقوم معنای آنست شمس فخری بیت کرفلک نقص علم زاد چه سود *
 از بلا به چه زاد غیر خشک * بلایه زن فاحشه ذریو معنائی مؤید استاد لطیفی بیت
 هر که بداصل و با خشک بود * فتنه زاید چوپا باوک بود فی خنک فی فتح فایله بوغازی
 صقوب بوغنی آدمه و حیوانه استعمال اولنور خبه کردن و خفه کردن معنای آنست
 فی خشک فی ضم کاف اول و سکون شین معجه ایله خاک خشک لفظندن اختصار اولمشدر
 بر نوع برداند خام طپراقدن دوزب منقش ایدرل مذکور برداغی شهر خاقله قزل یارل شمس
 فخری * قطعه * ای شاه شیه جمله زاده بود اگر * باخلاق تو کسی کند اثبات بوی مشک * جائی که
 ذکر کوزه یا قوت زر کنند * ایله بود که شرح کنند کوزه خشک فی خشک فی ضم لام
 و سکون شین معجه ایله بر نوع منقش دمنی در طپراقدن ایدوب ایچنه کبی خرده انچه و کبی
 نقل طوبلر یروب قزلرک جهازی اراسته کورب داماد اوینه کدک قیروب نثار ایدرل ابو الخطیر
 کرکائی * قطعه * چون مرغ هفت رنگ کند جلوه این خلشک * و اندر میانش باده رنگین
 بیوی مشک * مازان خلشک رنگین وین لعبت بدیع * باده خوریم ترو بکون در بریم خشک
 فی خلشک فی کسر لام و سکون یای تحتانیله طویقار دیدکاری قوشدر ابوالمعانی * قطعه *

خوش نظم پاک شود آن شعر ترهات * چون میشود سلیس سخن که شود رکیک *
از دست زن هنری آید برو و جنگ * مرکز نمیکند عمل باز را خلیک * خنک * سکون
نوع و فتح جیم فارسيله اوج کوشه لو برد کند ریره دوستد کل بر طرفی یوقار و طور رخسک
دخی دیرل ابوالوید بیت نباشد پس عجب از بخت اعود * شود در دست من مانند خنک
فرهنگ جهانگیریده بمعنی خار و خشک هند و شاه بیت بیستان بعد ازین بر عکس م.
کل سوری برون آید ز خنک * لغت مزبور کسر خا و ضم خایله در آخر معناله مرقوم در
مخلفه ذکر اول نور انشاء الله تعالی ضمه روايت اولمان معناسنه مؤید الفضلاده فتحه
ایله مسطور در * خواب سبک * یعنی امر غنی کذاقی شرفنامه * خورمک * واو معده
ایله بمعنی خرمک مرقوم * خوردوک * فتح واو و سکون زاء معجمه و ضم دال مهمله ایله بمعنی
خنزیر و مرقوم که خروک دخی دیرل * مع الکاف الفارسی * خا جسوک * سکون جیم
و ضم سین مهمله ایله اوت بجه جک اوراق که خاجوک دخی دیرل بعض نسخه ده جیم مقدم
و خام و خر واقع اولشد در ابوالمانی بیت سبزه زار باغ عیش عید من * شد هلال عید
عشرت خاجسوک * خاجوک * حذف سین مهمله ایله خاجسوک مرقوم معناسنه وله
ایضا بیت سبزه کشت از عشرت را * شده انکشت بخت من خاجوک * خایک * فتح
یای تحتانیله چکر که معناسنه که عربیک جراد دیرل کذاقی نعمة الله * خیک * فتح باء
فارسيله شرفنامه ده نان بزرگ که اکثر عیدلده بشورل حکیم سوزنی * قطعه آدمیادست
زدنیا بدار * چون بنشسته در آبا تو چک * ورنه خود این دنیا دارد ترا * بر سرره چون
چکارا خیک * عید لویکی بیت از جگر تنور شرق امر تومی بر آورد * قرصه زرمغری
از پس سیکون خیک * خبوک * ضم باء موحد ایله محکم واستوار معناسنه کذاقی مؤید
الفضلایو معنایه ابوالمانی بیت بنای خانه ارکان مهلش * خبوک و محکمست چون خانه
دین * خندک * فتح دال مهمله و سکون نونه اصلند قاین اغاجنک آدید که آندن ارق
ایدرل مزبور اغاجک امی اولدوغنه بویتلده دلالت وارد در شیخ نظامی بیت در کنار آغچان
کشیدش تنک * کد طبر خون شدش نهال خندک * بوقولی مؤید حکیم اسدی * مثنوی *
همه سینه کوه وید خندک * یکی بیشه گردش زریک و زرتک * درختس طبر خون
ویش خندک * کیا منبل و سیمب و سنباره سنک * مزبور اغاجدن دوزبان اوقه نیر
خندک دیرل میر خسرو بیت بر آوردن نیرهای خندک * گرفته کمان و نیردی بچنک * کثرت
استعمال ایله نیری حذف اولنوب یا لکز خندک اوقه علم اولشد در حضرت مولانا قدس سره
بیت جمله ادراکات بر خرمای لنک * اوسوار باد پران چون خندک * کال اسمعیل بیت بسوی
مردمک چشم دشت نرملک * پیامهای درشت آوردن زبان خندک * دخی مذکور اغاجدن
ایر قلنا غنایدوب زین خندک دیرل کاهی بونک دخی مضافن حذف ایدوب یا لکز خندک
دیرل شکم بییتله وارد اولشد در بیت لاله را در قبا کشیدی تنک * سرور خانه ساختی
ز خندک * نعمة الله نسخه سنده کمری اوقه و پنجه ده خندک دیرل دیو روايت
ابن کربی اوقه استعان طریقیله دینک وکی جائز داما اینکه خندک تعبیرینک

۳۷۱ تعبیرینک مناسبی بعد کورینور * خندوک * ضم دال مهمله و سکون واو ایله قوجنقد
ترکیه ضم هایلله هندوک ووردی دیرل استاد عنصوری بیت هرکه برد که ملوک بود * از چنین
کار با خدوک بود * خرایک * فتح راء مهمله و یای تحتانی ایله نسخه حامید سورلماش
بودر اما نعمة الله نطس اولمش تارلا معناسنه در دیش * خرچکوک * فتح جیم
فارسی و ضم کاف اول عربی ایله بر او تدر سودی آزادان عورتک سودین زیاده ایدر اکا خروک
دخی دیرل کذاقی شرفنامه و فرهنگ جهانگیریده * خرچکوک خبازی باشد کوچک نیک
خوشبو شود و از اراد ستمبویه نیز خوانند مسطور در * خرچلوک * خرچکوک مرقوم
معناسنه در که بعض نسخه ده کاف یرینه لامله واقع اولشد در * خرچیک * کسر جیم فارسی
و سکون یای تحتانیله حواری واسع یعنی بول اووه قرالوای بیت ای بر همه قجکان
کینی سرچیک * کون تو فراختر سیصد خرچیک * خرسک * فتح سین مهمله ایله
بز نوع او یوند تازه بکنلرا وینارلرا کیلوب باشی یرینک قوجاغنه قورسائرلی چوره سندن
جست چاپک اکاد کرل اول ایسه انلری ایاغیله اوروب دکرته کوز دیمسی آنی قالدیروب
یرینه دندوک آدمی یاتور رانا طولی دیار ندی او یونه اوزون اسنک دیرل هکذا نقله الحامی
* خرسنک * خرایله سنکدن مرکب لفظدر مجمع الفرسد بمعنی سنک آسیاوسنک
بزرگ که بی فائول اوزرنده و تارلار لده طور رشخ اوحدی بیت تادلت رازغیر اورنکیست
پیش راهت ز شرب خرسنکست * فرهنگ جهانگیریده سنک ناهوار و ناتراش معناسنه
شیخ نظامی بیت جن سنک غضبان خرابش کنیک * بسیلان خون غرق آبش کنیک *
مولانا محمود ابن یمن بیت هر رهی کان کرفتم اندر پیش * کشت خرسنک و سنک را هم شد
بعض نسخه ده ایشه زامز چاقل طاشی معناسنه مرویدر واستعان طریقیله عاشق
و مشوق میانه مانع وصلت اولان نادان اسنکه دیرل ابوالمانی بیت مانع وصلت یارم
شده آن زشت لقا * در میان من و جانان شده خرسنک بلا * خروک * ضم زاء معجمه ایله
واو و مرقله مزبله بوجکی که سرکین کردان دخی دیرل عربیده جعل دید کلریدر * خسوک *
ضم سین مهمله ایله چرکین معناسنه ابوالمانی بیت آنقدر داد خدا حسن جمال * که شده
روی عدوزشت و خسوک * خشنک * فتح سین معجمه ایله بهانه ایتیکه دیرل وله ایضا بیت
باغیر میرود تماشای راغ و باغ * بکدم برم ز آمدنش صد خشنک کند * دخی کوزه دوشن
چونه دیرل * خشنک * مجمع الفرسد سکون سین معجمه و فتح نونه اول داغه دیرل که
باشن و شقیقه لده یا قرل و دخی کل و کلی معناسنه کاور حکیم سوزنی فتح سین و سکون
نونه نظمه کثور مش بیت شد میرود ذیل وجود در آب غرق شد * خاشاک وارسر
آب آمد آن خشنک * خنک * فتح لام و سکون نونه بمعنی دورنک که خلیج دخی دیرل
استاد منوچهری * قطعه * تابرا آمدنخت نخت از کوه میغ و ماغ کون * آسمان آس
رنک از رنک اوکر دد خنک * باد عرت بیکران و باد عزت بیروال * باد سعادت بی نحوست
باد شهت بی شرنک * خوک * فتح واو ایله خدمتکار معناسنه ابوالمانی بیت رنک آورد
بخدمت اوانس و هر ملک * زانرو رساند سر بفلک هر خوک از و * مع اللام * خا جول

خیم جمیلہ اور ابق کہ آنکله غلہ بجز لاکا خاجوک و خاجسوک و خاشوش دخی دیرل حال
اون ایکی معنایہ کاور اول بک کہ عربیہ شامہ دیرل شعرا محبوب لک عذار و گردن
اولان خالین استعارات و تشبیهات ایله مدح و وصف ابشار در هر قدر سیاه اولسه واپری
اولسه مقبول و طالب آملی * رباعی * مرثکان نبود بگرد چشم من زار * حسرت بره
تظان ام ریخته خار * در دیده سیاهیم نه از مرد مکست * جذب نکم ر بوده خال از رخ یار *
بو مضمونه قریب میر نظمی بیت آن خال سیاه عنبر آکین * از مردم دیده بود رنگین *
چفتای اسانه کسر میله مینک دیرل لطفی اشعار نده بیت مینکی حسرت تیدا لطفی اگر
اولسا غزله بیر لا * بیر ی داغ عشق تا بغای یوراکینه ایا قسایا ربیب * ثانی بمعنی حقت
ثالث بر قوشه دیرل که قرغه قدر اولور اقی قاز اقی طعمنه بکر ر رابع سنجق خامس نیر
سادس سیاه سابع اربار نده معنایه ثامن شرفنامه ده نشان روی تاسع شتر بزرک
حاشر بر دیان نک بر نوعنه دیرل جادی عشر بمعنی اثر و خبر ثانی عشر خراش علم که مند
یاد شاهلرینه و بر لر و شعرا استعار طریقه لکه انکورک چشمه نسبت ابشار در تنگ شمس
الدین میدانی بیت انکورک چشم ماست خالیت باد * کز عین سواد مردم دیده فتاد *
و عربیه برادر مادره خال دیرل که ترکیه دانی دید کاریدر که حامل بی یوزن عامل بی نام
و بی نشان معناسنه ابوالعافی * مصطط * در عهد شاه عادل با ذوق بوده هر دل * ککشته
است ازل ظالم دست خال بی خال بی خیم و او ایله ده ورده اولان پاس کدر نک و دمورچه
دخی دیرل مولانا محمود ابن یمن بیت از آرزوی قد چو سروت براسنی * بر من زمانه
تنکتر از چشم خالوست بی خیم کال بی سکون باه موحد و فتح کاف فارسیله نشانه سوراخ
کذافی فرهنگ حسین وفا بی استاد عنصری بیت چنان بلان زره پوش و شاه تر کانش
نیروز و بین بریل ساخته خیم کال بی ختل بی سکون تاه مثنا ایله تر کستند بر ولایت
احمد رائد بی نظیر آنلر حاصل اولور اصب ختل مشهور در و خنلانی دخی دیرل کذافی
مجمع الفرس بی خیم کول بی سکون جیم فارسی و خیم کافله داجی معناسنه که کاسه * خیم کول
دیرل که کاسه * کد ادیمک او اوراکا خیم کول و کشکول دخی دیرل حکیم انوری * قطعه * روز کار
ملکشه عراینی خیم کول * مکر مبارک ش رفت از قضا بکبار * سوال کرد که امسال عزم
حج دارم * مرا اگر بدهد پادشاه صد دینار * چو حلقه در کعبه بکیرم از صدق * برای
دولت و عمرش دعا کنم بسیار * سیف اسفرنگی بیت کعبه روان صفا پلاس بسازند *
اشتر خیم کول از جامه احرام بی خیم کال بی فتح جیم فارسیله کوپکه قرغه و طوی دید کاری
قوشه ده مریدر شمس خری بیت با انتقام کند هر زمان عقاب عقاب * بعهده معدلت
الکبوتر و خیم کال بی خیم کال بی معروف عربی در فارسیله دخی مستعمل در تخم سپید دخی
دیرل غایت خرده اولور ابوالعافی در تعریف خیم کال بیت اگر کسی بشود ضامن بهشت اورا
نمیدهد بکفش هیچ دانه خرده بی خیم کال بی سکون را و فتح طاه مهملتن ایله بر نوع طفر جق
کبی صفر در بسندن ایدرل و ایچنه زروسم قورلر استاد عنصری بیت دو بدره زر بکفرتم بفتح
تالین * بفتح ر میله صد بدره کیم و خیم کال بی خیم کال بی سکون راه مهمل و خیم غن مجله

۳۷۲
مجمله ایله نسخه میرزا ابراهیم یعنی خرکوشک مرقوم اما صید نه ابی ریچانده بذر قوط و نادر غول
فرس قدیم کوش معناسنه در اول اشک قولا غنه مشابه اوله و غندن خرغول تسمیه ایشلردر
واسطه غول معناسنه ده مریدر بی خیم کال بی سکون شین و فتح میم و کسر غن مجتین
ایله وقت غضبه کو زواجیله با غنه دیرل بی خصل بی سکون صادمه ایله بوزن وصل
ایکی معنایه کاور اول عهد و پیمان معناسنه ثانی رهن و شرط ایله اوق و قار اوینامق معناسنه
حکیم انوری بیت دست در خصل میکنی هشدار * مهره در ششدر و حریف و غاضب *
بی خال بی ایکی معنایه کاور اول معروف نسفه در التوندن و کشدن ایدوب زنان
ایا قریشه طهارت و بعض چارپا حیوانه ده ایدرل ابوالعافی بیت شعی که چرخ در پای
ابراش * کند از ماه نوسمین خال * اکا پای برجن دخی دیرل حضرت مولانا قدس سره
بیت چون تو پای لک داری کوپرا ز خال باش * کوش کر اسودن بود صد هزاران
کوشوار * ثانی مابین کیلان و قزوین و شهره و عظم آدیدر که خال زرد دخی دیرل بی خال
معنی آمدن و دخی آمدن لفظندن صیغه امر اولور دنیا معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت
اگر چه غرقه از جهل خود نمیدمباش * بعلم کوش و ازین غرق جهل بیرون خل * بمعنی
بیرون آی و عربیه لام مشدده ایله سرکه معناسنه در * کما قال رسول الله صلی الله تعالی
علیه وسلم خیر الادام الخل * کذافی فرهنگ جهانگیری بی خیم کال بی سکون نون و یای
تحتانی و کسر جمیله صالحی که باد بیج دیرل اصفهانی لغتیدر کذافی مجمع الفرس بی خیم کال
سکون نون و فتح کاف فارسیله اساعه دن بر نوعدر که جوشق دخی دیرل کذافی فرهنگ
جهانگیری بی خوال بی واو معدوله ایله لغت محمود بنده طعام معناسنه در و فرهنگ جهانگیری
دوده که چامدن و بزر یا غندن و کونلکدن آلوب مرکب ایدرل ابوالعافی بیت سیاه بختی
من کاتبان بهر نوشت * زدود آمد درونم گرفته اند خوال بی خواهران مهمل بی واو معدوله ایله
ایکی یلک زدر عربیه اختام مهمل و دخی شعربان دیرل بی خول بی فتح و او ایله بوزن بدل
برقوشدر چله بکرر اما آندن کو چرکدر و عربیه خدمتکار معناسنه در و سکون و او ایله
بوزن هولینه عربیه ایکی معنایه در اول بمعنی نگاه داشتن ثانی نیک رعایت کردن بی خیال بی
معروف یعنی اول صورت و شکلدر که بغیر مشاهد باطنه هیات و شخصیت تصور دایامه
جواس باطنه دن قوت تخمیل دید کاری علقه اولور و یای تحتانی مشدده ایله عربیه سواد
معناسنه کاور که آتو دیمک اولور ابوالعافی ایکی معنایه بیت خیال کردن اوجان خصم
میلزرد * نمیتوان که ایستد چو آید او بخیم کال بی خیم کال بی عسکر و حشم و توابع و جمعیت و خدمتکار
معنایه کال بخیم بیت در سایه سلاطین باشد کمال میکن * کر بشیرند اورا از خیل
بنده کانت * و عربیه آتو دیرل آغیر اولسون قصراق اولسون بی مع الیم * خاتم بی فتح تاه
مثنا ایله لغت مشترکه در مهر بو زک معناسنه خواجه حافظ بیت کرچه شیرین دهقان
پادشهانند ولی * آن سایمان زمانست که خاتم با اوست * و کسر تالیه آخر ایدیمی حضرت
سرور کانیات خاتم دینل و کی نبوتی آخر ایتد و کیوند صلی الله تعالی علیه وسلم بی خاتم جم بی
یعنی مهر حضرت سایمان ولی نبینا و علیه السلام جم اکرچه پادشاه دیمکدر لکن خاتم

ایله ویا خود بادایله ویا آصف ایله استعمال اولند قده مراد حضرت سایمان اولور و آینه
 وحکمت و حکما و امثالی نسبه لایله ذکر اولند قده مراد اسکندر اولور و جام و باده و ساغر
 و امثالی نسبه لایله یاد اولند قده مراد جشید اولور و خالیم فی غم لایله یعنی مار یعنی میلان که
 عربیله حیه دیور محمودان یعنی * قطعه * همیشه تا بر اهل خرد محال نماید که خار پشت
 بود در که مساس چو خالیم * بسان خالیم و بر شکل خار پشت حسودت * کشیده پوست
 زتن پا و سردرون بشکیم که * خام فی یدی معنایه کاور اول ضد پخته در طعمایه و آتمکه
 و میوه لده استعمال اولور که نا پخته دیک اولور و ستر قنامه ده بی تجربه و ناصداق آدمده
 دیرلرتکم بو مشهور بیتله وارد اولمشدر بیت صوفی نشود صافی تا در نکشید جامی *
 بسیار سفر باید تا پخته شود جامی * ایوالمعانی بیت تا چند مرا تجربه با جور و ستم * در عشق
 ترا پخته شدم خام نیم * ثانی مترابک بر آید به جامه در فلکی شروانی بیت یکی لعل
 خسرو و فشانده بجام * یکی در سفال افکند در خام * و شراب پخته مراد اولند قده خام
 دیرلریکی معنایه خواجه سلمان بیت پخته شد در که بخام خم خمار رسید * تو بدین آتش
 اگر در رسی فی باشی خام * ثالث دباغت اولنما من دری به دیرلر سیف اسفرنگی بیت چو
 زکیمخت زمین ادهم متب جست برون * اسد از خام خود افکند برون پلنگ * حکیم اسدی
 بیت پی پیل بیخته در دام او * سواران خبه در خم خام او * بودند در قصار لنما من بزه خام
 دینکری رابع کنده دنی دیرلر شمس خری بیت باش بادولت جه انکیرش * افکند بر حصار
 کردون خام * حکیم اسدی بیت که این جست کین و که آن جست نام * که این تیغ بر اف
 که آن خم خام * خامس ساز قلی ایتدکاری ابر شمه دیرلر مهسنی * رباعی * شاهان
 چو بر دوزم ساغر گیرند * بر باد سماع چنگ و چا کر گیرند * دست چو منی که پای بند طربست
 در خام نکیرند که در ز گیرند * سادس ابر بشندن ایتدکاری دام مرغانه دیرلر استاد
 عنصری بیت گاه در هم شود چو بافته دام * گاه کیر دگره چو بافته نام * سابع قلمه ده
 دیرلر اگر چه قلم خامه در اندن مختصر اوراق و ریاض قلمه دینلر و کی ده مرویدر مولانا
 امایی هروی * قطعه * ای خداوندی که جام و خام تا از دست تو * سر بر آوردند چون
 خورشید و نیراندر جهان * باد چامت ریخت بر خاک مذلت آب بحی * بهر خامت داد بر باد
 سفاوت خاک کان * خرام فی بوزن مرام یعنی بشارت حکیم اسدی بیت سپهدار ازان
 گفته اگشت رام * که پیغام بدیا توید خرام فی خرم فی بوزن نرم ناقص ابلک و قطع ابلک
 و بولدن دونک معنایه فی خشم فی متین معجه ایله در اما حرکئی اشعار اولنما مشدر
 انجیق کلمه معنایه نعمه اهدر و ابیدر فی خشم فی چشم و بشم و زنی اوزره غضب و تهور
 معنایه در مشهوری کسر خایله در فی خم فی بوزن دم یدی معنایه کاور اول اگری که معنی
 شکل اهل شمس خری بیت خم گردن ز طاق حشمت او * یافت چون قامت حسودش
 خم * ثانی یعنی صف حکیم فردوسی بیت هزاران بود اندرون طاق خم * هزاران نکار
 اندرون بیش و کم * ثالث یعنی تابخانه استاد عنصری بیت میوه لوان بود با شاه خم
 بجم اندرون شاد و خرم خم * رابع طاق ایوان و کرو غارت معنایه حکیم انوری بیت

بیت خاکی مطربان صدای نخست * هم دران پرده هم دران آهنگ * خامس بیج و تاب کند
 حکیم اسدی بیت پی پیل بیخته در دام او * سواران خبه در خم خام او * سادس حقیقت
 معنی بوکم در که خمیدن لفظندن اسم فاعل اولور بلی بوکلمش معنی اولان آدمه خمیده قامت
 دیرلر خمیده اسم مفعولدر بو معنایه خم کشته دخی دیرلر مولانا جامی * مسبط * از پیس فغان
 و شیونم جنک بستم خم کشته نیم * اشک آمده تا دامنم از هر مره چون تارها * سابع فرهنگ
 جها نکیریده معنی کز زنی قاصد که * پنجم دخی دیرلر بو معنی اصطلاحی در حکیم سنایی بیت
 چون عشق بدست آمدن کورکن و خوش زنی * چون عقل بیا مد آبی کورکن و خم زن
 حکیم سوزنی بیت آن داد کستری که زنا نثار عدل او * باز و عقاب خم زند از کیک
 و از خراب فی خم اندر خم فی بوکم بوکم دیکر مولانا هاتقی بیت کند خم اندر خم شیر بند
 کلو کیر شیران شیر بند * اکثر زلف محبوبان و صفته استعمال اولنور میرنظمی بیت
 خم اندر خم زلف مشکین او * ششم دام مرغ دلم چین او * خم بجم فی دخی بو معنایه در
 فی خوارزم فی واو معدوله و فتح راء مهمله و سکون زاء معجه و نیم موقوفه بر مشهور
 ولایت و بر عظیم شهر استمیدر فی خوان کرم فی معنی خوان یغما کرم فی اول الباب فی خوزم
 واو معدوله و فتح زاء معجه ایله بخار معنایه در کذا فی فرهنگ جها نکیری فی مع النون فی
 فی خاخیدن فی کسر خاء معجه و سکون یای تحتانیله بصق معنایه در فی خار کن فی
 سکون راء مهمله و فتح کافله اول قازمه که آنکه دکن قویا در لر و چالی و چرپی صایبی
 معنایه لفظ مرکب در که خار دکندر و کن کنیدن لفظندن اسم فاعل اولور و صیغه امر
 دخی اولور و بر معنایه دخی برنوا استمیدر شکم ظهیر فارابی بیت سر و خار کن از عند لب
 نیست عجب * که مدتی سرکارش نبوده جز با خار * فرهنگ جها نکیریده دکنله طواو
 پخته معنایه حکیم سنایی بیت خار کن کرچه دست بالا کرد * سر اورا سیمرب بالا کرد *
 فی خارون فی خم راء مهمله ایله معنی خارین فی خاریدن فی مصدر در قاشیق معنایه و کجیک
 علی ایکی یایله خاریدن دخی دیرلر فی خارین فی کسر راء مهمله و سکون یای تحتانیله
 سرکنس معنایه در و قاشیق نسبه یه دیرلر فی خارغان فی زاء معجه ایله بوزن و معنی قازغان
 کذا فی نضحه نعمه الله فی خاستن فی شکون سین مهمله ایله قالمق یعنی او تور کن قالمق
 آمده و یا تور کن طورن حیوانه بر خاست دیرلر میرزا قلی بیگ بیت از بزم تا آمدن من برون
 شود * بر خاست کرم دادن جارا بهانه ساخت فی خاقان فی کرچه توران زمین
 پادشاهلرینک لقبی در شکم ایران زمین پادشاهلرینه کی و بجم پادشاهلرینه کسری و چیت
 پادشاهلرینه و قنقور و هند پادشاهلرینه رای و تاتار پادشاهلرینه خان و روم پادشاهلرینه
 قیصر و حبش پادشاهلرینه نجاشی و عین پادشاهلرینه تبع خم تا و فتح باه مشدده ایله و مصدر
 پادشاهلرینه قدیدن فرعون دیرلر کر جمعه فراعنه مصدر دیرلر ایدی کذا فی کتاب مفتاح
 الالفه اما خاقان کثرت استعمال ایله مطلق پادشاه دیک اولدی فی خاکدان فی خاک ایله
 داندن مرکب در که دان اسم جامد در ظرف مکان معنایه جامه دان و خامدان کی مراد
 طبراقل روچو پلک دیکر و اصطلاحا دنیا به ده خاکدان دیرلر کال اسمعیل بیت صورت

آدم باطن صنع خود بنگاشته * پس بفرما بطور خاکدان انداخته که خاکیان فی لفظ
مرکز در که بر جزوی خاکدور و بر جزوی پای نسبت در طیراغه منسوب دیک او اور و بر جزو
الف و نون در که ادات جمع در معنای ترکیب آدمیان او اور و بر معنای خواران یعنی ذلیلان
و بی حرمتان یعنی حرمت سزای دیک او اور و بر معنای ابوالمغانی در نعت شریف بیت اگر
ز تو مردی خواستم روا میدار * ز آستان تو دادند خاکیان عزت که خال نان فی اضافتله یعنی
کسر لام و فتح نونله چورک اونی که اتمک او ز رینه قورل کذافی شرفنامه که خالیدون فی
کسر لام و سکون یای تحتانیله زرده چوب دیدکاری صاری اغاجدر که زرده چاو و زرده
چوبه دخی دیرل کذافی المجمع که خاماروان فی فتح راء مهمله ایله بید مصری که خامالیون
و خامان دخی دیرل کذافی المحمودی که خامالیون فی فتح همیم و کسر لامله یعنی بید مصری
که خامان فی کذلک بید مصری در که خامدان فی خامه ایله داندن مرکبدر قلدان معناسنه
ترکیب اولند قله هاء علامتی حذف اولمور قاعده کتابت اوزن که خاموش کردن فی ایسم
ایتمک معناسنه مصدر در که خاموشیدن فی ایسم اواق معناسنه بودن مصدر در *
که خان فی یدی معنایه کاور اول شاه معناسنه که تاتار خان کبی عمو ماثانی ترکستان
پادشاهلرینه دیرل خاقانن اختصارا و انش اولور روم پادشاهلرینه قیصر دیدکاری کبی
خصوصا حکیم انوری بیت آن خواجه که پس دیرنه تدبیر صوابش * در بندگی شاه کشد
قیصر و خازا * و خواجه سلمان بیت جمشید زمان شیخ حسن آنکه تفاخر * باشد بغلامی
درش قیصر و خازا * ثالث یعنی خانه یعنی او بیت معناسنه شاعر بیت آنرا که بکور خفت
باید بی جفت * باجفت بخان خویش نشوند خفت * رابع مطلق منزلدر حکیم سنایی
بیت دشت و کهرسا رکیر همجو خروش * خانه و خان بکر به و موش * خامش
کار بانسرایه دیرل یو بلجی آنکه اجرت سزاقونوب کوچر و اجرئی اولان معروف خاندن قوامی
کنجه بیت دل پر معرفت باید که در جان باشدش ایمان * کسی را یاسبان باید که در خان
باشدش کالا * سادس یعنی خانمان که ترکیه او برق دیرل خواجه حافظ بیت بیا که ترک
قلک خان روزه غارت کرد * هلال عید بدور قدح اشارت کرد * دیوان حافظ یازنربو خانی
و او معدوله ایله سفره معناسنه اولان خوان کبی یازنربو غلط ایدرل سابع زنبور و سلاک شاهانه
دخی خان دیرل حکیم خاقانی بیت بر آدم زین دل چون خان زنبور * چو زنبوران خاک
آلوده غوغا که خان خانان فی یعنی وزیر اعظم خان بوند و وزیر و حاکم معناسنه اولمق اقتضا
ایدر خواجه حسین شانی * قطعه * خان خانان که خاکدر که او * دیده آفتاب را بصیرست
قبله * عبدالرحیم که خاکدر که او * در حرم حرم که به درست که خاندان فی فتح نون و دال
مهمله ایله حرمندن کنایه در آنکه اهل بیت ساکن اولور خاندان رسول و خاندان نبوت
دیرل رضی الله علیه وسلم شکم شیخ سعدی * قطعه * بایدان یار کشت همسراوط *
خاندان نبوتش کم شد * سگ اصحاب کف روزی چند * پی مردم گرفت و آدم شد *
که خانمان فی کمال پاشازاده مرحوم بوا همک تحقیقند دیر که خان ایله ماندن مرکب لفظدر
مان مانستن لفظندن احم فاعلدر بکری معناسنه که منزله بکری دیک او اور بوا همک

۳۷۹
بوا همک اصلند موضوع له اولدوغی معنی یوزک و اگر اد و عربانک سیاه اولری ایدی
بعد کثرت استمالدن او برق معناسنه اولدی انشی کلامه یوم معنایه خواجه حسین
شانی * مصرع * بسوزد بیک خنده ات خانمان * جغتای لسانند الاخان الامان دیرل
میرعلیشیر بیت خانماندین اریب قیلغان زمان تو فراقنا حبس * قیلما الطفونک من
الاخان الامان دین جدا که خانه فروشان فی یعنی پاکبازان و مجردان و خراباتیان
و کدایان و بونلرک امثالند دیرل کذافی شرفنامه که خانه کن فی فتح نون و کافله مدبر و بدخت
و ناخلف کسنه باباسی یرین طوتمیوب فسق و فساد سیبی ایله در بدر اوله ایضا منها
که خاوران فی خراسانده بر لایت اسمیدر که حکیم اوحدالدین انوری اول ولایتند در
بسطامه قریبدر شکم کندوسی دیمشدر بیت شادباش ای آب و خاک خاوران کز روی
لطف * همجو آب بحر و خاک کان کهرمی پروزی * خواجه سلمان انورینک مرقوم بیتنه
جواب و یروپ دیر که بیت دی زدشت خاوران چون ذره مجول آمد * کشته امروزاندران
چون آفتاب خاوری * و جانب شرقه ده خاوران دیرل خواجه سلمان بیت ذره کز عراق
برخیزد * رشک خورشید خاوران کرد که خاییدن فی مصدر در چیمک معناسنه شاعر
دیمشدر بیت چودندان ز خاییدن نش عاجزست * وجود از کواریدنش عاجزست *
که خبا پیدن فی فتح باء موحد و کسریای تحتانی اول و سکون ثانیله چیمک معناسنه در
مضارعی خبا پید کاور شمس فخری بیت ازان کردست محنت نیز دندان * که خلق دشمنانت را
خبا پید که خبه کردن فی فتح باء موحد ایله یو غم اختناق معناسنه فایله خفه کردن
دخی دیرل که خبیدن فی کسریاء موحد و سکون یای تحتانی ایله ایاغله باء همق معناسنه
مصدر در که ختلان فی سکون تاء مثناة و فتح لامله بدخشان مضارع تدرز بر لایت اسمیدر حکیم
انوری بیت مبشر آمد و اخبار فتح ختلان کرد * نشاط باده کی ای خسر و خراسان شاد
ولایت مزبوره کولاب دخی دیرل اول ولایت بی نظیرا نلر حاصل اولور شکم شیخ نظامی
بیت سکندر بران اسب ختلی نشست * که چون کرد بنشست و چون برق خست *
و حکیم خاقانی بیت چو بر خنک ختلی خرامد بمیدان * امیر اخورش میر ختلان
نماید که ختنه کردن فی سکون تاء مثناة و فتح نونله سبت ابلک معناسنه بونک اصلی
عربیدر که کسر خایله ختلان دیرل تعجیم ایدوب تصرف ایتشلور در که خرائکین فی فتح
راء مهمله و تاء مثناة و کسر کاف عجمی و سکون یای تحتانیله بزوع سلا حذر آکاخر رسته
دخی دیرل که خراطین فی فتح راء و کسر طاء مهملین ایله صوغاجان که کرم سرخ و کرم دران
دخی دیرل بوا هم تراکب فارسیه کبی که خرا نجا ستر طین با لحددر صوغاجان با لحدندن
عقوت سببیه حاصل اولدوغندن نهیمه ایتشلر حکیم شقای خلیل نام بر کسنه هجوتن
* قطعه * خلیل منجم که از طب نداند * سفوف از یار ج شراب از معاجین * ندانسته
از کمد نادار چیتی * سقنقور نشناخته از خراطین * بدو کفتم از طب چه با خوانده گفت *
کاستان و بیستان و فرهاد و شیرین * چو تازنج خان بود پرسیدم از وی * که کیلان بنا کرده
چست چندین * بگفت آن بنارا علیشیر کرده * بهندوستان در حوالی قروین *

بگفتیم که رستم بوده است آن او * فرامرز و کورد و بهرام چوین * بگفت این کیا مان که
 پرسیدی از من * بود در بدخشان بحمام سرچین * خراهن * بر نوع علف در زبان هندیده
 او هاله دیرل * خراهن * کسر هاله صوغا جان در فرمک جهانگیریده با لحق بن و همان
 چوپدن متکون اولور عربیده خراطین و هندی لسانه کجوه دیرل * خراهن *
 اشکچیدر مشتران کبی خرايله با ندن مرکبدر استک کوز دینی دیمک اولور * خراچیدن *
 سکون راء مهمله و کسر جیم فار سیله کوز یا شرمغه دیرل میرنظمی بیت بر اخص سراپا
 تنم دیده شد * ولی از غنم دیده خراچید شد * خرازان * سکون راء مهمله و فتح
 زاء معجه ايله نوروز کونی که اعجام سر سال اعتبار ایدر لر * خرازان * فتح راء مهمله
 و سکون زاء معجه ايله توران مبارزلندن بر مبارز آیدر بعض فرهنگده کسر راء ايله
 مرویدر * خرازان * سکون راء مهمله و کسر زاء معجه ايله اوج معنایه در اول بر نوع
 سپا در که ایری آندن آلدقن اوزرینه قورل حکیم انوری بیت از پی احیای دین چو ابر
 بهاری * بر سر خرازان ندیده خنک توزین را * اما فرهنگ جهانگیریه اول اوزون
 اغاجدر که ایکی باشتی ایکی سپا اوزرینه نصب ایدوب اوزرینه ایر قورل امیر معزی بیت
 خیمهارا منجر ماید زرع رومیان * زینهارا از صلیب کافران خرازان کند * ثانی نیکه که معناسنه
 یعنی بعض کوشه لده طیاره حق طرازون کبی ایدر لر کبی اغاجدر و کبی طاسندن و کبر بچدن
 ایدر ثلاث بر نوع پالاندر استر و خرازان اوزرینه اوروب بنرل * خراستین * سکون راء
 مهمله و کسر استین معجه ايله معنی خراستین یعنی صالقی حکیم علی فرقدی بیت پمیدان
 چو آغاز خراستین نهاد * در فتنه بر روی اعدا کشاد * خراغون * سکون راء مهمله و ضم
 غین معجه ايله بر شهر امیدر معجمک بیت با ابوبکر تونی چون قصب شکر رز * وین یکی موبد
 خام آمد از خراغونا * خراغون * هم راء مهمله و سکون فا و فتح تاء مثناة ايله خراغون
 وقت نزده واقع اولور حکیم اسدی بیت ز دشمن دو بهره گرفته شدند * دگر کشته زار
 و خرفته شدند * کسر راء ايله ده مرویدر * خراک زمین * اضافله ایا قسیر اوزرینه
 سورینور بوجکده دیرل هرنه نوع اولور سه اسم عامدر * خراکان * سکون راء مهمله و فتح
 کافله اوج معنایه کاور اول جمع الفرسته ایکی اگری اغاجدر یای خانه لرینک اوزرینه
 یایه چله اورمق استدک یایی آتسه کوسر توب آهسته آهسته اول ایکی اغاج اوزرینه
 چکرلر تا که درست اوله بعد نهمه ايله بغلرلر بر کون اول اسلوبه قالور ایرته سی چله
 پکیرلر شیخ نظامی بیت تنی چون خراکان از کوزیشی * برودوشی چو کیمخت درستی
 ثانی فرهنگ جهانگیریه بر اغاج ایدر سباع و حیوانات چقال و دلکو کبی باغه میوه یکه
 کلدک اول اغاجه بر اوق یرلشد و بر جانورک یولی اوزرینه طپراق ایچندن پنهان ایدرلر
 جانور اوزرینه با صدوغی کبی اوق یا ندن بو مشاوب جانوری صکو کسندن یا خود بوکندن
 اورب ملاک ایدر حکیم خاقانی بیت زامغان طایع مریم زاد بر چرخ دویم * نیر عیسی
 نطق راد در خراکان آورده ام * ثالث ادات الفضلاده کارد سنوار و بی فایده معناسنه
 مسطور در * خراچیدن * کسر راء مهمله و استین معجه و سکون یا این تحتانیین ایل

ايله طرمنقه طرملق و دیش ايله اصروب قویا ر مق معنایه استعمال اولنور ابوالمعانی
 بیت بنازم پیش تو کر خویش می آید مرغجانی * ندادی کام دل جانانی باید خراچیدن
 * خراچیدن * کسر راء مشدده ايله اطفال اوجق طو و تمق نخل معناسنه و تخفیف راء ايله
 صا تون المی که عربیه اشترا معناسنه در کسر خایله ده جائز در کذا فی مجمع الفرس * خرازان *
 فتح زاء معجه ايله اوج معنایه کاور اول فصل خریف که ترکیب کوز فصلی دیرل ثانی شهر یور
 ماله سکون کونی امیدر ثالث یعنی خرازان یعنی حشرات ارض بویکی معنایه ترتیب
 اوزن شاه ناصر خسرو بیت چون خراستین بر رفته بنور و ز در خرازان * در زیر در خرازان
 شده با کوزه عصیر * و فصل مزبور ده ورق اشجار ک صرارد و غنه ده خرازان دیرل * خرازان
 سکون زاء معجه و فتح راء مهمله ايله بر ولایت آیدر خرازان دیرل اول ولایت طوطی
 یشار دیرل * خرازان * سکون زاء معجه و فتح راء مهمله و و ایل خراک مرقوم معناسنه
 و شرفنامه ده بر مبارز تورانی آیدر * خرازان * سکون زاء معجه و کسر میله قندز
 قیری که اطبا خایه سنه جند با دستر و جند بیدستر دخی دیرل اخراج ریحه غایت نافعدر
 * خراچیدن * کسر زاء معجه ايله اطفال امکلیه رک یوریمک و قارن او ستنه سور تمک
 و جمیع ایا قسیر جانورک یوریدر بکنه دیرل کال امعیل بیت بعهد عدل تور مجار تطاولی
 کردست * به تنکای دل خصم در چو مار خرازد * و طیمق یعنی سور جمک فر و خراچیدن دخی دیرل
 حکیم اسدی لغزیدن لغتی آنکه تفسیر ایلدی * خراچیدن * سکون سین مهمله و کسر
 باد فارسی بعد سکون یای تحتانی ايله مصدر در ایا غله با همق معناسنه * خراستین *
 سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ايله پان ملک و نسنه صانجمق معناسنه حکیم سنایی بیت
 خلق اگر در تو خست تا که خار * توکل خویش از و دروغ مدار * خراچیدن * سکون
 سین مهمله و کسر تاء مثناة بعد یای تحتانی ايله معنی خراستین مرقوم * خراکان * سکون
 سین مهمله و فتح کاف و نوله تفتیش محکم و تفحص و قوی کذا فی الجمع * خراچیدن * بوزن
 رسیدن مصدر در معنی خراچیدن چیمک معناسنه کذا فی شرفنامه * خراچیدن * فتح
 استین معجه و کسر یای تحتانی اول و سکون ثانیله طرملق که خراچیدن و شخودن دخی
 دیرل استاد رودکی بیت در یاد و چشم و بردل آتش همیه فراید * مردم میان آتش
 و دریا چکونه پاید * بی شک نهنگ دارد دل را همی خشاید * ترسم که بدکار دید و کان
 نه خرد خاید * خراچیدن * کلاهیاب سکون الشین المعجه و فتح الجیم معنی خراچیدن
 مرقوم یعنی عناصر اثر الدین اخمیمکی بیت چهار آلت فراهم بسته بنای مهندس دل
 کز و معمور میگردد در دیوار خراچیدن * خراچیدن * کسر استین معجه و سکون یای
 تحتانیله اول بوزن کلویه دیرل که قرالفه مائل آق اوله و یا خود کوا ايله سیاه میاشد و یا خود
 یشل ايله بیاض را سندن اکثر طو غایده استعمال اولنور استاد فرخی بیت تانیامیزند باز اغ
 نیه باز سید * تانیامیزند باز خراچیدن کبک دری * فرهنگ جهانگیریه رنگ سیاهه دیرل
 عموما استاد کنایی بیت کوهسار خراچیدن راپس ازین * که فرستد قیاس حور العین *
 باز نامه ده مسطور در که بطریق الخصوص اول طو غایده دیرل که ارقه سی و کوزی سیاه اولوب

مشكاه غایت دلیر و دیگر اوله و دنی کوزی قزل غیر تلو و اقدامو طو غانه دیرلکه الذن
 مشكاه خلاص اولیه حکیم سنایی * قطعه * اندران موضع که فرمان تر باشد نهیب * و ندران
 کشور که نهید ترا باشد عقاب * کر کردن بی شاخ و بی چنک بود باز خشین * ماری
 زندان و بی چنکال زاید شیر غاب * اما فرهنکارده باز خشین بوزرنک طوغاندر اول
 نوع طوغان زیاده قیتلو و مقبول اولور زیر غایت صیاد و جکر دار اولق لازمه سیدر
 شمس بخزی بیت بهمد او نکشد رنک باز شیر زیان * بدو را و نیرد کیلک جور باز خشین
 تحفه الاحبابه مسطور در که خشین ماوراء المهرده بر ولایت اسیدر کی خفتان کی
 سکون فافخ تاه مثناة ایله بر نوع جبهه در جنک محله کیرلر تر کستانه قلمانی دیرل حکیم
 اسدی بیت سیمبد مر او را یکشتی نشاست * بکن جستن دیو خفتان بخواست * بوقولی
 مؤید شیخ سعدی بیت نه بینی که در معرض و تیغ و نیر * بیوشند خفتان زیر حریر *
 حکیم خاقانی بیت چوپیرن داری اندر چه محسب افراسیاب آسا * که رستم در کین است
 و نه کی زیر خفتان * حکیم انوری بیت ناوک حادثه کردوزا * سایه حشمت او خفتان
 کی خفتان کی سکون فافخ دال مهله ایله بوزن و معنی خفتان مرقوم کذافی مجمع الفرس
 کی خفتیدن کی فافخ فاسکون نون و یای تحتانی و کسر دال اول ایله او کسور مکن و یاغیری
 سیدر بوغاز بوغلق معناسنه در کذافی فرهنگ جهانگیری کی خفه کردن کی خبه کردن
 معناسنه که به غم قدر نه ایله اولور سه یا لکز خفه دخی دیرل شمس بخزی بیت بهمد عدل
 تو دزدان معذب خفه اند * خنک کسی که بود این از عذاب خنک کی خفیدن کی کسر فا
 و سکون یای تحتانی ایله معنی عطسه زدن یعنی اقسر مرق مؤید الدین بیت دماغ صبح را
 در هر خفیدن * زفیض رای او خور شید زاید * بعضی خفه ده او کسور مکن بوغاز طوناق
 میرنظمی بیت ندارد چو تاب تکلم بان * خفیدن گرفته کاوش همان * کذافی ادات الفضلا
 و خم خایله معنی سرفه مرویدر کی خکیدن کی کسر کا فله یا ممق ایا غله اولسون غیری
 اولسون میرنظمی بیت مکر دست یاری مراخت هم * خکیدن بیای ستم شخص غم کی خانان
 سکون لام و فتح خاه معجه ایله معنی خرنند مرقوم یعنی قلیه اوقی که یا قوب طنش کی او اور
 بعضی استیایه استعمال ایدرلر مملکت بلخ ده چوق او اور کی خکیدن کی کسر لامه دکن و ابکنه و اکا
 بکر رنسه لربا تمق و آلات حرب نیزه و اوق صانجیق و یاره و جراحت الم ویرمک مولانا جامی
 بیت اگر از شبهه خلیدی خاری * تا کشیدندی از کل آزادی کی خجان کی فتح میله معنی
 کان اصله یایک ایکی طرفی اگری اولغله خجان تسمیه او نمشد مر و رایام و تغیر السنه دن
 کان اولدی کذافی فرهنگ جهانگیری کی خجائیدن کی بوزن رسانیدن ایکی معنایه کلور اول
 اکلک و بولک معناسنه ثانی آخر آدیه تقلید اسو بولک که شیر از بلر و او چاندن دیرل
 طیان مرغزی بیت مردم نه ای خیر بجه ماند و رویت * چون بوزنه کو بکمی باز خجاند
 کی جم دادن کی برنسته بی اکله و اگری آیمک بعضی خفه ده اکلک معناسنه ده مرویدر
 کی خسته من کی یعنی پنج آتشت بش بر مقدر کنایه در هر پیده خسته مبارکه دیرل
 کی خستین کی تر ساطافه سنک الی کون ز غلر بجه اعمکا فلری تنصیر زمانه عبادت آیتش

۳۷۶ آیتش و زمهریر و دهنکره نور و زده و ارنجه الی کون شدت شتایه دیرل که زمهریر قرقی کونور
 اربعین تسمیه او نمشد مجموعی طقسان کون فصل شتا اولور اعجام لفظ خمینی معنای
 مزبور استعمال ایتدکاری ایچون ارباب لغت تحیر ایشلار در عربیه عددده الی نک
 اسیدر میرنظمی بیت رسید اربعین و فصل خستین * گرفت از شدت دی صبر و تمکین
 کی خجوش شدن کی یعنی افسم اولق کی خجیدن کی کسر میله مصدر در اکلک معناسنه کال
 بخندی بیت زلف خجیده چند تهی در نظر کال * دیوار عمرین که خجیدن گرفته ایست *
 کی خجائیدن کی سکون نون اول و کسر ثانی و فتح باء موحد ایله بر کسنه نک سوزینی و یا خود
 حرکتی طنز و تمغیر بوزن تقلید آیمک خجائیدن دخی دیرل شیر از بلر بومعنایه
 والو چائیدن دیرل کی خجیدن کی سکون نون و کسر باء موحد بعد یای تحتانی سکونی
 ایله مشهور اواق معناسنه در کذافی فرهنگ جهانگیری کی خندان کی کواهی معناسنه
 مبالغه ایله اعم فاعلدر استعمال طریقه ایله بعضی نسبه صفت استعمال ایدرلر روی خندان
 و کل خندان و پسته خندان کی کی خندان کی سکون نون و سین و فتح دال مهملتین و تاه
 مثناة ایله شرفنامه صاحبی فتحه ایله سخره و فسوس معناسنه نقل ایش و ادات الفضلا
 و مؤید الفضلا صاحبی کسر دال ایله روايت ایشلار کی خندیدن کی مصدر در کولک
 فحک معناسنه کال بخندی بیت این چه خندیدن چه شیرین تر بست * لب دکر باشد
 کل خندان دکر * چغتای لسانه کولکودیرلر میرعلیشیر بیت لبلا روی خندان بولور
 کوزمدا کور سایه فلا ماق * کوزلاریم بیغلار لب جانجشید ا کولک و کوروب کی خن کی
 خانه دیرل خان و خون دخی دیرل یادگیری اولان اوه خانه زیر باد کیره بادخن دخی دیرل
 و جامک آتش یا قد قلمای ریشه کلخن دیدکاری بوندند امام خنرازی بیت چون تف
 آتش فتاد از خن مشرق در آب * زلف بنفشه پرست از کله یاسمن کی خوابیدن کی و او
 معدوله ایله مصدر لا زمیدر یا تمق و ایومق و چو کلک متعبدی خوابائیدن کلور بومعنایه
 ابوالمعانی بیت یید از شدت بخت من از خواب درینا * خوابیدن این طالع بدروزالست است
 کی خواجه سیه یاران کی و او معدوله ایله کوه کابل دامنند بوموضع اسیدر که غایت لطیف
 و مروح مکان در بی نظیر چشمه سی وار در صوبی جاریدر کنارند درخت چنار واد غوان
 بحساب واقع اولشدر سبب تسمیه سی خواجه مورود چشتی و آنک خلیفه سی خواجه سعید
 و خواجه محمد ریک روان خواجه سعیدک خلیفه سی بواج عزیز اول مکانه دایما صحبت
 ایدرلر دی شکم شاعر بیت بکابل آمد و دیدم آب باران را * ولیک معتمد خواجه
 سیه یاران را کی خواستن کی و او معدوله ایله مصدر در استمک طلب معناسنه مستقبلند
 سین مایه و تاداله ابدال اولنوب خواهد و خواهند دینلور حکیم اسدی بیت ز تونی بهانه یکی
 خواست کس * که بریده پیش و دریده پس * چغتای لسانه ایستاک دیرل ایستاکان
 اعم فاعل او اور ایستاب طلب معناسنه کلور میرعلیشیر بیت ایستاب اولبت فی خرد میلیدا
 ز تارین کورونک * بیر کلابه ایب بیلا یوسف خریدارین کورونک * و دخی تیلماک دیرل
 یعنی دهلک سببه سیار ده قرخ شاه خواجه انی یارق دینی دیک و کی رده بیت تیلاب

ایلیغه دولت ارکانین بقیلیدی آغاز خواجه دستافان فی خواستان فی کسر لاسکون
 سین مهمله وفتح تاه مثله ایله بوندنخی و او معدوله در نخته میرزا ابراهیم دوات معناسنه در
 خواسته دخی دیرل وابسته وزنی اوز و واده دخی دیرل فی خوانیدن فی و او معدوله ایله
 یوزن نالیدن مصدر در چاشنکیرلک معناسنه فی خوان فی و او معدوله ایله ایکی معنایه
 کلور اول سفره معناسنه و هر نسته که ایچنه طعام آراسته اولنه صحاح اللغة ده مانده ایله
 خوان آراسته فرق میان اولنوب ایچنه طعام اولور سه مانده دینلور او لاسه خوان
 دیرل تکی و اونی معدوله ایله ثابته میانده مخرج ایله استعمال ایدرل شیخ سعدی کاستانه
 * نثر * باران رحمت یحسبش همه راسیده * و خوان نعمت یدر یغش همه جا کشیده *
 دیمکله خوانی نعمته مضاف ایلدی صاحب صحاحک تعبیری درست کلدی معنای ثانی
 مزد و عاتی خس و خاشاکدن پاک ایلکه دیرل اوشکور بیت از بیخ چور کند مرا خاریفند اخت
 مانده خار و خشک و زار چو خوانا فی خواندن فی و او معدوله ایله او قومق و قرأت
 معناسنه و دخی دعوت معناسنه کلور فی خوشدامن فی و او معدوله و سکون شین معجه
 و فتح دال مهمله ایله یعنی مادر شوی و مادر زن زبان هندیه ساس دیرل حکیم سوزنی
 بیت مرا مغر جو ز او خوشدامن * که تا همچو خور کردن آدم زیر فی خوان فی سکون
 و او ایله عربیه خفض مکی دیرل بر دوا در غایت نافع نسته در فی خواندن فی و او مکسون
 و سکون یای تحتانیله کوکله مک یعنی غله فی کوکله ایکن فروخت ایدوب صرف ایتیک معناسنه
 فی خیابیدن فی فتح یای تحتانی اول و سکون ثانی و کسر باء موحد ایله چیمک خاییدن
 معناسنه میر نظمی بیت چو دندان نبوده خیابیدن نیست * ازان چرب و شیرین طعام
 اندکیست فی خیبرستان فی نام حضرت امیر المؤمنین علی ابن ابی طالب رضی الله عنه و کرم
 الله وجهه خیبر بر قلعه نک اسمیدرستان اسم فاعلدر ایچمی معناسنه کذا فی شرفنامه
 فی خیروان فی سکون یای تحتانی وراء موقوف و فتح و او ایله جای مولد خاتانی اولان
 مشروان شهرنک اسم قدیمیدر فی خیبران فی سکون یای تحتانی و فتح زاه معجه و راه مهمله ایله
 براوزون کوکدر هندوستان جزیره لند اولوراندن قلقان ایدرل ترکیه حیزران دیرل
 حکیم اسدی بیت همه دشت اونوکل و خیبران * که ییکسویش بیشه و زعفران *
 و برنوی یوغون اولوراندن عصا و نیزه ایدرل ترکیه اکا قارخی دیرل کمال اسمعیل بیت
 چون نام کلک او شتور غ سر مشقب * خود را فرو نورد چون شاخ خیبران فی خیملان فی
 اسم مصدر در نکر و عظمت معناسنه در فی خیلا یدن فی سکون یانین و کسر نوله نیزه فی
 و اوقی و امثالی نسته لری صانجیق معناسنه در فی مع الواء * خارو فی ضم راه مهمله و و او
 معروفله چاقد کنی میر نظمی بیت چنان آب و هوایش دلکشوید * در و چون نخل کل
 خاروید فی خار سه پهلو فی ایکی معنایه کلور اول اوج کوشه او برنوع دکندر ترکیه
 بترق دیرل ثانی اوج کوشه لی اوق دمرنی و نیزه حربه سنده دیرل و له ایضا بیت سنان
 در دست گردد زور بازو * بکیه شش نیرها خار سه پهلو فی خاشجو فی سکون شین معجه
 و ضم حمله جنکجو معناسنه در اصلی پر خاشجو ایدی تحفیفاً پر لفظی حذف اولندی و له ایضا

ایضا بیت کشیدند لشکر چو صفه هادر و * دلیران و مردان پر خاشجو فی خاشجو فی سکون
 کاف و ضم شین ایله قرمزی رق برنوع تخمدر و غیره نضده قره جه دانه لردر کافور ایله
 قارشدیروب کوزه چکرلر حمله چاکشو و خردو کلان و شفرک دخی دیرل ترکستان زبانده مرا
 شوه و هندی لسانده خرب کلان دیرل شمس غزی بیت اعظم جمال دینی و دین پادشاه ملک
 ای خاک در کت شل آثار خاشجو فی خارو فی ضم لامله ایکی معنایه در اول برادر مادن دیرل عربیه
 خال دیرل ثانی سورنادر که شاهنای و شاهنای دخی دیرل کذا فی جهانگیری فی خیرجو فی فتح باه
 موحد ایله جوینده خبر معناسنه در جاسوس دیمک اولور میر نظمی بیت بشهر عشق درا
 جست سرسو * دو چشم شوخ او بوده خبر جو فی خیردو فی فتح باء موحد و سکون زار
 و ضم دال مهمله ایله بر بوجکدر مزبله ده اولور خیردو و خبرده دخی دیرل عربیه جعل
 دید کلریدر استاد لیمی بیت آن روی و ریش بد که پراز باغ و خبوست * همچون خیردو فی که
 شود زیر پای تحج فی ختو فی ضم تاه مثله ایله بر مرغوب و مقبول کوکدر آغوی دفع
 ایدر اول طعام و یا شرب که زهر شبهه سی اوله مزبور کوکی اوز رینه قورل زهر و اریسه
 فی الحال درلر برد و اشته کر کردن بویو زیدر دیرل هندوستانک بعض جزیره لند اولور
 ملک اولد قد نصکره اتی چورر آلتند اولان شانی رند قالور بیلور کسنه لواروب آلورل
 کذا فی المجمع و فرهنگ زفا نکو یاده شاخ افی در دیو مسطوردر و بعض فرهنگ ختو چین
 و لابند زنج اقامی حدودند بی پایان بر بیاباندر اصلا شملکی یو قدر اول بیابانده بره ظیم
 الهیکل کبیرا لخته قوش اولور آدی ختو در مذکور کوک آنک کوکی در دیرل ابراهیم سبند ایدن
 روایت اولنور که بر زمانه بر یوک قافله ایله چین سحر اسند کیدر ایدک ناکاه کون یوزی
 طوتندی کویا کسوف شمس واقع اولدی صادق همراهلم جمله آتارندن دو شوب یوزلی
 اوستنه یا تدبیر کون آچما ایجه یا شلرین قالدرد مدبر نه حال و حکایتدر دیدم ختو دیرل
 بر قوشدر دیو و صفند مبالغه ایلدیلر و کتابه بو عبارتله یازمش که * قوت الختو یقال
 انه قرن الافی * بوندن فهم اولنور که کر کردن بویو زی اولیه حکیم اسدی بیت چهل تنک
 و تاراز ملم ختو * زکوهرده افسر ز کج هو فی ختو فی ضم دال مهمله و و او معروفله توکرک که
 خبوندن دیرل میر نظمی بیت بکج زبازا که نامه بخواند * خدوی دهن را هر صوفشاند
 فی خرودارو فی نباتاندن را و تدر سمید تاک دخی دیرل عربیه کرمة البیضا دید کلریدر
 خستو فی سکون سین مهمله و ضم تاه مثله ایله اوج معنایه کلور اول مقرر و معترف معناسنه در
 منصور شیرازی بیت اگر بفضل بکوم تراشا به نیست * بصدق دعوی من آید آسمان
 خستو * بو معنای مؤید حکیم فردوسی بیت بهستیش باید که خستوشوی * ز کفتار
 و بیکاره کسوشوی * و عبد القادر نانی بیت روان عالم و جاهل بشکرا و شتو خستو
 زبان صامت و ناطق محمد اوسته کویا * ثانی برمیونک چکر دکنه دیرل استاد فرخی بیت
 تاد هند جای او بکن دیکر * شهد چوب را خطر خستو * ثالث بزکان ولایت چین دن
 برینک آیدر حکیم فردوسی بیت یحیی مهتری بود خستوی نام * دکر سرکشی بود زنگوی نام
 فی خسو فی ضم سین مهمله و و او معروفله مادر زن یعنی قاین انا شمس فخری بیت باد

همیشه خسرو سلطان محترم * تا آخرت بد آمدن را خسرو * خوشی * هم شین معجزه ایل
 دخی ما در زن معناسنه روایت اوامشدر * خفزدو * فتح فای سکون زاه معجزه و هم دال
 مهمله ایل خبردو * مرقوم معناسنه در ابوالعانی بیت مکن خرس و طمع مردار دنیا *
 مکر در سزله همچون خفزدو * خکاوی * فتح کاف فارسیله بر ولایت امیر حکیم سنایی
 بیت داشت زالی بروختای خکاو * مهستی نام دختری و سه کاوی * خو * بوزن نویدی
 معنایه کلور اول خوب بند در که نقاشی و نال او زنده طورب ایش ایشارل شیخ آذری
 بیت قدر کتابت قدر تو مینوشت که بست * درون قصر تونه طاق آسمان خو * حکیم
 نزاری * قهستانی بیت زهر چار طاق رفعت اوست * که کردون بسته از هفت آسمان خو
 مذکور خره چوب دخی دیرل خسروانی * بیت بینی آن نقاش و آن رخسار او * از برخو
 همچو پرکردون قر * و بعض قبه و کزیا پوری آلتی ایتدکاری قالب معناسنه روایت اولنوب
 بویت اسبشهاد اولنمن شمس غری بیت هر که تطین کند اساس علوت * عرش باید که
 باشد اورا خو * فرمک و فی ده کرقابی معناسنه نقل ایدوب بویی ایراد ایشدر بیت
 هر جا که عمارت تو آغاز کنند * در کردن طاق آن خوی ساز کنند * ثانی مزروعات ایچند
 بنی بیان اونی که آنی قوپاروب آتینجه اکتی اصلاح اولر شاه ناصر خسرو بیت چون
 بخار و خومن یزمت رحمت بچکند * بارود شد زمت رحمت تو خار و خو * و حکیم فردوسی
 بیت کنون رزم ارجاسب را توکنم * ز طبع روان باغ بی خوکنم * مطلق فائده سزاوت که
 بتدوکی بدن دفع ضرری ایچون قوپارل حکیم فردوسی بیت کرایدون که رستم بود پیشرو
 نماد برین بوم و پر خار و خو * ثالث فرمک جهانگیریده یعنی کنندن قوپارمق حکیم
 سنایی بیت شده اعدایشان از ایشان خو * همچو ریش کهن زشانه * تو * رابع یعنی
 در و کردن و بریدن یعنی بچمک و کمک حکیم سنایی بیت خوشه ملک محنه شد
 خوکن * جامه ملک کهنه شد توکن * خامن یعنی کف دست یعنی آوج ایچی استاد فلکی
 مشروانی بیت ما راست جهات سته یک کام * ما راست بچار سبه یک خو * سادس
 یعنی کفل یعنی صاعری آتک و غیرک اکافر خشدخی دیرل حکیم فردوسی بیت یکی اسب
 آسوده نیرود * چند دکر بود آکنده خو * سابع عربیکه عشقه دیدکاری صرمشوق که
 براغاجه صارلسه لابد قوریدر ابوالمثل بیت چنان چون خوک بر پیچید بکاین * به پنجم
 من بران سیمین صنوبر * خو * بوزن جوجولفت پهلوی دردت معنایه استعمال اولنور
 اول یعنی عادت ثانی یعنی تیغ ثالث یعنی نیرو یعنی قوت رابع شاخ درخت معناسنه در * خلو
 هم لامله ایکی معنایه در اول یعنی آلو یعنی ارك بهقاق اطعمه بیت در آش خلو کوفته
 دیدم که بد عوی * بردان کرواز میوه که با میات به بست * مزبور آل و بر نوع ایری و لذیذ
 اولور ثانی بر معظم طایع آدیدر کذافی فرمک جهانگیری * شها خسرو * علم موسیقی ده برنوا
 امیردشمن که نیرزی بیت بردهوش و جان ز من خنیا کرش * چون عجیب اندر شها خسرو
 نواخت * خواوی و او معدوله ایل بوزن کاو خواب معناسنه با ایل و او اراسند تبادل
 و مقرر اوله در حضرت مولانا قدس سره بیت کخری دیوانه شد تک دم کاو *

۲۷۸ * بر سرش چندان بزن کاید بخواوی * خوللو * فتح لام اول و هم ثانیله رازیانه بری به
 دیرل * خویوی * هم یای تحتانیله تو کرک معناسنه در خلاق المعانی بیت با کف در پاش تو
 هر دم زتک * برزند بر رخ دریا خویو * ابوالعانی بیت کپری روی و دلبری آدی به پیش
 با خویو آمد اکن در کار خویش * مع الهاء * خاتوله * هم تاء مثاق و او معروف و فتح
 لامله ایکی معنایه مریدر طلو و ملو معناسنه ثانی فرمک جهانگیریده یعنی و غا و مکر و حیل
 شاعر بیت کروتو خاتوله خواهی آوردن * این چه مکرست و تمل و دستان * مجمع
 الفرسانه دخی مکر و حیل معناسنه مسطور در ابوالعباس بیت اکنون که همیست باز
 باید داد * خاتوله کنی و چند کونه بشرو * خاده * فتح دال مهمله ایل بوزن باده درت معنایه
 کلور اول مجمع الفرسانه در ختک راست و در از تیش دالی ثانی فرمک جهانگیریده
 کجیلرک کی سور دکاری اوزون اغاج که کورک رینه قوللورل اکثر کلک ده استعمال اولنور
 ثالث سقف سپوردکاری اوزون اغاج که اوجنه سپور که قورل رابع آدم صلب ایتدکاری
 دارک اوزون اغاجنه دیرل کذافی تحفه الاحباب بو معنایه حکیم سوزنی بیت نصیب
 دوست تو هست کل ذباغ ولی * نصیب دشمن تو هست خاده از پی دار * خارجه *
 سکون راه مهمله و فتح جیم فارسیله بر او تدر ترکیه بدق اونی دیرل تازه ایکن ترشینی
 ایدرل لذیذ اولور * خارچینه * سکون راه مهمله و یا و کسر جیم فارسی و فتح نوله
 چه ستره دیدکاری دمور نسنه در که آنکه قیل قوپارلر میرنظمی بیت موی رو می کنند
 بخارچینه * خویش سازد چو خوب دیرینه * خارسه کوشه * یعنی خارسه پهل
 * خارده * فتح راه مهمله ایل مع الفده اولان خار ایل مراد قدر اول بر نوع یک طابشدر که
 قطعاً آلت اکا کار ایتدخواجه حافظ بیت نکرفت در توناله حافظ * هر وی * حیران
 آن دلم که کم از سنک خان نیست * حکیم انوری * قطعه * اگر بکوه برند از عنایت تونشان
 و کر بهر برند از سیاست تو مثال * ازین بنفشه بروید ز روی خارده صلب * و زان پشیره
 بر ز دشت ماهی دال * پشیره بالق پولیدر و دال قرتال ثانی حیردن استلور بر نوع
 موجلی لطیف قاشدر دخی الدین نیشابوری بیت ز چرخ اطلسم امید بود که * کرم
 دهد ز دل دوستان دهد خارده * ثالث نهضه میرزا ابراهیم اول اوزون اغاج که سپور که بغلیوب
 سقف خانه بی سپورل * خارده * فتح زاه معجزه ایل کل سرشته یعنی یوغراش با لحق که
 صوابنا ایچون ایدرلر عربیه طین دیرل کذافی شرفنامه بو معنایه میرنظمی * مثنوی * خدایا
 اهل دل را ذوق دلده * ضیائی بخش او را شوق دلده * کاش از آب رحمت خارده کردن
 دلش از باد قربت تازه کردن * خارزه * فتح زاه معجزه و نوله یعنی خواهر زن که خیازنه
 دخی دیرل ترکیه بالذد دیرل * خاشه * فتح شین معجزه ایل ایکی معنایه در اول یعنی خاشاک
 یعنی قوریش اوت حکیم فردوسی بیت نه کویازبان و نه جویا خرد * زهر خاشه * خویشتن
 پرورد * شرف شفره بیت سپهر پیش و قدرت چو خامنه مرزه روی * زمان بنزد تو
 چون ابر باد بمانی * ثانی فرمک جهانگیریده رشتک و حسد معناسنه مسطور در شاه
 ناصر خسرو بیت کرچه شان کار همه ساخته از یکد کرسست * همکنان کینه و رو خاشه

بر یکدیگر کردی که خاکروبه بی خاکروب مرقوم معنای آن خرنده هاء علامت ایله سیورندی
معنای آن در خواجه سلمان بیت استانت زارخ شاهان دنیا خاکروب * بزمکات رابل
حوران جنت جرعه چمن که خاکینه بی کسرکاف فارسیله نعمه الله یرطه قایغه سیندر
دیو نقل ابلش که خایه کینه ده دیرلر که خاله بی خمیر مونت ایله ترکیده خواهر پندره
دیرلر معنای آن عریضه خواهر مادر دیرلر خامشه بی کسر میله سرکه دیدکاری اوتدیر
اطباء شیخ طرخ دیرلر اعلاسی هندی در که خامه بی درت معنای در اول یونش قلم که آنکه
یازویازیلور یونلماشنه کلک دیرلر هاتقی بیت این نامه که خامه کرد دنیا * توقع قبول
زوریش باد * استاد بیت پادشاهی که از انامل او * حامل عقد در شود خامه * ثانی
ضراحی به دیرلر شاعر بیت غنچه بریاد بزم او خورده * درجه در جام کرده از خامه * ثالث
یعنی کومه اولش نسبه عموما شیخ او خدی بیت خود نمایی باب و جامه مکن * پوش
برامل شوق و خامه مکن * قوم یعنی مخصوصا استاد عجمدی بیت تا هست خامه خامه
بهر بادیه بریک * وز باد غنچه غنچه بر و نقش پرنگار * حکیم ستانی بیت کرده از خلق
دشمنان چو صحاب * خامه ریک را بخون ستراب * رابع بعض فرماید قبلدن طوقش
اوه دیرلر و اینجه قامشه ده دیدکاری رسیده نظر در که خامیازه بی سکون میم و فتح یای
تختانی وزاء معجمه ایله اسمک که غلبه تو مدن و کاهل کردن عارض اولور اکا خیمانه و آسا
و آساوه و یاسک و یاسک و دهان دن و دهن دن و فاروقا زده دنی دیرلر عربیه نشاوب
دیدکاری در شیخ عطار بیت خامیازه فعل شیطا نیست و قی * ای پسراین مباش از مکر و
حکیم سوزنی بیت کس از انجمه شادمانه نکشت * شب کرم و خامیازه من که خانجه بی
سکون نون و فتح جیم فارسیله کار بانسرای مختصره دیرلر که خان غرده بی سکون نون
ورا و فتح غنچه معجمه و دال مهملتن ایله معنی خانه تابستانی که خانقاه و خانقه بی کلاهیا
بسکون النون و فتح القاف و اظهار الهاء که خانگاه و خانکه بی کلاهیا بسکون النون و فتح
الکاف الفارسی و اظهار الهاء کلام معنی فی سبیل الله بنا و انش عمارت مدرسه کی بر مکن در قرا
و درویشان و از باب سلوک ساکن اولور خواجه حافظ بیت در عشق خانقاه و خرابات
فرق نیست * هر جا که هست پر تو زوی حبیب هست * حکیم خاقانی بیت مرا کز زرخانه
بخنکاه بود * چو طفل کز بر مادر کز زار بر باب که خانواده بی سکون نون و فتح وادال مهمله
ایله خاندان قدیم اصل و حسب صاحبی و خاتون خانه معنای آن کی معنای میر نظمی بیت
خانواده بی دبی بی خانه اش * زانکه بوده خانواده خانه اش که خانه بی خصوصه منزل
آدمیدر که ترکیب او و عریضه بیت دیرلر اصلی خاندان کی هاء علامت معنای علمدن معنای
خاصه نقل ایچوندر مرکبات منقولده بو هانک زیاده سیله شایعدر اما کله مفرده ده بوها
آز بولنور مولانا و حنی زدی بیت خانه پر بود از متاع صبر این دیوانه را * سوخت عشق
خانه سوز اول متاع خانه را * و ایات شعره ده خانه دیرلر غالباً بر سطر موزونه بیت
دیشلر کی خانه دن ما خود در و زده دخی استعمال اولنور و برشی طرفه ده خانه دینلور
مظروفک او و مکانی اولدوخی تقریب ایله یوزک قاشینک خانه سی کی و نعمة الله بغدادی

۲۷۹
بغرای چنی و تار لایه ده خانه دیرلر دیشلر لکن طبعه ملایم کز نقل نه یزدندر معلوم فقیر اولدی
و چفتای لاسانه او ی ضم فمزه و سکون و او ایله میز علیشیر بیت کو نکول حرارین انکلا تدی
آه درد آلود * او ی ایچرا اوت انکاتین ایلاک ظاهرا یادی دود که خانجه بی کسرتون و سکون
یای تختانی و فتح جیم فارسیله کو چک حوض کدا کثرا و ایچلرنده ایدر لرشخ نظامی بیت من
آن خانجه ام کا بم میا نیست * هر آنچه در دل آید برز بانست که خایسته بی کسریای
تختانیله بوزن شایسته معنی خاییده یعنی چیمش و مجاز اسحق میهوده و مشایع یعنی سوبانیش
شاه ناصر خسرو بیت بر خوان زار خای مته هرگز * این خوب قول پخته و خایسته *
که خاییده بی فتح یای تختانی و سکون نونله اسم فاعلدر چینه یی دیمک اولور که خاییده بی
کسریای تختانی اول و سکون ثانیله اسم مفعولدر چیمش و سوبانیش معنای آن حکیم
خاقانی بیت خاییده دهان جهام چونیشکر * ای کاش نیشکر نیی من کبستی * کبست
حفظلدر و چیمک معنای آن استعمال اولنور میر عازمه بیت شده در کار اومد موش و حیران
ضرائکشت خاییده بدندان که خایه بی یرطه به دیرلر اسم فاعلدر کرکسه طاوق یرطه بی
اولسون کرکسه سائر طیورک اولسون خالیکه دخی دیرلر حکیم اسدی بیت عقای نیست
نیرش که در مغز و ترک * بجه فتح باشد ورا خایه مرک * حکیم زاری بیت با اجل پرزدن
چگونه بود * بیضه مرغ و خایه و سندان * و کرکسه انسانک یرطه لری اولسون
ایو المعانی بیت فراخست آنچنان کس چون در خان * رود خایه درویش نیست پایان *
که خاییده بی فتح یای اول و نون و سکون یای ثانی و کسرکاف عجمیله یرطه قایغه سنی
ایو المعانی بیت زور کرد آن طفل رایک تا تراش و بی ادب * جای نازک پاره کرد و خاییده
میزدند که خایه کشید بی خادم آخته معنای آن آدم اولسون حیوان چاربا اولسون خایه
چکامکدن مراد آخته اولمدر میر نظمی بیت نباشد مردی از خایه کشید * اگر قدرش
شود بالا رسیده که خیابان بی فتح باه فارسی و راء مهمله ایله معنی جست و چاپک و چالاک
و هوشیار شاه ناصر خسرو بیت فلک رو غنکری کشنست بر ما * بکار خویش در خلد
و خیابان که خایه بی سکون باه و وحده و فتح جیمه تر هندی دیدکاری مسهل صفرا بر لطیف
دوادری خبره و خبره بی کلاهیا بسکون الباء الموحده یعنی حکم و استوار کنانی مجمع الفرس
که خبر پر و به بی پر و به فتح باو ضم زاء فارسیین ایله پر و عیدن لفظندن مشتق است خبر ارایچی
معنای آن اولور جاحوسه دینلور که خبرده بی فتح باه و وحده ایله خفزدوی مرقوم معنای آن
که خیمه و خیمه بی اول سکون باو ثانی کسریاه موحده ایله مجمع الفرس جمع حساب
معنای آن و محو دیده معنی توده ریک یعنی قوم یعنی و جمع مردم که خیه بی فتح باه فارسیله
بو غلش معنای آن که اسم مفعولدر بو غماغه خیه کردن دیرلر حکیم اسدی بیت پی میل شد
خسته در دام او * سواران خیه در خم خام او * واسمه مصدر اولور بو غنی معنای آن و بوغاز
ضفلق جنک مرقوم معنای آن شیخ نظامی بیت باب اندر خیه کستن چه ماهی * به از پیش
بزغ زنهار خوامی * و او ایله خوه دخی دیرلر که خیمه بی کسریاه فارسی و سکون یای
تختانی و فتح دال مهمله ایله بوزن و معنی خیمه یعنی اکلش و بمعنی خفته یعنی او یومش کنانی مجمع

۲۸۶
 ۲۸۷
 ۲۸۸
 ۲۸۹
 ۲۹۰
 ۲۹۱
 ۲۹۲
 ۲۹۳
 ۲۹۴
 ۲۹۵
 ۲۹۶
 ۲۹۷
 ۲۹۸
 ۲۹۹
 ۳۰۰
 ۳۰۱
 ۳۰۲
 ۳۰۳
 ۳۰۴
 ۳۰۵
 ۳۰۶
 ۳۰۷
 ۳۰۸
 ۳۰۹
 ۳۱۰
 ۳۱۱
 ۳۱۲
 ۳۱۳
 ۳۱۴
 ۳۱۵
 ۳۱۶
 ۳۱۷
 ۳۱۸
 ۳۱۹
 ۳۲۰
 ۳۲۱
 ۳۲۲
 ۳۲۳
 ۳۲۴
 ۳۲۵
 ۳۲۶
 ۳۲۷
 ۳۲۸
 ۳۲۹
 ۳۳۰
 ۳۳۱
 ۳۳۲
 ۳۳۳
 ۳۳۴
 ۳۳۵
 ۳۳۶
 ۳۳۷
 ۳۳۸
 ۳۳۹
 ۳۴۰
 ۳۴۱
 ۳۴۲
 ۳۴۳
 ۳۴۴
 ۳۴۵
 ۳۴۶
 ۳۴۷
 ۳۴۸
 ۳۴۹
 ۳۵۰
 ۳۵۱
 ۳۵۲
 ۳۵۳
 ۳۵۴
 ۳۵۵
 ۳۵۶
 ۳۵۷
 ۳۵۸
 ۳۵۹
 ۳۶۰
 ۳۶۱
 ۳۶۲
 ۳۶۳
 ۳۶۴
 ۳۶۵
 ۳۶۶
 ۳۶۷
 ۳۶۸
 ۳۶۹
 ۳۷۰
 ۳۷۱
 ۳۷۲
 ۳۷۳
 ۳۷۴
 ۳۷۵
 ۳۷۶
 ۳۷۷
 ۳۷۸
 ۳۷۹
 ۳۸۰
 ۳۸۱
 ۳۸۲
 ۳۸۳
 ۳۸۴
 ۳۸۵
 ۳۸۶
 ۳۸۷
 ۳۸۸
 ۳۸۹
 ۳۹۰
 ۳۹۱
 ۳۹۲
 ۳۹۳
 ۳۹۴
 ۳۹۵
 ۳۹۶
 ۳۹۷
 ۳۹۸
 ۳۹۹
 ۴۰۰
 ۴۰۱
 ۴۰۲
 ۴۰۳
 ۴۰۴
 ۴۰۵
 ۴۰۶
 ۴۰۷
 ۴۰۸
 ۴۰۹
 ۴۱۰
 ۴۱۱
 ۴۱۲
 ۴۱۳
 ۴۱۴
 ۴۱۵
 ۴۱۶
 ۴۱۷
 ۴۱۸
 ۴۱۹
 ۴۲۰
 ۴۲۱
 ۴۲۲
 ۴۲۳
 ۴۲۴
 ۴۲۵
 ۴۲۶
 ۴۲۷
 ۴۲۸
 ۴۲۹
 ۴۳۰
 ۴۳۱
 ۴۳۲
 ۴۳۳
 ۴۳۴
 ۴۳۵
 ۴۳۶
 ۴۳۷
 ۴۳۸
 ۴۳۹
 ۴۴۰
 ۴۴۱
 ۴۴۲
 ۴۴۳
 ۴۴۴
 ۴۴۵
 ۴۴۶
 ۴۴۷
 ۴۴۸
 ۴۴۹
 ۴۵۰
 ۴۵۱
 ۴۵۲
 ۴۵۳
 ۴۵۴
 ۴۵۵
 ۴۵۶
 ۴۵۷
 ۴۵۸
 ۴۵۹
 ۴۶۰
 ۴۶۱
 ۴۶۲
 ۴۶۳
 ۴۶۴
 ۴۶۵
 ۴۶۶
 ۴۶۷
 ۴۶۸
 ۴۶۹
 ۴۷۰
 ۴۷۱
 ۴۷۲
 ۴۷۳
 ۴۷۴
 ۴۷۵
 ۴۷۶
 ۴۷۷
 ۴۷۸
 ۴۷۹
 ۴۸۰
 ۴۸۱
 ۴۸۲
 ۴۸۳
 ۴۸۴
 ۴۸۵
 ۴۸۶
 ۴۸۷
 ۴۸۸
 ۴۸۹
 ۴۹۰
 ۴۹۱
 ۴۹۲
 ۴۹۳
 ۴۹۴
 ۴۹۵
 ۴۹۶
 ۴۹۷
 ۴۹۸
 ۴۹۹
 ۵۰۰
 ۵۰۱
 ۵۰۲
 ۵۰۳
 ۵۰۴
 ۵۰۵
 ۵۰۶
 ۵۰۷
 ۵۰۸
 ۵۰۹
 ۵۱۰
 ۵۱۱
 ۵۱۲
 ۵۱۳
 ۵۱۴
 ۵۱۵
 ۵۱۶
 ۵۱۷
 ۵۱۸
 ۵۱۹
 ۵۲۰
 ۵۲۱
 ۵۲۲
 ۵۲۳
 ۵۲۴
 ۵۲۵
 ۵۲۶
 ۵۲۷
 ۵۲۸
 ۵۲۹
 ۵۳۰
 ۵۳۱
 ۵۳۲
 ۵۳۳
 ۵۳۴
 ۵۳۵
 ۵۳۶
 ۵۳۷
 ۵۳۸
 ۵۳۹
 ۵۴۰
 ۵۴۱
 ۵۴۲
 ۵۴۳
 ۵۴۴
 ۵۴۵
 ۵۴۶
 ۵۴۷
 ۵۴۸
 ۵۴۹
 ۵۵۰
 ۵۵۱
 ۵۵۲
 ۵۵۳
 ۵۵۴
 ۵۵۵
 ۵۵۶
 ۵۵۷
 ۵۵۸
 ۵۵۹
 ۵۶۰
 ۵۶۱
 ۵۶۲
 ۵۶۳
 ۵۶۴
 ۵۶۵
 ۵۶۶
 ۵۶۷
 ۵۶۸
 ۵۶۹
 ۵۷۰
 ۵۷۱
 ۵۷۲
 ۵۷۳
 ۵۷۴
 ۵۷۵
 ۵۷۶
 ۵۷۷
 ۵۷۸
 ۵۷۹
 ۵۸۰
 ۵۸۱
 ۵۸۲
 ۵۸۳
 ۵۸۴
 ۵۸۵
 ۵۸۶
 ۵۸۷
 ۵۸۸
 ۵۸۹
 ۵۹۰
 ۵۹۱
 ۵۹۲
 ۵۹۳
 ۵۹۴
 ۵۹۵
 ۵۹۶
 ۵۹۷
 ۵۹۸
 ۵۹۹
 ۶۰۰
 ۶۰۱
 ۶۰۲
 ۶۰۳
 ۶۰۴
 ۶۰۵
 ۶۰۶
 ۶۰۷
 ۶۰۸
 ۶۰۹
 ۶۱۰
 ۶۱۱
 ۶۱۲
 ۶۱۳
 ۶۱۴
 ۶۱۵
 ۶۱۶
 ۶۱۷
 ۶۱۸
 ۶۱۹
 ۶۲۰
 ۶۲۱
 ۶۲۲
 ۶۲۳
 ۶۲۴
 ۶۲۵
 ۶۲۶
 ۶۲۷
 ۶۲۸
 ۶۲۹
 ۶۳۰
 ۶۳۱
 ۶۳۲
 ۶۳۳
 ۶۳۴
 ۶۳۵
 ۶۳۶
 ۶۳۷
 ۶۳۸
 ۶۳۹
 ۶۴۰
 ۶۴۱
 ۶۴۲
 ۶۴۳
 ۶۴۴
 ۶۴۵
 ۶۴۶
 ۶۴۷
 ۶۴۸
 ۶۴۹
 ۶۵۰
 ۶۵۱
 ۶۵۲
 ۶۵۳
 ۶۵۴
 ۶۵۵
 ۶۵۶
 ۶۵۷
 ۶۵۸
 ۶۵۹
 ۶۶۰
 ۶۶۱
 ۶۶۲
 ۶۶۳
 ۶۶۴
 ۶۶۵
 ۶۶۶
 ۶۶۷
 ۶۶۸
 ۶۶۹
 ۶۷۰
 ۶۷۱
 ۶۷۲
 ۶۷۳
 ۶۷۴
 ۶۷۵
 ۶۷۶
 ۶۷۷
 ۶۷۸
 ۶۷۹
 ۶۸۰
 ۶۸۱
 ۶۸۲
 ۶۸۳
 ۶۸۴
 ۶۸۵
 ۶۸۶
 ۶۸۷
 ۶۸۸
 ۶۸۹
 ۶۹۰
 ۶۹۱
 ۶۹۲
 ۶۹۳
 ۶۹۴
 ۶۹۵
 ۶۹۶
 ۶۹۷
 ۶۹۸
 ۶۹۹
 ۷۰۰
 ۷۰۱
 ۷۰۲
 ۷۰۳
 ۷۰۴
 ۷۰۵
 ۷۰۶
 ۷۰۷
 ۷۰۸
 ۷۰۹
 ۷۱۰
 ۷۱۱
 ۷۱۲
 ۷۱۳
 ۷۱۴
 ۷۱۵
 ۷۱۶
 ۷۱۷
 ۷۱۸
 ۷۱۹
 ۷۲۰
 ۷۲۱
 ۷۲۲
 ۷۲۳
 ۷۲۴
 ۷۲۵
 ۷۲۶
 ۷۲۷
 ۷۲۸
 ۷۲۹
 ۷۳۰
 ۷۳۱
 ۷۳۲
 ۷۳۳
 ۷۳۴
 ۷۳۵
 ۷۳۶
 ۷۳۷
 ۷۳۸
 ۷۳۹
 ۷۴۰
 ۷۴۱
 ۷۴۲
 ۷۴۳
 ۷۴۴
 ۷۴۵
 ۷۴۶
 ۷۴۷
 ۷۴۸
 ۷۴۹
 ۷۵۰
 ۷۵۱
 ۷۵۲
 ۷۵۳
 ۷۵۴
 ۷۵۵
 ۷۵۶
 ۷۵۷
 ۷۵۸
 ۷۵۹
 ۷۶۰
 ۷۶۱
 ۷۶۲
 ۷۶۳
 ۷۶۴
 ۷۶۵
 ۷۶۶
 ۷۶۷
 ۷۶۸
 ۷۶۹
 ۷۷۰
 ۷۷۱
 ۷۷۲
 ۷۷۳
 ۷۷۴
 ۷۷۵
 ۷۷۶
 ۷۷۷
 ۷۷۸
 ۷۷۹
 ۷۸۰
 ۷۸۱
 ۷۸۲
 ۷۸۳
 ۷۸۴
 ۷۸۵
 ۷۸۶
 ۷۸۷
 ۷۸۸
 ۷۸۹
 ۷۹۰
 ۷۹۱
 ۷۹۲
 ۷۹۳
 ۷۹۴
 ۷۹۵
 ۷۹۶
 ۷۹۷
 ۷۹۸
 ۷۹۹
 ۸۰۰
 ۸۰۱
 ۸۰۲
 ۸۰۳
 ۸۰۴
 ۸۰۵
 ۸۰۶
 ۸۰۷
 ۸۰۸
 ۸۰۹
 ۸۱۰
 ۸۱۱
 ۸۱۲
 ۸۱۳
 ۸۱۴
 ۸۱۵
 ۸۱۶
 ۸۱۷
 ۸۱۸
 ۸۱۹
 ۸۲۰
 ۸۲۱
 ۸۲۲
 ۸۲۳
 ۸۲۴
 ۸۲۵
 ۸۲۶
 ۸۲۷
 ۸۲۸
 ۸۲۹
 ۸۳۰
 ۸۳۱
 ۸۳۲
 ۸۳۳
 ۸۳۴
 ۸۳۵
 ۸۳۶
 ۸۳۷
 ۸۳۸
 ۸۳۹
 ۸۴۰
 ۸۴۱
 ۸۴۲
 ۸۴۳
 ۸۴۴
 ۸۴۵
 ۸۴۶
 ۸۴۷
 ۸۴۸
 ۸۴۹
 ۸۵۰
 ۸۵۱
 ۸۵۲
 ۸۵۳
 ۸۵۴
 ۸۵۵
 ۸۵۶
 ۸۵۷
 ۸۵۸
 ۸۵۹
 ۸۶۰
 ۸۶۱
 ۸۶۲
 ۸۶۳
 ۸۶۴
 ۸۶۵
 ۸۶۶
 ۸۶۷
 ۸۶۸
 ۸۶۹
 ۸۷۰
 ۸۷۱
 ۸۷۲
 ۸۷۳
 ۸۷۴
 ۸۷۵
 ۸۷۶
 ۸۷۷
 ۸۷۸
 ۸۷۹
 ۸۸۰
 ۸۸۱
 ۸۸۲
 ۸۸۳
 ۸۸۴
 ۸۸۵
 ۸۸۶
 ۸۸۷
 ۸۸۸
 ۸۸۹
 ۸۹۰
 ۸۹۱
 ۸۹۲
 ۸۹۳
 ۸۹۴
 ۸۹۵
 ۸۹۶
 ۸۹۷
 ۸۹۸
 ۸۹۹
 ۹۰۰
 ۹۰۱
 ۹۰۲
 ۹۰۳
 ۹۰۴
 ۹۰۵
 ۹۰۶
 ۹۰۷
 ۹۰۸
 ۹۰۹
 ۹۱۰
 ۹۱۱
 ۹۱۲
 ۹۱۳
 ۹۱۴
 ۹۱۵
 ۹۱۶
 ۹۱۷
 ۹۱۸
 ۹۱۹
 ۹۲۰
 ۹۲۱
 ۹۲۲
 ۹۲۳
 ۹۲۴
 ۹۲۵
 ۹۲۶
 ۹۲۷
 ۹۲۸
 ۹۲۹
 ۹۳۰
 ۹۳۱
 ۹۳۲
 ۹۳۳
 ۹۳۴
 ۹۳۵
 ۹۳۶
 ۹۳۷
 ۹۳۸
 ۹۳۹
 ۹۴۰
 ۹۴۱
 ۹۴۲
 ۹۴۳
 ۹۴۴
 ۹۴۵
 ۹۴۶
 ۹۴۷
 ۹۴۸
 ۹۴۹
 ۹۵۰
 ۹۵۱
 ۹۵۲
 ۹۵۳
 ۹۵۴
 ۹۵۵
 ۹۵۶
 ۹۵۷
 ۹۵۸
 ۹۵۹
 ۹۶۰
 ۹۶۱
 ۹۶۲
 ۹۶۳
 ۹۶۴
 ۹۶۵
 ۹۶۶
 ۹۶۷
 ۹۶۸
 ۹۶۹
 ۹۷۰
 ۹۷۱
 ۹۷۲
 ۹۷۳
 ۹۷۴
 ۹۷۵
 ۹۷۶
 ۹۷۷
 ۹۷۸
 ۹۷۹
 ۹۸۰
 ۹۸۱
 ۹۸۲
 ۹۸۳
 ۹۸۴
 ۹۸۵
 ۹۸۶
 ۹۸۷
 ۹۸۸
 ۹۸۹
 ۹۹۰
 ۹۹۱
 ۹۹۲
 ۹۹۳
 ۹۹۴
 ۹۹۵
 ۹۹۶
 ۹۹۷
 ۹۹۸
 ۹۹۹
 ۱۰۰۰

قاطر بارگیر بسلیوب کراچکر متیر خسرو * مثنوی * هیرد باخری خربله لاف * که
 پالانکر بهست از ریان باف * خرا ندر کوچه جان دار و جان برد * ولی خربله زیر باز
 خرمردی خربوزه و خربزه فی کلاه باسکون الراء و ضم الباء الموحده و فتح الراء المعجمه
 بمعنی خربزه مرقوم که قانون معناسنه بهحاق اطعمه بیت بنیر و خربزه بینی شهید کن خود را
 که مرکهای چنین دیردیری آید فی خر چاره فی سکون راه اول و فتح جیم فارسی و راه ثانیه
 یوستاندرده و مزرو عاتده انسان اسلواند برشی آید و ب قورلر که حیوانات زبان ایتیمه
 فی خر خسه فی سکون را و فتح خا و سین مهملتین ایل صیاد لردامه بغلد و غی قوشه دیرلر که
 سائر قوشلانی کور و ب یاشنه کلوب قوند قلند دامه گرفتار اولور لر عربیده و ملواح دیرلر
 فی خر خسه و خربشه فی کلاه باسکون الراء و فتح الشین المعجمه خصومت و مجادله معناسنه
 خواجوی کرمانی بیت ای مسلمانان اگر چشمش کند قصه دلم * چون توان کردن بان
 روترک کافر خر خسه * و غوغا و آشوب معناسنه پورهای جامی بیت قصه فرزند مردمان
 کردی * خر خسه بر سر من آوردی * اغاجی بیت در خوی ترانست بجز خر خسه کاری
 مانا که بود خوی بدست خر خسه زاری * واضطراب قلبه دخی دیرلر فی خرزه فی فتح راه
 مهمله و زاء معجمه ایل بو نجق و خرمهره که صغیر یور کنند چقار و طولوم و قیو آغز نه قود قلمی
 دلکی طاشه دیرلر فی خرزه فی سکون راه مهمله و فتح زاء معجمه ایل آلت رجل معناسنه
 حکیم انوری بیت زندگانی خرزه قاضی * باد چند آنکه او بود راخی فی خرزه فی سکون
 را و فتح زاء معجمه و دال مهملتین ایل بوق بوجکی معناسنه شاعر بیت کسی بیند آن شکل برده زده
 بگوید که این بیالجب خر زده فی خر زهره فی سکون راه مهمله اولی و فتح زاء معجمه و راه
 ثانیه ایل بر نوع اغاجدر پیراخی سکوت پیراخی کی اوزون اما اندن قالی اولور حیوان
 یدوکی ساعت هلاک اولور ترکیده آغوا غاجی دیرلر میر خسرو بیت منه دل برین باغ مردم
 فریب * که خر زهره را نام برداشت سیمب * بعض فرمکنکه ابو جهل قار پوزی که فارسیه
 کهست و عربیده حنظل دیرلر شیخ سعدی بیت رطب ناورد چوب خر زهره بار * چوب
 تخم کشنی همان چشم دار * مؤید الفضلاده بر قور تخمدر سرخ و سیاه اولور زهرنا کدر
 آکا کاغنه دخی دیرلر فی خر ساوله فی سکون را و فتح سین مهملتین ایل کلر دید کلری جانور در
 کرباسو دخی دیرلر کذا فی المجمع فی خر سله فی سکون را و فتح سین مهملتین ایل بردار و در
 اطبا قتنده معروفدر فی خر سنده فی سکون را و نون و فتح سین مهملتین ایل اسم فاعله ر قانع
 معناسنه یعنی آنکی چون هرنه اولور سنده راخی و شا کر اوله خرسند دخی دیرلر میر خسرو بیت
 خرسند بهافیت نبودیم * اینک خوان گرفته مارا * مشرف مشفروه بیت عشقی شد که آلوده
 هجران وصالست * کهجیست ندانم دل خرسند که دارد فی خر سنده فی فتح راه مهمله و تاه
 مثناء و سکون شین معجمه ایل بمعنی خرامیده یعنی صالهی کذا فی فرهنگ جهانگیری فی خر غوله
 سکون راه مهمله و ضم غین معجمه ایل بر او تدرادویه به جزو ایدر لر تخمی دخی اجزایه داخل
 اولور خصمو صله جراحاتی پاک ایدوب ات بتور مکه عظیم نفی وار در بو خاصیت پیرا غننه
 زیاده در و تخمی کلاب ایل ایچسه لر جراحت امعایه غایت نفی وار در و کوکنک دخی نفی

وارد در جراحت پاك ابلهكه بوسيدن فارسيم اريم آفنج دخی ذيرلشيرا زهليار نك و زبان
 سندی سمرقند ده دوف وعريه لسان الحمل وهندی اسانده خوب کلادير لطيب يوسفی
 زبانی * باشد چو زضعف معده ات بول الدم * ضعف توازن زياده کرده مردم * کرم شربت
 زرك و آب خرغوله خوری * قوت شود افزون مرض گردد کم * خرقه في سکون راه مهمله
 و فتح قايله بر سبزه در پر بهن و خفرج و قرفنج دخی ديرلر ترکیه سزاوت وعريه يله بقله الحما
 ديرلر غایت نافع اوتدر في خرگاه ده في سکون را و فتح کاف و دال مهملتين ايله بمعنى خرگاه
 مسطور در في خرگاه و خرکه في کلاه ماب سکون الراء الهمله و فتح الکاف الفارسی اصلي قره اوه
 ديرلر عربان واکراد بکری و متعین اولنلری قورارلر و ترکانک کچه دن اولری ایدی مرور
 يامله پادشاهلرک ووزرانک اوتاقرينه اسم اولدی خواهجه سلمان بيت با همه قدر و مرتبت
 بست کمرها دو * چنبر خرکھی تراخرکه چرخ چنبر ست * شرفنامه ده کسر خايله ضبط
 اولمش و امير زين الدين هروی ملک الشعر که حسن جان لقبی ايله معروفدر اندن نقل ايدز
 مقام لطيف و موضع خرکه خرگاه ديرلر آنک ايچون که زبان پهلو ی ده کسر خايله
 خرخوش معناسنه وگاه محل معناسنه در محل خوش ديمک اولور في خرکره في کره خم
 کاف و فتح راه مشده ايله طای ديمکدر خره مضای اولفله اسلک ياور یعنی ديمک اولدی
 ابوالمعانی بيت همه فرزند اومانند اوشد * هر آينه زخرخرکره زايد في خرهمره في قاطر
 بونجفی که قاطر مرکب يولارينه و پالانسه زيت ايچون دیکرلر ميرنظمی بيت اگر نظمت
 چو مرواريد باشد * شود خرهمره کرمخت نباشد * و بی قیمت اولان بونجه لره ديرلر شيخ
 نظامی بيت زخرهمره مغز پرداخته * جهان مغز که از سرانداخته * و بر نوع تغیر در جملک
 چالارغا لبا کره نای دید کوری بوريد که اسلک کبی صدا و پرر في خرويله في سکون راه مهمله
 و کسر و او ايله آواز بلند و موخش معناسنه در کدالی المجمع في خره درت معنایه کلور اول
 جای و حوض دینک اولان با لطفه ديرلر حکیم سنایی بيت بل بود بر د و سوی آب سره
 چون کدشتی که توازن چو خره * ثانی فرهنک جهانکیر به بمعنى لای شراب یعنی شراب
 دردی که کوب دینک قالور و بولانق با لحن معناسنه در حکیم ناصر خسرو بيت کر تو بخواب
 و خور بدی عمر همچو خر * بر جان تو و بال چو خر شود خره * ثالث غله نك و سائر نسنه نك
 یوقار و باشن دوشترمک معناسنه در میر خسرو بيت بسکه بیرند سران خزان * شد خره
 سر ز سران سران * فرهنک جهانکیر یده بر نسنه نك یا نسنه کین دوشترمک معناسنه در
 حکیم ناصر خسرو بيت یاربزه بر توازن تو خره کرد دست * ای مثل چو کانت پشت در بزه
 باور * رابع هر تخمک سفلی یعنی یاغی الشمس همسم و بادام و امثالی نسنه لره ديرلر که اکا
 کچال و کچان دخی ديرلر اکثر بادام و کجندک سفلی خرما يله يرلر بصاق اطعمه بيت لوزينه
 هماندم که به بعد سرازما * مادر عوض آن خره خرما بر شتم * ضمرا و اظهار هايله
 نور معناسنه در زراشت بهرام بيت خره از رویشان افزونتر آمد * توکوی آفتاب آنجا
 در آمد * وله ايضا بيت بختلغان بر بختشود ایزد پاك * که بفرستاد زراشت خره ناك *
 في خریده في قول و جاریه اولادی و او ده حاصل اولمش قره ديرلر کدانی جمع الفرس في

في خرشته في کسر راه مهمله و سکون سین معجه و فتح تاء مثناة ايله کرایوان و طاق
 معناسنه شيخ نظامی بيت و خرشته آسمان در کدشت * زمین و زمان را ورق در نوشت
 و جنک آلتوندن بر سلاح آدیدرتاج الدین علی صابر * قطعه * در جوشن و خرشته
 شد ستند شمرها * کین شاخ درختان همه با تیغ و سنانند * ترسند که شان خسته شود
 صینه بزخمی * در جوشن و خرشته ازان کشته نهانند في خریشه في کسر راه مهمله و سکون
 یای تحتان و فتح سین معجه ايله بول حمار یعنی اسلک سد بکنه ديرلر ميرنظمی بيت بنوشند
 هر چه می آید بشیشه * نداند باده ناب از خریشه في خرزه في سکون زاء معجه و فتح
 دال مهمله ايله بمعنى زاله یعنی کنه ابوالمعانی بيت چو ابرمن کنی جور فراوان * تراعا سق
 شدم خرزه نکردم في خرزه في سکون زاء معجه و فتح راه مهمله ايله بجه معناسنه در
 خرند في فتح زاء فارسی و دال مهمله و سکون نوله بمعنى خرند مرقوم یعنی قلبه اونی في خرند
 فتح زاء معجه و دال مهمله و سکون نوله حشرات ارض یعنی هر نه که ایاق سریر یوزند
 سورینور و بوجک قبیل اولانه ديرلر في خزیده في کسر زاء معجه و سکون یای تحتانی
 و فتح دال مهمله ايله اکاديرلر که بر کسنه بوجاق و یا خود دیواریا ریغند و اغاج ایچون کزنمش
 اوله حکیم انوری بيت می یمن ازین مرتبه خورشید فلک را * چون شب پره در سایه لطف
 تو خزیده في خزیده في معروف عربیدر فارسیم دخی استعمالی متایندر في خساره في
 فتح سین و راه مهملتين ايله اغاجک زاید بود اقلین کیدر و ب پاك ایتکه ديرلر کدانی
 مؤید المفضل في خسته في بوزن بسته درت معنایه در اول غوما میوه چکر دکنه ديرلر
 اوزم و شفته الو و غیر هم میر خسرو بيت اب رطب خوانی و انکه خسته از دندان کنی * خسته
 از دندان من کن که رطب میخوایش * یو بیتدن خرما چکر دکی فهم او انور و قدما شاعر لرندن
 بری دیه شد * دباعی * شیرین کاخست بحر رفته درو * بکدانه مسترینا سفته درو *
 یاد هلیز یست اندران کرده سفید * یاسینه چاک خسته خفته درو * ثانی بیمار و آزرده
 معناسنه در مزبور اپکی معنایه میر خسرو سلطان علاء الدین کور اولسنه * مشوی *
 کسی کو برکشید این دیده تر * بسان خسته شفتالوی تر * دو چشم او چود و عناب خسته
 همیشه خسته و در خون نشسته * ثالث اول زمینه ديرلر که زراعت ايچون سوریا و ب
 حاضر الشمس اوله لکن انسان و حیوانات ایاغندن نرم اوله حکیم انوری در صفت اسب خود بيت
 فی از غبار خاسته بیرون شدی بزور * فی از زمین خسته برانکخته غبار * رابع بمعنى بو خاسته
 شرف شغره بيت نه جز خفته در خواب دیدست مثلث * نه جز خسته پید ا دیدست نامت
 بعض فرهنک هايله هسته دخی دینک وکی منقولدر في خسره في سکون سین و فتح زاء
 مهملتين ايله در بخی متحرک معناسنه في خشاوه في فتح سین معجه و او ايله اول زمینه ديرلر که
 زراعت ايچون آماده و خار و ناساک و طاشدن پاك اولمش اوله شمس فخری بيت بهر یومی که
 باشد اقامش * نباشد حاجت زرع و خشاوه * کدانی فرهنک حسین و فانی في خسته
 سکون سین معجه و فتح تاء مثناة ايله بمعنى مفلس و بی برک و نوا کدانی فرهنک جهانکیر
 ميرنظمی بيت در عالم از نظر افتاده کشته * چنان بی سیم و زربودست و خسته *

و خسته بی سکون شین معجزه و فتح میله اثواب مسافرانی یعنی اواز م سفر ابوالمعالی بیت
 اضطراب دل و مضایقه هم * خرج راه و اوزم و خسته بی خشنجه بی فتح شین معجزه و جیم
 و سکون نوله خشتک دیدکاری پان که قفتان و کوماک قوله غنه دیکر لر کذا فی مجمع الفرس
 و خشنجه بی کسر شین معجزه و سکون یای تحتانی و فتح نوله خشتین مرقوم معنای رینه
 از جمله بوزر نکو اولان نسنه معناسنه کسای بیت کومسار خشنجه پس ازین * کی
 فرستد لباس حورالعین * و قره کوز طوغان معناسنه شمس فخری بیت نیار دکرد
 در ایام عدالت * جفا بر تیهوان باز خشنجه بی خط آورده بی یغنی چار بار و دلبر بعض شعرا
 قتل تازہ تمس صقاویه دیرل میرنظمی بیت چو شد آن شوخ پر آشوب آفاق * خط
 آورده برای قتل عشاق بی خط رایه بی سکون طاوراء مهملتین ایله بوزن همسایه جامه
 درویشان که یو کدن ایدر لر کذا فی تحفه الاحباب بی خفاچه بی فتح فا و جیم فارسیه ابکی
 معنایه کاور اول قاون و قار بوزک خامی ترکیه کد و کلک دیرل ثانی بخازده بر طائفه آدیدر که
 قطع طریق و نهب کار بان ایدر لر کذا فی شرفنامه مثال معنی ثانی حکیم خاقانی بیت
 ز صوم آسیب ز باران بخیل یافته * ز خفاچه نیم زعریه عصیان دیده اند *
 بی خفاله بی فتح فالامله کبره مرغان و قوش جفلیسی و باب حیم اولان جفاله
 معناسنه بی خفته بی سکون فا و فتح تاه مثناه ایله معنی سرفه یعنی او کس رک میرنظمی
 مثنوی * کلوش راز زور سرفه گفته * چنانش داده بود آزار خفته * صدایش
 چون شنید شاه ایران * بگفت آرند حکیمی بهر درمان بی خفچه بی سکون فا و فتح
 جیم فارسیه حکام شرع تغزیر ایچون آورد قلمی ل معناسنه در شاعر بیت بفرمود قاضی که
 با امر شرع * بخفچه ازن کار کردند منع * نسخه خشتین وفای ده معنی متوسه زرو سم
 مسعود سعد سلمان بیت پشتش چو خفچه خفچه و آن خفچه هاهمه * در بسته هم چو پهلوی
 مردم بیکدگر بی خفه بی معنی خبه مرقوم امم مصدر استعمال اولنور بی خفه بی سکون
 فا و فتح دال مهله ایله معنی کچ شده و خیمه شاه ناصر خسرو بیت امروز همی ضعیف بینی *
 این قامت خفده زارم بی خفیه بی کسرفا و سکون یای تحانیله بو غلش و اعضا و بوشق
 اولش کذا فی نسخه وفای وادات الفضلاده معنی عطسه زده و خیمه خایله بوزن بریده معنی
 سرفه زده کذا فی الجمع بی خلاصه بی فتح لام و شین معجزه ایله ابکی معنایه در اول کی دومی
 معناسنه ابوالمعالی بیت دل نلاشی میکشد از غم بدن کشته خراب * چون خلاصه بشکند
 کشتی میفتد اضطراب بی خلاصه بی کسر شین معجزه و فتح میله امتلادن عارض اولان علت
 بعض فرهنگ بوغا زایله دماغ ار استند واقع اولور بر علت دیرل مولانا حسن شهیدی بیت
 آن کمی را که دل بود نالان * او علاج خلاصه نکند بی خلاصه بی بوزن علاوه سر کشته
 و سراسیمه معناسنه که کلاوه و کلالیو و کلالیوه و کالیوه دخی دیرل حضرت مولانا قدس
 سره * قلعه * حریف جنگ کزدم تو هم در آور جنگ * چو شک صداع دهد تن زن بر آور
 منک * بخویش آئی چنین خویش را خلاوه مکن * که ایست کوی کولست و آنکه کوی د رنک
 بی خلفه بی فتح لام و دال مهله و سکون نوله ایچرو کیدی و مجروح ایدی معناسنه استاد

استاد لیبی بیت بود بد دل زمرگان خلفه * کهی نیرو کهی ناولک زند بی خله بی تخفیف
 لامله یدی معنایه کاور اول فرهنگ جهان نگیرد بر اوزون اغاجدر که آنکه کی بی سوروب
 طوغری یوریدر لر حکیم ناصر خسرو بیت آب نیزست این جهان کشتیت را * باد بان کن
 طاعت و دانش خله * اما در یاده اولان کی اوزون اغاجله قولانیز مکر بعض یکد ویرمز
 صولده اولان کی اولسه بعید دکلدر حکیم فردوسی بیت سر باد بان نیز بر کاشنی * خله
 پیش ملاح بکد اشنی * بوییدن دومن اولق فهم اولنور ثانی بمعنی خالی حکیم سنایی
 مرد دین باش مال رایله کن * خیز و دنیا بچملکی خله کن * ثالث مجمع الفرسده بمعنی کم شده
 بعضیلر بو معناده هم خایله روایت ابلش اما بویتنه فتحه ایله در استاد عنصری بیت
 او مرا زادران یله کرده * مهراور زدل خله کرده * رابع حکیم اسدی طوسی و هندو شاه
 نجوانی مرزه و هدیان معناسنه روایت ابلش بو معنای موید شمس فخری بیت هر مدح
 و آفرین که نه اندر ثانی تست * نزدیک عقل باشد افسانه و خله * خامس فرهنگ
 جهانگیرده هر نسنه که خلفه اوله یعنی صا بخلق مکن اوله دکن و بیرو چوالدوز و امثالی نسنه لر
 سادس برر محدر امعاده و بعض اعضاده اولور که صانچوب و جمع حاصل ایدر بو ابکی
 معنایه ترتیب اوزن میر خسرو بیت هر خله خار که چوزدم بکشت * صد خله * هجری بجام
 کدشت * بعض نسخه ده کاو و خرسون جک اوچی سوری اغاجده دیرل لکن معنای خامسه
 داخلدر میر خسرو بیت آدمیا زار صغی بص بود * کاو بود کس خله در پیش بود * فرهنگ
 میرزا ابراهیم بمعنی و جمع مفاصل دیوب بوینی ایراد ابلش مسعود سعد سلمان بیت رویها
 تابان زخشم اندامها بیجان ز بعض * کویا دارند بادل قوه و درد خله * بور وایت معنای
 سادسه داخلدر سابع شرفنامه ده تخفیفه بمعنی خلم یعنی آب غلیظ که از بینی آید سومک
 دیمک اولور و تشدید لامله بمعنی کم شده مسطور در و فرهنگ جهانگیرده تشدید لامله
 اوج معنایه در اول شراب ترش یعنی اکشم شراب ثانی بمعنی درویش بی نوال ثالث شتر
 بکساله یعنی بر یا شردوه بی خلیفه بی کسر لام و سکون یای تحتانی و فتح تاه مثناه ایله معنی
 خربطه یعنی دفتر کیسه سی عجم اولمشدر ابوالمعالی بیت همه مدح و ثناء تو نوشته * نمیکنند
 بجان باشند خلیفه بی خلیفه بی کسر لام و سکون یای تحتانی و فتح دال مهله ایله مجمع الفرسده
 صا بجلش و ایچرو کشم معناسنه حکیم انوری بیت هر ساعتش از غصه کلی تازه شکفته
 وز غصه چو خارش همه در دل بخلید بی خجائیه بی میم و نون و یایله بوزن رسانیده معنی
 کچ کرده و خیمه معناسنه متعدی اولور حکیم اسدی بیت خجائیه دم چون کانی ز قیر *
 همه نوك دندان چوپیکان نیر بی خیمه زده بی سکون میم و فتح باه و موحد و زاء معجزه ایله
 معنی خیمه زده یعنی اسمک ابوالمعالی بیت از شراب عشق دل خیمه زده حسرت کشد * در همه
 بزم محبت رانشد مست وصال بی خیمه بی سکون میم اول و فتح خاه معجزه و میم ثانیله
 بوزن دمدمه اوج معنایه در اول متکبرانه سوز سو پلک ثانی کتزدن سو پلک ترکیده
 کسر ایله تخم دیدکاری ثالث یولمر نسنه یلک کذا فی فرهنگ جهانگیری بی خکوسته بی سکون
 میم و ضم کاف فارسی و فتح شینله یای باشی که اگر بجه اولور اکادیرل بی خله بی بوزن شایله

چاقی هر يك او از سنه في تخميازه في سكون ميم و فتح يای تختايله استك كه آسا و سا
 و دهان دن و فاذ و فاذ ده دخی دیرل مولانا صایب بیت چه سود لوح مزارم زخشت
 خیم کردن * مرا که عمر بخمیازه و خمار کندشت في تخميه في کسریم و سکون یای تختايله
 بوزن رسیده اکلیس واکری اولمش معنا سنه کذا فی المجمع میرنظمی بیت سوی بهر تواضع
 قد خیمه * نهال کشته پر میوه خیمه في تخمیرمایه في اتمك مایه سی که اکشی خیمه در ابوالعالی
 بیت متاع خانه دل نهیب کرد در دو غنم * تخمیرمایه صیرم بریده است مکیر في خیمه في
 بوزن کثیره یوغرلمش نسنه هر نه اولور سه کلبشکره و بنفشه شکره خیمه دیدکاری
 بومعنادندر في تخمیرکنک في اضافتله کنده کاف عربیله قویتمش اولان نسنه به دیرل خیمک
 اضافتیه ترکیده زواله دیرل اتمك ایچون کسوب یومری ایتدکاری خیمریان سنه دیرل
 في تخمینه في کسر میله بوزن کینه بی وقت یغان شدید یغون دیرل میرنظمی بیت چنان شد
 برف و باران خیمه * نفس بخ بسته می آید ز سینه في خیمه في سکون نون و فتح باء موحد
 ایله فرهنگ میرزا ابراهیمه معنی طاق ایوان وصفه و فرهنگ جهانگیریه اوزم اغا جنه
 ایتدکاری چار طاق که عربیه عربیش دیرل في خیمه في سکون نون و فتح جیمه و جیم فارسیله
 دخی مرویدر جماع لذتین ظاهر اولان صدا که نفس و یرد که بورشدن چقار استاد
 بیت ترا ای قلیبان کرکری به * که نفیوشی بشب در خانه خیمه * مؤید الفضلاده بومعنايه
 ضمه بوزن خیمه مسطور در في خیمه و خیمه في کلاهما بسکون النون اول بوزن پیچده
 ثانی بوزن خیمه از روت دیدکاری که جمع نوعندن در کذا فی نسخه الحامی في خنده في
 تخك معنا سنه کولک در اسم مصدر اولور که فاعلی خندان اولور نوعی خوشانی بیت
 الی خنده امر انا لکی ده * سرشکم را جگر پر کالکی ده في خنه في فتح نوله معنی پشته
 خرمن یغنی و غیرینه اولور سه میرنظمی بیت خنه از برك کل کشته بهرجا * که جمع
 آمدیری رویان رعنا في خیمه في کسرتون و سکون یای تختايله بوزن شنیده کار
 شایع و منقول اولان گفته کو معنا سنه شیخ نظامی * منوی * زان دل که بیکد کردادند
 در معرض گفتگو فتادند * زین پرده دریده شد بهر سو * وین راز خیمه شد بهر کو
 و مرد مشهور معنا سنه حکیم اسدی بیت برادر بدان شاه را سروری * خیمه بوردی
 بهر کشوری * مؤید الفضلاده کار مشهور و معروف معنا سنه دخی روایت اولمشدر
 بوقول مؤید استاد فرخی بیت یکی شادمانی بداند جهان * خیمه میان کهان و مهان *
 معیار جمالیله معنی دستک با شمس خزی بیت مر قاض شد سیهر و جهان هم مطیع شد
 این از و فور در آفت شاه خیمه بود * ادات الفضلاده ایکی طایف از اسندن ظاهر اولان
 صدا و طاس و امثال نسنه لک آوازی معنا سنه منقولدر و حرکات ثابته ده معنای آخر ایله
 استعمال اولور في خیمه و خیمه في کلاهما بکسر النون و سکون الیاء التثانی بوزن
 کیمه جمع الفرسه جمع حساب و دفتر و فرهنگ زنفکویاده معنی توده ریک و نسخه میرزا
 ابراهیمه معنی جمع شدن چیزی و خیمه معنا سنه در في خواب جامه في جامه خواب
 معنا سنه و یقوانای دیمك اولور و له بیت چور خاست در مهر از خواب جامه * در آمدن صند

قاصد و آورده نامه في خواب دیده في باوغه ایرشمش ضعیفان و نبات معنای ترکیب احتلام
 اولمقدن کنایه در میرنظمی بیت چو شد آن سر و سینه نور سید * بشب با فکر چنان
 خواب دیده في خوابیه في واو معدوله و فتح یا و کسر نوله معنی خسپانیده یعنی یا تودمش
 و او یوتمش دیمك اولور شیخ سعدی بیت سخی سر و ش بیا لین خوابیه * سرشك
 از لاله و کل بر دمیه في خوابگاه في باء موقوف و فتح کاف فارسیله دوستك و او یو بحق مکن
 و وقت خواب اسم زمان و اسم مکان و اسم آلت معنای سنه استعمال اولور علنه کون
 في خواجه في واو معدوله ایله خداوند خانه و صاحب مال و شیخ و حاکم و وزیر معنای سنه
 استعمال اولور شیخ نظامی بیت خواجه مع القصه که در بند ماست * کرچه خدا نیست
 خداوند ماست * کشوری وزیر زین العابدین چونک دیمشدر بیت همور اندر بر خواجه
 ولی اولاد و اتباعش * نهاده کس اجاره همچو در املاک غازی * قصیده مزبونك مطلبی
 بودر بیت بنایم پادشاهی را که از نایب سجانی * نهاده دیو ساری را بکف مهر سلیمانی *
 و صاحب مال معنا سنه حکیم انوری * قطعه * خواجه در محفل شد چنان معروف * که بیباغ
 اندرون دود را چه * هر دو با یکدگر همی گفتند * کیر خرد در کس زن خواجه * بر معنای دخی
 خروس ای یکی در استاد لطیفی بیت منم چون ریک و تو هم چون دجاجة * نرم شد راست بر تو
 خفته خواجه في خوابکان في واو معدوله و سکون راه اول و فتح کاف و راء ثانیله فرهنگ
 جهانگیریه دشنام ویرجی معنا سنه خوراکاری و دشنام ویرمك و خوار خوری دشنام
 آشك معنا سنه در استاد منوچهری بیت تو خور کان ترک من برد بار عاشق * زشتست
 خواره کاری خوبست برد باری * بو معنای مؤید کمال اسمعیل بیت بکیش خام طمع
 خواندویکی بی نفس * یکی تانکی کاهل بکیش خواری خواه في خوان في واو معدوله و فتح
 راء مهمله ایله روزی و نصیب معنا سنه حکیم فردوسی بیت ابا خواست بز دانش چان
 نبود * ابا کوشش و زور خواره نبود في خوازه في واو معدوله و فتح زاء معجه ایله بوزن غازه
 قدوم پادشاه ایچون اهالی شهر مخصوص پادشاه اولان محلی زیب و زینت ایتکه دیرل حکیم
 سوزنی * قطعه * به پیش بادنه آن نامه تا بمن برسد * که هیچ باد نیایی چو باد بانك و پوی
 بکوی دوست بر آن نامه را بدان عنوان * به پیش نامه * توتا خوازه بندم کوی * و زغش
 کوشکه ده دیرل استاد عنصری بیت منظر او بدید چون خوازه * هر یکی زو زیتی تازه
 تحفه الاحبابه عروسه مخصوص اولان خانه مزین معنا سنه فرهنگ جهانگیریه دونما
 ایچون اوزرینه انشه ترتیب ایتدکاری اغا جله دیرل و اوزم اغا جنگ عربشی و بنا و عمارت
 و نقاشی نقش ایچون بفلد قلی اسکله معنا سنه مرویدر و دخی معنی خواش یعنی استك
 حضرت مولانا قدس سره بیت می رسیدش از سوی هر مهنتری * بهر دختردمبدم خوازه
 کری * بو بیت منویدن قرطبی ایچون فهم اولور في خوازنده في واو معدوله ایله بوزن
 سازنده معنی عروس کذا فی المجمع في خواسته في واو معدوله و سکون سین و فتح تاء مشناه
 ایله ایکی معنایه کلور اول خواستن لفظندن اسم مفعول اولور استتمش معنا سنه ثانی
 متاع و قیاش معنا سنه در حکیم اسدی بیت مدان به ز دانش یکی خواسته * که ناید

همی از دهش کاسته * استاد عجمی * قطعه * یا بند یا کشاید یا ستاند یادده
تاجیهان بر پای باشند شاه را این یاد کار * آنچه بستاند ولایت آنچه بدهد خواسته *
آنچه بدد پای دشمن آنچه بکشد حصار * مزبور یکی معنایی برینند حسین وفایی ایراد
ایتمشدر بیت میدهد خواسته ناخواسته محتاجا * هیچ محتاجی محتاج نباشد بسوال *
و خواسته بی واو معدوله ایله بوزن کاسه باغ و بستانه حیوانات اور کوب کیرمک ایچون
ایند کیری انسان میاتند کی نسفه یه دیرل کدافی فرمک جهانگیری و خواسته بی
واو معدوله و کسر لامله بوزن دانسته یعنی محبره یعنی دوات و لبقه یه ده دیملدر جمع
الفرسده فتح لامله بوزن وابسته منقولدر و خورابه بی واو معدوله ایله بوزن خرابه ایکی
معنایه کلور اول آب اندک که صوبندی ار اسندن صروب آفر حکیم فردوسی بیت زجوی
خورابه چو کتر بکو * که بسیار کرد دیکباره او * ثانی آوانی زراعتی حاضر و آماده اولان
انجینه دیرل و خورده بی واو معدوله ایله خاه مضمومه ایله اولان خورده نک جمیع معنایه
مترا قدر محله بیان اولنور انشاء الله تعالی و خورنکه و خورنه بی اوچی دخی
واو معدوله و فتح راه مهمله ایله برقصه نامیدر که سمنار رومی که عربیده سمنار دیرل نعمان
بن امری القیس امریله بهرام کور ایچون بنا ایتمشدر قصه مزبور خورنق اسمیله مشهوردر
اما اعجام خورنکه دید کیری جای طعام دیمک اولور اول قصه در روایت اولنور که اوج کنبند
متداخل بنا اولنمشیدی بهرام کوره عباد تخانه ایدی سه دیر و سه دیس دخی دیرل کسر
دال ایله زبان پهلویده کنبند دینس دیرل اما عربیده تعریب اولنوب خورنکه خورنق
وسه دیره سیدر دیرل حکیم خاقانی بیت خواهی که در خورنکه دولت کنی مقام * بکری زازین
خرابه تاد لکشای خاک بی خون بی واو معدوله و فتح راه مهمله ایله اوج معنایه کلور اول خور
معنایه مترادف در که خاه مضمومه ده ذکر اولنور انشاء الله تعالی ثانی بر مرصد عربیده
جذام دیرل ثالث مضمومه ده اولان واو معدوله خون معنایه بی خون بی سکون واو
و فتح راه مهمله ایله بوزن چون مجمع الفرسده در معنایه تحفه الاحبابه خرزهره که عربیده
دقل دیرل و مؤید الفضلاده یعنی پامال مسطوردر بی خوله بی سکون واو و فتح لامله بوزن
دوله اغاج نیرداند که ایچنه اوق قورل روم ولایتند اکا قندیل دیرل و تحفه الاحبابه اول
قبوردر که ایچنه اوق طولد یروب پهلوانلر و غازیلر یونلرینه طاقرل میرنظمی بیت
چابل وارخوله کردنش را * نیند یشدر اعدا امر دنش را بی خوه بی فتح واو ایله یعنی
خبه مرقوم مجمع الفرسده یعنی خوی یعنی عرق مسطوردر بی خه بی اظهار هایل بوزن
اوج معنایه کلور اول معنی خوش که خه دخی دیرل عربیده اولان بی لفظنک ترجمه سیدر
ثانی یعنی پشته که سیدر تل دیرل ثالث یعنی خرمن غله بی خه بی بر قاج محله استعمال
اولنور زهی زهی و نیکانیکا و عجب عجب و خوش خوش معنایه در هر بری شلند ایراد
اولنور حکیم خاقانی بیت زه زه ای بخت خه خه ای دلدار * هم وفادار و هم جفا بردار *
بویینی سروری مجمع الفرسده خاقانی به اسناد ایتش اما یوسف انجوی فرمک جهانگیری
انوریدن بوجه اوزن نقل ایدر بیت بیخ ای یار و خه خه ای دلدار * هم وفادار و هم جفا

۳۸۴ جفا بردار * عبارت مذکور ترکیب به به و پوه پوه دید کیری معنایه در کمال اسمعیل بیت پس
توقع بودت نعمت و حشمت زکسان * خه خه ای خام طمع مردک بیهوده امل بی خیازنه بی
فتح یای تختانی و زاء معجه و نون ایله یعنی خواهر زن که خازنه دخی دیرل ترکیب بالذ
دید کیری در کدافی الجمع بی خیشخانه بی سکون یای تختانی و شین و فتح خاه معجین و نونله
مجمع الفرسده قامشدن یا بلش او نسخه میرزا ابراهیم و مؤید الفضلاده قیلدن طوقش او
و معتبر و مفصل فرمکرده اغاجدن یا بلش او که بر جانندن دلوی اولوب سقا لطرشردن
صوبی قویه را یچر و کیده و روز کارا یچر و ده اول صوبی طاغیده یا زایا منده خرات دفع
اوله بو طرز هندوستانه مخصوصدر بو معنایه حکیم خاقانی بیت از کلاب و ژاله و کافور
صبحی در سبوم * خیشخانه کسری و سدراب خاقان گفته اند * و فرمک جهانگیری
اول خیمه در که کتان بزدن ایدرل ایچنه سکوت پیرانی دوستوب او زینه صوبه سپرل دفع
کرمی هوا ایچون هندوستانه خس و خاشاک دن بومقوله او ایدرل ایتش خیشخانه
بیمینه سغه باعث بودر حکیم سوزنی بیت چو آفتاب شد از اوج خود بخانه حوت *
خیشخانه رود برک بید و باده بخواه بی خیکله بی سکون یای تختانی و فتح کافی و لامله بر اوتدر
عربیده جیمه و مریمه دخی دیرل بی خیمشاه بی الم و غصه معنایه نعمه الله نقل ایتش
اما حرکتش اشعار ایتش و کیفیت احوال دخی بلدر مامش بی خیمه بی معروف چغتای
اساننده اوی خیم همزه ایله اودیمکدر میرعلیشیر ماه بدر کمالی خرکانه تشبیه ایدر بیت
تافک بخنی لاری توزکای قطار * تا تلون آی آق اوی ایشکای آشکار بی بومطلعه فانونه
تشبیه ایدر بیت اول قویاش آق اوی او میتیکرینور من هر ساری * کویا فانونه
پروانه قافای تو شغاری بی مع الیاء الخاقانی * خاری بی خار اتمک هفت در آخرنده کی
یای وصفیه در برنسنه نک صلابت و قویلکن بیان ایدر بی خارچینی بی اول طیراغه دیرل که
انی قینادوب صرجه ایدرل و دخی اوق دمرنی ایدرل انسانه طوقند قده هلاک ایدرل بوالعانی
بیت کسی کدشود مانع و صل یار * کند سینه اش خارچینی کذار بی خارماهی بی کسر راه
مهمله ایله بالی قاجنی و دخی مزسن بالی نک ایدر له بیت کسی را چون خورد مال دواهی
بحلقه و مش شود آن خارماهی بی خازی بی کسر زاء معجه و سکون نونله راستاد حکیمک
آدیدر سیف الدین زبیری بیت اگر بحکم حساب هاش کردندی * بساختندی جاماسب
و خازی احکام بی خاکبازی بی خاک ایله بازیدن مرکبدر اطفال او بونلندن بر او بوندر که
طیراغه هر بری بر مقدار آنچه کرلیوب طیرانی قارشد یروب قاج آدم ایسه اولقدر
جهمه ایدرل هر بری کند و حصه سن اریوب نه چقار سه آلور کدافی الحمودی بی خاکبازی بی
مسافرت معنایه در معنای ترکیب طیراق اله مکدر ظاهر بودر که بواشم اولعنا به حقیقی دکل
اصطلاحیدر مسافر منازل و مراحل خاک آلود او بوطیراغه غلطان اولد و غننددر
بر معنای دخی صوکنار نک طیراق یویوچی اولور بعض اولدن طیراق قالددر لر صوکنارینه
د و کوب یورل ایچنه بعض کش والتون و بقریاده لری بولورلر بومعنی حقیقی در کذا
بی الحمودی بی خاک کساری بی خوار و ذلیل و خاک آلود خاکسار مرقوم معنایه بی خاکشی

فتح کاف و کسر شین معجمه ایله تودری معرخ درلر بر دارودری حاله بینی فی اضافتسز فتح
لام و اخفاء و کسریا و سکون یا و نوله پرغ او نیله بنمیس بولاج و اطعمه نك الخفی یعنی ادنای
طعام کذا فی المجموع فی حاله فی فی بودخی اول معنایه در یعنی ازل طعام کذا فی المثلکلات
بومعنایه شاعر بیت نحواعم کاشکر بامنت غیر * خوشست بی امتنان آن حاله فی فی
فی خالی فی معنی های و تنها معروف سوز در فی خامشی و خاموشی فی کلاهما بضم المیم و کسر
الشین المعجمه اسم او اقلقدر شیخ سعدی بیت دو چیز خیره عقلست دم فرو بستن
بوقت گفتن و گفتن بوقت خاموشی فی خالی فی خاملفله معروف و موصوف اولان نسنه
دیر لرو بر معنا سینه کند در فی خانگی فی فتح نون و کسر کاف فارسیله خانه به منسوب اولان
نسنه یعنی اوده مخصوص بلبش اطعمه و سایر استیاعوما و بر نوع لطیف حلوا در خصوص
خانی فی کسرتونله صوغوغوده حق مکان و دخی حوض معناسنه شیخ نظامی بیت آب کوثر
نه آب خانی بود * چشمه آب زندگانی بود * نسخه میرزا ابراهیم زر خالص و نام های ابن بهمن در
فی خاور خدای فی خاور زمین پادشاهی در و سلم بن فریدون شاه که خاور زمینی آکا و اروپ
اندر پادشاه اولدی آکا خاور خدای دیرلر یعنی خاور صاحبی فی خالی فی لذت و مزه معناسنه
اسم استعمال اولنور و دخی حقور برلر یغور دن صو ایرکوب متعصر اولق و دخی خاییدن
لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور شکر خای و راژ خای کنی فی ختلی فی سکون تاء
مشده و کسر لام و یای ذبته ختل دیدکاری و لایته منسوب اولانه دیرلر عواما و نده بی نظیر
آتلر حاصل اولور اول مناسبته غایت ایو آتیه اسب ختلی دیرلر کثرت استعمالله یا نکر ختلی
دیرلر شیخ نظامی بیت و شاق نیک چشم هفت خرگاه * بران ختلی شاد سوی شهنشاه *
فی ختلی فی بودخی اول معنایه در نون ناکید اچوندی فی خراباتی فی خراباته یعنی میخانه
منسوب مراد مست مدامدر مولانا محمد ظهوری در قسمیه بیت بجوش و خروش مناجاتیان
بکلماتک نوش خراباتیان * مشرف شفر و بیت بمال دست بترک بدان خراباتی * که
صفت طرفه بود روزه دار میخوان فی خرد مثنی فی بیان اشکی عربیده خمار وحشی دیرلر
ابو المثنی بیت صورتش آدم چو کاو وحش بوده میرتش * چون خرد مثنی کرپرد
گریه بیند آدمی فی خردی فی فتح راه مهمله و کسر زاء معجمه ایله بو تحقیقی پاور معناسنه
فی خردی فی اضافتله عیسی علیه السلام اشکی دیمکدرو بر معناسی ده رهناندر فی خرابای
کرنای اجمامک بر نوع بوسیدر اشک صداسی کی صد او بر اکثر جنکده چالار سیف
اسفره کی بیت پای کوبد سر پرچم چو زنده راه بقا * جنک شیر علم و لحن سرود خرنای
رضی الدین نیشابوری * قطعه * اندران روز که مشاطه نایید ظفر * شود از خون
چیان پیکر شمشیر آرای * مرد درم جهد از غایت فرط کینه * اسب برهم فتد از هیبت
بانک خرنای فی خشی فی کسر شین معجمه ایله اول بیاض نسنه که بیاض لانی اقصى العایه اوله
صربین قوری دیرلر فی خله کشتی فی کی دومی معناسنه در فی خند ستانی فی خندستان
میرقوم معناسنه مجمع الفرسده معخره لقی ایتک معناسنه مسطور در فی خوالی فی واو
معدوله ایله بوزن خالی ایکی معنایه در اول طعام معناسنه نانی رودخانه یعنی جای خرق

خرق کذا فی فرهنگ جهانگیری فی خوالی فی واو معدوله ایله پای و جای وزنی اوزن چاشنی
و مزه معناسنه ابو المعانی بیت آنقدر کرده اثر دزد غم حسرت یار * خوالی از ذایقه و کثر
توانم بشناخت فی خوی فی واو معدوله ایله عربیده عرق دیرلر حکیم اسدی بیت دلارام ده
برخ از شرم کی * سمن لاله شد لاله لولوز خوی * دیگر بیت بر روی خط توقطره خوی
بوی عرق بهار دارد * چغتای اسانده کسر خایله نیردیرلر و کسرواویای تحتانی مشده
ایله عربیده زمین دشت و هامون و زمین نرم معناسنه در فی خشی فی زهی معناسنه تحسین
اچون استعمال اولنور کمال اسمعیل بیت زهی شکسته خطت پشت زلف مهر و یان *
خشی بپرد لب آب چشمه حیوان * و کله تحسین در خه ایله ای لفظ لرندن مرکب در حکیم
انوری بیت زهی بیان تو اسرار غیب را خاکی * خشی بتان تو آثار جود را تفسیر فی خشی خشی
یعنی زهی زهی و نیکانیکا و خوش خوش فی خیری فی سکون یای تحتانی و کسر زاء مهمله
ایله کی صاری کل و کی صاری شبوی در دیرلر بر معناسی دخی رواقدر بوابکی معنایه
شمس فخری * قطعه * زرد و خیره است دشمنش کوئی * کرد نسبت با و خرد خیری *
پادشاهی که هفت طاق سپهر * باشد از طارمش کین خیری فی خیل فی کثرتدن کنایه در
وجهیت معناسنه کاور میرنظمی بیت مرا کردند هر شب آشنایی * سکون در کوی
جانان بود خیل فی باب الحاء المکسوره مع الالف * خلا فی بوزن ردا با لحق معناسنه
میرنظمی بر آنکس که نقشش کند اقتضا * بماند چو خرنک اندر خلا فی خوالی فی بوزن بیا
یعنی مزه عربیده لذت و ذوق معناسنه میرنظمی بیت بیسپا رخوردن کند امتلا *
مر آنکس دهن را نباشد خوا فی خیر بویا فی سکون یای تحتانی اول و فتح ثانی و راء موقوف
و ضم باء موحده ایله قافله که مال و میل و مال بوا و میل بوا و شوشمیردخی دیرلر فی خینا فی
سکون یای تحتانی و فتح نوله سرود و نغمه معناسنه در و کاهی نون یایه تقدیم اولنور امیر
خسرود در ترجیع شعر بر نغمه بیت نظم را علمی تصور کن بنفس خود تمام * کونه محتاج
سماع و صوت خینا کر بود فی مع الباء الموحده * خشب فی سکون شین معجمه ایله بی هنر
و بی معرفت اولانه دیرلر ابو المعانی بیت ندا استم رموز فن عشقت * دبستان جهانرا
خشب ماندم فی خلایب فی بوزن کلاب چامور و چرکاب معناسنه احمد کرمانی در متابعت
نفس کوید بیت چون خرهمه در خلایب ماند * باشک همه در حجاب ماند فی خلب فی
سکون لامله بمعنی خلم یعنی سومک کذا فی المجموع فی خیراب فی بوزن نیراب موح دریا
معناسنه که کوهه دخی دیرلر اصلی آب خیزند ایدی علم اولدقده مضاف الیه تقدیم
اولندی فی خیک آب فی سکون یای تحتانیله قریبه که آنکله صوچکرلر خیک اصلنده اسم
عامدر هر طومه دیرلر آب اضافتیه مخصوص صوطولومی اولدی کذا فی مجمع الفرس
فی مع الناء المثناة * خت فی یاب و یو پور مق یویدن معناسنه و بعضی فرهمکنده یلدن مق
تابش معناسنه میرنظمی ایکی معنایه بیت بکوه و دست را خت کرد چون نور * در آنسو
ناکها ن خت دید از دور فی خشت فی سکون شین معجمه ایله اوج معنایه کاور اول کریم
معناسنه که بشور و ب و قطعه سن کوچک ایتد کیده رومده توغله و عجمه خشت

چشمه دیر لر چینه و صفیه موصوفی او از دن مقدم مطلق کریم مراد او انور استاد ذی شرف
بیت بوقای تو اگر خشت زنده از کل من * همچنان در دل من مهر و فانی تو بود * خطیب
شیرازی * قطعه * سخن حمام رشک رضوانست * کرچه بنیاد اوست از کج و خشت *
ماه رویان در و چو غلامانست * قوطه هار ز زله جای بهشت * ثانی فرهنگ جهانگیریده
کتاب زندک بکرمی بر نسکندن اون ابکجی نسک آدیدر کتاب زندی بکرمی بر نسکه
تقسیم ایدوب عرقمنه ضم نوله نسک دیر لور و بر نسک آدی وارد ثالث حربه دمو ریدز
اما اکثر استعمالدن حربه دید کوری نیزه کوتاهه خشت و دمو رینه حربه دهنک شایع
اولش در بوییدن مفهوم در بیت بیالای سر و به نیروی پیل * بانکشت خشت افکنند
بر دو میل * و حربه اولدوغنه بودنی دلالت ایدر حکیم اسدی بیت دوا چون شب و کرد
چون دیوزشت * در و چون شهاب روان نیرو خشت * دیگر مصرع * یکی خشت شاهین
رود مار پیچ * و سنان دمو رینه دیرل و حربه دمو رینه دینل و کی بویتنه تصریح و اقدر
حکیم فردوسی بیت برآمد رخسیدن تیغ و خشت * تو کفنی هوا بر زمین لاله کشت *
و حربه اولدوغنه حکیم فردوسی بیت یکی خشت زد بر میان قباد * که بند کربند او بر کشاد
معلوم اولدی که حربه یه ده و دمو رینه ده محلت اقتضای سیله استعمال اولورایش *
و خشت خشت بی تقدیری که چکان و بعضی نسکه اردن صادر اولور بر صدر که بقرقر
ایدر حضرت مولانا قدس سره بیت خشت خشت موش بر کوشش رسید * خفت ذوق
لدش کل رمید و خلعت بی بخشش قفتانی که پادشاه و وزیر لر خدمت مقابله سنده
ازعام ایدرلر اکا تشریف دخی دیرلر میرنظمی بیت بجان خدمتش چون رسید بکوش
بفرمود خلعت نهانش بدوش و خیره دست بی باب الحیم الفارسی مکسون سنده ذکر
مرور ایدن چیره دستک مقابله ضدی درالی اوز اولوب طوطوغی اشی صفت
ایدوب هیچ برایشه بر امین آدمه دیرلر ابوالمعانی بیت خیره دستند آنکه دعاوی هنرا
میتند * هرکه از دستش هنرا ید نیاستد لاف زن و مع الحیم و خلیج و کسر لام و سکون
نون ایله اعضانک طوطوسنه یعنی عملدن قالمه سنده و دخی طرفله ذیمق معناسنه که
خلک دخی دیرلر کنانی فرهنگ جهانگیری و خیمفج بی سکون یای تحتانی و نون و فتح فایله
سکرک تخمی دید کوری دارودر کنانی نعمة الله و مع الدال المهمله * خرد و فتح راه مهمله
ایله عقل و بصیرت معناسنه شیخ سعدی بیت سپهر اول کند چشم خرد کور * پس
آنکه بر خردمند افکند زور * حکیم سنایی بیت بر سرست به ذعقل افسر نیست * خرد
اندر سرست بر سر نیست * چغتای لسانده عقله ایس دیرلر فرهاد نامه ده فرهاد مائنده
شیرین حنکه دیر بیت اور و بان آنچه شود و شین قیلدی * که ضعف ابلاب ایسی اوزی
نیقلدی و خردمند بی صاحب عقل دیکدر منادات توصیف در مقابل بیخرد اولور شیخ
عمر خیام * رباعی * ای چرخ ذکر دش تو خرسندیم * آزادم کن که لایق بندیم * که میل تو
با بخرد و نادانست * من نیز چنان اهل خردمندیم و خروند بی سکون راه مهمله و نون و فتح
واو ایله بر نوع خیاطت یعنی در زبک در صنعت و استادک کو صترمک ایچون ایدرلر کنانی

قی فرهنگ جهانگیری و خشاوند بی فتح شین معجه و و او و سکون نون ایله بر ملک آدیدر
کنانی الجمع و خنک بید بی سکون نون و کاف فارسی موقوفه یعنی خار د بخت یعنی
اغاج دکنی که بعضی اغاجلرده اولور استاد رودکی بیت تن خنک بیدار چه باشد سیمید
بترمی و تری نیاستد چو بید و خنید بی کسرون و سکون یای تحتانیله یعنی مکید یعنی
امدی فعل ماضی اولور شرف شفره بیت که از باغ تولاه میخندیم * که از لعل تو مشک
میخندیم * مصدری خنیدن کاور مکیدن معناسنه و خوید بی و او معدوله ایله مفرجه ده
ذکر مرور ایدن خوید معناسنه در قصیل دیکدر و تازه تمش مرز و عاتده دیرلر یوافظک
استعمالند ایکی وجه وارد بری مذکور وجه در بید و زنی اوزن حکیم انوری بیت ای عجب
نیست بمی کز اثر لاله و خوید * کفنی آه و بره میناسم و بچاده لبست * بوقولی مویش شمس
بخری بیت بهر قصیل فرس ساینس تعظیم او * آورد از باغ چرخ هر صبر و شام خوید
و برو جی دخی کسرو او و سکون یایله خرید و چوید و زنی اوزن در میر عماره بیت رویش
میان خله سبز اندرون بید * چون لاله برک تازه شکفت در میان خوید و خوی درد
کسرو او و سکون یای تحتانیله بر علت آدیدر طرفک اطراف بشوب چرخ واریک بفارگاه
اولور که آندن طرف دو شرع برید راخس دیرلر و هندی اسانده انگیزه دیرلر و خوشاند
و او معدوله و سکون یای تحتانیله خصم و اقربا معناسنه در و خید بی سکون یای تحتانیله
تازه بغدادی و آریه که خوید دخی دیرلر حکیم سنایی * قطعه * کسی که عزت عزات نیافت
هیچ نیافت * کسی که روی قناعت ندید هیچ ندید * زهی خوشست ولیکن زجمل خواجه همی
خوشی نیاید از و هیچ زانکه خار از خید و مع الراء المهمله * خدیور بی کسر دال مهمله
و سکون یای تحتانی و فتح و او ایله پادشاه دیکدر که خدیور دخی دیرلر امی اولو پادشاه
معناسنه در کنانی فرهنگ جهانگیری و خدمتکار بی معروف و خدمتکار بی خدمت
ایدی مخصوص اوراق لازم دکل هر خدمت ایدنه دیرلر هر نه و جهله اولور سه ابوالمعانی
بیت خدمتکار شاه جهان و دل * دارم امید لطف و عنایت در بیغ مدار و خرد بی
ایکی معنایه در اول صائون آل معناسنه صیغه امر در ثانی طوماند که بهار ایامنه یوجه
طاغور با شنده و کوز فملند آخلق یرلرده و دن لرده اولور اکا هر دخی دیرلر اما زبان
پهلویک خر خوش دیکدر و خریدار بی صائون آیهی مشتری معناسنه در اصلی خرید دارد که
خرید اشتراک و دارام فاعل در ایکی دال بر پرده تافظ ثقیل اولغله بری حنف اولمشدر
میرنظمی بیت خریدار متاع در د عشقم * ز عهد کودکی پرورد عشقم و خفیر بی سکون
نون و کسر جمیله بوزن انجیر اوج معنایه در اول یعنی نیره یعنی قرا کو حکیم اسدی بیت
همه آسمان کرد لشکر گرفت * همه دست خفیر و خفیر گرفت * ثانی بوی تند یعنی کریمه
رایحه ایچ یاغی و یاخود کوک و یوک یاغی و چراغ سوونکی و امثالی قو قوره دیرلر خسروانی
بیت سالها بگذرد که بر ناید * روزی از مطبخت همه خفیر * ظهیر فاریابی بیت زباد کرزش
کردون همی پراز آشوب * رتف تیغش هامون همه پراز خفیر * شمس بخری بیت چنان
بسوخت ز تاب عنایت خیمت * که بر نیاید از و کربسوز دش خفیر * ثالث هر نیز و تند

اولان نسنه يه ديرلر في خنكسار في سكون نون وكاف فارسي موقوف وفتح سين مهمله ايله
ايكي معنایه كلور اول اول كسيمه ديرلر كه باشنك قیل بیاض اوله حكیم قطران ارموی بیت
زال زر اندر ازل زلزال شمیر تودید * در ازل شد خنكسار از هول آن زلزال زال * امیر
خسرو بیت صفوت آتش مجوزین چا پکی پوشان رسم * زانكه طاروسی نیاید از بطن
خنكسار * ثانی کوه چله در كه باروتك بر جر ویدر في خیار في معروف شاعر كبری دیشدر
بیت قافیه نان و پتیر و خیار * در حجم این یافت مثل استهار * یا ز فصل منده خیار و پتیرك
اتك ايله شاولی لطیف اولوب اوچی نك قافیه سی واسع اولغله مثل ایتشله في خیار چنبر
و خیار شنبیر في كلاهما ادویه ذن مسهل لطیف در تازه سی خیار کبیرر قورید قل ایچنك
بیت بال کی اولور اون در همی تمام شریتر برویا ایکی مجلس غل ایدر غایت مفید نسنه در
في خیار و خیار و كلاهما بفتح الیاء التثانی والواوایش کوچ معنایه ابوالمعانی بیت
هر کس بجهان داد و ستد راسته کاسب * جز عشق مرانیست خیار مناسب في خیر بکیر
سکون یا تین تحتانیین و کسرباء موحده وكاف فارسیله اقسام لعبدن بر لعبد رکه پردایره
چو رب ایچنه برینی کیروب طور ب باقیلری اطرافندن آتی اورر ل اول یاغله آنلری
در قنفسنه طوقور ایسه آنك یرنه اول طورر بوایونه خرسك و بخور دخی دیرلر
کذا فی الجمع في خیر خیر في بولفظ مکرر بش معنایه دزه خیر و واله و سر کشته معنایه در
حكیم اسدی بیت کس از خیل ایشان نبه مانده نیر * بمانند در زخم او خیر خیر *
دیگر باندین معنی بیت شمارنده شد سست مانده دبیر * دل و شاه و لشکر مدخیر خیر
ثانی هرزه و عدیان معنایه در کل اسمعیل بیت اویکند مسوده شعر من بیاض * من
میکنم مسوده شعر خیر خیر * ثالث معنی بی سبب و بی اصل شاعر بیت خیر خیرم کرد
صاحب همت اندر محبو بلخ * تاهمیکویند کافر نعمت آید اندری * رابع معنی نیره و تاریك
حكیم فردوسی بیت ز آواز باران و کردان نیر * همی چشم خور شید شد خیر خیر *
خامس لغت محمودیده معنی شتاب و شرفنامه ده یهوده و تاریك و نیره معنایه مسطور در
في خیر في یوزن شیرینی معنایه كلور اول سر کشته و چیران حكیم قطران ارموی بیت ای
بخونی برشان کابل و کشمیر میر * ماندم از بس کاوری در عهد هاتاه خیر خیر * ثانی
هرزه و بی سبب معنایه حضرت مولانا قدس سره بیت ای رونق جام ز تو چون چرخ
کردام ز تو * کندم فرست ای جان که تاکی خیر کردد آسیا * ثالث فرمك جهانگیریده
کوزه غبار واقع اولغله دیرلر رابع اعضا او یوشق اولغله دیرلر خامس ناچار معنایه
ابوالمعانی بیت در اندیش وصلت که ناخیر شد * سراپا وجودم ز غم خیر شد * سادسی
بیشکوفه در كه زر و سرخ و بیاض اولور اکا خیری دخی دیرلر سابع رند و دلیر و بی شرم
معنایه در بو معنایه جمله سنده هاه علامت ايله خیره ده دیرلر في خیره سر في سکون
یای تحتانیله باشی دوشمش و شاشقون معنایه اولور و لانا هاتانی بیت سیاهان پرفتنه
خیره سر * ز چشم سیاهه بتان خیره تر في خیر کیر و خیره کیر في كلاهما بسکون الیاء التثانی
وزاء معجه موقوف و کسر الكاف الفارسی بر اویندر ترکیه طوط دیرلر عینی ايله

۳۸۷ ايله فارسی سنك ترجمه سیدرخیر بکیر مرقوم معنایه اکا گو هاموی و خرسك دخی دیرلر
کذا فی الجمع في مع الزاء المعجم * خرد ستوز في ایکی معنایه كلور اول آذر با یچانده بر آتش
نامیدر شیخ نظامی * مثنوی * از آنجا بدیدر آزادگان * در آمد سوی از آبادگان * دران
خطبه بود آتش سنك بست * که خواندی خرد ستوزش آتش پرست * ثانی هر نكه عقلی
زایل ایدر غم و غصه و افکار دور و جای خوف و کار دستوار و میکفاث و بونله بکیر
نه اولور سه عوما و دلبر ممتاز خصوصاً في خیر في یوزن نیز خیریدن و بعض ارباب لذت
قوانچه خاصین لفظندن ضیفه امر و وصف ترکیبیدر مخر خیر کی مثال امر خواجه حافظ
بیت ساقیا بر خیر و در ده جام را * خاک بر سر کن غم ایام را * مثال وصف ترکیبی خواجه
سلیمان بیت بنوی دوست مخر خیر شو چو باد صبا * که بوی دوست زمشکین دم نوریانی
في مع السین المهمله * خرس في سکون راه مهمله ايله آیوید کیری و دخی چانور در صباع
تو عندن میر نظمی در صفت احق و کول بیت چنان کردند تعایم و تفهیم * که نتواند کند
چون خرس تقلید في خیس في سکون یای تحتانی ايله یوزن کیمین پلاس و جامه کهن
و خشین و دخی خیسیدن لفظندن ضیفه امر در في مع السین المعجم * خدیش في کسر
دال مهمله و سکون یای تحتانی ايله حزم کبارده بر اختیار خاتون اولور که امور بیت کتخدا اق
ایدز و ستوزینك نفوذی دخی مقرر اولور اولقوله کد باتودخی دیرلر ابو مسلم بشاری
* رباعی * در ظاهر اگر برت تمام درویش * ز بیم چه زنی بطعنه هر دم صد نیش *
دارد هر کس بتا باندازه خویش * در خانه خود دین و آزاد و خدیش في خراش في فتح راه
مهمله ايله ایکی معنایه كلور اول خراشیدن لفظندن ضیفه امر و وصف ترکیبی اولور در خراش
و رو خراش کی ثانی اول یای کدوری اوزرنك اولور طر نق و د کندن عارض اولور و محقق و
اغزندن ذوکل نسنه که ترکیب نلاش دیرلر و مختیار و امثالندن تراش اولان نسنه يه دیرلر
شمس خری ایکی معنایه * قطعه * رسید رفت عدلش بدان که از سر شاخ * غمی نماید که
تراش و خراش * برون فکند مجار و ب لاندز کردون * عدوش راز در خانه جهان چو
خراش في جمله آخر معنایه كلور ملند ذکر اولور انشاء الله تعالی في خرس في کسر زاء
مهمله ايله اول نوع خنك يه دیرلر که منزل و تمهیز یوزندن اوله اکا خیرش و خندیش
و خند خیرش و خند ریش دخی دیرلر ابوالمعانی بیت کمان مبرکه شود دولت جهان
چا وید * بروی تو دوسه و زوی فلک خراش کند في خیرش في کسر زاء مهمله و سکون یای
تحتانی ايله ایکی معنایه كلور اول معنی خراش مرقوم ثانی معنی خوش جمله معنایه ملند ذکر
اولور انشاء الله تعالی في خلاش في غلغله و غوغا معنایه در کذا فی الجمع اما شرفنا مهده
یعنی خلایش که چچله و خلایب و غرلغچ دخی دیرلر في خلایش في کسر لام و سکون یای تحتانی
ایله اول قوی یا خلفه دیرلر که آدم با صدقه ایاق کو جمله قالقر کذا فی ادات الفضل في خویش
واو معدوله ايله یوزن کیش الی معنایه كلور اول معنی اقارب یعنی خصم حکیم اسدی بیت
مر این خانه تو خانه خویش دان * مرا کر چه بیگانه ام خویش دان * ثانی معنی خود که
خویشتن دخی دیرلر ترکیب کند و کند و سی دید کیری معنایه در شیخ ابوسعید ابوالخیر * رباعی

آتش بد و دست خوش از خرم خویش * چون خود زده ام چه نالم از دشمن خویش * کس
دشمن من نیست مگر دشمن خویش * ای وای من دوست من و دامن خویش * ثالث یعنی کلاهن
و خوش کار مزارعه ده دیرل حکیم فردوسی بیت بخشم ز کج و درم صد هزار * بدز و بش
هر کو بود خوش کار * رابع یعنی وجود حضرت مولا ناقص سره بیت خویش من
والله که بهر خویش تو * هر نفس خواهد که میرد پیش تو * خامس یعنی خوب و خوش میر
خسرو بیت دید چو این میشتوی خویش را * نیر قلم کرد سر خویش را * سادس بر نوع
طوقش غلیظ کتان بزی در که آکا خیش دخی دیرل میر خسرو بیت خانه خویش از خشکی
وتری * یافته از خر که مه برتری * معنای اوله عربی انا قارب و جفتای لسانه کیش قارام
دیرل خصم واقربا دیک اولور * خیره کش بی خیم کاف عربیله مجمع الفرسان ضعیف
و بی مجال و بی شرم معنای سنده در شیخ سعدی بیت جهان سوز و بی رحمت و خیره کش *
ز ناخیش روی جهانی ترش * کذا فی مؤید الفضل اما خاطره کاور که خیره بی سبب و مرزه
معنای اوله ضعیف معنای نیجه استنباط اولور * خیش بی سکون یای تحتانیله
ایکی معنای کاور اول فرمک جهانگیریه بر نوع کتان در اکثر بلاد بحرات و سنده طوقور
و کیرل استاد قرخی بیت دلی داد زان نوشی عدد و راجه کیشی * عدد و خیشست و تو چون
ماه تابان آفت خیشی * و بر نوع کتان در که مصرده طوقور خیش مصری دیرل ثانی اول
اغاجه دیرل که او کوز بویغه بغلر آکا اید دخی دیرل و نسخه * میرزا ابراهیم بر نوع لطیف
کتنان جامه در که ایام تابستانه کیرل بو معنای مؤید حکیم انوری بیت آسمان خود سالومه
پایانه این دستان کند * در دیش باخیش دارد در تموزش یافتک * یافتک زردا وه کور که
دیرل و مجمع الفرسان جامه * کتان سطر مسطور در مع الصادق علیه * خلاص بی شرفنامه ده
التون و نقد نفیس صفت استعمل اولور و مشکلا تده یعنی پوته مذکور در مع الفاء
خلاق بی شرفنامه ده صلح سکوت معنای مسطور در و عربیله ضد استدر مخالف
معنای سنده و فعال و زنی اوزن مصدر اولور * مع القاف * خپوق بی سکون یای تحتانی
و فتح و اوایله خوار زم ملکته بر شهر آدیدر مولا ناماتی بیت تو هم دست از کت و خپوق بداز
که تا ملک ماندت پایدار * مع الکاف * خباک بی فتح باء موحد ایله قیون و صغرا غیل که
کیجه یا تمق ایچون ایدرل ابوالمعالی * قطعه * شهر این سرای چنان اشتباه * شود دوستار
مکان لطیف * نکیر دفرار و نیاید حضور * شود دشمن ترا خباک کثیف * خرسک بی
مصفر خرم در و خیر کیر او یونی معنای شیخ سعدی بیت استاد و معلم چو بود کم آزار
خرسک بازند کو دکان در بازار * خرسک بی سکون سین مهله ایله کل معصفر معنای سنده در
کذا فی فرمک جهانگیری حرکات ثابته معنای مغایر ایله کاور * خشتک بی سکون سین
معجه و فتح ثابته ایله ایکی معنای کاور اول قفطان و کوملک قوافله اور دقاری پان در که
ترکیه دخی خشتک دیرل کمال اسمعیل بیت آنکه قدرش جو کشد دامن رفعت بر چرخ *
معجو خشتک بودش شکل زمین زربغل * استاد لطیفی بیت هر که از خار میوه چیده بود
یا من و خشتکس در به بود * بو معنای خواجه سلمان بیت خشت ایوانش بر صند کردن

کردون خشتک * طرز بنیانش بردامن آفاق طراز * ثانی یعنی ایینه زانو یعنی فیو کو زی مولانا
علی فتحی بیت بی رضایت هر که بوید یک قدم * خشتک زانوی او برکنده باد * خشتک بی سکون
میم و فتح نوله مرخص و معلول و زخم و معنای ابوالمعالی بیت بجاه و دولت و قدرت اگر برند
حسد * درون خصم را تا آید شود خشتک بی خنامک بی فتح نون و هم مهله بندق اوقی
دید کاریدر * خشتک بی سکون نون و فتح جمل صا قرا غاجی که میسند مهله کوش دیرل
هر بید حبه الخضرا دید کاریدر فارسیله بر آدی دخی تمشکدر انا طولیده چنده دیرل حرکات
ثابته ایله مرویدر ارباب لغتک هر بری بر حرکتله نقل ابلسلر در معروقی بیت باد آور بدرت را
که مرام * که بنه کشیدی و که خشتک * مجمع الفرسان جیم فارسیله مرقومدز * خشتک بی
سکون یای تحتانی ایله هرطلومه دیرل که کربک بال و کربک صو و کربک نسند قونیه جمل سنده
خشتک دیرل * مع الکاف الفارسی * خلنک بی فتح لام و سکون نوله ایکی معنای کاور اول
خنج مرقومک معنای اخیرنه ثانی دورنک معنای سنده در استاد منوچهری بیت تابراید
نحت تحت از کوه میخ ماغکون * آسمان را آسکون کرده زرنک اوخلنک بی خشتک بی سکون
نوله هر بیاضه دیرل عوما استاد بیت خدای تیغ ترا در ازل زال نمود * بی تیغ تو تازان
خشتک شد سر زال * و قیر آته دیرل خصوصاً حکیم فردوسی بیت تبارک ز فولاد سبزش کلام
قرس خشتک بر کستوانش سیاه * قیر آته بواسطه اطلاق رنگ اعتبار ایله در شعر آخر سنده لده
دخی استعمال ابلسلر در از جمله یای سکرته دیرل اکثری بیاض و اولفله شیخ نظامی بیت
قوس و قرح کشت کان وار کوز * از دو طرف خشتک پی و سرخ توز * و بیاض فقتانه ده
دیشلر حکیم فردوسی بیت بیوشید سهراب خفتان خشتک * نشست از بر چرمه سبز
رنک * اما بو بیت قافیه اقتضای اوزن خا و مفتوحه کرد در بیاض اولق اوزن ایراد اولنان معانی
جمله بیاض صحیح دکلر بلکه بمقدار تیره رنک اولق فهم اولور * مع اللام * خبال بی فتح
باء موحد ایله قیون و یکی و صغرا غیل که کیجه یا تمق ایچون یا خود صا تمق ایچون طاشدن
یا خود اغاجدن ایدرل ابوالمعالی بیت میندار خانه هر احباب مال * همی ساخته اند
بهر خود را خبال * خبتال بی سکون یای تحتانی و فتح ثابته ایله مجمع الفرسان صحن دروغ
و مزاح معنای سنده در تحفه الاحباب کذلک و نسخه * و فایده الحقیق مزاح معنای سنده مسطور در
* خل بی یوزن دل سومک معنای سنده مرویدر خل دن تو خیم اولنسه جایز در میزظمی بیت
بداندام وید کوی وید بود دل * دودیده پر آرخ به بینش خل * مع المیم * خرام بی یدی
معنای کاور اول ناز و رعنا غله صا تمق معنای سنده میر خسرو بیت بهر زمین که جواب حیات
بحرامی * دهان مرده بر زمین پر آب شود * بو معنای سنده مصدرا اولق لازم کاور ناز ایله
صا تمق معنای سنده استاد لطیفی بیت مکر از یار من آموخت کل و سر و چین * کین چنین خنده
شرین و خرامی دارد * ثانی خرامیدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور سر و خرام
و کپک خرام کبی معنای اول ایله بو معنای استاد قرخی بیت خاک او پر خرام و جاد و ووش *
باغ او پر بتان کپک خرام * ثالث یعنی خوب شمس خری بیت تابا شد کریم همچو لیم *
تابا شد کریم همچو خرام * رابع یعنی مرده حکیم فردوسی بیت سبیه بد از ان گفته کشته

زام * که بیخام بد با نوب و خرام * مختاری بیت ز شمشیر زهراب دل را نوید * زیکان پولاد
 چا ترا خرام * خامس یعنی شادمانی و سرور و له بیت بودند بکفه بانه نای و رود *
 ابا سور و جشن و خرام و سرود * وله بیت یکی شهر بد شاه را شاعره نام * همان از در و سور
 و جشن و خرام * سادس یعنی مهمانی شدن * وله بیت خرام آرو را مشکرا از انجوان * یکی
 خلعت آرای بالای خوان * وله بیت چو طوس سمیهد پند یزد خرام * بیاشمیر و شندیل
 و شاد کام * سابع یعنی نوید و له بیت یکی نامه فرمود نزدیک سام * سراسر در و دونوید
 خرام * استاد فرخی بیت دولت او را بملک داد نوید * و امله تازه روی و خوش خرام
 بومعنا را ایات مرقومه است شهادی فرهنگ جها نکیری نقلید در * سکون سین ممله
 ایله شرفنامه ده جراحت معناسنه در بو معنای مؤید استاد عنصری بیت بسی خیمها
 کرده بود از نخست * مر این خیمهای مرا چان جست * خشم * سکون شبن معجه ایله
 غضب و تهور معناسنه در خواه مفتوحه ده ذکر ایاضی او ز رینه ایدی بوند مشهور اولدوغی
 اوزن نقل اولندی ایکی وجهی ده جایز در دیک اولور * خلم * کسره یه قریب سکون لاله
 اوج معنایه کلور اول غلیظ صوو * خلط در که بوروندن اقا عربیده غلط دیر لر شمس خری
 بیت عدورا خیال سرتیغ او * زبانی کند مغزیرون چو خلم * بومعنا ده خل و ختم دخی دیر لر
 ثانی یعنی غضب معناسنه حضرت مولانا قدس سره بیت خلم خوشتر از چنین خلم ای خدا
 کر کند از نور ایمان جدا * ثالث اول کل نیره که چسبنده یعنی یا پو متقان قره پا خلق که ایاق
 قودقنه یا بشوب یوریکه عسرت و پر استاد * مثنوی * مروی دانستی در راه کم راه * که
 راده و رتار یکست و بر چاه * چراغ علم و دانش بیش خود دارد * و کرفی در چه افی سرتکون سار
 فدان زین صوفی * در خلم مانند * ولی در خلم خورزی علم مانند * خیم * درت معنایه کلور اول
 یعنی خلم که اندن اختصار اولمشدر ثانی بر نوع بومدر خوش آواز اولور که صد اسفند
 هوافظی فهم اولور ثالث ز جمل و جراحت رابع علت سله دیر لر * خیره چشم * بولانق
 قور قودن اوله یا خود علیل اوله مولانا هاتفی بیت از ان خیره چشمان نا اعتماد * لب هندوی
 آتشین شد سفید * خیم * بوزن سیمیدی معنایه کلور اول مجمع الفرسه کوزدن اتان
 چرا که ترکیب چنان دیر لر معجیک بیت دو جوی روان در دهانش ز خلم * دو خرمن رده
 در دو چشمش ز خیم * ثانی جراحت و جراحتدن چقان اریک معناسنه حکیم اسدی * مثنوی
 زمین هست اما جگه جهان * نشانه تن ما و چرخش کن * ز زخمی همه خستگانیم زار *
 بهان خیم و خون لیک درد آشکار * بومعنای مؤید استاد عنصری بیت بسی خیمها کرده
 نود او درست * مران خیمهای مرا چاره جست * خشم لغت معنایه خلعت ایراد اولنان
 یعنی عتی ایله بویندر فقیر را قم الخروفک تصرفی قیاس اولنوب دخل اولمیه مرقومک
 نظمده بویکی وجه اوزن بولمشدر ثالث اول چوال که غلیظ پنجه ایکی ایله طوقش اولد و آکا
 بکر رنسنه لر دیر لر طیان مرغری بیت سبوی و ساغر و آیین و غولین * حصیر
 و جایروب و خیم و پالان * بو بیت بر قاج لغته شامد ایراد اولمشدر رابع بغرسق و استکنبه
 قازن سنه دیر لر بومعنای مؤید شمس خری بیت خیمش ار که خورد عجب نبود * که سگازا

سگازا کلیجه باشد خیم * خامس طبیعت درست معناسنه در کدور خیم دخی دیر لر درست
 او اور بوقدر برجه خیم طبیعت او اور حکیم سنایی بیت مرد شهوت پرست را در خیم
 بد ترا بیت پرست خواند حکیم * سادس خوی تند و نیز معناسنه حکیم فردوسی بیت
 دگر خوی بد آنکه خوانیم خیم * که با او ندارد دل از دیویم * هکذا نقل فی فرهنگ جها نکیری
 و فرهنگ حسین و فانی سابع تحفه الاحباب معنی دیوانه مسطور در * مع النون *
 * بخالیدن * فتح خیم و کسر لامله قوجا قلمندر دراغوش کردن معناسنه ابوالعانی بیت
 کشیدم آنقدر جورش ندیدم لطف او هرگز * نشد روزی بهار روزی میانش را بخالیدن
 * بخولیدن * الفیرینه و او ایله ده اول معنایه در * خندان * سکون ذال معجه ایله
 حرمان معناسنه عریدر شیخ عطار بیت هر که اندر طاعتش کسلان بود * حاصلش کراهی
 و خندان بود * خراشیدن * فتح راء ممله و کسر سین معجه ایله طر ملاق و یک قازیه
 رو خراش و دلخراش بوندند را بوالعانی بیت مشو به سخت دلی رو خراش مردم را *
 که هرگز نشکند با خرد خراشیدن * خرامان * نازله و رعا لغله صالوب یورینه دیر لر
 احم فاعلدر صالنجی معناسنه وله بیت خرامان سوی من آمد نهادم روی بر پایش *
 متاع معتبر کردند پای انداز شاهرا * خرامیدن * مصدر در صالنجی معناسنه * خران
 را * مشدده ایله و تحفیه ده جایز در رام و مطیع معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت بهاره
 نیات دانه بینی * هموار خران این دو کوهر * و حکیم سوزنی بیت تنی و نیزی آغازی
 و خران نشوی * تند توسن ببرد آخرو خران آرد * خرمن * معروف و غله بیغوب
 دو که جگ یزه ده خرمن دیر لر مثال معنی اول شیخ سعدی بیت خداوند خرمن زیان میکند
 که برخوشه * سر کران میکند * مثال معنی ثانی حضرت مولانا قدس سره بیت
 خرمن همه در ریخته کندم بکاه آمیخته * هین از نسیم باد جان که راکن از کندم جدا * غله
 یغنه خرمن نسیمه سی خصوصادر و هر نسنه نک یغنه ده دیر لر حکیم انوری بیت خالی
 مدار خرمن آتش زد و د عود * تادر چمن ز بیضه * کافور خرمنست * وهاله ماه یعنی آی
 آغلنه خرمن دینار رضی الدین نیشابوری بیت ماه بی خاک جناب تو چنان تنگ آمد *
 کو بر و دایره خرمن زندان دیدم * خریدن * کسر را و دال مهملتن ایله صاثون الما اشترا
 معناسنه کال بخندی بیت حکمت فروش تا کی مرهم هم میکند عرض * ما خستگان
 بخوایم اینها بجان خریدن * خریدن * کسر زاء معجه ایله امکملک و قاردن اوستنه
 سورتنک معنایرینه و بعضا یا قسز جانور لر صفت اولور خریدن مار کبی کال اسمعیل
 بیت بهر بد عمل تورخ ارتطاولی کردست * به تنکنای دل خصم در چومار خرید * و طیفق
 و سورچک معناسنه فرو خرید دیر لر حکیم اسدی طوسنی لغزیدن لفظی خریدن ایله
 تفسیر اولش * خسیدن * کسر سین ممله و سکون یای تحتانیله معنی خاییدن
 کذافی شرفنامه و فرهنگ جها نکیری * خشت زن * سکون شبن معجه ایله گر بیج اوریجی
 دیک اولور خشت کر پیچد روزن زدن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور واسیم
 فاعل دخی استعمال اولنور کر بیج اوردیو امر اوله و یا خود کر بیج پشوری اوله و یا خود خشتاد

معناسنه اوله که خشت نیره کوتاهه دخی دیرلر و یا خود خشت زن ملوان ز ویتن اقبی
اولسه زیر اول ناما خشت ایله جنک ایدردی و یا خود خشت ایله جنک ایله دیوار اوله
بومعنا لک جمله سنه شموی وارد کذا فی المجمع فی خیلدن فی سکون لام و کسر میله
سو مکرملک و غضب ایلک معنایه مصدر در فی خوان فی فتح و او ایله اول کونکدر که اوزرنده
اودون یاررلر و اغاج یونارلر ترکیه اکا یفرق دیرلر فی خون فی خوان مرقومدن تخفیف
اولاشدر فی خویشتن فی و او معدوله ایله کند و کندم دیمکدر فی خیابان و خیوان فی
کلاما یفتح الیاء التثانی و الباء الموحده و الواو شمر دن خارج محارده ایکی جانبی باغ باغچه
و سایه دارا غا جلد و اورته سی پول و کندرگاه و نشین اوله حاصل کلام زیاده سایه دارا غا ج
اولان ره دیرلر مولانا جامی بیت حدیث روضه مکن جامی این توبس مارا * که در سواد
هری ساکن خیابانیم * و آقرو و اولوب ایکی طرفی سایه دارا اشجار اولان ره دخی دیرلر
مولانا ی مشار الیه بر محله دخی دیمشدر بیت غرض زخلد برین جامی این نه بسم مارا *
که در بلاد هری ساکن خیابانیم فی خیلدن فی بوزن دیدن خیلدن معناسنه ایلک در و دخی
پنبه و یوک دتمک معناسنه در فی خیره شدن فی اویشیق و کوز قشیق و بر عضو و یا انسان
ایشه یار اولماق معنایه در فی خیزان فی سکون یای تختانی و فتح زاه معجه ایله معنی خیراب
مرقوم و دخی جمله ایدی معناسنه میرنظمی بیت شله خیزان زهر جانب د لیران *
ییکد بکرز دندی تیغ بران فی خیزیدن فی سکون یا ثین التثانی و کسر زاه معجه ایله
قالقمری خاستن کی مصدر در غیاثای حلوانی * قطعه * بر خیزای طیب که تاناله سرکنیم
تخلیک لب کشودن مرغ سحرکنیم * ما عندلیب زاده ویر وانه طینتم * در بیضه مشق
سوختن بال و پرکنیم فی خیسیدن فی سکون یا ثین التثانی و کسر سین مهمله ایله اصافق
آغاریدن معناسنه فی مع او او * خدیو فی کسر دال مهمله و سکون یای تختانیله معنی
خداوند بکانه یعنی اولو پادشاه که ملک و مال و عسکر و قوتده سایر پادشاهلره تفوق
اوله حکیم فردوسی بیت سیامک ز دست خدو رای دیو * بنه کشت و ماند انجمن فی خدیو
و شش سیدی بیت خدیو خرد مند فرخ زاد * که شخ امیدش برو مند باد * بویتدن
انجمن پادشاه اولق فهم اولنور اما شیخ نظامی بیت خدیو جهان در جهان ناخشن * برار است
عزم سفر ساختن * و حکیم زاری قهستانی بیت بر مسند مراد نشسته جهان خدیو *
آن ش فک بطوع کند عیده خطاب * بویمیلرده بیوک پادشاه فهم اولنور فی خرو فی
ضمراء مهمله ایله فرهنگ جهانگیریه سرخ رنگ بر چکدر نیر اعظم سمت رأسه وارد قله آجلور
اکا خیر و خیلودخی دیرلر معری خیر و ج در عربیه امم خبازی در فی خشاو فی فتح شین
معناه ایله طانی و به سمانی و مزروعانی خارج او تاردن پاک ایتکدر که خشاو کردن دیرلر
امامانی بیت آن شخ دارا که مجامع زده * کوباکه باغ صحن میکرده است خشاو
فی سکون یای محلی و ضمراء مهمله ایله بر نوع لطیف خوشبو شستو کوفه در اطراف یاغنی
آل و صافی و ساق و قمری و یغنی و ابری رنگ و اولور بوصف ملاله عربیه منشور دیدکاری
چیک اولق کرکدر اما ارباب لغتک کی خیر و منشور دیر و کی کل خطمی در دیر بو آنه دک

بو آنه دک فصل اول و یوب قالدی شمس فخری بیت همیشه تانبا سندن لاله چون کل * کل
بابونه نبود تا چو خیر و * بویتدن دخی منشور و اولق اقریدر فی خیلو فی معنی خیر و مرقوم
صیف اسفرنگی بیت کر نشان فخر بودی نام فیری * صدر مشادر و ان بخیلو باز داری
نارون * بویتدن کل خطمی فهم اولنور لغت تحریر ایدن بیجان نیجه تسخیم ایلسون فی خیر و
ضم یای تختانیله مفتوحه ده ذکر فی مرور ایدن خدو و خیر و معناسنه تو کرکد دیمکدر
فی مع الهاء * خچه فی سکون باء موحده و فتح جیم فارسیله معنی خفیه که عنقریب ذکر
اولنور انشاء الله تعالی فی بخوله فی فتح جمله قبر حق که آتش یا قه سندن و یا خود ایش
ایشلکدن الله واقع اولور و بیاند یوریمکدن ایا قله ظاهر اولور اکا تا ولی دخی دیرلر
کذا فی فرهنگ جهانگیری فی خذر نوه فی عنکبوت معناسنه یا زمشلر اما حرکتن استعار
ایتمام شلر فی خذره فی سکون ذال معجه و فتح راه مهمله ایله آتش قوخی فی خراشیدن فی
خراشیدن لفظندن امم مفعولدر طرمانش و یاره لشمس معناسنه حکیم اسدی بیت
زبس خون که هر سوی پاشید شد * زمین همچو روی خراشید شد فی خراشه فی
خراش مرقوم معناسنه در فی خرسته فی کسر و سکون سین مملتان و فتح ناء مثناة ایله
بر نوع اوزون و سیاه قورتن در صوده اولور آدمک بر عضونه یا پیشه قانی صورر اکا
سولک و زرد و زار و و دشتی و دیوچه دخی دیرلر فی خرس کباه فی براتدر کوکنه شقاقل
دیرلر اولوق آیز زیاده سودیکندن نسیمه اولشمس بعضیلر کریریدر دیرلر و بعضیلر کرقرس
بری در دیدلر اما بوسوز خلا قدریونانی زوفی و قوقانس دیرلر و برکروه زوقس بویتدن
غیریدر یونک آدی ذوایا و اغریادر دیدیلر مشیاز پلیدران دیرلر فی خرقة فی پاره کر باس
و دخی درویشانک مخصوص جامه لیدر میرنظمی بیت بحر قه کشید سر از اختلاط *
بدل کرده بادر دوغم انبساط فی خرکا ماه و خرکا ماه و خرمن ماه فی کلم اول دایره در که گاه گاه
قرک چوره سنه واقع اولور اکا برهون و برهوان و سایود و شاپورد و متاور دخی دیرلر
عربیه هاله دیدلر کایدر بعض نمخته ده خرکا ماه و خرمن ماه آسماندر دیو مسطوردر فی خره فی
یعنی خر مرقوم که هر هره دخی دیرلر طومان معناسنه میرنظمی بیت سراسر زمین را
خره میکرقت * شله روی خورشید چون نیره زفت فی خریده فی صیغه مفعولدر
صا تون الشمس باز دکان بیتمده متاعه دیرلر و دخی بر معناسی محجوبه و صاحبیه حیاطا توندر
نتکم میرنظمی بیت شد از کار جهان دامن کشید * که بود آن پار ساختون خریده *
فی خساره فی فتح سین و راه مملتان ایله باغ و بوستان و مزروعانی خارج او تدن پاک
ایتمکه دیرلر کذا فی شرفنامه فی خشت پخته فی شش کریم که کریمید اولور کاهی تخفیف
ناه مثنائی خذف ایدوب فی خشپخته فی دیرلر کذا فی المجمع فی خشقه فی سکون شین
معجه و تاء موقوف و فتح جمله اول پان در که قفتان و کو ملاق قولتغه دیکرلر میوماره بیت
بیجای خشقه کر مشک نافه برد وزی * هم ایچ کم نشود بوی مشک از بغلت فی خشته فی
سکون شین معجه و فتح تاء مثناة ایله مفلح بی برک و نوافتح خاه معجه ایله دخی مرویدر
فی خشینه فی کسر شین معجه و سکون یای تختانی و فتح نوله خشین مرقوم معناسنه در

و خطه في طاه مشرذة ايله سنور والكه يعني برحكو متلاك برخواجه سلمان نيت داراي
 عهد شاه اوينس آنكه ميكشد * از تيغ كرد خطه دين آهني حصار * ودخی معمارك
 ديوار بناسند چكد كاري ابيه ديرل خطه عريدر كه تركيه الكه و جفتايد چول ديرل ملكت
 معناسته في خفيجه في سكون فاو فتح جيم فارسيله اوج معنياه كلور اول بمعنى سبيكه كه
 زروسم اريدوب دموردن اولوق كي قالب ايچنه دوكرل چيوق كي اولور كا منفسه
 و شوشه و شوشه دخی ديرل استاد عنصري بيت خدا يكانا مشب نشاط سازيد انك
 پدش زامن بودست و مادر از بحرست * بصورت شجری زر خفيجه اورا برک * كه از عقيق
 و زيا قوت بار آن شجرست * و استاد فرخی در صفت تذروي بيت چوزر خفيجه همه
 پشت و پرش آتش رنگ * جو نخل بسته همه سينه دائره اشكال * ثانی زلف
 و كا كدن بر قاج قل برره جمع او اوب دلبرانك يوزي اوزرينه دو شراكاده خفيجه ديرل
 استاد ليبي بيت آن خفيجه مشك زير دلبر * كردست مرا بگرفقار * ثالث اغاجك
 غابت طوغري و موزون تمش دالنه ديرل كه كا چيجه دخی دينلور في خلاشه في مفتوحه ده
 ذكری مرور ایدن علت معناسته در كسره ايله ده استعمال اولند و غن نقل ابشار ميرنظمی
 بيت هر كرانيست دیده اذعان * او نياید خلاشه درمان في خله في بوزن كه مفتوحه ده
 بر قاج معنياه ذكر اولندی اما بونه آنجق بمعنى كم شده مرویدر في خنيده في كسرونون
 و سكون ياي تحتاييله فرهنگ جهانكيريده بمعنى مكيد مصدری خنیدن كلور مكیدن
 معناسته شرف شفرويه بيت كه از باغ تولاله ميچنيدم * كه از لعل تو سكر ميچنيدم *
 في خويسه في بوزن نويسه مباحنه و مناقشه معناسته در پيرهرات خواجه عبد الله
 انصاري طبقاته يازركه * ابو عبد الله خفيف رابا موسی عمران جیرفتی خويسه افتاده
 بود نامه فرستاد بوی باي مقام جیرفت كه من در شيراز هزار مرید دارم كه از هر يكي هزار دينار
 خوام شب را زما في نخواهند موسی عمران جواب باز فرستاده كه من در جیرفت هزار دشمن
 دارم كه هر كه بر من دشت يابد مرا تاشد درنكي نهد و زنك ندارد صوفي منم با تو في خويله في
 و او معدوله ايله بوزن پيله معنى ايله و احق في خنيده في ياي تحتاييله بوزن دیده خفته
 و خنيده معناسته كه خنيده دخی دينلور فتحه ايله ابو شكور بيت الاناماه نوخيله كانست
 الا تا چون سپر با شدم نو في خيره في ياي تحتاني و فتح راه مهمله ايله بوزن شيره يدي
 معنياه كلور اول سترك و بلوج معناسته حكيم فردوسی بيت همه پيش من پوي پوي
 آمدند * چنان خيره و جنگجوی آمدند * ثانی متعير و فرومانك شيخ سعدی بيت
 ملك در سخن گفتن خيره ماند * سرودست فرماندهي بر قشاند * ثالث هرزه و بي سبب
 حكيم انوري بيت هر كه تواند كه فرشته شود * خيره چرا باشد و ديو و ستور * رابع معنى
 يهوده كمال اسمعيل بيت دست سخن ز دامن مدح تو كوته است * خيره چرا در از كنم قيل
 و قال چيست * خامس فرهنگ ميرزاده بمعنى شكفت و آشكار و بسيار شوخ دیده سادس
 مجمع الفرسده بمعنى تاريك صابع وجود آدمي ده عضو او يوشق اولاق و كوز قاشق
 معناسته خواجه سلمان بيت بياض دیده تركس نكر تعالى الله * كه خيره كشت در و دیده

دیده اولو الابصار في خيزنه في سكون ياي تحتاني و نون و فتح زاه معجه و دال مهمله ايله
 اطفال ايام شتاده تخته دن يا پوب اوزرينه اوتروب بوز اوزرنه قيار تركيده قزاق عربيه
 زحلوقه ديرل في خيسته في سكون ياي تحتاني و سين مهمله و فتح تاه مشاة ايله مفتوحه ده
 ذكری مرور ایدن خسته معناليه مترادف در مريض معنا سندن ماعدا ميوه چكردي
 و غيری في خيسته في سكون ياي تحتاني و فتح سين مهمله ايله پلاس و جامه كه نه معناسته
 ميرنظمی بيت بدید آمد از ره يكي پيش شاه * برش جامه خيسته بر سر كلاه في خيكمچه
 سكون ياي تحتاني و كاف فارسی و جيم تصغير ايله كوچك طلوم ديمك اولور اكثر اغلاق و آهو
 بره دري سندن ايدرل في مع الياء تحتاني * خري في كسر راه مهمله ايله اوج معنياه كلور اول
 صاري رنگ بر چيكد راورته سنده سيامي او اور كا خيري و هميشه بهار دخی ديرل ابن بيت
 رونق و زيب دكر دارد كنون طرف چمن * از خري و خطمی ريحان و شاخ ياشمن * ثانی نخس
 و شوم و نامبارك معناسته حكيم ناصر خسرو بيت باز همايون چون چفدك كشته خري
 چفدك شوم و خري باز همايون شد * ثالث الوان معناسته كلور نه او اورسه في خلافي
 خلافيات ديرل بر علم اصمندر كذا في شرفنامه في خلال ما مونی في برخوشوي اوتدر
 طوب اولور قوريد قلل خلال كي استعمال ايدرل عربيه از خرد ديرل و كوم دخی دينلور في خوي
 كسر و ايله معنى آب دهان خيودخی ديرل كذا في فرهنگ جهانكيري و ياي مجهول ايله سر پناه
 معناسته كه كلاه خود ديرل في خيره راي في بد تدبير يعنى پرامر تدبير ايديجي و فكر و راه
 خطا ايمكه ديرل حكيم فردوسی بيت كه باشي تو اي ناكس و خيره راي * كه عهد برزگان
 در آري بجای في خيري في سكون ياي تحتاني و كسر راه مهمله ايله اوج معنياه كلور اول
 بز نوع صاري رنگ چيكد راورته سنده سيامي اولور هميشه بهار دخی ديرل عربيه عصفر
 ديدكريد حضرت مولا نادر س سره * قطعه * بسوی باغ حقایق دمی كذاری كن *
 مسافران عدم بين بدیده بينا * بين بسوسن و ريحان و خيري و خطمی * بين بياشمن زرد
 و لاله چرا * مجمع الفرسده معنى خيرو واقعدر خواجه سلمان بيت اعتدال نومهار كشتنت
 در مهر جان * ميدماند خيري از خار اوكليرك از خشك * راقم الحروف خيرو و خيري نمقوله
 چك اولد و غن كثرت اختلاف و ايتدن نصيح ايدم مدم ثانی فرهنگ جهانكيريده ايوان
 معناسته منقول در حكيم انوري بيت من ز خيري بتاخانه شوم * كه نه من لنكم و نه ره دورست
 ثالث رنگ سرخه ديرل مختاري بيت بادر الحلي كني زان اشهب شيد بزرنگ * خاك را خيري كني
 زان پريان سبز كار * وله در صفت شمشير بيت زمين خيري لباس آيد و خيري سبب
 كرد * اگر آن حله الحلي كند در حرب عريانك في خي في خيك مر قومدن ترخيم او انش
 لفظ در طلوم معناسته ابو شكور بيت مي خورم تا چونار بشكافم * مي خورم تا چون
 بيا ما هم * بومعنايه شمس خري بيت بخشت دشمن سرور نكردد * نباشد قوتی بر باد
 نخي را * بومعنايه مظفری * رباعي * بكشای بشادی و فرخی * ای جان جهان آستين نخي
 كامر و ز بشادی فرار سیدی * تاج الشعرا خواجه فرخی في باب الخاء المضمومه مع الالف *
 خداي حضرت جناب باری تعالی عز اسمه دينلور اگر چه معنای لغوی بي صاحب ديمك در

و مالك معنای ده کاور لکن لفظ آخر ایله ترکیب اولور مثلاً خانه خدا و ده خدا و کد خدا کی
یا لکن خدا دینا سه الله تعالی جل شانہ دن غیر یه دینار اذیرا اصلند خود آی ای دی
معنای قائم بذاته اولور ترکیبی کند و کاهی دیمک اولور تافظ خفت بولاق ایچون وادی
حذف اولنوب خایه خمه استباغله حرکت ویریاوب خدا دیدلر اما بو ترکیب اولیوب لفظ
مفرد اولنجه صاحب معنای اولور مثلاً عرب صاحب فضه دیر عجم سیم خدا دیر ترکیب
اسی دیر تکیم بویته واقعدر بیت هم سیم خدا هم قوی پشت * خلقی سوی او کشیده
انکشت * و صاحب قریه یه ده خدا دیر لر مثالی مشاعر بیت هر که از دست رنج خویش بره
بهر از نان ده خدا بره * و صاحب البلاده کشور خدا دیر لر مثالی حکیم فردوسی بیت
بدرگاه تو سر نه بر زمین * نه من جمله کشور خدایان چین * و صاحب البیت خانه خدا
دیر لر شیخ سعدی بیت خانه خدای کدور برج کبوتران * بکشای یا بکشی که بمریم
در قفس * و او ده اولو اولان آدمه کد خدا دیر لر کد کاف عربیله خانه معنای ده
تحریف عوام و کثرت استعمال انام ایله دال تایه ابدال اولنوب کتید ایدلر و حرمان عورتانک
اولو سنه کد با نو دیر لر بویته اکیسنده واقع اولمشد بیت زنان داشتی رای زن در سرای
بکد با نوبی فارغ از کد خدای * جناب الله جل شانہ حضرتنه عجمک خدا دید و کنک
معنای لفظ مفرد اولدوغی حاله عربیله اولان رب معنای سید چغتای کسرتاء مثلاً
ایله تیمکری دیر لر رومله تکریم فتح تایله تعبیر ایدر لر اصلی چغتایی در که ترکی لسان انلار کدر
انجق رومله استعمال اولنان عبارت اول لساندن تراش و پرداخت اولمشد لر * خرد ها
سکون را و فتح دال مهملتین ایله کسورات اعداد در اصلی خرد کوچکدر و ها والف ادات
جمد خردک یا لکن استعمالند کاهی هاء علامت کتدوب خرده دیر لر و کاهی ثقلت کتابت
و تافظ دن صیانت ایچون حذف ایدوب خرده ها دیر لر فتح دال ایله ابوالمعانی بیت
تن خبث مدور اچو پاره کرده تیغ * فتاده است در آنجا چو خرد های ادم * خرما
معروف میوه در اما اصحی میوه نوعندن دکل غدا جنسندن در زیر امکه و مدینه و بحار
و مصر و بلاد عراق کد بغداد و بصره جانلر دیر خرما یی باغ ایله بشورب آنکه تعیش ایدر لر
ختی دوابه علف ایدر لر اغاچی لطیف و غایت موزون او اور شعرلر اندک استعان طریقیله
ایراد ایدر لر میرنظمی بیت قد او سر و یا خود نخل خرما * کدر ویریه باغ حسن تنها
* خشکقا * سکون شین معجه و کاف موقوف و فتح فایله و بعض نسخه ده کاف عربی سنک
فتحه سیله مرویدر مایه سزائمک که عربیله فطیر دیر لر کد فی الجمع بومعانی مؤید میرنظمی
بیت کنی بهر شکم قدر تراست * شکر پوره نباشد خشک فاهست * خشکمانا * سکون
شین معجه و کاف موقوف و فتح میم و نونله طعمدن صکره تسکین حرارت معنی ایچون استعمال
اولنان باز د نسنه لره دیر لر هر نه اولور سه * خلو لیا * خم لام اول و کسرتائیه ایکی
معنایه در اول نسنه یه دیر لر که هر کیم استرسه آن فی تصرف ایده کسنه مانع اولیه اسم عامدر
هر نه اولور سه اولسون کدانی الجمع ثانی یعنی بی شرم و بی حیا کدانی فرمک جهانگیری
و شرفنامه ده دیوانه مشرب معنای ده که عربیله ما خولیا و ما یغولیا دید کار دیر * خشکقا

۳۹۲ * خشکقا * سکون نون و فتح شین معجه ایله مبارک و فرخ معنای ده که خشکقا دخی دیر لر
کدانی قرعک جهانگیری و معنایه ابوالمعانی بیت سال فرخ ماه خنشار و زخرم آمد *
فصل کل زم شراب و یار همد آمد * خنیا * سکون نون و فتح یای تحتانی ایله سرود
معنای ده کدابر لایحیه خنیا کرد دیر لر عبید زاکانی بیت در زم تو کد جمع شاهان عالمست
ناهمد دستیار خنیا کران کند * خواجه سرا * خادم که پادشاه و وزرا و کبار سر ایدر لر
حرم خدمتند و عورات ضبطنه مخصوص اولدوغنه بناء خواجه سرا دیر لر مولانا ماتی
بیت ز خواجه سرایان گروه دکر * بهر یک ازیشان شکوه دکر * خوا * اولمقدار
طعامه دیر لر که بر کون کفایت ایله اکا آشام دخی دیر لر عربیله قوت یوم معنای ده در
* خوب کلا * ادویه دن برنجم آیدر خوب کلان دخی دیر لر کدانی قرعک جهانگیری
* خود را * ایکی معنایه کدور اول خود که اشارت ذات معلومدر و راعلامت مفعولدر
کندویه دیمک اولور ثانی را ایدن اختصار اولمشد رکند و تدبیر یله ایش ایدنه دیر لر ایکی
معنایه ترتیب اوزن میرنظمی بیت از ره راست رو بکو خود را * که نباشد در و اشندن خود را
* خود ستا * ستاستایش لفظندن اسم فاعلدر کندن مدح و تعریف اید بی دیمکدر
لغت اول ایله بونک مثالی ابوالمعانی بیت بکدر آن نادان خود را میبکد * از کل جهل ظاهر
خود ستا * خود نما * و او معدوله ایله و او ثابتله ده جایز در کندن کوسری خود
قروش معنای ده اولور مشکلا تده متکبر و معجب معنای ده مسطور در لغت اول ایله
بونک مثالی میرنظمی بیت صرف جهلست آنکه باشد خود ستا * هر که دارد عقل نبود
خود نما * خور * اطهار و اولیه خوارند معنای ده کول دیمکدر بسیار خوار دخی دیر لر
میرنظمی بیت همجو کا و خوش علف بود و خورا * هر چه باشد خور دنی دارد دوا *
* خور صلا * کیدار معنای ده که ذخیره حفظ اولنه جق موضع ممکن معنای ده کن
حرکتی اشعار اولنما مشد لر * خوشا * نه کوزل و ایو معنای ده عربیله طوبی معنای ده
منقولدر حکیم رکنای بیت خوشانکامه * عشق مجازی * خوشانکام عشق و عشقه بازی
* خوفای قوت معنای ده نعمه الله نقلیدر * خونها * عربیله دیت دیدکاری معنای ده
مقتولک آلان قانی بهاسنه دیر لر کل بخندی بیت چوبدست خویش تیغ زنی دمی ره کن
که ز ساعت بکیرم بظان خونهارا * مولانا عبدالله عاتقی بیت شنا کفت بر کاد و استادشان
نه مرهم بها خونها دشان * مع الباء الموحده * خب * یعنی خم یعنی کوب کدانی
نعمه الله خب و خنب دخی دیر لر * خلب * سکون لامله سرمه که عربیله کل دیر لر ضم
کافله و عربیله فتح لام مشدده ایله یغمور سز شمشک معنای ده لواحد من الشعر بیت
کل الذی راموا نوالک امطروا * ما کان برقلک خلبا الامی * خب * سکون میله کوب
معنای ده در * خب * سکون نونله بود دخی کوب معنای ده میرنظمی بیت صراحی
و ساغر و خنب شراب * شود یار زندان خانه خراب * خوب * کوزل دیمکدر عربیله کی
حسن معنای ده بعض محکم ترکیب ایدوب خور و خوب صورت دیر لر * خوراب *
و اوچه ول و فتح راه مهمله ایکی معنایه کدور اول چرکاب که کار زرده اقا دانی صوبندی که

هما نگاه خرداد شد پیش او * ثانی سنه شمسیه نك او چنخی آبی نك آدیدر که نیر اعظمك برج
 جوزاده اولدوغی ایامدر روم اسانته ایاردیر لر صوك بهار آبی در سیف اسفرنکی بیت
 بروج نامنه نقش بهاری بندد * نسیم خلاق تودر کارخانه خرداد * ثالث هر ماه شمسی نك
 التبحی کونی اسمیدر قاعده فارسیان بودر که هر آیک اسمی که کون اسمنه مطابق کله اول کون
 هید جشن ایدر لر بوجشنه جشن خرداد دیر لر رابع بریوک آتشکده نك نامیدر امیر معزی
 بیت آهن پولاد با عزمت ندارد محکمی * آتش خرداد با خشت ندارد التهابی خرسند
 سکون را ونون و فتح سین مهملتن ایله قانع و قناعت معنا سنه ده کاور میرنظمی بیت
 افزودر خوش بد بک ام نور * خرسند نیم نظاره ازدور و خرسند بی سکون راء مهمله و فتح
 شین معجه ایله آفتاب دیمکدر زبان پهلویده کدانی الجمع فرهنگ جهانگیریده اسماء آفتابین
 بر اسمدر حکیم روحانی بیت کشته از فیض تابش خرسند * کوه در سبز و بوم و بر آباد *
 و خرسند بی کونش معنا سنه لفظ مرکبدر خرا یله شیددن خراصلنده خون ایدی
 عندالترکیب هاساقت اولمشدر و و اوک حذقی ده واثباتی ده جایزدر خون لغت پهلویده
 نور دیمکدر هکذا قال علامه الشیرازی فی شرح حکمه الاشراقیه و شیددخی پهلویدر
 کونش معنا سنه ایکی ترکیب ایدوب خور شیدد و خرسند دیدیلر و کاه اولور یا اکثر خور
 و خردخی کونش معنا سنه استعمال اولنور و کاه اولور که شیددک یایی حذقی ایدوب
 خرسند دیر لر کسره ایله اکتفا ایدر لر تنکم بوییتده واقعدر بیت طرفه که چون تابش خرسند
 نهان * کشت پراز قطره خون آسمان و خشک آرد بی لفظ مرکبدر خشک ایله آرددن
 معنای ترکیب قوری اون دیمک اولور خشکار دخی دیر لر و خرسند بی سکون شین معجه
 و فتح و نله معنی خشنود یعنی راضی حکیم اسدی بیت چو خشنود بود خوب کاری کند *
 جو خشم آیدش بر دیاری کند و خشنود بی راضی دیمکدر میرنظمی بیت چو آد و زاریم
 پروای او بود * بیک نظار دل را کرد خشنود و خنود بی خم تون و و او معروفه تبلیذ
 یعنی کوچک یوک که اوزینه بملک قابل اوله و خنید بی کسرنوله یعنی پسند یعنی بکنک که
 خنیددخی دیر لر کدانی فرهنگ جهانگیری و خود بی و او معروفه بوزن بود و سود تو غلغه
 دید کلری دمور کلامه جنکه کیرلر سر پناه دخی دیر لر مولانا هاتنی بیت پلان قرعه جنک
 انداختند * سروتن زخود و زره ساختند * و او معدوله ایله بوزن سد خویش کی
 کند و دیمکدر عربیه هو دیر لر و خود پسند بی کندونی بکنش کسنه یه دیر لر کال بخندی
 بیت باد خود را کرد ماندی کل از باد هوا * کفت در رویش صبا این خود پسندی تابکی
 و خورد بی و او معدوله ایله کرد و مرد و زنده خوردن لفظن فعل ماضی در و بر معنا سنه
 راست کلمه عربیه مصادفه معنا سنه شیخ عطار در منطق الطیر بیت خورد عیاری بدان
 دلمسته باز * برو ناقش بردود مستش بسته باز * ولایق معنا سنه ده کاور در خورد دیر لر
 و خورد مرد بی و او معدوله ایله ریزه ریزه معنا سنه در تاج المصادره ترجمه نکسر
 خورد مرد شکستن در و خورد شید بی خور ایله شیددن مرکب اسمدر که خور و شید و مهر
 و آفتاب و خور زبان پهلویده نور و شید کونشدر علم هیات کتابلرنده مذکوردر که جرم

۳۹۴ به ارض مقداریدر کیفیت احوالی ماه لغتی زیانده ذکر و تفصیل
 پیده شمس و تیر اعظم دخی دیر لر چغتا یده قویاش دیر لر
 ده مرزیدر ماه شمسی نك اون ابکنی کونی اسمیدر بی خور یاد
 ی تحتانیله ایکی معنایه در اول رعایا و روستای مقوله سی
 ل معنا سنه ابوالمعانی بیت چو وضع خوب زنا زک طبعیتان
 ز طبع خور یادان و خوشاد بی و او مجهول و فتح شین معجه
 سار و مسر خارج اولردن پاک ابلکه دیر لر کدانی الحمودی
 بی سوز و خوش کادی و مدح و تواضع معنا سنه خواجه
 نطق کرد با سروسهی * لطف طبعیت را خوش آمده در دورا
 شین معجه ایله یعنی خشک شد و خشک کرد معنا سنه کدانی
 خواهد در دیوان سوزنی ده چوق و اقعدر بی خویده بی
 مفتوحه ده و مکسور ده ذکر مرور ایدن خویده یعنی
 و ایله ضبط اولمشدر و خوی خورد بی و اوین معدولتن ایله
 مع الراء المومله * خنار بی فتح تا مشناه ایله باغ و بوستان
 پاک ابلکه دیر لر ابوالمعانی بیت خطر ویش را کند تازه
 خار و خمس کویاکه میگرد خنار بی خنبر بی فتح تا مشناه
 و فتح سبله اول مفلس و جبری یه دیر لر که مال و غنادن دم
 من فخری بیت بردست تو بحر چند لافد * ولی عقل دانده
 بی و سکون یای تحتانیله خوب و زیما معنا سنه حکیم فردوسی
 برین روز کار * بخسته نبود اختر سز یار * بشاه جهان
 ن نباشد بخیر * وله ایضا بیت یکی نامه بنو ست خوب
 بر و خد اور بی فتح دال مهمله و و او ایله یعنی پادشاه خداوند
 زمین بوسه داد * دعا کرد و سر جای خدمت نهاد *
 معنی دار و کاف فارسیله ده معنی دارد رایش صاحبی
 لمین جهان و خاقان خواقن زمان سلاله آل عثمان
 رلدوران و انقراض الزمان حضرت آینه خنکار دینلر و کی
 حب اوید در معطد اختصار اولمشدر استعمالند نوع ثقلت او لغین خفت تعبیر اختیار
 اولمشدر بی خرده کیر بی سوزده اکسک طوتی و آدمک سقط و نقصان طوتانه دیر لر
 خواجه حافظ بیت پروای زاهد و بردر دشان خرده مکیر * که ندارند جز این تحفه پاروی
 الیست بی خسری فتح سین مهمله ایله و خم ایله ده جایزدر قاین اتا معنا سنه شمس فخری
 * رباعی * ای کرده افاضل از ایادی تو پر * از نعمت و زراست و خروکار و و شتر *
 بدخوار حال چه باشد که کنون * عفریت زش باشد و ابایس خسر * فتح سین مهمله
 ایله حکیم فردوسی بیت بکوه ریدان روز نك آورم * که پیش خسره مدیه جنک آورم *

هما نگاه خرداد شد پیش او * ثانی سنه شمسیمه نك او چنجهی آبی نك آیدر که نیراد طه نك برج
 جوزاده اولدوغی ایامدر روم اساتید ایا در ا صه نك مباد آبی در سبف اسفرتکی بیت
 بروج نامنه نقش بهاری بندد * نسیم خلق
 انجی کونی اسمیدر قعدۀ فارسیان بودر که
 همد جشن ایدر لر بوجشنه جشن خرداد دیر
 بنیت آهن پولاد با عزمت ندارد حکمی * آتش
 سکون را ونون و فتح سین مهملین ایله قانع
 افزود رخس بد به ام نور * خرسند نیم نظ
 مشین معجه ایله آفتاب دیمکدر زبان پهلوی ده کا
 بر اسمدر حکیم روحانی بیت کشته از فیض تا
 خرسند بی کونش معناسنه افط مرک
 عند التركیب ها ساقط اولمشد و و اوک حذ
 نور دیمکدر هکذا قال علامه الشیرازی فی
 کونش معناسنه ایکی ترکیب ایدوب خورد
 و خوردنی کونش معناسنه استعمال اولنور
 خرسند دیر لر کسر ایله اکتفا ایدر لر تکم بویند
 نهان * کشت پراز قطره خون آسمان بی خشت
 معنای ترکیب قوری اون دیمک او اور خشکا
 و فتح نوله یعنی خشنود یعنی رانی حکیم اسدی
 چو خشم آیدش بردیاری کند بی خشنود بی
 پروای او بود * بیك نظان دل را کرد خشن
 یعنی کوچك بوك که اوزرینه بنمک قابل اوله بی
 خنید دخی دیر لر کذا فی فرهنگ جهانگیری بی
 دید کوری دمور کلاه که جنگ که کیر سر پناه د
 انداختند * سروتن زخود و زره ساختند
 کند و دیمکدر عربیه هو دیر لر بی خود پسند بی
 بیت باد خود را کردماندی کل از باد هوا * کف
 خورد بی و او معدوله ایله کرد و مرد و زند
 راست کیک عربیه مصادفه معناسنه شیخ عطار در منطق الطیر بیت خورد عیاری بدان
 دلمسته باز * بروش نقش بر دود مستش بسته باز * ولایق معناسنه ده کاور در خورد دیر لر
 خورد مرد بی و او معدوله ایله ریزه ریزه معناسنه در تاج المصاادرده ترجمه نکسر
 خورد مرد شکستن در بی خوردشید بی خورد ایله شیددن مرکب اسمدر که خورد و شید و مهر
 و آفتاب و خورد زبان پهلویده نور و شید کونشدر علم حیات کتابلرنده مذکور در که جرم

کون
 نری
 بی
 ییت
 و فتح
 ایدن
 د *
 یدی
 و به
 ویدر
 خورد
 دوب
 رشت
 ددن
 معجه
 د *
 زاریم
 بلید
 ک که
 غلغه
 بنک
 کی
 ندی
 یکی

جرم خورد مشین یوز انش جرم کره ارض مقدار ایدر کیفیت احوالی ماه لغی ذیل ذکر و تفصیل
 اولنور انشاء الله تعالی عرییده شمس و تیراه طم دخی دیر لر چغتایده قویاش دیر لر
 بی خورد مد بی ذال معجه ایله ده مرویدر ماه شمس نك اون انجی کونی اسمیدر بی خورد یاد
 سکون و او و راه مهمله و فتح یای تحتانیله ایکی معنایه در اول رعایا و روستای مقوله سی
 ایدر متکار ثانی بی ادب و ناقابل معناسنه ابوالمعالی بیت چو وضع خوب زنا زک طیبعتان
 آید * چه لطف حسن بر آید ز طبع خور یادان بی خوشاد بی و او مجهول و فتح مشین معجه
 ایله باغ و بوستان و مزر و عاتی لزومسز خارج اولنردن پاک ابلکه دیر لر کذا فی الحمودی
 بی خوش آمد بی طبعه موافق سوز و خوش کلدی و مدح و تواضع معناسنه خواجه
 سلمان بیت سوسن آزادی خلقت کرد با سروسهی * لطف طبعیت را خوش آمد هر دورا
 آزاد کرد بی خوشید بی کسر مشین معجه ایله یعنی خشک شد و خشک کرد معناسنه کذا فی
 شرفنامه بی خود بی مختصر خواهد در دیوان سوزنی ده جوق و اقدر بی خود بی
 کسر و او سکون یای تحتانیله مفتوحه ده و مکسور ده ذکر می مرویدن خورد یعنی
 قصیل شرفنامه ده ضم خاه معجه ایله ضبط اولمشد بی خوی خورد بی و اوین معدولتین ایله
 عرچین و ترک معناسنه در بی مع الراء المهمله * خنار بی فتح تا مشناه ایله باغ و بوستان
 و مزر و عاتی خار و خاشاکدن پاک ابلکه دیر لر ابوالمعالی بیت خطر ویش را کند تازه
 تراش آن دلربا * باغ حسن از خار و خس کویا که میگرد خنار بی خنار بی فتح تا مشناه
 و سکون نون بعد باء موحده نك فتحه سیله اول مفلس و جبری به دیر لر که مال و غنادن دم
 اوروب دعوی دولتندی ایدر شمس فخری بیت بردست تو بحر چند لافد * ولی عقل دانده
 هست او خنار بی بخیر بی کسر جیم و سکون یای تحتانیله خوب و زیما معناسنه حکیم فردوسی
 * مشوی * چو چندین بر آمد برین روز کار * بخسته نبود اختر سربار * بشاه جهان
 گفت زردشت پیر * که در دین ما این نباشد بخیر * وله ایضا بیت یکی نامه بنوشت خوب
 و بخیر * مشوی نامور خسرو دین پذیر بی خداور بی فتح دال مهمله و او ایله یعنی پادشاه خداوند
 کبی میر نظمی بیت به پیش خداور زمین بوسه داد * دعا کرد و سر جای خدمت نهاد *
 بی خداوند کار بی کاف عربیله ده معنی دار و کافی فارسیله ده معنی دارد رایش صاحبی
 دیمک او اور و روم سلطان سلاطین جهان و خاقان خواقین زمان سلاله آل عثمان
 اید الله دولتهم و سلطنتهم الی آخر الدوران و انقراض الزمان حضرتان خنکار دیندوکی
 خداوند کار لفظندن اختصار اولمشد استعمالند نوع ثقلت او لغین خفت تعبیر اختیار
 اولمشد بی خرد کیر بی سوزده اکسک طوچی و آدمک سقط و نقصان طوتانه دیر لر
 خواجه حافظ بیت پروای زاهد و بردر دشان خرده مکیر * که ندارند جز این تحفه باروز
 البست بی خسر بی فتح سین مهمله ایله و ضم ایله ده جائز در قاین اتا معناسنه شمس فخری
 * رباعی * ای کرده افاضل از ایادی تو پر * از نعمت و زراست و خرو کا و و شتر *
 بدخواه ترا حال چه باشد که کنون * عفریت زش باشد و ابایم خسر * فتح سین مهمله
 ایله حکیم فردوسی بیت بکوه بدان روز نك آورم * که پیش خسر هدیه جنگ آورم *

حکیم سنایی در نعت سرور کائنات علیه افضل الصلوة بیت مفخر جمله انبیا او بود *

خسر پاک مرتضی او بود * حکیم نزاری * قهستانی بیت خسر زان بس بطمع شاد بر خاست * بکار
آرایش داماد بر خاست * خسرانگر * داماد معناسنه کو بگوید یک اولور * خسر
نم سین مهله و سکون و اوایل بوزن کسور ابکی معنایه در اول فرهنگ جهانگیر به معنی پدر زن
و پدر شوهر که خسر دخی دیر لر حکیم سنایی بیت بر کئی کرکئی بفروی خوی * از خشو
و خسور و نك بیوی * ثانی معنی در آمد و خسودن و خسور دن یعنی در کردن * خشار
فتح شین معجه ایل به معنی خشت یعنی کریم کذافی فرهنگ جهانگیری * خشک آزار و خشک
افزار و خشک اوزار * کلمه بسکون الشین المعجه و کاف الموقوف آلات حوای طعمام نخود
و مرجمک و سبزوات و مهارات کبی زبان فارسیه حرف با و فا و او میا نلرنده تبادل و توانی
اولغله جمله بر معنایه استعمال اولنور * خشک آخر * یعنی سال خط کذافی شرفنامه
بو معنایه اصطلاحی اولی کر کرد و الا ترکیبیدن معنای مزبور استنباط اولنر حکیم خاقانی
بیت ز خشک آخر خذلان پرست خاقانی * که در ریاض محمد چرید کشت رضا * خشکار
سکون شین معجه و فتح کافله خشک آرد مرقوم معناسنه در انامش و ایری دو گلش آوندن
بشن آتمکه دیر لر حکیم خاقانی بیت برین نان دیزها منکر که شب دارد برین سفره * که
از دیو زه عیست خشکاری در انباش * ثانی معنی خاکینه مرقوم * خشکمار * سکون
شین معجه و فتح کاف و میله بر نسته نك غور و نه پنه ایر شجیه دك تفتیش ایلک استفسار
بلیغ و استقصا معناسنه استاد رودکی بیت از فراوانی که خشکمار کرد * زان نهان
مر مرد را بیدار کرد * و حساب ایتک معناسنه شمس خزی بیت خدا یکان سلاطین که
ر وز کار ندید * نظیرش ارچه بسی جست و کرد خشکمار * و دخی بر بلند که تشنکی
عارض اولوب هر نقد در صوایح رسه دیان اولیموب قارنی شیشر هر یله استسقا دیر لر
کذافی شرفنامه اما مجودیده * خشکمار * کسر همزه ایله معنای مرقومه مرویدر
* خشکسار * سکون شین معجه و کاف موقوف و فتح سین مهله ایله اولیره دیر لر که
صودن بعید اولوب یغور یغمامش اوله لفظ مرکبدر خشکله سار دن سارک بو محله
معناسی ترکیه استعمال اولنان لقی معناسنه قور یاق دیک اولور نسبت و اضافت
معناسنه چشمه سار و کوهسار کبی شیخ نظامی بیت بهر خشکساری که خسرور سید *

بیاری باران کیا برد مید * خشک سرف * سکون شین معجه و کاف موقوفه دیوانه معناسنه دز
بعض نهجه ده دیوانه مزاج و تند خود رسودانک وجوده استیلاسی سببی ایله بیوست
عارض اولوب حالات مرقومه بی موجب اولغله در میر نظمی بیت خدمت مشاهان نشاید
بی هنر * علت سرسام دارد خشکسار * خشکمار * سکون شین معجه و کاف موقوف
و فتح میله بر او تر ترکیده دوترق دیر لر * خشکسار * فتح شین معجه و سین مهله و سکون
نوله بر نوع آورد کدر ترکیه اکاسونه دیر لر کذافی صیدنه ابی ریحان و علیه الاعتماد *

* خفار * فتح فایله معنی مزد بزرگه یعنی دلیل و برهه و برهان اجرت ابوالاعانی بیت
آه و زارم شد دلیل کوی یار * عاشقان دارند آن رهبر خفار * خمار * خطا و ختن

۳۹۰ و ختن ملکنه تابع بر شهر امید و خور و لری غایت چوق اولور استاد فرخی بیت تو بار خدای
همه خوبان خمار * و ز عشق تو هر روز مرا تازه خمار یست * عربیه اول ملالت و کدورت که
کیفیت شرابند صکره عارض اولور مرقوم بیت ابکیسی ده واقع اولمشدر مولانا شیخ محمد ظهیری
بیت صداع خمار می هستم * کند کره خانه مستم * خنبور * سکون نون و خم باده
موجوده و او مجهول ایله ابکی معنایه در اول قیامت معناسنه ثانی معنی مزاج جمع الفرسه
باده فارسیله مرویدر نسخه میرزا ابراهیم و ادب الفضله کسرتون و فتح و اوایل منقولند
* خنیا کر * سکون نون و فتح یای تحتانی ایله ایر لایحی سرود کوی و مطرب معناسنه
خواجه سلمان بیت زهره آمد بر در پرده سرایش بار خواست * ره ندادش حاجب الازنی
خنیا کری * حکیم انوری بیت نوای طوطی و بلبل خروش عک و سار * می کند بخل
بلنهای خنیا کر * خنبور * کسرتون و سکون یای تحتانی و فتح و اوایل شرفنامه ده معنی
قیامت و مزاج معناسنه فتح خایله دخی مرویدر کما ذکر یای تحتانیله و آنک یرینه باده و
ایلده منقولدر ولغت مجودیه صراط و بر شهر آدیدر بوقولی مؤید حکیم اسدی * مثنوی
بیول خنبور که چون تیغ نیز * کذارست و هم نام و هم رستخیز * بجای کزین رزمگاه
استوار * باب و علف راه نزدیک خوار * خوار * و او معدوله ایله بر قاج معنایه کاور
ذلیل که ضد عزیز و آسان و شوخ و اندک او خوارند معنایه دخی شهرری حوالیه سند
برالکله آدیدر اضافتله خواری دیر لر شهنامه ده چوق محله مذکور در و عربیه فتح و اوایل
آواز کاوه دیر لر قرآن عظیم * بجلا جسد اله خوار * وارد اولمشدر * خوار تار * و او معدوله
و سکون ره امهله و فتح تاء مثناة ایله کله صالح اولان نسته زه دیر لر بغدادی و غیره کذافی المجمع
* خوار کار * و او معدوله و سکون راه مهله و فتح کاف ایله ستمکار و مستهزی و آدم خورد یعنی
معناسنه استاد منوچهری بیت تو خوار کار ترکی من برد بار عاشق * زشتست خوار کاری
خوبست برد باری * خود دار * و او مجهول و سکون دال اول و فتح ثانیله اهل قناعت اولان
آدمه دیر لر میر نظمی بیت مشو با حرص دنیا خوار باشی * خرد داری اگر خود دار باشی
* خور * خوار مرقوم معناسنه در که وای رسمی و الی ثابتدر بونک الی محذوف و وای
ثابتدر بر قاج معنایه کاور لایق معناسنه که در خورد دخی دیر لر و آفتاب معناسنه در که
خور شیب دخی دیر لر و جانب مشرق و بمعنی شریک و خوردن لفظند صیغه امر و وصف
ترکینی اولور و مشهور شمسیه نك اون برخی کوفی امید و بهرام کورک مشهور کوشکیدر که
قهر خوردنق دیر لر بواکی معنایله آفتاب و صیغه امر معنایه مسعود سعد سلمان بیت
روز خورست ای بد ورخ همچو خور * یافت خور از چرخ فلک باده خور * و لایق و شریک
و ذلیل و مشرق معنایه ابوالاعانی بیت بکن بوصل تو خور زان شدم ز عشقت خود *

شنبست مطلع خور گر ترا شود مه خور * و بمعنی خوردنده و بمعنی خوردنی و مزه معناسنه
دخی رسیده نظر در * خوار * فتح و اوایل بوزن سوار بر ملک امید در حضرت ادریسین
علی نبینا و علیه السلام فرزندی انده مد فوندر * خور دبار * سکون و او و او دال
مهملتین ایله میوه و ما کولات یوکی بار خوردنی تقدیرنده مضاف ایله تقدیم اولمشدر

و معنای مرقومك خلاقی معنی اكله صالح اولیان نسنه بی طعام برینه کتون لر بی خون اردشیر
 ذکری مرور این خره اردشیر معناسنه که برانکه آیدر انده اردشیر عمارت ابلشدر حکیم
 فردوسی بیت یکی نام او خون اردشیر * که کردد زیادهش جوان و دبیر بی خوزر بی
 و او مجبول و فتح زاه معجه ایلله بر اغاج آیدر بی خوشخور بی سکون و اووشن و فتح
 خاه معجین ایلله میخوش یعنی اطعمه ده و اشربه و میوه لوده بر مقدار اسکیشلیکی اولانه
 دیر لر بی خوشکوار بی سکون شین و ضم کاف فارسی و فتح و اوایلله کوار کواریدن لفظندن
 اسم فاعل اولور معنای ترکیب اینو سکیمی یعنی نیزه ضم اولور نسنه اطعمه و اشربه نك لطیف
 و سرع الهضم و تناول لذت و لطافت اولانه دیر لر ابو المعانی بیت بده ساقی آن باده
 خوشکوار * که ایام میشت و فصل بهار * بویتکه لغت مقدم دخی مذکور در وله بیت
 چو بانقل خوشخوار و یار نکو * می خوشکوار از کف خوبرو بی خوشنظر بی سکون و او
 و شین و فتح نون و ظاء معجه ایلله لعل رنگ بر کادر و زرد و سبیدی دخی اولور هندوستانه
 رهن تاتاری دیر لر کذافی شرفنامه و نسخه میرزا ابراهیم لاله خطاییدر خواجوا و روضه الابرار
 بیت باز کسا ز کس مازاغ را * آب ببر خوشنظر باغ را بی خوشکاف عربیله مختصر
 خوشکیر و کبریده خوی * یعنی الفت و عادت معناسنه صیغه امر و اسم فاعل دخی اولور
 بی خون کبوتر بی یعنی شراب خواجه سلمان بیت درخت شدم طاوس و غنچه شد
 بر طوطی * ز حلق بلبله باید کشاد خون کبوتر بی خوانسا لاری و او معدوله و سکون نون و فتح
 سین مهمله ایلله چاشنکیر سلاطین و وزیرایه دیر لر بی خوانکر بی و او معدوله و سکون نون
 و فتح کاف فارسیله آشنی طباح معناسنه خوان سفره معناسنه اولدقه چاشنکیر و مزه کیر
 معناسنه اولور بی خهر بی سکون مایله وطن و مسکن و چایکاه معناسنه استاد فرزنی بیت
 چون ره باشم و باشم بی خانه و خهر * چون بشهر آیم و باشم به بسیجیدن راه بی مع الزاه
 المعجه * خشک مغز بی خشک سرمر قوم معناسنه کذافی المجمع بی خودیسوز بی و او
 معروف و کسر دال مهمله و سکون یای تحتانی ایلله آذربایجانده بر آتشکده آیدر کذافی
 المجمع شیخ نظامی از اسکندر نامه بیت دران شهر بود آتش سنک بست * که خوانده
 خودیسوز آذر پرست بی خوردی بی آشنی طباح معناسنه معنای ترکیب يك بشوری
 دیمک اولور بی خوز بی بر ولایت اسمیدر که شوشتر آنک اعظم شهری در اول ولایت بی نظیر
 شکر حاصل اولور حکیم انوری بیت آنکه از تجویف مالی ساقی احسان او * جام که خوزی نه
 بردستها که عسکری * آکا خوزستان دخی دیر لر کذافی المجمع بی خوشنوازی و او معروف
 و سکون شین معجه و ضم نونله ایکی معنایه کاور اول نام والی شهر دیالکله که بر شهر عظیمدر
 ثانی استاد مطرب که نواختن ساز چالقی معناسنه مصدر در نواز آندن اسم فاعل اولور
 ایوساز چالقی دیمک اولور میرنظمی بیت نواختند در بزم انواع ساز * در آنجا بدی مطرب
 خوشنوازی خولیز بی و او مجبول و کسر لامله اور قوشی که خو کیزه دخی دیر لر نعمة الله
 و حامی جواق قوشی ایلله تفسیر اینمشار بی خوز بی سکون و او معروف و نون و یای
 تحتانی و کسر راه مهمله ایلله ایکی معنایه کاور اول خون قان و ریز میخندن و وصف ترکیبی

ترکیبی اولوب قان دو کیمی دیمک اولور و ثانی جلاد معناسنه دروشعرا استعان طریقه یله غزه
 محبوبه دخی دیر لر استاد بیت آن غزه خوزیز و بان چشم محروساز بی بافته کبری در کف خور
 تیغ گرفتهست بی خویوز بی راسه که شب پرده دخی دیر لر کذافی المجمع کتاب السامی فی الاسامیه
 فتح خایله مرویدر بعض فرمکنده نکلی معناسنه منقولدر بی مع السین المهمله * خروس بی
 معروف مؤذن مسافران میرنظمی بیت نشیندند در شب چو بانک خروس * زدند مهر
 کوچ آنهمه طبل و کوس بی مع الشین المعجه * خدیش بی کسر دال و سکون یای تحتانیله
 مجمع الفرسله یعنی کدبانو یعنی اولو خاتون استاد رودکی بیت چه خوش گفت آن مرد با آن
 خدیش * مکن بد مکس کر نخواهد بخویش * و به معنی خداوند منقولدر بی خراش بی فتح
 راه مهمله ایلله دو شکون افتاده معناسنه شمس غری بیت برون فکند بجاروب لا تدر کردون
 عدوش راز در خانه جهان چو خراش * کسر خایله معنای آخره کلوز شکم ذکر اولندی
 بی خرده فروش بی چرچی که خرده وات صتار فروش فروختن لفظندن اسم فاعلدر
 بی خرکش بی ضم کافله اگر بجه دیدکاری سککدر و مخمور معناسنه ده استعمال اولور
 ایکی معنایه میرنظمی بیت چنان از باده دوشینه خرکش * نمی آید جهان در دیده خرکش
 بی خروش بی ضم راه مهمله ایلله کریه ایلله اولان فریاد و زاری و کریه سز اولان فریاده دخی
 دینلور کذافی المجمع و جمله فرمکنده جمله و کورلدی که بها در لردن محل پیکارده و دخی
 و حوش و سباعدن ظاهر اولان صدا و اهل حال کسنه لک حالت و جده فریاد لری و مستانکی
 جالنده اولان جوش و خروش مولانا محمد بدردالدین ظهوری در ساقی نامه قهیمه بیت
 بجوش خروش مناجاتیان * بکلبانک نوش خراباتیان * یعنی اول میرنظمی بیت دواشکر
 بجوش و خروش آمدند * چو در یای عمان بجوش آمدند بی خشک لفظندن
 مرخمدر یعنی کافی اسقاط اولمشدر قوری یا بس معناسنه بی خواجه تاش بی یعنی برافندی
 قوللاری و استاد معلم شاگرد لری شکم تاش لغتی زیانده ذکر می مرور ایلدی شیخ سعدی
 بیت من و تو هر دو خواجه تاشانیم * بنه بارگاه سلطانیم بی خود فروش بی خودستای
 و خودنمای کبی کند و بی مدح و تعریف ایدنه دیر لر میرنظمی بیت چو واعظ مباحثید بیوده
 جوش * بیالای کرسی مشو خود فروش بی خورش بی و او مجبول و کسر راه مهمله ایلله
 اسم مصدر در ییه جک معناسنه کمال اسمعیل بیت ای عجب شمشیر خسرو از چه سبزار نک
 شد * چون همه ساله ز خون خصمی باید خورش * عربین غداد دیر لر بی خوش بی و او
 معروفله اوج معنایه کاور اول قوری خشک معناسنه شیخ اوحدی بیت دو چشم من از عشق
 او چون ترست * لیم کر بخوشد ز غم کو بخوش * شیخ سعدی بیت غاند آب جز آب
 چشم بقیم * بخوشید سر چشمنهای قدیم * شمس غری * قطعه * اگر نبود فیض سخا
 و بخشش تو * شدی درخت امید جهانیاں همه خوش * و کرباشد عون تو در چنین
 وقتی * بر آید از همه اهل جهان فغان و خروش * ثانی یعنی خویش و خود حضرت مولانا
 قدس سره * ممط * خاموش شو خاموش شود در عشق او مدو شو * از حال خود بیخوش
 شو باز آفر فکر ما مضی * کمال اسمعیل در مرثیه * قطعه * از خروش و شغب و ناله چرا

خاموشید * خواجہ را حال بد نیسان و شما با هوشید * غصت اواره شد و امن چو راحت
بگریخت * عافیت رخت برون برد شما با خوشید * کردید ایند حقیقت که چکار افتادست
همچنین زنده بمانی که بخود بر خوشید * ثالث یعنی خوب و خوش حکیم ناصرخسرو
بیت تو چو یکی ز یکی با خوب بپر * دخترکان تو همه خوش و شباب * عربید و او معروفه
شیرین معناسنه در ی خوش منس فی نیک نهاد و خوش طبیعت و حسن خلق و پسندید
اخلاق معنای نیکه خوشش فی و او معدوله و کسرتو نله او قویش و شفاعت معناسنه امم
مصدر در ی خون سیاوش فی بردارودر خون سیاوشان دخی دیرل عربید دم الاخوین
دیرل ی مع القاف * خنق فی فتح نوله بر علتدز غلبه دمن بوغاز ده شش عارض
اولور مولانا و حشی یزدی بیت کردی خنق کن از قرب من که هست * رشک دراز دست
حریف کاو فشار * مولانا طه پوری بیت خنق غم بسته راه نفس * ندارم بغیر از تو قریادرش
ی مع الکاف * خباک فی فتح باء موحد ایله قیون آغیل و صغر آخوری استاد دقیتی بیت
خد نکش پیشه بر شیران کند شک * کندش دشت بر کوران خباکا * نسخه حسین
و فایده خطیره معجم معناسنه مرویدر ی خدوک فی خیم دال موله و او معروفه جمع
الفرسین نیره خاطر و تاسه معناسنه و شرفنامه ده شرمندکی و بخت و فرهنک و فایده نیره
شدن و خشمناک شدن معناسنه استاد عنصری بیت هر که بر در که ملوک بود * از چنین
کار ما خدوک بود * و تحفه الاحباب یعنی رشک و حسد و فرهنک میرزا ابراهیم غصه
و غم معناسنه در بو معنی جمله دن انصب در بو قوی موی حکیم انوری بیت از حسد فتح
تو خیم تو پی کرده است * همچو بخی کر خدوک چرخه مادر شکست * حضرت مولانا
قدس سره بیت نفس ضعیف مرده رامن نکم حریف خود * زانکه خدوک میشود
خوان مرا ازین مکس * بویت نیره شدن معناسن مویدر ی خردک فی سکون را و فتح
دال مهلتین ایله ادب و کار متناس معناسنه ی خردبک فی کاف تصغیر ایله کوچ و جک
دیمک اولور ابوالمعانی بیت ببرد طاقت و آرام طفل نورسته * هنوز شیوه نیا وخت
هست خردبک فی خرمک فی فتح راه مشدده ایله بر مهره در چشم زخم دفعی ایچون کردن
اطفال اصارل و او معدوله ایله خورمک دخی دیرل ی خرومک فی خیم را و فتح هایلره مرجان
معناسنه در که بسد دخی دیرل خواص جواهرده استاد دیمشدر * مثنوی * برای دفع
امراض و بای * خرومک کهر یا شب خطایی * نکهدار د بنزد خویش مردم * بلطف حق
نه بیند محنت و غم ی خشمک فی سکون سین موله ایله وقت معناسنه بعض نسخه ده تاخیر
و درنک و آرام معناسنه در زراشتت بهرام بیت بشادی آنکھی گفتا که یک خشمک * نخوان
بروی کنون گفتا یک نسلک ی خشمک فی سکون شین معجمه ایله قوری معناسنه که صدی
تر در عربید کی یا بس معناسنه موضوع له معناسی بودر و معنای مصطلحی ناکس و بخیل
و اموار و درشت طبع آدمه دیرل استاد لطیفی بیت چه سود آیدم از توای شخص خشمک
که کر زیدی نامدی از تو بشک * چغتایک قوروغ و قاسقا الفان دیرل میرعلیشیر بیت قوروغ
جسم اوتون دیکدور بلاد شیدا قاسقا الفان * آنکا او نکاند امیران کا وانی اهل اوت

اوت سالقان * قاسقا الفان قور و منس ذیمک اولوز ی خشتوک فی سکون شین معجمه و غم
تاه مشناه ایله مجمع الفرسین پیری نامعلوم اولان ولدکه اکا بچه کو و بچه کوی و سندن و سندن
وقفاک و خشوک دخی دیرل عربید لقیطدیرل کذا فی شرفنامه بومعنای موی میرنظمی
بیت کند ادعای نسب بی پدر * که بد اصل خشتوک بوده مکر ی خشوک فی خیم شین و او
مهر و فله بعض فرهنکه بر نوع پیا له در صغر بو یوزی اسلوبنک سیدن والتونن ایدوب آنکله
شراب ایچرلر اما شرفنامه ده خشتوک مرقوم معناسنه در و فرهنک جها نکیریده حرامزاده
معناسنه در بو قوی موی حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * پیشه آمد و جود آدمی
بر حذر شوزان و جودار زان دخی * در وجود ما هزاران کرک و خوک * صالح و ناصالح
و خوب و خشوک * شمس خیزی بیت کر فلک بعض علم زاد چه شد * از بلایه چه زاد غیر
خشوک ی خیمک فی خیم موله الاله آوردن چقان صدایه دیرل مجمع الفرسین آوازبانک
دست بدست زدن بو تعبیردن ابکی ال ایله اصول طوتمق فهم اولور فرهنک جها نکیریده
فتح میم مشدده ایله مذکور معنایه در که خیمک دخی دیرل و بر معناسی دخی زیاده عمیق در
کذا فی شرفنامه و موی الفضلاده میم مشدده ایله کوزه کلین یعنی طپرا قدن اولان برداق
و کوس چاغی بومعنایه شیخ نظامی بیت در آمد بشورش دم کا و دم * بچمک زدن جام
رویننه خیم * مشکلاته فتح موله مرویدر ی خنک فی خنق مرقوم معناسنه خنق قدن
تجیم اولمشدر استاد رودکی بیت باد و سه یو سه رها کن این دل از درد خنک * تا بمن احسانت
یاست احسن الله جزاک ی خیمک فی سکون نون و فتح باء موحد ایله خیم مرقوم معناسنه در
کذا فی فرهنک جها نکیری ی خیمک فی سکون نون و فتح جیم فارسیله یعنی دن کوهی ترکیده
منه کوش و عربید حبه الحضرا دیرل معروفی بیت باد آورد پدرت را که مدام * که
بنکس بدی و که خیمک * فرهنک جها نکیریده یعنی درمنه یعنی یو بجه ی خنک فی
یوشان دیدکاری اوت و دخی آت و قاطر یا غری معناسنه نعمه الله تقلیدر ی خودونک
معروف بر رنکدر نخودی رنکه قریب هندوستانک پنبه سی اول رنکه اولور آندن فاخر
بی نظیر بظوقورلر علما و مشایخ و کبار قفتان ایدرلر اکامله دخی دیرل میرنظمی بیت چو
پوشد جامه خود رنک زیبا * بسی زیند بقدر سرور عنا ی خورمک فی و او معدوله و فتح
میمله بر مهره در خرمک دخی دیرل ی خوراک فی و او معروفه یعنی خوردنی یعنی یکله
حاضر لشمس طعام دیمکدر ی خونچک فی و او مجهول و سکون نون و فتح جیم فارسیله خیمک
مرقوم معناسنه کذا فی شرفنامه مع الکاف الفارسی * خرومک فی خیم زا و او معروف
و فتح سین مملین ایله ابکی معنایه در اول سرخ رنک بر جانوردر اکثر جاملره اولور ثانی
فرج زنانه اولان لم زاید در ابوالمعانی بیت زند طعنه بر کیرنا سرفراز * خرومک بکس
شد زبان دراز ی خرمک فی سکون راه ممله و فتح هایلره مرجان که بسد و خرومک
دخی دیرل کذا فی الجمع ی خلشک فی خیم لام و سکون شین معجمه ایله کل نا پخته رنک کرده
یعنی خام بالقدن دخی و بعضی ایچي پوش نسبه لریا پوب و اوستنی رنکامیر نقش ایدوب
و ایچنه نقل طولد یروب جها ز دخترا نکه کورتوب داماد خانه سنه واردنکله یه اوروب

ایچنه کن یغما ایتدورلر کذاقی شرفنامه سنوی مژین تعبیریه مرقیدر کی خنک یی
 سکون نون و فتح باء موحد ایله اوج معنایه در اول فرهنگ جهانگیریه ساز و یا خود
 نغمه یه اصول طو توب اللری برینه اوردی معناسنه که خنک دخی دیرل حضرت مولانا
 قدس سره * مسط * ای خواجه سرمستک مدی رعاشقان خنک زدی * هست
 خداوندی خودی کشی کرفی با خدا * ثانی فرهنگ میرزا ابراهیم جامه درشت و خشین که
 فقر او درویشان کیرلثالث جمع الفرسله صفیری که در وقت آب خوردن اسب بدان میزنند
 یعنی آت صواجر کن سقلاق اوردی * خنک یی هم نوله ایکی معنایه در اول بخلو معناسنه که
 عربیه طوبی له دیرل شیخ سعدی بیت نیک و بد چون همی بیاید مرد * خنک آنکس که
 کوی نیکی برد * حضرت مولانا قدس سره بیت خنک آن فار بازی که بخت هر چه
 بودش * بنماند هیش الاموس فار بازی * ثانی یعنی سرده که آب خنک و هوای خنک
 دیرل کمال بخندی بیت باشد اینها حرکات خنک و باد سری * که دران روضه کنی کشته
 مستان کستخ * خنک یی سکون نوله اوج معنایه در اول فرهنگ جهانگیریه یعنی
 پیغوله که کوشه دخی دیرل ثانی مجمع الفرسله بمعنی عاشق زار و بیقرار ثالث محمودی ده
 علم و ادب و فضیلت و معرفت و اطاقتدن خالی اولماق معناسنه در اوج معنایه ابوالمعالی
 بیت نشیند خنک افتاده بخنک خانه حسرت * تحمل میکند آنکس که باشد خنک در عالم
 کی خنک یی کسرتون و سکون یای تختانیله برنوع درشت و خشین جامه در که فقرا
 و درویشان و اهل تقوی و ورع کیرلر کذاقی فرهنگ جهانگیری کی خوراک یی سکون و او
 و راه مهله و فتح هایل خرمک مرقوم معناسنه در کی خوک یی و او بجهول ایله ایکی معنایه در
 اول اهل خیزره دیرل که آزوسی اولیه آبی کفره اوردن بسلرل و حشی سنک آزوسی اوور
 کرازدیرلر شکم بوییدن فهم اولنور بیت خوک که دندان کرازی نمود * طعمه سک شد
 ز کرازی چه سود * ثانی بر عاتق وجود انسان ظاهر و باطن * خنکال یی
 سکون باء موحد و فتح کاف فارسیله بمعنی هدف یعنی نشانه نیرو پویه معناسنه شمس خری
 بیت زئیر حاده اجرام را غرض تن اوست * که چشم مست کشایند جز سوی خنکال *
 بولفت بعض نسخه ده فتح خایله و بعضی جمله ایراد اولنش بومقوله مخالف الحریه لغت
 یحییانه قلم را لم الحروف متعجب اولور انحق جان سی ادنی تفاوت ایله تکراری ارتکاب
 اولندی عند الاهالی عذر مقبولدر کی خندول یی هم ذال معجه ایله بر دوا در عربیه حضرت
 مکی دیرلر اطبا حولان دخی دیرلر کی خرد سال یی سکون را و ذال مبهلتین ایله قلیل السن
 کوچک یا مثلاً و دیک اولور کذاقی الحمودی بومعنایه ابوالمعالی کی خشکسال یی ققط
 و غلادن کنایه در سال بی باران دخی دیرلر کذاقی شرفنامه کی خشل یی سکون شین معجه ایله
 نقل مکی دیدکاری دار و در کی خل یی بوزن مل اوج معنایه در اول بمعنی خاکستر است و درخی
 * قطعه * پیل مست از درد کا خش کند روزی کذار * آتش خشمش دود ندان خل کند
 بر پیل مست * مشهور کبر سر که یش کند و تنی کدر * آفت سهمش د و ساعد بشکند
 بر مشید مست * ثانی کیلانلر لسانده سوراخ مقدم معناسنه در میرزا قلی بیگ در هجو

۳۹۸ هجو یکی از اکابر کیلان بیت شنیدن از تو خوشست این عتاب بیزه را که بار پایه وزن
 پایه خل بلازه را * ثالث بمعنی کج و خمیده که اکا خمل و خله دخی دیرلر کی خول یی هم
 پایه بمعنی تأخیر شدن و پشمانده گاهی کج ایله ترکیب ایدوب نشسته بکج خول دیرلر میر
 نظمی بیت اماید آن وصلت نیاید و صول * بحسرت نشسته بکج خول کی خوال یی بوزن
 چوال کفش د و زلر پایوج قالبی اراسنه صو قد قلی چوی عربیه حفاظ دیرلر میر نظمی
 * مثنوی * فراخست آنچنان فرج زنک را * بکاییدن چو خواهد مرد کاک را * رود اول
 دو خایه اندرونش * شود زان پس خوال کیرنکونش کی خول یی الاچه سرچه که چنک
 دخی دیرلر و کتاب السامی فی الاسامیه طویغار قوشنه دیرلر دیو قنبره و ابوالمعالی خول
 ایله تفسیر ابلش و ادات الفضلاده بر قوم شیر پرو بند پرواز و بعض نسخه ده در آج سفید دز
 دیشلر استاد منوچهری بیت خول تنبور تو کو بی زند و لاسکوی * از درختی بدرختی
 شود و کوید آه * یو بیت معنای اوله مناسبدر و بر معناسی اغاج چناق و یابن بالغنه ده دیرلر
 زبان هندیده بگیری دیرلر و خراسانیلر میانه منکر * خولی بکفم به زککنی ۱۰۰ و ا *
 کی خول یی اکری کج معناسنه که مقابلی راست در شاه ناصر خسرو بیت آن بند ها که
 بست فلاطون دورین * خو هلمست و مست پیش کهن شکار من * و بر مخصوص
 اگر بجه اغا جدر که بشق جیلر بشق ایله قالب اراسنه قورل فانک سکونیه ده جائزدر
 مثالی فتح هایل استاد لطیفی بیت کفش کس زنت راست کیر خرسرست قالب * کیر تو هم بکجند
 چون خول و پس آخنک * مثال سکون ها ایشکور بیت پس از راز خول آوردی پیش
 من همت خول پاسخ دهد پیرزن کی خول یی بمعنی خول مرقوم کذاقی فرهنگ جهانگیری
 کی مع الیم * خرد خام یی زیاده خرد اولمق معناسنه میر نظمی بیت صبا آورد کرز
 وصلت پیام * وجود در قیام کند خرد خام کی خرد ادیم یی بر آلتدر که سختیانی آنکله
 تربیه و اصلاح ایدرلر و سختیان پاره لری که ایشدن آرر کذاقی الحامی کی خرم یی فتح
 راه مشده ایله طقوز معنایه کلور اول هر مکان که آب روان و سبز زار و شکوفه آرا
 و چن پیر اوله اکا خرم دینلور عربیه مکان زهت دیدکاری معنایه در ثانی ساذیغه یای
 و صفیه ایله خرمی دیرلر شکم شیخ سعدی بیت پشت دوتای فلك راست شد از خرمی *
 تاجو تو فرزند زاد مادر ایام را * ثالث زمانه صفت اوور حکیم انوری بیت عدل توشب
 چور و زروشن بود * روز تو هم جو عید خرم یاد * رابع کشایش خاطر و سزور قلبه
 دینلور کاه او اور که رایی تخفیفله استعمال ایدرلر خسروی بیت ای سر پای معدن
 خرمی * چشم تو بر دلم نهاد مکر * خامس ماه دی یعنی اول قیش آبی که نیر اعظمک برج
 جدی ده ایام مکی در سادس ماه دی دن روزی یاور دیدکاری کونه امم ایدوب خرم روز
 دیدیلر اول کونه ملوک عجم تختدن استاغیده یراوز زنت ییاض فراسلر دوسته دب و بیاضلر
 کیوب او تورب خاص و عامه اذن و یرلر هر کیم استرسه یاشنه و اردونه سوژی و رجاسی
 و ارایسه سوهار و شاه دخی کنه نک سنوزین و رجاسن ردا یتیموب جمله یه التفات و نوازش
 و استمالات ایدر سابع سکون رایله بر مزرعه معروف آیدر که اسکندر ذوالقرنین و فاث

ایتد که دفن اولسنده اختلاف و منازعات کثیره اولوب اهل قار س وفات ایتدوکی
محله دفن اولسون دیدلرور و میان موادی اولدوغی یرده دفن اولسون دیدلر
آخر بر عاقل حکیم دفع نزاع ایچون بر توأحی ده بر لطیف مرغزار در خرم دیملکه مشهور بر عالی
جبل اوستند در اول محله آدم کوندروب سوال ایده لم معقول ایسه اول جبل اوستند کی خرم
دیدلری محله دفن اولسون دیدوکی محله حکیم فردوسی حکایه ایدر * مثنوی * برفتند
پریان بگردار غم * بدان پیشه کش نام خوانند خرم * بگفتند پانچ چنین داد با ز *
که تایت شاهان در آید براز * که خاک سکندر با سکندر یست * که او کرده بدر و زکاری
بر یست * ثامن سرخ رنگ بر چچکدر قویقدن صکره تازه طور ب صولت تاسع اعلام
رجالد ندر خرم شاه رستریار مشهور در و هندوستان یاد شاهلرندن بر یاد شاه آدیدر
و خشام فی فتح شین معجه ایله زکام که دماغدن ماه غلیظ اینوب بورون داکلری طویلور
فی خلم فی ضم لا مله بلخ مضافاتندن بر قصبه آدیدر بسرحد بد خشانده واقع ده فرعون
دیملکه مشهور در شیخ آ زری بیت بلخ زاقریه ایست نام خلم * ده فرعون خواندش مردم
فی ختم فی دوت معنایه کلور اول کوب که عربیده دن دیرلر یوزن من جمعی دنان کلور شیخ
بهاء الدین عامل بیت هاتها صهباء من خمر الجنان * دع کوسا واسقنیه با لدنان *
میخانه ده شراب کوپلر ایله طور دوغی اجلدن نمنخانه دیرلر میرنظمی بیت بخمنخانه آی
و بعشرت بکوش * بیند از ساغر نجم می بنوش * ثانی کوس معنایه سنه حکیم فردوسی
بیت بفرمود تا بردش کا و دم * زدند و بیستند بر پیل خیم * کوس اکثر توجدن
دو زملکه رویننه خیم دیرلر وله بیت صیهبد زدنای رویننه خیم * خروش آمد از ناله کا و دم
کا و دم ضم دال ایله بوری در ثالث کنبد خیم دیرلر حکیم انوری در صفت عمارت * رباعی *
راعی زایران صیرر دت * هم زیك خطوه هم زیك فرسنگ * خاکی طربان صدای نخت *
هم دران پرده هم دران آهنك * محمد الدین همکر * قطعه * خائف تو بهر کار کا و درخ و رای
قدالك املش عجز و ناتوانی باد * و کر شود ارنی کوی رؤیت مقصود * جواب اوزنیم
چرخ لرتانی باد * * رابع یعنی خاموشی فی خور زم فی واو مجهول و فتح راه مهمله و سکون زاه
معجه ایله مشهور و لایتدر اما احی فتح خا و واو معدوله ایله خوارزم در ثانی ستول بغرا که
اسباب محسناتی اولیه فی مع النون * ختن فی فتح تاء مثنا ایله مشهور و معروف ملکندر که
آنک غایت بی مثل محبوب و لطیف و نازک تماشا اسئلور کذا فی المجمع و مشک آهوسی
اول دیارده چوق اولور مشک ختن دیرلر خواجه حافظ بیت با همه عطر دامت آیدم
از صبا عجب * کرکذر تو خاک را مشک ختن نمیکنند فی خداخوان فی شهادت پر مفی که
عربیده مسجده دیرلر فی خدا دوران فی خیم دال مهمله ایله الله دن ایراقل یعنی ظلمه و فسقه
و مرتکبون کبار کذا فی شرفنامه ابوالعانی بیت که ترسد از خدا دور ست ز عصیان *
خدا دوران شود کارش بخسران فی خدا فروشان فی یعنی ظاهرده اهل تصوف و ارباب
معرفت و اصحاب علم اولانلر فی خدایی فروشان فی اهل لغت که دعوی خدایی ایدرلر
کذا فی شرفنامه مذکور دت لغت اصطلاحی در شرفنامه دن منقولدر فی خدا پکان فی کسر

کسریای تحتانی و فتح کافی فارسیله اولو پادشاه که صاحب دولت و مالک مملکت شهنشاه
و شهریار دخی دیرلر حکیم انوری بیت کردل و دست بخروگان باشند * دل و دست خدا پکان
باشند * وله بیت خدا پکانا سال نوت همایون باد * همیشه روز تو چون روز عید میمون
باد فی خراسان فی ایکی معنایه در اول جانب مشرقه دیرلر خزر کافی * مثنوی * بافظ
پهلوی هر کس سر آید * خراسان آن بود کز وی خراید * خراسان پهلوی یعنی خراسان
عراق و یارس را از وی خراسان * استاد رودکی در کتاب دوران آفتاب بیت از خراسان
بردمد طاوس قش * سوی خاور میخرامد شاد و کس * بهر دیدم بامدادان چون بتافت
از خراسان سوی خاود می شتافت * ثانی ولایت عراق و فارسک جانب شرقیسنده واقع
بر عظیم مملکت و معظم شهر در یهودی عدد قرا و قصباتی مشتمل و معمور آبادان و لایتدر
سبب تسمیه سی ایکی وجهله در بر وجهی جانب شرقی اولدوغی وجه ثانی اقلیم رابعده
اولدوغی اقلیم رابع ایسه شمس منسوبدر اول تقریبله خور آسایدیلر مرور ایامله و اونی
حذف ایدوب آخرینه نون الحاق ایدوب خراسان ایتدیلر شکم تیمور نامه ده هاتنی بیت
خراسان بروی زمین سینه است * بروز آسمان نام دیرینه است فی خرچین فی سکون راه
مهمله و یای تحتانی و کسر جیم فارسیله هکیمه که عربیده خرج دیرلر ضم خایله فی خرد خان فی
طار دغان معنایه مر ویدر اصل اور مغله او فائش اولان نسته در چغتای لساننده
او شاماق و او شاماق دیرلر فی خرده بین فی مدق و محقق و آنچه فکر لو معنایه کال بخندی
بیت تا دهانت هست پیدا کر نظرها شد نهان * خرده بینان وصف آن پیدا و نهان
کرده اند فی خرده دان فی دقیقه شناس و نکته دان و عیب بین معنایه در ابوالعانی
بیت تمامت عیب دارم معرفت فی * بتزد خرده دانان نیست مخفی فی خرسیدن فی
سکون را و کسر سین مهملین ایله چور یوب متعفن اولق معنایه فی خرستان فی خرمالق
ستان اعم مکاندر کستان و بوستان کی مراد خرمایتدوکی یردر فی خرمان فی خرما اغاجنک
بینی که ترکیله اغاجنک اوزدکی دیرلر فی خرمدان فی فتح را و سکون مهمله چانته که سیاحان و قلندران
یا نالنده طاقوب کز درلر میرنظمی بیت برندی کند نام هر در بدر * خرمدان تهی کیسه خالی زوز
فی خروشدیدن فی مصدر در حله ابلک و فریاد و جوش ابلک یعنی غوغا و شورش کال
بخندی بیت بر سر آن کوی چه کردیم کم * یافت نشد این چه خروشدیدنست فی خریدن
کسر راه مشدده ایله اطفالی او حق طومق ابوالعانی بیت نشان کردن شکر برب یار
که خرید آن طفل در بزم اغیار فی خسیدن فی سکون سین و کسر با و سکون یا یله
مصدر لا زمیدر یا توب او یومق متعدد می خسبایدن کلور چغتای لساننده او کورا مالک
دیرلر فی خسودن فی ضم سین و واو معروفله مجودیده یعنی درودن یعنی مدح و دعا و ثنا
ابلک اما مجمع الفرسان معنای مزبوره بر راء مهمله زیاده سیله فی خسودن فی ضبط و راو بیت
اهاش کذا فی نسخه میرزا ابراهیم مرقوم ایکی لغتی فرهنک جها نکیری صاحبی یعنی درود کردن
و یعنی در آمدن نقل ابلک فی خسرو نشان فی علامت پادشاهی و نشان خسرو پرویز کذا فی
المجمع فی خشک انکبین فی اول عسلدر که پشکله قور یوب قالور کذا فی شرفنامه فی خشک با ختن

شرط و رهنسز زود و قار او یشاق کمال اسمعیل بنیت چشم من در زخ تو با غم دل * خشک
می باز دور میماند که خشکجان بی سکون شین معجه و کافله شرفنامه ده اوج معنایه
مر ویدر اول روح مجرد ثانی مرد بی عشق ثالث نعمت غیریدن بی بهره اولانه دیر ل اوج
معنایه ترتیب اوزن وله بیت * خشکجان بودم به عشقت ای صغ * کر چه نیستم در محبت
خشکجان * حمد لله گشته ام با غم غنی * بوده ام از جاه دیگر خشکجان بی خشکجهان بی
اول روز کار و اول زمانه دیر که از لطافت و فیض اولیه میر نظمی بیت چو کارم تاف
شد ندیدم بهی * بخشک جهان در گذشته شعی بی خشکماز کردن بی بر خیری جد و جهد
ایدوب اصلنی و حقیقتی صور مغه دیر لر بی خشکجان بی یکسمات و کورک و قوری اتمک
وامثالی نسنه لره دیر لر بی خشودن بی ضم شین معجه ایله اغاجک قوری دالارین و زیاده
فلسارین قیروب پاک اتمک دیر لر کنانی فرهنگ جهانگیری بی خفتن بی ایکی معنایه کلوز
اول وقت عشا که یا تسونمازه نماز خفتن دیر لر ثانی او یومق معناسنه خواجه حافظ بیت
کفتم ای مسند جم جام جهان بنیت کو * کفت افسوس که آن دولت بیدار بخت * و یا تمق
معناسنه وله بیت شب قدری چنیت عزیز و شریف * با تو تار و ز خفتنم هوس است *
شیخ سعدی * مصرع * ولی بحمله اول عصای شیخ بخت * واکلمش معناسنه ده استعمال
اولنور بی خفتیدن بی سکون فا و کسرتاء مثناة ایله یعنی غلطیدن یوانحق و دخی اعضا
او بشتی متعدی خفتانیدن اولور ابوالمعانی بیت بخاکراه تو عشاق جان فدا کرده
بیک نگاه ز تو تا بحشر خفتید بی خفتیدن بی کسرفا و سکون یا ایله یعنی سرفه کردن یعنی
او کسور مک کنانی الاداة ابوالمعانی بیت دهان بود خشک و نیامد خیر * خفتیدن گرفته
نفس در کاو بی خلقان بی سکون لام و فتح قافله غایت چرکین و نهائیکه کیرلی حکیم انوری
بیت پایه قدر ترا از مه نشان میخواستم * کفت اوکی در دهن با ما درین خلقان خیام بی خلق
کسر لامله دایما بود نندن چرک و سومک آقان کسسته یه دیر لر اغاجی بیت بینی خلنی چو میش
دارد * صد کرک درنده پیش دارد بی خماهان و خماهن بی کلاهما بفتح المیم و الهاب رجنیم
طاشدر ایکی نوع اولور ابرک و دیشی ارکی غایت سخت و نیره رنگ در صویله از لسه سرخ
رنگ اولور زنجیره کی و دیر لر که آهن نوحندندر اپکی سنکده طبعی سرد و خشک در دمو
وصفراوی رمل طلا اولنسه نافعدر خصوصادیشی سی بریده دخل زیاده در و منقه و لدر که
مزبور طاشدن دوزلمش طرفدن شراب ایچلسه اصلا و قطعا سرخوش اتمز عریله اکا
صندل حدیدی دیر لر حکیم ازرقی * قطعه * خدا بکنا مان بنده بود مستند * تنی دو
دوش بنقل و بنیدور و دو کباب * بطمع خرم چندان شراب نوشیدند * که برخماهن
کردون فروغ زد سیاب * حکیم خاقانی بیت فیروزه چرخ را ز آهم * جز رنگ خماهی
نیایی بی خندان بی کوب قویلمن مخصوص خانه خم کو پدزدان ظرف مکاند بی خمستان
خانه خمار کدانه کویلر بر مقداریره کوملش اولور نخانه و خماهی دخی دیر لر ابوالمعانی
بیت ز سیر باغ و نخلستان مرابه * که با شم درخستان باده نوشم بی خفتیدن بی سکون نون
و کسرتاء معنایه بی سالتاء معنایه بی سستن چرامق کنانی شرفنامه بی خفتیدن بی کسر

کسرتون و سکون یای تحتانی ایله یعنی بی خستن کنانی مؤید الفضلایه ابوالمعانی
بیت بدستی از و بوسه کردم نیاز * برنجیده از من ز جابر خنید بی خمستان بی کسرتون
و سکون سین و فتح تاء مثناة ایله یعنی مبارک و خسته کنانی المجمع بی خنشان بی سکون نون
و فتح شین معجه ایله یعنی مبارک و خسته که بر تو مبارک باد دیمک اولور استاد رودکی بیت
باد بر تو مبارک و خنشان * جشن و نور و ز کوسیند کشان * مجموعه الانس نام لعت سین
مهمله ایله و بعض نسخه ده فختین ایله مر ویدر بی خواستن بی واو معدوله ایله اسمک طلب
معناسنه در اگر چه مشهوری خاء مفتوحه ایله در لکن بعض معتبر فرهنگرده خاء مضموه
ایله ضبط و روایت اولنشد بی خواندن بی واو معدوله والف ثابته ایله او قومق معناسنه
افت اول ایله بولفت و بولاره بکتر بر قاج لغت دخی خایه فتحه ایله ضمه میانه مخرج و برامک
کر کردر اول اجلدن هم مفتوحه ده هم مضموه ده یازلشد بی خوانیدن بی مثله معناسی
اوقمقدر هم لازم و هم متعدی او اور بی خوانیدن بی مثل خواستن و مخرجی انلر کپیدر
متعدی می خواهانیدن کلوز طلب اتمک و ایتدر مک معناسنه بی خوچین بی واودن صکره
باه فارسی و خاء معجه ایله مؤید الفضلایه مومیا معناسنه مسطور در اما حوکنی اشعار
اولنامشدر بی خوبکلان بی واو مجه ول و سکون باه و موحه و فتح کاف فارسیله بردار و اسمیدر
کنانی شرفنامه بی خوچاریدن بی فتح جیم فارسی و کسرتاء مهمله ایله صقاق و طبعیت
غم و الم و افکار دن منقبض اولق معناسنه بی خوچیدن بی کسر جیم فارسیله بصیرضعیف
اولوب نسنه بی ایو کورمک ابوالمعانی بیت زلف دلدار کردم پیچید * چشم بدبین
حاسدان خوچید بی خودبین بی کندی کوری مجب و متکبر معناسنه و لبیت در دوعالم
همی شود مذموم * نکند سود ظالم و خودبین بی خوران بی واو مجه ول و فتح راء مهمله
ایله یعنی خوراء مر قوم یعنی بسیار خوار اکول معناسنه مبالغه ایله اسم فاعلدر وله بیت
خوردن و خفتن بود اندک * همجو کاو و خران مشو خوران * و کینسر ویم او انلرندن بر مبارز
ایرانی نامیدر بی خور بخون بی واوین مجه ولین و سکون راء مهمله و جیم و ضم خاء ثانی
ویای تحتانی ایله او یقوده اگر بصمق که فرنجک دخی دیر لر عربیله کابوس دید کپیدر حکیم
خاقانی بیت فرنجک و ارشان بگرفته آن دیو * که سر یا نیست نامش خور بخون * بویینک
اقتضای وزنی اوزره جیمی مکسور اولق کر کردر بی خوردن بی واو معروف ایله تناول
معناسنه که یکمکدر بی خور دوستان بی واو مجه ول و سکون راوسین و ضم دال مهملات
و فتح تاء مثناة ایله اوزم چپوغنک تازه سی که بر مقدار اکشیجه اولور اکاستاک دخی دیر لر
کنانی المجمع بی خورده دان بی واو مجه ول ایله یعنی خورده دان یعنی دقیقه شناس و نکته دان
و عیب دان خورده و خورده بر در معناری ذکر اولنور انشاء الله تعالی دان اسم فاعلدر
ابوالمعانی بیت وجود من سراپا عیب و نه هست * اگر خفیه است داند خورده دانان
بی خور زرمیان بی سکون واو و را و زاه موقوف و ضم راء ثانیله دست بند دید کاری
او یوندر بی خورستان بی واو مجه ول و کسرتاء سکون سین مهملتین ایله شهر رست و توابعی
اولان لرله دیر لر بهر قند و بر بنه بر شکر خانه در بی خور شید پرستان بی یعنی مغان کنانی

خرفنامه ی خورشید سواران ی یعنی شب پیران کذافی شرفنامه کجبه وقتند شمس
تحت الارض ده واقع اولغله بیدار اولانلر شمس سوار اولور وجه تمییه میدر دیو
خاطر ه کور یا خود شب بیدار اولوب مشتعل بکر الله اولنلر تنور عالمه شمس غالب
وسوار اولمش کی اولور حاصلی سماعه موقوف اصطلاحدر شیخ نظامی بیت سایه
خورشید سواران طلب * رنج خود و راحت یاران طلب ی خورشیدن ی دوشمرک
ورشقی و تبسمرک و آرزق کتور مکی سومک و او یون کتورمک و خوش کلک معنایه یعنی
اول میرنظمی بیت در آمد کلسنا ز اخور و یان * کل بوسه بخور شنیدند پنهان ی خوزان
واو مجبول و فتح زاء معجمه ایله زمبار زایرانی نامیدر که خوزان مزبور اصفهانی بنا ایتمک
اول شهره خوزان تمییه اولمشدر شیخ عطار بیت مرادر شهر خوزان مهربانست * که باغ
خاص شهر باغبانست * و بر مملکت آدیدر دیه شلر ی خوزستان ی واو مجبول و کسر ز او سکون
سین مهمله ایله خوزان مرقوم ولایتنه دیر لر بی نظیر شکر حاصل اولور شهر شوشتر اول
خطه نک شهر بندر شیخ نظامی بیت ز پس خند که شهیدش بر شکر زد * بخوزستان شد
افغان طبرزد * ی خوشخوان ی ایوا و قیچی خوش کوزلدن و خوان خواندن اسم
فاعل اولور میرنظمی بیت چو دیدم بلبل خوشخوان بگلشن * بد و کفتم کل آمد چشم روشن
خواجه حافظ بیت در حلقه کل و مل خوشخواند دوش بلبل * مات الصبوح هیوا
یا ایها السکارا ی خوشندان ی واو معروف و سکون شین معجمه ایله یعنی مادر زن که قاین انا
دیر لر بو معنایه یا نکر خوش دخی دیر لر مؤید الفضلاده خوشندان دیر لر دال رینه تاء مثناة
ایله و بعض نسخه ده خوشندان ده دیر لر حکیم سوزنی بیت بکوم ای زن تو کشته قلیبان شومر
سه پایه زن شده خوشندان تراداماد ی خوشنه چین ی باشق دوشری خوشنه باشق
معنایه ده کور و چین چیدن لفظندن اسم فاعلدر واستعاره طریقیله صاحب سلیقه
و معانی پرور لکه اقتداری اولوب شعر و نظم سوپلرم دیو آخرک اشعارندن تراش ایدن زمانه
شاعر لرینه دیر لر ابوالمانی * قطعه * قوت طبعش نبود و دخل و شعرم کند * میشود
از خرم اشعار مارا خوشنه چین * میرند در انجمن با هرزه لاف شاعری * لیک نتوان خواندش
موزون اشعارهین ی خوشیدن ی واو مجبول ایله بورشقی و قوریمق خشکیدن معنایه
استاد لطیفی بیت در زخی کاب از دست نموشد * همیشه میوه و شاخس بخوشند *
و یعنی خشک شدن زودان کذافی مشکلات سته نامه ی خون ی واو معروف ایله مطلق
قاندردم معنایه شیخ سعدی بیت خونش بگردم پدرت را زن بکش * عیسی مریمی
تو پدر را چه میکنی * و مفتوحه ایله مضمومه بینند اولان خرج ایله واو معدوله ایله ده سفره
و طعام معنایه ده مستعملدر ی خوین ی سکون نون و کسر جیم فارسیله باء موحد
ایله ذکر میرویدن خوین معنایه ده که مو میادر ی خون سیا و شان ی ترکیده ایکی
قدش قافی عریله دم الاخوین دیر لر شرفنامه ده براغاجدر سرخ رنگ اولور آنکاه ابرش
و جامه بیدار اول اغاجه خون سیا و شان و دم سیا و شان و دم سیاوش و بالآخر سیا و شان
و دار پریان دخی دیر لر وجه تمییه سی اولدر که قن افراسیاب سیاوشی قتل ایتدی اول

اول یده که قتل اولنوب قافی دو کلدی اول وقت براغاج بتدی که مزبور اغاجدر بعض قرمکنه
و بعض کنایه مزبور اغاج بقم اولق اوزن منقولدر اما معنی معلوم دکدر سیاوشک قناتی
ایهام ایدر خواجه حافظ بیت شاه ترکان سخن مدعیان میشنود * شری از مظاهر خون
سیاوشی باد * شاه ترکان که شاه توران افراسیابدر مولا نا محمد بدالدین ظم وری بیت
نکود بخون سیاوش دریم * چواند از دافراسیابانه تیغ ی خوهن ی واو معروف و فتح هایل
رر ریخی چقاری و صانیعی معنایه مرویدر ی خوین ی واو مجبول و سکون یائینی
تجملاتین و کسر جیم فارسیله عر قین معنایه ده که خوی واو معدوله ایله عر قدر و چین چیدن
لفظندن اسم فاعلدر ی مع الوو * خند ی ضم دال مهمله ایله تو کرک خبو و تفودخی دیر لر
حضرت مولانا قدس سره بیت او خند و زدر زخس کدر وی ماه * سجد آرد پیش او
در سجده گاه * حکیم سوزنی بیت ان بد چرخ آسیا کردان * خشک شد در دهان بند خند
ضم راء مهمله ایله بر قو شد در عریه حباری دیر لر و دخی خرو سه دیر لر کذافی المجمع
ی خسرو دار ی حو انجان دید کوری دار و در هندی اسانده کولنچ دیر لر ی خسرو ی
ایکی معنایه کور اول هر دی شوکت پادشاهه خسرو دیر لر ثانی اعلام رجالدن در ملوک
عجمدن کی خسرو که مشهور پادشاهدر فریدون اولادندن ایرج نسلندن و نوش الروان اوغلی
هرمز تاجدارک اوغلی پرویزک لقمیدر که خسرو پرویز در شیرین ایله احوال حکایه سی
مشهور در ی خسو ی ضم سین مهمله ایله یعنی مادر زن خسرو خسره دخی دیر لر استاد
فرخی بیت بد سگال تو و مخالف تو * خسوی جنکجوی پاداماد ی خشکماز ی سکون شین
معجمه و کاف موقوف ایله اغاجک قوری بوداقرین و ناهموارین قرمق خشکمازه دخی دیر لر
ی خوشکوی ی سکون شین معجمه و ضم کاف فارسیله ایوایر لایمی دیمک اولور یعنی مطرب
خوشنوا کمال بخندی بیت چو مطرب خواند ایات تو کویند * که این کویند خوشکوناید
ی خشود ی ضم شین معجمه ایله یعنی مادر شوی یعنی کویکو اناسی که خوش و خوشندان
دخی دیر لر شمس خزی بیت بادا همیشه خسرو سلطان محترم * تا احترام دارد مادراخشو
بویتندن مادر زن اولق فهم اولنور اما مختاریه نک بیت بشری لك بشری که هجای توهمه پاک
سوی خشوبت کردم تحریر و فرستاد * بیتندن مادر شوی فهم اولنور فتحه ایله عریه
خرمای زبون و زبون خرما به ده دیر لر ی خفتو ی سکون فاو ضم تاء مثناة ایله آغریا صبق که
عریه کابوس دیر لر دیو کرفته معنایه کذافی المجمع بو معنایه ابوالعانی بیت آن کرانجان
و کران تن کرد رزم خواص * اهل مجلس تنکدل باشند خفتو کمال ی خفزدو ی فتح فا
و سکون زاء معجمه و ضم دال مهمله ایله مفتوحه ده مذکور اولان جعل معنایه ده بعض فرهنگ
ضمله مرویدر ی خودخو ی تربیت ستر بیویوب کند و هوا سنده اولانه دیر لر میرنظمی بیت
نخورد سله استاد ندید جور پدر * شد دست زنده بخود خو هوای نفس بسر ی خودرو
واو معروف و سکون دال و ضم راء مهملتین ایله طاعلرده خدایی شمس اغاج و بیایانده بتن
شکوفه و سایر نباتاته دیر لر خود کند و ورودستن لفظندن اسم فاعل اولور مراد بلا نصیب
وزرع بتن نباتاتدر ی خوشاو ی یعنی خوشاب مرقوم کذافی الحمودی ی خوشنو ی واو

معروف و سکون شین معجزه و ضم نوله خوشنود لفظندن ترخیم اولمشدر حکیم اسدی
 بیت سدم من باند زمن بکروید * زمن پاک بد رود خوشنوشوید * خو فی بوزن
 گو عادت معناسنه در بعض اسماء اضافله استعمال اولنور نیکخو و بد خو کی شیخ آوری
 بیت چون بادیوی تو بی کشته مهر در * با حضرت تو کرده چو خاک در تو خو *
 فی مع الهاء * خیمه فی فتح باء موحد ایلله قزل تو دری دید کاری دار و در ترکیه قوش انکی
 دیرل و اصفهانیلر خاکشی دیرل ذکر مرور ایلدی فی بخاره فی فتح جیم و راء مهمله ایلله بمعنی
 اندک کذا فی الاداة مفتوحه ده دخی ذکر مرور ایلدی و فرهنگ جها نکیر بد دخی ضمه ایلله
 مسطور در مختاری بیت بشکر زمین و سپاه دشمن * کان فراوان و این بخاره است *
 فی بخاره فی فتح جیم و و ایلله بمعنی صدا و آواز کذا فی فرهنگ جها نکیری فی بخشه فی
 قتل و مبارک معناسنه استاء عنصری بیت مکن خلاف دل از ناخسته کی برهان * خلاف
 کردن او سخت ناخسته بود * یعنی نامبارک عزیزیلد بخشه یه یمنه و میونه دیرل و له ایضا بیت
 بخشه باز کشاده دهان مشکین دم * کشاده ترکس چشم درم خواب حمار * بر معناسی
 دخی بزوع صاری کل در اور تا سندن سیاهی اولور اکادخی بخشه دیرل شیخ نظامی بیت درون
 خرکه از بوی بخشه * بخور و عود و عنبر کله بسته * بو معنایه مسعود سعد سلمان بیت
 از آن بخشه و شاه سپهرم مرد و شدند * یکی چو دینده چرخ و یکی چو چنگ عقاب *
 فی خرابه فی فتح راء مهمله و باء موحد ایلله ابکی معنایه در اول برایم صومقدار نه دیرل
 و او معدله ایلله خورابه دخی دیرل ثانی بر چوب در صوفی چقاروب یوزنه یا غی چقار
 اول ای آوب بعض امراضه دوا ایدر فی خرچینه فی داء علامتله خرچین مرقوم معناسنه که
 هکبه در هرنه نوع اولور سه و بر معناسی قوش ایکی در فی خرده گاه فی سکون راء مهمله
 و دال موقوف و فتح کاف فارسیله دوه نک کوکسنای یره کلن یسی یرینه دیرل کذا فی
 الخقه و دخی چارپا حیوانک کوکسنک یری ابوالفرج رونی بیت برون کند خرد از خرد گاه
 لهو تشکیل * فره کشد طرب از طرد جای عیش لکام فی خرده فی سکون را و فتح دال مهملتین
 ایلله الی معنایه کاور اول هرنسنه نک ریزه سی یعنی او فاحی بو معنی معروف قدر ثانی نکته
 معناسنه سیف اسفرنگی بیت برون پرده عقلست جان خرده بینا ترا * بغمزه سوی
 بکنیکر اشارت های پنهانی * عمادی بیت تشویر میدهد خرد خرده بین مرا * نقش خرد
 پیاده ز لوح دلم بشوی * ثالث عیب و گناه و خطا معناسنه مولانا جامی بیت زمن کر خرده
 آید مکن عیب * ز خردان خرده نبود عیب و عاری * رابع بمعنی خس و خاشاک بو ابکی
 معنایه یعنی ثالث و رابع معنایه شیخ سعدی * مثنوی * بد اندیش بر خرده چون دست
 یافت * درون بزرگان باتش بتافت * بخزده توان آتش افروختن * پس آنکه درخت کهن
 سوختن * خامس کتاب زندک یکرمی بر نسکندن بر نسکنه خرده و تمامنه ایارده دیرل استاد
 دقیقی بیت بیستم آخر زوی بکام دل خود را * کهی اباده خوانم مشاکهی خرده * سادس
 مشاره آتش معناسنه فی خرده مرده فی پاره پوره اوراق تفک دیمکدر ابوالمعانی بیت
 نیاز و نازندام چو خرده مرده حساب * همین بوصل ترا جان داده میدام فی خرده فی سکون

سکون راء مهمله و فتح فایله بزوع سبزه در که پنهان و فرفه و تخمکان و فرخ دخی دیرل
 ترکیه پر پریم و هموزاوت و عربیده بقله الحماق دیرل فی خرده گاه و خرده گاه فی کلاهما
 بفتح الراء المشدده و کاف الجحی و سکون المیم بمعنی خرگاه و خرکه شمس حیدی در نعت بیت
 از علو همت فراش خرده گاه قدر * خیمه قدر ترا براوج اواد فی زده * و مکان شادی
 و مشکوفه زار حکیم خاقانی بیت تابش رخسار تو از راه چشم * کرد خرده گاه دل از ارغوان *
 بو بیتک چادر اولق دخی مناسب در ارغوان فی خیمه تشبیها فی خرده گاه فی ضم را و سکون
 و او وسین مهملتین و فتح جیم فارسیله بمعنی استخوان کاو یعنی بوغاز آلتنه کورین کوا که
 تلیک دخی دیرل فی خرده گاه فی ضم را و فتح سین مهملتین ایلله فرج زانده اولان لم زانده ابو المعانی
 بیت بخواه صحبت زن مرد و چیز هست کویه * زبان دراز خرده گاه دهن فراخ نکون *
 فی خرده فی ضم راء مهمله و او معروف و اظهار هایلله بوزن کروه بمعنی خروس استاد
 عنصری بیت شب از جمله روز کرده شکوه * شود پر زانغش چو پر خرده * شیخ نظامی
 بیت خرده غنوده فرو کوفت بال * دهل زن بزدر تبیره دوال فی خرده فی فتح راء مهمله
 ایلله الی معنایه کاور اول محقق دوانی شرح هیا کلام ذکر ایدر که خرده نور در الله تعالی
 حضرت شدن فایض اولور جمله مخلوقات اول نور ایلله تعیش و ریاست ایدر بعضی بعضی نک
 اوزرینه و اول نور و سیله سیله کسب صنایع و حرفه قادر اولور و اول نورک آثار فیضی
 پادشاهلردن که عادل اوله ظاهر اولور آنلره کیان خرده دیرل بو معناده و او معدله ایلله خون
 دخی دیرل ثانی بر حصه معناسنه کاور حکمای فرس ملاک فارسی بش خرده یعنی بش حصه
 ایدوب هر حصه یه بر اصم قومشارد در یو ترتیب اوزن حصه اول خرده اردشیر حصه ثانی
 خرده استخر حصه ثالث خرده داراب حصه رابع خرده شاپور حصه خامس خرده قباد در
 بو خرده خرده و کون دخی دیرل حکیم فردوسی بیت ز پر مایه تر مرجه بد دلینر * بهرند
 تاخره اردشیر * ثالث راء مشدده ایلله بمعنی صدای خوب و آواز خوش آینه و مستحضر حکیم
 ناصر خسرو * مصرع * تو خفته و بر کفته خوش خرده * و ضم را و اظهار هایلله اوج معنایه
 کاور اول خروس معناسنه که خرده دخی دیرل حکیم ناصر خسرو بیت خود سپس آرزوی
 تن مرو * چون خرده بد زنی ماکیان * وله بیت سرد و تاریک شدای پور سیله دم دین *
 خرده عرش هم اکنون نکند بانک نماز * ثانی مجمع الفرسد جانوران و حشی ثالث بمعنی
 خسته یعنی چکر دک که خرده خرما و خره انکور دیرل فی خرده گاه فی ضم راء مهمله و او معروف
 و فتح هایلله پفته معناسنه که پک دخی دیرل ترکیه تلبه دید کاری کد طغانچیلر طغان او قورل
 و طوزاغه قوش کلک ایچون قود قلی قوش که عربیده ماواج دیرل فی خسته گاه فی سکون
 سین مهمله و تاء مثناة و فتح نوله درویشان کیدوی مرقع خرده و بشیمینه دن اولان محاقلی
 خرده معناسنه در ولسان الشعرا ده پاره برد و پاره های کرپاس یعنی الاجه پان لری و بز
 پان لری فی خسته گاه فی سکون سین مهمله و ضم تاء مثناة و فتح نوله لباس درویشان که
 بشیمینه و مرقع دخی دیرل ابوالفرج رونی بیت خسته گاه حسن اقامش * بر خسته کی قفاست
 مرهم فی خمر خواجه فی پدر زن معناسنه در کذا فی شرفنامه فی خمره فی مادر زن

معنا سینه بویکی معنایه ابوالاعانی * قطعه * کر عبت نکند خواجه خسرو اما در * عیب نبود که
 همین دختر کش میگوید * وین عجب که خسره میل کند در اول * بعد از آن بر سر کیر دختر
 خود جنگ آرد * خسریه * یعنی خسره مرقوم و له بیت شود اما در کرد کار همسر
 بود خسریه را می ترزد دختر * خسوره * یعنی خسریه مرقوم استاد لطیفی بیت اگر بازی
 نسازی بالضروره * خوشست ناخوش بود دیگر خسوره * خشاره * فتح شین معجه و راه
 مهمله ایل سفرده طعم و اتمیدن دو کلن پاره * خشکبازه * سکون شین معجه و کاف
 موقوف و فتح باء موحده و زاء معجه ایل اغاجک قوری دالترین و ناهموار بتنازین کیدروب
 پاک و هموار اتمکه دیرل * خشکرنده * سکون شین معجه و نون و کاف موقوف و فتح و راه
 مهمله ایل بیوست طبیعتدن عارض اولان جرب که قوری او یوز دیک اولور میر نظمی بیت
 سرایت میکند زان شور و نه * که سر تا پا وجودش خشکرنده * خشکریشه * کسر
 راه مهمله و سکون یای تحتانی و فتح شین معجه ایل مهره جراح و ناسور که ترکیه ناصرانی
 دیرل * خشکنا نه * کاف موقوف و فتح نون ایل قاتقسر یا لکزی میل اتمک حضرت مولانا
 قدس سره بیت چون روز گردد میدود از هر کسب و هر رک * تا خشکنا نه او شود
 از بهر اوزمانه * خفته * سکون فا و فتح تاء مثناة ایل اعم مقعولدر یا تمش و ایومهش
 معنا سینه شیخ سعدی بیت ظالمی را خفته دیدم نیروز * کفتم این فتنه است بیدار
 بوده به * و دخی جمیع الکلیس معنا سینه شمس غزی بیت شهنشاهی که بهر خده ت او *
 همیشه پشت کردون خفته باشد * خفجه * سکون فا و فتح جیم فارسیله براغاج در سرخ
 رنگ و مدور اولور و میوه سی دخی اولور عربیه و هیچ دیرل * خفه * فتح فایله او کسر که
 سرفه معنا سینه در میر نظمی بیت که هست علت باطنش در بدن * خفه کیرد اورا بوقت سخن
 * خله * لامک مثله سیه ده تخفیفیه ده جائز شده ایل اوج معنایه کاور اول سومک
 خلم معنا سینه استاد عمجیدی بیت چو آید روبرون حمدان بدان ماند سر سرخش *
 که از پنی سقلانی فرود آید همه خله * ثانی سخن هرزه و مدیان استاد لطیفی بیت بر فضل
 تو کی معرفت آیند که دانند * اشعار تو بی چم و سخنها همه خله * ثالث کی دومی وله
 بیت در یاست و راپر آب شله * کیران جهان در و چو خله * مذکور اوج معنایه تخفیف لامه
 شمس فخری * قطعه * رای منیر تو ز معالی و احشام * در روی پادشاه زمان افکنده خله
 هر مدح آفرین که نه اندر شای تست * نزدیک عقل باشد و افسانه و خله * کشتی اهل
 فضل شود غرق موج پاس * کونه ز اتمام تو باشد و را خله * لام شده ایل عربیده
 ایکی معنایه در اول دوست و دوستلق ثانی بر او تدرکه طعمی شیرین در و کسر خا و لام
 مشده ایل یینه عربیه اوج معنایه در اول دیش ارا سنده طعمادن قلان ثانی چادر شب
 آستری ثالث سرکانه صارد قاری دری به دیرل * خله * سکون لام و فتح میله معنی سر
 چوکان شرف شفروه بیت هیچ کل بود که در آخر دست آب نشد * بود پیدی که نه در خانه
 چوکان آید * خیره * سکون مع و فتح باء موحده و راه مهمله ایل کوچک کوب که
 بستوقه دیرل و دخی آلات جنگ و حربدن برمد و چو مالک کی دموردن ایدوب ایچنه

ایچنه دموردن ایل باروت منیاه ایل طول و روبر هاون طوپنک ایچنه باروت ایل تعبیه
 ایدوب آتوب قلعه ایچنه دوشدرل اول مرتبه هندسه ایل اتارل که مراد ایتدکاری محله
 پانلور و آدمیری هلاک ایدر * خخانه * میخانه معنا سینه که کوب او یوز دیک اولور مولانا
 محمد ظهوری بیت ز خخانه فیض هر بامداد * بجام طلارایت صبح داد * خیره * سکون
 میم و فتح و راه مهمله ایل خیره مرقوم معنا سینه * خیمه * سکون میم و فتح کاف فارسیله
 میله کی خخانه معنا سینه در * خیمه * سکون میم اول و ضم ثانیله انجو صدقندن
 یا بلش برمد و رنسنه در بوری کی چالار شیخ نظامی بیت بر آور دیم مهره آواز شیر *
 دماغ از دم کاودم کشته سیر * خیره * سکون نون و فتح باء موحده و راه مهمله ایل
 مجمع الفرسه کوچک کوب معنا سینه در شیخ نظامی بیت خیره نیمه بر آرد خروش *
 لیک چوپر کرد و کردد خوش * فرهنک جیا نکیریده ضم باء موحده ایل آغزی طار
 کوچک بردا قدر دیور و ایت اولش حکیم ناصر خسرو بیت در خیره بماند و دست برای
 گوز * بکذار کوز و دست بر آور ز خیره * شیخ نظامی بیت خالک درین خیره غم چراست
 رنگ رخس ازرق ماتم چراست * خیره * سکون نون و فتح باء موحده ایل بوزن دینه
 طیارا قدن ایری کوپار ایدوب ر عایا و فقر ا انبار کی ایچنه غله و ذخیره قورل بعض یرده
 اغاجدن دخی ایدر لر عریه کواره دیرل ابوشکور بیت پراز میوه کن خانه رانا پیر * پر
 ازدانه کن خیره رانا پسر * بدیعی سینی در قسیمه بیت بگرد خیره کندم یزحت کردم *
 بزشته های تراز و بکوشه های کان * شمس غزی بیت زجودش خلق را باشد لالی * بجای
 غله در انبار و خیره * خنیمه * سکون نون و کسر باء موحده ایل مشهور و معروف اولانه
 دیرل میر نظمی بیت درین عالم ز عیب اوست خالی * مثله خنیمه بانی کو خصالی * خنیمه *
 سکون نون و کسر جیم و فتح دال مهمله ایل از روت دید کوری اغاج پس در دخی کله بک دید کوری
 بوجکه دیرل * خیره * سکون نون و کسر جیم و راه مهمله ایل معنی خنیمه مرقوم * خنیمه
 سکون نون و یای تحتانی و کسر جیمه معنی خنیمه مرقوم و جماع مباشرتند ظاهر اولان
 صد معنا سینه در مرید را بوالعانی بیت خنیمه جماع شهود او بکوش خویش * و آنکه که
 زند در کس زن هر میان سخت * خنیمه * کسر نون و سکون یای تحتانی ایل معنی پسندیده
 شیخ نظامی بیت بکینی ازان خوبتر استان * خنیمه نیاید بر استان * حکیم اسدی
 بیت خنیمه بکک و ستوده بتیر * بدان کنج بخش و بدین شیر کیر * خواره * فتح وا و ایل
 بوزن شمان نسخه میرزا ابراهیم معنی دستور و دخی قوام بدن اوله حق قدر طعامه دیرل
 کدافی المود حکیم خاقانی بیت همکاسکی ذره پس خرنیست اورا * کز خود خواره
 آمدوز ماه نو خلالتش * خویله * واو معروف و سکون باء فارسی و فتح لامه ایل و اححق
 و نادانسته معنا سینه حکیم انوری * مصرع * من خویله در سبالت افکنده بادی * خوجه *
 واو معروف و فتح جیم فارسیله قوش ایکی که خوج دخی دیرل شمس غزی بیت هر خروسی که
 محتر مدح شهنشاه خواند * بامدادان ز شرف بر فلک کش باشد خوج * و رهمای از نظر
 همت او در بافتن * شوم ویرانه نشین کردد مانده کوچ * خود خرده * سکون واوین

کسی در خشان چو آزر که خسرانگری بی سکون تن و نون و فتح را و کاف فارسیله بهی
 دامادی کردن یعنی کو بکولک ایتمک و بهی زن خواستن یعنی دو کور لک ایتمک میرنظمی ایکی
 معنایه بیت چو دیده مادرش خسرانگری خواست * همین خسرانگری این کار کردست
 بی خسر وانی بی درت معنایه کلور اول خسر و که پادشاه در و الف و نون علامت جمع در
 و آخر نه کی یای نسبت در معنای ترکیب پادشاه را منسوب اولان نسبه دیمک او اور تاج
 خسر وانی و تحت خسر وانی کبی ثانی استعان طریقله بیوک و مقبول عالم اولان نسبه به
 دیر لخم خسر وانی و زر خسر وانی کبی ثالث بر نوع لطیف خالص التوند که کی خسر و منسوب
 طوطا لر شکم استاد فرخی * قطعه * همیشه تا چو در مه های خسر وانی کرد * ستان تاب
 هر شب ز کفید و آ * دو چو پیر داد ز بهر دو تن نهاده مقیم * ز بهر نامع تحت و ز بهر حاسد داز
 رابع خسر و پرویز که مطربی بارید مشهور که الحانند بر سر و مسجع نامیدر خواجه
 حافظ بیت معنی بجایی بکلمه رود * بیاد آورد آن خسر وانی سرود * سیف اسفری
 بیت از نواهای کلک من سازند * مطربان راه خسر وانی خوشی بی خسر و بی بر نوع
 شراب عرقیدر میرنظمی بیت بیاساقی بر مابکشن شتاب * بهر م آوران خسر و باده ناب
 بی خشای بی شین معجه ایله بهی خوش کنند حکیم نزاری * قهستانی بیت شهریار
 شرق شمس الدین علی * خسر و ظالم کش و عاجز خشای بی خشکنای بی سکون شتی
 معجه و کاف فارسی و فتح نوله معنی نای کل و معنی خرتاق دید کاری عضو کذافی المویید بی خشکی
 آت و قاطر ترسی ترکیب فشتی بودند غلطدر میرنظمی در تعریف خست و محل بیت کنده
 دور دایم ستوران خود * خور دخش که بایش بجای علف بی خشنی بی سکون شین معجه
 و کسر نوله معنی زن فاحشه مولا نازاری بیت دشمن آل علی دانی که کیست * آن پدر
 کشان و مادر خشنی است بی خم روی بی معنای ترکیب توج کو پدر اما کوس معنایه
 اهم اولشیر مولا ناهانی بیت بکفتابه بندید بر کردن * خم روی شیران آهن بدن
 بی خوبی بی و او معروف و کسر باه موخه ایله کوز لک معنایه در که خوب کوزل و یای وصفیه
 ایله کوز لک دیمک اولور میرنظمی بیت بخوبی ندارد نظیر و عدیل * ستوده خصمال
 و پسند اصل بی خود بینی بی تکبر لک یعنی کند و بی کور مکلک اخلاق ذمیه دندر بی خود ستای
 کسر سین موله ایله کند و بی او کیجی تمدح معنایه کمال بخندی بیت کفتمش در آب عارض
 عکس جان بامانای * کفت مردم خود ستایی خوب و خوش آید مرا بی خورای بی و او معدوله
 و فتح راه موله ایله معنی لایق و زیبا که اندر خورد و آرزو خورد و در خورد و ز درو ستایان
 و فر خورد و نوله به معنایه مترادف در کذافی الجمع بی خوردنی بی نمکه حاضر انمش طعام
 میرنظمی بیت بر آورد خوردنی در پیش مهمان * بطمع خرم و باروی خندان بی خوردنی
 بر نوع لطیف و خوش خور شور باد بی خوشای بی معنی خوشه که صالقم و سنبله در و معنی
 خوشی بی خوشی بی و او معدوله ایله بر قوش آیدر که خوشه دخی دیرل شیخ آزری در
 عجایب الدیا * مثنوی * هست مرغی که خوشه نام و هست * لیک دریای چین مقام و هست
 خوشه کویند و هم خوشی کویند * آنکسان که اختلاف میجویند بی خوبی بی قانا و معنایه کاهی

کاهی چشم خوبانه صفت ایدوب چشم خوبی دیرل محبوب کوزی و نگاهی عشاق بی جمال
 ایتد و کیچون و کاهی بر نون زیاده ایدوب خونین دیرل میرنظمی بیت همیکشت عاشقان
 آن چشم خوبی * نمی رسد بحال زار چونی بی خوشی بی بوزن بختی معنی بی و ناراستی
 کذافی الجمع بی خوبی بی و او معروف ایله بوزن موی عادت معنایه شیخ سعدی بیت
 خوی بد در طبیعتی که نشست * زود تا بوقت مرگ از دست * ودخی حاصل و جای مزروع
 معنایه کاهی حذف یا ایله خود دیرل موزنی اوزن بی خوبی بی و او معدوله ایله تعریف
 و کان بالفخ و لکن المجهول بین الفخ والضم و بالقصر عرق * یعنی اصلی فتح ایله ایدی اما
 مجهول اولدی فتح و ضم اراستنه و قصر ایله در معنایه در که عریض عرق دیرل ترکیب در دیرل
 چغتایه کسرتا ایله نیردیرل بی باب الدال المفتوحه مع الالف بی دال مهمله ایله ذال معجه ناک
 فرقی مقدمه تفصیل و بیان اولمشیدی لکن کله آخرنده اولدقه ذال معجه واقع اولوز
 اولدخی قاعده متقدمین اوزن در متاخرین قمتند اصلا فرقی بوقدر و ذال معجه استعمال
 اولتر جمله دال مهمله در و او اهل کلمه ده من کل الوجوه واقع اولما مشدر بوزبان ظرافت
 عنوان واقع و استعمال اولنمان سکر حرفک بی ذال معجه در بو و سائریدیسی دخی واقع اولور سده
 عریضدن اخذ اولمشدر بی دا بی بنا و عمارت و ده تل یعنی اساس دید کاری نسبه به دیرل
 و بعضی کلمه وضع اولنان ایا قدر دی مشدر در کلا التقید برین اصل بنا در مولا ناجای بیت بی
 دیوار ایمان بود کارش * ازان شد چار دا از چار یارش بی دادا بی هر جاریه به دیرل عوما
 و اطفال خدمت ایدن جاریه به دیرل خصم و صامشاه داعی شیرازی * مثنوی * راست
 بشنو صافیا بالله زمن * خواهری دارم بصورت به زمن * کربیه بینی حسن مهر آرای او *
 تو مرا خوانی یقین دادای او بی دارا بی فتح راء مهمله ایله بش معنایه کاور اولور مشهور
 پادشاه آدی ایدی که اسکندر ذوالقرنینک ابتدای ظهورند مصره و نجه و لایله حکم ایدردی
 مجمع الفرسه اکا داراب و کیه قباد دخی دیرل اسکندر آتی قتل ایلدی بوقوله مناسب خواجه
 سلمان بیت بکن قصه کسی که بعد چندین سال در عالم * هنوز امروز بر دراست نعلن قاصد
 دارا * ثانی اسکندر رومی دیمکله معروف و مشهور اولان اسکندر ثانی که پدری نامی در
 زیرا اسکندر را یکی در ذوالقرنین لقبی ایله مشهور اولان اسکندر که باباسنه فیلقوس دیرل
 ثالث هر ذی شوکت پادشاه مدح و ستایشده دارا دیرل رابع شراب دردی که کوب دینند
 قانور و او یکی معنایه استاد عنصری بیت زمی کر نیا شد ز دارا کشم * اگر چند سلطان
 و داراوشم * خامس داشتن لفظندن مبالغه ایله اهم قاعده زیاده طویلی دیمک او اور
 حکیم اسدی بیت نخست از جهان آفرین کرد باد * که دانای رازشست دارای داد * بو معنای
 مؤید شیخ نظامی بیت بدان داور که او دارای دهرست * که بی توجان شیرین همچو زهرست
 تحفه الاحیاء معنی درون مسطور در وصفه امر و وصف ترکیبی ده اولور انبار دار معنایه
 بی دارا بی سکون راء مهمله و فتح باه موخه ایله ضروری نسبه به دیرل که در با و در و
 و در بایست و در وایست دخی دینلور حکیم سوزنی * قطعه * هرگز مباد بر تو فذلک شمار
 عر * همچون چنان وینس تو رضوان بریدکی * هست این جواب شعر بیونانی آنکه کفت

وتون وشم سین مهملات ایله نسنه دله جك آلت مشق وپور غی کی بعض نسخه ده دار
اغاجدر و سنب دله جك نسنه در معنای ترکیب جهنی ایله اغاج دلن قو شدركه اكا اغاج
ققان دیرلر ابوالمعانی بیت دلبری چون سفت در دختری * کیر او بود دست کو یا دار سنب
ی دار و کوب فی اول ایری هاونه دیرلر که اطبا آنکله ادویه سحق ایدرلر اما مشرقنامه ده
هاون دو کیچی شاکرد اطبایه دیرلر یومعنی دخی احمد در داساب فی فتح سین معجه ایله
بمعنی دهش یعنی عطا و بخشش استاد منوچهری بیت زکین تو غنا ک کرد عدو * ز داساب
توشاد کرد ولی فی دب فی بوزن چب معنی نگاه داشت کذا فی فرهنگ جهانگیری فی دبیب
کسر باء موحده و سکون یای تحتانیله بوزن طیب نرم و دو گلش معناسنه در کذا فی فرهنگ
جهانگیری عربیله قرنجه یور یسنه دیرلر فی درب فی سکون راء مهمله ایله دوه طاولی
عربیله طریق معناسنه در فی دریاب فی سکون راء مهمله و فتح یای تحتانیله بش معنایه
کلور اول صیغه امر در یافتن لفظندن یول معناسنه محسوسا اولسون حکیم قطران ارموی
بیت به پیشگاه بزرگان کرت نیکدارند * فقیر باش وزمین بوس و آستان دریاب *
ثانی آکله و فهم ایله معناسنه خواجه حافظ * مصرع * راح چون لعل آتشین دریاب
وله * مصرع * میا و حاصل عمر عزیزا دریاب * ثالث مدد و معاونت ایله معناسنه
وله بیت بعشق روی تو عاشق غریق بحر بلاست * کد فو میشو داینگ بیایکی دریاب
رابع فرهنگ جهانگیریه دریامعناسنه منقولدر یو مقتایی مؤید شیخ عطار بیت تو حل
خواهی شدن در آب معنی * اگر هستی یقین دریاب معنی * خزر کر کافی بیت عدل
ما میان باشم بدریاب * که همچون ماهیم هموان در آب * خامس تدارک ایله معناسنه
ابوالمعانی بیت بچند در پی نفس و هوایک و پو پت * که رفت عمر عزیزت نلافش دریاب *
یومعنا ده چه دریاب دیرلر نه تدارک ایدر دیک اولور فی دست چب فی صول طرف که
عربیله شمال یسار دیرلر مقابل دست راست در که عربیله جانب یعنی دیرلر چب و راست
دیرلر عربیله کی یسار یعنی معناسنه مولاناها تنی در تیمورنامه بیت زمین شهنش دست
چب شد قوی * زهی آنچنان بازوی خسروی فی دست چوب فی الة کتور دکاری قصه
دکنک و طوارسون جک اغاج که چوب دست دخی دیرلر فی دست یاب فی فرصت معناسنه در که
دست یافت دخی دیرلر میرنظمی بیت هدایت رفیق و ظفر هر رکاب * بر اعدا همیشه شود
دست یاب فی مع التاء المثناة * داد راست فی سکون دال وسین و فتح راء مهملات ایله یعنی
عادل حکیم فردوسی * منشوی * چو بشنید جاماسب بر پای خاصیت * چنین گفت کای خسرو
داد راست * اگر شاه گفتار من بشنود * بدین کرد نش اختران بکرو د دارات فی فتح
راء مهمله ایله یعنی گرفتار اواب احتشام و سایر آلات حشمت کذا فی مؤید الفضل فی داد دست
سکون راوسین و فتح دال مهملات ایله ایت اوزومی دیدکاری اوتدر فی داشت فی داشتن
لفظندن صیغه ماضی در طویدی معناسنه حقیقتا و مجازا استعمال اولنور و بعض تراکیبه
مضایف الیه ایدوب قیود داشت و نکه داشت دیرلر میرنظمی بیت نکه داشت ایزد نکشته
خطا * بگفت اینچنین بوده است ما جرای در بایست فی سکون راویای تحتانی وسین مهملات

مهملاتین و فتح باء موحده ایله یعنی حاجت و ضروری اسم مصدر اولور و دخی یعنی آویخته و تگون
فی درخواست فی سکون راء مهمله و فتح خاء معجه و واو معدوله ایله یعنی طلب و رجاء و التماس که
درخواست کرد دیرلر یعنی طلب ایادی و رجایندی دیک اولور ابوالمعانی بیت خدمت
آستان عشق ترا * شده شاه چهارا در خواست فی دردشت فی کسر را و فتح دال مهملاتین
ایله اصفهان محلاتدن بر محله آدیدر کمال اسمعیل * قطعه * ای خداوند هفت سیاره *
پادشاهی فرست خونخوآن * کدر دست را چو دست کند * جوی خون آورد بجو باره * عدد
مردمان بیفزاید * هر یکی را کند بصد پان فی دردخت فی سکون را و ضم دال مهملاتین و واو
مغروف ایله یعنی گفتگو ترکیب سوز صاو دیدکاری معنایه در میرنظمی بیت چو شد متابع
میان خلق آنکار * شده در حق او درد وخت بسیار فی درغشت فی سکون راء مهمله و سین
و فتح غین معجمین ایله مجمع الفرسه سبزوات معناسنه مرویدر وله بیت چو گلشن خوان
نعمت را کشوده * مکر که سر بسر در غشت بوده فی در وایست فی معنی در بایست مر قوم
باء موحده یرینه و او واقع اولمشدر تبادل جایز اولدوغی جهته کذا فی الجمع و غیره فی دست
اون بر معنایه کلور اول معرفت معناسنه حقیقتا و مجازا شیخ سعدی بیت از دست
وزبان که بر آید * کر عهد شکرش بدر آید * ثانی نفع و فایده معناسنه حکیم سنایی
بیت ترک و ایرانی و اعرابی و کرد * هر که عادل ترست دست او برد * ثالث نصرت و ظفر معناسنه
حضرت مولانا قدس سره بیت شاد جانش بد که بر شیران تر * یافت آسان نصرت و دست
و ظفر * رابع مقام عالی معناسنه حکیم فردوسی بیت نشست است بر دست دستان
سام * کر بسته بر در کفش خاص و عام * خامس صدر مجلس و مسند ملوک و صدور
اکا بر که چار بالش و چار بالشت دخی دیرلر حکیم اتوری بیت زهی دست وزارت از تو دستوز
چنان کز پای موسی پایه طور * سادس یعنی قوت و قدرت حکیم خاقانی بیت دست
دست تست جان ماوی تو * پای صورت در میان نتوان نهاد * سابع یعنی غلبه و تسلط
حسین سنایی بیت بمعنی دست توازیم امتیاه درم * تن از پیشیزه کند پاک طمع ماهی شیم
میر خسرو بیت شه بحیات خودم این نقش بست * ملک منست این دگری راجه دست *
ثامن طرز و روش که برین دست دیرلر حکیم خاقانی بیت کسر را بخت بلند ازین دست
سو کند مصطفی اگر دست * پورهای جامی * رباعی * آزرده مشو کرم کسی آمدورفت
در سر ز محالم هوسی آمدورفت * اندر دل من غم مقیم غم تست * ورنی غم ازین دست بدی
آمدورفت * تاسع بر نسنه تمام اولق مثلاً دست جامه از دستار یعنی تمام طوناق قماش
و یکدست سلاح مراد سر پناهندن موزه یه و رنجه جمله سلاحه دیرلر و یکدست خانه
دیرلر نشین خانه دن مطبخ و کتیفه و رنجه بونک امثالی نسنه لره دیرلر حکیم فردوسی بیت
کرانمایه دسنی بیوشید وفت * بدرگاه کسری خرامید تفت * و حکیم اسدی بیت زدی پای
رومی شتر و ارشست * زپوشید فی جامه پنجاه دست * شیخ نظامی بیت تواز زندگانی
می و رود و جام * بر آراسته دست مجلس تمام * عاشق کورت و مرتبه معناسنه مثلاً یکدست
بازی و یکدست سفر دیرلر انیرالدین اخسیکاتی بیت این بار خصل بفکن و دست کرو و بر

بستاخ داد خواه و تمام ندب بیاز * میر خسرو بیست بهنگامی که ایشان دست می بازند از بازی
ز لعب دست ایشان که بیتین از دست میفلتد * حادی عاشق یعنی دست وراثت الدین اخسیکی
بیت ای اصل تیغ تو و دیگران نیام * وی دست دست شمع تو و دیگران بنام * معنای
اول که الدر عربیله و چغقای لسانند کسر همزه ایله ایل دیلر * دستادست فی یکی
طرفدن عسکر و سپاه محاربه ایتمک معنای سپاه از هر دو طرف دستادست شدند دیلر
و دخی صانع وصول قول معنای که عربیله بین و یسار و جناحین دیلر و بر معنای دخی
نقد در که ویره سی به پسادست دیلر ابو مشکور بیت ستود و داد مکن هرگز دستادست *
که پسادست خلاف آر دو صحبت ببرد * دستار بست فی یعنی دستار پیچیده صارامش صارق
و فعل ماضی اولور صارغی صاردی معنای ابوالمعانی در صفت شیخ مرایی بیت بزش خرقة
و مثال و سجد بدست * بسر تاج صوف و بدستار بست * دست بدست فی یعنی نقد نقد و دخی
بر برینه متصل که دست بدست بر تیه زمیله دیلر و له بیت بگو شش کمر راه عشقش گذار
رسم دست بدست رتبه وصل یار * دست راست فی صانع طرف و صف لشکر ده جانب بین
معنای مولانا هاتقی در تیمور نامه بیت بر آراسته شاهرخ دست راست * که آن بر قدش
جامه * بود راست * دست راست فی مندر که مقعد آلتنه قورلر عربیله اکا قیاس دیلر
* دست یافت فی نصرت و ظفر بولمقدن کنایه در ابوالمعانی بیت میشود منصور هر جا
با کل لطف حق * باشد از اقبال دایم وعد ویش دست یافت * دست فی سکون شین معجه
ایله درت معنای کلور اول معروف بیابان و صحرا معنای در عموما ثانی و لایست خراسانده
بر شهر آید در دست بیاض دخی دیلر مشهور شهر در حضرت مولانا قدس سره * مشغولی
در بخار ابتدای صدر جهان * متهم شد کشت از صدرش نهان * مدت ده سال سرکردان بکشت
که خراسان که کهستان که دست * ثالث ترکستان واقعه بر مشهور و حیرت در دست قیاق
دخی دیلر رابع کوردستان معنای ده روایت اولمشدر ابوالمعانی بیت یابند حیات و باز
غم هجر میکشند * بکره کدر مکن بسوی دست عاشقان * دهن گرفت فی فتح نون و اخفاء
هایله محله ایتدی و تک و پو ایلدی و عجب و عز و رایلی معنای رینه در * دوات فی معروف
ترکیه دخی مستعملدر میرنظمی بیت چونزدیک بوده دوات و قلم * نوشته بران نامه
پرستم * دوات فی معروف لفظ عربیله لکن فارسیله استعمالی شاید کاهی کند و
ترکیله رینه حزواید و ب د و لند دیلر * دهشت فی کسر ها و سکون شین معجه ایله معنی
بکنکی و فید عصر گذانی تحفه الاحباب بو معنای ابوالمعانی بیت مشک مشهور و عالم باد دهشت
عشق روح افزا * که بر سر برده کار عاشقی با در دحضرت را * دهشت فی فتح ها و سین
مهمله و سکون مهم ایله بر اغاچدر آتشه یاند قلعه خوش رایحه سی چقار عربیله غار دیلر
همیشه سبز و تازه اولور کذا فی المجمع * دهشت فی شین معجه ایله دهشت مرقوم
معنای در بعض نسخه ده حب الفار اغاچ در که میشی آبی او اور ترکیله دفته دیلر * دهن پشت
اضافه معنی سوراخ کون کذا فی شرفنامه بو معنای میرنظمی بیت از دهن پشت کند نغمه ها
خیزد از و مهر زخفته بیا * دیر منات فی بر مشهور کنیسا در که سرپادار و دیواری نقوش

نقوش و تصاویر در دیلر که کفره ز غلر نجه یوزاون اوج مرسل نینک تصویرین اباشلر
ابوالمعانی بیت خانه سینه من دیر منات آساشد * که در صورت خوبان شک نقوش و تصویر
* مع الحیم * داج فی یعنی تاریکی لفظ عربیله در دخی دن مشتق اسم در فارسیله استعمال
اولور شیخ نظامی بیت ای زرو ز سیمید تاشب داج * مدد های فیض تو محتاج * داج فی
فتح راه مهمله ایله بوزن خراج بر موضع امید * در تاج فی سکون را و فتح تاء مثله ایله
بر چچکدر کونش قنقی طرفه اوله اول طرفه دوز عرافه اکا توله دیلر کذا فی المجمع
* درج فی سکون راه مهمله ایله بحره مقاصنه و خط نقش امیر شرفنامه ده حضرت
رسالت شاه صلی علیه الاله عت آلاه لیلله معراج اندن گذر ایلدی بر موضعك اسمیدر
عربیله یازمق معنای در ها قنقی بیت نوشته در دخی سلطان مصر * که ای بر تاج اجداران
عصرو فتح رایله پایه * در دیلر * دست رنج فی سکون سین مهمله و تا و نون و فتح راه مهمله ایله
ال بحقوقی که دست اده و ترکیله دستره دیلر عربیله منتشر اید دینلور ابوالمعانی بیت
ز عشق تو نشوم هیچ وجه زو کردان * اگر نهی برسم دست رنج بیدادی * شرفنامه ده یعنی
پیشه یعنی صنعت و کار و کسب که اشکله اوله شیخ سعدی بیت پیاموز فرزند رادست
زنج * اگر دست داری چو قارون کنج * دواج فی فتح و او ایله بوزن خراج بخت و فرخی
و شرور و شادی معنای میرنظمی بیت چور و زی سلطان تحت شاهی و تاج * نوشته
بر و با سرور و دواج * بعض نسخه ده چادر شب و یوز غان معنای سنده مرویدر اما چادر شب
معنای سنده ضمه در دواج فی فتح ها و نونله ایکی اور یکلو دوه ترکیله بغور دیلر تاج دیشی دوه لره
چکرلر * دنج فی سکون ها و فتح نونله معدنی بر نوع طاستدر بر قاج لون اولور اعلاسی کوک رنگ
و شقای اولاند و صا دو رنگی اولور جزیره قبر سده معدنی وارد و یزلونی سفجانی رنگ اولور
موشی دیلر و بر نوعی دخی الاجه اولور طوسی دیلر سیاهرق قرلاغه مایل دخی او اور اعلاسی
قرنکس تازان اولاند در دنج فرنگی دیلر شرفنامه ده ضم دال و نونله و ایت اولمشدر * مع الحیم
الفارسی * در دنج فی سکون راه مهمله و یای تحتانی و کسریاء فارسیله حولی اطرافند و قیو
او کلرند اولان تحفه دیوار که طولانوب کیرمک * چون ایدر که طشره دن ایچ روسی کورنیه
در ایله پیچیدن مرکب لفظدر طولانوب قیو دیمک اولور * دست دنج فی زنان و عروسان
الارینه حنا و و همه او رد قلرند صا دقلری زوال ایله صاریان نسنه هرنه اولور سه * دم آهنج
سکون مهم و نون و فتح همزه و هایله نفس حکیمی دیمک اولور که دم نفسدر و آهنج آهنجیدن
لفظندن احیم قاعلدر * مع الخاء المعجمه * دنج فی اوج معنای کلور اول معنی نیکو حکیم سوزنی
قطعه * همیشه تا که بود ذیف زشت و دنج و نکو * با لفظ لوزه کویان یاوه کوی کرخ
ز چرخ باد همه شغل دشمنان توزیف * ز بخت باد همه کار دوستان تو دنج * شنی فوج
معنای سنده که فوج دیمک دنج دیلر حکیم زاری قیستانی بیت * چو امواج بحر
لشکر نشان بو متغاب همیر سد دنج * ثالث معنی سر یعنی برار کذا فی فرهنگ جهانگیری
* در دنج فی سکون را و فتح دال مهملتین ایله خسته لکدن هنوز قالقش غریبه ناکه دیلر
کسر قاف و اظهاریله بو معنای و او ایله درواخ دخی دیلر استاد لطیفی بیت معیت ملت و دین

قهرمان خیمه شکار * کد شمش نشو دهر کز از علل د رداخ * دز و اخ * سکون داء مزمه
و فتح و اوایله الی معنایه کاور اول خسته لکدن هنوز خسته دو نوب لکن تمام محبت بولامش
اول حالته عریضه نقاحت دیر حکیم سنایی بیت کرده خصمان بر وجهان فراخ * تنگتر
از درون که در و اخ * ثانی شجیع و دایر معنایه منصور شیرازی بیت فلک جناب و عطار دستان
و مهر ضمیر * زحل مراتب و مه رایت و اسد در و اخ * ثالث شدت و درستی معنایه ابوالفرج
رونی * قطعه * با حفظ تو کستاخ نکند * بکنای قضای بر عیال ملک * با امر تو در و اخ
بتکر * شیر فلک اندر غزال ملک * رابع محکم و مضبوط معنایه پیر هرات خواجه عبد الله
انصاری طبقات نام کتابند پیور * ستودن سخن نیکان و حکایات پیران و احوال ایشان
دل میرد از اتریت باشد و قوت و عزم فراید و دران از الله تعالی ثبات یابد و بر بلا امتحان
آرد و بدو روشی و ناکامی قدم فشارد تا عزم مردان یابد و دست در ولایت و رکن در و اخ زند
و از آداب و سیرت ایشان ادب گیرد * وینده کتاب مر قومه شیخ ذوالنون مصریدن نقل و روایت
ایدر * گفت وقتی کسی یا وی که بضاعت تو بدست او بود و درد تو باداری او موافق
دامن وی در و اخ دار * خامس یعنی درستی و هیچ شمس خنری بیت جمال دینی و دین شاه
و شیخ ابواسحق * که خصم او را نبود ز در دها در و اخ * سادس یعنی راستی استاد رودکی
بیت چونکه مالیک بدو کستاخ شد * کار مالیک بدو در و اخ شد * سابع تحفه الاحباب
بمعنی یقین که ضد کماند مثلا کمانم بفلافی در و اخ شد دیور کمانم فلا نه در سندر یعنی
بقیتم وارد دیمک اولور و نسخه میرزا ابراهیم معنای اوله ذاء فارسیله در و اخ نقل او انشد
در و اخ * کسر راه مهمله و سکون یای تحتانی ایله تقصیر و درین طوعی معنایه در
میرنظمی بیت یزی روی نباشد چون کاش * همیدارد درین از من بجائش * در و اخ
کسر راه مهمله و سکون یای تحتانی ایله معنی درین داشتن و تقصیر کردن کذا فی المجمع
مع الدال المله * داد * درت معنایه کاور اول عدل و عدالت را کثر عدل ایله مترادف
اولور که یاد شاه داد کرد دیور اما عدل ایله دادک میانده فرق وارد عدل کشی بنفسه عدالت
ایدوب ظلم ایلا مکدر و داد آخرک ظانی دفع ایلا مکدر ثانی عدل استمک معنایه در شیخ
ممدی بیت پیش که همیبرم زد دست فریاد * هم پیش تواز دست تو میخوام داد * ثالث
بر نوع قیر جقدر که اکابرین و ولین دخی دیور عربیله قویا دید کوری علتدر معنای مقدم
ایله بو معنایه شاعر دیمشدر * قطعه * امان الله آن کرکین میلاد * که کرکین است میل
کردن او * زین مردم که از وی داد خواهند * گرفته داد سرتاپا تن او * رابع عمر و سن
و سال معنایه حکیم قطران ارموی بیت نوروز پر تو رخ و پیروز بامداد * از بخت داد یابی
و از عمر بر خوری * و دخی دادن لفظندن فعل ماضی در و یردی معنایه کدی باید داد
دیور مصدر دخی اوامر * داد آفرید * ایکی معنایه کاور اول فرزند که پیرایه حضرت
خلاق عالم جلالت قدرته استادن بر استدر ثانی موسیقی بر نوا آیدر حکیم فردوسی بیت
سرودی با و از چون بر کشید * که اکنوش خوانی و داد آفرید * داد را دخی سکون دال
و فتح راه مهملین ایله حق جل و علانک اسماء شریفه سندن بر استدر * داد سندن * کسر دال

دال و سین مهمله و فتح تاء مثله ایله آتش ورش عربیله اخذ و اعطاء دیور و بمعنایه انتقام در
اما بو معناده دال موقوف کر کرد داد سندن تقدیر ابو المعانی بیت اگر که نابل وصات شود
دل محزون * ز جور حسرت و غم لا محال داد سندن * دارد * فتح راه مهمله ایله حضرت باری
جل ذکره استادن ندر * دارد * سکون را و دال موقوفه نام شریف از نامهای خدا عز
اسمه مذکور اوج اسم میرنظمی بیت دارد و دارد و دارد همین * هر سه را نام خدا دان
یقین * دارد * فتح راه مهمله ایله داشتن لفظندن صیغه مضارع در طو تار معنایه وله
* مثنوی * هر که دار دالم او دارد شرفه * کرمل دارد نشد عمرش * ثانی * هر که دار دال او
نبود خسیس * در دو عالم میشود نفس نفیس * دارد و در * فتح راه مهمله و با و او
بجمله ایله معنی طاقت و قوت و کز و زور و نصرت حکیم فردوسی بیت بیوشید رستم سلاح
نبرد * با ورد که رفت باد آروزد * و جنگ و عربیله معنایه حکیم اسدی بیت برار
کشید بد صف نبرد * براند ز جنگ آوران دارد و برد * داشت * فتح سین معنایه عطا
و بخشش معنایه که دامشاب دخی دینا و ز شمس خنری بیت بود بحضرت ابوقین
صاعقه نادان * برد ز همت او من زانده داشت * استاد عنصری بیت خواستم تا نشان
دامشادش * پندار بجای فرستادش * حسین و فانی لامله دلشاد نقل ایش اما الفله
احد * داماد * کوبکو عربیله عریس و صهر دیور کسر صا دایله ابو المعانی بیت کر
خرد مندی مد دل این عروس پر رفت * صد هزاران * و چو تو داماد کشت این پیره زن *
* داند * فتح نونه ایکی معنایه در اول یعنی تواند که داند توام معنایه کاور حکیم زاری
قهستانی بیت مکر خود این شب یلدا بر وزانده بره * کدام یلد اکا این شب هزار چندانست
ثانی دانستن فعل مضارع در یلور معنایه * دانشمند * صاحب علم دیمکدر دانش
علم معنایه اسم مصدر در و مند ادات توصیف در و ادات نسبت دخی اولور و ادات و حاجتند
یکی * دانشمند * بود دخی دانشمند کی صاحب علم در حکیم فردوسی بیت بود دانشمند
هم پهلوان * نه بیند کسی شیر از نیسان جوان * دید * کسر باء موحده و سکون یای
تحتانیله اطبا اصطلاحده دوا دیمکدر بعض نسخه ده معجون معنایه مرویدر * دد *
بوزن بد جنس چار یا حیواندن برنجی جانور دیور ارسلان و قیلان و ببر و سباع سائر
شیخ سعدی بیت نه مرا آدمی زاده از دد هست * که دد ز آدمی زاده بد هست *
حکیم سنایی بیت مملکت را ثبات در خردشت * بخرد مزد و غول دست * دوداد *
برنجی چار یا جانور سباع معنایه کذا فی المجمع * در آمد * ایچرو کادی دیمکدر معنای
ترکیبی جهتیله ایچرو کلک لازمه سنی اولمله مد ایا و بی کسب مفت اولان نسخه یه دیور نیکم
بو بیتدن مفهومدر بیت چنان گفت دختر بقرخ پدر * که آمد بجایی از آن راه در * در آید
بمعنی گوید سوز و کاور دیمک معنایه استاد قرخی بیت کسی که زار در آید بد رگنی نشود
که حرب زبانان آنجا شونزد کند زبان * در بایق سندن * یعنی قالدی و آخر اولدنی شیخ
نظامی از هفت پیکر بیت مطرب آمد روانه شو ساقی * سندن طرب را بهانه در بایق *
* دیند * ای معنایه کاور اول طاعنه و بعضی زاده ز جمله پیکل پره دیور و سرحداده

مشهور قطع اولنان مضيق محل که عربیة لغز در لر مولانا هاتنی بیت که قاصد زدر بند چون
 در کندست * در آمد بسرحد قبحاق دشت * ثانی اول نسنه یه دیرلر که آنکه قیو بغلنور
 کاید ومفتاح سرکه عربیة مغلای دیرلر بمعنای ترکیب در ثالث بر شهر عظیم اسمی در شیخ
 نظامی بیت شکارستان او آنجا زدر بند * شبخونش بخوارزم و سمرقند * رابع فرمک
 جهانگیریه قلمه یه دخی دینلر و کن ذکر ایدر حکیم از رقی بیت بدربند مجستان آنچه
 او کرد * مثالی کرده بد حیدر بحیر * حکیم زجاجی بیت بدربند هافخ کرده است شاه
 بر آورد برجش بخورشید ماه * خامس گذرگاه تکثر در بابو کاک ترکیب بوغاز دیرلر میر نظمی
 بیت بکشی نشسته سرجه لشکر * زدر بند دریا کند شتند بکسر * سادس تقید
 احوال نفس ایلک مثلاً کند و قیدن اولور دیمک در بند خویش میشود دیرلر شیخ سعدی
 بیت هر که در بند خویشتن باشی * عشقبازی دروغ زن باشی * در دخی سکون
 راه مهمله ایله اغری عربیة و جمع دیرلر و رنج و زحمت و مشقت معنا سنه میر خسرو
 * رباعی * عشق دارم و سینه سوزانی * دردی دارم و دیده کربانی * عشقی وجه
 عشق عشق عالم سوزی * دردی وجه درد دردی در مانی * چغتای لساننده مونک
 دیرلر کاف عجمیله سینه سیمان ده اولکی حکایه ده ایدر بیت یوز تومان مونک اجان
 افکادی * باری بیر ساری و بو بیر ساری * در خوردی سکون رایتی مهملتین و ضم
 ناه معجه و او مجهول ایله لایق معنا سنه در خوردی دیرلر استاد لطیفی بیت هر که صاحب
 نظر بود مردست * مرد را آن کند که در خوردست * در دمنده در دلونیا ز مند و حصد مند
 کی استعان طریقله مایونه ده دیرلر ظاهرانه علت اولوب اضطراری ایچون علاجه عتاج
 اولعله درد صاحبی دیمک اولور ابوالمعانی * قطعه * از قیب کر خود از عشاق کرد * ترجم
 بایدش کو درد منکست * مکر روزی در آید بزم ندان * علاجی حاضر اوراد پسندست
 * در میان باشد * یعنی رهن اوله بر شرط و یا خود بر نسنه ایچون رهن قولاق لازم اولد قی
 قلان چیز در میان باشد دیرلر کال بخندی بیت کر میان باشدش بریر قبا * خرقة بش
 در میان باشد * در دخی فتح راه مهمله و سکون نوله بمعنی سان یعنی شکل و سیمای کذاقی
 شرفنامه * دروندی سکون راه مهمله و نون و فتح و او ایله درت معنایه کاور اول ایران
 پهلو اولندن بر مبارز آیدر ثانی بردار و اسمیدر ثالث قیو باصرخی که عربیة مغلای
 دیرلر رابع بمعنی در بند مرقوم * دریا بند * ابکی و جله ابکی معنایه در اول دریا ایله بندن
 مرکب اوله دریا کنار لند کی طور دخی لیان آخری و کی یا بلان یر که ترکیب ترسانه دیرلر
 ثانی در ایله یا بندن مرکب اوله جمع فعل مضارع اولور بولورلر و اکارلر دیمک اولور ابکی
 معنایه ابوالمعانی بیت زردی کشنیان زاده شده پر نور دریا بند * عجب نبود همه ارباب
 کشنی شود دریا بند * در پسند * سکون زا و فتح باه فار سیمین ایله پر هیز کار معنایه
 کنایه المجمع * در دخی فتح زاه فارسی و سکون نوله بمعنی تند و خشم آلوده میر نظمی
 بیت بر صف لشکر صد و چو زند * تیغ و تیروکان بزور دزد * دستاد * سکون سیت
 مهمله و فتح ناه مثلاً ایله بمعنی بسیار و له بیت به پیشش آمد و پیدا کرده * مراجور و ستم

و ستم دستاد کرده * دستا زدن * سکون سیت مهمله و نون و فتح تا و زاه معجه ایله نام
 نام پدر ستم در که دستان و زال و زور و زال دخی دیرلر حکیم فردوسی بیت تهادم ترا
 نام دستا زدن * چو با تو پدر کرد دستان بند * دست باز دخی الی اوز دیر دست معنایه که
 هر نیه یا پیشه البدن کله و دخی ال صور دیمک اولور * دستبرد * سکون سیت مهمله
 و تا به مثلاً و ضم باه و حله ایله خصمه غلبه و ظفر و هنزده غلبه ایلک معنایه میر نظمی
 بیت بکفتا مباحش اینقدر پر شتاب * که دستبرد اورا نیاید تاب * دست بند * اوج
 معنایه در اول زنان لعل و انجو و امثالی جواهری ایلکه دیزوب قولرینه بغلر ثانی جوانان
 کفره اوینار لر خوران دیرلر بر لرینک اللین طوتوب ایا قلیله یری دیوب طولاشور لر
 حکیم اسدی بیت هر برزن آوای رامشکران * هر کوشه دستبند سران * شیخ
 نظامی بیت ساعی دست بند میگرد * برین ریشخند میگردند * ثالث ایرادن
 حلقه ایدوب اوتوزان و طورانه دیرلر آدم اولسون حیوان اولسون اکا پر موزه و چپردخی
 دیرلر و له بیت اندران بزمه پرند زده * کپک و در آج دست بند زده * دستگرد * سکون
 سیت مهمله و فتح کافله بحق و صافی دستا کرد دخی دیرلر * دستبند * سکون سیت معجه
 و ضم باه و حله ایله وجودده شکست اولوب مخالف و یا کچشمس گو که دیرلر ابوالمعانی
 قلک آنقدر کوفت باغم مرا * که جسم سراپای دستبند شد * دست * سکون سیت مهمله
 ایله بوزن رعای بمعنی معشوقه عرب نفس الامرده اشعار عربیة معروف اولان نام معشوقه
 او بقدر عاشقه ضم رایله ریاب دیرلر بمعنای مؤید حکیم انوری بیت مال من بند زحال
 دیگران بودی بتر * حال وعد آخر بتر باید که باشدی ریاب * بویتدن فهم اولنور که وعد
 عاشق و ریاب معشوق اوله * دماوند * شهر همدان قربنک بر طافک امیدر و اول
 ناحیه ده بر شهر آیدر و اول طافع اکا مضاف اوله * دمی * یعنی بزیید اور بکوز
 معنایه جمع امر حاضر در کذاقی مشکلات * دماوند * سکون نون و فتح باه و حله و و او
 ایله مازندراند بر طافع اسمی که دماوند دیمک مشهور در کذاقی فرمک جهانگیری
 * دند * سکون نوله بوزن چند طقوز معنایه کاور اول استخوان پهلو یعنی ابکو کوکی
 مختاری بیت بجای سینه دهان و بجای کردن چشم * بجای دندش تارک بجای کف عذار
 ثانی فقیری نوايه دیرلر حکیم سوزنی بیت دند و ملک یکی شهر و پره جوی باش * از بذر
 زرملاک و زبشیز دند * و له بیت بعون الله نه معروف و نه مشهور * چو عوانان بقلاشی
 و رندی * ثالث دندان لفظندن اختصار اولنش دیش معنایه ابو الفرج رونی بیت
 بشکل پیل یک دندش نکه کن * نعم چون پیل یک دندش هزارست * رابع معنی ایله
 و نادان و بی باک و خود کام شمس غفری بیت در اصابت بنزد فکرت تو * عقل محطی شناس
 و عاقل و دند * و استاد لیلی بیت اندرین شهر بی ناکی برخاسته اند * همه خر
 طبع و همه احق و بی دانش و دند * خامس دزدی دیانت معنایه ابو سکور بیت
 بخواند آنکشی ز کردند را * همه سا بکان هم تی چند را * سادس چوله آلتارندن دیش
 دیش یا بانس بر ابا جدر هر بری اراسندن برل پکر دغه ایچنه قویوب ارشی صفا شد زلر

مولانا محتشم کاشی بیت ندارد چکار پیوند من * شکست است دندان دند من * سابع
طائفه کند ایاندن بر قسم رکز و رایله دیانور لائله شاخسانه و کنکر دخی دیرلشخ عطار
در الهی نامه * مثنوی * یکی دندی میان داغ بود ردی * ستاده بود بردگان مردی *
ازو میخواست چیزی می نداشت * بسی بر پیش دکان ایستادش * زبان بکشاد دکاندار
بر هیچ * که تا تو زخم نکنی ندهم هیچ * چو کردی زخم از من نقد میجوی * و کرمه همچنان
می باش و میگوی * خدایا من چو آن دند کدایم * که بر تن نیست بی صد زخم جایم *
ثامن حب السلاطین دیدکاری دارودر اما حکیم اسدی طوسی هر که کمال ببوسیدن
یوغا زی طوته ماز و وانا رقبو غی مثالو نسنه لره دیرل دیش یوقوله بوبینی ایراد ابشار
مخیک بیت قند جدا کن از و دور شو از زهر دند * هر چه باخر بهست جان تر آن پستند
بویبتدن فهم اولنور که اول آجی نسنه اوله که نفی ظاهر اوله صبر و حب السلاطین و امثالی
دوار زیر ماز و وانا رقبو غی یوقوله ناسع فرهنگ جهانگیریده بر او تدر دیش و بعض
نسخه ده دفنه میشی که اکاحب الغار دیرل زو خمدال مهمله ایله بر نوع زبده دند * دند از مزد
معنای ترکیب دیش کراسیدر مزد دند تقدیرند * مجمع الفرسده بعض کبار و ارباب
جاه و مناصبی ضیافت اولند قدن صکره کیل چکی محل بر مناصب پیشکش و هدایایه دیرل
حکیم انوری بیت زانکه هرگز هیچ دند از مزد * بر سر خوان آسمان نشست * اما فرهنگ
جهانگیریده مسطور در که زمان قدیمه عادت دواتند ان بویله ایدی فقر او صاحب و علمای
ضیافته دعوت ایدوب طعامدن صکره هر برینه حالرینه مناصب سیم و زر و اثواب نوعندن
عطیه و احسان ایدرل ایتمس حکیم سنایی بیت مزد خندان لب نباشی مرد سندان دل به باش
مزد دندان مزد نبود مرد دندان زن مباحش * حکیم سنو زنی بیت بدندان مزد از و خواهم
قیصی * اگر اطلس دمد یا خار یا خر * ایکی روایت دخی اصحبر فرهنگ جهانگیری قوی
معنای ترکیبه او فقدر اما شمیدی اول عادت متروک و مرفوعه در مجمع الفرس صاحبینک
قولی جارید دند ان نماید دخی یعنی بخندد کولر یوز کوسه تروپ اظهار به شاستدن کنایه در
حکیم خاقانی بیت نقاب شکر فام بند دوار * چو صبح از شکر خند دند ان نماید *
دند بند دخی زبان طشره چقد قل اغزلرینه بغلد قلی یا شوق عریین لثام دیرل
دخی مع الالهمله * دار دخی حضرت باری تعالی عز اسمه اما سنداندر شمس خیزی بیت
پناه ملک سلیمان جمال دینی و دین * که آفتاب شهناست و سایه دار * و شاه ناصر
خسرو بیت علم اجلها هیچ خلق نداشت * ایزد داد دارد کسرت و امان * اسم صفاتدن
اولفله عادل پادشاه درده علم ایدر مولانا مطهر بیت نادری در همه فن ناموری در همه
چیز * زرده روز وری داد کرد اداری * معناسی داد آرنده دز * دار دند دخی اوکی
قرنداش معناسنه در که داد قرنداشدر اندر اوکی معناسنه در استاد لطیفی بیت
وراد در اندر یکی مرد بود * که با دیو جنگی هم آورد بود دخی دادر دخی یعنی برادر حضرت
مولانا قدس سره بیت علم شای کرد بر ما عمر ما * که بدین میداردی دادر ترا * بعض
نسخه ده یار متفق و محب صادق معناسنه مرویدر * داد دخی فتح کافی عجبیله حقیقتا حضرت

حضرت باری تعالی اسم شریفیدر که عادل حقیقتی در جل شأنه و عم نواله و مجازا پادشاه
عادل و وکلا و حکامنه دیرل عدالت پیشه اولد و غی حاله معنای ترکیب عدل ایدی دیکبر
منلا عبد الرفع بیت کرچه چون عجاك نظام بر جهان وی ظلم کرد * داد چون نوشن روان
داد کر خروار او * و بر معناسی دخی ماه ملکی چشمنارندن بر چشمن آدیدر امیر معزی بیت
تهنیت کویند شاه از ابجشن داد کر * چشمن رامن تهنیت کویم بشاه داد کر * داد کیر دخی
کسر کاف عجمیله عادل معناسنه و ظلم دفع ایدی معناسنه شاعر بیت داد من از تو ستم
در روز داد * داد مظلومان زبیداد داد کیر * داد دند دخی فتح دالین مهملتین و سکون نوله
اوکی قرنداش داد دند لفظندن اختصار اولمشدر استاد لطیفی بیت نیایند دزخانه دادند دران
اگرچه که یو دنیایم دران * دار دخی بش معنایه کاور اول هر دیکلوب طور ان اغاجه دیرل
حکیم فردوسی بیت دوم دانش از آسمان بلند * که بر پای چونست بی دار و بند * ثانی
آدم صلب ایدکاری اغاجه دیرل عرفی شیرازی بیت منصور انا الحق زدن دار و دکر هیچ *
ماهم و لبالب شدن یار و دکر هیچ * ثلث جانبازک اویناد و غی سندان بوقار و دیکر یکی ایکی
اغاج که داران اولان رسن اول قدر کرشم دکان اول اغاجه جانباز اصطلاحده دار و آینه
اجل بشکی دیرل و بعض نسخه ده جانباز اینک جمله اغاجلینه دیرل شمس خیزی * مثنوی
کشید زهر سورسهای دار * زیلا بزی رازیمش و یسار * مگودار کان بود چارم سپهر *
نه آن مه رسن باز کان بود مهر * بخل ماه تابان زرخسار او * ز کردون کند شسته سردار او *
دخی رابع فرهنگ جهانگیریده سقف خانه بی او زبینه قود قلی اغاجه دیرل بابا فغانی بیت
بر کنکره وحدت و بردار حقیقت * غیر آن سرشوریده منصور نکند * خامس
هندوستانه مالک مضافاتندن بر شهر احمد و ولایت مزبور که دارالملکینه مند و دیرل میر خسرو
بیت خود آن درد ملی و جان در دوا دو * تنش در شهر و جان در دار هندو * و داشتن
لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی اولور آینه دار و درمدار و صاحب و حافظ معنایند
تاجدار و جهاندار کی و عربیله سرای و خانه معناسنه در * دار و کیر * کسر کاف فارسیله
چنگ و عربیله معناسنه کیر و دار دخی دیرل استاد عجمی بیت ستاده بجا آزمان چرخ
پیر * ندیدست چشمش چنان دار و کیر * معنای ترکیبی کیر گرفتن امر در طوط معناسنه
و دار داشتن دن صاقله معناسنه طوط صاقله دیمک اولور * دار بر دخی راه مهمله موقوف
و ضم باء و حره ایله بریشل رنگ قوشدر منقاریله اغاج دل شیراز بار اکاتک نیز و سیرک
دخی دیرل و کیلانی داراب دیرل * داروی هوشیرو داری هوشیرو و اوایله و او سزاشباع
ضمه هلیله ده جایز در بر ترکیبدر قو قلیماک عقلی کیدر خصوصاً و هر کی عقلی زایل
ایدر عموما ابوالممانی بیت شود افزوده عقل چومی بایار مینوشم * اگر بی بار باشد
میشود او داروی هوشیرو دازار دخی فتح زاء معجمه ایله یا بوجی معمار معناسنه در که داز بنادر
آر آوردندن اسم فاعلدر معنای ترکیب بنا کنور دخی یعنی بنا ایدی اولور * داسار دخی فتح
سین مهمله ایله * داسار دخی سکون سین مهمله و فتح تاء مثله ایله * دستار دخی حذف الف
اول ایله کلام معنی دلال سمسار معناسنه متاع دلالی میر نظمی بیت انقدر تعریف کرده حسن

در دما بر چی خیم باه موخین ایله نیر نیر نفیس ویرمک ترکیه صوا و مق ذیرل دما صوا و مقدر
بر بردن لفظندن اسم فاعل در میر نظمی بیت شنید با صبا کل بود دمن * دما بر آمد بابل
یکشن در دما بر چی بوزن چنار اغاجک وغیرینک اصل و یعنی معناسنه در عربین هلاک
و انتقام و کینه معناسنه در مولانا قی بیت یکی نیر و کرده زهر آیدار * کزان دشمنش را
بر آرد دما * و بعض نسخه دهیره یکمک معناسنه در در دما و ر چی خیم و او ایله یعنی
دما زمر قوم و له بیت چو کرده تک و پوبدار و دیار * دما و ر شد چون سک هر سوار *
در دما بر چی سکون میم و فتح جیم فار سیله بر نسنه تک و قوسی ظاهر اوراق ورنکی بلورمک
معناسنه و له بیت زفیض فصل شد سخن چنار * چو جنت هر شکوفه کشت دما بر *
در دما بر چی فرهنگ جهانگیریده خیم میله ایکی معنایه در اول آواز نرم و آهسته ثانی افزایاب
اقربا سندن بر شخص نامه و ارک نامیده در که سیاه و شک قتلنه چوق سعی ابلشیدی و مشکلا نل
سکون میم و فتح و او ایله بوزن سرکر یعنی اول مرید و عربین فرهنگ نقلی اوزن
صاحبی دستور سزاوینه کیرمکه دیرل در دما بر چی سکون نون و فتح باه موخین ایله بوزن
صفر هند و ستانک مشهور و در شهر امیر حکیم فردوسی بیت همه کابل و دنیرو مایی هند
روان و چین تابد ریای سندن در دما بر چی سکون نوین و کسر کاف عجمیله دیش
تفا شدن نسنه یه دیرل و دیش ایله اصبر چی دیمک اولور میر نظمی بیت می شنید سنت آن
سخن دلگیر شد * چون سک مسلح بند اندکیر شد در دور چی سکون و او ایله اوج معنایه در اول
درس گذشته بی او قومق عبد الرفع بیت میکنم درس عشق روز از بر * شب همه شب
چود و میخوانم * ثانی بیاله معناسنه امیر خسرو بیت ساقیامی ده که امروزم سردیو انکیست
دور بر کردان که مرگ از تهی بیانکیست * ثالث جاسوسلرک پادشاه اخبار یا زده قلینه
دیرل که جاسوسه سردوز دیرل در دما بر چی فتح مایله طاعلارده صغه کی اولان یوله دیرل
حکیم اسدی بیت کهن پردهار و شکسته دن * دهارش پر از کان زر یکسره * و مغان
معناسنه حکیم سنایی بیت شست جبین چوموی نیر آرد * اردها از دهار زیر آرد *
حکیم اسدی بیت یکایک پراکنده بردشت و غار * قدی چون درخت و دهان چون دهار *
در ده هزار چی تارکیدی نوع لعیندن در دنی لعینک آیدر غلط ایدوب قاربا زردا و هزار
دیرل مجمع الفرسان النبی لعینک آیدر خواجه سلمان * قطعه * فارد عقل مانند عدوت
که کم زیاد * در معرض ستاده مقید بشد در صحت * کر راه خانه کیر حکایت مکن طویل
با آنکه ده هزار کشتن چون تو چاکرست * منصوبه حیل توان باخت با کسی * با آنکه
کعبین سپهرش معجزست در دیار چی سکون بای تختانی و فتح باه موخین و دال مهمله ایله
شهر و ملکینک سکرچی کونی آیدر چی دی بهر چی سکون بای تختانی و کسر باه موخین و میله
ایکی معنایه در اول بر فرشته نامید و بعض نسخه ده جناب باری تعالینک اسماء شریفه سندن در
حکیم فردوسی بیت چومهر سهر آورد دی بهر * ترانه تر باد هر روز چهر * ثانی هر ماه
شمسینک اون بشعی کونی امیر مسعود سعد سلمان بیت دی بهر رست مهربانی کن
کرسمه چیز مهربانی کن * امل فارش بوکونی غایت معتبر و مبارک طو و ازل و دیرل که

و دیرل که کون بر کسنه الم تناول ایدوب ترکمن قوقاسه تلمی سال راحت و رفاهیت و خیر یله
یکر و کجه سندن سوشن ایله توتون ایاسه تلمی ساله امانک اولور خط و قفردن و بوکوند
صدقه ویرمک و اکا و و ملوک زیارتنه و ارمق مناسبت در زراشت بهرام بیت بد آنکه که
نمود خورشید چهر * بروزی که خوانی و رادی بهر چی دیور چی سکون بای تختانی و ضم
باه موخین ایله یعنی دو یور یعنی ایکی نشان و قفتان در دیر چی کنیسا که کشت دخی دیرل لکن
دیر نصاری طائفه سک و کشت بهر دیرل کنیسا سی اولق اوزن نقل دخی و اردر سچ و رخیم
* رباعی * تا چند چراغ مسجد و دیرو کشت * تاکی ز زیان دوزخ و دزد سود بهشت *
رو بر سر اوج بین که استاد ازل * از بهر تو آنچه دنی بود نوشت * مولانا هاتنی بیت بهر دیو
هند آتشی بر فروخت * همه دیر یازا دران دیرو سوخت * بویتدن آتشک اولق فهم اولنور
مرور یا ماله اختصا ص رفع اولنوب هر کنیسیایه دیر و کشت دید بلم معنای مرقومه بویتدن
تصبر و وارد و له ایضا بیت بهر منزلی کامدی در حساب * بنی دیرو بقانه کردی خراب
در دما بر چی سکون بای تختانی و ضم جیمه غایت سیاهی شب که تاریک معناسنه عربین در
فارسیه استعمالی شایع در شب دیجور و شام دیجور دیرل ابوالعانی بیت شام دیجور غمت
بر من شده دور و دراز * آنچنان در دل امید و صلت مقصود هست در مع الزاء المعجمه *
در دما بر چی بالحق و بالحق ایله ایش ایدن آمده ده دیرل و دخی یعنی داس که بغدادی و آریه
نسبهله سنک قاجفیدر در دلبوز چی سکون لام و ضم باه موخین ایله بر کوچک قوشدر
فرشتوک و ذال بوزه و ترند دخی دیرل و طواطک بر نویندز در دما و ز چی سکون میم و فتح
و او ایله بوزن جانفز کبره و زبل سپیدی که آنکه زبل چکرل عربین و زوز دیرل میر نظمی
بیت شد شکمش کهنه خلا بیکله * روی سرداموز مزبله در دانه سپر چی منه کوش
دید کاری طاع یه سپدر عربیده حبه الخضرا دیرل در دما چی سکون راه مهمله ایله اول
شکندر که ترکیه کسریای تختانیله یو دیرل و لفظ باشد والد و ارمقرده و اثوابه و اغاجه
و بناده استعمال اولنور عربیله مشترک لغتدر تنم بدرا الدین یوسف ابن لؤلو بیت
موشقه قد نبت اللیل دیلها * و کف حواسیها و اکامها در زان در واز چی دروازه دن مخفقدز
بیوک حولی قیومیدر در ایله و از ادن مرکبدر معلوم و ازو باز آچقدردایما آحق طور دیغندن
آحق قیو دیمک اولور در دما چی سکون راه مهمله و ضم ای تختانی و و او معروف ایله
دلنک که در یوزه دخی دیرل حکیم سوزنی بیت کنون ای قلبن زان در دین در * همی رو چون
کدایان تو در یوزه در دما چی کوشک که عربین قصردیرل حکیم فردوسی بیت چوبهرید رستمین
شاخ کر * بیامد ز دریا با یوان و دز چی دست ابراز و دست افراز و دست اوراز چی ارباب صنایع
آله لیدر عربین عادات و اوج لغت مع الراده اولان اوج افت مرقه مایله آلی سیکه و معنایه
استعمال اولنور در دست آموز چی یاوریدن بسلفوب الله قعام اولش آوجی قوشلو
شاهین و غیر کمال بخندی بیت سرز قیدت نکشد تا تو چو آموخت کمال * مرغ مالوف
گرفتار ز دست آموزست * واوده طایین بنش آت و غیری معناسنه ده کلور و ما
در دست آویز چی هدیه حقیرانه یعنی آزیشکس و نیاز معناسنه ده کلور کمال بخندی

بیت برد دست آویز جان و شرچ و رفت آنجا کمال * عاشق در ویش هر جارت در ویشان
رفت * والد بر نسنه بی دایم طوطه ده دیرلر * دستباز بی سکون سین مهمله و تاه
مثنای و فتح باه موحد ایلده نرد و تارده چایک اویناینه دیرلر والی اوز اولانه ده دیرلر چیره
دست معناسنه میر نظمی بیت دستبازی میکنم در زرد عشق * دادن جازاکه کشتم مرد عشق
* دستباز بی سکون میم و فتح سین مهمله ایلده موافق و راز داشت معناسنه ابوالمعانی
بیت همچونی یک عاشق همراز یافتم خویش را * بلبل بشوریده رادمساز یافتم خویش را
* دندان اریز و دندان افریز و دندان اریز و دندان افریز * کلهم یعنی خلخال که عربیه
منکاش دیرلر شاعر بیت بزرگ و فراخست دندان نیز * مرا نکشت او کشته دندان فریز
* دندان نیز بی یعنی ظالم و طمعکار کذا فی شرحنامه * دندان نیز بی * غم میله بعد اطعام
تناول اولنان میوه و خوشابه دیرلر * دهاز بی فتح هایلده یعنی بانک بلند که نعره دخی دیرلر
استاد فرخی بیت فرخی ینده تو در تو * از نشاط تو بر کشید دهاز * یعنی فریاد شمس
فخری بیت اگر نه عنایات فضلش بود * بگردون بر آید ز مردم دهاز * دیمیز بی سکون
یابن تحتاین و کسر میله شه و رفارسیه نک اون التجی کونی اسمیدز * مع الزاء انقارسی *
* دار بی خرمن یرنه باقی قلان دانه که سیورب پاک ایدرلر خصوصاً و مطلق سیورندی
عوما ابوالمعانی بیت غله خیر جهان بردند پیش * مایحای خرمنش کردیم دار *
* دالیر بی کسر لام و سکون یای تحتاینه ترکیده بردا چل قوشی که چکله دخی دیرلر کذا فی نعمة
الله * درواز بی سکون راء مهمله ایلده اوج معنایه در اول دروای مرقومله مترادف در یعنی
سرنگون حکیم ناصر خسرو بیت از ابر به بینی که همی مرد بکوشش * پرتنه فرو دارد بسته
بشد درواز * ثانی سرکشته و سرگردان ثالث یعنی در بایست یعنی ضروری * در بی
بدخوی و درست طبع معناسنه شمس فخری * قطعه * چونیر کشت از و کار ملک و ملت
راحت * اگرچه بود ازین پیش چون کان او کر * برفق و رای رزین کرد خلق را تسخیر *
یکین و بطش نکردی و بی ثباتی در * نهخته میرزا ابراهیم کسر دال مهمله ایلده یعنی خشم
و چسبند و فرمیک حسین و قانی ده یعنی بد مسطور در * مع السین المهمله * داس بی
یوزن پاس درت معنایه کاور اول اوراق که عربیه منجل دیرلر حکیم انوری بیت کاو گردون
هرگز اندر خرمن عمرت مباد * تابه نوکشتار آسمانرا هست داس * ثانی غله سنبله سنک
قاجقی حکیم خاقانی بیت از سرخو بسته نا کهنش داس شکست در کاو * کردرک کلوش را هر سر
داس نشتری * ثالث تحفه الاحباب یعنی دام نجیر خنجر کرکاتی * مثنوی * چوکوری بودم اندر
مرغزاران * ندیدم دام و داس دامبازان * ثوبودی دام بازو داس دارم * نهادی دام و داس
بر کدارم * رابع فرمیک جها نکیریده بر اوت آید ز مرید سداب دیرلر آخر قوقوسی وارد
و بعضی نسخه ده جنای و چولک معناسنه ده مرید روکاهی اتباع قبیلندن اید و ب داس
و دلوس دیرلر * داس و دلوس بی اتباع و مزاجه قبیلندن در تپاه و تپست و خراب و بیاب
وتار و مار معنایه شمس فخری بیت مقام دشمن اونست جز خراب و بیاب * صفات حاسد
اونست غیر داس و دلوس بی دیوس بی ضم باه موجد و و او معزوف ایلده اوج معنایه

معنایه کاور اول میرزا ابراهیم فرهنگده اسافل اشخاص معناسنه نفل و روا بت ایدوب
بیتهمه مسک اولن شیخ نظامی از هفت بیکر بیت کرد او کشته کردی افشاند * کدوم که
دیوس می جنباند * اما کرز معناسنه حکیم فردوسی بیت زیاد دیوس تو کوه باند *
شود خاک نعل سرافشان محمد * یوم معنایه استاد منوچهری * قطعه * چون زند بر مهره
شیران دیوس شصت من * چون زند بر کرده کردان عود کاو سار * آن کند بر دوش
کردان کردن کردان چو کرد * وان کند بر پشت شیران مهره شیران شیار * ثانی اول
منزله دیرلر که اندک اثواب و جها از غروس اوله که دیوسه دخی دیرلر ثالث ماوراء النهر ده
واقع بر قلعه در که قلعه دیوس دیرلر سمرقند و بخارا میانند واقع در شویله که دایکی طرفنک
مسنافه سی مسا ویدربانی سی اسمیله و سوم اولدوغی منقولدر عربیه باه مشدده ایلده
کرز معناسنه در * در و اس بی سکون راء مهمله ایلده یعنی پایندان عربیه کسر دال ایلده
در پاس دیرلر قیواردنه قودقلری طایق معناسنه معرب اوابی موجه کورینور * در پاس
زیاده یای تحتاینه یعنی در و اس مرقوم استاد در و دکی بیت دیوار و دیوار * فرو کشت
و بر آمد * بیست که یکمان فرو آید دیوار * فرمیک حسین و قانی طایق معناسنه
مسطور در اما معیار جمالیله دیوار ایچنه استحکام ایچون قودقلری اغاج که ترکیده خطل
دیرلر و اساس دیوار قازیلور کن صو جقد قداورد قیری ییو ک قازق معناسنه و معنای اوله
شمس فخری بیت آن شاه کدر مملکتش هیچ کسی را * بی حاجت در باشد و بی خوف در پاس
* دس بی اوج معنایه کاور اول دست لفظندن تخفقدن ال معناسنه میر نظمی بیت بلند
تاب و طاقت که محبت پیر شد * نکیرد دس و پار منیکیر شد * ثانی مثل و مانند معناسنه
استاد عنصیری بیت ندیدونه بیند ترا هیچکس * که ززم مثل و که ززم دس * استاد فرخی
بیت یکی خانه کرد دست فرخاردس * که بفروزد از دیدن اوروان * ثالث یعنی آن
بولغته بومعنی کتاب زندن استنباط و استخراج اولمشدر زیان مندیده اون دده دس
دیرلر و منم ذال ایلده کل پخته یعنی بشمش با چقدر * دستاس بی سکون سین مهمله و تاه
موقوفه ال دکر منی که داس دست معناسنه حکیم سوزنی بیت بدست همت تو آسمان دست
چو دستاسی به پیش آسیابی * دست پس بی یعنی آخر کار دست کار معناسنه کلدو که مقدم
ذکر اولندی پس باه فارسیله آخر معناسنه اولدوغی ظاهر در حکیم فردوسی بیت یک شب
بکوشیم دست پسین * که داند که دیدار باشد جز این * دست دس بی هر نسنه یه ال
ایر شمش که قوت و قدرت و غنادن عبارتدر استاد لطیفی بیت آنچه از هر چند دارد دست
زس * دستگاه او نداند هیچکس * دخیوس بی سکون میم و یای تحتانی و فتح خاه و بچه
و او و کسر نوله بر بازر کانک آیدر که عذرا بی منقلوسدن او غور لیه ب کورتدی و اندن
خلاص اولدی استاد عنصیری بیت ملد دخیوس بشد از شکیب * که در کار عذرا چه
سازد فرب * دنگس بی سکون نون و فتح کاف عربیه ناکس معناسنه در ابوالمعانی بیت
در د عشقت بد و جان عزیزم بستان * که غم عشق ترانست سزاهر دنگس * دوس بی
فتح و او ایلده دمور جبار د موری قز دیروب بر اقدقلری صویه دیرلر اول صوغایت نافع در

معناه به قوت و بروت حمای صفا و به بی دفع ایمن و اسهالی قبض ایدز و طلاقه نفی
عظیمدر اطباء ماء الحیدر دیو ایام ستاده دوریان سن قزدیروب صوبه براغوب استعمال
ایندر در بعض نسخه ده صاد ایله مرویدر ده تاس سکون ها و فتح تاء مثناة ایله تعلین
معنا سنه ابوالعانی در نعت شریف بیت کرده تاس رهگذار ترا * زیور تاج دوات عالم
دی پس بی یای موقوف و فتح باء فارسیله یعنی یولد اش و دخی تصویر و صورت معنا سنه در
مع الشین المعج * داخشی بی کسر خاه معجده ایله بر علتدر وجود انسانی ضعیف و بایس
ایدر میر نظمی بیت مبتلای علت داخشی شده * کار او شام و مخرجنا لش شده * اطبا افتند
سین مهمله ایله داخشی در لر بی دارش بی بوزن خارش بویالی سیاه کون و سختیان
و میشین وله بیت شده نیره ز سودا و ز خارش * که پنداری وجودش بود دارش *
بی دار کوش بی سکون راه مهمله و ضم کافله نکهدار باش معنا سنه امر در خواجه حافظ
بیت ای ملک الامر شن مرادش بده * و ز خطر چشم بدش دار کوش * حکیم اسدی
بیت نخستین تن از دشمنت دار کوش * پس آنکه بر زخم دشمن بکوش بی دار موش بی
بر بیاض دار و در که چکان اوقی در لر عریه سم الفار در لر سمو ماتند در کذافی الحمودی
بی دار و ش بی سکون را و بای تحتانی و کسر و او ایله علم معنا سنه بی داش بی بوزن باش
چناق و چو ملک بشور دکلری فزون خصوصاً کذافی الحمودی شاعر بیت قضا را بود
آنجاد اش کرمی * که دردی خشت میگردند پریان * و مطلقاً فزون معنا سنه عموماً شیخ سعدی
بیت زاهد خام خویش بین مرکز * نشود پخته کرنهی فرداش * و معنا سنه کستان
اولدوغی مرویدر بی دانش بی کسر نوله باش معنا سنه اسم مصدر در کاهی و صف ترکیبی
اولور دانشمند و دانشور کی عریه علم و چغقای لسانند بیلک دیلر فرها دامه ده
فرمادی معلم ویر دکلری خلک معلم و صفند بیت کیتور دبلار حکیم نکته دانی * بیلک
بیر لاجهان ایچرامومانی بی دانش بی ضم نوله عذرانی او غور لیوب صاتی آدمک آیدر
حکیم عنصری بیت یکی نین پایی و دانش نام * کند شده بر و بر بسی کام و دام بی دخش بی
خاه معجده ایله بوزن دخش اوج معنایه کلور اول بر نسته یه و برایشه ابتدا ایلک معنا سنه
شمس خزی بیت بلج شهنشاه اعظم کنند * سعوه کواکب بهر کار دخش * ثانی معلم
معنا سنه استاد عنصری بیت من عالم و معامل هم * و ز خلق مراست با تود خشم *
ثالث بمعنی نیره و تار یک حکیم فردوسی بیت بخواه آنچه خواهی و دیگر بغش * مکن بزدل
ماچنین روز دخش بی در اغوش بی قوجا قلی معنا سنه که آغوش قوجا قدر در ظرفیتدر
استاد لطیفی بیت وه که من می توانم که بیوسم بی او * ای بسا کس بتصرف ز در اغوش
گذشت بی در باش بی سکون را و فتح باء موحده ایله دکنک عریه عصا در لر استاد لطیفی
بیت دی بدر کامش بر فتم دیدر باش مراد * بر سرم در باش زد کفتا کزین در دور باش
وصیفه امر اولور نیز اول دیک اولور و کوزد کر معنا سنه ده مرویدر بی درخش بی فتح
راه مهمله و سکون خاه معجده ایله ارمنیه شهرند بر آتشکده نامیدر کذافی شرفنامه
و مویله الفضلاده برق یعنی شمشک معنا سنه در شاعر بیت درخش او بخندد بوقت بهار * هما

ه ما بانک وید چنین از زار * فرمک حسین و فانی ذه ذال معجده ایله واقع اولمشدر بی درش بی
فتح راه مهمله ایله بر نوع خیار در کاوند و در شی دیرلر سکون را ایله آت یملکی که عریه
معلف در لر حکیم خاقانی بیت جای علفش نه زین کهن درش * از خوشه چرخ و کوشه
عرش بی درغیش بی سکون راه مهمله و بای تحتانی و کسر غین معجده ایله بمعنی بسیار و انبوه
کذافی المجمع بی در و ش بی معروف جهت دنیویه دن بر شینه مالک اولیه بی در و ش بی
ضم را و او و جمع ول ایله بحامک بحامت آلی که آنکه وجود دن قان چکر صغر بویوزندن ایدر لر
حکیم سوزنی بیت بموسمی که ستوران در و ش و داغ کند * ستور وار بر اعدا نهاده داغ
و در و ش * بی بیت اقتضاسی اوزن بحامت ایملک معنا سنه و بحامت نامنه اولمق لازم کاورد
بی در یوش بی سکون راه مهمله و ضم بای تحتانی ایله در و ش معنا سنه خروقلری مناصبدر
انجق یا وادن مقدم واقع اولمشدر میر خسرو * قطعه * بنکر که چه میگویدت این کجبه
گردان * کفتار چهار از ره حشمت بیوش * زین خانه الفخ و ازین معدن کوشش * بر کبر
هلا زاد و مر و لا غر و در یوش * حکیم سوزنی * قطعه * ای بخلق بشر بخاق سروش *
بهر جود و رز و دانش کوش * بتوان کردلی و کف جواد * غوغی ماند در جهان در یوش *
بی در و ش بی سکون سین و تاه موقوف و ضم خاه معجده ایله دایما اللطو تلان نسته معنا سنه
و ادات الفضلاده بمعنی دستمال و مجمع الفرسان مغر و سهل الحصول معنا سنه شیخ نظامی
بیت پی سپر جرعه میخوار کان * دستخوش بازی میار کان بی دستکش بی سکون سین
مهمله و تاه مثناة و فتح کافله بش معنایه کاورد اولیدک آت معنا سنه حکیم فردوسی بیت
چو بیدار شد رستم از خواب خوش * بکار آمدش باره دستکش * باره آت اولدوغی ذکر
اولندی ثانی کان نرم خواجه سلمان بیت بخت طفل تست بر نانی که چرخ کوز پشت *
چون کان دستکش در قبضه فرمان اوست * و کپاده معنا سنه ده استعمال اولور جمال
الدین کاشی بیت ای دستکش تو این مقوس * وی دستخوش تو این مقرنس * ثالث
یعنی قایدای یعنی کوری یوب گردن آدمه در لر شاعر * رباعی * فرقت میان آنکه ارزوی
یقین * بادیده بینار و داند راه دین * با آنکه دو چشم بسته بی دستکش * هر سوی همیرود
بطن و تخمین * رابع مجمع الفرسان مزد دست یعنی اجرت عمل شیخ نظامی بیت دستخوش
کس نیم از هر کج * دستکش میخورم از دست رخ * خامر کتاب مجودیده مضبوط
و محبوس معنا سنه و اسیر معنا سنه ده مرویدر مثلاً دستکش فلا نسته در لر فلانک استیریت و
دیک اولور بی دیش بی کند و بی بزه یوب دوزب قوشمق معنا سنه حضرت مولانا قدس سره
از فتن خود دزدش خود باز ده * که سوی شته یافت آن شهبا زره بی دم سیاوش بی خون
سیاوش مرقوم معنا سنه که عریه دم الاخوین در لر مجمع الفرسان و بعض نسخه رده بر قرمزی
رنک اغاجدر خرده طوغریوب قینادر لر غایت سرخ رنک صوبی خقار آنکه بز بیار لر بوتقیر و
اوزن بقم اولمق کر کرد اما دم الاخوین بقم دکلر و شرفنامه ده دخی مجمع الفرسان نقلی کی
مسطور در بی دیش بی کسر مهمله اغاجک بدنی که ترکیه اوزدک در لر و هر اوزلی اولان
نسته نکه اوزینه در لر ابوالعانی بیت خون درخت بی دیش بودست تم * تنباده آه سرد

از پا فتاد ی دندان پرش و دندان پرش و دندان افرش و دندان فرش ی کلام معنی
دندان پر و خوا نیکه ذکر مرور ایلدی عربی منکاش دیرل کذا فی شرفنامه و مجمع الفرس
ی دندش ی سکون نون و کسر دال مهمله ایله کند و کند و به سو بلك غضبه نون
سرور دن اولسون زمزمه معنانه کذا فی المجمع ی دهریش ی یعنی قباصل به ریش
دخی دیرل کال اسمعیل در حق کال بخندی بیت آن ماعد بخندی ریش بزرگ دارد * از غایت
بزرگی دهریش میتوان گفت * کال بخندی جوابان * قطعه * کال اصفهان کر ماعد خواند
چراغ کذب را نبود فروغی * مسلمان گویش من در برابر * دروغی را نشاید جز دروغی
ی دیانوش ی فتح پای تختانی و غم نوله نام مهتره دادزدان در که در یاده عذر ابر موافق روزگار
ایله کید رکن یون اور مشیدی استاد عنصری بیت بر آن را دان جویند کام * یکی
مهتری بد یا نوش نام ی مع الفین المجه * داغ ی انسانک و حیوانک جسد نه آتش و با خود
قرمش دمور ایله یا قد قلی داغ عربی کی دیرل اول واسطه ایله نشانه ده داغ دیرل شمس
غری * قطعه * بران خنک چرخ بها دست قدرتش * در کله ستان بکف الحظیب داغ
بی داغ حکمش از همه بر خط استواست * خورشید را سپهر بمشرق نداد داغ * حیوانه
نشان اولان داغدن غیری نشانه داغ دیدکاری بویقتن فهم اولور حکیم اسدی بیت
یکشت آنهمه مرغ کند آب و فی * ندید از ددان هیچ جز داغ بی * ودخی بعض اهل عشق
قوللرینه یا قد قلی داغکه مشهور در شانی نکو بیت کشته دستم شاخ کل از بسکه داد داغها
یا دکار باغ نو میدیست بر سر میر تم * بر نسنه دن دلگیر اولد قد فلان دن داغ اولدم دیرل
نتکم مولانا طرزی بیت ز داغ خرقه ام آزرده طرزی و زاهد * در آتش حسد از داغ
داغ میسوزد * عربی کی دیدکاری فارسیه دخی استعمال ایدرل وکی فارسیه ی چن
معنانه در خواجه حافظ * مصرع * علاج کی کنت آخر الداء الکی * چغتایده توکان
دیرل میرعلیشیر بیت جمید انو اینک هر ما موغ * ابلار هم * بر نیچه او قونک زخمی
بر نیچه توکانلار دور ی داموغ ی ضم میله فریاد و زاری معنانه در کذا فی فرهنگ جهانگیری
ی درغ ی سکون راء مهمله ایله بند آب یعنی صویک اوکنه قویوب جریان منع ایتدکاری
نسنه یه دیرل حکیم فردوسی بیت دل بردمرا و زدمردم * کفتاکه چه سودست
چو دزغ آب ببرد ی درغ ی کسر راء مهمله ایله ابله و احق معنانه در و کسر دال ایله منع
و تقصیر معنانه در ا بوالعافی بیت خرد کرداری مشو این سخن * دریغست گفتن سخن
هر درغ ی درغ ی طاز یعنی با شند قبل اولین و اغاجسز اولان طاعه دخی کوه داغ سردیرل
ی مع الفاء * دست لاف ی نسخه میرزا ابراهیم معنی سودای اول یعنی باز رکانک اول
ایتد وکی فانه که سفته دخی دیرل هندی لسانده بوتهی دیرل معروفی بیت دست لاف که
جودا و کردست * کرداز بحر و کان بر آوردست * باز رکانک و سایر بیع و شرا ایدلرک
ابتدا ایتدکاری امی و فایده معنانه که دستمال دخی دیرل کذا فی مجمع الفرس ی دغ ی ترکیه
دخی دیرل مولانا ماتی نیت سیر هانها اند کردان ز کف * همه مطربان بر گرفتند دغ * میر
نظمی بیت چنان داده شوق و طرب دغ زبان * که شد اهل مجلس دران کف زبان ی

ولاک دیرل مغربی دغ وانی در معنای آفاق مصاحبتد ی دلیک ی کسر لام و سکون یای
تحتانی ایله اوماج دیدکاری طعمادر که اونی یاغله پشور و ب اوزرینه بال قویوب اووارل
یولفظ عربی اونی فهم اولور زیرا دلك اوماقد که فاعلی دلاک اولور دلیک فعلی معنی مفعول
ملاحظه اولور ی دمسجک ی سکون میم و نون و فتح سین مهمله و حمله یوند قوشی حکیم
خاقانی بیت که چون دمسجک از شاخ بشاخ * کاه چون شب پرک از تیم به تیم ی دمیگ
کسر میم و سکون یای تحتانیله معنی بوم زمین و سکون میم و فتح یایله برقریه اسمیدر غزای
قرنین نام کتاب مسطور در که سلطان مغزالدین غوری هند غزاسندن عودت ایتد که
مذکور قریه ایریشوب قوندقه ملاحظه فدا ییارندن برینک جام زخم خنجر یله نوش صهبای
شهادت ایلدی شاعرک بری دیمشدر بیت شهادت ملک بحر و بر مغزالدین * کز ایتدای
جهان مثل او نیایدیک * سیم زغره شعبان بسال سیصد و دو * فتاد در غزنن بمنزل دمیگ
ی دورنک ی سکون و اوو نون و فتح راء مهمله ایله قبا اولان نسنه یه دیرل و بر نور تجفرد
ی ده یک ی اون عددده بر آلفان عشر معنانه هرنه ده اولور سه ی دپلک و دپلک ی
کلاهما مضمر دپلدر حشرات ارضدن عنکبوتیه بکزر برز هرنک یوجکدر وجود انسانه
یورر سه جراحت ایدر یوع دخی دیرل ی دیهمک ی سکون یای تحتانی و فتح هایله مشهور
فارسیه نک دیدخی کونی آیدر ی مع الکاف الفارسی * درانک ی فتح راء مهمله و نون ایله
بر دریا آیدر یونانی لسانده عالا غاطیستون دیرل و نقل ایدر که مقام فرشتگاندر *
ی در نوک ی سکون راء مهمله و فتح نوله شادر وان و عنندن بر نوعدر قلم اوجی کبی و ترکیمنندن
دخی او یله اولی اقتضا ایدر ی در ونک ی ضم راء مهمله و او معروف و فتح نون ایله
نیاتندن بر کوکدر معرب در ونجدر هیاتی عقره مشا به اولد و عنندن در وچ عقری دیرل
ی درنک ی فتح زاء فارسی و سکون نوله پان هرنک اولور سه عربی ده رقه معنانه در
میرنظمی بیت درونش بحمله گرفتست ی درنک ی چوینی رش خرقه پردر ی دروک ی
ضم راء مهمله ایله هیزم باریک یعنی انچه اودون و سوک دخی دیرل ی دستاسنک ی یعنی
فلاخن صیان معنانه در ی دست سنک ی دخی دیرل کذا فی المجمع ی دسوک ی ضم سین
مهمله ایله هیزم باریک کذا فی مجمع الفرس ی دشنک ی فتح شین معجه و سکون نون ایله
ایکی معنایه در اوله خطا ملکنده بر شهر آیدر حکیم فردوسی بیت خصای و چینی و شمنکی
ودهر * زخون سیاوش ندارند بهر * ثانی غلاف خوشه خرما که دلتک و بتلاب دخی
دیرل ی دلتک ی فتح لام و سکون نوله درت معنایه کلور اول صوندی که اوت و ساز
وطاشر و طیرا غله بغارل اکابرغ و و دغ دخی دیرل استاد دقیقی بیت شمر اچواز آب خواهی
برنک * نخست استوارش کن از کل دلتک * ثانی یعنی آو بخنه که آکا آونک دخی دیرل حضرت
مولانا قدس سره بیت زلفکش را صد دل و جان شد دلتک * زیرکی هر بندکی و تارکی *
ثالث حربه معنانه که نیزه دن کوچک اولور اکاسل دخی دیرل هندی لسانده اکاسیل
وسانک دخی دیرل رابع غلاف خوشه خرما یه دیرل ی دنکا دلتک ی ایکی دلتک و ایکی نسنه
اعراقه بر برینه مقابل اوله غلبه استعمالدن برابر معنانه مشهور و اولشدر ی دنک ی

بوزن سنك آلي معنایه کاور اول یوکلک بر جانی که شک دخی دیرل ثانی واله وحیران معناسنه
 میرنظمی بیت در غم عشق ترا ای شوخ و شنك * مانده ام آشفته و حیران و دنك *
 ثالث معنی اجاق و ایله خسروانی بیت درین کار مرده شیوارجوی * نه دنك در آگاه
 بسیار خوئی * زایع اول صدایه دیرل که ایکی طاش و یا ایکی اغاج بر رینه طوقندن
 ظاهر اولور زلالی خایه ساری بیت در جنون دیوانه رادنکی بسست * خانه پریشنه را
 صنیکی بسست * خامس فرهنك میرزا ابراهیم معنی نقطه پرکار و نشان ملقبادی
 بیت ترا مانند دنك و من چو پرکار * بگردن بی سروی پای کردم * سادس مؤید الفضلاده
 معنی دیوانه و بی هوش ده اك فی نام فحاک ماری که مشهور ز پادشاه ایدی آک عیب و آفت
 معناسنه در فحاک اون عیب ایله معیوب اولدوغی اجلدن ده اك لقبی ایله ملقب اولدی
 فحاک معرب ده اک درانه موجود اولان صیوبك ۱۱ زبشی روی ۲ کوتاهی ۳ کبر و نخوت
 ۴ بی شرمی ۵ بسیار خواری ۶ بد زبانی ۷ دروغ گوئی ۸ مشتاکری یعنی محولی ۹ پیداد
 کری یعنی ظالمی ۱۰ بعضی بد دلی و بعضی بیخردی دیملر در کذا فی المجمع و هکذا فی فرهنك
 جها نکیری معنای مرقومه حکیم قطران ارموی بیت بداندیش توده آکست ده اك * توای
 خسرو فریدونی فریدون * فریدون فحاک قتل ایتدوکی مشهور آقا قدر و زراشت
 بهرام بیت بخا شد آن فریدون خردمند * که او ده اك بست اندر فریدون فی مع اللام *
فی داخل فی تازه فدان که غرس ایدر لر دار خال و دال خال دخی دیرل کذا فی المجمع
فی داخل فی ضم خاء معجیه ایله سلاطین و ارباب دلال قیولرنده طامشیدن و یا خود تخته دن
 انترضه لر ایدر لر اوز ریشه توایان و چاو مشان و غیره لر اوتور لر اکا دار افزن و ذک و سکو
 دخی دیرل کذا فی المجمع فی داخل فی ضم خاء معجیه ایله فرهنك جها نکیریده درگاه پادشاهان
 معناسنه امیر خسرو * قطعه * زکس از پهلوی سنبل سوی ما چشمک ز نیست * تابان
 چشمک امیر طره سنبل شوم * شاه تا داخل بساط آراست اندر مدح او * چون عالم
 کشتیم باری سوی او داخل شویم فی دار بهال فی سکون راه مهمله و فتح باه موخه و هایل
 بقم اغاجی کذا فی فرهنك جها نکیری فی دار خال فی سکون راه مهمله و فتح خاء معجیه ایله
 فدان معناسنه در معنی تازه کیلجک اغاج فدانی کذا فی شرفنامه اما شرح السامی فی الاسامید
 دار خال هو اعتقال الرجل الاغصان ينقل من وضع الى موضع اخر للغرس * یعنی براغاج
 دال برده یا تراب کوك طوطی قدن صکره قلدروب آخریره دیکن که ترکیده اکا دالدرمه
 دیرل فدان معناسنه شهاب الدین هروی بیت توکفی مکر دار خال بهشت * بیا ورد
 رضوان درین باغ کشت فی داخل فی سکون مشین و فتح خاء معجیتین ایله پیرك آهن که
 عریض خال دیرل فی داخل فی ضم غین معجیه و واو معروفه معنی حرام زاده دغول
 دخی دیرل میرنظمی بیت اگر بینی کیزا زوی چون از غول * نباشد مرد آدم طبع داغول *
فی داخل فی معنی دار خال مرقوم فی دال فی قرتل دیدکری بیوک سیاه قوشدر غایت
 حلت طبعی وارد جمیع قوشلر آندن خوف ایدر لر و قنادین اوقه پلک ایدر لر شاعر * مثنوی
 سرور کشت ابار درد * درو مرچه بد مرغ پرواز کرد * هوا پر زنبور شد دال پر * خدنگی

خدنگی تن و آهنی نیشتر * و سموز یعنی قره بوا یکی معنایه میرنظمی بیت مرغ جسم خصم تو ۲۱۹
 کردال بود * باز قهرت بهر صیدش دال بود * وداشتن لفظن صیغه امر اولان دار معناسنه
 حضرت مولانا قدس سره الاعلی نک مجموعه لطیفه لرنه کند و خط شریفیه بر قافیه ده
 اون دفعه تکرار پیور دقلرن بو فقیر اتم الحروف مطالعه سیده مشرف اولوب معنای
 مزبون تبرکا و تیمنا بر مصراع تحریر اولندی * مصراع * عزم رفتن کرده چون عمر
 شیرین باد دال فی داخل فی بوزن پامال آلات و اثواب خانه معناسنه عربیده اثاث
 البیت دیرل ابو الممانی بیت نمائند هیچ حواصی بخانه دل زار * بیاد داد همه هرچه هست
 از دامال فی داخل فی کیک طوزاخی اگر چه داهول کیک طوزاغیدر دام مطلق طوزا قدر
 اضافت ایله عطف تفسیر اولور دام ده معنای عام و داهول ده معنای خاص و اردر حضرت
 مولانا قدس سره بیت بهر صیدی کونیم کجید دام * دام داهول شکاری میکنم فی داخل فی داهول
 سکون ميم و ضم غین معجیه ایله اور دیدکاری یومری ات که عربیده غدود دیرل مجمع الفرسده
 قیر حق دانه لیدر که وجود انسانده ظاهر اولور عربیده سلعه دیدکاری علتدر فرهنك
 جها نکیریده غول بیابانه دامغول دیرل دیومسط و در فی داله فی معنی حبه القلب
 کذا فی شرفنامه فی داخل فی ضم هایل ایکی معنایه کاور اول طوزاق معناسنه که داهول
 دخی دیرل شمس غزی * قطعه * احتسابش بدان رسید که رود * ثانی و مثنی از طبیعت
 مل * صیدا اگر حرز نام اوسازد * هیچ ترسش نبود از داهل * ثانی صیادل اول علامتار که
 مزدوعات کنارل نک ایدر لر که صید انری آدم صانوب اور کوب تخرکن طوزاغه او غرایوب
 طویلور لر فی داخل فی داهول فی ضم هایل دام آدو یعنی کیک طوزاخی عربیده حباله و داخل دخی دیرل
 تحفه الاحبابده کسر هایل داهل واقعدر نسخه میرزا ابراهیم داهول اول علامتدر که
 کنار مزدوعات آدم هیئتند ایدر لر حیواناتی ضرر زدن قاچورمق ایچون فرهنك
 جها نکیریده کذلک بو معنایه در حکیم نزاری قهستانی بیت سلطنت کرم بدین طبل
 و علم بودی بحشر * دشتبان داخل خود آتروزم بفراشتی * حکیم اسدی بو معنایه ضم
 خایله داخل روایت ابلشدر و کتاب السامی فی الاسامید معنای اوله روایت اولنوب خایله
 داخل واقعدر فی دجال فی جیم مخفله معنی کاربان اینوه یعنی بیوک قافله فی داخل فی
 سکون خاء معجیه ایله معنی نخل عربیده ایراد و مقابل خرج معناسنه در فی داخل فی
 اضافله و کسر صین مهمله ایله سل علتدر اطبا ذات الیه دیرل ترکیده انچه آغری دیدکریدر
 آق جکرده بر جراحتدر ایشلر آخر کار صاحبن هلاک ایدر فی داخل فی سکون راه مهمله و فتح
 غین معجیه ایله امنیت و آسایش و آسودگی معناسنه استاد رودکی بیت ای شاه بنی سیرت
 ایمان بتو محکم * ای میر علی حکمت عالم بتو در غال فی داخل فی ایکی معنایه کاور اول
 معروف مقرر معناسنه در معنای ترکیبی ال ساجک دیمک اولور ثانی ضد مشکل اولان
 آسان معناسنه در ابوالمغانی بیت هیچکس در عهد تو پیشش نیاید مشکلی * حکم زای
 توشه کار چهار زادستمال * و پایمال استعمال اولنان معنی دستمال دخی استعمال اولنور
 بدال الدین شاشی بیت آنکس که چون قلم بنهد بر خط تو سر * در دستمال حادثه مانند

ایشان کایک ایستابان * ایفی طوزیفه یوز سور کوشه * دامانین اوپ * دامیدن فی کسر
 میله صاور مق معناسنه عریده تدیه دیرلر قهرنگ جهانگیریه برنسنه برنسنه ایله برابر
 اولق و یوقارو کتک معناسنده منقولدر * دان فی دانستن لفظندن صیغه امزدرو وصف
 ترکیبی دخی اولور سخندان کبی واسم فاعل اولور و طرف مکان اولور جزدان و جامه دان کبی
 ودانه معناسنده استعمال اولور حکیم سوزنی بیت دانست و دام حال و خم زلف آن
 صتم * من سال و ماه بسته بدان و دان و دام دل * دانستن * بیلک مستقبیلندن سین نونه
 ابدال اولنوب داند و دانده دینلور عربیه معرفت معناسنده در و چغتایله طایبق دیرلر
 فرهادنامه ده فرهاد ایچون درت فصله مناسب درت قهر بن اولوق امرنگ دیر بیت تازی
 اول فصل و نکین اهلیتی رنگ * موافق ایلار کاپلا قهرینی رنگ * و چاغلاماق دخی دیرلر
 چاغلادیم بیلدم دیمکدر * دانه دان فی پراکنده و پریشان معناسنده و دانه دانه دیمک
 اولور سیف اسفرنگی بیت خرمن مهرا چوسوخت زاتش تیغ آفتاب * خوشه * پروین
 چو ایشک ریخت فرودانه دان * دانه زن فی جوزن مرقوم معناسنده یعنی ساحر و افسون
 ایدیی حکیم خاقانی بیت چون بچو هرچه زن دانه زن ارجو نمود * خبر آن زشتا باز خطر باز
 دیمکدر * قهرنگ جهانگیریه ساحر لکدن برنوعدر که هندوستانک ساحره وورنلر طاری
 دانه لرین یا خود آریه دانه لرین زعفران ایله رنگین ایدوب اوزرینه افسون او قیوب
 مراد ایتدکاری مصاحت ایچون اول دانه لری اول آدمک اوزرینه اوردر حکیم خاقانی بیت
 هرزن هندو که اورادانه بردست افکنم * دانه زن فی دانه بیند خرمن سودای من * داوردان
 فتح و او و دال و سکون راه مهملتن ایله شهر واسطه بفرسخ مقداری یرده واقع برقریه
 امیدر کذافی المجمع * داهون فی خم ما و او معرو فله داهول مرقوم معناسنده در دام آهو
 دیمکدر * دبستان فی کسرباه موحد و سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله مکتب
 خانه معناسنده دبیرستان دخی دیرلر حکیم خاقانی بیت چو دیدم کاین دبستان راست کلی
 علم نادانی * مرا نجم حفظ جزوی بود شستم زاب نسیمانش * دبیرستان فی مکتب خانه
 دبستان مرقوم کبی میرنظمی بیت دبیرستان چون خلد برین دان * نشسته اندر حوران
 و غلمان * در اغوش کردن فی قوجا قاق معناسنده ابوالمعانی بیت چو هاله ماه را کرده
 در اغوش * در اغوش کردم آنما تا صبح * در آمدن فی ایچرو کلمک معناسنده مصدور
 میرنظمی بیت در آمدش در آمده جان * از رفتن آن میرو دجان * در آوردن فی ایچرو
 کتور ملک معناسنده در * دربان فی قاپوچی که بواب و حاجب معناسنده بان کوز دیمکدر
 قاپوچی کوز بدوکی ایچون دربان دینلر شیخ سعدی * قطعه * در میر و وزیر و سلطان را *
 بی و سبک مکرر پیرامن * چو نه بیند ترا شک و دربان * این کریبان گرفت و آن دامن *
 * دربان فی سکون راه مهمله و کسرباه فارسيله پارچه دراثوابه دیکرلر درپه و درپی
 دخی در حکیم سوزنی بیت سیه کیم خری زلف و شمع کیم * که زند کیش نه دربان
 پندردنه ده * در خورس فی برنسنه ایله قهرنگ دیمکدر در خورلاق معناسنده در
 تن * شیدک فسه اشارتدر * دانه نخش فی حله و مجرم ایلک معناسنده و لانه دانی بیت

بیت بان شیر مردان در آویختند * بدندان و چنگال خون ریختند * دردمن فی دردمند
 معناسنده در که اول لفظدن اختصار اولمشدر کذافی قهرنگ جهانگیریه * درد ناخن فی
 ترکیب قورافن دیدکاری علتدر طرنق دیدنده ظاهر اولور * در زمان فی سکون راه مهمله
 و زاء معجه موقوفه ایکنه یکشمس ایلکد دیرلر ابوالمعانی بیت ازصف سده چودر زمان تن
 خار غم حسرتش چوسوزن * در زن فی سکون راه مهمله و فتح زاء معجه ایله کبی معنایه در
 اول باغ و باغچه قبولینک ایچ طرفی در و در زنه مضایف اولنسه وورت قیوسی دیمک
 اولور مراد حرم قیوسی دیمک اولور ثانی ایکنه معناسنده در که سوزن دخی دیرلر حکیم
 خاقانی بیت همه بی مغر ازین یافته قدر * که از سوراخ قیمت یافت در زن * وله
 ایضابیت چون موی خوک در زن ترساید چرا * تارردای روح بدوزن در آورم *
 وله * قطعه * تویی خاقانیا سیرغ اشعار * بران کرکس شعاران بال مشکن * دهان
 ابلهان دارند بر دوز * بروت رو بهان دارند برکن * برای آنکه خرازان که خرز * کنند
 از سبک و و باه در زن * درغان فی سکون راه مهمله و فتح غین معجه ایله ماوراء النهرده
 بر شهر امیدر سمرقند قرینه و بر ناحیه نک اسمی اولقان مرویدر یوینندن مفهومد را ابو العباس
 بیت یکی از جای برجستم چنان شیر بیابانی * برود عوی زدم مانن * و باه در غانی *
 * در قهستان فی سکون راه مهمله و کسر قافله اغاجلق دیمکدر که در قه اغاجدر و حستان
 اسم مکندر معنای ترکیب اغاجلق دیمک اولور کذافی المجمع * در کون فی سکون راه مهمله
 و خم کاف فارسيله ایکی معنایه در اول ترکی باغی که بند فترک معناسنده ثانی قیو اوزرینه
 یا غوردن محافظه ایچون ایتدکاری چحاق معناسنده در * در مان فی علاج و چان معناسنده در
 خواجه حافظ بیت درد مارانست درمان الغیات * هجر مارانست پایان الغیات *
 و بر معناسی دخی درمانن یعنی عاجز و قیوده قلش معناسنده در ایکی معنایه ابوالمعانی * قطعه
 بکیر خسته ام درمان بچستم * بکفت آنشوخ جزمن نیست درمان * اکبر خواهی
 علاجش اندرون آی * و کره خایه وش بیرون درمان * در واران فی سکون راه مهمله و زاء
 معجه و فتح باه موحد ایله محله بکیمسی و حولی قیو حیمسی که در وازه محله و حولی قبولیننه دیرلر بان
 کوز دیمکدر ترکیب اولند قه هاء علامت حذف اولمشدر * در واران فی سکون راه
 مهمله و کسرباه معجه و فتح یای تحتانیله در وازه یه مخصوص اولانلر که در وازه معلوم و یای
 نسبت وادات جمع اولان الف و نون ایله مرکبدر * در وون فی خم راه مهمله و او معرو فله
 ایچرو معناسنده اندرون کبی ابوالمعانی بیت درون سینه من سخن خیال تو بود * چنانکه
 رحم قدیمست کج در ویران * بر معناسی دخی و لایت خراسانک بر شهر آیدر که مابین مرو
 و نسانک و اقدر و ختمین ایله پناه غله یعنی کیل کذافی قهرنگ جهانگیریه * دریا بیدن فی
 سکون راه مهمله و یای تحتانی * ثانیه و فتح یای اولی و کسرباه موحد ایله بمعنی آویختن
 و صلب کردن * در یافتن فی سکون راه مهمله و فا و فتح یای تحتانی و تاء مثناة ایله عربیه
 باوغ معناسنده که ایرشمکدر و بولق و ملاقی اولق واکله مق درک معناسنده که در یاب دخی دیرلر
 شاعر ایکی معنایه بیت بی مزاعل هنرا نشود دریافتن * سخن اهل هنرم هنرست دریافتن

۲ دریا و کان بی بالجهله دیمکدر کان و ذریادخی دیر لر و مجرد نه واریسه دیمک او اور ابو المعانی
 بیت کف جودش چنان بودست مردم * همی بخشید ب مردم کان و دریا بی دست برنجن
 و دست اورنجن و دست برنجن و دست برجن و دست ورجن بی کلمه بمعنی دستینه یعنی
 بلاذک عورات مرصع والتون و کش و انجودن ایدوب قوللرینه طفرلر عرییده کسر معین
 ایله سوار دیرلر شیخ عطار بیت من از دست دل پرستیون خویش * همی بیچم چودست
 اورنجن خویش * استاد منوچهری بیت بنید آمد بلاز جانب کوه * بسان زعفران
 آلوده محجن * چنان چون دوسرازم باز کرده * ز روی سرخ بکتادست برنجن بی دستاران
 دست ایله آراندن مرکب لفظد رشتا کرد معنایسته استاد عسجدی بیت بسنی قصب اندر سر
 ای دوست بمشئی زر * یک بوسه بده مارای دوست بدستاران * اکادستان دخی
 دیرلر و بعضی فرهنکرده ایشدن اول اجرت ویرلکه دیرلر و بعضی نسخه ده مرثدکانی معنایسته
 مزویدر بی دستار خوان بی یعنی پیشگیری که دستار مفرمه ذر و خوان سفره در معنای
 ترکیب سفره مفرمه سی دیمک او اور و تحفه الاحباب بمعنی نواله و زله حکیم فردوسی بیت
 بمن دار ازین کونه دستار خوان * که از من جهان آفرین را بخوان * شرفنامه ده اوزون
 سفره در که اکثر زدن و چیت دن ایدرلر بیستان بییدی معنایه کلور اول مکر و حیل
 معنایسته حکیم اسدی بیت بمشئی که سیمهرت دهد ز راه مرو * ترا که گفت که این زال ترک
 دستان کرد * ثانی قصه و حکایه معنایسته حکیم شقایبی بیت بکفتم که رستم که بود دست دستان
 فرامرز و کود زو بهرام چوپین * ثالث فرهنک زفانک و یاده جاذ و لاق معنایسته درامیر
 معزی بیت نیارد کرد یا تو مکر دستان * اگر دستان جاذ و زنده گردد * رابع رستمک پدرینه
 دستان دخی دیرلر که رستم رستم دستان دیدکاری مشهور در میرنظمی * مثنوی * چون تو بید
 مرد را کرده زبون * زال دنیا با چنین مکر و فسون * چان فی کر رستم دستان شوی *
 عاقبت مغلوب دست آن شوی * رستمی بابایسته نسبت ایتدکاری کبی بابایستی دخی بابایستی
 سامه نسبت ایدوب دستان سام دیرلر حکیم فردوسی بیت نشسته است بر دست
 دستان سام * کمر بسته بر در کفش خاص و تمام * خامس نغمه سرود معنایسته حکیم
 سنوئی بیت بفضل و عدل معروفی بران جمله که در عالم * زنده از فضل و عدل تو بدستان
 بابلان دستان * سادس ولایت سمرقنده بر موضع اسمیدر سابع لفظ دستک جمی اولوز
 مرنه معناده اولور سه یعنی دست معنایسته جمع استمال اولنور شیخ سعدی بیت دستان
 که تو داری ای پری روی * بس دل بیری بکرو دستان بی دستان زن بی دستان لفظه
 قاع اولور ساحر و مکار معنایسته حکیم اسدی * مثنوی * ز دستان زن هر که ناترسکار *
 زوان خرد نادان نیست بار * هر آنکو نترسد ز دستان زن * از و در جهان رای و دانش زن
 و حکایه سوباهی معنایسته مولانا جامی بیت سعدی آن بابل شیر از چن * در کاستان
 معنایسته دستان زن * اضافتله عورت مکرری دیمک او اور بی دست پیمان بی امانت اسمیراق
 معنایسته و جلوه عروس و اسباب دامادی معنایسته حکیم اسدی بیت مرزاور از هر
 نریمان بحر است * همه دست پیمان او کرد راست * و فرهنک جهانگیریده مهر موجل

موجل معنایسته مسطور و ذر بی دستخوان بی فتح خاه معجه و او معدوله ایله سفره که پیش
 انداز و دستار خوان دخی دیرلر کمال اسمعیل بیت در سرای ملوک دست نیاز * سنت نان
 و دستخوان برداشت بی دست چون بی سکون سین مهمله و کسرتاه مشناه و ضم خاه معجه
 ایله زد و قارک آخر لعی در حکیم خاقانی بیت پادین دل خاکی را بر ندیدست خون * امثال
 همان خواهد از پای نیندیشد * وله بیت در قره زمانه فتادی بدست خون * و آمال
 کمیتین که حریفیست بس دعا * قاربا زه حریف دیرلر چونکه حریف قار او پناه لریا جان
 بسته و یا حریف ششدر ایتش و هفده ها و اورمش اوله اول نوع او یونه دست خون دیرلر
 شکم حکیم خاقانی بیت دست خونست و هفده خصل حریف * آه در ششدر خطر مایم
 یو بیتدن معلوم او اور که خصل هفده اولوب ششدر ایدن اولور که دست خون معنای
 اوله ابن یمن بیت باحیاط رو ایدل که دست خونست این * کدر وح در کرد دست حریف
 بس طرار * کرو جان دید و کی شرط قاردر بی دست زن بی سکون سین مهمله و تا وقع
 زاه معجه ایله نادم و پشیمان اولش کذا فی المجمع سبب تسمیه سی بویه فهم اولنور که محل
 ناسف و ندامتله اللری بر برینه و یا خود دیزه اور مق عادت اولفله دست زن دینلش اوله
 بی دست شکن بی اضافتله قورجق صاحب که عرییده محمد و جعد دیرلر ابو المعانی بیت
 زلف سیمش طاقت جانم بردست * دشت شکنش دست آرام بشکست بی دسنگ زن بی
 سکون سین مهمله و فتح تاه مشناه و کاف موقوف ایله بمعنی سرود کوی ایرلیوب و رقص
 ایدن اللری بر برینه اورب اصول طوتمقدن عبارتدر کذا فی المجمع بی دست کزین بی فتح
 کاف فارسی و کسر زاه معجه ایله اسب جنب یعنی یک آت شیخ نظامی بیت این دوسه مرکب که
 ترین کرده اند * از پی مادست کزین کرده اند * بعضی فرهنکرده منتخب معنایسته ده واقع
 اولشدر بی دستوان بی سکون سین مهمله و تاه مشناه ایله ایکی معنایه کلور اول بمعنی الدوان
 ثانی ناطور حمام میرنظمی بیت شده پایا ایدل * ناکسان * بکر مایه دهر شد دستوان
 بی دشتیبان بی مزروعات بکیمی که عرییده ناطور البستان دیدکاری در اما شرفنامه ده
 ولایت ترکستان بر موضع یا خود بر حرا اسمیدر و فی الصحاح الدشت هوا صحر او هو فارسی
 او اتفاق وقع بین اللفظین و العربی الدست بالسنین المهمله و نیز زایله تخجوان ار اسند بر قصیده در
 واصفهان ائلندن بر قریه آدید و مجمع الفرسند شیرازده بر موضع اسمیدر که اکا بی دشت ارزان
 دخی دیرلر بی دشت سواران و دشت سوران بی بادیه و حرا زده قونوب کوچر قوم هر نه
 طائفه اولور سه اولسون سبب تسمیه سی ظاهر در بی دشتیبان بی معنی دشتیبان مرقوم که
 بایرینه و او واقع اولشدر بی دغل زن بی بزجاج معنایه کلور اوله قلبین که قلب ایچه
 کیچی و برامزاشاو و خاین و دخی زبانه و دیوت یعنی فاحشه عورتاو و کاهی زن لفظی تقدیم
 ایدوب زن دغل دیرلر شکم میرنظمی بیت میکنی کار دغل ای زن چیل * تابکی این
 کار بدای زن دغل بی دکن بی فتح کافله طاع دپه سند واقع اولان قلهیه دیرلر حکیم ناصر
 خسرو * قطعه * از نهیب نیرتان هر شب زمین * زاپر نیرم پیش و آرد چن * لزل زنده
 غضنفر در غرن * ترس ترسند عقاب اندر دکن * ولسان عربیله سپاه رنک اولفله دیرلر

ادکن غایت سیاه در زبان دندان یکی معنای وار در نری جانب جنوب و نری بر نیوک ملک
آیدر ولایت دهل نك طرف جنوب واقع اولشدر ملك انكلام ملائقی بیت گفت سوگند
میدم سوگند * بسر تخت تاجکیر کن کی دمار آوردن فی انتقام الموق و ملك ایتك
و در كنجه قرق معنای دمار اصلن ملك معنای لفظ عربی در دمره الله ای اهل كه الله
کی دمان فی فتح میله درت معنای کاور اول فریاد فرح و شادی جهتیله یا خود غضب و حدت
صبی ایله امتداد منوچه ری بیت نری همچنین سالمهای دراز * دمان و دمان و چان و چران
ثانی مهیب و توانا و زورمند معنای اکثر فیله صفت مدو حه ایدوب پیل دمان دیرلر شیخ
سعدی بیت نه مرد دست ان بنزدك خردمند * که با پیل دمان پیکار جوید * و ذی روح
اولیا الله دخی استعمال اولنور مولانا عاتقی بیت زمیدان کین پانهاده زبسن * که سیل
دمان رخ نماید زکس * کاهی نمک دخی صفت ایدرلر شاعر بیت نمک دمانست اندر
نبرد * هر بر زیا نیست در کارزار * ثالث سرعتك معنای صاحب فرهنگ منظومه
بیت هست در هوخته كنك اسم مکان * نیز رفتن بود دمان و دنان * رابع معنی زنان بو معنی
کتاب زدن منقولدر کی دزدن فی سکون میم و فتح زاه معنی ایله صولومق یعنی نیز نیز
نفس و یرمك و دخی بر کسسته حالندن زیاده لاف اورمق معنای در استعاره طریقه غیر
ناطقه دخی استعمال اولنور خلاق المعانی بیت چوسر بر آرد کلکت زچاه ظلماتی *
بود مطالع انوار جای دزدنش کی دمان فی سکون میم و فتح سین مهله ایله دمساز
مرقوم معنای در کی دمنان فی فتح میم و سکون نوله اوج معنای کاور اول یعنی دوزخ
زرا آتش بهرام بیت درخت بارور در کشت مندان * چو بنشانند ستنند از دمنان
ثانی آتش معنای در شهاب مهزبه بیت کرد از چشم تو چو زهر نیرزد * کرد از لطف
تو چو آب دمنان * ثالث کرمان توابعندن بر شتر آیدر نقل اولنور که اول شهره قریب
بر طاع واقع اولشدر آند زرو سم و آهن و توتیا و نوسا در معدنی وارد و دخی اول
طاعه بر مغاره وارد ایجر و سندن صوصد اسی کاور و توتون کبی بخار چقار و اطرافه
کشیف اولوب قالور چوق کسسته لار وارب اول متکاثف اولان دسنه فی دوشتر لخالص
نوشادر اولور کالی ظفر همدانی بیت اوز کرمان سوی دمنان شد * تانوشادر برد
به نیشاور کی دم واپسین فی یعنی آخر نفس ابوطالب کیم بیت دم بشما چون فتد در دم
واپسین دلا * قدر بدانی آن زمان نامه بحساب را کی دمنان فی بش معنای کاور مصدر در
اول اور یرمك یعنی سبزه تمك کبی کال بخندی بیت کوی خط و رخ توز باران اشك ما *
کلاشکفته سبزه دمنان گرفته است * ثانی نمو معنای یعنی اغاج و اوت بتوب بیومك
معنای استاد لطیفی بیت کل صد برک چکونه دمد از خاک سیاه * ورنه خلق تو کند باد
صبارا تعالیم * ثالث دسنه طاهر اولق مثلاً صباح و روستنکی و هوا اسمك ابوالمعانی بیت
دمید صبح سعادت بروی خندانت * رسید مرده بشب غمکشان هجر ترا * رابع مجمع الفرسان
یعنی لاف زدن خامس جمله آوردن معنای در کی دنان فی فتح نوله بوزن زبان سرور و نشاط
ایله خرامان اولجی یعنی صالح لغوب نور یمکه دیرلر حکیم فردوسی بیت ابر پشت پیلان بشیره

۴۲۴
بشیره زنان * خر و نشان و پیلان دمان و دنان * مصدری دیندن کاور کی دنان فی
دیش عربی سن جمعی اسنان کاور جمله دیشلره دنان دینلور زیرا انسانك دیشلری
درت صفدر که اوک دیشلره دنان پیشین و سائرلر نك دخی آدری وار در چغهای لسانك
نیش دیرلر کی دنان پیشین فی اوک دیشلره عربی مباسم و ایکی یا نوله اولانله شایا وانلردن
کیرو اولانله کسار دیرلر پك اولان دسنه انرا یله قیریاور الك کیر و دیشلره طحان دیرلر که
طعانی انلریو مشادر کی دندیدن فی تهور و غضب اهلك و حدت طبعدن کند و کند و یله
سو پلك میر نظمی بیت به پیش آمده اینچنین خشم و کین * بدندید با خود چو شیر غریز *
کی دن فی بش معنای کاور اول فرهنگ جه انکیریده فریاد معنای در منوچه ری بیت همه
ضاله دل دلبهر می برد * همه روز بهر دون می دن * ثانی دیندن لفظندن اسم مصدر اولور
اسناد لطیفی * مسط * ای سرو آهون مرو صید مرا هر یمن مشو * بامانشین حکمت مشو
تاد سو بازارت شود * ثالث معیار جمالیده شمس نخری مفرد استعمال ایدوب خرامیدن
معنای نقل ایتن بیت چوسر و باد سرت سبز و دولت دائم * چو کل زیاد طرب
روز و شب شکفته و دن * رابع مجمع الفرسان بدشاط رونده یعنی نشاط و سرور ایله
کیدجی معنای شاه ناصر خسرو بیت همچو خجیران دیندی سوی دانش تو کنون *
نیک دان باید همی اکنون شدنت ای نیک دن * خامس نشاطك کتمك که صیغه امر او اولوله
بیت دام راحت پرست شو تو چو آهو * زین سووزان سو کیه میخو روی دن * عربی
گوب معنای در شاعر بیت دای در دندان در دندان * که در دین نشیند در دندان
کی دنه گرفتن فی نیز لك اهلك و متکبر اولق و خمنه غالب اولق کی دیندن فی کسرتون
و سکون پای تحتانی ایله صالی صالی بودیمك و وضع و حرکتند نذ کوستر مك کی دوان فی
دویدن لفظندن صیغه اسم فاعلدر یعنی سرعتله سکر دیجی اکثر آتیه صفت ایدوب اسب
دوان دیرلر یو کرک آت دیمك اولور ابوالمعانی در تعریف اسب بیت بگرداوز سد با هزار
شقی صبا * زیران تو باشد اگر که اسب دوان * و کازرونه قریب محله واقع بر قریه
احمددر که قدوة العلماء الراغبین جلال الدین دوانی اول قریه دندر کی دوانیدن فی مصدر
متمدی در سکر تدرمك ترکیض معنای خواجه سلمان بیت چو دیده در طلبت واجبت
کردین * سرتك راهمه جانمی دوانیدن کی دوران فی اوک سکونی ده فتحه سیله ده
چایز در دوتمك و دخی معنای و دایمادونك لازمه سی اولغله روز کاره ده دیرلر کی دودین فی
سکر تمك معنای مصدر لازمیدر عربی در کفر دیرلر کال بخندی بیت مادر در تورسم که
رفتی بصدر شتاب * کی عمر رفته کس بدویدن گرفته است * و ادای خدمت ایچون بلکه دیرلر
* مصرع * ازدوست يك اشارت از مایسر دویدن * چغتایده چاپق دیرلر و متعدی سندن
چاپتورمق دیرلر فاعلی چاپغان و چاپغون اولور کی دمان و دمن فی کلاما بفتح الهاء اغر
معنای که عربی دم دیرلر شیخ سعدی بیت زبان در دهان ای خردمند چیست * کلید
در کف صاحب هنر دمنان فی سکون ها و فتح دالین مهلتین ایله سوکك و قازنشو سو پلك
و نفرین ایتك کی دهون فی شم ما و او معر و فله از بر او قومق یعنی کتابسز حفظدن اوقق کذافی

مؤید الفضل و قهرنگ میرزاده حفظ معنای در کذا فی قهرنگ چها نکیری عبد القادر زانی
 بیت آنکه مدح شاه خواند از دهن * از دهاش بوی مشک آید برون * دی بادین
 و دی بدین * کلاما بسکون الیا بین التنایین و کسر الدال المهمله اوج معنایه کاور اول
 حضرت باری تعالی جل ذکره نک اسماء شریفه سید ندر ثانی اسم فرشته در حکیم فردوسی
 بیت چو پیداشد دافسردی بدین * بکام تو باد از مان و زمین * ثالث هر ماه شمسی نک
 بکرمی او چنجی کوفی نک آیدر اول کوند دعا التیمک و دفع متر شیطانی دبلک و فرزند اسفک
 مناصبدر دیرلر مسعود سعد سلمان بیت دی بدینست و دین مرد خرد * آن شنامم کلال
 باده خوردی دیدین فی سکون یائین تختانین و فتح دال مهمله ایله یکی معنایه کاور اول
 یعنی دویدن پیانی یعنی طور میوب سکرتمک ثانی اول کسمنه یه دیرلر که خدمت جزئی ده
 استخدام اولوب هر ساعتی آنی ایشه کوندوره لر * دین فی سکون یائین تختانین
 و کسر میله ایکی اغاجدر اطفال آنکه باز یجه ایدرلر دودله دخی دیرلر * مع الواء * دادوی ضم
 دال مهمله و و او معرو فله یعنی غلام پیر عومابر طفلاک معین خدمتکاری خصوصالالا
 معنایه حضرت مولانا قدس متره بیت بیرون رازین طفلی مارا برهان ای جان * از منت
 هر داد و وز غصه هر داد * دادا خدمتکار جاریه در که طفله مخصوص اوله * دارکدوی
 سکون را و فتح کافی و ضم دال مهملتین ایله قبلی اغاجی وجه تمییه سی بودر که سلاطین و وزرا
 و امرا ایام عید و جشنلرده سحرایه چقوب بر قوری قبق ایچنه سیم و زر قویوب براغاجک
 باشته محکم ایدرلر و نیراندازلر میدان باشدن آت سکر دوب کیدر کن اوق آتارلر هر کیم
 اول قباغی اوررسه اکا قباغی و بر خلعت دخی ویرلر اکا بر جاس دخی دیرلر ترکستانلر
 قبلی دیرلر کذا فی قهرنگ چها نکیری * داروی ضم راه مهمله و اخفاء و او ایله حکما و اطبا
 علل و امراضه ایله کاری علاج و بر معنای دخی ایو آدم دیمکدر ابوالمعانی بیت مریض عشق
 شدم ای طیب خسته * بغیر نوش لبث دارویی نیاید خوشی * دازوی فتح زاه معجه
 و ضم راه مهمله ایله زبان پهلویله اسماء جناب حضرت باریدندر جل ذکره * داس دروی
 سکون سین و کسر دال و فتح راه مهملات ایله اوراق معنایه و اورا غله بجمک معنایه ده
 کاور * دانکو * فتح نون و ضم کافله عاشورا شی یعنی بر نوع طعامدر که نخود و بقله و هندس
 و مستق و فندق و بونلر امثالی نسبه لری بال ایله یا خود بکمز ایله بشورلر اکا دقدانه
 و دغندانه دخی دیرلر اکثر ماه محرمه بشورلر اولشدر ملک معتاد اولشدر * داوی بوزن
 کا و دوت معنایه کاور اول خصل معنایه قارده یعنی زیاده یعنی بر او یون شرملی قدر
 مقیاض ایتمک شیخ آذری بیت شها قارنیا زید لیک میخوانند * موالیان تونقد و کون را
 یک داو * مؤید الفضلاده زرد و قارده نوبتله او شامق معنایه حکیم انوری بیت همه
 در ششدر عجز ندر و ادا و هفت * ضربه بستان و زن زانکه تمامی ند بست * ثانی دشنام
 معنایه در دخی خسرو بیت ازته دم عنبر ترزاده کاو * داوه بخاست اب مردم زداو *
 ثالث دعوا معنایه رابع یا لحقندن دیوار کذا فی الجمع * دز بروی سکون زاه فارسی و ضم باه
 موحا ایله یعنی خشمکین و کره برابر و زده یعنی قاش چاتوب غضب کوسیرتمک ابو سنکوز

ابوشکور بیت یکی دز برو هست پر خاشجو * کز و هست شیر یا زار خدوی دستاروی
 سکون سین و فتح تاء مثناة و ضم راه مهملتین ایله بلا زک که دست ارنجن و دست برنجن دخی
 دیرلر عربیه سوار معنایه در * دستینوی سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة و سکون نون
 و ضم باه موحا ایله یکی معنایه کاور اول کوچک قانون کبی الاجه و خوشبو که ترکیده شمامه دیرلر
 نعمه الله یبلغ تعبیر ابلش ثانی بعض عطریات که مسک و عنبر و کلابله تحمیر ایدرلر حکیم
 حاقانی بیت سرخ جامی چون شفق در دست و آنکه چون صبح * نلخاه از صبح و دستینوی
 ز اختر ساختند * دمووی سکون سین و ضم میله حبوباتدن بوکرله معنایه در * دلووی
 قوغه و بروج اثنی عشر کاون برنجی برنجی اسمیدر و دکرمانده استعمال اولنان سپیده
 دیرلر یافت عربیه مشترکدر * دندان کاوی سکون نونین و فتح دال مهمله و کاف عربیه
 خلال معنایه در کا و کاویدن لفظندن اسم فاعلدر کذا فی شرفنامه * مرادوی پیانی
 سکرتمک یعنی بلا منقطع سکر دوب کتمک مولانا هاتقی بیت خدنگ از دو جانب روار و گرفت
 بروی زمین خون دوا و گرفت * مع الهاء * دایرزه * فتح باه فارسی و زاه معجه و سکون
 راه مهمله ایله بر کوچک قوشدر فراسشوک دخی دیرلر کذا فی قهرنگ چها نکیری * داره
 کسر باه موحا و فتح زاه فارسیله چپلاق دیدکاری قوش که زغن دخی دیرلر ابوالمعانی بیت
 نشود باهوسان عشق حقیقی دمساز * کار شاهین نکند دایره * پرواز * دادخواه
 سکون دال مهمله و فتح خاه معجه و و او معدوله ایله داد استیجی یعنی شکایتجی میرنظمی
 بیت ترحم نداری باینی کنام * شوم روز محشر ز تو دادخواه * دادده * سکون دال
 ثانیه و کسردان ثلثه مهملات ایله لفظ مرکبدر دادایدی معنایه که جناب حضرت
 باری جل ذکره در و بر معنای دخی شهو و ملکینک دردخی کوفی اسمیدر * دایره
 سکون راه مهمله و فتح با و زاه فارسیلر ایله سرجه دن کوچک بر قوشدر الاجه تو بلری
 اولور ترکیده اکا اسکنه دیرلر * دازوغه * ضم راه مهمله و و او معروف و فتح غین معجه
 ایله صوباشی معنایه در چغتای اسانیدر * داره * فتح راه مهمله ایله بوزن چان اوج
 معنایه در اول وظیفه که هر کون ویریه حکیم سوزنی بیت هر که تل کرد بدیوان او *
 خامه بود جا یکی و دان کیر * ثانی مخفف دایره در ثالث هاله معنایه در کویاتدویری
 صیبی ایله دان دیناشدر * دازه * فتح زاه معجه ایله اول نسبه یه دیرلر که ایکی اغاجی دیکوب
 و راغاجی دخی آر قوری اول اغاجلرک باشته محکم ایدرلر که کوکرجین و طاق و غیرهما
 طیور آنک او ز ریشه او تورلر * داسغاله * سکون سین مهمله و فتح غین معجه و لامله معیار
 جمالیه کوچک اوراق که دمره دخی دیرلر اغاج و باغ بودامق ایچون ایدرلر شمس خری
 بیت برای دیده بدخواه جاغت * بود مرغ در کف داسغاله * تفسیر لغتله و شامدیده
 شمس خری نکدر اما اوراق ایله یاد مره ایله کوز چقارتمک مناسبتی ندر فله عدونک بوزن
 و قولان کسدر سه مناسبتی و ارایدی بیت برای قطع کوش و انف خصمت * بود مرغ
 در کف داسغاله * باری بویه یا ولسه مناسب ایدی مؤید الفضلاده باشی اگری دکنک
 معنایه مرویدر * داسکاله و داسکله فی کلاما بسکون سین المهمله و فتح الکاف الفارسی

باغبانك باغ بودا دینی دهره که عربیة مغل دیرلر ظہیر فار یا بی بیت در کف دوست
برای عدو * داسکالہ چو ذوالفقار بود * بعض فرہنگک باشی اکری براغاجدر کہ آنکله
میوہ قوپار مق ایچون اغاجک دانی چکرلر و بعض نسخہ دہ شین معجہ ایله واقعدر اما
اعلی سین مہملہ ایله در داسہ فتح سین مہملہ ایله بغدادی و آریہ سنبلہ سنک قاجقی
عربیہ سفاد دیرلر میر نظمی بیت شود خوشہ غدای آشنارا * چو داسہ نشتر حلقوم
اعدای داشته سکون سین معجہ و فتح تاء مثناة ایله یعنی کہنہ و فرسودہ پشاه ناصر
خسرو * قطعہ * ایسکہ شد زرد و کہن پیرمن جا نست * پیرمن باشند بخار و خرد رانی *
عاربت داشتیم این از تو تا بکچند * پیش تو بکنم این داشته پیرامن * و بر معناسی دخی
داشتن لفظندن اسم مفعولدر یو معنایہ مصرع اولہ واقعدر داغینہ کسرغین معجہ
وسکون یای تحتانی و فتح و لہ حیواناتہ داغ اوراجق دمورالت ابوالمعانی در نعت شریف
بیت آسمان از مقدمش یافته شریف * مور بر پیشانیش داغینہ است * فرہنگ جہانگیری
یعنی کہنہ مسطوردر دالابہ فتح باء موحدہ ایله قراول عربیہ طلابہ دیرلر ولہ در نعت
شریف بیت انجم و خشان کہ شب با مشعلہ * بہر پاس خوبنت دالابہ است دالانہ
فتح و ن ایله یعنی دالان مرقوم یعنی دہلیز ولہ بیت عالم فانی بچشم عارفان * کشتہ تار
و نیزہ چون دالانہ است دالیزہ سکون لام و ضم باء موحدہ و فتح زاء فارسیلہ یعنی
داریزہ مرقوم یعنی بر کوچک الاجہ قوشدر دالیزہ سکون لام و ضم باء فارسی
و فتح راء فارسیلہ و طواط کی بر قوشدر کتاب السامی فی الاسامید ترندید کاری قوشدر کہ
عربیہ و صغ دیرلر فتح و او و سکون صاد مہملہ ایله دالوزہ سکون لام و او و معروفہ
دالیزہ مرقوم معناسنہ در دالہ بوزن تالہ یعنی دال مرقوم کہ قر تالہ راء علامتہ
دخی مریدز دالیزہ کسر لام و سکون یای تحتانی و فتح زاء معجہ ایله چل دید کاری
قوشدرانی نور میر نظمی بیت چو شاہین قہر در استیزہ بد * گروہ عد و همچو دالیزہ شد
دالوزہ سکون ہم و فتح و او و زاء معجہ ایله دالوز مرقوم معناسنہ کہ ذبل سپیدز
دالید کسر ہم و سکون یای تحتانیلہ بر نسنہ اوزرندہ اولش نسنہ و کوکندن قوپیش
ودخی غم صاحبش و خاک و یا خود غلہ بی ہوا یہ و بر میر یعنی صاوراش دیمند کہ دامیدندن
اظم مفعول او اور میر نظمی بیت بامر قضا بخت گردیدہ شد * ہمہ خرمن مال دامید شد
دالیزہ و دالوزہ و دالیزہ او پی دہ سکون نو لہ مرجک کہ مفعول دخی دیرلر عربیہ
عس دید کاری غلہ در کذا فی فرہنگ جہانگیری دانش پر وہ دانش اظم مصدر در
علم و معرفت معناسنہ و پر وہ فتح با و ضم زاء فارسیین و او و معروف و اطہار ہایلہ ارامق
و آرایہ معناسنہ در معنای ترکیب اہل علم و دانشمند و طالب علم معناسنہ او اور شاہ
ناصر خسرو بیت شدہ ملک کیر و دانش پر وہ * منوچہر چہر و فریدون شکوہ دانکانہ
فتح و ن و کاف عجمیلہ جمع الفرستہ متاع و اثناب معناسنہ حکیم انوری بیت ای در چوال
ششم عالم باستان او * از حرص دانکانہ بکفتار دور کار * اما فرہنگ جہانگیری سکون
وزن اول ایله اول نسنہ یہ دیرلر کد یاران سیر و ہمینہ کند کارنہ اکابر لری خرج و مصرف طعام

دخی مامدن غیری آدلری چوقدز و بونلرک هر بزی برکوکله دوزخ کتلی یو برینه مخالف دور
کمی رحاوی وکی دولابی وکی سحابی دورایدن و هر برینک مخصوص حرکتی وارد زحل غایت
بطی الحركه در او توز اوج یلکه بدوره بی تمام ایدوب مرکز نه کاور مشتری اون ایکی یلکه تمام
دوره ایدرو مرغ بعض فلکی لقواجه درت یلکه و بعضی لقواجه ایکی یچق ییل و بعض قولن
بر یچق ییلکه دور ایدوب مرکز نه کاور و شمس بر ییلکه تمام دوره ایدوب هر برج بر آری
مکنی وارد و زهره سکر آید و عطارد درت یچق آید و قراوتو زکونده دور ایدو هر برج
ایکی یچق کون طور و بکرمی سکر منزله سی وارد هر منزله اون ایکی یچق کون طور که
او چو زلالی کونده منازلی قطع ایدو بونلرک سیری غربدن شرق قدر اما فلك الافلاک که فلك
اطلس و فلك اعظم دخی دیر لپکرمی درت ساعته تمام دوره ایدوب مرکز نه کاور بونلرک سیری
شرق دن غربه در ایچینه اولان سکر کوکی معاد دوزمکله سبعة سیاره نکه دور و حرکتلری
کو رنیموب بونلرک سرعت حرکتلری سیارات شرق دن غربه کیدر کی کورینور الله اعلم و سایر
کواکب فلك ثابت و اوله انلرک حرکتلری و فلك ثابت یتمس ییلکه بر درجه حرکت
مخصوصه سی وارد دیر لپو علی بونلرک زیاده تفصیله تحمل ایلر تفصیل استبان هیئات
کتبلرینه نظر ایتسون کدر کاله یی بمعنی در کاله مرقوم کدره یی فتح زاء فار سیله بمعنی
مهر که خاتم معنا سنه در ادات الضلله بمعنی پر خشم کدرینه یی کسر زاء فارسی و سکون
یای تحمائی و فتح نوله ات ایچینه اولان یو ریجه نسفیه دیر لپ ترکیده یی و عریضه غد و دیر لپ
کدر دستارچه یی ایکی معنایه کاور اول المقومه سی که دستمال دخی دیر حکیم انوری در منقبت
امام علی رضی الله عنه * رباعی * آن دست که جود در سجود آمد ازو * دیباجه ترب و جود
آمد ازو * دستارچه * که بکدمش خدمت کرد * تانیست نکشت بوی جود آمد ازو * خواجه
حافظ * رباعی * مای که قدش بسرو میاندراست * آینه بدست روی خود می آراست
دستارچه * بیشکشش کردم گفت * و صلح طلبی زعی خیالی که تراست * ثانی منديل که صارق
برینه عاری نورل کدر دستاره و دستره یی الفک اثباتیه حذفیه جائز ال یحقوسی که بر نوع
کوچک یحقو در عریضه منشارید دیر لپ حضرت مولانا قدس سره بیت از شکر فی که هست
بهاره بخاییدنش * اب عده دندان سده بر مثل دستره * حکیم ولولی بیت خواندن مدح
توان بر دل دشمن که کند * آن یکا دستره نتواند بر چوب زدنک کدر دست انبویه و دستنبویه
کلامه بمعنی شمامه که قانون کبیر اما الاجه و خوشنویدر دستنبوی دخی دیر لپ بعض عطریاتدن
شمامه ایدوب الله طو تارل غایت نفی وارد شمس طینی بیت زد دستنبویه * خلقش جهان
زانسان معطر شد * که فردم می کند سجده نسیم باغ رضوانش کدر دستانه یی سکون سین
مهمله و فتح تا و نوله آلت زراعین دن بر آلتدر دستاهلک دخی دیر لپ ترکیده طوق دیر لپ
کدر دستاویزه یی هدیه محضر و واسطه بزرگان کذافی المجمع مثال معنی اول میر نظمی
بیت بدستاویزه محنت آید برم * شب و روز ایام غم کسستم کدر دستبانه یی سکون
سن مهمله و تاء مشاة موقوف و فتح باه موحد ایله الدوان و قوی خلق کدر دستبانه دخی دیر لپ
کدر دست سوزده یی سکون سین و تاء موقوف و ضم سین ثانیه اول قره دیر لپ که خواستگار

اولش اما هنوز نکاح او تمامش اوله که نامزد دخی دیرلر ترکیه نشانلودیدکاری معنایه در
شاعر * مصرع * یکی دخترک دست سوزه بدی در دست شانه بی سکون سین و تافخ
سین معجه و توله قرازلک چیدیدکاری طراق که کوندن اولور بی دستکاه بی سکون سین
مهمله و تافخ کاف عجمی و اظهار هایلله اوج معنایه کاور اول اول نسنه در که عامه تحریف ایدوب
د زکاه دیرلر قاش و بز و کتان طوقورلر حکیم انوری بیت باصطناع بر آراست دستکاه وجود
باستناد بیغزو و دیاپگاه صدور * ثانی اکثر قدرت و قوتدن کنایه ایدوب بومرتبه کاره الی
ایریشوز و کوچی بتر معنایه استعمال اولور استاد لطیفی بیت آنچه از هر چیز دارد
دست رس * دستکاه اوندا نه هیچ کس * ثالث کثرت اثواب و اموال وار زاقدن کنایه در
حکیم فردوسی بیت بدانش نبد شاه را دستکاه * و کرفی برابر نشاندی بگاه بی دستکاه
سکون سین و تاء موقوف و فخر کاف و لامله ایکی معنایه کاور اول اول نسنه در که ایسپودرین
ایدوب آت و قاطر ایاغنه کجورلر ترکیه کومستک دیرلر ثانی شنبه و نظیر معنایه در
کذا فی فرهنگ جهانگیری بی دستکاه بی ایکی معنایه کاور اول دستکاه مرقومدن مخففه راج
معنایه ده مستعملدر ثانی قوت و قدرت معنایه حکیم فردوسی بیت به نیک و به بد
و امان دستکاه * خداوند کیوان و خورشید و موه بی دست موزه بی ضمیم و و او معروف
و فتح زاء معجه ایلله معنی دستاور مرقوم حکیم سنایی بیت ساخته دست موزه سا لوس
به نیک من جو و دو کاسه سبوس * امیر خردالدین ربیع الملکی بیت ای تیغ او که فتح تو دست
موزه ساخت * یارب بدست او چه در خشنه کوهی بی دستواره بی لفظ مرکب در دست
ایله وار و هاء علامتدن دست معلوم وار کله لیاقت در هاء علمیه نقل ایچوندر معنای ترکیب
الکبی وال قدری نسنه یه دیرلر هر نه اولور سه شیخ اوحدی در جام جم بیت چون خوری نان
دستواره او * نظری کن بدست پاره او بی دستوانه بی سکون سین و تافخ و او و توله اوج
معنایه کاور اول یعنی دست ابر بخن که دستیانه و دستیانه دخی دیرلر ثانی صدر مجاس
معنایه که یا لکر دست دخی دیرلر حکیم زاری قهستانی بیت پادشاهی بمارسید که یار *
باز آمدید ستوانه ما * ثالث ساعد آهنین یعنی قوای که جنگ کونلر نذر کید که افی
قوللره کیدرلر ترکستان قلاق دیرلر بی دستواره بی سکون سین و تاء مشتاه و تافخ و او
و دال مهملات ایلله بوزن پرورده او قلاغی که آنکله یوقه آچارلر کذا فی الجمع بی دستور شاه
بر نوع ذی قیمت جواهر ایلله مرصع تاجدر که شاهلره مخصوصد حکیم فردوسی بیت تبارک
برش تاج دستور شاه * زکوه کران سنک و تابان ماه بی دستواره بی سکون سین و تاء
و فتح و او و راه مهملتین ایلله معنی دست و فتح و دست اهره مرقوم یعنی الی محفوسی کذا فی الجمع
بی دسته بی بوزن بسته الی معنایه کاور اول قبضه شمشیر و خنجر و یخ و شیر و نیش و امثالی
ثانی اهل صنایع آلاتلر کذا فی معنایه عموما ثالث کل و لاله و سنبل و ریحان و امثالی مشکوفه
و سبزه دسته سینه دیرلر بحر شمس بقاد بی بیت صد دسته باد از کل و اقبال در گفت * بر فرق
دشمنان تو تیغ دودسته باد * حکیم فردوسی بیت یکی دسته داری کنایون بدوی * از بوستدی
دسته رنگ و بوی * کمال اسمعیل بیت چهار شاهان در قبای سبزو سرخ * و مجوکل

سعیب ایلله دری دیرلر یعنی فصیح و صلیح ذیلک او و حکیم سوزنی بیت پیری دیدار خوزی
تارون قد * دری رفتار سروی یاسمن خند * و بعضی فرهنگلر مسطور در که دامن کوهه در
دیرلر دره دن ترخیم اوله شد در و بعضی یار آب و هوای لطیف و چمنزار اولان موضعه دیرلر
اندک اولان ککله که کیک دری دیرلر و بعضی یار دیرلر که کیک اکثر بادامن کوهه اولور اول اولدن
کیک دری دیرلر حکیم انوری بیت در پناه سدره جاست رغبت پروری * بر عقاب آسمان
قرمان دد کیک دری * و لفظ درینک بر معنای قرارگاه بر معنای جای خواب و بر معنای
دخی طرف اولمقد در دخی بی سکون زاء درسی و کسر خاء معجه ایلله یعنی کرفنه روی
و خشمکین کذا فی فرهنگ بی دستکاه بی دستکاه بی کلاهما یعنی میوه خوشبوی
و بر نوع میوه درودخی خاغه عطر که ترنج پیراغن بعض خوشبو پیراغلر ایلله طوغریوب کلاب
و کسکین سرک ایلله شیشه یه قوتوب متعفن هواده قورلر که دماغی پاک ایدوب تعفنندن
حفظ ایدور دخی بعض عطریات ترکیب ایدوب لادن کبی الله طوتوب استنهام ایدرلر ایام
عقوت هواده دخل عظیمدر حکیم خاقانی بیت در دست رضای آن مطهر * دستکاه بیست
خان انور بی دستکاه بی ایکی معنایه کاور اول ایچوق صویا خودال یوچوق لکن و ابریق
وامثالی نسنه لثان امر در فارغ اول معنایه ترکیه آندن ال یو دیدکاری معنایه خواجه
حسین ثانی بیت زین پس ز فیض بحر نشوید صاحب دست * افتد اگر از آتش مهرت
در و شرار بی دستکاری بی معنی پیشه که عربی صنعت دیرلر بی دستوری بی معنی
اذن و در خصیت شیخ نظامی بیت هر سختی کز ادبش دوری است * دست پرو مال که
دستوری است بی دست بی معروف طرف در بر داقدن بیوک اولور ایچنه صو و سایر صولی
نسنه لر قورلر و ملک احمد پاشا که مؤید زاده دیکله معروفدر بر قصیده سینه دست بیغیرینی
بسلر و کی طاهره کلکین است اولندی بیت ایکی دست طولوی دست صندرمه بی * طولم
ایکی الم قانده ایتمش قانی کرم بی دست بی سکون سین معجه ایلله صحراده صو و سحر حاصل اولان
مزروعات و نباتات و صویله حاصل اولانه بوستانی دیرلر حضرت مولانا قدس سره بیت
مرو زین خانه ای مجنون که کردی خون ز حبران خون * چودستی را فرو بردی بجایب
نیست خون رفتن بی دشمنی بی فتح سین معجه و سکون نون و کسر کافله یعنی روز کار شاعر
بیت دشمنی بشنکی و دشمنی خویش * و بود آن بت سنک را از برم بی دغل درایی بی یعنی
عیب بولغه چالشورسن و کار فریب ایدرسن دیک معنایه در کذا فی الجمع بی دستوری بی
ضم غین معجه و و او معروفه بر محرا اسمیدر که کیم و طوس آنک شکار کاهنک بر قز یولوب
کیکا و سه کنور دیرلر نبات ملوکدن اولمعه کیمکوس آنی حباله از دو اجه کتوردی سیاوش
آندن وجوده کاری کذا فی مشکلات شهنامه بی دم ای بی یعنی رایج صوملا حیرتی
بیت بکر بلاد آبی نمید هند بکس * ز قطره بفشانند همجو او مطیر بی دمیدکی بی
برعلندر وجوده قیر چقر حاصل اولور بی دخی بی کسرنون ایلله یعنی نشاط و خرمی شاه
ناصر خسرو بیت ای شاه مشغول بنا کردنی * کرد جهان بیده تاکی دخی بی دوازی بی
اول سکه انش آلتونه دیرلر که هرری بشن شیبانی یه صرف اولور استاد منوچهری بیت

چون تو که خدمت هر که تکی و مهتر * از هر ده شیبانی و ذی بیک دوانی * شیبانی درم ده
 هفتدری دوانی بی نام حاکم بخارادر که اسکندر نوشابه که پادشاه بر دغ در آنک حباله از دو اجنه
 کتودوب بر دعه حاکم ایلدی شیخ نظامی بیت دوانی بنام آن سوار دلیر * بر آرد دوال
 از تن زه شیر * عریض بر علمدردی دوسرانی و دوسری بی کلاهها بسکون الواو و فتح
 السین المهمله یعنی ستبر و بزرگ کذا فی فرمناک جهانگیری بی دوی بی کسر و او ایله دغل باز
 و حمله کار معنایه در کذا فی الجمع بی ده بجی بی کعبیار التون و کش یعنی خالص اولیوب
 مغشوش اولان کرک التون و کرک کش خالص العیار اولانه ده دهی دیرل شیخ نظامی از هفت
 بیت پسر بر منست اینکه در سخن سنجی * ده دهی زر دم نه ده بجی * وله ایضا بیت
 ده راه او خود پر از کج بود * زرده دهی سیم ده پنج بود * ده دهی بی معنی خاص و کامل العیار
 التون و کش حضرت مولانا قدس سره بیت عرصه کش خاک زرده دهیست * زدهیده
 بدن آنجا الیه است * دهر نکوشی بی دهر دن شکایت ابلک و دهره یرامز سو بلیک یعنی فکله
 و روزگان شتر ایتیم معنایه مؤید الدین * مصرع * از دهر نکوشی چه بود سود ترا * دهکافی
 سکون ها و فتح کاف بحمله بر نوع التوندر بی دهلی بی سکون هایله دهلودید کلمی شهر در که
 میر خسرو و میر حسن اول شهر در ندر که هندوستان ملکتمند و مشهور شهر در مولانا هاتنی
 بیت کرانیاه کوه کرانی صدف * بر آهنگ دغل بر آراست صف بی دی بی بوزن می ایکی
 معنایه در اول بر ملک آیدر که تدبیر امور و مصالح که ماه دی و روز دی و اور و روز دی هم رده واقع
 اولور اکامه قدر ثانی سال شمسیدن اونجی آیه دیرلر که تیر اعظم مدت مکی برج جدی ده
 اوله که اول شتاد و قشده دی دیند وکی بوند ندر امیر خسرو بیت بجان میداد راحت
 دین اروی * چو برف اندر تموز و شعله دردی * اهل فارس مذکور اوج کونله عید
 جشن ایدرل بی باب الدال المهمله الکسوره مع الالف * درازنا بی فتح راه مهمله و نون
 و سکون زاء معجه ایله محل درازیده یعنی اوزوناق و یریعی محل شیخ سعدی بیت توجه غم
 خوری که دوری وصال یارای دل * که شبنم ندیده باشی بدرا زبانی سال * قش نور
 اصفهانی بیت درازنای زمان را بطول بشکافد * بلارک توا کسر بر سر زمان آید *
 بی درختک دانا بی بردختدر آفتاب قنغی طرفه کید زسه آنک پیراقلری اول طرفه دونو
 حکیم خاتانی بیت کر بردش درختک دانا شدم چه باک * کافعال اود درخت کدورا چنار کرد
 اثیرالدین اخسیکنی بیت باصطناع تو ممکن بود بباغ زمانه * که تخم بقوله حفا شود درختک
 دانا بی در مسرا بی یعنی ضربخانه دار الضرب معنایه در خواجه نمیداو بیکی بیت برود صبح
 درست ستان خاکی ماند * در مسرای فاک همجو کلمه قلاب بی در بیغای محل ناصف ده
 حیفامعناسته آخرت کی الف استقائه معنایه افاده ایدر در دا و اجسر تا کی شاعر بیت
 ای در بیغادر یغ افسوسا * رفت عزم بهاد و حاصل نیست بی در آفتابی سکون زاه معجه
 و نه فتح آه مشاهد الیه بر قاعه اسمیدر که آنی مشاهد رینا ابلشدردی در با بی سکون لام و ضم
 راه مهمله فتح باء موحده ایله صفت محبوبدر کوکل قیچی دیمک اولور ابو المعانی بیت چه
 باشد کرماند در دلم اندیشه دیگر * بلای عشق او از دبد نیادر بادارم بی دلکشایی کوکل

کوکل آچینی روی محبوب و مکان خوبه صفت ایدرل روی دلکش و قصردلکشایی بی دلم رانی
 سکون لام و کسر ها و فتح راه مهمله ایله نام پادشاه هند و ستاندر کذا فی الجمع بی ده خدای
 صاحب قریه و رئیس قریه معنایه در بی ده کما بی سکون ها و کسر کافله یعنی دانه که
 صرم ساغه بکزر بر او تدر بشورب یرلر و مقدم جماعت و خواجه قریه معنایه در کذا فی
 الحمدی و شرفنامه بی دینا بی النون و کش نل ایله طوقش حیر قاش هریده بواسطه
 معروفدر حکیم اسدی بیت چه نازی بدیا و خرو و شور * کد خواهد نلت بدخور مارو مور
 بر معنایه دخی شهر و فارسینک اونجی کونی آیدر بی دیده بیغای کوری کوز محسوسا
 و معنایه صاحب بصیرت یعنی آگاه ابو طالب کلیم بیت بکار و بار جهان غیر بکثر نکند * حباب
 وارکسی را که دیده بیغاست * بوم معناده چشم بیغادخی دیرلر مولانا صائب بیت یارب از عرفان
 مرا پیمانه سرشار ده * چشم بیغاهان آگاه و دل میدارده بی دیرا بی معنی دیر آینه یعنی کج
 کلیمی و صیغه امر دخی او اور مقصود اکملی بیما ندر استاد بیت بسا دیرا که خوشتر باشد
 از زود * درست آید هر آنکس بود دیرا * بویقتدن مراد مرایشه عجله ایتیموب ثانی
 و تفکر ایله ایتیمکر بی دیرا بی سکون یای تحمانی و راه مهمله و فتح باء فارسیله چیل دید کلمی
 مودی جانور در حشرات ارضدن که هزار پا و چل پادخی دیرلر و آهسته یریمه دیر کنایه
 ایدرلر انسان اولسون حیوان اولسون بی دهکما بی سکون یای تحمانی و کاف و فتح باء
 فارسیله ساج آبی که دیک چولمندر و پنا ایقاری اولنجه ساج آبی اولوق اقتضا ایدر و بیکمایه
 دخی دیرلر بی دیوپا بی اور بچک جنسندن اکا بکزر اوزون ایاقلی بر جانور در آنکسه و چولادک
 و غنله دخی دیرلر و مکسکیده آنک نوعند ندر کذا فی شرفنامه اما ارات الفضلاده دیوپا
 بر او ت آیدر مجمع الفرسه عتکوت معنایه در استاد غنصری بیت زبالان فرو نست
 ریش رشید * تیکه دران خانه صد دیوپا بی دیو فرسا بی او چق طومشده دیو فرسای دخی
 دیرلر یعنی طودا قنجر حق کی نسندر ظاهر اولور بجاله معنایه ابو المعانی بیت کر رقیب
 دیوینم رفته پیش آن پری * میشود از تاب غیرت دیو فرسا بر لبم بی مع الباء الموحده *
 بی درخت سنب بی ضم سین مهمله و سکون نون و باء موحده موقوفه دلمک معنایه در
 معنای ترکیب اغاج دلدن دیرلر بر قوشدر کذا فی الجمع بی در آهنگ افراسیاب بی شهر بر دغ
 قریه بر مقار آیدر که پادشاه توران زمین افراسیاب منهرم اولوب فرارایت کلا اول
 غارده اختفا یتشیدی کذا فی مشکلات شهنامه بی دلا شوب بی براغاج آیدر غایت موزون
 ولطیف خوش قامت اولور پیراخی دالری دینده چقار اکا بیچ انکشت دخی دیرلر اکثر
 و اغلب صوکنارلر بی تر تخمک تدویند رایحه سنی وارد عریض نقد دیرلر بعض ادویه یده
 استعمال اولور خصوصاً استسقا علتته زیاده نافعدر بی دلفریب بی محبوب صفی در
 کوکل الدایمی دیمک اولور کوکل الدامق خوبا نک شاندن اولغله مناسب صفت ایلشور
 ابو طالب کلیم بیت دل چو فریب او خور و صبر و خرد چه می کند * بدرقه چار کی کند و هزنی
 سراب را * مولانا عرق شیرازی بیت ناز آفت و کرشمه بلا عشوه دلفریب * یاران حذر
 کنید که طوفان فتنه است بی دلماب بی سکون لام و فتح میله قیمی آنق ایچون چوق قینایوب

قوی اولیٰ منوده زیر لری دی شب بی معنی د و ن کجه دی د و ن دیمکدر عربی کی امس
معنا سنه در مضای ایله بارحه معنا سنه اولور ابوالمعانی * قطعه * مندی دی شب بزم
باده نستان * که شک و نام رادادی بتاراج * نشاید رفتت در بزم زندان * بتیر کیر کونت
کشته آماج * دیگر مشب بی اولکی کجه عربی اول امس دیرل میر نظمی * مثنوی *
مشب پر نور کلبه احزان * از فروغ رخ مه تابان * آن پری آمدست دیگر مشب * جان
ودیده برون بشوق طلب * دیگر مشب بی دیگر مشب من مخفدرینه اول معنایه وله ایضا
بیت دیگر مشب داد و عده وصلت * جان اگر میدم زعی دولت بی مع التاء المشاة * درخت بی
اغاجدر هنوز کسلس اولیوب رنده طور اوله میوه دار اولسون کرکسه اولسون یاش
اولسون کرکسه اولسون زیرا کسلیوب یزندن قویقدن صکره اوزون و هموار ایسه
مثنون دیرل دکل ایسه یانندن غیری به پرامز اولور میزم و همه دخی دیرل بوسبب ایله جمعی
درختان اولور شکم شیخ سعدی بیت برک درختان سبز در نظر هو شیار * هرورقی دفتر بست
معرفت کردگار * یاش اولدوغی حاله درخت دینلکه صلاحی زیاده اولور وله بیت
باد در سایه درختانش * کسترانیده قرش بوقلون * وله ایضا بیت پیراهن برک بر درختان
چون جامه عید نمکختان * عربی شجر و چغایده بیغاج دیرل فرهاد نامه ده خزان
و صفندی دیر بیت چوقیلدی کهر با کون مهر کردون * بیغاجلاز برک رنکین کهر با کون
بی درخت سخت بی کرد اغاجی معنای ترکیب یک اغاج دیمک اولور * درخت و درخت
کلامه با سکون انرا الفارسی و ضم الهماء اول اشباع ضم ثانی و او مجه ول ایله نام بیت المقدس در
یعنی قدس شریفک آیدر که درخت کنک و درخت و دخی دیرل استاد دیمشدر بیت
کعبه نظم سخن خراب شد از تو * همجو ز بخت النصر خطیره درخت * بخت النصر قدس
شرفی خراب ایتدی وکی مشهور در دست بی سکون سین مهله ایله قارش و سره
معنا سنه در متقولدر عربی کسر سین معجه ایله شیر دیرل و کاهی اولنه باده و حده
ادخال ایدوب بدست دخی دیرل ابوالمعانی * قطعه * کیمیک دست کون اودیده * از دهن آب
رفت از شوقش * بی ادب بود بهر نادیش * حلقه کون کرده ام طوقش * عربی قرغانه
دست دیرل * دیک بخت بی چولمک کبابی و چولمکک پشن طعام * دیک جوست بی
برادار که محبت یار اندن بلا سبب قالقوب کیدن ایچون ایراد ایدرل چولمک قینادی دیمک
اولور یعنی عورتی مهر ایتدی دیمکدر ابوالمعانی از زبان یکی بیت محبت یاران مراد خواه بود
لیک مع آرام ندارم دیک جوست بی دیواسپست بی سکون یای تحتانی و او و کسر الف
وباء فارسی و سکون سینین مهملین ایله قره یو نجه دیدکاری اوت که عربی چند قوق
دیرل و بر نه ده کیمک یو نجه سی دیرل بی دیواسفست بی باده و حده یینه فایله ده اول معنایه در
بی دیواسپست بی حذی الفله یینه اول معنایه در ویا آتر اسپست دخی دیرل بی دیواسپست
حذی الف و باده فارسیله ده اول معنایه در بودرت لغت بی وجه اوزن جمع الفرسه مسطور در
بی دیواسپست بی ایشنه مقدم و زیاده ایش ایشلیوب و نکاسل ایتین آدمه دیرل میر نظمی
* مثنوی * اگر چه دیو دستی بر سر کار * ولی طالع مخالف بود ناچار * که نتوان خوردن

خوردن کس پیش روزی * و کردل بهر یک نه نان بسوزی بی دیو دولت بی دولت ۴۲۰
سریع الزوال و دشمن دولت معنا سنه در کذافی شرفنامه سبب تسمیه سی حضرت سلیمان
علی نبینا و علیه الصلوٰة والسلام خاتمی النہ کیرن دیوک سلطنتی رایکی کونلک اولوب یینه
علی الفور لندن کتدی وکی اجلدن یوم معنایه اسم ایشلدر بی مع الحیم * در آهنج بی سکون
زاء فارسی و تون و کسر ها ایله ایکی معنایه کلور اول بدخوی و بدکر دار معنا سنه حکیم اسدی
در صفت ازدها بیت بدو کار کر خجرو ویر نیست * در آهنج کوهیست نخجیر نیست *
ثانی ویر یزرو معنا سنه در کذافی فرهنک جهانگیری بی در هرج بی فتح زاء فارسی و راه
مهله و سکون ها ایله شرفنامه ده قبله متقدمین و بیت المقدس که در هوستکنک و کنک
ز هرج و کشک و ایلیادی دیرل اما لسان الشعراده بخانه معنا سنه در وادات الفضلاده در هرج
بوزن بیقدر مذکور در بی دیوکلوچ بی سکون یای تحتانی و او اول و فتح کاف فارسی
و ضم لام و او ثانی معروفة طفل مصروع یعنی حواله لی طفل صاحب لغت محمودی جم
یرینه خاه معجه ایله نقل ایشلدر و سروری کاشی مجمع الفرسه جم فارسیله روایت
ایشلدر را غم الحروف فرهنک جهانگیری به تابع اولدم زیرا اغلب لغت ده جمیله در بی دیولاج
دکنلو چایروچن بری که خار و خاشاک زیاده اوله چایرنک چندان نفی اولدو غندن
حیواناته مرعی اولیه مثالی میر نظمی بیت ندیده سودا زوی مع محتاج * تو پنداری که
مرعی بود دیولاج بی مع الحاء المعجه * درخ بی فتح راء مهله ایله اغاج معنا سنه که درخت
لفظندن ترخیم اولمشدر میر نظمی بیت شود سایه و نفع اوسود مند * که باشند درخ
میوه دار و بلند بی درخ بی کسر راء مهله و سکون یای تحتانی ایله معنی درخ کذافی بعض
الفه وله * مثنوی * درختی که باشند غوش زبج * بیری دیش در دل آید درخ * جوانی که
باشند بچل ساله مرد * دوانب و داورا بکشتن بدرد بی درخ بی فتح زاء فارسی و راء مهله
و سکون ها ایله معنی بیت المقدس کذافی المجمع بی دیولاج بی عمارت و شملکدن اوراق اولوب
مسکون اولین یره دیرل لاخ که مراسمک آخرینه لاحق اوله توفیر و مکان معناسن اوده ایدر
طاشلویره سنکلاخ دینل وکی کی خرابه و خالی یرلر ده دیو یعنی شیاطین اولدوغی اجلدن
دیویری و دیوی چوقر دیمک اولور شیخ نظامی بیت هست درین دائره دیولاج *
خانه دل تنک و غم دل فراخ * استاد عنصری بیت چرنه دیولاج آکندها و * تنی قریه
میان چون موی لاغر * یو بیت لا زمیله ذکر اولمشدر ضیاء الدین بلخی بیت ازان
دیولاج پراز غول بکرز * بغولان اگر دونه پیش مستیز بی مع الدال لمهله * دراز رود بی
ماوراء النهر ده یرار مق آیدر اما بعض ماوراء النهرک کند و ار ماغی آیدر زیر انهر اسم
چامدر هرار مغه عربی نهر دیرل بونک اسمی اولمق بعید دکلر بوکا نهر کاستفر دخی دیرل
بیوک نهر در ایچنک بشم حاصل اولور باشی غایت ایرا قدر اول اجلدن دراز رود تسمیه اولمش که
معنای ترکیبی اوزون جای دیمک اولور بی درخ بی سکون راء مهله ایله بوزن و دیارق
و یرتق معنا سنه در میر نظمی بیت دهان غنچه چون در دست و بازست * از ازناله بابل
درازست بی درود بی ضم راء مهله و او و معروفله در ویدن لفظندن اسم مصدر اولور

بجای معنای که در بیت یار است آید کشت و درود
از آن ز که یوسف بدو داده بود در آبادی سکون زاء فارسیله یعنی خشم آلود و غضبناک
پیرای بیت اگر شیر در آبادی بیند * چو سگ اندر پس زانوشیند * در آلودی
یعنی در آباد مرقوم خسروانی بیت یکی پیر در آلود دست در جنگ * که دارد از مصاف
میز زنش * در رودی سکون زاء فارسی و راء مهمله و خم باء موحد ایل خشمناک
و بدخوی معنای استاد * رباعی * از روی تو در برو دکن می بارد * و ز قد توفته بر زمین
می بارد * هرگاه که قامت تو آید بخام * بروی ز سپهر آفرین می بارد * در تندی فتح زاه
فارسی و سکون نوله بدخوی و تند و غضبناک معنای کدو آگاه دخی در لر استاد لطیفی
بیت مکن هیچ صحبت بر دزد * کدو طبع پاکت نیاز دزد * دلا دخی فتح لامه یعنی
داماد عریض در لر کسر صاد ایله میر نظمی بیت مکن کرشناس بهر اعتماد *
فریبند است این زن پر دلا * دلشاد * خوشدل مسرور و القلب معنای طالب آملی
بیت ماکه ویران شد کایم بدین دلشادیم * که جهانی شد آباد زویرانی * ما که دل میداد
یعنی راضی اولدی و راضی ایدی کذا فی مفرغ معنای ترکیب کوکل و پردی یعنی عاشق
اولدی و مایل اولدی دیک اولور * دهید * کسر ها و سکون یای تحتانی ایله صیغه
جمع امر در ابکی معنای کاور اولور پیکر اضر یوا معنای حکیم اسدی بیت پس از خشم
فرمود کوراهید * همه دستها را بخون در دهید * ثانی و زبک و اعطوا معنای خواه
صدائیه انصاریدن بر عورت بغدادی طلب ایستاده انبار دارینه بر کاغذ بونی یازوب و پرور
* از زنی آید کندش دهید ماش فرستادیم بخود آمد * دیباوند * سکون یای تحتانی
و فتح باء موحد و واو بعد نون ساکنه ایله لقب طهمورث شاعر اکدیویند دخی در لر
دیباوند معنای تمام سلاح دیکدر بامر الله تعالی دیباوند * سکون یای تحتانی
چونگیری * دخی * بوزن بیدیدین لفظندن مشتق است در معنی ترکیب معنی صخر اولور
یا کز اولد قند انجق کور دی معنای فعل ماضی اولور شاعر بیت تانی مختص بین اندر جام
دید باید هزار غوره خام * و ظاهر اولدی معنای ده کاور تکم شاعر دیمشدر بیت
دید آمد آن چهره نورمند * نکورتر خور شد صد باورند * و ترکیب اولد قند ضرر
دید و دوادیدی شاعر بیت در میان عاشقان کر حیرتم دیدی روا * نعمست اینکه شوم
بادولت و صلات سزای * دیرند * سکون یا و نون ایله بوزن کیند هر روز مان معنای
استاد زودگی بیت یافتی چونکه مال و غره مشو * چون توبس دید و بیند این دیرند *
ابو حفص صغدی تعویذ معنای نقل ایدوب بو بیت * تمسک اولمش بیت ایاسر و من در تک
و پوی آن * که دیرند آسایه پیچ تو بر * دیباوند * خراب مکان که سکون بنی آدم اولماقدن
کند در معنی بیت بجای آمده * دیباوند * که بدو مولک و دیباوند * دیباوند * یعنی
کردار ترید و صرخه دیکاری کذا فی شرفنامه معنای شیخ نظامی بیت چو زان دست
یکدشت چون دیباوند * قدم در در کردی یولانی نهاد * استعان طریقله غایت یو کرک آتیه در لر
مولاناغانی بیت فروجست از کوه دیوزاد * کشید از دهاتک بر دیباوند * کوهه یونله ایر

ایر معنای دزد و همچنین دوهیده در لر * دیویند * لقب طهمورث شاعر در اما شرفنامه ده
بردارو امیدردیو نقل ایدر اذات الفضلاده نام دارد و در * دیویند * عابد جامی
اضلال و جهل سببی ایله بلکه مرتبه کفره ایصال اید نه در لر * مع الراء المهمله * دبیر
کسر باء موحد و سکون یای تحتانیله کاتب معنای خواه حسین شانی بیت دبیر کز
شیخ مانی قلم * یکف صفحه آورده بر دق * دال مفتوحه ده ذکر می مرو ریادی لکن کسر
ایل دخی استعال اولمغین تکرارینه ارنکاب اولندی تکثیر لغت مراد اولور و ملاحظه اولمغه
* در دار * ترکیب دخی مشهوری دزد دارد در دزد قلعه در دار داشتن دن اسم فاعل در حافظ
معنای قعه محافظه سی اکا مخصوص اولمغه تسمیه اولمشدر صفت تجنیس لفظ ایله ابو سعید
هر وی بیت ززداری دزی دزدید دزدی * زهی دزد بکه دزد دزد دزد دار * شیخ
نظامی بیت یکفتاکه دزد این کوهسار * ستادست بر دبا مید بار * ذکر * اول معنی
ایچون موضوع در ترکیب دخی ایله تعبیر اولنور مثالی خواه حافظ بیت رونق عهد
شبابست ذکر بستانرا * میرسد مرده * کل بلبل خوش الحانرا * بر معنای غیر یدرتکم
بویست مشهور ده واقع در بیت تیغ بیاید زدنش بر جگر * هرکه زبانش در دکر * ذکر *
یای تحتانی ایله دیکرده دیباوند * ذکر بار * بر کره دخی بار کره معنای در شانی بیت
دکر بار آن خسرو بر قریب * سخن را بر نک دکر داد زب * دلاور * بهادر و شجاع و بورکاو
معنای لفظ مرکب در معنای یوزک کتور بی دیک اولور یعنی قوت قلب صاحبی مراد
شجاعی بیاند * دلیر * محبوب معنای اصلند ایکی وجه وارد بری ضم ایله بر بدن لفظندن
اسم فاعل اولور کوکل ایلدی معنای تافطنده نوعا ثقلت اولمغین صیغه فاعله تبدل اولمش
بر وجه دخی بر دل یعنی کوکل میوه سی دیک اولور علم او ایچق مضای ایله تقدیم اولمش
کلا التقدرین مراد محبوب در ارکاک اولسون دیشی اولسون میر نظمی بیت زبید دلیری
هر روی ساده * بیاید که بدل آشوب داده * دلیر * کوکل پسند ایتدیکی نسبه هر نه
اولور سه لفظ مرکب در دل ایله پذیردن که پذیر فتن لفظندن صیغه امر و وصف ترکیبی
اولور تعبیر دلیر و حرکت دلیر کی و علی هذا القیاس * دلدار * صفت محبوب در کوکل
طویبعی که عاشق کوکل آلور هر محله معشوق معنای مخصوص در شیخ علی تقی بیت
مکر امشب بخفت خانه ام دار می آید * که جاز امرده * وصل از در و دیوار می آید *
و بر معنای دخی شجاع در شانی بیت بنیر خنجر مر * کان زهر پرور تو * کسی بتیغ سیاست
نکرده دلدار * دلگیر * کوکل طویبعی یعنی کوکل انقباض و بر می گیر کرفتن دن اسم
فاعل در بوند دخی ایکی وجه وارد بر وجهی علاقه و غم و محنت در کافکار و تشویش خاطر
حاصل اولور ابوطالب بیت کلیم از هند دلگیری ندارد * پس از الفت قفسر هم آشیانست
و بر وجهی علاقه مهر و محبت در خواه سلمان بیت بر سرای کهنه * دلگیر دنیا دل منه *
رخت جان بردار و بار دل درین منزل منه * دلیر * حکون یای تحتانی ایله بهادر و شجاع
معنای ابوطالب کلیم بیت خدایرا نه نشینی مردم چشم * ترامبا و بخون ریختن کنند
دلیر * شانی بیت ز قوت تهنی مرد باز و دلیر * زهر زبونی سرافکنده زب * دیویند ستور

مركب قارشى راجح مره اولوزمه شور مشوزيدن لفظنك اسم فاعل در قارشى معنائه
ديار في ولايت والكه معنائه عربيد وفارسيله ده استعمالى شايعدر ولي دست بيانى
بيت ترجمى كه دلى دارم از جفاى رقيب * چنان ضعيف كه اسلام در ديار فرنگ دي ديار في
سكون ياي تحتاني و فتح باه موحد و ضم دال مومله ايله مشور فارسيله نك سكرنجى كوفى اسميدر
مسعود سعد سلمان بيت ديار دست خيز و ييارى نكاروى * وين ترك مى ييار كه تركى
كرفت خوى دي مجور في سكون ياي تحتاني و ضم حيم ايله غابت قرا كوكبه يه صفت استعمال
اولنور مسعود سعد سلمان بيت آخرى آفتاب رو زافزون * كي دهد صبح اين شب
دي مجور * يو لفظ عربيد وفارسيله استعمالى شايعدر و شولقدر وارد كد عرب دالك فقه سيله
وعجم كسره سيله استعمال ايدرل كسره ايله نوعا زاكث ظاهر اولور في ديار في بش
معنايه كلور اول معني روى ثنى بمعنى چشم بوايكى معناده حكيم سناني بيت زديدارت
تو شين است ديدار * بين ديدار اكر ديدار داري * ثالث بيناني و قوت باصره يه ديرل
حكيم قطران ارموى بيت ديده فضل را توي ديدار * خانه جود را توي بديان * رابع معني
بديار معني ظاهر كمال اجميل بيت بنفشيندى فطرت كه در مضيق رحم * بر آب نطفه كند
نفس جانور ديدار * حكيم خاقاني بيت بخدايي كه هم ز عطسه خوك * موش را كرد در جهان
ديدار * يو معنايه معناي اوله يه حكيم خاقاني بيت ديودل باشيم و بر پاشيم جان * كان بزي
ديدار ديدار آمدست * خامس معني ديدن معني كورمك حكيم فردوسي بيت اكر هست
خود جاي كفتار نيست * وليكن متيندن چو ديدار نيست * كذا في الخفة و الجمع و فرفه نك
جهانكيري كمال پاشا زاده بولغند دخی اختر اع خاص بيان ايدوب دير كه ديدار كفتار كى
لفظ مركب در ديد ايله آردن ديد كوزمكدر و آردن معنائه در تركيب اوليجى كورمك
كتوبى ديمك اولور كوريجى معنائه انتهى ديدارك عربيله معناسى جمالدر ذ كر اولنان
يش معنالك معناي اولنه چغتاي لسانك كورك ديرل فتح راه مهمله ايله مثلا كورمكه
كور كاج ديرل سبعة سيان ده بهرام شاه دلارام تصويرين كورديكي رده بيت قويدى
شه خد متيقه فرزانه * شه پرى كور كاج اولدى ديوانه في ديده دار في معني ديده بان
حكيم اسدي بيت خروشان در آنجا يكي ديده دار * كه اى بيشان نيست جاشان بكار
في ديده و في كوريجى و كوزلو معنائه كه ديده كوزد و و و لفظنك مختصريد
لبافت معنائه معنای تركيب كوزلو ديمك اولور ابوالمعالى بيت كرخزد داري تماشا كن
برين صنع شرف * هر كه باشد ديده و ريندم آثار لطيف في دير في بوزن زير كچ معنائه كه
مقابل زود در نيز معنائه شاعر بيت معشوقه كه دير دير بينند * آخريه ازان كه سير
بينند * ودخی اكلمك معنائه كه دير آمد ديرل و چوقدن معناسن دخی افاده ايدر
بوايكى معنايه ميرنظمى بيت ندیدم روى جانان دير بوده * چو دير آيد رفتن سير بوده
في دير بار في بارك بعض معناسيله رديف اولور اوزون يول و ايراق زمان و تكرار معنائه
كا و اما در از معنائه اول قه زمينه اولق مناسب كه يولك ايراقلغن و بر مكانك بعدين بيانده
و اروب كلكه اكلمك اقتضاسيله تعبير اوافق جايز در و مجاز ابعيد معنائه ابوالمعالى بيت

بيت نغم ز درد فراقش زبون حسرت شد * حكایت دل غم ذير باد محنت شد في دير كوار في
ضم كاف عجميله هضم معنائه در كچ هضم اولنان نسنه يه ديرل اطبا بطى الهضم ديرل
في ديك افزار في ديك چولمكدر و افزار آلى و لوازمى در قرغان و چولمك قياغى ودخی
طعامه قونلان اشيا كون و كشنيز و فلفل و دارچين و امثالى نسنه لره ديرل ابكى معنايه
ميرنظمى بيت طعاش يخت ديك افزار برداشت * كه ديك افزار غنبر مشك پنداشت
في ديك في اول معني آيچون وضع اولمشدر كه تركيد بردخی ديمكه تعبير ايد زلر بونيتدن
فهم اولنور بيت زمان چون رفت ديك يافت نتوان * عنان زندگاني تافت نتوان * و تكرار
اولان نسنه نك ابكجيسنه ده ديك ايله تعبير ايدرل ايكند و نماز يه نماز ديكر ديدكاري
يو معنادند چونكه نماز ظاهر نماز بيشين معني اولكى نماز ديك بيلامدى ايكند و تكرار و ابكجى
اولغله نماز ديكر تعبير ايتد بيلر يو مقوله تسميه عدم اتساع لغت جهتيله در في ديك كير في
سكون كاف اول و كسركاف عجمي ثانی ايله قرغان و چولمك قولى كير بونك كيرنده معنائه
اسم مصدر اولور في دير في سكون ياي تحتاني و فتح مهمله چهره معنائه كه رخسار و عارض
و روى دخی ديرل كذا في المجمع عربيله وجه معنائه في ديار في بوزن بيار اوزانك برمه قال
وزنى در و مغاملانده اون درهم كشدن عبارتدر بعض رده يدى درهم كاش اعتبار ايدرل
بعض محله النون مراد اولنور لفظ عربيد رجمى دناير كلور في دينور في سكون ياي
تحتاني و نون و فتح و او ايله بوزن كشور ابكى معنايه در اول صراط معنائه ثانی بروايت
ويا خود بر شريك اسميدر شاعر بيت كند آسان كذرد در روز محشر * بد ينور هر كه باشد
دين پرور في ديوار في معروف شيخ سعدى بيت چه غم ديوار است را كد باشد چون تو بشتيمان
چه باك از موج بحر آرا كد باشد نوح كشنين * عربيله جدار و حانوت ديرل في ديه حار في فتح
خاء معجه ايله براغا جدر اهل جنسندن بر روايتك عنوبراغا جدر ايرى دكنلى اولد و غندندر
ديودن مراد ايرى در و خار دكندر و بر روايتك حب الصنوبر در كه عربيله عوسج ديرل
مشر فنامه ده سيميد خار تعبيريله مسطوردر في ديودار في سكون ياي تحتاني و واو و فتح
دال مهمله ايله بر نوال اسميدر مجمع الفرسلا صنوبر هنرى معنائه در في ديو سار في فتح سبق
مهمله ايله بدخوى و زشت معنائه در و معنای تركيب مانند ديوديمكدر ميرنظام بيت
كفت بدم در كشم جهان حرون را * تايجه رونجل ديو سار بر آمد * مولانا هاتفي بيت همه ديو
ساران ژوليه موى * بریش دراز و درازی روى * نسخه ميرزا ابراهيم اول كسنه يه
ديرل كه ديو جامه كيش اولد ديو جامه اولدر كه ارقه سنك ابكى طرفرينه قرتال قنادى بقالمش
اولد دشمنه مهاتلى كورنك ايجون جنك كوتلنده كيرا حالا اول عادت روم ابل سرحدلنده
جاريدهر شهما ز روم ابل دلاور لرى دشمن ايله دست و كريان كشاكش خالى اولد قلرى اجلدن
اول مقوله قنادلى جامه كيوب و آنلرينك باشلرينه نل قورل كه دشمنه مهاتلى كورينه لر مؤيد
الفضلاده ديو سار اولد درشت و خشين جامه در كه جنك كوتلنده كيرل في ديو كير في كسر
كاف عجميله هند و ستانك اسلنور حير بدن بر نوع لطيف و ابجه فاشدر يانلورنده خيل
مقبولدر مير خسرو * مثنوى * نكو دانند خوابان پرى كيش * كه لطف ديو كيرش اركنان پيش

زلف این جامه بر اندام آیدست * و یا خود سایه باماه تابیدست * دیوار بی سکون یای
 تحتانی و خم ما و او معروفه بمعنی آسمان مرویدر * مع الزاء المعجیه * دراز بی جسم شنی
 مد و در هر نه او و رسه عربیه طویل معنا سنه مقابل کوتاها در بعض ترکیب کرده صفت
 ایدوب شب دراز و عمر دراز و چاه دراز در لشاعر بیت نکون سار کشتی بچاه دراز * که هرگز
 از ورنیای دراز * و هر تکه طوق نور آنک از ننه دراز در ل تار معنا سنه * درخت سبز
 و درختینه سبز * یشل رنگ بر قور تدر اغاج ایچند حاصل اولوب اغاجی بیوب دلر اکا
 سبزک دخی دیر لر هندی لسان کتناس دیر لر * درم دوز بی ذبل بوجکی عربیه جعل دیر لر
 خم جم و فتح عین ایله * دز بی خصو صیمتله قلمه نک اسمیدر حکیم فردوسی بیت بدان خرمی
 روز هرگز نبود * پی مردی راه بردن نبود * بعض فرمکنده زاه فارسیله منقولدر اما هیچ دکلدر
 زیرا کوتاها دزد دارد بیلدوی زاه معجیه ایله اولدوغن اسمار ایدر هیچ کسه زاه فارسیله در دار
 دیمه مشهور عربیه حصار و چغتا بک قورغان دیر لر فرهاد نامه ده خسرو شیرین او ز دینه لشکر
 چکوب شیرین دخی ارمنیه قلعه سنه کیر و ب فرهادی دخی قلعه به کلسون دیدوی کرده بیت
 انما من حرقیمیل اول ایش قیاس از * کلوب قورغانغا کیر مک الماسین * نعمه الله محمد سند
 شهره دخی دز دیر لر و یونسی متین و محکم اولان کویه ده و دیه ده دز دیر لر و عربیه در که
 رمداده دخی دزدینلدوی دواپت اولنشددر * دز پر از بی سکون زا و فتح باء فر سین ایله خام
 طمع و خشم آلوده معنا لرینه باء موحد ایله ده مرویدر ابو متکور بیت پانکی دز پر از
 دیدر کوه * که شیر چرخ کشت از کیش استوه * دلاویز بی صفت محمود کوکل تعلق
 ایتله ریعی معنا سنه خواجه سلمان بیت بسیار مشوغره بدین حسن دلاویز * کین حسن
 دلاویز ترا عشق من آراست * و محمودین غیری ده دخی استعان طریقیله استعمال اولنور
 شیخ سعدی * قطعه * کلی خوشبوی در جام روزی * رسید از دست محبوبی بدستم *
 بدو کفتم که مشک یا عبیری * که از بوی دلاویز تو مستم * دلسوز بی اکثر صفت محبوبی استعمال
 اولنور مثلاً حسن دلسوز دیر لر کوکل یا قیچی دیمک اولدور و موجب حرارت و سوزش دل اولور
 نسبه ارده غم دلسوز و عشق دلسوز کی که دل معاوم و سوز سوزانیدن و سوزیدن لفظانیدن
 اسم فاعل او اور ابو المعانی بیت سوخت عالم روز و شب آه غم دلسوز من * بر دل سنگین
 او هرگز نمیکرد اثر * دلتوازی سکون لام و خم نو نه کوکل او خشای یعنی کوکله خوشر کان
 نسبه نواز نواختن لفظانیدن اسم فاعل کلور شاه دلتوازی و یار دلتوازی دیر لر و یالکزد دلتوازی
 دیر لر بر قلدر که آندن کوکل ذوق ایده جک حالت حاصل اوله شکم بوزیدن فهم اولنور
 میرزا فصیحی بیت دلم بزد و نواختن هزار افسوس * اگرچه دلبریت هست دلتوازی نیست
 خداحافظ بیت دلتوازی و نواختن شکایت * کر تکه دان عشقی خوش بشنو
 این حکایت * دهازی کوی روی یعنی سابقه کوی اولوب بعد مرورایامه خراب اونش
 اوله * دلهیز بی قیواله او ار اسنده اولان اوزون راوستی مسقف اولسون کرک اولسون
 و ابکی قیواله الغند ده دیر لر شیخ نظامی بیت دلهیز فسانه چون بودتک * کرد دهن از شد
 آمدن لک * استعان طریقیله شاعر در صفت زن بیت دوشاخ آمد دو پایش درد و غم را

غم ز ادبی نمود دلهیز عدم را * عزیز دله داله فتحه سیله استعمال ایدر لر یوسف ابن لولو ۴۳۸
 بیت سیما بطل معرش لواقه * من مقلی اوراقه دلهیز * دیر باز بی سکون یای تحتانی
 وراء مهمله و فتح باء * وجه ایله دنیا معنا سنه رواپت اولنشددر ابو المعانی بیت مکن غرور
 باین جاه و دولت زائل * بخور فریب که این دیر باز پر حیاست * و دخی چوقدن دیمک
 معنا سنه کلور کمال بخندی بیت فراموش کتم کفنی بزودی * مرا از دیر باز این
 نکته پارم * مجمع الفرسه دخی بمعنی دراز و طول زمان گذشته معنا سنه در حکم سوزنی
 نیت در عمل بادیر بازی و درازی ممکنست * چون امل باد از اعر دراز و دیر باز * دیر بی سکون
 یای تحتانیله بش معنایه کلور اول رنگ سیاه که آت و قاطره مخصوص اوله شبی زکی که
 خسروک مشهور سیاه آتی ایدی ثانی رنگ خاکستری که سیاهه مائل اوله ترکیب بوز
 دیر ل ثالث قلمه و حصار معنا سنه استاد فرخی بیت زکنت دیر بفرمان شاه بستاند *
 حصار و پیل دمان هر یکی چو حصن حصین * رابع بر نوع چو لکدر خامس بر نوع مشیافدر که
 کوزه چکر لر یوش معنا ده دیزه دخی دیر لر کدانی فرمکنک جهانگیری * دی روز بی دو نکی
 کون که عربیه امس دیر لر * دیکر روز بی پس فردا یعنی یارندن صکره کی کون میر نظمی
 بمقرار کرده این دل پر سوز * وعده وصل یلدر بکر روز * دهازی بی سکون یای تحتانی و فتح
 هایل کوی بری یا سزدها دخی دیر لر * مع السین المهمله * دز ندیس بی فتح زاء معجیه و سکون
 نون فاو کسر دال مهمله ایله همانا معنا سنه یعنی انشای سخنده همانا دیمک اولور استاد رودکی بیت
 اگر چه درو غانی شبعی و دیس * نمیدانی تو دزمن دز ندیس * دیس بی سکون یای تحتانیله
 ادات تشبیه در بر اسمک آخرینه که لاحق اوله مشبیه صفقن افاده ایدر مثلاً ماه دیس
 و خور دیس کی استاد فرخی بیت یکی خانه کرده است فرخاردیس * که بفر و دز دین
 اور وان * بومعنائی مؤید شمس فخری بیت چهارا اگر شته تو باشی یقین * شود در پناهت
 جهان خلد دیس * بومعنا ده شیخ نظامی بیت دران آرز و کاه فرخاردیس * نکرد آرزو
 با معامل بکیمس * زبان هندیه ابکی معنایه در اول بمعنی روز ثانی ملک و ولایته دیر لر
 دیو دیس بی نازا شیه و ثقیل الجسم و حمله کار معنا سنه معنای ترکیب شیطان کی دیمکدر
 میر نظمی بیت یکی حاجی ترش رو دیو دیس * که نبود چون ابد نهاد و خنسیس *
 مع السین المعجیه * دراز کوش بی یعنی خرا و زون قولقل دیمکدر اشکه هم خرم دراز کوش
 دیر لر قولاغی سایر حیوانه نسبتله اوزون اولدوغندن نسبه اولنشددر کدالک طوشنه
 خرکوش دیدکاری اشک کی قولاغی اوزون اولدوغندن میر نظمی * مثنوی * یکی
 روستا بود هشتاد سال * رسیدست عمرو شده بی مجال * دراز کوش و لاغر جواه پیر و لک
 کند هر قدم یک دو ساعت درنگ * درخش بی فتح راء مهمله و سکون خاه معجیه ایله شمشک که
 فرید برق دیر لر استاد عنصری بیت کربلر زانیش بادست از جنبانی درخش * اویند ازیش
 نیرست از بخمانی کمان * اصلنک اسم مصدر در کاهی وصف ترکیب ایدوب ماه درخش
 دیر لر شمس فخری بیت خسروان سپهر ملک مدام * همجو خورشید و مشتری بدرخش *
 درخش بی فتح راه مهمله و سکون فایله یدی معنایه کلور اول آهنکر لک او کارینه طوندقاری

دزی معناسنه درفشك معنای ثانی نشی مطلق سنجاق و علم در حکیم فردوسی بیت ز کرد اندر
آمد درفش سپاه * سپه دار بوده به پیش سپاه * ثالث برق معناسنه در رایع یعنی
در خشنه هرنه اولور سه درفشان دخی دیرل حکیم اسدی بیت درفشان درفشان هم از تیغ میخ
چنان شعله میزد که در جنگ تیغ * خامس توغافه اوز زینه صاریان مثال حکیم فردوسی
بیت همه روی آهن گرفته زرب * درفش سینه بسته بر خود زرب * سادس اوجی سوری
خرمیه دیرل حکیم فردوسی بیت زبس کونه کونه سنان و درفش * سپه های سمین وزیرین
کفش * سابع کفش دوز و سر آج آله لریدن بیز و اوجی سوری دمور و ابجه میل معناسنه ده
کلور و هر رنگدن علامت معناسنه ده مروید و دروش فی فتح راه مهمله و سکون و او
ایله در ویدن لفظندن اسم مصدر در غله بخش دیکد ز و دریش فی کسر راه مهمله ایله
بر او یوندر ترکیه طقوز خین دیرل و دزمنش فی سکون زاء معجه و فتح مهم و کسرتونله
برنسنه نك بیو کانه من و متانت و استقامتدن کنایه ایدوب و عمارتله بیان ایدرلر و قلع و قمار
معناسنه که در قلعه دز و منش خلقت و طبیعت دیکد ز و دهنش فی اسم مصدر در عطا و بخشش
معناسنه حکیم اسدی * مثنوی * فریدون فرخ فرشته نبود * زمشك وز غنبر سرشته نبود
زداد و دهنش یافتندش جمیل * توداد و دهنش کن فریدون مثل * بو معنای مؤنث شخص خری
بیت نیست شغل تو بجز عدل و عطا * نیست کار تو بجز داد و دهنش و دیش فی یوزن پیش
یعنی لور اید یعنی اکاور کدانی الحقه اصلی دهنش در فتح هایل هایل ساکنه یه ابدال اولوب
دیش اولمشدر استاد رودکی بیت خویش بیکانه کردد از پی سود * خواهی آن روزمزد
کتر دیش و دیورخش فی سکون یای تحتانی و خاء معجه و فتح راه مهمله ایله موسیقی ده
برنوا امید و کدانی الجمع فی مع الغین المعجه * در تیغ فی تمنع و تقصیر ایتمك خواجه حافظ
بیت قدم در تیغ ندارد از جنازه حافظ * اگر چه غرق گناهست می رود بیهشت * و محسن
و ناسف معناسنه در و دماغ فی نورونك یوقار و سنی دال مفتوحه ایله ده جایز در کسرایله
اولحق عربیله مشترک اولور بو معنایه خواجه حافظ بیت مهر بیوی ریاحین و کل شدم
در باغ * که تاج و بلبل بیدل کنم علاج دماغ فی مع الفاء * دلف فی سکون لامه چنار
اغاجی دلب دخی دیرل فی مع القاف * دبق فی سکون باء موحده ایله کوکله در که اغاجلر
قور و یحق بتوبعض برلده برج دیرل اوکسه آنک یمنندن اولور اول اجلدن اوکسه یه دبق
دیرل و دین ده دیرل فی مع الکاف * دراز آهنگ فی برایش و یا خود بر مصاحت اوزاد یمنه
دیرل شاعر بیت دراز آهنگ شد این کار با تو * ندانم چون کنم ای یار با تو و درلک در لیک فی
کلاما بسکون الراء و کسرا اللام قرینك جهائکیر یه یونی و یکی قصه اولان اتوابه دیرل کسرتا
ایله ترلک و ترلک دخی دیرل نجیب الدین جبر دپاد قانی * قطعه * تارتمه دالم و برقد زوز کار
دوزد فلک قباچه دوزان ز چایکی * باد اغبای ملک بیالای قد تو * و آنکه بریر دامن جاه
نودر لکی و در مسنك فی بر درم اغری قدر نسنه مثلاً اون درم نسنه یه ده در مسنك
دیرل همسنك بر اید دیکد ز و درك فی کسر زاء فارسیله یعنی ایله و شرفنامه ده رسن کد زاده
قورلدن کند و دن کره طوتاراکا دیرل و درك فی سکون نوله ایکی معنایه کلور اول و اوز

آواز معناسنه ثانی اول طوفی که سویله باروت و کز و اول اغاج که آنکله چلنوک و کوب
برنج چارلر و زیت و مشروغن منگنه سنی شاعر بیت خسود دولت را چرخ کردون * بفرقش
دمنبدم بخنوکند دنك و دهك فی فتح هایل کوچك کوی کاف تصفیر در میر نظمی بیت پی آهوان
شد چو تنهادوان * دهك دید و کشته بسویش روان و دیرك فی سکون یای تحتانی و فتح
زاء فارسیله یوز زرنك اولان نسنه لده استعمال اولنور هم عارضه و هم معروضه اطلاق
وارد در جمیع رنگه دلالت ایدر لغتلك حالی یوله در عارضه و معروضه اطلاق اولنور و دیک
سکون یایله چولمکه دیرل عربیله خر و سه دیرل فارسیله دخی مشتق ملد و خواجه سلمان
بیت الاتالاله در صحرا الاتا غنچه در بستان * یکی چون تاج دیک آید یکی همچون سر
بیغای دیوک فی سکون یای تحتانی و فتح و او ایله بر بو جکدر اتوابی و کتابی کسر عربیله
ارضه دیرل فارسیله یید و دیو جده دیرل میر خسرو بیت آن زه که بشد کایش از کار
دیوک زندش بروی دیوار * بعض نسخه ده سولك معناسنه که ز او دخی دیرل حکیم
سوزنی بیت دیو کدست دلوک آن رسبوخت نیش * کوز ابدان خمره دیوک فروشن
کرد فی مع الکاف الفارسی * درنك فی فتح راه مهمله و سکون نوله الی معنایه کلور اول
وقت و ساعت و زمان معناسنه ثانی ثبات و آرام و تأخیر معناسنه بو ایکی معنایه حکیم
سوزنی * قطعه * ای پایگاه قدر تو بر چرخ نیم رنگ * دور و راستاب و بقای ترادرنگ *
از زربخ پرده بشاهد نظر کنی * چون صوفیان برقص داری همان درنك * کزلده ف
مردیست مردم کیارسد * مردم کیاه مردم کردد همان درنك * ثالث یعنی آخرت یعنی
خلود معنای ثانیله بو معنایه حکیم فردوسی بیت چو سازی درنك اندرین جای تمك * شود
تمك بر تو سرای درنك * رایع یعنی ریج و عنت که آدرنك و آدرنك دخی دینلور فرخی بیت
فلک چو غیمه جویمن سنان زان دارد * کدبی درنك بو دچون روزنی بشتاب * خامس
ساز و زك و ناقوس و مشکستن جینی و شیشه صداسنه دیرل شیخ ابوسعید ابوالخیر * رباعی *
از باده رخ شمع یرنك آوردن * اسلام ز جانب فرنك آوردن * ناقوس بکعبه در درنك
آوردن * بتوان توان ترا بچنك آوردن * حضرت مولانا قدس سره * مثنوی * ناکه آن
دیوانه شورش در رسید * بر در دکان شیشه کر رسید * یک ییک بر سنك میزدی درنك *
کرداشن بر دی درنك شیشه رنگ * سادس درنکیدن لفظندن اسم مصدر اولور خلاق
المعانی بیت دقت آنکه روز ما ز شمع نیره رنگ بود * و اندوه را بنزد دل مادرنگ بود * و صیغه
امر و وصف ترکیب استعمال اولنور استاد لطیفی بیت کفتم اینجا بد زکم بصفا گفت درنك
که بجلی و برامه رو و کوه درنك و درنك درنك فی صدای طبل و کوس که بیای چالنه مولانا
هاتفی بیت بیستند بر بختیان طبل چنك * بگردون برآمد درنك درنك فی در آهنگ فی
زافارسیله بدخوی و بیکردار معناسنه در تحفه الاحباب یعنی بد آهنگ یعنی برامر قصد اید بی
مثالی استاد عنصری بیت زبس کیمنه خوی و در آهنگ بود * فرخار کئی و روستك بود *
و دخی نیزه یون معناسنه و له بیت بیک خدنك و در آهنگ چنك دارنی تنك * تو بر یانك
شیخ برنمك در یابار و درنك تنك فی سکون زاء فارسی و خاء معجه ایله قبله متقدمین یعنی

بيت المقدس حكيم اسدي بيت بدره ختمك آمد از راه بشام * كه خواندني بيت المقدس
بشام * دره ختمك في زياده واويله دخی بيت المقدس در ل حکيم فردوسی بيت کنون
سلم را ای جنك آمد است * كه يادش زد دره ختمك آمد است * حکيم اسدي بيت چو فوج
آمد و یافت آید درك * كشيد استخوانش بدره ختمك في درك في فتح زاء في سيله
يعني دستارچه يعني مقرمه ميرنظمي بيت بدست درك كرتي آمدی * زن بدسكالت دخی
آمدی في دسكالت في فتح شين معجه و سکون فونله ضویندی كه خمس و خاساك ايله اوله
اوزرینه قودقلى اغاج دالكرینه ديرل كذا في الاداة اما نسخة ميرزا ابراهيم تارابر بشم
معناسته سين مهمله ايله ده مرویدر في ديك في اما له ايله چولك معناسته در اسم عامدر هرنه كه
ايچنه طعم طبع اولنه بقردن اوننه ديك مسير و طير اقدن اولنه شفالين ديرل و اما له سز
دون امس معناسته در في ديك برديك في اولدر كه ايكي چولكي برينه قيا قليب بعض
اشيا تصعيد ايدرل كيميا كرل ييننده معروف نسيند در في ديوانه سلك في يعني قودوزكويك
ميرنظمي بيت رقيش چون سلك ديوانه كشته * چو دیدان سر و قد هتخانه كشته *
في ديومشك في حبوبات نوعندن بر نوعدر كه قابوغن چقار دقل مقشر مر جلك كبی اووز
اكا كاو مشك دخی ديرل في مع اللام * دل في معروف عربيه قلب ديرل قلب صنوبری
دیدكاری كوشته جان در حضرت مولا ناقبس سره بيت سرنشته عشق بر رك روح زدند
بكقطره خون چكيد و نامش دل شد * ضم دال ايله آخر معنایه كاور في دنكل في سکون
تون وكسر كافله باوضاع وصفیه معناسته در شمس ختری بيت چار كس در مالك شته نیست
ظالم و هیز و مفسد و دنكل في دیسال في یكن ییل عربیله عام اولدیرل شاعر بيت كاز
دیسال تشو د فکر تلافی امسال * هیچ ممکن نبود در قته باز آوردن في دیرینه سال في یامشلی بیر
واختیار معناسته و لا ناماتی بیت جهاندار در بار كه كرده جای * بدیرینه سالان كار آزماي
في دیدل في سکون یای تحتانی و و او و فتح دال مهمله ايله آنچه قواق دیدكاری اغاجدر
في دیودال في كسر دال مهمله ايله شجاع و بهادر حكیم خاتفي بیت دیودزباشیم و برپاشیم جان
كان پری دیدار دیدار آمدست * مجمع الفرسده یعنی تاریك دلی و جاهلی في مع المیم * دزادیم في
یعنی سلك حكیم خاتفي در قهیمه بیت بسر بزكي جدان من كه بودی شان * درازكوش
ندیم و درازدیم بواب في درخت كرم في اضافت و فتح كاف بحمیلله ایلغون اغاجنه اسم اولق
اوزن مرویدر في درم في فتح راء مهمله ايله سیم مسكوك یعنی آنچه هر نوعنه درم دیرل بومشهور
ییتدن مفهوم در بیت درمداران عالم را كرم نیست * كرم داران عالم را درم نیست *
و استناد عنصری بیت از كرم كردن بفتح * نه شكر چیدیم كسن نه درم في درم في معروف
اوزانده اون التي چكر ك اغریدر بر یحی درم بر منقال اولور خواجه سلمان بیت در تراوی
عمل درم احسان ترا * بر نفود حسنات صفت یاران بود في در اكام و در كام في كلاهما
پژاه الفارسی زاهد و پرهمیز كار معناسته غزركانی بیت مكن در كامی با آن جوانمرد
بیور و بهتر انرا كویتر و در في درم في سکون زاء وكسر باه فارسیمین ايله یعنی غد و دخی
اول یومری ات كدوری التنا طاهر اولور كذا في فرمك جهانگیری في درم و درم في كلاهما

كلامه اسكون الزاء الفارسی وكسر الخاء المعجده در ايله خیدن مركب لفظ در دیر و زمندر
حكیم خوی معناسته در معنای ترکیب بدخوی ديك اولور غزركانی * مثنوی * اگر دشمنت
نیز آید فراز * تو اسب نكبر بر و بر متاز * چنان مشو تواضع كنان سوی او * كه باز آید از دشمنی
خوی او * بومعنای موید شمس ختری بیت رام و خوش طبع كشت در عهدش * دیو بد طبع
و شرزه و در حكیم * و بد اخلاق و بد نهاد معناسته ده كاور حكیم فردوسی بیت بلا جای
دیوان در حكیم بود * كزان حاكیكه ییل زایم بود * و رساله نصیریده خسیس و تنك حال
معناسته مرویدر و مجمع الفرسده قتال و جلا دمعناسته در كذا في فرمك جهانگیری بومعنی
استعمال طریقیله اولق وارد حكیم فردوسی بیت بدر حكیم فرمود كین رابكوی * بدار اندر آوز
و در تاب روی * وله بیت بدر حكیم فرمود تا كردنش * ز ند بش باتش بسوزد نش *
حكیم سنایی بیت مرویدر حكیم مرد را بكشید * بردن در دوان سرش بپیرد في درم في فتح زاء
فارسیله بش التي معنایه كاور جمله برینه یقیش غمكین و آشفته حال معناسته در حكیم اسدي
مثنوی * در متركی مرد در شكست و آز * كه هر ساعتی مركس آید فراز * كرانتر زهر چیر یار كناه
كرو جان درم كردد و دل سیمه * و شمس ختری پریشان حال معناسته بیت خسروادر
زمان معدلت * نیست جز زلف یار هم درم * و مهیب و غضبناك معناسته آدمك و حیوانك
استعمال اولور حكیم فردوسی بیت دلیران ایران زاول بهم * بكر دند جمله چو شیر درم *
وله بیت همی زاسمان كر كس اندر كشد * زد ریا نهك درم بر كشد * و المناك و غمناك
معناسته عرفی شیرازی بیت شاه با عطايت كه از ان كام كدانی * نو مید مهل عرفی محروم
درم را * پر مرده و پورشمس معناسته وله بیت از عدل تو كر طبع چنین معتدل آید * آن
عدل رشت عالم فرتوت و درم را في دزدام في سکون زاء معجه و فتح دال مهمله ايله قلعه ده
اولان زندان و حبس خانه دز كه قلعه در دام طوز اقدن طوز اقدن مراد طو و تیلوب قالمق
معناسته در قلعه لده حفظ و حراست محكم اولغله مجرم و كنه كار اولناری آنده حفظ ایدرل
كذا في المجمع في دشمن في فتح شين معجه ايله بیر كه سراجلر آلتلند ندر دیرینه دخی دیرل
في دلارام في كوكل اكلند ریخی دیمكر اكثر صفت محبوبه استعمال اولور میرنظمي
بیت تمنا كر بر آید از دلارام * مشو غیر از وصالی ای دل آرام في دلام في كوچك نیزه در كه
قندیلر الد كتوزوب خصمه حربه كنی آتاز غندیلر میانده غایت معروف و مستعملد ركنند و
اسا نرند داپنی دیرل حكیم ناصر خسرو * قطعه * بحرب اهل ضلالت زهر كشتن جهل
مخمت راجه برنده حسام باید كرد * كزنت خاطر و بخت سپرت باید ساخت * ترا سزای
دلش دلام باید كرد في دمام في بوزن امام لفظ عربی راتی تعریف ایدوب دیرل * الدمام
هو دواء يشبه الزعفران یطل به جبین الاطفال * یعنی اول بر دوا در كه زعفران بگز و اطفالك
النه سوررل و هر طلا اولان تسهیه دیرل في دیم في كسر ها و سکون یا یله تاجدر كه
دیم و دیم دخی دیرل كذا في المجمع في دیم في بوزن سیم ایكي معنایه كاور اول یعنی چهره
حكیم سنایی بیت دیم ما هست اكر دم اون نیست * نام ما هست اكر تم اون نیست * حكیم خاقانی
بیت عیسوی دو بادم احمد دیم و چشم حادثات * در شكر خواب عربی سان ایدم و ایدم او * ثانی

مکتبایان معناسنه که ایم دخی زیر عربی و طر شدید معناسنه در که دینه دخی ویرا استاد فرخی
بیت کر تو کو بی که کف میر چو ابر است خط است * کر کف میر درم بارد و از ابر دیم * دیو کندم
چاو داردید کاری غله در آریه مشابه میر نظمی در صفت یکی بسیار خوار بیت خری بسیار
خوار و بد نوالی * خور دازد دیو کندم را چوالی * دیم و دیم * کلاه با سکون الیا و کسر
الها عجم شاهزاده مخصوص اولان مرصع تاج در شمس خری بیت شهریار جهان طلعت
اوست * زینت تحت وزیر دیم * حکیم فردوسی بیت چو دیم شاهی بسر بر نهاد *
جهان را سر اسر همه داد داد * مع النون * دبیرستان * مکتب خانه دبیر کاتب و ستان مکان
معناسنه در کاتب پری دیک اولور حکیم سنایی بیت عقل را خوالی که تا اندر عقیده ات نفکند
گوشر کیش در دبیرستان الر جن دراز * حکیم خاقانی بیت دبیرستان هم در همکل روم
کنم آیین مطرازا مطرا * همکل نهارا کلیسا سیدر * دبستان * دبیرستان لفظند
اختصار اولمشدر مولانا جامی بیت معلم کیست عشق و کج خاموشی دبستانش * سبق
نادانی و نادانم طفل سبقت انش * از نظیره این قصیده حکیم خاقانی بیت مرادل پیر تعالیمست
ومن طفل زباند انش * دم تسلیم سرعش و سر زانو دبستانش * مولانا هفتی در ایلی مجنون
مثنوی آن شیفته برخلاف طفلان * میرفت هم رتاد دبستان * با درس کهن نبود میل * بودی
غرضش وصال لیل * دین * کسرباه موحد ایله دبیق مرقوم یعنی او کسه که اغاجه سوررل
قوش قوند قبا یا قبری یا بشوب قبا اور کذا فی الجمع * دراز خوان * فتح خا معجه و او
معدوله ایله او زون پیشکدر ستار خوان دخی دیر لرو او زون سفره عربی سماط دیرا بهاق
اطعمه بیت دراز خوان پرازان کنند مین باید * که در مقابله راه که کاشان آری *
* در اندن * فتح راء مهمله و کسرتون و سکون یای تحتانی ایله دریدن لفظنک متعبدی
اولور یرتدر متی معناسنه خواجه سلمان بیت بیاد روی تو خواهم که خر قه کردم چاک * به
نیکدامی پیرافنی در اندن * در اییدن * کسریای اول و سکون ثانیه آواز چقار متی
و ایرلق شیخ او حدی در جام جم بیت فقرا کر خوردنست و کاییدن * هرزه چند برداریندن
* درختان * جمع درخت در اغاجرا کر چه ادات جمع اولان الف و تون ذوی الهمواله او اور
درخت ایسه جاد اندر پوند الف و تون مخالف قاعده در جواب اولدر که جاد اند الف و تونله
جمع انجق بوند در شاذ بقوله سید عدم منزله سنه اولور النادر کالعدم معنوی او زن قاعده
محل اولر جواب آخر درختک نموی اولفله جائز در تفصیل مقدمه ده ذکر اولمشدر شیخ
سعدی بیت برک درختان سبز در نظر هو شیار * هرورقی دفتر است معرفت کرد کار
* درختستان * اغاجلق دیکدر میر نظمی بیت درختستان اندر دشت بوده * مکر شیر
رمان آنجا غوده * درختان * معنی تابان درخشیدن لفظندن اسم فاعله و شاد بیت
درختان دورختان چو شمس و قر * درختان دولیشان چو شمس و شکر * درخشیدن
یلدر متی و غیبالی اولق معناسنه در کذا فی مجمع الفرس و متر فنامه چغتای لسانه ایشاماق
دیرا ایشار ضیا و بر و ایشابال ضیا و برین دیکدر اسکنند زاده ده رای دندی اسکنند
کوندر دوی آنر و صفند دیر بیت هراشپ که کوکا یا قیب کیشتابان * قویاش ایشپ

اشپ * ثانی دیک ایشتابان * درفش کاویان * فریدون شاهک سبحانی در که کاوه آهنگر *
تالار یروب سخاک اوز رینه خروج ایشیدنی تفصیلنه مساعده اولماغین طی اولندی امیر
معزی بیت کر فریدون را خبر بودی زرای فرخت * فال بکرفی فریدون از درفش کاویان
* درخشیدن * فتح راء مهمله و سکون فاکسرتین معجه ایله یعنی درخشیدن میر نظمی
بیت شهنش آن روی دلجو ماه تابان * درفش از لطافت در دندان * درم کزین * غم
کاف فارسیه صراف معناسنه اچیه سچی جی دیک اولور * درنک کردن و درنکیدن *
صبر و آرام ایلک و توقف معناسنه اکیسی ده مصدر در اکانک معناسنه * درویدن *
فتح راء مهمله و کسروا و ایله اوت و غله بچمک عربی حصاد معناسنه حذف یا یله درودن
دخی جائز در چغتایده اور ماک دیرلر بویقه مضارعی واقع اولمشدر میرعلیشیر بیت مزرع
دعره ساج لصف ایل احسان تخمین * هر نه ایکسانک انی اوق چونکیم اورا رسین آخر
* دریدن * کسرباه مهمله ایله یرتمق عربی خرق معناسنه خواجه سلمان بیت عادت
شیر و رسم او هست دریدن و وزن * عادت شیر زبانت نیست بغیر صفوری * در بکان *
کسرباه مهمله و سکون یای تحتانی و فتح کافله اعمال نجومدن بر نوع مشکدر معری در بجاندر
* در برانان * سکون زاء فارسی و فتح باه موحد و راء مهمله و زاء معجه ایله یعنی صیب
گیران و خشم کینان و خام طمعان مفردی در براندر الف و تون ادات جمدر * در مان *
سکون زاء فارسی و فتح میله برنسنه نک ایریا کندن و قبا لغندن کنایه در لفظ مرکب در در که
قلعه در و مان مانستن دن اسم فاعله در معنای ترکیب قلعه یه بکزیجی دیک او اور * در وان
سکون زاء فارسی و فتح و او ایله در یغ و حسرت معناسنه کذا فی فرهنگ میرزا ابراهیم و وید
الفضلاده الوان معناسنه * دکر کون * غیری کونه دیکدر میر نظمی بیت دل زارم نشد
بالطف مقرون * زجور یا رشتد عالم دکر کون * و سرنکون و بوزی کیر و دوش معناسنه ده
مسطور در امیر خسرو بیت کافرتا تار برون از هزار * کرد دکر کون بر استر سوار *
* دل انکیزان * موسیقی ده بر لحن آدید منوچهری * نظم * در باغ بنور و درم و زانست
بر ناردان لحن دل انکیزانست * یاد سحری سپید دم خیرانست * یا میغ سیه بکشتی
آویزانست * با باغ میکر زمیغ در در جنگ * و ن میغ بر سیه ز چشم خورزانست * دستان
صفت محبوب در کول آلیعی معناسنه بوستان ستدن لفظندن اسم فاعله در مکان معناسنه
اولان بستان دکلدر * دلنشین * کول قبول ایتد وکی نسنه کولکله او تور جی دیکدر شقایق
بیت کاری بدست ناله شقایق فتاده است * زین دلنشین خد نک که در استخوان شکست
* دهستان * کسرها و سکون سین مهمله ایله بر شمرک آدید حکیم فردوسی بیت خود
اندر دهستان بیاراست جنگ * برین بر نیام فراوان در نک * دهقان * کوی رئیس کثرت
استعمال ایله کویاو معناسنه اولمشدر مرحوم کمال پاشا زاده یوز دخی تصرفی ایله تعبیر
خاص ایدوب دیر که دهقان لفظ معرب در فارسی دهقان ایدی اصلی خان دهدر علم و ابق
مضای الیه تقدیم اولندی خان رئیس معناسنه اولدوغی خان تفسیرنده ینه مرحومک
نقلی اوژن ذکر اولمشدر عمدة المحققین مولانا سعد الدین نورالله مضجعه حاشیه قاضی

بعضای ده سوره آل عمران آخونده تصریح ایتشده بوعبارت ایله * الله معان رئیس
القربة و مقدم اصحاب الزراعة و هو معرب انتهى * شعر اشعر لنده ایراد ایلشدر بیت
چو آید بخت دهقان در کرائی * دلس مائل شود بر جفت رانی * بویینی مدعاسنه بیغه
ایراد ایلش لکن بوندن رئیس اولق فهم اولغز انجیق کویا و فهم اولغز زور اکوبله رئیس اولان
شخص جفت سور مزخیر اولان رعایا در چغنی سورن کی دهقان کی سکون ها و فتح کاف فارسی
ایله فرهنگ جهانگیریه ایکی معنایه در اول مزارع دیر لثانی مورخه دیر لر معرب ددهقاندر
کی دهین کی کسر ما و سکون یای تحتانیله سود اغزی کفله دخی دیر لر کی دیدان کی سکون
یای تحتانی و فتح دال مهمله ایله اول قیش آبی بولغنی نعمه الله بو معنایه ذکر ایلش غالباً
اسم جامد در کی دیده بان کی کوزجی معناسنه باغبان و کشتیمان کی دیده به اضافه اسم
فاعل دخی اولور جلالی بیت بران کوه سربانک زد دیده بان * که از کردش نیره روی
جهان کی دیدکان کی کاف فارسیله کور مجیلر و کوزجیلر حسین ثانی بیت چون خرد
در خزانه خانه دل * دیده از خواب دیدکان برخاست کی دیده وان کی بمعنی دیده بان
باه موحد یرینه و واقع اولشدر کی دیدن کی کورمک رؤیت معناسنه مصد در مستقبل
مخالف قیاس در زیر اینند و بینند کاور خواجه سلمان بیت جمال روی ترا تا بدیده من
نمیتوانم ازین رشک دهر را دیدن کی دیزدان کی سکون یای تحتانی و نون و فتح زاء معجه
و دال مهمله ایله بمعنی آئین سه پایه یعنی دمورساج یاغی کذافی فرهنگ جهانگیری کی دیمین کی
سکون یای تحتانی ایله بمعنی غوغا جوی یعنی ارمقده اولان قور بغه ایضاً مننه کی دین کی اشارت
قربدر بودیمک معناسنه بدین کونه و بدیشان دیر لر و شهر فارسیه نک بکرمی در دخی
کونی اسمیدر خواجه سلمان بیت دین روزای روی توان گفت دین * می خورد و شادی کن و خرم
نشین * عربیه معروف ملت و مذدب معناسنه فتحه ایله ینه عربیه و ام معناسنه در
کی دیوان کی دعوا علی یعنی حکام و والی و لایه ات و تورب حکومت و استماع دعا وی و نظر
دفتر ایتدکاری مکان و اباب خدمته پادشاه و تورب خدمت میری به ایتدکاری موضع
سبب تسمیه سی برکون کسری طشره چیقوب کوردی کتاب و اهل دیوان و تورب محاسبه
دفتر اعمال و امنا ایدر لر اینها دیوان دیدی یعنی بونلر شیطانلردر دیو شیطاندر دیوان جمعیدر
محاسبان و عمال و محملان اموالک امور دنیویه ده حذاقتلری و احوال خفی و عیانه و قوف
و فراموشی اولد و غنچه و کسریک جلیتند عدل و انصاف مرکوز و مضمحل اولدوغی اجلدن
ادای دیوان ایله تسمیه ایلش و بر معناسی دخی خریطه در که کیسه دفتر در و بر معناسی دخی
شعر انک استعاری دفتریدر ترتیب ایتدکاری تقریبله دیوان دیر لر عربیه مشترکدر کی دیو جان
یعنی سخت جان ایلمعانی بیت نیر آم نکرده کار قیب * دیو جانست و سنگدل بودست
دیمین کی اهل قریه کویا لردیمک اولور یای ثانی نسبت معناسنه در کی مع الواو * دروغی
فتح راه مهمله و اظها روا ایله بچین عربیه حصاد معناسنه خواجه حافظ بیت مززع سبز
فلک دیدم و داس مه نو * یاد از کشته خویش آید و منکام در و * و درویدن لفظندن
امر اولور مع معناسنه کی دمو کی ضم ما و اخفاء و او ایله کوه سرانیدب قریه بر معظم طاعندر

طاعندر آنکه حضرت آدم علی نبینا و عایه السلام مبارک قد ملینک اثری وارد طاعنه
ثانی ایتش زیارت کاهدر واروب زیارت ایدنلرن مرویدر که مرخطوه سی یتش آدمدر بودخی
منقولدر که هر کیجه دریادن بریان باوت فریاد و زاری ایله رک کوب اول اثر اقدام اوزرینه
یاشد و کرغیری پرلده یغور و اویوب آنجیق قدم شریف اولدینی پرلره یاغدر و همیشه
سبز و خرم و چنزار و مشکوفه لر اکسک اولار دریا کا ایکی میل قدر یرده واقعدر دیر
شیطان و اولاد و اتباعه دیر لر بر معناسی دخی قاره منتر در و دخی جامه پشیمنه که خشق
و درشت اولور جنگ ملند کیر لوکین آدمه دیو ساردیر لر کذافی شرفنامه کی دیو دار و بی
صنوبر که چام فستقنه دیر لر لکن هندوستانه مخصوص بر چام اغاجی واردر کی دیوار و کی حذق
دال مهمله ایله دیو دار و دن اختصار اوانش صنوبر بر معناسنه جلفوزه دخی دیر لر نیکم شاکر
بیت بسته و بادام دیوار و شود * کرزی با انکین نیکو شود * طبعی حار و یا بسدر
استرخا عصب و فالج و لقوه یه نفی واردر کی مع الهاء * درازه کی فتح راه مهمله و زاء معجه
ایله هر اوزون اولان نسنه یه دیر لر خصوصاً بزرگ ارسنه دینلور عوما کی دجله کی سکون جم
و فتح لامله معروف ارمقده مولانا قاتی بیت خصوصاً بان دجله شور و شین * امیر و دلیر
و دلاور حسین * و آلا و صف عسکر معناسنه استعار طریقیله اولق کرکدر و له بیت
که هرستوبکی دجله موج ریز * روان شده سوی آن محیط ستیز کی درخت خانه کی سقف
اولغنه صالح اولان دیرک اودیرکی و اغاجی دیمکدن مراد اولدر کی درازینه کی هر نسنه نک
طوانه دیر لر یا و صفیه و نون صفتی ناکیده ایچون و ها خصوصیتن بیان ایدر میر نظمی
بیت درازینه رود هر سر و شمشاد * قد بالای جانان میکند باد کی درخت سنبه کی غم
سین مهمله و سکون نون و فتح باه موحد ایله دولکر آلتلردن منقب و یورغی معنای ترکیب
اغاج دلی دیمکدر و دخی سباع طرنفی و طیورک منقاری استعار طریقیله در کی درمنه کی
فتح راه مهمله و نون و سکون مهمله یا ویشان دیدکلی اوتدر عربیه شیخ دیر لر مهمک فتحه سیله ده
جایزدر کی درنه کی سکون راه مهمله و فتح نوله تیغک جمله اسماسندندر کذافی فرهنگ
جهانگیری کی دروه کی سکون راه مهمله و فتح و او و اخفاء هایلله یا که اسکی جامه یه
دیکر لر و دخی یرتق عربیه مخروق معناسنه میر نظمی بیت پیره زنی بو دران بیوه *
داشت برش جامه پردر و * دره کی فتح راه مهمله مشدده ایله ترکیب طره دیر لر عربیه جم
دال مهمله ایله مستعملدر آنکه طبعی باز و کرل و دخی ایدن بو کوب آدم دو کرل کی در په کی
دریدن لفظندن اسم مفعولدر برنلش معناسنه مولانا عرفی بیت کفتم که بدامنتم زخم دست
از شوق توجیب جان در په * حکیم شقایق بیت سر بجه یاد دامن تو * پیراهن نه فلک در په
و بعض تراکیمه صفت استعمال ایدر لر میر نظمی بیت مثلش یجهان کس ندپه * مستعمل
هیر کون در په کی دراکاه و دراکاه و دراکاه کی زاء فارسیله خشم آلود و صم مکن
و غصبنک عبد الواسع جلی * قطعه * ز آسب تیغ تو باشند دایم * چوسب اب لزان
چوسم مرغ پنهان * پلنک روانگاه در کوه بر بر * نهنک دراکاه در بحر عمان * حکیم فردوسی
بیت چنین تاباید یکی زلف رود * سپه شد پراکنده چون تار بود * معنی زرف

پنهان کوتاه بود * برور کند شستن را گاه بود * و بد خوشتن معناسنه انسانند ابو شکور
 بیت ز چیز کسان دست کوتاه کنی * در آگاه را بر خود آ که کنی * صفت مذکور در ده حیوانند
 حکیم اسدی بیت دگر رنند پیل در آگاه بود * کور را شسته شنه شاه بود * مثال است ثانی
 حکیم اسدی بیت در آگاه دوی سهمکین منکرست * بزور دل از مردوی بر ترست * مثال
 افت ثالث استاد فرخی بیت نکند در شیر در آگاه بصد عمر از بیم * اندرین پیشه یک چاکر
 او کرد کذر در آگاه و در آگاه و در آگاه * در آگاه و در آگاه * در آگاه و در آگاه * در آگاه و در آگاه
 معنای ربه مؤید الفضلاده یعنی خواجه وزاهد مسطور در در آگاه * در آگاه و در آگاه * در آگاه و در آگاه
 فارسی و فتح غن مجله و لامه حصار و قلعه قله سی که در قلعه دروغاله قله معناسنه در کذا فی المجمع
 در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه
 نهر عظیم در در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه
 آلتاریدن بیزد که آنکه دری دلوب دیگر لرز در کرباره * باره دفعه معناسنه در بر کره
 دنی دیمک اولور حسین ثانی بیت دگر باره شد آسمان مرک ریز * بشد کرد از اوج بر چرخ
 نیز در دخواه و سکون لام و فتح خاء مجله ایله کوکل است و کی و طبعه عقه خوش کلن سنه و زده
 غالبک مراد ایدوب است و کی رهن و شرطه دیر لر یو بیتدن معلوم در طالب آملی بیت ازان
 چو زده و س با من آورد بیان * نخست قاعد شرطه را نهاد دخواه و در آگاه و در آگاه و در آگاه و در آگاه
 شین مجله ایله کوکل کمنش عاشق دیمک اولور مولانا جامی * رباعی * ای آنکه ترا دولت شاهی
 هوسست * و ازادی بند کان ترا دست رست * آزاد کن از آگاه بود بیزد * عشق * کان
 دلشده و بند کی * عشق بسست در دله * بوزن کله دل معناسنه در منو چهری در مدح
 یکی از وز را بیت خسرو تنه ملک و او چون دله ملک * ملک چو قران او چو معانی
 قرانست در دمه و سکون مم و فتح سین مهمله ایله ابر ششم سفید معناسنه در که تعریب
 ایدوب دمسق دیدار کذا فی فرهنگ جهانگیری در ده * ایکی معنایه کلور اول کوی که عربیده
 قریه دیر لر حضرت مولانا قدس سره بیت ده مروده مرد را احق کند * عقل را بی نور
 و بی رونق کند * ثانی اور معناسنه یعنی زن امر صیغه سی اولور میر نظمی بیت کر بینه در دل
 خصمت کره * کردن بغیش بنیغ حکم ده * صیغه امر و وصف ترکیبی استعمال اولور فرماده
 دیر لر مولانا عبد الله هاتنی بیت یکی گفت بستان یکی گفت ده * یکی گفت احسن یکی گفت زه
 در دهاده * بوزن کله که جنگ و مقاتله و محاربه بی میان ایدر ایکی صف لشکر بر برینه اورا
 اورا بیتد بوزن کله اولور دله بیت دهاده بنیغ چکا چک ز نیر * زهر سوزید بچرخ اثر
 مولانا هاتنی از تیمور نامه بیت غریب دهاده بر آمد چنان * که افنده از دست شیران سنان
 و له بیت دهاده بر آمد ز هر دو طرف * دو در یای کین بر لب آورده کف در دهجه و
 سکون ها و فتح جم فارسیله زبان دلیله رعیت معناسنه در در دهشته و کسر ها و سکون
 شین مجله و فتح تاه مثناه ایله بخشش و عطایا معناسنه در تصرفات عامه قبیلند ندر و شعرا
 شعر از ادب ایلشدر در بیت نباشد کس چو تو فرخ سرشته * عجب نبود ز تو لطف
 دهشته در دهیده و کسر ها و سکون یای تحتانی ایله ایکی طرفدن واقع اولان عطا و بخشش

بخشش معناسنه و جنگ و محاربه معناسنه ده کلور شاعر بیت دهیده حاضر و آماده بودند
 چو راه جنگ و کین یکشاده بودند در دیماه و دیماه * کلاهما سکون الیاء التفتانی و فتح الباء
 الموحده دیاید کاری قاش که نالی طو قمنش اوله حکیم اسدی بیت تپی دست و درویش
 بادر دو تاب * همه دیبه و زربینند بخواب در دیماجه * یوز که عربیده وجه دیر لر و بکلی خدمت
 معناسنه و کتاب و مکتوب اولی خواجه سلمان بیت دفتر افلاک را چون ذات او دیماجه سند
 خط سبز اخترازا کرد رایش مسطری در دیده * درت معنایه کلور اول کوزک کورن
 یری در که جموعه چشم دینلور که سیاه و بیاض و قیامندن عبارتدر انحق کورن راید و کی
 یو بیتدن فهم اولور بیت چنان مردام را پسندیده * که کوی بی چشم اندرم دیده * کوزک
 سیاهی ایچنده اولان بکنه مردم چشم دیر لر بریده کی انسان العین معناسنه بیاضی نک مخصوص
 آدی یو قدر مناسب اولان سیاهنه دیده دینلور بیاض و سیاه و قیاق و کر یک جمله چشم
 تعمیرینه داخلدر یو بیتدن و انحددر بیت شمی همچون سواد دیده پر نور * هوا غنیر فشان
 چون طره حور * ثانی مشاهده معناسنه ثالث اول درخت یا خود پشته و یا جای باندا اولان
 یری که او ز رنند دیده بان او تون حکیم فردوسی بیت ز دیده بیامد بذر کاه رفت * زمانی
 بر اندیشه بد زین شکفت * رابع دیده بان معناسنه بیت غو دیده بشنید دستان سام
 بفرمود بر چرمه کردن لکام * و دیدن لفظندن مشتق اسم مفعول صیغه سید شاعر
 بیت سواد دیده غنیر نام باشک مشوی * که نقش خال توام هرگز از نظر ترود در دیده کاه و
 کوزجی طو رب با حق بر حکیم اسدی بیت چو زی از دهها ماندیک میل راه * بدیدند در ره
 یکی دیده کاه در دیرینه و سکون یاتین و کسر راه مهمله و فتح نوله اسکی و قدیم معناسنه
 چو قدن دیمک اولور بینه دیرینه و عهد دیرینه دیر لر ایوا المعانی بیت بینه دیرینه و الطاف و کرم
 داشتن * عادت دیرینه است در شیم مهتران در دیزه و سکون یای تحتانی و فتح زاه مجله
 ایله بش معنایه کلور اول بوزنک اولان نسبه به دیر لر عمو ما و بوزن آته دیر لر خصوصاً
 حکیم فردوسی بیت بفرمود تا بر نهادند زین * بر آن دیزه پیل تن روز کین * و بوزن قاطره
 دخی دیر لر حکیم اسدی بیت قطار است دیزه صدوسی * که بارش طشت نشخان بود بتستی
 کمال پاشا زاده بحال الغرایب صاحبک غیبت اولان و نکه دیزه دیر لر دید بکن رد و تزییف
 ایدوب عجمک دیزه دید بکنه ترکیب یا غز دیر لر دیزه ایله دیزه فرقی بلامش دیواعتراض ابلش
 اما اکثر نسخه رده حلیی روایت مطابق واقع اولوب یا غز آنه دیزه دیمش یو قدر فرهنگ
 جها نکیریده دیزه نکه معناسنه در عمو و سیاه و نکه خصوصاً شبید زکی صاحب فرهنگ
 منظومه بیت داستان قصه داور ست حکم * دیزه باشد صیه در فتن علم * ثانی و نکه
 خاکستری که سیاهه مانل اوله اسب و استره مخصوصدر و بعض حیوانا نده او موزی باشنددن
 قو و روغه دیک سیاه خط چکلمش اکا سول دخی دیر لر ثالث بر نوع دیکدر یعنی چولمک رمی
 الدین نیشابوری بیت پندی بگویم بشنوهان دکر میز * در دیزه خیال اباهای خرمن
 و آرز * رابع حصار و قلعه خامس بر نوع شیا فدر کوزه چکر لر دیسه و سکون یای تحتانی و فتح
 سین مهمله ایله لاجه قاش اولسون غیری اولسون میر نظمی بیت مزین جمله که فرش

نمیتواند همه زوینت و زینت کارنگ دینسه و دیکانه بی سکون یای تحتانی و فتح کاف فارسی
و نوله قیلوبغه که سنگ پشت دخی دیرل و دیکپایه بی سکون یای تحتانی و فتح کاف
وباء فارسی و یای ثانیه ساج یاغی که دیک چولکدر و پایا اله الله قونیلان اوج یا فلی دمورد
ابوالمعالی بیت چو دیک سفالین شد سنی شکم * زکیرو دو پایش چو دیکپایه است *
و دیکینه بی سکون یای تحتانی و کاف فارسی و فتح نوله ایکی معنایه کلور اول چولک
پشن طعام و ثانی دونکی نسبه معنایه در و دیکپایه بی سکون یای اول و لام و فتح باء فارسی
و یای ثانیه سوچق کرکسه جوز و بادامی شیر دان کرکسه طومش موبار کدانی نعمه الله
و دینار و به بی سکون یای تحتانی اول و فتح نون و یای ثانی و هم راه مهله ایله بر او تدر ترکیه
چوردک دیرل و بیان طراغی ده دیرل اهل اخبیه یوغرده قاتوب یرل و دینه بی سکون یای تحتانی
و فتح نوله دونکی کوند واقع اولش احوال میر نظمی بیت بیاد آورده بود احوال دینه * همیکرد
آشکاره سوز سینه و دیوانه بی معروف عربیله مجنون دیرل و دیو بخوریده بی بام و حده
و خاء معجه و راه مهله ایله بوزن نکوشید جن طومشه دیرل کدانی المجمع و دیو چه بی فتح
جیم فارسیله تحلی بتی ارباب لغت یومعنا ده متفکر در و جمع الفرصه کوه دیکلاری قور تحفزد
اثواب و چوقه بی کسر کال اسمعیل بیت کر فرشته است چو بر وانه باتش باز د * هر که
امروز نه چون دیو چه در موش جاست * فرهنگ میرزا ابراهیم یعنی ار ضه کوه نو عندن
برو جکدر و معنی چو بی که اندام خازن یعنی ارقه قشغمی و معنی زلونی سولک بر سیاه قور در دم
فاسدی وجود انساندن اموب چقرر حضرت مولانا قدس سره بیت سلک نه براستخوان
چون عاشقی * دیو چه وار از پر خون عاشقی * صیدنه ابی ریحانه نام کیا هدر که اکا
زروک دخی دیرل یعنی انبر بارس و شیخ اسمعیل جرجانی ذخیره خوار زمشاهی نام کتاب
ارسال علق بابنه سولک رادر ولایت مادیو چه کویند دیمشدر و دیو ستنبه و دیو استنبه
کسر هیزه و سکون سین مهله و فتح تاه مثنا بعد سکون نون و فتح باء موحد ایله شکمی بزرک
و جنبه سی قبا دیو دیکدر استعان طریقیه ثقیل الجرم و بداخلق آدمه دیرل و دیو بی
سکون یای تحتانی و فتح و او ایله ترکیه طوملان عربیله کایدکاری در بریه ده تعقی هوادن
غایت ایری اولم و رحنی قارپوز قدری کوراشدر اما الما قدر اولانی قیدات و عطره ایله بشو درل
لطیف تناول اولنورات قدر غنائی و ارمغرط باهدر و دیه بی سکون یای تحتانی و الظهار
هائله کوی معنایه در و دیه بی سکون یای تحتانی و اظهار هائین ایله شهوز فارسیه ناک
اون بشخی کونی اسمیدر و مع الباه * دیتی بی کسر باء موحد و کاف و سکون یای تحتانی
ایله بر نوع دیبا در صاف ابریشمدن سیم و زرتل ایله طوقنود و هم دال ایله بر شهر آدیدز
و درازای بی فتح راه مهله و زاء معجه ایله اوزناق بریموک بالی و صفند حکیم اسدی
بیت زدر یا نهاده بخشکی برون * درازای او چاره صدرش فرون و درازی بی ارزش که
برایجون اوزاند قلی نلره دیرل آخرت یای نسبت در هر تکه اوز و ناغه منسوب اوله اکا
درازی دیرل و دخی بی سکون زاء فارسی و فتح خاء معجه ایله بند یوان معنایه در و دریای بی
در بام مرقوم معنایه در آخرت کی یا جای و سرای یاری کبیر و دلکشای بی ذکر میروز

مرور این دلکشای دز و هوا به صفت استعمال اولنور نسیم دلکشای دیرل نوعی خوشنایی
بیت ز چاک در نسیم دلکشای * درون آوردی آشنایی و دیتی بی کسر مهله بر نوع
فاسدر اطلس و سیم و زرتل ایله طومش اوور و دهقانی بی کویلو معنایه آخرت کی یا
یای و صفیه در که صفتن بیان ایدر میر نظمی بیت نیاید کار و بدا اصل زاده * نباشد آدمی
دهقانی زاده و دهقانی بی کاف فارسیله دهقانی دیکدر اصل دهکان در تعریب ایدوب
دهقان ایتدیلر و دی بی دون عربیله امس دیرل وحشی یزدی * مصرع * دی هلالی بود
امشب بدر و امروز آفتاب و دیه خسری بی خسرو و پرویز کسکر کج بنام یعنی اسمی صکر
خزینه سنگ برینک نامیدر حکیم فردوسی بیت دکر آنکه نامش اگر نشنوی * بخوانی و را
دیه خسروی * و موسیقی ده بار بد خسروک یایدیغی اخترا علمندن برلن آدیدر میر نظمی
بیت چو آغاز کرده در آن شبروی * که آهنگ کرد دیه خسروی و دیداری بی اقد و غی
غایت ظاهر اولان صویه دیرل یعنی جریانی زیاده اولان صو بواسطه غایب اصلنی بیان اوله زیرا
اول جوهری که ازل آزاله جناب ناری تعالی جلت عظمته مظهر تجلی ایدر که اربوب صوا اولدی
بخارندن کویکاری و کوی کندن طاغری و موجندن یرلری خلق ایلدی مشاهد دیدار ایله
جاری اولدی سبیدن نسیمه اولش اوله ابوالمعالی بیت در د عشقم بحاشو دینهان * اشک
چشم چو جوی دیداری و دیده کافوری بی یعنی نابینا اولان کوزه دیرل و دیر پای بی
اشکنی از آت و قاطر و قوی همکل آدم و دیری بی غایت کج معنایه یای و صفیه در دیره
صفندر میر نظمی بیت چو زرش هست دیری اصب لاغر * چنان بکند ده کوشش
نیست در بر و دیکپای بی دیکپایه مرقوم معنایه آخرت یا زائده در و دیکپای بی
سکون یای تحتانی و کاف فارسی اول و راه مهله و فتح باء موحد و کسر کاف فارسی ثانیه
اول خورجدر که آلات سفریه دند رایجینه طمام ما حاضر قونیلوب یوله کوردرل و بعض نسخه ده
دیکپایرکی واقع اولمشدر و دیناری بی نسخه میرزا ابراهیم حریرک بر نوعیدر و منقوره
دخی دیناری دیرل خواجه سلمان بیت بدفع کفر دل صافی تودینار نیست * کزان درست
تو امروز نیست یک دینار و دیوار بینی بی بورونک اورده سنه اولان پرده که ترکیه بورون
دیرکی دیرل و دیو پای بی سکون یای تحتانی و و او و فتح باء فارسیله اورجکک بر نوعیدر که
ایاقلری اوزون اوور شمس غری بیت خصم ملک تودیو پای آسای * در هو باد دایما
در وای و دیو فرسای بی اوج طومش دیکدر میر نظمی بیت بیزم کر به بیند آن من
سای * متوداغیار بدرک دیو فرسای و دیو ورسای بی فایرینه و او ایله دیو فرسای
مرقوم معنایه در و دی بی بی سکون یای تحتانی و کسر هائله اهل قریه معنایه در که دم کوز
آخرت کی یا یای نسبتدر و باب الدال المصنوعه مع الف * درنا بی سکون راء مهله و فتح
نوله بر موضع اسمیدر و در وای سکون راه مهله و فتح و او ایله یعنی درست و تحقیق حکیم خاقانی
بیت یعقوب آن فراست در و اش دید و گفتا * برپای مسج چو تو کوهی ندارم و دنیا بی
معروف لفظ غریب و فارسیله دخی استعمال اولنور و دوال پای ترکیه قایش بالدر و بریه
غول دیرل نقل اولنور که انسان صورتنه کیروب بریه ده و بعض طاغله یولدن چقان آدمی

آز دروب او کینه دوشوب کیدر تنها قاله اوله او مزینه دینوب ایا قلربن بویغه صاروب استمد وکی
قدر کرد دکنه مکره هلاک ایدر و مجاز اخیله کار مردم قریب آمده دیرلر خواجه سلمان بیت
چرخ دوال پای اگر سر کشی کند * امرت کشد بجرم زجرم اسد دوال دویا بی باه فرسیده
بر نوع قرمزی کوچک قورد در اکثر باوط اغاچارند بولور دوشروب قینادوب صوفی
ایله ابریشم بویارلر غایت لطیف قرمزی دنک اولور اکشی سورسهر چقه از عریه قرمز
دیرلر بعض دوالره دخی جزو ایدرلر نازک بویه در دوتای تاء مثناة ایله ایکی قات اولان
تسنه یه دیرلر بر قات اولانه بکتمه دیرلر ودخی بر جامه که پنجه سر همان یوزی و آستری اوله اکا
دیرلر خواجه سلمان بیت دوتای فقر جامه ایست کر عظمت * هزار میخی افلاک آستریانی
اکیلوب ایکی قات اولشه دیرلر که عریه مخنی دیرلر شیخ سعدی بیت پشت دوتای ذاک
راست شد از خرمی * تاجو تو فرزند زاده ماد رایام را * چغتهای لسانند اونکای دیرلر اطفی
دیوانه بیت اونکای باری روضه ایچرا زکس * چون لطفی اورو کوز ونوک قتیلی دوجا بی
جمیله شاشی معناسنه بر تسنه بی ایکی کورد دو کچون دوجا دیرلر میر نظمی بیت راست بینان
راست بیند هر یکی * کج نظر دوجاست بیند بی شکی دوشا بی شین معجه ایله سودی
صا غلور قیون و یکی و اینک که دوشیدن لفظندن مشتقد حکیم اسدی بیت زکا وان
صدوسی هزار از شمار * زمیشان دوشاهزاران هزار دوجا بی سکون غین معجه وقع
بایله تو غاشور باسی که قوزی اتی و یوغرت ایله ایدرلر اصلی دوغ آبادر یوغرتا و شوربا دیلک
اولور تخفیفانی حذف اولمشدر دوجا بی باه و وحله برینه وایله استعمال اولنور
دوجا بی بونک دخی اصلی دوغ آوایدی تافظنده نوما ثقلت اولغله تخفیف اولمشدر
دولای لامله یعنی صبوی آب یعنی صودستی سی کذافی الخفه مع الاء الواحه *
دوخوشاب بی لطیف و آیدار و بیاض انجویه دیرلر که در راه مشدده و مخفیه ایله انجودر
وخوشاب لطیف صولی دیلک اولور ابوطالب کلیم بیت سفته آید کوهر از دریا بعهد نظم تو
زانکه شد سوراخ از رشک دل در خوشاب دوشب بی سکون نوله اصلی دمب ایدی
میم ساکن نوله تلب اولندی لکن تافظنده نوع ثقلت اولغین بانی حذف اولنوب دم دیرلر خنب
و صنب کی در تافظه سهولت ایچون خم و مم ایتدیلر دوشاب بی سکون و او وقع شین معجه
ایله بکمر معناسنه در عریه کسر دال و سکون یا ایله دیس دیرلر ابتدا اخر ما بکمری ایچون
وضع اولمشدر که اوزم شیر سندن اولان بکمره رب العنب دیرلر ایدی کیدر کاپکیمنه
دیس دیدیلر دخی کیدر کخرمایه اوزم غایه ایدوب هم استن وهم استعمالن آلدی عجمه
دوشاب دیدیلر میر نظمی بیت برندان چوزاهد زیلک جای زاده * در اصلش یکی بود
داوشاب و باده دوشاب بی اسم عامد در صود و ندر دیک دولا و طوار چکند وکی دولا و
و ابریشم صار دقلری دولا و چرخ که نه دولا و دیرلر و چرخه که چقر قدر و اولرده امثیا
قوم ایچون ایتدکلری دولا و که خزانده دیرلر یوجله یه دولا و دینور عریله مشترکدر
مثال اول ابوالمانی بیت شده برهم دکر با آب دولا و * چوغالب آمد آب کردید دولا و
مع التاء المثناة * دخت بی یوزن بخت دختر لفظندن مختصر اولمشدر بر قیر معناسنه که عریه

عریه کی بخت معناسنه در خواجه افضل الدین کاشی بیت آبی که روزگار بندد کیمخت
تو که پسرش نام نهی کاهی دخت * حکیم اسدی بیت جزا دخت او نیست زیبای من *
بدو مشاهد و مشن کند رای من * حکیم فردوسی بیت کز به دلم دخت مهربان را * بیارم
زنده مهربان را دیرلر دخت بی اوج معنایه کاور اول معروف صانع و صانع و ضد تاقصیدر
ثانی تنکه زر که اشرفی و فلوری نامیله مشهور در کمال اسمعیل بیت چون صبح با ز کرد
ز بازار مدح او * چرخش در دست مغربی اندر دهان نهاد * رفیع الدین لیمانی بیت ز بختیانی
جودش ازین ستم بود * دوشخت مغربی آفتاب در میزان * شیخ سعدی بیت ستمید این
مغن بفر فرخ زاده * درستی دور آستیش نهاد * ثالث معجم و تندرست معناسنه حکیم
ناصر خسرو * قطعه * سودمند اندامه خلق چهارا خوشتر * لجان من باد فدا بشان که بطبع
شکرند * آن شکر ترفع می کرد به بیمار در دست * دشمن و دوست از ایشان همه بی نفع کردند * معجم
معناسنه چغتهای لسانند چین دیرلر میرعلیشیر بیت ای کونکل آهنگی دیرلر کیم سوا بلور
رطاشی * چین اورو کونکل که آتینیک کرسر ایت ابلای دیرلر در دست بی ضم راه مهله و سکون
شین معجه ایله پاک واری ضد ملایم و ناهمه وار معناسنه حقیقتا و مجازا اولسون مثالی بیت
چنینست رسم جهان درشت * کهی پشت بر زین کهی زین به پشت * عریله خشین
ولسان چغتهایه ایریک دیرلر میرعلیشیر بیت فقر بولید ایزین ایشیمنه دین عار ایتاکم *
هر تخم کدین یقین بدینی اول موغان قیلور دیرلر دشت بی سکون شین معجه ایله بدوزشت
معناسنه در بر آدمک آدنی بر املغله ذکر ایتکه دشتنام کرد دیرلر آدنی بر املر آکدی دیلک
اولور و سوککه ده دشتنام داد دیرلر مرورایامله تاسنی قاله دیرلر دشتنام داد دیدیلر و دشمن
دخی اصلند دشتن ایدی بد دل معناسنه زیرامن دل معناسنه فرس قدیدر و دشواره
دشتوار ایدی و دشوار دخی دشوار ایدی و علی هذا القیاس هر نه واریسه کذافی فرهنگ
جهانگیری دیرلر دیرلر است طالب دنیا یعنی دنیا بهجت ایدوب عقل و فکری ذیاده اولوب
آخرتی هیچ خاطرینه کتور مینه دیرلر لواحد من الکبار بیت مشود نیارست و جمع دینی *
مکن با این شود ویران عقبی دیرلر دوشب بی ایکی قات تسنه بر برینه ملاصق اوله کاغذ
و آنک امثالی تسنه لره دیرلر دوشب بی اول چار مصرع شفر در که خوانند کان ابتدای
سرو دده او قورلر دوشب بی سکون و اوخوا معجه ایله اول دوشب لفظندن فعل ماضی در
دیکدی خیاطت معناسنه مستقبله خا معجه زایه قلب اولنوب دوز دینلور و بر معناسی
دخی دوشیدن لفظندن فعل ماضیدر دوشید صاغدی عریله جلب دیرلر و بر معناسی
دخی ادا کرد در بواکی معنایه سراج الدین راجی بیت شیر مرماست دوشب تدبیرش *
دام افلاس دوشب احساس * و بر معناسی دخی دختر در دوست بی ترکیله دخی دوست
دیرلر مقابل دشمن در بیت مترس از دشمنی که دوست خوینست * جذرا دشمنی که دوست
روینست * و محبوب معشوق معناسنه شایعدر دیرلر دوست بی کسر و او و سکون یای
تحتانی و سن مهمله ایله مراتب اعدادده ایکموز عددده دیرلر عریله مائین دیرلر کاهی دوشد
دیرلر مع الحیم * در آج بی فغ راه مشدده ایله ککله مشابه بر قوشدر ترکیله نوراج دیرلر

لطیف آتی اولور میر نظمی بیت مصرکه بر سر شمشاد و سوزوی * بخواند مدحت در آج
 و قری درج بی سکون راه مهمله ایله بویدان یعنی غایله و زیاد قودقاری کوچک حقه
 و قیتمه ارجوهر و انصاف و قیوب حفظ ایستدکاری حقه یه دیر لر مولانا هاتنی بیت سران عرب را
 بمیلن نشاند * ز درج لالی جواهر فشانده * واستغان طریقله محبوبک دیشلرین
 اینجویه تشبیه ایدوب دهانه درج دیر لر ایکی معنایه ابوالمعانی بیت بدست درج بر اول
 و یا قوت * نهید بر درج دیگر درخو مثاب * درج اولدن مراد ساغر روی درج ثانی دهند
 بر درجی بر درج اوزر حقه قودی دیک استری دواج بی فتح و او ایله فراجیه معنایه در بعض
 نسخه ده چادر شب که زنان طشره جقدقه نورینور لر رومله شایع دیکدر زنان عجم فراجیه
 کیم یوب چادر شب قولل نور لر فتح دال ایله مشهور در جغتای لسانیدر و بعض نسخه ده یورغان
 معنایه و بعضی ده کله دیکدکاری جامه معنایه مزویدر میر نظمی بیت بیوشیدک دواج
 از اطلس سرخ * ز تاب می بخش و نکین فرخ بی دوج بی وزن یوج شرفنامه ده برکیاندر
 دیومنه قولدر بی دودا بیج بی ایکی معنایه در اول خانه لده و منایج و خان و سایر بر لده
 اولان اوجا کتوتونایکی و کدکک حمام کخنایک توتونایکی شاعر بیت دهانش چون زدی
 از دود آوخ * توتونایکی بود دود آوخ دوزخ * ثانی اول سفالده که چراغ اوزرینه قورلر
 دوده سن آلوب مرکب ایتمک بوابی معنایه دود بیخ و دود آخنک و دودنک دخی دیر لر
 بی دود بیخ بی حذف الف و فتح ها و سکون نوله دود آخنک مرقوم معنایه در بی دوج بی
 و او مجهول و فتح لامله سرداب که زیر زمین ایدر لایم حر و صیفه ایچنده اوتور لر میر
 نظمی بیت چوغار غشته زبالا خانه اوج * شده غنخانه اش پیغوله دوج بی مع انشاء الجمه
 بی دخی بی یون رخ حمیم ایستدکاری ساز در شا کر بخاری بیت روی مرا هجر کرد زود ترا زنگ زز
 کردن من کرد عشق تر مترازد و خ و دخی * بو معنایه شمس غری بیت از هر حصیر یار کادش *
 از سر زده و دوی آمد دخی * فرمک جهانگیریده بر معنای دخی دخت و دختر از طردن محفدر
 قیز معنایه مولانا شهاب الدین عبدالله قایم بیت در چمن دلبری سر و قد و ما هر خ
 چون توتیدست کس هیچ پری چهره دخی * بی دوا زده رخ بی بر مشهور و جنکد که کیش و روک
 سر لشکری کورد زافرا سیابک سر لشکری پیران و سه ایله کوه کنابد دامنک عظیم جنک
 وجدال ابلش لرایدی کدانی مشکلات شهنامه بی دخی و او مجهول ایله ایکی معنایه در
 اول مرد مت و حرا و شاخ درخت اوتدن و پیرا قدن و هر سر که قیلدن خالی اوله اکا دیر لر
 و دخی چکاد دخی دیر لر دخی خالی و چکاد دخی در عریه انجیلین قیلسر باسته اضلع دخی دیر لر
 ثانی اول سازم دیر لر که آندن حصیر ایدر لر اول دخی پیرا قسن اولدوغی جهندن زراشت
 بهرام بیت شود رخ زرد و دشت لوخ کرد * نیت باریک همچون دخی کرد * بو معنایه
 دخی و لوخ دخی دیر لر شمس غری * قطعه * دایم حصیر یان مه از مزرات چرخ * از بهر
 خائفه شهنشه برند دخی * پر شوخ فتنه بود تن ملک پاک مست * عدلش باب تیغ تن
 خصم را ز شوخ * مطلق ساز معنایه که معروف اوتدر حیوانات یز شا کر بخاری بیت
 روی مرا هجر کرد در ترا زنگ زرد * کردن من عشق کرد تر مترازد و خ و لوخ * فرمک میرزا

فرمک میرزاده اول نیرد که آتش کجدر لنگ باروت ایله ایدوب آتار لر رومله
 ۴۴۶
 دویانی فشنک دیر لر بی دوزخ بی معروف ترکیله طاموعه یکه جهنم دیر لر شیخ سعدی
 بیت حوران بهشتی رادوزخ یو داعرانی * از دوزخیان پرس که اعراف بهشتیست * چغتای
 لسان طاموعه دیر لر بی دوشاخ بی ایکی معنایه در اول کر زین یعنی التون و مرصع قوشاق
 و قلع و ترکش باغی و شاطر لرک مخصوص کر قوشاخی میر نظمی در حق شاطر محبوب بیت دل
 عاشقان زانجهت خسته بود * دوشاخ مجوهر میان بسته بود * ثانی مجرمانک کردنه
 اور دقلری قید آهنگه رومله اکا لاله دیر لر فارسیده اکا دوشاخ دخی دیر لر مولانا بی
 در صفت کله شهادت بیت لام الف هست درین دیولاخ * کردن دیوان هوار ادا و شاخ
 بی دوشاخ بی ایکی قطب دیدکاری یلدز که بری قطب شمالی و بری قطب جنوبی در کدانی الحمودی
 ترکیله اول یلدزله دودر قازق دیر لر آنک ایچون که اصلا حرکتلری یوقدر بی مع الدال المله
 بی درد بی سکون راه مهمله ایله شراب و اشربه سائر آنک امثالی نسنه لرک دینه چو کن
 بنفل و قدح بقیه قیلان شراب که جرعه دخی دینلور شعر ا باده خوار اولانله در دکشان
 دیر لر شرابه غایت اقبالندن جرعه دیز درد دیز نوش ایدر دیکدر ابوتراب بیک بیت
 در کوی خرابات بلارا کدیری نیست * بر در دکشان خیل الم را طفری نیست بی درود بی ضم
 راه مهمله و او معروفله اوج معنایه کاور اول حضرت سرور کائنات و مقبر موجودات علیه افضل
 الصلو و اکل الخیات ایچون صلو معنایه در قرآن عظیم الشانک و ارد اولان * ان الله
 و ملائکته یصلون علی النبی یا ایها الذین امنوا صلوا علیه و سلوا تسلیما * الله تبارک و تعالی دن
 رحمت ملائکه دن استغفار و مو منین دن دعادر اول دعایه فارسیده درود دیر لر شیخ سعدی بیت
 هزاران درود هزاران سلام * زما بر محمد علیه السلام * و سایر احباب عطا اولیای بی ایچون
 اولان دعا و ثنایه ده دینلور این بی بیت بیان خاطر اورانیا زدر برگیر * در و دایردان دست
 در فشان برسان * دیکر بیت ولیکن ز داغ دو چشم درود * دلش پر سلام و زبان پر درود
 یوندر که بر کسنه بی اسنکله بدرد کرد دیر لر و داع ایدی معنایه شاعر بیت بکفت این وزاب
 مژه رود کرد * بیوسیدش از مهر بدرد کرد * ثانی یعنی درو کردن یعنی بحکم فردوسی
 بیت اجل تیغ الماس آورده است * درود ترا داس آورده است * ثالث خسته مسترقه
 سال ملکی نک بشنخی کونی آیدر بی دروند بی سکون راه مهمله و نون و فتح و او ایله بد مذهب
 و فاسق و فاجر معنایه در بولفت بو معنایه کتاب زندن منقولدر زراشت بهرام بیت درود
 از مابه به دین خردمند * که دورست از ره و آیین در وند بی دزد بی سکون زاء معجه ایله
 خرسوز که هر یه سارق دیر لر دزدین خرسوزاق معنایه مصدر در میر نظمی بیت مکر
 بوده است آنجاد زدد بنام * که دزد دسر مه از چشم بهرام بی دستاد بی سکون شین معجه
 و فتح نوله کثرتدن کنایه ایدوب بسیار معنایه استعمال ایدر لر میر نظمی بیت * بکفتار
 خوشش دستاد کرده * فسون و حیل را ایجاد کرده بی دغدغ بی سکون غین معجه ایله کان عروس
 معنایه در ابوالمعانی بیت دل من آرایش زینند دنیای دون * این هجو زرحیل خود را نماید
 دغدغ خوب بی دنیا و دخی سکون نون و راه مهمله و فتح باه موجه و او ایله یعنی دمدا ریعی

قورقلى و قطار اشتراسترك صوكنده اولانى تركيب كند اردرلر دند في سكون نوله
برنوع زبور در كذا في فرمتك جهانگيري في دوبود في قفتانك ياقه سنه ايكي طرفدن
دېكىلن اينجو و صرمة ايله ايشانن ياقه لق كاهي واو سزده كاور دوبود دخی ديرلر دودخ چكاد
شرحي دودخ لغني ذيلنده كراولندي شمس فخرى بيت عجب مداركه فرق سپهر بيوست *

كشدن سيميل ناديب شاخ دودخ چكاد في دود في سكون واوايله ايكي معنایه در اول توتون كه
عزيمه دكان ديرلر انهم عامدر مرشيتك توتونه ديرلر واوايله ده استعمالی شايع اولان
توتون كه اكاتما كودخی ديرلر ثاني نم و اندوه معنا سنه حكيم قطران از موی بيت جان
خيمانت زمان در غم بطبع سود سرد * وز دل خورشانت سور خرمي بر دود دود * بومعاندان
آه درونه تشنيمها دود دل ديرلر بويتمه نالمج و اردر شاه طاهر دكني بيت زعشق آه كشيدين
نشانه خاميست * كه هر چه سوخت از دود بر نهي آيد في دود اولد في ايكي معنایه كاور اول
هر نكه توتون اوله يعني ايس و پاس ثاني هندوستان بر بيوك قصبه آيد و بعض نسخه ده
چنگاري رنكه ديدكاري مسطور در في دود كند في فتح كاف فارسي و سكون نوله توتون لك كه
اوباق اوزرنه ايدرلر اكادود آهنگ دخی ديرلر في دوستد في واو معروف و فتح سين مهمله
و سكون نوله يعني چسپند يعني ميل ابلك و يا بشمق و چميدن لغتك معنایه شيخ او خدي
در جام جم بيت دست بگذار تاش می بوسند * تو بهل قادر و هميد و سندن في دودد في يعني
ايكيوز دويست مرقوم معناسنه ابوتراب بيلك بيت چو آيم جانب كويت دودد منزل يكي
سازم اكر بيرون روم در هر قدم صد جا كنم منزل في دو كارد في فتح كاف عربي و سكون راه مهمله
ايله مقراض معناسنه لفظ مركبدر معنای تركيب ايكي بحق ديك اولور مجمع الفرسة
طريق مشكله برنسنه در ائوابدن لكه كيدرلر عربيده افضي خلمان در عوام حلم في مع الراة
المهمله * دختر في سكون خاء معجه و فتح تاء مثناه ايله قير معناسنه كه دخت دخی ديرلر
في دختر در في او كي قرقرنداش ديمكدر اصل دخت اندر در تخفيفا الف حذو اولنوب
دختدر ايلد بار شمس فخرى بيت كين اواز قبابل دشمن * نه پسند دهند نه دختر در
شاه ناصر خسرو بيت شيعه مايندري اي بد نشان * شايد اكر دشمن دختر دري * ادات
الفضلاده يعني دختر شوهر يعني كشيديك آخره و رتن اولان قيرينه ديرلر و دختر اندر
و دختر در دخی ديلور في دختر في سكون خاء معجه و فتح جيم فارسي و كافله مرد صالح و زاهد
معناسنه در في دختر في سكون خاء معجه و فتح دال مهمله ايله كيرلش بياض قفتان و كيرلي
ساده ميرنظمي بيت سراپا مهمل و مردار بوده * كددر برجامه دخدار بوده في دختر في
سكون خاء معجه و فتح سين مهمله ايله طاز باش يعني قيل اوليان باشه ديرلر في دختر في
سكون راه مهمله و جيم فارسي و فتح كافله جواهر و اينجو و قوطوسي في در دخوار في سكون
را و دال مهملتين و فتح خاء معجه و واو معدوله ايله بفرسق پينار و شراب صاف اولنجه يه دك
طور ميوب اينج و بلاجره نوش باده ايدنه ديرلر ميرنظمي بيت در دخوار باده عشقيم ما * سينه
صاف و ساده عشقيم ما في در دور في سكون را و خمدال مهملتين و واو معروف ايله كرداب كه
در يا اينچن اولان چورنديدردوشن كي و آدم هلاك اولور في در شهوار في ايرى و آيدار اولان

اولان اينجو كه معنای تركيب يادشاهه لايق اينجو ديمكدر ابو المعاني بيت كنون كه مدح ترا نظم
من چودر خوشاب * سرده در نظر آري چودر شهواري في در كور في سكون راه مهمله و ضم كاف
فارسيه مخالف معناسنه در وله بيت قند بودي خسران در كور زامرش * بر نفع جهان
هر متابع فرمان * في درودكر و دروكر في كلاهنا بضم الراء المهمله و سكون الواو و فتح الكاف
الفارسي تركيبه دولكر عربيده بخار ديرلر كال بخندي بيت بجا كنند درست اهل زاهد
تخته عشق * كه مشكست بيون در و كرى آموخت * حكيم خاقاني در مدح پدر خود
بيت نوح در و كز نبود كز پدر من بدی * قنطره بسني زچوب بر سر طوفان او * في در كز في
سكون راه مهمله و فتح كاف فارسيه در و دكر لفظندن اختصار اولنشد تركيبه دولكر
بوندن غلطدر حكيم فردوسي * مثنوي * بقرمود تادزكران آورك * سزاوار خوب كران
آورند * يكي نغز كردون چوبي بساخت * بگرداندرش چوپم ادر شاخت في در داقشار في
بواد و غن سرقه ايدن آدمه ديرلر ميرنظمي بيت هر چه دارم بدزد غمزه يار * همچو شمس
نبوده در داقشار في در كوار في سكون زا و ضم كاف فارسيين ايله تا موافق طبع اولان نسبه
و علاجي عسير كاز معناسنه في دستور في وزير معناسنه در حكيم انور في بيت امروز روز عيتو
در شهر تن زده * فردا تراجه كويد دستور شهر يار * و ديوان دفتري معناسنده كاور
في دشخوار و دشخوار في سكون شين و تاء موقوف و فتح خاء معجمين و واو معدوله ايله ايكي
لغت دخی يعني دشوار يعني كوج عربيده عسير ديرلر اصلي تاء مثناه ايله دشخوار در كيدرك
تاسر دشخوار ايلد بار شمس كيدرك استخفا فالاستعماله دشوار ديد بار حكيم انور في بيت
هر چه پنهان قصاخرم تو بيدار داشته * هر چه دشخوار قدر عزيم تو آسان يافته * حكيم ناصر
خسرو بيت كراساني همي بايدت فردا * مكير از بهر دنيا كارد دشخوار * حضرت مولانا
قدس سره بيت جام جفا باشد و دشخوار خوار * چون ز كف دوست بود خوش بود *

في دشوار في دشخوار لفظندن مخمقدر جمالای شیرازی * مصرع * مكس آسان
بشهادت دولي دشوار بر خيزد في دمدار في سكون مع و فتح دال مهمله ايله هر نه كه قورقلى
اوله مثلا ستاره دمدار كي و بر معناسينه عسكرك جمله سندن كير و كان كسنه لكه حافظه
لشكر و كير و قلا نلری قومامق اينچون تركيبه دوندردرلر استاد بيت چودمدار بكداشتق
پيشرو * بمنزل رسيدى دهي نوبو * و بر معناسي دخی اشترا و استر قطار نيك كيروده
اولانته ديرلر ميرنظمي بيت ميرود همچو سلك پس دلدار * كشته آن بدلقاخر دمدار *

معنای ثاني به عربيده ساقه الجيش و تركستانه چند اول ديرلر في دنياور في سكون نون
و فتح باء موحد ايله يعني دمدار مرقوم في دويكر في برج اثنى عشر دن برج ثالث كه جوزا
ديدكاري يادز در كواكب تصوير و تحري ايلد كرنده اني ايكي باشلو آدم تصوير ايدرلر استاد
عنصري بيت سيم سالار ايران كه ذكالت * دويكر كره عقل اندر دويكر * بومعنايه شمس
فخرى بيت اياشهر ياري كه از بهر خدمت * كز بست بر آستانت دويكر * عمق بخاري بيت
يكي صورتي چون جهاني مهيا * بر آورده يكر بفرق دويكر في دوچار و دوچار في ايكي آدم
ناگاه بر رينه راست كلكه ديرلر حضرت مولانا قدس سره بيت بزديانم ميان راه نكي * دو چاري

و دو چاری و دو چاری * شیخ عطار بیت کرام صدر اجل دهن کبا اوه * اجل نخورد و دو چاری
درین سرای سیخ * استاد فرخی بیت هر که با تو چنگ شد دو چار * با ظفر زدا و بکیست
بحر * عربیه مصارف و چغنیله او چراماق دیر لر توش اولاق معناسنه سبعة سیاه دهرام
شاه عیش ایدر کن مانی نقاشی کورد و کی محله بیت بیلا ایشلار تو یارای روی او زیکا * دشت
آرا او چرای بیر او آو کوز بکا * وینه سبعة سیاه ده * مثنوی * ایستادی حاجتین که خلق دهر
آنکامطلو بیت و کای بهر * کوز بکا او چرا کای دلارامی * حاصل اولقای وصال دین کای
و دو خواهر و فتح شاه معجه و او معدوله ایله یکی بلد زدر برینه شعرای یمانی و برینه شعرای
سای دیرل شرفنامه ده دو خواهر اختتامهیل دیملکه معر و قدر دیه مسطور در و دو خواهر
دال ثانی موقوف و فتح شاه معجه و او معدوله ایله یعنی پروانه که شمع اطرافه طولانور پرند ده
دیرل کذافی المجمع و دو در و سکون و او و فتح دال مهمله ایله چب و راست که عامه تحریف
ایدوب چپاز دیرل هر نه اولور سه ابر شمدن یا خود صرمه دن استانش و یا خود کشدن
والتون و یا قرو و دموردن یا بلش هر نه ایسه اسم عامدر چپاز لفظنک ترجمه سیمدر و دور
بوزن سور اوراق عربیه کی بعید معناسنه مقابل نزدیکدر میر نظمی * مثنوی * اگر از
از استانت دور افتم * مینداری که مدحت را بکفتم * دعا کوی توام نزدیک اگر دور * میند از این
دل غزون مهجور و دور دور و الف مقابله و مساواة ایله ترکیه اوزون اوزاق دیدکاری
معنایه که غایت بعید دن کنایه در و له ایضا بیت مکن این فکر دور دور هر دم * کانداز ترا
در غصه و غم و دو داند و یعنی در یک عربیه کی عمیق معناسنه در و دور نه دار و سکون
و او و فتح زاه فارسی و نون و دال مهمله ایله کنه لی سکک و یو جک و سقر سککی معناسنه
و دو ستار و دو ستار و دوست طوطی و دوستلق ایدم و عاشق دیمک اولور شاعر بیت
دو ستار الم و دشمن شادی شده ام * حالت عشق عجیب حال دکر میباشد و دو سکر و
سکون و او و سین مهله و فتح کاف فارسی ایله صوایی که دیوار صوار و دو سر و یولاف
دیدکاری نسبه کداریه کی سنبله سی اولور امادانه دار اولم و مع الزام المعجه * دختر رز و
شراب انکوری معناسنه در دختر قیز و رز اوزم و او و چپو غنه ده دیرل شراب اندن حاصل
اولد و غندن نسبه اولمشدر ابوالمعالی بیت بهر دختر رز میدم نفود خرد * شوم
زد و دو غم فکر صحت آسوده و دو و بوزن سوز لکک ترسی زاه فارسیله ده مرویدر
و دو مغز و یکی یولو بادام و دخی هر نه که لب قشمدن بر طرفه ایکی دانه او اسه اکا
دو مغز دیرل میر نظمی بیت هر دو یک بیر هن غنودندش * همچو بادام دو مغز بودندش
و دهلبار و یعنی طبیباز که دهل خمدن ایله طبل معناسنه در و مع الزاء الفارسی * در و
مدد معناسنه روایت اولمشدر مثلاً بر غددایکی عدد دیمکه یک در و دو و دیرل و بایقندر
دیمک اولور مثلاً صدد و دیرل بوز قدر دیمکدر و دور و یعنی دوز مرقوم یعنی لکک ترسی
و مع السین المهمله * خمس و سکون شاه معجه ایله دخسر مرقومدن اختصار اولمشدر
طراز باش معناسنه عجم بویه اسمانی مرخم ایدوب استخفافا تلفظ ایدرل و دو پوس و خم پاه
فارسیله بودخی دو پوس لفظنک ترخم اولمشدر خطا طک بری دیمشدر بیت مرکه خواهد

خواهد فلک پیوش کند * مشق بر کاغذ دو پوس کند * پیوش تواضع معناسنه دزیقی
هر کسه که استر فلک کند ویه تواضع ایامه دو پوس کاغذ مشق ایامه زبرایو یله ایدن
نیر صاحب کتبه اولور و دوس و بوزن کوس صواد که او ایچنه صوارلر صواحیه دوس
کره برل و دو کریم و او معروف و کاف فارسیله ایک اکیر بی دوک ایکدر ریس ریسندن
لفظ لشدن اسم فاعل و ابوالمعالی بیت دلم دو کریمه شد بارشته غم * شدم دو کریم
از سودای زلفش و مع السین المعجه * درخش و خم راه مهمله ایله درت معنایه کاور اول
شد ملک عربیه برق دیرل اعتماد منو چهری بیت اگر درخش بهاری نه تیغ تو چمدی *
ز خاک کوهر الماس رویدی نه کیه * عبد الواسع جمیل بیت از خروش و فروغ و عد
و درخش * ساخته کوس و آخته خیر * ثانی هر نسته نک فروغ و ضیای حکیم فردوسی
درخشان شد فیغها نیم شب * چو زنی که بکشد از خنده لب * شمس خزی بیت خسرو
از سهر ملک مدام * همچو خورشید و مشرقی بدرخش * ثالث ولایت ارمنیه بر آتشکده نک
ادیدر وارمنیه آتشکده درخش دیرل شکم شهر شیر از ده رأس مجوسیدن رأس البغل دیرل
دابع قاین قهستاند بر قریه امید رانده بی نظیر کیم طوقور لر در دکش و جرعه نوش مست
مرام دیمکدن کنایه در شیخ عبدالسلام بیامی بیت ما رند صبحی زده مست استیم * پیش
از همه دردی کش و پیش از همه مستیم و درست گوش و قولای اغریعی بر مقدار ایشتم
کیمسنه یه دیرل کذافی الحمودی و درفش و خم راه مهمله و سکون فایله درخش مرقومک
معنای اول و ثانی سیه مترادف المعنی در و دروش و خم راه مهمله و او مجهول ایله آلت جرحدن
اولان یاره که او کلر اوله خراسان یار لغتیدر و مشکلاته بحام آلتلندن بر آلتدر کذافی
شرفنامه اما فرزند جهانگیر یه بیشتر فصاح معناسنه و کسر دالله درفش مرقومک جمیع
معانی سیه مترادفدر و او معروفه عربیه داغ و نشان معناسنه در و درمنش و سکون
زاه فارسیله کوکل دو نمک اختلال معنایه که عربیه اول حاله غشیان دیرل در مختل
معناسنه در دال مکسوره ده اولان در منش بودن غیری معنایه در و دشمن و ضم میله پاس
و جمده معناسنه در و دور باش و درت معنایه کاور اول چاو شلرک اللرنده کتور دکاری
آلت زجر که آنکه خلق ایراقلشد در لر معنای ترکیب دخی انی اقتضا ایدر مولانا جلال الدین
بیت غیرت من بر سر تو دور باش * میزند کای خس ازین در دور باش * شکم شاعر
دیمشدر بیت سر خار چندان زده دور باش * که آتش نشد بر سرش نور باش * یومعنای
مؤید شیخ نظامی بیت سمنش کر چه با هر کس برین است * زبان دور باش از آهین است *
ثانی او بی سوری حربه د موریدر تارنج و صافه بیت دور باش غصبتش چون افی *
دو زبان آخته بر دشمن شاه * یومعنایه شیخ نظامی بیت بهنکام از برای نور پاشی * ستاده
زنی بادور باشی * ثالث فرزند جهانگیر یه ذکر ایدر که قدیم ایامه بر نوع سنان ایدی که
ایکی چتال ایدر لدی اما شمدی چند و مستان آنک مثل بر نیره نک اغاجن زرو زور ایله مزین
ایدوب پادشاهلری اوکنده کتور لر حنی پادشاهه جنک طرف عدودن اوق و نیره آتا و رسه
آنکه اوروب دفع ایدر لر مست فی لری مزین ایدوب جنکه کتور دکل فیلی اوکنده دخی

اللازمه کو نور در رابع بر سبیل احسنه ره آه درون معنا سنه در شیخ نظامی از اقبال نامه
بیت چو داراجواب سکندر شنید * یکی دور باش از جگر بر کشید * در باشی است باغ
شبه ایله دور باش مرقوم معنا سنه در * دوشی و او معروفه اوج معنایه کاور اول و موز در
عربیله منکب دیرل مولانا هاتنی بیت کشید ندر دوش کردن کار * زرمهای داودی
زرنکار * ثانی دون کجه دیکدر عربیله بارحه دیرل خواجه حافظ بیت دوش دیده که
ملائیک در میخانه زدند * کل آدم بسر شتند و به پیمانه زدند * ثالث دوشیدن لفظنه ن
صیغه امر در معنای اوله چغتایله ایکین دیرل کسر الفله و کاف فارسیله میرعلیشیر بیت
ای نوای کسوت فقرو فنا یکمینک سال * یوخسه خرفنک تیکدور کرا طلمس اولسون
کر یلاس * مع الفین العجه * دروغ بی ضم راه مهمله و او معروفه بی اصل سوز بلان
معنا سنه کال بخندی در حق کال اسمعیل در جواب او گفته * قطعه * کال اصفهان
کر مایدم خواند * چراغ کذب را نبود فروغی * مسلمان کویش من در برابر * دروغی را
نشد جز دروغی * مقابلی راستد میرنظمی * مثنوی * بزم چهار تاندار در فروغ
چو گفتار آنکس که باشد دروغ * سر راه را بسنی در دوشیست * بکچ رفکان روی
اندر بست * چغتای لسانیه او تروک دیرل کاهی آخرینه کینه لفظی که کاف جمعیله ادات
تصغیر در کتوروب او تروک کینه دیرل میرعلیشیر بیت قمر ابلا تهیدنی دلار غه یاری
چین غنه * مهر ابلا هر وعه کم قبلی باری او تروک کینه * دوع بی و او معروفه ایله
آزان که یوغردی صویله از لر کاهی یوغرت معنا سنه ده استعمال اولنور حکیم شیرازی
بیت هم بصل در دوع آغشته بخور * بازازان دوع ترش کشته بخور * و بر علت
معالجه سنه ده دیرل * مع الفاه * درخف بی سکون راه مهمله و ضم خاء معجه ایله یعنی
زنبور سیاه کذافی شرفنامه والمجمع بی دق بی معنی دق که باب مفتوحه ده ذکر میروز
ایلدی شبه ایله ده منقولدر میرنظمی بیت کند بر شمع خورشیدش فلاک پف * که کی گیرد
بدست ماه نودف * مع الکاف * دخترک بی کاف تصغیر ایله قر جفزدیمک اولور و او ده
بسلنوب حاصل اولان قره دخی دیرل بر معناسی دخی خراط آلتلندن اکدی دید کاری
دمور که آنکه حقه او یارل * دروک بی ضم راه مهمله ایله هیزم باریک یعنی انچه او دون کدسوک
دخی دیرل کذافی نسخه میرزا * دسوک بی ضم سین مهمله ایله هیزم باریک بعضی فرهنکارده
دال مفتوحه و او معدوله ایله ده مرودر * دوالک * بی فتح لام و کاف تصغیر ایله هند و قول
معنا سنه در میرنظمی بیت بامرت رام باشد چرخ کردن * زحل کتر دوالک نام کیوان *
بر معناسی دخی تار او باد قلی قاشدر میر خسرو بیت بمبوس برقت عرشیان محتاج
فتاک * بدست آوز این مشی دوالک باز آوزان * دورنک بی سکون و او ونون و فتح راه
مهمله ایله در تکد ایک * زلوه یکی وجه اوله متلاکل رعنا کی و کجه کوندز معنا سنه مولانا هاتنی
بیت نبودش امید و زان دورنک * خواص فرشته عوازل پلنک * مع الکاف الفارسی * در تولا
سکون راه مهمله و فتح نونه بر نوع شاد رواند که اندن صواوق کی هوار چقار * دک بی
اشباع شبه ایله ایک که آنکه ایلک اگر در در دوک لفظنه ن مخفقدن * دلت بی سکون لام

لام وقع مهمله بر جانور در عتکبونه مشابه زهر ناکد و شول مرتبه که بر آدمی صوقسه احتمال در
هلاک ایلیه آگاهند دخی دیرل عربیله رتیلادید کاریده غرائب الدنیا و عجایب العلیا الشیخ آذری
بیت دلی میکند خزار بجه * مروراهست بی شمار بجه * دم کرک بی اضافتله صبح اول که
عربیله صبح کاذب دیرل اول بیاض مدودی دم کرک بطریق التشبیه در خواجه سلمان بیت
اثر عدل بود آنکه بر اطراف افق * در دم کرک زود آهوی زرین تمثال * ناصر بخاری تصریحا
ذکر آیتشدر بیت شددم کرک سحر از سوی مشرق بدید * جرم هوا چون پلنک کشت
ملع بدن * بو معنایه استاد الشعرا خاقانی بیت دم کرکست بادم آهو * که همه مشکبار کرد
صبح بی دوالک بی فتح لامه بر خوشبودار و در بعض دوالره و عطریاته جز و ایدر لر دواله
دخی دیرل عربیله اسانه جریله دیرل * دود آهنگ بی سکون و او دال
مهمله و نونه ایکی معنایه کاور اول و جلقق توتونی که اولرده و خام کاخنارنده و فرو نلرده ایدر لر
توتون چقمق ایچون شیخ نظامی بیت آتشی چون سیاه دود برنک * کاورد سر برون
دود آهنگ * ثانی اول سفالدر که چراغ او سنه قورلرده المی ایچون مختاری * رباعی *
آفاق بی پای آه مافر سنکیست * بر آتش ماسمهر دود آهنگیست * در پای امید ماهر جاست
خاریست * بر شیشه عمر ماهر جاست سنکیست * دود آهنگ بی دود آهنگ مرقومدن مخفقدن
حکیم خاقانی * قطعه * بهر نهال عیش ز دوران منال پیش * بهر مدار جسم بزدان مدار
جان * کان باز را که قله عرشست جای او * در دود آهنگ خاک خطا باشد آشیان بی دورنک
سکون و او و فتح زاء فارسیله قبا و ایری اولان نسبه هرنه او اورسه میرنظمی بیت چنان
دورنک بدی همجه فیل * کرا نجان و ثقیل الحرم و تنیل بی دوسنک بی ایکی طاستدر که
مکه مکرمه ده صفا و مروه دیکله مشهور در بی دوک بی و او مجهول ایله ایگ اغاجدن ایدوب
ابریشم و کتان اکیر لر و دموردن ایدوب پنبه اکیر لر ابوالمعانی بیت نیم چون دوک باریک
بوده است از رخس حسرت * همی پیچید بروی جرعه عشق رسته عمر را بی مع اللام * دوشیل
سکون شین معجه و کسریاه موحه ایله بر نومری نسبه درات ایله دری ار اسنک طاهر او و
در پیمه دخی دیرل عربیله غنید کلیدر بی دغول بی ضم غین معجه و او مجهول ایله حرامزاده
معنا سنه ولد الزناده دیرل استاد زودکی بیت ایستاده دید آنجادر دغول * روی زشت
و چشمها همچون دغول * و بر معناسی دخی شراب ایله طلو بیوک قدح که مجلس آخرت
ایچله بیت مزبورنک ایکی معنایه ده شمولی و اردر کذافی المجمع بی دلت بی سکون لام و ضم مهمله
خام و تازه نخود که هنوز قابنده ایکن بریان ایله لکذافی المجمع بی دلت بیوزن مل و مرغدیر بوردک
کره او اوب زحمت و بر کذافی فرغنک جهانگیری و نسخه میرزا و مجمع الفرسده نباتاتدن بر او تدر که
بفرسقلده اولان فضیلاتی اخراج ایدر بی دمیال بی سکون میم و فتح باه موحه ایله قویروق
صوقی اصلی بال دم در غادت اوزن علم او یحق مضاف الیه تقدیم او تمشدر بوندن در که
ترکیه پالدم دیرل استعان طریقیله و انسانک آدینه ده دمیال دیرل شاعر بیت مبادا
هیچکس را تنگی حال * مجال فرق نبودیش و دمیال * و کوز قویرو غنه ده دمیال چشم
دیرل و نونه دنیال دخی جائزدر بی دمل بی فتح میم مشده ایله چنان که دم فاسدن وجود

انسانند ظاهر اولوب اوژی حقیقه ذک زحمت و وزیر استاد لطیفی بیت دورکن از ریاضه غل
دم فاسد بود و باو دمل * مع مخفف ایله ده جایز در و نوله د نبل دخی دینا نور عربیله مشرک
لغندر کی د نبال کی سکون تون و فتح باه موحد ایله د مبال مرقوم معناسیله مترادف د ز
اصلی مع ایله ایدی نونه قلب اولنوب د نبال اولدی کی د نبل کی سکون تون و فتح
باء موحد ایله دمل مرقوم معناسنه اما دمل بوندن تصرف اولمشدر لسان عربیه
د نبل مستعمل دکلدر زبان فارسیه شایعدر بوندن فهم اولنور که لسان عربیه اولان
دمل تشبیه میله اصل فارسی اولوب قریب اولنش اوله غالباً اصل عربیه بویله
وضع اولنوب بعد فارسیه شایع اولغین نظیره قیاس ایدوب اصل بیان ایشلر اوله
کی دبال و دوبال کی اولی الف و ثانی باه موحد ایله بش معنایه کاور اول تائمه که اوزنکی به
باغلر و طبلها زه طره ایدر لایمیر خسرو بیت همی زحمت در طاس طاعت ذلال * همی
کوفت بر کوس دولت دوال * ثانی حیوانات در یسندن ایندکاری کون حکیم ازرقی * قطعه
کسی رادر جهان دامن نکیرد * شخصی فربه و بالای لاغر * ولیکن گاه کوشش بر در آرند *
دول پیل فربه شبر لاغر * ثالث زمرده دیر لر رفیع الدین امانی بیت زبهر ساعد شاخ ابو
ساخت کوه رکش * که قطره در خوشابست و سیره مشبه دوال * رابع مکر و حیل معناسنه
حکیم سنایی بیت نکرم من سوی د وال شما * شوم نیز در چوال شما * خامس یعنی شمشیر
شیخ نظامی بیت چوزخم دوال دوالی چشید * بنه سوی رخت برادر کشید کی دویل کی
سکون و او و فتح باه موحد ایله بی حقیقت و بی وفا معناسنه حکیم ناصر خسرو بیت تن
دویل بی وفاست ای خواجه * چندین مطلب مراد این دویل کی دودل کی مترد و متلاشی
یعنی رایشک ظهور و ناخبرند مقیر اولان دیر کی دول کی بوزن غول دی معنایه در اول یعنی
دلو آب یعنی قوغه ثانی یعنی برج دلو و برج اثنی عشرک اون برنجی بر جیدر حکیم سنایی در ترکیات
بیت بازو بیکر و ازو دویل * از غوا یافت بهره پیش بول * ثالث مکار و حیل و خطا و بی حیا
معناسنه حکیم سنایی بیت کرده از قفل زلف مرغولان * بهر دولی و فتنه دولان * رابع
دلو آسیا که اول مربع و مخروطی شکل اغاجدن یا بلش طرفه رایجینه بغدادی قورار لکک حرکی
ایله دکرمان ایجده دو کیلو حضرت مولانا قدس سره بیت چون لککست کلکت بر آسیای
معنی * طاحون ز آب کردد تر لکک معین * زان لکک ای برادر کندم زدول بجهت * در آسیا
درافتد معنی زمی مبین * خامس ترکش سادس کیسه و خریده معناسنه سابع نسخه
میرزا ابراهیم معنی سفله حکیم انوری در طلب شراب بیت کرنفرستی بماندم اندر غم *
وین دول غلام حست ناکاده کی دویل کی کسرو او و سکون یای تختانیله ایکی معنایه در
اول مکر و حیل ثانی خام ابر بشم که هنوز قورددن آیراش دخی صار لاش اوله کی دمل کی
ضم ایله ملل معناسنه در مولانا هاتنی بیت ددل زن فراموش کرد اردمل * بکردن
دوالش شد از دید غل کی مع المیم * در نام کی سکون زاه فارسی و فتح تون ایله وجود انسانند
ظاهر اولان قبح حق معناسنه در کی در نام کی سکون زاه فارسی و فتح ها ایله اولیری اندر که
دری التمه واقع اولور کی دشخیم کی سکون شین و فتح خاه معنایه ایله معنی دشنام و نفرین

و نفرین یعنی سوکک میرنظمی بیت چو کردد ظالمی بیتاد معناد * همه خلق جهان
دشخیم میداد کی دشمنکام کی رسوا بود بخت معناسنه در کذا فی الحمد و دی بویر تعبیر در که
بر امر صایحی وید افعال اولان کسته به دیر لر کی دشنام کی سکون شین و فتح تون ایله
سوکک و نفرین ایتمک عربیه شتم و قذف دیر لر کال بخندی بیت کفی دهمت هزار دشنام
دشنام مکر و دعاست اینها کی دلام کی معنی پیش یعنی نسنه صار لاق و صار باحق میرنظمی
بیت زلفش که شود دلام کردن * باید بهوس تمام کردن کی دلم کی ضم لامه یامی قبح لکه
وجود انسانند ظاهر اولور آسیای تاسه و دم و صفرا و خارش دخی اولور اکا سپر دیر لر
عربیه شرادید کمری علت در طیب یوسفی بیت ای کشته دل تواز فلم آز رده * آزد کیت
از دم طغیان کرده * یانیم بصحمت چوبینم ترا * یکشاده رک خود ملین خورده کی دم کی قورق آند
و سایر جانور زده استعمال اولنور و استعان طریقه یله هر نسنه نک آخرین و اوجنه ایراد ایدر لر
کی دمدام کی متعاقب و پیانی معناسنه مشهوری فتح دال مهمله ایله در امام معتبر لغت کتابارند
ضمه ایله ضبط اولغین تحریر اولندی حکیم انوری بیت ای حکم ترا قضا پیانی * وی امر ترا
قدر دمدام کی د نبال چشم کی کوز قویروغی میرنظمی بیت زدنبال چشم از امید نگاه *
شود حال زار اسیران تباہ کی دوازدهم کی مرتبه اعدادده اون ایکیجی عدده دیر لر کی دوستکام
دشمنکام مرقومک ضدیدر یعنی اول هر نه معنایه ایسه بوانک عکسی در ایوانک و محبوب
عشقنه ایچکن طلوقدح معناسنه در کی دوم کی ضم و او ایله ایکیجی در یعنی عدده ایکی در
کی مع النون * دختر زن کی اوکی قیر یعنی آخر قوجه دن اولان قیز که اناسیله بیله کله اضافت
ایله معنی صحیح اولور نکم شاعر بیت کرچه دلالت کند او خواهرش * دختر زن خواه بیت
مادرش کی درودن کی ضم واه مهمله و سکون و او ایله ایکی معنایه در اول مدح و ثا ایتمک
معناسنه مصدر در ثانی مزد و عانی بچمک معناسنه حکیم اسدی بیت در و دشر سن برک
بری زن * برید از دهانش درخت سخن کی دروغ زن کی بلاجی عربیه کاذب معناسنه در
دروغ بلاندر وزن اسم فاعل اولور ترکیب اولند قبح بلاجی دیک اولور ابوالاعانی بیت
دروغ زن شده بر شاخ کل هزار چمن * اگر بغش صدقت بدی نکردد قاش کی دروغ زن
پلان سو بک معناسنه در واه ایضا بیت بقول خود نکنی کار این چه قریادست * برو که
واعظ خرتابی دروغ زدن کی دروغ زن کی ضم واه مهمله و فتح زاه معجه ایله غله بجهت
و بجد رملک معناسنه در کی دروغن کی ضم واه مهمله و او معروفه بیما نه غله یعنی تحمل او ایچکی
کذا فی فرمک جهانگیری کی در بجان کی کسرواه مهمله و سکون یای تختانی و فتح جیم فارسی
ایله اول نسنه در که هر بر جک در جاتن او چر تقسیم ایدوب هر قسمن برید زه تعیین ایدر لر عالم
نجومه بر قاعد کی دریدن کی کسرواه مهمله و سکون یای تختانی ایله درودن مرقوم
معناسنه کذا فی الجمع کی دزدان کی سکون زاه معجه و فتح دالین مهملین ایله کلیدن
معناسنه در کی دزدیدن کی سکون زاه معجه و یای تختانی و کسردال مهمله اولی ایله
او غریبق معناسنه مصدر در ابوالاعانی بیت نماد طاق و آرام صبر من حبقا * متاع
صبر دلم برد نگاه دزدیدن کی درون کی زاه فارسیله نیز و سکین معناسنه اکثر ترشی و خوضات

تعریفند استعمال اولوزی دستون بی سکون سین مهمله و ضم تاء مثلاً ایل سرکین یعنی حیوانات ترسی بی دسین بی کسر سین مهمله و سکون یای تحتانیله کوب که خنب زخم معناسنه دسینه دخی دیرل سیف اسفرنگی بیت تازه بهمد توباد کاشن دولت * تا کل دل تازه ازدهاب دسین است بی دشمن بی معروف ضدی دوست در بی دکان بی فتح کاف عربیله معروف ترکیله و عربیله دخی دکان دیرل انجق کافی مشدد ایدرل بر معناسی دخی اغاج قاوی در استاد لطیفی بیت در کلخن دل آتش هشت چنان شدست * کاندز فروز داز بر سینه دکان نهند بی دکلان بی سکون کاف ایل مدور براغاجدر که بر شیش صوقوب یوک و پنبه اکیرلر و بوکرل سیف اسفرنگی بیت زلفکان از عشه جنب پای بند دل نکردد * باد کز دکلان جهل تحت سلیمان بر نباد بی دورادران بی فرقدان دیدکاری اپکی یاد زدر قطب شمالی حواله سینه بنات النعش صغریه قریب یوده کورینور و دخی سکسک دیدکاری قوشدر عربیله عاجزی دیرل اول اجادن که یالدر شکان قاده اولیوب اپکیسی بدن شکار آلوب یرلر بی دو چندان بی ایکی اولقدر مضاعف معناسنه ابوالمعانی بیت کفتم زغم عشق ترادل شده بیمار * باخنده بکفت در دلت باد دو چندان بی دو ختن بی دیکمک جامه اولسون غیری اولسون کال بخندی بیت زلفت بایدش عمر دواز ورشته زان افزون * که این چاک کریه نام ارقی دو ختن کیرد * ادات الفضلاد دین ادا ایتلک یعنی بوج اوده مک و بجمع الفرسه بمعنی دوسیدن مسطور در چغقای اسانه تیکمک اثواب دیکمک اولسون اغاج اولسون میرعلیشیر بیت کونکلاکم چاکین تیکار کامیل آتینک ای رفیق * بیلادینک کویا که کونکلاک ایجرا کوکراک چاک بار بی دو دافکن بی ساحر لدن بر قسم ساحر در که لبان غود ودانه سیند و مقل ازرق و امثالی نسندری آتش اوزرینه قوبوب افسون اوقورلر تاکه شیاطین حاضر اولوب اول صغری که اراده ایدر عله کتورلر حکیم خاقانی * رباعی * دود افکن را بکو که بس نالام * دودی بر کن که دود کن منشد جام * بر من بیدل کرد بدل جانام * دل کردی مکن که سر کرد نام * وله ایضا بیت زان غزه دود افکنی آتش فکنی درمن * هم دل مشکلی هم تن دله ارچنین خوشتر بی دودمان بی اولو قبیله و قدیم سلسله و عظیم عشیرت معناسنه در رشید الدین و طواط بیت خدای داند کز توبد و دمان زوم * اگر بر آرد دودم زد و دمان آتش بی دورین بی غایت زیرک و دقیق فکر لو معناسنه در دور اندیش و باریک بین معناسنه در بی دوست بین بی ماملکی یزد کردک بکرمنجی کونی آدیدر کذا فی فرهنگ جهانگیری بی دوستکان بی محبوب و معشوق معناسنه دوستکام دخی دیرل استاد فرخی بیت کسی را چون دوستکی چه باید * که دلشاد کردد بر دوستکانی بی دوستکان و دوستکان بی کلاهما بسکون الواو و سین المهمله و کسر کافله یا بشقن هرنه اولور سه عربیله لرج معناسنه در بی دوسیدن بی سکون واو و یای تحتانی و کسر سین مهمله ایله اوج معنایه در اول فرهنگ جهانگیری به معنی رحیم دن ثانی چسپیدن معناسنه یعنی بر شیش بر شینه میل ایلک شیخ اوحدی بیت آب کند ید خاک پوسیده * در تو چون نفس و روح دوسیده شیخ عطار بیت چند پای هر کسی پوسیده * از طمع بر هر خسی دوسیده * شیخ نظامی

نظامی * مثنوی * بخشد کاغدی بکرفت در دست * بهینه صورت خسرو و زیست * بدان صورت چو صورت کرد خنی * بد و سنا ید بر شاخ درختی * ثالث خانه ده و قله اولور سه دیوار صوامق معناسنه در بی دوستکان بی سکون شین معجه و فتح کافله اثواب او موزدن قاصاق مولانا شهیدی * رباعی * تا چند بلای تن بینی را * سر پوش کن دهن بینی را * بر قامت تو بلند افتادست * وقتست که دوستکن بینی را بی دوستیدن بی واو مجهول و کسر شین معجه ایله سود صاعق معناسنه که عربیله استقلاب معناسنه در بی دوکان بی عربیله اولان دکان لفظندن تصرف اولمشدر استاد لطیفی بیت بوصل تو خور دست دوکان بهشت * دو عالم فدا بهر دوکان تو * بی دوکان بی واو معروف و سکون کاف فارسیله ایلک توره سی که عورات او ره که به بغلیوب ایچنه ایلک و اغر شق قورلر عربیله رخشن دیرل کال اسمعیل بیت یارب چه فتنه بود که از سهم هستیش * مرتج نیر خود همه در دوکان نهاد بی دوکران بی واو مجهول و فتح کاف عربی و راه مهمله ایله بر نسنه اینلواکی عربیله کی مرض معناسنه بی دوکران بی واو معروف و سکون کاف فارسیله او ره که عورات کتان اکیرلر میر نظامی بیت زنا زار خه می بایست و دوکران * نبرد کیر دارشایست مردان * بی دومین بی کسر مهمله عدده ایکی بی دیکمک که ستمین او چخی چارمیش در دخی در وقتس علیه الباقی بی دون بی کند و نغمه نسبت ایله ایلک معناسنه در ادنا دخی دیرلر و سفله معناسنه انسانیه و حیواناته و جماداته استعمال اولنور مقابل عالی و بالادر کاه دانامق ایلند ذکر اولوز مراد بیان ضدین اولدوغی حاله بییتدن فهم اولنور بیت همه دانند کردنا و کردون کز بسته بدین بر کار کردون بی مخ او او * درغو بی سکون راه مهمله و ضم غین معجه ایله جاو اجیلرک پاتیله دیدکاری بیوک قرغانی دیدن حوادن باقی قلان نسنه دیرلر آتی آتیموب بعض ایشه سورلر کذا فی الجمع بی دغدو بی سکون غین معجه و ضم دال مهمله ایله نام مادر زراقت در دیرلر که فریدون نسندند و زراقت بهرام بیت روایت کند موبد روزگار * که بکرفت دغدو بزرگشت یار بی دغو بی ضم غین معجه ایله در دروغی و انکبین یعنی یاغ و بال و امثالینک سفل که دینه چوکر دیرلر بی دم کاو بی اضافه ایکی معنایه کاور اول بمعنی تازیانه و اول نسنه در که آنکه صغر و امشک سورلر حضرت مولانا قدس سره بیت گریخی دیوانه شدیک دم کاو * بر سرش چندان بون کاید بخاو * ثانی بوردی که باقر دن و توجدن ایدوب جنک محاربه و خاتار و پادشاهلر آلا بیلند چلارلر کا دم کاوه و کاو دم دخی دیرلر بی دو بی عدده ایکی در اثنان معناسنه افعی بود که او اشباع او نمیه کفی ضرورت وزن ایچون اشباع جایز اولور حکیم اسدی بیت بخنده عقیقین نقط میم کرد * شب آهنگ در میم دویم کرد * و کاوه اولوز آخرینه حرف یا اطاق اولنوب روی و موی قفیه سنه استعمال اولنور کال اسمعیل بیت طاق و رواقم زبکی طاق بود * خود بجهان طاق بودست دوی * و کاوه آخرینه یای مصدریه لاحق اولد قله البتده و او ثابت اولور حکیم سنائی بیت چکنم زحمت تویی و دویی * چو یقین شد که منم تویی بی دوبار و بی فتح باه موحد و ضم راه مهمله ایله هالک دیدکاری بر سره قدر ایکی باشی قلم واری چالمنش اغاجدر یره براغوب

بر اوزن اغاجله باشنه اور در لر یو قار و چراد قدر اوجی هواده ایکن او در وب او یثار لر ابوالمعانی
در منزل بیت غنچه زینق آن نوکل کلشن طفلی * در کفم کیرم رام چو دوبار وزده ام *
در دو تو فی و او مجبول و فتح تاء مثناة ایله ایکی قات همکدر توقات معناسنه اولدوغی باب
المناده ذکر ی مرور ایلدی و بر معناسی دخی بلو شوق عربیله کی ملاقات معناسنه که دو چار
دخی دیر لر ی دوخ چکا و فی فتح جیم فارسی و کاف عربیله دیه سنه قیل اولیان کسنه یه
دیر لر شمس غزی بیت عجب مدار که فرق سپهر بی مویست * که شد ز سله تا دین شاه
دوخ چکا و فی دود و فی لفظ مکرر در ایکیشرا یکیشردیمکدر روایت اولنور که حضرت سرور انبیا
صرخیل اصفا سید العرب والعجم رسول اکرم صلی الله تعالی علیه وسلم لغت فارسیدن
و نجق سلمان فارسی رضی الله عنه تطیب خاطر ایچون برد فیه یا سلمان انکور دود و بیور مشلو
العهد علی الراوی ی دور فرو فی سکون راء مهمله اول و ضم قاوراء ثانیله در یکه
عربیله کی عمیق معناسنه و مجمع الفرسک صاحب فکر معناسنه در ی دو غو فی و او مجبول
و ضم غین معجه ایله در دوز غن معناسنه و او سر دغو دخی دیر لر ی دو غو فی و او مجبول و ضم
قافله بز جزر بری یعنی بیان کشور ینک تخمی ی دو مو فی ایکی معنایه کاور اول ایکی باوک
صاح که ایکی طرفه صار قمر مولانا هلالی در صفت اصعب بیت نوع و صی بنار جلوه کنان
چون دو و از قفا فند غنان ی مع الهاء * دبله فی سکون باه مو حده و فتح لامله ناطف
دید کار ی حلوا در که شکر و بادام ایله اولور بعض نسخه ده بشمینه دید کار ی حلوا در ی دینوقه فی
سکون باه مو حده و ضم نون و فتح قافله فرهنگ میرزاده کیر و به صالحش صاحب و دخی شمله
و دستار اوجی که ارقیه صالحش اوله ی دخترینه فی هنوز حب باو غه ایر شمس قر معناسنه
ابو المعانی بیت اگر به پیش تو آید ضرور زن کادن * حذر کن از زن خود کیر ید دخترینه بز
در دخته فی سکون خاء معجه و فتح تاء مثناة ایله یعنی دوخته یعنی دیکلمش و دخی یعنی دو شیم
یعنی صالحش حکیم فردوسی بیت سر انجام چون شیراز دوخته شد * زن و مرزبان کار
پر دخته شد ی دخترینه فی دخترینه مرقومدن مخفقد روم معنایه مؤید میرنظمی * مثنوی *
سزاوارست باشد همسر شه * که او بود دست اکنون دخترینه * شدن دخترینه او را لازم
آمد * بشوهر را شود جفت سر آمد ی دخته و دخترینه فی اول سکون خاء معجه و فتح
نون ثانی کسر خاء معجه و سکون یای تحتانی و فتح نونله آتسه یا نوب رایحه سی چقان بنسبه
هزنه اولور سه ی در اجه فی راء مهمله شد ده و فتح جیمله یعنی فراجده که اوسته کیر لر
برجامه در ی در خوشه فی کسر راء مهمله و ضم خاء معجه و او مجبول ایله در خوشاب
معناسنه در که اندن ترخیم اوله شد لر لطیف و آبدار ایچودیمکدر میرنظمی در تعریف دختر
بیت که شاید شه باو باشد انوشه * غمی سفته هنوزش در خوشه ی در دانه فی سکون
را و فتح دال مهملتین ایله یکتا انجو که صدقه بردانه اولور غایت ایری و غلطان و آبدار
اولد و غنند در شه و ار دخی دیر لر له بیت چو او در دانه ناسفته بوده * در ان یاه ثقب الماس
سفته ی درده فی سکون را و فتح دال مهملتین ایله در دی شراب و آب و روغن و غیر هم یعنی اول
مقوله بنسبه لر که دینه چو کن چرک حضرت مولانا قدس سره * مسبط * کر زجت تو برده ام

تو برده ام پنداشتی من مرده ام توصافی و من درده ام فی صاف دردی خارشده فی ذرفشه ی هم
راء مهمله و سکون فا و فتح مشین معجه ایله تیغک جمله اسماسندندر کذا فی فرهنگ جهانگیری
در دونه فی ضم راء مهمله و او مجبول و فتح نونله کان ندانی یعنی حلاج یایی که کدوک
دخی دیر لر استاد رودکی بیت سمید برف برآمد که کوهسار سناه * و چون در و نه شد آن
سر و بوستان ارای * کمال امعیل بیت نرسد بر شرف قدر تو هر شاعر کو * خاطری دارد
نظام و زبانی و صاف * لفظ قوس ارچه بود شامل نام هر دو * شیوه قوس و قرح نیست
در و نه ناف * خزر کر کافی بیت سر سر و قدش شد باز کونه * دو تا شد پشت او همچون
در و نه ی دره فی در ی اینسز کسوب بر بریده او زوب قچی کبی ایدوب مجرم و کناه ایدنلری
دو کر لر و طبله باطره سنه ده دیر لر حکیم روحی بیت دمی زدن مرا غر چکان سنه کین دل * چودره
بر دعل عید و پتک بر سندان ی در یه فی سکون زاء فارسی و کسر باه و حله بعد سکون یا یله
مهره کبی بر نسبه درات ایله در ی ار اسند ظاهر او اور اکادمیل دخی دیر لر عربیله غده دیر لر
در دافشره فی معنی دزد افشار مرقوم یعنی بولدوغن او غراین آدمه دیر لر ی دزدیده فی
دزدیدن لفظ ندن امم معقول در و استعاره طریقه یله محبوبک کز لو باقشده ده دیر لر حکیم شقایبی
بیت دزدیده نکای که رقیبت نه پسندد * قربان سرنا زن و سوی من انداز ی درسته فی
سکون سین مهمله و فتح تاء مثناة ایله یعنی سنک طاش معناسنه کذا فی المجمع ی دصینه فی
کسر سین مهمله و سکون یای تحتانی و فتح نونله د سین مرقوم معناسنه در که کوب دیمکدر
در دشتام دغنه فی شهادت بر مفی که عربیله سبایه دیر لر ظاهر بود که بر آدم مقابله
اولان آدمه شتوم ایتدکن بر معقله اشارت ایتک مناسبتی ایله تسمیه اولمشدر ی دغده فی
سکون غین معجه اول و فتح ثانیله ایکی معنایه کاور اول معروف که ترکیه فتح دال مهمله ایله در
ثانی بر معقله بر کسنه نک قولتغه حدک و بر مک که اول کسنه قیقلنوب فی اختیار خنن عارض
اولور اکا غلایج و یچنچود دخی دیر لر ابوالمعانی بیت بخاطر دهی دغده فکر وصل * بشمع
دوس میزد عشق یف ی دکانجه فی بازار یرنه اولان بلا شدن و خاشاکدن اور تلش
صفه لر که او ز رینه خرده فر و شمر متاعلین قویوب او تور لر ی دکه فی فتح کافله لغت قدیمه در
حیس خانه معناسنه شیخ سعدی بیت بره بر یکی دکه دیدم بلند * تنی چندم مسکین در و پای
بند ی دله فی سکون لام و فتح مهمله بر جانورد زهر ناک اولور عنکبوت به بکتر عربیله
دیملا دیر لر طبیب یوسفی * رباعی * آرا که کرد دله از روی بهی * باید که سفوف کرده
شو نیز دمی * آنکاه باب کرم و اشجار و نک * معجون کنی بموضعی نشی یی ی دمسجه فی
سکون میم و نون و فتح سین مهمله و جمله دمسجه معناسنه در که قور و غن صالان قوشه
یواسم دخی مناسبتی حکیم صاحب در قیمیه بیت بسر پریدن موسیجه از هوس بهوا *
بدم قشانی دمسجه کان مور سکار ی دجه فی مصفر دم یعنی کوچک قورق و آت
قور و غنند ایتدکری مکس ران ی دمسجه فی سکون میم و یای تحتانی و کسر سین مهمله
و فتح جیم فارسیله فرهنگ میرزاده ابابیل قوشیدر که یره دوستد که و دخی نیز اوجه میوب
قور و غن صالطورد حکیم خاقانی بیت چو موسیجه همه سر در هوا کش * چو دمسجه همه

دم بر زمین زدیم غزه می سکون میم و فتح غین و زاء معجین ایله قورق دیسی که ترکیه
قورق صوقی دیرل حضرت مولانا قدس سره بیت جمع میگردد بروی آن زه * کوسری
بودست ایشان دم غزه می دم کاوه می دم کاومر قومک ایکی معناسیله ده مترادف در می دم لایه می
سکون میم و فتح لام و باء موحد ایله معنی سک یعنی کویک که صاحبین و یا خود بر آدم اند
اتمک کورد که قور و غن صالوب یا لتقلند و غی اجلدن تسمیه اولمش سلطان حسین با یقرا
* قطعه * بمدح آنچه افزویم در کمال * ز هجوم که کوی همان کم شود * که دم لایه سک
چه شادی فرود * که از عطفش موجب غم شود می دنباله می سکون نون و فتح بایله قورق که
دنب و دنبال ترجمه زنده ذکر مرور ایلدی می دنب غزه می کسر باء موحد و فتح غین معجه
ایلله معنی اضافه استخوان دم یعنی قورق صوقی عربیه عسیب دیرل شهاب الدین باغی
بیت هر که از دنب غزه باز شناسد سر را * و اندر آخر ز خران مهربی آن خرا می دنبه می
قورق قدر عربیه ایلله دیرل قوزی و قیون و آت و غیره حیواناته استعمال اولنور و شرق
قیونلرینک قورق ایری و مدور اولمعه تشبیه اگون محبوبانه ده دنبه دیرل ابوالمغانی
بیت نصیحی شنو از من که اختیار من * برای دنبه فربه دل همین از دست می دوازده می ده دده
اون ایکی عدد دیرل اثنی عشر معناسنه می دواسنه می ترکیه چتال آتو دیدکاری یعنی
برآته بنوب و برآتی یکنه آلوب الفار ایلله یوله کیده دیار جمعه وضع مذکور عادت اولغین
اولاغه و سرعت و عجله ایلله الفار ایدنه علم غالبه دن اولشد و وضع اصلی حسیه دکل مجاز مرسل
طریقیه در می دواخواه می سکون لام و فتح خاء معجه و زاء مهمله ایلله چفته قوشیلان صغر
و دخی یوسندرق معناسنه در میرنظمی بیت کند کرخلاف توکا و زمین * بگردن دواخواه
بند دهنن می دواله می فتح واو و لامله فرمک جهانگیریده بردار و در استنه دیرل صبور و جوز
و بلوط اغاجلرینه دولا شوراعلاسی سفید و خوشبو اولاند که نوع مصری در و سیاه اولان
نوعی برآمزد که هندیدرتو توفی صرعه نافع در و کند و خفه قانه و احتیاق رحه فایده و پر و روضه
جگره و قلبه و معده قوت و برر اکا دوال و دوال المسک دخی دیرل عربیه اسماء و یوتانید
سیون دیرل کذافی البدی و مجمع الفرس و فار اویناد قلی قشید دخی دواله دینلور می درمه می
فتح میله قرلغچ که اطفال اللرنه قرلندر لرلر او یونجقد در می دوازده می نوله دوازده مرقوم کنی
اون ایکی عدد در می دو معجه می سکون واو و خاء معجه و فتح با و جیم فارسیین ایلله سرچان
دیدکاری قوش و لیلک یوماغی می دوتاه و دوتاه می کلاه باسکون الواو و فتح التاء المثناة
واظهار الهاء ایکی قات اولان نسبه دوتا و دوتا و دوتای دخی دیرل مولانا جامی بیت یا شفیع
الدینین بار کناه آورده ام * بر درت این بار با پشت دوتاه آورده ام می دوستره می سکون
واو و خاء معجه و فتح تاء مثناة و راه مهمله ایلله معنی دوستره یعنی بکر قیر کذافی الجمع می دوخته
ایکی معنایه کاور اول دیکلمش جامه و غیره دوختن لفظندن امم مفعول در ثانی معنی دوشتن
یعنی صاعقه یومعنایه ابوالفرج رونی * مصرع * کف کفایش از شیر فتنه دوخته شیر *
دو داله می معنی خاندان ده دمان معناسنه حکیم سوزنی بیت ایاستوده بتود و دخانه نبوی
جهان بفرم گرفته صواب و رای قوی می دود داله می سکون واو و داله اولی و فتح دال ثانیه

ثانیه ایلله معنی دودله و دودله دخی دیرل بر نوع اعب اطفال در که خاک دنگ دخی دینلور می دودکنان می
سکون واو و دال مهمله و نون و فتح کاف فارسیله ایس قوقان نسبه طعام و جامه و غیره
میرنظمی * مصرع * تمش کنند و جامه اش دودکنده می دودله می واو معروف و فتح دال مهمله
و لامله بر اغاج پاره سیدر بر سره مقداری ایکی باشی قلم واری بره قویوب بر اوزون اغاج ایلله
باشنه اوردرل قالقرقه واده ایکن بر دخی اوروب آتارل قار شده بر آدم دخی النده بر اغاج
ایلله اول دخی اورر یومنوال اوزن نشان قود قلی اغاجه اوره ییلور اینسه خوش اورا مرسه
مغلوب اولمش اولور اول کوچک اغاجه بل و اوزون اغاجه چفته دیرل عربیه کوچک اغاجه
هم قافله قله و اوزنه مقله دیرل کذافی الجمع می دود داله می معنی دودله مرقوم می دودده
بوزن سو ده ایکی معنایه کاور اول معنی دودمان حکیم ازرقی بیت شمع درفش تو بر هر که تابد
نژاید ز اولاد آن دوده دختر * ثانی دوده چراغ در که مرکب آیمک ایچون آلورل مرکب یا پمق
صفقند دیمش در بیت همسنک زاج دوده همسنک مرد و مازو * همسنک هر سه همست
وانکاه زور بازو می دوره می واو معروف و فتح راه مهمله ایلله کوچک مرطبان طبق و چناق
معناسنه حکیم سوزنی بیت آن دوره کوش سرخ میکی فروش دزدید * از هر خیم مصری
ده دوره نوش کرده می دوریسه و دوریسه می بری سین مهمله و بری شین معجه ایلله خاوی
مقرمه و چاقی زیبا و مثل ذلک ما مرنه او اورسه کذافی الجمع می دوره می واو معروف و فتح
زاء فارسیله بر در کرمی دکندر اتوا به یا پشور مولانا خفاف بیت بدله اندر آوین دوزلفش *
چودور شه اندر او زبد امن می دورته می واو معروف و فتح زاء فارسی و نوله مؤید الفضلاده
زنبور معناسنه در و قرعک میرزاده سوری سکک و فیل خرطومیدر و کتاب السامی فی الاسامید
واو برینه هایلده زنه واقدر می دورینه می واو مجهول و کسر زاء معجه و سکون یای تحتانی
و فتح نوله نیش زنبور و پشه مسطور در کذافی قرعک جهانگیری می دوستنه می سکون
واو سین مهمله و فتح تاء مثناة و بعد النون الساکنه باء موحد ایلله قات اولان نسبه یه دیرل
عربیه مطبق معناسنه می دوستند می دخی اول معنایه در شاعر بیت چند جامه چون
پیاز داری بیوست * کرچه دوستند است لیکن تاج روست می دوستند می سکون واو و
نون و فتح سین مهمله ایلله معنی چسبیده یعنی میل آیمش و اکلمش دیمکدر می دوستند می سکون واو
ویای تحتانی و کسر سین مهمله ایلله بر قاج معنایه در اول معنی چسبیده ثانی میل ایلک معناسنه در
شیخ اوحدی در جام جم بیت آب کند یده خاک یوسیه * در تو چون نفس روح دوستند
می دوستانه می ایکی معنایه کاور اول چتال بر نوع کردن بند در که مجرمل و کناه کارلر یوسینلرینه
یکر درلر مولانا جامی بیت کش کشا کش دوستانه بر کردن * میبرد تا بخندمت ذوالمن *
ثانی بر نوع چتال اوق دمرفی در می دوسته می بوزن خوشه ایچنه سود صغند قلی طرفه
دیرل کذافی الجمع می دوستنه می ایام اسبوعدن بازار ایتسی که عربیه اثین دیرل می دوستند
کسر سین معجه ایلله بوزن کوشیده امر کلی عورت و صفحال حیوان عموما میرنظمی بیت
هر دوستان چو کار دوستیده * همجو فواره شیر جوشیده می دوستره می واو معروف
و کسر سین و سکون یای تحتانی و فتح زاء معجین ایلله بکر قیر معناسنه کمال اسمعیل بیت

دو شیرکان خاطر من بین که غنچه وار * بر رخ گرفته اند ز تو شرمسار دوست * حکیم خاقانی
بیت آمد سماع زیور دوستی کان غیب * بی رقص و حال چون کروانی چه ماند * جمع
مراد اولند قهء علامت کاف عجمی به ابدال اول نور قاعده کلیه در * دوستینه بی و او
معروف و کسر شین معجمه ایله دون کجه کی دیکدر می دوستینه دیرل دوش دون کجه دریا وزن
حرفلری اذات اتصاف در مرجعی نسبت مؤکله در زیر ایا نسبی در و نون نأ کید نسبت
ایچوندر و ها خصوصیت معناسن افاده ایدر بعض اسمیه مضای اولوب می دوستینه ونای دوستینه
دیرل شاه طاهر دکنی بیت کینه ورزی مکن از ناله دوستینه ما * حیف باشد که بود در دل تو کینه ما
بی دوغ و دوغینه بی اول بفتح الغین ثانی بکسر ها و سکون الیاء التختانی و فتح النون کلاهما یاغ
سوزه جک آلت بی دوکانه بی فتح کاف فارسیله ابیکشر و ابکی دانه دیکدر مثلاً بکانه
و دوکانه و سه کانه و چهار کانه دیرل بی دوکجه بی سکون کاف فارسیله مصغر دوکدر
و ماسوره که مکوک ایچنه قویوب بظ و قورل بی دوکدر شته بی سکون کاف فارسیله ابلاک
اکبر دکاری ایک و خیمه طنبانی بوکد کیری ایک و امثالی بی دوکدر یسه بی کسر راء مهمله
و سکون یای تحتانی و فتح سین مهمله ایله آغوشق و ایک ایله معال و لد قهء یا لکرا غر شته بادر یسه
دیرل بی دولانه بی و او مجهول و فتح لام و نوله بر میوه آدیدر باغده و طاغده اولور اما باغده
اولان لندیز اولور و بر مقدار میخوش در سرخ رنگ المایه مشاهینی وارد اما المادن کوچک
اولور ارك کی ایچنه بردانه چکر دکی وارد طیب یوسفی بیت دولانه سرخ بوستانی *
نیکست بعد و جکر هم بی دوله بی و او مجهول و فتح لامه بش معنایه کلور اول بمعنی پشته
بلندی حضرت مولانا قدس سره بیت هر که برین ره زود دره و دوله است رهش * من که
برین شاهرهم بره هموارم ازو * شیخ اوحدی در جام جم بیت شب تاریک و دیو پیغوله *
راه باریک دوله بردوله * ثانی مکرو حیل معناسنه استاد فرخی بیت زهر آنکه از چنگ
توفر دا چون رها کردد * کنون دایم همی خواند کتاب حیل و دوله * ثالث ناله و فریاد
معناسنه حکیم زاری قهستانی * قطعه * کرچه دارد از اعتراض جهول * سیننه بر غیر طعنه
چون چوله * لیک نزدیک او چنان باشد * که سگ و از دو میکشد دوله * رابع بمعنی شکم
بشقاق اطعمه بیت شهید چربش دوله کیما پاچه دست کله سر * روده ز چیک شش حسیه
دل کباب و خون جگر * خامس اول کسنه به دیرل که کند و رزنه دکل ایکن کند و بی نسنه
طنز ایله عربیه اوج معنایه در اول طوز و طیراقه لقمق که فارسیه کرد باد دیرل ثانی
اول مال و رزقه دیرل که برالدن براله و اصل اوله ثالث مالدار و غنی و بی نیاز معناسنه در بی دومیه بی
صقالی قرغل آدم یعنی صقالک بر مقداری آغوش اوله دوموی دخی دیرل بی دوره بی
شم و او و فتح یای تحتانی و راه مهمله ایله قمار قایشی کذافی المجمع بی دله بی سکون ها و فتح
و لامه کون دید کیری اوت بعض نسخه ده قندره دید کیری اوندرا استاد لطیفی بیت بر پشت
اگر خوار کنی م دخی و دله * بهتر که زدنان طلبی ناسره که له بی مع الیاء التختانی * دبیقی بی
کسر راء مهمله و سکون یای تحتانی بعض نسخه ده فتح یای تحتانیله بر شهر اصبی اولمق اوزره
دخی مرویدر بی دختر زای بی هر بار قیز طوغرن عورته دیرل دختر قیز در وزای زایدن

لفظك اهم فاعنی اولور بی درای بی فتح راه مهمله ایله و لکر آلتارندن ای دموری دید کیری
آلتدر بی دردی بی شراب و یاغ و بال و آنره بآز رزنه لک دینه چوکن چرک و سفل مولانا
بیای بیت مارند صبحی زده مست السقیم * پیش از همه دردی کش و پیش از همه
مستیم بی درستی بی سکون را و کسر سین مهملتین و تاء مثناة ایله نام دختر کسری در که
بهرام گورانی حباله از دو وجه کتوره شیدی شیخ نظامی بیت دخت کسری ز نسل کی کاوس
درستی نام و نغز چون طاوس * و ضم را و سکون سین مهملتین ایله صحیح و طوغری اواق
معناسنه در که راستی و درستی دیرل بی درستی بی سکون شین معجمه و کسر تاء مثناة ایله بر نوع
سیاه قور تدر که بالخی ایچنه حاصل اولور آکا زلو و سلوک دخی دیرل حضرت مولانا قدس
سره بیت مروین خانه ای مجنون که کردی دل ز هجران خون * چو دشتی را فرو بردی
عجایب نیست خون رفتن بی دشوار زای بی وضع جمله هر بار زحمت چکن عورته دیرل
خواجه حسین ثانی بیت کاه بهر مادر دشوار زای طالع * دایه خوشخوان نامهربان
می آورم بی دغوی بی ضم غین معجمه و سکون و او و اظها یای تحتانیله ترکستان سرحد دند
بر محرانک اسمیدر کدانی شرفنامه بی دینی بی سکون نون و کسر یای تحتانیله دنیا معناسنه در
مقابل عقبی در یانک کسر ایله ده و الف مقصوده کی فتحه ایله ده جائز دزموسی و عیسی کی
خواجه سلمان * قطعه * اگر عکس رخ و یوی سر زلفت نبودندی * که بینهوری شب دیجور
نور از طور موسی را * بیازار سر زلفت که هست آن حلقه سودا * نباشد قیمت چندان متاع
دین و دینی را بی دوالک باری بی دوال باز مرقوم معناسنه بی حیل باز حکیم ناصر خسر و بیت
ای منافق با مسلمان باش و با کافر بدل * چونت باید باخداوند این دوالک باختن بی دوری
سکون و او و راه مهمله و ضم باء موحد ایله عورتک پنهانی او نیاشنه دیرل حکیم شفقانی بیت
ای مخترع کوفته خاصه و خرجی * خرجی ز تو و خاصه زیاران دوری بی دوتای بی فتح تاء مثناة
ایله ایکی قلاو طنبور خواجه حافظ بیت مغنی بکای دوتایی زن * بیگتایی او که تایی زن
بی دوران بی و او مجهول و فتح راه مهمله ایله نای معناسنه در که خنیا کرل چارلر بعض نسخه ده زاه
معجمه ایله مرویدر بی دروزی بی یعنی صحت بدن و تندرستک معناسنه خزر کرکافی بیت دروزی
و درستی مرترا باد * مباد از بخت بر جان تو میداد بی دوری بی و او مجهول ایله بر نوع کادر ایچی
بر رنگ طشره سی بر رنگ اولور حکیم اسدی بیت هزاران صف کل دمید ز سنک * ز صد برک
و دوری و از هفت رنگ * و ایکی یوزلو اولدوغی مناسبتله منافقه ده دیرل و او معروفه یعنی امتناع
ایله ایراقلقدن بیاندر بی دوزای بی و او مجهول و فتح زاه معجمه ایله و راه مهمله ایله دخی مرویدر نسخه
میزا ابراهیم مزامیدن بر نوع در یعنی بر نوع سوزنا در مجمع الفرسه نایه دخی دیرل دیومسطور در
بی دوستکامی بی ایولک صانن دوستاره دیرل کال اسمعیل بیت منت خدایر که شه شاه شمرع را
اسباب دوستکامی دوات میسرست بی دوستکافی بی کاف فارسیله اول طلو قد حد که باده خوارلر
میانند معروف و مشهور در مجلس آخرند بر بر لینه محبتا ایچرل خواجه حسین ثانی بیت
که این بندم آید ز دارا بکوش * که چیزی یجز دوستکافی منوش * بوییدن فهم اول نور که مطلق
طلو قد حد در مجلس اولند اولسون آخرند اولسون شمس خری بیت دوستکافی جمله بریادش

خورد * روز عشرت دوستان بادوستان * کتاب السامی فی الاسامیة مولانا میردانی دخی
 یوم معنایه ذکر ایشدر باده مجلسه شرب ایچلن قد حدن بیوک قد حدر که عبتا ایچرلر انا
 دوستانی دخی دیرلر یوم معنایه حضرت مولانا قدس سره بیت تمام اوست که فانی شدست
 آثارش * بدوستانی اول تمام شد کارش * و شیخ نظامی بیت منم و منم یکی دلنه بی بخور
 دیل * دویدهم نشسته همه شب بدوستانی کی دوسوی فی منم سینده هله ایله ایکی پاوک
 کیسو مولانا هلالی در ترجیح محبوب از محبوبه بیت نو عروسی بناز جلوه کنان * چون دوسوی
 از قفا فکنده عنان کی دویکی و دیکی فی سکون کاف بحبیله عورات کنانی و باخودا پایکی اکبروب
 ایک اوزرینه صار دقلرینه دیرلر کرو هه معنایه ده مرویدر کی دوسوی فی قرغل که صفالک
 نصفی آغرمش اوله و بر معنایه دخی ایکی اوموزدن اشاغی اینن صاحب مولانا هلالی بیت تار
 کاکل زموی کیسویه * بخدازان دوسوی یکمویه *

قد تم الخلد الاول من نسخة المطبوعة الملقبة بفرهنگ شعوری والمصنوعة بآل
 الفضل ولسان العجم يعون من زين السنة الملل والام باغة مخصوصة وعلم
 بالقلم على يد الحفيظ المأمور بعمل الطبع في دار الطباعة المعمورة في غرة
 شعبان المعظم سنة خمس وخمسين ومائه والاف من هجرة
 من له العز والسعادة والشرف في البلدة الطيبة
 المحمية قسطنطينية صانها الله تعالى عن انواع
 آفات الكونية والبلية

تاریخ ختم طبع کتاب الفهرست الحقیقی

ای خوش این نسخه پاکیزه و خوب که لسان العجم اینها مجموع
 شده نامش چونوال الفضلا فضلا را بدامل زین مد فوع
 بهر بسیاری این نسخه زبص کوشش افتاد و چنین شده طبع
 ز اصطلاحات و کنایات و لغات خارج از دفتر این نامسموع
 کس نه نماید ازین حرف سقیم بود انکشت نهادن مرفوع
 یا چنین بحث و هوارای نقش کشت با صنعت طبعش مصنفوع

حافظ کفایت بخش تاریخ

بسکه فرهنگ شعوری مطبوع

سنة

۱۱۰۰

